BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
7 I
15

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

Opera Domini Joannis de Vigo in chyrurgia.

¶ Additur chyrurgia Mariani ſancti Barolitani Joannis de vigo diſcipuli.

¶ Que in nouem libris prime partis practice copioſe dicte Joānis de Vigo Julij ſecundi quondā pontificis chyrurgici continentur.

Primus	De anatomia chyrurgo neceſſaria.
Secundus	De apātibꝰ in vniuerſali ⁊ particulari.
Tertius	De vulneribꝰ in vniuerſali ⁊ ꝑticulari.
Quartus	De vlceribꝰ in vniuerſali ⁊ particulari.
Quintus	De morbo gallico ⁊ diſloc .iuncturarū.
Sextus	De fractura ⁊ diſlocatione oſſium.
Septimus	De natura ſimplicium ⁊ poſſe eorum.
Octauus	Antidotariū tractās de nā compoſitoꝝ.
Nonus	De quibuſdam additionibus totū corpus complentibus.

¶ Que in quinqꝫ libris ſcđe ꝑtis practice chyrurgie dicte compēdioſe continentur.

Primus	De vulneribus.
Secundus	De apoſtematibus.
Tertius	De vlceribus.
Quartus	De auxilijs vnicuiqꝫ mēbro appropatis.
Quintus	Complementum antidotarij et tabula.

¶ Que autem in Mariano cōtinentur: ſuo ordine vel lepidiſſimo reperies.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EM.

¶ Joannes Anthꝛacinus Macerathen. Artium et medicine doctoꝛ Lectoꝛi felicitatem.

Cum ipſe oꝛnatiſſime Lectoꝛ: iãdiu nihil editũ eſſe in ꝓfeſſiõe Chyꝛurgica inſpicerẽ: permultaqꝫ tñ eſſent a modernis veluti per ſpicatioꝛibꝰ adinuẽta. Que ſe penumero magis egrotãtibꝰ cõferre vel experiẽtia cõpertũ eſt: q̃ q̃ olim vetuſtioꝛes illi pꝛima auxilia poſuerunt: ſiue eñ etates ⁊ nature: ſiue tpa ⁊ rerũ olim cõplexiones ꝑmutẽtur: vt pulcherrime Conciliatoꝛ exq̃rit: cõplura ſunt a maioꝛibꝰ medica deſcripta ingenia que ſi nũc ſub eiſdẽ pondere: menſura ⁊ qualitate adminiſtrenꝫ: certe parũ aut nõ multũ pꝛodeſſe cõperimus. Eã ob rẽ ingenioſiſſime Lectoꝛ Joannẽ de Uigo Ligurem Julij. ij. Pontif. Maxi. Chyꝛurgicũ pꝛeclarũ ⁊ inſignẽ vſqꝫ adeo rogaui ⁊ obteſtatus ſum: vt qđ chyꝛurgia cõpoſuerat dignũ ⁊ refertiſſimũ opꝰ ad publicã vtilitatẽ ad nepotũ cõmoditatẽ: ad ſuã: ad amicoꝛũ: ad patrie laudẽ ⁊ gloꝛiã: in lucẽ tandẽ ediderit: impꝛimendũqꝫ accuratiſſi. ac diligẽtiſſi. Impꝛeſſoꝛibꝰ Stephano de Loꝛeno: ac Herculi bonoñ. credidit. ¶ Habebis itaqꝫ Lectoꝛ egregie opꝰ fateoꝛ modernũ: ſꝫ i q̃ nihil a ſentẽtijs maioꝛũ diuertiꝫ: nihil fere qđ ad rẽ ipã ꝫ faciat intactũ relinquiꝫ: habebis doctrinã ſingularẽ: habebis deniqꝫ opꝰ adeo cultũ ⁊ cõſũmatũ. vt cũ illo: ſiue amicoꝛũ ſiue diuitiarũ copiã: ſiue laudẽ ⁊ gloꝛiã velis: ſis oĩa vberrime cõſecuturꝰ. Qđ q̃dẽ oẽs (niſi foꝛtaſſe ſint inuidi ⁊ maliuoli) extollent ac plane admirabunꝫ. Nã vt cetera q̃ hinc digniſſime inuenies omittã: nouũ certe ac ꝓpe diuinũ quẽdã oꝛdinẽ in cõponendis auxilijs iſpicies: q̃ lõge magis huic noſtre tempeſtati ſalutaria accõſentanea q̃ vlla alia facillime experieris. Sed nolo huius aurei libꝛi ſingulas ꝑtes vlteriꝰ ꝑcurrere. In illo eñ vberioꝛa ⁊ excellẽtioꝛa oĩa q̃ vel a me ſcribi: vel abs te credi poſſent facile reperies. Nec foꝛtaſſe minꝰ hic nr̃ Joãnes toto legeꝫ in oꝛbe q̃ diuinꝰ ille cõterraneꝰ ſuꝰ Simõ Genueñ. q̃ i exponẽdis ſimpliciũ naturis tm̃ excelluit. ¶ Quiſq̃s itaqꝫ hũc libꝛum penes ſe habuerit ſiue mltũ: ſiue mediocriter eruditꝰ fuerit: ſiue colat vꝛbẽ: ſiue nauiget: frugẽ hinc ꝓfecto admirabilẽ ⁊ gloꝛiã q̃ maximã adipiſcetur: habebitqꝫ tandem autoꝛi gratias immoꝛtales: homini integerrimo ⁊ excellenti qui ſe: qui patriã: qui demum hec noſtra ſecula tam ſublimi opere plurimũ exoꝛnauit. Uale.

¶Joannes de Uigo Genuenſis Reuerendiſſimo domino domi=
no Bendinello.S.S.R.E.Tituli ſancte Sabine p̄ſbytero Car=
di.de Saulis Felicitatem.

I quantū tibi
debeam Reuerendiſſime domine in
medium afferre vellem mihi quidem
priſcorum oratorum eloquentia eſſet
neceſſaria:tanta eſt etenim magnitu=
do tuorum erga me beneficiorum ꝙ
nulla vnq̄ eorum memoriam delebit
obliuio. Quamobrem mihi iam du=
dum cogitanti quidnā a me pro tuis
erga me beneficijs dignum memoria
p̄ſtari poſſet:e veſtigio ſuccurrit eq̄ſſi=
mum ac conſentaneum eſſe vt opus quod de arte chyrurgica ex
antiquorum ⁊ modernorum monumentis:vna cum noſtra expe=
rientia diuturna nuperrime edidi:tuo nomini dedicarē.Suſci=
piat igitur.D.tua munus tui clientis eo animo:eaq̄ hilari fron
te et ea qua deniq̄ a me illi traditur charitate:noſtrūq̄ hoc mu
nuſculum complectatur ⁊ foueat:ne opus ſine patrocinio relin=
quatur.Nam quemadmodum autori operis illaꝫ ſemper bene=
ficam:proficuāq̄ fuiſſe conſtat:ita etiam operis ipſius in poſte=
rum acerrimam fautricem fore nō dubito:cū ad opus tuendum
nonnullis de cauſis aptiorem ⁊ promptiorē te vno neminēꝫ eſſe
cognoſcā:tum propter continuā familiaritatē in qua ſemꝑ tecū
a teneris annis domeſticiſq̄ tuis verſatus ſum:tū q̄ dom⁹ Sau
lea ⁊ medicorū ⁊ bonoꝝ virorū ſemꝑ amatrix fuit.¶Jccirco cum
huius inclyte domus.D.tua Reuerendiſſima merito ⁊ ſplēdor ⁊
decus ac etiā cōterraneorū omniū refugiū exiſtat:non dubitaui
ſub protectiōe alarū tuarū his tēporibus de profeſſione iā dicta
ꝓ cōmuni hominū vtilitate ad ſcribendū animū intendere.Sed
hec hactenus:tametſi multa in me beneficia abs te collocata cō
numerare hic poſſem:que cū omnibus ſint manifeſta gratia bre
uitatis omittam.Reliquū eſt vt.D.tua perſuadeat ſe ſibi de me
tantum poſſe polliceri:quantum cognouerit a me poſſe preſtari.
Ualeat demum illa quam deus diutius ad vota conſeruet.

Proemium.

Quãq̃ non parua librorum copia ⁊ antiquorum ⁊ modernorum Arabice Latine Greceq̃ lingue de chyrurgia tractãtium fere per totum terrarum orbem Fili mi Aluiſi inuenit: tamen cũ eſſem in Romana curia Anno Milleſimo quingenteſimotertio: ad Chirurgicum munus deputat⁹ Fe. Re. Julij ij. Pon. Max. a nonnullis amicis rogat⁹: ⁊ q̃dãmõ impulſus vt aliq̃d de chirurgica ſcientia cõponerẽ: nõ potui nõ i mediũ adducere quodã opuſculũ in chirurgica arte qḋ copioſa nũ cupat: ꝑtractãs vti oim egritudinũ corpori humano eueniẽtiũ curationẽ penes theoricã ⁊ practicã ꝓut antiq̃ moderniq̃ doctores i eorũ ſcripturis ſecuti ſunt. Quã q̃dẽ artẽ ꝑſpicua prudẽſq̃ vetuſtas primo adinuenit: deinde ꝓfecto ſagax ⁊ ingenioſa poſteritas ſedulo ⁊ accuratiſſime imitãdo diligẽti⁹ excoluit ⁊ dilucidauit quo ſanitatẽ magnoꝝ vulnerũ ⁊ vlcerũ ac nõnulloꝝ morborũ hoies canonice cõſeq̃ poſſint. Cũ itaq̃ ſanitas hũani corpis ſit ad bñ beateq̃ viuendũ accõmodata. Igit̃ de hac facultate ad ſcribẽdũ me apului: adducendo iſup ꝓter antiq̃rũ ſecreta eorũq̃ dicta i curatiõe vniuſcuiuſq̃ morbi nr̃a curatiões q̃s ꝓprijs nominib⁹ ſepenũero elaborando experti ſum⁹. Et q̃uis oĩʒ hr̃e memoriam: ⁊ in nullo penitus errare poti⁹ diuinitati q̃ humanitati aſcribẽdũ eſſet: ⁊ i multiloq̃o ꝑctm̃ nõ deſit: ⁊ in ſilẽtio nõ cadat reprehẽſio praue ſermocinatiõis: vtili⁹ tñ ſemꝑ iudicat̃ in quauis facultate ſermonem habere q̃ tacere: et eo marie: q2 in oĩ cõſtructione ſemꝑ nonnulla melioramenta ſequũtur. Curabo inſuꝑ prolixitatem ſermonis euitare imo paucioribꝰ verbis veritatẽ oim curationũ vniuſcuiuſq̃ morbi adducere. Gaudẽt enim ſemper breuitate moderni. ¶ Dominus itaq̃ cor meum dirigat: ⁊ labia mea apꝑire dignet̃: vt poſſim vtiliora ꝓ humano gñe ꝓnunciare ⁊ ad bonũ deducere fineʒ ſupplicãs ſemꝑ vniuerſis doctoribꝰ ⁊ i arte chirurga magiſtris: q̃ ſi op⁹ iſtḋ ad eoꝝ man⁹ ꝑuenerit: q̃ mea dicta corrigant: et meo ꝑuo igenio pauꝑculeq̃ doctrine veniã ꝓſtare dignẽt̃. Multis etenĩ de cauſis hãc pñtis opis ꝓuinciã libẽtiſſime aggreſſus ſum: tũ propter cõem ac etiã ꝑpetuã chirurgicoꝝ poſt h̃ eueniẽtiũ vtilitatẽ: tũ ꝑꝑ pietatẽ egrotãtiũ ⁊ amicoꝝ p̃ces (vt p̃diximus) tũ deniq̃ vt id qḋ plerũq̃ ꝓprijs manibus elucubratiõe aſſidua deo dãte ꝓprioq̃ igenio in lucẽ deduxim⁹: illud idẽ i fumũ atq̃ invanũ ñ redigeret̃. Uñ ſi q̃s forte maliuolentia duci⁹ nix⁹ fuerit me accuſare de aliq̃ re hui⁹ opis: ꝓfecto Hypo. Gal. Aui. Raſim Aliab. ⁊ nõnullos alios veteres quos imitat⁹ ſuʒ accuſabit. Silr̃ q̃q̃ expoſitores eorũdẽ ꝓbatiſſimoſq̃ viros condẽnabit. Nam

oia que ifraſcripta ſunt ex pre
dictoꝝ monumētis ⁊ moder=
noꝝ practicātiū vſu habita fre
quētiſſime a me probata ſunt.
Et qđ additū eſt ꝑter antiquo=
rū ⁊ modernoꝝ ſecreta illđ eq̄
dē a me rōne ⁊ experiētia lōga
cōprobatū ſuit. At ſi emulorū
nrorū oīno aliquis me ex abun
dāti libroꝝ cōſtructiōe increpa
re voluerit: eius vtiqꝫ increpa=
tio apđ prudētiſſimos iuſtiſſi=
moſqꝫ hoīes erronea inaniſqꝫ
habebitꝛ: vñ neceſſariū erit eos
laudare q̄ antiquorū ⁊ moder
norū monumēta ſecuti ſunt di=
minuta augēdo ⁊ ſuꝑflua mo=
Plato. derādo. Et lꝫ (vt inquit Plato)
null⁹ ſit liber: q̄ ab aliqua rep=
hēſiōe ſaluari poſſit: tñ h̄ opus
non emulis: nō ſophiſticis: ſed
amicis ⁊ beniuolis: ac ēt illis
qui ad verā practicā ⁊ morbo
rū curatiōnē aiantur cōpoſui=
mus vituperationē etem̄ libris
Galei. nō deeſſe: vt Gal. ij. de virtutib⁹
naturalib⁹ capi. vltimo teſtatꝛ.
nō noua ſꝫ vetuſtiſſima res eſt.
¶ Sed anteqꝫ ad pricipale ꝓpo=
ſitū accedam⁹ nō alienū eſt nō
nulla neceſſaria multūqꝫ vtilia
vnicuiqꝫ chirurgo chirurgie o=
perā nauare volenti pertracta
Uidenda. re. ¶ Et in primis dicēdū eſt q̄d
ſit chirurgia: vñ dicatꝛ: cuiuſmo
di: quotqꝫ ei⁹ ſpēs ſint: qualꝛ
debeat eſſe chirurg⁹: q̄ vtilitas
ſit iſti⁹ libri: queqꝫ itētio: cā in
tētiōis: ordo tractādi: ⁊ deniqꝫ
Chirurgia. libri titulus. ¶ Chirurgia ita=
qꝫ eſt ſciētia docēs modū ⁊ qua
litatē operādi in carne neruo
⁊ oſſe hoīs laborātꝭ ꝓpriis chi
rurgicoꝝ manib⁹. Uel vt apti⁹
declaretꝛ. Chirurgia eſt poſtre
mū inſtrm̄ medicine: cui⁹ inſtra

ſunt tria: vꝫ dieta: potio: ⁊ chi
rurgia: quibus ſolēniter medi
cus morboꝝ cauſis vꝫ ſubueni
re. Dieta itaqꝫ (vt atteſtatur Gale.
Gal. medicoꝝ lucerna in cōmē
to regiminis acutoꝝ) ē primū
inſtrꝫ medicine. Dicit em̄ Gal.
qꝫ ſi poſſum⁹ hoīeꝫ per dietā cu
rare nō curemus cū aliqua po
tione. Eandē ſententiā ponit
nobilis Damaſ. in ſuis ampho Damaſ.
riſmis dicēs. Si poterit medi=
c⁹ hoīem in ſola dieta ſanare
nunqꝫ ad potionē ⁊ ad chirur= Uñ di.
giā trāſire dēat. ¶ Chirurgia
aūt dr̄ a chyros grece qđ ē ma
nus: ⁊ agia quod eſt actio. ide
chirurgia. i. q̄ſi operatio ma=
nualis: q2 ei⁹ perfectionē hmōi
chirurgie in manuali opatiōe
ꝯſiſtere manifeſtū eſt. ¶ Ceteꝝ partes
chirurgie ſpēs ſunt due: teſtē eius.
adducēdo Joānitiū: vꝫ Una q̄
nos docet modū operādi i mē
bris mollib⁹ ſeu mediocrib⁹.
Alia q̄ docet modū operādi in
mēbris duris. In mēbris molli
bus ⁊ mediocribus: ſicut i car
ne: neruo: chorda: panniculo: ⁊
hmōi. In duris ꝟo ſicut in oſſe
atqꝫ cartilagine. ¶ Dicim⁹ iſtu Qualr
per q̄liter debeat eē chirurg⁹. dꝫ eſſe
Chirurg⁹ aūt dꝫ eſſe adoleſcēs chirur
aut ſaltē adoleſcētie ꝓpinqu⁹: gus.
ac etiā facūdia plen⁹. Facūdia
etem̄ chirurgum gratiō: ē red=
dit: qm̄ qui ſunt affabiles tēpo
re debito cōfabulari ſciunt de
his q̄ vnūquēqꝫ patientē dele=
ctāt. blādiſqꝫ ꝟbis egrū ſemꝑ
cōſolādo ſpēqꝫ ſalutis augēdo
facilius perſuadent que infir=
mis vtiliora ſunt. Sitqꝫ fidus
atqꝫ honeſtus: quia honeſtas ⁊
fidelitas in patiētis animo fu
ture valitudinis ſanāde bonā

gignũt opinionẽ. Quãobrẽ fili
mi Aluiſi in primis te admo=
neo ꝙ ſi quis ſe manib⁹ tuis fi
deliter cõmiſerit recte ac dili=
gẽtiſſime ipſuz ꝓcures: ⁊ nullo
pro mũdi theſauro venenũ nec
mortiferas exhibeas medici=
nas: nec ẽt queꝗ̃ auaritia aut
odio derelinquas: quaten⁹ ne
gligẽtia vł tua culpa nõ pereat
ne tu infidelis homicida in po
ſterũ (vt bonus Meſue refert) Meſue
pari: pena vel eterno ſupplicio
crucieris. Inſup manu ſtrenua
nec vnꝗ̃ intremeſcẽti: acri ocu=
lorũ potẽtia ⁊ clara: aio intre=
pidus immiſericors ſuas ope=
ratiões in corpore hũano virili
ter exercẽdo: nec clamore patiẽ
tis minus facere ꝗ̃ neceſſe eſt:
nec plusꝗ̃ res dſiderat. Immo
oia audacter agat: nõ ſec⁹ ac ſi
null⁹ ex vagitib⁹ vlterius affe
ctus oriatur: ⁊ non minus ſini=
ſtra ꝗ̃ dextra manu prõpt⁹ eſſe
debet. hec enim omnia (vt inqͭt
Cel. Cel. li. ſeptimo ſue chirurgie.)
ad idoneũ pertinẽt chyrurgũ.
Aliab. Debet inſuper (vt iquit Aliab.
in commento primo.) loca peri
torum chirurgicorum frequen
tare: quatenus eorum opera=
tiones iſpicere poſſit: eaſꝗ me
morie mandare: nõ niſi vtiliſſi=
mum eſſe. Qua de re admoneo
te vt oi cura ⁊ aſſiduo ſtudio
perſequaris illorũ doctrinam:
qui in arte chirurga magnope
re claruerũt. ꝯtinua nãꝗ ⁊ aſſi
dua medendi exercitatione ac
ſũma adhibita diligẽtia facil=
lime euades peritus. Preterea
accommodate conuenit vnum
queꝗ̃ chirurgũ literis eſſe mu
nitum: nam ſine literis neminẽ
puto ad plenũ hanc artem con

prehẽdere poſſe. Ideo bñ dixit
ille noſter optimus Simon Se Simõ.
nuẽſis in vltimo fere ſui proe=
mij. Nõ eſt tã parua hũana cõ
ditio: vt e man⁹ icuria vita no
ſtra pẽdere debeat. Ulteri⁹ dz
eſſe ingenioſus: q2 (vt inqͭt Da dama.
maſ.) Ingeniũ naturale medi
ci adiuuat artẽ ⁊ naturã regẽ=
tẽ: lz ꝯſit cũ puo artis fundamen
to: innaturale aũt ꝯtrariũ facit
Dz iſup eſſe munit⁹ varijs ⁊ di
uerſis iſtrĩs: ꝑparatis ad hãc
artẽ Chyrurgie perficiendam:
nam ſicut ars ſuũ optimũ finẽ
habere nõ põt ſine artifice ſuo
idonea ⁊ proportionata inſtrĩa
habenti: ita ⁊ chirurgus in cor
pore humano ſuas operatiões
exercẽdo: hmõi qͥdẽ operatio=
nes nõ poteſt ad bonũ ⁊ quodã
modo indoloroſuz deducere fi
nẽ: niſi talis chirurgus ꝑdicta
prius inſtrumẽta bene apta ha
buerit. velut nouaclã: flebotho
mũ, ſeu lancetã: acus: tenacula: Inſtrumenta
⁊ ſimilia ad vſũ chirurgie per eius.
tinẽtia. Et infraſcripta vnguẽ=
torũ gñã ſecũ ferre dz: vcz vnguẽ
tũ mixtũ: qꝺ ꝯſtat ex vna parte
vnguẽti apoſtolorũ: ⁊ alia vn= vnguẽ=
guenti egyptiaci deſcriptione tum.
Aui. cõfecti. Unguẽtũ ſilr egy=
ptiacũ in forma ſolida. Unguẽ Auicẽ.
tum baſilicum deſcriptione no
ſtra. Mundificatiuum de melle
roſato ſimiliter deſcriptiõe no
ſtra. Unguẽtũ magiſtrale cum
ſucco ſolatri ⁊ plantaginis qꝺ
ſparadrapuz nũcupaẽ. Unguẽ
tum quoꝗ camphoratũ in for=
ma liquida: quod põfilicos ſeu
de tucia vocatur. De quib⁹ om
nibus deo dante in Antidota=
rio noſtro vna cum nonnullis
alijs ſecretiſ noſtris tibi plenis

Intentio.

rem notitiã dabo. ¶ Deniq₃ intẽtio nr̃i opuſculi fuit ſolõnem cõtinuitatis continuũ atq₃ ſuꝑfluũ bñficio chirurgie ſanare. Cõtinuũ itaq₃ ſoluit̃ Iterdũ ſcalpellãdo: aliqñ vrẽdo vł veſicãdo: ſepenũero flebothomiã faciẽdo: ſepatũ iũgit̃ cõſolidãdo vulnera: fracturã ⁊ diſlocationẽ reſtaurãdo. Suꝑfluũ ſilr̃ remouet̃ qñ inciſiõe vel medicamine acuto ſcrophule: nodi. caro ſuꝑflua ⁊ currẽtes curſu earũ integre extirpẽt̃.

Cauſa intentionis

¶ Cauſa intẽtionis ſilr̃ fuit: tum ꝑpter raritatem tractãtiũ verã atq₃ modernam oĩs curõnis egritudinum viã: tũ ꝑpter noſtre ſenectutis ſolatiũ.

Utilitas.

¶ Utilitas etiã fuit ſolutiõis cõtinuitatis cõtinui atq₃ ſuꝑflui facilis curõnis vt certa habeat̃ notitia.

Titulus.

¶ De titulo quoq₃ ⁊ ordine tractãdi modo dicet̃. Titulus itaq₃ huius libri (vt prediximꝰ.) Copioſa i Chirurgia nominatur. In nouem ſermonibus ſiue libris diuiſa. ⁊ vt facilꝰ inueniri poſſit q̇d in ea ſũma cõtineat̃ vniuſcuiuſq₃ libri ꝓpria capl̃a ſeriati deſcribã. In p̄io ſermo erit de anatomia: q: ſine ip̄a nihil fere bõi nihilq₃ recti chirurgꝰ ꝑficere põt: prout capl̃o proemiali de anatomia demõſtrat̃. In ſecundo loquemur de ap̄atibus vlr̃ ⁊ particulariter a capite vſq₃ ad pedes. In tertio ſimiliter de vulneribus dãs vobis modũ curãdi ⁊ eorũdẽ accidẽtibꝰ ſuccurrẽdi. In quarto quoq₃ de vlceribꝰ particulariter ⁊ vlr̃ a capite vſq₃ ad pedes. In quinto de morbo gallico ⁊ iũcturarũ doloribus. In ſexto d̄ fractura ⁊ diſlocatiõe. In ſeptimo de natura ſimplicium ⁊ eorum poſſe. In octauo ſermone dicemꝰ ſub forma Antidotarij de reſolutiuis maturatiuis repercuſſiuis ſimplicibus ⁊ compoſitis ac nõnullis alijs ſecretis noſtris ad vſum chirurgie neceſſarijs. In nono de nõnullis additionibꝰ pro operis complemento.

¶ Finis proemij.

Cap. j.

¶ Cap̄. j. de vniuerſali anatomia ſub breui ſermõe valde vtile ⁊ neceſſariũ ad vſum chirurgie. In quo multa vidẽda ſũt: vꝫ que ſint vtilitates anatomie: ⁊ vnde dicatur: q̇d ſit neruus: q̇d chorda ⁊ vnde oriant̃: quid vena: quid arteria: quid os: ⁊ quid cartilago. Uidendꝰ eſt inſuper oſſium muſculorũ ⁊ neruorũ numerus totius humani corporis.

Sale.

TEſtante. Sal. medicorum monarcha. ix. de vtilitate particularuꝫ. c. penul. Quatuor ſunt vtilitates ſiue commoditates doctrine anatomie. Una eſt ad dei potentie demonſtrationem. Secunda ad particularum patientium cognitionem. Tertia ad futurarum diſpoſitionum corporis ꝓnoſticationẽ. Quarta ⁊ vltima ad egritudinum curationem.

Utilitates anatomie.

Quamobrem non ſolũ chirurgicos: verumetiam medicos ⁊ phiſicos preſcire anatomia cõdecentiſſimuꝫ eſt. Nam ignarꝰ anatomie (vt Albuc. teſtatur) non euacuatur in eius operatione ſuper humano corpore: vꝫ incidendo: vrendo: ſuen-

Albuc.

do: ⁊ multas opatiões faciēdo
ꝗn cadat i errorē ꝗ īterficiť hō.
Nā ignorās eā multotiēs inci
dēdo neruū ꝓ vena tāgit. Et ꝓ
pterea ꝯsiľes ſunt ad inſtar: ina
loꝝ coquoꝝ ⁊ inciſoꝝ carniū co
rā pncipibꝰ i ſuis comeſtiōibꝰ.
Gale. De qbꝰ dicit Gal. i. ꝗ. terapē. ꝗ
nō ſm articulos carnes incidūt:
ſꝫ terūt: quaſſant vel diuellunt.
Sequiť igiť ꝙ neceſſariū ē me
dicis ꝑſerti chirurgicis anato
miā ſcire: ꝗ inſup chirurgici pe
nitꝰ in anatomie ſciētia deficiē
tes ad ſiľitudinē artificū arteꝫ
ſuā ignorātiū poſſunt i mediū
deduci. Ois em̄ artifex teneť ſci
re naturā ⁊ ſubiectū i ꝗ opatur
Alr ꝟo opando errat. Cū ꝗ chi
rurgꝰ ſit artifex ſanitatis cor
poris hūani: iō teneť ſcire natu
rā ⁊ ꝯplonē ipſiꝰ: ⁊ per ꝯñs ana
tomiā vniuſcuiuſqꝫ corporis pti
cule. Cōfirmaťꝗꝫ ꝑ ſiľe(teſtāte
Hērico ð ermūdauilla. li. i. ſue
chirurgie) q: eodē mō opať ce
cus in ligno ⁊ chirurgꝰ in hūa
no corpe anatomiā ignorans.
Nā cecꝰ ſcindēs lignū ſepenūe
ro errorē cōmittit accipiēdo de
ligno plus vľ minꝰ ꝙ ſit neceſ
ſe. Similiqꝫ mō ēt cōtingit chi
rurgū errare penitꝰ anatomiā
Quid eſt anatomia ignorādo. ¶ Anatomia aūt eſt
ſcia recta ꝗ ſingulatim mēbra
hūani corporis icīſiōe diuidunť.
Et ꝑpterea dr ab ana grece qð
eſt rectū: ⁊ tomos qð eſt diuiſio
Inquiſitio eiꝰ Gui. de cauliaco. inde recta ꝗſi mēbroꝝ diuiſio.
¶ Inquiriť preterea anatomia
duobus modis (vt inqt Gui. de
cauliaco vir vnicꝰ ⁊ ſingularis
in arte chirurgia.) Uno mō ꝓ
pter libroꝝ doctrinā: ꝗ mōdꝰ lꝫ
ſit valde vtilis: nihilominꝰ ꝑfe
cto nō eſt ita ſufficiēs ad narrā
dū ea ꝗ ſolū ſenſibꝰ et oculata
fide cognoſcūtur: vt Auer. i. col Auer.
liget dicebat. Et nos abbreuia
mꝰ loqð de anatomia: niſi ꝑpter
ꝗ qð imaginatiua eſt breuior ī
iſtis: ⁊ pua in cōpatiōe eaꝝ reꝝ
ꝗ in ipa exiſtūt. Scðo mō inda
gať anatomia per corpoꝝ mor
tuoꝝ experiētiā quā accepimꝰ
in corpibꝰ nouiť mortuis māda
to pncipis ꝑ decollationē vľ ſu
ſpēſionē: videmꝰ anatomiā ſal
tē mēbroꝝ interiorū officialiū:
cutis: carnis: muſculoꝝ: ⁊ mul
taꝝ venaꝝ: multorūqꝫ neruorū:
ꝑſerti penes anatomiā optimi
Mōdini: qui de ea celeberrime Anatomia mōdini
ſcripſit: ⁊ ipaꝫ ſepenūero fecit.
Uñ ſituato corpe mortuo i bā
co: ex ipo ꝗtuor iubet electiōes
fieri. In pria ē ꝗd de mēbris nu
tritiuis: q: citiꝰ ad putrefactio
nē veniebāt. In ſcða de mēbris
ſpūalibꝰ. In tertia ð mēbrꝭ ala
tis. In ꝗrta ð extremitatibꝰ to
tiꝰ corpis finē anatomie facien
do tractauit. ¶ Et in ꝗlibet mē
bro ſꝫ opi. cōmētatoris Alexā Alexādrinus
drini ⁊ colum anatomizātiū vľr Nouē videnda ſūt in quo libet mēbro
nouē vidēda ſūt: vꝫ cōpoſitio:
ſubāa: ꝯplo: ꝙtitas: nūerꝰ: figu
ra: colligātia: actꝰ ⁊ vtilitas: ⁊ ꝗ
morbi i eo pñt accideř: qbꝰ per
anatomie ſciaꝫ cognoſcēdo: ꝓ
noſticādo atqꝫ curādo medicꝰ
poſſit opitulari. Et ꝑpea in cor
poribꝰ ſimiaꝝ: porcoꝝ ⁊ aliorū Galenus.
aīaliū ibonꝰ ⁊ optimus Gal. ad
notitiā anatomie puenit. Et ꝗ
fecit ſicut nōnulli qui pingēdo
anatomiā demonſtrare conati
fuerūt. ¶ Quid igiť eſt corpus Corpꝰ humanum.
hūanū? R̄ñdeť ꝙ eſt illud ð ꝗ
ſit ſermo in tota medicia. Eſt i
ſupꝰ vna machina rōne decora
ta ex variis ⁊ diuerſis mēbris

cõfecta:de q̇b⁹ oībus ſeriatī di
Mem= cemus.¶Dicem⁹ itaq꜡ ꝙ mem
brum. brũ ſeu corpis humani ꝑticula
Gale. autoritate Gal.j.ꝺ vtili.ꝑticu.
eſt q̇ddã corpus qꝺ ex toto nõ
Auicē. eſt ſeparatũ nec alteri cõiũctum.
Aui.aũt li.j.ſui canonis dicit
ꝙ mẽbra ſũt q̇dã corpa q̄ ex pri
ma cõmixtiõe hũorũ gñantur.
Quedã ãt mẽbra ſũt ſimplicia:
Mem= ⁊ q̄dã ꝯpoſita.¶Simplicia ſũt
bra ſim nũero.x. vꝫ neru⁹: cartilago:
plicia. os:vena:arteria:pãnicul⁹:liga
mẽtũ:chorda: cutis exterior:⁊
caro ꝑſerti q̄ orit̃ i capite ꝟge:
⁊ i gigiuis.Ungues iſup pili et
piguedo iter illoꝝ gñ̃a cõnũe=
rari pñt:lꝫ nõ ſint ꝓpria mẽbra
ſꝫ poti⁹ ſupfluitates.Tñ fuer̃t
a nã ꝓducta ad vtilitatē ⁊ or=
natũ corpis hũani ſicͭ alia mẽ=
Gale. bra:vt a Gal.ij.tegni demõſtra
De pi= tũ fuit.¶Et cũ ita ſit.In ꝑmis
lis. de piloru vtilitate loq̄mur au=
toritate Raſ.dicẽtis.Et quidē
natura ſup caput capillos po=
ſuit: ad expurgãdũ ſuperfluita
tes ⁊ toti⁹ capitꝭ p eoꝝ poroſi=
tates:ſicͭ ⁊ laboratores terraꝝ
ſeminãtes lupios:⁊ ab eis ma=
le herbe extirpent̃.Alia etiã rõ
fuit(vt ſupi⁹ dictũ eſt)vt hoies
⁊ mulieres decorarẽt:nã itaq꜡
ipoꝝ frigidoꝝ ſiccior aliꝭs ſim
De ner plicib⁹⁊ ꝯpoſitꝭ iudicat̃.¶Ner
uis. uus ꝑterea eſt mẽbrũ ſimplex
Auicē. cui⁹ offĩm eſt(vt inq̇t Aui.)cete
ris ꝑticulis toti⁹ hũani corpis
ſenſuꝫ ⁊ motũ tribuere a cere=
bro ſumptos.ꝯplonē frigidã ⁊
De mu ſic.hꝫ.¶Cõſequẽter ſeq̇tur de
ſculis. muſculo:q̄ ē mẽbrũ ꝯpoſitũ ex
neruo ligamẽto et eoꝝ villis:
carne iꝑꝫ replẽte:⁊ pãniculo co
opiẽte.Et ꝺr muſcul⁹ ad ſilitu=
Auicē. dinē muris:ita tꝫ Aui.li.j.Mu
ſcul⁹ iſup nõ differt a lacerto:
nã muſcul⁹ ad ſilitudinē murꝭ
ꝺr:⁊ lacert⁹ ad ſilitudinē lacer
ti.Sũt q̇dē ãbo aialia ab vtra
q꜡ ꝑte ſubtiliora ꝑſerti ꝟl⁹ cau
dã.In medio ꝟo ſũt groſſiora
ita ſũt muſcl̃i ⁊ lacerti.Et ꝓp=
ea i eodē loco ſũt carnoſi:et q̄
ad illã ꝑtē inter ꝯpoſita mẽbra
ꝯnũerari pñt.Et q̄ eoꝝ capita:
q̄ ſunt neruoſa ⁊ pãniculoſa ⁊
valde ſenſibilia i nũero ſimpli
ciũ mẽbrorũ determinari pñt.
Quaꝓpt̃ ꝺ muſculis iuſta eſt
ſñia Ga.p totũ de vtilitate ꝑti Gale.
culari.Dicit eñ ꝑſat⁹ vir qꝺ
poſtq̃ muſcul⁹ ꝯpletus eſt:vꝫ
neruis ⁊ aliꝭs cũ carne iplẽte ⁊
pãniculo coopiẽte:ab eo enim
orīunt̃ chorde ⁊ ligamẽta rotũ
da:⁊ dũ tẽdũt ꝟſus iũcturã ꝑ
duos vel tres digitos ampliãt̃
⁊ dilatant̃:iuncturã fortiter li=
gãdo ad modum pãni dãtis ei
motionē.Et cũ iũctura ligamē
tis bñ ligata fuerit:iteꝝ exeũt
ex̃ iũcturã ⁊ ꝓtin⁹ redigunt̃ i
chordã:⁊ ordie ſ̃dicto iteruꝫ
aliũ muſculũ faciũt ⁊ ꝟſ⁹ aliã
tẽdũt iũcturã ipaꝫ iterũ ligan
do.Et ſic ꝓcedẽdo nõ ceſſant li
gãdo ⁊ muſculãdo iuncturas
mouẽdo:donec ad vltias pue=
nerit ꝑticulas.¶Quoꝝ muſcu=
loꝝ(vt inq̇t Aui.li.j.c.ꝺ anato. Auicē.
muſculorum)cõplet⁹ eſt nũer⁹. Nũer⁹
cccccxxxj.¶Oſſa ꝑterea ſũt ēt coꝝ.
mẽbra ſimplicia ceterꝭ duriora De oſſi
ſenſuq꜡ carẽtia ꝑter dẽtes.(vt bus.
inq̇t Aui.)Et ꝓpea ſũt ſuſtẽta= Auicē.
cula ceteraꝝ ꝑticl̃aꝝ toti⁹ hũa
ni corpis:ſũt iſup ſicciora ⁊ fri=
giꝺ.Quedã ꝟo eoꝝ ſũt a nã ꝓ
ducta ꝓ ꝺfẽſiõe mẽbrorũ nobi=
liũ:vt craneũ ad ꝺfẽſionē cere=
bri:oſſa pectoꝝ dorſi ⁊ coſtarũ

ad defenſionē nuche ꝛ ſpũaliũ
mēbroꝝ.Sũt ſilr oia oſſa ꝗſſio
ra i eoꝝ extremitatib⁹ ꝛplenio
ra:tñ aliqñ cũ rotũditate emi=
nēti:ꝛ aliqñ cũ ꝯcauitate. Que
ꝟo ſũt cũ ꝯcauitate ꝯdecēti iũ=
ctuř eoꝝ ſũt facilis diſlocatio
nis:qꝛ ꝯcauitates recipiũt buc
cellas oſſium receptiōe ꝯgrua.
Silr ēt rotũditates oſſiũ itrãt
ꝯcauitates p̄dictaſ itroitu ꝯde
cēti:ſec⁹ aũt ſeqꝛ qñ rotũdita=
tes ñ ſũt bñ itrãtes:ꝑpea qꝛ cō
cauitates ñſũt recipiētes.Quã
Auicē. ob:ē(vt inqt Auic.ad ꝓpoſitũ
nřm.c.de diſloc.i vlt.) de hoib⁹
ꝗdã ſũt q̄ ſunt ꝑati diſlocatiōi:
qm̄ ꝯcauitates oſſiũ iũcturarũ
nō ſũt ꝓfũde.Jō buccelle q̄ igre
diunř eas nō ſũt itrãtes:ꝫ a fa
cili cã diſlocanř.Sũt itaq̄ oſſa
Auicē. toti⁹ hũani corpis ſꝫ Aui.i.ſui
Nũer⁹ cano.nũero.ccxlviij.p̄ter oſſa ſi
oſſiuꝫ. ſamia ꝛ os laude in q̄ fundař li
De gua.¶Cōſequēter de chorda:
chor= q̄(vt ſupi⁹ dcm̄ fuit)oriř vel po
da ti⁹ deſcēdit a muſcło:q̄ ſapit na
turã neruoꝝ:qꝛ ꝺ eis vna cũ pã
Gale. niculꝰ ꝯfecta ē:vt hř a Gal.ꝑ to=
tũ de vtili.ꝑticłaꝝ.Et ꝑpea:ei⁹
ſinthomata ſũt ſilia.ſinthoma
Hypo. tib⁹ neruoꝝ.inř illꝺ hypo.pũ=
cturã neruorũ ꝛ chordaꝝ ſeu te
nãtes ſeqř ſpaſm⁹.Nã ſic tenã
tes ſiue chorde ſunt mediaiter
ligamētũ ꝛ neruũ:ita ligamen
tũ eſt mediũ inter neruũ ꝛ os.
¶Poſt chordã ſeqř de ligamen
De li= tis.Ligamēta ei ſunt duplicia.
gamē= Alteꝝ quoꝝ ortũ hꝫ a chordis
tis. vt ſupi⁹ ꝺ muſcło a Gal.fuit aſ
Gale. ſignatũ:lꝫ ꝯ:iã opi.teneat Aui.
Aui. de anato.neruo.ligamē.ꝛ chor
darũ.Dicit ei oia ligamēta or
tuꝫ hře ab oſſib⁹ qꝺ i rei ꝟitate
ſalua pace tãti viri ei⁹ opinio a

rōne ꝛ autoritate mltũ ē aliēa.
Alterũ ꝟo ab oſſib⁹ ſuã hꝫ nati
uitatē:vt ꝑ Aui.c.de liga.ꝛ.c.ꝺ Auicē.
ſołone ꝯtinuitatis neruorũ ꝓ=
bař.Dicit ei p̄fat⁹ vir loco pal=
le.de ner.Nã ſicut neru⁹ diſco=
pt⁹ eſt dignior ceteris mēbris
vt fiat alleuiatio i eo.Jta liga
mēta q̄ oriũtur ab oſſib⁹:vcꝫ a
cōcauitatib⁹ iũcturarũ:ſũt figu
rarũ digniorũ vt opetur ſuꝑ ea
cũ medicamie forti:q̄ſi diceret
Aui.ꝙ cũ iſta mēbra.i.ligamē= Auicē.
ta eueniētia ab oſſib⁹ ſint mē=
bra iſenſibilia:hac de cã vult p̄
fat⁹ vir ꝙ poſſum⁹ exꝑiri vnã=
quãq̄ fortē medelã ꝑꝑ eorũ in
ſenſibilitatē:ꝛ ꝓpterea ſubdit
Aui.ꝙ ligamēta q̄ ꝯtinuanř cũ
lacertis ſũt iter vtraſq̄ res.Jdē
aſſerit. Aliab.li.ij.c.de aſſigna Aliab.
tiōe ligamē.ꝛ chordarũ . Pãni De pã
cul⁹ ſilr eſt de nã neruorũ.Et lꝫ niculo
ei⁹ nocumētũ ꝛ leſio nō ſit tãti
ꝑiculi ſicut neru⁹:tñ ꝑꝑ ei⁹ ſen
ſibilitatē leſio fctã i eo nō ſine
ꝑiculo iudicař.Cartilago p̄ter De car
ea eſt q̄ſi de nã oſſiuꝫ:ē tñ mol= tilagi=
lior oſſe:fctã fuit iſuꝑ ad oſſiuꝫ ne.
ſupplemētũ ꝛ ad decorationeꝫ
mltaꝝ ꝑticłaꝝ corpis hũani;vt
ꝺ palpebris naſo ꝛ aurib⁹ mãife
ſte vř.Et ꝑpea ſoło ꝯtinuitatis
fcã i ea iuř hypo.ſniaꝫ ꝑ viam
p̄me itētiōis reſtau.nō recipit.
Jnqt ei p̄fat⁹ vir:cũ ꝺciſuꝫ fue=
rit os:aut cartilago:ãt maxille
tenues:aut p̄putiũ.i.caput ꝟge
nec creſcũt nec ꝯglutinař ꝑ viã
p̄me itētōis.¶De venis ꝛ artis. De ve=
¶Uena vtiq̄ eſt ſanguis rece= nis et
ptaculũ:hñs natiuitatē ab epa artĳs.
te.Arteria q̄ꝫ vas ſanguis ſpũa
lis eē vř:iō a corde ortũ pꝫ hře. Gale.
Et q̄ꝫ(vt habeř a Gal.xvi.de
vtilitate particłaꝝ) vene ab ar

terijs nō differāt q̄tū ad caruʒ
ꝑncipia: q2 vene (vt ſupra dictū
fuit) ab epate ꝓcedūt. Arteria
ꝟo a corde: tñ nulla arteria q̄=
ſi toto corꝑe reperit̃ ſine vena:
hʒ eñ q̄ſi i reſiduo corꝑis cōio
nē ⁊ ꝯiūctionē cū ipſis venis: in
aliq̄b⁹ tñ locis vena ab arteria
ſeꝑari vr̃: vt i brachioꝝ ꝓpatu
De cu= lo ⁊ i rethe mirabili. ¶ De cute
te. ¶ Cutis itaqꝫ corporis velamē
⁊ tāq̄ ꝑma ꝑticula occurrit ad
anatomiā faciēdā: ꝑꝑeadico q̄
eſt velamē cōfectū ⁊ ꝯtextū vil̃
ſiue filis neruoꝝ venaꝝ ⁊ arte=
riarū minutarū ꝓ defēſiōe ⁊ re
tētione ſenſus. Cuius due ſunt
ſpēs. vna q̄ coopit mēbra extri=
ſeca. Altera lʒ ip̄roprie ponat̃:
tñ ē pānicul⁹ tegēs iteriora mē
bra: ſicut almocati oſſiū ⁊ pāni
cul⁹ tegēs cerebrū pleura ⁊ h⁹i.
De car ¶ De carne. ¶ Caro in trib⁹ di
ne. uidit̃ ſpēb⁹: vcʒ glādulōſa: mu
ſculoſa: ⁊ ſimplici. Siplex ꝟo i
capite ꝟge ⁊ gingiuis ſeu īter
dētes tm̄ repit̃. Glādulōſa autē
ſeu nodoſa repit̃ in mā̄millis ⁊
emūctorijs: ⁊ de his eſt caro te
ſticuloꝝ. Tertia ē muſculoſa q̄
ꝑ totū corp⁹ vbi ē mot⁹ liq̄d⁹ ⁊
electiu⁹ repit̃: ⁊ cū iſtis mēbris
ſimplicib⁹ ꝯnūerant̃ pinguedo
vngues ⁊ pili. q̄ nō mēbra: ſʒ ſuꝑ
fluitates nūcupāt̃: ſūt tñ ad vti
litatē corꝑis hūani ꝓducte: vt
i. ij. tegni. demōſtrat̃. Iſtoꝝ aūt
mēbroꝝ ſimpliciū ꝺ q̄b⁹ ſuꝑi⁹ ſi
Sper= gillati dcm̄ fuit q̄dā ſūt ſꝑmati
mati= ca: q2 a ſꝑmate ſuā hñt natiui=
ca. tatē. et ꝓpterea ſolo ꝯtinuitatꝫ
fctā i eis ꝑ viā ꝑme itētiōis nō
reſtaurat̃: ſʒ ꝑ mediū eteroge=
neū. i. ꝑ poꝝ ſarcoidē: velut ſūt
oſſa ⁊ oīa alia mēbra ꝺ ꝑdictis.
¶ Quedā ꝟo ſūt ſāguīea: vt ca
ro pīguedoqꝫ: q̄rū ſolo ꝯtinui=
tatis ꝑ viā ꝑme itētiōis celeber
rie efficit̃: q2 regñant ⁊ ꝯſolida
tionē recipiūt. ¶ Iteꝝ q̄dā coꝝ
ſunt fri de ⁊ ſicce nāe iuxta gra
d⁹ ſuos: velut oſſa: cartilagies
pili: ligamēta vene ⁊ pāniculi.
¶ Cutis ꝟo calīe ⁊ ſicce nāe eſt: Cutis.
lʒ ſit ꝯ nāʒ mēbroꝝ ſimpliciū: q2
nō īuenit̃ aliq̄ꝺ mēbrū. ſimplex
calidi⁹ ⁊ ſicci⁹ ip̄a cute: nā cutꝫ
(vt habet̃ a Gal. ij. de ꝯplonib⁹ Gal.
c. vlt.) nō ſolū ē media hūanaꝝ
ꝑticulaꝝ: ſʒ ēt toti⁹ ſbe gñatiue
⁊ corruptiue. ¶ Calīa ꝟo ⁊ hūi=
da mēbra ſunt caro ⁊ ſpūs: vtꝫ
Auer. ij. ſui colliget. ⁊ hūidita Auer.
tes nāles icedūt iſta via. ¶ Me
dulla ꝑterea ⁊ flegma: ⁊ adeps
ac pinguedo: frigide ⁊ hūide
nature iudicantur.

¶ Cap. ij. De mēbris cōpoſitis. Ca. ij.

Viſo ſuperi⁹ ꝺ ſimpli Mem=
cib⁹ mēbris: nunc ſub bra cō=
breui cōpēdio de cō= poſita
poſitis dicendū eſt.
¶ Mēbra itaqꝫ cor=
poris cōpoſita ſūt oīa q̄ a ſimpli
cib⁹ ꝯponūt̃. Et ꝓpterea vident̃
eſſe eterogenea. ⁊ i aliā ſpecieʒ
diuidi pñt. Nā i mēbris ꝯſilib⁹ q̄
libet ip̄orū pars nō ſeruat rōnē
toti⁹: quāobrē vocant̃ membra
organica ⁊ iſtrumētaria: quia
ale inſtr̄a eſſe vident̃: vt facies:
man⁹: cor: eparqꝫ. Et ideo Gal. Gale.
ij. de vtilitate particularū. c. fi
nali. dixit q̄ nā idoneos mores
cōſtruit ad vniuerſas corꝑis ꝑ
ticulas: ⁊ aīe ꝟtutes. ¶ Iſtoꝝ Diſtin
aūt mēbroꝝ quedā ſunt ꝑncipa ctio.
lia: ⁊ q̄dā nō. Principalia ſunt
velut cerebrū: cor: epar ⁊ teſticu
li. Non principalia vero ſunt
oīa alia ꝑter ſimplicia velut ocu
l⁹: naſ⁹: aures: caput: facies: col

lũ brachia:coxa: crura ⁊ tibie
¶De cõplone aũt ⁊ nã dcõꝶmẽ
broꝶ principalũ i ſuccedẽti.c.
diſtincte dicet. Et ſic cõple. ⁊c.

Ca.iij. ¶Ca.iij.De anatomia capitꝫ
⁊ mẽbroꝶ cõtẽtoꝶ ⁊ ꝯtinẽtiũ.

IN anti.c.de anato-
mia ſimpliciũ ⁊ cõ-
poſitoꝶ mẽbroꝶ
ſatis dictũ eſt. Silr
q̃d ſit anatomia et
vñ dicat:q̃d neruus: q̃d muſcu
lus:⁊ ſic de alijs.put in rubrica
ꝯtinet.Deinceps de capitis ana
vidẽn- tomia dicẽdũ eſt.¶Circa q̃ ã
da i ca ꝑtẽ none ſunt vidẽda:de q̃b⁹ ꝑ
pite. Alexã.cõmẽtatorẽ ſectaꝶ in ꝓ
Alexã. emiali.c. factus eſt ſmo.nã(vt
ipſe aſſerit)in q̃libet mẽbro no
uẽ ſunt inq̃rẽda:vcꝫ cõpoſitio:
ſitũ ⁊c.Undecim inſup vidẽda
Auicẽ. ſunt in olla capitis ꝑm Aui.in
ſuo canone. li. iij. c. de anato-
mia capitis. ¶Et in primis dc
De ſi- eius ſituatiõe.Nã caput hois
tu capi nõ fuit ſituatũ i ſuperiori ꝑte
tis. ꝓter nares:nec propter aures
nec ꝓpter os:nec propter cere.
nec ꝓpter aliũ ſenſũ:vt Aui.te
Auicẽ. ſtat autoritate Gale.i ꝓnci. ter
Gale. tij ſui cap. Sꝫ ꝓp virtutẽ viſiuã.
Et rõ ẽ:vt cũ oculi ſint cuſtodes
toti⁹ corpis a lõge poſſint vide
re:⁊ ꝑ ꝯñs nociua corpori euit-
tare.Inſup fuerũt a natura i ꝑ
te anteriori oculi ſituati vt poſ
ſint mediãte neruo obtico ſpũs
viſibiles recipere.Alia inſuper
ratio fuit:qꝛ ad oculos ꝑ eoſ-
dẽ neruos deferunt ſpẽs viſibi
les ad ſenſũ cõem. nã ipſi ner-
ui oculoꝶ oppoſitionẽ igrediũt:
vt infra videbit.Alia q̃ꝫ fuit rõ
vt oculi motũ recipe poſſint a
ſcdo pari neruorum cerebri.Et
iſtis de cauſis nã caput i altiori

loco ſituauit.Et i hoc apparet
iuuamẽtum ſituatiõis et poſi-
tiõis capitis.Olla capitis pre Olla
terea ſꝫ philo.ẽ pars capillis capitꝫ.
plena cõtinens mẽbra aiata:et
hoc eſt iuuamẽtũ manifeſtum.
¶Conſeq̃nter ſequit colligã- Colli-
tiã videre.nam ab ipſo capite gãtia.
omnes Lacerti ⁊ Muſculi ad
collũ ⁊ faciẽ totã tẽdẽtes proce
dunt:ad ipſum collũ plantant
⁊ mouent ꝑdicte ꝑticule ⁊ totũ
caput.¶Quantitas q̃ꝫ olle ca Quãti
pitis ẽ maioris capacitatis:qꝛ tas ol
cerebrũ in hominib⁹ ẽ maioris le.
q̃titatis q̃ in ceteris aialib⁹.
¶Capitꝫ ſilr forma eſt rotũda forma
ad modũ ſphere:qꝛ(vt idt Gal. capitꝫ.
viij.de vtilitate ꝑticlarũ.c.pe.)
forma rotũda inter ceteras for
mas ⁊figuras eſt min⁹ paſſibi
lis:⁊ etiã maxima ac capaciſſi
ma oĩꝫ habẽtiũ equalẽ perime
trũ.fuit etiã gibboſa i anterio
ri ⁊ poſteriori ꝑte:vt.ij.tegni a
Gal.fuit declaratũ.¶Cõpoſitio Cõpo-
inſup capitꝫ oſſuoſa pãnicularꝫ ſitio ca
⁊ medullarꝫ ẽ ⁊ ſride ꝑroñis ꝑ pitis.
nũerũ partiũ ei⁹.Et q̃ ſunt egri Egritu
tudines q̃ in ipſo mẽbro pñt cõ dies ca
tigere.pñt itaq̃ a cerebro eue pitis.
nire oẽs egritudines oculoꝶ ner
uoꝶ catarraliũ.⁊ ſic d alijs.put
i ſuis ꝓprijs capl'is de egritudi
nib⁹ euenientib⁹ a capite i ãtiq̃ꝶ
ſcripturꝫ fact⁹ eſt ſermo.Nũer⁹ Nũer⁹
ſilr partiũ ei⁹ cognoſcit ⁊ hꝫ ꝑ partiũ
ꝑtes ꝯtinẽtes ⁊ ꝯtẽtas ac ꝑ os
baſillare ſup q̃d oẽs iſte ꝑtes.ſ.
toti⁹ capitꝫ ſedẽt ⁊ fũdamẽtũ fa
ciũt.Sũt itaq̃ ꝑtes ꝯtinẽtes q̃ñ De cõ-
q̃.Primũ qd occurrit de eis ſũt tinẽti-
capilli.Scdõ cutꝫ. Tertiũ caro bus.
muſculoſa.Quartũ pãnicul⁹ q̃
pericraneũ vocat.Alio noie gigi
nã nr̃ nũcupat:qꝛ ꝑ cõmiſſuras

ossiū capitis a dura mr̄e suā hʒ
natiuitatē. Quintū ⁊ vltimū est
os: vcʒ craneū siue tabula pria
De cōtē tis. ossiū capitꝭ. ¶ Cōseq̄nter ab in
tra alia q̄nqꝫ sunt vidēda de cō
tētis mēbris. Primū ē os dictū
scd̄a tabula. Scd̄m pānicul⁹ sa
tis grossus q̄ dura mr̄ dr̄. Ter-
tiū pānicul⁹ tegēs substātiā ce
rebri q̄ pia mr̄ dr̄. Quartū suba
cerebri. Quītū rhete mirabile.
¶ Ultio loco seq̄tur os basillare
q̄ totū caput sustiet: vt dcm̄ fuit
ad similitudinē cunei supra pala
Ossa capitꝭ. tū erñs. ¶ Septē sūt capitꝭ ossa
pn̄cipalia ad totā ollā cōficien
Os co ronale dā. Quoꝝ pm̄ū os coronale dr̄:
⁊ est a pte anteriori capitꝭ: q̄ psdr̄
ab Aliab. li. sue theorice d̄ ana
tomia capitis pria. Cui⁹ q̄dē ini
tiū ē a supcilijs vsqꝫ ad corona
lē cōmissurā craneū i pte anterio
ri fm̄ latitudinē diuidētē. Et in
isto osse raro: sʒ aliqn̄ tn̄ accidit
cōmissurā i medio frōtis mani
festari: pserti i mulierib⁹. ⁊ vo-
cat os coronale: q: Reges ⁊ mu
lieres sup cōmissura p̄dicta coro
nā deferūt. Sūt insup i eo oculo
rū foramina ⁊ colatoria nariū
diuisa ob quandā ossuosaʒ ad
ditionē ad modū sceptri seu co
rone galli. sup q̄ pp nām carti-
lago iplātat ad seq̄strandū na
Duo ossa la teralia res. ¶ Cōseq̄nter duo ossa seq̄ū
tur lateralia ptigua cū osse co-
ronali i pte anteriori capitꝭ: ⁊ cū
osse laude siue occipitiale i pte
posteriori: ⁊ dr̄ lateralia: q: vnū
situatū ē i latere dextro: aliō i
sinistro capitꝭ latere: q̄ ābo i sū
mitate capitꝭ vniunt ad modū
serre: ⁊ faciūt cōmissurā q̄ sagit-
tal' dr̄: q: d̄ directo fm̄ lōgitudinē
capitꝭ tendit a coronali medio
vsqꝫ ad cōmissurā q̄ dr̄ lauda: ⁊ ē

cōmissura trāsuersalis i pte po-
steriori capitis admodū lr̄e ci-
fre. 7. ¶ Est insup os p̄dictū occi- Os oc cipitij
pitiū siue lauda dure sbe pfora
tū inferi⁹: a q̄ foramie nucha suū
hʒ d̄ scēsū: ⁊ a cerebro p mediū
spōdiliū tēdit vsqꝫ ad finē dorsi.
¶ Ceterū post ossa lateralia se- Ossa pe trosa.
quūt duo ossa petrosa q̄ faciūt
cōmissuras mēdosas adherēdo
duob⁹ ossib⁹ lateralib⁹ i dexte-
ra ⁊ sinistra pte capitꝭ admodū
pariet'. Et dr̄ mēdosa: q: sunt
sq̄mosa ⁊ petrosa: ⁊ sūt ceteris
duriora. Sūt insup pforata pp
necessitatē audit⁹. Et eoꝝ pn̄ci
piū ab vtraqꝫ capitꝭ ē cōmissu-
ra laude vsqꝫ ad mediū tipoꝝ
ossiū. ¶ Septimū ⁊ vltimū ē os Os ba sillare.
basillare: qd̄ (vt supi⁹ dcm̄ fuit)
ē velut cune⁹ firmās ⁊ sustinēs
p̄dicta ossa supra palatū statio
ne firma ⁊ decēti. Cōstat et p̄-
dictū os mltis foraminib⁹ ⁊ spō
giositatib⁹ ad supfluitates gros
sas cerebri purgādas. ¶ Sunt
itaqꝫ ab istꝭ ossib⁹ q̄nqꝫ cōmissur Cōmis sure.
p̄ducte: q̄ꝝ tres sūt reales ⁊ be-
Alie d̄o mēdose dr̄. Pria triū
vocat coronal'. Scd̄a sagittal'.
Tertia laudalis. ¶ Fuit insup De cō tētis i capite.
os capitꝭ spōgiosū ⁊ porosū in
medio duaꝝ tabularꝝ a nā pro
ductū: vt ab ipa spongiositate
nutrimētū recipet ⁊ a porosita
tib⁹ fumositates ⁊ hūiditates
cerebri ad exteriorē ptē possint
exhalari. ¶ Fuit p̄terea caput
plurib⁹ ossib⁹ pfectū ad h̄ vt si
accideret lesio i vna pte n̄ cōi-
cet alteri. Et h̄ q̄tū occurrit de
ossib⁹ caput facietib⁹. ¶ Ulte-
ri⁹ vt anatomia mēbroꝝ ptero-
rū lucidiori mō dmōstrare: vti
lissimū ē vt pri⁹ remota cute a
craneo i supcilijs craneū circu

lariter ſerra diuidere. Nā ime
diate videbiſ ꝙ ꝯtinētib⁹ iterio
rē tabulā cranei poroſā vitreā
ſicut ⁊ tabulā exteriorē. Eſt i
ſup cū eiſdē trib⁹ cōmiſſuris cō
pletꝭ qb⁹ dura mr̄ alligata ē: ⁊
ppea pdicte ꝯmiſſure q̄tuor de
cāis i craneo a nā pducte fue=
rūt. Quaꝝ pria ē vt vene p eaſ=
dē cōmiſſuras igreſſū haberēt
ad cerebrū nutrimētū deferēdo
Scḋa vt nerui ⁊ villi venientes a
cerebro viā hērēt exeūdi. Ter
tia vt cerebri vapores hērent viā
exhalari poſſit. Quarta ⁊ vltia
vt dura mr̄ hēret viā ſuſpēderet
ne cerebꝝ grauare valeret. Per
cōmiſſurā pterea medianā ſiue
ſagittalē trāſeunt due vene ab
epate pcedētes ⁊ ſub craneo i
trātes. Siliꝗ mō ēt p foramen
oſſis baſillarꝭ aſcēdit qdā arte
ria in corde pcedēs ⁊ ſurſū aſcē
dēdo vadit donec cū ꝑnolatꝭ ve
nis ⁊ qbuſdā neruis adiuicē cō
iūgāt ⁊ cōtexāt. Quib⁹ ex ide effi
cit pānicul⁹ dur⁹ ⁊ ſolid⁹ q̄ du=
ra mr̄ nūcupat. Et alligat ꝯmiſ
ſuris eē eas pcedēdo cū neruis
⁊ vill. Ita ꝙ aliā faciūt pānicu
lū tegētē totū craneū q̄ (vt al's
dcm̄ fuit) gingiua mr̄ dr̄. Quā=
obrē ꝯſētaneū fuit ꝙ arteria ſu
pi⁹ ab īſima pte aſcēderet: nā
ei⁹ mot⁹ pulſatiu⁹ ⁊ ei⁹ ſāguis
ſubtilitas ſi dſcēſū hūiſſet īfe=
ri⁹ itēpato ipetu dſcēdiſſet: ſꝫ
ei⁹ aſcēſ⁹ moderat illū itēpatū
fluxū. Verū vtiliſſimū fuit ꝙ ve
na a pte ſupiori ad iferiorē ptē
dſcēderet vt ſāguis ei⁹ ſpiſſ⁹ fa
cilior hēret dſcēſū. Cūꝗ pdict⁹
pānicul⁹ ab eiſdē venis pulſan
tib⁹ ⁊ qetꝭ ꝯfect⁹ fuerit. Itē
adiuicē ꝯiūgūt ⁊ ordie iā dicto
aliū ꝯponūt pāniculū ſatꝭ lenē
⁊ ſubtilē q̄ pia mr̄ dr̄: q̄ totū ce=
rebrū tegit: qd cū pfecerint pti
n⁹ i cerebrū dſcēſū hūt pdicte
vene ⁊ arteria ei vitā ⁊ debitū
nutrimētū ac ſpm̄ cordialē dſe
rēdo. Et ppea ſtomagꝭ de ipo De cerebro.
ſpū iuenit i cerebro ſtomagꝭ
digerit ⁊ formā aīalē ſuſcipit.
¶ Cerebrū vo ps ē medullaris
i trib⁹ vētriculis diuiſa. Quoꝝ
vn⁹ ē i pte anteriori maioris q̄ti
tatis ceterꝭ vētriculis. Scḋs i
pte media. Terti⁹ ⁊ vltim⁹ i pte
te poſteriori capitis ſuā facit
reſidētiā. ⁊ iō ſꝫ Gal. ſuiam eſt
imaginatiōis cogitatiōis ⁊ me
morie fūdamētū Sic ēt Ra. li.
ad almā. c. d anatomia cerebri
dicit ipꝫ eē fōtē ſenſuū ⁊ mot⁹
voluntariū. Nucha vo ē ſicut
fluui⁹ ab eo manās. Nerui q̄
ab ea pcedūt ſūt ſicut riuuli ex
fluuio exeūtes. Inq̄t pfat⁹ vir:
fōti vo .i. cerebro cū aliqd acci
derit ipedimētū: erit cōe cū ri=
uul. ſ. ei⁹ neruis: ꝙ ſi neruis ip
ſis aliqſ ſupuēerit leſio n̄ ſp erit
cōis cū fōte: imo ppria locorū
ad q̄ ipi riuuli dirigūt. Cere
brū pterea fuit ſube albe ⁊ me
dullarꝭ ⁊ ſatꝭ lenꝭ frideꝝ hūide
nāe q̄ nā ē ab alijs diuerſa me
dull: qr nō fuit ꝯtēta vt nutriat
craneū. Sꝫ poti⁹ (vt Mōdin⁹ dt)
cerebꝝ ꝯtleat ⁊ ſeruet ab eo. pte
terea iuuamētū ei⁹ fuit vt ſpm̄
vitalē ſua ꝯplone valeat ꝯtēpa
re vt aīalis ſpūs efficeret. ¶ Di
xim⁹ ſupi⁹ cerebrū tres hr̄e vē=
triculos: qꝝ anterior ⁊ poſterior
ſꝫ opinionē fere olꝫ Anatomi=
zātiū i medio ſt diuiſi: vcꝫ i de=
xtra ⁊ ſiniſtra pte: ⁊ pietes eoꝝ
ſūt vndiꝗ pdictꝭ pānicl' iuolu=
ti: hīc ide tēdētes ⁊ dſcēdētes vſ
ꝗ ad baſiꝫ: qb⁹ pānicl'is ⁊ pie=
tib⁹ dextera ps h⁹ ventriculi
diuidit a ſiniſtra. In anteriori p=

te q̄dā vētricł locata ē fātaſia
q̄ eſt retētiua ſpēꝝ a ſenſib⁹ ꝑti
cularīu receptaꝝ. Jn poſteriori
ꝟo āgulo hmōi vētriculi ē ima
ginatiua q̄ eaꝝ ſpēꝝ ē apphēſi=
ua ⁊ fantaſia retētaꝝ: ⁊ eas app
hēdēdo ꝯponēdo vł diuidēdo:
nō tñ aſſerēdo h̄ eē albū ⁊ illud
nigrū. Quāobrē i medio vētri=
culi ꝑdicti viget ſenſus cōis q̄
apphēſiu⁹ eſt ſpēꝝ delatarū a
ſenſib⁹ ꝑticularib⁹. Et ꝑpterea
ad illū locū dirigit ⁊ terminat.
Et ꝑꝑ h̄ ex his manifeſtant iu=
uamēta hmōi vētricł q̄ ſunt vt
imaginatiōi ſiue fantaſie ſenſui
qꝫ cōi ōſeruiat: ꝑduct⁹ fuit iſu=
per ordie ꝑdicto vt oīb⁹ orga=
nis ſenſitiuis ſenſū tribuat et
ſpm̄ aīalē vt ꝑ eū ſētire valeāt.
Quapropt manifeſte apparent
et eis nocumēta q̄ i ꝑdicto ven
triculo ⁊ aīriori cerebro ꝯtin=
gere pñt. Nā i ipō pñt oēs egri
tudines gñari ⁊ cāri velut ſolo
cōtinui: mala cōplo. Nā ſi i pā=
niculo extiterit: dolor ab eis cā
ri vł emigrane⁹. Siłiqꝫ mō etiā
pōt pati egritudies: velut apa
calidū vł frigidū. Si calidū ⁊ i
pāniculis exiſtēs ſirſes. Si ꝟo
frigidū litargia dr. Si ꝟo i ſub
ſtātia cerebri repiat peſſimū et
mortiferū apa nūcupat. Pōt i
ſup in eo ſupuenire egritudo
cōpoſitiōib⁹. Que ſi eſt opillās
in totū aut eſt ſubſtātia vapo=
roſa ꝟtiginē ⁊ ſchotomiā cau=
ſat. Si ꝟo fuerit hūoralis tūc
aut ſtupor aut paliſis ⁊ hmōi
ab ea ſequit. Si aūt fuerit i to
tū opillās vētriculos ſił cū ſub
ſtātia cerebri aut vētricłos tm̄
mō apoplexiā gñabit. ¶ Ulte=
ri⁹ cerebrū in q̄tuor diuiditur
partes. Jn aīriorē ⁊ poſteriorē
partes dextrā ⁊ ſiniſtrā. Jn an=
teriori eni parte viget ſanguis
Jn poſteriori flegma. Jn dexte
ra cholera. Jn ſiniſtra melan=
cholia. Et ꝑpterea ꝑs aīrior
cerebri ceteris eſt calidior.

¶ De ſcōo ventriculo.

¶ Uiſa ſede ⁊ ſtatiōe pmi vētri
cłi cerebri ⁊ ꝯplone ei⁹: viſis iu
uamētꝫ q̄ oriūt ab eo ⁊ morbis
q̄ in eo pñt ꝯtigere. De ſcōo vē
tricło dōm ē. Jn fine itaqꝫ pmi
vētricłi due repiunt ſubſtātie
q̄ faciūt additamēta ad inſtar
duaꝝ nariū hoīs adiuicē ꝯiun
ctaꝝ. Que q̄dē nares huic vētri
cło ſūt ſicē culcitra et ſtatio ſup
q̄ extēdit extēſiōe lōgitudinali
qñ imaginata ſuſcipit: poſtmo
dum ꝯhit ſicut ꝟmis ſubterra=
ne⁹. Et ꝑpterea ad ſiłitudinē
ꝟmis fctā ē ei⁹ fba. Et hoc facit
qñ vt⁹ extiua cogitat ſup app
hēſis ⁊ ōtermiatis q̄ſqꝫ ꝑlata
ſit ſnia. Deide iteꝝ extēdit qñ
vētriculo poſteriori ꝑtigit res
declaratas. Jſte iſup due ſbe.
Una ē ſicut ꝟmis rubei colorꝫ
extēſiu⁹ ſm longitudinē ꝯhibit
⁊ extēſibilis: ⁊ ppea ꝟmis dctā
ē. Alia ꝟo ē ſicē ācha qñ elōgat
claudit ancha: ⁊ eodē tpe clau=
dit vētricul⁹ ꝟſus poſtremā pꝫ
tē in ſcōo ventriculo annexam
et cōiūctā. Similiter q̄ꝫ prin
cipium ſcōi vētricłi clauditur.
Et hoc fuit a nā ordiatū vt ſpēs
de vno vētriculo ad aliū tranſ=
itum nō habeāt quādo hō vult
a cogitatiōe ōſiſtere ⁊ a ſenſuū
exteriorꝫ opatiōib⁹. Cum itaqꝫ
ꝟmis ille ꝯhitur ſeqt h⁹ i āche
dilatatio ad h̄ vt ſpecies trāſi
tū habeāt de vno vētriculo ad
aliū qñ homo cogitatiōeꝫ igre
ditur. Uentricul⁹ autē medius

eſt ſatis gracil’ ⁊ lõg’ ⁊ trãſitũ facit ő pmo ad vltimũ:nã vtriqꝫ ẽ ꝯtigu’. Et ꝓpterea ẽ organũ diuarũ ꝟtutũ:vcꝫ cogitatiue q̃ hꝫ ꝯponere ⁊ diuidere ꝟbali, copula ⁊ ex vno aliő inferre. Et i ſcõa medietate hmõi vẽtriculi eſt eſtimatiua decernẽs inſenſata et ſenſatis.

¶De tertio vẽtriculo.

¶Terti’ aũt vẽtricul’ cerebri i poſteriori pte capitꝫ ſuã hꝫ ſedẽ. Et ẽ i ſubſtãtia durior aliĳs vẽtriculis. Jõ nerui q̃ ab eo ꝓcedũt mediãte nucha ei’ vicaria duriois ſunt nature. Quã obrẽ i pte iterìori hmõi vẽtriculi nõ fuit a nã ꝓductũ velamen qõ pia mr̃ ðr: ſicut fuerunt aliĳ duo vẽtriculi q̃ iteri’ ꝑdicto velamie fuerũt iuolnti. Et hꝫ nõ aliã ob cãꝫ niſi ꝓpterea qꝛ ei’ ſba (vt ſupi’ dixim’) ẽ ſatis fortꝫ ⁊ ꝯdenſa ⁊ ex ſe conſeruabilis. Sbã ꝟo alioꝝ duoꝝ qꝛ melioꝛ ẽ: iõ eodẽ velamie a nã fuit ꝓuiſum ꝓ ꝯſeruatiõe eorũdẽ ſube. Fuit inſup figura piramidalis ꝟꝛ i baſſiori loco ſnĩas ꝓnũciatas a ſcõo vẽtriculo recipe valeat ⁊ ſecrete ꝯſeruet illas: velut capſa theſauri ꝯſeruatiua. Ei’ q̃ꝫ ꝯplo frigide ⁊ ſicce nature iudicaꝛ. Cõplo ꝟo ſcõi cali ⁊ de ⁊ hũide nãe ðr. In extremitate iſup hmõi vẽtriculi: vcꝫ in pte piramidali nucha duob’ pãniculis cerebri iuoluta ꝓcedit: ⁊ ꝑ foramẽ oſſis baſillaris iferi’ deſcẽdẽdo vadit ꝑ mediũ ſpõdiliũ donec ad ſpine extrẽitatẽ attigat. Eſt iſup medullarꝫ ⁊ eiuſdẽ ſbe cũ cerebro. Et propterea ſint ſimthomata nuche (vt inqt Gal.) ſũt ſilia ſinthomatib’ cerebri. Sciẽdũ eſt ẽt ꝙ paria neruoꝝ ſunt ſeptẽ q̃ a cerebro imediate originanꝛ ſm lõgitudinẽ ei’. Et trigita ꝑ mediũ nuche. Unũ quoqꝫ ẽ ſine ſocietate ⁊ ortũ hꝫ i fine offerri ſiue caude. (vt ponit aliab. ſmõe ſcõo pte pmi libri ſui ő regali diſpõne) Ulteri’ i extremitate pmi ⁊ ſcõi ventriculi iferi’ deſcẽdẽdo terminaꝛ q̃ddã rotũdũ foramẽ qõ a nõnllis lacũa nũcupaꝛ. In cui’ medietate eſt pua pforatio ad palatũ tẽdẽs ad qõ trãſitꝰ via directa a medio vẽtricło ꝓcedẽs ⁊ directe ad colatoriũ: vcꝫ foramẽ in medio oſſis baſillaris a nã creatũ. Jdcirco nã ẽt vt ſupfluitates cerebri purgarẽꝛ: vcꝫ ſcõi ⁊ vltimi vẽtricłi iuxta lacunã pforauit (vt iqt Guil. pla.) pãniculũ groſſum ⁊ durũ q̃ dura mr̃ ðr: vt ſuperfluitates eorundẽ ſecundi ⁊ vltimi ventriculi (vt dictũ eſt) expurgari valeãt. Similiqꝫ modo predictus pannicul’ in pte añriori cerebri ſub oſſe frõtis a nã fuit pforatus: vt eodẽ foramine ſuꝑfluitates pmi ventriculi ꝑ caruculas naſi purgenꝛ. Alia iſuꝑ fuit ratio: qꝛ ꝑ foramẽ hmõi opatio ꝟtutis odorabilis pficereꝛ. Et circũquaqꝫ hmõi lacune iueniũꝛ eminẽtie rotũde ſatꝫ magne (vt inqt bon’ Mõdinus) ꝓcreate ad ſuſtẽtationẽ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ. Et ꝓpterea i infima pte eiuſdẽ lacune ꝓpe foramẽ ei’ ⁊ ſꝛ eminẽtia carnis magne cũ rotũditate ad ſuſtẽtandũ venas et arterias aſcẽdẽtes a rhete mirabili ad ꝑdictos vẽtriculos. Jdeo maniſeſtantur glãdule eminentes iuxta rhete mirabile qõ dicitur ad ſimilitudineꝫ rhetis: qꝛ rhete cõtextum eſt venis pulſantibus tantũmõ: vt Guido demõ ſtrauit

Marginal notes: de pia matre. — Sal. — Aliab. — Guil. — De dura matre. — Mõdinus. — Guido

ſtrauit.c. de anatomia venaruz ꝛ arteriaꝝ) Dicẽdo ꝙ in aliqb⁹ locis ſepaꝛ vena ab arteria: vt i medio brachioꝝ ꝛ in rete mirabili manifeſtaꝛ eius ſepatio. Et hoc dictum ꝑ anatomia cerebri tm̄. ¶Cap.iiij. De anatomia gutturis ꝛ partiũ eiuſdem.

Vidim⁹ in ꝓcedẽti ſermone ſufficienter de anatomia capitis. Deinceps de anatõia faciei: colli: oculoꝝ: gutturis: ꝛ ptiũ earũdẽ videndũ eſt. ¶Et in pmis ſciẽdũ eſt ꝙ i extremitate gutturis duo ſũt meat⁹ ꝑ vnũ quoꝝ cõeſtiões ꝛ pot⁹ ad ſtomachũ trãſitũ faciũt: et meri ſiue iſophag⁹ dr̃ qui duab⁹ tunicis ꝛ villis ꝯfect⁹ eſt: qꝛũ vna eſt pl'imũ neruoſa i pte itriſeca ꝯtigua oris palato. Altera ꝙplurimũ ẽ carnoſa ꝛ lacertoſa q̃ i pte exteriori exiſtit ꝯtinuaꝛ cũ pellicula ſtõachi. Alter ꝟo meat⁹ q̃ aer ad pl'monẽ trãſferꝛ trachea ſiue arñia nũcupaꝛ. Meat⁹ q̃daz q̃ meri vocaꝛ ſup q̃ſq ſpondiles colli retro poſit⁹ ẽ q̃ deīde iſeri⁹ deſcẽdẽdo vadit donec foret diafragma. Ab eo poſtmodũ q̃dã oriꝛ corp⁹ (vt inq̃t Ra. li. de Almã.c. de anatomia oris) qḋ ſtõach⁹ nũcupaꝛ. Eſt aũt guttur ꝓncipiũ dictoꝝ meatuũ cũ q̃dã vacuitate ſiue ſpacio in q̃ due amigdole ꝯtinenꝛ. vna i pte dextera collocata ꝛ altera in ſiniſtra. Et ſũt creata ſc̃z Aui. carnoſe et neruoſe vt fortiores fiãt. Et ꝑpterea earũdẽ iuuamentũ eſt: q꞉ viã ꝑſtãt cibo ꝛ potui vt ſubintrent meri ꝛ adiuuent aerẽ ingredientẽ apud epiglotum. Epiglotum autem eſt q̃dam eminẽtia a natura in capite trachee ſiue arterie producta. Et eſt hmõi trachee quaſi coopertoriũ ad hoc vt hora cõeſtionis ꝛ pot⁹ aliqḋ ꝑter aerẽ ſubitrare neq̃at. Et ꝓpterea videm⁹ ſi aliqḋ ꝑter aerẽ ingrediꝛ anguſtioſa tuſſi ꝑ paruulum tp̃is ex primo vexatur. Et in hoc cognoſcitur eius iuuamẽtũ: ꝙ pticula iſta tñ mõ a nã creata fuit ad attrahendũ aerẽ ꝛ expellendũ ꝯpm ſm nature neceſſitatẽ. Iuuat ſilr ad diuerſas formãdas voces. ¶In anteriori ꝑte gule (vt diximus) eſt trachea ãulis cartilaginoſis ꝯfecta gradatim annexis ligamẽtis habẽt etiam panniculũ ſatis duruz in parte interiori ligãtem ꝛ cõiungẽtẽ predictos anulos vnũ poſt aliũ. Sũt inſup valde rugoſi preſertim in pte intrinſeca ꝛ coniũgunꝛ cũ meri: tñ in cõiunctione eoꝝ ſunt aliquãtulũ defectiui. ¶Cõfectũ aũt eſt meri ad modũ cãne. Cuius ps quarta ſecundũ longitudinẽ ei⁹ eſſet amputata. Poſtmodũ talis defect⁹ cãne a natura ſubtili pellicula neruoſa coopiꝛ vt ꝑ meri cibus aliq̃ſi groſſus nõ habeat ꝓhibitionez trãſit⁹ in ſtomachũ viã ſedãdo ſua mollicia. ¶Eſt aũt meri ꝓdictũ ꝯpoſitũ venis pulſantib⁹ et neruis venientib⁹ a ſexto pari neruoꝝ q̃ imediate a parte anteriori cerebri oriuntur. In latere preterea dextro et ſiniſtro predicte cãne ſũt q̃dã vene groſſe organice que guidegi dñr: ſub quibus arterie magne ſunt ſituate. Et propterea inciſio earũ ꝛ ꝓunctura eſt valde ſuſpecta: vt patet conſideranti propinquitatem ꝛ affinitatem quas habent cum epate et corde. Interdũ eñ

Raſ.

Auice.

vt aſſerunt practicantes et ego
ſepenumero vidi a quacūq₃ par
ua punctura vel inciſione p̄ſer=
tim venarū pulſantiū homo per
viā ſuffocationis ſtatim morit.

Uuula

¶Uuula ſilr nō ſine vtilitate in=
genti a natura fuit pducta: nā
eſt mēbrū ſpongioſu₃ rare natu
re: pēdēs ppēdiculariter ad mo
dū grani pineoli: iuxta epiglo=
tū in pte ſuperiori gutturis inter
vnā ⁊ aliā amigdulā ſuā h₃ ſe=
dē. Et ppterea ſua ſpōgioſitate
facit ad recipiendas ſuperfluita
tes cerebri: factū eſt etiā hoc mē
brum ad vocem modulandam.

Ca. v.

¶Cap. quintū. De mandibulis
et dentibus.

Dētes

Dentes ſm communem
opinionem omnium
qui faciunt profeſſio=
nem anatomie ſunt
numero trigitaduo.
Quorū aliqui ſunt inciſorij in
parte anteriori oris ad inciden
dum. Alij ſunt canini: qui vocā=
tur vulgo oculorꝫ dentes. Alij ve
ro ſunt molares: ⁊ dnr molares
q: comeſta triturāt ⁊ frangunt.
quēadmodū mole triticū fran=
gūt. Et ppterea actio eorꝫ pria
vocat digeſtio. ¶Iſtorꝫ preterea

Nume
ris dē
tium.

dentiū ſexdeci₃ in ſuperiori mā=
dibula inſerunt qui quatuorde
cim oſſibus cōponunt quorū cō=
poſitio occulta eſt. Et ppterea
de cōpoſitione ⁊ ſeparatione eo
rū mentionē nō faciemus. Suffi
cit ergo chirurgicū ſcire q̊d pro
vno oſſe i opatiōe manuali ſup=
ponat. Que q̊dē mādibula vn=
diq₃ a quodam pāniculo tegit
a pte anteriori frontis veniente
qui pericraneū dicit. Conſequē=
ter a tertio pari neruorum cere
bri: et ab aliqua pte q̄rti et qui=
ti ⁊ ex ſecundo pari neruorꝫ nu=
che: ⁊ tertij ſimul cū venis et ar
terijs: pellis a natura p totā fa=
ciē fuit pducta. Et ppterea ner=
ui ingrediētes hāc cōpoſitionē
venientes ex mēbris p̄dictis ve₃
cerebro ⁊ nucha cauſāt ſenſū et
motū p totā faciē. ¶De inciſiōe
itaq₃ hmōi loci q̄liter ſit proce=
dendū. c. de extura groſſe cutis
plenarie locuti ſumꝰ. ¶Scien=
dū eſt inſup q͛ dētes ſuperioris
⁊ inferioris mādibule ligant cū
ligamētis et pāniculis pceden=
tibus a pāniculo ⁊ neruis ante
dictis. Inferior vo mandibula
duobꝰ oſſibꝰ eſt cōpoſita et ver=
ſus mētū vnit vniōe ſerratili ver
ſus ptē ſuperiorem abvtraq₃ pte
cum ſuperioribus mandibulis
ſuam facit cōiunctionē. De qua=
rum diſlocatione ſuo proprio. c.
mentionem faciemus.

¶Cap. vi. de lingua ⁊ auribus. Ca. vi.

De li=
gua.

Lingua vtiq₃ eſt mē
brum valde neceſ=
ſarium ad diuer=
ſas corporis vtili=
tates in ore a natu
ra productū de ſui
natura ſpōgioſu₃ ⁊ carnoſu₃ ner
uis ⁊ eorꝫ villis lacertis: venis:
arterijs ⁊ ligamētis ꝯfectū ⁊ in
oſſe laude radix eiꝰ iplātata ē ⁊
ligamētis ligata. Nerui aūt q̊ i
ligua cōtinent a ſexto pari ner=
uorꝫ cerebri ſenſum recipiūt: mo
tione₃ vero a ſeptimo pari ner=
uorum cerebri. ¶Sub lingua p̄=
terea ſunt due vene ſituate: que
manifeſtant qn̄ aliq̄ inſtr̄o ſuble
uatur ligua: quarū inciſio plu
iuuat ad diuerſas gutturis paſ
ſiones: vt in. c. de cura ſquinan=
tie ⁊ cura apatis lingue optime
declarat. Fuit inſup tale mem=
brū principalr in eſſe pductū ad
loquelam pnunciandu₃. Ad cu

bū ꝑ ſpaciū tp̄is in ore gubernā dū. Et ad guſtū. Et hoc ad vtili= tatē medicine: q2 per guſtū ha= bemus cognitionē (vt Gal. teſta tur) multoꝝ ſimpliciū. Jō natu= ra ad ip̄m mēbꝛū neruos guſta= tiuos direxit a quarto ꝛ ſexto neruoꝝ pari. ¶ Ulteri⁹ diximus linguā ip̄am eē lacertoſaꝫ ex no uē lacertis ꝓcedentibus ab oſſe landi formi ꝛ ab additiōe ſagit tali. ¶ Uigēt inſuper ſub lingua carnes glādulose. Jn quib⁹ duo ꝑua orificia exiſtūt ſaliuā epar purgātia ad modum colatoriꝫ. Jn extremitate mādibularꝫ a ꝑ= te ſupiori i dextra ꝛ ſiniſtra ſitua te ſunt aures: iuxta oſſa verrua= lia fundata ſup os petroſum ꝑ= foratū ꝛ durū. Et eſt de oſſe men doſo; ab extra auriū vſq ad pre dictā oſſis ꝑforationem: habent multas inuolutiōes in tranſitu intus ꝓcedēdo donec attingāt quintū par neruoꝝ cerebri: v̄tu= te cuius potētia auditiua a na= tura aurib⁹ data fuit. Et ꝓpter= ea p̄dictus neruus fuit cōcauus ordinatus: vt oēs ſonos melius audiret. ¶ Jn circūquaq v̄o au= riū ꝛ mādibularuꝫ extremitate ꝓducta eſt cartilago faciēs au= res p̄dictas. Jn q̄rū radice vene arterie nerui villi pāniculi et li= gamēta circulariter ſunt ꝓdu= cta. Jō inciſio hmōi loci dꝫ eſſe ad inſtar ſemicirculi. Et de hac inciſione optime dictū fuit. c. de extura groſſe guttis. ¶ Jn ꝑte autem dextera ſubſequenter et ſiniſtra colli inueniuntur poſt aures vene ortū ab epate mani= feſte habentes. Sub quib⁹ ſunt arterie ꝓcedētes a corde: q̄ aſcē dendo verſus caput ꝑ cōmiſſu= ras ad cerebꝛum ingreſſum fa= ciunt ꝓpter vtilitatē narratam c. de anatomia panniculorū ce= rebri. Quapropter cum earum compleuerunt officium de vtili= tatibus p̄dictis ſuper cerebro ꝛ eius panniculis. iteꝝ deſcendē= do verſus aures aliquā partem materie ſpermatice ducūt: via renū vſq ad teſticulos. ¶ Et pro pterea nōnulli tenēt qđ iciſio fa cta p̄dictaꝝ venaꝝ ſub aures in ciſiōe totali eſt cā prohibitiōis generatiōis hūane. Silr q̄ꝫ q̄ſi in eadē regione colli due cerui ces ꝓducte ſunt: vna in ꝑte dex= tera colli: alia in ſiniſtra: quarū fundamenta in oſſibus capitis ſunt plātata. Et ꝓpterea de na= tura ligamēti; q2 iferi⁹ ab vtroq latere ſpine deſcēdēdo ꝓcedunt vſq ad caudā dorſi ꝛ dr̄ longe ceruices: quia ſunt quies ꝛ cul= citra omnium neruorum veniē= tium a nucha.

Prohibitio generationis eſt iciſio

¶ Ca. vij. d anatomia ſpōdiliū.

Ca. vij Spondili

Spōdilis itaq ē os ꝑforatū faciēs ſpi= nā ſiue dorſuꝫ per cuius foramē nu= cha (vt alias dictū fuit) a pꝛlo ad vlti mum ſuū facit trāſitū. ¶ Habet iſup ſpōdilis varia additamēta aſcēdētia et deſcēdētia ꝛ ſucceſ ſiue ſpondilis ligamētis altera alteri ligatur; donec ad vltias partes ſpine ligando ꝑueniant ad modū triremis carine. ¶ Eſt autem ordinatio iſta aliqua in parte tanq optima nuche tu= tela: et ex lateribus vniuſcunq ſpondilis: prout capitulo de anatomia cerebri dictuꝫ fuit ex eunt nerui tendentes ad dexte= ram ꝛ ſiniſtrā partē corporis de quoꝝ numero in predicto cap.

commemoratū fuit. ¶Sunt pre
terea partes dorſi ſpondilium
Gale. quatuor(vt teſtat Gale. xij.et.xiiij.
de vtilitate particularium.) Pri=
ma eſt collū. Scda ſpondiles.
Tertia lūbi. Quarta et vltima
os ſacrū. Prima pars ſeptē con=
ſtat ſpondilibus. Scda duode=
cim. Tertia quinqꝫ. Quarta ſex
ſpōdilibus finitur. de muſculis
et neruis colli dicetur ſuis pro=
prijs capitulis de neruorum et mu
ſculorum diſtributione.

c.viij. ¶Capitulū.viij. De anato=
mia et figura oculorum.

Oculi. CUm oculi ad viſum vi
te maxime conferant
⁊ dulcedinem eius ma
gna cum diligentia
de eorum natura di=
cendum eſt vt cognita eorum di
ſpoſitione morbis eorundem
medicus poſſit opulari. ¶De ſi=
tu itaqꝫ eorum omnibus eſt ma
nifeſtū. Sub fronte idō a natura
duo oculi fuerūt ordinati: vt totū
corpus a varijs et diuerſis ex=
trinſecis nocumentis tueātur.
Sūt etiā tanqꝫ cuſtodes virida=
rij. Mēbra ſunt inſup ex ſeptem
tunicis tribuſqꝫ humorib⁹ cōſe=
cta. Et ppterea in hūc modū eo
rū cōpoſitionē deſcribā. In pri=
mis a pte anteriori cerebri pce=
dunt duo nerui concaui venien=
tes a primo pari neruorum cere=
bri: q̄ cum a cerebro ſequeſtran=
tur: ſtatī aliquātulū coniungunt
adinuicē q̄ſi cruciati: ⁊ fit vnica
cōcauitas ex duob⁹. Deinde in
exitu eorū ſeparant a craneo et
duob⁹ pāniculis cerebri inuol=
Nerui uūtur ſeu velant ⁊ vocant nerui
optici. optici ⁊ in eorum principio vident
eſſe cerebri ſubſtantia anterio=
ris ventriculi. ¶Et qꝛ ſuperius
dictū fuit qđ i loco vniōis ⁊ cru
ciatiōis eorū ex duab⁹ cōcauita
Gul. pla. tib⁹ facta ē vna: ſm Gul. pla. th
Mōdi. Mondi. bononiē. in hac ſciētia
practica ⁊ theorica peritiſſimus
dicit pdictos neruos in crucia=
tione eorū concauos eſſe vt eis
fiat locus cōis: ad hoc vt ſpecies
vni⁹ rei recepta a duob⁹ oculis
⁊ delecta p duos neruos ad vni
tatē redeat: ⁊ vna res videatur
Prima tunica nō due: ſed vna ſicut debet. ¶Et
q̄libet eorum cum craneum exierit
ad ppriū oculū terminat pāni=
culū durum ⁊ groſſum faciēdo:
Scda tunica qui ſeliroticus dicit. ¶Deinde
ab eodem neruo ali⁹ ſeqtur pā
niculus q̄ ſecundina tunica ap=
pellat: ⁊ dicit ſecūdina: qꝛ ſucce
dit primā tunicam. Et in ſui ſi=
Tertia tunica. tuatiōe amplectit humorem vi=
treū oculi. ¶Deinde ſucceſſiue
ſequit tertia tunica q̄ retina nū
cupat. Et hoc nomen non aliam
ob cām ſibi impoſitum fuit niſi
ppterea qꝛ hꝫ figurā retis q̄ tu=
Aranea tunica. nica in ſe retinet ⁊ cōprehendit
medietatē humoris. ¶Cōſequē
ter ab iſta tunica retina alia tu
nica q̄ aranea dr generat ad ſi=
militudinem tele aranee facta
q̄ in ſe cōprehēdit aliā medieta
tem humoris criſtallini. Et pro
Uuea tunica pterea facit rotūditatē cū tuni=
ca retina. ¶Subſequenter poſt
dictā tunicam ſequitur alia tu=
nica vuea vocata: quia in eius
aſpectu et diſpoſitiōe ad inſtar
tunice vuee facta eſt. In medio
cuius tunice ſiue panniculi na=
tura perforauit que perforatio
pupilla dicta eſt: que quidem
pupilla dilatatur et ſtringitur
iuxta neceſſitatem: et ad hoc
etiam dilatatur et ſtringitur in
humore criſtallino vt virtus vi

ſiua perficiatur. Comprehendit etiã i ſe pdicta tunica totũ humorẽ albugineũ pro defenſione et cõſeruatione dicti criſtallini humoris q eſt neceſſarius in eo

Cor. tunica — ¶ Alteri⁹ fuit iterũ neceſſarium vt alia tunica gñaret q cornea dr vt humor albugine⁹ per fora men vuee exitum non haberet. ¶ Et dicta eſt cornea ſiue corne⁹ pãnicul⁹ ad ſimilitudinem: quã tenet cum cornu lucido: q tunica ſuũ hʒ ortũ a panniculo ſclirotico duro. ¶ Et ppterea fuit dur⁹ ⁊ groſſus a natura productus: vt vna cũ ſeptima tunica

Cõiunctina tunica — q cõiũctina dr totũ oculũ firmiter ⁊ cõdecenter ligarent et amplecterent pter nigredinẽ ſiue pupillã: q qdẽ cõiũctina a pãniculo cooperiẽte craneũ ſuam hʒ natiuitatẽ. ¶ Et ſic apparet iuuamẽtũ inciſiõis vene ſup fronte in decurſuʒ materierũ veniẽtiũ a capite ⁊ cerebro ad oculos propter cõpoſitionẽ pnotati pãniculi q vt alias dictũ fuit. c. de anatomia cerebri neruis venis ⁊ arterijs confectus eſt. Alteri⁹ ad oculos p foramẽ cranei diri gunt nerui a ſcdo peri neruorũ cerebri dãtes eis ſenſuʒ ⁊ motũ qb⁹ notabilr ſentiũt res ſibi nociuas.

¶ Cap. ix. de thorace.

Viſo de figura ⁊ anatomia faciei oculorũ colli ſpondalium neruorũ ⁊ nuche: de thorace nũc videndũ eſt. ¶ Dico igit q thorax ſiue pect⁹ membrorum ſpiritualiũ eſt ſtatio. In qua quidẽ partes nõnulle ſunt cõtente ⁊ alique continẽ

Partes cõtinẽtes — tes. Cõtinentes ptes ſunt quatuor. Prima ẽ cutis. Scda caro muſculoſa: Tertia mammille. Quarta ⁊ vltima oſſa. ¶ Partes autẽ cõtente ſunt nouẽ vcʒ cor: pulmo: pãniculi: ligamenta: nerui vene arteria: meri ſiue iſophagus: trachea ſiue arteria.

Partes cõtente — Et primo ab oſſibus eſt incipienduʒ. ¶ Cõplet igit thorax ſeptẽ oſſibus in quorum extremitate viget cartilago. Et in parte q deʒ ſuperiori thoracis ſita eſt piris in qua furcula gule firmat: inferius vero verſus os ſtomachi cartilaginem habet ſatis lenem. Et propterea iacet ſuper os ſtomachi iſta etenĩ oſſa pdicta ad inuicẽ ꝯgregãt p modũ appodiatiõis qb⁹ ſeptẽ oſſib⁹ pdictis ſe ptẽ vniũtur coſte ab vtraq pte ⁊ ab vtroq capite cuʒ ſpõdilib⁹ coniungunt que coſte ſunt amphractuoſe ſeu curue ⁊ vocant ppue loca coſtarũ. In terminatione quarum a parte anteriori vocatur pectus. A ſpondilium vero parte latus coſtarũ cõpletar dr. Et propterea cõplete dicuntur. Cõſequẽter poſt ſeptem predictas ſequũtur quinq etiã ab vtroq latere que mẽdoſe dicunt: ⁊ in pte poſteriori cũ quinq coniũguntur ſpondilibus. In anteriori vero parte cũ lacertis ventris ſuam faciũt coniũctionem: qr in parte pdicta non habent vbi cũ oſſibus appodient ppterea dicunt mẽdoſe ſine falſe: qr in loco cõiunctionis lacertorũ ſunt valde plicabiles: ideo cedunt quaſi vt venter cedit.

¶ De muſculis pectoris.

¶ Sunt itaq muſculi pectoris ſm Aui. opinionem. xviij. quorum quidã cõmunicãtur collo: quidam diafragmati: quidam coſtis ⁊ dorſo: quidã ſpatulis et humeris: quidam deniq ſunt

proprie muſculi thoracis. Qua
liter autē ſit cutis ⁊ caro muſcu
loſa ſatis eſt manifeſtum.

¶De mammillis.

¶Mammille ſunt mēbra com=
poſita ex carne rara ⁊ alba glā
duloſa ⁊ ſpōgioſa: ad q̄ nerui
cōplures a cerebro eueniūt: ve=
ne ab epate ad eas ēt dirigunt.
Similr arterie a corde ad p̄di=
cta membra tranſmittuntur. Et
ppterea cum prenominatis mē
bris maximā tenēt colligātiā.

¶De particulis cōtinētibus.

¶In primis itaq̄ remoto tho=
race ab vtroq̄ latere inſtrumen
to bene incidēti ⁊ caute ne ana
tomia mediaſteni deuaſtetur a
corde tanq̄ omnium membrorū
duce ſumma cum diligentia in
cipiendum eſt.

¶Cor equidem pinealis eſt fi=
gure ⁊ caro eius eſt valde dura
lacertoſa preſertim in radice
ſua: nā ei⁹ radix ſiue baſis ē plu
rimum lacertoſa ⁊ ligamentis
duris ⁊ neruis cōfecta ipm cir=
cundantibus a quib⁹ cor nō tan
gitur niſi tantū in eius radice.
Et propterea vt nonnulli aſſe=
rūt ſapit naturā cartilaginis.
Fuit preterea eius caro dura
pducta: vt nō a facili nocumēto
vexaret. Naz ſi rara fuiſſet caro
⁊ mollis homo fuiſſet breuioris
vite: quia a quacunq̄ facili cau
ſa extra naturam ei eueniēti rō
ne ſue ingentis nobilitatis ho
mo deficeret. Et propterea opti
Aui. me dicit Aui. cor non patitur ſo
lutionem cōtinuitatis durante
vita in eo. Fuit p̄terea in me=
dio pectoris ſituatū tanq̄ mem
brum omnium principaliſſimū
et tanq̄ princeps in eodem lo
Rex. co collocatum. ſicut Rex in me=
dio ſuorum populorum colloca
ri ſolet: nō declinādo ad aliquā
partem iuxta Gal. ſententiam. Gal.
Tamen Raſ. libro ad Alman.
ca. de anatomia ſiue figura cor
dis dicit eius tornatilem par=
tem verſus ſiniſtram partez ali
qualiter declinare. Et propter=
ea in ſiniſtra parte ſentitur ma=
gis pulſatio q̄ in dextra ppter
ortum arterie in ſiniſtra parte
determinatum. Habet inſuper
iuxta opinionem eiuſdem Raſ. Raſ.
duos magnos ventriculos: vnū
videlicet in dextra: et alterum
in ſiniſtra parte ſituatos. In me
dio quorum adeſt capſula ali=
quantulum ſuperius collocata:
et panniculis neruoſis circun=
data: que ab eodem Raſ. terti⁹
ventriculus vocatur: In dextro
autem ventriculo duo continen
tur foramina: quorum alterum
natura ordinauit vt vene ab
epate ortum habentes intus in
grediēdo tranſitum faciant ad
eundem ventriculum ſanguinē
deferendo ſuper quo inſuper fo
ramine tres reperiuntur panni
culi (vt inquit Raſ.) quorum in= Raſ.
ceſſus licet deforis incipiatur in
tus tamen finitur. ⁊ hoc totum
fuit vt reflectatur illud qđ in=
greditur Aliud vero vene eſt fo
ramen qđ ēt eſt os qđ ab eodē vē
triculo cū pulmone cōtinuatur:
qđ quidē os q̄uis ſit vene ⁊ nō
arterie: tamen eius tunice ſunt
groſſe ⁊ ſatis ſpiſſe ⁊ propterea
a multis anatomiſtis (vt aſſerit
Raſ.) vena arteria dicitur. Ar= Raſ.
teriarum autem tunice ſunt du
rioris ſubſtātie ⁊ ſpiſſioris cor=
poris q̄ ſunt venarum tunice.
Qđ ꝓgrue natura ordinauit cū
vtilitate hūani corporis nō par=

na: q arterie continue mouent vita durante: ex quarum motu ſi contigerit eas diſrumpi maius diſpendinm ſequeretur homini ꝙ̄ diſruptio aliarum venarum. Sup ipſo quoq ore a quo predicta vena ortū habet tres collocant panniculi: quorū inceſſus licet interius oriat foris tñ finit. Et hoc ipſa natura ordinauit vt reflectātur ad id qđ a corde egredit. In ſiniſtro aūt ventriculo duo reperiunt foramina: quorū vnum eſt os a quo magna procedit arteria: a qua oēs arterie totius humani corporis originē trahūt. Inſup ſuper eodē oſſe tres panniculi ſituant quorū inceſſus lʒ interius incipiat foris tñ finitur ad hoc ſilr vt rñdeant et reflectant ad id qđ a corde egredit de ſpiritu ⁊ ſanguine: q̄ qdem ſanguis a natura diuidit ꝑtinus ꝑ totam cordis ſubſtātiā: quātitate temperata: reſiduū vero ſanguinis ad cordis nutrimētū delegat: ⁊ ſubtiliatur i ipſa cordis ſubſtātia ⁊ ad foueam mediā a natura digerit. In qua calefactionē digeſtionem ſubtiliationē ⁊ depurationē recipit. Cūq purificatus fuerit ad ſiniſtrū vētriculū tranſmittit in quo de ipſo ſanguine puro fit ſpiritus generatio: q̄ qdē ſpūs eſt ſubtilior: clarior ⁊ purior oībus corpibus a q̄tuor elemētis gñatis. Aliud āt os vene ſatis amplū ad pulmonē tēdentis: quo foramine aer a pulmone ad cor trāſmittit. In quo quidē foramine etiam duo tātum reperiunt panniculi. In ceſſus quorū deforis incipit intus ꝟo finit qđ pius ⁊ glorioſus deus ordinauit vt apti ⁊ prompti fiāt ad recipiēdū et cōducēdum aerem debitū ad corventilādū. In ſiniſtro qʒ ventriculo alia inuenit arteria q̄ vnā tm̄ hʒ tunicā: q̄ a nonnullis arteria venalis nuncupat: ſanguinē ſubtileʒ ad pulmonē trāſmittrendo: per cuius ſubſtantiā diffundit: ad hoc vt ex ipo ſubtili ſanguie nutriatur: duo quoq hʒ additamēta ad ſimilitudinem parue auricule: quorum alterū in parte ſiniſtra viget. Alterū vero in parte dextra ortum habet.

¶ De pulmone.

¶ Pulmo eſt mēbrū rare ſubſtātie ⁊ ſpōgioſum ⁊ alligatū cum mediaſtino pāniculo cooperiēte cor: ne ab oſſibus pectoris tāgatur: habet inſuper cannulaʒ de qua facta eſt mētio.c.de anatomia oris que quidē cānula in diuerſis partibus ꝑ pulmonem diſtribuit: vtilitas namq hmōi cānule vna cuʒ pulmone fuit vt ꝑ ipm pulmonē aeris frigidi hominē circūdātis fieret attractatio: donec ꝑ ſiniſtrā cordis auriculā veniret ad ſuā fumoſam caliditatē tēperandā hora dilatatiōis cordis ⁊ inde fumoſam cordis ſupfluitatē ſuſcipet. Quā obrē aeris frigiditas ordine iā dicto cāta fuit valde neceſſaria qr aer naturā hois circūdās in opatione cordiali ſpūs ingētis frigiditatis reperitur: ſine cuius tēperamēto ꝑ fumoſam ⁊ ingentē caliditateʒ cordialem aīalis ſpūs ſuffocaret. Et qr aer circundās nos nō erat adeo purus ſicut humanus ſpūs cōſentaneū ⁊ neceſſariū fuit ꝙ ꝑ mēbrū trāſiret rarū vt valeat ipm aerē ab oī ipuritate clarificare. Et ꝓpterea ad hāc itētiōeʒ anhelitū ordiauit. Cānula.

¶De diafragmate.

¶Diafragma eſt vnū de membris ꝯtētis in pectoris cōcauitate. Cui⁹ principiū a capite incipit thoracis (vt inquit Raſis) Raſ. Inferi⁹ ad vtrūq; latus et trāſuerſo deſcēdēdo porrigit. donec ad duodecimas ſpondiles dorſi cōtinuat: et eſt pāniculus in ſua terminatiōe valde muſculoſus ſeparās membra ſpūalia a nutritiuis hn̄s colligantiā cū cerebro mediātib⁹ neruis. Fuit preterea ordinatum diafragma: vt ſua cōtinua motiōe cor euentare valeat: quēadmodū folles fabroꝝ qui in eorū apertura aerem ſuſcipiunt ad ignem ventilādū et in clauſura illum igni preſtāt. Et propterea duabus ex cauſis ſolutio continuitatis facta i eo reſtaurationem nō recipit: quarum vna eſt ratione ſue cōtinue motionis Altera vero ratione ſue ingentis neruoſitatis et ſubtilitatis.

¶De mediaſtino.

¶Mediaſtinus eſt panniculus qui in ſubſtantia aſſimilat diafragmati diuidēs pect⁹ ſm̄ longitudinem. Et ꝑpterea diuidit pulmonē per mediū et alligatur ſpondilibus dorſi pulmonē ip̄m ſuſpēdendo. Et iuuamētū hmōi diuiſionis fuit qđ ſi leſio accideret in vna parte non communicaretur toti. Et hoc quantū de mediaſtino. De ligamētis autē facta fuit mentio in ſermone de anatomia cordis. Silr̄ quoq; de trachea arteria et de meri capi. de anatomia oris. plenarie locuti ſumus.

¶De pleura.

¶Pleura eſt pānicul⁹ valde ſenſibilis tegens coſtas: et eſt vehementer ſubiectus apoſtemati. Et ꝑpterea qñ apoſtema generatur i eo: pleureſis dicitur. Et hec puto tibi ſufficere pro anatomia thoracis tam membrorū contentorū q̄ȝ continentium.

¶Cap. x. de anatomia ventris et partium eius contentorum et cōtinentium. Ca. x.

Venter duob⁹ modis accipit. vno mō ſicut ſtomachus ſiue meri. Alio mō ꝑut ē regio et ſtatio cōtinens mēbra nutritiua. Sciēdū ē iſup qđ ꝑtes ꝯtinētes ſūt velut mirach et ſiphac q̄ȝtū ad ꝑteȝ anteriorē: quantū vero ad poſteriorē partem ſunt oſſa quinq; ſpōdilium. Cutis: caro lacertoſa. Mirach Mirach. autem ex quatuor ꝑtib⁹ cōſtare videtur: vel ex cute: pinguedine: pāniculo carnoſo: et muſculis q̄ a corde oriunt. Siphac autē vn⁹ tantū eſt pānicul⁹ valde durus ex villis neruis et ligamētis ꝯfect⁹ adherēs toti mirach quēadmodū parietes muris adherentes. Et ꝑpterea magna eſt differentia inter mirach et ſiphac: mirach em̄ eſt particula cōpoſita ex iā dictis: quaꝝ vna ab altera poteſt ſeparari. Siphac autē non q̄ quo ad eius ſubſtantiaȝ membrū eſt ſimplex ſicut et aliȷ pāniculi ſunt. Mēbra preterea cōtēta ſūt ſeptē. Primū ē zirbus. Secundum inteſtina. Tertium ſtomachus. Quartū epar. Quintum ſplen. Sextū meſenterium. Septimū et vltimum renes. De veſica aūt et figura matricis: de anatomia ancharum et partium earundem tractabitur.

¶De ſtomacho.

¶Diximus in cap. de anatomia

oris ⁊ meri ſtomachum ſuā habere originē in extremitate oris Similiter ipſum retro in collo inferius deſcendere ſuper eius ſpondiles donec diafragma perforet ſuper quo diafragmate ligatus exiſtit: vna cum quibuſdam panniculis ſpondiliū poſt cui⁹ pforationē ⁊ ligationē dilatatur: ⁊ ab eo deinde quoddam oritur membrū qđ ſtomach⁹ nūcupatur ad partē ſiniſtrā parūper declinans. Et propterea os ſtomachi declinat aliq̄liter ad partem ſiniſtram. Eius vō fundus ad dextrā: quāobrē ipſum inſpiciendo videbis quaſi formā habere ad inſtar cucurbite rotūde habentis collū longū in ſuperiori parte. Inferi⁹ aūt alterū collū pducit: qđ cū inteſtino duodeno ſuā facit cōiunctionē. Et ppterea iſtud collū principium inteſtinorū ſiue portonariū vocat: q2 poſtq̄ cibus in ſtomacho cōgregat⁹ ⁊ cōduct⁹ fuerit per meri cōtrahitur ⁊ clauditur adeo qđ ex eo aliq̄d exire nō valeat: donec digeſtio in totum ſit celebrata: poſtmodū aperit. ⁊ ſic apertū remanet: donec qđ in ſtomacho exiſtit ad inteſtina trāſmittatur. Stomach⁹ q̄3 verſus partē dorſi aliquantulu3 dilatat cū ſpōdilibus et viſcerib⁹ ligatur firmis ligamentis: a q̄bus firmiter detinetur: et fortitudo ligationis ⁊ ſuſtentatiōis interiorum oium facta fuit a natura: prout eorū nobilitas et neceſſitas poſtulat. Stomachus preterea trib⁹ tunicis conſtare videtur. (vt inq̄t Raſ.) vna quarum habet villos ſm longitudinem ſtomachi tranſuerſaliter. Alia autem habet villos ſm latitudinem intrātes. Tertia vero ⁊ vltima eſt illa q̄ habet villos ſuos obliq̄ ⁊ tranſuerſaliter per ſtomachum diſtributos: de quorum iuuamentis ſi ſigillatim diceremus lōga eſſet narratio. Aliabbas tamen lib. iij. ſue theorice. cap. de aſſignatiōe ſtomachi. dicit ſtomachum duab⁹ tunicis eſſe cōpoſitum.

Portonariū.

De epate.

Epar vtiq̄ i dextro latere ſub coſtis ſuperioribus verſus poſteriorē partem locatum eſt. [illegible] membrū carnoſum rariſ[illegible] men ſubſtantie quaſi ad [illegible] tudinē ſāgninis coagul[illegible] Eſt etiam penulatum ex quinq̄ vt plurimū penulis. Similiter in parte intrinſeca eſt concauū: extra vero gibboſum qđ a natura fuit ordinatū: vt ſtomachū ipm amplexaret. A parte vō diafragmatis reperitur magis ei⁹ gibboſitas manifeſta ⁊ ligatum inuenitur ligamentis ↄtinuātib⁹ epar cū panniculo ſuper ipſum exiſtēte. Ab eius ꝑterea cōcauitate nēpe quedam oriſcānula q̄ epatis porta dī. Et eſt vna vena que generatur de eius interioris mā ſpermatica. Iſta enim vena in varias ⁊ diuerſas ſeparat partes: a qua ſeptem oriuntur vene: aut vt nonnulli aſſerunt octo. ⁊ ſcdm Raſ. infinite oriuntur vene a predicta porta exeūtes ad modum radicū arborū. Et vnaqueq̄ earū rādiu in multas ſeparatur partes: donec fere innumerabiles partes recipiat. ex quibus diuiſionib⁹ quedam ſunt tendentes vſq̄ ad finē ſtomachi: quedam vero vſq̄ ad duodenum: et multe ad ieiunum inteſtinum dirigūtur. ⁊ ſic

Porta

trāſitū faciunt per inteſtina do- nec ad inteſtinum rectum per- uenerint:q̄ vene ſic in diuerſas partes minutiſſime diſtribute meſeraice dr̄. Officium autem hm̄oi venarū meſeraicarū eſt de- ferre ad epar totā chili bonita- tē ⁊ ſuccoſitatē: q̄ quidē porta venalis cū ſuis radicibus p̄dic- tā bonitatē per totam epatis ſubſtātiā diſtribuit. A gibboſi- tate quoq̧ iterū epatis orit̃ ve- na q̄ concaua ſiue chilis dr̄ q̄ vna cū radicib⁹ eius alijs venis ob- uiātibus totū ſanguinē ab epa- te generatū educit. Ipſaq̧ ſupe- rius ⁊ inferi⁹ ſe ramificādo ſan- guinē p̄dictū cauſa nutriendi p totum corpus diſtribuit vbi ter- tia et quarta pficitur digeſtio. Ulterius (vt inq̄t Gal. iij. de vir- tutibus naturalib⁹. cap. penul. ⁊ in quarto de vtilitate. capi. v. In epate per decoctionem tres fiunt ſubſtātie: due vz ſupflui- tates et vna naturalis ſicut ex muſto invegete per ebullitionē fiunt tres ſubſtātie.

Meſe- raice.

¶De inteſtinis.

Inteſtina itaq̧ ſex tantū nume- rantur quorum tria ſuperiora ſunt valde gracilia. Alia vero tria ſita ab vmbilico infra groſ- ſa dicunt̃: que duabus tunicis cōfecta eſſe reperiūtur: quarū al- tera intus exiſtēs habet viſcoſi- tatē quādā ſibi adherentem ad ſimitudinē calcis muro adheren- tis. De gracilibus autē inteſti- nis primū eſt qđ in inferiori ſto- machi ore cōtinuari videt̃ duo- denū ſiue portanarium nomi- natum: et vocatur duodenum: quia eſt longitudinis duodeciz digitorum. Secundum autem inteſtinum ieiunuz dicitur. que

Porta- nariū.

Ieiu- num.

duo inteſtina exiſtunt erecta et in longitudinē corporis ſpargun- tur: orificia tñ p q̄ epati nutri- mētū vehitur: plura ſunt in iſto inteſtino ieiuno: quā in alijs de quibus in anatomia epatis di- ctū fuit. Tertiū ⁊ vltimū inteſti- num graciliū inuolutum dr̄: q: pluribus inuolutionib⁹ cōtentū eſſe videt̃. Iſtorū aūt triū inteſti- norū magnitudo cum magnitu- dine portanarij eq̄lis reperit̃.

Inuo- lutū.

Quartum inteſtinū monoculuz dr̄ cōdecētis amplitudinis ⁊ ca- pacitatis vnū tantū habens fo- ramē ac ſi eſſet ſaccus vel marſu- pium. Et ppterea dicit̃ mono- culū: q: ſolum habet os p quod illud qđ vna hora īgredit̃: alia egreditur hora. Cuius ſedes in latere dextro reperit̃. Quintum inteſtinū colon nuncupat̃. Cu- ius principiū in latere etiam re- peritur dextro qđ per latitudi- nē ventris extendit̃: donec ad ſi- niſtrū latus porrigatur. Sextū deniq̧ ⁊ vltimum inteſtinuz ab anatomiſtis rectū nolat̃. Cuius officiū eſt ſua amplitudine ſter- cus oīm inteſtinorū colligere ⁊ adunare quēadmoduz veſica adunatur vrina. In extremita- te quoq̧ hm̄oi īteſtini termina- tur anus: ſuper quo quidē mu- ſculus reperitur. Cuius iuua- mentū eſt exitū ſtercoris phibe- re: donec deſideriū adſit q ipm ſoluat. Quinq̧ p̄terea in extre- mitate ani vene fuerunt a natu- ra pducte: vt p eas ſanguis me- lancolicus groſſus toti⁹ corpo- ris enumeraretur. Et ppterea emorroidales appellantur.

Mono- culū.

Colō.

Rectū.

Emor- roida- les.

¶De ſplene.

¶Splen quidem in eius figu- ra eſt membrum longuz. Cuius

ſtatio in ſiniſtra parte ventris reperitur: quibuſdam ligamentis ligatum: que continuantur cum pāniculo ſuper eo ſituato: quod quidem mēbrū ab vna parte cum ſtomacho cōtinuatur ex altera vero cum coſtis mendoſis. Ab eodem ſplene duo oriuntur pori: quorū vnus ad os ſtomachi porrigit: alter ad epatis cōcauitatē ſuū trāſitū facit.

¶ De felle.

¶ Fel vtiq; ſup epar locatū eſſe reperit duos habēs poros: vnus quoq; ad epatis cōcauitatē tendit: alter autē in varias partes diuidit ad ſuperiora inteſtina et fundū ſtomachi tendentes.

¶ De renibus.

¶ Renes ab vtraq; parte ſpondiliū circa epar ſunt ſituati quorum dexter altiorē tenet locū et vnuſquiſq; ipſorum duobus colis contentus eſt: quorum vnum a latere in quo ſituatum eſt ad magnam venam in gibboſitate epatis exiſtentē porrigit. Alterū vero infert' deſcendendo vadit donec cū veſica mirabilē faciat coniunctionē. Iſta autē ad vaſa q̄ ad veſicā deſcēdūt pori vitides ſunt q̄ emūctoria dicuntur.

¶ De meſenterio.

¶ Meſenteriū eſt membrum cuius ſubſtātia componitur ex pāniculis chordis et ligamentis a natura ordinatum cum predicta compoſitione vt inteſtina cō decēti ligatione ligare valeat et de ſepoſa et pingui ſubſtantia confectum fuit: velut ſunt ſpondiles cum mollibus: q̄lia ſunt inteſtina et cetera viſcera ſine medio non coniunguntur: et vt molle a duro non patiatur. Eſt inſuper in eius vacuitatib' membrum valde glandoſum. Cuius officiū eſt loca glandoſa huiuſmoi mēbri adiuuare: fuit q̄ʒ a natura ordine antedicto ordinatum vt venas meſeraicas ſubſtētare valeat. Fuit etiam pingue et molle: et glādulis plenū: vt humiditate ſua feces et inteſtina humectare poſſit: et intelligendum eſt q̄ predictum membrum in parte ſuperiori magis glanduloſum reperitur. In quo frequēter congregatur melancolia: propter propinquitatem quā h; cū ſplene. Et ppterea melācolia miraſchia cauſatur in eo.

¶ De zirbo.

¶ Ultimū contētorū mēbrorum de quib' reſtat ſermonem facere zirbus appellat: et eſt pānicul' duabus tunicis ſubtilib' et denſis: varijſq; arterijs venis et pinguedine nō parua cōfect'. Cui' officiū eſt ſtomachū et inteſtina coopire et calefacere: vt h; .iiij. de vtilitate. c.xviij. et eius origo eſt a panniculo carnoſo (vt inquit Mondinus) qui alligatus eſt dorſo iuxta diafragma. Et propterea apparet q̄ ſi pdictus zirbus extra ventrem exierit ex aliqua percuſſiōe: a facili cauſa corrumpitur propter pinguedinem ipſius. Quamobrem in iſto caſu prudentiſſimi medici eſt (vt Gal. teſtatur) ipſum in loco ſuperiore alterationis ipſius ligare. Deinde abſciſſa particula alterata infra ligaturam ferro condecenti cauterizare vtiliſſimum eſt ne ſanguinis emoroſagia ſequatur. Mondinus. Gal.

¶ Capitu. xi. de ſiphac et de duobus didimis ab eo deſcendentibus. In quo etiam de teſticulis dicetur. Ca. xi.

Viſo i doctrina precedenti de mēbris cōtētis: videndū eſt deinde de mēbris cōtinentibus in ventre. Et primo de ſiphac dicendū eſt. Eſt autem ſiphac panniculus ſatis dur⁹ cuius origo ab inferiori pellicula diafragmatis manifeſtatur qui quidē panicul⁹ inferi⁹ ꝟſus dorſum deſcendit: vbi ſtomach⁹ ꝛ inteſtina ſuſpenduntur. In pte ꝟo inferiori ventris ſuā facit terminationē. Ex ipſo aūt ſiphac duo deinde generāt

Didimi.

didimi: q̄ deſcēdūt ſup os pectinis donec continuant cū teſticulis eos ſubtili pellicula circūdātes: per quos etiam didimus vene ꝛ arterie, tranſitum faciunt ad ipſos teſticulos a q̄b⁹ nutrimētū ꝛ materia ſpmatica ad ipſos teſticulos trāſmittit: p illos quos didimos aſcendunt a teſti-

Vaſa ſpmatica.

culis duo ramuli venerū q̄ vaſa ſpermatica dr̄ quib⁹ etiā vaſis ſperma a teſticulis ad virgā defertur. Teſticuli aūt inter membra principalia ꝯnumerant: naꝫ faciūt ad gnationē humanam. Et ꝑpter hoc apparet iuuamentū corꝑ ꝛ forma: q2 ſunt rotundi ꝛ ſitus ꝛc. Sūt etiā mēbra glandulosa ꝛ carnis albe ꝛ valde ſenſibilia ꝑpter cōitatē ꝛ colligantiā quam habent cum partibus neruoſis. Iſta omnia cōprehēduntur a panniculo carnoſo lacertoſo qui mirach dicitur. Sūt

Muſculi mirach. Raſis. Gale.

autem muſculi mirach ventris: ſcḋm Ra. octo a natura creati ad corroborationem centris. Et cū hoc etiam teſtatur Gal. Iuuant ad expellendum ſuperfluitates aliorum membrorum: quorum duo ſunt longitudinales a clipeo ſtomachi incipiendo procedent ad oſſa pectinis. Duo ſimiliter eorum ſunt latitudinales a dorſo procedentes ꝛ ſe per medium ventris quaſi forma cruciali interſecantes ad angulum rectum terminant. Similiꝫ modo ſunt quatuor tranſuerſales: quorum duo a coſtis lateris dextri ſuam habent natiuitatem: ꝛ tēdētes ad ſiniſtrā partē oſſiū ancharum ꝛ pectinis. Alij vero duo a ſiniſtris coſtis faciunt originem: ꝛ verſus partem dextraꝫ dictorum oſſium ſe ꝑ mediū vētris cruciantes. Quid autem ſit cutis ꝛ pinguedo omnibus ſatis manifeſtum eſt.

¶Cap. xij. De figura virge veſice ꝛ matricis. Ca. xij.

Virga eſt membrū valde lacertoſum neruoſuꝫ ex multis ligamētis compoſitum plenum venis et arterijs et plurimuꝫ cauernoſum. Et propterea eius cauernoſitates replentur ventoſitate in pulſantibus venis generata: ex qua ſequitur erectio virge que priapiſmus dicitur: ligamenta autem

Ligamenta virge.

facientia ad compoſitionem virge ab oſſibus femoris ſuam trahunt originem: nerui vero ad eandem compoſitionem ingredientes ab infima parte nuche oriuntur. Et ꝑpterea virga eſt plurimi ſenſus ꝛ valde extenſibilis. Sic etiam vene eius eueniunt a vena deſcendēte ab epate. Arterie quoqꝫ eius ꝓcedunt ab arteria deſcēdēte a corde in regionē vbi ꝑdicte vene ꝛ arterie bifurcant ad duas anchas ꝛ ad virgā veniunt: ꝛ ſunt iſte vene: arterie maiores et amplio-

res in iſta particula radice lin=
gue ꝙ in aliqua alia particula
toti⁹ corporis quātitatis eiuſ=
dez. Eſt inſuper vt plurimū quā
titatis vnius palmi quēadmo=
dum ⁊ collum matricis eſt. Et
ſic apparuit ei⁹ quantitas. Ap=
paret ſimiliter ſubſtātia ⁊ colli
gantia ei⁹. nam (vt dictū fuit ſu=
perius) eſt plurimuꝫ neruoſa et
ratione neruorū habet colligā=
tiam cum nucha ⁊ veſica. Rōne
aūt venarū ⁊ arteriaꝝ hꝫ colli=
gantiam cū corde ⁊ epate. Ap=
paret etiā figura quia eſt lōga.
Apparet etiam numerus par=
tiū ei⁹. Apparet quoqꝫ ei⁹ poſi=
tio: ⁊ extremitas que ē caro ſim
plex ⁊ vocaꝶ preputiū. Apparet
etiam vtilitas eius: quia facit
ad generationez nature huma
ne. Apparet deniqꝫ cum pulmo
eius: q: ratione neruorum liga
mentorum et venarum frigida
⁊ ſicca iudicaꝶ. Ueſica preterea
veſica. eſt vrine receptaculum cui⁹ mā
ſio inter anum ⁊ femur manife=
ſta reperitur duab⁹ tunicis con
fecta. In cuius ore videlicet in
principio colli veſice quidam re
periuntur muſculi ipſum colluꝫ
ſtringentes et prohibentes in=
uolūtarium exitum vrine ex ve
ſica donec deſiderium adſit vt
ipſam vrinam emittat. Ceteruꝫ
a renibus ad veſicam duobus
Emon collis vrina cōducitur qui emō
toria. toria nuncupantur que cum ad
veſicam attinguūt: vnam ex ꝑdi
ctis tunicis perforant. Deinde
inter duas ipſi⁹ veſice tunicas
trāſitū faciunt: donec ad colluꝫ
eius ꝑueniāt. In quo loco aliā
perforando tunicā ad veſice cō
Ma= cauitatē deſcēſum faciunt illuc
trix. vrinā cōducēdo. Matrix ꝑterea

collocata eſt inter veſicā ⁊ inte
ſtinū rectū in altiori loco tanqꝫ
veſica. Eſt aūt plurimum neruo
ſa vt in tpe neceſſitatis extēſio
nē ⁊ ampliā formā ſuſcipiat. Eſt
inſup nō multū fortib⁹ ligamen
tis ligata et plurimuꝫ neruoſa:
(vt dictuꝫ fuit) ad hoc vt tpe par
tus rōne doloris vltra neceſſita
tē ampliari nō valeat. Et ꝓpter
ea fuit ſilr neruoſa vt meli⁹ col
ligi ⁊ ↄſtringi poſſit: ꝑdicta aūt
matrix in ſe duos cōtinet vētri=
culos q̇ ad vnū orificiuꝫ termi=
nanꝶ: duo q̇ꝫ hn̄s additamēta:
quoꝝ noīa matricis cornua di=
cunꝶ: poſt que additamenta te=
ſticuli collocanꝶ qui ſunt mino=
res in longitudine ⁊ in latitudi
ne latiores virorū teſticulis: a q̇
bus ſperma de matricis ↄcauita
te deſcēdit. In matrice etiā col=
lum inuenitꝶ qđ in mulieris vul
uā porrigiꝶ: ꝙ quidez colluꝫ eſt
in muliere ſicut in viro virga.
In ꝟginib⁹ aūt vulue orificium
ſtrictū ⁊ rugoſum inuenitꝶ. In q̇
bus rugis etiā quinqꝫ inueniun
tur ⁊ ↄtexunꝶ vene. Et ꝓpterea
qn̄ corrūpunꝶ ꝑdicte venule ad
rupturā ꝑueniūt: ⁊ dilatanꝶ ru=
ge: quāobrē planū eſt ꝙ in pre=
gnantibus os matricis intm̄ vꝶ
ↄſtringi: ꝙ acus itus īgredi mi=
nime valeat. Cū qꝫ aūt hora pa=
riēdi aduenerit: vel aliq̇d fetui
nocumēti qđ cauſet abort⁹: tūc
ꝑdictū os adeo ample dilataꝶ
vt infantis corpus egreſſum ha
beat cui⁹ īfantis gn̄atio ex ſper
mate ꝑficiꝶ ⁊ ex ſanguine men=
ſtruo nutriꝶ ⁊ incremētū ſumit.
Maſculorū aūt forma citius cō=
pletur ꝙ femine forma. Fetui q̇ꝫ
qdā ↄtinuanꝶ vene ad matricez
venientes ipſumqꝫ nutrientes do=

nec ad perfectam formã temp⁹ pariẽdi peruenerit, quo tpe retinacula quib⁹ fetus cum matri ce alligatus extiterat forti motione diſrumpuntur/ex qua forti motione matur⁹ ſequit part⁹.

Capit. xiij. ¶Capit.xiij. De diſtributione ⁊ numero oſſiũ ⁊ muſculorũ ſecũdũ vnãquãq; particulam totius corporis.

Primus.c.j.de anatomia membrorum ſimplicium ſm Aui. q, oſſa corporis hũani ſũt numero.ccxlviij. preter oſſa ſiſamina. ⁊ ſm opinione eiuſdẽ Auicen. q, muſculi toti⁹ corpis ſunt nũero. cccccxxxj. Tamẽ Raſ.autoritate Gal.non ↄnumerat niſi.cccccxxix dixim⁹ etiã.c.de anatomia cerebri ⁊ nuche.ſeptem eſſe pia neruoꝝ q̃ a pte anteriori cerebri originẽ ducũt:⁊ trigita pia q̃ originant a nucha ⁊ vnus ſine ſocietate qui oritᷣ i fine oſſari (vt põit Aliab. ſermone.ij.ptis primo li.de diſpoſitiõe regali)vt aũt nr̃m cõtinuem⁹ ſermonẽ a diuiſiõe oſſiũ ⁊ diſtributiõe eoꝝ incipiem⁹. Et primo ſm Raſ.Capitis oſſa ſũt nũero.xxxvj.exceptis dẽtib⁹ vcȝ ſex eorum q̃ proprie capitis ollam faciunt. Et propterea ab eodem Raſ.dicũtur ppria oſſa capitis. Et vnũ qð in arabico Alguatedi dr̃ qð eſt fundamentum ⁊ ſuſtentaculũ:vt alias diximu⁹:dictorũ ſex oſſium. Ulteri⁹ ab eodem Raſ. ↄnumeratũ eſt c.de forma oſſiũ capitis. qðdaȝ aliud magnũ os exiſtẽs in parte poſteriori ſub craneo qð inter ipm craneũ:⁊ mãdibulã ſuperiorẽ ſituatũ eſt a q̃ diminutio q̃ in oſſiũ inueniᷣ figuris cõplexᷣ qð Alguatedi dr̃. Conſeq̄nᷣ i ſupiori mãdibula iuxta Raſ. ſnĩam loco pallegato ſunt q̃daȝ oſſa nũero.xiiij.⁊ totidẽ in alia pte mãdibule. Sũt pterea oſſa facientia ſpinam ⁊ dorſum nũero xxx.vt.c.de anatomia ſpõdiliuȝ fuit demõſtratũ. De oſſiũ ãt forma q̃ ſunt ſub collo hic cõnumerare incipiem⁹. Duo ſunt q̃ furcule dr̃. Sunt ẽt oſſa ſpatularũ ⁊ pectoris de q̃b⁹ plenarie locuti ſum⁹.c.de anatomia thoracis. Silr̃ oſſa manuũ ⁊ femoris ⁊ pedũ:oſſa ꝟo turcularũ i pte exteriori gibboſa ſunt. Interi⁹ ꝟo cõcaua ad modũ arc⁹:q̃rũ capita hũerorũ capitib⁹ ↄtinuanᷣ:q̃ adiutoria dr̃. Alie ꝟo extremitates earũdẽ furcularũ ↄtinuantur ſummitati pectoris vbi pixis gule ↄſiſtit. Spatule pterea q̃ a ptib⁹ dextra ⁊ ſiniſtra ſupponũtur ſũt late:q̃b⁹ extremitatibus cartilaginoſa capita ↄtinuãtur. In alijs ꝟo extremitatib⁹ earũdẽ q̃b⁹ furcula appropinquatur ſũt rotũde:iuxta quas partem dexterã ⁊ ſiniſtrã viget pixis quã caput adiutorij ingreditur. Oſſa pectoris q̃ȝ vt capitulo de anatomia thoracis fuit demonſtratũ ſunt ſeptẽ ⁊ in ſuis extremitatibus ſunt cartilaginoſa. quibus oſſibus cõtinuãtur: ⁊ de thoracis principio ⁊ eius terminatione ibidẽ optime dictũ fuit. De coſtis ſimiliter mẽdoſis ⁊ cõpletis in preſenti ſermone non fit mentio cum de eis in preallegato.c. plenarie locuti ſumus. In vnoquoq; latere tamen ſunt numero.xij.

¶Capitulum.xiiij. De oſſibus brachiorum manuum coxarum tibiarum ⁊ pedum.

Margin notes (left): Capit. xiij. — Aui. p — Raſ. — Gal. — Aliab. — Raſ. — Raſ. — Raſ.
Margin notes (right): Raſ. — Spatule. — Oſſa pectoris. — Capit. xiiij.

Brachiorū equidē duo ſunt oſſa q̄ adiutoria vocātur et ſunt exteriꝰ aliquātulū gibboſa. Interius cum aliquali cōcauitate reperiunt: quorū capita ſpatularum pixidē ingrediuntur: videlicet dextrum dextro et ſiniſtrū ſiniſtro. Alia vero capita cū cubito continuantur: videlicet dextrum dextro et ſiniſtrum ſiniſtro. In quo cubito viget rotula ad inſtar inſtrumenti aquam haurientis. Et ꝓpterea natura ordinauit concauitatem ꝑdictam vt extremitates ſuperioris focilis faciliſſime eam ingrediantur ⁊ vt fortiter ligamentis detineantur ab ea. A cubito ſimiliter vſq̧ ad manus raſcetā duo intendūt focilia: quorū minus in ſuperiori pte brachij ſuā facit reſidentiā. Aliud ꝟo qđ inferiꝰ eſt: maius noiatur: quorū extremitates verſus raſcetā ſunt cum additamentis quibus perficiunt iuncture exiſtentes inter ꝑdicta additamēta ⁊ iūcturas.

Raſceta. Raſceta quoq̧ cuiuſlibet manꝰ octo oſſibꝰ cōſtare videt. quorū quatuor duobus ordinibus diſponūtur. Et alia quatuor in lōgitudine ſunt adinuicē cōnexa. Et quia iſta oſſa ſunt duriora. iō videnť carere medulla: ⁊ figura eoꝝ aliquātulū curua exiſtit Ad hoc vt raſcete figura apta ⁊ cōcina ꝑueniat.

Pectē. Poſt raſcetā ſequiť pectē: qui ex q̄tuor oſſibus cōponiť que cū raſceta oſſibus fortibus ligamētis liganť. Pectinis ſiľr oſſa cū oſſibꝰ digitoꝝ coniungunť et in quolibet eorum tria reperiuntur oſſa quorum vnūquodq̧ altero ordine iam dicto ꝯtinuātur. Sunt itaq̧ ola totius brachij oſſa numero xxx. primū vcȝ eſt adiutorium duo ſunt focilia brachij: in raſceta manus ſunt octo: pectinis q̄tuor: q̄ndecim deniq̧ digitorum quiq̧ os ꝟo pollicis natura ordinauit: ꝯiunctū cū extremitate focilis ſuperioris amplis ⁊ fortibus ligamentis ad hoc vt alios digitos adinuicem firmiter detinere ⁊ ꝯſtrīgere poſſit: factum eſt inſuper ordine et ligamentis iā dictis pro eius continua motione. Oſſa preterea coxe tibie ⁊ pedis ſunt numero. xxvij. ſecūdū Mondi. quorum primum eſt os coxe quod in parte exteriori eſt aliquantuluȝ gibboſum. Interius vero latum: verſus partē ſuperiorem habet buccellam ſiue rotunditatem magnam que vertebrum dicitur quod pixidē anche ingrediť et iſta iunctura eſt ligata ligamentis valde fortibus propter eius continuum exercitium ambulandi. Extremitates quoq̧ huiuſmodi focilis maioris concauitateȝ ingreditur ex duobus focilibus tibie horum autē duorum fociliū: initiuȝ eſt a genu vſq̧ ad calcaneū vbi protēdendo terminatur: alterum autem eorum in magnitudine ⁊ longitudine minus eſt quod in parte exteriori tibie reperitur. Maius autem eſt illud quod in parte domeſtica anteriori tibie collocatur: vt nocumentis exterioribus melius reſiſtere valeat: et vt etiam tibia meliorem et pulchriorem formam recipiat. Preterea focilia iſtorum in ſuis extremitatibus cum calcaneo coniunguntur: a quibus coxe et ti-

bie tertia oritur iunctura. Prima eſt iunctura anche. Scda genu ſuper qua iunctura os rotundum et cartilaginoſum ſituatū eſt: quod a quibuſdam oculus vocatur. A nōnullis vero rotula. Tertia vero calcanei: os preterea navicula nuncupatū calcaneo coniungitur: in parte vero inferiori cum quodā oſſe coniungitur: quod arabice achib dicitur quibus oſſibus predictis raſceta pedis continuatur: que tribus oſſibus conſtare videtur: cui ſimiliter raſcete pecten continuatur: qui quinqꝫ oſſibus completur. Conſequenter pectini digitorum oſſa ꝯtinuantur: que in quolibet digito tria reperiūtur oſſa preterqꝫ in magno in quo duo tm̄ inveniūtur.

Ca.xv. ¶Capitulū decimūquintum de muſculis totius corporis.

Primus al's quod muſculi q̄ in toto humano corpore reperiunt̄ eſſe nūero ccccccxxxj. Eſt autē muſculꝰ mēbrū cōpoſitum ex carne: nervo: ⁊ ligamento: et villis carne implēte ⁊ pāniculo cooperiēte ſm̄ Gal. et Raſ. ſententiā: ⁊ eſt motus volūtarij inſtrumentum: quorū corpora ſm̄ diverſitatem membrorum: prout neceſſe eſt diverſificant̄. unde ſi vellemus diſtinguere oēs muſculos: profecto p̄ſens opus cū parva utilitate augeretur: nam impoſſibile eſſet ut muſculorum forma mentibus noſtris et legentiū ſermonibus infigat̄ ſeu declaret̄ quēadmodū de oſſibus declaratū fuit. unum ſciendum eſt ꝙ muſculi magnū moventes membrum ſunt magni corporis formati ⁊ ecōtra quia propter ad motionē magne iuncture magniqꝫ mēbri varij et diverſi muſculi ſeſe invicem adiuvant. Et preterea muſculi corpā moventes ſunt valde magni. Illi aūt palpebras et labia moventes graciles et ſubtiles ſunt corporis: quapropter omē mēbrum quod movetur motione voluntaria hꝫ muſculum a quo movet̄: muſculorꝫ autē quidam ſunt q̄ habēt officium extendēdi membrum ⁊ quidā ip̄m cōtrahēdi: qui aūt habēt figurā ſeu officiū cōtrahēdi mēbrū in parte domeſtica ſituati ſunt: qui vero ip̄m extendendi virtutē hn̄t in parte ſilveſtri mēbri reſident. Et propterea muſculus q̄ in parte domeſtica brachij reperitur interius trahit̄ et curvat manꝰ. Cōtrariū vero eſt a muſculo ſituato in p̄te brachij ſilveſtri. nā trahendo exteriꝰ manꝰ extenditur ad p̄tem exteriorē. Jō p intrinſecā inciſionē manꝰ ſequit̄ deſtructio motꝰ muſculorꝫ et nervorū ſtringentiū manū. Per inciſionē autem extrinſecā manꝰ nervorū .ſ. ⁊ muſculorꝫ ſequit̄ deſtructio extenſiōis ipiꝰ. Si vero leſio fuerit ab utroqꝫ latere equaliter mēbrū inter illos duos gradus remanebit: qꝛ nec domeſtica: nec ſilveſtri parte flecti pōt. Motus itaqꝫ volūtarij q̄ in corpore hūano reperiunt̄ ut infra: vꝫ muſculi a quibꝰ caput et collum movent̄ ſunt. xxiij. quorum aliqui caput movēt ad partē in quo originem hn̄t. Alij aūt movēt collū ſimul cū capite. Alij caput ſurſum movent. Alij anterius. Alij poſterius. Alij ad dexteram. Alij ad ſiniſtram caput movent.

Muſculi capitis et Colli.

Muſculi faciei.

mouent. In facie autem muſculi.xlv.reperiuntur: ex quibus natura.xxiiij.ad oculos delegauit ꝑ eorum ⁊ palpebrarũ motiõe. Ad mãdibulas ſilr ab eadẽ natura.xij.fuerũt muſculi diſtributi ꝑ earũ motiõe. Reliq̃ vero partes faciei que voluntario motu mouent̃ nouẽ tm̃ muſculis fuerũt cõtente: quorũ vnus ſub extremitate toti⁹ frontis ſituat⁹ cui⁹ officiũ eſt vt magna aptio oculoꝝ ⁊ palpebraꝝ ab eo efficiat̃. In extremitate aũt nariũ duo ſilr muſculi ſunt ſituati: quoꝝ auxilio nariũ extremitates mouent̃. Alij quoqꝫ duo ſunt oris ſupi⁹ labiũ mouẽtes. Alij vero q̃ inferi⁹ oris labiũ mouent: reliq̃ vero duo ipſorum ſunt q̃ maxillã dextrã ⁊ ſiniſtrã mouẽt.

Muſculi lingue.

Muſculi ãt linguã mouentes: prout dictum fuit.c. de anatomia lingue ſunt nouem: ⁊ mouẽtes gulam ⁊ epiglotum ſunt numero.xxxij. Ad vnã quãqꝫ ſpatule motionẽ ſeptẽ cõcurrũt muſculi. Ab vnaq̃qꝫ ipſius ꝑte ſunt muſculi.xiiij. adiutoriũ mouẽtes. In adiutorio ſilr quatuor ex his cõiungunt̃ muſculi: quoꝝ duo inferi⁹ exiſtentes brachiũ verſus ꝑtem domeſticã curuãdo ꝯhũt. Alij vero duo i ꝑte ſilueſtri ſituati ad officiuꝫ extẽſionis brachij ordinati fuerunt. Sunt ꝑterea in ſingulo brachio muſcli.xvij.ſituati. Ex quib⁹.x.i ꝑte ſilueſtri brachij ſunt poſiti. Alij vero.vij.in parte domeſtica collocãtur. A quib⁹ digitis pollex man⁹ motionẽ extẽſionẽ et curuationeꝫ ſeu plicationem (vt ſuperius diximus) ſuſcipit. In vnaquaqꝫ denique manu ⁊ ab vnaquaqꝫ ſimiliter parte: vcꝫ domeſtica ⁊ ſilueſtri.xviij.muſculi ſũt collocati: a quib⁹ digiti vſus auricularẽ ⁊ pollicẽ int⁹ ⁊ extra ordine iã dicto mouẽtur. Pro pectoris aũt motiõe.cvij.muſculi ordinant̃: quoꝝ alij ſunt ad dilatandũ pect⁹ a natura ꝯſtituti.

Muſculi pectoris.

Alij vero ad ipm̃ ſtringendũ ſunt ſilr muſculi dorſum mouẽtes.xlviij.

Muſculi dorſi.

In ventre qꝫ a capite iferioris thoracis vſqꝫ ad oſſa femoris tendentes: (ꝑut dictũ fuit.c.de anatomia vẽtris) muſculi.viij.reperiunt̃: qualit̃ aũt hi muſculi ꝑ ventrẽ fuerint a natura ordinati optime in.c. preallegato declaratũ fuit.

Muſculi virge ⁊ teſticulorum.

In viroꝝ auteꝫ teſticulis quatuor ſunt muſculi reperti ⁊ totidem in virga ipſam mouentes et ei erectionẽ preſtãtes: vn⁹ ſilr in collo veſice reperit̃ muſculus: cui⁹ officium eſt collũ veſice cõſtringere donec deſideriũ adſit ei⁹ vrinã ſoluẽdi. In longatiõe qꝫ.iiij.muſculi ſũt ꝯſtituti tenẽtes ani orificiũ ſtrictũ ne ſterc⁹ extra voluntateꝫ exire valeat. Succeſſiue deinde in natibus xxv.reperiunt̃ muſculi: quoruꝫ auxilio coxe mouent̃.

Muſculi natium ⁊ coxarũ.

In coxis ſilr.xxv.reperiũtur a ſuꝑioribus ortũ habẽtes: q̃ etiã eis motionẽ ꝑſtãt. In coſtis inſup.xx.ſuꝑponunt̃ muſculi q̃ inferius porrigẽdo crurib⁹ motionẽ ꝑſtãt.

De muſculis crurũ ⁊ pedũ.

Super cruribus ꝑterea ad motionẽ pedis ⁊ quorũdam digitorum eius.xxviij.muſculi fuerunt a natura conſtituti. Et vt ſimiliter reliqui pedis digiti mouerentur.xxij.ſub pede fuerunt muſculi cõſtituti. De muſculis hactenus.

¶ Capitulum.xvj. de neruis.

ro pars ad linguā dirigitur ei
Auice. guſtū tribuēdo ꝓut Auicē. te-
ſtaꝛ. Reliq̄ ꝟo pars cū q̄rto pā
ri cōiungiꝛ: q̄ deſcēdendo infe-
ri⁹ verſus diafragma ꝑ foramē
ingreſſionis vene ſubetice ad
ſtomachū ⁊ viſcera diriguntur
eiſdē ſenſuȝ tribuēdo. Et eride
Mōdinus. (vt Mondinus refert) nerui re-
uerſiui producunꝛ. quāq̄ Aui-
Auice. cē. tenet ꝙ hi nerui a tertia par
te paris ſexti ꝓcedāt q̄ ſunt ꝓ-
prie nerui loq̄le. Reliq̄ autē ꝑs
eiuſdē q̄rti paris ad palatū de
ſcēdit ei ſenſuȝ ꝓſtādo. Quintū
inſuꝑ par verſus oſſa petroſa
dirigiꝛ ſub aures reperta a q̄ꝝ
foraminib⁹ gn̄anꝛ quidā pānī-
culi aurib⁹ auditū ꝓſtātes tāq̄
eorum inſtrumenta. Sextū pre
terea par in tribus diuidiꝛ par
tibus: vna quarū ad gule mu-
ſculos tendit. Alia ad ſpatula-
rū muſculos dirigiꝛ. Tertia q̄
maior ceteris inuenitꝛ partē ad
viſcera ordine iam dicto in ter
tio pari deſcēdēdo porrigiꝛ ꝑ-
tim ad muſculos epiglotales
tendit: quoꝝ muſculorū capita
ſunt ad ſuperiora que epigloti
cartilaginem eleuāt. Cūq̄ epi-
gloti pertrāſierit ſpaciū ab eis
neru⁹ aſcēdēdo rami ad muſcu
los cymbalarē fiſtulā clauden-
tes veniūt ⁊ nerui reuerſiui di-
cunꝛ ⁊ vocis ꝓductiui. Reliquū
vero ramoꝝ per diafragma pe
ctus: cor: ⁊ pulmonē diffundiꝛ:
⁊ aſſociaꝛ eidē parti q̄ ex parte
tertia tertij paris ad viſcera de
ſcendit. Septimū deniq̄ par a
ꝑte poſteriori cerebri origineȝ
ducit qḋ ad linguā porrigiꝛ ei-
dem motū volūtariū ꝓſtando.
Auic. tn̄ tenet ipſum par a ter-
mino cōmuni ortuȝ habere exi
ſtēs iter cerebrū ⁊ nuchā: et ab
eo dicit duo paria neruoꝝ cere
bri in anteriori ꝑte originē ha
bere. Tertium ſimiliter dicit a
termino cōi ꝓcedere qḋ ē ꝑtici
pās de anteriori ⁊ poſteriori ꝑ-
te cerebri. Reliqua vero q̄tuor
a poſteriori ꝑte cerebri oriunꝛ.
Et hoc quātū pro diſtributiōe
neruorum nuche ⁊ cerebri.

¶ Finit liber primus de
Anatomia.

¶ Incipit liber Secundus. De
apoſtematibus. Capitulū pri-
mū de flegmone ⁊ quot ei⁹ ſpe
cies ſunt: i quo celeberrime dif
finitio apoſtematis ꝺtractaꝛ: et
quot modis accidit flegmō hu
mano corpori.

FLegmon q̄
dem eſt apoſte-
ma calidū ex ſan
guine genitū do
lore intolerabili
cū ardore: pulſatiōe: tēſiōe ru-
bedine cū cutis eleuatiōe atq̄
loci inflammatiōe circūquaq̄
ſepe ⁊ ſepi⁹ habēs heriſipilē et
eſt ēt cū duricie nō ꝑua: ⁊ ꝓpter
ea nō cedit tactui niſi forte fa-
cta ſupportatiōe. Eſt inſuꝑ ſub
rubeū flegmonicum apoſtema
ad purpureū tēdens colorē cu-
ius due ſunt ſpecies ſcilicet ve
rum apoſtema flegmonicū ⁊ nō
verū. ⁊ veꝝ q̄dē ē illud qḋ gene
raꝛ ex benigno ſanguine lȝ (vt
inq̄t Aui.) raro ſit ꝙ ex vno hu Auic.
more apoſtema tātūmō genere
tur. Nō verū vero triplex eſt ſe
cundū triplices humores ad in
uicē mō q̄ inferi⁹ narrabo poſ-
ſint immiſceri: nā ſi ſanguis cū
colera immiſceꝛ ſanguine ꝓuin-
cēti flegmon heriſipilades nū-

cupat:ſi cuꝫ flegmate vincenti
flegmate vndemia flegmoni=
des dr. Si cũ melãcolia vincen
Fleg= ti ſephiros flegmonides nomi
moni= nat:ſi colera interpoſita fuerit
des. cũ ſanguine colera vincenti he
riſipila flegmonides dicit:⁊ ſic
ſequit de alijs:q: vincẽti ſemp
dat denominatio. Preterea vt
cõpleta de apoſtemate notitia
habeat expedičs eſt deinceps
quid ſit apoſtema declarare.
¶ Apoſtema itaqꝫ eſt vt in an=
tiquis inuenit ſcripturis: mor=
bus cõpoſit⁹ ex triplici morbo
rũ gñe in vnã magnitudinẽ ag
gregatis: vcꝫ ex mala cõplexio
ne: cõpoſitione ⁊ cõtinuitatis
ſolutiõe. Et ppterea optime di
cebat medicoꝝ lucerna i q̃rto
de ingenio ſanitatis qd̕ apoſte
ma eſt morb⁹ mutãs membrũ
d̕ ſua naturali q̃litate ad id qd̕
eſt p̃ter naturã dico mutãs mẽ
brũ in mala cõpoſitione in ma
la cõplexione ⁊ in cõtinuitatis
ſolutiõe: vel vt lucidius decla=
rat autoritate Aliabatis ſmo
aliab. ne octauo partis p̃me ſui libri
de regali diſpoſitione cũ dicit
apoſtema eſt tumor preter na=
turã i quo materia aliq̃ replẽs
⁊ diſtendẽs eſt aggregata. Sꝫ
vt vlteri⁹ hec ſciẽtia declaret:
ſuperuacaneũ quidẽ nõ eſt ſci=
re quot apoſtematis tempora
ſint. Itaqꝫ vniuſcuiuſqꝫ apoſte
Salu= matis q̃tuor ſunt tẽpora: princi
bus a piũ vcꝫ: augumẽtũ: ſtat⁹ ⁊ decli
poſte= natio: principiuꝫ quidẽ cogno
matis ſcit per ſuũ egritudinis initiũ.
q̃tuor Augumentũ per accidentiũ in
ſunt tẽ crementum declarat: ſtatus co
pora. gnoſcit ob magnoꝝ accidẽtiũ
permanentiã q̃ nec augent nec
minuunt. declinatio eſt qñ oĩa

accidẽtia alleuiant. Et ſcias in
ſup vnũquodqꝫ iſtoꝝ tẽpoꝝ in
ſe tria tẽpora cõtinere: vt i ppo
ſito de augmẽto vcꝫ principiũ
augumẽti mediũ augumẽti et
finẽ augumẽti. Ulteri⁹ diximꝰ
q̃t modis flegmõ poſſit accide
re eẽ declarãdũ. Flegmonẽ ita
qꝫ corpi humano euenire poſſe
duobus modis manifeſtuꝫ eſt.
Uno mõ a cauſa p̃mitiua. Alio
modo a cauſa antecedẽti. a cã
p̃mitiua poteſt eẽ corpore exi=
ſtẽte mũdo ⁊ repleto: verũ a cã
antecedẽti ſemp efficit flegmõ
ex ſupabundãtia humoꝝ: ⁊ idõ
neceſſario inuenit corporis re
pletionẽ. Cauſe aũt flegmonis Cauſe
a cauſa p̃mitiua euenietis ſunt p̃miti=
tres: primitiua ſcꝫ vt eſt inciſio ue.
vt vlceratio: aut fractura vel
vlcera q̃ ſunt in membro ſenſi=
bili qd̕ ſua ſenſibilitate plerũ=
qꝫ cauſat dolorẽ: ⁊ attrahuntur
materie rõne doloris p cõitatẽ
loci: quib⁹ attractis retinent i
locis vacuis: ⁊ ſic ſepenumero
apoſtema gñat ⁊ loca iſta ſũt
vt plurimũ loca emũctoriorũ. Cauſe
Cãe aũt antecedẽtes ſunt mul añcedẽ
tiplices vcꝫ hũoralis repletio tes.
nalis ⁊ cõpoſitionalis. Termi Deter
nat aũt apoſtema quatuor mo mina=
dis. Primo modo per viã reſo tio a=
lutionis. Sc̕do p viã ſupporta poſte=
tionis. Tertio per viam putre matis.
factiõis. Quarto ⁊ vltimo p viã
induratiõis. Primũ quidẽ mo
dũ terminatiõis apoſtematis Aui.
declarat Auicen. fen. iij. c. ij. de
curatione apoſtematis flegmo
nici dicẽs: ⁊ tu quidẽ ſcis illud
qd̕ ratificat. i. reſoluit: qm̃ pul
ſatio incipit in intentionẽ ⁊ in
flãmatio i ſedationẽ: hoc qd̕ di Aui.
cit Auicẽ. eſt cõtra mentẽ Raſ. Raſ.

Gale. nā Gale.iiij.de ingenio ſanita
tis vbi celeberrime tāgit acci
dētia coarguētia reſolutionē
vniuſcuiuſq apoſtēatis calidi.
inquit q ſedatio doloris iflam
mationis atq pulſatiōis eſt cū
manifeſta diminutione apoſte
ſigna matis. Iſta oīa ſunt ſigna de=
demon monſtrantia reſolutionē perfe
ſtrātia ctā apoſtematis calidi:⁊ ꝓpter
ea augmētatio pulſatiōis: (vt
inquit Auicen.) in preallegato
loco nō eſt ſignum reſolutiōis
apatis: hic tn̄ vnū eſt notādū q
per pulſationē nō debem⁹ itel
gere pulſationē pulſatiuam vt
verba Aui. ſonāt imo debem⁹
qn̄ ma= intelligere pulſationē pruriti=
teria re uā: q2 qn̄ materia reſoluit ſub
ſoluit. tiliatur ⁊ ad naturam vaporis
ipa materia ꝓportionat: q̄ qui
dē cauſat pruritū in apate cali
do: (vt inqt Gal.v.de accidēte
Gale. ⁊ morbo) ⁊ ideo iſto modo nō i
tellexit Auicē. per pulſationez:
Auicē. pulſationē arteriarum q̄ ſit ra=
tiōe caliditatis: nec etiā intel=
lexit p pulſationē: pulſationez
cauſatā ex inflammatione hu=
moꝝ ⁊ ſuppuratiōe eoꝝ vt ple
rūq cōtigit cauſari ipſa pulſa=
tio. Sed intellexit per iſtā pul=
ſationē: pulſatiōez iectigatiuā
q2 aliter ꝯtrariaret ſibi ipſi i lo
co preallegato: nam pulſatio i
apoſtemate calido p ipſummet
arguit ſuppurationē ⁊ ſedatio
inflāmatiōis arguit reſolutio=
nē ipſius: multis in locis etem̄
inquit Auicen. de pulſatiōe di=
Auicē. cēs cū videris pulſationē plu=
rimā aut duriciē prolōgatā cū
caliditate: tūc exiſtima q apo=
ſtema ſit in via generatiōis ſa=
Scōm nici. Secundum etiam moduz
modū. terminatiōis apatis declarat

Auicen. ibidem dicēs: ⁊ tu ſcis Auicē.
illud qḋ ſupportat p additiōez
pulſatiōis ⁊ loci caliditatez ac
incrementū vtriuſq. Declarat
iſup Aui. in p̄dicto loco tertio Auicē.:
modū terminatiōis apatis. di Ter=
xit em̄ Aui. ⁊ tu ſcis illḋ qḋ pu tiū mo
trefit ꝓpter digōis difficultatē dum.
⁊ tenebroſitatē loci ac vehemē Aui.
tiā tētiōis: ⁊ iō cū videris apa
eē magnū ⁊ cū dolore: ſi modo
dolor vr̄ miorari ⁊ calor rubor
q mēbri ꝯſus viriditatē ⁊ nigre
dinē declinare: tūc dicas illud
apa iā ad manifeſtā corruptio
nē cācrenoſaz deuenire. Quā q̄
dē corruptionē plerūq vidim⁹
cōtingere duab⁹ d cauſis: vna
q̄dē aliqn̄ rōne materiei multe
interdū rōne pauce materiei et
maligne. Altera q̄dē ſolet iſta
corruptio euenire ex indebita
applicatione medicaminū rep
cutientiū in p̄ncipio apatis ca
lidi adminiſtrātiū: vl' ex nimia
reſolutiōe auxilioꝝ reſoluētiū
in tpe augmēti apatis calidi ⁊
valde calidi. Rōe q̄dē materiei
multe ſolet euenire iſta corru=
ptio in apate calido: nā mate=
ria aliqn̄ exiſtēte multa a natu
ra regulari nō pōt nec via reſo
lutiōis: nec via ſuppurationis:
vn̄ neceſſario corrūpit ipſa ma
teria ⁊ facit mēbrum corrūpe=
re. Et ideo ſup hoc optime dice Auicē.
bat Aui. dicēs: ⁊ mala eſt q̄ nō
tēdit ad declinationem nec ag
gregat ſaniē: ſed hmōi quidez
perducit ad morte mēbri ⁊ pu
trefacit ipſum hoc quidem ac=
cidit multotiēs ꝓpter apatis
magnitudinē ⁊ m'titudinē ma
teriei ipſi⁹: ⁊ m'totiēs fit illḋ vi
delicet cauſatur hec corruptio
ex malignitate materiei ſi apo

ſtema fuerit paruũ:patet ergo
qualiter iſta corruptio põt cau
ſari in apãte:tũ ratione mate=
riei multe:tum etiã rõne mate
riei pauce ⁊ venenoſe.Scðario
cauſatur iſta corruptio ex ni=
mia repercuſſione adminiſtra
ta in tpe augmenti apoſtema=
tis calidi videlicet in fine ipſi⁹
hoc nõ eſt meũ ſʒ.d.Auic.c.de
Auic. cura flegmõis dicẽtis. Accidit
qñq₃ ex applicatione repcutiẽ=
tiũ reditus materiei ad mẽbra
principalia.Interdũ accidit vt
induret apoſtema nõnunq₃ cõ=
tingit vt incipiat mẽbrum ten=
dere ad viriditatẽ ⁊ nigredinẽ
videlicet corruptiõe mẽbri.Ui=
dimus etiã euenire iſtã corru=
ptionem ex indebita admini=
ſtratione maturãtiũ in apoſte=
mate valde calido.verbi grã:
apãte exiſtẽte valde calido:ſi
quis vellet ipm maturare ma=
turatiuo calide ⁊ hũide cõple=
xionis:dubiũ eẽt ne caliditate
ſua attraheret materiã ad lo=
cum multũ ex q̃ neceſſario ma
teria exiſtẽte calida cauſat do
lor vehemẽs:vnde ipſa mate=
ria nõ poteſt a natura regula
ri via ſuppurationis.Et ſic de
neceſſitate ipſa materia corrũ
pitur in membro q̃ putrefacta
putrefacit ipſum.Et iõ Aui.fe
Auic. re in calce preallegati capituli
docet nos euitare incõueniẽs
p̃dictũ circa maturationem ta
lis apãtis:dicit em̃ ⁊ de apãti=
bus calidis egẽtib⁹ ſanioſita
te eſt vt empletur caput eorũ
pſilio ⁊ circunquaq₃ cum extin
ctiuis quaſi dicẽdo q᷑ de neceſ
ſitate dum materia fuerit val=
de calida:videlicet ſanguis cũ
cholera pro eius maturatione
erit neceſſariũ pcedere cũ fri=
gidis ⁊ humidi; ſicut eſt emplꝫ
confectum cũ decoctione mal=
uarum pſiliĳ ⁊ violarum ſecun
dum artẽ celebrata ex farina
ordei oleo violato ⁊ vitello oui
cũ prenominatis foliĳs de ol=
bus ſecundum artem faciendo
emplaſtrũ.Quarto ⁊ vltio ter=
minatur apoſtema per viã la=
pidatiõis ⁊ hoc nõnũq₃ accidit
applicatione nimis reſoluen=
tiũ reſoluendo ſubtilẽ humorẽ
et groſſum relinquẽdo et inde
bita ac longa applicatione re=
percutientium:⁊ ſic completa
eſt doctrina preſentis capituli
de apãte calido via theorice
deo dante.Cuius nomen ſit be
nedictum. . . . .

Ca.ĳ. ¶Capitulum. ĳ. de curatione
flegmonis a cauſa primitiua
euenientis. . . . .

In precedenti ca=
pitulo plene dixi
mus de apãte fle=
gmonico:q̃tq₃ ei⁹
ſpecies ſint et q̃t
mõis accidat hu
mano corpori q̃d
ve apã ſit ⁊ q̃t modis termine=
tur.In p̃ſenti vo caplo eorꝫ cu
ratiões ſufficiẽter deſcribã.Di
ximus itaq₃ q᷑ flegmon accidit
duob⁹ modis:vno mõ corpore
exiſtẽte pleno ⁊ alio exiſtente
mũdo.Cũ ergo ei⁹ aduẽt⁹ in=
uenerit corporis mũdificatio=
nẽ tũc(vt inq̃t Auicẽ.)curandũ Auic.
eſt applicatione tantummodo
mollificantium ⁊ reſoluentiuꝫ
ſicut eſt emplaſtrum quod con
ſtat ex farina tritici cum aqua
et oleo.quod ſi obuiat reple=
tiõi:tũc neceſſariũ eſt añ admi
niſtrationẽ localiũ purgatiõeꝫ

Auicē. facere.⁊ ideo bene dicit Auicē.
Cū ergo flegmonicū apoſtema
inuenerit corporis repletionē:
caue ne illud tangatur medica
mine mollitiuo qm̄ inquit at=
traheret ad ipſ ſup qđ reſolua
tur ab eo:⁊ ideo opꝫ facere pur
gationē euacuando materiā p
flebothomiā ⁊ ventris ſolutio=
nē ſi illa indiget:ħ cū factū fue=
rit:poſſumꝰ canonice ⁊ mollifi
cātia ⁊ reſoluētia admiſtrare
q: facta euacuatiōe materiei p
flebothomiā ⁊ vētris ſolutionē
ſi fuerit neceſſariū.tunc inquit
ipſaꝫ curationē eē primā cura
tiōi flegmonis cuiꝰ cā primiti=
ua inuenit corporis mundifica
tionem ideſt curatio flegmōis
euenientis a cā primitiua cor=
pore exiſtēte pleno fctā purga=
tiōe(vt ſupius dictū eſt)eadem
eſt curatio cū curatiōe illiꝰ apo
ſtematis:cuius cā primitiua in
uenit corporis mūdificationē:
verū ſolū differt in hoc: q: non
indiget tāta repercuſſiōe in pn
cipio ſicut indiget illa:imo mi
nus illa ideſt corpore exiſtente
mūdo in apoſtemate flegmoni
co nō indigemꝰ tāta repcuſſio=
ne quāta indigemꝰ i flegmone
obuianti corpi repleto etiā di=
co facta purgatione.⁊ rō eſt:q:
corpe exiſtēte pleno nō ita pōt
euacuari bñficio purgatiōis qn
ſp nō habeat trāſmittere hūo=
rē ad locū apatis:qđ ita nō ſeq
tur de corpe mūdo.Et ppterea
Auic. optime dicebat Auicē.in preal
legato loco:vbi dicit qđ ſi ob=
uiat mūdificatiōi tūc nō eſt ne=
ceſſariuꝫ curare apoſtema niſi
cum mollitiuis ⁊ reſolutiuis q̄
ſi dicendo qđ in curatione apo
ſtematis inuenientis corporis

mūdificationē nō indigemꝰ re=
percuſſione pro eius curatione
ſꝫ reſolutiōe cū aliquali molli
ficatione:vel facias ſic et meliꝰ
erit:dico ſemp flegmone tēden
te in viā reſolutiōis. ℞.folioꝝ emplꝫ.
maluaꝝ ⁊ violarum ana.M.j.
radicū altee aliquātulū cōtuſe
librā.j.olbꝰ decoctis in aq̄ ſuf=
ficiēti;in decoctione arte ⁊ igne
fiat emplaſtrū cū farina ordea
cea fabaꝝ triticū furfuris bene
triturati ſufficiēter ad ignē in=
uicē bulliendo vſq ad ſpiſſitu
dinē ⁊ ſolidā formā. Addēdo i
fine cocture olei roſati camōil=
lini añ.ʒ.ij.⁊ mediā croci paꝝ.
vel etiā aliter facias ⁊ melius
erit.℞.medulle panis tritura
ti lib.j.brodij carnis vituline
vel caſtrati ſeu galline in quo
decocte ſint radices altee ⁊ ca=
pita lilioꝝ īfundaṫ medulla pa
nis in hmōi brodio feruēti:de=
inde exprimaṫ forti expreſſiōe
⁊ poſtmodū piſteṫ in mortario
⁊ cū medulla ipſa bene piſtata
erit:addanṫ immediate olei ca
momillini roſati.ana.ʒ.ij.olei
de lilio piguedinis galline bu
tyri ana.ʒ.vj.decoctiōis ſupra
dicte quantum ſufficit:⁊ iterū
ad ignem bulliant agitādo cū
ſpatula vſq quo formā accipiat
ſolidā ⁊ cum eo bis in die fleg=
monicū apoſtema ēplaſtretur.
Itē inuenimus nō paruam effi
caciā in iſto remedio in reſol=
uēdo vnūquodq apoſtema ca=
lidū a boi cā cauſatū loca ner=
uoſa ꝯfortādo ⁊ dolorē mirabi
liter mitigando cuius hec eſt
forma.℞.radicum altee recen Lini=
tis lib.ſ.capitum lilioꝝ alborū mentū
ʒ.iiij.camomille melliloti.ana
M.ß.furfuris.M.j.decocte oēs

in aqua ſufficiētiv ſqꝫ ad ꝑfectā
cocturā exꝓmant ⁊ tantūmō in
cidant radices altee ⁊ liliōꝝ ca
pita; deinde piſtent ⁊ cribellent
cribellatione vltima et ſubtili
cui cribature addant infraſcri
Lini- pta. ℞. olei roſati camomilli-
mētū. ni anetini de lilio. añ. ℥. ß. me-
dulle cruriū vituli ⁊ vacaꝝ pin
guedis galliuacie añ. ℥. j. cere
albe. ℥. j. ⁊. ß. carnis pomoꝝ co-
ctoꝝ ſub prunis. ℥. iiij. ⁊. ß. dūmō
hri poſſint liq̄facta oia ad ignē
cū ꝑdicta cribatura bulliāt ſp
cū baculo agitādo ꝑ dimidiuꝫ
hore lēto igne. Iſtud etem em-
plm ſepenumero exꝑti ſum⁹ in
reſoluēdo vnūquodqꝫ calidum
apoſtema ⁊ habuim⁹ ꝑ magno
ſecreto a magiſtro nr̄o Joāne
de bernardis: quē nr̄a tēpeſta-
te i ciuitate nr̄a ceteris practi-
cātibus eiuſdē ciuitatis ſp pri
mū locū obtinuiſſe fuit manife
ſtū. Iſtud nāqꝫ emplm cū ſupe-
Auic. riorib⁹ excepta ꝑma Aui. rece-
pta plerumqꝫ expert⁹ ſum ex in
uētione nr̄a noſtriqꝫ prenolati
magiſtri ⁊ mihi ⁊ egrotātibus
bene ſucceſſuꝫ eſt: multa deniqꝫ
amice remedia i mediū poſſeꝫ
adducere q̄ gr̄a breuitatis ꝯti-
ceſcā: vel q2 in reſoluendo cau-
te q̄dlibet apā a cā primitiua ⁊
antecedēti genitū vnūquodqꝫ
iſtoꝝ ſupradictoꝝ remedioꝝ ce
Cura- teris remedijs preſtare inueni
tio fle- mus. ¶ Cū ꝗ cognoueris fleg-
gmōis monē tendere in viam matura
tēden- tiōis qd̄ de facili cognoſcit ꝑ ſi
tis in gna ⁊ idicia maturationē coar
viā ma guētia; ⁊ ſunt iſta teſtē adducē-
tura- do Auicē. dicētē cū videris pul
tiōis. ſationē plurimā: aut duritiā ꝓ
Auic. lōgatā cuꝫ caliditate tūc exiſti
ma q apā ſit in via maturatio

nis ꝑfecte maturet ſtatim alte-
ro iſtoꝝ remedioꝝ. ℞. folioꝝ
maluaꝝ ⁊ violarū añ. ɱ. j. ra-
dicū lingue bouine tenelle ⁊ re
cētis. ℥. ij. radicū altee. ℥. iiij. de
coquātur oia in aq̄ ſufficiēti vſ
qꝫ ad ꝑfectā cocturā. deinde bn̄
exꝓſſe ab aq̄ icidant ſubtiliſſi-
me ⁊ piſtēt: poſtmodū cribellēt
cribellatiōe ſubtili in q̄rū rerū
decoctiōe cū faria ordei addē
do parū linoſe ⁊ fenugreci piſti
fiat emplm ſolidū addendo in
fine olei cōis. ℥. iij. butyri. ℥. iiij.
pinguedis porcine ſine ſale. ℥.
ij. ⁊ mediā vitella triū ouoꝝ po
ſitoꝝ ſtatim cum auferūtur ab
igne: quo facto iteꝝ cū ſupradi
cta radice cribellata adinuicē
miſceātur ⁊ fiat emplm in bona
forma. Iſtud eñ emplaſtruꝫ ſe
penumero exꝑtus ſum pro ma
turatione vniuſcuiuſqꝫ calidi
apoſtematis. Uerū ſi expediēs
fuerit fortior maturatio matu-
ratiōe iſta qua ego vt mō aude
rē niſi neceſſitate vrgēte ⁊ facta
quodāmodo ſupportatione lo
ci in predicto emplo addātur
infraſcripta. ℞. farine linoſe fe
nugreci medulle panis crudi ⁊
bene fermētati. ℥. j. ⁊. ß. ficuum
ſiccarū numero. iiij. limaciarū
numero. v. emplaſtri ſuperi⁹ or
dinati. ℥. iiij. miſce ⁊ i mortario
piſtādo fiat emplm bulliendo
ad ignē vnica ebullitiōe: de q̄ ſu
per capite apatis tm̄modo ap-
ponere conſueui maturatione
fere facta; ⁊ hoc totū ad attra-
hēdaꝫ materiā ad ſummitateꝫ
apatis ⁊ ad cutē ſubtiliādā po
nēdo ſemꝑ deſuper magnā pe-
ciā emplaſtri maturatiui ſupe
ri⁹ noiati facta pri⁹ in hora ap
plicatiōis empli crebra apple

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EM. ROMA

catiõe pāni infuſi in decoctiõe
Lini: iſta. ℞. folioꝝ maluarū et vio:
mētū. laruꝫ radicū altee. añ. M. j. fur
furis. M. ß. decoquanť in aqua
ſufficienti vſqꝫ ad cõſummatio
nē duarū partiū ex tribus: de:
inde colenť ⁊ fortiter exprimā
tur cui addanť parū farine or:
deacee butyri recētis olei cõis.
añ. ℥. iij. vitella duoꝝ ouorū: et
iterū bulliāt vnica ebullitiõe:
Arzi. nā inq̄t Arzi. vir magne autori
tatis i arte chirurgicali ꝙ cre
bra applicatio ꝯſiſs decoctio:
nis dixit multū ꝯferre ⁊ reſolu
tioni apāatū: ⁊ maturationi eo:
rū ſedādo dolorē ⁊ materiā ad
cutē ꝓcurādo: maturato deni:
qꝫ apāte locus aperiēdus eſt: i
cuiꝰ aptione nõnulla documen
ta obſuāda ſūt. Prio qꝺ aptio
ſꝑ dꝫ fieri i loco maturiori. Se
cūdo i loco decliuiori ad hoc vt
materia faciliꝰ expurgari poſ
ſit. Tertio ꝙ inciſio ſꝑ dꝫ fieri
iuxta lõgitudinē muſculorum:
neruoꝝ: chordaꝝ atqꝫ venarū.
Quarto debemꝰ facere inciſio
neꝫ ſm piloꝝ natiuitateꝫ ⁊ in:
ceſſum rugarū. Quinto ꝙ i tꝑe
inciſionis exiſtēte materia ma
gna ipſaꝫ materiā nõ debemus
extrahere totaliter in vna vice
ne virtus debiliteť. Sexto ⁊ vl:
timo ſemꝑ iciſio faciēda ſit iu:
xta quātitatē materiei: vt puta
ſi materia fuerit magna iciſio
faciēda ē magna: ſi ꝑua: parua
Aui. eſt faciēda. Ulteriꝰ notādū eſt
iuxta ſnīaꝫ Aui. ꝙ ſi apoſtema
fuerit magnū ⁊ cū maxima cu:
tis eleuatiõe ⁊ cognoueris ipꝫ
iā ꝑueniſſe ad ꝑfectā exituraꝫ.
tunc prudentiſſimi chyrurgici
eſt locum decliuiorem ⁊ matu:
riorem incidere deinde ſiniſtrū

digitum indicem intromittere
debes ⁊ totā cauernoſitatē cū
eo attētare talis apāatis: deide
iterū cuꝫ gameo debes ſiue cū
falſa totam cauernoſitatem cõ
ſeq̄: dūmodo h̄ fieri poſſit abſqꝫ
neruorum ⁊ venarū leſione. Si
militer dico de apāte rotūdo ꝙ
niſi fieret inciſio in loco decli:
uiori ⁊ maturiori ad ſimilitudi
nem capitis lune noue ꝑiculuꝫ
eſſet aut de fiſtula aut de lõga
curatiõe. Aui. tñ in iſto loco iu Aui.
bet facere binam aut trinā ici:
ſionē. Ego eñ expertꝰ ſum vtrāqꝫ
inciſionē ⁊ honoreꝫ meliorē re
portaui ex illa ad inſtar capi: Nota.
tis lune ꝙ̄ ex altera. Notādū ē
inſuꝑ ꝙ capita hmõi inciſiõis
debēt determinari in loco ſupe
riori ⁊ mediū iciſiõis ſiue lune
in loco inferiori: ⁊ rõ eſt qꝛ ma
teria faciliori mõ expurgať fa:
cta operatione hmõi apāatis ſꝑ
obſeruatis ꝑdictis documētis
impleatur locus lichino vl' tin
cta madefacta cum albumine
⁊ vitello oui q̇bus non niſi vti:
liſſimum eſſet addere modicā
partem olei roſ. quo facto i ſe
quenti die procedēdū eſt dige:
ſtiuo qꝺ conſtat ex vitello oui
cum modico terebē. ſi locus nõ
fuerit doloroſus: ſi fuerit dolo
roſus addere oleū roſatum lo
co tereben. in digerendo cū ſe:
datione doloris ꝑſentaneū re:
mediū erit ⁊ digeſtiõe iſta per
quatuor dies eſt ꝓcedēdū: cele
brata digeſtione locꝰ mūdificeť
cū mūdificatiuo de ſirupo roſa Mūdi
to corꝑe exiſtēte colerico ⁊ apo ficati:
ſtemate i loco ſenſibili euenie: uum.
ti q̄ loca ſūt neruoſa ⁊ loca igui
nū cuiꝰ mundificatiui forma ta
lis ē. ℞. ſirupi roſ. ℥. ij. tereb. ℥.

℥.ij.bulliāt oīa ſimul vnica bullitiōe.deinde ſtatim ponat vitellū vni⁹ oui recētis ⁊ ab igne immediate auferat:ne oui vitellū decoqueret addēdo farine ordei bñ cribellate.ʒ.j.⁊.ß.croci parū.

Aliud. Itē.℞.⁊ erit fortior mundificatio mellis roſati colati.℥.ij.terebētine clare.℥.iiij.ſucci apij ſucci plātagīs ań.℥.mediā bulliāt ſimul vſqȝ ad ↄſummationē ſucci.deīde colet cui collature addant farine ordei vel tritici loco ordei farine.ʒ.x.boliarmenici ſubtiliſſime pulverizati.℥.v.miniȷ.℥.ij.croci.℈.j.miſce ⁊ oīa adinuicē icorporādo fiat mūdificatiuū:⁊ nota amicemi ꝙ plerūqȝ loc⁹ nō pt mūdificari ob applicationē hmōi mūdificatiui tm̄mō mundificatione bona ꝑut ſepi⁹ vidimus contingere in magnis flegmonib⁹ ⁊ exituris i qb⁹ ſanies vltra debitū morā fecit q: ſepenumero mihi neceſſe fuit ad grauiora cōſcendere mūdificatiua vel ad puluerē nr̄m carnis ſuperflue remotiuū ſine dolore:vł ad vnguētū egyptiacū vel mixtuȝ oīb⁹ ſup tinctā applicatis quorū hec ē forma.

Unguentum mixtū. ℞.vnguēti egyptiaci deſcriptione nr̄a.℥.j.vnguēti apłorȝ.℥.j.⁊ mediā miſce ⁊ vocat vnguētū mixtū.Itē.℞.floris eris.℥.ij.mellis roſa.ʒ.ij.⁊ ß.Aluminis roche.℥.iij.aqua plantaginis.℥.iiij.bulliant ad ignē oīb⁹ bñ trituratis ⁊ ſ̄ȝ artem fiat vnguētū ſolidū ſꝑ agitādo cū baculo:⁊ ſignuȝ ꝑfecte cocture eſt qn̄ vr̄ ampulas cauſare:⁊ iſtud vocat vnguētū egyptiacū nr̄e inuētiōis ordinatū. Iſtud em̄ vnguētū ⁊ puluis et vnguētū mixtū ſuperi⁹ ꝑnominatū ſup tinctā applicatū ⁊ poſitū mirabiliter mūdificāt vnāquāqȝ vlcerationē cauernoſaȝ ⁊ rectificant inſuper oīa vlcera maligna ⁊ corroſiua:ↄſumūt ēt carnē vnctuoſam ſupfluā atqȝ calloſam facta mūdificatiōe loci incarnet loc⁹ ſub iſta forma

Mūdificatiuum. vcȝ.℞.mellis roſati.ʒ.ij.terebētine.ʒ.iiij.bulliāt parū:deinde addat.thuris.ʒ.j.⁊.ß.mirrhe.ʒ.iij.croci.℈.j.aloes epatici ſanguinis draconis ań.ʒ.ij.⁊ ß.farine fenugreci farine ordei bñ cribellate ań.℥.ß.ſacrocolle ʒ.j.⁊.ß.Miſce ⁊ oīa adinuicē incorporent:de quo ſemꝑ ponat ſup ticta tm̄mō ⁊ filis.Sup petia ꝟo ponat de iſto vnguēto.

Unguetū. ℞.diaqlonis albi ſine gūmis.lib.j.ſepi vaccini ⁊ caſtrati ań li.ß.tere.℥.viij.medulle cruriū vaccarū.℥.j.⁊ ß.olei roſati lib.j.⁊ ß.ſtructi ſiue pinguedinis porcine liq̄facte.℥.x.litargirij aurei.℥.ix.miniȷ.℥.iij.picis naualis.ʒ.vj.ſucci plātaginis li.ß.bulliāt oleū ⁊ pinguedo ac medulla cū ſucco vſqȝ ad cōſūmationē ſucci.deinde exprimatur cui exꝓſſiōi addāt reliqua.deinde cū cera alba ſufficienti arte ⁊ igne fiat cerotū ſatis ſolidū ſemꝑ cū baculo agitādo ⁊ vocat vnguētū baſilicū magiſtrale ex inuētiōe nr̄a nobiliſſime opatiōis.Iſtud em̄ vnguētū vȝ contra oīa vlcera preſertim ab exitura ⁊ apoſtemate ſecuta.Signū vero perfecte cocture predicti vnguēti eſt quādo acquirit formam ſatis ſolidam ⁊ nigram.Ualet etiaȝ contra vlcera tibiarum. Ulterius lauetur locus cuȝ iſta decoctione ad locū cicatrizandū.

Lotio ℞.vi

bie tertia oritur iūctura. Pria
eſt iunctura anche. Scda genu
ſuper qua iunctura os rotun=
dum et cartilaginoſum ſituatū
eſt: quod a quibuſdam oculus
vocatur. A nōnullis vero rotu=
la. Tertia vero calcanei: os pre=
terea nauicula nuncupatū cal=
caneo coniungitur: in parte ve=
ro inferiori cum quodā oſſe con
iungitur: quod arabice achib
dicitur quibus oſſibus predi=
ctis raſceta pedis continuatur:
que tribus oſſibus conſtare vi=
detur: cui ſimiliter raſcete pe=
cten continuatur: qui quinq̨ oſ=
ſibus completur. Conſequenter
pectini digitorum oſſa ꝯtinuan
tur: que in quolibet digito tria
reperiūtur oſſa preterq̨ in ma=
gno in quo duo tm̄ inueniūtur.

Ca. xv. ¶ Capitulū decimūquintum de
muſculis totius corporis.

Primus al's quod
muſculi q̇ in toto
humano corpe re=
periunt̄ eſſe nūero
cccccxxxj. Eſt autē
muſcul⁹ mēbrū cō=
poſitum ex carne: neruo: ⁊ liga=
mento: et villis carne implēte ⁊
Gal. pāniculo coopericēte ſm Gal. et
Raſ. Raſ. ſententiā: ⁊ eſt motus vo=
lūtarij inſtrumentum: quorū cor
pora ſm diuerſitatem membro=
rum: prout neceſſe eſt diuerſifi=
cant̄. vnde ſi vellemus diſtingue
re oēs muſculos: profecto p̄ſens
opus cū parua vtilitate augere
tur: nam impoſſibile eſſet vt mu
ſculorum forma mentibus no=
ſtris et legentiū ſermonibus in
figat̄ ſeu declaret̄ quēadmodū
de oſſibus declaratū fuit. vnum
ſciendum eſt ꝙ muſculi magnū
mouentes membrum ſunt ma=
gni corpis formati ⁊ ecōtra quare
propter ad motionē magne iun
cture magniq̨ mēbri varij et di=
uerſi muſculi ſeſe inuicem adiu=
uant. Et preterea muſculi coxā
mouentes ſunt valde magni.
Illi aūt palpebras et labia mo=
uentes gracilis et ſubtilis ſunt
corporis: quapropter om̄e mē=
brum quod mouetur motione
voluntaria hȝ muſculum a quo
moueť: muſculoꝝ autē quidam
ſunt q̇ habēt officium extendēdi
membrum ⁊ quidā ipm̄ cōtrahē
di: qui aūt habēt figurā ſeu offi
ciū cōtrahēdi mēbrū in parte do
meſtica ſituati ſunt: qui ꝟo ipm̄
extendendi virtutē hn̄t in parte
ſilueſtri mēbri reſident. Et pro=
pterea muſculus q̇ in parte do=
meſtica brachij reperitur inte=
rius trahiť et curuat man⁹. Cō
trariū vero eſt a muſculo ſitua=
to in pte brachij ſilueſtri. nā tra
hendo exteri⁹ man⁹ extenditur
ad ptem exteriorē. Jō p intrinſe
cā inciſionē man⁹ ſequiť deſtru=
ctio mot⁹ muſculoꝝ et neruorū
ſtringentiuȝ manū. Per inciſio=
nē autem extrinſecā man⁹ ner=
uorū. ſ. ⁊ muſculoꝝ ſequiť deſtru
ctio extenſiōis ipſi⁹. Si ꝟo leſio
fuerit ab vtroq̨ latere equali=
ter mēbrū inter illos duos gra=
dus remanebit: q: nec domeſti=
ca: nec ſilueſtri parte flecti pōt.
Motus itaq̨ volūtarij q̇ in cor=
pore hūano reperiunť vt infra:
vcȝ muſculi a quib⁹ caput et col muſcu
lum mouenť ſunt. xxiij. quorum li capi
aliqui caput mouēt ad partē in tis et
quo originem hn̄t. Alij aūt mo= Colli.
uēt collū ſimul cū capite. Alij ca
put ſurſum mouent. Alij ante=
rius. Alij poſterius. Alij ad dex=
teram. Alij ad ſiniſtram caput
mouent.

mouent. Jn facie autem mu=
Muſculi faciei. ſculi. xlv. reperiuntur: ex qui=
bus natura. xxiiij. ad oculos
delegauit ꝓ eorum ⁊ palpebra
rū motiōe. Ad mādibulas ſilr
ab eadē natura. xij. fuerūt mu
ſculi diſtributi ꝑ earū motiōe.
Reliq̄ ṽo partes faciei que vo=
lūtario motu mouent̄ nouē tm̄
muſculis fuerūt cōtente: quoꝝ
vnꝰ ſub extremitate toti' fron=
tis ſituatꝰ cuiꝰ officiū eſt vt ma
gna aptio oculoꝝ ⁊ palpebraꝝ
ab eo efficiat̄. Jn extremitate
aūt nariū duo ſilr muſculi ſunt
ſituati: quoꝝ auxilio nariū ex=
tremitates mouent̄. Alij quoq̧
duo ſunt oris ſupiꝰ labiū mouē
tes. Alij ṽo q̄ inferiꝰ oris labiū
mouent: reliq̄ ṽo duo ipſorum
ſunt q̄ maxillā, dextrā ⁊ ſiniſtrā
Muſculi lingue. mouet. Muſculi āt linguā mo=
uentes: prout dictum fuit. c. de
anatomia lingue ſunt nouem:
⁊ mouētes gulam ⁊ epiglotum
ſunt numero. xxxij. Ad vnā quā
q̧ ſpatule motionē ſeptē cōcur=
rūt muſculi. Ab vnaq̄q̧ ipſius
pte ſunt muſculi. xiiij. adiuto=
riū mouētes. Jn adiutorio ſilr
quatuor ex his cōiungunt̄ mu=
ſculi: quoꝝ duo inferiꝰ exiſten=
tes brachiū verſus ptem dome
ſticā curuādo ꝯhūt. Alij vero
duo ī pte ſilueſtri ſituati ad of=
ficiuz extēſionis brachij ordia=
ti fuerunt. Sunt p̄terea in ſin=
gulo brachio muſcli. xvij. ſitua
ti. Ex quibꝰ. x. ī pte ſilueſtri bra
chij ſunt poſiti. Alij vero. vij. in
parte domeſtica collocātur. A
quibꝰ digitis pollex manꝰ mo=
tionē extēſionē et curuationez
ſeu plicationem (vt ſuperius
diximus) ſuſcipit. Jn vnaqua=
q̧ deniq̧ manu ⁊ ab vnaquaq̧
ſimiliter parte: vez domeſtica
⁊ ſilueſtri. xviij. muſculi ſūt col
locati: a quibꝰ digiti ṽſus auri
cularē ⁊ pollicē intꝰ ⁊ extra or=
dine iā dicto mouētur. Pro pe
ctoris aūt motiōe. cvij. muſculi Muſculi pectoris.
ordinant̄: quoꝝ alij ſunt ad di
latandū pectꝰ a natura ꝯſtitu=
ti. Aliq̄ ṽo ad ipm̄ ſtringendū
ſunt ſilr muſculi dorſum mouē Muſculi dorſi.
tes. xlviij. Jn ventre q̧q̧ a capi
te īferioris thoracis vſq̧ ad oſ=
ſa femoris tendentes: (put di=
ctū fuit. c. de anatomia vētris)
muſculi. viij. reperiunt̄: qualit̄
aūt hi muſculi ꝑ ventrē fuerint
a natura ordinati optime in. c.
preallegato declaratū fuit. Jn Muſculi virge ⁊ teſticulorum.
viroꝝ autez teſticulis quatuor
ſunt muſculi reperti ⁊ totidem
in virga ipſam mouentes et ei
erectionē preſtātes: vnꝰ ſilr in
collo veſice reperit̄ muſculus:
cuiꝰ officium eſt collū veſice cō
ſtringere donec deſideriū adſit
eiꝰ vrinā ſoluēdi. Jn longatiōe
q̄z. iiij. muſculi ſūt ꝯſtituti tenē
tes ani orificiū ſtrictū ne ſtercꝰ
extra voluntatez exire valeat.
Succeſſiue deinde in natibus
Muſculi natium ⁊ coxarū. xxv. reperiunt̄ muſculi: quoruz
auxilio coxe mouent̄. Jn coxis
ſilr. xxv. reperiūtur a ſuꝑioribꝰ
ortū habētes: q̄ etiā eis motio=
nē p̄ſtāt. Jn coſtis inſup. xx. ſup De muſculis cruriū ⁊ pedū
ponunt̄ muſculi q̄ inferius poi
rigēdo cruribꝰ motionē p̄ſtāt.
Super cruribus p̄terea ad mo
tionē pedis ⁊ quorūdam digi=
torum eius. xxviij. muſculi fue=
runt a natura conſtituti. Et vt
ſimiliter reliqui pedis digiti
mouerentur. xxij. ſub pede fue
runt muſculi cōſtituti. De mu
ſculis hactenus.

Capitulum. xvj. de neruis.

C. xvj. A Cerebro nucha
eiꝰ vicaria vt ſuo
ꝓprio. c. dem̃ fuit
nerui ſuã trahũt
originez. Sũt ita
qꝫ nerui (vt alias
dictũ eſt) mēbra ſimplicia ſen-
ſum ⁊ motũ ceteris particulis
corporis tribuētia: quoꝝ ſeptē
ſunt paria q̃ immediate a cere
bro originē ducũt: ⁊ trigita pa-
Raſ. ria (vt aſſerit Raſ. ⁊ vnꝰ neruꝰ
ſine ſocietate: q̇ hoc mõ ꝯnume-
rant: vcꝫ ſeptē a ſeptē ſpondili-
bus colli ſuã ſumũt natiuitatē
xij. aũt a. xij. ſpondilibꝰ dorſi ꝓ
cedũt. Silr paria. v. neruorum
oriũtur a q̇nqꝫ ſpondilibus ca-
thin. Et alia tria ab oſſe aloha
uis: ⁊ alia tria ab alohoſos ꝓce
dũt. Ab alohoſos aũt extremi-
tate oritur neruus q̇ ſine ſocio
reperit. neruorũ aũt ſpondiliũ
colli primũ par a prīo colli fo-
ramine ſpondilis prime exorit
qḋ verſus caput tendendo ꝑ ca
pitis muſculos diffundit: ſcḋm
aũt par ortuꝫ hꝫ a foramine qḋ
inter primã ⁊ ſcḋam colli ſpõdi
lem inuenit ꝑ totã capitis cutē
ſpargitur dãs ei ſenſum ſiue ta
ctum. Silrqꝫ modo etiã dirigit
ꝑ totã faciē ⁊ collũ cõiunctionē
faciendo cũ muſculis partiũ p̄-
dictarũ eis motum ⁊ ſenſum p̄
bēdo. Cõſequēter ſequitur ter-
tiũ par a foramine qḋ eſt inter
ſcḋam ⁊ tertiam ſpõdilez: qḋ q̇-
dem in duas partes diuiditur:
pars vna equidē ad muſculos
mouentes maxillas trãſmitti-
tur. Alia ad muſculos ambaꝝ
ſpatularum dirigitur. Eodem
qꝫ modo inter tertiaꝫ ⁊ quartã
ſpondilem a foramine euenien
ti ab huiuſmodi ſpondilibus
quartũ oritur par in duas par-
tes diuiſum quaruꝫ vna ad mu
ſculos dorſi poſteriores tranſ-
mittitur. Alia vero anteriꝰ di-
rigitur et per muſculos ſegre-
gatur. Quintũ inſuꝑ par inter
quartam ⁊ quintam ſpondilem
exituꝫ habet qḋ in tres partes
diuidit. Prima ad diafragma
deſtinat. Scḋa ad muſculos ca
put ⁊ collũ mouētes dirigitur.
Tertia ⁊ vltima ſpatularũ mu
ſculis porrigitur. Sextũ quoqꝫ
par inter quintã ⁊ ſextã ⁊ ſepti
mam ſpõdilē. Septimũ deniqꝫ
inter ſextã ⁊ ſeptimã ſpondilē
ſuũ hꝫ ortum. Octauũ ſilr inter
ſeptimã ⁊ octauã ſpõdilē ꝓce-
dit: vbi ſpõdiles colli ſuã faciũt
terminationez. Nerui aũt q̇ ab
antedictis oībus paribus oriũ
tur quidã ad muſculos colli et
capitis dirigunt: quidã ſilr ad
muſculos diafragmatis ⁊ dorſi
porrigũtur. Ex his q̇ ab octa
uo pari ꝓcedũt: nullus eñ eoꝝ
ad diafragma peruenit: tñ qui
dam eoruꝫ vcꝫ octaui paris ad
adiutoriũ ⁊ ad brachia ⁊ manꝰ
tendũt. Sexti qꝫ paris quedaꝫ
partes ad ſpatularũ muſculos
ꝑueniũt: q̄dã ꝟo adiutoria ten
dũt ea mouētes. Et quedã ſilr
partes ſexti paris ad ſuperio-
res ꝑtes adiutoriũ dirigũt ſen
ſum ⁊ motũ eis preſtãtes. Se-
ptimi idem ſimiliter paris que
dã ꝑtes ad quoſdaꝫ muſculos
q̇ in adiutorio reperiũtur diri-
gunt. Alij ſũt hm̃oi paris q̇ ad
brachiũ porrigunt ipſum mo-
uētes. Alij ꝟo q̇ ꝑ cutē adiuto-
rij ſpargũtur ⁊ ſenſuꝫ p̄bentes.
Octaui inſuper paris quedam
partes ſunt q̄ ꝑ brachiorũ cu-
tē diffundunt ei ſenſum deferē.

do. Alie q₃ partes ad brachio rū muſculos ptēdūt: manibus ſenſuʒ ꝛ motū tribuēdo. Nonū ꝑterea par iter octauā ꝛ nonā egredit ſpōdilē: a qua ſpōdile dorſi ſpōdiles originē trahūt. Cuiꝰ paris partes ſup coſtarū muſculis diuidunt. Alie aūt ptes hmōi ſunt: q̄ p dorſi muſculos ſparguntur. Reliq̄ ꝟo ptes eiuſdē par ad manꝰ deſcēdendo p eadē diuidunt ſenſū ꝛ motū notabilē preſtādo. Decimū; itē par iter nonā ꝛ decimā ſpōdilē ſuā hʒ natiuitatē q͛ i duas partes diuidit: quarū vna trāſmittit ad adiutoriū cutē ei ſenſum tribuēdo. Alia vero pars in duabus diuidit partibꝰ: vna quarū dirigit ad coſtaꝝ muſculos iteriores corpis ꝛ p muſculos pectoris diffundit. Reliq̄ ꝟo pars ſpatularū p dorſi muſculos ſegregat ꝛ ordine iā dicto ꝓgrediunt: ꝛ diuidunt nerui reliquoꝝ parū ſuccedentiū vſq₃ ad decimūnonum. Uigeſimū quidē par primū eſt cuius nerui ab inferiorib9 dorſi ſpondilib9 egrediunt ortū hñs iter decimānonā ꝛ vigeſimā ſpondilē. Similiq₃ mō etiā iter q̄nq₃ ſuccedētes ſpōdiles q̄nq₃ ēt neruoꝝ paria oriunt. Quidam ꝟo eoꝝ nerui aliq̄ aliis ꝓcedendo ꝛ ad muſculos tēdūt vētris. ꝛ p eos i varias ptes diuidūt: aliī ꝟo nerui ad muſculos dirigunt ſup lūbos exiſtētes. Reliqua aūt ps triū parū cōiūctionem facit cū neruis q̄ a cerebro oriunt a duobus q₃ parib9 ſub trib9 exiſtētib9 rami ꝙplures neruoꝝ oriūt q̄ ad crura deſcēdēdo ꝓcedūt vſq₃ ad pedū extremitates. Uigeſimi aūt q̄nq₃ paris nerui ſunt q̄ a primo triū oſſiū alohauis ꝓcedūt. A ſcdo ꝟo triū oſſiū par ſcdm̄ neruoꝝ euenit. A tertio ſilr tertiū par neruorum ꝓcedit. Iſta aūt tria neruoꝝ paria oib9 neruis iuxta Raſ. opinionēʒ miſcent: q̄ ab inferiorib9 dorſi originant: quoꝝ magna ps ad pedes porrigit motum ꝛ ſenſum eis dās. Reliq̄ ꝟo ps ſimul cum neruo carēti pari imiſcet et ad virile membrum muſculoſq₃ ani ꝛ ad collū veſice ꝛ ceteras circūiacētes ptes eorūdē dirigunt ſenſum ꝛ motum partib9 prebendo. Et hoc quantum pro anatomia neruorum nuche. Raſ.

¶ Cap. xvij. de diſtributione neruorum cerebri. Cap. xvij.

Primū itaq₃ par neruoruʒ cerebri ad oculos dirigitur vt dictū fuit cap. de anatomia oculorum faciēs duos neruos q̄ optici dñr ceteris neruis groſſiores hñtes ortū ab anteriori pte vētriculi cerebri: q̄lr aūt ꝟſus oclos ꝓcedūt optic dictū fuit loco ꝓallegato Et ſciēdū eſt q͛ dexter tēdit ad dextrā ptē: ꝛ ſiniſter ad ſiniſtrā. hoꝝ aūt iuuamenta tria ſunt. Primū q͛ ſpūs viſibiles ad oculos dirigāt. Scdʒ q͛ ſpēs viſibiles ab oclis ad cōeʒ ſenſū deferant. Tertiū q͛ ab eis oēs oculoꝝ tunice ꝑter ꝯiūctiuā procedant. Scdm̄ q₃ par neruoꝝ ad oclos dirigit ꝛ ad ꝓpoſitiōʒ muſculoꝝ eoꝝ dās eis volūtariū motū. Tertiū ſilr par i plures diuiditur partes. Alia eaꝝ ad faciei partes dirigit eiſdē ſenſum ꝛ motū preſtādo. Alia ve-

ro pars ad linguā dirigitur ei
Auice. guſtū tribuēdo ꝑut Auicē. te=
ſtat. Reliq̄ ꝟo pars cū q̄rto pa
ri cōiungit:q̄ deſcēdendo infe=
ri⁹ verſus diafragma ꝑ foramē
ingreſſionis vene ſubetice ad
ſtomachū ⁊ viſcera diriguntur
eiſdē ſenſuȝ tribuēdo. Et etide
Mōdi= (vt Mondinus refert) nerui re=
nus. uerſiui producunt. quāq̄ Aui=
Auice. cē. tenet ꝙ hi nerui a tertia par
te paris ſexti ꝓcedāt q̄ ſunt ꝓ=
prie nerui loq̄le. Reliq̄ autē ps
eiuſdē q̄rti paris ad palatū de
ſcēdit ei ſenſuȝ ꝑſtādo. Quintū
inſuꝑ par verſus oſſa petroſa
dirigit ſub aures reperta a q̄ꝝ
foraminib⁹ gñant quidā pāni=
culi aurib⁹ auditū ꝑſtātes tāq̄
eorum inſtrumenta. Sextū pre
terea par in tribus diuidit par
tibus: vna quarū ad gule mu=
ſculos tendit. Alia ad ſpatula=
rū muſculos dirigit. Tertia q̄
maior ceteris inuenit partē ad
viſcera ordine iam dicto in ter
tio pari deſcēdēdo porrigit ꝑ=
tim ad muſculos epiglotales
tendit: quoꝝ muſculorū capita
ſunt ad ſuperiora que epigloti
cartilaginem eleuāt. Cūq̄ epi=
gloti pertrāſierit ſpaciū ab eis
neru⁹ aſcēdēdo rami ad muſcu
los cymbalarē fiſtulā clauden=
tes veniūt ⁊ nerui reuerſiui di=
cunt ⁊ vocis ꝓductiui. Reliquū
vero ramoꝝ per diafragma pe
ctus: cor: ⁊ pulmonē diffundit:
⁊ aſſociat eidē parti q̄ ex parte
tertia tertij paris ad viſcera de
ſcendit. Septimū deniq̄ par a
ꝑte poſteriori cerebri origineȝ
ducit qđ ad linguā porrigit ei=
dem motū volūtariū ꝑſtando.
Auic. tñ tenet ipſum par a ter=
mino cōmuni ortuȝ habere exi
ſtēs iter cerebꝛū ⁊ nuchā: et ab
eo dicit duo paria neruoꝝ cere
bri in anteriori ꝑte originē ha
bere. Tertium ſimiliter dicit a
termino cōi ꝓcedere qđ ē ꝑtici
pās de anteriori ⁊ poſteriori ꝑ=
te cerebri. Reliqua vero q̄tuor
a poſteriori ꝑte cerebri oriunt.
Et hoc quātū pro diſtributiōe
neruorum nuche ⁊ cerebri.

¶ Finit liber primus de Anatomia.

¶ Incipit liber Secundus. De
apoſtematibus. Capitulū pri=
mū de flegmone ⁊ quot ei⁹ ſpe
cies ſunt: i quo celeberrime dif
finitio apoſtematis tractat: et
quot modis accidit flegmō hu
mano corpori.

Flegmon q̄
dem eſt apoſte=
ma calidū ex ſan
guine genitū do
lore intolerabili
cū ardore: pulſatiōe: tēſiōe ru=
bedine cū cutis eleuatiōe atq̄
loci inflammatiōe circūquaq̄
ſepe ⁊ ſepi⁹ habēs heriſipilē et
eſt ēt cū duricie nō ꝑua: ⁊ ꝓpter
ea nō cedit tactui niſi forte fa=
cta ſupportatiōe. Eſt inſuꝑ ſub
rubeū flegmonicum apoſtema
ad purpureū tēdens colorē cu=
ius due ſunt ſpecies ſcilicet ve
rum apoſtema flegmonicū ⁊ nō
verū. ⁊ veꝝ q̄dē ē illud q̄ qđ gene
rat ex benigno ſanguine lȝ (vt
inq̄t Aui.) raro ſit ꝙ ex vno hu Auic.
more apoſtema tātūmō genere
tur. Nō verū vero triplex eſt ſe
cundū triplices humores adin
uicē inō q̄ inferi⁹ narrabo poſ=
ſint immiſceri: nā ſi ſanguis cū
colera immiſcet ſanguine ꝓuin=
cēti flegmon heriſipilades nū=

cupaꝛ:ſi cuꝫ flegmate vincenti
flegmate vndemia flegmoni=
des dr. Si cū melācolia vincen
Fleg= ti ſephiros flegmonides nomi
moni= naꝛ:ſi colera interpoſita fuerit
des. cū ſanguine colera vincenti he
riſipila flegmonides dicitꝛ:⁊ ſic
ſequitꝛ de alijs:qꝛ vincēti ſemꝑ
daꝛ denominatio. Preterea vt
cōpleta de apoſtemate notitia
habeaꝛ expediēs eſt deinceps
quid ſit apoſtema declarare.
¶ Apoſtema itaqꝫ eſt vt in an=
tiquis inuenitꝛ ſcripturis:moꝛ=
bus cōpoſit⁹ ex triplici morbo
rū gñe in vnā magnitudinē ag
gregatis:vcꝫ ex mala cōplexio
ne:cōpoſitione ⁊ cōtinuitatis
ſolutiōe. Et ꝑpterea optime di
cebat medicoꝝ lucerna i q̄rto
de ingenio ſanitatis qꝺ apoſte
ma eſt moꝛb⁹ mutās membrū
ꝺ ſua naturali q̄litate ad id qꝺ
eſt ꝑter naturā dico mutās mē
brū in mala cōpoſitione in ma
la cōplexione ⁊ in cōtinuitatis
ſolutiōe:vel vt lucidius decla=
raꝛ autoꝛitate Aliabatis ſmo
aliab. ne octauo partis ꝑme ſui libꝛi
de regali diſpoſitione cū dicit
apoſtema eſt tumoꝛ preter na=
turā i quo materia aliq̄ replēs
⁊ diſtendēs eſt aggregata. Sꝫ
vt vlteri⁹ hec ſciētia declareꝛ:
ſuperuacaneū quidē nō eſt ſci=
re quot apoſtematis tempoꝛa
ſint. Itaqꝫ vniuſcuiuſqꝫ apoſte
Salu= matis q̄tuoꝛ ſunt tēpoꝛa:princi
bus a piū vcꝫ:augumētū:ſtat⁹ ⁊ decli
poſte= natio:principiuꝫ quidē cogno
matis ſcitꝛ per ſuū egritudinis initiū.
q̄tuoꝛ Augumentū per accidentiū in
ſunt tē crementum declaraꝛ:ſtatus co
poꝛa. gnoſcitꝛ ob magnoꝝ accidētiū
permanentiā q̄ nec augenꝛ nec
minuunꝛ. declinatio eſt qñ oīa
accidētia alleuianꝛ. Et ſcias in
ſuꝑ vnūquodqꝫ iſtoꝝ tēpoꝝ in
ſe tria tēpoꝛa cōtinere:vt i ꝑpo
ſito de augmēto vcꝫ principiū
augumēti mediū augumēti et
finē augumēti. Vlteri⁹ dixim⁹
q̄t modis flegmō poſſit accide
re eē declarādū. Flegmonē ita
qꝫ coꝛpi humano euenire poſſe
duobus modis manifeſtuꝫ eſt.
Uno mō a cauſa ꝑmitiua. Alio
modo a cauſa antecedēti. a cā
ꝑmitiua poteſt eē coꝛpoꝛe exi=
ſtēte mūdo ⁊ repleto:verū a cā
antecedēti ſemꝑ efficitꝛ flegmō
ex ſuꝑabundātia humoꝝ:⁊ iō
neceſſario inuenit coꝛpoꝛis re
pletionē. Cauſe aūt flegmonis Cauſe
a cauſa ꝑmitiua euenientis ſunt ꝑmiti=
tres:primitiua ſcꝫ vt eſt inciſio ue.
vt vlceratio:aut fractura vel
vlcera q̄ ſunt in membꝛo ſenſi=
bili qꝺ ſua ſenſibilitate plerū=
qꝫ cauſat doloꝛē:⁊ attrahuntur
materie rōne doloꝛis ꝑ cōitatē
loci:quib⁹ attractis retinenꝛ i
locis vacuis:⁊ ſic ſepenumero
apoſtema gñaꝛ ⁊ loca iſta ſūt
vt plurimū loca emūctoꝛioꝛū. Cauſe
Cāe aūt antecedētes ſunt mul añcedē
tiplices vcꝫ hūoꝛalis repletio tes.
nalis ⁊ cōpoſitionalis. Termi Deter
naꝛ aūt apoſtema quatuoꝛ mo mina=
dis. Primo modo per viā reſo tio a=
lutionis. Scꝺo ꝑ viā ſuppoꝛta poſte=
tionis. Tertio per viam putre matis.
factiōis. Quarto ⁊ vltimo ꝑ viā
induratiōis. Primū quidē mo
dū terminatiōis apoſtematis Aui.
declarat Auicen. fen. iiij. c. ij. de
curatione apoſtematis flegmo
nici dicēs:⁊ tu quidē ſcis illud
qꝺ ratificaꝛ. i. reſoluitꝛ:qm̄ pul
ſatio incipit in intentionē ⁊ in
flāmatio i ſedationē:hoc qꝺ di Aui.
cit Auicē. eſt cōtra mentē Raſ. Raſ.

Gale. nā Gale.iiij.de ingenio ſanitatis vbi celeberrime tāgit accidētia coarguētia reſolutionē vniuſcuiuſq apoſtēatis calidi. inquit q ſedatio doloris iflammationis atq pulſatiōis eſt cū manifeſta diminutione apoſte- ſigna demonſtrātia matis. Iſta o[m]ia ſunt ſigna demonſtrantia reſolutionē perfectā apoſtematis calidi: ꝛ ppter ea augmētatio pulſatiōis: (vt inquit Auicen.) in preallegato loco nō eſt ſignum reſolutiōis apatis: hic tñ vnū eſt notādū q per pulſationē nō debem⁹ intelligere pulſationē pulſatiuam vt verba Aui. ſonāt imo debem⁹ q[uas]i materia reſolui[tur]. intelligere pulſationē pruritiuā: q[ui]a q[uas]i materia reſoluit[ur] ſubtiliatur ꝛ ad naturam vaporis ipa materia pportionat[ur]: q qui dē cauſat pluritū in apate calido: (vt inq[ui]t Gal. v. de accidēte Gale. ꝛ morbo) ꝛ ideo iſto modo nō intellexit Auicē. per pulſationē: Auicē. pulſationē arteriarum q̄ fit ratiōe caliditatis: nec etiā intellexit p pulſationē: pulſationē cauſatā ex inflammatione humoꝝ ꝛ ſuppuratiōe eoꝝ vt plerūq cōtigit cauſari ipſa pulſatio. Sed intellexit per iſtā pulſationē: pulſatiōeꝫ iectigatiuā q[ui]a aliter ꝯtrariaret[ur] ſibi ipſi in loco preallegato: nam pulſatio in apoſtemate calido p ipſum met arguit ſuppuratiōe ꝛ ſedatio inflāmatiōis arguit reſolutionē ipſius: multis in locis etem̄ inquit Auicen. de pulſatiōe dicēs cū videris pulſationē plu- Auicē. rimā aut duriciē prolōgatā cū caliditate: tūc exiſtima q apoſtema ſit in via generatiōis ſanici. Secundum etiam moduꝫ Sc[d]m modū. terminatiōis apatis declarat Auicen. ibidem dicēs: ꝛ tu ſcis Auicē. illud qđ ſupportat[ur] p additiōeꝫ pulſatiōis ꝛ loci caliditateꝫ ac incrementū vtriuſq. Declarat inſup Aui. in p̄dicto loco tertio Auicē. modū terminatiōis apatis. dixit em̄ Aui. ꝛ tu ſcis illđ qđ putreſit ppter digōis difficultatē ꝛ tenebroſitatē loci ac vehemētiā tētiōis: ꝛ iđ cū videris apa eē magnū ꝛ cū dolore: ſi modo dolor vr̄ miorari ꝛ calor rubor q mēbri ꝯſus viriditatē ꝛ nigredinē declinare: tūc dicas illud apa iā ad manifeſtā corruptionē cācrenoſaꝫ deuenire. Quā q̄dē corruptionē plerūq vidim⁹ cōtingere duab⁹ ḋ cauſis: vna q̄dē aliq[uan]ā rōne materiei multe interdū rōne pauce materiei et maligne. Altera q̄dē ſolet iſta corruptio euenire ex indebita applicatione medicaminū repcutientiū in pncipio apatis calidi adminiſtrātiū: vl' ex nimia reſolutiōe auxilioꝝ reſoluētiū in t[em]pe augmēti apatis calidi ꝛ valde calidi. Rōe q̄dē materiei multe ſolet euenire iſta corruptio in apate calido: nā materia aliq[uan]ā exiſtēte multa a natura regulari nō pōt nec via reſolutiōis: nec via ſuppurationis: vñ neceſſario corrūpit[ur] ipſa materia ꝛ facit mēbrum corrūpere. Et ideo ſup hoc optime dicebat Aui. dicēs: ꝛ mala eſt q̄ nō Auicē. tēdit ad declinationem nec aggregat ſaniē: ſed h[uius]mōi quideꝫ perducit ad morte mēbri ꝛ putrefacit ipſum hoc quidem accidit multotiēs ppter apatis magnitudinē ꝛ m[u]ltitudinē materiei ipſi⁹: ꝛ m[u]ltotiēs fit illđ videlicet cauſatur hec corruptio ex malignitate materiei ſi apo

Marginal notes (right column): Auicē. — Auicē. Tertiū modum. — Aui. — Auicē.

ſtema fuerit paruū:patet ergo qualiter iſta corruptio pōt cauſari in apate:tū ratione mate-riei multe:tum etiā rōne mate-riei pauce ꝛ venenoſe. Scḋario cauſatur iſta corruptio ex ni-mia repercuſſione adminiſtra-ta in tpe augmenti apoſtema-tis calidi videlicet in fine ipſiꝰ hoc nō eſt meū ſꝫ.d. Auic.c.de cura flegmōis dicētis. Accidit qñq; ex applicatione repcutiē-tiū reditus materiei ad mēbra pncipalia. Interdū accidit vt induret apoſtema nōnunq; cō-tingit vt incipiat mēbrum ten-dere ad viriditatē ꝛ nigredinē videlicet corruptiōe mēbri. Ui-dimus etiā euenire iſtā corru-ptionem ex indebita admini-ſtratione maturātiū in apoſte-mate valde calido.verbi grā: apate exiſtēte valde calido:ſi quis vellet ipm maturare ma-turatiuo calide ꝛ hūide cōple-xionis:dubiū eēt ne caliditate ſua attraheret materiā ad lo-cum multū ex q̄ neceſſario ma-teria exiſtēte calida cauſat̄ do-lor vehemēs:vnde ipſa mate-ria nō poteſt a natura regula-ri via ſuppurationis. Et ſic de neceſſitate ipſa materia corrū-pitur in membro q̄ putrefacta putrefacit ipſum. Et iḋ Aui.fe-re in calce preallegati capituli docet nos euitare incōueniēs p̄dictū circa maturationem ta-lis apatis:dicit em̄ ꝛ de apati-bus calidis egētibꝰ ſanioſita-te eſt vt emplet̄ur caput eoruꝫ pſilio ꝛ circunquaq; cum extin-ctiuis quaſi dicēdo ꝙ de neceſ-ſitate dum materia fuerit val-de calida:videlicet ſanguis cū cholera pro eius maturatione erit neceſſariū pcedere cū fri-gidis ꝛ humidꝭ ſicut eſt emplꝫ confectum cū decoctione mal-uarum pſiliꝫ ꝛ violarum ſecun-dum arteꝫ celebrata ex farina ordei oleo violato ꝛ vitello oui cū prenominatis foliȷs de ol-bus ſecundum artem faciendo emplaſtrū. Quarto ꝛ vltio ter-minatur apoſtema per viā la-pidatiōis ꝛ hoc nōnūq; accidit applicatione nimis reſoluen-tiū reſoluendo ſubtilē humorē et groſſum relinquēdo et inde bita ac longa applicatione re-percutientium:ꝛ ſic completa eſt doctrina preſentis capituli de apate calido via theorice deo dante. Cuius nomen ſit be-nedictum. . . . .

Auic. (margin)

Auic. (margin)

¶ Capitulum. ij. de curatione flegmonis a cauſa primitiua euenientis. . . . . (Ca. ij.)

In precedenti ca-pitulo plene dixi-mus de apate fle-gmonico:q̄tq; eiꝰ ſpecies ſint et q̄t mōis accidat hu-mano corpori q̄d ve apa ſit ꝛ q̄t modis termine-tur. In p̄ſenti vo caplo eorū cu-ratiōes ſufficiēter deſcribā. Di-ximus itaq; ꝙ flegmon accidit duobꝰ modis:vno mō corpore exiſtēte pleno ꝛ alio exiſtente mūdo. Cū ergo eiꝰ aduētꝰ in-uenerit corporis mūdificatio-nē tūc(vt inq̄t Auicē.)curandū eſt applicatione tantummodo mollificantium ꝛ reſoluentiuꝫ ſicut eſt emplaſtrum quod con ſtat ex farina tritici cum aqua et oleo. quod ſi obuiat reple-tiōi:tūc neceſſariū eſt añ admi niſtrationē localiū purgatiōeꝫ

Auic. (margin)

Farina tritici aqua oleo (handwritten margin note)

Auicē. facere.ꝛ ideo bene dicit Auicē.
Cū ergo flegmonicū apoſtema
inuenerit corporis repletionē:
caue ne illud tangatur medica
mine mollitiuo qm̄ inquit at=
traheret ad ipſ ſup qd̓ reſolua
tur ab eo:ꝛideo opꝫ facere pur
gationē euacuando materiā p
flebothomiā ꝛ ventris ſolutio=
nē ſi illa indiget:ħ cū factū fue=
rit:poſſumꝰ canonice ꝛ mollifi
cātia ꝛ reſoluētia admiſtrare
qꝛ facta euacuatiōe materiei p
flebothomiā ꝛvētris ſolutionē
ſi fuerit neceſſariū.tunc inquit
ipſaꝫ curationē eē ꝓximā cura
tiōi flegmonis cuiꝰ cā primiti=
ua inuenit corporis mundifica
tionem ideſt curatio flegmōis
euenientis a cā primitiua cor=
pore exiſtēte pleno fctā purga=
tiōe(vt ſupius dictū eſt)eadem
eſt curatio cū curatiōe illiꝰ apo
ſtematis:cuius cā primitiua in
uenit corporis mūdificationē:
verū ſolū differt in hoc: qꝛ non
indiget tāta repercuſſiōe in pn
cipio ſicut indiget illa:imo mi
nus illa ideſt corpore exiſtente
mūdo in apoſtemate flegmoni
co nō indigemꝰ tāta repcuſſio=
ne quāta indigemꝰ i flegmone
obuianti corpi repleto etiā di=
co facta purgatione.ꝛ rō eſt:qꝛ
corpe exiſtēte pleno nō ita pōt
euacuari bñficio purgatiōis qn
ſp nō habeat trāſmittere hūo=
rē ad locū apatis:qd̓ ita nō ſeq
tur de corpe mūdo.Et ꝓpterea
Auic. optime dicebat Auicē.in preal
legato loco:vbi dicit qd̓ ſi ob=
uiat mūdificatiōi tūc nō eſt ne=
ceſſariuꝫ curare apoſtema niſi
cum mollitiuis ꝛ reſolutiuis q̄
ſi dicendo qd̓ in curatione apo
ſtematis inuenientis corporis

mūdificationē nō indigemꝰ re=
percuſſione pro eius curatione
ſꝫ reſolutiōe cū aliquali molli
ficatione:vel facias ſic et meliꝰ
erit:dico ſemp flegmone tēden
te in viā reſolutiōis. ℞.folioꝝ emplꝫ.
maluaꝝ ꝛ violarum ana.ꝟ.j.
radicū altee aliquātulū cōtuſe
librā.j.olbꝰ decoctis in aq̄ ſuf=
ficiēti;in decoctione arte ꝛ igne
fiat emplaſtrū cū farina ordea
cea fabaꝝ triticū furfuris bene
triturati ſufficiēter ad ignē in=
uicē bulliendo vſqꝫ ad ſpiſſitu
dinē ꝛ ſolidā formā. Addēdo i
fine cocture olei roſati camōil=
lini añ.℥.ß.ꝛ mediā croci paꝝ.
vel etiā aliter facias ꝛ melius
erit.℞,medulle panis tritura
ti lib.j.brodij carnis vituline
vel caſtrati ſeu galline in quo
decocte ſint radices altee ꝛ ca=
pita lilioꝝ īfundaꝫ medulla pa
nis in hmōi brodio feruēti:de=
inde exprimaꝫ forti expreſſiōe
ꝛ poſtmodū piſteꝫ in mortario
ꝛ cū medulla ipſa bene piſtata
erit:addanꝫ immediate olei ca
momillini roſati.ana.℥.ij.olei
de lilio pīguedinis galline bu
tyri ana.℥.vj.decoctiōis ſupra
dicte quantum ſufficit:ꝛ iterū
ad ignem bulliant agitādo cū
ſpatula vſqꝫ quo formā accipiat
ſolidā ꝛ cum eo bis in die flegꝫ
monicū apoſtema ēplaſtretur.
Itē inuenimus nō paruam effi
caciā in iſto remedio in reſol=
uēdo vnūquodqꝫ apoſtema ca=
lidū a b ol cā cauſatū loca ner=
uoſa ꝯfortādo ꝛ dolorē mirabi
liter mitigando cuius hec eſt
forma.℞.radicum altee recen Lini=
tis lib.ſ.capitum lilioꝝ alborū mentū
℥.iiij.camomille mellilotí.ana
ꝟ.ß.furfuris.ꝟ.j.decocte oēs

in aqua ſufficiēti vſq ad pfectā
cocturā exprimant̄ ⁊ tantūmō in
cidant̄ radices altee ⁊ liliorꝰ ca
pita; deinde piſtent̄ ⁊ cribellent̄
cribellatione vltima et ſubtili
cui cribature addant̄ infraſcri
Lini= pta. ℞. olei roſati camomilli=
mētū. ni anetini de lilio. an̄. ℥. ij. me=
dulle crurīū vituli ⁊ vacarꝰ pin
guedis galliuacie an̄. ℥. j. cere
albe. ℥. j. ⁊ ß. carnis pomorꝰ co=
ctorꝰ ſub prunis. ℥. iij. ⁊ ß. dūmō
hēri poſſint liq̄facta oia ad ignē
cū pdicta cribatura bulliāt ſp
cū baculo agitādo p dimidiū
hore lēto igne. Iſtud etēm em=
plm ſepenumero expti ſum⁹ in
reſoluēdo vnūquodq calidum
apoſtema ⁊ habuim⁹ p magno
ſecreto a magiſtro nr̄o Joāne
de bernardis: quē nr̄a tēpeſta=
te i ciuitate nr̄a ceteris practi=
cātibus eiuſdē ciuitatis ſp pri
mū locū obtinuiſſe fuit manife
ſtū. Iſtud nāq emplm cū ſupe=
Auic. riorib⁹ excepta pma Aui. rece=
pta plerunq expert⁹ ſum ex in
uētione nr̄a noſtriq prenōiati
magiſtri ⁊ mihi ⁊ egrotātibus
bene ſucceſſu ē eſt: multa deniq
amice remedia i mediū poſſe
adducere q̄ gr̄a breuitatis ɔti=
ceſcā: vel q̄ in reſoluendo cau=
te q̄dlibet apa a cā primitiua ⁊
antecedēti genitū vnūquodq
iſtorꝰ ſupradictorꝰ remediorꝰ ce
Cura= teris remedijs preſtare inueni
tio fle= mus. ¶ Cū ḡ cognoueris fleg=
gmōis monē tendere in viam matura
tēden= tiōis qd̄ de facili cognoſcit̄ p ſi
tis in gna ⁊ idicia maturationē coar
viā ma guētia; ⁊ ſunt iſta teſtē adducē=
tura= do Auicē. dicētē cū videris pul
tiōis. ſationē plurimā: aut duritiā
Auic. lōgatā cū caliditate tūc exiſti
ma q apa ſit in via maturatio

nis pfecte maturet̄ ſtatim alte
ro iſtorꝰ remediorꝰ. ℞. foliorū
maluarꝰ ⁊ violarū an̄. M. j. ra=
dicū lingue bouine tenelle ⁊ re
cētis. ℥. ij. radicū altee. ℥. iiij. de
coquātur oia in aq̄ ſufficiēti vſ
q ad pfectā cocturā. deinde bn̄
expſſe ab aq̄ icidant̄ ſubtiliſſi=
me ⁊ piſtēt̄: poſtmodū cribellēt̄
cribellatiōe ſubtili in q̄rū rerū
decoctiōe cū faria ordei addē
do parū linoſe ⁊ fenugreci piſti
fiat emplm ſolidū addendo in
fine olei cōis. ℥. iij. butyri. ℥. iij.
pinguedis porcine ſine ſale. ℥.
ij. ⁊ mediā vitella triū ouorꝰ po
ſitorꝰ ſtatim cum auferūtur ab
igne: quo facto iterꝰ cū ſupradi
cta radice cribellata adinuicē
miſceātur ⁊ fiat emplm in bona
forma. Iſtud em̄ emplaſtrū ſe
pe numero exptus ſum pro ma
turatione vniuſcuiuſq calidi
apoſtematis. Uerū ſi expediēs
fuerit fortior maturatio matu=
ratiōe iſta qua ego vt mō aude
rē niſi neceſſitate vrgēte ⁊ facta
quodāmodo ſupportatione lo
ci in predicto emplo addātur
infraſcripta. ℞. farine linoſe fe
nugreci medulle panis crudi ⁊
bene fermētati. ℥. j. ⁊ ß. ficuum
ſiccarū numero. iiij. limaciarū
numero. v. emplaſtri ſuperi⁹ or
dinati. ℥. iij. miſce ⁊ i mortario
piſtādo fiat emplm bulliendo
ad ignē vnica ebullitiōe: de q̄ ſu
per capite apatis tm̄modo ap=
ponere conſueui maturatione
fere facta; ⁊ hoc totū ad attra=
hēdā materiā ad ſummitatē
apatis ⁊ ad cutē ſubtiliādā po
nēdo ſemp deſuper magnā pe=
ciā emplaſtri maturatiui ſupe
ri⁹ noiati facta pri⁹ in hora ap
plicatiōis empli crebra applic

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EM. ROMA

catiõe pãni infuſi in decoctiõe
iſta. ℞. folioꝝ maluarũ et vio= Lini=
laruz radicũ altee. añ. ℳ. j. fur mẽtũ.
furis. ℳ. ß. decoquant̃ in aqua
ſufficienti vſq; ad cõſummatio
nẽ duarũ partiũ ex tribus: de=
inde colent̃ ⁊ fortiter exprimã
tur cui addant̃ parũ farine or=
deacee butyri recẽtis olei cõis.
añ. ℥. iij. vitella duoꝝ ouorũ: et
iterũ bulliãt vnica ebullitiõe:
nã inq̇t Arzi. vir magne autori Arzi.
tatis ĩ arte chirurgicali ꝙ cre
bra applicatio ꝯſilis decoctio=
nis dixit multũ ꝯferre ⁊ reſolu
tioni apãtũ: ⁊ maturationi eo=
rũ ſedãdo dolorẽ ⁊ materiã ad
cutẽ ꝓcurãdo: maturato deni=
ꝙ apãte locus aperiẽdus eſt: ĩ
cui⁹ aptione nõnulla documen
ta obſuãda ſũt. Pͥmo qꝺ aptio
ſp̄ dz fieri ĩ loco maturiori. Se
cũdo ĩ loco decliuiori ad hoc vt
materia facili⁹ expurgari poſ
ſit. Tertio ꝙ inciſio ſp̄ dz fieri
iuxta lõgitudinẽ muſculorum:
neruoꝝ: chordaꝝ atq; venarũ.
Quarto debem⁹ facere inciſio
nez ſm piloꝝ natiuitatez ⁊ in=
ceſſum rugarũ. Quinto ꝙ ĩ tpe
inciſionis exiſtẽte materia ma
gna ipſaz materiã nõ debemus
extrahere totaliter in vna vice
ne virtus debilitet̃. Sexto ⁊ vl=
timo ſemp̄ ĩciſio faciẽda ſit iu=
xta quãtitatẽ materiei: vt puta
ſi materia fuerit magna ĩciſio
faciẽda ẽ magna: ſi p̄ua: parua
Aui. eſt faciẽda. Ulteri⁹ notãdũ eſt
iuxta ſn̄iaz Aui. ꝙ ſi apoſtema
fuerit magnũ ⁊ cũ maxima cu=
tis eleuatiõe ⁊ cognoueris ipз
iã p̄ueniſſe ad pfectã exituraз.
tunc prudentiſſimi chyrurgici
eſt locum decliuiorem ⁊ matu=
riorez incidere deinde ſiniſtrũ
digitum indicem intromittere
debes ⁊ totã cauernoſitatẽ cũ
eo attẽtare talis apãtis: deinde
iterũ cuz gameo debes ſiue cũ
falſa totam cauernoſitatem cõ
ſeq̇: dũmodo h̄ fieri poſſit abſq;
neruorum ⁊ venarũ leſione. Si
militer dico de apãte rotũdo ꝙ
niſi fieret inciſio in loco decli=
uiori ⁊ maturiori ad ſimilitudi
nem capitis lune noue p̄iculuз
eſſet aut de fiſtula aut de lõga
curatiõe. Aui. tñ in iſto loco iu Aui.
bet facere binam aut trinã ĩci=
ſionẽ. Ego eñ expt⁹ ſum vtrãq;
inciſionẽ ⁊ honorez meliorẽ re
portaui ex illa ad inſtar capi= Nota.
tis lune q̃ᵽ ex altera. Notãdũ ẽ
inſup ꝙ capita hmõi inciſiõis
debẽt determinari in loco ſupe
riori ⁊ mediũ ĩciſiõis ſiue lune
in loco inferiori: ⁊ rõ eſt q: ma
teria faciliori mõ expurgat̃ fa=
cta operatione hmõi apãtis ſp̄
obſeruatis p̄dictis documẽtis
impleatur locus lichino vł tin
cta madefacta cum albumine
⁊ vitello oui q̇bus non niſi vti=
liſſimum eſſet addere modicã
partem olei roſ. quo facto ĩ ſe=
quenti die procedẽdũ eſt dige=
ſtiuo qꝺ conſtat ex vitello oui
cum modico terebẽ. ſi locus nõ
fuerit doloroſus: ſi fuerit dolo
roſus addere oleũ roſatum lo
co tereben. in digerendo cũ ſe=
datione doloris p̄ſentaneũ re=
mediũ erit ⁊ digeſtiõe iſta per
quatuor dies eſt ꝓcedẽdũ: cele
brata digeſtione loc⁹ mũdificet̃
cũ mũdificatiuo de ſirupo roſa Mũdi=
to corpe exiſtẽte colerico ⁊ apo ficati=
ſtemate ĩ loco ſenſibili eueniẽ= uum.
ti q̃ loca ſũt neruoſa ⁊ loca ĩgui
nũ cui⁹ mundificatiui forma ta
lis ẽ. ℞. ſirupi roſ. ℥. ij. tereb. ℥.

tiȷ.bulliãt oĩa ſimul vnica bulli
tiõe.deinde ſtatim ponaꝛ vitel
lũ vni⁹ oui recẽtis ꝛ ab igne im
mediate auferaꝛ:ne oui vitellũ
decoqueret addẽdo farine or=
dei bñ cribellate.ʒ.j.ꝛ.ß.croci
Aliud. parũ.Itẽ.℞.ꝛ erit fortior mun
dificatio mellis roſati colati.
ʒ.ij.terebẽtine clare.ʒ.iiij.ſuc
ci apij ſucci plãtagis añ.ʒ.me
diã bulliãt ſimul vſqȝ ad ꝯſum
mationẽ ſucci.deide coleꝛ cui
collature addanꝛ farine ordei
vel tritici loco ordei farine.ʒ.x.
boli armenici ſubtiliſſime pul=
verizati.ʒ.v.minij.ʒ.ij.croci.℈
j.miſce ꝛ oĩa adinuicẽ icorporã
do fiat mũdificatiuũ:ꝛ nota a=
micenu ꝙ plerũqȝ loc⁹ nõ põt mũ
dificari ob applicationẽ hmõi
mũdificatiui tñmõ mundifica
tione bona put ſepi⁹ vidimus
contingere in magnis flegmo
nib⁹ ꝛ exituris i qb⁹ ſanies vl=
tra debitũ morã fecit qr ſepenu
mero mihi neceſſe fuit ad gra=
uiora cõſcendere mũdificatiua
vel ad puluerẽ nr̃m carnis ſup
flue remotiuũ ſine dolore:vł ad
vnguẽtũ egyptiacũ vel mixtuȝ
oib⁹ ſup tinctã applicatis quo
Unguentum mixtũ. rũ hec ẽ forma.℞.vnguẽti egy=
ptiaci deſcriptione nr̃a.ʒ.j.vn=
guẽti aplorũ.ʒ.j.ꝛ mediã miſce
ꝛ vocaꝛ vnguẽtũ mixtũ.Itẽ.℞.
floris eris.ʒ.ij.mellis roſa.ʒ.ij.
ꝛ ß.Aluminis roche.ʒ.iij.aqua
plantaginis.ʒ.iiij.bulliant ad
ignẽ oib⁹ bñ trituratis ꝛ ſcȝ ar=
tem fiat vnguẽtũ ſolidũ ſp agi
tãdo cũ baculo:ꝛ ſignuȝ pfecte
cocture eſt qñ vr̃ ampulas cau
ſare:ꝛ iſtud vocaꝛ vnguẽtũ egy
ptiacũ nr̃e inuẽtiõis ordinatũ.
Iſtud em̃ vnguẽtũ ꝛ puluis et
vnguẽtũ mixtũ ſuperi⁹ pnomi=
natũ ſup tinctã applicatũ ꝛ po
ſitũ mirabiliter mũdificãt vnã
quãqȝ vlcerationẽ cauernoſaȝ
ꝛ rectificant inſuper oĩa vlcera
maligna ꝛ corroſiua:ꝯſumũt ẽt
carnẽ vnctuoſam ſupfluã atqȝ
Mũdificatiuum. calloſam facta mũdificatiõe lo
ci incarneꝛ loc⁹ ſub iſta forma
vcȝ.℞.mellis roſati.ʒ.ij.tere=
bẽtine.ʒ.iiij.bulliãt parũ:dein
de addaꝛ thuris.ʒ.j.ꝛ.ß.mir=
rhe.ʒ.iij.croci.℈.j.aloes epati
ci ſanguinis draconis añ.ʒ.ij.ꝛ
ß.farine fenugreci farine ordei
bñ cribellate añ.ʒ.ß.ſacrocolle
ʒ.j.ꝛ.ß.Miſce ꝛ oĩa adinuicẽ in
corporenꝛ:de quo ſemp ponaꝛ
Unguẽtũ. ſup licta tñmõ ꝛ filis.Sup pe
tia ƀo ponaꝛ de iſto vnguẽto.
℞.diaqlonis albi ſine gũmis.
lib.j.ſepi vaccini ꝛ caſtrati añ
li.ß.tere.ʒ.viij.medulle cruriũ
vaccarũ.ʒ.j.ꝛ ß.olei roſati lib.
j.ꝛ ß.ſtructi ſiue pinguedinis
porcine liq̃facte.ʒ.x.litargirij
aurei.ʒ.ix.minij.ʒ.iij.picis na
ualis.ʒ.vj.ſucci plãtaginis li.
ß.bulliãt oleũ ꝛ pinguedo ac
medulla cũ ſucco vſqȝ ad cõſũ=
mationẽ ſucci.deinde exprima
tur cui expſſiõi addãꝛ reliqua.
deinde cũ cera alba ſufficienti
arte ꝛ igne fiat cerotũ ſatis ſo
lidũ ſemp cũ baculo agitãdo ꝛ
vocaꝛ vnguẽtũ baſilicũ magi=
ſtrale ex inuẽtiõe nr̃a nobiliſſi
me opatiõis.Iſtud em̃ vnguẽ
tũ vȝ contra oĩa vlcera preſer=
tim ab exitura ꝛ apoſtemate ſe
cuta.Signũ vero perfecte co=
cture predicti vnguẽti eſt quã
do acquirit formam ſatis ſoli
dam ꝛ nigram.Ualet etiaȝ co
tra vlcera tibiarum.Ulterius
Lotio lauetur locus cuȝ iſta decoctio
ne ad locũ cicatrizandũ.℞.vi

ni nigri aque cineris añ. lib. ſ. aque plãtaginis. ℥. viij. roſaꝝ folioꝝ oliuaꝝ ſilueſtriũ mirtilloꝝ granoꝝ ⁊ folioꝝ eius añ. M. ß. balauſtiaruꝫ añ. numero v. Aluminis roche. ℥. ß. terẽda terãtur groſſo mõ deinde bulliant ſimul vſqꝫ ad conſummationẽ tertie partis: poſtmodũ colentur qua colatura locus lauet: ſtatim locũ pãno ericcãdo quo facto ponaꝛ pecia vnguẽti ſupraſcripti cũ ſuis filis bene carpinatis: ⁊ poſita ſuper orificio vlcerationis tantum. Et ſic deo dãte cõpleta eſt doctrina curationis flegmonis euenictis a cauſa primitiua. Cuius nomen ſit benedictum.

Ca. iij.

¶ Ca. iij. de cura flegmonis a cauſa antecedeuti geniti.

Uperius ſufficienter memini de curatiõe flegmonis euenientis a cã primitiua. In pñti vero capitulo ꝙ breuiꝰ potero de cura flegmonis mẽtionẽ facere decreui dico flegmonis a cauſa añcedẽti geniti in curatiõe itaqꝫ talis flegmonis quinqꝫ intẽtiones requiruntur: quarũ prima ẽ vitam ordinare. Secũnda materiam antecedentẽ adequare ſeu digerere. Tertia materiaꝫ digeſtam purgare. Quarta cõiunctam materiam remouere. Quinta et vltima eſt accidentia corrigere. Prima quidez intentio completur adminiſtratiõe ſex rerũ nõ naturaliũ verſ tẽtiũ ad frigiditatẽ: ſicut ſunt aer potus cibus ſomnꝰ inanitio ⁊ repletio ac animi accidẽtia. cibus ſit in primis diebus panatella amigdolata cũ modico zuccari in aq̃ decocto vel i brodio pulli ſi eger fuerit debilis: aut debilis ratione motus: aut de ſui natura ⁊ complexione. vel fieri facias ferculuꝫ ex optia farina ordei aut ſpelte aut grue facti ex ordeo cõtuſo ponẽdo ſemp cũ eis de amigdalis coutuſis vel de ſemine cõi ⁊ erit meliꝰ cũ zuccaro fino. Comedat etiã añ prandiũ vcz in principio mẽſe cicoree radicẽ vt eiꝰ folia aliquãtulũ decocta interpolando etiã aliquando lactucã eodẽ mõ decoctam. Poma etiam ⁊ pira ſub prunis decocta cũ zuccaro vtiliter dãtur in fine comeſtionis. Pomũ granatũ inſup ſummopere valet in iſto caſu iſto mõ cõfectũ. ℞. granoꝝ pomi granati dulcis. ℥. vi. granatoꝝ pomoꝝ acetoſoꝝ granoꝝ. ℥. i. ⁊ mediam zuccari albi gratuſati ſeu triturati deſuper l hora comeſtionis. ℥. i. miſce ⁊ vtere omni hora moderate tamen qꝛ aliquãdo ſtomacho nocet. Iteꝫ vinũ granatorum in iſto caſu nõ niſi vtiliſſimum eſt: poteſt etiam dari in potu vinũ albũ optie libatũ ⁊ mediocris vinoſitatis ⁊ maxime. l corporibꝰ debilem habentibus naturam ⁊ flegmaticam complexionẽ. Tolerãtur aliquando trãſactis primis diebus carnes pulline caprętine atqꝫ vituline ⁊ lactande tantum. Secunda intentio cõpletur adminiſtratione iſtiꝰ digeſtiui. ℞. ſirupi acetoſi de fumo terre ꝺ lupulis ana. ℥. me diã aquarũ endiuie lupuloꝝ fumi terre añ. ℥. i. miſce ſũpto iſto ſirupo ꝑ tres dies. Pro cõplemẽto tertie itẽtionis purge

Intentiones curatiue.

Sex res nõ naturales.

Scda intentio.

Tertia incīſio. tur patiens purgatiōe iſta. ℞. caſie diacatpolicōis añ.ʒ.vj.ele ctuarij roſati Meſue dia prunis ſolutiui añ.℥.ſ.cū decoctiōe flo rum et fructuum cordialium. fiat potio curta addendo in fi ne.℥.ſ.⁊ mediaꝫ ſirupi violati. Quarta incīſio. Quarta incīſio cōplet ꝑ admi niſtrationē localiū domeſtice repercutientium exceptis caſi bus ꝯditionatis in qbꝰ nullate nus repercuſſiua debēt admini ſtrari. Casus repcuſſiua formidantes. Primꝰ caſus eſt qñ mate ria eſt venenoſa. Scōs qñ eſt in locis emunctorijs. Tertius qñ eſt ꝑ viā terminationis. Quar tus qñ ē materia cū ſubdita de riuatione. Quintꝰ qñ eſt mate ria groſſa. Sextꝰ quādo eſt in calcata ⁊ lapidata. Septimus qñ eſt in corpore non purgato. Octauꝰ qñ eſt a cauſa primiti na, vt puta ab aliqua contuſio ne. tūc repercuſſiua non conue niunt niſi in prima die (⁊ conſi dera cauſaꝫ) ſicut ſunt albumi na ouorum cum oleo roſato et mirtino conquaſſata de quibꝰ Repercuſſiuū. tria genera a me ſepenumero cū veritate experta tibi imme diate deſcribā: quorū primum auxiliorū eſt. ℞. albumina duo rū ouorū olei roſati vnguenti roſati ana.℥.ſ.⁊ mediam ſucci plātaginis vel ſolatri.ʒ.vj.con quaſſatis oībꝰ adinuiceꝫ more linimēti locus apatis cū pāno lineo emplaſtretur: ſemper nō frigidū ſed tepidum. Scōa for Aliud. ma hec eſt. ℞. vitella triū ouo rū cū ſuo albumine olei roſati olei violati lactis mulieris.añ. ℥.ſ.⁊ mediam oīa adinuicē cō quaſſentur ⁊ tepida applicent: prout ſuperiꝰ dictū eſt. Iſtō eñ magis valet trāſacto principio principij. Tertia aūt forma eſt iſta. ℞. foliorū maluarū ⁊ viol. añ.M.ſ.⁊.ß.roſarū ordei itegri añ.M.ß.ſeminis citoniorū.ʒ.v. decoquant oīa in ſufficiēti aq̄ vſq; ad ꝑfectā cocturam. Dein de colent ⁊ fortiter exꝓmant et oīa bñ cōtuſa cribellent cribel latiōe ſubtili cui cribature ad dant olei roſati ſcdm receptas Me.℥.iiij.vnguēti roſati Me. ℥.j.⁊ß.cere albe.℥.ij.liqfctā ad ignē iterū bulliant cū predicta cribratura ꝑ quartā partē vniꝰ hore lento igne cū baculo ſem per agitādo deinde auferat ab igne ⁊ ſtatim addant farine or dei bene cribellate.℥.ij.⁊ vtere ſemper petia more in ſuperio ribus receptis annotato. Iſtō enim emplaſtrū vt patet conſi deranti ingrediētia magis va let in fine principij q̄ in princi pio principij et in medio prin cipij: ⁊ ſcias q̄ vtiliter pōt ap plicari in principio augmenti huiuſmodi ēplaſtrū. Iſta tria genera emplaſtrorū valent in omnibus apoſtematibus cali dis potiſſime in his in quibus eorum ſperatur reſolutio: ⁊ in quibus facta fuit vlīs purga tio dico ea valere a principio vſq; ad augmentuꝫ apoſtema tis: in augmēto apoſtematis tē dētis in viā reſolutiōis repcuſ ſiua debent immiſceri cū molli tiuis: nā vt inquit Auic. quāto magis apoſtema videtur pro cedere in augmento: tanto ne ceſſariū eſt ſuper repercuſſiua addere vim mollificantiū: hoc qō dicit hic Aui. quaſi videtur Auice. eſſe contra mentem omnium Raſis. doctorū: ⁊ preſertiꝫ Raſis. ⁊ Ga Gale. le. qui dicūt q̄ in augmēto apo

roſati: olei camomillini añ.ʒ. ij. Si v° iſta corruptio fuerit ſuperficialis ⁊ nō pfundata: mul tū tunc ſufficit locū ſacrificare ſacrificatiōe leui deīde ipm lauare cū lixiuio i q̄ cocti ſint lupini poſtmodū ēplaſtrare locū cū farina ordei ⁊ volubili i quo eſt mollificatio. Igiť p remotiōe doloris cōſiderādū eſt: an ipſe dolor cauſeť a mala cōplexiōe calida: an a materia ɔculcata: nā ſi a mala ɔplexiōe ipſe dolor vr̄ cauſari: tūc ſtati p ei⁹ ſedatiōe ſuccurrēdū ē alſo iſto rū duorꝫ auxiliorꝫ. ℞. foliorum maluarꝫ ⁊ violarꝫ añ. M. j. foliorū iuſquiami. M. mediū oib⁹ iuolutis i petia madefcā ⁊ decoctis ſub cinere ignito icidāť ⁊ piſtētur addēdo olei roſati bñ odoriferi olei violati. añ. ʒ. j. vnguēti populeonis: vnguenti roſati añ. ʒ. j. cere albe. ʒ. x. miſce ad ignē fiat empl̄ꝫ. vl̄ ſic. ℞. foliorꝫ maluarꝫ ⁊ violarū añ. M. ij. pomorꝫ nūero. vj. ſ. ſeminis citoniorꝫ ʒ. iij. fenugreci. ʒ. ſ. camomille M. mediū. radicū altee. lib. ß. decoquanť ola cum aq̄ ſufficiēti deinde expreſſa inciſa ⁊ piſtata ⁊ cribellenť cribellatiōe vltia cui addať medulle panis albe infuſe in decoctione rerꝫ predictarꝫ. li. j. farine ordei. farine fabarꝫ añ. ʒ. ij. olei roſati olei violati añ. ʒ. j. ⁊. ß. piguedinis galline ſine ſale añ. ʒ. j. ⁊. ß. vitella triū ouorꝫ rēcētiū imediate poſitorꝫ qñ auferť ab igne: qr aliter decoquerēť ⁊ nō facerēt bonā formā emplaſtri decoctiōis predicte quātū ſufficit ad icorporādū farinas: ⁊ iterū arte et igne fiat emplaſtrū quod ſumme valet in ſedatione doloris apoſtematis cauſati a materia conculcata: ⁊ nota q valet cōtra vnumquenqꝫ dolorem calidum vniuſcuiuſqꝫ apoſtematis aliqualr̄ reſoluendo: dico etiā illud valere cōtra podagrā calidam. Sedat inſuper dolores emorroidarū eas mirabiliter reſoluēdo ⁊ ſup eadē decoctione ſuffumigādo: ⁊ deniqꝫ mirū in modū in ernia humorali mitigādo eius dolorē ⁊ materiaꝫ notabiliter reſoluēdo. Et ſic cōpleta eſt curatio iſtius apoſtematis flegmonici tendentis in viā reſolutionis tm̄modo. con ſequenter ſequitur tractare de eo flegmone tendēti in viā maturationis. ¶ Cū ergo cognoueris apoſtema incedere in viam maturatiōis p indicia ⁊ accidētia maturationem coarguētia ſtatīꝫ maturetur apoſtema eiſdeꝫ remedijs adminiſtratis de quibus ſummarie in preceden ti capitulo locuti ſumus: deinde facta maturatione q̄ cognoſcit per lenitatē loci: ac etiā ob ſedationē doloris teſtem addu cēdo Auic. dicentem cū videris lenitatē quādā ⁊ ſedationē doloris ſunt ſigna maturationis pfecte: tūc incidať apoſtema ſp tradita documēta de inciſione vniuſcuiuſqꝫ apoſtematis in pcedenti capitulo obſeruādo facta poſtmodū inciſione digeratur locus ⁊ mūdificeť incarneť ⁊ ſigilleť eadē regula: eiſdē auxilijs: de quib⁹ ēt in pdicto capitulo tibi plenā noticiā dedimus. Et ſic deo dāte cōpleta eſt curatio flegmonis a cauſa antecedenti eueniētis tā illi⁹ tendentis in viā reſolutionis q̄ illius tendentis in viam maturationis.

Remouentia dolorē

empl̄ꝫ notabile.

Auic.

rationis. Cuius nomen ſit be-
nedictum.

C. iiij. ¶ Capitulũ. iiij. De heriſipila.

IN ſuperiorib⁹ capi
tulis tã ꝺ eſſentia
flegmonis ꝙ etiã
de ei⁹ curatiõe ſa
tis dictũ ẽ. In pñ-
ti ꝓo tractare co-
nabor de colerico apate: qꝺ he
riſipila nũcupaẗ: heriſipila ita
ꝗ eſt apa ex ſanguine colerico
cauſatũ cui⁹ hec ſunt ſigna: vꝫ
dolor cũ ardore ⁊ inflãmatiõe
loci: ⁊ nõ cũ multa eleuatiõe qꝛ
ei⁹ materia nõ multũ ꝓfunda-
Aui. tur: ⁊ ideo (vt inquit Auic.) ve-
Heriſi ra heriſipila ẽ paſſio cutis. Eſt
pila in inſuꝑ cuꝫ caliditate vehemẽti
vulne- ⁊ cũ febre maiori ꝙ̃ i flegmone
ribus cũ minori tñ pulſatiõe: eſt etiã
male cũ dolore pungenti ⁊ mordẽti
curatꝫ ⁊ nõ ita extẽſiuo ſicut i flegmo
ne ⁊ vt plurimũ accidit heriſi-
pila i facie icipiẽdo a lepra na
ſi: deinde diffundiẗ ꝑ totam fa-
ciẽ. Accidit etiã vt plurimũ in
vulnerib⁹ a medico male tra-
ctatis vł ab ĩfirmi inobediẽtia
⁊ nolẽtis medicoꝝ p̃cepta aſtã
tiũq; cõſilia ſeruare: eſt etiã cũ
rubeo colore ad citrinitatẽ tẽ-
dẽre: ⁊ ſcias ꝙ potiſſimũ ſignũ
cognitiõis heriſipile eſt deſtru
ctio rubedinis qñ cõprimiẗ cũ
digito heriſipila: nã qñ compri
miẗ digito mox euaneſcit eius
rubedo et cito redit: ħ accidit
rõne ſue ſubtilitatis materiei.
Poſſem preterea tibi declara-
re quot ſpecies heriſipile re-
periuntur: quotq; modis gene
rantur niſi pleniorem in capi-
tulo de cura flegmonis dediſ-
ſemus. quare pro complemen-
to doctrine huiuſmodi capitu-
li ad capitulum ꝓallegatuꝫ de
flegmone ſemper ꝓ tua neceſſi
tate recurſum habeas: ⁊ multa
neceſſaria: multũq; vtilia tã in
theorica ꝙ̃ in practica ad vſuꝫ
preſentis capituli reperies.

¶ Capitulum quintum. Ca. v.
De cura heriſipile.

IN curatiõe heriſi
pile ꝗ̃tuor haben
tur intẽtiões. Pri
ma eſt ordinatio
vite. Scõa dige-
ſtio materiei ãte-
cedẽtis. Tertia remotio mate
riei cõiũcte. Quarta accidẽtiũ
correctio. Prima ĩtẽtio cõpleẗ Prĩa ĩ-
adminiſtratiõe reꝝ tẽdẽtiũ ad tẽtio.
frigidũ ⁊ humidũ vt ſunt aer ⁊
cibus q̃b⁹ caliditati materiei
cõtrariaẗ. Cibus itaq; fit ex fra
tre panatella ordeo ꝯtuſo ⁊ in
aq̃ oib⁹ decoctis cũ amigdalis
in ſemine cõi ⁊ nullatenus cuꝫ
brodio: qꝛ laborãtes tali paſ-
ſione ſummopere euitare de-
bẽt pinguia ſalſa calida ⁊ acu-
ta: vinũ etiã nõ niſi vtiliſſimuꝫ
eſſet dimittere in iſto morbo:
vtiliẗ nãq; daẗ lactuca ĩ iſto ca
ſu borrago cucurbita portula-
ca ⁊ oĩa igroſſantia ſanguinẽ.
Eligãt inſuꝑ hi qui patiuntur
heriſipilã aerẽ frigidũ rectifi-
catum cum expreſſione folioꝝ
ſalicis violarum atq; roſaꝝ. te
neat vlterius ventrem largum
cum iſto enemate. ℞. foliorum
maluaruꝫ ⁊ violarũ ana. M. ij. Ene-
ordei furfuris añ. M. ſ. ſeminis ma.
citonioꝝ. ʒ. ij. bulliat in aqua
ſufficienti ſ᷒m artem vſq; ad cõ
ſumptioneꝫ tertie partis: dein
de in decoctiõe fiat cliſtere olei
violati addendo. ℥. iij. mellis
violati. ℥. iij. vitella duoꝝ ouo.

rum ſalis paruz digeratur materia cum iſto ſirupo: ꝛ ꝑ complemento ſecunde intentionis

Sirupus. ℞. ſirupi violati roſati ex infuſione ſirupi de lupulis. añ. ℥. ß. aquarum violarum lupuloꝛuz ana. ℥. j. ꝛ ß. miſce ſumpto iſto ſirupo per quatuoꝛ dies purgetur patiens purgatione iſta ꝑ cōplemento tertie intētionis. ℞. caſie diapꝛunis non ſolutiui ana. ℥. mediā māne electe. ℥ j. reubarbari fini ſꝫ artē in infuſione. ʒ. j. cum decoctione floꝛum ꝛ fructuum coꝛdialiū fiat potio curta addēdo in fine. ℥. j. ꝛ mediā ſirupi violati. ꝛ nota

Nota de flōmia. ꝙ flebothomia nō ꝯuenit ĩ iſto caſu niſi fuerit heriſipila flegmonides. In ſequenti vero die aſſumptionis medicine regula generaliſſima eſt cliſtere lenitiuū facere: deīde loc⁹ epitimetur cuꝫ iſto domeſtico reſolutiuo. ℞. albumina trium ouoꝛuz

Linimētū. olei roſati. Me. ℥. ij. vnguenti roſ. Me. ſucci plātaginis vł ſolatri añ. ℥. j. vnguēti Gal. vnciā vnam ꝛ mediā: oīa adinuicem cōquaſſantur ꝛ loc⁹ heriſipilatus emplaſtret̃: q2 ſummopere valet ĩ iſto caſu. Itē. ℞. folioꝛū maluarū et violarū oꝛdei mundi ana. M. vnum omnibus decoctis cum aqua ſufficienti piſtentur et cribellent̃: cui cribrature addantur ſeminis citonioꝛum muſcillaginis pſilij añ. ℥. j. ꝛ mediam olei violati roſati populeonis vnguēti roſati añ. ℥. j. miſce ꝛ in moꝛtario plumbeo fiat linimētū liq̃factis liq̃faciēdis cū modico cere albe: eſt enim medicina bona omni tempoꝛe in iſto caſu. Item. ℞. olei violati olei roſati ana. ℥. j. vnguēti Gal. ʒ. vj. miſce et fiat linimentum in moꝛtario plumbi. vel facias ſic. ℞. olei roſati ꝛ violati ana. ʒ. vj. albumē vni⁹ oui omnibus ſimul conquaſſatis cum vnica vna ſucci plantaginis cum oleo tepido tota heriſipila epitimetur. Item oleū violatum ſumme valeat in heriſipila. **Vnguētum.** Ulterius vnguentum roſatum Meſue in iſto caſu eſt magna medicina ſm eū: ꝛ ego ſepi expertus ſum ipſum ꝛ mihi ꝛ egrotantibus bene ſucceſſuꝫ eſt. vide igitur in antidotario prefati viri: quia ipſuꝫ ſum me laudare reperies pꝛedictū vnguentuꝫ in remotione heriſipile. **Vnguētum meſue.** vel facies ſic ꝛ vtiliſſimū erit. ℞. olei roſ. vnguēti roſa. oleiviolati ſandaloꝝ alboꝝ. ʒ. duas ſucci plātaginis ſucci ſolatri ana. ℥. vnā ꝛ mediam muſcillaginis pſilij maluarum et violaruꝫ ana. vncias quatuoꝛ bulliāt omnia ſimul vſq꜄ ad cōſumptionem muſcillaginis deinde cum cerá alba ſufficienti fiat cerotuꝫ molle quod omni tempoꝛe in heriſipila eſt medicina magna. **Vnguētum.** Quarta intentio que eſt accidentia coꝛrigere ſic completur. **Quarta intētio.** Si modo accidit ꝙ ſua ingēti caliditate locus ad vlcerationem deuenerit veſicatione loci pꝛecedenti pꝛout ſepius vidimus cōtingere: ꝛ hoc teſtatur Auic. dicens. Et quādoq꜄ ſua virulentia veſicat: tūc locus epitimet̃ ex iſto linimento. Recipe olei violati olei roſati ana. ℥. ij. vnguenti roſati. ℥. j. ꝛ mediā ſucci plantaginis ſucci ſpuiue añ. ℥. mediā litargirij aurei ꝛ argēti añ. ʒ. x. tutie. ʒ. iij. ceruſe. ʒ. vj. In ꝯfectiōe

vnguenti modus iſte obſeruā-dus ē:vʒ mineralia ola i mor-tario plūbi poſita cum piſtello ducant̃ ponēdo guttā vnaʒ de oleis ꝛ modo de ſucco:et ſic fa-ciēdū eſt donec omnia adinui-cem bene incorporent̃ addēdo camphore drachmā.j.Iſtō nā ꝙ vnguētū eſt mirabilis opera-tiōis:vcʒ viceri formicoſo ꝛ vi-rulēto ac viceri heriſipilato.ac-cidit aliqñ dolor vehemēs ꝛ p̃-ſertim in heriſipila flegmoni-des.pro cuius ſedatione recur-rendū eſt ad capitulūʒ de cura flegmōis.i q̄ ſunt adnotata ali-q̄ auxilia doloris ſedatiua po-ſita ꝓ cōplemēto quarte inten-tiōis q̄re ad illud recurrel tua neceſſitate.vnā tñ formā vni⁹ auxilij nunc tibi deſcribā.Reci-pe foliorum maluarū violarū .ordei.M.j.ſeminis citoniorꝫ ſe-minis pſilij.ā.ʒ.ß.oīa deco-quant̃ in aqua ſufficienti pre-ter pſilium bulliēdo vſq; ad cō-ſummationem tertie partis:de-inde ponatur pſilium ꝛ iteruʒ bulliāt vnica bullitione qua fa-cta conquaſſentur omnia ſeq̄-ſtrando pſilium ab olbus alijs rebus ꝓpter ſui venenoſitateʒ quam tenet in pte interiori cū olei violati roſati vnguētiq; ro-ſati ā.ʒ.j.ꝛ mediā lactis mu-lieris.ʒ.ij.quo facto cū eo mo-re linimēti loc⁹ doloroſus epi-thimet̃:eſt enim in ſedatiōe do-loris inflāmationis ꝛ pūctiōis magna medicina.Si vero heri-ſipila ad duritiem deueneritvt ſepe contigit reſoluendo ſubti-lem ꝛ groſſum humorem relin-quendo vel ſubtileʒ ingroſſan-do tūc mollificetur ꝛ reſoluat̃ durities in heriſipila cauſata

Vngu-entum mira-bile.

Lini-mētuʒ.

Pſiliū

cum applicatione iſtius empla-ſtri.℞.olei violati ꝛ roſati ꝛ pi-guedinis gallie ꝛ butyri.ā.ʒ. ij.ſepi capretini vitulini.ā.ʒ. j.ꝛ mediā medulle cruriū vitu-li.ʒ.j.muſcillaginis altee mal-uarum pſilij.ana.ʒ.vj.bulliāt omnia ſimul vſq; ad cōſumma-tionē muſcillaginis:deinde ad-dantur litargirij aurei.ʒ.iß.ce-re albe quantum ſufficit.poſt-modum arte ꝛ igne fiat cerotū molle.Eſt enim mirabile in re-ſoluendo vnamquanq; duritiē ab heriſipila cauſatam.Et no-ta amice ꝙ magna ē diſcordia inter doctores i curatione apo-ſtematis cholerici:nam Auicē-na in principio iubet infrigi-dantia ponere cum ſtipticita-te non parua:dicens ꝙ ſtiptici-tas in principio debet vincere frigiditatem et in ſtatu frigidi-tas debet eſſe maior ſtipticita-te:intelligit Auicenna ꝙ frigi-ditas medicine in ſtatu nō de-bet eſſe maior frigiditate medi-cine que conuenit in principio. Sed debet eſſe maior ipa frigi-ditas i ſtatu ꝙ ſtipticitas.Ra-ſis enim videtur contrariaʒ te-nere opinionem.nam circa cu-ram eius etiam in principio iu-bet adminiſtrare repercuſſiua medicamina frigide ꝛ humide complexionis ꝛ non ſicce ſicut facit Auicenna in loco preall-gato.Repercuſſiuū itaq; apo-ſtematis cholerici teſtē adducē-do Raſim dʒ eſſe frigide et hu-mide complexionis niſi heriſi-pila reperiat̃ cum vlcere:q2 licʒ ratione materici ipſa medicia deberet eſſe frigide et humide complexionis.Ratione tñ vlce-ris debet eſſe frigide et ſicce:

Cero-tum.

Ma-gna di-ſcor-dia Aui.

Aui.

Raſis.

d ij

et ideo pro curatione talis he=
riſipile vlcerate in iſtomet ca=
pitulo preſentaneū remedium
ſcripſim⁹. Sciaſ etiam amice
mi ſepenumero expertū fuiſſe
vtrāq; curationē medicinarum
ſtipticantiū in pīcipio ⁊ ſtatu
Auic. (ꝑut iubet Aui.) in curatiōe ta
lis apoſtematis ⁊ curatiōe hu
mectātiū cū frigiditate et ali=
quali exiccatiōe: ⁊ tñ ſemꝑ veri
tatē aperiendo ꝑ infirmi vtili=
Opi. tate inuenim⁹ vtiliorē opinio=
Raſ. nē Raſis ꝙ̄ Auicēne. Et ideo in
magis ordinatiōe auxiliorū nr̄orū ꝑ=
lauda; curatione huius apoſtematis:
tur. vt patet cōſideranti: ingredīē=
tia oīa ſunt refrigerantia cum
aliquali humectatione ⁊ nō ex
polianẗ ab aliqua parua reſo=
lutiōe. ⁊ ſciaſ amice ꝙ medica
mina applicata in iſto apoſte=
mate ꝑ reſolutiōe eius non de
bent eſſe calide ⁊ ſicce cōplexio
nis: ſꝫ frigide ⁊ humide cū ali=
quali exiccatione ſicut eſt fari=
na ordei lentiū roſaꝝ maluaꝝ
⁊ oleum roſatū de oīb⁹ arte et
igne faciēdo emplaſtrū. Reſol=
uit eñ apoſtema cholericū mi
tigādo dolorē ⁊ malā cōplexio
nē iſlāmationēq; loci remitten
do. Jō vidim⁹ plerūq; ipām he
riſipilam iraſci malignari atq;
incēdi ſolūmodo applicatione
olei camomillini: lꝫ Auicenna
dicat ipm̄ eſſe oleū benedictuꝫ
Olei reſoluēs ſine attractiōe. Qua=
camo= propter aduerte circa curatio
millini nē hmōi apoſtematiſ cholerici
Aui. q: ꝑſequēdo ea q̄ ſcripta ſunt
in antiquorū libris ſine bōa cō
ſideratiōe ſepe dcept⁹ remane
bis ſicut ego nōnunq̄ remāſi.
Notādū eſt etiam ꝙ Doctores
in cura vere et pure heriſipile
non faciunt mentioneꝫ niſi de
curatione ſtatus ⁊ principij: et
hoc non aliam ob cauſam niſi
q: eius materia eſt tante ſubti
litatis ꝙ pro eius reſolutione
frigida ⁊ humida cū pauca ex=
iccatione ſufficiūt pro eius re=
ſolutione ⁊ repercuſſione. Hec
ſunt que in medium me auxiſ=
ſe volui pro ſufficienti curatio
ne huiuſmodi cholerici apoſte
matis.

¶ Capitulū. vj. de formica. Ca. vj.

Viſo in ſuperiori ca=
pitulo de apoſtema
te cholerico quo ad
theoricam ⁊ practi=
cam opportuno ſer=
mone quod heriſipila nuncu=
patur. Jn preſenti vero ꝙ̄ bre=
uius potero de formicoſo apo
ſtemate mentionem facere co=
nabor quotq; eius ſpecies ſūt.
Formica itaq; eſt puſtula pua
ſeu puſtule q̄ egrediūtur i ſum
mitate cutis ex quibus ſepenu
mero oritur apoſtema purū. i.
inflāmatio ſeu heriſipila cui⁹
due ſunt ſpēs vꝫ formica am=
bulatiua et formica corroſiua:
ambulatiua q̄dē eſt illa q̄ am=
bulat ſine corroſiōe: corroſiua
vero q: corrodit ⁊ ſemꝑ ambu
lat corrodendo. Ex quo pꝫ qꝺ
quelibet eſt ambulatiua ⁊ non
quelibet corroſiua: ſi ei⁹ mate=
ria fuerit cholerica pura: tunc
formica ambulat ſine vlceratio
ne: ſi ꝟo fuerit materia aduſta
tūc ambulādo vlcerat. ⁊ ſi fue=
rit mixtū ſubtilis: reſoluiẗ abſq; ſigna.
vlceratiōe. Signa quidē talis
ꝑue puſtule ſunt iſta. Primū ſi=
gnū ſumiẗ a colore. Scōm a fi=
gura. Tertiuꝫ pūctura. Color
namq; eius eſt declināſ ad ci=

trinitatem. Secundum ſignū
eſt ab eius figura. Nā figura ē
lata ⁊ caput ei⁹ acutū. Tertiū
ſignū eſt pūctura: nā ei⁹ pūctu
ra eſt ac ſi qs punct⁹ eſſet a for
mica. ⁊ dicitur formica: q2 quā=
do oriē cauſat in loco mordica
tionē ad inſtar pūcture formi=
Auicē. ce. ⁊ nota (vt inqt Auic. cap̄lo
de formica miliari) oē apoſte=
ma in cute ambulatiuū qđ lati
tudinē nō h3 eſt formica.

Ca.vij ¶Cap̄.vij. de cura formice.

DIximus ſuperi⁹
ſufficiēter qđ ſit
formica: qtqȝ ei⁹
ſpēs ſint ⁊ oīa ſi=
gna formicā co=
arguētia: nūc ꝟo
vtilē doctrinā de curatione for
micarū tradere decreui. Dico
igit̄ ꝙ in curatiōe earū qtuor
Inten= requirunt̄ intētiones. Prima ē
tiones rum eſt vite ordinati. Scđa eſt
curati adeqtio ſeu digeſtio materiei
ue. antecedētis. Tertia purgatio
ipſius. Quarta ⁊ vltima eſt re=
motio materiei ꝯiūcte. Prīa q
Prīa i dē itētio ꝯplet̄ exhibēdo egro
tentio tāti ea q̄ ſunt ad frigidū ⁊ hu
midū declinātia p eius cibo ⁊
potu: comedat ergo patiēs: pa
natellā ferrum gruē oīa in aq
decocta vel in brodio pui pulli
alterato cū lactuca ⁊ modico
ordei mūdi qb⁹ fercalis nō ni=
ſi vtiliſſimū eſt addere bucellā
vnā amigdalarū excoriatarum
vel tm̄ de ſemine cōi bn̄ cōtuſo
cū modico zuccari albi. Itē to=
lerantur in iſto caſu in primis
diebus in p̄dicto brodio lactu
ca borago endiuia domeſtica
portulaca bletes ⁊ ſpinacia: in
potu ꝟo tolerant̄ vinū grana=
torū vel ei⁹ loco vinū aquoſum
pauce vinoſitatis bn̄ limpha=
tū. Scđa ⁊ tertia intētio ſic cō= Scđa ⁊
plet̄ per aſſumptionē infraſcri= tertia
pti ſirupi. ℞. ſirupi violati ace intētio
toſi de ſucco endiuie añ. ℥. iij.
aquarū endiuie lupulorū ⁊ vio
larū. añ. ℥. ſ. ſumpto iſto ſirupo
purget̄ patiēs hac potiōe ſum
pta in aurora. ℞. electuarij le=
nitiui caſſie ana. ℥. ß. roſati Me. Meſ.
℥. iiij. cū aq endiuie lupulorum
fiat potio curta addēdo in fine
ſirupi violati. ℥. ſ. ß. vl' fiat ſic.
℞. ſeri caprini. ℥. iiij. electuarij
de pſilio. ℥. ij. ß. diacaptolicōis
diapruni nō ſolutiui. añ. ℥. ß. mi
ſce ⁊ fiat potio. Si ꝟo fuerit cor
roſiua digerat̄ ſic. ℞. ſirup̄ de
fumo terre de lupulis ana. ℥. ß.
aquarū fumiterre lupulorū bu
gloſſe. añ. ℥. ſ. ſumpto iſto ſiru=
po ſumat hāc medicinā. ℞. ca=
ſie nouiter extracte diacaptoli
conis añ. ſ. ß. cōfectiōis amech.
℥. iij. cū aqua de fumoterre fiat
potio addēdo ſirupi violati. ℥.
ſ. ß. Quarta intētio q̄ eſt mate= Quar=
riā coniunctā remouere cōplet̄ ta iten
adminiſtratiōe infraſcriptorū tio.
localiū quorū prima forma eſt
iſta. ℞. pomū vnum granatum empl3.
acetoſum lētiū ordei mūdi ar=
nogloſſe. añ. M. ſ. radicū lapa
cij acuti. ℥. iiij. lupinorū. ℥. ij. de
coquāt̄ oīa cū aqua ſufficiēti ⁊
modico aceti vſqȝ ad ordei cre
paturā olbuſqȝ colatis et for=
titer expſſis piſtetur ⁊ cribellē
tur cribellatiōe vltima deinde
bulliāt i caciola ſemp cū bacu=
lo agitādo per quartā partē
vni⁹ hore: poſtmodū addātur
olei mirtini olei roſati ex oli=
uis immaturis añ. ℥. ij. cere al=
be. ℥. x. ⁊ fiat de omnibus cōpo
ſitio ⁊ erit inter formā empla=

ſtri ꝛ ceroti. Iſtud emplaſtrum amice mi in reſoluēdo vnāquā ꝙ formicā ꝛ̄ corroſiuā pſitaneū auxiliū eſt. vel ſic. ℞. olei roſa ti vnguēti populeōis. aā. ℥. ij. olei mirtini. ℥. ſ. ß. ſucci plāta ginis ſucci ſolatri. ana. ℥. ſ. a luminis roche. ℥. ſ. balauſtiarū ꝟ. ß. ſeminis roſarū. ℥. ſ. radi cū lapacij acuti. ℥. ß. aceti. ℥. ij. bulliant oīa ſimul vſqꝫ ad cōſū mationē ſucci ꝛ aceti: deīde du cant in mortario plūbi p horā addēdo litargirij aurei ꝛ argē ti. aā. ℥. ij. ceruſe. ℥. ſ. tucie. ʒ. ij. Et nota ꝙ ſi cognoueris maio rē exiccationē eſſe neceſſariam vtiliter addant drachme. ij. ſco rie ferri bn̄ triturati floris eris ʒ. ſ. ß. ꝛ tātū de calce decies lau ta: iſtud nāqꝫ emplm̄ tantā hꝫ ꝓrogatiuā ſup vnaquaqꝫ formi ca ꝙ raro ē qn̄ ipa reſoluat ab eo. Si mō cōtigerit ipſaꝫ nō re ſolui altero iſtorū duorū: ſꝫ vi deat ipa malignari vlcerari at ꝙ ambulare: tūc ꝓ ei⁹ mortifi catiōe inuenimus iſta duo pre ſentanea remedia: pm̄ū vcꝫ. ℞. arcenici auripigmenti. aā. ʒ. ij. ſucci plantaginis ſucci ſolatri ſucci cauliū aā. ℥. ij. ſucci corti cum nucis ſi inueniri poteſt. ℥. ß. vel loco eius celidonie: ꝛ oīa ſimul bulliāt in caciola enea vſqꝫ ad ꝯſūmationē itegrā ſuc ci: deinde trituret in mortario vltima trituratiōe addēdo cā phore ſm artem triturate. ʒ. ß. opij. ℈. ſ. ſcōm remediū ē. ℞. ar ſenici auripigmēti. aā. ʒ. ſ. olb⁹ bn̄ trituratis bulliant cū pinta vna lixiuij cū quo caput lauet vſqꝫ ad ꝯſumptionē duarū par tiū ex tribus addēdo aq̄ roſa te ℔. ß. ꝛ iteꝝ bulliāt vnica ebul

litione. In applicatiōe itaqꝫ di ctoꝝ auxilioꝝ talis ē obſeruā dus modus vcꝫ abluat loc⁹ for mice vlcerate cū panno bn̄ car pinato ꝛ ad modū plumacioli ꝯfecti ꝛ madefacti in hmōi de coctiōe ꝛ in loco vlceratiōis di ctū plumaciolū bis vel ter eēt applicandū: iſta em̄ aqua hꝫ in fallēter virtutē ꝛ ꝓprietatē re mouēdi ꝛ interficiēdi maligni tatē vlceratiōis in omni formi ca cauſate: eandē etiā ꝓprieta tem ꝛ vim dicimus in puluere ſuperi⁹ ordinato in loco ſub hac forma applicato vcꝫ lauto pri⁹ loco ex aqua ordeacea vel roſata immediate d̄ſup ſparga tur puluis nō abſtergēdo locū ab aqua: quo facto ꝑ duas vi ces vel ꝑ vnā ſi cognoueris ma lignitatē vlceris eſſe interfectā qd̄ de facili cognoſcit ꝓpter lo ci tumefactionē: ſtatim ꝓcura caſum eſchare ꝛ remotionē do loris atqꝫ inflammationis cuꝫ iſto remedio. ℞. folioꝝ malua rū ꝛ violaꝝ aā. ꝟ. ij. ꝛ in aq̄ ſuf ficiēti bulliāt vſqꝫ ad ꝑfectā co cturā: deinde expreſſis atqꝫ pi ſtatis olb⁹ cū farina ordeacea l d̄coc. arte ꝛ igne fiat emplꝫ ſo lidū. addēdo butyri olei dulcis aā. ℥. ij. vitella duoꝝ ouoꝝ poſi ta īmediate qn̄ auferꝛ ab igne ſcias inter cetera remedia iſtō emplm̄ ꝑncipatū obtinere i ſe datione doloris cauſati a forti medicamine: vtiliter etiaꝫ em brocat locus cū pāno madefa cto in tali decoctiōe calida an te applicationē empl̄i remota eſchara curatur vlc⁹ cū vnguē to ſupraſcripto de litargirio ꝛ ſuccis herbarum: vel cū vnguē to de minio ſcripto i antidota Nota emplꝫ.

rio noſtro: vel de tucia habito in eodē loco: puluis qꝫ carnis ſupflue remotiu⁹ ſine dolore: in remotione malignitatis vlcerꝫ magnā in iſto caſu hꝫ ꝓrogatiuā. Multa deniqꝫ remedia anti= ce mi ꝑ curatiõe formice ab antiquis doctoribus ꝛ modernis cõmemorata i mediū potuiſſeꝫ adducere. In quib⁹ cū paruaꝫ inuenerim vtilitatē: ea quideꝫ ꝓtermiſim⁹ ꝛ tñ ea ſcripſimus in ꝓſenti capitulo que inuenimus vera cuꝫ honore noſtro et infirmi vtilitate ſicut in omni capl'o ꝓcedere intendo.

C. viij. ¶ Ca. viij. de formica miliari.

Viſo ſufficienter ſermone d' formica corroſiua ꝛ ambulatiua: reſtat videnda tertia ſpecies formice q̄ miliaris nuncupatur. ꝛ dicitur formica miliaris ad ſimilitudinem milij ꝛ eſt parua puſtula i colore ꝛ paruitate ad inſtar milij. Et ideo hꝫ vnā eminentiam paruā conſimilem directe milio. Gñatur, inſup iſta formica ex materia cholerica; et aliqñ mixta cū flegmate: interdū cū melācolia ꝛ ꝑpterea eſt iſta formica tardioris reſolutiõis ceteris formicis. Hoc totū accidit ex admixtiõe melācolie ꝛ flegmatis: q̄ quidē hūores ſunt ingroſſati ꝛ inobedientes reſolutiõi. ꝛ aliqñ miliaris formica ꝑ aduſtionē melācolie ꝛ cholere efficitur vlcus corroſiuū qd' eſt difficillime reductionis: vt⁹ ptꝫ ꝯſiderāti naturā humorum facientiū formicā miliarē cuius talia ſunt ſigna: ꝓcꝫ color ei⁹ tendēs ad aliqualē citrinitatē rõne cholere. Aliqñ hꝫ ſe aliquā albedinē fuſcā. Scðm ſignū eſt q: iſta formica magis inuenit̄ intus ꝙ alie formice ꝓpter interpoſitionē quā hꝫ cū humoribus groſſis: gñat̄ q̄ſi ſemp iter carnē ꝛ pellē. ꝛ tñ in pelle oſtendit puſtulā paruā ad inſtar milij ꝛ ſub iſta puſtula (vt indīt Arzi.) vir magne autoritatis i facultate chirurgica. Inter carnē ꝛ pellē cõcauitas ſatis notabilis inuenit̄. Tertiū ſignū ē qd' iſta formica vt plurimū eſt cuꝫ parua inflāmatione loci. Hoc accidit ratione flegmatis admixti cum ea.

Scðm ſignū. Arzi. Tertiuꝫ ſignū.

¶ Capl'm. ix. de cura formice miliaris. Ca. ix.

Curatio miliar' formice trib⁹ cõplet̄ intētiõib⁹: q̄rū prima eſt in ordinatione vite. Scða in purgatione materiei antecedētis ipſa prius exiſtente digeſta per aſſūptionē digeſtiui. Tertia in remotiõe materie ꝯiūcte ꝑ applicationē localiū. Prima itētio ꝛ ſcða cõplet̄ vt ſupra dictū eſt in c. de cura formicaꝝ. quare illuc recurre ſi opus erit addita tñ his duab⁹ intētionib⁹ iſta humorū digeſtione ꝛ purgatione. ℞. ſirupi d' fumoterre maioris ſirupi acetoſi de ſucco lupulorū. añ. ℥. ß. aqꝝ fumiterre lupulorū endiuie. añ. ℥. j. ſūpto iſto ſirupo ꝑ aliquot dies purget̄ purgatione iſta. ℞. diacaptoliconis diafiniconis. ana. ʒ. iij. cõfectiõis amech diapruni nõ ſolutiui. ana. ʒ. ij. cuꝫ decoctione ſcolopēdrie capilloꝝ veñ. polipodij folliculoruꝫ ſene epitimi florū ꝛ fructuum cordialiū fiat potio curta addēdo. ℥. j. ꝛ. ß. ſi

Prima i tētio. ſirup⁹.

ni nigri aque cineris aā.lib.ſ.
aque plātaginis.ʒ.viij.roſarꝫ
foliorꝫ oliuarꝫ ſiluestriū mirtil
lorꝫ granorꝫ ⁊ foliorū eius aā.
M.ß.balauſtiaruꝫ aā.numero
v.Aluminis roche.ʒ.ß. terēda
terātur groſſo mō deinde bul
liant ſimul vſqꝫ ad conſumma
tionē tertie partis:poſtmodū
colentur qua colatura locus
lauet̄:ſtatim locū pāno exiccā
do quo facto ponat̄ pecia vn=
guēti ſupraſcripti cū ſuis filis
bene carpinatis:⁊ poſita ſuper
orificio vlcerationis tantum.
Et ſic deo dāte cōpleta eſt do=
ctrina curationis flegmonis
eueniētis a cauſa primitiua.
Cuius nomen ſit benedictum.

Ca.iij. ¶Ca.iij.de cura flegmonis
a cauſa antecedenti geniti.

S Upertus ſufficienter
meminī de curatiōe
flegmonis euenien
tis a cā primitiua.
In pñti vero capitu
lo ꝙ̄ breuiꝰ potero de cura fle
gmonis nictionē facere decre=
ui dico flegmonis a cauſa aā=
cedēti geniti in curatiōe itaqꝫ
Inten= talis flegmonis qūinqꝫ intētio
tiones nes requirunt̄:quarū prima ē
curati vitam ordinare.Secunda ma
ue. teriam antecedentē adequare
ſeu digerere.Tertia materiaꝫ
digeſtam purgare.Quarta cō
iunctam materiam remouere.
Quinta et vltima eſt acciden
tia corrigere.Prima quideꝫ in
tentio completur adminiſtra=
Sex tiōe ſexrerū nō naturaliū ver=
res nō tētiū ad frigiditatē: ſicut ſunt
natu= aer potus cibus ſomnꝰ inani
rales. tio ⁊ repletio ac animi accidē
tia.cibus ſit in primis diebus
panatella amigdolata cū mo=
dico zuccari in aq̄ decocto vel
i brodio pulli ſi eger fuerit de
bilis:aut debilis ratione mor=
bi:aut de ſui natura ⁊ comple
xione.vel fieri facias ferculuꝫ
ex optīa farina ordei aut ſpel=
te aut grue facti ex ordeo cōtu
ſo ponēdo ſemꝑ cū eis de ami
gdalis coutuſis vel de ſemine
cōi ⁊ erit meliꝰ cū zuccaro fino.
Comedat etiā añ prandiū veꝫ
in principio mēſe cicoree radi
cē vt eiꝰ folia aliquātulū deco
cta interpolando etiā aliquan
do lactucā eodē mō decoctam.
Poma etiam ⁊ pira ſub prunis
decocta cū zuccaro vtiliter dā
tur in fine comeſtionis.Pomū
granatū inſup ſummopere va=
let in iſto caſu iſto mō cōfectū.
℞.granorū pomi granati dul=
cis.ʒ.vj.granatorꝫ pomorꝫ ace
toſorū granorū.ʒ.j.⁊ mediam
zuccari albi gratuſati ſeu tri=
turati deſuper l hora comeſtio
nis.ʒ.j.miſce ⁊ vtere omni ho=
ra moderate tamen qꝛ aliquā
do ſtomacho nocet.Iteꝫ vinū
granatorum in iſto caſu nō ni
ſi vtiliſſimum eſt:poteſt etiam
dari in potu vinū albū optīe li
phatū ⁊ mediocris vinoſita=
tis ⁊ maxime.i corporibꝰ debi
lem habentibus naturam ⁊ fle
gmaticam complexionē.Tole
rātur aliquando trāſactis pri=
mis diebus carnes pulline ca
pretine atqꝫ vituline ⁊ lactan=
de tantum.Secunda intentio Scda
cōpletur adminiſtratione iſtiꝰ inten=
digeſtiui.℞.ſirupi acetoſi de tio.
fumo terre ꝺ lupulis ana.ʒ.me
diā aquarū endiuie lupulorꝫ
fumi terre aā.ʒ.j.miſce ſūpto
iſto ſirupo ꝑ tres dies.Pro cō
plemēto tertie intētionis purge

Tertia lectio. tur patiens purgatiōe iſta. ℞. caſie diatapto̍licōis añ. ʒ. vj. ele ctuarij roſati Meſue diaprunis ſolutiui añ. ℥. ſ. cū decoctiōe flo rum et fructuum cordialium. fiat potio curta addendo in fi ne. ℥. ſ. ⁊ mediaʒ ſirupi violati.

Quarta intētio. Quarta intētio cōplet ꝑ admi niſtrationē localiū domeſtice repercutientium exceptis caſi bus ꝯditionatis in qb⁹ nulla te nus repercuſſiua debēt admini ſtrari.

Caſus repcuſſiua formidantes. Prim⁹ caſus eſt qñ mate ria eſt venenoſa. Scōs qñ eſt in locis emunctorijs. Tertius qñ eſt ꝑ viā terminationis. Quar tus qñ ē materia cū ſubdita de riuatione. Quint⁹ qñ eſt mate ria groſſa. Sext⁹ quādo eſt in culcata ⁊ lapidata. Septimus qñ eſt in corpore nō purgato. Octau⁹ qñ eſt a cauſa primiti na vt puta ab aliqua contuſio ne. tūc repercuſſiua non conue niunt niſi in prima die (⁊ conſi dera cauſaʒ) ſicut ſunt albumi na ouorum cum oleo roſato et mirtino conquaſſata de quib⁹

Repercuſſiuū. tria genera a me ſepenumero cū veritate experta tibi imme diate deſcribā: quorū primum auxiliorū eſt. ℞. albumina duo rū ouorū olei roſati vnguenti roſati ana. ℥. j. ⁊ mediam ſucci plātaginis vel ſolatri. ʒ. vj. con quaſſatis oīb⁹ adinuiceʒ more linimēti locus ap̄atis cū pāno lineo emplaſtretur: ſemper nō frigidū ſed tepidum. Scōa for

Aliud. ma hec eſt. ℞. vitella triū ouo rū cū ſuo albumine olei roſati olei violati lactis mulieris. añ. ℥. j. ⁊ mediam oīa adinuicē cō quaſſentur ⁊ tepida applicent: prout ſuperi⁹ dictū eſt. Iſtō em̄ magis valet trāſacto principio principij. Tertia aūt forma eſt iſta. ℞. foliorū maluarū ⁊ viol. añ. M. j. ⁊. ß. roſarū ordei itegri añ. M. ß. ſeminis citoniorū. ʒ. v. decoquant oīa in ſufficiēti aq̄ vſq3 ad ꝑfectā cocturam. Dein de colent ⁊ fortiter exp̄mant et oīa bñ cōtuſa cribellent cribel latiōe ſubtili cuij cribature ad dant olei roſati ſcōm receptas Me. ℥. iiij. vnguēti roſati Me. ℥. j. ⁊ ß. cere albe. ℥. ij. liq̄fctā ad ignē iterū bulliant cū predicta cribratura ꝑ quartā partē vni⁹ hore lento igne cū baculo ſem per agitādo deinde auferat ab igne ⁊ ſtatim addant farine or dei bene cribellate. ℥. ij. ⁊ vtere ſemper petia more in ſuperio ribus receptis annotato. Iſtō enim emplaſtrū vt patet conſi deranti ingrediētia magis va let in fine principij q̄ in princi pio principij et in medio prin cipij: ⁊ ſcias ꝙ vtiliter pōt ap plicari in principio augmenti huiuſmodi emplaſtrū. Iſta tria genera emplaſtrorū valent in omnibus apoſtematibus cali dis potiſſime in his in quibus eorum ſperatur reſolutio: ⁊ in quibus facta fuit vlis purga tio dico ea valere a principio vſq3 ad augmentuʒ apoſtema tis: in augmēto apoſtematis tē dētis in viā reſolutiōis repcuſ ſiua debent immiſceri cū molli tiuis: nā vt inquit Auic. quāto magis apoſtema videtur pro cedere in augmento: tanto ne ceſſariū eſt ſuper repercuſſiua addere vim mollificantiū: hoc qō dicit hic Aui. quaſi videtur Auice. eſſe contra mentem omnium Raſis. doctorū: ⁊ preſertiʒ Raſis. ⁊ Ga Gale. le. qui dicūt ꝙ in augmēto apo

ſtematis duo ſunt ꝯſideranda vcȝ futurū fieri et factū. Pro remotiõe itaqȝ facti indigem⁹ reſolutiõe ꝓ prohibitiõe fieri repercuſſiõe indigem⁹: ⁊ iõ ptȝ ꝙ liter factū delet nõ medicamine mollitiuo ſȝ reſolutiuo: ⁊ futurū fieri ꝓhibet repercuſſiuo medicamine. veruȝ in hoc indicio meo Auicē. meli⁹ oib⁹ iſtis ꝯſiderauit magis particulãdo curationis moduȝ ꝙ alij autores: dicit eñi ꝙ in augmẽto debet eſſe mollitiua: ⁊ rõ eſt qꝛ in augmẽto materia flegmõis ex applicatione repercuſſiuoꝝ eſt indurata ⁊ quodãmodo incarcerata: ⁊ ꝓpterea debent adminiſtrari talia que emolliãt ⁊ teneríficent materiã et rarificent poros habilitando materiam ad perfectaȝ reſolutionẽ equaliter ⁊ paulatim et non ſubito: quia aliter faciendo reſolueretur ſubtilis ⁊ groſſus relinqueretur humoꝛ. talia autem ſunt reſolutiua mollitiua: quare ſi ponerentur in augmento reſolutiua ericcantia reſolueret ſubtile ⁊ groſſuȝ relinqueretur mitigãt iſup talia mollitiua doloꝛem ſicut dicit Auic. ⁊ propter hoc qꝛ paulatim ⁊ moderate reſoluũt mitigatiua ſunt doloris ꝙ ita nõ faciũt reſolutiua calide ⁊ ſicce cõplexiõis nã ſua caliditate attraherent materiã ad locū ⁊ cauſarẽt doloꝛẽ: ſicꝙ tũc i augmẽto ⁊ ſtatu ꝯueniunt mollitiua reſolutiua. In fine ꝟo ꝯueniũt reſolutiua ericcantia. vcȝ in declinatione apoſtematis: nã vt inqt Aui. ⁊ apd̃ finẽ ⁊ ſtatū ⁊ vltimitatẽ magnitudinis ⁊ additionẽ ſue vltimitatis fac vincere mollificantia et fac ea pura. denotat hic Aui. vltra ꝙ qõlibet apoſtema habeat vt i ꝑcedẽti capitulo dictū eſt ꝗtuoꝛ tpa vcȝ principiū augmẽtū. ſtatū ⁊ declinationẽ innuit nobis inſup ibidẽ vnūqḋ ꝙ iſtoꝝ habere i ſe tria tpa ita ꝙ in pte ſupradicta oſtẽdit qb⁹ medicaminib⁹ ꝓcedẽdū eſt in ſtatu flegmonis dicẽs ⁊ apd̃ finiem ⁊ ſtatū. i. apud ꝑncipiū ſtatus ⁊ vltimitatẽ ſue magnitudinis. i. apd̃ mediū ſtat⁹ ⁊ additionẽ ſue vltimitatis. i. apd̃ finẽ ſtat⁹ tũc fac vincere mollificantia ſup repcuſſiua ⁊ hoc ꝙtū ad principiū ⁊ mediū ſtatus iqt ⁊ fac ea pura ſcȝ i fine ſtat⁹ qꝛ tũc materia ſpatio totalr̃ fluxa eſt ⁊ alterata ⁊ tũc tpis aliquãtulū remiſſa ẽ mala ꝯplexio: ⁊ iõ opȝ ſolū reſoluere ⁊ mollificare: ⁊ ꝓpter hoc medicamina debent eſſe pura mollitiua: diximus pꝛeterea vnūquodꝙ iſtoꝝ tẽpoꝝ in ſe hr̃e tria tẽpoꝛa vt in propoſito de augmento vcȝ principiū augmẽti: mediū augmẽti ⁊ finem augmenti: ergo principiū ſtatus participat cū fine augmẽti: mediū ſtatus hȝ ſuū verū eſſe: finis ꝟo hmõi ſtatus cõicatur cū principio declinatiõis ⁊ ſic intelligẽdū eſt de alijs tꝑibus. In ſtatu. ꝟo ipſi⁹ apãte exiſtente in viam reſolutiõis iuenim⁹ ſummope iſta valere. ℞. radicū altee capitum lilij camõille mellilotí añ. ℳ. v. poſita camomilla ⁊ melliloto i ſacculo decoquãt oĩa i aq̃ ſufficiẽti vſꝙ ad itegrã cocturã: ḋ inde exprimant radices ⁊ cõtūdant poſtmodū per cribellū cribellet cui cribratur additꝭ oib⁹ infraſcriptis arte et igne fiat

Auicē. (margin)
Auicē. (margin)
Auicē. (margin)
Reſolutiuū (margin)

cerotũ ad formã emplaſtri. ℞. olei camomillini olei de lilio. añ. ℥. ij. ℥. ß. diaqlõis albi yſopi ceroti Gal. añ. ℥. j. piguedinis gallie: pinguedis anſerine añ. ℥. x. cere albe. ℥. j. ℥. ß. Jtẽ. ℞. medulle panis infuſe i decoctiõe camo. melliloti fenugr. radicũ altee radicũ liliij añ. ℳ. j. liqricie mũde. ℥. j. furfuris. ℳ. j. ℥ ß. dei dc exprimat ipa medulla panis ⁊ icorporet bulliẽdo ad ignẽ cũ infraſcptis ſimplicib⁹. ℞. olei roſati ð lilio: ð camõilla. añ. ℥. j. butyri. ℥. x. croci. ℈. j. vitellatriũ ouoꝝ poſitoꝝ qñ immediate auferunt ab igne. vel ſic. ℞. diaqlõis albi. ℥. iij. medulle crurũ vituli ⁊ boule. añ. ℥. vj. olei roſati camõillini de lilio. añ. ℥. j. cere albe q̃tũ ſufficit ad ignẽ de olb⁹ fiat cerotum ſecũdũ artẽ in bona forma addẽdo i fine farine ordeacee ⁊ fabaꝝ bñ cribellate añ. ℥. j. Quĩta itẽtio q̃ ẽ accidẽtia corrigere ſic cõplet. Accidẽtia q̃dẽ q̃ in iſto apoſtemate ſolẽt ↄtigere ſunt iſta vcȝ pncipiũ corruptiõis cãcrenoſe ⁊ dolor vehemẽs ꝗ plerũqȝ accidit vt inq̃t Aui. pp nimiã repcuſſionẽ. Dicit em pfat⁹ vir capi̾o de cura flegmonis fen. tertia pmi tractat⁹. Et qñ cadit ſuperfluitas ifrigidatiõis fortaſſe perducit ad corruptiõnẽ mẽbri et corruptionem hũoris cõſtricti i apate ⁊ tẽdit apa ad viriditatem ⁊ nigredinẽ. i. ad corruptionem cancrenoſam: tunc ſubiũgit ⁊ dicit. Si ergo timueris aliqd ð hoc vcȝ ne eueniat aliquid de corruptiõe predicta tunc empl̃a locum cum farina ordei ⁊ volubilis i quo eſt mollificatio. ↄſequẽter ſubiũgit. dl

empla ſtrũ.

Quinta intẽtio.

Aui.

cẽs ſi ðo apparet aliqd de hoc tũc ſcarifica locũ ⁊ excoria ipm et nõ expectes collectionẽ ⁊ illud eſt qñ vides illð qð effuſuȝ eſt plurimũ valde ⁊ fortaſſe morit mẽbruȝ. Prohibitione itaqȝ hmõi corruptiõis quãdo aliqd timueris de ea corruptione vtiliſſimũ eſt locũ emplaſtrare cũ emplaſtro cõfecto ex farina ordei in decoctiõe altee ⁊ oleo cõmuni addendo parũ de croco nã illud emplaſtruȝ mollificat aperiẽdo poros cũ aliquali calefactiõe mẽbri infrigidati ⁊ ꝑterea iſto modo remouet illð nocumẽtũ q̃ põt accider ex applicatiõe ifrigidãtiũ. Ceterũ ſi apparet aliquid de hoc videlȝ de predicta corruptione tũc ꝑ eius remotiõe expediẽtiſſimũ eſt locũ ſcarificare ſcarificatiõe ꝓfunda: ſi locus fuerit carnoſus ⁊ corruptio multũ ꝓfunda ret in membro. ¶ Si vero corruptio fuerit pauca ⁊ ſuꝑficialis ⁊ in loco neruoſo: tũc ſcarificatio debet eſſe lenis: hoc celebrato locum lauare ex aqua barachina vel cinerum nõ niſi expediẽtiſſimũ erit. (vt inq̃t Auic. in p̃allegato loco: imo nõ opȝ expectare collectionem nec maturationem materia exiſtẽte multa. ſȝ neceſſariũ eſt totã corruptionẽ illinire ex vnguẽto egyptiaco: deſcriptione noſtra: deinde locum emplaſtrare cuȝ emplaſtro habẽte virtutem reſolutiuã ⁊ emollitiuã cum aliquali exiccatione cuius talis eſt forma. ℞. farine lentium ordei fabarum orobi ana. lib. ß. in decoctione altee et arte et igne fiat emplaſtrum ſolidum cum ſapa ſufficienti addendo olei

Auic.

Linimentũ.

roſati: olei camomillini añ. ℥. ij. Si vero iſta corruptio fuerit ſuperficialis et nõ profundata: multũ tunc ſufficit locũ ſacrificare ſacrificatiõe leui deinde ipm lauare cũ lixiuio in quo cocti ſint lupini poſtmodũ emplaſtrare locũ cũ farina ordei et volubili in quo eſt mollificatio. Igitur pro remotiõe doloris cõſiderãdũ eſt: an ipſe dolor cauſet a mala cõplexiõe calida: an a materia conculcata: nã ſi a mala cõplexiõe ipſe dolor videtur cauſari: tũc ſtatim pro eius ſedatiõe ſuccurrẽdũ eſt alio iſtorũ duorum auxiliorum. ℞. foliorum maluarum et violarum añ. M. j. foliorũ iuſquiami. M. mediũ oib9 inuolutis in petia madefacta et decoctis ſub cinere ignito lcidant et piſtentur addẽdo olei roſati bñ odoriferi olei violati. añ. ℥. j. vnguenti populeonis: vnguenti roſati añ. ℥. j. cere albe. ℥. x. miſce ad igne fiat emplm. vel ſic. ℞. foliorum maluarum et violarũ añ. M. ij. pomorum nũero. vj. ſ. ſeminis citoniorum ℥. iij. fenugreci. ℥. ſ. camomille M. mediũ. radicũ altee. lib. ß. decoquant ola cum aqua ſufficiẽti deinde expreſſa inciſa et piſtata: cribellent cribellatiõe vltia cui addat medulle panis albe infuſe in decoctione rerum predictarum. li. j. farine ordei. farine fabarum añ. ℥. ij. olei roſati olei violati añ. ℥. j. et ß. piguedinis galline ſine ſale añ. ℥. j. et ß. vitellarũ ouorum rẽcẽtiũ imediate poſitorum quaſi auferat ab igne: quia aliter decoqueret et nõ faceret bonã formã emplaſtri decoctiõis predicte quãtũ ſufficit ad icorporãdũ farinas: et iterũ arte et igne fiat emplaſtrũ quod ſumme valet in ſedatione doloris apoſtematis cauſati a materia conculcata: et nota quod valet cõtra vnumquenque dolorem calidum vniuſcuiuſque apoſtematis aliqualiter reſoluendo: dico etiã illud valere cõtra podagrã calidam. Sedat inſuper dolores emorroidarũ eas mirabiliter reſoluẽdo et ſuper eadẽ decoctione ſuffumigãdo: et deniqz mirũ in modũ in ernia humorali mitigãdo eius dolorẽ et materiam notabiliter reſoluẽdo. Et ſic cõpleta eſt curatio iſtius apoſtematis flegmonici tendentis in viã reſolutionis tantummodo. con ſequenter ſequitur tractare de eo flegmone tendẽti in viã mutationis. ¶ Cũ ergo cognoueris apoſtema incedere in viam maturatiõis per indicia et accidẽtia maturationem coarguẽtia ſtatim maturetur apoſtema eiſdem remediis adminiſtratis de quibus ſummarie in preceden ti capitulo locuti ſumus: deinde facta maturatione quã cognoſcit per lenitatẽ loci: ac etiã ob ſedationẽ doloris teſtem addu cẽdo Auic. dicentem cũ videris lenitatẽ quãdã et ſedationẽ doloris ſunt ſigna maturationis perfecte: tũc incidat apoſtema ſecundum tradita documẽta de inciſione vniuſcuiuſque apoſtematis in precedenti capitulo obſeruãdo facta poſtmodũ inciſione digeratur locus et mũdificet incarnet et ſigillet eadẽ regula: eiſdẽ auxiliis: de quib9 etiam in predicto capitulo tibi plenã noticiã dedimus. Et ſic deo dãte cõpleta eſt curatio flegmonis a cauſa antecedenti eueniẽtis tã illi9 tendentis in viã reſolutionis quam illius tendentis in viam maturationis.

Remouentia dolorẽ

emplm notabile.

Auice.

rationis. Cuius nomen ſit be=
nedictum.

C. iiij. ¶ Capitulũ.iiij. De heriſipila.

IN ſupiorib⁹ capi
tulis tã ď eſſentia
flegmonis ꝙ etiã
de ei⁹ curatiõe ſa
tis dictũ ẽ. In pñ=
ti ꝓo tractare co=
nabor de colerico apãte: qď he
riſipila nũcupaf: heriſipila ita
ꝙ eſt apã ex ſanguine colerico
cauſatũ cui⁹ hec ſunt ſigna: vcʒ
dolor cũ ardore ⁊ inflãmatiõe
loci: ⁊ nõ cũ multa eleuatiõe qr
ei⁹ materia nõ multũ ꝓfunda=
tur: ⁊ ideo (vt inquit Auic.) ve=
Aui. ra heriſipila ẽ paſſio cutis. Eſt
Heriſi insup cuʒ caliditate vehemẽti
pila in ⁊ cũ febre maiori ꝙ̃ i flegmone
vulne= cũ minori tñ pulſatiõe: eſt etiã
ribus cũ dolore pungenti ⁊ mordẽti
male ⁊ nõ ita extẽſiuo ſicut i flegmo
curatis ne ⁊ vt plurimũ accidit heriſi=
pila i facie icipiẽdo a lepra na
ſi: deinde diffundif p totam fa=
ciẽ. Accidit etiã vt plurimũ in
vulnerib⁹ a medico male tra=
ctatis vł ab ifirmi inobediẽtia
⁊ nolẽtis medicoꝝ pcepta aſtã
tiũꝙ cõſilia ſeruare: eſt etiã cũ
rubeo colore ad citrinitatẽ tẽ=
dẽre: ⁊ ſcias ꝙ potiſſimũ ſignũ
cognitiõis heriſipile eſt deſtru
ctio rubedinis qñ cõprimif cũ
digito heriſipila: nã qñ compri
mif digito mox euaneſcit eius
rubedo et cito redit: ħ accidit
rõne ſue ſubtilitatis materiei.
Poſſem preterea tibi declara=
re quot ſpecies heriſipile re=
periuntur: quotꝙ modis gene
rantur niſi pleniorem in capi=
tulo de cura flegmonis dediſ=
ſemus. quare pro complemen=
to doctrine huiuſmodi capitu=
li ad capitulum pallegatuʒ de
flegmone ſemper p tua neceſſi
tate recurſum habeas: ⁊ multa
neceſſaria: multũꝙ vtilia tã in
theorica ꝙ̃ in practica ad vſuʒ
preſentis capituli reperies.

¶ Capitulum quintum. Ca.v.
De cura heriſipile.

IN curatiõe heriſi
pile ꝗtuor haben
tur intẽtiões. Pri
ma eſt ordinatio
vite. Scḋa dige=
ſtio materiei ãte=
cedẽtis. Tertia remotio mate
riei cõiũcte. Quarta accidẽtiũ
correctio. Prima itẽtio cõplef Pria i=
adminiſtratiõe reꝝ tẽdẽtiũ ad tẽtio.
frigidũ ⁊ humidũ vt ſunt aer ⁊
cibus ꝗb⁹ caliditati materiei
cõtrariaf. Cibus itaꝙ fit ex fra
tre panatella ordeo ꝯtuſo ⁊ in
aq̃ oib⁹ decoctis cũ amigdalis
in ſemine cõi ⁊ nullatenus cuʒ
brodio: qr laborãtes tali paſ=
ſione ſummopere euitare de=
bẽt pinguia ſalſa calida ⁊ acu=
ta: vinũ etiã nõ niſi vtiliſſimuʒ
eſſet dimittere in iſto morbo:
vtilif nãꝙ daf lactuca i iſto ca
ſu borrago cucurbita portula=
ca ⁊ oia igroſſantia ſanguinẽ.
Eligãt inſup hi qui patiuntur
heriſipilã aerẽ frigidũ rectifi=
catum cum expreſſione folioꝝ
ſalicis violarum atꝙ roſaꝝ. te
neat vlterius ventrem largum
cum iſto enemate. ℞. foliorum Ene=
maluaruʒ ⁊ violarũ ana. M. ij. ma.
ordei furfuris añ. M. j. ſeminis
citonioꝝ. ℥. ij. bulliat in aqua
ſufficienti ſcḋm artem vſꝙ ad cõ
ſumptioneʒ tertie partis: dein
de in decoctiõe fiat cliſtere olei
violati addendo. ℥. iiij. mellis
violati. ℥. iiij. vitella duoꝝ ouoꝝ

rum ſalis paruz digeratur materia cum iſto ſirupo:ꝛ ꝑ complemento ſecunde intentionis ℞.ſirupi violati roſati ex infuſione ſirupi de lupulis.aā.℥.ß. aquarum violarum lupulorū ana.℥.j.ꝛ ß.miſce ſumpto iſto ſirupo per quatuor dies purgetur patiens purgatione iſta ꝑ cōplemento tertie intētionis. ℞.caſie diaprunis non ſolutiui ana.℥.mediā māne electe.℥ j.reubarbari fini ſꝫ artē in infuſione.ʒ.j.cum decoctione florum ꝛ fructuum cordialiū fiat potio curta addēdo in fine.℥.j.ꝛ mediā ſirupi violati.ꝛnota ꝙ flebothomia nō ꝯuenit i iſto caſu niſi fuerit heriſipila flegmonides.In ſequenti vero die aſſumptionis medicine regula generaliſſima eſt cliſtere lenitiuū facere:deīde loc⁹ epitimetur cū iſto domeſtico reſolutiuo.℞.albumina trium ouorū olei roſati.ꝺe.ʒ.ij. vnguenti roſ.ꝺe.ſucci plātaginis vł ſolatri aā.℥.j.vnguēti Gal.vnciā vnam ꝛ mediā:oīa adinuicem cōquaſſantur ꝛ loc⁹ heriſipilatus emplaſtreť:qꝛ ſummopere valet i iſto caſu.Itē.℞.foliorū maluarū et violarū ordei mundi ana.ꝺ.vnum omnibus decoctis cum aqua ſufficienti piſtentur et cribellenť:cui cribrature addantur ſeminis citoniorum muſcillaginis pſiliij aā.℥. j.ꝛ mediam olei violati roſati populeonis vnguēti roſati aā. ℥.j.miſce ꝛ in mortario plumbeo fiat linimētū liq̄factis liq̄facīēdis cū modico cere albe: eſt enim medicina bona omni tempore in iſto caſu.Item.℞. olei violati olei roſati ana.℥.j. vnguēti Gal.ʒ.vj.miſce et fiat linimentum in mortario plumbi.vel facias ſic.℞.olei roſati ꝛ violati ana.ʒ.vj.albumē vni⁹ oui omnibus ſimul conquaſſatis cum vnica vna ſucci plantaginis cum oleo tepido tota heriſipila epitimetur.Item oleū violatum ſumme valeat in heriſipila. Ulterius vnguentum roſatum ꝺeſue in iſto caſu eſt magna medicina ſꝫm eū:ꝛ ego ſepe expertus ſum ipſum ꝛ mihi ꝛ egrotantibus bene ſucceſſuꝫ eſt.vide igitur in antidotario prefati viri:quia ipſuꝫ ſumme laudare reperies predictū vnguentuꝫ in remotione heriſipile.vel facies ſic ꝛ vtiliſſimū erit.℞.olei roſ.vnguēti roſa. olei violati ſandaloꝝ alboꝝ.ʒ. duas ſucci plātaginis ſucci ſolatri ana.℥.vnā ꝛ mediam muſcillaginis pſiliij maluarum et violaruꝫ ana.vncias quatuor bulliāt omnia ſimul vſq̄ ad cōſumptionem muſcillaginis deinde cum cerā alba ſufficienti fiat ceroṫ molle quod omni tempore in heriſipila eſt medicina magna.Quarta intentio que eſt accidentia corrigere ſic completur.Si modo accidit ꝙ ſua ingēti caliditate locus ad vlcerationem deuenerit veſicatione loci precedenti prout ſepius vidimus cōtingere:ꝛ hoc teſtatur Auic.dicens. Et quādoq̄ ſua virulentia veſicat:tūc locus epitimeť ex iſto linimento.Recipe olei violati olei roſati ana.℥.ij.vnguenti roſati. ℥.j.ꝛ mediā ſucci plantaginis ſucci ſpuiue aā.℥.mediā litargirij aurei ꝛ argēti aā.ʒ.x.tutie.ʒ.iij.ceruſe.ʒ.vj.In ꝯfectiōe

Margin notes: Sirupus. — Nota de flōmia. — Linimētū. — Vnguētum. — Vnguētum meſue. — Vnguētum. — Quarta intētio.

vnguenti modus iſte obſeruā=
dus ē:vꝫ nuneralia oia ĩ mor=
tario plūbi poſita cum piſtello
ducant̄ ponēdo guttā vnaꝫ de
oleis ꝛ modo de ſucco:et ſic fa
ciēdū eſt donec omnia adinui=
cem bene incorporent̄ addēdo
Vngu= camphore drachmā.j.Iſtō nā=
entum ꝙ vnguētū eſt mirabilis opera
mira= tiōis:vꝫ viceri formicoſo ꝛ vi
bile. rulēto ac viceri heriſipilato.ac
cidit aliqñ dolor vehemēs ꝛ p̄=
ſertim in heriſipila flegmoni=
des.pro cuius ſedatione recur
rendū eſt ad capitulūꝫ de cura
flegmōis.ĩ q̄ ſunt adnotata ali
q̄ auxilia doloris ſedatiua po
ſita ꝓ cōplemēto quarte inten=
tiōis q̄re ad illud recurrel tua
neceſſitate.vnā tm̄ formā vni⁹
Lini= auxilij nunc tibi deſcribā.Reci
mētuꝫ. pe foliorum maluarū violarū
ordei.M.j.ſeminis citonioꝝ ſe
minis pſilij.añ.ʒ.ß.oia deco
quant̄ in aqua ſufficienti pre=
ter pſilium bulliēdo vſꝙ ad cō
ſummationem tertie partis:de
inde ponatur pſilium ꝛ iteruꝫ
bulliāt vnica bullitione qua fa
Pſiliū cta conquaſſentur omnia ſeq̄=
ſtrando pſilium ab oibus alijs
rebus ꝓpter ſui venenoſitateꝫ
quam tenet in pte interiori cū
olei violati roſati vnguētiꝙ ro
ſati añ.ʒ.j.ꝛ mediā lactis mu
lieris.ʒ.ij.quo facto cū eo mo=
re linimēti loc⁹ doloroſus epi=
thimet̄:eſt enim in ſedatiōe do
loris inflāmationis ꝛ pūctiōis
magna medicina.Si vero heri
ſipila ad duritiem deuenerit vt
ſepe contigit reſoluendo ſubti
lem ꝛ groſſum humorem relin
quendo vel ſubtileꝫ ingroſſan=
do tūc mollificetur ꝛ reſoluat̄
durities in heriſipila cauſata

cum applicatione iſtius empla
ſtri.℞.olei violati ꝛ roſati ꝛ pi
guedinis gallie ꝛ butyri.añ.ʒ.
ij.ſepi capretini vitulini.añ.ʒ.
j.ꝛ mediā medulle cruriū vitu
li.ʒ.j.muſcillaginis altee mal
uarum pſilij.ana.ʒ.vj.bulliāt
omnia ſimul vſꝙ ad cōſumma
tionē muſcillaginis:deinde ad
dantur litargirij aurei.ʒ.iiij.ce
re albe quantum ſufficit.poſt=
modum arte ꝛ igne fiat cerotū
molle.Eſt enim mirabile in re= Cero
ſoluendo vnamquanꝙ duritiē tum.
ab heriſipila cauſatam.Et no=
ta amice ꝙ magna ē diſcordia
inter doctores ĩ curatione apo
ſtematis cholerici:nam Auicē Ma=
na in principio iubet infrigi= gna di
dantia ponere cum ſtipticita= ſcor=
te non parua:dicens ꝙ ſtiptici dia
tas in principio debet vincere Aui.
frigiditatem et in ſtatu frigidi
tas debet eſſe maior ſtipticita=
te:intelligit Auicenna ꝙ frigi Aui.
ditas medicine in ſtatu nō de
bet eſſe maior frigiditate medi
cine que conuenit in principio.
Sed debet eſſe maior ipā frigi
ditas ĩ ſtatu ꝙ̄ ſtipticitas.Ra= Raſis.
ſis enim videtur contrariaꝫ te=
nere opinionem.nam circa cu=
ram eius etiam in principio iu
bet adminiſtrare repercuſſiua
medicamina frigide ꝛ humide
complexionis ꝛ non ſicce ſicut
facit Auicenna in loco prealle=
gato.Repercuſſiuū itaꝙ apo=
ſtematis cholerici teſtē adducē
do Raſim dꝫ eſſe frigide et hu=
mide complexionis niſi heriſi
pila reperiat̄ cum vlcere:qr licꝫ
ratione materiei ipſa medicla
deberet eſſe frigide et humide
complexionis.Ratione tñ vlce
ris debet eſſe frigide et ſicce:

et ideo pro curatione talis heriſipile vlcerate in iſtomet capitulo preſentaneū remedium ſcripſim⁹. Scias etiam amice mi ſepenumero expertū fuiſſe vtrāq; curationē medicinarum ſtipticantiū in principio ⁊ ſtatu Auic. (ꝑut iubet Aui.) in curatiōe talis apoſtematis ⁊ curatiōe humectātiū cū frigiditate et aliquali exiccatiōe: ⁊ tn̄ ſemꝑ veritatē aperiendo ꝓ infirmi vtili- Opi. tate inuenim⁹ vtiliorē opinio- Raſ. nē Raſis ꝙ Auicēne. Et ideo in magis ordinatiōe auxiliorū nr̄orū ꝓ laudatur. curatione huius apoſtematis: vt patet cōſideranti: ingredientia oia ſunt refrigerantia cum aliquali humectatione ⁊ nō expolianī ab aliqua parua reſolutiōe. ⁊ ſcias amice ꝙ medicamina applicata in iſto apoſtemate ꝓ reſolutiōe eius non debent eſſe calide ⁊ ſicce cōplexionis: ſ; frigide ⁊ humide cū aliquali exiccatione ſicut eſt farina ordei lentiū roſar̄ maluar̄ ⁊ oleum roſatū de olī⁹ arte et igne faciēdo emplaſtrū. Reſoluit eñ apoſtema cholericū mitigādo dolorē ⁊ malā cōplexionē inflāmationēq; loci remittendo. Jō vidim⁹ plerūq; ipam heriſipilam iraſci malignari atq; incedi ſolūmodo applicatione olei camomillini: li; Auicenna dicat ipm̄ eſſe oleū benedictū Olei reſolues ſine attractiōe. Qua- camo- propter aduerte circa curatio millini nē hmōi apoſtemat⁹ cholerici Aui. q: ꝓſequēdo ea q̄ ſcripta ſunt in antiquorū libris ſine bōa cōſideratiōe ſepe decept⁹ remanebis ſicut ego nōnunꝗ remāſi. Notādū eſt etiam ꝙ Doctores in cura vere et pure heriſipile non faciunt mentionē niſi de curatione ſtatus ⁊ principij: et hoc non aliam ob cauſam niſi q: eius materia eſt tante ſubtilitatis ꝙ pro eius reſolutione frigida ⁊ humida cū pauca exiccatione ſufficiūt pro eius reſolutione ⁊ repercuſſione. Hec ſunt que in medium me auxiſſe volui pro ſufficienti curatione huiuſmodi cholerici apoſtematis.

¶Capitulū. vi. de formica. Ca. vi.

DIſo in ſuperiori capitulo de apoſtemate cholerico quo ad theoricam ⁊ practicam opportuno ſermone quod heriſipila nuncupatur. In preſenti vero ꝙ breuius potero de formicoſo apoſtemate mentionem facere conabor quoq; eius ſpecies ſūt. Formica itaq; eſt puſtula pua ſeu puſtule q̄ egrediūtur ī ſum̄itate cutis ex quibus ſepenumero oritur apoſtema purū. i. inflāmatio ſeu heriſipila cui⁹ due ſunt ſpēs vz formica ambulatiua et formica corroſiua: ambulatiua q̄dē eſt illa q̄ ambulat ſine corroſiōe: corroſiua vero q: corrodit ⁊ ſemꝑ ambulat corrodendo. Ex quo pz q̄ quelibet eſt ambulatiua ⁊ non quelibet corroſiua: ſi ei⁹ materia fuerit cholerica pura: tunc formica ambulat ſine vlceratione: ſi vero fuerit materia aduſta tūc ambulādo vlcerat. ⁊ ſi fuerit mixtū ſubtilis: reſoluit abſq; vlceratiōe. Signa quidē talis pue puſtule ſunt iſta. Primū ſi- ſigna. gnū ſumit a colore. Scdm a figura. Tertiuz pūctura. Color namq; eius eſt declinās ad ci-

trinitatem. Secundum ſignū eſt ab eius figura. Nā figura ē lata ꝛ caput ei⁹ acutū. Tertiū ſignū eſt pūctura: nā ei⁹ pūctura eſt ac ſi qs punct⁹ eſſet a formica. ꝛ dicitur formica: qꝛ quādo oriť cauſat in loco mordicationē ad inſtar pūcture formice. ꝛ nota (vt inqt Auic. caplo de formica miliari) oē apoſtema in cute ambulatiuū qd̄ latitudinē nō h̄z eſt formica.

Auicē.

Ca.vij

¶ Cap. vij. de cura formice.

Primus ſuperi⁹ ſufficiēter q̄d ſit formica: q̄tqꜫ ei⁹ ſpēs ſint ꝛ oīa ſigna formicā coarguētia: nūc ṽo vtilē doctrinā de curatione formicarū tradere decreui. Dico igiť ꝙ in curatiōe earū q̄tuor requirunť intētiones. Prima q̄ rum eſt vite ordinati. Scd̄a eſt adeq̄tio ſeu digeſtio materiei antecedētis. Tertia purgatio ipſius. Quarta ꝛ vltima eſt remotio materiei piūcte. Pria q̄ dē itētio oplet exhibēdo egro tāti ea q̄ ſunt ad frigiduz ꝛ humidū ꝑclinātia ꝑ eius cibo ꝛ potu: comedat ergo patiēs: panatellā ferrum grnē oīa in aq̄ decocta vel in brodio pui pulli alterato cuz lactuca ꝛ modico ordei mūdi q̄b⁹ fercalis nō niſi vtiliſſimū eſt addere bucellā vnā amigdalaꝝ excoriatarum vel iꝯm de ſemine cōi b̄n cōtuſo cū modico zuccari albi. Itē tolerantur in iſto caſu in primis diebus in p̄dicto brodio lactuca borago endiuia domeſtica: portulaca bletes ꝛ ſpinacia: in potu ṽo toleranť vinū granatoꝝ vel ei⁹ loco vinū aquoſum

Intentiones curatiue.

Pria intētio

pauce vinoſitatis b̄n limphatū. Scd̄a ꝛ tertia intētio ſic cōplet per aſſumptionē infraſcripti ſirupi. ℞. ſirupi violati ace toſi de ſucco endiuie ah. ℥. iiij. aquaꝝ endiuie lupulorū ꝛ violaꝝ. ah. ℥. j. ſumpto iſto ſirupo purgeť patiēs hac potiōe ſumpta in aurora. ℞. electuariū lenitiui caſie ana. ℥. ß. roſati Me. ℥. iiij. cū aq̄ endiuie lupulorum fiat potio curta addēdo in fine ſirupi violati. ℥. j. ß. vł fac ſic. ℞. feri caprini. ℥. iiij. electuarij de pſilio. ℥. ij. ß. diacaptolicōis diapruni nō ſolutiui. ah. ℥. ß. miſce ꝛ fiat potio. Si ṽo fuerit corroſiua digerať ſic. ℞. ſirupi de fumo terre de lupulis ana. ℥. ß. aquarū fumiterre lupuloꝝ buglosſe. ah. ℥. j. ſumpto iſto ſirupo ſumat hāc medicinā. ℞. caſie nouiter extracte diacaptolicōis ah. ℥. j. ß. cōfectiōis amech. ℥. iij. cū aqua de fumoterre fiat potio addēdo ſirupi violati. ℥. j. ß. Quarta intētio q̄ eſt materiā coniunctā remouere cōpleť adminiſtratiōe infraſcriptorū localiū quoꝝ prima forma eſt iſta. ℞. pomū vnum granatum acetoſum lētiū ordei mūdi arnoglosſe. ah. ℥. j. radicū lapacij acuti. ℥. iiij. lupinorū. ℥. ij. decoquāť oīa cū aqua ſufficiēti ꝛ modico aceti vſqꜫ ad ordei crepaturā olbuſqꜫ colatis et fortiter expſſis piſtētur ꝛ cribellētur cribellatiōe vltima deinde bulliāt i caciola ſemp cū baculo agitādo per quartā partez vni⁹ hore: poſtmodū addātur olei mirtini olei roſati ex oliuis immaturis ah. ℥. ij. cere albe. ℥. x. ꝛ fiat de omnibus cōpoſitio ꝛ erit inter formā empla

Scd̄a ꝛ tertia intētio

Mes.

Quarta intentio.

emplꝫ.

ſtri ꝛ ceroti. Iſtud emplaſtrum
amice mi in reſoluēdo vnāquā
ꝙ formicā ēt corroſiuā pſitaneū
auxiliū eſt. vel ſic. ℞. olei roſa
ti vnguēti populeōis. aā. ℥. ij.
olei mirtini. ℥. j. ß. ſucci plāta=
ginis ſucci ſolatri. ana. ℥. j. a=
luminis roche. ℥. j. balauſtiarū
ℳ. ß. ſeminis roſarū. ℥. j. radi=
cū lapacij acuti. ℥. ß. aceti. ℥. ij.
bulliant oīa ſimul vſqꝫ ad cōſū
mationē ſucci ꝛ aceti: deīde du
cant in mortario plūbi ꝑ horā
addēdo litargirij aurei ꝛ argē
ti. aā. ℥. ij. ceruſe. ℥. j. tucie. ʒ. ij.
Et nota ꝙ ſi cognoueris maio
rē exiccationē eſſe neceſſariam
vtiliter addant drachme. ij. ſco
rie ferri bn̄ triturati floris eris
ʒ. j. ß. ꝛ tātū de calce decies lau
ta: iſtud nāqꝫ emplm̄ tantā hꝫ
ꝑrogatiuā ſup vnaquaqꝫ formi
ca ꝙ raro ē qn̄ ipa reſoluat ab
eo. Si nō cōtigerit ipſaꝫ nō re
ſolui altero iſtorū duorū: ſꝫ vi=
deat ipa malignari vlcerari at
qꝫ ambulare: tūc ꝓ ei⁹ mortifi=
catiōe inuenimus iſta duo pre
ſentanea remedia: ꝓmū vcꝫ. ℞.
arcenici auripigmenti. aā. ʒ. ij.
ſucci plantaginis ſucci ſolatri:
ſucci cauliū aā. ℥. ij. ſucci corti
cum nucis ſi inueniri poteſt. ℥.
ß. vel loco eius celidonie: ꝛ oīa
ſimul bulliāt in caciola enea
vſqꝫ ad ꝯſūmationē itegrā ſuc=
ci: deinde trituret in mortario
vltima trituratiōe addēdo cā
phore ſm artem triturate. ʒ. ß.
opij. ℈. j. ſcōm remediū ē. ℞. ar
ſenici auripigmēti. aā. ʒ. j. olbꝫ
bn̄ trituratis bulliant cū pinta
vna lixiuij cū quo caput lauet
vſqꝫ ad ꝯſumptionē duarū par
tiū ex tribus addēdo aq̄ roſa
te lj. ß. ꝛ iteꝝ bulliāt vnica ebul
litione. In applicatiōe itaqꝫ di
ctoꝝ auxilioꝝ talis ē obſeruā
dus modus vcꝫ abluat loc⁹ for
mice vlcerate cū panno bn̄ car
pinato ꝛ ad modū plumacioli
ꝯfecti ꝛ madefacti in hmōi de=
coctiōe ꝛ in loco vlceratiōis di
ctū plumaciolū bis vel ter eēt
applicandū: iſta em̄ aqua hꝫ in
fallēter virtutē ꝛ ꝓprietatē re
monēdi ꝛ interficiēdi maligni
tatē vlceratiōis in omni formi
ca cauſate: eandē etiā ꝓprieta
tem ꝛ vim dicimus in puluere
ſuperi⁹ ordinato in loco ſub
hac forma applicato vcꝫ lauto
pri⁹ loco ex aqua ordeacea vel
roſata immediate d̄ſup ſparga
tur puluis nō abſtergēdo locū
ab aqua: quo facto ꝑ duas vi=
ces vel ꝑ vnā ſi cognoueris ma
lignitatē vlceris eſſe interfectā
qd̄ de facili cognoſcit ꝓpter lo
ci tumefactionē: ſtatim ꝓcura
caſum eſchare ꝛ remotionē do
loris atqꝫ inflammationis cuꝫ
iſto remedio. ℞. folioꝝ malua
rū ꝛ violaꝝ aā. ℳ. ij. ꝛ in aq̄ ſuf
ficiēti bulliāt vſqꝫ ad ꝑfectā co
cturā: deinde expreſſis atqꝫ pi=
ſtatis olb⁹ cū farina ordeacea
l d̄coc. arte ꝛ igne fiat emplꝫ ſo
lidū. addēdo butyri olei dulcis
aā. ℥. ij. vitella duoꝝ ouoꝝ poſi
ta imediate qn̄ auferet ab igne
ſcias inter cetera remedia iſtō
emplm̄ ꝓncipatū obtinere i ſe
datione doloris cauſati a forti
medicamine: vtiliter etiaꝫ em
brocat locus cū pāno madefa
cto in tali decoctiōe calida an
te applicationē empli remota
eſchara curatur vlc⁹ cū vnguē
to ſupraſcripto de litargirio ꝛ
ſuccis herbarum: vel cū vnguē
to de minio ſcripto i antidota

Nota emplꝫ.

rio noſtro: vel de tucia habito
in eodē loco: puluis q̄z carnis
ſupflue remotiu⁹ ſine dolore: in
remotione malignitatis vlcer̄
magnā in iſto caſu h̄z p̄rogati
uā. Multa deniq̄ remedia anti=
ce mi̇p curatōe formice ab an=
tiquis doctoribus ⁊ modernis
cōmemorata i mediū potuiſſez
adducere. In quib⁹ cū paruaz
inuenerim vtilitatē: ea quidez
p̄termiſim⁹ ⁊ tn̄ ea ſcripſimus
in p̄ſenti capitulo que inueni=
mus vera cuz honore noſtro et
infirmi vtilitate ſicut in omni
capl'o p̄cedere intendo.

C.viij. ¶ Ca. viij. de formica miliari.

Iſo ſufficienter ſer=
mone d̄ formica cor=
roſiua ⁊ ambulati=
ua: reſtat videnda ter
tia ſpecies formice q̄
miliaris nuncupatur. ⁊ dicitur
formica miliaris ad ſimilitudi
nem milij ⁊ eſt parua puſtula i
colore ⁊ paruitate ad inſtar mi
lij. Et ideo h̄z vnā eminentiam
paruā conſimilem directe mi=
lio. Generatur insup iſta formica
ex materia cholerica; et aliqn̄
mixta cū flegmate: interdū cū
melācolia ⁊ ppterea eſt iſta for
mica tardioris reſolutiōis cete
ris formicis. Hoc totū accidit
ex admixtiōe melācolie ⁊ fleg=
matis: q̄ quidē hūores ſunt in=
groſſati ⁊ inobedictes reſolu=
tiōi. ⁊ aliqn̄ miliaris formica p
aduſtionē melācolie ⁊ cholere
efficitur vlcus corroſiuū qd̄ eſt
difficillime reductionis: vt' p3
conſideranti naturā humorum fa=
cientiū formicā miliarē cuius ta
lia ſunt ſigna: ṗcz color ei⁹ ten=
dēs ad aliqualē citrinitatē rō=
ne cholere. Aliqn̄ h̄z1 ſe aliquā
albedinē fuſcā. Scd̄m ſignū eſt Scd̄m
q2 iſta formica magis inuenit̄ ſignū.
intus q̄ alie formice ppter in=
terpoſitionē quā h̄z cū humori
bus groſſis: gn̄at̄ q̄ſi ſemp iter
carnē ⁊ pellē. ⁊ tn̄ in pelle oſten
dit puſtulā paruā ad inſtar mi
lij ⁊ ſub iſta puſtula (vt inq̄t Ar Arzi.
zi.) vir magne autoritatis i fa
cultate chirurgica. Inter car=
nē ⁊ pellē cōcauitas ſatis nota
bilis inenit̄. Tertiū ſignū ē qd̄ tertiū
iſta formica vt plurimū eſt cuz ſignū.
parua inflāmatione loci. Hoc
accidit ratione flegmatis ad=
mixti cum ea.

¶ Capl'm. ix. de cura formi= Ca. ix.
ce miliaris.

Uratio miliar̄ for=
mice trib⁹ cōplet̄ in
tētiōib⁹: q̄rū prima
eſt in ordinatione vi
te. Scd̄a in purga=
tione materiei antecedētis ipſa
prius exiſtente digeſta per aſſū
ptionē digeſtiui. Tertia in re=
motiōe materie cōiūcte p appli
cationē localiū. Prima itētio ⁊ Pr̄ia ⁊
ſcd̄a cōplet̄ vt ſupra dictū eſt in tētio.
c. de cura formicar̄. quare illuc
recurre ſi opus erit addita tn̄
his duab⁹ intētionib⁹ iſta hu=
morū digeſtione ⁊ purgatione.
℞. ſirupi d̄ fumoterre maioris ſirup⁹.
ſirupi acetoſi de ſucco lupulo=
rū. an̄. ℥. ß. aq̄r fumiterre lupu
lorū endiuie. an̄. ℥. i. ſūpto iſto
ſirupo p aliquot dies purget̄
purgatione iſta. ℞. diacaptoli
conis diafiniconis. ana. ʒ. iij. cō
fectiōis amech diapruni nō ſo=
lutiui. ana. ʒ. ij. cuz decoctione
ſcolopēdrie capillor̄ ven̄. poli=
podij folliculorū ſene epitimi
florū ⁊ fructuum cordialiū fiat
potio curta addēdo. ℥. i. ⁊ ß. ſi

rupi violati mēſurādo ſp etatē
ꝛ fortitudinē cū debilitate īfir=
mi. Itē vtiliter daē. ʒ. j. iſtaꝝ pil
lularū. ℞. pillularū aggregati
uaꝝ pillulaꝝ de fumoterre. aā.
ʒ. j. agarici trociſcati. ℈. ij. tur=
bith ꝑparati. ℈. j. cū ſirupo acc.
formēē pillule ad inſtar cicerꝫ.
Sūt eñ appropriate: vt pꝫ con
ſiderāti ingredičtia ī iſto caſu
euacuāt etiā materiā ſubtilē ꝛ
groſſaꝫ. Aui. etiā dicit aquā ca
ſei cū ſcamonea valde eē ꝓficuā
in euacuādo materiā faciētem
vnāquanqꝫ formicā. Et nota ꝙ
loco dicte aq̄ caſei ſepenūero ī
fraſcriptā medicinā expti ſumꝰ
ex qua nobis egrotātibꝰ bene
ſucceſſuꝫ eſt. ℞. ꝯſerue roſaꝝ et
bugloſſarū aā. ℥. ij. ſcamonee ī
ꝑmo ꝑparate vel cū paſta. ʒ. ij.
turbith ꝑparati. ʒ. j. ꝛ ß. ſucci ro
ſarū. ʒ. x. zuccari fini. ℥. j. ꝛ ß. mi
ſce ꝛ ſumat de eo patiēs buccel=
tā vnā ad iſtar magne caſtanee
in aurora: eſt eñ medicina ma
gna in euacuādo materiā faciē
tē formicā vel plus vel minꝰ ca
piat de ea patiēs ſm eiꝰ fortitu
dinē ꝛ debilitatē: ꝛ nō ſit contē
tus vnica purgatione ſed pur=
geē pluribꝰ. Tertia itētio que
eſt materiā ꝯiunctā remouere
accōmodate ꝯpleē admiſtratio
ne localiū cū qbꝰ diximꝰ ī. c. ð cu
ra formicaꝝ. qre ꝓ tua neceſſi=
tate illð recurre. ſubiūgemꝰ in
ſuper aliqua neceſſaria reme=
dia in preſenti capitulo ꝓ cura
tiōe miliaris formice que in ꝑ=
allegato capitulo non reperiū
tur: quoꝝ prima forma pro re=
motione malignitatis ipſius
vlcerationis tam maligne quā
corroſiue ꝛ ābulatiue talis eſt.
℞. floris eris aluminis roche
mellis. aā. ℥. ſ. aque roſate aq̄
plātaginis ſucci celidonie. aā.
ʒ. ſ. arſenici albi ꝛ bñ p ſti. ʒ. j.
bulliāt oīa ſimul ad ignē: ꝛ ſm
artem fiat vnguentū ſemꝑ cuꝫ
baculo agitando. Signum ꝓo
ꝑfecte cocture eſt qñ cācri vidē=
tur ampulle. Itē. ℞. ſucci celi=
donie: ſucci plantaginis ꝛ ſola
tri ſucci corticum nucis. aā. ℥. ſ.
calicis cum aqua extincte. ʒ. ß.
ceruſe. ʒ. vj. auripigmēti arſeni
ci. aā. ʒ. ij. floris eris. ʒ. ij. oīa pri
us bñ piſtata bulliāt ſimul vſqꝫ
ad cōſummationē ſucci. Dein=
de contūdantur ꝛ in mortario
triturētur trituratione vltima.
addēdo camphore. ʒ. ſ. lapidis
ematitis. ʒ. iij. Et nota qð iſte
puluis tenet mirabilē ꝓrogati
uā in remotiōe corroſionis ma
lignitatis ꝛ ambulatiōis vniuſ
cuiuſqꝫ vlcerationis ab omni
formica cauſate. Interfecta eiꝰ
malignitate cura caſum eſca=
re eo modo quo ī ſuperiori ca=
pitulo plenarie locuti ſumus.
deinde mundifica locuꝫ ipſiqꝫ
incarna ꝛ ſigilla ꝓut ibidē di=
ctū eſt. Ad eandē intētionē mi
rū in modū valet puluis corro
dens malā carnē ſine dolore cu
ius ordinatio capitulo de me=
dicinis corroſiuis noſtri anti=
dotarij deſcribeē. Deniqꝫ ſi cō=
tigerit formicā curari nō poſſe
curatiōe antedicta: tūc nō niſi
vtiliſſimuꝫ eſt cerotū noſtrū qð
ſumme valet ꝯtra morbuꝫ gal
licū in brachijs ꝛ tibijs admini
ſtrare cuius officium eſt amice
mi ꝛ crede mihi vnamquāqꝫ ma
teriā antecedentem facientem
vlcera corroſiua virulēta atqꝫ
maligna ꝛ que eorū curſu cur=
rūt penitꝰ eradicare ꝛ ipſaꝫ ma

Marginal notes: Pille valde vtiles — Aui. ð aq̄ lactis. — nota. — Confectio vtiliſſima. — Tertia intētio. — ſignū. — Nota

teriā per os educendo vel ꝑ ſe
ceſſum:vel ꝑ multos ſudores.
Et ſcias me multa malignarũ
gñā vlcerationũ curaſſe preſer
tim a morbo gallico euenientiũ
ꝛq̄ eaꝝ curſu currũt applicatio
ne hmōi cerotiq̄ vnꝗ̄ bñficio
alteriuſꝗ̄ remedij curari ñ po=
tuerũt. Quāobrē ſi neceſſariũ
tibi fuerit pro curatione hmōi
morbi de dicto ceroto notitiā
habere:recurre vel ad antido=
tariũ nr̄m:vel ad capitulũ de
morbo gallico:quibꝰ i locis ti=
bi deo dante de eodē pleniorē
notitiā dabo.

Cap.x. ¶ Capl'm.x.de igne perſico
ꝛ pruna.

Aui. tract. 1. cap. 3. f. 4. Ec duo nōia:vt inqt
Auicen. ſen.iij.trac.
ca.de igne perſico ꝛ
pruna.fortaſſe abſo
lute poſſunt accipi
ſuper omnem puſtulam locum
veſicantem ipſumꝗ̄ adurentē:
ac ſi ab aliquo ignis cauterio
proceſſerit talis vlceratio:adu
Nota. ſtio vſꝗ̄ veſicatio eſcharoſa.
Et nota quod iſte puſtule non
dr̄nt niſi in magis ꝛ minꝰ:oēs
etenī ſũt genite a materia vene
noſa ꝛ corroſiua:verũ ignis pſi
cus ē minoris malignitatis ꝙ̄
pruna:ꝛ iō pruna eſt difficilio=
ris reſolutiōis ꝛ exiccatiōis:vt
Aui.c. teſtat̄ Aui.ibidē:ꝙ̄ ignis pſicꝰ:
ꝛ rō eſt q̄ꝛ materia prune ē ma
gis groſſa ꝙ̄ materia ignis pſi
ci:ꝛ iō ignis pſicus eſt coloris
tendentis ad aliqualē rubedi=
nē purpurā:color quidē prune
eſt magis declinans ad fuſcum
colorē ſeu nigrũ tendens.ꝛ dr̄
pruna ad ſimilitudinē prune:ꝛ
ſigna. ignis pſicus ad ſimilitudinem
flāme ignis. Signa itaꝗ̄ prune
ſũt iſta vꝫ nigredo radicis cũ
inflāmatiōe loci tendēte ad ali
qualē rubedinē. Radix quidē
ignis pſici eſt ſemꝑ cũ aliquali
rubedie nec i pruna eſt tāta ele
uatio quāta i igne pſico:ꝛ nō ē
mirũ q̄ꝛ eius materia ſapit na=
turā melancolie:cuiꝰ officiũ eſt
nō multũ ad ſummũ eleuare.
Inuenit̄ vlteriꝰ cũ aliq̄li maio=
ri rigiditate ac ſi fuiſſet ſerpi=
go vel ipetigo ꝛ ꝑpter hoc eiꝰ
tumor ñ appet mirũ eleuatꝰ.q̄ꝛ
vna ps eleuat̄ ꝛ altera deꝓmit.
Itē puſtula eiꝰ eſt magis inflā=
mata i circuitu ꝙ̄ i igne pſico.
Signa quidē ignis perſici hec
ſunt:pruno q̄ꝛ eiꝰ puſtula ē ma ſigna.
gis eleuata ꝙ̄ pruna ſꝫ nō ē tā=
te aduſtionis.ꝛ eſt cũ cruſta ali
qñ cũ veſica ꝛ inflāmatiōe loci
ſꝫ nō tāta quanta in pruna ꝛ eſt
etiā cũ pruritu ſatis notabili:
q̄rũ curā i ſequēti caplo:ꝙ̄ bre=
uius potero tibi deſcribam.

¶ Capitu.xi.de cura.ignis
perſici ꝛ prune. Cap.xi.

Uratio itaꝗ̄ ignis
pſici ꝛ prune in qua=
tuor itētionibꝰ cōſi
ſtit:q̄rũ ꝑma eſt i vi=
te ordinatione. Se=
cũda in materiei antecedentis
digeſtiōe ꝛ purgatiōe. Tertia
i bona materiei ꝯiuncte guber
natiōe ꝛ ipſiꝰ remotiōe. Quar=
ta eſt in accidētiũ correctione.
Pria q̄dē ꝛ ſcda intētio cōplent̄ Prima et ſcda itētio.
eadē doctrina de q̄ in caplo de
cura heriſipile locuti ſumus.
Tertia q̄dē intētio q̄ eſt mate= Tertia itētio.
riā gubernare ipſamꝗ̄ remoue
re cōplet̄ adminiſtratiōe localiũ
facta ꝑus vniuerſali purgatiōe
vētris ac ꝑ flebothomiā ex ea=
dē pte.cũ ſemꝑ materia hmōi

puſtule ſit venenoſa:lʒ ↄtrariā
Arzi. opinionē tenet Arzi.⁊ nōnulli
moderni:ꝗ facto epitimet loc⁹
ex iſto peculiari auxilio.In ꝑ:
Epiti: mis diebus iuxta doctrinā ce
ma pe leberri. Nico.florētini.c.ð igne
culiar perſico. ℞.ſucci foliorum cau
nicol. lium ſucci plantagis añ.℥.iij.
flo. ſalis.℥.ß.bulliant ſimul vnica
ebullitiōe:⁊ cū eo locus epiti:
met cū petia madefacta deſup
Aliud appoſita i hmōi ſucco. Itē.℞.
reme: ad eādē intētionē pomi grana
diū ex ti integri nūero.ij.vnū quorū
inuen: dulce ⁊ aliud acetoſuʒ ſit ⁊ inte
tione grū bulliāt cū aceto ⁊ aqua or
noſtra deacea vſq ad ꝑfectā cocturā
cū manipulis duob⁹ lētiū ⁊ toti
dē plātaginis:deinde expreſſa
piſtent ⁊ ꝑ cribellum cribellent
cribellatiōe ſubtili cui addant
infraſcripta:vcʒ carnis pomoꝝ
citonioꝝ ſub prunis coctoꝝ ſi
haberi poſſunt.vel loco eorum
pomoꝝ apioꝝ.℥.iij.olei roſati
ex oliuis immaturis olei mirti
ni añ.℥.ij.cere albe.℥.j.⁊.ß.⁊ ite
rū lento igne liquefactis oleis
cū cera cū cribratura ſupdicta
bulliāt ꝑ dimidiū cū predicta
carne pomoꝝ ꝗ locus ēplaſtret
eſt enim mirabilis medicina in
pricipio:⁊ ꝑ totū augmētū tpꝛs.
Emplʒ Itē.℞.ordei mūdi lētiū faba:
de ar: rū ana.M.j.arnogloſſe.M.ij.
no: balauſtiarū roſarū.añ.M.j.ſu
gloſſa mach granoꝝ mirtilloꝝ añ.
M.ß.gallaꝝ tinctoꝝ.℥.j.teren:
da terant groſſo mō:deide bul
liāt cū ſufficiēti aque quātitate
vſq ad ordei ⁊ lētiū crepaturā:
deinde fortiter exprimēt: pi:
ſtent ⁊ cribellent:quo facto bul
liāt iterū ad igne vſq ad con:
ſumptionē humiditatis ei⁹ cri
brature:cui addāt olei mirtini

olei roſati ex oliuis matur⁊ añ.
℥.duas farine ordei farine lētiū
añ.℥.j.ß.⁊ iteꝝ adinuicē bulliāt
vſq ad ſpiſſitudinē ſp cū bacu:
lo agitādo.Iſtud eñ emplʒ ſū
mopere valet in iſto caſu ⁊ po:
tiſſime in augmēto. Itē aliud Aliud
ēplaſtrū de arnogloſſa a Gal.i emplʒ
ii.terapētice habito ⁊ ab Aui. d arno
℞.arnogloſſe lentiū panis fur: gloſſa
furei añ.partes eq̄les gallarū Gale.⁊
tinctoꝝ nūero.x.ꝗ ab Am.ad: Auic.
dunt.⁊ oībus cū aqua bullitis c.j.
⁊ optime trituratis cū ſufficiē:
ti quātitate olei roſa.ad ignē
fiat emplm.Aliud Aui.ꝙ dicit Aliud
valere in pīci.⁊ augmēto ꝯſta Auic.
tu.℞.granatoꝝ acetoſoꝝ nu:
mero duo bulliāt i aceto ⁊ pi:
ſtent ⁊ fiat more emplaſtri cū ꝗ
loc⁹ emplet.Et nota ꝙ ſepenūe Nota
ro ipʒ expt⁹ ſum ⁊ ſic de vtroq
pomo ꝯnato in iſtomet.c.poſi:
tū ⁊ ꝑſertim emplm Aui.de po Auic.
mo ꝯnato fortī:tñ maiorē inue
nim⁹ vtilitatē i emplaſtro no:
ſtro de duob⁹ pomis granatis
⁊ aliis ingrediētib⁹ cū maiori
etiā infirmi ſecuritate ꝙ in illo
de pomo granato ſimplr cū ace
to:⁊ h iudicio meo nō aliā ob
cām euenire niſi ꝗ materia exi
ſtēte venenoſa nō ita incarcera
tur ob applicationē ꝑdicti em
plaſtri ꝙ alteri⁹ de pomo gra:
nato ſimplr cū aceto:ꝗre cōſi:
dera cāʒ ⁊ aduerte circa appli
cationē vniuſcuiuſq fortis rep
mētis medicaminis i curatiōe
hmōi morbi.Itē.℞.ſucci plan: linimē
tagis ſucci ſolatri ſuc.ſpumue tum
añ.℥.j.folioꝝ maluaꝝ ⁊ vio.de
coctaꝝ ⁊ cribellataꝝ.℥.iiij.car
nis pomoꝝ cribellate ⁊ ſub pru
nis ꝑus decocte.℥.ij.⁊ ß.vnguē
ti populeonis vnguēti roſ.olei

roſati.an̄.℥.ij.ꝛ ß.ponant̄ oīa ī
mortario plūbi ducēdo cum pi
ſtello ꝑ horā cū p̄dictꝭ cribratu
ris addēdo litargirij aurei ꝛ ar
gēti.an̄.℥.ij.Et no.ꝙ erit meli⁹
an̄ꝗ̄ponat̄ cribratura ponere li
targiriū cū vnguētꝭ tn̄ mō dein
de ducat̄ cū piſtello plūbeo po
nēdo mō guttā olei ꝛ mō d̄ ſuc.
ſic faciēdo dōec totalr̄ ſuccus ꝛ
oleū ingrediant̄:vltio loco po
nat̄ malua cribellata cū pomo
Nota. Et nota amice mi ꝙ iſta eſt me
dicina magna ex īvētōe nr̄a ſa
nat em̄ mirabilr̄ prunā ꝛ ignē ꝑ
ſicū mitigādo dolorē eorūq3 vl
cera domeſtica exiccādo.Uz in
ſuꝑ ī oī tpe hmōi morbi magis
tn̄ ī ſtatu ꝛ declinatiōe ꝛ ꝗ̄ ma-
xime materia exiſtēte īterfecta
Itē.℞. chimolee.℥.j.ꝛ ß.ſucci
plātagis.℥.ij.vnguēti popule-
onis.℥.iij.litargirij aurei ꝛ ar-
gēti an̄.℥.ij.ꝛ ß.ceruſe.℥.ſ. bo-
liarmeni terre ſigillate calcis
laute an̄.ʒ.vj.piguedis porcie
cū aq̄ ro.laute ꝛ liq̄facte.℥.iiij.
oīa ponāt̄ ī mortario plūbi et
ſub īgenio ꝛ forma dat̄ ī ſuꝑio
ri r̄cepta ducēdo ꝑ duas horas
Lini-mētū. cū piſtello fiat linimētū:ē ēt mi
rabilis oꝑatōis ī iſto caſu hn̄s
eādē ītētionē ſuꝑioris cū maio
ri tn̄ exiccatiōe.Itē.℞. foliorū
maluaꝝ ꝛ viol.ana.M.ij.ordei
mūdi.M.ſ.pomoꝝ apiorū3 vel
acetoſorū nūero.x. bulliāt oia
ī aq̄ ſufficiēti vſq3 ad ordei cre-
paturā:deide piſtatꝭ ꝛ cribella
tis iterū bulliāt ī caciola parū
ꝑ deide addāt̄ olei roſ.olei vio
lati an̄.℥.ij.pinguedis galline
cere albe an̄.℥.j.ꝛ ß.ꝛ iteꝝ bul
liāt vnica ebullitiōe ꝗ̄ facto au
ferat̄ ab igne ꝛ tn̄ cū baclo agi
Qrta ī- tet̄ donec tepidū fuerit.Quar-
ta intētio eſt accidētia corrige tētio.
re cōplet̄ ꝓut dictū ē ī caplo de
formica:q̄re ſi acciderit ignē ꝑ
ſicū ſeu prunā eſcharari mali-
gnari atq3 vlcerari ad p̄fatū ca
pitulū recurre ī ꝗ̄ pleniorē noti
tiā ꝓ cōplemēto q̄rte intētiōis
reperies adnotatā viderit ī cal
ce p̄notati capli:q2 notabile au
xiliū ſcripſim⁹ ad eſcharā remo
uēdā ꝛ vlcerū malignitatē eoꝝ
q3 corroſionē auferēdā q̄re ita
duo capla alternata videant̄.

¶ Caplm.xij.de veſicis et inflationibus. Ca.xij.

PLerūq3 ī corpe hūano
ex humoꝝ cholerico
rū ebullitiōe ꝛ p̄ſerti
ſubtiliū euenire ſolēt
veſice aquoſitate ple
ne queadmodū accidit ſepenu
mero ex aliq̄ aq̄ feruētis coctu
ra.ex ꝗ̄ q̄dē ebullitiōe cholere
gn̄at̄ ipſa materia ſub cute pe
netrās carnē rōne ſue raritatis
q̄re acute ſpiſſa retinet̄ ꝛ ſic ef-
ficit̄ aquoſa veſicatio.Inflatio
aūt ſequit̄ ex humorib⁹ magis
groſſis:ꝛ iō ī loco aq̄ſitatis re
perit̄ q̄dā virulētia aliq̄n ad in-
ſtar loture carnis ſanguinolē-
te.Et propterea iſta inflatio vr̄
magis ꝓfundari ꝗ̄3 veſica.vn̄
Aui.facit caplm ītitulatū de ve Auicē.
ſica ꝛ inflationib⁹.differt etia3
veſica ab inflatione:quia veſi-
ce materia reperitur īter cutē
hyemalē ꝛ veram cutem.

¶ Cap̄.xiij.De curatione ve C.xiij.
ſicarum ꝛ inflationum.

CUratio veſicaꝝ ꝛ infla
tionū trib⁹ ītētiōib⁹
cōplet̄.Prima eſt or
dinatio vite.Sc̄da di
geſtio materiei ante
cedētis purgatioq3 ipſi⁹.Ter-

tia materiei cõiūcte remotio. Prima quidē ⁊ ſcda intētio cõplē tur: prout dictum eſt in.c. de cura heriſipile: quare p tua neceſ ſitate ibidē recurſum habeas.

Prima et ſcda itētio.

Tertia itētio q̄ eſt materiam cõiunctam remouere complet per adminiſtrationē localium ſcias amice q localia q̄ valent p curatione ignis pſici canonice pſit adminiſtrari in cura veſicarū ⁊ inflationū. Sʒ q: ne videar me fruſtra i hoc capl̃o laboraſſe quedā vtilia auxilia in eo deſcribā: quorū p̄mū eſt. ℞. ordei mūdi. ℳ. j. fumiterre. ℳ. ß. maluaꝝ. ℳ. j. ⁊ ß. lētiū. ℳ. ij. Ipocriodos acacie añ. ℥. j. bulliant omnia ſimul cū aqua fabrorū vſq ad integrā cocturaʒ ordei: deinde piſtatis ⁊ cribellatis addātur infraſcripta. ℞. olei roſa. olei mirtini añ. ℥. ij. cere albe. ʒ. x. ſepi vituli ni. ℥. iij. omnia liq̄facta ad ignē bulliāt per dimidiū hore ſemp cū baculo agitādo ⁊ more emplaſtri locus emplaſtret qd mirum in modū valet fere omni tempore p curatiōe veſicaꝝ ⁊ iſlationū.

tertia itētio

Item. ℞. medulle panis. ℥. iiij. arnogloſſe lētiū balauſtaꝝ roſarū añ. ℳ. j. folioꝝ maluarū ⁊ lactucarū añ. ℳ. ß. decoquant oia in aqua ſufficiēti. deide piſtatis ⁊ cribellatis cū farina ordeacea bene cribellata añ. quātum ſufficit: fiat emplaſtrū ſoli dū addēdo olei roſa. ℥. ij. pigue dinis galline. ℥. j. vitella trium ouorū quando auferẽ ab igne lactiscapini. ℥. ij. ⁊ de eo more emplaſtri loc⁹ emplaſtret: maturat ⁊ frangit vnanquāq veſicā ⁊ inflationeʒ cū ſedatione doloris et purgatione aquoſitatis: deniq ſiveſicationi ſeu inflationi contingat vlcerari: malignari ⁊ eſcharari qd ſepe vi dītū q pro remotione iſtorum ad capitulum de cura formice corroſiue recurſum habeas in quo multa auxilia ſufficienter ſunt deſcripta pro hmōi morbo.

Empl̃z vtiliſſimum.

Item. ℞. ſucci plantaginis ſucci ſolatri: ſucci lactucaꝝ añ. ℥. ij. olei roſati. ℥. iiij. pinguedinis porcine pinguedinis vitu line ana. ℥. ij. ⁊ ß. omnib⁹ bullitis et colatis vſq ad cõſummationē ſucci addantur infraſcripta. ℞. litargirij aurei. ⁊ argēti. ℥. ij. minū. ʒ. x. boliarmēi ter re ſigillate ana. ℥. ß. tucie pparate. ʒ. vj. ceruſe. ℥. j. bulliant iterum ad ignē cū predicta colatura ſemper cū baculo agitā do donec nigrā accipiāt formā addendo de cera alba quantū ſufficit de oleo roſ. ſi opus fuerit. In fine vo cocture addat cāphore ſm artē triturate. ʒ. j. nā iſtud vnguētū ſanat mirabiliter veſicā ⁊ inflationē vlcera tā ⁊ malignatā interfecta pu⁹ eorum malignitate.

Unguē tū notabile.

¶ Capl̃m. xiiij. De eſſere.

Capi. xiiij.

Eſere eſt puſtula pua q̄ſi ad modū veſice: differt tñ a veſica q: ab ea veſica egredit q̄dā aq̄ſitas: ab eſſere q̄dē eleuat carnoſitas ſicut accidit a veſpis pūctura vel a fricatiōe vrtice: nā iſte puſtule oriunt in vno loco cū pauco numero ex qb⁹ cauſat prurit⁹ maxim⁹. Ita q vix ab vnguiū ſcalpellatiōe patiēs cõtinere ſe poſſit ⁊ ſic ex ipſa ſcalpellatiōe mlte puſtule diffundūt p totū cor=

pus: gñanť aũt iſte puſtule ali=
qñ a materia flegmatica bau=
rachina: ⁊ qñq; a materia ſan=
guinea: ⁊ iſta egritudo magis
inuadit hoiẽ nocte ꝙ̃ die. ⁊ rõ
ẽ q̃ nocte clauduñť pori qd̃ nõ
accidit i die: q̃bꝰ materia ſepe
nũero exhalať i die ⁊ retineť in
nocte ꝓpter coꝝ clauſurã: ⁊ iõ
Raſ. vt inq̃t Raſ. iſta egritudo ma=
gis ãguſtiat paciẽtẽ i nocte ꝙ̃ i
die ⁊ ꝓpterea balneũ rerũ ape
riẽtiũ domeſtice ſolet iuuare la
borantibꝰ tali morbo. Et nota
ꝙ ſi fuerit ſanguinea ⁊ diffuſa
ꝑ magnã corpis ꝑtẽ: tũc ſi non
fuerit flebothomia nõ eẽt mi=
rũ ſi patiẽti tertiana eueniret
febris ꝓpter qd̃ virtute etateq;
cõſentiẽtibꝰ nõ niſi vtiliſſimũ
eſt in primis diebꝰ ex vena epa
tica fieri flebothomiã: ſiue ex
vena communi.

Ca.xv. ¶ Caplm.xv. De cura eſſere.

Curatio iſtius mem=
bri duabus cõpleť i
tẽtionibꝰ: q̃rũ pria
eſt vitam ordinare.
Secunda materiam
antecedentem facientem eſſere
euacuare. Prima intentio que
Pria i=tẽtio. eſt vitã ordinare ꝯpleť ꝑut di=
ctũ eſt in.c. de formica. q̃re illuc
recurre. Scda intentio ꝯpleť ꝑ
Scda i tentio: euacuationẽ humoris peccãtis
ſi fuerit ſanguinea digerať ma
teria ſumẽdo hũc ſirupũ. ℞. ſi
rupi de fumo terre de ſucco en=
diuie acetoſi ſimplicis añ. ℥. ß.
aq̃rũ endiuie lupuloꝝ fumiter
re añ. ℥. j. Sũpto ſirupo ꝑ. iiij.
dies purgeť purgatiõe iſta. ℞.
caſie. ʒ. x. electuarij roſati. ℳ.
ʒ. ij. ⁊ ß. vſq; in. ʒ. iij. iuxta virtu
tẽ patiẽtis cũ decoctiõe cõi fiat
potio curta addẽdo. ℥. j. ⁊ ß. ſi=
rupi violati. Itẽ vtiliſſimũ ẽ ſu
Uinũ grana torum valde vtile. mere q̃tidie. ℥. iij. ⁊ ß. Infraſcri
pti vini de pomo granato ẽ. d.
Aui. ℞. li. ij. granatoꝝ acetoſo
rũ ⁊ dulciũ põi granati cũ ſuis
diſcriminibꝰ ſeu folliculis diui
dẽtibꝰ ꝑtẽ ad partẽ hmõi gra=
norũ: zuccari albi. ℥. vj. piſteñť
oia ſimul deinde exprimanť for=
ti expſſiõe: eſt em̃ i iſto caſu me
dicina magna ⁊ expta ſumẽdo
ex ea mõ quo ſupra. Et nota ꝙ
vinũ p̃dictũ cũ zuccaro ad ſere
nũ poſitũ vigoratur eiꝰ genero
ſitas in ſoluẽdo. Balneũ verũ balneũ
conueniẽs in iſto morbo rerũ ſingu=
aperientiũ eſt illud. ℞. folioꝝ lare.
maluaꝝ ⁊ violaꝝ furfuris ana.
ℳ. iij. ordei mũdi. ℳ. ij. ⁊ ß. po
moꝝ acetoſoꝝ nũero. xx. faba=
rũ. ℳ. j. zuccari ℥. iiij. bulliant
oia in aqua ſufficienti vſq; ad
cõſummationem tertie partis
⁊ cũ ea totũ corpus lauetur in
balneo tepido. Itẽ. ℞. floꝝ vio Medi=
larũ florũ bugloſſe boraginis cina ſa
ana. ℳ. ß. lupuloꝝ endiuie ca= luber=
pitũ vinearũ capillorum vene rima:
ris. ana. ℳ. ß. ſebeſten iuiuba
rũ ordei mũdi. x. añ. ℥. j. bulliãt
oia ſm artẽ ⁊ in decoctione diſ
ſolnaťcaſie. ℥. ß. diacatholicõis
℥. j. tamarindoꝝ. ʒ. ij. electuarij
de pſilio. ʒ. j. ⁊. ß. oibꝰ adinuicẽ
diſſolutis addať. ℥. j. ſirupi vio
lati ex infuſiõe. Ista em̃ eſt me
dicina magna cõtra eſſere exp
ta materia exiſtẽte ſanguinea.
Uerum ſi materia fuerit admi
xta cũ flegmate groſſo ⁊ baura
chino tũc purgeť patiẽs prius
digerẽdo alteriam cũ iſto ſiru
po. ℞. ſirupi de fumoterre ma=
iori de upulis acetoſi. añ. ℥. ß.
aquarũ fumiterre capilloꝝ ve
neris endiuie añ. ℥. j. miſceanť

pro iſto ſirupo p ſex dies vtiliſ ſimū ē patiētē purgare purga- tiōe iſta. ℞. caſie diacaptolico nis aā. ℥. vj. cōfectōis amech. ℥. ij. ⁊ ß. vſq ad. iij. cū decoctiōe ca pillor̄ veneris galurici politri ci adiāthos polipodij querici ni ⁊ florū ac fructuū cordialiuȝ bullientium ſm artem fiat po- tio curta addendo. ℥. j. ⁊ ß. ſiru pi violati. Iſta enim medicina vt patet cōſideranti ingrediē- tia purgat vtrāq materiā veȝ ſubtilē: aduſtā: groſſaȝ ⁊ baura chinā. vl facies ſic. ℞. pillular̄ aggregatiuaȝ agarici ⁊ trociſca ti ana. ℥. ſ. turbith. preparati. ℈. ſ. formenē pillule cū vino grana toruȝ ad inſtar ciceris ⁊ abbre uiatōe ear̄ eſt aā. ℥. j. vſq ad. ℥. j. ⁊ ß. iuxta patiētis virtuteȝ: et ſumant l a rora. Et nota q doctores antiq ⁊ moderni pro cu ratiōe hmōi egritudinis de lo calib⁹ nullā fere mentionē fece rūt. h̄ qdē euenit q2 euacuata materia antecedēti materia cō iūcta ex facili medicāmie reſol uit. Et ꝓpterea antiquor̄ veſti gia ꝓſequēdo in p̄ſenti capitu lo pauca localia deſcribere cu rabo: vnū tn̄ non poſſuȝ non in mediū adducere i quo nō par- uā inuenim⁹ vtilitatē ad infe- rēdū pruritū ⁊ puſtulas reſoluē dū. ℞. vnguēti Sal. butyri re- cē. loti decies cū aq̄ roſ. aā. ℥. ij. ſucci limonuȝ vel citruli. ℥. ij. aque roſ. ℥. ß. litargiri aurei. ℥. vj. olei roſ. ℥. iij. miſce ⁊ i mor- tario plūbi ſm artē fiat linimē tum deducendo per dimidiam horā cū piſtello addēdo carnis pomorū coctor̄ ſub prunis cri bellate. ℥. ij. pinguedinis galli recētis ⁊ liqfacte pinguedinis anſeris aā. ℥. vj. iteruȝ ducātur i p̄dicto mortario oīa adinuicē per tertiā partem hore.

Confectio. *Nota.* *Vnguentum Sal.*

¶ Cap. xvj. de cancrena ⁊ dr̄ia q̄ eſt inter cancrenā: aſchachil- los ⁊ eſtiomenum. *C. xvj.*

Cancrena itaq eſt nō p carne penit⁹ mor- tua ſȝ adhuc moriē- te ⁊ moritura habēs aliquātulum ſenſus in ſe cuȝ colore nigro intolera bili cum ardore et cum cute tē denti ad liuidum: ⁊ dicitur cā crena quaſi ad cancri ſſītudi- nē: nā ſicut cācer corrodendo: ⁊ putrefaciēdo adiacētē ꝑticulā mādu cat ipam: ita ēt cācrena facit. Aſchachillos aūt eſt inte gra priuatio ſenſus que erat i cācrena: ⁊ dicitur aſchachillos ab echa arabice qd latine ē cor ruptio ⁊ chillos grece qd lati- ne ē nutrimētū vn̄ aſchachillos i. corruptio carnis nerui vſq ad oſſa ſana cū toto nutrime- to eor̄. Eſtiomenus. i. homini bus hoſtis ē ꝯfirmata aduſtio humorū nutrientiū ſpirituum ſimpliciū mēbror̄ cōpoſitorūq in quibus eſt: ⁊ dr̄ eſtiomenus ab erpe qd eſt hoſtis ⁊ menus quod eſt homo vn̄ eſtiomen⁹. i. hoibus hoſtis: perābulabat er go eius corruptio eſtiomenica ſuper mēbrum corrodens ine- ptāq ipſuȝ quēadmodū ignis perambulat ſuper arida ligna vt inquit Alb. eſt inſuper que- dā corruptio perambulans de ente in nō ens ⁊ viuere viuēti bus eſt: iſta enim corruptio ge- neratur ex altera trium cauſa rū. Primo ratione ꝓhibitiōis ſpirituū vitaliū ad particulaȝ euenietiū. Scdo ex corruptiōe *Alb.*

cōplexionis mēbri egrotātis.
Tertio rōne vtriuſq;. Iſta cor=
ruptio ꝓhibitioq; ſpirituū vi=
taliū pōt euenire mītis de cau
ſis. aliqñ a cā ꝑmitiua: ⁊ aliqñ
a cā añcedenti. A cā primitiua
accidit in magnis contuſioni=
bus ⁊ fracturis. In contuſioni
bus quidez quia aliqñ medicꝰ
procedit cū rebꝰ nimis infrigi
dātibꝰ: q̄re ingroſſat̄ materia
⁊ ſic cauſant putrefactionē vel
oppilant̄ vie ⁊ pori q̄bꝰ natura
delegat nutrimētū ⁊ vitam ad
mēbrum. Vñ ꝓpter eoꝝ oppila
tionē ſpūs vitalis ad mēbrum
trāſire nō p̄t ex quo neceſſario
mēbrū corrūpit̄. Accidit ēt ābu
lātibꝰ ꝑ niuē: cauſat̄ et iſta ꝓhi
bitio ꝑꝑ nimiā ſtricturā prohi=
bētē ſpm̄ vitalē ad ꝑticulā trāſ
ire vt ſepe vidimꝰ in reſtaura=
tiōe fracture oſſiū cruriū: coxa
rū ⁊ brachioꝝ. Vidimꝰ ēt eueni
re ab aliq̄ īdiſcreta ⁊ imodera
ta applicatione medicaminis
acuti: velut ſūt medicamina ī
q̄bꝰ īgredit̄ arſenicū: realgar ⁊
hmōi. vidimꝰ ēt euenire appli
catiōe ſtupefaciētiū ⁊ īfrigidā
tiū localiū a cā añcedēti q̄dem
accidit ſepenūero ab aliq̄ vene
noſa puſtula a medico non bñ
tractata ī ꝑmis diebꝰ: vt plerū
q; vidimꝰ euenire ex carbūcu=
lo ⁊ antrace: vidimꝰ ēt euenire
iſtā ꝓhibitiōez ſpirituū ex cor
ruptiōe mēbri ꝑticular̄ ex ma=
gnis apātibꝰ flegmonic̄ ⁊ fo=
rūculoſis ī q̄bꝰ ſepe ⁊ ſepiꝰ ge=
nerant̄ materie groſſe tūboſe
ad inſtar nerui ſemiputrefacti
q̄bꝰ ꝯtigit ſepenūero poroſita
tes ⁊ meatꝰ oppilari: ⁊ ſic oppi
latiōe iſta nutrimētū ⁊ vita ad
mēbrū trāſire nou p̄t: vñ mēbrū
putrefit putrefactiōe ad mortē
tēdēti. vidimꝰ euenire iſtā mor
tificationē putrefactionēq; mē
bri in extremitatibꝰ egrotātiū
q̄rūdā q̄ diutiꝰ febre laborauē=
rūt ātiq̄ ⁊ ſat̄ acuta itm̄ q̄ eoꝝ
corpa adeo arefacta ⁊ macrefa
cta remāſerūt q̄ extremitates
tibiaꝝ īterdū tp̄e ꝑſertiz hye=
mali ad tātā īfrigidationē: cō=
gelationē ſeu ſtupefactionē de
fectu caloris natural̄ redacte
ſunt vt mēbrū ip̄z ꝓpria calidi
tate naturali ꝑuatū eē videret̄
et tñ lz mēbrū q̄ ad tm̄ videret̄
frigidiſſimū: patiēs nihilomi=
nus multū ꝯq̄rebat̄ de magno
dolore ⁊ loci incēdio: ac ſi in ip
ſo ignis naturalis adfuiſſet: h
q̄dē tpibꝰ nr̄is vidimꝰ euenire
nullo precedēti dolore nullaq;
tumefactiōe ⁊ nulla inſuꝑ liui
ditate ac nigredine loci (vt ſo=
let ī cācrena euenire) ī q̄dā no
bili muliere ī ciuitate Genuē.
ſaluagina de grimaldis nūcu
pata: q̄ poſt lōgā infirmitatē in
lapſum ꝑdicte corruptionis in
cidit: ⁊ ſic manifeſtꝰ eſt vnicui=
q; morbꝰ. Inſuꝑ ex iſta preno=
minata antecedēti cā raro: ſed
aliqñ tamē corruptionem pu=
trefactionēq; prenominatā poſ
ſe accidere ꝓpter vnā cauſarū
triuz (vt inquit Aui.) videlicet Aui.
propter cauſam corrūpentem
complexionem membri et ſpi=
ritum animalē exiſtentē in ip=
ſo: aut ꝓpter aliam cauſam ꝓ=
hibentē ipſum ſpiritum vitalē
tranſire ad membruz: aut pro=
pter aliquid congregās vtraſ=
q; intētiones queadmodū acci
dit (vt ſuperius diximus) ab
aliqua medicina locali ⁊ corro
ſiua ⁊ ab aliq̄ puſtula venenoſa

corrūpēti mēbrū a ſua natura= li ɔplone ſpirituūq̄ aīalē qui in ipſo eſt deſtruēte. Intantum q̄ ſpūs vitalis delegatus a natu ra ꝓ cōſeruatione caloris natu ralis mēbri exiſtēte loco mor= tiſicato ꝛ eſcharato ad ipſum= met membrū trāſire nō pt:ꝛ ſic de neceſſitate ſil'ꝛ ſemel ſequit ꝓhibitio ſpūs vitalis veniētis ad membrū ꝛ mortificatio ſeu corruptio complexionis ipſius mēbri cū corruptione ſpūs vita lis qui in eo mēbro reperit. Si mō iſta corruptio pōt euenire i membro altera iſtarū cauſarū triū a fortiori ꝓpter āmbas cau= ſas. ¶ Et ſic ɔpleta eſt doctrina pñtis capl'i via theorice deo dā te cui⁹ nomē ſit benedictum.

Capi. xvij.

¶ Capitulum. xvij. De cura cācrene aſchachilos et eſtio meni.

Habita i p̄cedēti capi tulo ſufficiēti doctri na ꝛ via theorice dif ferentiaq̄ tractāti q̄ eſt inter cancrenam: aſchachilos ꝛ eſtiomenum. In preſenti vero capitulo mentio nem facere decreui de curatio= ne earū. In curatiōe itaq̄ iſta= ruz triū egritudinū ex quo ad= inuicē nō differūt niſi ſm ma= gis ꝛ minus:q2 vna eſt via ad alterā cū doctrina pñtis capl'i ſubuenire intēdo. Cōplet itaq̄ earū curatio trib⁹ intētionib⁹. Prima eſt ordinare vitā. Secū da materiā antecedentem pur gare. Tertia materiā contiūctā et corruptā remouere:ꝛ locum ſanū a corruptione cōſeruare. Prima quidez intentio que eſt vitam ordinare complet prout dictum eſt in. c. de apate chole

Pria i= tētio.

rico quare illuc recurre. vnū tñ tibi dico q̄ in caſu iſto pōt tole rari brodiū cū olerib⁹ ꝛ fercu= lis i ipſomet ca. deſcriptis. Se cūda itētio cōplet adminiſtrā= do i primis dieb⁹ flebothomia ex vna cōi vel epatica ꝑtis op= poſite ꝑti leſe;deinde digerat materia ſumēdo in aurora hūc ſirupū tepidū. Rx. ſirupa aceto= ſi ſimplicis:ſirupi de ſucco en= diuie:de fumoterre añ. ℥. ß. aq̄ rū fumiterre bugloſſe lupulor añ. ℥. j. ſumpto iſto ſirupo ꝑ q̄= tuor dies purget patiēs purga tione iſta minoratiua. Rx. caſie diacaproliconis añ. ℥. j. cū de= ctiōe flor ꝛ fructuū cordialiuz fiat potio curta addēdo. ℥. j. et ß. ſirupi violati:h̄ totū dico dū mō videat egrotanti egritudo iſta inducias preſtare materia exiſtente minorata tranſactis duobus diebus aſſumptionis minoratiui preordinati nō niſi vtiliſſimū erit patientem eua= cuare ſumēdo hāc potionē edu cētē materiā peccantē cui⁹ ta= lis eſt ordiatio. Rx. caſſie fiſtule diacaptolicōis añ. ʒ. vj. electua rij roſati Me. ʒ. ij. cū decoctiōe cōmuni fiat potio curta adden do. ℥. j. ꝛ ß. tamarindorū ſirupi violati. ℥. j. Tertia intētio q̄ eſt materiā ɔiunctā ꝛ corruptā re mouere partēq̄ ſanā cōſeruare a putrefactiōe ſic ɔplet. In pri mis cū videris locū ad nigre= dinē tendere:tūc ſtatim nulla melior curatio eſt q̄ ipſam ni= gredinem diuerſis ſcarificatio nib⁹ ſcarificare diuerſor mōrū et profunde cū applicatione ēt ſanguiſugaruz i circuitu corru ptionis cācrenoſe:deinde locū lauare cū lixiuio i quo decocti ſint lu=

Scđa i tētio.

Mino= ratiuū

Medi= cina.

tertia itētio.

Decoctio lupinoꝝ. ſint lupini i bõa q̃titate vſq; ad crepaturã lupinoꝝ: nã vt inq̃t Gal. ⁊ Auic. c. de lupinis. virtus eoꝝ ē potētiſſime eradicare vnũ quodq; vlc⁹ cãcrenoſũ: ⁊ ego ſepe nũero exp⁹tus ſũ iſtã decoctionē i iſto caſu ⁊ mihi ⁊ egrotãtibus bñ ſucceſſũ ē cũ applicatiõe tñ vnguēti egyptiaci deſcriptiõe nr̃a fctã p⁹ lotiõe decoctiõis p̄dicta ipleat: deinde locus putrefact⁹ ⁊ denigrat⁹ cũ p̄dicto vnguēto egyptiaco cui⁹ talis ē forma. ℞. floris eris aluminis

Egyptiacũ vnguētum. roche mellis añ. ℥. ij. aceti albi decoctiõis ſupradicte: vel lupinoꝝ cũ lixiuio decoctoꝝ añ. ℥. ij. ⁊ ß. bulliãt oĩa ſil' ad ignē ⁊ ſʒ artē fiat vnguētũ. h̄ʒ em̄ virtutē auferēdi vnãquãq; corruptionē in cãcrena ⁊ aſcachilos ref̄tã: phibet etiã h̄ vnguētũ ptē ſanã ab oĩ corruptiõe: et iõ ei⁹

Auic. offm̄ eſt (vt inq̃t Aui.) malã corrodere ⁊ bonã ꝯſeruare: q̃b⁹ oĩbus duob⁹ idigem⁹ i curatiõe iſta. Utiliter iſup applicat' iſtd̄ defenſiuũ ſup ptē ſanã tm̄mõ cuius hec eſt forma. ℞. olei roſa.

Defenſiuum. et oliuis imaturi olei mirtini. añ. ℥. iij. ſucci plãtaginis ⁊ ſolatri añ. ℥. ij. bulliant oĩa ſil' vſq; ad ꝯſũmationē ſucci: deide colet' cui colature addãt' cere al. ℥. j. ⁊ ß. farie fabaꝝ farie lētiuʒ farie ordei bñ cribellate añ. ℥. ß. ſandaloꝝ oĩʒ añ. ʒ. ij. ⁊ ß. boliarme. bñ triturati. ℥. j. puluis mirtilloꝝ grã. ⁊ folioꝝ ei⁹. ʒ. j. liq̃fctã iteꝝ tere cũ oĩs oĩa ad inuicē icorporent' ⁊ fiat defēſiuũ i bõa forma addēdo vl' minuēdo de oĩs p̄dictis ſi op⁹ erit. ⁊ no. amice q̄ iſtd̄ ē mirabile cõ-

Nota. fortatiuũ i egrotatiõe iſta. Nã ipo applicato ſup pte ſanat: vt

ptʒ ꝯſiderãti igredīētia hʒ vtutē ita ꝯfortãdi locũ: q̄ nõ ampli⁹ poſſit recipe materiã ex̄neã cũ h̄ ēt habeat phibere ãbulatione hmõi corruptiõis locũ ꝯfortãdo cũ aliq̃li reſolutiõe ⁊ exiccatiõe: vlteri⁹ vtiliſſimũ ē etiã cũ applicatiõe preallegati vnguēti egyptiaci ſup locũ corruptũ magnã petiã ponere infra ſcpti ēpl̄r. ℞. farie fabarũ farie

Emplꝫ phibēs putrefactionem. orobi farie lētiũ farie lupi. añ. li. ß. ſucci abſinth. ℥. ſ. ſal. ʒ. j. cũ ſapa ſufficiēti ⁊ parũ lixiuij ad ignē fiat ēpl'm ſolidũ: cuius offm̄ ē ꝯſuare mirabil'r mēbrũ a putrefactiõe putrefactũq; domeſtice reſoluere ⁊ exiccare. ⁊ nota q̄ ſapa q̃ ingredit' ipm̄ nõ ſinit ipm̄ exiccare ſʒ facit ipʒ ꝑmanere ſup mēbrũ tractabile: ⁊ iõ maiorē efficaciã inuenimus i iſta ordiatiõe q̄ i illa i q̄ nõ igredit' niſi lixiuiũ: iſtd̄ em̄ empl'm plerũq; exptus ſum cuʒ honore ⁊ vtilitate. remouet ēt eſcharã ab egyptiaco cauſatã cũ aliq̃li ſedatiõe doloris. ē ēt notãdũ q̄ iſtud vnguētuʒ egyptiacũ vna cũ alijs p̄dictis toties debēt applicari q̃ties cognoueris corruptionē cãcrenoſaʒ atq; aſchachiloſaʒ eē remotã q̄ d facili cognoſcit' pp p̄ñtiã bõe carnis remotioneq; fetoris veꝝ ſi nõ ꝯtigerit iſtã corruptionē nõ poſſe remoueri hac via: tũc nõ niſi vtiliſſimũ ē totã corruptionē cãdēti ferramēto decoq̃re aut trãſire ad aquã cũ arſenico decoctã vel ad puluerē. iſta duo remedia ſũt deſcripta in capl'o d cura formice corroſiue quare illuc recurre loco itaq; exiſtente mortificato ⁊ ab oĩ corruptiõe remoto i p̄mis

pꝛocurādū eſt caſuꝫ eſchare cū
axūgia butyꝛo vel cū vno ex il=
lis emplaſtris habitis in capi=
tulo de cura flegmōis ꝓ eiꝰ ma
turatione: quo facto locus mū

Mūdificatiuū magiſtrale optimum.

dificet cū iſto mūdificatiuo. ℞.
terebētie clare. ℥. iiij. mellis ro
ſati colati. ℥. ij. ſucci plātagis
ſucci apij ā. ℥. j. bulliāt oia ſiſ
vſq̧ ad ↄſummationē ſucci: dei
de auferant ab igne addendo
infraſcripta: vcꝫ ſtatim vitella
duoꝝ ouoꝝ farine oꝛdei: farie
fabaꝝ bñ cribellate ā. ℥. j. cro
ci. ℈. j. eſt eñ in iſto caſu ꝓ mū
dificatiōe medicina magna vt
plerūq̧ expertus ſum: mundifi
cato loco vlceratiōis incarnet
iſto caſu īcarnatiuo cū aliqua

Incarnatiuū

lī abſterſiōe. ℞. mellis roſ. co=
lati. ℥. j. terebē. clare. ℥. ij. bul=
liāt vnica ebullitōe addēdo fa
rine oꝛdei farie frumēti farine
fenugreci ā. ʒ. iij. thuris mir=
rhe ā. ʒ. j. ſarcocole aloes epa
tici bñ puluerizati. ā. ℈. ij. ce=
lebꝛata īcarnatiōe ſigillet ſeu
cicatrizet locꝰ ſub iſta foꝛma.
Si caro fuerit aliquātulū vn=

Vnguētū mixtū carnis vnctuoſe remotiuuꝫ. Vnguētuꝫ ad cicatrizandum.

ctuoſa ꝓ eiꝰ remotiōe vtiliſſi=
mū ē ponere vnguētū mixtū qd
ↄſtat ex vna pte vnguenti egy=
ptiaci et duabꝰ vnguēti apſo=
rū aliqn īterponēdo alumē ro=
che ↄbuſtū ſꝑ ponēdo ſup loco
moꝛe vnguēti infraſcriptū vn=
guētū. ℞. ſepi caſtrati: ſepi vi=
tuli. ſepi boui. ſepi hircini. ā.
℥. iij. terebē. li. ß. piguedis āſe=
rine. ℥. ij. litargirij aurei et ar=
gēti. ℥. iiij. minij ceruſe ā. ℥. de
coquātur oia ſꝑ cū baculo agi
tādo cū cera ſufficiēti fiat vn=
guētū ſatꝭ ſolidū: cuiꝰ vtilitas
eſt vnūquāq̧ vlceratiōnē ad ſa
nitatē reducere pꝛius remota
ipſiꝰ malignitate ⁊ coꝛruptiōe.
Ceterū nō niſi vtiliſſimū eſt añ
applicatiōnē dicti vnguēti la=
uare locū vlcerationis iſta aq̄.
℞. vini albi aq̄ plātagis lixiuij
ā. ℥. vj. roſa. M. ß. balauſtiaꝝ.
℥. ß. mirabolani citrini. ʒ. j. ß.
mell' roſ. ʒ. vj. alumis roche. ʒ.
ij. terēda terant groſſo mō dei=
de bulliāt vſq̧ ad ↄſūmationē
tertie ptis: deide colet et cū eo
locꝰ vlceratiōis lauet: iſta etei
aq̄ ſūmoꝑe iuuat ad itroducē
dā cicatricē ī oī vlceratiōe. mul
ta deniq̧ remedia amice mi in
mediū poſſeꝫ adducere ꝓ cura
tione iſtaꝝ duaꝝ egritudinuꝫ
ſicⁱ īuenimꝰ mltos doctoꝛes fe=
ciſſe. Sꝫ tm̄mō ea q̄ vera ⁊ a no
bis expta ⁊ vtilioꝛa reperimꝰ
cū honoꝛe nr̄o ⁊ egrotātiū vti
litate deſcripſimꝰ vltio loco ſi
iſta coꝛruptio trāſire videt ad
eſtiomeni diſpoſitionē q̄ vt ſu=
piꝰ dixímꝰ coꝛrūpit mēbꝛū in q̄
talis reperit diſpoſitio intm̄ q̄
oſſa ēt diſr vitiarī: tūc ſtatim ꝓ
eiꝰ curatiōe ſuccurrēdū ſeq̄ſtrā
do a ſano totā ptē coꝛruptā no
uacula bñ īcidēti: deide os ſer
ra ſecādū ē: q̄ fctō cādēti ferro
os ⁊ tota ps coꝛrupta ſeu vbi
aderat coꝛruptio optie caute
rizet: deide ꝓcurādū eſt caſum
eſchare locūq̧ mūdificādū: in=
carnādo ⁊ cicatrizādo: ꝑut di=
ctū eſt superiꝰ ī cura cācrene ⁊
aſchachilos ī pñti. c. Ualet q̄ꝫ
ſūmoꝑe dfēſiuū ſupꝰ dictū ap=
plicādo ipꝫ ſup pte ſana: pōt ēt
remoueri h̄ coꝛruptio p medica
mina acuta ſupiꝰ ꝑnoīata. ſꝫ
in cura eſtiomeni magꝭ laudo
actuale cauteriū q̄ꝫ potētiale.
Notandū tñ ſꝑ ē q̄ ī curatiōe q̄
ad medicala cauſtica vniuſcu= **Nota.**

iuſ͡q; iſtaꝝ triū diſpoſitionū ip
ſamet medicamīa acuta ſp̄ de=
bēt adminiſtrari iuxta īfirmi
fortitudinē ⁊ debilitatē ei⁹ iu=
xta ēt mēbri cōplexionē:ſicut i
teſticulis ⁊ oculis q̄ nō ſufferūt
forte medicamē cum euidēs ſit
iſta duo mēbra de facili ſuſcipe
re putrefactionē.⁊ iuxta etiam
morbi fortitudinē.Corpe ergo
exiſtēte dbili ex egritudine nō
exiſtēte furioſa ⁊ i mēbro dlica
te ꝯplexōis facillimeq; putrefa
ctiōis tūc medicamīa acuta de
Cor. bēt eſſe domeſtice mordicatio=
nis.⁊ eꝫ.Nā vt inq̄t Cor.celſ⁹
in ꝓlo ſui ꝓemij.Intēperantē
aūt morbi q̄litatem vehementi
mediocrem aūt mediocri debe
Aui. mus remedio curare.eādē ſen
Ipo. tētiā habēt⁹ab Aui.⁊ ab Ipo
cratē.dt ei Ipocrates.Ad vlti
mas ei egritudines vltie cura=
tiōes ſūt neceſſarie ad ꝑfectio=
nē ⁊ eꝫ.Et ſic ꝯplet⁹ ē ſermo p̄n
tis capituli cācrene aſchachi=
los atq; eſtiomēi curatiui deo
dāte.cui⁹ nomē ſit bn̄dictum.
Capi. xviij. ¶C.xviij.d carbūculo ⁊ ātrace

Carbūcul⁹ itaq; ē pu
ſtula parua veneno
ſa locū cōburēs l pri
mis veſicam deinde
eſcharā facit q̄liſab
aliq̄ ignis cauterio vel feruēti
aq̄ euenire ſolet.ē ēt cū dolore
itolerabili ⁊ ardore in circuitu
Nota. ſp magnū habēs tedīū.Que q̄
dē puſtula teſtē adducēdo Cō=
ſtā.aliq̄n eſt rubea vel citrina:
iterdū viridis ſeu liuida nōnū
q̄ nigra:⁊ vnaq̄q; iſtaruꝫ iuxta
Raſ. Raſ.ſententiā libro ad Almā.
ca.de carbunculo eſt exitialis
ſeu mortalis propter eoruꝫ ve=
nenoſitatem:veruꝫ illa que eſt

rubea vel citrina eſt ſalubrior
viridi ⁊ viridis nigra ⁊ ꝓpter
ea ex nigra puſtula carbuncu=
loſa(vt inq̄t Aui.)non euadit Aui.
aliquis lꝫ cōtrariū ſepe in tēpe
ſtate noſtra videam⁹.Iſte etēi
puſtule vcꝫ carbūcul⁹ ⁊ antrax
penes āntiquos ⁊ modernos ad
inuicē nō differūt niſi ſecūdum
magis ⁊ min⁹:nā antrax meher
cule(vt inq̄t Gulier.plācētin⁹) Guil.
nihil aliud eſt q̄ꝫ carbūcul⁹ ma pla.
lignatus cui debita ſtatim non
fuerūt applicata auxilia.vñ ei⁹
color primo mutaṫ in viridē de
rubro deinde in nigruꝫ.Ex q̄ q̄=
dem mutatione plerunq; locū
ad corroſitateꝫ maximā ⁊ mor
tificationē mēbri eueniſſe vide
mus. multiplicanṫ inſuper iſte
puſtule tp̄e peſtilētie vel in re=
giōe peſtilētiali:(vt inq̄t Aui.)
⁊ iſte ſunt magis ſuſpecte cete Aui.
ris ꝓpter earū contagionē vel
q: accidūt vt pluriinuꝫ in locis
emontorijs:aut q: eueniūt per
viā terminatiōis ad criſim:nā
ōis criſis ſemꝑ eſt bona ꝑter q̄ꝫ
in peſtilētiali febre.Dicit autē
carbūcul⁹ q: mēbrū in quo repe Nota
riṫ facit ipm rubeſcere:caleſce= diffini
re atq; tumeſcere cū nōpua cali tionē
ditate ⁊ dolore ſtrenuo ac ſi car carbū.
bo ignit⁹ poſit⁹ eſſet ſuper mē culi ⁊c.
brum.Antrax dicitur ab antro
quia interiora querit vel ab an
trox grece latīe prūa ſeu ignis
carbo.nam ſicut pruna ſeu car
bo ignit⁹(vt ſuperius dixim⁹)
poſitus ſup membrū ipm corro
dit ⁊ mortificat ita et antrax fa
cit.Et nota q̄ antrax eſt puſtu= Nota
la maligna in circuitu habens
q̄ſdā venulas admodū iridis ci
trinas aliq̄n.Interdū rubeas:
nōnūq̄ꝫ virides vel nigras:cui⁹

magnitudo i pͥcipio vt pluri mū quātitatē lēticule nō exce= dit cū cuſpide interiꝰ fixa into lerabilibꝰ āguſtijs ⁊ accidētiū inteſiſſima ſeuitate cū pōdero ſitate grauedineq; loci: ac ſi in loco magnū pōdꝰ plūbi habuiſ ſet eſt ēt cū ſumma ꝑfūditate. De carbūculo aūt ⁊ ātracevna cū de peſtifero bubōe q̄ comita tur febrē peſtilentialē ⁊ verā pe ſtē capitulū ſpeciale immedia= te poſt iſtō deſcribere curabo. Pȝ ergo differētia q̄ eſt iter car būculū ⁊ artoīm ſiue antracē: ⁊ q̄lr adiuicē nō differūt niſi ſm magis ⁊ minꝰ. His itaq; habi= tis nō niſi vtiliſſimū ē ad iſtoꝝ q̄nq; ſigna ſeu ꝓnoſtica deueni re. Prio notādū ē q; ſi carbūcu lus apparuerit ⁊ deīde ſine ifir mi alienatiōe deliteſcat ipſius ifirmi erit ꝑditiōis ſignū. Scdo ſi locꝰ in q̄ fuerit carbūculꝰ exic cari vr̄ ſine rōnabili cā: mortē ꝓpinquā ſignificat iuxta ſentē tiā Yppocratꝭ ꝓnoſticoꝝ ꝓmo. vbi dicit ſi in egro corpe fuerit antrax vel carbūculꝰ ſiue ꝑceſ= ſerit ſiue egrū ſupuenerit opꝰ eſt attēdere q; ſi exiccatꝰ fuerit locꝰ eiꝰ vł colorē viridē vł citri nū vel liuidū ꝓtulerit primam mortē ſignificat. Tertio ſi i di= recto cordis vł ſtomachi fuerit vt plurimū erit mortale. Quar to ꝓnoſticādū ē q̄n accidit car= būculꝰ i locis emōtorijs pp faci litatē quā hȝ trāſmittēdi mate riā venenoſā ad eoꝝ pͥncipa lia mēbra ſemp mortalis iudi= cat. Quinto ⁊ vltio q; iter cete= ra emōtoria cordis emontoriū de ꝑditiōe ifirmi magis ſuſpe= ctū ē: ⁊ rō pȝ ꝯſiderāti naturā ⁊ venenoſitatē hmōi materiei:

Nota ꝓnoſtica.

Yppo.

nā etem̄ vniuſcuiuſq; materi= ei venēoſe ſemp ē aggredi cor tāq; ceteroꝝ mēbroꝝ ducē totiꝰ hūani corpis. Et ſic ꝰ dātē ⁊c.

¶Ca. xix. de cura carbuncu= li ⁊ artoim. C. xix.

In curatiōe carbū culi ⁊ artoīꝫ q̄nq; reqrunt̄ itētiōes ꝑrū ꝓma ē vitā or dinare. Scđa ma teriā an̄cedenteꝫ purgare. Tertia ꝯiūctā remo= uere. Quarta aerē habitatiōis q̄tidie rectificare ⁊ cor itus. ⁊ ex tra notabilr. Quita accidentia corrigere. Pͥa q̄dē itētio ꝯple tur admiſtratiōe ſex reꝝ nō na turaliū ad frigidū ⁊ ſiccū decli nātiū vt ſunt aer: potꝰ ⁊c. Co= medat ḡ patiēs ea q̄ dicta ſunt i ca. de cura heriſipilevt ſūt la= ctuce ordeacea priſana: vinū ḡ natorū ēt vtilr̄ daī: oia ēt alia vt ſūt limones agreſta ⁊ hmōi vtilr̄ ſupferculis adminiſtrāt̄. Silr̄ ꝯcedit̄ brodiū pui pulli ēt i ꝓmis diebꝰ ⁊ carnes eiꝰ altera te cū agreſto. deīde cū ſemine cōi cōtuſo ⁊ amigdalis ac me= dulla panis bñ fermētati. Ui= nū ēt bñ liphatū ⁊ mediocris vi noſitatis qđ ſapit naturā vini ḡnatoꝝ: ħ tm̄ dico corpe exiſtē= te debili ⁊ morbo exiſtēte furio ſo cū accidētibꝰ malis: nā vt in q̄t Auicē. ca pło de febre peſtilē tiali. Illi qui viriliter agunt in comedēdo fortaſſe euadūt a tā to eminēti periculo tāte egro= tationis: ꝯcluſiue autē regat̄ habēs carbūculū ⁊ ātracē: quē admodū regunt̄ hi q̄ morbo pe ſtilētiali laborāt. Scđa aūt itē tio q̄ ē materiā an̄cedētē purga re cōplet̄ ꝑ vētris ſolutionē: ac

Pͥa itētio.

Scđa itentio.

p flebo:homiā:fiat ergo ſtatiʒ
flebothomia cū puenerꝭ ad cu=
ratione istā ſup enemate pcedē
ti ex pte vbi carbūcul⁹ iueniť:
ꝛ nullaten⁹ ex oppoſita pte ſi=
cut nōnulli aſſerūt ipāʒ eē faciē=
dā reſpiciētes magꝭ piculū at
Nota. tractiōis materieꝝ ad pticulā
leſā venenoſaꝝ:ꝙ trāſitū earū
dē:venenoſaꝝ materierū ſuper
mēbra pncipalia:ꝛ male agūt
tenētes hāc opinionē teſtē ad
Anto. ducēdo do. Anto. gaineriū viꝝ
gaine= celeberrimū i arte mediciali.
rius. Dicit eīm i arte bubōis peſtife
ri ꝛ de carbūculo flebothomiā
ipāʒ nullo mō eſſe faciēdā:niſi
ex eadē pte ꝛ nullaten⁹ tardā
dā:nā cū nā ab hac venenoſa
materia mēbrū aliqđ pncipale
infectū eſſe preſenſerit:mox ſā
guinē illū toxicatū tāꝙ ab ipa
natura alienū ꝛ rebellē ad ei⁹
Flebo emōtoriū mādare conať. Quā
thōia. obrē ſi feceris flebothomiā co
pioſam:put etate virtuteꝙ cō
ſentienti fieri dʒ duo magna
nature iuuamēta ſeqrenť. Pri=
mū:q: talis toxicat⁹ ſāguis tra
hiť a pncipali verſus ei⁹ emon
toriū qđ ēt ꝛ natura facere cōa
bať. Scōm q: ſi ipām flebotho
miā feceris copioſaʒ:(vt ſupe
rius diximus.) Ipſa qdē natura
aliqn ab hac materia veneno=
ſa deonerať:vt deīde talis cor
ruptio ſup mēbrū extēdere nō
valeat. ❡Et pptera cauēdū ē
ſp ne aliter vel alio mō ꝙ vt di
ctū ē fieri facias flebothomiā.
Nā ſi in emōtorijs cerebri apa
bubo vel carbūcul⁹ reperiať:ꝛ
verbi grā ſi fuerit i pte dextra
ꝛ baſilicā vl' cardiacā flebotho
maueris ſiniſtrā ſanguinē illū
ad cor vel epar attraheres to=
xicatū. Si vo fuerit i ſubaſſel=
la dextra ꝛ cardiaca flebotho
maueris ſiniſtrā:ad ptē ſanā
venenū attraheres. Si i iguib⁹
ꝛ baſilicā icideres ꝙuis a loci
minera ſāguinē euacuaueris:
vſus: tñ ipm epar ſāguis attra
hereť toxicat⁹ q versus ei⁹ emō
toriū a nā mittebať. ❡Incide
ergo ſciaticā vel ſaphenā:q: at
trahēdo ſūmopere naturā iu=
uabis. ❡Ex qb⁹ pʒ ꝙ i iſto caſu
errorē ꝯmittere i flebothomia
plerūꝙ cauſat ifirmi pditionē.
❡Notādū eſt iſup ꝙ ſi ppť ifir Nota.
mi debilitatē aut ppť ei⁹ eta=
tē aut ppť aliā legitimā cām
cū ſecuritate ifirmi nō poſſit fie
ri flebothōia:tūc loco ei⁹ pro
emōtorijs cerebri vtiliſſimum
erit ſup collū vētoſatiōes pōe=
re cū pfunda ſcarificatione. p
emōtorijs cordꝭ qdē ſup ſpatu
las eaſdē facere vētoſatiōes.
Pro emōtorijs vo epatꝭ ſup na
tes ꝛ coxas. ❡Pʒ ḡ qlr ſp flebo
thōia ꝛ i qcūꝙ tpe faciēda ē i p
te leſa pp pallegata iuuamēta
ꝛ vitationē nocumēti predicti.
❡Fctā flebothōia digerať mā.
Si morb⁹ egrotāti dabit idu=
cias ſumat ſirupū iſraſcriptū.
℞. ſirupi acetoſi de ſucco endi
uie: de fumoterre vel acetoſi
ſimplicis añ. ℥. ß. aqꝝ endiuie
bugloſſe lupuloꝝ añ. ℥. vnā mi
ſce. ❡Sūpto iſto ſirupo p qua Eua=
tuor vel ſex dies ſumat patiēs cuatio
i aurora hāc potionē. ℞. caſie
diacaptolicōis añ. ʒ. ß. electua
rij roſati Me. ʒ. ij. ꝛ ß. cuʒ deco
ctiōe floꝝ ꝛ fructuū cordialiū
fiat potio curta: addēdo. ℥. i. ꝛ
ß. ſirupi violť. ❡In ſequenti die
aſſūptiōis medicine vtiliſſimū
ē cliſteř lenitiuū ſumere. ❡Ma

In materia furioſa. In materia exiſtēte furioſa ſi p ſigna cognoueris nō eē carbūculū: ſʒ antracē: tūc ſtatim minorāda ē materia nulla pcedēte digeſtione. ⁊ hꝫ qꝛ antrax nullas egrotāti dabit īducias faciēdi ī humorib⁹ digeſtionē. Et iō optie Ipoc. dicebat Ipoc. digeſta medicari mouere nō cruda: niſi expe Minoratio. diat. ¶ Et nota amice ꝙ q̄tuor ſunt caſus in qb⁹ nō niſi vtiliſſimū eſt ſemp purgationē antecedere digeſtionē humorū. Pͥo vcꝫ qñ materia ē multa. Scḋo qñ ē furioſa. Tertio qñ ē venenoſa vt ī antrace ⁊ oib⁹ egritu Nota. dinib⁹ a materia venenoſa euenientib⁹. Quarto ⁊ vltio qñ egritudo vr̄ cauſari ab aliquo mēbroꝝ nobiliū cū notabili eoꝝ leſiōe. vt plerūqꝫ accidit in peſtilētia qñ a membro nobili ad ei⁹ emōtoꝛiū multoties vr̄ carbūcul⁹ vel bubo gñari p viā pmutatiōis. Materia exiſtēte minorata ad digeſtionē humorū purgatio. peccātiū deueniri pōt. Et deinde ad eorū ſolutionē. ¶ Purgatio valde cōueniēs ī antrace hec ē. ℞. caſie diaprunis nō ſolutiui diacapitolicōis añ. ℥. ß. cōfectionis amech electuarij de pſilio añ. ʒ. j. ⁊ ß. cū decoc. tōe floꝝ ⁊ fructuū cordialiū ī q̄ decocta ſit terebētie diptami añ. ʒ. j. ⁊ ſcabioſe acetoſe ſucci gnatoꝝ añ. ℥. ß. fiat potio curta addēdo. ℥. j. et ß. ſirupi viol. ¶ Tertia intētio Tertia intētio. q̄ eſt materiā ꝯiūctā remouere cōplet admiñiſtratiōe localiū tā in pte ſana ꝙ̄ egra. ¶ Cū ergo medic⁹ cognouerit carbūculū vel antracē eē in egrotāte p ſigna ⁊ īdicia coarguētia carbūculū: tūc (vt īqt Cel.) nulla me Cel. lioꝛ curatio ē ad coꝝ malignitatē īterficiēdā cū fiducia ſalutis ꝙ̄ ꝑtin⁹ ipꝫ candenti ferro decoqre ꝑtēuitiatā fere capiēdo vſqꝫ ad partē ſanā. Aut aliquo medicamine cauſtico ipm pfectiſſime cauterizare: intīmqꝫ circulū ab eo medicamine acuto cauſari videat. Cauſatio enim circuli ī carbūculo ē potiſſimū ſignū termīatiōis ſue venenoſitatis. (vt aſſerit Arʒi.) ¶ Cauē dū tñ ſp ē ꝙ ꝑtes circūiacētes ⁊ flegmonizātes ab iſta cauterizatiōe nō tāgant: qꝛ ſeq̄ret̄ detrimētū abſqꝫ iuuamēto doloꝛē ſuꝑ particula cauſando. Nā (vt ī Gale. qt Gal.) nullū dabit iuuamētū qḋ ī ſe nocumētū hꝫ: imēſus doloꝛ nāqꝫ cauſat⁹ ab applicatōe medicaminis acuti ſup pticula ſana cā euidētiſſima ē attrahēdi materiā ad locū ſine aliq̄ iuuamēto remotiōis malignitatis carbūculi. Imo ē cā addendi malignitatē malignitati: cū doloꝛ ſit ſicut vētoſa attrahēs materiā ad locū. ¶ Sꝫ vt te ad actū practicū reducā: nō niſi vtiliſſimū eſt oꝛdinare modū ⁊ formā auxilioꝝ qb⁹ pcedēdū eſt ī Defenſiuum ſup ptē culā ſanā. curatiōe iſta. ¶ In pmis ponat̄ ſup pticulā ſanā iſtḋ defenſiuū. ℞. olei ro. olei mirtini añ. ℥. ij. ſucci plātag. ⁊ ſolatri aceti albi añ. ℥. j. ß. bulliāt oia adiuicē vſqꝫ ad ſucci ꝯſūmationē: deinde addatur cere albe. ℥. j. ſādalorū oīꝫ añ. ʒ. j. boli armēi terre ſigillate añ. ℥. ß. coꝛal. alboꝝ et rube. añ. ʒ. j. miſce. ¶ Sup ptē q̄ dē egrā admiñiſtrare ēplꝫ d̄ farinis cū ſapa ⁊ paꝝ lixiuij ꝯfecti. c. d̄ curatiōe cācrene ⁊ aſchahilos vna cū īfra notandis coꝛroſiuis dōec coq̄uerīt carbūculi et ātracis venenoſitatē īterfectā

ec̄ mirū in modū iuuaſſe ꝑcepi
Cauterizatio. mus.¶Et cauterizet̄ carbūcul⁹
mō q̄ ſupra vcꝫ aliqñ cū igne cor
pe exñte robuſto ⁊ i locꝭ nō ner
uoſis: aliqñ cū cauterijs poten
tialib⁹ icipiēdo ſꝑ a leuioribus
vcꝫ cū vnguēto egyptiaco d̄ſcri
ptiōe nr̄a habito i.c.d̄ cura for-
mice corroſiue. vł cū vnguento
egyptiaco in q̄ igredit̄ vt⁹ arſe
nici ibidē hito: vel cuꝫ trociſco
nr̄o de minio hito i ātid̄. nr̄o.c.
d̄ medicinis corroſi. vł cū rupto
rio de lixiuio deſcriptione nr̄a
hito i eod̄ loco.¶Unū tñ notā
Nota. dū ē añ applicationē iſtarū me
dicinaꝝ acutaꝝ vtiliſſimū ē ſca
rificare carbūculū ſcarificatio-
ne ꝓfūda ſuꝑ loco tm̄ mō eſcha
rato cū applicatiōe in circūq̄ꝫ
ſāguiſugaꝝ: deide locū aq̄ bau
Scarificatio rachina calida vł lixiuio lauat̄
hec q̄dē ſcarificatio ꝓfunda iu
uat ad duo. Prīo ad attrahēdā
materiā toxicatā ab iteriori ad
exteriorē ꝑteꝫ. Scd̄o q2 medicina
cauſtica it⁹ poſita ꝑ ſcarificatio
nē meli⁹ ⁊ citi⁹ ſuam pōt agere
oꝑatiōeꝫ vt pꝫ ꝯſiderāti. eſcha
ra exñte fracta ⁊ rupta ſilr ap-
plicatio medicīe cauſtice iuuat
ad duo. prīo ad attrahēdā māꝫ
venenoſā a ꝑncipali mēbro ad
ei⁹ emūctoriū ſi i emūctorio tal' i
uenit̄ morbus attractāq̄ꝫ ꝑimi.
¶Deide ꝓcurād⁹ ē caſ⁹ eſchare
cū admiſtratiōe butyri calidi ⁊
emplꝫ eſchare remotiuum. piguedis porcine vel cū admi-
ſtratiōe iſti⁹ empłi. R̄. farie or-
dei farie tritici añ. ℥. iiij. cū d̄co-
ctione mal. viol. ⁊ radicū altee
fiat emplm̄ ſolidū addēdo bu-
tyri piguedis porcine liq̄facte
añ. ℥. ij. vitel. duoꝝ ouo. poſito
rū qñ auferet̄ ab igne ⁊ iteꝝ cū ꝓ
dicta radice ⁊ folijs bñ piſtatꝫ

⁊ cribellatꝫ adiuicē miſceat̄ iſtd̄
ei ēplꝫ magꝭ ꝓcurat caſū eſcha
re i ſola die q̄ꝫ butyꝝ ⁊ pingue
do i trib⁹: mitigat ēt dolorē cā
tū a medicamīe acuto: ⁊ mira-
bilr̄ reſoluit māꝫ exñtē i carbū
culo.¶Dei de remota eſchara
mūdificet̄ loc⁹ cū iſto mūdifica
tiuo dōeſtico ꝑ tres dies. R̄. te Mūdificatiuū domeſticum.
rebē. clare. ℥. iiij. ſirupi. roſ. ℥. j.
melłro. ℥. ß. bulliāt oīa ad ignē
vnica ebullitōe ponēdo vitellū
vni⁹ oui qñ d̄pōit̄ ab igne fa. or.
bñ crib. far. triti. añ. ʒ. vj. Miſce
⁊ adiuicē bñ icorꝑent̄ cū ſpatu
la. Iſta ei dōeſtica mūdi. vꝫ ſū-
mo ꝑe i ꝑmis dieb⁹: q2 raro ē q̄n
carbūcul⁹ i rēotiōe eſchar̄ ñ ſit
cū dolore ⁊ aliq̄li iſłone loci. Et
iō vt ptꝫ ꝯſiderāti ingrediētia
hmōi mūdi. hꝫ vtutē mūdi. lo-
cū cū aliq̄li ſedatione doloris.
¶Quo fcō ꝓcedēdū ē cū fortiori
mūdi. cui⁹ h̄ ē ꝯpō. R̄. tereb. cla. Forti⁹
℥. iiij. melłro. ℥. ij. fa. or. bñ crib.
℥. j. ß. ſuc. apij. ℥. ij. ß. olb⁹ bulliatꝫ
ad ignē vſq̄ꝫ ad ſuc. ꝯſūmatiōeꝫ
depoſito ab igne ponat̄ fa. or.
oīa adiuicē cū ſpatła icorꝑādo
donec tepidū fuerit. Iſtd̄ ei mū
di. ſūme laudat̄ a Guido. d̄ cau
liaco: ⁊ reuera ē. D. theod̄. epi. Guido de cauliaco.
Mūdificato loco icarnet̄ ⁊ ſigil
let̄ mō quo in ſuꝑiorib⁹ capłis
dictum eſt: vcꝫ cap̄. de curatiōe
flegmōis ⁊ formice corroſiue.
¶Notandū eſt q̄ ego nō poſui
curā reſolutiuā hmōi morbi: ꝓ
pterea q2 ſemꝑ terminat̄ mor-
bus iſte ꝑ viā putrefactionis ⁊
ſuppuratiōis. Nec etiā deſcri-
pſi ei⁹ maturationē cum attra
ctiōe ſicut doct. antiq̄ ⁊ mod. fe
cerūt. Nec etiā maturationē cū
calidis ⁊ calidis hūidis q̄ cōue
nit i matura. vniuſcuiuſq̄ꝫ cali-

Confectio. rũ oim.ʒ.ſ.⁊.ß. ⁋Juuat ẽt ſum=
mope in iſto caſu fricatiões do
loroſas extremitatũqʒ ligatio
nẽ adminiſtrare. ⁋Silr̃ appli=
catio vẽtoſarũ in natib⁹ ⁊ coxis
vtilr̃ admiſtrat̃. ⁋Lotionem ẽt
earũ cũ decoctione camomille
abſinthỹ roſa ꝑſticados ſq̃nãti
roriſmarini ⁊ ſaluie vini et aq̃
mellis mirũ lmodũ iuuare lue
Cõtra febrẽ. nim⁹. ⁋Pro remotione febris
regẽdũ q̃ cũ curatiõe febris pe
ſtilen. ⁋Et⁹ vlc⁹ q̃dẽ ⁊ dolor et
Cõtra vlcus. incẽdiũ q̃ ſolẽt euenire i iſto ca
ſu curant̃ ſeu remouẽt̃ curatio
ne habita.c.de igne pſico ⁊ for
mica. ⁋Et ſic deo dãte ꝯpleta ẽ
doctria pñtꝭ capl̃i curatiõis cu
ratiue carbũculi ⁊ ãtracꝭ. Cui⁹
nomẽ ſit benedictum.

Ca.xx. ⁋Cap.xx. De curatiõe carbun
culi buboĩſqʒ peſtiferi ⁊ artoim
q̃ comitant̃ febrẽ peſtilẽtialẽ et
verã peſtẽ. Et ꝺ cura ꝟe peſtis.

Dinceps tã peſtis
ꝙ a ꝑatũ peſtilen=
naliũ cura ẽ ponẽ
da. Quib⁹ eq̃dem
vcʒ ⁊ a ꝑatib⁹ pe=
ſtilẽtialib⁹ ⁊ peſti
fero morbo ꝯtagioſo. Niſi i bre
ui det̃ auxiliũ i vanũ ꝓfecto la=
borarẽt̃: nã ħ morb⁹ rapax ita
velocit̃ ſuã opationẽ agit i ħũa
no corpe: ꝙ ſi itra paucas horas
ꝯfirmat⁹ fuerit: morb⁹ iſte cõta
gioſus nullã deinde reſpiciẽs
miaʒ nullãqʒ curationẽ ſtati ꝙ
rapit deuorat. ⁋Quid ergo fa
Gal. ciendũ eſt in curatiõe iſta ꝑter
ꝙ id ꝙ dicit Ga. medicoꝝ lucer
na ꝺt ei Gal. fortꝭ egritudo for
ti atqʒ veloci curat̃ r̃medio. ⁋Jn
Intentiones quattuor. curatiõe itaqʒ iſta ꝑ egrotatio=
nũ q̃tuor itẽtiões req̃rũt̃. Pria
ẽ vitã ordiare. Scd̃a materiã
peccãtẽ euacuare cũ aliquo me
dicamine ħñti bezardicã virtu
teʒ. Tertia cõfortare cor came
rãqʒ ẽt q̃tidie ex bono aere mu
nire. Quarta materiã ꝯiunctaʒ
eũare ipamqʒ acutꝭ medicami=
nib⁹ ſtatiʒ iterficiẽdo dũmõ fue
rit carbũcul⁹ vl̃ antrax: q2 vt in
q̃t Guido de cauliaco vir ma= guido de cauliaco
gne autoritatꝭ i arte chirurgie
carbũculi dñt igniri: bubones
ꝟo maturari. ⁋Pria q̃dem in= Prima
tẽtio ⁊ ſcd̃a tertia ve cõplent̃ ꝑ secunda et
ut dictũ eſt ꝺ curatiõe carbũcu tertia
li ⁊ antracis extra peſtilẽtiam intentio.
euenientiũ antecedẽtis capl̃i.
⁋Unum tñ notandũ eſt q2 ꝺ vnũ Nota.
de ꝯueniẽtioꝛib⁹ peſtẽ ħñtibus
eſt cõmoditas duarũ camerarꝝ
in q̃bus q̃tidie vt i ꝑcedẽti.c. di
ctũ ẽ ſpargat̃ aqua cuʒ aceto ⁊
aliĳs ibidẽ deſcriptis. Inſup q̃=
tidie lignis odoriferis ignẽ fa
cere multũ iuuat: ſicut ſunt ci=
preſſi iunipi roriſmarini lauri
ſaluie mirti ſtichados et ſilia.
⁋Et no. amice ꝙ in dictis dua
b⁹ cãerꝭ vna die in vna alt̃a in
alia iacere dʒ. Nã iſtã rectifica
tiõeʒ aerꝭ iſto mõ ordiatã mirꝝ
i modũ i curatiõe peſtis iueniſ
ſe cognouim⁹ cũ ſecuritate aſtã
tiũ medicorũqʒ igrediẽtiũ. ⁋In
ſup lʒ in ſupiori ca. q̃ ad ꝑnoia=
tas intẽtiones ſatis dictũ ſit tñ
aliq̃ neceſſaria multũqʒ vtilia i
curatione carbũculi ⁊ antracis
a peſte euenientiũ nõ ꝑtermit=
tani. ⁋Cum ergo cognoueris
eſſe peſtilentialeʒ carbũculum
ſtatim ſine aliqua temporis in Cauterizatio
termiſſione cauterizet̃ carbun=
culus cauterizatione profũda
vel aperto carbũculo cuʒ flebo
tomo in medio loci eſcharati.
Deinde intus ponere vnum ex

noſtris trociſcis de minio quātitatis vnius grani pineoli vel amigdale cū petiola deſup vnguēti egyptiaci i q̄ īgredit̄ vt arſenici nō niſi vtiliſſimū erit.

Nota. ¶Scias iſup q̄ iſta duo remedia iſup carbūculū mō q̄ ſupra applicata i carbūculo ꝛ ātrace pncipatū obtinēt.

Remotio eſchare ¶Carbūculo mortiſicato caſ eſchare pcurādus ē cū ſedatiōe doloris d̄ſup ponēdo iſtud empl̄m. ℞. folioꝝ maluarum capitū liliȷ̄ añ. ℳ. ȷ̄. radicū altee lib. ß. olib decoctis cum aq̄ piſtatis ꝛ cribellatis in decoctiōe cū farina ordei tritici linoſe ꝛ fenugreci añ. q̄tū ſufficit: deide arte ꝛ igne fiat empl̄z ſolidū addēdo butyri pinguedinis porcie. añ. ℥. iij. vitella triū ouoꝝ recētiū poſitorū q̄n deponit̄ ab igne croci. ℈. j.

Nota. ¶Et nota q̄ hmōi empl̄m pōt applicari tp̄e applicatōis vnius cuiuſcq̄ medicine acute. Et rō ē q: nō ſinit tm̄ dolorē cārı ſuper mēbrū nec pmittit multā materiam attrahere ad locum: imo dolorē cauſatum mirabilr̄ mitigat: materiāq̄ ad locū attractā iſenſibilr̄ reſoluit et ad exitū pparatꝫ oriſiciū vlceratiōnis eſcharoſe. ¶In pte q̄dē ſanavcꝫ i circuitu carbūculi ſpūtiliter ponitur defenſiuū annotatū in pcedēti ca. Uitellū etiā oui cū tm̄ de ſale trito ꝛ modico herbe ſcabioſe ꝯſolidecq̄ maioris ꝛ minoris optime ad inuicē piſtate ꝛ incorporate more emplaſtri mirum in modū carbūculo et antraci opitulatur. ¶Similiter quocq̄ in iſto caſu

Ueſicatiuū. multum iuuat miniſtrare veſicatiuum in pulſibus brachioꝝ carbunculo exiſtente in ſubaſſellis in cauiculis: in īguinib euenīēti carbunculo. Cui hec eſt forma. ℞. apȷ̄. riſi. ℥. j. ſemis viarbore. ℥. ß. cantaridarum. ʒ. ß. oīa adinuicē ꝯtūdant ꝯtuſione vltima cū modico leuati et aceti: deinde ponat̄ in locis p̄dictis ad q̄titatem fucaciole. ¶Remota eſchara locus mundificādus eſt incarnādus atq̄ ſigillādus eiſdē auxiliȷ̄s in precedēti. c. ānotatis ꝛ deſcriptis. ideo i neceſſitate illuc recurre q: ea que in eodē capitulo con memorata ſnnt: poſſunt accommodari p ſupplemēto pſentis.

Cura bubōiſ ¶Reſtat aūt de bubōe aliquid dicere. ¶Bubo autē peſtilentialis facta veſicatione put dictū eſt in locis p̄dictis maturetur applicatione infraſcripti emplaſtri. ℞. capitum liliȷ̄ radicū altee añ. li. ſ. ꝛ decoctis i aq̄ piſtentur cū vnciȷ̄s: duabus ficuū ſiccarū pinguiū nucleoꝝ nucis ℥. ß. axūgie porcine li. ß. i decoctiōe cū farina fenugreci linoſe tritici fiat empl̄z addēdo butyri. ℥. iij. vitella duoꝝ ouoꝝ. Itē ℞. et erit fortius maturatiuū capitum allioꝝ. ℥. iiij. cepe albe vel rubee ſi nō reperiant̄ albe. ℥. viij. radicū liliȷ̄ ꝛ altee añ. ℥. iiij. decoctis allio et cepa in furno ꝛ reliq̄s in aq̄ piſtent̄ oīa ſubtiliſſime adinuicē addēdo lib. ſ. empl̄i ſuperius nominati axūgie porcine. ℥. iij. tiriace. ℥. j.

Nota. ¶Et nota q̄ ante applicationem huiuſmodi emplaſtri multum cōfert per tertiā partē hore ſuper bubone ponere petias madefactas in decoctiōe altee et liliȷ̄ in aquā paruꝫ farine tritici butyri ꝛ olei oliuarum dulcium bulliant vnica ebullitiōe.

¶Bubone maturato incidat ferro vel igne vel potētiali cauterio ſm qđ meli⁹ tibi videbit ¶Deide ei⁹ vlc⁹ circa digeſtionē: mūdificationē: incarnationē atq₃ cicatrizationez eiſdem auxilijs pcurādū eſt: de qb⁹ plenarie in ſuperiori capitulo locuti ſum⁹: quare ꝑ tua neceſſitate eodē ſp recurrere potes. ¶Uiſa curatiōe carbūculi: antracis ⁊ bubonis peſtiferis comitantium febrem peſtilentialem ⁊ verā peſtez. Reſtat annotare curationē verā ⁊ breuē ferociſſime peſtis. Quā quidem curationē hmōi peſtis ꝑ adminiſtrationē infraſcripti electuarij ⁊ ordinis aſſumptionis eiuſdem in forma poculi ⁊ pillularū ⁊c. multoties experti ſum⁹ cum magno honore ⁊ vtilitate nō parua. Cuius hec eſt forma ⁊ ordo quo pcedēdū ē cū operationibus ſuis vz electuariuz ɔtra peſtem nobiliſſime operationis materiam venenoſaz a pncipalibus ad eorū emontoria trāſmittendo editū per me magiſtrū Joānem de Uigo in pſentiarū Julij pape.ij. Chirurgū. ℞. granoꝝ iuniperi garioſilorum nucis muſcate radicum enule. añ.ʒ.j. ariſtologie lōge ⁊ rotunde gētiane. añ.ʒ.iij. ſeminis portulace rađ. tunicis ꝺ ozonici ſeminis acetoſe ben albi ⁊ rubei. añ.ʒ.ß. ſpodij de cāna oſſis ꝺ corde cerui ligni aloes corrallorum omniuz: raſure eboris baccharum lauri maſticis. añ.ʒ.iij. rute.ʒ.ß. nucum ficuum ſiccarum dactilorum: paſſularū. añ.ʒ.iiij. croci.ʒ.ij.⁊ß. terebētine cardi benedicti diptami. añ.ʒ.j.⁊ß. ſeminum cōmunium amigdalarum dulciū pinearū auellanaꝝ. añ.ʒ.iij.⁊ß. Cinamomi liq̄ricie. ana.ʒ.ij. agarici trociſcati.ʒ.ij.⁊ß. peucedani.ʒ.j. terreſigillate boli armeni. añ.ʒ.x. coriādrorū preparatoꝝ mumie. añ.ʒ.ij. ʒeduarie.ʒ.vj. cāphore.ʒ.j. ſpērū triū ſandalorū ſpecierum diarodonis abbatis.ʒ.j. corticum citri ſeminis citri fragmentorū. añ.ʒ.iij. muſci.ʒ.j.⁊ß. tamarindorū.ʒ.vj. tiriace metridati. añ.ʒ.ij.⁊ß. foliorū ermolini.ʒ..j.⁊ß. oia terantur ſubtiliſſime. Deinde cum infraſcripto ſirupo magiſtrali fiat electuariū bone forme. ℞. aceti roſati aque roſate ſcabioſe acetoſe bugloſſe. añ.ʒ.viij. roſarū rubearū ſandalorū omnium. añ.ʒ.ß. boliarmeni terreſigillate terebētine diptami. añ.ʒ.vj. foliorū ermolini ſiue albini.ʒ.x. ſirupi de ſucco acetoſe de acetoſitate citri de ribes de granatis. añ.lib.ß. ſucci ſcabioſe ſucci apij erradicib⁹ ⁊ folijs ſucci feniculi: ſucci rute ſucci portulace ſucci granatorū acetoſorū ſucci pomoꝝ acetoſorū ⁊ limonū. añ.ʒ.iij. et ſemis bulliāt oia ſimul cū ʒuccaro ſufficiēti ſecundum artez ⁊ fiat ſirup⁹ bone forme. ¶Itē pillule ad conſeruandum hominem a peſtilentia ſupreme operationis que capiuntur in aurora ſemel vel bis in hebdomada ad quātitatem dragme vne cum modico aceti roſati: ⁊ tantundem aque acetoſe et alijs ſingulis diebus vnam pillulam ad inſtar ciceris eadem hora capiendo quarum pillularū hec ē deſcriptio. ℞. pulueris ſugi⁹ bezardici.ʒ.j.⁊ß. alo

(Margin notes: Cura peſtis vere. — emplꝫ — ſirup⁹ magiſtralis — pillule)

es epatici. ʒ. iiij. mirrhe. ʒ.ſ. ꝛ
ß. croci. ʒ.ſ. de omnibus cũ ſiru
po magiſtrali ꝛ electuario ꝑdi
cto. añ. q̃tũ ſufficit forment pil
lule ad modũ ciceris. ¶ Itẽ. ℞.
cõfectionis amech electuarij

Electuariũ ſolutiuũ

roſati Meſue. añ. ʒ.ſ. diacapto
liconis diaprunis nõ ſolutiui.
añ. ʒ.j.ß. electuarij magiſtralis
ſiue ꝯtra peſtẽ prenoiati. ʒ. iiij.
miſce ꝛ erit electuariũ ſoluti-
uũ. ¶ Modꝰ aũt curãdi hoiem
peſte vexatũ hic ẽ. ¶ In primis
cũ cognouerit homo ſe peſte i
toxicatum eſſe ſtatiz ꝛ ſine mo
ra ſumat infracriptũ ſingula-
re remediũ. ℞. cepa duo alba ꝛ

pomũ magiſtrale.

cõcaua ea in ſupiori ꝑte: deide
ponaꝫ i fouea. ʒ.j. electuarij no
ſtri nõ ſolutiui: quo facto deco
quanꝫ i furno vſq̧ ad perfectã
cocturã: ꝑinde ac ſi eſſent man
ducanda: deinde piſtentur ali
quantuluz ꝛ exprimanꝫ: cui ex
preſſioni ſiue colature adda-
tur. ʒ. ſemis electuarij vltimi
ſolutiui nominati caſie manne
electi. añ. ʒ. ß. cũ aqua acetoſe
ſcabioſe. añ. quãtũ ſufficit: fiat
poculũ breue. Cuius officium
ẽ materiã venenoſã a principa
libus membris mox ad eorum
emontoria tranſmittere: eãq̧ ꝑ
ſudorẽ ac per ſeceſſum mirabi

Nota.

liter purgare. ¶ Et nota ꝙ quã
to citius capietur poculũ ꝑdi-
ctũ tãto meliꝰ erit imo debet
capi ſine aliqua ꝓcedenti dige
ſtiõe. Et ratio eſt: qꝛ talis egri
tudo nõ preſtat inducias egro
tanti. Imo (vt ſuperius dixi-
mus) nullã in curatiõe miſeri-
cordiam preſtat: qꝛ ſtatim ſuũ
expedit patientẽ. Et ſi erit ne-
ceſſe poculũ reiterare: fac ſemꝑ
iuxta tenorẽ virtutis patiẽtis.

¶ Item ad eãdem intentionez
valet ſummopere ſumere gra
na tria pulueris noſtri loti cũ
aqua roſata incorporata cũ. ʒ.
ß. zuccari roſati. ꝛ fiãt bolitres
cũ zuccaro albo: nã iſte puluis
prouocat interdum ſudorẽ ali
quãdo vomitũ: ſepiſſime ſeceſ
ſum cũ eductione materierum
peccãtiũ. Et iſte puluis vocaꝫ
ꝓcipitatꝰ. Sumpto poculo ſub
ſequẽti die põt dari hic ſirupꝰ

Puluis.

qui ſũme vz i iſto caſu. ℞. ſiru-
pi acetoſi de acetoſitate citri
de ſucco endiuie añ. ʒ. ß. aqua
rum endiuie acetoſe bugloſſe.
añ. ʒ.ſ. miſce. Sũpto ſirupo ꝑ
q̃tuor dies vtiliſſimũ ẽ hãc po-
tionẽ ſumere. ℞. manne electi
diaprunis nõ ſolutiui. añ. ʒ.j.
caſie. ʒ. ß. cuz aqua endiuie ace
toſe violarũ fiat potio curta
addendo. ʒ.j.ß. ſirupi violati.
¶ Pro cõfortatiõe ẽt cordis iter
duz ſumere de cõfectiõe cordia
li habita in ſuperiori. c. vtiliſſi
mum eſt. Item vtiliter datur
tiriaca fina cũ modico electua
rij nr̃i magiſtralis bezardici
cũ ſirupo acetoſo de acetoſita
te citri ad quantitatẽ caſtanee
añ prãdiũ ꝑ ſex horas: ꝓſeruat
enĩ a peſtilẽtia ꝛ ipſam curat
vna cũ ꝓnoiatis auxilijs. Itẽ iu
uant ſummopere fricatiões in
ꝓncipio extremitatũ ꝛ adminí
ſtratio cliſteriũ leniẽtiuz. Deni
q̧ quo ad regimen ſex rerum
nõ naturaliũ nõ ſecus tractã-
di ſũt hi q̃ peſte laborãt quem
admodũ dictum eſt in precedẽ
ti cap. ¶ Et ſic deo dãte comple
tus eſt ſermo preſentis capitu
li: cuiꝰ nomen ſit benedictum.
¶ Capituluz. xxj. De ſignifica
tione ꝑfecte maturationis exi-

ſirupꝰ.

Potio

Ad cõfortandũ cor

turarũ ⁊ earũ inciſſione penes viam antiquorũ prout euenire poſſint a capite vſqꝫ ad pedes: ⁊ de breui ⁊ vera cura earum.

Exitura.

Xitura itaqꝫ eſt q̄libet apoſtematio i q̄ ſanies aggregata ⁊ collecta reperitur ex adiutorio medicinarũ ſuppoꝛationẽ cauſantiũ ⁊ cũ nature adiutorio. ¶Cui⁹ multiplices ſunt ſpecies.

Spẽs tres.

Quedam ſunt que vocant̄ cãmarate ſeu caurine alio nomine: et in iſtis quãdo efficit̄ inciſio: inuenit̄ ſanies in vno loco et in alio caro mala: deinde ſub p̄dicta carne cõtinet̄ alia ſanies: ⁊ ideo iſte vocãtur exiture cãmarate propter earũ abſcõſiones ⁊ cauernoſitates q̄ ſequũtur i iſtis exitũris vna poſt aliã. Alia ſpẽs ẽ q̄ vocat̄ albir. i. topinaria: ⁊ iſtã plerũqꝫ vidim⁹ euenire i capitibus pueroꝝ. Eſt ẽt alia ſpẽs q̄ i capite oꝛit̄ q̄ apd̄ modernos tapla nũcupat̄: ⁊ iſtã ſepe vidim⁹ cũ oſſis coꝛruptione euenire vt teſtat̄ Guil. de ſali. Iſtud gen⁹ exiture etiã cũ oſſis coꝛruptione euenire vidim⁹ in egritudine nouiter in tẽpeſtate noſtra reperta fere per totum mũdũ q̄ moꝛb⁹ gallic⁹ appellat̄.

Guil. d ſaliceto.

Alie sũt oẽs abſolute vocãt̄ exiture Nã alia calida: alia frigida: et alia mixta repit̄ de q̄b⁹ aliter d̄ ſcribere nõ curabo: qꝛ (vt inq̄t ille bon⁹ noſter Guido de cauliaco) de noib⁹ nõ eſt curãdum dũmodo rectas intẽtiones curatiuas habeamus.

Guido de cauliaco.

Signa

¶ Signa itaqꝫ p̄fecte maturatiõis vniuſcuiuſqꝫ exiture ſunt iſta: teſtem adducẽdo Auicẽnã dicẽtẽ. Cũ videris lenitatẽ quãdã ⁊ ſedationẽ doloris ⁊ pulſationis tũc exiſtima q̄ apã perfecte ſit maturũ. Clarũ eſt ergo q̄ ſedatio doloꝛis in apãte calido inflammatiõis pulſatiõis febris ẽ cũ loci lenitate q̄dã. Iſta oĩa ſũt ſigna denotãtia apoſtema ad perfectam exituraꝫ deueniſſe.

Autcẽ.

Exiture vero calide hec ſunt ſigna. ¶Pꝛĩa q̄ medicinaꝝ adiutoꝛio ſuppoꝛtãtiũ ad aggregationẽ ſanioſitatis cito euenit. ¶Scdm̄ ſignũ eſt qñ loc⁹ inrenit̄ multũ rubicũdus. ¶Tertiũ ſignũ eſt eminẽtie apãtis qñ ẽ valde eleuata i foꝛma acuta pineali. ¶Quartũ eſt p̄ doloꝛem intẽſuꝫ: qꝛ tũc eſt ſignũ q̄ materia eſt magis acuta. ¶Quintũ ſignũ eſt p̄ febrẽ: qꝛ ad exiturã calidã ſemp̄ neceſſario ſequit̄ febris ⁊ eo maxime circa generationẽ ei⁹ ſanioſitatis.

Signa calide exitur.

¶Exiture ꝟo frigide hec ſunt ſigna ¶Pꝛimũ qñ materia multũ repugnat maturationi ꝓpter defectũ ſue frigiditatis: qꝛ oĩs cita maturatio tã ex parte caliditatis materiei q̄̃ ex parte caloris naturalis mẽbꝛi: ⁊ medicine ſanioſitatis introductiue adminiſtratiõe nõ efficit̄ niſi a calido ⁊ hũido: vt teſtat̄ Gale. iiij. de ingenio ſanitatis.

ſigna exiture frigide.

¶Secũdũ ſignũ ſumit̄ p̄ albedinem loci: nã loc⁹ tarde ad rubedinẽ euenit: imo nõ accidit rubedo niſi in longo tp̄e: qꝛ materia nõ obedit digeſtiõi: ⁊ iõ vt plurimũ ẽ iepta maturatiõi. ¶Tertiũ ſignũ ſumit̄ a tumefactiõe ⁊ eminẽtia loci. Nã i apãte ſeu exitura a materia frigida genita nõ apparẽt multũ eminẽtie eleuate imo poti⁹ q̄daꝫ planicies. Et rõ eſt: qꝛ materia exilẽ

te groſſa de ſui natura eſt que
rere locũ depreſſum ⁊ nõ ſupre
mũ. ¶ Quartum ſignũ ſumit a
dolore: nã dolor q̃ eſt i eo ſꝑ eſt
paucus. ¶ Quintũ febris ſignũ
ſumit a febre: nã febris raro ꝯ
ueniat in iſta exitura frigida.
¶ Sextũ ſignũ ſumit a ꝯplexiõe
egrotãtis. Nã laborãtes exitu
ra iſta ꝑ maiori parte cõplexio
nis flegmatice ⁊ melancholice
incisio iudicant. ¶ Cũ ḡ videris exitu
ram groſſe cutis in q̃ via medi
cinaꝝ maturantiũ nõ ſperatur
eruptio: tunc non excuſat quin
ipſa ꝑforet cõdecẽti ꝑforatiõe.
Et iuxta antiq̃ꝝ doctrinã inq̇t
eꝫ Antil⁹. Si exitura fuerit in
Mod⁹ capite icĩſio ſit eq̃lis. ¶ Et ſic cũ
incidẽ radice natiuitatis piloꝝ ⁊ nul
di. latenus trãſuerſa ne pili i ſuo
ortu cooperiãt eã. Dixit etiaꝫ
q̃ñ ẽ locus ei⁹ occult⁹ tũc ꝑfora
tio ſit lata. ¶ Et ſi i naſo accide
rit: ꝑforet eq̃lis: vcꝫ iuxta lon-
gitudinẽ naſi. ¶ Si fuerit ꝓpe
oculũ: et dꝫ ꝑforatio ad inſtar
capitis lune noue: faciendo ſꝑ
cadere tortuoſitateꝫ lune infe
rius. ¶ Si auteꝫ acciderit i mã
dibulis incidatur equali inci
ſione ꝓpter cõpoſitionẽ eq̃lem
huiuſmodi loci. Hoc ꝟificatur
et corporib⁹ ſenũ q̃ñ ſunt maci
lenti. ¶ Poſt aures ꝟo ꝑforetur
equaliter. ¶ Brachia aũt, cubi-
ti man⁹ ⁊ digiti ac inguina om
nia ꝑforentur in longitudine.
¶ Inquit ẽt ideꝫ Antilus. Et ſi
fuerit exitura ꝓpe coxas perfo
retur ꝑforatione rotunda que
rotunda perforationeꝫ obliq̃t
⁊ apprehẽdit de lõgitudine cor
poris cũ aliq̃li latitudine ipſi⁹
Subiũgẽdo idẽ Antil⁹: nã cuꝫ
loc⁹ iſte nõ ꝑforet rotũde nõ eſ-
ſet incõueniẽs vt aggregarent
materie ex q̇b⁹ ſepenũero fiſtu
la poſſit gñari. ¶ Exitura q̃ꝫ q̃ i
ano orit ꝑforet ꝑforatiõe ad ſi-
militudinẽ lune noue. ¶ In late
re ꝟo ⁊ coſtis icĩſio ẽ facienda
iuxta longitudinẽ coſtaꝝ. ¶ In
teſticul' aũt ⁊ ꝟga eq̃lr icĩſio ẽ
faciẽda ſꝫ lõgitudinẽ. ¶ Inq̇t ei
ꝑſat⁹ vir ⁊ ſim⁹ attẽti vt inciſio
ſequat figurã loci exiture ꝙ̃to
magis potuerim⁹. ¶ Coxe ãt ⁊
adiutoria i lõgitudinẽ ſꝑ icidã
tur. Aduertẽdũ tñ ſꝑ ẽ ne fiat i
ciſio neruoꝝ villoꝝ venaꝝ atq̃
chordaꝝ. In crurib⁹ ⁊ tibijs ꝑfo
ret ſꝫ lõgitudinẽ. ¶ In lacertis
ꝟo vẽtr' ⁊ dorſo ac ſubaſellis ꝑ
foret ꝑforatiõe capiẽte latitudi
nẽ mẽbri ne fiat i ea ſin⁹ ex q̃ fi
ſtula gñari valeat. ¶ Facta ap Facta
tiõe exiture ⁊ ſuat' documẽtis inciſio
annotatis. c. de cura flegmõis ne.
circa ei⁹ inciſionẽ: impleatur
loc⁹ ſi nõ fuerit timor de emoro
ſagia ſanguinis licinio facto
de veteri panno lineo: vel de ve
teri bombice: vel de ſtuppa le-
ni madefacta cũ albu. oui ⁊ vi-
tello ei⁹ ꝯquaſſatis cũ modico
olei ro. lꝫ ꝓhibeat a bruno ois
poſiti hũectatõis. c. de icĩſione Dige-
exituraꝝ. ¶ Deinde digerat loc⁹ ſtiuũ.
cũ digeſtiuo facto ex tereb. cla
ra cũ vitel. oui p. iij. vł. iiij. dies
vel loco tere. oleũ roſ. ⁊ erit ma
gis ſedatiuũ doloꝝ. Ponẽdo ſꝑ
cũ iſta digeõne emplꝫ ſraſcptũ.
℞. farine ordei farie fabaꝝ ⁊ lẽ emplꝫ
tiũ farie tritici añ. ℥. iij. cũ deco
ctõe mal. arte ⁊ igne fiat emplꝫ
ſolidũ addẽdo i fine coctur' olei
roſ. olei camomil. añ. ℥. ij. buty
ri olei cõis ana. ℥. j. ⁊ ß. vitella
duoꝝ ouoꝝ poſitoꝝ inõ q̃. ſ. in
ſupioꝛib⁹ capl'is pleruq̃ꝫ dictuꝫ

fuit. Iſtud enim emplm̄ i iſto tpe mirabilr iuuat dolorē ſedādo: digeſtionē ꝓcurādo ⁊ materiā ad orificiū vlcerationis attrahē do: ⁊ ꝓhibꝫ ne labia cruda effi ciant. ¶ Celebrata digeſtione vlcꝰ mūdificādū ē. Deinde icar nādū. Poſtmodū ſigillādū eadē rōa auxilioꝝ .c. de cura fleg. annotata. quare illuc recurre.

C.xxij. ¶ Cap. xxij. De forunculo ⁊ eius curatione.

Forunculus. Forūculꝰ eſt apa puū vt plurimū a ſanguine groſſo genitū cū dolore circa maturationem eiꝰ ſatis intenſo ⁊ pulſatiuo: eſt inſup fere

ſignū. cuꝫ oibꝰ accidētibꝰ flegmonici apātis. ¶ Unū tn̄ potiſſimū ſignū hꝫ qđ nō reperit̄ in flegmone. Et hoc quidē ſignū eſt ꝙ in ſui eruptiōe q̄ vt plm̄ ſequit̄ ſine ferro vr̄ ab ipſa eruptione emanare q̄daꝫ materia groſſa ad iſtar nerui putrefacti. ¶ Et nota ꝙ ſi nō adhiberent̄ remedia opportuna eſſet de facili de forūculo ad carbūculū trāſire. ¶ Circa itaqꝫ curationē huiuſmodi forūculi tres reqrūt̄ intētiões. Pria ē vitā ordinare. Secūda materiā āncedētē purgare. Tertia cōiūnctā remouere.

Pria i tētio ⁊ ſcōa. ¶ Pria itētio ⁊ ſcōa ꝯplent̄ ꝑut dcm̄ eſt i cap. de cura flegmōis.

Tertia itētio. ¶ Tertia itētio q̄ ē materiā cōiūctā remouere ſic ꝯplet̄: vcꝫ ꝑ adminiſtrationē localiū maturātiū: qꝛ iſtud apa ſp euenit ad maturationē ⁊ nūq̄ ad reſolutionē.

Maturatiuū. Maturatiui q̄dē optimi hec eſt forma. ℞. capitū liliȷ albi. ℥. vj. radicū bugloſſe tenelle. ℥. ij. folioꝝ maluaꝝ ⁊ violaꝝ añ. M. j. oibꝰ i aq̄ decoctis ⁊ ex pſſis piſtent̄ optie Deinde i decoctiōe p̄dictaꝝ rerū cū farina tritici ⁊ ordei fiat emplꝫ ſolidū ad ignē addēdo in fine cocture butyri. ℥. ij. olei dulcis. ℥. iiij. pinguedinis porcine. ℥. iij. ⁊ ß. vitella duoꝝ ouoꝝ croci. ℈. j. deinde cū p̄dicta rerū piſtatura adinuicē icorpent̄: ⁊ de eo more empli calidi applicet̄. Faciēdo ſp i hora mutationis hm̄oi empli crebrā pāni linei applicationē madefacti cū iſto cathaplaſmate liq̄do. ℞. li. iij. decoctiōis p̄dicte farine ordei farie tritici añ. ℥. j. ⁊ ß. olei cōis butyri axūgie porcine liq̄facte añ. ℥. ij. ouoꝝ vitella nūero. iiij. bulliāt oia ſit̄

cathaplaſma.

p̄ter ouoꝝ vitella vſqꝫ ad cōſūmationē q̄rte ptꝭ: deide addāt̄ dicta vitella ouoꝝ. Iſta ei euaporatio ꝑ petiā calidā ſup forūculo admiſtrata mirū i moduꝫ iuuat i diſponēdo māꝫ ad feſtinā maturationē ⁊ exitū ipſiꝰ ꝓcurādo dolorē mirabilr ſedat. ¶ Cū ḡ videris forūculū ipꝫ ad maturationē deueniſſe ⁊ māni groſſaꝫ ⁊ trūboſaꝫ purgari: tūc cū p̄dicto emplo nō niſi vtiliſſimū ē adiuuar abſterſionē ponēdo petiā p̄uā ſup orificio forūculi infraſcp̄ti abſterſiui. ℞. terebētie clare. ℥. ij. ⁊ ß. mellis roſati. ℥. j. ſucci apij. ℥. vj. bulliāt oia ſimul vſqꝫ ad ſucci ꝯſūmationem: deinde addant̄ farine ordei farine tritici farine fabarū. ℥. ij. ⁊ ß. croci. ℈. ß. vitellum vniꝰ oui recētis. Iſtđ nāqꝫ mūdificatiuū cū applicatiōe dicti emplꝛ iuꝫ ſummope ꝓ purgatione materiei groſſe i forūcłō genite. ¶ Sedato dolore et inflāmatione loci ⁊ aliq̄ntulū loci exiſtente materia groſſa pur=

Abſterſiuum.

gata: pcedēdū eſt p integra ſa
natiōe ei⁹ cū adminiſtratione
Diacħ= lonis. vnguēti īfraſcripti. ℞. diaqlo=
nis albi ſine gūmis. ℥.ij. tereb.
clare pīguedīs porcīte añ. ℥.ij.
ꝛ ß. litargi. aurei ꝛ argēti minij
añ. ʒ.ß. ceruſe. ℥.j. olei ro. ℥.j.ß.
ꝛ ad ignē ſp cū baculo agitan=
do fiat cerotū ī bōa forma ad=
dēdo de cera alba quātū ſuffi=
cit. Signū ꝟo pfecte cocture ē
qñ acqrit formā nigrā. Iſta eſt
nr̃a breuis curatio quā ſepenu
mero experti ſumus nobiſq ꝛ
egrotātib⁹ bñ ſucceſſum eſt.

¶Tractatus ſcd's ſcdi libri de
apoſtematibus frigidis ī gña
li cōtinēs capitula xij.

Cap.j. ¶Ca. pmū de apātib⁹ frigidis.

EX humori=
bus aūt frigidis
in qcūq pte hūa
ni corpis ſolent
accider apāta di
uerſarū qualitatū: tā ī q̄litate
q̄ ī quātitate: ꝛ tā ī cōpoſitione
q̄ ī ſimplicitate. ¶Sīplicia aūt
apāta frigida ſunt ſicut glādule
ſcrophule nodi ſephiros vndi
mia cācer vētoſuz apā et aquo
ſum. Quedā iſtoꝝ aliqñ p adu
ſtionē efficiunt cōpoſita vt ple=
rūq accidit in cācro ꝛ in ſephi
ros. Nōnūq aliq̄ iſtoꝝ etiā effi
ciūt cōpoſita p admixtionē hūo
rū vt accidit ī vndimia. Gene=
rantur aūt iſta apāta dura: vcz
ſcrophule ꝛ q̄ eoꝝ curſu currūt
ex flegmate groſſo vel ex melā
cholia indurata. Aliqñ quedā
generātur ex flegmate ſubtili
ſicut ſūt apoſtemata vndimio
ſa. Aliquando ex flegmate ſub
tili aquoſo et generatur apo=
ſtema aq̄ſum ꝛ idropiſis. Ali=
quādo ex flegmone vaporoſo
generat apoſtema ventoſum.
Generantur inſup aliquādo et
eo maxime in pueris quoddaz
gen⁹ exiture frigide in q̄ repit
materia ad iſtar ſucci lagana
rū: q̄ mltotiēs eueniūt ad gña=
tionē ſanioſitatis abſq dolore
ꝛ pulſatiōe ꝛ ſine loci mutatio
ne in ſuo colore. Qd' eſt contra
mētē Aui. vt in ſuperiorib⁹ ca=
pitulis dictū eſt. Dicit em Aui. Aui.
Et ſcias de apātib⁹ in exterio=
bus in quib⁹ nō ſit pulſatio nū
q̄ generāt ſaniē. ¶Et nota hic Nota.
q ego intelligo de apātib⁹ ca=
lidis tātūmodo: quia (vt ſupe=
rius diximus) vidimus multa
apāta frigida ad exiturā ꝛ ad
ſaniē deueniſſe abſq dolore et
pulſatiōe. Itaq ſigillatiz deo
dante in preſenti tractatu d' cu
ratione iſtoꝝ tam via theorice
q̄ practice vtilem ſermonē de=
ſcribere curabo.

¶Cap. ſcd'm de vndimia. Ca.ij. Undi= mia.

VNdimia itaq teſtez
adducēdo Gal. xiij.
terapentice eſt apo
ſtema flegmaticū in
colore albū in ta=
ctu molle ſine caliditate ꝛ ma=
xime quādo eſt purū. ¶Qualr
efficitur cōpoſitum iſtud apo=
ſtema ſatis dictū fuit. c. de apo
ſtematib⁹ flegmonicis: quare
illuc recurre. ¶Et veruz quidē gña= tio ei⁹.
ꝛ ſimplex apoſtema vndimio=
ſum gñat ex flegmate natura=
li: quod vt inquit Auicē. prima Aui.
primi. c. de humoribus. non eſt
niſi ſanguis diminute deco=
ctus. ¶Et inſuper cum pauco
dolore: ꝛ maxime quando cau
ſatur a cauſa antecedēte. Ali=
quando (vt inquit Auic.) iſtud

Signa. apa ꝯtingit cāri a cā ꝑmitiua: ꝛ tūc nō euacuaꝶ illō apa a dolore lꝫ ſit de raro ꝯtingētī ꝙ vndimia euenerit a cā ꝑmitiua. ꝛ rō eſt: qꝛ raro accidit apa ſtati cū ex cā ꝑmitiua: ſed vt plurimū rōne doloris: hūores q̄ concurſuꝫ hn̄t ad locū leſuꝫ nō ſūt frigidi: ſꝫ calidi: qꝛ inſtra natu re qbꝰ intēta eſt ſuccurrere mēbro leſo ab aliq̄ ꝑcuſſione ſūt: veluti ſāguis: ſpūs: ꝛ cholera: ex qbꝰ n̄ frigidū lꝫ calidū gn̄aꝶ apa.

Nota. ¶ Et nota ꝙ potiſſimuꝫ ſignū vere ꝛ ſimplicis vndimie eſt facilis cauſatio fouee ꝑ digitorū ꝑſſurā: qꝺ ita nō ſeqꝶ in eleuatiōe: qꝛ ipa cauſaꝶ a materia magis groſſa et vaporoſa.

Aui. Et iō vt inq̄t ꝑfatus Aui. vt plurimum eiꝰ cā eſt a vapore flegmatis: ꝛ tunc ipſa vndimia dicīꝶ de gn̄e eleuationis. i. ꝺ gn̄e apatis ventoſi ꝑ eleuationem.

Terminatio. ¶ Ceterū terminaꝶ vt plurimū iſtō apa ꝑ viā reſolutiōis. Et raro facit ſaniē ꝛ maxīe qn̄ a medico fuerit bn̄ tractatū: put īmediate poſt iſtō capꝫ de cura tiōe ipſiꝰ leuiorē notitiā ꝺſcribā.

Tpa. ¶ Habet etiā q̄tuor tpa: vꝫ principiū: augmētū: ſtatū et declinationē. ¶ Habet inſup fieri iſtō apa a cauſa ꝑmitiua añcedēti ꝛ ꝯiūcta. A cā ꝑmitiua velut caſus ꝑcuſſio malūꝗ regimē.

Cauſa ¶ Cā añs eſt repletio hūoris flegmatici. Cā vō ꝯiūcta ē hūor flegmaticꝰ in loco apatis cōiunctus atꝗ aggregatus.

Ca. iij. ¶ Cap. iiij. de cura vndimie.

Intentiones Curatio apatis moll’ cōpleꝶ q̄tuor intētionibꝰ. Pma ītētio cōpleꝶ per vite ordinationem. Scda ꝑ materiei antecedentis purgationē. Tertia ꝑ materiei ꝯiuncte reſolutionē. Et vt plurimū iſtō apa reſoluitur (vt aſſerunt doctores ꝛ antiqui ꝛ moderni) ex adminiſtratis ꝛ debite adminiſtrādis. Quarta cōpletur ꝑ accidentiū correctionem.

¶ Prima quidem intentio cōpleꝶ debito regimine ſex rerū nō naturaliū vt ſunt aer: cibus: potꝰ ꝛc. Prima ītētio.

Cibus itaꝗ et potus vndimie euenītis a cā añcedēti ſit ꝺclinās verſus calidum et ſiccum. Comedat ergo patiēs carnes caſtrati potius aſſatas q̄ elixatas: ꝛ ſint carnes caſtrati vituli gallinaꝝ caponū ꝛ auiū ī arboribus degentiū ꝛ non in aq̄. Uinum etiam vtiliter daꝶ mediocriter limphatū: dūmō ſit albū ꝛ odoriferū. fercula ēt eiꝰ decocta ī brodio carniū dn̄t fieri ex riſo panatella grue ꝛ huiuſmodi Legumia oīa: ꝑter cicera euitanꝶ ī iſto caſu. ſilr̄ q̄ꝫ radices ꝑter bauciā feniculum petroſiliū: qꝛ oīa iſta vtiliꝶ tolerāt.

Scda ītentio ¶ Scda intētio q̄ eſt materiā antecedētē digerere ipamꝗ digeſtaꝫ euacuare ſic cōpleꝶ.

Digeſtio. ¶ In pmis digeraꝶ materia ſumendo hūc ſirupū. ℞. ſirupi de ſucco endiuie oximellis ꝯpoſiti de duabus radicibꝰ añ. ℥. ß. aquaruꝫ feniculi ſcabioſe cicoree. añ. ℥. j. miſce. ¶ Sūpto iſto ſirupo ꝑ quatuor dies purgetur patiēs purgatione iſta.

Potio ℞. caſie diacaptoliconis. añ. ʒ. vj. elec. idi. maio. diaſiniconis añ. ʒ. j. ß. cū decoct. cōi fiat potio curta addendo. ℥. j. ꝛ ß. ſirupi vio.

Pillule ¶ Item ad eandem intētionem vtiliter adminiſtrantur pillule hermodactilarum vel

ſetidarũ:quãtitas eoꝝ eſt.ʒ.ſ.
¶Ceterũ interdũ ſumere bucel
lã vnã optime caſie ante pran
diũ p q̃rtũ vni⁹ hore nõ niſi vti
liſſimum erit. Uel facias ſic.℞.
agarici trociſcati pillulaꝝ feti.
aggregatiuaꝝ.ana.℈.j.cũ aq̃
feniculi formenṫ pillule quĩq̃.
tertia ĩtẽtio. ¶Tertia intẽtio q̃ eſt materia
ↄdũcta remouere cõpleṫ admi
niſtratione localiũ.¶Undimia
itaq̃ a cã antecedẽti eueniẽti
(dũtaxat repiaṫ ſine dolore et
ſine interpoſitiõe humoꝝ cali
dorũ) i p̄mis dieb⁹ nõ niſi vtiliſ
ſimũ eſt totũ mẽbrum illinire
vnctio ex iſta vnctione.℞.olei camo.
olei ane.olei mirti.roſ.añ.℥.ij.
nucũ cipſſi abſin.camo, aneti.
ſquinãti ſtichaõ añ.M.ß.terẽ
da teranṫ groſſo mõ:deide bul
liãt cũ ſufficiẽti quãtitate opti
mi vini odoriſe.vſq̃ ad ↄſũma
tionẽ medietatis vini:deide co
leṫ ⁊ iteꝝ bulliat p̄dicta colatu
ra cũ p̄dictis oleis ⁊ paꝝ aceti
vſq̃ ad ↄſũmationẽ toti⁹ cola
ture:hoc facto cũ cera al.ſuffi
ciẽti arte ⁊ igne fiat linimentũ
addẽdo in fine litargirũ aurei
⁊ argẽtei.añ.℥.iij.bolia.℥.j.⁊ß.
Nota. ¶Et nota amice q̃ añ applica
tionẽ hm̃õi linimẽti expediẽn
tiſſimũ eſt locũ vndimioſuȝ la
uare ex iſta decoctione tranſa
ctis p̄mis dieb⁹ trib⁹ ſue na
Lotio tiuitatis.℞.camo.roſ.mirtil.
abſin.ſticha.añ.M.ß.balau.nu
cũ cipſſi.añ.M.j.⁊ ß.ſquinã.fa
rine roriſma.añ.paꝝ ſalis alu
mi.roche.ana.℥.j.⁊ß.mellis.℥.
iij.bulliãt pri⁹ omnia ſimĺ tri
turatis triturãdis cuȝ ſufficiẽ
ti q̃titate optimi lixiuij ↄfecti
ex cinere quercino ⁊ lignoꝝ vi
tis ⁊ paꝝ aceti qõ lixiuiũ nõ ſit
nimis forte vſq̃ ad ↄſũmationẽ
tertie ptis.¶Et nota amice qõ Nota.
iſta duo remedia accõmodate
adminiſtranṫ i p̄ncipio vſq̃ ad
augmẽtũ.Et inſuper addendo
parũ furfuris ⁊ ſapo.⁊ gallici l
hm̃õi decoc.mirũ i modũ valet
in ſtatu ⁊ declinatiõe hm̃õi ap̄a
tis.¶Ulteri⁹ accipe ſpõgiã ſatiſ Spongia.
tenuẽ ⁊ tãte amplitudinis q̃ to
tã vndimiam valeat amplecti ⁊
deinde in p̄dicta decoctiõe ma
defactã ⁊ bẽda ↄdecẽti faſciatã
ſummope iuuaſſe reperimus.Nã
(vt inq̃t Auicẽ.)in ſpõgia viget Auic.
⁊ virt⁹ reſolutiua ⁊ virt⁹ exicca
tiua quib⁹ duob⁹ indigem⁹ in
q̃t in cura.vndi.Itẽ ad idẽ ⁊ for Linimẽtũ.
tius erit linimẽtũ.℞.ole anet
tini camo.de lilio.añ.℥.ij.ruta
ciij.℥.j.nucũ cipſſi nũero.iij.fa
rine.ʒ.iij.cipi.ʒ.j.calcis i aq̃ ex
tincte.℥.vi.aluminis roche.ʒ.j.
⁊ ß.vini odoriſe.ciatũ vnũ ace
ti albi.ʒ.j.cõtũdẽda cõtundanṫ
groſſo mõ:deinde bulliãt oĩa ſi
mul vſq̃ ad ↄſummationem vi
ni deide coleṫ cui colature ad
daṫ de cera al.quãtũ ſufficit:li
targirij aurei boliar.añ.℥.j.mi
ſce ⁊ fiat linimẽtũ.¶Si mõ cõ
tigerit ipam vndimiã eſſe cum
dolore cõſiderãduȝ eſt:an a cã
p̄mitiua an a cã ãncedẽti eue
nerit ipa vndimia.¶Si a cã
p̄mitiua fuerit;neceſſariũ ẽ ali
qõ auxiliũ admiſtraṫ cui⁹ offm̃
ſit dolorẽ ſedare ⁊ mãm reſol
uere cũ aliq̃li exiccatiõe cuius
forma talis eſt.℞.fari.faba.fa
rine ordei farine lẽtiũ furfuris emplꝫ.
bñ triturati.añ.li.ß.cũ ſufficiẽ
ti ſapa et parũ decocṫ.altee ad
ignẽ fiat emplꝫ ſolidũ addẽdo
in fine cocture olei ro.camom̃.
mirti.ana.℥.ij.⁊ ß. Iſtud enim

emplřm vt ptȝ ꝯſiderãti ingre-
dientia hȝ virtutẽ ſedãdi dolorẽ
cũ aliq̃li reſolutiõe exiccatio-
ne atq; loci cõfortatiõe. Uel fa-
Aliud ciaſ ſic. ℞. radicũ altee li. ij. de
coctaꝝ in aq̃ cribellataruꝫ iteꝝ
bulliat p̃dicta crib. ad ignẽ pa
rũꝑ addẽdo olei mirti. olei ca-
mo. añ. ʒ. ij. cere al. ʒ. j. ꝛ ß. fari.
faba. recẽ. ꝛ cribellate fari. ordꝫ.
añ. ʒ. j. ꝛ ß. miſce ꝛ ola bñ icor-
porent ꝛ fiat mixtura ad iſtar ce
roti: eſt enĩ p̃ntaneũ remediũ i
iſto caſu. ¶ Uerum ſi fuerit ip̃a
vndimia cũ dolore a cã ãñcedẽ
ti cauſata: tũc neceſſario ip̃a vn
dimia erit aut flegmõides aut
heriſipilades. Nã ſi fuerit heri
ſipilades: tũc ſtatim neceſſariũ
eſt ſedare dolorem ꝛ remouere
heriſipilã q̃ꝛ niſi ſedato dolore
ꝛ remota heriſipila vndimia ñ
p̃t remoueri. ꝛ eſt rõ: q̃ꝛ ea q̃ va
lẽt i cura. ¶ Ue vndimie ſunt ca-
lide ꝛ ſicce ꝯplõnis. Calida ãt
ꝛ ſicca nõ ꝯueniũt ꝑ remotiõe
heriſi. minuſq; ꝯueniũt in ſeda
tione doloris ab ipſa heriſipi-
Gal. la ꝛ flegmone cauſati. Et iõ (vt
inq̃t Gal.) medicoꝝ lucerna qñ
duo morbi adiuicẽ cõiungunt
intẽtio medici dꝫ vacare p̃nci-
paliori ſine cuiꝰ curatiõe alter
ſanari nõ põt reſpectũ tñ habẽ
Q̃rta in- do alteꝝ morbũ nõ negligere i
tẽtio. cura eoꝝ. Quarta q̃dẽ intẽtio
q̃ eſt accidẽtia corrigere ſic cõ-
plet. ¶ Accidẽtia q̃dẽ que ſolẽt
euenire i iſto caſu ſunt iſta: vcꝫ
pruritꝰ ꝛ maxime qñ vndimia
euenit ab aliq̃ ſolõne ꝯtinuita
tis vł oſſiũ fractura ſeu diſloca
tiõe: vł q̃ꝛ aliqñ ꝯtigit iſtd apa
ſanari lꝫ ſit de raro ꝯtingenti:
vel q̃ꝛ accidit dolor ꝑpt̃ iterpo
ſitionẽ humoꝝ calidorũ. ¶ Si

adſaniẽ euenerit: maturet cuꝫ
emplõ de maluauiſco habito i
c. de cura fleg. cui nõ niſi vtiliſſi
mũ eſt addere fenug. ꝛ linoſaꝫ.
¶ Pro remotiõe itaq; doloris ꝛ
heriſi. aut fleg. in vndi. cauſati
ſtatim ſubueniendum eſt cum
adminiſtratiõe iſtius remedij.
¶ ℞. folioꝝ malua. ꝛ vio. añ. M. Cero-
j. rad. ligne boni. ʒ. ij. rad. altee tum.
li. ß. ſem. cito. ʒ. iij. ordei mũdi.
M. ij. bulliãt oĩa ſimul cũ aqua
ſuffi. vſq; ad ordei crepaturaꝫ:
deinde exp̃ſſis incidãtur ſꝫm la
titudinẽ: deide piſtent ꝛ cribel-
lent cribellatiõe ſubtili cui cri-
bellature addant olĩ roſ. ſꝫm re
ceptã olĩ mirti. olei vio. atq; ca
mo. añ. ʒ. ij. pinguedi. galli. vn
guẽti roſ. Meſue. vnguẽti Ga. Meſue
añ. ʒ. j. ſepi vituli. hedini ſeu ca
p̃tini. añ. ʒ. j. ꝛ ß. ꝛ iteꝝ ad ignẽ
ola adinuicẽ parũper bulliant:
deide cũ cera alba ſufficiẽti fꝫ.
cerotũ molle addẽdo in fine co
ctu. farine fab. bñ cribel. ꝛ recẽ-
tis fari. ordꝫ. añ. ʒ. j. Iſtd nãq; ce
rotũ i iſto caſu ẽ medicina ma-
gna: nã vt ptȝ ꝯſiderãti ingre-
dientia hȝ ṽtutẽ ſedãdi dolorẽ:
ꝛ remouẽdi heriſipi. cũ ꝯforta-
tiõe loci ꝛ aliq̃li reſolõne mate
riei faciẽtis vndimiã: q̃bꝰ oĩbꝰ
p̃rogatiuis p̃nominatis idige-
mus ꝑ cura. talis vndi. ¶ Se-
dato dolore ꝛ inflãmatiõe heri
ſi. vel flegmonis cauſati: tũc ꝑ
remotione vndimie ꝓcedendũ
eſt cũ reſolutiuo domeſtico: ha
bẽti locũ ꝯfortare: cũ aliq̃li co-
fortatione exiccatiõe ꝛ reſolu-
tiõe ac vnctuoſitatis examina-
tiõe. Intm̃ ꝗ materia ãñcedẽs
p̃ſertim cholerica ꝛ ſanguinea
nõ valeat ad ꝯiunctã trãſire: ne
iterũ recidiuũ faceret dolorem

faciẽdo:ꝛ iterũ locũ inflãmãdo
Ceroſtum. cui⁹ talis põt eſſe forma. ℞. vnguẽ.roſa. Me. vnguẽti Sal. añ.ʒ.iiij.olei ro.ↄpleti ol'i mirti.añ.lib.ß.olei camo.olei ane ti.añ.ʒ.ij.ſepi agni ſeu captini vitulini.añ.li.ß.ſuc.ſolatri ꝛ fo lioꝝ mirtil.ꝛ granoꝝ ipſi⁹ oiꝫ adiuicẽ piſtatoꝝ eq̃li portiõe. ʒ.iij.decoctiõis altee lib.j.bul liãt ola ſimul vſqꝫ ad ↄſumma tionẽ decoc.ꝛ ſucci deide addã tur infraſcripta;poſtmodũ cuꝫ cera al.ſufficiẽti fiat cerotũ in bõa forma.Et ſignũ ꝑfecte co= cture hmõi ceroti eſt cũ viderꝫ ipm formã acq̃ſiuiſſe nigrã vel
Ceroſtum. ſiĺeꝫ nigro.Et ſũt iſta.℞.litar= girij aur.ꝛ arg.bene triturati añ.ʒ.iiij.boliar.ʒ.j.ꝛ ß.ceru.ʒ. x.tucie pparate.ʒ.vj.calcis lo= te ꝛ decies extĩcte.ʒ.ß.Iſtõ ce= ro.amice mi i iſto caſu ſepenũe ro expt⁹ ſum vna cũ antedicto auxilio pſerti i dño.d.meo Re uerẽdiſſimo Cardiali alexan= drino q̇ diuti⁹ laborauit vndi= mia ↄplicata cũ apate vẽtoſo necnõ cum apate cholerico.Et fuit ab iguine i duab⁹ crurib⁹ et tibijs vſqꝫ ad pedes.Et hec curatio fuit cũ honore ꝛvtilita te ſolonis cẽtũ octogita duca= toꝝ aureoꝝ de camera.Et iſup (vt ſupi⁹ dixim⁹)plerũqꝫ ex hac cura.ꝛ lucrũ ꝛ honorẽ reporta= uim⁹:reſoluit eñi materiã fleg monicã faciẽtẽ yr.di. cũ aliq̃li exiccatiõe ꝛ loci ↄfortatiõe.In tm̃ ꝙ materia calida et acuta (vt ſupi⁹ diximus)faciẽs aliqñ dolore iterdũ pruritũ nõnunq̃ꝫ iflãmationẽ heriſipilãdo ñ poſ ſit ad ↄiunctã trãſire.ꝛ ẽ cũ re= ſolutiõe vẽtoſitatis. ¶ Apate maturato ad inciſiõẽ opꝫ de= uenire.Deinde loc⁹ digerẽdus eſt mũdificãd⁹ ꝛicarnãdus eiſ= dẽ auxilijs de q̇bus in pallega to.c.vtilẽ tibi odiui⁹ ſermonẽ.
¶ Si prurit⁹ accidcrit ſuccurrẽ dũ ẽ liniẽdo mẽbrũ cũ iſto lini= mento. Linimẽtũ. ℞.olei roſa.ol'i mirtini vnguẽti populeõis añ.ʒ.ij.vn= guẽti roſati vĺ loco ei⁹ Sal.in= Sal. frigidatiui.ʒ.ij.ꝛß.ſuc.plãtag. ꝛ ſolatri añ.ʒ.ij.bulliãt oia ſi= mul vſqꝫ ad cõſummationẽ ſuc ci:deinde ducãt i mortario plũ bi cũ piſtello p duas horas oi= bus prius colatis addẽdo ime diate litargirij aurei ꝛ argẽtei añ.ʒ.ij.ꝛ ß.boliarmeni.ʒ.ß.ce= ruſe.x.iij.cãphore.℈.j.Iſtõ nã= qꝫ linimẽtũ ad auferendũ vnũ quẽqꝫ pruritũ iter cetera reme= dia pncipatũ obtinere inueni= mus.¶ Ulteri⁹ ſi mõ ad duritiẽ trãſire vĺ p ei⁹ mollificatiõe re ſolutiõeqꝫ recurrẽdũ eſt ad ca= pitulũ de curatione ſephiros.

¶ Ca.quartũ.de nodis. C.iiij. od Ni. Aui.

Nodi teſtẽ adducen= do Auicẽ.ſunt duel= beth chiſtim habẽ= tes ſiue burſaꝫ pan= niculoſaꝫ in ꝑte inte riori:in qua contineẗ materia: aliquãdo ad inſtar caſtance ſe mimaſticate:aliqñ materia re= perıẗ ad ſiĺitudinẽ mellis:ꝛ tũc mellinus vocaẗ:qñ ṽo cõtineẗ materia ad iſtar caſtanee apõ nõnullos lugia nũcupat.Inter dũ reperıẗ in pdicto nodo ma= teria ad ſiĺitudinẽ muſcillagis altee.Aliqñ cũ ſanioſitate cor= rupta.Nõnũq̃ꝫ iueniẗ nod⁹ tã= tũmõ carnoſitate plenus:ꝛ tũc carnoſ⁹ vocaẗ.Aliõ ẽt gen⁹ no di ſupneruo tm̃mõrepiẗq̇ noda tio ab Aui.appellaẗ:ꝛ ſic pꝫ dif

feretia q̄ ē iter nodū ⁊ nodatio
nē: nā nod⁹ i carne: nodatio ve
ro i neruo ē. ¶ Oriūt itaq̄ no-
Loca nodorum. di (vt plurimū) i locis neruoſis
⁊ iūcturoſis: ⁊ mouēt hincinde
qđ ita nō ſeq̄t i nodatiōe: noda
tio em̄ ſemp̄ remanet fira. Ex
iſtis etem̄ trib⁹ ſignis ſumitur ar
gumētū cognitiōis iter nodū
Cauſe ⁊ nodatione. ¶ Gn̄antur ēt iſti no
di a cā p̄mitiua cōiūcta ⁊ an̄ti.
Primitiua q̄dē veluti caſus p̄-
cuſſio malūq̄ regimē: nā ex cā
p̄mitiua vcʒ ex caſu ⁊ p̄cuſſiōe
nodi aliq̄n efficiunt. Cā āt an̄s
faciēs nodū eſt humor groſſus
phlegmatic⁹ ad locū debilē a
natura trāſmiſſus: q̄ pp̄ loci de
bilitatē ſubtilis ⁊ phlegmatic⁹
humor reſoluit: indigeſt⁹ v̄o ⁊
groſſ⁹ relinq̄t: ⁊ ſic ex eo gn̄an
tur nodi. Cauſa aūt cōiūcta eſt
ipſa materia q̄ ↄtinetur i loco.
Nota. ¶ Et nota amice q̄ de nod⁹ nō
eſt curandū: dūmodo rectas cu
rationes habeamus huiuſmo
di egrotationis.

¶ Caplm̄.v. de cura nodi.

Ca.v. Intentiōes. Cura nodi tres hʒ in
tētiōes. Prima eſt vi
tam ordinare: ⁊ hoc
vt humor gn̄etur be
nignus ⁊ malus de-
ſtruat. Secūda materiā an̄ce-
dētē purgare. Tertia materiā
Prima itētio. cōiūctā remouere. ¶ Pria q̄dē
itētio cōplet cū bona vite ordi
natiōe q̄ ad cibū ⁊ potū. ¶ Co-
medāt ergo hi q̄ nodo laborāt
carnes caſtrati: potius aſſatas
q̄ elixatas. ſimiliter carnes vi
tulinas gallinaꝝ pulloꝝ p̄dicū
⁊ faſianoꝝ: tā aſſatas q̄ elixa-
tas. In brodio aūt eaꝝ vtiliter
i iſto caſu decoquant petroſili
nū feniculū riſum ⁊ panatella
Legumina q̄ʒ oīa p̄ter cicera
dimittere valde ↄueniēs ē. Fer
cula ēt oīa ex paſta ↄfecta i iſto
caſu neceſſario auferant. Vinū
ēt mediocrit lipha tū odoriferū
⁊ mediocris vinoſitatis oī t̄pe
vtilr ↄcedit. ¶ Scđa intētio q̄ ē Secunda itētio.
māam an̄cedētē purgare ſic cō-
plet. ¶ In p̄mis digeratur ma
teria p̄ aliquot dies ſumendo Digeſtio.
hoc digeſtiuū. ℞. oximell ſim-
plicis ſirupi de duab⁹ radicib⁹
mell roſati. an̄. ʒ. vi. aquarū fe
ni. cico. ⁊ fumiter. an̄. ℥. i. miſce
¶ Sūpto iſto ſirupo purgetur purgatio.
patiēs purgatiōe iſta. ℞. diaca
pto. ℥. ſ. elec. idē maioꝝ diaſini
conis an̄. ʒ. ij. cū decoc. cōi. fiat
potio curta addēdo. ℥. ſ. ß. ſiru.
viola. Itē ſūmope iuuat inter-
dū ſumere bucellā vnā ſtō ieiu
no ↄfectiōis iſraſcripte. ℞. dia
captolicōis. ℥. ſ. mell roſati. ʒ.
x. diaturbith. ℥. ß. agari. troci-
ſcati. ʒ. i. ʒuc. q̄ꝝ ſufficit: ⁊ fiat
ↄfectio addēdo paꝝ ʒinʒiberꝭ. tertia intentio.
¶ Tertia ⁊ vlti. itētio q̄ ē mate
riā ↄiūctā remouere p̄ficit ex
vno modorū q̄tuor iſraſcripto
rū. Prim⁹ mod⁹ ē p̄ viā reſolu-
tiōis. Scđs p̄ viā p̄ſſure facte
cū lamie plūbeo ⁊ ligatiōe ↄde
cēti. Terti⁹ p̄ viā icisiōis. Quar
t⁹ ⁊ vlti. p̄ viā alicui⁹ cauſtici ſe
curi. ¶ Nod⁹ aūt mellin⁹ facta Reſolutio.
pri⁹ mollificatiōe loci cū appli
catiōe diaq̄lōis magni plerūq̄
reſoluit r̄ſolutiōe vltia ligādo
deſup̄ fortit lamia plūbea. ¶ Ut fractio
(vt ſuperi⁹ diximus) facta mol
lificatiōe nodi vtiliſſimū eſt tē
tare fracturā hmōi nodi chi-
ſtis cōp̄mēdo fortit pollicē tuū
ſup̄ nodonā ex fractura chiſtis
multoties ſeq̄t reſolutio nodi
mellini. ¶ Si mō cōtigerit nō i ciſio

poſſe reſolui neceſſariū ē nodū ſʒ lōgitudinē icidere caute tñ ne chiſtis frāgat̄ i hora icīſiōis q̄(ſi poſſibile ē)integrā ex̄here bonū ē vna cū materia i ea exiſtēte. Nā ſi aliq̄ p̄s h̄mōi chiſtis remaneret:iterū nod⁹ i p̄ſtinū ſtatū rediret. Quaobr̄ neceſſe ē(ne recidiuā facere valeat)totū nodū it⁹ ipleř egyptiaco vnguēto ōſcriptiōe nr̄a. Uel loco egyptiaci ponat̄ q̄ītitas vni⁹ grani pineoli:vbi⁹ chiſtis p̄ımā ferit trociſci n̄ri de minio cū in fallēter totū nodū cū ſua chiſti eradicabit. ¶Hoc pacto p̄curādū eſt ad caſū eſchare cū butyro vel digeſtiuo ex vitello oui cū terebētia clara ꝯfecto. ¶De inde loc⁹ ē mūdificād⁹ ⁊ carnādus ⁊ cicatrizād⁹:put ſepi⁹ i ſu p̄ıorib⁹ capı̄ſ de eiſdē auxilijs tibi pleniorē notitiā dedimus. Pōt ēt fieri eadē curatio de nodo in q̄ cōtinet̄ materia ſauina ſiſis caſtaneis maſticat̄. Idē dico ō nodo i q̄ ꝯtinet̄ materia ſanioſa. De nodo āt carnoſo ⁊ nodoſo aliā hēm⁹ curatiōeʒ. ¶In curatiōe itaq̄ nodi carnoſi facta purgatōe:⁊ adhibito bono regimine put ſupius diximus ad ei⁹ extirpatione neceſſariū ē ꝯuenire. Deſup cū cautela ad miniſtrādo aliq̄d cauſticū medicamē cui⁹ talis ē forma. R̄.li. j. capitelli ſiue lixiuijcū q̄ efficitur ſapo ⁊ ſi fuerit lixiuiū ex illo q̄d vocat̄ magiſtra q̄ eſt ex p̄mis guttis q̄ egrediūt̄ ex vaſe melı⁹ erit. Uitrioli romani .ʒ.j. ſalis armoniaci .ʒ.ij. allumis roche .ʒ.j.ß. bulliātoia ſiccaciola enea vſq̄ ad ſpiſſitudinē ſalis. Mod⁹ q̄dā applicādi tr̄e cauſticū vna cū alijs infra dicēdis:

Caſus eſchar̄

Cura nodi carnoſi.

Extirpatio.

Cauſticū nobile.

Mod⁹ appli=

nūc deſcribit̄ quēadmodū fecimus anno .M.D.vj. in curatiōe cuiuſdā nodi vlcerati carnoſi ad inſtar magne caſtanee ſctiſſimi dn̄i nr̄i Julij pape .ij. q̄ tūc tp̄is laborabat nodo carnoſo ⁊ vlcerato in manu dextra ſue ſctitatis inter annularē ⁊ auricularē digitū q̄ āno ciuitas Bononien̄. ad deuotionē eccl'e p ſctitatē ſuā reducta fuit. Talis itaq̄ nod⁹ fuit a p̄ncipio cū figura rotūda dur⁹ ⁊ fuſci colorꝭ q̄ſi ad ſilitudinē ciceris:pſeuerauit p̄dict⁹ nod⁹ p ſex menſes abſq̄ dolore ⁊ ſine aliq̄ icremēto ac ſine aliqua medela. Tādē in itinere Bononieꝰ ꝯ i ciuitate Caſtellana nod⁹ p̄dict⁹ ex ſe icepit vlcerari ſine aliq̄ interpoſitiōe alicui⁹ localis medicaminis:ex q̄ p̄ter ſanguinē nigrū cū materia virulēta nihil emanabat. Uñ pp̄ꝯtinuā itineratione neceſſe fuit nobis cū medicorū ſue ſctitatis ꝯſilio ⁊ nr̄o ipʒ nodū paliare vſq̄ ad ciuitateʒ Forliuij. Nō potuim⁹ tñ nodū tot blanditijs gubernare quin ad magnā vlceratiōnē doloroſaʒ deuenerit cū augmēto tāte carnoſitatis excedētis q̄ītitatē magne caſtanee. Incepimus ipʒ nodū extirpare mō ⁊ forma īfraſcriptis. ¶In p̄mis applicauim⁹ vnguētū egyptiacuʒ cui⁹ offm̄ eſt corrodere malā carnē: ⁊ bonā ꝯſeruare:vt iq̄t Aui.i.c. de curatiōe cācrene.q̄ q̄dē egyptiacū nō potuit deponere nec extirpare carnē ſupfluā ſup nodo genitā:ꝯſʒ cauſabat doloreʒ maximū. Et illud q̄d de p̄dicta carnoſitate vna die deponebat̄ ſeq̄ntiꝰ die q̄dē a natura gn̄abat̄. Et ſʒ egre ferebat applica

candi cauſticum.

tionē hm̄oi egyptia.pp dolorē quē ſibi cauſabat.¶Ego vo vi dēs ſcit ıtē iuā leniora ⁊ ſecura medicamia pati ñ poſſe q̄ſi ab ei⁹ curatiōe deſpat⁹ ope p̄cium fuit mihi igeniū noue medicā: tiōis idagare:tū pp ei⁹ ipatien tiā ⁊loci neruoſitatē:tū pp tāti p̄ncipis nobilitatē:tādē ex luc: tione noſtra ordinauim⁹iſtō re medıū i forma fili pāni linei car pinati:vꝫ.℞.fili carpinati pā: ni lini bñ veteris.ʒ.ij.medulle panis bñ cocti albi ⁊ bñ frumē tati.ʒ.iij.ſulimati bñ tritu.ʒ.ß. aq̄ plāta.aq̄ roſ.añ.lı.ı.decoq̄n tur oia i vaſe eneo ⁊ bulliāt vſ: q̄ ad cōſūmationē duaꝝ ptiū ex trib⁹:deīdē exp̄māt fila ⁊ ſiccēt in furno mediocrit̄ calido quo fcō iteꝝ carpinent ⁊ reſuent in vaſe lineo ſigillato cū iſto rme dio itra mēſeꝫ totā carnoſitatē eiuſdē nodi radicit⁹ abſq̄ ma: gno dolore extirpauim⁹ ñ ſine magna admiratiōe aſtātiuꝫ et medicoꝝ ſue ſcītatis ⁊ p̄ſertiꝫ Magiſtri archāgeli ō ciuitate Senaꝝ medici eiuſdē ſcitat; q̄ nullo pacto ꝯſen[illegible] ſuū p̄ſtitit q̄ tal̄ nod⁹ via iciſiōis extirpa ret:adducēs tertū Aui.c.ō cura nodi dicentis.Glādulas q̄ ſunt ſil'es arſilac ⁊ ſūt ſpēs nodi ſi ti bi poſſibile ē ex̄he ſicut arſilac: dūmō ide nō fiat nocumētū ner uo aut mēbro vicio fac.Et ſi fue rit i manu vl̄ pede vel loco cum neruis ꝯiūcto ⁊chordis:tūc nō poſſum⁹ ex̄heī ipꝫ:qꝛ ñ eēt ſmꝫ ſi in patiēte cārctur ſpaſm⁹ ex illa extractiōe.Jmo tota intentio ſit ipm mollificare atq̄ reſolue re applicatiōe lamis plūbei fa ſciati et ligati aliq̄lı p̄ſſura ali cui⁹ plumaccoli. ¶Modus ita

Reme: diū p: pūum notan dum.

Magi ſter ar chāge lus.

Mod⁹

q̄ applicationis p̄dicte file.ta: lis fuit.Accepim⁹ parū de eiſ: dem filectis cuꝫ ſaliua madefa ctis ⁊ſup nodo ac carnoſitate ſupflua poſuim⁹:deīde iteꝝ de: ſup vnguētū refrigeratiuū ō tu tia:applicādo i circuitu defen: ſiuū de litargirio habito in āti dotario nr̄o.Et ſic p̄dictum re mediū reiterādo donec cogno uimus oēm ſupfluitatē totāq̄ malā carneꝫ fuiſſe remotā. Qđ p p̄ſentiā bone carnis ⁊ ſenſum ei⁹ de facili cognouimus.Cau: ſabat̄ nāq̄ eſchara magna q̄ſi ſine dolore occaſione iſti⁹reme dü q̄ facili auxilio repellebat̄. ¶Remota tota carnoſitate ex abūdāti cautela iterdū ne iteꝝ caro gn̄aret̄ ſupflua in loco vn guētū mixtū habitū ca.ō cura flegmonis cū filis ſup loco ap: plicauimus vlcerationis.¶Jn terdū ſup eiſdem filectis poſui mus abſterſiuū de melle roſa. ¶Ultio vo loco vlc⁹ cū vnguēto de minio ſigillauim⁹ locū vlce ratiōis q̄tidie lauādo cū aq̄ al luminoſa.Et ſic deodāte doctria iſta ſcitas ſua penitus liba re: māſit q̄ die igreſſ⁹ ē Bononiā. Ceteꝝ ſi nō ꝯtigerit nodū car noſū ñ ccvlceratū tūc i cura ei⁹ ſic ꝓcedēdū ē.¶Jn p̄in̄ poāt pe tia cuiuſdā vng.refrigeratiui ⁊ aliquātulū tenacis velut vnguē tū ō ceruſa coctū i medio pfora ta pforatiōe ad ſiſitudinē nodi hm̄oi: que pforatio cadat ſup nodo:deiñ ponat̄ ad q̄ntitateꝫ magne lētícle dcī ruptoriȷ ō lixi uio ꝯfecti.Quo fcō iteꝝ ponat̄ alia petia vnguēti rfrigeratiui p̄dci.Deiñ liget̄ loc⁹ vt mede.p horā tm̄ rema.Nā iſtō ruptoriū ſeu cauſticū ex bōa magr̄a ſeu li

appli: candi.

Cura nodi carno: ſi nō vl cerati.

xinio ꝯſectū hꝫ vim ꝛ potentiā intra horā frāgendi vnūquēq; a nodo vſq; ad eiꝰ chiſtim. Quapropter hoc pacto ꝑ eiꝰ itegra extirpatiōe neceſſariū ē trāſire ad trociſcū de minio: ponēdo i terdū i loco trociſci ſilectā nr̃az remotiuā carnis ſupflue ſaliua madefactā (vt ſuperiꝰ diximꝰ.) Aliqñ applicet̃ egyptiacū ꝺ̄ſcriptione nr̃a. ⁋ Remota penitus carnoſitate locꝰ mūdificādus: ꝛ cicatrizādus eſt: (vt ſupiꝰ dictū eſt.) ⁋ Verꝫ ſi nodꝰ fuerit nodōſus: nullatenꝰ ꝓcedēdū ēſt cuꝫ medicaminibꝰ cauſticis: ne ad cāceroſitatē nodꝰ iſte pueniret vt plerūq; vidimꝰ. Et conſiderācāꝫ vcꝫ q̇z i loco exiſtēte neruoſo ꝛ doloroſo ꝛ materia exiſtēte dura ꝛ groſſa: ſi applicarentur medicamīa cauſtica ꝑ eiꝰ extirpatiōe (cū eoꝝ nā ſit malā complonē in loco introducēdi) dubiū eēt ne ad cācerositatē ꝑnomiatā trāſiret. ⁋ Imo in cura. hmōi nodi cū reſolutiuis domeſticiꝭ ꝛ eis q̄ ēt nō exponāt̃ ab aliq̄ mollificatiōe ꝓcedēdum eſt. Quoꝝ talis pōt eē̄ forma. ℞. radi. altee decocte ꝛ cribellate. ℥. iiij. olei ꝺ̄ lilio olei camomi. oli ro. añ. ℥. j. pigue. galli. ꝛ anſerie olei amigd. dul. añ. ʒ. vj. ſepi vitulini medul. cruriū boui. añ. ʒ. x. terebē. clare. ℥. j. ꝛ ß. diaq̄lo ni. albe ſine gūmis. ℥. ij. litarg. añ. ℥. ij. ꝛ ß. oīa bulliāt ad ignē cū baculo agitādo dōec formā acceperit aliquātulū nigrā: de inde addat̃ ꝺ̄ cera al. quātū ſufficit ꝛ fiat cero. molle. Valet em̄ ſummope in caſu iſto dolorē ſedādo ꝛ duritiā mollificādo cū aliq̄li reſolutiōe. ⁋ Ulteriꝰ ſi videris nodationē iſtā cācroſitatē minari: tūc nō niſi vtiliſſimū eſt bullire cū ꝑnoiato ceroto. ℥. ij. ſucc. plāta. colati ꝛ tm̄ dez de ſuc. ſola. vſq; ad ꝯſummationē ſucci addēdo cāphore. ʒ. j. tucie ʒ. vj. ⁋ Multa alia remedia deo mihi ꝯcedēte in. c. ꝺ̄ cura. ſephiros annotaui q̄ ad vſuꝫ curationis nodatiōis ꝑdicte vtilr̄ accōmodant̃: quare illuc recurre neceſſitate vrgente.

Cura nodi nodoſi.

⁋ Ca. vj. vniuerſale i q̄ breuiter ꝛ diſtincte tractabit̃ ꝺ̄ va cognitiōe oīꝫ excreſcētiaꝝ flegmaticarū q̄ ſub noīe āpatis accipi pñt. — Ca. vj.

In añcedētibꝰ kapitulis duobꝰ plenarie d̄ ad theoricā ꝛ prac. ꝺ̄ oī genere nodoꝝ ꝛ nodatiōe dcm̄ ē. In ꝑſenti vero. c. de ſcrophul̃ et oībus excreſcētijs currētibꝰ curſu eaꝝ vtilē doctrinā tradere ꝺ̄creuimꝰ. ⁋ In ꝑmis itaq; veniēdo ad ꝯnumerationē eaꝝ. Oīa iſta naſcētiaꝝ gñā repiuntur ꝑ flate groſ. euenir̃. vcꝫ. ſcrophule glādule bubo natta bociū ſe phiros lupia [illegible] teſtudo. Scrophula nāq; eſt dubeleth duraꝫ hñs naturā: a materia vt plimū flatica groſſa genita: ꝛ multū īdurata. ⁋ Et laborātes vt plm̄ tali paſſione ſunt corpa eorū q̄ guloſitatē hñt. Sūt ſup hi qui flate ſūt repleti. Et q̇ vtunt̃ regimine hūoꝝ flaticorū gñatiuo. ⁋ Pñt aūt gñari i q̄cūq; corpis pte: ſꝫ vt plm̄ eaꝝ aduētꝰ repit̃ i collo i ſubaſſellis ꝛ inguinibꝰ ⁋ Vocant̃ aūt ſcrophule apud nōnullos a ſcropha: q̇z aīal guloſum ꝛ flaticum eſt: ꝛ ideo in porcis gñatur ꝑpter eorū guloſitatem in comeſtis et bibitis.

Scrophula.

Scrophuloſi.

Loca earum

Scrophula vñ dr̄.

Qūo differt ſcrophule a glandulis. ¶ Dr̄nt itaq̄ ſcrophule a glan
dulis i multis. ¶ Pr̄lo dr̄nt i nu
mero. Nā ſcrophule ſp ſūt plu=
res pēdētes vna poſt aliā ad in
ſtar vuaꝝ racemi i ſupficie cutꝫ.
Et nō puant in totuz a dolore.
Aui. Et iō dicit Aui. Et qñq̄ cance=
rāt ſcrophule. Hoc q̄dē accidit
pp dolorē: q2 dolor in oī mate=
ria dura eſt vnū ex ſignis coar=
guētib' cācerositatē. Glandule
vo ſunt pauci nūeri: dolore ca=
rētes i tactu ſatis tractabiles.
Scrophule aūt ſunt magis du
re. ¶ Dr̄nt ēt ſcrophule a glan
dulis i radice eaꝝ: q2 hñt radi=
cē magis fixā q̄ glandule. ꝛ iō
min' mouent i tactu ð loco ad
locū. Glādule eñi mouent adeo
facilr ac ſi eēnt i corpe ſepate: et
pp terea repit in corpe nō hr̄e
radices: neq̄ p̄lcipiū ſui ortus
ſeu veſtigiū radicis ꝛ hac ð cā
Teſtudo. facilr mouent. ¶ Teſtudo vero
differt ab oib': nā ipa eſt ð gñe
exituraꝝ magnaꝝ ꝛ accepit no
mē a loco vbi naſcit. Plerūq̄ vi
dim' ipam ad ſanitē euenire q2
hūoralis eſt. Inſup ē molł ð ſui
natura āplā ꝛ latā hñs eminē
tiā q̄ſi cū dolore corpis nāł dcā
eſt pp terea ad ſilitudinē teſtu
Bociū dis. ¶ Uerū ſi naſcit in collo bo
Talpa ciū appellat. ¶ Si i capite dr̄ tal
pa. ¶ Si i teſticl'is ernia fiſtulo
Lupia ſa ꝛ carnoſa nūcupat. ¶ Lupia
vo dr̄ ad iſtar pui lupini. Nam
ei' figura eſt rotūda: ſatis molł
i iūcturis ꝛ locꝫ neruoſis ꝛ ocu
loꝝ palpebris vidim' ſuuz hr̄e
Natta ortū. ¶ Natta eñi eſt eminentia
magna carnoſa ad inſtar carnꝫ
natice: diuerſas hñs formas:
aliqñ ad q̄titatē melonis: non
nūq̄ ad quantitatē magne cu=
curbite. hꝫ inſup diuerſa noia

quemadmodū vidi in viro quodā
rustico de monte [illegible]

ſm q̄ pluribus in locis poſſit
gñari put de teſtudie dictū fuit
Uerū de noib' nō eſt curādū dū
mō rectas intētiōes curatiuas
hēamus. ¶ Hñt ēt fieri oīa iſta
gña naſcentiarū ex cā pmitiua
Cauſe pmitiuorum. añcedēti ꝛ ꝯiūcta. Primitiua ē
q̄dē velut a malo vite regimie
ſui cibi ꝛ pot'. Añs ē hūor plīm'
ꝛ flaticus iā exiccat'. Cōiūcta ē
Spēs ſcrophularum. ipe hūor i loco collect'. ¶ Scro
phulaꝝ etem̄ aliq̄ ſūt doloroſe
cū aliq̄li caliditate ꝛ rubedine:
nō mltū dure: ꝛ iſte plerūq̄ aut
via reſolutiua curant: aut via
ſuppuratiua ad ſanatiōez pdu
cunt. Aliqñ aūt ſunt magne an
tiq̄te cū iſiltratiōe neruoꝝ ꝛ ve
narū malū hñtes colorē. Tunc
ab eaꝝ curatiōe fugiēdū eſt: q2
vidim' eas plerunq̄ cācerari.
Et pp ea dicit Auicen. vt ſupra.
Et qñq̄ cācerant ſcrophule. Ea Aui.
dēq̄ rō hr̄ de glādulis ꝛ olbus
aliis qñ cū p̄dictꝫ accidētib' re
piūtur. Et alternati videant ea
rū curatiōes eorumq̄ ſigna qñ
ſūt mala. ¶ Bubo ſeu fugile ſp i
locis emōtoriis ſuā hñt natiui Bubo
tatē. Cui' ſigna ſūt iſta: vcꝫ du
rities ad ſilitudinē ſcrophulaꝝ:
eſt inſup multū infiltrata ꝛ ra=
dicata vt plurimum ſine chiſti.

¶ Cap. vii. De curatione ſcro= C. vii.
phularum: glādulaꝝ ꝛ omniū
currentium curſu earum.

GLādularum ſcro Cura.
phularūq̄ cura=
tio ꝛ olm excreſcē
tiaꝝ ꝯſiłez hñtiū
nāꝫ ꝛ formā q̄tuor
intētiōib' pficit.
Intentiōes. Prīa ē cū debito vite regimine
q̄ ad cibū ꝛ potū. Scđa ē mate=
riā ꝯiūctā remouere rſolutiuo
medicamīe. Tertia materiā an

cedentē euacuare. Quarta ⁊ vl
tima ipaȝ māȝ ꝯiūctā: remouet
manuali opatiōe vł alicui⁹ cau
ſtici applicatiōe ſi p viā reſolu
Prima tiōis remoueri nō poſſit. ¶ Pri
inten- ma qdē intētio ⁊ ſcđa ꝯplent̄ ſe
tiō. re put dictū eſt. c. đ cura nodi.
Scđa i ¶ Cōueniēs eſt egrū i iſto caſu
tentio famē pati quātū poſſit: ⁊ ſe ca-
uet a ſatietate nauſeatiua. Jtē
teneat caput ſuū eleuatū. Nec
vnq̄ꝫ dormiat ſup faciē ſuā: nec
ſup genua: vtiliſſimū ē ēt i iſto
caſu ſe cauere a plīma locutiōe
⁊ riſu annexa. Pro cōplemento
Dige- ſcđe intētiōis digerat̄ materia
ſtio. ſic. ℞. oximelł cōpoſiti ſirupi đ
ſtichados melł ro. añ. ℥. ß. aq̄ꝝ
ſcabioſe endiuie de fumot. añ.
℥. i. miſce. ¶ Sūpto ſirupo p ali
qt dies purget̄ patiēs purgatio
Pur- ne iſta ℞ ℥. i. diaca. d: añ. electu
gatio. arū indi maioris añ. ʒ. ij. cum
decoctiōi fiat potio curta addē-
do ſirupi vio. ℥. i. ß. ¶ Trāſacta
hebdomada poſt aſſūptionem
Eradi hmōi medicīe p eradicatione
catio. materie añtiq̄ vtiliſſimū ē qti-
die i aurora ſumere vnā ex pilluł
īfraſcriptiſ vcȝ p dies. xl. exceptiſ
dieb⁹ i qb⁹ luna nouitatē agit.
℞. euforbij ȝiȝibe. turbith ſuc-
ci radicuȝ irios agarici. añ. ʒ. i.
⁊ oib⁹ trituratis formen̄t pilłe
cū pdicto ſuc. xl. admodū ciceris
ſunt em̄ mirabiles in iſto caſu.
¶ Jtē in ſero añ dormitionē ſu-
mere bucellā īfraſcpte ꝯfectio-
nis nō niſi vtiliſſimum erit. ℞.
melł roſ. ſirupi de ſticađ. añ. ℥.
iiij. ȝuc. ʒ. iij. agarici trociſcati
℥. ß. ſał gēme ſpice cinam. galā
ge. añ. ℥. ij. gariofi. macis. añ. ʒ.
i. polipo. ʒ. i. ⁊ ß. elec. idi maio.
℥. i. ß. turbith. ppārati. ʒ. ij. pip.
lō. ℈. ij. de omnib⁹ cū vino cito.

fiat ꝯfectio. Doſis eius eſt. ℥. ß.
eſt eniȝ mirabilis malā ꝯplonē
flaticā vniuſcuiuſq̄ꝫ corpis re-
ctificādo ⁊ groſſum educēdo.
¶ Tertia itētio q̄ ē materiā cō **tertia i**
iunctā remouere cōplet̄ admi- **tentio.**
niſtratiōe localiū fortiꝫ reſoluē
tiū cū aliq̄li mollificatiōe quoꝝ
forma talis eſſe pōt. ℞. muſcila **Cero-**
giñ. altee fenugr. linoſe ficuūq̄ꝫ **tum.**
ſiccarū. li. i. olei cōis olei đ lilio
olei camo. añ. ℥. ij. pigued. gal.
pigue. anſeri. pingued. porci. li
q̄facte tereb. clare ſepi caſtrati
liq̄facti añ. ℥. ij. ß. litargi. au. bñ
triturati ⁊ cribel. ℥. viij. bulliāt
oia ſiꝫ vſq̄ꝫ ad ꝯſummationē ſuc
ci ſeu muſcila. deide cū cera no
ua ſufficiēti fiat cerotū ſatis vi
ſcoſū addēdo armo. galba. diſ-
ſoluti i aceto añ. ʒ. i. irios recē-
tis ⁊ triturati trituratiōe vltia
℥. i. ß. oia coquant̄ adiuicē ⁊ fiat
cero. ad modū diaq̄lonis: ē eñ
medicia magna in reſoluendo
vnāq̄ꝫuāq̄ꝫ ſcrophulā excreſcen
tiā flaticā. Jtē. ℞. diaq̄lonis al **Aliud**
bi diaq̄lo. magni iſopi humi-
de. añ. ℥. i. iſopi. ceroti Gał. ʒ. x.
ſucci irios. ℥. ß. ſuc. afodiloꝝ. ʒ.
i. muſcil. altee. ℥. iiij. bulliāt oia
ſimul vſq̄ꝫ ad cōſummationem
muſcilaginis: deinde addātur
tereb. clare. ʒ. vi. cere albe quā-
tum ſufficit ⁊ fiat cerotū. ¶ Jtē **Aliud**
℞. gali ſerapi. oppo. armonia.
℥. ß. decoctiōis irios. ℥. ij. aceti
albi. ℥. ij. ß. diſſoluantur omnia
adinuiceȝ ⁊ bulliant vſq̄ꝫ ad cō
ſummationem ſucci ⁊ decoctio
nis: deide addātur olei de lilio
tereb. clare cere al. ana. ʒ. iij. et
iterū bulliāt vnica ebulli. addē
do irios pisti. ʒ. ij. ¶ Jtē. ℞. rađ.
lilij. ℥. iij. ſemīs naſturcij irios **empłꝫ.**
inciſi ꝫm latitudinem. ana. ʒ. i.

bulliāt cū aq̄ ſufficienti vſq̄ ad crepaturā ſeminis naſtur. Dei de exprimāt̄ ⁊ piſtent̄ q̄ facto i mnſcil. rex̄ predictarū cū ſurfu re triturato igne ⁊ arte ſ̄. ēpl̄z cū ſapa quātum fuerit muſcila go. Iſtō em̄ ēpl̄m eſt potentiſſi mū i reſoluēdo ſcrophu. dūmō nō ſit doloroſa ⁊ ſuſpecta cāce roſitat̄. ℞ Ad idē armoñ. ⁊ gal banū ābo diſſoluta cū aceto q̄ bus addito parū terebē. ſubtil̄ ⁊ tm̄ de maſtice bñ gūmoſo pa rūq̄ irios optie triturati olei de lilio piguedis gallie añ. ʒ. iij. vltimo loco ola reducta ad formā ceroti arte ⁊ igne oibus glādul̄ ⁊ ſcrophul̄ p̄ntaneū re medīū ē. Cetex̄ ſi cōtigat ſcro phulas via reſolutiū reſolui n̄ poſſe imo ſi viderī eas tēder̄ i viā maturatiōis vt plerūq̄ vi dim⁹: tūc adiuuare maturatio nē nō niſi vtiliſſimū ē. Matura

Cura ſcrophularum q̄ maturātur.

tiuū ſcrophulax̄ tale p̄t eē. ℞. radicū altee capitū lilīj añ. li. ß. decoct̄ his duob⁹ i aq̄ ſuffi cīēti deīde piſtat̄ ⁊ cribel. ad dāt̄. ʒ. iij. nucli alliox̄ ſub p̄u nis decoc. ⁊ tātūdē d̄ cepa alba eodē mō d̄cocta. olei d̄ lilio bu tyri añ. ʒ. ij. piguedis porcīe et āſerīe añ. ʒ. ij. ß. q̄ſctō i d̄coctio ne altee cū faria tritici fenugr̄.

empl̄z

lioſe ad ignē fiat ēpl̄z ſolidū addēdo qñ auferī ab igne vitel la duox̄ ouox̄ ⁊ tritū oia adin uicē icorp̄ēt̄: maturat em̄ mira

Nota.

bil̄r ſcrophulā i viā ſuppoſatio nis tēdētē. Et not. q̄ diuti⁹ ē p cedere cū ēpl̄o p̄dicto ad hoc vt tota durities glādularum ⁊ ſcrophulax̄ ↄuertat̄ in ſaniē añ loci aptionē ſummope iuuaſ ſe reperit̄. Loco exiſtēte matu rato ⁊ duritie glādularū ſcro phulax̄ i ſaniē cōuerſa tūc loc⁹ apiēd⁹ ē cū ruptorio de capitel lo: eodē ordīe de q̄ in. c. de cura nodi diximⁱ. Vel ē apiēdū cur uo flebothomo: ſeu gāmauth vel igne i electiōe patiēt̄: dūmō fieri poſſit abſq̄ neruox̄ ⁊ ve nax̄ leſiōe. ¶ Facta aptiōe loci p ei⁹ mūdificatiōe digeſtiōe in carnatiōe atq̄ cicatrizatiōe nō ſec⁹ pcedēdū ē ac i p̄all̄. c. de cu ratiōe nodi dictū ē. ¶ Quarta itētio q̄ ē mām cōiūctā manua li opatiōe remouere ſic ↄpicit̄.

Facta aptione. Apertio. Quarta itētio.

Si ↄtigeret ꝑaz ſcrophulā ſeu glādulā via r̄ſolutiū r̄ſolui nō poſſe: nec via maturātiū matu rari nō poſſe: tūc vt ad pfectā ſa nationē puenir̄ poſſim⁹: ad mā nualē opationē ſeu chirurgiaz trāſire nec̄iz ē: dūmō h̄ fieri poſ ſit abſq̄ magnax̄ venax̄ icīſiōe Caute itaq̄ icidāt̄ ſcrophule ⁊ glādule ī lōgitudinē icipiē do ab extremitate ad extremi tatē: ⁊ pax̄ pl⁹ ſupficialr̄ icidē do: cutī dōec puenerī ad māiſe ſtā carnoſitatē ſcrophuloſaz ⁊ glāduloſā. Deiñ vnguib⁹ groſ

incīſio ſcrophu.

ſox̄ digitox̄ ⁊ ſpatumie ordia to vndiq̄ totā ſcrophulā totā q̄ glādulā cauti chirurgici ex carare ⁊ euellere ſolēt q̄ pptcr i ſilib⁹ exercēdī vix̄ exptū ⁊ ex ercitatū eē mltū ↄfert. ¶ Unū tñ ſit tibi mēte tenēdū q̄ ſcro

Nota.

phula exiſte i loco magnax̄ ve nax̄ ⁊ i eis iſiltrata vtputa igu lavel i collo: tūc ↄſulo tibi abei⁹ curatiōe eē d̄ſiſtēdū. ſcā ex toto ei⁹ excarnati ſtatim p futurā d̄z fieri vnio ptiū i loco dcliuiori ſp puū ori. dimittēdo. deīde cura re curatiōe vulnex̄ r̄cētiū: q̄re ſic faciēdo egrotā. ⁊ mihi bñ ſucceſſū ē. que q̄dē cur. talis fuit

Poſito it⁹ digeſtiuo p.iiij.dies
mũdificauimus.Deinde locuȝ
cũ abſterſiuo de melle roſato i
carnauim⁹.Poſtmodũ cũ eodẽ
abſterſiuo in q̃ igrediũť myr=
rha ⁊ aloes vltio loco ſigillaui
mus locũ cũ vnguẽ.d̃ minio.Si
forte acciderit ꝙ aliq̃ pſcarno
ſitatiȝ hmõi glãdule ⁊ ſcrophu
le i loco remãſerit:tũc p ei⁹ ex
tirpatioẽ ad p̃cipitatũ nr̃ȝ eſt
neceſſariũ tranſire aut ad egy
ptia.deſcrip.nr̃a.aut ad granũ
vnũ arſeni vel ſublimati inter
hmõi carnẽ ſupfluã ſcroph.at=
ꝙ glã.tn̄imõ poſiti.Mod⁹ ap=
plicatõis tal' ř medij ẽ(vt p̃ferť)
icidatur ſcro.ã medico fere vſ
ꝙ ad radicẽ cũ vno inſtr̃o hñ=
te cuſpidẽ acutã ⁊ aptã ad pfo
rãdũ vel incidẽdũ vt lãceta ⁊
pba.Deinde in foramine põať
de arſenicõ vľ ſolimat vľ d̃ tro
ciſco de minio ad q̃titatẽ vni⁹
grani frumenti reiterando to=
ties quoties fuerit neceſſa=
rium prenominata auxilia:do
nec cognoueris ſcrophulã vel
glãdulam eſſe extirpatam. Et
aliqñãdo ſub iſta forma ⁊ cura
tione integra in vno fruſto to=
ta ſcrophula extrahitur. Hec
ſunt que in medium adducere
volui pro curatione ſcrophula
rum glandularũ que puto deo
dãte tibi ſufficere:cuius nomẽ
ſit benedictum.

ca.viij ¶Ca.viij.de apoſtemate ſchli
rotico qđ ſephiros nũcupatur.

Habita in precedenti
capitulo de curatio
ne ſcrophularum ⁊
que earuȝ curſu cur
runt ſufficienti do=
ctrina.In preſenti vero ſermõ
ne tempus eſt ad illud genus
apoſtematis qđ ſephiros nola
tur pertranſire. ¶Sephiros
itaꝙ teſtem adducẽdo Auicẽ.
fen.iij. capit.xi. tractatus de
apoſtematib⁹ duris.Eſt ꝰ apoſte
ma durũ indoloroſum:⁊ eo ma
xime qñ eſt purũ.Et ideo bene
dixit prefatus vir.Et purũ qui
dem eſt illud cui nõ aſſociať do
lor nec ſenſus. Imo ſi reperi=
tur in eo ſenſus ⁊ dolor paru⁹:
tunc nõ ſephiros purũ ſȝ impu
rũ diciť.¶Cuius due ſunt ſpe= Spẽs.
cies:purum videlicet ⁊ nõ pu=
rũ.nõ purum duplex eſt vȝ aut
cãceroſũ:aut nõ cãceroſum.Nõ
canceroſum iterum eſt duplex:
nã aliqñ interpoſitũ eſt apoſte
ma durum cũ alio genere apo
ſtematis puta cum heriſipila
vel flegmone:⁊ tunc neceſſario
hȝ dolorẽ cauſare:⁊ iſtud eſt fa
cilioris curationis via reſoluẽ
tiũ ceteris.Hȝ etiã ſenſum in
ſe ⁊ cauſat aliquẽ dolorẽ tãgẽ=
do ip̃m vel nõ tãgendo.Et tñ
nõ eſt cãceroſum: qđ eſt cõtra
mẽtẽ Dini qui tenet illud eſſe Din⁹.
canceroſum ap̃a qđ inuenitur
cum dolore et ſenſum hr̃e de p
ſe ⁊ p accidẽs.Inueniť inſuper
ſcđa ſpẽs ap̃atis duri nõ puri.⁊
nõ cãceroſi aliquẽ ſenſuȝ hñtis
vȝ in tãgẽdo tñ:⁊ iſtđ etiã ſe=
phiros recipit curatiõeȝ via re
ſoluentium cuȝ difficultate tñ.
Subſequẽter reperiť ſephiros
nõ purũ ⁊ cãceroſuȝ cui⁹ ſigna
ſunt iſta vȝ dolor pũgitiu⁹ pul
ſatiu⁹ ⁊ inflammatiu⁹ in circui
tu hñs venulas plenas ſangui
ne melãcholico.¶Et propter
ea ad meliorẽ verificationẽ no
ſtri ſermonis peregregie dixit
Aui.eodẽ capl'o.Dixit eniȝ.Et Auic.
qñꝙ cãcerať ſephiros.Et pro=

pinquitas ſephiros ad cancrũ
elongatio ei⁹ ab eo eſt ſm mul
titudinẽ inflãmatiõis ⁊ pauci
tatẽ ei⁹ ⁊ apparentiã pulſatio=
nis in eo: ⁊ occultationem ei⁹
etiã apparentiã venarũ in cir=
cuitu ei⁹ ⁊ occultationẽ earuꝫ.
Nã in ſephiros cãceroſo: adeſt
multitudo inflãmatiõis adeſt
etiã multitudo pulſationis: et
multitudo punctionis cum ve=
nis (vt ſuperi⁹ dixim⁹) in circui
tu ſanguine melancholico ple
nis. Eandem ſniam habem⁹ a
Raſ. Raſ. lib. ſui ↄtinẽtis. c. de apa=
te ſchlirotico vbi dicit. Et quo
tieſcunqꝫ cum apate ſchliroti=
co inueniũtur accidentia apa=
tis calidi ſicut dolor pulſatio i
flãmatio ⁊ oĩa alia eis attinẽ=
tia: tũc illud apa de gñe cãcro
ruꝫ eſſe dicẽdũ dixi. ¶ Patet er
go qualiter ad h᷑ vt ſephiros
ſit canceroſum neceſſariũ ẽ ipꝫ
inueniri cũ accidẽtib⁹ p̄nomi=
natis. Et ꝓpterea circa hoc no
tãdũ eſt ſm qᵭ ↄcipiť ex verbis
Auicẽ. Auicẽ. li. j. fen. ij. c. de egritudi=
nibus cõpoſitis. ꝙ cãcer ⁊ ſe=
phiros adeo ſunt ꝓpinq̇ ꝙ nõ
differũt differẽtijs ſubſtãtiali=
bus eo qᵭ vtrũqꝫ fit ex eadẽ ra=
dicali materia. Sed tñ differt
in q̇nqꝫ accidẽtib⁹ inſepabilib⁹
ſuperius prenoĩatis: vꝫ pulſa=
tiõe: inflãmatiõe: pũctiõe: dolo
re acuto: ⁊ venarũ apparentia.
Et ꝓpterea niſi caute tractareť
iſtud in ſui curatiõe facili poſ=
ſet in cãcrũ trãſire. Nam (vt in
Ariſt. quit Ariſt.) In habẽtib⁹ ſym=
bolũ facilis eſt trãſitus de vno
Cõpoſitio. ad aliũ. ¶ Generať aũt illᵭ apa
aliqñ ex flegmate groſſo et eſt
coloris declinãtis ad albedinẽ
Aliqñ ex melãcholia naturali
⁊ tũc eſt color declinãs ad aliq̃
lẽ plũbeitatẽ. Gñať etiaꝫ aliqñ
ex vtroqꝫ humore vꝫ flegmate
⁊ melãcholia: ⁊ tũc color ẽ inter
vtrũqꝫ vꝫ albedinẽ ⁊ plũbeita
tẽ. Qualr aũt efficiť ↄpoſitũ: lꝫ
ſatis dictũ ſit caplo de apate i
gñali: tñ vt magis eluceſcat do
ctrina p̄ntis capli nõ niſi vtiliſ=
ſimũ eſſe puto iterũ deſcribere
qualr efficiť cõpoſitũ cũ alijs
apatib⁹. Nã (vt in p̄noĩato ca.
dixim⁹) apata efficiũť ↄpoſita
iſto mõ vꝫ ſi flegma interpoſi
tũ fuerit cũ cholera ⁊ ip̄o flegma
te vincẽti ſephiros flegmõides
dr. Et ſic intelligendũ eſt breui
ter loquẽdo de alijs hũorib⁹: q̄r
vincenti ſemper dať denoĩatio.
¶ Deniqꝫ cauſe hmõi apatꝭ ſũt Cauſe
tres. vꝫ primitiua antecedẽs
⁊ ↄiuncta. Primitiua q̇dẽ eſt re
gimẽ oẽ flegmatis ⁊ melãcho=
lie gñatiuũ. Antecedẽs eſt ipe
humor flegmatic⁹ ⁊ melãcholi
cus in corpe mľtiplicat⁹. Cõiũ
cta vo ẽ ipe humor melãcholi
cus ⁊ ſtatic⁹ in loco apatis cõ=
gregat⁹. ¶ Hec ſunt q̃ in mediũ
via theorice me adduxiſſe vo=
lui: q̃ puto tibi deo dãte ſuffice
re: cui⁹ nomẽ ſit benedictum.

Caplm. ix. De cura apoſte= Ca. ix.
matis ſchlirotici.

In p̄cedenti caplo
via theorice p̄lcã=
rie locuti ſum⁹ de
apate ſchlirotico
q̇tqꝫ ei⁹ ſpẽs ſunt.
In p̄nti vo de ei⁹
curatõe doctrinã ſufficiẽtẽ de=
ſcribere conabor. ¶ In curatio Inten=
ne itaqꝫ hmõi apatis quatuor tiones
req̇runť intentiões: quarũ pri= q̃tuor.
ma eſt vitã ordinare. Secũda
materiam antecedẽtem dige=

rere ipſamq; digeſtã competẽti euacuatiõe euacuare. Tertia ẽ ↄiũctã localib⁹ auxilijs remouere. Quarta ⁊ vltia eſt accidẽtia corrigere. ¶ Pria q̃dẽ intẽtio pficitᷣ cũ bona regiminis admini ſtratiõe quo ad cibũ ⁊ potum. Prima intẽtio. Putanᷣ itaq; hi q̃ tali laborãt aḡte oib⁹ cibarijs habẽtib⁹ bonũ gñare ſanguinẽ ⁊ nõ groſſũ. Velut ſunt carnes vituline capꝰtine: lactãtes caſtrati vni⁹ anni gallinaꝝ: pdicũ pullorũ atq; faſianoꝝ: ac etiã oim auiũ i arbo rib⁹ degẽtiũ i iſto caſu vtiliter ↄcedũtur. Aues pterea aquatice ⁊ groſſa corpa hñtes velut ſũt grues anſeres ⁊ hmõi ſunt i iſto caſu oĩno vitãde. Vaccarũ q̃z carnes porcoꝝ capꝛioloꝝ ceruoꝝ lepoꝝ ⁊ q̃ eoꝝ curſu currũt ppterea q2 generãt ſanguinez melãcholicũ ⁊ groſſuz i iſto caſu vtiliter phibeᷣ a medico dari infirmo. Ceterũ accõmodate ↄcediᷣ infirmo i brodio vituli carniũ p̄notatoꝝ ex olerib⁹ decoquere velut ſunt lactuca borago blitis endiuia meliſſa petroſiliũ in pua q̃titate. Ferculũ etiã in eodẽ brodio ↄfectũ ⁊ panatella farre grue ⁊ riſo vtiliter ↄcediᷣ. Oua iſup ſorbilia ⁊ quoq̃ũ decocta p̄ſertiz bona ginata i iſto caſu vtiliſſima ſũt. Lẽtes p̄terea ⁊ oĩa legumina hũoꝛẽ groſſum ⁊ melãcholicuz generãtia: ⁊ caules oĩm generũ ac piſces valloſi ⁊ oſtracha prudẽtiſſime a medico ſunt euitãda ⁊ ab infirmo dimittẽda. Nota. ¶ Et ſcias q; nõ niſi vtiliſſimũ eſt ſe cauere ab omnibus piſcibus preter habentes colorẽ rubeũ: ⁊ degentes inter lapides ſeu ſcopulos maris nitidi: ⁊ corpora parua habentes. Fluniales cãcri nihilominꝰ in iſto caſu conceduntur. Deniq; omnia que ſanguinem groſſum habẽt generare: vt habetur a Gal. tertio de interiorib⁹ omnino ſunt relinquẽda. Ulteri⁹ vinum mediocris vinoſitatis optie liphatum albũ ⁊ odorifeꝝ vtiliter cõceditur. Ita animiq; exercitiũ forte. Uigilie q; ſupflue i iſto caſu minime ſunt bone. Imo bonũ eſt ſp in oibus opationibus ſuis vt moderate viuat. Iſta oĩa fere ponũtur a Gal. in conmẽto illi⁹ amphoriſmi q̃ nutriũtur copioſe ⁊ velociter ⁊c. Igiᷣ (vt ſupius dixim⁹) in oĩb⁹ ſuis opatiõib⁹ nihil meli⁹ eſt q̃ honeſte ⁊ hilari vita viuere. ¶ Secũda itẽtio q̃ eſt materiã añce dẽtẽ digerere cõpleᷣ p aſſũptionẽ iſtius digeſtiui. ℞. ſirupi de duab⁹ radicib⁹ mellis roſati colati ſirupi acetoſi ſimplicis añ. ℥. ß. aq̃rum fumiterre bugloſſe endiuie. añ. ℥. j. Sũpto iſto ſirupo p octo aut decẽ dies purgeᷣ patiẽs purgatione iſta. ℞. diacaptolicõis caſie añ. ʒ. ß. diafiniconis. ʒ. j. ß. agarici trociſcati. ʒ. j. cũ decoctõe epitimi ſcene polipodij ſcolopẽdrie floꝝ ⁊ fructuũ cordialiũ fiat potio bꝛeuis addẽdo ſirupi viol. ℥. j. ⁊. ß. Secũda itentio digeſtio. Itẽ aliqñ ſumere iſtas pillulas p̄cedenti digeſtione ſirupi predicti optimã vtilitatẽ hẽre inuenim⁹. ℞. agarici trociſcati. ʒ. ß. pillulaꝝ aggregatiuarũ pillulaꝝ fetidaꝝ maioꝝ añ. ℈. j. miſce ⁊ formentur pillule quinq; cum aqua vite. Purgatio. Pillule. Similiter quoq; nõ paruã vtilitatẽ inuenim⁹ iterdũ in aſſumptiõe iſti⁹ electuarij. ℞. agari. troci. Empl.

ſcati.ℨ.j.turbith ꝑpati.ʒ.ij.fo=
liculoꝝ ſene epitimi.ʒ.j.ſpecie
rū diarodonis abbatꝭ.ʒ.iij.mi
rabolanoꝝ chebuloꝝ ēblicorū
ꝛ belliricoꝝ.an̄.ʒ.j.cū zuccaro
ſufficiēti ꝛ ſirupo de fumoterre
fiat electuariū i morſellis ſꝫ ar
tē ꝙ vtat̄ patiēs ſemel in ebdo=
mada ꝗtitatē nucꝭ ꝑcedēti (vt
Nota. ſupi⁹ dixim⁹) digōne. ¶ Et ſcias
ꝙ i iſta mā medic⁹ nō dꝫ eē cō=
tēt⁹ vna nec bia purgatiōe: nec
ēt dꝫ ꝓcedere purgatiōe fortis
pharmaci. Imo prudentiſſimi
medici ē i oi mā melācholica ꝛ
Meſue groſſa (vt inq̄t Meſue.c.ð melā
cholia autoritate Gale.) nō ex
q̄ſite euacuare: ſed moderate ꝛ
paulatiue ſp ꝓcedere. Inq̄t em̄
Canō. pſat⁹ vir loco ꝑallegato. Et Ca
nō q̄dē ē i egritudinib⁹ melan=
cholicis vt nō bis vt nō ſemꝉ: ſꝫ
p iterualla faciam⁹ euacuatio
nē talē hñtē tēperiē: vt nā poſſit
regulare euacuationē nō autē
euacuatio naturā. ¶ Pillule ēt
de lapide lazuli i iſto caſu lau
dant̄ a doct. ¶ Tertia itētio q̄
tertia itētio. ē māꝫ ꝯiunctā remouere ꝯplet̄
admiſtratione localiū domeſti
ce reſoluētiū cū reſolutione et
mollificatiōe atqꝫ aliq̄li ꝯforta
tiōe pticule apāte. qꝛ (vt inquit
Aui.c.de apāte duro) itētio re
ſoluēdi ſephiros vt ponat̄ illð
apā iter duas reuolutiōes vcꝫ
reſolutiuā atqꝫ mollitiuam. Et
cū ħ (vt ſupi⁹ dixim⁹) nō dꝫ ex=
poliari ab aliq̄ loci ꝯfortatiōe.
Et rō ē: qꝛ ſi i iſto caſu ꝓcedere
tur tm̄mō cū mollitiuis: dubiū
eēt ne humectatiōe ſua i cāce=
roſitatē ꝯuerteret̄ illð apā. ſiꝉr
ēt ꝓcedēdo cū reſolutiuꝭ auxi=
lijs dubitādū ē ð reſolutiōe ſub
tiꝉ hūoris ꝛ lapidatiōe groſſi.

Ut ꝗ iſta incōueniētia tollant̄:
meli⁹ ē ꝓcedere cū aliq̄ auxilio
hñti v̄tutē reſoluēdi māꝫ cū ali
q̄li mollificatiōe ꝛ loci ꝯforta=
tiōe ꝗ cū eo vnā earū hñti v̄tu
tē: qꝛ (vt inq̄t Arꝫ.j) vir magne
autoritatꝭ i arte chirurga) or=
diare ſigillati ꝛ ꝓcedere tm̄ cū
vna itētiōe abſqꝫ errore diffici=
le eēt. quāobrē tuti⁹ ē talia au=
xilia ordiare q̄ mixtā hñt v̄tu
tē: vcꝫ mollificādi et reſoluēdi
cū q̄dā a pricipio vſqꝫ ad aug=
mētū repcuſſiōe cui⁹ talis ꝑt eē
forma. ¶ In pñcipio hmōi apā= In pñ=
tis vſqꝫ ad augmētū. ℞. radicū cipio.
altee.li.j.ꝛ ß.ſemis citonioꝝ fe Cero=
nugreci itegri ꝛ linoſe an̄.M.ſ. tum.
olb⁹ i aq̄ ðcoctꝭ icidat̄ tm̄mō al
tea ꝛ cribellet̄ cui cribratur̄ ad
dāt̄ olei camōillini anetini ro=
ſati.an̄.ℨ.ij.ſepi vaccini vituli=
ni an̄.ℨ.iij.medulle cruriū vitu
li piguedis anatꝭ an̄.ℨ.j.ß. olꝭ
amigdalaꝝ dulciū.ʒ.x.cū cera
alba ſufficienti ad ignē fiat ce=
rot̄. molle qð q̄dē i iſto caſu op
tia ꝛ ſecura ē medicia. Reſol=
uit ei paulatiue cū aliq̄ mollifi=
catiōe ꝛ loci cōfortatiōe: vt ptꝫ
ꝯſiderāti igrediētia. Ad eādē
itētionē hr̄ iſraſcptū ēplꝫ. ℞. fa emplꝫ.
rine fabaꝝ farie tritici farie or
dei an̄ ℨ.iij.camōille mellilo=
ti bñ triturati furfuris ſubtilis
an̄.M.ß.linoſe fenugreci bñ pi
ſti an̄.ℨ.j.cū ðcoctiōe ſupraſcri
pta i pria ordinatiōe ad ignez
ſꝫm artē fiat emplm̄ ſolidū cuꝫ
tāto de ſapa quantū erit deco=
ctio: addēdo i fine cocture olꝭ
camomillini anetini an̄.ℨ.ij.ro
ſati.ℨ.j.ꝛ ß.ſepi vituli caſtrati.
an̄.ℨ.iij.butyri.ℨ.j. ¶ In ſtatu q̄ In ſta=
dē hmōi apātis vtiꝉr admiſtrā tu.
tur iſraſcripta auxilia. ℞. radi

cū altee.lib.j.radicū bugloſſe
℥.ij.radicū Irios.℥.ß.capitū li
lij.℥.iiij.oīa ī aq̄ ſufficiēti deco
cta piſtēt ⁊ cribellēt cui cribra
ture addāt olei camōillini ane
tini aā.℥.ij.⁊ ß.olei ꝺ lilio agri
pe ⁊ dialtee.aā.℥.vj.Iſopi hūi
di.Iſopi ceroti Gal.aā.ʒ.x.dia
q̄lōis albi.℥.iij.cū cera alba ſuf
ficiēti fiat cerotum molle.Et ſi
vis ipz eē maioris reſolutiōis:
addant armoniaci diſſoluti in
aceto.ʒ.iij.in fine cocture.Iſtō
nāq̄ꝫ emplꝫ amice mi iuenim⁹
nō puā hēre ꝓrogatiuā ī reſoluē
do cū aliq̄li mollificatione vnū
Cero- q̄ꝺq̄ꝫ apa durū.¶Itē ad eādē i-
tum. tētione cerotū magrale qꝺ ſe-
penūero expti ſum⁹ in iſto caſu
cū honore nr̄o ⁊ vtilitate īfirmi
cui⁹ talis ē forma.℞.decoctio-
nis maluaꝝ altee radicū ligue
bouine fenugreci linoſe ſemis
citonioꝝ pſiliij ficuū ſiccaꝝ da-
ctiloꝝ paſſulaꝝ.aā.q̄ꝫtum ſuffi
cit litargirij aurei ⁊ argētei ſe
pi vituli ſepi vaccini porcini
maſcu.aā.ʒ.iij.butyri.ʒ.x.pin-
guedis anatꝭ piguedis āſerie
caponis atq̄ꝫ galli.aā.ʒ.x.olei
camomillini anetini ꝺ lilio aā.
℥.ij.vio.ro.olei amigdalarum
dul.aā.ʒ.vj.ad ignē baclo agi
tādo cū ꝺcoctiōe ꝑdicta ⁊ cera
alba q̄ꝫtū ſufficit fiat cerotum
molle.¶Item.℞.Iſopi ceroti
Aliud Gale.℥.iij.ēplꝫ de melliloti.℥.
iiij.diaq̄lonis magni.℥.iij.⁊ ß.
ſepi vituli.℥.j.ß.medulle cru-
riū vituli piguedis gallie ana
tis.ʒ.x.miſce ⁊ cū cera alba ſuf
ficiēti ad ignē fiat cerotū mol-
emplꝫ. le.¶Itē ēplꝫ ꝺ melliloto diaq̄-
lō magnū.Iſopi cerotū Gal.in
iſto caſu ſigillati oīa adminiſtra
ta vtilit̄ ꝯueniūt.¶Silr̄ aā ap-
plicationē bonū eſt ſꝑ vt ēbro- embro
cet apa pānis calidis ī ꝑnola ce.
tis rerū decoctionib⁹.Nā iſta
euaporatio ante applicationē
emplī vel ceroti mirū in modū
iuuat diſponēdo materiaꝫ ad
optimā reſolutionē vel matu-
rationē.Quarta q̄dē itētio q̄ ē q̄rta i-
accidētia corrigere ꝯpletur ad tētio.
miniſtratiōe nōnulloꝝ localiū
aduerſantiū oib⁹ accidētib⁹ q̄
pñt ꝯtigere ī iſto caſu.Et ſunt accidē-
veꝫ dolor cū maturatiōe īflam tia.
matio dolor pſſatiu⁹ pūgitiu⁹
inflāmatiu⁹ venaꝝ apparētia
plenaꝝ ſāgule melācholico:q̄
oīa iſta accidētia vt ī ꝑcedēti
caplo plenarie locuti ſum⁹ cā-
ceroſitatem morbi coarguunt.
¶Accidit ēt tertio durities ma-
xia ꝑ cui⁹ mollificatiōe iueni-
mus iſta valēt.℞.radicū altee Cura
li.j.fenugreci ⁊ linoſe ana.M. duri-
ij.caput vni⁹ caſtrati ⁊ pedes tiei.
ei⁹ duos pedes vituli ⁊ medie
tatē capitꝭ ei⁹ oīa pri⁹ aliquā-
tulū ꝯtuſa ꝺcoq̄nāt ī aq̄ ſufficiē
ti vſq̄ꝫ ad oſſiū a carne ſeparatio
nē:deīde piſtēt tm̄mō altea et
cribellēt cui cribiature addāt
olei ꝺ lilio ꝺ camōilla ꝺ aneto.
Iſopi ceroti Gale.terebentine Ceros-
clare aā.℥.j.ß.piguedis gallie tū ⁊ de
anatꝭ atq̄ꝫ anſerine aā.℥.j.dia- coctio.
q̄lonꝭ magni.℥.ij.cū cera alba
ſufficiēti de oib⁹ cū ꝑdicta cri-
briatura arte ⁊ igne fiat cerotū
molle.Qꝺ q̄dē cerotū ſummo
pere vꝫ ī mollificādo vnāquā-
q̄ꝫ duritiē lapidoſam ſꝑ tñ pri⁹
locū fomētādo cū petijs made
factis ī hmōi decoctiōe.¶Ueꝝ
ſi nō ꝯtigerit locū ad ſanioſi- Matu-
tatē ꝺuenire maturēt loc⁹ apa ratio.
tis maturatiuo de maluanilco
habito ī ātidotario nr̄o.¶De
inde

inde incidat locus ſemp obſer
uatis documentis habitis i.c.
de inciſiõe apatis in generali.
Inciſio. ¶Deinde locus ingerẽdus eſt
mũdificãdus incarnand⁹ atq
cicatrizãd⁹ eadẽ doctrina ha=
bita i pallegato.c.¶Deniq ſi
ↄtingeret ipm apa tranſire ad
cãceroſitatẽ p ſui curatione q=
Cura cãceroſi. dẽ regẽdũ eſt curatiõe cãcri de
quo deo dãte vtilẽ doctrinã in
ſubſequẽti caplo tradere intẽ=
do.¶Et ſic deo dante ⁊c.

Ca.x. ¶Capłm.x.de cancro.

Cãcer. Cancer vt inqt Auic.
lib.iiij.fen tertia.de
cancro.eſt apoſtema
melancholicũ de me
lãcholia aduſta adu
ſtione cholere ⁊ non a pura fe=
Brun⁹ culenta(ſicut inquit Brunus.)
¶Melancholia.quidem aduſta
faciẽs cãcrũ duob⁹ modis adu
ritur.Uno mõ p aduſtionẽ cho
lere ſubtilis:qm cholera rubea
aduritur.vñ ei⁹ ſubtile reſoluit ⁊
ſpiſſuz terreſtreq ipſi⁹ aduſtũ
remanet:lз qdẽ meliã vocat me
lancholia maligna aduſta per
aduſtionẽ cholere(vt ſupi⁹ dixi
mus.)Et hũc modũ aduſtiõis
melãcholie tetigit Aui.cũ dt
ꝺ melãcholia aduſta a nã cho
lerica.Alio mõ põt eſſe aduſtio
melie.Alio modo p aduſtionẽ
melie nãlis:nã qñ melãcholia
naturalis miſcetur ſupflue cuz
cholera tũc illa melãcholia na
turalis vt plurimũ aduritur ad=
mixtiõe materiei cholerice ad
mixte cũ ſupiadicta melancho
lia:ex q melãcholia aduſta ſub
iſto modo cõuenientiſſime põt
gnari cãcer pui doloris ⁊ pue
vlceratiõis.¶Eſt inſuper apo=
ſtema parui corpis a principio
vt plurimũ rotunde figure.Ali
quando ad ſimilitudinem cice
ris.Interdum ad ſimilitudinẽ
fabe a principio ortus ſui repe
ritur.¶Eſt etiam cancer dur⁹ fu=
ſci coloris doloroſus in circui=
tu cũ venis plenis ſanguie me
lancholico.¶Cuius due ſunt Spẽs
ſpecies:vez vlceratus cancer:⁊
non vlceratus.Nã in pricipio
ſui ort⁹(vt inquit Auic.)eſt oc= Aui.
culte diſpoſitionis.⁊ ſecunduz
plurimum in pmis dieb⁹ ſui
ortus eſſe ei⁹ ambigitur:dein=
de in poſterũ manifeſtantur ſi
gna ei⁹ apoſtematis cãceroſi.
¶Auicẽ.in particula iſta docet Auic.
nos cognitionẽ cãcri qñ icipit
apparere:ac etiã nos docet ipz
cognoſcere qñ eſt in pricipio:⁊
etiã qñ eſt cõfirmat⁹ per ſua ſi
gna confirmatiõis ſupius pre=
noiata ſicut ẽ dolor ⁊c.¶Et ita
facit Gal.xiiij.de ingenio ſani= Gale.
tatis.Dicit eñi Gal.eãdẽ rõnẽ
hre debem⁹ cõparatiue ad co=
gnitionẽ noſtrã de cancro i pri
cipio qualẽ habem⁹ de naſcen
tĳs terrarũ:vez de olerib⁹ eoꝝ
ſeu herbis oim generũ:nã duz
herbe naſcuntur:et adhuc parue
exiſtũt:difficilis eſt earũ cogni
tio:qre ſicut ipſe herbe dũ ſũt
tenelle etatis nõ cognoſcuntur a
malis herbarĳs ⁊ idoctis.Ita
⁊ eodez mõ cancer in principio
ſui ortus ab ignorãti chirurgo
nõ cognoſcitur.¶Cancer qdẽ Diſtinctio cãcri.
diſtinguitur ſm tres modos.Di=
ſtinguitur aũt ſm cauſe diuerſita
tẽ:aut ſm tẽporis diuerſitatẽ.
¶Diſtinguitur autem ſcđm di
uerſitatem cauſe:quoniã ali⁹
fit ex melãcholia:que melãcho
lia aliquãdo efficitur aduſta p
aduſtionẽ melancholie natura

lis.ꝛ iſte cācer eſt tardioris vl=
cerationis et parui doloris ac
pauci incremēti. Qui xͦo effici=
tur ex melancholia aduſtione
cholere eſt vehemētis malitie
ꝛ velociorꝫ corruptōis ac dolo
Aui. ris vehemētioris. Propꝫea qꝛ
(vt inq̇t Aui.in.i.li. cap.ꝺ hu=
moribꝰ) ipā preallegata melā=
cholia ē ꝺteſtabilior ꝛ vehemē
tiorꝫ malitie ꝛ corruptiōis ce=
terꝫ ſpēbꝰ melācholie. Hoc q̇dē
accidit pp ſui vehemētē mobi=
litatē ac ēt acuitatē ꝛ calidita
tē eius: q̇bꝰ q̇dē de cauſis idu=
cit predicta melācholia in iſto
āpate fortiora accidētia ꝛ vehe
mētiora ꝙ ptia ſpēs melācho=
lie pnolate. ¶ Diſtinguiꝩ ēt ſm
diuerſitatē mēbrorū. Nā alius
fit in mēbris mollibus ſicut in
carne. Aliꝰ xͦo i mēbris medio
cribꝰ ꝛ ꝯſilibꝰ q̄ mēbra ſūt ſicut
nerui chorde ꝛ ligamēta. Aliꝰ
xͦo in duris ſicut in oſſibꝰ atqꝫ
cartilagie. ¶ Tertio ꝛ vltio mō
diſtiguiꝩ ſm diuerſitatē tpis.
Cū aliꝰ eſt recēs: aliꝰ antiquꝰ.
Antiquꝰ q̇dē cognoſciꝩ p tpis
diuerſitatē ꝛ magnā liuiditatē
ꝛ nigredinē loci ac ēt p magnā
labioꝝ durītiē atqꝫ vlcerꝫ ma=
gnitudinē. Intātuꝫ ꝙ ēt pueri
egritudinē iſtā cognoſcūt pro
malo ꝛ ꝺteſtabili morbo. ¶ Cā=
cer ꝓpterea a modernis et iu=
nioribꝰ doctoribꝰ tm̄mō diſtin
guiꝩ ſꝫ diuerſitatē ſpērū: ſumē
do denoiationē eiꝰ a loco. Nā
ſm qꝺ eius ortus pluribꝰ in lo
cis pōt ꝯtingere plura ſibi ſor=
tiꝩ nola. Nā ſi in facie vꝫ a mē
to ſupra oriaꝩ talis egritudo a
Noli me tā=gere. pfatis modernis doctoribꝰ no
li me tangere nuncupaꝩ. Uerū
ſi in inferioribus partibus vꝫ

in coxis ꝛ tibijs reperiaꝩ egri=
tudo ab eiſdē lupus vocari cō
ſueuit. In ceteris xͦo corporis
particulis dicūt ipſum morbū
eſſe cancrū. ¶ Aſſignant inſup
aliā differentiā ꝛ qualitatē cō=
plexionis eorū. Nā dicūt ꝙ cā=
cer lupus ſit de cholera magis
ignita ꝙ noli me tangere. Tn̄
ꝺ iſta pallegata modernoꝝ di=
ſtinctiōe in antiquorū ſcriptu=
ris nullā inuenimꝰ ab eis fctāꝫ
mētionē. Cācer itaqꝫ ꝺꝛ ꝛ nola Quare ꝺꝛ can=
tur tali noīe cācro ꝓpter vnaꝫ cer.
duarū rerū ſꝫ Auic. vꝫ. Aut ꝓ Aui.
pter ſuā tenacitatē cū membro
cui accidit talis egritudo quē
admodū tenacitas cancri cum
eo qꝺ venatur. Aut ꝺꝛ cancer ꝓ
pter formā ſuā quam habet ro
tundā: ꝛ vt plurimū cū dolore
ꝛ egreſſiōe venaꝝ q̄ ſūt ſicut pe
des eius cancri in eiꝰ circuitu.
¶ Iſte etiā cācer: (vt inq̇t Raſi. Raſis.
li. ad almāſorē.) egritudo eſt i
qua maxia eſt ſatigatio. ¶ De
differentia deniqꝫ q̄ inueniꝩ in=
ter cancrum et ſephiros plena
rie locuti ſumus cap̄. de ſephi=
ros via theorice. quare pro tui
neceſſitate illuc recurre. Unum
eſt ꝙ cancer vt plurimum oriꝩ
per viam inceptionis. Sephi=
ros quidem per viam conſecu
tionis. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Cap̄. xj. de curatione cancri. Ca. xj.

IN pcedēti caplo
via theorice ꝺ cā
cro ꝛ eius ſpecie=
bus ſatis dictū ē.
In preſenti vero
capitulo de eius
curatione tam eradicatiua ꝙ
palcatiua vtilem ſermonē de=
ſcribere tps eſt. ¶ In curatiōe Inten=
itaqꝫ hmōi āpatis quatuor in= tiones

tẽtiões neceſſarias eſſe inueni- mus. Prima q̇dẽ intentio pficit̃ ordinatiõe boni regiminis vꝫ quo ad cibũ ⁊ potũ. Scđa cõſi- ſtit ĩ regulatiõe ⁊ digeſtiõe ma teriei antecedẽtiꝭ. Tertia ẽ ma teriã antecedẽtẽ digeſtã phar- maco cõpetẽti euacuare. Quar ta eſt materiã cõiunctã medica mine domeſtice reſolutiõis at- q̧ loci cõfortatiõis remouere.

Pria ⁊ ſcđa in tẽtio. ¶ Prima quidẽ ⁊ ſecunda intẽ tio cõplet̃ prout dictum eſt in cap̃. de cura ſephiros. quare il- luc recurre neceſſitate vrgente.

Ter- tia itẽ- tio. ¶ Tertia intẽtio q̇ eſt materiã antecedẽtẽ digeſtã euacuare cõ plet̃ adminiſtratiõe ĩfraſcripti

Digõ. ſirupi. ℞. ſirupi de fumoterre ſirupi de ſucco acetoſe bugloſ- ſiati añ. ℥. ß. aq̃rũ fumiterre bu gloſſe capilloꝝ veneris ana. ℥. j. miſce.

Pur- gatio. ¶ Sũpto tali ſirupo ꝑ decẽ dies purget̃ patiẽs purga tiõe iſta. ℞. electnarij lenitiui diacaptoliconis añ. ʒ. vj. confe- ctiõis amech. ʒ. iij. cũ decoctiõe florũ ⁊ fructuũ cordialiũ mira- bolanoꝝ chebuloꝝ atq̧ ẽblico- rũ fiat potio breuis.

Nota. ¶ Et nota ꝙ (vt ĩ ca. de cura ſephiros dcm̃ fuit.) nõ debes cõtẽtari ꝓ pur- gatõe materiei melãcholie vni ca ipſi⁹ euone. Nec debes ꝓce- dere forti pharmaco: q꞉ vt ibi-

Gal. dẽ dictũ eſt autoritate Gal. qñ materiã melãcholica paulatiue digerẽdo debes ipm̃ euacuare. Quãobrẽ bon⁹ ⁊ optim⁹ Meſue

Meſue cũ de euatiõe materiei melan- cholice tractauerit autoritate

Gal. Gal. dicit cap̃. de melia hãc pul cherrimã ſniam habitã ĩ ca. de cura. ſephiros: ꝟba cuius ſunt iſta. Et canõ q̇dẽ eſt ĩ egritudi- nib⁹ melãcholicis vt nõ bis nõ ſemel: ſꝫ ꝑ iteruallã faciam⁹ eua cuationẽ ita habẽtẽ tẽperiẽ vt natura regulet euacuationem non aũt euatio naturã. Sequit̃ igit̃ ꝑ iſta ꝟba ꝙ meli⁹ eſt ĩ hac materia multiplicatio numeri ꝙ̃ quantitas. Preterea multa auxilia in digerẽdo ⁊ purgãdo materiã faciẽtẽ ſephiros: ex q̃ fere vna eadẽ eſt materia cũ cã cro: accõmodate illi⁹ huic capi tulo ꝓ tua neceſſitate pñt attri bui q̄re illuc recurre ĩ tua neceſ ſitate. ¶ Hui⁹ ẽt opĩonis inuenit̃

Aliabẽ. Aliabas. Dicit eñ ⁊ nõ ſis ↄten tus vnica euatiõe in purgãdo materiã faciẽtẽ cãcrũ: ſꝫ ſepe ⁊ ſepi⁹ purgare te opꝫ ꝑnolatam materiã: donec totalr̃ cognoue- ris ipm̃ melãcholicũ hũorẽ fa- ciẽtẽ cãcrñ eẽ euacuatũ. ¶ Pre- terea accõmodate aliqñ in iſto

Gal. caſu: (vt inq̇t Gal. ij. ad glauco nẽ ⁊ Auic.) flebothomia poſſit tolerari. ¶ Inſuꝑ conuenit iter dũ purgatio iſta. ℞. foliculorũ ſene epitimi añ. ʒ. j. confectiõis amech. ʒ. ij. iuleb violati roſ. ex ĩfuſiõe atq̧ bugloſſati añ. ℥. ß. ſeri caprini. ℥. ij. miſce ⁊ det̃ pa tiẽti ĩ aurora: nã iſta purgatiũ cula ſũmoꝑe vꝫ ĩn iſto caſu di- co prius facta purgatione vni uerſali antedicta. ¶ Quarta q̇

Quar- ta intẽ tio. dẽ intẽtio q̄ eſt materiam con- iunctã remouere cõplet̃ admi- niſtratiõe localiũ lẽto more ac domeſtice reſoluẽtiũ. Et eo ma xime dico ea valere cancro non exñte vlcerato. ¶ Quoꝝ primi

Reſo- lutiua Cero- tum. talis eſt forma. ℞. olei roſ. on- fancini olei violati añ. ℥. ij. vn- guẽti roſ. vngu. populeõis añ. ʒ. x. ſucci plãtagi. ⁊ ſolatri añ. vncia ſemis decoctiõis malua- rum violarum altee ſeminis cĩ

toniorũ pſilij decocte ſm artẽ
lib.j.ſepi vituli.ʒ.iiij. medulle
cruriũ vituli boui.piguedinis
anatis olei camomil.añ.ʒ.ſ.de
coquant oia ad ignẽ et bulliãt
vſq; ad ꝯſummationẽ ſucci ꝛ de
coctiõis:deīde colent cui colature addant diaqlonis albi.ʒ.
iij.litargirij aurei bñ triturati
ʒ.iiij.tucie alexãdrie.ʒ.x.ꝛ iterũ cũ cera alba ſufficiẽt̃ arte ꝛ
igne baculo agitãdo fiat cerotũ molle.Nã vt ptʒ ꝯſiderãti īgredientia: iſtõ cerotũ ſũmope
vʒ in iſto caſu reſoluẽdo mate
Aliud riã ꝛ locũ ꝯfortãdo cũ aliquali
molliſicatiõe.¶ Itẽ ad eãdẽ itẽ
tionẽ.℞.olei ro.ʒ.ij.olei vio.
ʒ.ſ.pigue.vituli.ʒ.x.ſucci plãtag.et ſolatri añ.ʒ.ſ.oia bulliãt ad ignẽ vſq; ad ſucci ꝯſum
mationẽ:deīde colẽt ꝛ ducant
ī mortario plũbi p duas horas
Alia cura. ¶ Uerũ ſi cãcer iſte fuerit ī pricipio ortꝰ ſui corpe exñte forti
ipoq; apate exñte ī loco cuius
eradicatio fieri poſſit ſine inci
ſiõe magnaꝝ venaꝝ magnorũ
q; neruoꝝ via īciſiõis atq; cauterizatiõis eius ītegra curatiõ
Aui. efficeret.Nã(vt inqt Aui.)acci
dit cãcer in q̃buſdã oris:vcʒ in
q̃buſdã regiõibꝰ corpis ſeu extremitatibꝰ mẽbroꝝ vt ſanet īcipiẽs.Cõfirmatꝰ ꝟo nõ.Et mul
toties q̃dẽ accidit cãcer īteriꝰ
occultꝰ:ꝛ tũc eſt rectificatio in
eo:rectificatio q̃ ī eo ẽ:ẽ vt non
moueat medicamīe forti:qm̃ ſi
moueret fortaſſe pduceret ad
feſtinã mortẽ.Et ſi dimittat ipʒ
apa cãcroſũ ꝛ nõ curat medica
mine forti:fortaſſe ꝓlõgat ſpa
ciũ eiꝰ vite cũ q̃dã ſalute paleã
do ipm.¶ Planũ eſt ꝙ autorita
te oiʒ ãtiquoꝝ cãcrũ ãtiquatũ
ꝛ malignatũ curatiõe vera:vcʒ
inciſiõe vel cauterizatiõe a me
dico minime curari poſſe.¶ Propter q̃ʒ dicebat Albu.de can Albu.
cro.Qñ ꝟo antiquatꝰ ꝛ ꝯfirmatus erit tũc nõ oportet appropīq̃
tur ei.Inqt ei ego nõ potui ex
eo ſanare neminẽ nec vidi quẽq̃ añ me q̃ puenerit ad id.¶ Uñ
iuſta ẽ ſnia Ipocratiſ.vj.aphoriſmoꝝ.dicit eñ. Quibuſcunq;
cãcri abſcõditi fiunt hos nõ cu
rare meliꝰ eſt.nã curati.i.inciſi
vel decocti citiꝰ pueniũt ĥ curati.i.paleati longuʒ tp̃s viuunt. Modꝰ medẽdi.
¶ Cante preterea circa cãcri in
ciſionẽ ꝓcedẽdũ ẽ vt inqt Aui.
Nã niſi eius inciſio radicitꝰ fie
ri poſſit nullo mõ faciẽda eſt:qꝛ
plerũq; īducit cãcrũ ad feſtinã
vlcerationẽ ꝛ malignitatẽ eiꝰ.
¶ Uerũ ſi talis morbꝰ fuerit ſatis tractabilis ī pricipio ſue na
tiuitatis(vt ſuperiꝰ diximꝰ)pui corpis:pueq; vlceratõis:ꝛ in
tali pticula corpis q̃ a medico
p viã inciſionis eradicatio eiꝰ
poſſibilis eẽ videat:tũc prudẽ
tiſſimi chirurgici ꝯſtfacta priꝰ
vñi purgatiõe p vẽtris ſolutionẽ catartico ꝯpetẽti ac etiã per
flebothomiã(vt ſupiꝰ diximꝰ)
ipm cãcrũ incidere ꝛ extirpare
cũ oibꝰ ſuis venis ꝛ radicibus.
Deinde purgatio eiꝰ ſanguine
melãcholico īciſiõe ꝓdicta vtiliſ
ſimũ ẽ ipm locũ cãdẽti ferro de
coq̃re:ptẽ vitiatã penetrãdo vſ
q; ad ptẽ ſanã(Nã vt īqt Oui.) Ouid.
Iũcta prius tẽtãda:ſʒ īmedica
bile vulnꝰ Enſe recidẽdũ,ẽ ne
ps ſincera trahatur.¶ Hoc cele
brato ꝓcurãdũ ẽ caſuʒ eſchare
butyro ꝛ axungia:vel cũ infraſcripto emplaſtro ꝛ erit meliꝰ.
℞.decoctiõis altee maluarũ et

violarum.li.ij.farie ordei quã tũ ſufficit ad incorporãdũ cũ di eta decoctiõe.deinde ad ignez bulliãt vſqȝ ad ſpiſſitudinẽ ad dẽdo olei roſati ꝛ violati añ. ℥.ij. vitella duoꝝ ouoꝝ croci paꝝ.Iſtđ eñi emplm̃ ẽ mitigati uũ.vt ptꝫ ꝯſiderãti ingrediẽ= tia mollitiuũ ꝛ reſolutiuũ mãe
Nota. rũ q̃ ſunt i circuitu attracte pp cauterizationẽ ꝛ iciſionẽ.Eſt ẽt cũ aliq̃li ꝯfortatione loci.¶Et nota ꝙ i quocũqȝ tpe iſti⁹ mor bi fortis humectatio ẽ piculo= ſa de malignitate hũoꝝ melã= cholici:cũ ipa hũiditas:vt ha= bẽt p̃lo metheoroꝝ.ſit mr̃ olꝫ putrefactionũ.Igit̃ pp hãc cãz magis placet mihi pcurare ca ſuz eſchare adminiſtratiõe em plr̃i p̃dicti ꝯ̃ cũ butyro ꝛ axun= gia rõnib⁹ p̃dictis.¶Deide re mota eſchara loc⁹ mũdificãd⁹ eſt adminiſtratione iſti⁹ dome ſtici mũdificatiui.℞.terebenti ne clariſſime lote cũ aq̃ ordea cea.℥.iij.olei onfacini ſiru.ro. ex iſuſiõe.añ.℥.j.ß.ſucci plãta= gis ſucci ſolatri ana.℥.ij. ſucci apij.ʒ.ij.bulliant ola ſil̃ vſqȝ ad ꝯſummationẽ duaꝝ ptiũ ex tri bus dictoꝝ ſuccoꝝ.Deinde co let̃ ꝛ imediate addat̃ vitellum vni⁹ oui recẽti farie ordei:farie lẽtiũ bñ cribellate ꝛ recẽtꝫ añ.
Nota. ℥.ß.croci.℈.j. miſce iſtud eñi mũdificatiuũ mũdificat locũ ſi ne mordicatiõe cũ abſterſiõe ꝛ ericcatione ac loci ꝯfortatiõe.ꝛ nota ꝙ i quocũqȝ tpe iſti⁹ a pat ꝯ ghatiua carnis mime ꝯueniũt Nec etiã fortiora abſterſiua ꝛ ericcãtia cal̃e cõplexiõis d̃bẽt a prudẽti chirurgo adminiſtra ri.Imo vnguẽta ꝛ linimẽta in curatione ipſi⁹ cancri vlcera= ti:debẽt eẽ frigide ꝛ ſicce cõple xiõis:velut vnguẽta magiſtra lia d̃ mineralibus ꝛ ſuccis her baꝝ ꝯfecta ꝛ ducta diu in mor= tario plũbi cui⁹ v̄t⁹.i hac diſpo
Auic. ſitiõe ſumme laudat̃ ab Aui.ꝛ fere ab oibus modernis ꝛ anti q̃s doctorib⁹:quoꝝ formas au xilioꝝ ꝛ receptas nõnullas nõ poſſuȝ mõ in mediũ tibi addu= cere.¶Vnguẽtũ itaqȝ mgr̃ale ex vnguẽ
tũ ma= gr̃ale. luẽtiõe nr̃a nobiliſſime opera= tiõis curans vlcera maligna cã ceroſa corroſiua ꝛ q̃ eorũ curſu currũt pri⁹ dico vl̃ib⁹ ꝛ pticula rib⁹ ſuperius deſcriptis a me= dico ſuis loco ꝛ tpe cõſumptis cui⁹ talis ẽ forma. ℞. vnguẽti
Meſ. roſati deſcriptiõe Meſue.℥.ij. vnguẽti populeo.℥.j.ꝛ.ꝛ ß.olei mirtini:olei roſati ex oliuis im maturis añ.℥.iij.ſepi vituli.℥. iiij.ſucci plãtaginis ſolatri.añ ℥.ij.ꝛ ß.ſucci ſemp̃uiue gallitri ci pollitrici cimaꝝ rubi.añ.M. ſ.mr̃ſilũie acetoſelle añ.M.ß. terẽda terant̃ cũ dicta pingue dine vituli deide ſil̃ pmaneant p diẽ naturalẽ ꝛ bulliãt ola ſil̃ vſqȝ ad ꝯſummationẽ ſucci.De inde colet̃ cui colature addat̃ d̃ cera alba quãtũ ſufficit. Poſt modũ auferat̃ ab igne ſp bacu lo agitãdo donec tepidũ fuerit Quo facto addãt̃ litargirũ au rei ꝛ argẽ.bñ triturati.añ.℥.ij. plumbi vſti.℥.j.ceruſe.℥.j.tucie alexãdrine puluis cancroꝝ flu uialiũ i furno deſiccataꝝ añ.ʒ. x.Cãphor.ʒ.ij.lapid.ematiſt̃. ʒ.iij.miſce.Et ſi duceret̃ p̃dictũ vnguẽtũ in mortario plũbi vti
Linimẽtũ. liſſimũ eẽt.¶Itẽ ad eãdẽ inten tionẽ.℞.olei roſati ex oliuis i maturis vnguẽti roſati añ.℥.j. ꝛ ß.ſucci plãtaginis:ſucci ſola

tri lactuce poꝛtulace aā.ʒ.ij.li=
targirū aurei ⁊ argētei aā.℥.j.
tucie alexādrie.℥.ß.de oib⁹ ſcḋm
artē i moꝛtario plūbi dūcēdo.ꝑ
Aliud. diē fiat linimētū.Eſt em̄ mira=
bile ad ꝓhibēdū augmētū can
cri cū ſedatiōe doloꝛis.Uȝ etiā
vlcerato ⁊ nō vlcerato.¶Uel fa
cias ſic.℞.muſcillagis pſiliȷ ⁊
citonioꝝ.℥.j.⁊ ß.ſucci coꝛiādro
rū vł loco ei⁹ ſucci acetoſe.℥.ß.
olei roſati.℥.ij.litargirij aurei
⁊ argētei.℥.ij.tucie.ʒ.ij.ceruſe
ʒ.ß.plūbi vſti.ʒ.iij.vitellū vni⁹
oui recētis lactis mulierꝫ.ʒ.v.
opij grana.iiij.cāphoꝛe grana
ij.miſce ⁊ in moꝛtario plūbi ꝑ
medietatē diei ducēdo.¶Item
Decoctio. aliqñ lauare locū vlcerationis
cācerose ex īfraſcripta ꝺcoctio
ne ſummopere iuuare vr̄.℞.aq̄
roſate aq̄ ſolatri aq̄ plantagīs
ana ℥.ij.mirabolani citrini ba
lauſtiaꝝ.aā.ʒ.ij.aluminis roche.
ʒ.ß.piſtata pꝛius piſtāda:dein=
de bulliāt oīa vnica ebullitōe.
Deide colēt ⁊ lauēt loc⁹ ſepe ⁊
ſepi⁹.¶Itē.℞.olei ro.olei mir
tini.aā.libram ß.ſepi vitulini
atq; vaccini aā.℥.iiij.ſucci plā
tagis ⁊ ſolatri.aā.℥.iij.oīa ad
inicē bulliāt vſq; ad ꝯſūmatōez
ſucci deide colenł:cui colature
addāł litargirij aurei ⁊ argētei
aā vncias duas ceruſe boli arme
ni terreſigillate minij. aā.℥.j.
Iteꝝ ad ignē ſꝑ baculo agitan
do cū cera alba ſufficiētiſiat ce
rotū molle addēdo i fine coctu
re cāphoꝛe.ʒ.j.⁊ ſignū pfecte co
cture ē qñ viderł ipȝ acq̄ſiuiſſe
coloꝛē nigrū aut ſimilē nigro.
Iſtō vnguē.ſuꝑ peīa īvlcerato
ē medicīa magna.¶Ulteri⁹ ſi
mō ꝯtigerit poſt īciſionē cācri
vel cauterizatiōez ei⁹ aliquaȝ
malignā malā vel ſuꝑfluā car=
nē ſuꝑioꝛi q̄ de ſui natura indi
geat remotione:ꝑ cui⁹ extirpa
tiōe ⁊ remotōe nullo cū alio au
xilio ꝓcedēdū ē ꝓterq̄ cū pulue
re nr̄o ꝺ mercurio ꝯdito nobi=
liſſime opatiōis coꝛrodēte vnā
quāq; materiā coꝛroſiuā mali
gnā:⁊ vnāquāq; carnē ſuꝑfluā
labiaq; oſtracoſa atq; calłoſa
nullū egrotāti cauſando dolo=
rē hoc q̄ tibi aſſero de puluere
iſto vr̄ q̄ſi īcredibile:ex q̄ hacte
nus ⁊ antiquoꝝ ⁊ modernoꝛuȝ
ſcripturis neminem īuenimus
poſuiſſe caplo ꝺ medicis coꝛro
ſiuis aliquā medicinā coꝛroſi=
uā poſſe carnem coꝛrodere ſine
doloꝛe ſicut facit puluis nr̄ pꝛe
nominat⁹.de quo deodāte ī an
tidotario nr̄o cū ibidē ꝺ medi=
cis coꝛroſiuꝫ tractauero lōgaȝ
⁊ plenā oꝛdinationē tibi deſcri
berē conaboꝛ.¶Et ſic ꝺo dāte ⁊c.

¶Cap̄.xij. De apoſtemati= cap̄.xij
bus ventoſis.

A B humoꝛe flegmati= ap̄a vē
co et melancholico toſuȝ.
generał ventoſitas
groſſa q̄ admixta cū
humiditate flegma=
tica ſolet generare quoddam
ap̄a ventoſum per eleuationeȝ
q̄(vt inq̄t.Aui.)aſſimilał eſtua
tiōi id ē ap̄ati molli.Et iō q̄ ad
eius curatiōem ⁊ ei⁹ ſigna cur
rit curſu ip̄i⁹ idē curał curatio
ne vndimie.Et q̄ſi cognoſcitur
per eius ſigna:ſicut dictū ē ibi
dē caplo de vndimia. Nā iter
cetera vnū ē qꝺ cōpꝛimēdo digi
to iſtō ap̄a vētoſuȝ ꝑ eleuatio=
nē vr̄ ab eo cāri fouea ſicut in
vndimia lȝ nō tāta. Cū ꝟo ali=
qꝺ membꝛuȝ a groſſo vapoꝛe tm̄
vr̄ apoſtemari.hoc q̄dē ap̄a vē

Auicē. toſum p inflationē ab Aui.nun
cupaẗ.Cui⁹ ſigna ſunt iſta.Nā
cōprimēdo ipm digito nōvr ab
eo cāri fouea ſicē facit i eleua=
tiōe:imo ipellit tactū digiti:et
nō remanet ibi impulſio nec fo
uea.⁊ rō hui⁹ ē:nā inflatiōe ven
toſitas eſt ſepata ab eo loco i q
ſtat ſed ē aggregata adinuicē i
vno loco.Et pp h ipellit ipmē=
tē ſicut facē pila magna vēto ple
na qn cōprimiẗ ab aliq.Et ideo
Auicē. iſtō apa(vt inqt Aui.)hz viciſſi=
tudinariā acceſſionē ⁊ receſſio
Nota. nē.¶Et ſcias q aliqn rōne loci
⁊ rōne multitudinis vētoſitatꝫ
groſſe in aliq mēbro ꝯgregate
vbi de facili poſſit aggregari
multitudo vētoſitatis:tūc mē=
brū qn cū manu pcutiẗ vr reſo=
nare ſicut timpan⁹.Et iō bn di
Auicē. xit Auic.Et fortaſſe pcutit pcuſ
ſiōe man⁹.Et ppe qn ipa vētoſi
tas inenit ſpaciū ad qd ipa poſ
ſit aggregari:nā qn ventoſitas
aggregaẗ in magna quātitate
in aliq ſpacio vacuo extēdit id
ſpaciū nimis ad modū extēſio=
nis timpani.Vn ſi pcutiẗ ſonat
(ſicut ſupius dixim⁹)vt timpa=
nus.¶Et ppterea optie ꝯſue=
Auicē. rātur loca iſta ab Auic.in qb⁹
cāri ſolet iſta reſonatio rōe ag
gregatiōis vētoſitatis pdicte i
quit.Et ppue qn inenit ſpaciū
ad qd aggregaẗ.ſ.ſupdicta vē
toſitas:ſicut ſtomachus ⁊ iteſti
na ⁊ qd ē iter pāniculos circun
dātes oſſa ⁊ iter oſſa circūdata
lacertis:q: in oībus iſtis locis
eſt vacuitas in q pōt aggregari
vētoſitas ēt i ſpacio circūdāte
chordas.¶Ulteri⁹ ſcias q ali=
Nota. qn accidit tāta vētoſitatis mul
titudo i aliqua exiūcturis ma=
gnis q ſepenumero facit ipſaꝫ
iuncturam a ppzio loco exire⁊
ipſa vētoſitas remanet in loco
⁊ a facili remedio nō reſolutẗ.
Hoc qdē accidit ppter ſpiſſitu=
dinē ⁊ ppter groſſitudinē ſuā:⁊
ppter ſpiſſitudinē ei⁹:qd conti
net eā ⁊ conſtrictionē pororuꝫ:
Aui. ſ. ¶Et iō bn dixit Aui.⁊ fortaſſe
ipa vētoſitas nō reſoluit ſpacia
i.nō reſolutẗ nec icluditẗ intẗ ſpa
cia vacua.Sꝫ ſupple aliqn ſub=
tiliat.i.ſeparat mēbra ꝯiūcta:⁊
reſoluit ea.i.diſlocat ea:⁊ gnat
in eis vcꝫ mēbris iuncturoſis:
id quod facit neceſſariū eſt diſ
rumpere:id eſt diſlocare iūctu
ram a ſua ppria ſede:(vt ſupe=
rius dictum eſt.)Quāobrem vi
dimus plerunq vētoſitatē iſtā
aggregatā in tāta quātitate q
cōprimendo ipſum apa vento=
ſum digitis vnū eleuādo ⁊ alte
rū cōprimendo vr cauſari ſub
cute hmōi apoſtematis ventoſi
p iflāmationē qdā inūdatio in
ter digitū ⁊ digituꝫ:vcꝫ de vno
ad aliū ad modū redūdatiōis
ſanioſitatꝫ.Hoc qdē vidim⁹ ēt
contingere in ſephiros cācero
ſo in apoſtematibus ventoſis
per inflationem iuncturarum
Auicē. magnarum. ¶Et propterea ſu=
per hoc plene locutus eſt Aui.
capitulo de apoſtemate vento=
ſo.Inquit eñ ⁊ quādoq exiſti
mat homo q ſuper membrum
eius ſicut genu ſit apoſtema in
digēs perforatione quare pfo
rat ipm ⁊ egrediẗ vētoſitas tñ.
Et ideo medicus exiſtimat q i
illo apate ſit ſanies indigens p
foratiōe rōe mūdatiōis pdicte:
⁊ tamen poſt inciſionem factaꝫ
vt ſupra non videtur exire niſi
ventoſitas tantūmodo ⁊ nō ſa=
nies ſicut exiſtimabat medic⁹

Quare in iſtis caſibus ſupradi
ctis aduertendũ eſt circa inci=
ſionẽ faciendã: qꝛ aliter facien=
do ſepe decept⁹ eris: ſicut ⁊ alij
decepti plerũq; fuerunt. Et ſic
deo dante ⁊c.

C. xiij. ¶ Cap. xiij. de cura apatis ven
toſi per inflationem.

S Uperius in prece
deti capitulo' via
theorice plenarie
locuti ſum⁹ d apo
ſtematibus vento
ſis. In preſenti ve
ro ſermone de eorum curatio=
ne vtilem doctrinam deſcribe=
re conabor. ¶ In curatiõe ita
q; talis apoſtematis vẽtoſi per
Inten inflationem quatuor intentio=
tiões. nes puto eſſe neceſſarias. Pri=
ma eſt vite ordinatio vt humor
generetur benignus et malus
deſtruatur. Scđa eſt materiam
añcedentem partim digerere ⁊
partim carminare. Tertiã ma
teriã añcedẽtẽ digeſtã euacua
re. Quarta eſt accidẽtib⁹ q̃ eue
nire ſolẽt i iſto caſu ſuccurrere.
¶ Prima qdẽ intẽtio q̃ eſt vitã
Pria i= ordinare cõplet admiſtratione
tẽtio. boni regiminis put dictũ eſt in
cap. de vndimia. q̃re illuc recur
re. ¶ Scđa itẽtio q̃ eſt materiã
Scđa i antecedentẽ digerere: cõplet e
tentio gro tñ hũc ſirupũ p hebdoma
dã exhibẽdo. ℞. ſirupi de dua=
Dige= bus radicib⁹ mellis ro. añ. ʒ. vj
ſtio. aquarũ feniculi capilloꝝ vene=
ris ſcabioſe añ. ℥. j. ¶ Sumpto
Pur= iſto ſirupo mõ quo ſupra pur=
gatio. get paciẽs purgatõe iſta. ℞. dia
captoliconis. ℥. j. diafiniconis.
℥. ß. cũ aq̃ feniculi ⁊ d fumo ter
re fiat potio breuẽ addẽdo dia
cimi. ʒ. ß. ¶ Itẽ ꝯfert aliq̃n dare
tiriacã cũ modico diacimini ⁊

iuuãdo ipã ꝑ ſeptẽ horas. ¶ Et
qꝛ iſta vẽtoſitas cauſat ꝑꝑ erro
rẽ male digeſtionis. Iõ vtiliſſi=
mũ eſt ipam ꝟtutẽ digeſtiuã cõ
fortat cũ arõaticis ſpẽb⁹ d dia=
cimi o diacalamẽto. Ul cũ tra=
gea iſta. ℞. cimi. carui aniſi ma
ratri baccharũ lauri añ. ℥. ß. liq
ricie galãge zinzi. albi. añ. ʒ. ij.
pipis lõgi cubebaꝝ gariofiloꝝ
ſeminis rute añ. ʒ. j. aniſoꝝ feni
culi dulc; coriãdroꝝ añ. ʒ. j. ⁊ ß.
zuc. tabarzet li. ij. cinam. ʒ. v. de
oib⁹ pulueriзatis pulnerizãdis
ſ. tragea d eo ſumẽdo j coclear
vnũ cuz modico vini odoriferi
vẽtoſitatẽ ei mirabilr reſoluit Nota.
⁊ carminat. ¶ Et ſcias q; purga
tio in iſto caſu ſupraſcripta pli
mũ valet. ꝑpterea qꝛ materia q̃
apta nata eſt vẽtoſari euatur ⁊
nõ ampli⁹ vẽtoſat. Uel purga=
re potes patiẽtẽ cũ alio ſoluti=
uo put tibi videt. vel iuxta te=
norẽ infirmi ⁊ loci in quo gñat
talis vẽtoſitas vt locũ illũ eua
cues ⁊ ꝯfortes iuxta poſſibilita
tẽ tuã manu ſp tenendo ꝟtutez
illius mẽbri in q̃ talis repit vẽ=
toſitas ⁊ ꝑſertim ſi fuerit i ſto=
macho. ¶ Tertia intentio q̃ eſt tertia i
materiã cõiunctã remouere cõ tẽtio.
plet adminiſtratione localium
reſoluentium cum carminatio Lini=
ne. Et primo inuenimus ſum= mentũ
mope iſta valere. ℞. oleũ camo
millini anetini de ruta de lilio
añ. ℥. ſ. lauri. ℥. ß. cere albe. ʒ. vj. Spon
¶ In linito loco apatis predi= gia.
cto linimento applicet ſpõgia
actualr calida madefacta i apo
ximate iſto. ℞. camõille melli=
loti aneti añ. ℳ. j. feniculi dul=
cis aniſorum añ. ℥. ß. cumini. ʒ.
ij. furfuris fabaruz aliquatulũ
fractaꝝ añ. ℳ. j. ⁊ ß. milij. ℳ. ß.

bulliãt oĩa ſil' cũ lixiuio ſufficiẽ
ti ⁊ vino nigro vſq3 ad ↄſumma
tionẽ tertie ptis. Iſta etenĩ ſpõ
gia pdicto ordine applicata in
iſto caſu eſt medicina magna.
¶ Itẽ ſi iſtud apa vnctuoſuʒ fue
rit in genu vł in aliq̃ alia iũctu
rarũ corporis magnaꝝ vt de me=
emplꝫ. lioribꝰ eſt vt applicet͛. Iſtŏ ẽplꝫ
nobiliſſime opatiõis eſt mate=
riã vẽtoſaʒ carminãdo ac reſol
uendo. ℞. medul. panis furfu=
racei li. ß. farie fabaꝝ: farie oro
bi aã. ʒ. viij. camo. melliloti bñ
triturati furfur͛ aã. M. ß. cũ de
coctione ſupradictaꝝ anodina
rũ ad ignem fiat empłm ſolidũ
cum tñ de ſapa addẽdo in fine
cocture olei camomil. aneti. de
lilio aã. ℥. ij. miſce. ⁊ applicetur
Aliud. more empłi ſuper' loco apato.
¶ Itẽ ad eandẽ intentionẽ inue
nimꝰ empłm infraſcriptũ ſum=
mope valere pſertim in dolore
antiquo a q̃cunq3 materia frigi
da ĩ genu cauſata. ℞. ſtercoris
capni bñ triturati. ℥. iiij. camo=
mille melliloti aneti. aã. M. ß.
furfuris bñ triturati. M. j. fari=
ne fabaꝝ farine lentiũ aã. ℥. iij.
farie orobi. ℥. ij. cũ ſapa ſufficiẽ
ti: ⁊ lixiuio barbitõſoris vino q3
nigro ſpiſſo fiat empłm ſolidũ
ad ignẽ addẽdo olei camo. ane
ti. aã. ℥. ij. ¶ Et ſi vis ipm melio
rẽ carmiatiõẽ hr̃e loco nõ exi=
ſtente inflãmato ⁊ multũ dolo
roſo: q2 ſepenumero (vt inquit
Aui. Aui.) inueni cũ inflãmatiõe lo
ci ⁊ dolore nõ paruũ bonũ eſt vt
addãtur cimini. ʒ. v. fenicłi dul
cis coriãdroꝝ aã. ℥. ij. olei ruta
Nota. cei. ℥. j. ⁊ ß. Iſtŏ nãq3 emplꝫ ami
ce mi in iſto caſu plerũq3 exper
tus ſum cũ honore nr̃o ⁊ vtilita
Aliud te nõ parua. Itẽ. ℞. farie faba.

℥. iiij. furfuris bñ tritura. M. ſ.
cũ ſapa ad ignẽ fiat emplꝫ ſoli
dum addẽdo olei camomillini
aneti. aã. ℥. ij. oſtro. vio. aã. ℥. ſ.
⁊ ß. hoc quidẽ emplꝫ ſcias mul
tũ valere qñ apa fuerit cũ dolo
re itẽſo ⁊ iflãmatiõe loci. ¶ Itẽ Aliud
ad eandẽ intẽtionẽ inuenimus
mirũ in modũ valere iſtŏ emplꝫ
cũ ſedatiõe doloris atq3 ẽt car=
minatiõe materiei vẽtoſe: cuiꝰ
hec ẽ forma. ℞. camo. melliloti
aneti aã. M. j. furfuris. M. ij. fe=
nugre. itegri ⁊ lineſe aã. ℥. iiij.
coriãdroꝝ fenic. dulcis aã. ʒ. vi.
altee lib. ß. bulliãt oĩa ſil' cũ aq̃
ſufficiẽti. Deiñ in decoctiõe cũ
faria fab. fiat empłm ſolidũ ad
dẽdo olei ro. vio. mirtꝰ. ⁊ camo Aliud.
mil. aã. ℥. ij. aneti. ℥. ij. ⁊ ß. ¶ Itẽ
ĩ eadẽ decoctiõe põt fieri ẽpłm
cũ medulla pãis furfuracei tñ
mõ ⁊ oleis pnotatis erit eñ ma Nota
gis ſedatiuũ doloꝝ. ¶ Et no. q
auxilia applicata in hmõi apa
te ſp dñt manuteneri calẽ: naʒ
frigiditas actualis nocʒ ſũmo= Cõtra
pere ventoſitati. ¶ Preterea ſi mõ vento=
ptigerit vẽtoſitatẽ groſſaʒ in re ſitates
giõe inteſtinoꝝ vel vẽtris gña=
ri: tũc p ſummo ⁊ peculiari re=
medio ad ſedãdũ torſiões ⁊ do
lores a vẽtoſitate groſſa cauſa
tos expti ſumꝰ iſtŏ auxiliũ: cuiꝰ Nota
talẽ ẽ forma. ℞. camo. melliloti ad coli
aneti aã. M. j. paritarie furfur. cam.
aã. M. ſ. ⁊ ß. fenic. dulc. fol. eiꝰ. ⁊
granorũ aniſorũ et coriãd. aã.
M. ß. cimini parũ ſquinãti ſtι=
chad. aã. paꝝ ciner͛ ramorũ vi
tis ⁊ ficus. M. ſ. milij. M. ij. bul=
liant oĩa ſimul cũ aq̃ ſufficiẽtia
parũ vini albi odoriferi vſq3 ad
conſummationẽ tertie partis.
Ingeniũ etenĩ adminiſtratiõis Filum
iſtiꝰ auxilij eſt vt accipiat͛ filũ crudũ

de lino crudū vel de ſtupa in de
bita q̄titate. Ip̄o deide made
Nota. facto calido vētri ⁊ loco doloro
ſo applicet̄ ſemp̄ manutenēdo
ip̄m calidū cū applicatiōe pan
noꝝ calidoꝝ. ¶ Iuuat ēt an̄ ap=
plicationē iſtius fili illinire to=
Lini= tū locū doloroſum ex iſto lini=
mētuꝫ. mēto. ℞. olei camomillini ane=
tini. an̄. ℥. ij. de ruta. ℥. j. cū cera
alba ſufficiēti fiat linimentum.
Deco= ¶ Itē ꝯuenientiſſime loco fili pre
ctio. noiati adminiſtret̄ cuꝫ dicta de
coctiōe mō q̄ ſupra ſpōgia am=
pla. ¶ Itē admiſtrare veſicā bo
veſica. uinam plenā ſupradicta deco=
ctiōe actualr̄ calida: mirū imo=
dū iuuare p̄cepim⁹ colica labo
rātem a materia ventoſa. ¶ Et
Nota. ſcias ꝙ adminiſtratio iſtoꝝ eē
dꝫ faciēdo crebrā mutationem
parui tp̄is. ¶ Quarta ⁊ vltima
intentio q̄ eſt accn̄tia corrigere
Quar= cōplet̄ admiſtratiōe localiū do
ta intē meſtice reſolnentiū cū doloris
tio. ſedatiōe. ¶ Accidētia q̄dē q̄ſo=
lēt euenire in iſto ap̄ate ſūt do=
lor ⁊ inflatio loci. Nā aliq̄n ſo=
Acci= lēt euenire dolores vehemētes
dētia. ⁊ inflatiōes loci. Preſertim hoc
quidē accidit q̄n iſtud ap̄a ī lo=
co iūcturoſo ⁊ a cā p̄mitiua cau
ſari vr̄. ¶ Et iō ſup̄ hoc optime
dicebat Auic. cap̄. de ap̄ate ven
Auicē. toſo. Dicit em̄. Et in eo q̄d acci
dit ex inflatiōe lacertoꝝ p̄pter
attritiōeꝫ que aliq̄n accidit eis
opꝫ vt alienent̄ ab eo ap̄ate vē
toſo a cā p̄mitiua cauſato me
dicie valde calide ⁊ acute ne re
fugiant mēbra ex eis ⁊ terant̄.
Immo q̄n medicant̄ cū reſolu
tiuis: tūc miſceat̄ cū eis aliq̄d d
ſedātib⁹ dolorē. Et rō eſt: q2 q̄n
egritudines ſunt compoſite et
cū aliquo p̄rauo accidēti cōpli=
cate: ſicut ē dolor: medicamina
earū mixtā diuerſaꝝ reꝝ debēt
hr̄e v̄tutē. ¶ Eandē etiā opinio
nē tenet Gal. xiiij. de ingenio ſa Gal.
nitatis caplo de ap̄ate vētoſo.
¶ Quapropter regulā ḡnaliſſi=
mā habem⁹ ab Aui. li. j. fen. iiij. Nota.
cap̄. vltio. Q̄n plures egritudi=
nes adinuicē ꝯiungunt̄: tunc in
curatiōe illaꝝ incipiēdū eſt ī q̄
exiſtit vna triū p̄prietatū. Naꝫ
vna eſt q̄ non p̄t ſanari anteq̄
alia ſanet̄. Exēpli grā: q̄n ap̄a
eſt iunctū cū vlcere: tūc incipiē=
dū eſt a curatiōe ap̄atis: q2 vlc⁹
non ſanat̄ niſi prius ſanet̄ ap̄a.
Alia eſt q̄n vna egritudo ſit cā
alteri⁹. Tertia ⁊ vltia eſt ꝙ alia
ſit maior ⁊ moleſtior alt̄a. Mo=
do in iſto ap̄ate vētoſo p̄ attra
ctionē lacertoꝝ cauſato neceſ=
ſario adiuicē habent̄ egritudi
nes ⁊ accidens: egritudo q̄dē ſi
cut ap̄a vētoſum ⁊ attractio eſt
inſup̄ vnū accidens ſicut dolor.
Iſtis itaq̄ omnibus adinuiceꝫ
complicatis teſteꝫ adducendo
Gal. incipiēdū eſt a creatiōe il=
lius de q̄ magis videt̄ oriri ſu= Gal.
ſpitio. Planū eſt ꝙ dolorē eē p̄n
cipaliorē ⁊ egritudie ſuſpectio
rē: lꝫ ſit accidēs. ¶ Remotiōe ita
q̄ ei⁹ prius inſiſtendū eſt circa
admiſtrationē localiū nō t̄n al=
terū morbū negligendo. ¶ Igit̄
medicamina q̄ debēt applicari
in tali caſu: vt ſuperius plerūq̄
dictū fuit: debent eſſe domeſtice
reſolutiōis. Et nō debēt ſpolia=
ri ab aliqua loci confortatiōe.
Cui⁹ talis p̄t eſſe forma. ℞. ca
momille melliloti aneti roſaꝝ
an̄. M. ſ. folio. malua. folioꝝ ab
ſin. an̄. M. ſ. ⁊ ß. furfuris. M. ij.
bulliāt oīa ſimul cū aq̄ ſufficiē=
ti. Deinde piſtēt̄ ⁊ cū medulla

panis ⁊ farina fabarū in deco
ctiōe arte ⁊ igne fiat empl'z ſo=
lidū addēdo olei roſati mirti=
ni camomil.atq; anetini an. ℥.
ij. Miſce iterū cū p̄dicta piſtatu
ra. Eſt ei i iſtocaſu i ſedādo do
lorē cū reſolutiōe medicie ma=
gna. ¶ Ceterū ſedato dolore cō
uenientiſſime poſt adminiſtrari
oīa auxilia: ⁊ ingenia ſuperius
deſcripta: p cōplemēto tertie in
tentionis. ¶ Et ſic deo dāte ⁊c.

¶ Tractat⁹ tertius ſcdi libri
de apātib⁹ frigidis ⁊ calidis
in p̄ticulari a capite vſq; ad
pedes cōtinēs capl'a.xvij.

¶ Capl'm primū in quo ɔtinet
Cap.j. curatio oīz puſtularū ɡ̄ſationū
apātionū: atq; oīz generū excre
ſcētiarū in capite euenientiū: p̄=
ſertim de aqua in capitib⁹ pue
rorū: ⁊ de talpa ⁊ topinaria paſ
ſiōe: ⁊ de puſtula carbūculoſa.

Apāta i capi= te na= ſcētia. IN capite ita
q; ſolēt accidere mul
ta infirmitatum ge=
nera velut apāta ca
lida ⁊ frigida: ſanioſa: aquoſa
⁊ glanduloſa ⁊ nodoſa: ex qua
rum cauſis et indicijs ex ſupe=
Nota. rioribus capitulis bona poteſt
haberi notitia. ¶ Unum i hoc
tamen obſeruari oportet prece
ptū. Et eſt q; talia apoſtemata
propter commiſſuras ⁊ propin
quitatē quā habent etiam a ce
rebro nunq; d̄nt medicamini=
bus apocruſticis epitimari.
Imo ſi calida fuerit apoſtema
ta preſertim ſanguinea matu=
rātur maturatiōe tradita capi
tulo de cura flegmonis. Deide
celebrata maturatiōe incida=
tur apoſtema in loco maturio
ri incisione triangulari vel ad

ſimilitudinem capitis lune no=
ue. Deinde locus digerendus
eſt mundificandus incarnan=
dus cicatrizanduſq;: prout in
preallegato capitulo dictū eſt.
¶ Uerū ſi apā huiuſmodi loci
fuerit cholericum: p eius cura
tiōe ſuccurrendum eſt cum do=
ctrina tradita i.c.de cura heri
ſipi. quare p̄ neceſſitate tua il=
luc recurre. ¶ Unum tamē ſem Nota.
per notare debes q; circa admi
niſtrationem localium non de=
bes procedere cū tanta infrigi
datione ratione nobilitatis lo
ci quāta procedēdum eſt in de
ſcripta cura i p̄allegato.c. Ego
eñ minimō ſolit⁹ ſū linire heriſi
pilam capitis ex oleo vio.cū in
terpoſitiōe vnguēti roſati Me
ſue. de quorū applicatiōe et mi meſue
hi ⁊ egrotātib⁹ ſp̄ bñ ſucceſſit
eſt. ¶ Unū preterea notandum Nota.
eſt circa purgationē materiarū
calidarum de appropriatis ad
mēbrum cum communitate ſui
iuuamenti eſt electuarium de
ſucco roſarum pillule de fumo
terre pillule de mirabo. Iſta
omnia euacuant a capite mate
riam calidā. Ad fridas aūt paſ
ſiones valēt pillule de iera co=
chie ⁊ auree. ¶ Ceterum ſolēt
aliquādo oriri in capite glan=
dule nodi: pro quorū curatio
ne eſt recurrendum ad eorū ca
pitula ſuperiori ſermōe deſcri=
pta. ¶ Uerū ſi ɔtigerit in capi=
Cura talpe. te talpā aut topinariā oriri: li=
cet de precepto Rogerij Lāfrā
ci ⁊ nonnullorum modernorū
melius ſit ipſam palliare. Ta=
men ego vna cum petro de Ar=
gillata viro magni pretij in ar
te chirurga prius omnib⁹ vni=
uerſalibus adminiſtratis dūra

rat virtute ↄſētiēti laudo ⁊ cō
ſulo vtiliſſimū eē hāc curatio=
nē tractare quēadmodū tractā
Inciſio. tur fractura cranei. ¶ In pri=
mis itaq̄ icidēdus eſt loc⁹ vbi
talis inuenit̄ egritudo inciſio
ne triāgulari aut cruciali ſʒ q̄
meli⁹ tibi videt̄. Et ſi poſſibile
fuerit iciſio dʒ eē tāte quātita
tis q̄ valeat t[illegible] os corruptuʒ
Raſpatoriū. a carne detegeř. ¶ Deīde a pru
denti ⁊ ingenioſo chirurgo ra
ſpatorio bene incidenti ⁊ aliis
opportunis inſtr̄is vtiliſſimū
eſt ipſam corruptioneʒ auferre.
¶ Deīde ſi poſſe erit ſine leſiōe
Cauterizatio pāniculoꝝ cerebri dico vtiliſſi
muʒ eſſe ipm os cādenti ferro
cauterizare. Et qr ſupra duraʒ
matrē ſolet oriri ex tali diſpoſi
tiōe ēt in circuitu vlceratiōis
ſup ꝑticula carnoſa caro ꝗdā=
da molis atq̄ vnctuoſa ꝑ cui⁹
remotiōe cū ſecuritate ſui innu
mēti inuenim⁹ mirabilē ⁊ diui
Puluis de mercurio. nā ꝗ̄ ꝑrogatiuā applicationē
nr̄i pulueris de mercurio cōfe=
cti. Cui⁹ officiū ē remouere vnā
quāq̄ carnē ſupfluam ⁊ vnctuo
ſam abſq̄ aliq̄ dolore ⁊ loci no
cumēto. ¶ Itē ad eādē intētio=
nē cū mūdificatiōe domeſtica
⁊ aliq̄li icarnatione poſt hmōi
pulueris applicationē cōmoda
te admiſtrat̄ iſtud vnguētū ſu=
Vnguētum ꝑ fila ⁊ ſup petias. ℞. tereben.
clare abiecti. ā. ℥. iii. mellis
ro. colati. ℥. ii. ⁊ ß. ſucci planta.
ſuc. apii. ſuc. cētau. mloris. ā.
ʒ. vi. vini odorife. duoꝝ vl' triū
annoꝝ ciatū vnū. bulliant oīa
ſimul vſq̄ ad cōſummationem
ſucci ⁊ vini. Deīde coletur cui
colature addant̄ farīe orð. bñ
cribellate. ʒ. x. croci. ℈. ß. ſarco
col. mirrhe ā. ʒ. ii. miſce addē

do i fine aq̄ vite. ℥. ß. oīa ſil' in=
corporādo. ¶ Iſtud em̄ abſterſi
uū in iſto caſu eſt medicina ma abſterſiuum
gna. ¶ Itē vnguētum de minio
habitū in antidotario nr̄o ēt
in iſto caſu ↄuenientiſſime pōt
admiſtrari ⁊ co maxie tpe eſti=
uo. ¶ Itē interdū (maxime qñ i
tētio erit in cā cicatrizādi) vti=
lit̄ admiſtrat̄ infraſcriptus pul Puluis
uis. ℞. aluminis combuſti. ℥. ß.
roſaꝝ mirtoꝝ vcʒ folioꝝ ei⁹ tm̄
ā. ʒ. i. hermod. ʒ. i. et. ß. boliar.
ʒ. vi. mirabo. citri. ʒ. iii. oīa ſub
tiliſſime pluerizētur. ¶ Deniq̄ Cura vlcerate.
ſi inueneris iſtā topinariā ⁊ tal
pā nō eē vlceratā: imo intēdētē
in viā exiture tūc ſtati mature Maturatio
tur cū aliquo magiſtrali matu
ratiuo. ¶ Deinde facta matura Inciſio.
tiōe incidēdus eſt loc⁹ in loco
maturiori. Et ſi non inueneris
os eē corruptū digerat̄ loc⁹ cū
digōne ð terebētina. ¶ Deinde Mūdificatio
mūdificet̄ locus ⁊ incarnet̄ ⁊ ſi
gillet̄ ꝑut ſupradictū ē vcʒ eiſ
dē auxiliis. Preterea ſolet etiā
in capite euenire teſtudo q̄ eſt De cura teſtudis
eminētia ſatiſ ampla coloris al
bi. tractabilis ⁊ mollis chiſtim
hñs ſic nod⁹. ¶ Pro cuius cura
tiōe nulla melior curatio repe
rit̄ q̄ locū incidere inciſiō? cru
ciali ⁊ ampla q̄ totā eius chiſti
euellere poſſit. ¶ Et qr aliqñ ꝓ
pter fluxū ſanguis ꝑdicta chi=
ſtis nō pōt euelli tpe inciſiōis.
Igit̄ eo caſu impleat̄ loc⁹ aut
vnguēto egyptiaco ðſcriptiōe
nr̄a: aut trociſco nr̄o de minio:
aut liniat̄ cū ruptorio de capi=
tello. de q̄b⁹ oīb⁹ deo dāte i an
tidotario nr̄o mētōnē faciem⁹.
Deinde remota chiſti vlc⁹ ei⁹
tractādū ē curatiōe ſuperi⁹ de
ſcripta. ¶ Ulteri⁹ ſolet etiā i ca

pitib⁹ pueroꝝ euenire aq̄a aq̄
Guil. placē. ſuz cui⁹ cauſa: vt inq̄t Guil. pla
cen. nō fit niſi ab hūiditate mē
ſtruali aquoſa quā natura mu
lierū ꝛ natura ipſi⁹ pueri nō po
tuit regulare ꝓpter malā q̄li
tatē ipſi⁹ hūiditatꝭ: vñ natura
nō potuit ipāz aquā trāſmitte
re ꝛ expellere ab ipo capite. Et
De aq̄ in capitibus puerorum. hec q̄dē aq̄ſitas aliq̄ñ ponit ſe
iter craneū ꝛ cutē q̄ aliq̄ñ tātaz
eleuationē facit ꝙ digitoꝝ tā
ctu medic⁹ nō pōt ꝑpēdere nec
ſentire ipz os: interdū trāſmit
tit a nā ipſa aq̄ſitas iter ſiphac
cerebri: ꝛ os vcz inter durā ma
trē ꝛ craneū. Et hec q̄dē aquoſi
tas eſt difficilioris curatiōis ꝛ
cū maiori ꝑiculo ꝙ̄ prima. ☞ In
curatiōe itaq̄ iſti⁹ aq̄ſitatꝭ pau
ca auxilia ꝛ remedia a doctori
bus connumerant. Nā Guil. et
Lāfranc⁹ q̄ ſecut⁹ eſt eū curāt
ipāz aquā adminiſtratiōe olei
camomilli nit ꝛ anetini in q̄b⁹ ſit
virt⁹ furfuris: nonnulli iubent
aperire locū in diuerſis locis
cauterio pūctuali q̄b⁹ paulati
ue dictā aquā extrahēdo ꝛ nō
ſubito exiccāt eā. Deſup etiaz
Curatio aq̄ſitatis ponēdo lanā in ꝑdicto oleo in
fuſaz. ¶ Ego em̄ deſcribā cura
tionē nrām hmōi aq̄atie quā ſe
penūero expert⁹ ſum ꝛ mihi et
egrotāti bñ ſucceſſum eſt abſq̄
alia inciſione. Et hec ſemꝑ fuit
Linimētuz. curatio noſtra. ℞. camomille
mellilotí añ. ʒ. ß. ſtichad. mir
tilloꝝ granoꝝ ꝛ folioꝝ ei⁹: ro
ſaꝝ añ. ʒ. j. nucū cipreſſi nūe
ro. x. furfuris fabaruz añ. ʒ. ß.
bulliant oīa ſimul cum vino ni
gro ex aq̄ cineris ramoruz vi
tis vſq̄ ad conſummationē me
dietatis: deinde colet ꝛ cū ſpō
gia ſatis ampla tractabili ac te
nui madefacta i hmōi decoctio
ne ꝛ aliquātulū expſſa epitime
tur caput: vbi eſt ꝑdicta aq̄ per
quartā ptē hore vnā ponēdo ꝛ
alterā leuando facta euapora
tione ꝑdicta liniebā locū ex in
fraſcripto linimento. Iterū re
ponēdo ſpōgiā ꝑdictā in dicta
decoctiōe madefactā: ꝛ fortiter
expreſſaz. Et ſic remouēdo ſpō
giā de ſex horis in ſex horis et
infra paucos dies iſto mō cura
bant: cui⁹ linimēti talis eſt for
ma. ℞. olei camomil. ro. mirti
ni añ. ℥. ß. ð ſpica. ℥. j. olei aneti
ni. ℥. j. ß. furfuris. ʒ. x. camomil.
mellilotí aneti. ſtichad. ſquinā
añ. parū nucis cipſſi nūero. ij. te
renda terant groſſo mōdeinde
bulliant cū ciato vini odorife
duoꝝ annoꝝ vſq̄ ad cōſumma
tionē vini. Deinde colet cui co
lature addat croci. ℈. j. cereal.
ʒ. j. ꝛ iterū bulliāt paꝝ. Et no Nota
ta ꝙ iſtō linimētū in deſiccādo
dictā aquā: cū reſolutiōe ꝛ ꝯfor
tatiōe loci ſemꝑ ꝓducit mirabi
lē effectū. ¶ Deniq̄ ſi in capite
cōtingat oriri puſtulā vl' carbū
culū: tūc ꝓ earū curatiōe eſt in
ſuperiori. c. vbi de carbūculo ad
plenū tractatū eſt. ¶ Unū ꝑter
ea vtiliſſimū notare debes cir Nota
ca auxilioꝝ adminiſtrationē.
Et eſt ꝙ cū ſumma diligētia ſꝑ
debes cōſeruare mēbrū in ſua
naturali cōplexione: nam (vt in
q̄t Guido d caulíaco.) Quatuor
ſunt a q̄b⁹ ſumit vera indicatio Guido de cauliaco.
curatiōis vniuſcuiuſq̄ egrota
tiōis. ¶ Prīo q̄dē ſumit actus De q̄bus ſumit curatio.
curatiōis a ꝯplexiōe mēbri: nā
calidiora mēbra calidiorib⁹: ſic
ciora ſicciorib⁹: humidiora hu
midiorib⁹ indigēt auxilijs pro
ſui ꝯſeruatione. Sicut em̄ paſc

ſio quãtũ ad curationẽ ei⁹ indi
cat ↄ̃riũ: ita ẽt particula ſuũ ſi
mile: vt hr̃.v.terapẽ. Carnoſio
res itaqꝫ breui⁹ idigẽt exiccari
rõne ſue hũiditatꝫ. Uerũ ſiccio
res lõgi⁹ ⁊ hoc rõe ſiccitatꝫ ſue
¶ Scdo ſumit act⁹ curationis
eiuſdẽ a ↄplexiõe toti⁹ corpis:
nã aliq̃ corpa ſunt rare texture
aliq̃ ſunt ſpiſſe. Et iõ alr̃ medi
cãda ſũt corpa rara: aliter aũt
ſpiſſa: nã raritudo arguit faci=
litatẽ eductiõis: ſpiſſitudo ꝟo
difficultatẽ eductionis arguit.
Et iõ Aui.c.ij.fen.ij. d̃ hũiditati
Auic. b⁹ i locis fridis ⁊ calidis loq̃t:
dicit ꝙ hũiditates i locis frigi
dis fortiores ſũt ⁊ maioris au
dacie ⁊ meli⁹ digerentes. Et rõ
eſt: q꞉ ꝟtutes eoꝝ fortiores ſũt.
Quapropter ↄ̃riũ ſentit vbi lo
quit in alio.c.de hũiditatibus
in locis calidis: nã iſti tales fa
cilr̃ ſoluunt: aliȷ̃ ꝟo difficulter.
Ex hoc ſcdo mõ cõuenictiſſime
potes notare regionẽ: d̃ q̃ q̃dẽ
regiõe ad hoc ꝑpoſitũ tãgit ce
Cor. cel. leberrime Corn.cel.i ꝑe.libr.
primi. vbi dicit differre q̃ꝫ ꝑ nã
locoꝝ gñã medicine. Aliud eñ
op⁹ eẽ rome. Aliud in egypto.
Aliud in Gallia. Nã ſi morbos
he cauſe gñarẽt q̃ vbiqꝫ eedem
eſſent: remedia q̃ꝫ vbiqꝫ eſſe ea
dẽ debuiſſẽt. Planũ itaqꝫ eſt rõ
nib⁹ p̃allegatꝫ circa curationẽ
mẽbroꝝ ⁊ ꝫ diuerſitatẽ tpis ⁊
veritatẽ cõplexionis mẽbroꝝ ⁊
varietatẽ regionũ ac ſm plaſ=
mationẽ mẽbroꝝ neceſſariũ eſ
ſe varia ⁊ diuerſa medicamina
adminiſtrare. ¶ Tertio ptcrea
ſumit act⁹ curatiõis egritudi
nis a virtute ⁊ cõplone medici
ne ⁊ ſẽſibilitatis mẽbri. Nã mẽ
bra ſenſibilia velut ſunt oculi
pãniculi. nerui atqꝫ pia mr̃ gra Pia mater.
uiora ⁊ acutiora medicamina
nõ patiũt. Mẽbra aũt q̃ ſenſu
ſũt p̃uata velut ſũt oſſa ⁊ liga=
mẽta q̃ ab oſſib⁹ ſuã hñt natiui
tatẽ: ꝑ remotiõe eoꝝ grauiora
medicamĩa ſuſtinere pñt. Quã
obrẽ optie dicebat Aui.c.de ſo Aui.
lutiõe ↄtinuitatis neruoꝝ. Di=
cit eñ: nã ſicut neru⁹ diſcoopt⁹
eſt dignior ceteris vt fiat alle=
uiatio i eo. Ita ligamẽta q̃ oriũ
tur ab oſſib⁹ ſũt figurarum di=
gnioꝝ vt opet ſup ea cũ medi
camine forti. ¶ Quarto ⁊ vltio
ſumit act⁹ curatiõis morbi a
plaſmatiõe mẽbri ſeu poſitiõe:
q꞉ aliq̃ mẽbra ponũt i ſupficie
nõnulla ſũt i ꝓfundo ſtatuta.
Nã ſituata i ſupficie i digẽt me
dicina leni: q̃ ꝟo in ꝓfundo cri
ſtũt forti medicina curant. Et
rõ eſt: aſiq̃ꝫ ei⁹ opatio ad ꝓfun
dũ locũ attingat maxia ps ſue
opatiõis euaneſcit. Et ꝓpterea
opꝫ ꝙ i tali caſu medicia ſit po De nominibus.
tẽs ⁊ penetrãs. ¶ His itaqꝫ ol=
bus ſupi⁹ habitis morboꝝ noi
bus notãdũ iñ ꝙ morbi iterdũ
accipiũt ſuã denoiationẽ a mẽ
bris i q̃b⁹ gñant: vt puta ſi ma
teria ſlatica fuerit i capite ⁊ ab
ea gñet apã ſanioſuꝫ: tũc rõne
loci a doctorib⁹ talpa nũcupat
etiã ſi illa niet ad oculũ trãſiret
imaginationem ⁊ obtalmiam
faceret flegmaticam. Si ad gu
lã ſquinãtiã. Si ad man⁹ chira
gram. Si ad pedes podagraꝫ.
Si ad totam tibiam vndimiã.
Et ſic ẽt de aliȷ̃s hũoib⁹ dd̃ꝫ ẽ.
¶ Et ſic deo dante completa ẽ
doctrina morborũ p̃ſentis ⁊c.
¶ Capitulum.ij. de apoſtema= Ca.ij.
tibus oculorum calidis ⁊ frigi
dis: ⁊ eorum curationibus.

In antecedēti.c.ſatis
dictum eſt de oībus
apātib⁹ ꝛ puſtulis ꝛ
nonullis alijs mor=
bis q̇ in capite ꝯtin=
gere pñt. In preſenti vero ſer=
mone tp̄s eſt tractare de apāte
oculoꝝ qḋ obtalmia a doctori
Obtalmia. bus nūcupaꝛ. ¶ Obtalmia nāq̄
(vt hr̄ a Gal.j.de accidenti ꝛ
morbo) eſt flegmō cōiunctiue: ꝛ
ipſi⁹ cōiūctiue ꝓpria ē paſſio ex
ſe oculi aūt ſm̄ accidēs eſt egri
tudo: ꝛ i h̄ oēs cōcordāt docto=
res qḋ (vt ſupi⁹ dictū eſt) obtal=
mia ſit apā ꝯiūctiue. ¶ Uarijs i
ſup ꝛ igētib⁹ caſib⁹ i oculis cor
poris hūani natura vexari ſo=
let: q̇ cū magnā ꝑtē ad viteyſuꝫ
ꝛ dulcedinē ꝯferāt magna cū di
ligētia ſunt cuſtodiēdi ꝛ eoꝝ
Cauſe. morbi curādi. ¶ Cauſe ꝑterea
obtalmie non differūt a cauſis
alioꝝ apātū vniuerſalib⁹ ꝛ ꝑti
cularib⁹ Niſi ꝓpterea qꝛ humo
res ſeu reumata magis a capi
te deriuanꝛ i obtalmiā: q̄ꝫ i apa
ta alioꝝ mēbroꝝ. ¶ Uerū ex cau
ſis ꝑmitiuis ex q̇b⁹ vt plurimū
oriꝛ talis egritudo q̇b⁹ ēt m̄ltū
ſolet iraſci atq̄ augmētari ſūt
ſicut fum⁹ vēt⁹ puluis ſol acui=
tas reꝝ oculos igrediētiū: oīa
iſta nocēt oculis: ꝛ q̄ maxie cor
pore exiſtēte plectorico. ¶ Ob=
Spēs. talmia ꝑterea ē duplex. Nāvna
ē parui ſinthomatis: hꝫ ei ꝑuā
inflāmationē paruāq̄ rubedi=
nē cū humectatiōe aliq̄li. Et iō
ei⁹ actio eſt in ſupficie oculi: et
iſta ab Aui. cōturbatio vocaꝛ.
Alia ē q̄ inuenꝛ magis ꝓfūda
re ſubſtātiā oculi: in q̄ albedo
Signa ſanguinea. ocl'i cū magna rubedine aliq̄n
cooperit pupillā. ¶ Signa itaq̄
obtalmie a materia ſangui=
nea genite ſūt iſta: vcꝫ oculoꝝ
caliditas: rubor cū iflāmatiōe
eoꝝ ꝛ venarū: cōiūctiue pleni=
tudo: grauitas i toto capite: ꝑ=
ſertim in tp̄ib⁹ ꝛ ſupcilio palpe
brarū lippitudo ac lachrymaꝝ
caliditate vincenti: ꝛ reliqua ſi
gna: prout in cap̄. vniuerſali de
apāte ſanguineo dicta ſunt.
¶ Uerū ſi ex cholera fuerit cau Signa ✝lia.
ſata obtalmia: tūc ſigna ei⁹ ſūt
dolor inflāmatiu⁹ acuitas ꝛ ru
bor i ocl'o igne⁹ eſt. Adeſt etiā
lachrymarū multitudo q̄ aliq̄n
tāte caliditatis exiſtūt ꝙ exco=
riāt angulos ocl'oꝝ. cū depila=
tiōe palpebrarū. Et propterea
intra oculū ſentit patiens pun
cturā ꝛ mordicationē cū aſpita
te: ac ſi res harenoſa vel pulue
rulenta illuc cecidiſſet. Eſt etiā
cū caliditate frōtis ꝛ grauedie
ꝑtiū ei⁹ cū paucitate ēt lippitu
dinis in oculo. Et h̄ ꝓpter ſicci
tatem materiei. ¶ Ex flegmate Signa fl'atica.
aūt ſigna ſunt ingēs iflatio. cū
parua iflāmatiōe ꝛ rubedine lo
ci: pauco ꝟo dolore ac lachry=
maꝝ exuberātia pauca. Eſt th̄
cū grauedine toti⁹ oculi: ꝛ par
tiū ei⁹. ¶ Ex melācholia quoq̄ Signa melica.
ſigna ſunt paucitas rubedinis
ꝛ caliditatis tumor ꝛ hūiditas
eſt pauciſſime q̄titatꝭ. Eſt iſup
colore fuſco ꝛ oculoꝝ grauedi=
ne nō parua ꝛ ꝑtiū ei⁹. ¶ Obtal
mia ꝑterea q̄tuor hꝫ tp̄a quem Tp̄a obtalmie.
admodū ꝛ cetera hñt apāta: ꝑn
cipiū vcꝫ augmentū: ſtatū ꝛ de
clinationem. Et vnumquodq̄
iſtoꝝ etiā in ſe tria opere cōti=
net: vt alias dictū eſt.c.de apa=
te flegmonico. vt in propoſito
de augmento: videlicet princi=
piū augmenti: mediū augmen
ti: ꝛ finē augmēti. Quapropter

ſcias amice vtiliſſimũ eẽ bñ no
tare iſta q̃tuor tpa ꝛ tria cuiuſ
libʒ eoꝝ vt exide poſſis ꝯueniẽ
tiſſiunc ſuis tpibꝰ adminiſtrare
Nota. admiſtrãda. ¶ Notandũ eſt ẽt
ꝙ aliq̃ñ obtalmia cauſata ẽ ꝑ
cõitatẽ: iterdũ ꝑ eſſentiã. Q̃ñ ꝑ
eſſentiã cauſaꝛ a capite ꝓcedit
ꝛ tũc ipſa obtalmia capitaꝛ vo
catur. Qđ de facili cognoſcit ꝑ
grauedinẽ capitis ꝛ dolorẽ ip=
ſius. Inſuꝑ ſi i ea inuenit rube
do ꝛ calefactio frontis cũ dolo
re ꝛ pulſatiõe ꝛ tpa cũ extẽſiõe
ꝛ venarũ plenitudine ac iflam
matione loci. Iſta oia arguũt
obtalmiã a gingiua matre eue
nire. Uerũ ſi p̃dicta accidentia
adſũt. Imo ſi ꝯtinuꝰ fluxꝰ ſter=
nutatio ꝛ prurituꝰ i naſo ꝛ pala
to ſcias ipſam ꝓpter rẽ itrinſe
cã cauſari: nam ſi fuerit ſtoma
chalis repit cũ nauſea ꝛ vomi
Nota. tu ſtomachũ turbãti. ¶ Ulteriꝰ
ſciẽdũ ẽ ꝙ plerũq; obtalmie ha
bẽt ꝑoriſmos ꝛ ꝑiodos ſequen
tes anologiã ꝛ materiã ex qua
fiũt ſcđo đ differẽtijs febriũ. Et
Aui. ita ſentiet Aui. Nã ſm Gordo=
niũ obtalmia nõ ẽ negligẽda i
ſui curatiõe: qꝛ ſi male tractaꝛ
mala relinq̃t accidentia: velut
ſũt cornee ruptura pãnꝰ macu
la tedioſe curatiõis ac pupille
vlcerõ. ¶ Eſt ẽt obtalmia ſm
modernos ꝛ ãtiquos doctores
morbus ꝯtagioſus: qꝛ de facili
trãſit de vno ad alterũ oculũ.
Intentiones ¶ Pro cuiꝰ itaq; cura. ſex intẽ.
ħñtur: q̃rũ p̃ma i ordiatiõe bo=
ni regimis ꝯſiſtit. ſcđa i digõne
mařiei peccãtis. tertia i purga
tiõe materiei digeſte. q̃rta i ꝓ=
hibitione ꝛ diuerſiõe materiei
catarraꝛ a capite ad oĺos eue
niẽtꝭ. q̃nta ꝯpleꝛ admiſtratiõe
localiũ diuerſoꝝ ſʒ qđ diuerſa
hʒ tpa morbꝰ iſte. ſexta et vltia
ꝯſiſtit i remotiõe accidentiuʒ.
¶ P̃ma q̃dẽ i tẽtio q̃ eſt vitã or=. P̃ma i=
dinare materia exiſtẽte calida tẽtio.
cõpleꝛ admiſtratiõe ſex reꝝ nõ
naturaliũ vertẽtiũ ſe ad frigidi
tatẽ ꝛ ſiccitatẽ vel humiditatẽ
ſm qđ natura humoris poſtu=
labit. Nã ſi materia fuerit fri=
gida regaꝛ patiẽs in eis ſex re
bus nõ naturalibꝰ: ꝑut in ſupe
riorib capl'is de apatibus lo=
cuti ſumꝰ. Ucʒ ſi fuerit materia
flegmatica p̃t haberi recurſus
ad capl'ꝫ de curatiõe vndimie.
P̃ro cõplemento iſtiꝰ p̃me intẽ=
tiõis. Si melãcholica ad ſephi
ros. Si cholerica ad heriſipilã
Si ſanguinea ad flegmonem.
¶ Aduertẽdũ tñ ẽ ꝙ i iſto caſu Lactuca.
comeſtio lactuce nõ ẽ iuuatiua
lʒ cõcedaꝛ i curatiõe heriſipile
ꝛ flegmonis. ¶ In primis itaq;
diebꝰ in materia calida vtiliſſi
mũ ẽ egrotãtẽ a carnibꝰ ꝛ vino
ſe abſtinere: ꝛ ab olbꝰ cibarijs
habẽtibꝰ materiã groſſaʒ ꝛ va
poroſam gñare. Sufficit ergo
ei tñmõ panatella cũ zuccaro
aut fariola cũ eodem aut grue
aut femula cũ ſemine cõi. Potꝰ
eius ſit aqua ordeacea aut aq̃
ſimpl'r decocta cum bucella pa
nis ꝛ bibaꝛ cũ zucca. aut iuleb
violato. Uinũ iterdũ granato
rũ etiã i p̃mis diebꝰ i iſto caſu
vtiliter cõcediꝛ vſq; ad augmẽ
tũ. In ſtatu ṽo ꝛ declinatiõe vi
nũ odoriferũ mediocriter lim
phatũ vtiliſſimũ eſſe dicimus.
¶ In obtalmia q̃dẽ a materia
groſſa ꝛ frigida cãta potio vini
odoriferi: imo illiꝰ qđ ſapit na=
tura dulcedinis ad ꝓpoſitũ fa
cit: teſtẽ adducendo Ipocratẽ
dicentem

dicētē. dolores oculoꝝ uieri po
Scda l tio ⁊c. ¶Scḋa ⁊ tertia itētio q̄
tētio. eſt materiā peccantē digerere
ipāmqꝫ digeſtā euacuare ſic cō
Digō. plet. ¶Materia nāqꝫ exñte cho
lerica digeraṫ cū ſirupo viola
to roſato ex infuſiōe bugloſſa-
to ꝯfecto cū aq̄ bugloſſe viola.
⁊ ēdiuie. ¶Uerū ſi mā fuerit ſā
guinea: ſic digeraṫ. ℞. ſirupi ḋ
fumoterre bugloſſati roſati ex
infuſione aā. ℥. ß. aquaꝝ fumi-
terre bugloſſe endiuie aā. ℥. ſ.
¶Si modo ex humore fleḡma
tico vel melācholico ipſam ob
talmiā ḡnari ꝯtigerit: digeraṫ
mā ſub iſta forma: vcꝫ ſi humor
fuerit flegmatic⁹ digeſtiuū erit
tale. ℞. ſiru. de duab⁹ radicib⁹
mellis roſati aceti ſimplicis
aā. ℥. ß. aquarum feniculi bu-
gloſſe ēdiuie. ana. ℥. ſ. ¶Si hu-
purga mor fuerit melācholic⁹ digera
tio. tur iſto digeſtiuo. ℞. ſirupi de
epitio de fumoṫ. vio. aā. ℥. ß. aq̄
rū fumiter. viola. bugloſſe aā.
℥. ſ. ¶Sūpto iſto ſirupo ꝑ heb
domadā. ¶Si materia fuerit
cholerica purgeṫ patiēs purga
tione iſta. ℞. mane electe. ℥. x.
diaprunis nō ſolutiui. ʒ. vj. cuꝫ
decoctione florū ⁊ fructuū cor-
dialiū fiat potio breuis. Addē
do ſirupi vio. ℥. ſ. ß. Uel facias
ſic. ℞. ele. lenitiui caſie aā. ʒ. vj
ele. ro. Me. ʒ. ij. cū aq̄ endiuie ⁊
de fumoterre fiat potio adden
do ſirupi vio. ℥. ſ. ¶Si materia
fuerit ſanguinea: purgetur pa
tiēs adminiſtratiōe iſti⁹ purga
tionis. ℞. diacaptolicōis caſie
aā. ʒ. vj. elec. roſa. Me. aā. ʒ. ſ. ß.
Ualent etiaꝫ in iſtis duab⁹ ſpē
bus obtalmie pillule ḋ iera cū
interpoſitiōe pillurarū aſſage
riticarum. ¶In materia melā-
cholica purgetur ſic. ℞. diaca-
ptolicōis. ℥. ſ. ꝯfectiōis amech
ʒ. ij. mane electe vel loco māne
electuariū lenitiui. ℥. ß. cū deco-
ctiōe capilloꝝ veneris ſene epi
timi ſcolopēdrie politrici po-
lipodij prunoꝝ. cū aq̄ bugloſſe
decocta fiat potio breuis addē
do ſirupi vio. ʒ. ſ. ß. ¶Si flegma
fuerit cā: purgatio valde cōue
niēs erit iſta. ℞. diafinicōis ca-
ſie. aā. ʒ. vj. cū decoctiōe cōi fiat
potio addēdo ſirupi vio. ℥. ſ. ß.
¶Ualēt qꝫ in iſtis duab⁹ ſpēb⁹
obtalmie pille de iera cū aga-
rico pille aggregatiue. ¶Et Nota.
nota ꝙ raro ꝯtingit obtalmiā
ex vno hūore tm̄mō ḡnari. Jō
ſi hūores fuerint adinuicē cō-
plicati: tu etiā debes tuā dige
ſtionē purgationēqꝫ ſcḋm ꝙ hu
mores adinuicē ſunt cōplicati
varijs ac diuerſis itētiōib⁹ or-
dinare. ¶Quarta itētio q̄ ē ma Qrta i-
teriā catarralē diuerteṙ: ipām tētio.
qꝫ ꝓhibeṙ ne ad oclos eueniet
ſic compleṫ. ¶In pmis materia diuiſio
exiſtēte calida diuertaṫ mā fa
ciēdo flebothomiaꝫ ex vena ce
phalica laterꝭ oppoſiti egrotā
tis oculi. Deinde in ſequēti die
ꝟtute ꝯſentiēti ⁊ etate ꝯueniē-
tiſſime fieri pōt ex eodē latere
vene ꝑdicte: ⁊ hoc vſqꝫ ad aug-
mētū. ¶In ſtatu ꝟo ⁊ ḋcliatiōe
interdū ad euacuādā materiā
ꝯiūctā pcedēti vniuerſali pur-
gatiōe: vtiliſſimū eſt venā fron
tis incidere. ¶Eodēqꝫ mō cum
aliq̄li diuerſiōe ⁊ euacuatione
materiei ꝯiūcte valet ſūmope
applicatio ſanguiſugarū ſub
aurib⁹. ¶Uꝫ iſuꝑ mirū imodū
autoritate āntiq̄rū ⁊ moderno-
rū ꝑſertim Gal. quādo mate- Gal.
ria fluxerit a capite ad oclos ꝑ

venas icidere venas timporũ.
Quõ aũt incidi debẽt celeberri
me tãgit modũ optim⁹ Me.q̄ꝛ
re ad p̄fatũ virũ ꝑ tua neceſſi-
tate recurre. Lꝫ de hac venarũ
iciſiõe paruã aut nullã iueneri
vtilitatẽ. ¶ Et nota ꝙ ſi mate- *Nota.*
ria fuerit cholerica ꝑua iterdũ
loco flõie ſubuẽim⁹ applicatõe
vẽtoſaꝝ ſuꝑ ſpatulas. Aut ap-
plicatiõe ſangu[i]ſugaꝝ ſub au-
rib⁹. ⁋ Et lꝫ vt o[…]re aſſerunt *Meſ.*
doctores (p̄ſerti Meſ.) flõiaꝫ in
q̄cũqꝫ ſpẽ obtalmie mirũ i mo-
dũ ꝯuenire tñ mã exñte chole-
rica aut melãcholica reueren-
tius: vt hr̄ a Gẽtile et a multis *Genti.*
alijs autorib⁹ de hac materia
tractãtib⁹ veniẽdũ ẽ ad ſãgui-
nis ex̄ctionẽ. ⁋ Imo prudẽtiſſi-
mi medici eſt ne ad vnã alterã
duarũ infirmitatũ ꝑueniat (vt
inquit Aui.) loco flebothõie (vt *Aui.*
ſuperius diximꝰ) ſcarificationẽ
adminiſtrare. ⁋ Ulteri⁹ ſi corp⁹
fuerit cacochimũ flebothomiã
mãdato doctorũ facere debes
ex vena cõi vel epatica lateris
oppoſiti oculi egri: vl' ex ſaphe
na eiuſdẽ later . Deide i ſequẽ
ti die ex vena cephalica lateriſ
oppoſiti. Et ſic ſucceſſiue flebo
thõiã diminuẽdo ne vtꝰ nimis
debilitet̃ facer̃ potes flebotho
miã de cephalica eiuſdẽ. ⁋ Pre
terea diuertat̃ materia faciẽdo
q̄tidie fricatiões ⁊ ligatiões ex
extremitatib⁹ mẽbroꝝ añ prã-
diũ ⁊ cenã ꝑ duas horas cũ ap
plicatiõe etiã vẽtoſarũ. ⁋ Eodẽ
mõ valet lotio extremitatũ cũ
iſta decoctiõe cuiꝰ talis eſt for-
ma. ℞. aq̄ cineris li. x. vini odo
riferi aq̄ pluuialis ana. pintas
vel bocalia. vj. camomille mel
liloti aneti ſaluie rouiſmarini
añ. M. j. coriãdrorũ ſtichad. ab
ſinthij ſquinãti añ. parũ mell'
lib. ß. decoquant̃ oĩa vſqꝫ ad cõ
ſũmationẽ medietatiſ. ⁋ Ualet
etiã applicatio vẽtoſaꝝ q̄tidie
admiſtrata ſuꝑ ſpatulis ⁊ na-
tib⁹ ſine ex̄ctiõe ſanguis. ⁋ Cõ-
fert etiã applicatio iſtiꝰ veſica *Ueſica*
torij ſuper collo admiſtrati. ℞. *toriũ.*
medul. pa. bñ fermẽtati crude.
ℨ. ij. cantaridaꝝ. ʒ. ij. aceti. ℨ. j.
oĩa adiuicẽ ꝯtũdant̃ pri⁹ abſciſ
ſis alis ⁊ capitib⁹ ⁊ i mortario
piſtãdo d' oĩb⁹ fiat fugaciola q̄
applicet̃ ſuꝑ collo ipaꝫ ligãdo
q̃ mirabil'r ꝑ purgationẽ aq̄ſi-
tatis diuertit materiã a capite
ad oclos fluentẽ. ¶ Pro ꝓhibi- *Prohi*
tiõe nãqꝫ materiei catarralis a *bitio*
capite ad oculos currentis vl' *flux⁹.*
purgatiõe p̄cedẽti ꝯplet̃ admi
niſtratio iſtorũ triũ pharma-
corũ. ⁋ Primũ eſt valde dome-
ſticũ. ℞. albumina triũ ouorũ
aq̄ ro. farine faba. añ. ℨ. ij. olei
roſa. onfancini. ℨ. iij. terre ſigil
late boliar. añ. ʒ. iij. oĩa ꝯq̄ſſen
tur adinuicẽ ⁊ ponant̃ ſuꝑ frõ-
te more empl'i. Itẽ. ℞. olei roſ.
onfancini olei mirtini. añ. ʒ. iij.
aceti albi. ℨ. ij. bulliãt oĩa ſil' vſ
qꝫ ad ꝯſũmationẽ aceti. Deide
addant̃ farie fab. ℨ. ij. foliorum
mirti. bñ pulueriꝫati roſaꝝ añ.
ʒ. iij. boliar. terre ſigil. añ. ʒ. ij. ⁊
ß. ſandaloꝝ omniũ. añ. ʒ. j. ⁊ ß.
thuriſ aloes. añ. ʒ. j. miſce ⁊ fiat
cerotũ cũ cera al. ſuffi. Iſtd' eñ
cerotũ ſuꝑ frõte ipoſitũ pluri-
mũ valet materia exñte calida
ſine thure ⁊ aloe. Si fuerit fri
gidatus ⁊ aloe cõuenientiſſime
adminiſtratur. ¶ Ceterum in-
uenitur aliquãdo obtalmia p̄-
ſertim a materia groſſa cũ do-
lore capitis frontis ⁊ timporũ

plurimū grauatiuo. Id repercuſſiua appoſita ſup frōte i iſto caſu cū aliq̄li euaporatiōe ⁊ ca lida reſolutiōe mirū in modū inuenim⁹ iuuare. ¶ Cōtrarium ꝓo vidim⁹ ex applicatiōe tātū modo repcutiētiū. Quēadmodū expti ſum⁹ in oculo dextro Reuerēdiſſimi dñi mei Cardia lis vulteraū. q̄ diutius laborauit morbo obtalmico a materia groſſa et catarrali a capite ad eūdē oculū fluēti: vt arbitra ti ſum⁹ vna cū medicis q̄ i eius curatiōe affuerunt: mā q̄ cāuit obtalmiā fuit ex materia groſ ſa ⁊ a morbo gallico genita. et ppea repcuſſiua frigida adminiſtrata ſup fronte parū aut ni hil iuuaſſe cognouimus. Imo neceſſariū fuit materiā repcutere cū aliq̄li reſolutiōe ⁊ loci confortatiōe. ¶ Cui⁹ talis fuit forma. ℞. camomil. melli. fenu gre. roſaꝝ mirtillorū. aā. ℳ. ß. ſquināti abſin. aā. p. rū. Decoquātur oīa cū aqua ⁊ vino vſq̄ ad cōſummationē medietatis: deinde in decoctione cū farina fabarū ⁊ lētiū fiat empl'm ſolidū. Nā iſtud empl'm ſup fronte applicatū: vt ptꝫ ꝯſiderāti ingrediēti a mā exiſtente groſſa: hꝫ virtutē ipſaꝫ reſoluēdi: ⁊ mi tigādi dolorē cū cōfortatiōe et retētiōe materierū ad oculum fluentiū. ¶ Ut facias ſic. ℞. olei mirti. roſati ⁊ camo. aā. ℥. ij. fa rine faba. ℥. iiij. furfuris bñ tri turati. ℥. j. roſaꝝ mirtilloꝝ aā. ℥. ß. boliar. terreſigillate ana. ʒ. vj. ſādaloꝝ oīꝫ aā. ʒ. j. cere al be. ʒ. x. ad ignē cū ſapa ſufficiē ti fiat mixtura ad iſtar ceroti. ¶ Et nota amice ꝙ lꝫ ab Auicē. de obtalmia ſup frōte dānā

(Margin: emplꝫ.) (Margin: Aliud) (Margin: Nota.)

tur oīa remedia in quib⁹ igrediē oleū. Tñ ego ſepenūero ex pert⁹ ſuꝫ infraſcripta remedia in quib⁹ p̄dicta olea ingrediūtur ⁊ mihi ⁊ egrotātibus bene ſucceſſuꝫ eſt. ¶ Quīta itētio cōpletur adminiſtratiōe localiū diuerſorū modoꝝ: ꝑut diuerſa tēpora hꝫ iſta egritudo (vt ſupi⁹ diximꝰ.) ¶ In p̄ncipio itaq̄ materia exñte calida: albuminis oui aliquātulū decocti: delde cū modico aque roſa. ꝯqual ſati: ⁊ parum tucie p̄parate mi rum in modū aquā extractaꝫ ꝑ exp̄ſſionē aliquātulū ⁊ tepidaꝫ in oculo poſitaꝫ iuuaſſe ꝑcepimus. ¶ Cōfert ēt ſummoꝑe i p̄n cipio ſief albū ſine opio ꝑ tres dies vel q̄tuor cū aq̄ roſ. diſſolutum ꝑ fricationē cū cote barbitōſoris more q̄ ſupradictū eſt intra oculū poſitū pñtaneū remediū eſt. ¶ Etiā cū iſtis duob⁹ auxilijs pomū ſub prunis deco ctū deinde piſtatū ⁊ cribel. cum modico aq̄ roſa. mixtū paruq̄ȝ lactis mlieris vitelloq̄ȝ vni⁹ oui recētis oibus deinde adinuicē parū decoctis more empl'i ſup oculo ipoſitū dolorē magnoꝑe ſedat cū aliq̄li loci ꝯfortatiōe. In augmēto q̄dē cū maxima ſe curitate oculi p̄ſertim in p̄ncipio augmenti vſq̄ ad vltimum ipſius inuenimus infraſcriptū auxilium vehemēter valere cu ius hec eſt deſcriptio. ℞. aque roſ. ℥. vj. ſemi. citoñ. ⁊ ad igneꝫ bulliant in vaſe vitreo vſq̄ quo formam accipiāt muſcillagino ſam: deinde colet. cui colature addantur ſief albi ſine opio. ʒ. ij. lactis mulieris lactātis puel lā. ʒ. ß. tucie p̄parate. ʒ. j. ß. zuc. cādi. ꝺ ſirupo ro. ʒ. j. oīa miſceā

(Margin: Quīn' ta' intē tio.) (Margin: In p̄ncipio. Albumē oui) (Margin: In aug mento) (Margin: Aqua vtilis.)

tur adinuicē deinde colenꝶ cū
petia lini ⁊ in vaſe vitreo reſer
Nota. uētur. ❡Et nota ſi vis ꝙ dicta
aq̄ habeat maiorē loci mūdifi
cationē addē ī ea. ʒ.ſ. mirabo. ci
tri. ❡Uez ſi iueneris locū eē ve
hemēter inflāmatū: adde cam
phore. ℈.ſ. q̄ mirabiliꝛ inflāma
In ſta= tionē ſedat. ❡Ceterum ī ſtatu
tu. augmēti ⁊ ſine ipſi⁹ ⁊ ꝑ totum
tps ſtat⁹ ꝯuenientiſſime ⁊ cano=
nice adminiſtraꝶ īfraſcriptū au=
xiliū: cui⁹ talis ē forma. ℞. mu=
ſcilla. ꝯfecte ex ſemie cito. ⁊ fe=
nugr. ī aq̄ ro. ℥. ij. ſief albi ſine
opio. ʒ. ij. zuc. cādi. ꝺ ſirupo de
duab⁹ radicib⁹. ʒ. ſ. zuc. cādi. ꝺ
ſiru. ro. ʒ. ſ. ſarcocolle nutrite ī
lacte mulierꝫ. ʒ. ß. oīa adinuicē
miſceanꝶ ⁊ ſ; artē fiat colliriū.
Aqua Ablutionē etiā aq̄ ordeacee ſe
ordei. penūero in die facta aliquātu=
lū tepida ſupra modū iuuaſſe
reperi lippitudinē oculoꝝ ab
ſtergēdo: feruorēq̧ materie ca
Lac re lide extinguēdo. ❡Eandē inſup
cens. intētionē ī tpib⁹ prenotatis in
uenim⁹ hr̄e lac dūmō ſit recēs
emplꝫ. ⁊ de mlier puellā lactāte. ❡Itē
in eodē tpe ſup oculo gr̄a ſedā
di dolorē ⁊ materiā reſoluēdi
ꝯiūctā accōmodate more ēpīt
intra duas petias lini veteris
adminiſtraꝶ medulla panis in
fuſa ī aq̄ ro. ⁊ tm̄ ꝺ aq̄ endiuie.
De po ❡Ulteri⁹ etiā in eiſdē tpib⁹ ve
mo. hemēter vz emplꝫ de pomo ſu=
peri⁹ notatū. ❡Poſſem p̄terea
amice mi ꝗ̄ plura remedia a
doctoribus antiq̄s ⁊ moder. de
ſcripta in mediū adducere q̄
ad curationē hoꝝ duoꝝ tēpoꝝ
iſti⁹ morbi: ſ; q̄ paruā aut fere
nullā in eis vtilitatē iuenim⁹.
Iō pur ſepenūero ī ſuperiori=
bus capitulis tibi polliciti ſu=

mus: ea tm̄ deſcribā: q̄ in cura=
tiōe morboꝝ de q̄b⁹ ſcripſimus
⁊ ſcripturi ſum⁹ vera inuenim⁹
cū honore nr̄o ⁊ vtilitate egro Reme=
tātiū nō pua. ❡Preterea trāſa= diū vti
cto augmētitpe iuenim⁹ vtilita le.
tē magnā ī iſto auxilio aliquā=
tulū tepido ⁊ ītra oculū poſito
cuius talis eſt forma. ℞. ſarco
col. nutrite cū lacte mulierꝫ. ʒ. ſ.
aloes epatici ter cū aq̄ ro. loti.
℈. ij. ſief albi ſine opio tucie p̄=
parate. ana. ʒ. ß. gariofilo. ℈. ſ.
zuc. cādi. ꝺ ſiru. ro. ʒ. ij. aq̄ ro. ℥.
ij. vini al. odoriſe. mediocris
vinoſitatꝫ. ℥. ſ. ß. terenda teranꝶ
ſubtiliꝛ ad inſtar alcolfol: deide
vino calefacto ⁊ aq̄ roſ. oīa ad
inuicē miſceanꝶ: ⁊ ponanꝶ in va
ſe vitreo ſemel in die agitādo:
vt ei⁹ virt⁹ vigoreꝶ. ❡Et nota
ꝙ ſi dicta aq̄ poſt duos dies p= Nota.
petiā nō ratā colareꝶ deide reſi
duū ei⁹ in petia admodū buga
tine alligatū filo: ⁊ ī hmōi vaſe
colirij poſtmodū poſitū valde
vtiliſſimū erit: nā ī hora medi=
catiōis colirio aliquātulū pri⁹
tepefacto ꝯprimēdo bugatinā
p̄notatā ītra oculū doneç ex ip
ſo colirio tres vel q̄tuor gutte
egredianꝶ ſummope iuuaſſe re
peri. ❡Ad eādē itētionē cū re= Aliud
ſolutiōe materiei ꝯiūcte ⁊ ꝯfor reme=
tatiōe viſus ſepenūero expti ſu dium.
mus cū honore nr̄o ⁊ vtilitate
egrotātiū nō parua īfraſcriptū
auxiliū. ℞. fenugre. ter loti cuz
aq̄ ord. ʒ. ij. mellilotī folio. feni
culi dulcis vel loco ei⁹ ſeminis
eiuſdē an̄. paꝝ aq̄ ro. ℥. iij. aq̄ fe=
niculi. ℥. ij. oīa decoquanꝶ ī va=
ſe vitreo bulliēdo vſq̧ ad ꝯſum
mationē tertie ptis: deiñ coleꝶ
cui colature addanꝶ zuccari cā
di. ʒ. ij. ſarcocol. nutrite (vt ſu=

pra dictū ē)tucie.añ.ʒ.ſ. oia ad inuicē miſceāt ⁊ vtere mō ꝙ ſupra. ¶Ulteri⁹ accōmodate vna cū iſtis duob⁹ remediis ſupra noiatis ſup oculo adminiſtrātur ſil' ⁊ eadē hora crebrā faciēdo euaporatione iſta duo infra ſcripta auxilia. ¶Primi talis ē deſcriptio. ℞.folioꝝ.feni. mellilo.añ.ℳ.ß.roſarū ſiccarū. camo.añ.parū fenugreci loti(vt ſupra).ʒ.ß.oia bulliāt cū ſufficiēti quātitate aq.feniculi ⁊ tm̄dē aq roſ.parūꝗ vini albi odoriſe.vſꝗ ad tertie ptis ꝯſummatione deinde colet ⁊ cū ſpōgia ſubtili madefacta in hmōi calida decoctiōe ſup oculo añ applicatione colirij ⁊ poſtea per multas vices actualr calida applicet. ¶Scdm vo auxiliū tale ē ℞.mellilotí.furfu.añ.ℳ.ſ. camomi.roſaꝝ.añ.ℳ.ß.folioꝝ feniculi.ℳ.j.ß.ſicca.paꝝ oia icidātur ſubtiliſſime ⁊ ð his fiāt ſacculi duo ſatis lenes: deinde bulliāt cū aq feni. ⁊ vino odorife. vſꝗ ad tertie ptis ꝯſūmationē ꝗ actualr calidi ſup oculo mō quo ſupra applicent. Nam iſta duo remedia applicata vt diximus mirū in modū nobis pſtiterūt iuuamē reſolutiōis materiā groſſaꝫ ſubtiliādo mirabiliter cū ꝯfortatiōe vtutis viſiue. ¶Hec ſunt amice mi ꝗ ſufficiēter cū maxio honore nr̄o ꝓcuratione obtalmie a materia calida eueniēti ſepenūero exptī ſum⁹. ¶Reſtat mō ꝙ breui⁹ potero ſermonē facere quātū ꝓ cōplemēto ꝗnte itētiōis circa adminiſtratiōeꝫ localiū obtalmie euenientis a materia groſſa. ¶Obtalmia itaꝗ a materia groſſa gēita vcꝫ flatica aut melācholica: ſed admixto flate cū mie melācholia. aut melēa admixta materie flati i pncipio ꝓ ei⁹ curatiōe ſic ria ꝓcedēdū eſt: pri⁹ tñ(vt ſupius dictū eſt) facta vtī purgatione ¶In pncipio ꝙ p tres vel ꝗtuor dies ꝓcedēdū eſt cū imiſſiōe in tra oculū iſti⁹ colirij actualr calidi. ¶℞.aq roſate feniculi añ. ʒ.j.lactis mulieris.ʒ.iij.zucca.cādi.ð ſirupo roſato.ʒ.j.ß.ſief albi ſine opio: miſce ⁊ ſcđm artē fiat colirij in eodē tpe ſup oculo. ¶Ad eādē intentionē vꝫ pomū ſub prunis decoctū ⁊ cribellatū. Deinde cū modico aq roſate ⁊ vitello oui parūꝗ croci ⁊ aliquātulū ad ignē oib⁹ decoctis. ¶Deinde more empl'i ſup oculo applicādo iuuat mirabiliter i ſedādo dolorē ⁊ grauedinē toti⁹ oculi. ¶Ualēt īſup iſta duo rmedia i pdicta obtalmia vſꝗ ꝑ totū augmēti tps. ¶Ad idē etiā vꝫ in pncipio albumen oui aliquātulū ſub prunis decoc. deinde ꝯtuſi cū.ʒ.j.aq roſ. ⁊.ʒ.j.⁊ß.aq fenicu.⁊ tātūdē aq floꝝ mirtilloꝝ tucie.ʒ.ß.oibus adinuicē cōquaſſatis ſimul per duas horas pmanende deinde fortiter ꝑ petiā exprimēdo mirabiliter vꝫ i pncipio hmōi obtalmie. ¶Ualet inſup mirū in modū i augmēto grā ſedandi dolorē ꝗ eſt in oculo ⁊ ſupcilio ipſi⁹ medulla panis iſuſa i brodio gallinaꝝ vel brodio carniū ſine ſale itra duas petias ſuper oculo actualiter calida poſita ¶In ſtatu vo ⁊ declinatiōe accōmodate it' ⁊ extra admſtrātur infraſcripta auxilia. ¶Primi talis ē forma. ℞.aq feni.aq roſ.añ.ʒ.ij. vini odoriferi aq eufragie añ.ʒ.j.tucie.ʒ.ſ.aloes

Marginalia (left column): Primū remedium. — Scdm remedium. — Nota. — Cura obtal-

Marginalia (right column): In pncipio. — Colirium. — Pomū — empl'z — Albumē oui — in augmēto. — In ſtatu ⁊ declinatione.

epatici gariofiloꝝ añ.ʒ.ß. ſar=
cocolle nutrite cũ lacte mulie=
ris.℈.ij.zuc.cãdi.de ſirupo ro.
ʒ.ß.oĩa adiuicẽ ſubtiliſſime te=
rant̃ trituratiõe vltima. Deīde
miſceant̃ cũ p̃dicto vino ⁊ aq̃s
olbus pri⁹ aliquãtulum calefa
ctis. Et vtere eo more quo ſu=
pra in quinta ĩtẽtiõe obtalmie
calide curatiua dcm̃ fuit. ¶ Iu
Deco= uat etiã ad eãdẽ ĩtẽtionẽ deco
ctio. ctio fenugreci mellitoti fenicu
li dulcis recẽtꝫ ꝯfecta ſufficiẽti
quantitate ſ feniculi aq̃ zuccari
cãdi. de ſirupo de duab⁹ radici
b⁹ bulliẽdo vſq; ad ꝯſumationẽ
tertie ptꝫ addẽdo ĩ fine cocture
vini albi odoriferi ad quãtita
tẽ tertie ptis decoctiõis hmõi.
Et iteꝝ bulliãt vnica ebullitõe
Deīde colet̃ ⁊ vtere ea ĩtra ocu
lum aliquãtulũ tepida. Iſta ei
aq̃ vt pꝫ cõſideranti ingredien
tia: hꝫ mirã ꝟtutẽ in ſubtilian
do materiã groſſã ipſamq; ſub
tilitatẽ mirabiliter reſoluẽdo
cũ ſedatiõe doloris ⁊ loci ꝟtu=
alia re tiſq; viſiue ꝯfortatiõe. ¶ Inſup
media cõuenientiſſime ab extra pñt ad
miniſtrari illa duo auxilia ha=
bita ĩ ſupiori q̃nta intentione.
¶ Primum. ſ. in forma ſpongie.
¶ Aliud ꝟo in forma ſacculi: q̃
re p tua neceſſitate illuc recur
Aq̃ vi= re. ¶ Inuenimus etiam aquam
ridis. viridẽ deſcriptiõe nr̃a magnã
hr̃e efficaciã in declinatiõe ob=
talmie a materia flegmatica
cauſata: ipſã mãm remouẽdo
q̃ bñficio aliaꝝ medicinaꝝ exic
cãtiũ ⁊ reſoluẽtiũ remoueri nõ
poterat. Cuius talis eſt ordia=
tio. ℞. aq̃ ro. aq̃ feniculi añ.ʒ.ſ.
aq̃ eufragie aq̃ celidonie añ.ʒ.
ij. vini albi odoriferi ⁊ clari.ʒ.i.
⁊ ß. ſarcocolle: vt ſupra nutrite
floris eris añ.℈.i. oĩa miſceãt̃
adinuicem prius aquis ⁊ vino
calefactis vſq; ad feruorẽ ebul
litionis. ¶ Et not. q istа aqua Nota.
mũdificat vnãquãq; materiã
groſſã ĩ oculis genitã cũ toti⁹
oculi clarificatõe ab oĩ rubore
a mã groſſa cauſato. ¶ Sexta
⁊ vltima intẽtio q̃ eſt accidẽtia Sexta
corrigere ꝯplet̃ adminiſtratio ĩtẽtio.
ne localiũ diuerſoꝝ modoꝝ: ſe
cũdũ q diuerſa accidẽtia ĩ iſto
caſu pñt ⁊ ſolẽt accidere. ¶ Ac=
cidẽtia etenim que in iſto caſu Accidẽ
oriri ſolẽt ſũt iſta: vcꝫ dolor ve= tia.
hemẽs p̃ſertim a materia cali=
da vlceratio pupille cornee at
q; ꝯiũctiue: maculaq; earũ par
tiũ: necnõ retẽtio ſanioſitatis
inter corneã ⁊ ꝯiũctiuã. ¶ Pro Cura
remotiõe itaq; doloris a mate doloꝛꝫ.
ria calida cauſati ſi ſupradicta
remedia d̃ pomo ⁊ aliĳs remo
uẽdo dolorẽ iſtũ nõ ꝯtulerint:
neceſſarium eſt vt fere oẽs ⁊ an
tiqui ⁊ moderni aſſerũt docto
res: ad opiatã medelã ꝯuenire Opia=
cui⁹ talis ſemp noſtra fuit ordi ta.
natio. ¶ ℞. muſcillaginis ſemi
nis citoniorũ ⁊ pſiliĳ ꝯfecti cũ
aqua ordeacea.ʒ.ſ. lactꝫ mulie
ris puellã parturientis ſicẽ al=
bi cũ opio.ʒ.i. miſce ⁊ ſm̃ artẽ
cũ cote barbitonſoris fiat coli=
riũ. Applicationẽ cui⁹ aliquan
tulũ tepidã doloris ĩ ſedationẽ
preſtitiſſe reperim⁹. ¶ Sedato
dolore pcedẽdum eſt ſuis om=
nibus in temporibus cum au=
xiliĳs ſuperi⁹ annotatis. ¶ Iu=
uat etiã ſedato dolore per hãc
viam decoctio fenugreci cum Deco=
aqua roſa. ⁊ aqua ordei: nam ctio.
(vt icit Aui. caplõ de obtalmia)
in reſolutiõe mãe ꝯiũcte ⁊ ſeda
tiõe doloꝛꝫ d̃coctio hmõi fenu

greci ad p̄nolata ꝫ ītētiões ē me
dicina vtilia. ¶ Si mō cōtigerit
pupillā corneā aut ꝯiūctinā ex
aliq̄ cā antecedēti vlcerari pru=
dētiſſimi Chirurgici ē mox cū
aliq̄ expto medicamīe hmōi vl=
ceratiōni ſiue macule opitula=
Cura vlcerationis: ri. Cui⁹ talis pt eē forma. ℞. a=
q̄ ro. aq̄ folio. mirti añ. ℥. j. zuc.
cādi. de ſirupo roſato. ʒ. ij. tucie
p̄parate. ʒ. j. ß. ſief de plūbo ſief
albi ſine opio añ. ℈. j. terēda te
rātur ſubtiliſſime ad ſilitudinē
alchofol. deiñ aq̄s aliquantulū
calefactis oia adiuicē miſceāt.
Iſta em̄ aqua mirū in modum
valet aduerſus vlcerationem a
mā calida cātam materiā groſ
ſaȝ abſtergēdo ſubtileq̄ȝ exiccā
Gale.: do. ¶ Et hec fuit intētio glorio
ſiſſimi Gale. in curatiōe oīm vl
cerationū. vȝ q: ſicut aſſerit p̄=
fat⁹ vir due gñant ſupfluitates
in vlcerib⁹ vna groſſa: ꝛ altera
ſubtil. Ita ēt a prudēti chirur=
go debēt auxilia ordinari q̄ du
as hēt p̄rogatiuas: vȝ vnā i ex
iccādo māni ſubtilē: ꝛ aliā i ab
Nota.: ſtergēdo groſſā. Et no. q ſi vis
dictā aquā maiorēȝ hr̄e exicca
tionē ꝛ mūdificationē ꝯuenietiſ
ſime cū ea addat tria pars aq̄
viridis nr̄e p̄nolate. ¶ Pōt ad=
di etiā accōmodate ꝛ in vlcera
tionib⁹ de p̄nolatis pticulis: et
eo maxīe loco ſi exiſtēte multū
doloroſo: nec inflāmato maꝭia
ēt exiſtēte groſſa p̄dicta aq̄ viri
dis actualr̄ calīa adminiſtrata.
¶ Deniq̄ȝ de ſanie retēta q̄ ple=
De ſanie retenta.: rūq̄ȝ inuenitur īter corneā ꝛ cō
iūctinā immediate poſt doctri
nā p̄ntis capl'i de remotiōe, ꝛ cu
ratiōe ipſi⁹ ſanioſitatis capl'm
ſpāle deo mihi cōcedēte deſcri
bā. ¶ Et ſic deo dāte cōpleta eſt
doctrina p̄ntis capl'i oīm ſpērū
obtalmie via theorice ꝛ practi=
ce i ciuitate Bononieñ. M. d. x.
Die vo. xxiiij. Nouēbris. Cui⁹
nomē ſit benedictum.

¶ Capl'm. iij. de ſanie retenta. ꝛ generata inter corneam ꝛ coniunctinam. Ca. iij.

Plerūq̄ȝ vt vidim⁹ i
obtalmia preſer=
tim a mā calida
ſolet ſanies gene
rari ꝛ retineri in=
ter corneam ꝛ cō=
iunctinā. Cui niſi ſtatim ſuccur
rat ip̄aȝ euaporādo exhalādo
ꝛ euacuādo applicatiōe alicui⁹
medicaminis domeſtice matu
ratiōis: nō eſſet mirū ſi oculus
deueniret ad peſſimā ꝛ diffici=
lē curationē vlceratiōis pānicu
li p̄nolati: ſi nimis materia tar
daret ad exhalādū i p̄dicto lo
co. Nec eēt etiā mirū q pupilla
veniret ad vlcerationē aut qd
ocul⁹ ex toto euacuaret ab hu=
more ſuo criſtallino. Ut ergo
iſta ſi eueniāt: prudētiſſimi chi=
rurgi ē aliqd auxiliū ordinare. Cura
¶ Cui⁹ officiū ſit in pcuratiōe operationis
aptiōe cū ſedatione doloris in
ter commiſſurā que cadit inter et ſedationis
corneam ꝛ coniunctinā. Cuius
talis eſt ordinatio. ℞. fenugre= doloris.
ci. ℥. ß. ordei mūdi. M. j. ſeminū
citoniorū. ʒ. ij. radicū altee ali
quantulū cōtuſe radicū lingue
bouine añ. ℥. j. bulliant oia ſi=
mul cū puo pullo bñ loto ꝛ a=
q̄ ſufficiēti ꝛ ſine īterioribꝰ vſq̄ȝ
q̄ formā acq̄rat muſcilaginoſaȝ. Muſcilago.
Deīde colet quo ſepe ꝛ ſepius
intra oculū actualr̄ calido me
dic⁹ vtat etiā interdū cū addi= Flebothomia.
tiōe modici zuccari fini nō niſi
vtiliſſimū erit. ¶ Uerū ſi mō ꝯti

gerit p̄dictū locū ad manifeſtā eruptionē puenire nō poſſe materia exiſtēte ſuppoꝛata nō erit excuſatio q̄n loc⁹ flebothomo pua aptiōe apiat. ¶Et aduertēdū eſt ꝙ aptio cadat iter p̄dictā cōiūcturā ſi poſſibile fuerit ola faciēdo cū dexteritate. Quo facto ꝓcedēdū ē cū muſcillagine p̄nolata p duos dies addēdo deinde paꝝ zuccari cādidi d ſirupo roſato:ꝛ tn̄ de zuccaro ſino. ¶Cū videris ſanié mūdificatā eē:ꝙ d facili cognoſcit̄ p ſedationē doloꝛis ꝛ clarificationē totius oculi ꝓcedēdū eſt cū

colliriū iſto auxilio. Cui⁹ talis eſt oꝛdinatio. ℞. aque ro. aq̄ mirtillorū vel loco eius plātaginis. añ. ʒ.ſ. aq̄ feniculi vini albi odoꝛiferi añ. ʒ.ß. ſarcocol. nutrite cū lacte mulieris tucie preparate añ. ℈.ij. zuccari cādi. de ſirupo roſato. ʒ.ſ. mirabolā. citrini. ʒ.ß. ſief albi ſine opio ſief de thure añ. ʒ.ſ. ꝛ ß. ola adinuicē triturent̄ vltima trituratiōe eē. ſm artē fiat colliriū q̄ ꝓcedēdū eſt donec loc⁹ ſit mūdificatus ꝛ incarnatus. Ultio loco ꝓ īte gra cicatriʒatiōe addātur in eodē collirio. ʒ.ij. ſief d plūbo. ¶Et nota

Nota. amice in tp̄e maturationis gr̄a ſedādi doloꝛem ꝛ ꝓcurādi mā ad exitū cōuenientiſſime pōt adminiſtrari ſup oculo empl'm de pomis habitū in capl'o d obtalmia. ¶Debēt inſup iſta ola adminiſtrari vltima facta purgatione: put in p̄cedentí. c. tibi de oib⁹ plenioꝛe doctrinā dedim⁹.

Cura puſtule ſeu macule. ¶Eodēq; modo in curatiōe puſtule macule ſine ap̄atis euenient̄tis in pupilla ꝓcedēdū ē ꝗuēadmodū ꝛ in coꝛnea ꝛ in ꝯiūctina dictū fuit immediate. Cum maioꝛi tn̄ celeritate et leuitate curatiōis remedioꝝ ꝓcedendū eſt in curatiōe pupille a moꝛbꝭ p̄nolatis pp nobilitatē viſus ꝙ̄ in curatiōe coꝛnee ꝛ ꝯiunctiue. ¶Et ſic deo dante ꝛc.

¶Cap̄. iiij. de ardoꝛe ꝛ pꝛuritu q̄ euenire ſolēt in oculoꝝ angulis: ꝛ de eoꝝ curatione. C. iiij.

In oculoꝝ āgulis a materia catarrali baurachina ſolet pꝛurit⁹ euenire cū ardoꝛe ingēti ꝛ aliq̄ñ veſtigio lippitudinꝭ: ꝑſerti circa nocturnā hoꝛā. ¶Pꝛo q̄rū curōe p̄miſſa tn̄ ꝯdecēti purgatiōe materiei aſtis celeberrime adminiſtrant̄ iſta duo īfraſcripta auxilia ex lectiōe nr̄a oꝛdinata.

¶Pꝛimi talis eſt oꝛdiatio. ℞. aq̄ ro. aq̄ plātagi. añ. ʒ.ſ. tucie p̄parate. ʒ.ſ. ꝛ ß. aq̄ floꝝ mirtilloꝝ. ʒ.ſ. ꝛ ß. folioꝝ ſempuiue. ʒ.x. albuminū ouoꝝ recentiū aliquātulū decoctoꝛuʒ ſub pꝛunis nūero. iij. ſief albi ſine opio. ʒ.ſ. ꝛ ſemi e cāphoꝛe. ℨ.iiij. calefactꝭ aq̄ eviſq; ad feruoꝛē ola triturēt̄ adinuicē deide ꝑmaneāt ſimul p q̄tuoꝛ hoꝛas. poſtmodū colēt̄ foꝛtit̄ expꝛimēdo: deide in vaſe vitreo bn̄ obturato coletur. ¶Et vtere eo in angulis oculoꝝ: qꝛ i remouēdo ardoꝛē cū pꝛuritu inteſſuo vnicū ꝛ p̄ſentaneū remediū eſt. ¶Ueꝝ ſi cognoueris abſterſionē i iſto caſu foꝛe neceſſariā ꝑpter lippitudinis multiplicationē cū iſta aq̄ ꝓcedere ñ niſi vtiliſſimū erit cū additione modici zuccari cādi. de ſirupo roſato. Pꝛimū auxilium.

¶Scd'ʒ r̄mediū ꝙ cōuenit et in quacūq; mā: in cui⁹ operatiōe mirabilis videbis et Scd'm auxilium.

nulla facta euacuatiõe qđ vr̄ eē
cõtra mētē olm doctoꝝ. Tñ cū
patiēs vadit dormitū tangen:
do cū digito angulū oculi gut
ta tm̄ proijciendo infallēter in
fra hebdomadā ab ol ardore li
berabit. Uidim⁹ etiā īfra tres
dies interdū ab infraſcripta aq̄
poſita (vt ſuperius dixim⁹) die
ꝛ nocte dictū ardorē itegre fuiſ
ſe remotū. Cui⁹ talis eſt forma.
℞. aq̄ roſate vini albi odoriſe:
ri mediocris vioſitatis. ana. ℥.
iiij. mirabolani citrini tritu. ℥.
j. ꝛ ß. tucie. ʒ. ij. bulliāt ſimul vſ:
qꝫ ad cõſummationē tertie par
tis: vel de imediate addant flo
ris eris. ℈. ij. camphore. ß. ij. de
inde reſeruet in vaſe vitreo bñ
Nota. obturato. ¶ Et nota amice qđ
iſta aq̄ in iſto caſu iter cetera me
dicamina obtinet principatū ꝛ
(vt ita dixerim) ei⁹ virtus toto
auro emi nõ poſſet. ¶ Ceterū vt
videat canonice operari vtiliſ:
ſimū erit materiā antecedentē
purgare: pcedenti tñ digeſtiõe
Pur: humorum. ¶ Qđ ſi materia fue
gatio. rit cholerica cū aliq̄li aduſtio:
ne: digeſtio fiat cū ſirupo roſa:
to ex infuſione violato nenufa
rino acetoſo ſimplici: aquis vio
lax endiuie acetoſe ꝛ curſu eaꝝ
currentibus. ¶ Si vo materia
fuerit groſſa baurachina dige
rat cū melle roſato ſirupo aceto
ſo ſimplici ꝛ de fumoterre ſim:
plici: cum aquis fumiterre bu
gloſſe endiuie ꝛ capilloꝝ vene
ris. ¶ Sūpto iſto ſirupo ſcđꝫ qđ
natura huorum poſtulabit pur
getur patiens purgatiõe iſta.
¶ Materia itaqꝫ exiſtenti chole
rica pōt eē talis purgatio. ℞.
electuarū lenitiui aut loco ei⁹
diaprunis nõ ſolutiui. ʒ. vj. ca:
ſie fiſtule. ʒ. ij. electuarū roſati
Meſ. ʒ. ij. ß. cū decoctione floꝝ ꝛ
fructuū cordialiū fiat potio bre
uis addēdo ſirupi violati. ℥. j. ꝛ
ß. Itē ad eādē intentionē ꝯue:
nientiſſime ſumat ante diē per
tres vel q̄tuor horas pilluarū
aſſagereth. ʒ. j. ¶ Uerū ſi mate:
ria fuerit groſſa baurachia fiat
purgatio ſub hac forma. ℞. dia
captoli cõis diafinicõis ah. ʒ. iij.
caſie. ʒ. j. cū decoctione polipo
dij capilloꝝ veneris floꝝ ꝛ fru:
ctuū cordialiū fiat potio breui
addēdo. ℥. j. ſirupi violati. Ad
eādē etiā itentionē valēt pilſe
de fumoterre minori: pilſe de
tera cū aggarico. ¶ Et eſt vnū Cerotum.
huic curatiõi ꝯueniēs ſolūmo:
do pcedēte purgatõe admiſtra
re ſup frõte cerotū nr̄m habitū
cap. de cura obtalmie phibitiſ
uū materieꝝ a capite ad angu
los oculoꝝ euenietiū: q̄re p tua
neceſſitate ad pfatū caplm re:
curſum habeas. ¶ Et hec dei mu
nere puto tibi ſufficere p pſen:
tis morbi curatione: cui⁹ nomē
ſit benedictum.

¶ Cap. v. de apoſtemate angu: Ca. v.
lorū oculi qđ ab Aui. algarab
nuncupatur.

Solet nonnūqꝫ ab
aliq̄ materia ca:
tarrali a capite
ad angulū ocli
ꝯcauitates ꝯfluer
mā: q̄ ibidē retēta
de facili ſanat: ꝛ niſi q̄tidie eē:
heret i pte exteriori āguli digi
to ꝯprimēdo: nõ eēt mirū ſi loc⁹
ille ad flegmonicā apationē ꝯ:
ueniret. ¶ Ut ergo obuiet tali
apationi vtiliſſimū eſſe ꝯſulo i
tra oculū iſtud nobile colliriū
adminiſtrare: cuius officiū eſt

materiã in loco exiſtẽtẽ purga=
re cũ loci ꝯfortatiõe:cui⁹ talis ẽ
colliriũ ordinatio. ℞. aq̃ roſate vini al=
bi añ. ℥. ij. mirabolañ. ʒ. i. aloes
epati. ʒ. ſ. ⁊. ß. ſarcocolle ſteſ de
memite tucie ꝑparate añ. ℈. ij.
terẽda terãtur vltia trituratio
ne ad ſimilitudinẽ alchofol:de
inde ola adiuicẽ miſceant̃ ꝑus
aq̃s ⁊vino calefactis. ⁊eo vtere
empl'z. guttã i oculo ꝓiciẽdo. ¶Uerũ
ſi loc⁹ ad apationẽ ꝑdictã pue=
niret:vtiliſſimũ ẽ locũ emplr̃are
ex emplo iſraſcripto cui⁹ talis
ẽ forma. ℞. carnis pomorũ ſub
prunis decoctorũ. ℥. iiij. foliorũ
maluarũ decoctarũ in aq̃ dulci.
M. ij. piſtent̃ iſta duo adinuicẽ
⁊ cribellẽtur cũ cribrature ad
dãt̃ parũ farie ordeacee ⁊vitel=
la triũ ouorũ butyri recẽtis. ℥. ij.
⁊ iterũ ad ignẽ ſcd̃z artẽ fiat ẽpl'z
ſolidũ ponẽdo ſp th̃ ouorũ vitel
la q̃n auferẽt ab igne. Iſtõ enim
emplin vt pz ꝯſiderãti igrediẽ
tia:hz ꝟtutẽ maturãdi locũ et
reſoluẽdi ſi natura tentauerit
maturatiõẽz cũ doloris ſedatio
ne. ¶Qð ſi videris locuz iſtum
inciſio maturatiõi ꝓpinq̃re:q ꝫ facili
cognoſcit̃ p rubedinẽ durtiẽq
loci cũ pulſatiõe ꝓlõgata cũ cu
tis eleuatiõe in eadẽ vndatiõe
ſanioſitatis cognita p digitorũ
ꝓſſurã in eodẽ tpe vnũ cõprimẽ
do ⁊alterũ eleuãdo:tũc ſtatĩ;lo
cus i loco maturiori ⁊ decliuio
ri flebothomo iciſiõe pua apiẽ
dus eſt. ¶Deiñ loco exñte ſine
aliq̃ oſſis corruptiõe ei⁹ vlcus
curãdũ ẽ curatiõe habita. c. de
cura flegmõis. q: i eodẽ capitu
lo optimũ modũ deſcripſim⁹ di
gerẽdi:mũdificãdi:incarnãdi
atq cõſolidãdi:p curatiõe vlce
ratiõis hmõi:vnũ tñ addere ꝓ=
poſui q in tpe mũdificationis
pôt loc⁹ mũdificari abſq oculi
turbatiõe ponẽdo i vlcere ter i
hebdomada parũ ꝫ pulueꝝ nr̃o pulũis
carnis male abſq dolore remo
tiuo. de q̃ i ãtidotario nr̃o deo
dãte optimã doctrinã ipz ꝯpo=
nẽdi deſcribã. ¶Uerũ ſi locus
iſte fuerit vlcerat⁹ cũ oſſis cor=
ruptiõe:neceſſe erit ad grauio
ra ⁊vlteriora p remotiõe talis
corruptiõis medicamia ꝯſcẽde
re:de q̃b⁹ optimã mẽtionẽ. c. de
curatiõe fiſtule hmõi loci facie
mus in libro tertio:q̃re illuc re
curre pro tua neceſſitate. ¶In Eua=
iſto caſu iſup ſepenumero ſum cuatio
mope vz capitis euacuatio q̃n
q cũ pillulis de iera cũ aggari
co:⁊ q̃nq cũ pillul' aſſegereth.
Sũmope ẽt vz in aurora ſume=
re mel roſatũ ⁊ſirupũ roſatũ ex
infuſiõe. Et aliq̃n mirabolanuz
citrinũ in caſia cõditũ interpo
lãdo. ¶Hec ſunt amice mi q̃ in
mediũ adduxiſſe volui p ſuffi=
ciẽti ⁊ breui curatiõe iſti⁹ mor=
bi deo permittẽte:cui⁹ nomen
ſit benedictum.

Ca. vi.

¶C. vi. De apatib⁹ calidis: et
puſtl'a carbũculoſa euenietib⁹
i ſupcilio ⁊ oculorũ palpebris.

In ſupercilio ⁊pal
pebris vidim⁹ ori
ri apa ta cal'a fleg
monica ſiue forũ=
culoſa aut puſtu=
lam carbũculoſaz
pro curatiõe q̃rũ in preſenti ca Cura
pitulo quo ſermõe potero bre= fleg=
uiori ſingulari opportuna rme monis
dia deſcribã. ¶Cũ itaq videris i ſuper
apa flegmonicuz in ſupcilio ori cilio.
ri pcedẽti vltia purgatiõe(put
ſuperius dictum eſt. c. de apate
flegmonico inyniuerſali)nulla

melioꝛ eſt medicinā etiā nulla pcedēti repcuſſiōe q̄ ꝓtinꝰ eiꝰ maturationē aut reſolutionē pcurare adminiſtratiōe infraſcripti empl'i. (empl'z) ℞. folioꝛuꝫ maluarū ⁊ violarū añ. ℳ. ij. carnis pomoꝛū ſub prunis decoctoꝛū ʒ. iiij. decoquātur mal. ⁊ viol. cū. ℳ. j. oꝛdei l aq̄ ſufficiēti vſq̄ ad pfectā cocturā. Deinde piſtenē ⁊ cribellenē cui cribꝛature addātur farīe oꝛdei. ʒ. j. ⁊ ſ. butyri. ʒ. ij. pinguedis galline recētis. ʒ. j. Et iterū ad ignē bulliēdo cū ſufficiēti quātitate huiuſmodi decoctiōis fiat empl'z ſolidū addēdo l fine cocture vitella triū ouoꝝ parumq̄ croci.

Egtio. ¶ Iſtud eñ empl'z amice mi hꝫ ꝟtutē potētiſſimā: vt ptꝫ ꝯſiderāti ingrediētia maturādi vnūquēq̄ flegmonē ⁊ foꝛūculum ipſumq̄ reſoluēdi ſi nō reſolutionē tētaret abſq̄ attractiōe materieꝝ ad locū. ¶ Cū ḡ cognouerl p̄dictū locū ad maturationem puenisse: locus apiendꝰ ē flebothomo iciſiōe puā. De cuius notitia tibi plenioꝛē dedimus ſermonē. c. de iciſiōe exiture groſſe cutis. q̄re ꝓ tua neceſſitate illuc recurre.

Incarnatio. ¶ Celebꝛata huiōi iciſiōe locꝰ digerēdus mūdificādꝰ icarnādꝰ atq̄ ſigillādꝰ ē eiſdē auxilijs de q̄bꝰ plenarie locuti ſumꝰ in p̄nominato. c.

Cura carbūculi. ¶ De carbūculo dico rōne nobilitatis loci: ex q̄ iſta egritudo nullas vt plurimū patiē īdu'ias: nil meliꝰ ē q̄ ipꝫ carbūculū cādenti ferro debita mēſura ⁊ oculi cuſtodia iterficere: aut loco cauterij facta ꝑusq̄decēti ſcarificatiōe ⁊ loci cū lixiuio lotiōe ſupplēdū ē cū applicatōe egyptiaci d̄ſcriptiōe Aui ꝯfecti cuiꝰ offīn ē malā coꝛrodere ⁊ bonā ꝯſeruare carnē. (vnguē tū egyptiacu) Sēp l circuitu defenſiuū de boloarmeno miſtrādo. hito i. c. d̄ cura obtalmie. ¶ Moꝛtificato carbūculo: qđ de facili cognoſcitur p alienationē acctitiū ⁊ apparentiā circuli ꝓcurādꝰ ē caſꝰ eſchare cū adminiſtratiōe ifraſcripti empl'i. ℞. folioꝝ maluaꝝ ⁊ violaꝝ añ. ℳ. j. radicū altee ligue boule añ. ʒ. ij. ſeminiſcitonioꝝ ʒ. ij. pomoꝝ nūero. iij. d̄coquāē ola l aq̄ ſufficiēti vſq̄ ad pfectā coctura: deide l decoctiōe cū faria oꝛdei olbꝰ p̄ꝰ trituratꝭ ⁊ cribellatꝭ ad ignē ſꝫ empl'z ſolidū addēdo vitella triū ouoꝝ butyri. ʒ. iij.

¶ Et nota q̄ iſtđ empl'z (empl'z) remouet eſcharā ⁊ malā cōplexiōeꝫ q̄ ē i circuitu carbūculi doloꝛē caſumq̄ eſchare magis ꝓcurādo i vna die (locū eſcharatū q̄tidie butyꝛo calido liniēdo l hoꝛa medele) q̄ faciāt cetera medicamia l pluribꝰ diebus.

¶ Remota eſchara pro eiꝰ mūdificatiōe: icarnatiōe ⁊ ſigillatiōe (Nota.) ꝓcedēdū ē curatiōe hita c. d̄ cura carbūculi. de q̄ i ſupiori. c. l pmo libꝛo d̄r vbi de carbūculo plenarie locuti ſumꝰ: q̄re ꝓ tua neceſſitate illuc recurre: q: pxima ⁊ optia auxilia ꝓ curatiōe p̄nt̄ moꝛbi l ipo. c. ſūt deſcpta. ¶ Qualr aūt d̄eat fieri in iſto caſu tā p vētrī ſolutiōeꝫ q̄ (purgatio.) ēt p flōmiā in p̄notato. c. doctrinā tradidi ſufficiētiſſimam.

¶ Cap. vij. De oꝛdeolo. (Ca. vij)

ORdeolus ſpotiſa materia benigna ſāguinea. Accidit iſup l extrēitate palpebꝛarū: cuiꝰ coꝛpꝰ quātitatē

grani frumēti aut ordei vt plu
rimū nō excedit. Nā ſicut egri
tudo a pauca ⁊ benigna cauſa
In pn= tur mā. Ita etiā a facili curat
cipio. auxilio. ¶ In pncipio itaqꝫ pro
maturatiōe ei⁹ ſtatim eſt pro=
cedendū cū adminiſtratiōe in
fraſcripti empli. ℞. paſſularꝫ
ʒ.j. foliorū maluarꝫ ⁊ violaruꝫ
añ. M. pomorꝫ numero. iij. oia
decoquant in aq̄ ſufficiēti vſqꝫ
ad pfectā cocturā. Deiñ expri=
mātur ⁊ piſtent ⁊ cribellent cui
cribrature addant vitella duo
Aliud. rū ouorꝫ butyri farie ordei. añ.
ʒ. ß. croci parū. Et iterꝫ bulliāt
vnica ebullitiōe. Iſtd em̄ ēplm
maturat rūpit ⁊ purgat cū ſe=
datiōe dolorꝫ. Ad eādē itētio
nē cū forti maturatiōe. ℞. car=
nis pomorꝫ ſub prunis decocto
rū. ʒ. iij. paſſularꝫ mūdatarꝫ ⁊ ſi
ne arilis. ʒ. vj. oia piſtent ⁊ cri
bellent adiuicē cui cribrature
addāt. ʒ. j. ⁊ media farie tritici
lactꝫ mulierꝫ butyri rēcētis añ.
ʒ. ß. miſce ⁊: ad ignē lētū fiat em
plꝫ ſolidū addēdo i fine coctu
re vitellū vni⁹ oui. ¶ Ultio lo=
co facta aptione hmōi ordeoli
elapſis duob⁹ dieb⁹: ꝯuenietiſ=
ſime p integrā purgatiōe ipſi⁹
Diaq= admiſtrat diaq̄lō albū ſine gū
lon. mis deſcriptiōe nr̄a: d quo deo
dāte i ātidotario nr̄o mētionē
faciem⁹. Et h puto tibi ſuffi=
cere p curatione pn̄tis morbi.

¶ C. viij. De nodo palpebrarꝫ.

ca. viij. In palpebris ple=
Nodi rūqꝫ ſolēt ꝯtinge=
carno= re nodi a materia
ſi. flegmatica aut
melācholica cau
ſati q̄ interdū ſūt
carnoſi. Nōnūqꝫ
i eis ꝯtinet mā fauina: vcꝫ ad
inſtar caſtance ſemimāducate
plerūqꝫ hi nodi ſunt mellini q̄r
i eis repit materia ad mellis
ſilitudinē. ¶ Pro quorꝫ cura= Cura
tiōe vniuerſalib⁹ canonib⁹ ob nodo
ſeruatis nulla melior curatio rum.
eſt (dūmō p adminiſtrationē re
ſoluentiū habitā. c. de cura no
dorꝫ i generali) reſolui nō poſ
ſint q̄ p viā īciſiōis ſm latitu=
dinē. In tm̄ q ei⁹ mā cū tota
ſua chiſti extrahi poſſit. Uerꝫ Inci
ſi cōtigerit i tpe inciſiōis predi ſio.
ctā chiſtim remoueri nō poſſe:
ipſaꝫ remouere ꝯſueuimus aut
cuꝫ imiſſiōe vnguēti egyptiaci
pne q̄titatꝫ: aut cū fricatiōe ru
ptorij nr̄i d capitello ꝯfecti po
nēdo ſup ipꝫ cū maxia ocli cau
tela: exiſtēte maxle nodo i pte
iteriori palpebre. Nā ſi nod⁹
fuerit in pte interiori pri⁹ euer
ſata palpebrā cū ſpatumine:
aut alio pforato incidat mō q̄
ſupra cum flebothomo. Deiñ
extrahat id q̄d ꝯtinet eo. Poſt=
modū cum ſtilo bōbace inuolu
to ⁊ illinito cū pdicto ruptorio
int⁹ vndiqꝫ fricet ſic cū illa fri
catione pmanēdo per ſimbolū
vnum. Deinde locus ſtatim cū
aq̄ ordeacea atqꝫ roſata lauan
dus eſt plurib⁹ lotiōib⁹. Hec
ſūt q̄ i mediū deo dāte ad duxiſ
ſe volui circa curationeꝫ pn̄tis
morbi: cui⁹ nomē ſit bn̄dictuꝫ.

¶ Capl̄ꝫ. ix. De polipo eue= Ca. ix.
nienti in naſo.

In naſo plerūqꝫ a
materia catarrali
flegmatica aut
melēcaſuphua ca Poli=
ro oriri ſolet a do pus.
ctoib⁹ ⁊ ātiqs ⁊
modernis polip⁹
nuncupatur. Polipus namqꝫ te

ſtem adducēdo Auic. ⁊ Raſ. li. ad Almā. c. de polipo. ēduplex. ¶ Cācerosus vcȝ durus adherēs parietibus nariū late figure in ſua ſede fuſci coloris ſine humiditate et plurimū doloroſus fetidus: ⁊ eo maxie ſi fuerit vlceratus faciens naſuȝ aliquātulum tumefactum in ſummitate ſua tumefactione tendenti ad aliqualē liuiditatē: ēt cuȝ aliq̄li indignatione naſi in pte exteriori. ¶ Aliꝰ vo eſt q̄ eſt rubei vel albi coloris tractabilis pendēs gracilis in ſua radice abſq; dolore atq; fetore cū hūiditate nō pua. ¶ Cuiꝰ curatio fctā ꝯdecēti purgatōe materie catarralis a capite euenictē cū pillis de iera cū aggarico aut cū aſſumptōe pillulaꝝ cochiaꝝ ⁊ aſſereth facta ēt flōmia: (vt inq̄t Raſ.) ex cephalica itegre efficiet cū adminiſtratione auxiliorū mordicantiū. Aut efficit per extirpationē cū inſtrumentis ferreis ⁊ cauterizatōe actuali cauterio radicitꝰ cauterizando cū inſtrō argēteo canulato. ¶ Medicine etiā q̄ hñt vim extirpādi dictū polipū cū ſecuritate ſunt ſicut ruptoriū de capitello: vnguētū egyptiacū in forma ſolida deſcriptiōe Auī. ¶ Etem facta extirpatiōe cū tenaculis aut aliq̄ inſtrō inciden ti aut cū ligatiōe fili ad ꝯſumēdā radicē eiꝰ vȝ ſummope pulnis noſter carnis ſupflue ſine dolore remotiuꝰ. Valet ēt lȝ ſit cū aliq̄li dolore vnguētū mixtū qd̄ cōſtat ex vna pte vnguenti egyptiaci ⁊ alia vnguēti aploꝝ. ¶ Ultimo loco p ſua cicatrizatione puluis q̄ ꝯſtat ex vna parte tucie alexādrine ⁊ alia terre ſigillate ⁊ tm̄ de alumie roche cōbuſto. Ad eandē intētionem vȝ inſup vnguentū de tucia de ſcriptiōe nr̄a. ¶ Uerū ſi p̄dictū polipū p ſua ſigna p̄notata cācroſuȝ eē cognoueris: prudētis medici eſt ipȝ curatiōe eradicatiua nl̄latenꝰ p medicamīa acuta tētare: imo (vt inq̄t Raſ.) l p̄notato loco ipm̄ palliare medicamibꝰ blāditiuis melius ē q̄ eradicare. Ipo em̄ exñte cācroſo eēt ipȝ eraſpar ⁊ vitā egrotātis abbreuiare: nā (vt inquit Aui. aute Ipo.) Accidit cācer ī q̄buſdā hoīs vt ſanet icipiēs ꝯfirmatꝰ vero nō. Et mltotieſq̄dā accidit cācer īteriꝰ occultꝰ ⁊ tūc ē rectificatio l eo q̄ rectificatio ē vt nō moueat medicamine acuto nec cū inſtrō ferreo: q̄m ſi moueret fortaſſe egrū ad feſtinā mortē pduceret: ⁊ ſi dimittat ⁊ pcedat curatōe palleatiua fortaſſe plōgat vita egrotātis cū ſalute quadā. Itactiā ſentit Raſ. i p̄allegato loco. ¶ Curatio itaq; palleatiua pſicit adminiſtratiōe auxilioꝝ infraſcriptorū. ¶ Primū ē q̄ ſepe ⁊ ſepiꝰ abluat locus cū ſero capuino cū additiōe parū zuccari: aut cū decoctiōe ordeaceꝝ ī qua īgrediat virtus lentiū per decoctionē plātagīs ⁊ ſolatri cuȝ modico zuccari candi. Iſte em̄ lotiōes lauāt purgātq; materiei acuitatē remittēdo. ¶ Deinde facta hmōi lotiōe ſūmope vȝ iſtud linimentū intꝰ poſitū cuiꝰ talis eſt deſcriptio. ℞. olirō. onfancini. ℥. iij. vnguēti roſa. vl̄ loco eiꝰ vnguēti Gal. ℥. ij. ſucci plātaginis ⁊ ſolatri ā̄ā. ℥. viij. litargirij aurei ⁊ argentei ā̄ā. ℥. j. ⁊ mediā tucie alexādri

Margin notes (left column): Cura. purgatio. — Flebothōia. — Extirpatio. — Medicine. — Conſūptiora dicis. — Cicatrizatio.

Margin notes (right column): Cura tio palleati ua. — Ablutio. — Linimētū.

ne.ʒ.ß.ceruſe.ʒ.ß.bulliāt ſucci
ſimul cū oleo ⁊ vnguēto ꝑdicto
vſqꝫ ad cōſumptionē ſuccoꝝ.
Deiñ colēt: addēdo cere albe.
ʒ.vj.Et iterū bulliāt vnica ebul
litiōe addēdo reliquarū ingre
dientiū ſigillatim vnā poſt alte
rā ⁊ oīa in mortario plūbeo ſi=
mul ducēdo p horas duas.Ulti
Oleuꝫ de vitellis ouorū. mo loco addant cāphore ß ꝫ ar
tē triturate.℈.ij.¶Ad eādē in
tētionē vꝫ oleū de vitellis ouo
rū cū maxia doloris ſedatione
iſtum diuti⁹ ducēdo in mortario
plūbi.Et ſi cū ipo adderet paꝝ
litargirij aurei ⁊ argētei parū
qꝫ tucie alexādrine ⁊ tātūdē de
lapide ematitꝫ cū modico ſucci
plātaginis ⁊ ſolatri:fieret vnguē
mētioris efficacie cū exiccatiōe
⁊ ꝓhibitiōe putrefactiōis. Ad
dēdo in fine paruꝫ de cāphora
erit magis inflamatiōis ſeda=
tiuū.¶Et nota ꝙ ſi iſte polip⁹
Nota. fuerit vlcerat⁹ vlceratione nō
multum locū inflāmate atqꝫ ma
lignati:⁊ loc⁹ nō fuerit doloro
ſus accommodate crede mihi
amice mi:p remotiōe maligni
tatis ⁊ corroſionis ipſi⁹ pōt ad
miniſtrari puluis noſter remo
puluis tiu⁹ carnis ſupflue ſine dolore:
ſp ſecū iponēdo vnguentū nr̄m
de tucia ꝑnotatū.Iſte em̄ pul
uis ē nobiliſſime opatiōis vnā
quāqꝫ carnē ſupfluā ſine dolo=
re auferēdo.¶Ulteri⁹ īuenim⁹
in iſto caſu nō puā vtilitatē in
fraſcriptū auxiliū l forma liqꝛꝫ
Liqꝛ.p hr̄e.℞.pomi granati acetoſi ⁊
dulcis nūero.ij.mirabolani ci=
trini.ʒ.ß.folio.plātagis ⁊ ſola
tri folioꝝ oliuaꝝ ſilueſtriū can
de eq̄ne añ.M.ß.ꝯſolide mino
ris tertiā ptē vni⁹ manipli ꝫuc
cari tabar.ʒ.ij.ſape.ʒ.iij.olate

rant ſubtiliſſime:deīde bulliāt
vnica ebullitōe ꝑmanēdo ſil' p
horas.ij.Deīde colent fortiter
exprimēdo:⁊ iterū ad ignē bul
liāt vſqꝫ ad mellis ſpiſſitudinē
⁊ vtere eo cū licinio tractabili
⁊ intra nares appoſito vcꝫ die
quo nō ponat puluis ꝑdictus.
¶Ulteri⁹ notādū eſt ꝙ in ꝑdi= Nota.
cto loco oriunt carnoſitates q̄
ſapiūt naturā emorroidarū:q̄
ab oīb⁹ doctoribus ⁊ antiq̄s ⁊
modernis emorroides nariuꝫ
vocant.Que curant curatione
polipi nō cācerosi habita i ꝑhi=
ti cap̄.¶Et ſic deo dante ⁊c.
¶Cap̄.x.de ardore ⁊ incendio
ac rubedine q̄ ſolēt oriri in ex=
tremitate naſi intus ⁊ extra ex Cap̄.x
aliquo paruo apoſtemate.

Ista egritudo ſemp
a mā catarrali cali= Cura.
da gñari vr̄.¶Pro
cui⁹ curatiōe cōdecē
ti purgatiōe ꝑceden
ti:vcꝫ cū caſia ⁊ diacaptolicōe
cōuenientiſſime ſubuenitur. Et
cū adminiſtratiōe auxilioꝝ in
fraſcriptoꝝ maturat.¶Quorū Deco=
ꝑmū ē l forma decoctiōis cui⁹ ctio.
talis ē ordiatio.℞.folioꝝ mal
uarū ⁊ violaꝝ ordei mūdi añ.
M.j.radicum lingue bouine.
M.ß.ſemis citonioꝝ.ʒ.iij.po=
morū dulciū nūero.iij.oīb⁹ de
coctis cū ſufficiēti q̄ntitate bro
dij carnis nō ſalite:vl loco ei⁹
cum aqua pluuiali vſqꝫ ad pfe=
ctā cocturā:deīde fortiter expri
mant ⁊ ipſa itra nares actuali
ter calida ſepi⁹ eijciantur.Iſta
enim decoctio ſummopere va
let p ꝑdicti morbi maturatiōe
dolorem ſedādo materiāqꝫ ad
exitū ꝑparādo cū remotiōe in=
flāmatiōis ¶Inſup ad eandē emplr̄.

tẽtionẽ mirũ i modũ iuenim⁹
valere infraſcriptũ empl'm cu=
ius hec eſt forma. ℞.folioꝛuȝ
maluarũ ⁊ violarũ añ.ɱ.j.oꝛ=
dei mũdi.ɱ.j.⁊ ß.paſſulaꝝ.ʒ.
j.bulliãt oia cũ aqua ſufficiẽ.i
vſqȝ ad crepaturã oꝛdei:deide
piſtẽt ⁊ cribellẽt cui cribꝛatu
re addãt iterioꝝ pomoꝝ deco=
ctoꝝ ſub pꝛunis.ʒ.ij.butyꝛi re=
cẽtis.ʒ.4.⁊ ß.olei amigda.dul
ciũ ol'i violati añ.ʒ.j.⁊ iteꝝ ad
ignẽ bulliẽdo fiat ẽpl'm ſolidũ
addẽdo i fine vitella duoꝝ ouo
rũ q̃ vtat. Iſtd̃ em̃ maturat ⁊ rũ
pit ſine attractõe materieꝝ ad
locũ. ¶ Rupto apãte:put dcm̃
eſt caplo de oꝛdeolo:p ei⁹ pur=
gatiõe pcedẽdũ eſt cũ applica
tiõe diaq̃lonis albi deſcriptiõe
noſtra. Et ſic deo dante ⁊c.

Ca.xj. ¶ Cap.xj. De apãte frigido
⁊ calido ſanioſo ⁊ nõ ſanio=
ſo intra aures eueniẽti. Et
de eius cura.

Icet in antecedenti
bus duobus capl'is
ſatis locuti ſum⁹ de
doloꝛe prouenienti
ex apãte ⁊ vlcere au
ris:⁊ de apoſtematib⁹ eueniẽ=
tibus ſub radice auriũ p viaȝ
terminationis ⁊c. Tñ ad com=
pletiorẽ doctrinã p̃ſentis libꝛi
capl'm de apãtibus iam dictis
Cura. nunc deſcribere decreui. ¶ Pre
miſſa ĝ vniuerſali purgatione
p̃miſſoqȝ bono vite regimine
put nã hũoꝛis apãtꝫ poſtulat:
curationẽ eoꝝ auxilijs locali=
In mã bus icipiem⁹. ¶ In p̃mis ĝ mã
pꝛima exñte calida curat apã in p̃nci=
exiſten pio ſi nõ fuerit p viã t'miatiõis
te cali ponendo oleũ roſatũ onfãcinũ
da. bullitũ cũ vino granatoꝛum ⁊
Oleũ. paꝝ croci vſqȝ ad ſpiſſitudinẽ.
Si vero itẽtio fuerit i reſoluẽ=
do oleũ roſatũ ꝯpletũ ſit cũ ca=
mõillino ⁊ oleo amigdalarum
dulciũ ſit oib⁹ bullitꝫ cũ modi=
co vini ⁊ parũ croci vſqȝ ad cõ=
ſũmationẽ vini it⁹. Deide tepi
dũ ipoſitũ iuuamẽtũ reſolutio
nis p̃ſtat cũ ſedatiõe doloꝛis.
Ab ex iſup i eodẽ tpe cũ eadẽ empl'ꝫ
medela ẽpl'ꝫ d̃ melliloto vtilit
admĩſtrat. ¶ Si vero apã ad ma Matu=
turationẽ puenire cognoueris ratiua
auxilia maturatiua annotata
i his duob⁹ capl'is p̃notatꝫ hic
p hac itẽtiõe conueniẽtiſſime
pñt admĩſtrari:q̃re p tua ne=
ceſſitate illuc recurre. Matu= Aper=
rato deide loco loc⁹ apiat ido tio.
loꝛoſe ⁊ ſine leſiõe ptic'e nerno
ſe pponſſe dico ſi p ſe cũ adiuto
rio mediciaꝝ ad eruptionẽ nõ
puenerit. ¶ Pro curatiõe deiñ Cura
vlceris i oib⁹ ſuis itẽtiõib⁹ vcȝ vlcerꝫ.
digõne mũdificatiõe ⁊c.pcedẽ Matia
dũ ẽ put.c.d̃ vlcerib⁹ auriũ di= exiſtẽ=
cet. ¶ Ceterũ ſi apã frigidũ fue te fri=
rit. In p̃ncipio cũ oleo camo= gida.
millino ⁊ ſpica pcedẽdum eſt. Oleũ.
¶ Deide ſi maioꝛ itẽtio affue=
rit i reſoluẽdo cũ oleo d̃ lilio ⁊
anetino cũ ebullitiõe vermiũ tre
ſtriũ cũ modico vini et parum
croci vſqȝ ad ꝯſummationẽ vi=
ni itra aurẽ ſtillãdo pcedat de
ſup empl'm de melli loto ponẽ=
do. Si vero ad maturationẽ p empl'ꝫ.
uenerit:empl'm de cepis albis Cepe.
oꝛdinatũ:vt ifra ꝯueniẽtiſſime
adminiſtrat. ℞. cepe albe d̃co
cte ſub pꝛunis circit li.ß.capi=
tũ lilioꝛũ alboꝛũ eodẽ mõ d̃co=
ctoꝝ.ʒ.iiij.butyꝛi recẽtis.ʒ.iij.
olei amigdalarũ dulcium pin=
guedinis galline anſerie añ.ʒ.
vj.vitella triũ ouoꝛũ ⁊ de oib⁹
cũ farina fenugreci cũ parum

camomille ⁊ mellilotí tritura=
ti ad ignē cū decoctiōe altee ſꝫ
artem fiat emplʒ ſolidū: matu
rat em̄ frigidū apa auris cū ſe
datiōe dolorꝭ. ¶ Loco matura
to curatiōe aſ̄dicta i apate ca
Nota. lido ꝓcedaṫ. ¶ Unū tn̄ nō eſt p̄=
termittēdū ⁊ eſt ꝙ multa auxi
lia ꝑ maturatiōe ⁊ reſolutiōe l
vtraqꝫ materia dicta fuere l p̄
allegatiscaplis q̄ ad has cura
tiōes poſſunt reduci: quare ⁊c.
¶ Et ſic deo dāte cōpleta eſt ⁊c.
¶ Cap̄. xij. De dolore cauſato i
Ca. xij. pte interiori auris: tā ab aliq̄
apate calido: q̄ etiā ab aliq̄ vl
ceratione huiuſmodi loci.

SOlet nōnūqꝫ rōne
pl'ime ſenſibilita=
tisloci ex aliq̄ apa
teiꝛ eo maxie tpe
ſue maturationis
Cura. dolor cauſari vehemēs. ¶ Pro
cuius remotione canonib⁹ vli=
bus obſeruatis: put ſupius di=
ctū fuit de curatiōe apatib⁹ in
gn̄ali. nulla meli⁹ medicia ē q̄
locū bis in die ex iſraſcripta d
coctiōe ſuffumigare. Cui⁹ offm̄
eſt locū maturare cū maxia do
loris ſedatiōe pparādo mām
Suffu ad exitū. ¶ Mā itaqꝫ exiſtente
gare. calida ſuffugiū dꝫ eē tale. ℞. fo
liorū maluarū ⁊ violarū ordei
mūdi radicū altee añ. M. j. fur
furꝭ mellilotí añ. M. ß. pomoꝝ
apioꝝ vel loco eoꝝ pomorum
dulciū aliquātulū ꝯfractoꝝ nu
mero. iiij. ſemis citonioꝝ. ʒ. ij.
bulliāt oīa ſimul cum ſufficiēti
quātitate aq̄ vſqꝫ ad ꝯſūmatio
Lini= nē medietatꝭ. ¶ Eādē itētionē
mētū. luenit hr̄e iſtud linimētū: cui⁹
forma ē talis. ℞. olī de vitellis
ouoꝝ olei amigdalarū dulciū
olei violati. añ. ʒ. ij. butyri recē
tis. ʒ. ß. limaciaꝝ excorticataꝝ
nūero. ij. vermiū porcelionū nūe
ro. xij. croci. ℈. ij. ſape. ℥. j. deco
quāṫ oīa adiuicē cū. ℥. j. ß. radi
cū altee aliquātulū cōtuſe vſqꝫ
ad ꝯſummationē ſape ⁊ vtere
eū more linimēti: int⁹ actualiṫ
calido. ¶ Itē iuenim⁹ ꝑ ei⁹ ma empl'ʒ.
turatiōe cū ſedatiōe doloris l
fraſcriptū empl'm maximā hr̄e
efficaciā ſine materiei ad locū
attractōe. ¶ Et nota ꝙ ſupradi Nota.
cta auxilia admiſtranṫ ꝑ ſeda
tiōe dolorꝭ cāti ab aliq̄ vlcera
tiōe: cui⁹ talis ē forma. ¶ ℞. po
morū ſub prunis decoctorū. ℥.
iiij. medl'. pa. iſuſe brodio pulli
⁊ expſſe. ʒ. iij. buty. recētꝭ. ℥. ij.
pinguedis galline recētis. ʒ. j.
oīa ſimḷ bulliāt ⁊ in fine coctu
re addanṫ vitella duoꝝ ouorū
parūqꝫ croci. Iſtō. nāqꝫ empl'm
amice mi vltra maturationeꝫ
mirabilr dolorē ſedat eruptio Cura
neqꝫ apatis pcurando. ¶ Eius vlcerꝭ.
deīde vlc⁹ fctā eruptiōe ipſius
curādū ē cū iſraſcripto linimē
to qđ expti ſum⁹ cū honore nr̄o
⁊ vtilitate ī qua l q̄dā vlcera=
tiōe cāta ab vno puo apate in
pte iteriorꝭ auris dextre ꝑ viā
termiatiōis ad chriſim ſctiſſi=
mi dn̄i nr̄i. d. Iulij pape ſcđ: vcꝫ
eo tpe q̄ pſonalr de Roma ad
Bononiēſē ciuitatē ſe trāſtulit.
⁊ l q̄ voluit Ferrariēſē ciuitatē
ad eccl'ie deuotionē reducere: Cura
cui⁹ tal' fuit ordiatio. ℞. olei d pape
vitellis ouoꝝ. ʒ. ij. mellis ro. co Iulij.
lati. ʒ. iiij. miſce ⁊ vtere eo cū li
chinio actualr calido: purga=
uit ei ei⁹ ſantoſitatē cū mūdifi
catiōe ⁊ integra loci ſanatiōe.
¶ Et nota ꝙ ſi in iſto caſu ma= Nota
ior mundificatio fuerit neceſſa
ria: ꝯuēiētiſſ ie cū pnolato liq̄=
re addaṫ

re addat tertia ps ſarcocolle
lote ter cū aq̄ ordeacea. ⸿De
vlcere nāqꝫ hmōi loci cū de ei⁹
curatiōe i libro ð vlceribus in
gñali tractauero:capl'z ſpāle ti
bi deo dāte ſcribere conabor.
⸿Et ſic dei munere ꝯplet⁹ ⁊c.

C. xiij. ¶Ca.xiij.De apoſtematib⁹ ca
lidis aut frigidis ſub auribus
euenictib⁹.Et ð eoꝝ curatiōe.

Sub aurib⁹ ſolent
euenire apāta ſa
nioſa vł nō ſanio
ſa.Aliqñ ꝑ viam
terminatiōis ad
chriſim. Interdū
ex ſupabūdātia humoꝝ a capi
te euenictiū. Quoꝝ curationē
breuiori ſmōe q̄ potero ſigilla
Cura. tim ðſcribeꝛ curabo.¶Cū ġ vi
deris locū apātū eē apatiōe ꝑ
viā ſmiatiōis ad chriſim:ſtatiꝫ
ꝯſiderādū eſt an illð apā ꝑ ſui
ſigna ꝯcomitātia ſit in viā ma
turatiōis vel reſolutiōis.⸿Qð
Reſo: ſi i viā reſolutiōis eēvr̄ tūc ꝓce
lutiuū dendū eſt ꝓ ei⁹ reſolutiōe ad:
in fri. miniſtratiōe iſtoꝝ auxilioꝝ in
fraſcriptoꝝ.Quoꝝ primi talis
eſt ordiatio.⸿℞.radicū altee.
lib.ß.camomille melliloti fenu
greci.M.j.bulliāt oīa ſimł cuꝫ
ſufficiēti quātitate brodij car:
nis ſine ſale vſqꝫ ad ꝑfectā co:
cturā:deide i decoctiōe cū me:
dulla panis pri⁹ oīb⁹ expꝛ̄ſſis pi
ſtatꝫ icīſis ⁊ cribellatꝫ:ad ignē
iteꝝ fiat empl'z ſolidū:addēdo
olei camomil.olei anetini añ.
ʒ.ij.butyri piguedinis galline
añ.ʒ.j.vitella duorū ouorum ⁊
actualiter calidū ſuꝑ loco mo
re empl'i applicet.Reſoluit.n.
vnamquāqꝫ materiam durā cū
ſedatione doloris.Et eo maxi:
me ipa materia exiſtēte mixta
cū hūorib⁹ frigidis.⸿Uerū ſi
materia vr̄ eſſe a p̄dominio ca
lida:tūc nō ſic eſt procedenduꝫ
cuꝫ fortiori reſolutiōe q2 mate
ria exiſtēte calida ꝓ ei⁹ reſolu:
tione ꝓcedēdū eſt cū debiliori
reſolutiōe.Cui⁹ talis pōt eē or
dinatio.℞.folioꝝ maluaꝝ.M. Reſo:
ij.radicū altee li.ß.oībus deco lutiuū
ctis cū ſufficiēti quātitate ſu: in tali.
pradicti brodij:deīde piſtent ⁊
cribellent mō q̄ ſupra:poſtmo:
dū i decoctiōe cū farina ordei
faba.tritici añ.ʒ.ij.ad ignem empl'z.
fiat empl'z ſolidū:addēdo olei
camomillini piguedīs galline
butyri añ.ʒ.j.ß.croci.℈.j.vitel
la duoꝝ ouoꝝ ⁊ ſuꝑ loco actua
liter calido vtere mō q̄ ſupradi
ctū eſt.Iſta duo auxilia reſol:
uūt nō repugnādo maturatiōi
ſi natura tētare vellet matura
tioneꝫ.¶Quamobrē ſi videris
apāta p̄dicta applicatōe reſol
uētiū reſolui nō poſſe:imo ten
dere in viā maturatiōis per ſi:
gna maturationē coarguētia:
ſtati mā apātis groſſa ⁊ mixta
exiſtēte:ꝓ ei⁹ maturatione cuꝫ
infraſcripto auxilio erit proce
dēdū.⸿℞.capitū lilij albi radi empl'z.
cū altee añ.li.ß.oīb⁹ cū aq̄ ſuf:
ficiēti decoctꝫ:icīſis ⁊ cribella
tis igne ⁊ arte:deīde cū ſufficiē
ti quātitate farine fenugreci li
noīc ⁊ tritici in decoctione fiat
emplm̄ ſolidū addēdo butyri
piguedinis porcine liquefacte
añ.ʒ.ij.⁊ i fine cocture tria ouo
rum vitella:⁊ iterū more quo
ſupra actualiter calido vtat.
¶Et nota ꝙ ſi cū.ʒ.j.hmōi em Nota.
plaſtri adderētur limaces nu:
mero.ß.cū ſuis corticib⁹ ficus
pingues nūero.iij.paſſularūqꝫ
ʒ.ß.deinde oīb⁹ adinuicē bene

cõtuſſe. Iſtud ſup apatis ſũmi tatẽ applicãdo: vez cũ iã appropinquerit maturatiõi ad cutẽ ſubtiliãdã: ⁊ eius eruptionẽ ꝓcurãdã mirũ in modũ iuuaſſe ꝑcepimus. ¶ Ulterius ſi contigerit apoſtema a predominio humorũ calidũ eſſe: nõ ſic forti maturatiuo ꝓcedẽdũ ẽ. ⁋ Sufficit ergo ꝓ illi⁹ maturatiõe in decoctione decoq̃re farinã ordeaceã atq; triticeã donec ad formã reducat̃ empl̄i cui addẽdo ſufficiẽtẽ quãtitatẽ butyri pinguedĩſq; porcine vtiliſſimũ fore ꝑcepimus. ⁋ Itẽ ad eandẽ intẽtionẽ cũ maturatione ⁊ ſedatione doloris generaliſſima regula eſt locũ in die ſepe et ſe pius ex ſupradicta decoctione vel cõſili cũ pãn de farina tritici ⁊ butyro recẽti adiuicẽ parũ decoctis viſitare crebra ẽbrocatiõe: apãte maturato deniq; l loco maturiori aperiri debet. ⁋ Qualr aũt aperiri debeat locus iſte vna cũ ceteris locis a capite vſq; ad pedes tibi optimã doctrinã tradidimus capl̄o de exitura groſſe cutis. q̃re ꝓ tua neceſſitate tã iſti⁹ loci q̃ꝫ ceterorũ totius humani corporis ad prenominatum capitulũ potes hr̃e recurſum. ¶ Celebrata lã inciſione ꝓ curatione vlceris ꝓcedendũ eſt eiſdẽ auxilijs annotatis in capl̄o de cura flegmonis in generali. ⁋ Uerũ ſi apoſtema cauſatũ fuerit a materia catarrali: ⁊ cauſa antecedẽti: ⁊ nõ fuerit per viã determinationis ad chriſim ꝓ ei⁹ reſolutiõe ⁊ maturatiõe ꝓcedendũ ẽ q̃ſi eiſdẽ auxilijs reſolutiuis ⁊ maturatiuis ſuperius annotatis.

Nota. ¶ Unũ tñ eſt mẽti tenẽdũ (vt inq̃t Gale.) q̃ ls iſta apata q̃ ſub auribus oriri ſolẽt ſunt de gñe flegmonis q̃ ⁊ ab ipſo ⁊ a celſo parotides nũcupant̃: tamen in principio ſue curationis nõ vtimur in eis flegmonis intentionib⁹. Sꝫ p̃ꝫ attractiuis ⁊ reſolutiuis vtimur. Hoc nõ aliaꝫ ob cãm fit: vt Aui. quarta p̃mi capitulo d̃ medicaminib⁹ apatum. Inquit enim in loco pallegato ad ꝓpoſitũ nr̃m. Si ꝓo mẽbrũ apoſtemoſuꝫ mẽbri pricipalis emũctoriũ fuerit: nulla ten⁹ erit ei applicãdũ aliquid qd̃ refrenet nullo vnq̃ tp̄e. Nõ ideo q̃ repercuſſiuuꝫ nõ ſit medicamentũ apatũ in principio: q̃m illud eſt ꝓprie ipoꝝ medella. Sed q̃ꝛ volumus apoſtemata emũctorium medicari. Imo ſtudiũ ſemp ad hoc impẽdere vt ea augmẽtem⁹ ⁊ materiã ad ipſa attrahant⁹. Et nõ curam⁹ ſi malitia in membro augmẽtata fuerit. Sed ſoluꝫ curam⁹ de eo qd̃ membro pricipali meli⁹ eſſe videt̃. Si nõ cũ alijs ⁊ ꝑſertim quãdo eſt ꝑ viã terminationis ad chriſim. (vt inquit prefatus vir) ſaltẽ cũ vẽtoſis ⁊ ẽpl̄is attractiuis. Quapropt̃ voluit ibidẽ Auicẽ. vt malitia in mẽbrũ cadat ignobile cũ pricipali cõtulerit mẽbro. Ita vt ſp ſtudiũ impẽdamus in attrahẽdo materiã ad mẽbrũ ignobile: et facere vt ipm̃ mẽbrũ apoſtemetur ⁊ apa magnificet̃. Inquit. Nam ſi materiã refrenaremus rediret ad membrũ principale ⁊ perueniremus inde ad illud videlicet ad diſpoſitionem deteriorem prima quam medicaminibus emendare non poſſemus. ⁋ Et quinta tertij capitu

Margin notes: embrocatio. — Gale. — parotides — Aui. — Auic.

lo.xxv.de apoſtematib⁹ euenē
tib⁹ in radice auris:ſuper hac
attractiōe cū vētoſis ⁊ medica
minibus nimie attractiōis di=
cit ꝙ tātummodo tribus in ca
ſib⁹ applicari debēt.Pilo quā=
do materia vr̄ venenoſa.Secū
do quando timetur ex aliqua
applicatiōe medicaminis apo
cruſtici qđ materia apoſtema=
tis int⁹ nō deliteſcat verſus mē
brum principale.Tertio ⁊ vlti
mo per viā terminatiōis.Ma=
teria tamē exiſtēte multa et cū
ſubita deriuatiōe:quādo fit cū
dolore vehementi in principio
eius aductus:videlicet per to
tuz tēpus principij:in iſto caſu
vētoſe ⁊ medicamina nimie at
tractiōis eſſent multū nociua:
attrahēdo materiā ad locum
multā:addēdo dolorē dolori fe
brem īſup augmētādo.¶ Suffi
cit ergo(vt inqt p̄fat⁹ vir loco
preallegato)materiā euapora
re decoctiōe rerū annodinaruz
et adminiſtratione emplaſtro=
rū reſoluentium de quibus la=
tius ſuperi⁹ dictū fuit.¶Et de=
mū vt experiētia nobis ſepenu
mero demōſtrauit:male ⁊ inor
dinate agūt medici ⁊ chirurgi
ci q̇ iubēt iſtum locū nulla pre=
cedēti maturatiōe candēti fer=
ro aperiri ⁊ indifferēter oīb⁹ ī
tpib⁹ fortis attractiōis ꝓcede=
re medicamie.¶Ideo inqt ibi
Aui. dē Aui.ꝙ ſi illud apā velocio=
ris fuerit aduēt⁹ ⁊ attractiōis
videlicet ſi fuerit cū ſubita deri
natiōe ⁊ ei⁹ materia fuerit mul
ta apta nata multum ad locuz
leſuz fluere:tūc dimitte eaz ſe=
cundum naturam ſuā.Hoc non
aliā ob cauſam vt nō faciat me
dicamen ſua ingenti attractio
ne euenire dolorem vehemen=
tē in loco quo febris dupliciter
⁊ per viā ſuffocationis(vt ple=
rūqꝫ vidimus:)homo non ſuffo
cetur.Imo loco attractionis
oportet vt ſis contentus cū eo
quod mollificat et reſoluit re=
ſolutione domeſtica preſertim
ſi ille fuerit dolor vehemens.
¶Inquit etiam ⁊ ſi eius initiū
fuerit cū dolore vehementi ſis
contētus eius materiam eua= Genti=
porare cuz aqua frigida.Gēti= lis.
lis tamen intellexit exponen=
do textuz Aui.cū calida aqua
⁊ nō frigida.⁊ ego dico ſi aqua
predicta fuerit decoctiōis mal
uarum violarum ordei mellilo
ti erit conuenientior ⁊ maioris
operationis in ſedando dolo=
rez.Et in iſto caſu flebothomia
diuerſiua conuenientiſſime ad
miniſtratur in principio:vt ip=
ſe inquit loco preallegato.di=
cit enim.Oportet vt minores
materiam cum flebothomia ſi
ipſa fuerit neceſſaria.¶Id(vt ſu
perius diximus)peſſime ⁊ irre=
gulariter ⁊ abſqꝫ ratione proce
dūt indocti medici in iſto caſu
omnibus in temporibus medi
caminibus attrahentibus:qua
attractione aliquando tanta
materia ad locū producitur ꝙ
a natura vt plerunqꝫ vidimus:
nec via maturatiōis:nec ſuppo
rationis vnqꝫ potuit regulari:
⁊ ſic neceſſario vidim⁹ ipſaz ma
teriā corrumpi in membro aut
ipſam penitus lapidari.Cun=
qꝫ ad maturationem peruene=
rit adminiſtratione maturan=
tiuz de quibus ſuperius plena
rie locuti ſumus:locus aperi=
endus eſt.Deinde facta aper=
tione et ſanguine ſuppreſſo in

tus et extra ꝑ tres vel quatuoꝛ dies pꝛocedēdū eſt: cū medicaminib⁹ que habeant materiaꝫ fluxā facere. Deinde ꝑ ei⁹ mūdificatiōe incarnatiōe icicatrizatiōe ꝓcedēdū eſt curatiōe an notata cap̄. de cura flegmōis i generali. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

C. xiiij ¶ Cap̄. xiiij. De aꝑate gingiuarū calido ꝛ palati.

Istud apoſtema ſepe a materia calida catarrali generaꝫ in gigiuis: ſepiſſime ꝟo ex doloꝛe ꝛ dentiuꝫ putrefactiōe illo euenire ſolet.

Cura. ¶ Sꝫ qūcūꝗ ſit p̄miſſa ꝯdecēti purgatiōe materiei catarralis antecedētis ſm̄ humoꝝ exigētiā nil magis pſtaneū nil deniꝗ vtili⁹ ꝙ infraſcripti auxilij admiſtratio: cuius officiū eſt cū ſedatiōe doloris loci ad feſtinā ſuppoꝛatiōnē̄ pꝛocurare. Cui⁹ foꝛma talis eſt.

Mūdificatiuum. ℞. ficuū ſiccarū pinguiuꝫ dactilloꝝ an̄. nūero. iiij. paſſularū. ℥. j. iuiubarū numero. xx. oꝛdei mūdi aliquantulū fracti furfuris an̄. M. j. radicū ligue bouine. ℥. ij. Bulliāt oīa ſimꝰ cū ſufficienti quātitate bꝛodij carnis aut gallinarū ſine ſale vſꝗ ad cōſummationē̄ duarū ptiū ex trib⁹. Deinde expꝛimantur foꝛti expꝛeſſione. Et iterum cū modico zuccari bulliāt vſꝗ ad conſummationē̄ tertie partis. Deinde vtere ea ſepe et ſepi⁹ actualꝛ cal̄a: tenēdo ip̄aꝫ i oꝛe: aut cū bōbace: aut cū petia madefctā ſup loco dolēti maturat mirabilꝛ cū ſedatione doloꝛis. Maturato aꝑate loc⁹ ſagittella eſt aperiēdus. Deinde ꝑ ei⁹ mundificatione ꝛincarnatione ſufficit ſepe locū cum melle roſato viſitare. Uerꝫ ſi loc⁹ mūdificari nō poſſet applicatiōe mellis roſati: nō erit excuſatio q̄n applicek ſup licinio tꝑe ꝯgruo vnguentum egyptiacuꝫ cuius officium eſt vnūquēꝗ locum a mala ꝛ coꝛrupta carne mūdificare bonā ſemp cōſeruādo. Deinde mel roſatum cū licio parū ꝗ ſarcocolle erit de conuenientioꝛibus. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Capitulum. xv. De caſu vuule: ꝛ de coꝛruptione ꝛ inflāmatione ipſius. Ca. xv

Uuula vt aſſerunt anathomiſte eſt mēbꝛiuꝫ ſpongioſum a natura ꝓpter duo creatuꝫ quoꝝ pꝛimū eſt vt valeat modulari vocem. ſecundū fcm̄ fuit ad toti⁹ capitis ſuperfluitatem recipiendum. vuula.

Egritudies eius. ¶ Uuula namꝗ interdū a materia flegmatica relaxatur nō nūꝗ a materia calida coꝛrūpiꝛ iflāmaꝛ atꝗ relaxaꝛ.

Cura eius a mā flatica. Pro cura tiōe itaꝗ cas⁹ vuule a materia flegmatica cauſati p̄miſſa ꝯdecēti purgatiōe vcꝫ aſſumptiōe pilluraꝝ d̄ iera cū aggarico: nil meli⁹ eſt ꝙ ptin⁹ ip̄aꝫ vuulā ſuſpēdere puluere q̄ cōſtat ex vna pte piperis ꝛ duab⁹ mirabolanoꝝ citrinoꝝ. Qd̄ canonice bis in die faciēdū eſt. Pilke.

Eleuatio. Lotio. ¶ Inſup mirū i modū iuuat an̄ cenā ꝛ pꝛādiū ſubmergere pedes ꝛ bꝛachia in decoctiōe reꝝ ꝯfoꝛtātiū cū vino raꝗ̄ celebrata i hmōi decoctiōe loca lauādo.

vētoſe ¶ Cōferūt etiā vētoſatōes ſup ſpatulis cū ſcarificatiōe. ¶ Ualet inſup mirū i modū ſtuppa aliquātulū arſa ꝛ ſup ſtuppa

thure ſuffumigata: ⁊ deide actu
aliter calide i ſummitate capi
Cura tis applicata. ¶Verũ ſi iſta re=
eius a laxatio vuule a mã catarrali
mate= calida cauſata fuerit ſtati pmiſ
ria ca= ſa euacuatiõe p vẽtrẽ ſolutio=
lida. nẽ: ac ẽt p flebothomiã vene ce
Eua= phalice ↄtute ↄſẽtiẽte loc⁹ epi
cuatio thimãd⁹: gargarizãduſq ẽ cũ
īfraſcripto gargariſmate. Cu=
garga ius talẽ ↄpoſitio. ℞. ordei mũ
di. M. j. ſẽtiũ. M. ß. ro. ſumach.
añ. tertiã ptẽ vni⁹. ℥. mirtillorũ
granorũ ⁊ foliorũ oliuarũ ſilue=
ſtriũ añ. parũ. Bulliãt oĩa ſimꝉ
cũ ſufficiẽti quãtitate aq̃ vſq
ad ↄſummationẽ duarũ partiũ
ex trib⁹: deinde coletur cui co=
lature addanꝉ aceti albi. ℥. iij.
ſiru. ro. ℥. ij. ß. ⁊ iterũ bulliãt vni
ca ebullitiõe. ¶Iſtud eñ auxi=
liũ remouet vnãquãq malã cõ
plonẽ calidã locũ ↄfortãdo ⁊ ñ
expoliaꝉ ab aliq̃ reſolutione: ⁊
Vinuz hoc rõne ordei. ¶Ad eãdẽ intẽ
grana tionẽ vz ſummope vinũ duorũ
torũ. granatorũ cũ tãtũdẽ aq̃ roſate
atq plãtaginis parũq aceti ſi
rupi roſati. ¶Deide ſi videris
dictã vuulã nõ poſſe ad ſuũ lo
cũ reſtaurari admĩſtratiõe añ
ad cor cedẽtiũ auxiliorũ. Imo ipam
ruptio tẽdere ĩ viã alicui⁹ corruptiõis
nem. vltimũ ⁊ expediẽtiſſimũ reme=
diũ ẽ cũ ſecuritate locũ corru=
Frica= ptiõis crebra fricatione fricari
tio. egyptiaco vnguẽto deſcriptio
Auicẽ. ne Auicẽ. cõfecto. Nõ propter
hoc poſtponendo gargariza=
tionẽ gargariſmatis ſuperius
pallegati. Remouet enim vnã
quãq carnẽ corruptã bonã ſp
Extir= ↄſeruãdo. ¶Qd ſi viderĩ ex ap
patio. plicatiõe pdicti vnguẽti vnacũ
aliis auxiliis annotatĩ pdictã
corruptionẽ remoueri ñ poſſe:
tũc nulla erit excuſatio qñ di=
cta vuula radicit⁹ extirpet vſq
ad corruptionẽ ei⁹ ipam penit⁹
incidẽdo: ⁊ deinde locũ corru=
ptiõis cãdẽti ferro decoquere:
aut eũdẽ locũ cũ aliq̃ cauterio
potẽtiali cauterizare. Hec eñ
opatio fuit ⁊ ãtiquorũ ⁊ moder
norũ pſertim Albuc. ¶Et nota
q materia exñte calida p eius Albu.
purgatiõe ↄueniẽtiſſime ↄcedũ Nota.
tur pillule aſſareth: ⁊ electua= Pur
riũ de ſucco roſarũ cũ diacapto gatio.
licone tamarindorũ q̃titate ſuf
ficiẽti. Iuuat ẽt caſſia cũ ſupra
notatĩ electuariis. Quorũ talis
põt eẽ ordĩatio. ℞. caſſie diaca
ptoliconis añ. ℥. ß. electuarii d
ſucco ro. ℥. ij. ⁊ ß. cũ aq̃ endiuie
⁊ acetoſe ſirupi vio. ℥. j. ⁊. ß. fiat
potio breuis. Dieta ĩſup ĩ iſto Dieta.
caſu pſertĩ ĩ pmis dieb⁹ ſũme
hz locũ. Reganꝉ itaq hi q̃ tali
laborãt morbo quẽadmodũ di
ctũ fuit cap. de heriſipila ſi mã
fuerit calida. Uerũ ſi frigida fue
rit: regaꝉ patiẽs put dictũ fuit
cap. de cura vndimie. ¶Et hec
puto tibi ſufficere deo dãte p=
curatiõe preſentis morbi: cui⁹
nomen ſit benedictum.

¶Cap. xvj. De apatib⁹ fau= ca. xvj.
cium: ⁊ duarũ amigdalaruz
⁊ de eorum cura.

PLerũq fauces ⁊ gut
turis amigdale ama
teria catarrali p viã
defler⁹ a capite eue
nienti apoſtemari ſo
lent. ¶Pro quarum breui cu=
ratione premiſſa condecenti
purgatione materie peccãtis
vcz p vẽtris ſolutionẽ ⁊ p flebo
thomiã vene cephalice virtute
conſentienti vel ſcarificatione
cũ vẽtoſis ſup ſpatulis admi=

niſtratis:premiſſaqꝫ dieta q̄ ad
cibū ꝛ potum:prout in ſuperio
ribus capitulis dictū eſt.vt na
tura humoris poſtulabit cōue
nientiſſime complectur admini=
ſtratione quorūdam localiū in
In pn= fraſcriptorū.¶In pricipio ita=
cipio. qꝫ cōueniūt ea q̄ virtutē habēt
Reper repcuſſiuam domeſticā : velut
cuſſi= eſt medicamē qđ cōſtat ex vna
uum. parte aque roſa.ꝛ duobusgra
natoꝝ vini mediaqꝫ aceti roſa.
¶Ad eādē itētionē vꝫ decoctio
ordeacea i qua ſit paꝝ ſumach
bullitū:cui etiā addēdo diamo
ronis paululū.Iſtđ eñi mirabi
liter repcutit mām cū loci con=
In ſta fortatiōe.Et vꝫ p totū augmen
tu. tū ipſi⁹ in ſtatu ꝛ declinatione
aþate tēdēti in via reſolutiōis
valēt oīa iſta auxilia.¶Garga
riſma āt iſtud plurimūvꝫ i ſta=
tu q̄ ad reſolutionē aþatꝫ. ℞.
ordei mūdi paſſulaꝝ dactiloꝝ
aā.M.ſ.bulliāt oīa ſimulcū aq̄
ſufficiēti vſqꝫ ad ꝯſummationē
meditatꝫ:deinde colenť cui co
lature addātur melliroſ.ʒ.iiij.
ſirupi de duab⁹ radicib⁹ ʒ.ij.ꝛ
iteꝝ bulliāt vnica ebullitione.
¶Ualet inſuper cuꝫ applicatio
ne īfraſcriptorū auxilioꝝ mate
riā diuertēdo per ligationē ex
tremitatū ꝛ fricationē earūdē
necnō p lotionē eaꝝ.¶Ualet ēt
miꝫ i modū ad itercipiēduꝫ ca
pitis reuma applicatio ſtuppe
in capitis ſummitate aliquātu
lū arſe ꝛ ſup thure ſuffumigate
¶Ualet etiā i iſto caſu ꝛ i rela=
xatiōe vuule ſuſpendere capil=
los i ſūmitate capitis ſuſpēſio=
ne vehementi (vt inq̄t Meſue.)
qñ ma. ¶Ueꝝ ſi iſtđ aþa nō vř poſſe re
turať. ſolui via þallegata:imo ipꝫ tē
dere i viā maturatōis int⁹ ꝛ ex
tra p ei⁹ domeſtica maturatio
ne adminiſtranť īfraſcripta au
xilia.¶Ab extra itaqꝫ in forma Ab ex.
emplī talˀerit ordiatio. ℞. po=
morū ſub prunis decoctorū.ʒ.
viij.butyri.ʒ.ij.pinguedisgal=
line.ʒ.ſ.ß.lactismulieris.ʒ.iij.
farīe ordꝫ.bñ triturate.ʒ.ſ.Itē
ad ignē bulliāt vſqꝫ ad ſpiſſitu
dinē addēdo in fine cocture vi
tella duorum ouorū. Iſtud eñi
emplm̄ amice mi ſub gula in
loco amigdalarum calidū ap=
plicatum mirabiliter maturan
do dolorēꝫ ſedat.¶Intus vero Ab It⁹
in forma decoctionis inuenim⁹
iſtud ſummopere valere. ℞.fi= Garga
cuum ſiccarum dactilorūꝫ.aā. riſma.
numero.xij.paſſularū.ʒ ſ.radi
cum altee.ʒ.iij.ordei mūdi fur
furis.aā.M.ſ.ſemīs citoniorū
ʒ.ij.iuiubaꝝnumero xx.omnia
decoquātur cum ſufficiēti quā
titate brodij gallinarum nō ſa
liti vſqꝫ ad cōſummationē dua
rū partiū ex trib⁹:deinde coleť
pri⁹ fortiter exprimēdo: cui co=
lature addāť zucca.ʒ.iiij.mel=
lis rob.ʒ.i.ꝛ ß.Et iterū bulliāt
vnica ebullitione ꝛ vtere actua
liter calido gargarizādo ipſū.
Iſtud enim gargariſma amice
mi amigdalarū apoſtema mi=
rabiliter maturat cū ſedatiōe
doloris. ¶Apoſtemate deniqꝫ Qñ eſt
maturato locus ſagittella ape matu=
riendus eſt deinde eius vlcus ratiuū
mundificando cum aqua or=
de.cum melle roſa.mirto.¶Et
ſic deo dāte cōpleta eſt doctri=
na preſentis capituli via theo
rice ꝛ practice:cuius nomen ſit
benedictum.
¶Ca.xxii.De apoſtemate gut c.xxij.
turis ſiue de ſquinantia ꝛ eius
curatione.

Apa gutturis. In gutture pviam reumatis a mā catarrali apā plerūqȝ ſolet gńari. Qđ a doctorib⁹ ſqnāſtianūcupaṫ: a Cornelio vo celſo āgina dı. Morb⁹ etel pnicioſus ē. Interdū enī p viā ſuffocatiōis itra .xij. horas patientē expedit. Aliqñ in ſcda. Plerūqȝ in qrta: nōnunqȝ in ſeptima perimit. Unde Ipoc. i. v. apho. dicit. Quibuſcunqȝ ſquinantia ad cānam pulmonis cōuertiṫ in ſeptē diebus moriūṫ. Si vero hos effugerint empici fiūt. ¶ Squinātia itaqȝ eſt apoſtematio gutturȝ phibēs trāſitū aeris ad pulmonē cibiqȝ ad ſtomachum ſine quorum commoditate vita humani corpis diutius permanere non poteſt. ¶ Cuius ſpēs ſm Gal. medicorum lumē ſunt quatuor: quarū ⁋ Pria eſt cū dolore ingēti: ⁊ nō apparet aliqđ veſtigiū tumefactionis nec intus nec extra: ſed ei⁹ in lacertis itriſecis cognoſciṫ p difficultatē trāſglutiōis ⁊ anhelit⁹. Et iſta ſpēs (vt ſupi⁹ dixim⁹) vt plurimū intra quartum diem iterficit patientē. Ex iſta etenī ſpē patiēs emittit linguā: os inſup apertū tenendo anhelitū ſuccedentē adſimitudinē canis ſub eſtu ſol fatigati: hec nāqȝ ſquinātia p maiori pte ptinetur in parte intrinſeca epigloti ⁊ iō ab Aui. iſta ſqnātia canina nūcupaṫ. ⁋ Scđa ſpecies eſt que in lacertis intrinſecis manifeſtaṫ verſus ſpōdiles. Intātū qȝ ipſa qñ ligua aliquo inſtrō cōprimiṫ tātūmodo int⁹ verſus fauces ⁊ amigdalas manifeſtatur: tunc factio eiuſqȝ rubedo: nulla tumefactiōe apparenti i parte exteriori. Iſta quidem ſpēs nō eſt ita exitialis ſicut pria. ⁋ Tertia ſpēs manifeſtatur int⁹ ⁊ extra ⁊ eſt ſemper diuturnior alijs. ⁋ Quarta ⁊ vltima eſt q ſuā natiuitatē oſtēdit tātūmodo i parte exteriori: iō eſt tutior curationis ceteris. ¶ Terminaṫ pterea ſquinātia ſm vnū triū modoꝝ. ⁋ Prio vcȝ per reſolutionē inſenſibilē: nā tamē aliqñ pauca et ſubtili exiſtente: ⁊ eo maxie facta vniuerſali ⁊ pticulari flebothomia: et pdecēti gargariſmate adhibito curaṫ patiēs ex tali morbo: qm mā euacuata illđ qđ remāſit plerūqȝ iſenſibiliter a natura reſolüiṫ. ⁋ Scđo terminaṫ p viaȝ ſuppoꝛatiōis. Et ſic nunqȝ pōt terminari iſtđ apā ad ſanitē cōuertēdo i qtuor dieb⁹ ⁊ eo maxime materia exiſtente groſſa vł multa. ⁋ Tertio ⁊ vltio terminatur ſquinātia per viam permutationis ad aliā pticulā. Interdū terminaṫ ad pect⁹. Nōnūqȝ ad caput: ſepiſſime ad ſtomachū. Si ad pect⁹ ⁊ materia habeat digreſſum verſus cor: accidit tremor cordꝭ: ⁊ accidit valida tuſſis. Si ad pulmonē tēdit etiā cū difficultate anhelit⁹ eſt. Uerū ſi ad caput pmixtionē rationis facit. Si ad ſtomachum accidit nauſea cū vomitu ſtomachū turbante. ¶ Ois etenī pmutatio apaꝝ pfocatiui ad pnoiata loca ē mala teſtē addūcēdo Aui. Cui⁹ pmutatiōis ſignū ē qñ oia ſigna q pceſſerūt ſubito deliteſcūt cū notabili leſione principalioris particule. Signa mala i ſquinantia ſunt ſigna iſta: vcȝ febrꝭ valida null⁹ timor mala.

[Margin notes: Apa gutturis. — Cornel. — Ipoc. — Sqnātia. — Spēs eſt. — prima — Auic. — Scđa. — Tertia. — Quarta. — Terminatio. — Primū — Scđȝ. — Tertium. — Permutatio. — Auicē.]

nullıſq̃ rubor iterior apparēs
Etiaȝ denegatio ſpūs ⁊ cibi ad
ſuos meatus. Interdū ēt ligua
fauceſq̃ cū rubore intumeſcūt.
Vox inſup nihil ſignificat: imo
videt narib⁹ loqui: facies palli
da oculos hic inde mouēdo. Ad
q̄ ſigna plerūq̃ ſingultus ſequi
tur. Iſta q̄dē vt plꝫ ſunt cōia ſi-
gna mala q̄ ſequunt ad illō apa
male terminatiōis. Iſta etēi vl
tima termīatio ſemp ē deterior
ceteris ⁊ valde piculoſa. Gnat
pterea iſta egritudo aliqñ a ma
teria ſanguinea: iterdū a chole
ra raro āt a flategmari vr: rariſ
ſimeq̃ a melācholia. ¶ Signa
itaq̃ ſangui. nec ſq̄nātie accō-
modare pñt hři ex ſignis habi
tis ca. de cura flegmonis in ge
nerali. Eādeꝫ rōnem de ceteris
aliīs hūoib⁹ q̄ ad cognitioneꝫ
eoꝝ p ſua ſigna put de vnoq̄q̃
apate ſm q̄tuor humores in ſu
perioꝛib⁹ capitulis plenarie lo
cuti ſum⁹ hře poſſum⁹. ¶ Venie-
do deinceps ad ei⁹ curationē di
co q̄ p ei⁹ curatiōe quinq̃ intē
tiōes requirunt. Prima eſt vitā
ordinare. Scđa materiā antece
dentē partiꝫ diuertere partim
q̃ euacuare. Tertia materiā cō
iunctā remouere. Quarta locū
mādātē ꝯfortare. Quinta ⁊ vlti
ma accidentia corrigere. ¶ Pri
ma quidē intētio cōplet admi-
ſtratiōe ſex reꝝ nō naturaliū de
q̄b⁹ latı⁹ dictū ē. c. de apate calo
in gñali. ¶ Pro ſuis itaq̃ come
ſtionibus ⁊ potu: (vt inq̄t opti
mus Me.) in pmis dieb⁹ ſumat
aquā zuc. cū idromelle. Deide
ſucceſſiue aquam lentiū excorti
cataꝝ ⁊ ordei cū iuleb viol. aut
roſ. ex infuſione qꝛ ſitim remo
uet acuitatē ⁊ inflāmationē re

mittēdo. Deinde paulatine ad
decoctionē ciceꝝ cū aq̄ ord. erit
veniēdū. Poſtmodū accōmoda
te ad ſorbitiōeꝫ farıe fab. ⁊ ord.
ac furfu. oib⁹ i aq̄ decoctis: virtute
exiſtēte forti in brodio pulli de
ueniat: debili exñte cū additiōe
oximell ⁊ zuccari. Vltio loco ve
niat ad ouoꝝ vitella ſorbiliū cū
ſufficiēti q̄ritate brodij pulle.
Et ſic paulatiue manū dilatādo
in ſua comeſtiōe ⁊ potu ꝯuenire
pt dōec ad p̄ſtinū ſtatū puēiat.
Vinū pterea gnatoꝝ cū aq̄ ord.
parūq̃ zuccari i potu pmis dieb⁹
vtilr ꝯcedit. eſt eñ pot⁹ ⁊ apats
medella locū ꝯfortādo cū aliq̄li
domeſtica reſolutōe ⁊ cū hoc ēt
mirabilr extinguit caliditateꝫ
feruorēq̃ loci apatis phibet ēt
corruptionē cibi exñtis i ſtō (vt
inq̄t Auer.) q̄b⁹ oib⁹ idigem⁹ i
curatiōe iſta. ¶ Scđa itētio q̄ ē
materiā añcedētē euacuar par
timq̃ diuertere ſic cōplet admi
niſtratiōe vñs purgatiōis p flō
miā ⁊ vētris ſolutiōeꝫ. ¶ Cōplet
inſup ſubita adminiſtratiōe fri
cationū ligationū extremitatū
⁊ crebra vētoſaꝝ applicatiōe: ſu
p ſpatulis ⁊ ſup collo ſine ſcari
ficatiōe ⁊ ēt ſi opus fuerit cū ſca
rificatione. Hec oia feſtinater fa
ciēda ſūt: qꝛ talis egritudo nul
las patiet iducias. ¶ Igr cū ad
hāc pueneris curationē virtute
etateq̃ ꝯſentiēti corpeq̃ exñte
plectorico venā baſilicā lateris
oppoſiti enemate pcedēti ſtati
icidere debes. ¶ Deinde vo ad
xij. horas accōmodate nullo cō
tradicēti ſinthomate ex vena ce
pha. eiuſdē lateris minutio fie
ri poteſt. ¶ Deide p euacuatio
ne materiei cōiuncte vt omnes
⁊ antiqui ⁊ moderni aſſerūt do

Margin notes: Gnatio. — Signa ſāgui. et aliarum. — Curatio. — Intentiōes. — Prima itētio. — Scđa itētio.

Fleb. cto.flomia vene q̄ eſt ſub lingua phtaneū remediū eſt:hoc totū dico vtute toleráti.Nōnulli ēt magna exñte plectoria flomiā in pncipio faciunt de ſaphena. Deinde ſuceſſiue veniendo ve niūt ad flomiā venarū lingue. ¶Mi in modū pterea cū nota bili diuerſiōe materiep de loco ad locū ꝯfert ſubmergeř tibias vſq ad genua ⁊ brachia vſq ad cubitū in hac calā decoc.cuius talis ē dſcrip.℞.camo.mellilo. ſtica.roſarū.añ.M.ij.furfu.M. iij.roriſm.abſin.ſaluia añ.M. j.ſḡnā.pa bulliāt oia ſimul cū ſuffi.quāti.aq̄ plu.⁊ tm̄ de vino odori.vſq ad tertie ptis ꝯſum. Iſta balneatio more q̄.ſ.,dixi mus bis in die tm̄ calā quātū eger ſufferř poſſit mirabilř opi tulař ſquinātia laborātib⁹ hūo res ab egrotāti loco ad īfimas ptes trahēdo.Ulteri⁹ minorař

Pur- gatio. materia añs pvētris ſol'onē;far maco cōpetēti:ꝑut natura hūo ris poſtulat.¶Materia itaq ſā

In ſan guinea. guinea exiſtēte facta pri⁹ ſāgui nis minutione(ꝑut ſupius dixi mus)ſtatiꝫ nulla pcedēti digō ne corp⁹ euacuādū ē euacuatōe iſta.℞.caſie māne electe añ.ʒ. j.tamarindoꝝ.ʒ.ſ.ß.cū decoctiōe floꝝ ⁊ fructuū cordialiuꝫ oia ſi mř diſſoluēdo fiat potio breuis cui addere ſirupi viol.ʒ.j.ß.nō niſi vtiliſſimū erit.¶Ueꝝ ſi mā

In cho lerica. a pdominio cholerica eē vide tur añ flebothomiā vtiliter in iſto caſu adminiſtrař iſtō mino ratiuū cholere.Deinde ſecur⁹ ad pnoiatā flebothomiā deue nire poteſt.Cuius talis eſt for ma.℞.māne electe.ʒ.x.diapru nis non ſolutiui.ʒ.vj.cum deco ctione floꝝ ⁊ fructuū cordialiū

cōfecta ex aqua violaꝝ ⁊ ſolatri fiat potio breuis addēdo ſiru pi viol.ʒ.j.ß.¶Uerū ſi ſanguis fuerit admixt⁹ cū multitudine

In fla- tica. flegmat; tūc accōmodate exhi benř pillule cochie vel hiera cū agarico.Aut loco pillaꝝ pur getur mā egrotāti hāc exhibē do purgationē.℞.caſie diaca tholiconis añ.ʒ.ß.diafinicōis. ʒ.iij.cū decoctiōe floꝝ ⁊ fructuū cordialiū fiat potio addēdo ſiru pi violati.ʒ.j.ß.Enemata quo q ⁊ ſuppoſitoria l eodē tpe ſa tis acuta ſumme ad ꝓpoſitū fa ciūt.¶Tertia ꝗdē itētio que ē

Ter- tia in- tentio. materiā ꝯiunctā remoueř com pletur admiſtratiōe diuerſorū localiū ſꝫ ꝙ diuerſa tpa habet

In pn- cipio. morbus iſte.¶In pncipio ergo huiuſmodi morbi nulla pcedē te euōne admiſtratio ptiſcari tatis alicui⁹ repcuſſiui fortꝫ ſp ē ſuſpecta.Fortaſſe eñ reuma tizationē faciēdo in loco mate riā icarcerādo erit cā maioris doloris ⁊ cōſequēter attractio nis multaꝝ materierū ad locū. Ut ergo hoc nō eueniat more quo ſupra corpus ante applica tionem localiū nō paruā reper cuſſionē habētiū euacuādū eſt ¶Sꝫ qꝛ amice iſta eſt egritudo q̄ nullas patitur inducias.Ideo etiā ante vřem purgationē cele berrime i pncipio hmōi morbi adminiſtreř infraſcriptū garga

Garga. riſma.Cuius officiū eſt locū cō fortare cū ſedatiōe et extictiōe caliditatis materierū:⁊ cū hoc ē nō expoliař ab aliqua parua ⁊ domeſtica reſolutiōe illi⁹ ma teriei que ſub forma coniuncta reperitur.Et hoc vt materia an tecedens ad coniunctā nō eue nat.Cui⁹ talis ē forma.℞.aq̄

ordei decocte vſq ad ordei cre
paturam.lib. ß.vini granato=
rum dul.et acetoſorum an.℥.
j.ſiru.roſ.ex infuſiōe.℥.iij.bul=
liāt ſifonica ebullitiōe.¶In pn
cipio itaq ſecuta euatione l cor
poris(put ſupius dictū fuit)ad
ſuiora ꝛ fortiora repcuſſiua cō
ſcēdere poſſum⁹.In hoc eſt bo
Meſ. nus ꝛ optim⁹ Meſ.in quacūq
ſpē ſqnātie i pncip.ſūmope lau
dauit gargarizar aquā roſatā
Aliud cū modico aceti.¶Ad eādē itē
tionē vz ifraſcptū gargariſma.
℞.pomoꝝ aceto.nūero.iiij.ſu=
mach roſaꝝ añ.M.ß.ſemis cito
nioꝝ.ʒ.ij.oīa bulliāt cū aq̄ ſuffi
ciētivſq ad ꝯſūmationē medie
tatis addēdo vini āboꝝ grana
torū añ.℥.ij.diamoronis.℥.iij.
dianucū.℥.j.ꝛ iterū bulliāt vnā
ca ebullitiōe ꝛ vtef qꝛ mirabilr
vz a pncipio vſq ad pncipiū au
Aliud gmēti.¶Itē vz vt ſupra mirabi
liē iſtō gargariſma.℞.aq̄ roſ.
℥.ij.vini granatorum dul.ꝛ ace
toſorum.℥.iij.agreſtis.℥.j.aq̄
ſolatri aque plātagis añ.℥.j.ß.
ro.ſumach añ.paꝝ ſuc.pomoꝝ
dulc.ꝛ ace.añ.ʒ.ij.ſuc.ſorboꝝ ꝛ
meſpiloꝝ ſi iueniri pñt añ.℥.
j.ſiru.roſ.ʒ.ij.diamoronis.ʒ.j.
bul.oīa vſq ad ꝯſūmatiōez ter=
In au= tie ptis ꝛ vterevt ſupra.¶In au
gmēto gmēto pterea hmōi ſpatis me
dicamina repcuſſiua dñt eē mi
xta cū aliquali reſolutiōe Cui⁹
Garg. gra exēplu talis pt eē ordiatio.
℞.roſ.ſumach añ.M.j.ordei
paſſulaꝝ añ.M.ß.ficuū ſiccarū
nūero.vj.iuiubaꝝ nūero.x.oīa
cū aq̄ ſufficienti decoquanř vſq
ad ꝯſūmationē tertie ptꝭ addē
do diamoronis.℥.iiij.melř ro.
Nota. ℥.j.ꝛ ß.¶Et nota q ſi ſtā fuerit
vicēs accōmodate addař auxi

lijs pnotatis i ol eoꝝ tpe parū
aluminis aceti parūq croci.
¶Uz iſup ad eādē itētionē cū ſe Aliud
datiōe doloris ꝯfortatiōe loci
gargarizatio caſie cū aqua ſo=
latri ꝛ plātagis.¶Uz ꝗz ſūmo= Aliud
pere cū ſedatiōe ꝛ gutturꝭ leni
tiōe lactis caputi aliqūtuluz
tepidi gargariſma.¶Iuuat de Aliud
niq mirū i modū ifraſcpta gar
garizatio.℞.brodiū pulli ꝗti=
tatis ſufficiētis ordei.M.ß.ſe=
mis citonioꝝ.ʒ.ij.rad.lingue
boule.ʒ.iiij.ficuū ſiccaꝝ nūero
iiij.liqritie.℥.j.Iteruz bul.vſq
ad ꝯſūmationē tertie ptꝭ:addē
do diamoronis melř roſ.dianu
cū añ.℥.j.iterū bulliant parū.
¶In ſtatu ꝟo ſpate tēdente in In ſta
viā reſolutiōis accōmodate re tu.
ſolutiua admiſtrāř:ꝗrū forma
talis ē.℞.rad.altee.℥.iiij.ficuū Matu
ſiccaꝝ nūero.x.paſſu.℥.ij.furf. ratiuū
M.ß.ord.M.j.liqritie.ʒ.x.nidi
hyrūdis li.ß.pulloꝝ hyrū ď i aſſ
iueniri poſſint nūero.iij.aut lo
co eoꝝ capiāř de ſiccatꝭ ſeu pdi
tis cū pauco ſalis nūero.ij.oīa
adiuicē decoqnř cū brodio car
nis caſtrati aut gallinarū vſq
ad ꝯſūptiōez tertie ptꝭ addēdo
mellis ro.℥.ij.ʒuc.rubei.℥.j.ß.
croci.℈.j.ſiru.de duab⁹ radici
bus.ʒ.x.Et ſi materia fuerit a
pꝰ dñio groſſa:vtiř i eadē rece=
pta addanř oximellis ſimplicꝭ Nota.
℥.ij.ß.¶Et no.q ſi i eadē ꝯpoſi Sterc⁹
tiōe decoqreř ſterc⁹ canis cum canis.
modicovini ꝗnatoꝝ dulciū mi=
rabiliter valeret i declinatione
hmōi morbi.¶Uez ſi pdcā ſq=
nātia i viā maturatiōis tende= Ab ex.
re videtur prudētiſſimi medi=
ci eſt ſtatim eius maturationē
intus et extra medicamine ma
turatiuo procurare.¶Emplřm empl'z.

itaqꝫ nobiliſſime operatiõis di
uino enim miraculo vnāquāqꝫ
ſquinantiā i parte exteriori ad
miniſtratū maturādo aut ꝛſol
uēdo termiare facit. ℞. radicū
altee li.ſ. maluaꝝ ꝛ violaꝝ añ.
M.ij. marubij. M.ß. capitum li
liorū alboꝝ ℥.iiij. ficuū ſiccaꝝ.
℥.ij. dactil. ℥.iij. nidū vnū hyrū
dinis decoctis oib⁹ i aqua ſuf=
ficiēti vſqꝫ ad pfectā cocturā pi
ſtatis inciſis et cribellatis i de
coctione deinde cū farina ſemi
nis lini fenugreci ordei atqꝫ tri
tici ſufficiēti ad ignē fiat emplꝫ
ſolidū: addēdo butyri. ℥.iiij. pi
guedinis gallie anatꝫ olei vio
lati añ. ℥.i. ꝛ ß. cro. ℈.i. vitella
triū ouorū qñ aufertur ab igne
ꝛ iterū cū ſupradicta cribratu
Emplꝫ ra imiſcendo fiat emplm. ¶ Ad
eādē itētionē mirabilr vꝫ em=
plaſtrum de pomis ꝯfectū.c. de
apāte amigdalarū. et pſertim
materia exiſtēte calida quare
pro tua neceſſitate illuc recur=
Ab it⁹. re. ¶ Intus vero ſepe ꝛ ſepius
gargarizetur pro maturatio=
ne vniuſcuiuſqꝫ ſquināntie cū de
coctiõe rerū pdictarū cū zucca
ro rubeo ꝛ parū ſirupi violati.
¶ Ualet quoqꝫ ſummopere cuꝫ
Garg. ſedatõe doloris gargarizatio
lactis vaccini ſeu caprini cū in
leb violato et parum zuccari.
Matu= ¶ Maturato apāte loc⁹ ſubti=
rato li ingenio aperiēd⁹ eſt. Quidā
apāte. eñ medicorū iuſſit ſquinantiā
maturaꝫ intromittēdo per os
candelam cere ſatis tractabi=
lem ant loco eius porruꝫ. Qui
dā inſuper iuſſit inglutire fru
ſtā carnis bouine bñ alligatuꝫ
violēter ad exteriorē ptē extra
Aper= hēdo. Nonnulli inſuper conati
tio. fuere locū apātiõis aliquo in=
ſtrumento videre: deinde in lo
co maturiori ꝛ icidēti inſtrumē
to curuato in ſummitate exiſtē
ti admodū vnguis auiū d rapi
na viuentium a medico aperiē
dus eſt. Quo facto locus mūdi
ficādus icarnādus atqꝫ ſigillā
dus ē: put īfra docebo. ¶ Pro
ei⁹ ergo mūdificatiõe accōmo Mūdi
date adminiſtrat decoctio fi= ficatio
cuuꝫ paſſularū ordei cum mel
le roſato admixto. ¶ Similiter
pro eius incarnatione cum de Incar=
coctiõe antedicta adminiſtra= natio.
tur cum ſarcocolla parumqꝫ
thuris. ¶ Pro eius ſigillatione Sigil=
decoctio ordei lentium roſarū latio.
foliorū ꝛ oliuarū olm in aqua
decoctoꝝ parūqꝫ aluminis ad=
dendo ſirupi qꝫ roſati vtiliter
adminiſtrat. ¶ Quarta quidē Quar=
itētio q ē membrū mādās ꝯfor ta intē
tare ꝯplet adminiſtratiõe iſti⁹ tio.
pulueris in ſummitate capitis
poſiti admiſtrādo: deide ſtup=
pam lini aliquātulū cōbuſtam
ꝛ thure ſuffumigataꝫ: nā p ap=
plicationē iſtorū duorū auxilio
rū potentiſſime caput ꝯfortat:
reuma ei⁹ ſup itercipiēdo. Pul Pul=
ueris talis ē deſcriptio. ℞ ro= uis.
ſarꝫ abſinthij añ. M.ſ. thuri ma
ſticis añ. ℨ.ij. calami aromatici
℥.ß. ſquinātı ſticados. añ. paꝝ.
¶ Quinta et vltia itētio q eſt ac Quīta
cidētia corrigere ꝯplet admini itētio.
ſtratiõe quorūdā localiū. ¶ Ac
cidētia ○ tem q ſolēt euenire in
iſto caſu de qb⁹ ſit faciēda men
tio potiſſime ſūt duo: vꝫ dolor
vehemēs ſuffocatio cū difficul Cōtra
tate anhelit⁹. ¶ Pro ſedatione dolorē
itaqꝫ dolorꝫ gargarizatio cōfe
cta ex lacte vaccino calido cū ſi
ru. d papauer. parūqꝫ olei vio. ꝛ
paꝝ croci inſ cetera medicamina

Cōtra ſuffocatio- nem. Cel.

pꝛīcipatū obtiere videẗ. ¶Ad miſtratio q̄ꝫ cucurbite ſub mē to ſummopꝫ opitulaẗ laboꝛāti ſquināntia(vt īquit Cel.caꝑ.de angina.) Illō quoqꝫ ſtrāgulat ſuffocatqꝫ hoīeꝫ ad exterioꝛē ꝑ tē reuocādo.¶Ad eādē ītētio- nē nōnulli ⁊ antiquoꝝ ⁊ moder noꝝ iubēt īponi vētoſaꝫ ſuper collo ſine ſcarificatione.¶Hec ſunt q̄ ī mediū me adduxiſſe vo lui ꝓ ſufficiēti curatiōe iſti⁹ fe- rociſſimi moꝛbi tā via theoꝛi- ce q̄ꝫ pꝛactice loquēdo ⁊ finē im ponēdo deo dante:cuius nomē ſit benedictum.

Capi. xviij.

¶Capl̃m.xviij.De apoſtema- tibus colli gule ⁊ partiū carū.

apāta colli.

Ateria catarrali ſepiſſime collū ⁊ gula ſolēt apāri apāte calido aut frido:aut mixto. Calido autē apā te loca iſta apānẗ vt plurimū ꝑ cōitatē ī pueris ī capite ruptu ra vel cruſta vel plaga laboꝛā tib⁹:q̄re ītra paucū ſpaciū aut ad maturationē.aut reſolutio nē deuenire ſolēt.¶Signa pꝛe

Signa apātū.

terea iſtoꝝ apātū accōmodate pħt(vt longā euitem⁹ ſermo cinationē)videri ancedenti in doctrina capl̃oꝝ libꝛi vniuerſa lis de apātib⁹:q̄re ꝓ tua neceſ ſitate illuc recurre. ¶Curatio

Cura,

itaqꝫ iſtoꝝ apātum vīuerſali- bus canonib⁹ obſeruatis de vētris purgatiōe ⁊c.put dictū fuit doctrina ꝑallegata ꝯpleẗ admiſtratiōe localiū diuerſo- rū.¶In p̄ncipio aūt mā exiſtē-

In p̄n- cipio.

te mixtacū aliquali duritie li- niaẗ loc⁹ oleo camomillino ca lido ꝺ lilio ſiẗ cū piguedie gal- line paꝝ anatꝫ piguedie ꝺ ſup ponēdo lanā ſuccidā optīe car pinatā.¶At ſi calida mā eẗ vṅ- cū oleo roſ.calido violatoqꝫ ⁊ parū olei camomillini: ac pin- guedis gallie moꝛe q̄ ſupꝛa:ſu ꝑ loco ꝓcedēdū ē.¶Uerū ſi apā fuerit ī collo vl̃ gula pueroꝝ ex vna de p̄nominatis cauſis cau ſatum:locus ſolūmodo liniaẗ cū oleo ro.calido violato ⁊ pa rū olei camomil.per duos dies Deinde ſi videris ipſuꝫ apā tē dere in viā reſolutiōis:tunc cū domeſtica reſolutiōe ꝓcedēdū

Empl̃ꝫ

eſt.Cui⁹ gr̃a exēpli talis ꝑt eſſe oꝛdiatio. ℞.medul.panis infu ſe in decoctiōe maluarū camo mille melliloti ⁊ altee circiter li.ſ.deinde optīe piſtata dicta medulla:⁊ cū p̄dicta ꝺcoc.icoꝛ pata ad ignē cū oleo camomil li roſ.parūqꝫ butyꝛi bulliāt vſqꝫ ad ſpiſſitudinē ſolidā:addēdo ī fine vitella duoꝝ ouoꝝ croci. ʒ.ſ.quo fctō ſtatiꝫ auferaẗ ab igne. Iſtud eñ emplꝫ fili mi cū maxia ſecuritate reſoluit apā nō r̄pugnādo maturatōi.¶Si vero ꝓſus maturationē tēdere videreẗ;tūc ꝑ ei⁹ maturatione ꝓcedēdū eſſet pꝛout dictū fuit c.de cura flegmonis. ¶Matu-

Quā- do ma tura ẗ.

rato apāte loc⁹ aperiendus eſt iuxta doctrinā traditā.c.de exi

Qñ eſt matu- ratuꝫ.

tura groſſe cutꝭ.Quare illuc re curre q̄ꝛ videbis ca.neceſſariū ⁊ pulcherrimū de inciſiōe vniuſ cuiuſqꝫ pticule a capite vſqꝫ ad pedes.Siliqꝫ mōē ꝑ ei⁹ digō- ne:mūdificatiōe:incarnatiōe ⁊ ſigillatiōe:nō ſecus proceden- dum eſt q̄ꝫ oꝛdinatum fuit.c.p̄ dicto de flegmōe.¶Tñ ad pro ptioꝛeꝫ neceſſitatē hic matura

Matu ratiuū

tiuum apātis deſcribam hmōi loci.cui⁹ talis eſt foꝛma.℞.fo-

liorꝫ maluaꝝ ⁊ violaꝝ añ.M.ſ. capitū lilij albi.ℨ.iij. oibus cū brodio gallinaꝝ ſeu carnis decoctis ſine ſale: deiñ cū medul. pa. in decoctiōe infuſa expſſa ⁊ piſtata ad ignē fiat empl̄m cū butyro ſufficiēti ⁊ oleo cōi bulliēdo vſqꝫ ad ſpiſſitudinē ſolidā addēdo triū ouoꝝ vitella: q̄ facto cuꝫ ſupradicta piſtura miſcēdo ad ignē fiat empl̄m et vtere: q2 mirabilis eſt maturatiōis nō repugnādo reſolutiōi

A materia calida — ¶Si vo mā faciēs apā fuerit catarralis ⁊ calīa: tūc vna ⁊ eadē quaſi curatio eſt cū añdicta curatiōe ꝓ maturatiōe ⁊ reſolutione ei⁹.

A materia groſſa — ¶Verū ſi apā fuerit a materia groſſa ⁊ mixta cū calīa ⁊ adfuerit itētio reſoluēdi: tūc ꝓ ei⁹ reſolutōe auxiliū īfraſcriptū ꝓſentaneū remediū erit: cu

Cerotum. ✱ — ius talis eſt ordinatio. ℞.radicū altee decocte ⁊ cribel.li.ß. olei camomillini ana.ℨ.ij.olei roſa. pinguedo. anatis. añ.ℨ.ſ. olei de lilio.ʒ.x.diaq̄lonis albi gūmati:ℨ.iij.⁊.ß.medulle cruriū vituli ⁊ vaccaꝝ añ.ʒ.vſ.ſepi vaccini.ℨ.iij.cū cera al.ſufficiēti ad ignē ſm artē fiat cerotuꝫ nec nimis molle: nec nimis durū: q2 mirabil̄e ē reſolutiōis vniuſcuiuſqꝫ materiei dure: cuꝫ ſecuritate de nō attrahēdo mām ad locū.

Emplꝫ — ¶Ad eādē intētionē valet emplꝫ de melliloto: valet ēt diaquilō magnū: licet nō cū tāta ſecuritate attractōis materiē ad locū.

Qn̄ maturat. — ¶Verū ſi iſtud apā ad ſaniē tēdere videret: ſic maturādū eſt. ℞.capitū lilioꝝ al. radi.altee añ.li.ß.decoctis in aqua piſtatis ⁊ cribel. deinde in decoc. cū farina fenugreci linoſe atqꝫ tritici añ. quātū ſufficit ad ignē fiat emplꝫ ſolidū: addēdo butyri pinguedinis porcine liq̄facte añ.ℨ.iij.⁊.ß.vitel.duoꝝ ouoꝝ miſce cū dicta cribratura icorporādo fiat emplꝫ. — Emplꝫ

Qn̄ eſt maturatū. — ¶Apāte maturato loc⁹ incidat. Deinde digerat ꝑ tres vel quatuor dies. Poſtmodū mūdificet cuꝫ mūdificatiuo de apio: aut cū mūdificatiuo de ſirupo ro. deſcriptiōe nr̄a. ¶Facta mūdificatōe loc⁹ incarnet cū mūdificatiuo de melle roſ. de ſarcocol. ꝑpter neruoſitatē loci. ¶Et deniqꝫ ſi fuerit neceſſariū ꝓ hac itentione ⁊ ceteris alijs intētiōib⁹ recurre ad.c. ſuperius allegatuꝫ

Nota. — ¶Vnū tñ nō eſt ꝓtermittēduꝫ: vcꝫ q᷑ ſanies nō dꝫ diuti⁹ in apātibus ꝑmanere: ꝑpter nobilitatē multoꝝ neruoꝝ ligamētoꝝ ⁊ venaꝝ exiſtentium in iſto mēbro. ¶Et ſic deo dāte ꝯpleta eſt doctrina curatiua apātis loci ⁊ partiū prenominataruꝫ: cuius nomen ſit benedictum.

¶Finit tractatus tertius. Incipit quartus.

¶Tractatus quartus de apoſtematibus mamillarū habēs capitula.iiij.

¶Capitulum primuꝫ de apāte calido mamillarū. — Cap.j.

Apāta mamillaruꝫ. — MAmille a multiſ ꝺ cauſis apoſtemari ſolēt apāte calido. interdū eñ apant a cā ꝓmitiua: vcꝫ a pugilo baculo atqꝫ indumentorum ꝓſſura. Aliqñ a cā añcedēti: vcꝫ a ſupabundantia humorum calidoꝝ ⁊ lactis coagulatione.

Cura. — ¶Curatio itaqꝫ talis apoſtematis calidi a coagulatione lactis cauſati.

Nota suprascripta cerotum aut emplastrum mirabilis resolutionis ✱

canonib⁹ vniuerſalib⁹ obſeruatis:vrgē-
te neceſſitate cōplet adminiſtra-
tione localiū mollificātiū cū re
ſolutiōe parua vt materia nō tra
hat ad locū:q2 iſte loc⁹tali apa
te apat⁹ nō gaudet repercuſſiuo
medicamine ꝓpt lactis coagu
lationē exñtē i venis mãmille
¶Igit euaporatiua dōeſtica ꝛ
apertiua venaꝝ cū ſedatiōe dolo
ris ſumme in iſto caſu ꝯuenire
Molliti- reperi ēt in pmis dieb⁹.¶Et ol-
uū. litiuū ſ̄m mītu peculiare cū ſeda
tiōe doloris ꝛ venarū mãmille
apertiōe cū aliq̄li reſolutiōe i pri
mis dieb⁹ tale iuenim⁹ eē cōue
niēs.℞.folioꝝ malua.ꝛ viola.
añ.M.j.ordei mūdi.M.ß.folio
rū apij:floꝝ camo.añ.paꝝ.bul-
liāt oia ſit cū aq̄ ſuffic.cū.ʒ.iij.
butyri recētis ꝛ tãtūdē olei vio
lati vſq̄ ad ꝯſummationē dua
rū partiū ex trib⁹:deinde loc⁹
ſuffumiget ꝛ cū petys calidis ca
taplaſmet. Ultio loco cū buty
ro ꝛ oleo viol.p̄dictis ꝛ decoctis
tota mãmilla liniat.Deiñ ꝓſ⁹
gulā ſuſpēdat lineo ſuſpēſorio
Iſtud eñ auxiliū reſoluit dolo
rē ſedãdo.Lacq̄ coagulatū ad
Aliud exitū ꝑpando.¶Ad eãdē itētio
forti⁹. nē cū fortiori reſolutiōe iſtō vz.
℞.furfuris tritic.M.ij.camo-
mille.M.ß.mellilotti bñ tritu-
rati.M.j.farine fab.ʒ.iiij.olei
camomil.anetini roſa.añ.ʒ.j.ꝛ
ß.pigueð.galline olei violati.
añ.ʒ.x.cū ſapa ſufficiēti d̄ oib⁹
fiat empl̄z ſolidū addēdo croci
ʒ.ij.vł faciaſic:ꝛ ē ꝓbatū.¶Lo
co nō exiſtēte iflãmato.℞.ſape
mellis añ.ʒ.viij.cū farla ordei
ſufficiēti ad ignē fiat empl̄z ſo
lidū.¶Sterc⁹ ēt capnū cū mel
le d̄coctū lac expurgare facit.
¶Itē farla fabaꝝ ꝛ lētiū d̄cocta
cū lixiuio ꝛ ſapa acpartmēte cū
oleo mirtio atq̄ oniancino del
de iſta medella mãmille ipoſi-
ta lactis exiccationē potēter ef
fectū p̄ſtat.¶Ad eãdē ēt itētio- empl̄z.
nē medulla pa.iſuſa i hmōi de
coctiōe:deide cū p̄dicto oleo ꝛ
butyro cū vitellis onoꝝ:parū-
q̄ croci ad ignē ſ̄z artē faciēdo
empl̄z cū q̄ tota mãmilla ēplet-
tur.Et ſi itētio fuerit cū maiori
reſolutiōe cū p̄dicto emplō ad
dant farle ordei fari.fab.añ.ʒ.
iij.camo.mellilotti piſti.añ.pa
rū.¶Uerū ſi iſtud apa ad ma- Q̄ñ ma
turationē euenire videt.Qd̄ de turat.
facili cognoſcitur per rubedi-
nem loci cum pulſatione ꝛ du-
ritie prolongata:tunc mature Matu
tur apoſtema maturatiuo in- ratiuū
fraſcripto.℞.foliorum malua
rum ꝛ violatum.añ.M.j.radi
cum altee.ʒ.iiij.omnibus deco
ctis in aqua piſtatis ꝛ cribel.i
decoc.cū farina tritici ꝛ ordei
fiat emplaſtrum addēdo buty
ri recētis.ʒ.iij.pinguedinis por
cine liq̄facte.ʒ.ij.vitella duo-
rum ouorum poſitoruz quãdo
aufertur ab igne.Et iterum cū
p̄dicta cribratura miſcēdo fiat
emplaſtrū ꝛ vtere quia mirabi
lis eſt operationis in maturã
do.Et ſi apoſtema fuerit valde
calidū:vcz cholericū cū admi-
xtione ſanguinis:tūc ꝓ ei⁹ ma
turatiōe maturatiuo frigide ꝛ
humide cōplonis ꝓcedēdū eſt
cui⁹deſcriptiōe ꝛ receptã in cal
ce capli de cura flegmōis vide
re potes:q̄re illuc recurre i ne
ceſſitate.¶Et q2 amice iterdū Signa
vt plerūq̄ vidim⁹ hmōi apoſte
ma multuz repugnare matura
tioni:ꝑtertim qñ eſt in circuitu
capitelli mãmille mulierē vehe.

mēter infeſtādo ingētib⁹ dolo-
rib⁹:febꝛē aliqñ ī muliere et in
ſaniā ⁊ meli⁹az ꝓducētib⁹:vt ſe
penūero vidimus in tēpeſtate
nr̄a in nōnullis mulierib⁹ tali
ſpāte laborātib⁹.Quaꝛ cū ma
gna ſagacitate(qñ ꝺ hoc eſt du
biū)locus maturād⁹ eſt ⁊ ape-
riēdus vt fumoſitas lactꝭ ⁊ ma
terie que verſus cerebꝛū rapiꝛ
per orificiū aptiōis expurgari
valeat aptionē faciēdo ad in-
ſtar lune noue cū ſagittella vł
falce:⁊ erit meli⁹.De le ꝑ eius
digōne ⁊ mūdificatiōe vt ī añce
dēti capło ꝓcedēdum eſt.¶Et
Nota. nota ꝙ ī die iciſiōis pp duritiē
q̄ ſolet ſeq̄ ī ſpōgioſitate mam-
mille ⁊ mām hūoꝛalē q̄ adhuc
ī foꝛma ꝯiūcta remāſerit ī mā-
milla vtiliſſimū eſt vſqꝫ ad per-
fectā mūdificationē ſup mamil
lā empłm mollitiuū cū reſolu-
tione īponere vt mā pꝛedicta
ab eo reſoluaꝛ ⁊ ipā3 duritiem
mollificet.Cui⁹ gr̄a exēpli taꝛ
emplꝫ. ſp fuit oꝛdīatio nr̄a.℞.medul.
pa.infuſā ī decoc.altee deinde
cū butyꝛo oleo roſ.⁊ camomil.
ad ignē ſm artē cū p̄dicta me-
dul.⁊ parū ꝺcoctōis p̄dicte fiat
empłm ſolidū:addēdo vitella
Aliud duoꝝ ouoꝝ croci paꝝ.¶Item
ad eādē intētionē.℞.folioꝛum
malua.⁊ violaꝝ.añ.M.j.camo
mille roſa.añ.M.ß.oib⁹ ꝺcoctꝭ
ī aq̄ piſtatꝭ ⁊ crib.ī ꝺcoctiōe in
fundaꝛ medul.panis li.j.deide
optie piſtata ad ignē cū ſupra-
dicta cribꝛatura ⁊ parum deco
ctiōis p̄dicte fiat ēpłm ſolidū
addēdo olei roſ.℥.ij.olei camo
mil.butyri.añ.℥.j.et ß.vitel.
duoꝝ ouoꝝ:⁊ vtere qꝛ ē mirabi
le ī reſoluēdo ⁊ doloꝛē mitigā-
do.⁊ ego plerūqꝫ expt⁹ ſuꝫ illō

cū honoꝛe ⁊ vtilitate egrotan-
tiū.¶Itē ad eādē itētionē vꝫ fa Aliud.
rina fab.fari.oꝛð.moꝛe q̄ ſupꝛa
in decoc.decocte ⁊ aliis rebus.
¶Vnū tñ circa adminiſtrationē Nota.
auxilioꝛū notādū ē ꝙ tēta non Tēta.
dꝫ eē nimꝭ lōga ne doloꝛē cāre
valeat.Sꝫ dꝫ eſſe canullata de
plūbo aut ꝺ argēto fabꝛicata
aut ꝺ radice diptami examiata
aut de folio cauꝛ ad vmbꝛā ali
quātulū exiccati:vel fctā ꝺ cu-
curbita exiccata ad ſolem gr̄a
comedēdi:⁊ iſta eſt tēta ceterꝭ
ꝓſtātioꝛ.¶Vlteri⁹ ſi ad vlterioꝛē Alia.
mūdificatioēꝫ neceſſariū fuerit
trāſire vltra añdictā:tūc accō-
modatiſſimū erit tentā pri⁹ ſa
liua madefactā et puluere nr̄o
inuolutā in orificiū vlceratiōis
imponere:qꝛ mirabiłr mūdifi-
cat materiā mānulle expurgā
do.Cūqꝫ intētio incarnādi ad
fuerit qꝺ facillime cognoſciꝛ ꝑ
doloꝛꝭ ſedationē ⁊ mioꝛatione
materiei ⁊ ꝑ reſolutionē tume
factiōis loci:tūc int⁹ īponaꝛ cū
tēta iſtꝺ īcarnatiuū.℞.mellis
roſ.℥.ß.terebē.ʒ.v.ſarcocol.
bñ tritu.ʒ.ij.thurꝭ.ʒ.j.⁊ß.miſce
⁊ vtere qꝛ hmōi loci ē mirabilꝭ Signū
īcarnatiōis.Deīde fctā īcarna īcarna
tiōe mām̄illarū q̄ cognoſciꝛ ꝑ tiōis.
exitū materie admodū muſcil.
altee ī pua q̄ntitate ab orificio
vlceratiōis:ad cicatrizātia trāſ
eūdū eſt.Cui⁹ gr̄a exēpli talis
pōt eē oꝛdinatio.℞.balau.mi-
rab.citrini alu.roc.cōbuſti.añ.
ʒ.j.terreſigil.boliar.añ.℥.j.mi
ſce.Aqua etiam aluminoſa ꝓ-
ducit opatōeꝫ puluerꝭ añdicti.
¶Et nota a die mūdificatiōis Nota.
ꝙ ſup petiã vſqꝫ ad optimā cica-
trizationē loci:vtiliſſimū ē pōc vnguē
re vnguētū ꝺ minio ꝺſcriptiōe tum.

nřa pluribꝰ in locis ordinatuʒ
ꝛ in antidotario noſtro ordinā
Nota. dū. ¶ Et qꝛ amice poſt ſanatio
nē mām̄ille intus nō parua du
rities remanere ſolet ꝑ cuiꝰ re
ſolutione cautiſſime ꝓcedēdū
eſt ne ad ſephiros cācerosū ꝑ-
ducaꝛ: quare ꝑ hmōi reſolutōe
Cero- ꝛ mollificatione. Cerotū molli
tum. tiuum cū reſolutione domeſti-
ca deſcriptiōe noſtra ordinatū
in nřo antidotario ꝛ eſt diaq̄-
lon magiſtrale qđ accōmodate
adminiſtraꝛ: qꝛ ſine attractiōe
vnāquāq; mām̄illarū duritiem
reſoluit. ⸿ Preterea ſi apā ex ſu
ꝑabūdātia humoꝝ cauſari vř
tūc fctā vĺi purgatione in pri-
mis diebꝰ cū aliquali repcuſſio
ne ꝓcedere potes: velut eſt rep
cuſſiuū de oleo roſato cū albu
mine oui parūq; ſucci plātagi
nis ꝯfectū. ⸿ In augmento ſilr
cū maiori ꝛſolutiōe ꝛ repcuſſio
ne ꝓcedēdū eſt. ⸿ Reliquūvero
curatiōis vt ī añdicta curatio
ne de coagulatione lactis ꝓce
dēdū eſt. ⸿ Silr etiaʒ ſi apā ab
vna de cauſis primitiuis añdi
ctiſ cauſatū fuerit: curatiōe fleg
monis euenietis a cā primiti-
na. Et fere ī eiꝰ cura ꝓcedēdū
eſt: ꝑut ſupius ī pn̄ta cura pn̄-
tis capři dictū fuit. ⸿ Et ſic deo
dāte ꝯplētꝰ eſt ſermo pn̄tis ca-
pituli: cuiꝰ nomē ſit bn̄dictum.
C a.ij. ¶ Cap.ij. De apoſtemate fri
gido mām̄illarum.

Curatio iſtiꝰ apoſte-
matis canonibꝰ vni
uerſalibus obſerua
Cura- tis: de purgatione
tio. completur in p̄mis
diebus adminiſtratione iſtius
vnctionis qua tota mammilla
linitur. ℞. olei camomil. ane-
ti. roſ. añ. ℥. j. olei de lilio olei
de ſemine lini olei amigdalaꝝ Lini-
dulciū piguedinis galline añ. mētū.
ʒ. vj. cere albe. ʒ. x. ad ignē fiat
linimētū. ⸿ Facta loci linitiōe
vtiliſſimū ē ſup loco īponere la
nā ſuccidā carpinatā aut ſtup
pā canapinam etiam bene car
pinatam. Iſta eñi auxilia reſol
uūt cū aliq̄li ꝯfortatiōe. ⸿ Et ſi Cero-
maior reſolutio fuerit neceſſa tum.
ria: cerotū ordinatuʒ caplo de
apāte colli ſumme ad ꝓpoſitū
facit. ¶ Si ṽo iſtud apā via re Qñ dʒ
ſolutiū reſolui nō poſſet: imo matu-
ī viā maturatiōis tēdere videa rari.
tur: tūc matureꝛ cū ēplo magi- emplꝫ.
ſtrali de maluauiſco ꝛ faria ſe
minis lini fenugreci ꝛ aliĳs re-
bus pluribꝰ ī locis ordinato.
¶ Deide maturatōe celebrata
locꝰ mō q̄ ſupradictū fuit apiē-
dus ē. ⸿ Pro cuiꝰ poſtmodū di-
geſtiōe mūdificatiōe īcarnatio
ne ꝛ ſigillatione: nō ſecꝰ fere ꝓ
cedēdū ē queadmodū ī añcedē
ti. c. dictū fuit. ⸿ Silr̄q; mō dico
etiā eē ꝓcedēdū ꝑ mollificatio
ne ꝛ reſolutiōe duritiei: prout
ibidē dcm̄ fuit: q̄re illuc recurre
ꝑ tua neceſſitate. ⸿ Et ſic deo
dāte ꝯpleta ē doctria pn̄tiſ. c. ꝛc
¶ Cap. iij. De apāte duro mā- Ca.iij.
millarum qđ ſephiros cancero
ſum nuncupatur.

In doctrina pn̄ta
de apātibus via
theorice ꝛ practi-
ce tractatū eſt de
ſephiros ꝛ oibus
eius ſpeciebꝰ. In
pn̄ti ṽo caplo de ſephiros cāce
roſo deſcribere putaui. ¶ Eſt
itaq; ſephiros ī mām̄il. cācero
ſuʒ duritiès īgēs coloris fuſci ī
mām̄illa fixa: q̄ nullo pacto hīc
inde

inde mouet Iraſcit plerūq; fa-
ciēdo recidiuā:qr q̄nq; aliq̄ntu-
lū meli⁹ ſe habet poſtea:ide ad
hebdomadā ðterioꝛ efficit et i
loco ſepiſſime heriſipilā ꝯmo-
uēdo a pūctōib⁹:iflāmatōib⁹ ⁊
pulſatiōib⁹ mulier tali moꝛbo
laboꝛās vehemētiſſime vexari
ſolet comeſtiōes abhoꝛrendo.
Febricula q̄ꝫ minime vacare v̄r.
Et iterdū i circuitu apatis vene
ſanguie melācholico plene ma
Cura. nifeſtant. Curatio itaq; iſti⁹
cācroſi ſephiros cōplet accō-
modatiſſime curatōe ꝯſilij cu-
Conſilium. iuſdā nobilis mlierꝭ ſephiros
cācroſo laboꝛātis. Cui⁹ ꝯſilij
tenoꝛ ⁊ deſcriptio talis ē. Ui
dim⁹ excellentiſſime doctoꝛ q̄
libētiſſime iformatiōeꝫ quā ad
nos miſiſti ð caſu egrotatiōis
cuiuſdā mlieris de familia cē-
turionis q̄ vt aſſeris iā p bien-
niū in māmilla apoſtemate cā
ceroſo laboꝛauit cōplexionis
cholerice a p̄dominio annoꝛū
quiquagita vel circa. Et breui
et docto ſermone vidim⁹ q̄d in
ea ꝯtinebat. Uidim⁹ eñi in pri
mis p ei⁹ curatōe ꝓbitatē vraꝫ
ꝯ̄ptie ⁊ canonice circa admi
niſtrationē ſex rerū nō natura
liūꝫ laboꝛaſſe:put vnicuiq; pru
dēti viro in arte medicinali cō
uenit in cura vniuſcuiuſq; moꝛ
bi. Uidim⁹ preterea cogitatio
nē habitā circa flotomiaꝫ fa-
ciēdā:⁊ qualr excellētia tua cir
ca digōnē materiei ⁊ ipſi⁹ pur-
gationē pceſſit. Uidim⁹ deniq;
quid hucuſq; actū fuit circa lo
caliū adminiſtrationē. Quib⁹
tuis bene dictis ⁊ oꝛdinatis li
cet fere nihil addēdū ſit:tñ vt
cura iſti⁹ nobilis mulieris ma
gis eluceſcat:nō niſi vtiliſſimū

Practica

eſſe arbitroꝛ i medicina addu-
cere q̄d ſentiā p curatiōe hniōi
egrotatiōis. Circa quā iudi- Puncta.
co q̄tuoꝛ pūcta neceſſario eſſe
tāgēda ⁊ deſcribēda. Quoꝛum
pꝛimū erit de moꝛbi eſſētia. Ƨm
de flebothomia faciēda:an fle-
bothomo:an alio igenio. Ter-
tiū de purgatōis modo. Quar
tū ⁊ vltimū q̄bus localibus ve-
re ⁊ canonice ſit ꝓcedēdū. Pre
miſſa ergo materiei peccātiū
digōne cū adminiſtratōe ſex re
rū nō naturaliū. Circa ꝓmū Circa ꝓmū.
punctū de moꝛbi eſſentia eſt in
ſiſtēdū. Cū ei⁹ cognitio ſit po-
tiſſima ps curatōis iuxta illud
Gal. dicētis. Impoſſibile ē egri Gal.
tudinē ſanare:niſi pꝛius noue-
ris eā:nā ſine ei⁹ cognitōe par
medicus egrotāti ſuis medici
nis ꝓficere v̄r. Sumēdo ergo
argumētū ab accidētibus q̄ ad
ſunt mixto caſu:vereoꝛ p̄dictā
mulierē apate ꝓo cācroſo mi
nime laboꝛaſſe:q̄re vt ſcribis:
⁊ ſi p̄dict⁹ moꝛb⁹ fuerit doloꝛo
ſus ⁊ dur⁹ ⁊ deniq; vlcerat⁹ ac
heriſipilat⁹ tñ nūq̄ in circuitu
apparuere vene ſāguine melā-
cholico plene. Et cū hoc ēt nul
la i eo mala apparuerit coloꝛa
tio ſcðꝫ q̄ð tua mihi retulit ſcri
ptura:qr de neceſſitate ad hoc
q̄ talis egritudo ſit canceroſa
opoꝛteret q̄ iſta duo p̄allega-
ta ſigna adeſſent i eo:q̄m cācer
vt oēs antiqui ⁊ moderni aſſe-
rūt doctores preſertim Aui. eſt Aui.
apa melācholicū i p̄ncipio ſui
oꝛt⁹ parui coꝛpis:rotūde figu-
re:aliq̄n ad ciceris ſilitudinē:i
terdū ad q̄titatē fabe fuſci co-
loꝛ:dur⁹ doloꝛoſ⁹. Et iō vt inde
p̄fatus vir i pꝛicipio ſue natiui
tatis ambigitur eſſe ei⁹:q̄ ꝓo

antiquat⁹ ⁊ vlcerat⁹ facillime cognitionis eſſe vr̄:vcȝ p̄ incremētū ſuoꝝ accidētiū ⁊ apparētiā venarū l circuitu circūq̄ꝫ. Et ꝑpterea iudico egritudinē ſuā poti⁹ eē ſituatā caplo ꝺ aꝑa te ſchlirotico fortaſſe tēdēti in viā cācerofitatis:ꝙ dicere ipſazveꝝ pati cācrū p̄ viā lceptionis. ¶Circa ſcōm de flebothomia faciēda dico ꝙ attēta lōgitudine morbi:⁊ cōplexione valde cholerica ⁊ ſāguīea vt aſſerio:⁊ ēt attēto fortaſſe ipaȝ diuti⁹ vexari ante accidētib⁹ cū debilitate ⁊ ꝺfectu appetit⁹:q̄ nō ꝓfit aliquo mō nō eſſe in nobili ſubiecto ꝑp lōgitudinē morbi. Et olb⁹ ilī ꝺ cauſis ꝯſiliū meuȝ eēt vt nō ꝓuocarent mēſtrua p̄ flebothomiā vene ſaphene. Sȝ poti⁹ laudarē ſummope vt p̄dicta mēſtrua ſuo ꝺbito tpe ꝓuocarēt cū aliq̄ lotiōe fc̄tā i tibijs ⁊ coxis cū reb⁹ ꝓuocantib⁹ ea. Loco ꝟo flebothomie applicatiōe ſanguiſugaꝝ venis emoroidalib⁹ mirū l modū iuuare

Circa ſcōm.

Aui.

ꝑcepim⁹. Iuxta illud Aui. dicētis euacuationē ſanguīs emoroidarū a cācro:lepra:ſcabie: ⁊ multis alijs morbis (q̄rū denolationē breuitarꝫ grā ꝯticeſcā) corp⁹ hūanū ꝑſeuerar̄. Igitur i iſto caſu tuti⁹ ⁊ magis ad ꝓpoſitū ē a venis emoroidalibus ſanguineȝ extrahere ꝙ venā ſaphenā ledere. Habem⁹ ei ſcōm ꝑmi apertionē ſanguinis emoroidarū olb⁹ egritudib⁹ melāch olicis mirabilr̄ opitulari. ¶Circa tertiū q̄dē ꝯtinēs modū purgatiōis ē vt materia exiſtēte melācholica: morboq̄ꝫ cronico paulati digerēdo materia eiuſdē morbi peccās ꝯde

Circa tertiū.

cēti pharmaco domeſtice ſolutiōis purget. Hoc etiā ſentire vr̄ optimus Meſue autoritate Mel. Gal. c. ꝺ melācholia. Inq̄t em̄ Et canon q̄dē eſt in egritudinibus melancholicis:vt nō ſemel nō bis:ſȝ p̄ interualla faciam⁹ euacuationē habētē tēperiē vt natura regulet euacuationē:ſi aūt euacuatio naturā. Hui⁹ ēt opinionis inuenit Aliab. Inq̄t ꝑfat⁹ vir. Nō ſis cōtētus vnica euacuatiōe l purgādo mām facientē cācrū:ſȝ ſepe ⁊ ſepi⁹ paulatī digerēdo materiā ipȝ purgare opȝ. Seq̄tur igr̄ ꝙ meli⁹ ē ꝓceder l purgatōe hmōi morbi pharmaco ꝺbilis ſolonis ꝙ eradicatiue ipaȝ materiā purgare ⁊ eūare. Et cū iſraſcripto auxilio:cuius grā exēpli talis pōt eē ordinatio. ℞. caſie aſ. ℨ. vj. ꝯfectiōis amech. electuarij de pſilio aſ. ℨ. j. cū ꝺcoctiōe florū ⁊ fructuū cordialiū foliculorū ſene epitimi polipodij capillorꝫ venerꝫ gallitrici politrici fiat potio breuis. Iſta potio vt pȝ cōſiderāti īgrediētia euacuat māȝ peccātē. ¶Ceteruȝ nemiā mala i corpe aggreget:vtiliſſimū eēt interdū hāc potionē interpolare. ℞. foliculorum ſene epitimi. aſ. ʒ. j. ꝯfectionis amech. ʒ. ij. diacaptolicōis māne electe. aſ. ℨ. ß. iulep violati bugloſſati aſ. ʒ. vj. ſepi capni. ℨ. iij. miſce ⁊ fiat potio que erit valde vtilꝫ i purgādo māȝ peccātē. ¶Circa q̄rtū vcȝ ꝺb⁹ medicamib⁹ localib⁹ ꝓcedēdū ſit i curatōe iſti⁹ morbi. Dico ⁊ rōne loci ⁊ rōne materie groſſe i durate ꝙ mltū aduertēdū ē circa adminiſtrationē infrigidantiū ne forte ſua ingēti ifrigida

Mel.

Canō.

aliab.

Potio alia.

Circa q̄rtū.

tione ⁊ exiccatiõe incarcerarent
materia ipſaꝫ magis lapidan
do:ex q̄ incarceratiõe poſſent
accidere mala accidentia ſicut
dolor apaq; cholericũ:vt plerũ
q; vidim⁹ euenire in tali diſpo
ſitiõe ex retẽtione alicui⁹ mate
riei. ¶ Ut ergo iſta euitent:nõ
niſi vtiliſſimũ erit ꝓcedere cuꝫ
aliquo medicamine domeſtice
exiccationis:ipẜ nõ expoliãdo
ab aliq̄li mollitiua reſolutiõe
et loci ꝯfortatiõe cui⁹ talis pt
eſſe ordinatio. ℞. olei roſ. olei
viola. vnguẽti Gal. añ. ℥. ij. pin
guedinis vituli piguedis ana
tis olei amigdalarũ dul. añ. ℥.
j. muſcillagis altee ⁊ pſilij an.
℥. ij. muſcillaginis ſemis cito-
niorũ. ʒ. iij. Oia ſimt ↄcoquant
vſq; ad ꝯſũmationẽ muſcillagi
nis. Deide colent cui colature
addant ſucci plãtagis ſucci ſo
latri ana. ℥. ij. Et iterũ bulliãt
Cero- vſq; ad ſuccorũ ꝯſummationeꝫ
tum. iterũ colãdo. Deide cũ cera al-
ba ſufficiẽti fiat cerotũ molle.
Addẽdo i fine litargirij aurei
⁊ argẽ. añ. ℥. ij. tucie alexãdri-
ne. ℥. j. cãphore ſcḋm artẽ tritura
te. ʒ. j. ⁊ ß. farie ordeacee. ℥. j. ⁊
ß. miſce ſp baculo agitãdo do-
nec tepidũ fiat. Iſtõ etem̃ cero
tũ (vt ptꝫ ꝯſiderãti igredictia)
hꝫ ꝟtutẽ remittẽdi aduſtioneꝫ
cholere:cũ ſedatiõe doloris:lo
cũ ꝯfortãdo:nec ſpoliat ab ali-
q̄ mollitiua reſolõne dõeſtica.
qb⁹ oib⁹ idigem⁹ i apate duro
etiã tẽdẽti i viã cãceroſitatis.
¶ Et qm̃ iſte loc⁹ erit parat⁹ he
riſipilã ſuſcipere. Igit ꝓ ipſi⁹
remotione ſi ꝯtigerit ipm̃ locũ
ad p̄dictã diſpoſitionẽ deueni
re:ꝑ ei⁹ remotiõe vtiliſſimum
erit totã mãmillã ex ĩfraſcpto

emplo illinire. Cui⁹ talis pt eẽ
ordinatio. ℞. ordei mundi. M. Lini-
ij. lẽtiũ. M. j. malua. vio. añ. M. mẽtũ.
j. ⁊ ß. roſa. plantaginis ſolatri
añ. M. ß. oia adinuicẽ decoquã
tur in aqua vſq; ad ordei crepa
turã. deide piſtent ⁊ cribellent
vltia cribellatiõe:cui cribratu-
re addant carnis pomorũ dul-
ciũ ſub prunis decoctorũ. lib. ß.
olei roſati odoriferi olei viola
ti añ. ℥. iij. vnguenti Gal. ℥. j. et
ß. Et iterũ cũ cera alba ſufficiẽ- Aliud.
ti fiat cerotũ molle:qđ erit iter
formã empli ⁊ ceroti. Extiguit
em̃ oẽm feruorẽ cholere:non ꝯ-
riãdo vlceratiõi et duritiei:vt
pꝫ ꝯſiderãti ingrediẽtia. ¶ Ul- Aliud.
teri⁹ vꝫ ad eandẽ intẽtionẽ to-
tã mãmillã illinire ex linimẽto
infraſcripto in mortario plũbi
diutius deducto. Cõſtat em̃ ex
duab⁹ ptib⁹ olei roſati ꝯonfan-
cini ⁊ vna olei violati:⁊ tãtũdẽ
de oleo de vitellis ouorũ. ¶ Su
per vlcere p̄terea tm̃modo ad-
miniſtrari põt tucia alexandri
na prius vlcere lauto ex iſta pñ
tanea lotiõe cui⁹ talis eſt ordia
tio. ℞. ordei mũdi lẽtiũ folioꝝ Aliud.
plantaginis añ. M. j. gallitrici
palitrici añ. M. ß. mirabolano-
rũ citrinoꝝ. ʒ. ij. bulliant oia cũ
ſufficiẽ. q̄ntitate aq̄ plãtaginis
⁊ ſolatri. addẽdo in fine ſirupi
roſati. ℥. ij. Et iterũ bulliãt vni
ca ebullitiõe deinde colet. Hec
em̃ ſunt ꝓbatiſſime doctor q̄ in
medium me adduxiſſe volui ꝓ
curatione palliatiua pñtis mor
bi:correctioni tñ melioris iudi
cij tui ſemper me ſubmittẽdo.
Uale et me commendatum ha
beas. Et ſic deo dante ⁊c.

¶ Capitu. iiij. de duritie mã C. iiij.
millarũ nõ canceroſa.

In mamillis (vt in primo cap. relatū fuit) poſt ſanatione apatū ſolet nō pua remanere durities: q̄ lȝ l eius initio ad ſephiros reduci non poſſit: tñ niſi a ſolerti chirurgo p ei⁹ mollificatiōe ꝛ reſolutiōe cura ſpālis admiſtret: non eēt mirū q̄n p̄dcā durities ad ſephiros trāſiret. Quaꝓpꝫ cerotaria mltā attractiōeȝ hñtia i iſto caſu nō hñt locū. ⸿ Igiꝫ cerotū magr̄ale de maluauiſco ꝛ aliis ordinatū. c. 6 apate colli. accōmodate admiſtraꝫ in iſto caſu: q: miraculoſe mollificat vnāquāqꝫ duritiē paulatiue reſoluēdo. ⸿ Itē ad eādē itētionē ℞. diaq̄lonis albi gūmati. ℥. ij. pingueđ. galline: medulle cruriū vituli ꝛ vacca. ań. ʒ. vj. olei amigdalaꝝ dulciū butyri recētis ań. ʒ. v. olei camo. anetini ꝺ lilio ań. ℥. ß. piguedinis anat: pinguedis anſerle ana. ʒ. vj. ß. muſcillaginis altee ꝛ ſeminis lini li. ß. liq̄factis olb⁹ ad ignē: oia cū p̄dicta muſcillagine bulliant lēto igne vſqꝫ ad ꝯſūmatiōnē muſcillaginꝫ: deide colētur poſtmodū cū cera alba ſufficiēti fiat cerotū l bōa forma. ⸿ Cerotū de ēplis ꝯueniētioribus ꝓ hac itētiōe. Inuenim⁹ riſuȝ decoctū vſqꝫ ad ſpiſſitudinē in brodio pigui caponū vł gallinaꝝ ceterarūqꝫ carniū piguiū deide piſtatū cū butyro ſufficiēti oleoqꝫ camomil. icorpotatū. Iteꝝ in caciola bulliendo paꝝ addendo vitella duoꝝ ouoruȝ croci. ℈. j. mirabilr duritiē mamillarū mollificat. ⸿ Medulla panis q̄ȝ in decoctiōe altee decocta i p̄dicto brodio: deide piſtata cū oleo roſato camomillino anetino ꝛ piguedini anatis ań. ℥. j. deinde ad ignē cū modico hmōi decoctiōis more quo i antecedēti recepta dictum fuit bulliēdo fiat emplm addēdo i fine vitella triū ouorū croci. ℈. ß. ꝛ vtere q: mirabilis eſt opationis. ⸿ Et ſic deo dante ꝛc.

Ceroſtū magr̄ale.

Aliud

emplꝫ

Aliud

⸿ Finit tractat⁹ quart⁹. ⸿ Incipit quint⁹ de apoſtematibus.

⸿ Tractatus quint⁹ de apoſtematibus pectoris coſtaꝝ ſpine dorſi ꝛ ventris partiūqꝫ earum. Continens capitula. viij. Cap. j.

⸿ Cap. primū de apoſtematib⁹ pectoris ꝛ coſtaruȝ diafragmate ſupra.

In regione pectoris atqꝫ coſtarū apata calida ſicut ceteris in locis humani corporis frigidaqꝫ ēt naſci ſolent. Iſta etenim apata interdū eueniunt a cauſa pmitiua. Aliquādo a cā añcedēti. ⸿ Si ꝟo a cā pmitiua cāri videntur: tūc curatio eorū pōt extrahi a caplo de cura flegmonis a cā pmitiua eueniētis: q: vt plurimū talia apoſtemata ſūt calide nature: ꝛ ex ſanguie aut cholera generantur. Unde ſeriem cuiuſdaȝ caſus qui in tēpeſtate noſtra contigit in Ciuitate genuenſi: loco dicto maraſſi tibi i arrabo. ⸿ homo quidā ruralis dicti loci: dum vna die ſederet ſuper vno muro: quidā ei⁹ filius annorū. iiij. vel circa: verſus patrem hilari vultu decurrēdo ꝛ idem patri obuiādo ambo caſu permittente e muro in

A cā pmitiua.

Caſus

terram ceciderunt cũ maxima
pr̃is iactura. Accepit eñ in re=
gione coſtaꝝ percuſſionẽ enoꝛ
mem. Qua de cã locus ad ma=
gnaꝫ peruenit apoſtemationẽ.
Et circa ei⁹ maturationẽ vali=
diſſima febꝛe vexatus fuit. In
de neceſſe fuit locũ incidere iu
xta coſtarum lõgitudinẽ. Et fe
ci inciſionẽ ſatis amplã: qꝛ apo
ſtema erat magnũ ꝛ penetrãs.
Ex q̃ inciſiõe ĩ diuerſis vicibus
magna materierũ q̃titas ex=
tracta fuit. Demũ vna die ho=
ra medicationis ſimul ꝛ ſemel
ꝑ oꝛificiũ vlcerationis ꝑ ſeceſſuꝫ
ꝛ per os natura purgauit ſa=
niem in magna q̃titate. Et tã
dẽ cũ lotionib⁹ mũdificatiõib⁹
ꝛ incarnationib⁹ ac poculis de
quib⁹ plenarie loq̃mur de vul
nere penetrãte ĩ pectoꝛe: dei mu
nere eidẽ viro lꝫ in etate ſenili
cõſtituto priſtinã ſanitatẽ reſti
tui. De quo caſu valde admira
tus fuit excellentiſſim⁹ medic⁹
Jacobus Sbaroia genueñſis q̃
A cauſa ante cedẽti. eo tpe huic curatiõi interfuit.
¶ Uerũ ſi apã pdicta a cã añ
cedẽti cãri videtur: cõſideran=
dũ ẽ an ꝑ viã rſolutiõis vł alia
via ſit ꝓcedẽdũ. Nã ſi ꝑ viã ter
minatiõis: vt plerũqꝫ ꝯtigit ea
euenire poſt febꝛeꝫ longã poſt
Apertio. pleureticũ apã tũc prudẽtiſſi=
mi chirurgici eſt ſi apoſtema
fuerit ſuppoꝛatũ locũ apire iu
xta coſtaꝝ lõgitudinẽ (vt ſupꝛ⁹
Maturatio. dictũ fuit.) Si vo nõdũ ad ma
emplꝫ turationẽ peruenerit loc⁹ ſtatim
matureẽ cũ emplo de caulibus
cum butyꝛo ꝯfecto ĩ bꝛodio car
nium decoctis: aut cum emplo
de maluauiſco: aut aliĩs empla
ſtris habitꝭ capitulo d cura fle
gmonis. ¶ Et qꝛ amice aliquã
do iſtud apã vt multoties vidi
mus ad exiturã ꝑuenire nullã
ad exterioꝛẽ ptẽ manifeſtando
tumefactionẽ. Ita qꝫ chirurgi
nõ multũ ĩ arte chirurgicali ex
pti frequẽtiſſime ei⁹ collectio
nẽ ignoꝛãt: q̃re ĩ iſto caſu viro
experto op⁹ eſt. Quapꝛopꝛ ad Nota.
verificationẽ qꝫ tale apã factũ
ſit exitura: aut qꝫ in eo ſit facta
collectio ſanioſitatis ꝑ maioꝛ
ri pte neceſſario adfuerũt ĩ ma
turatiõe ei⁹ infraſcripta ſigna
Uꝫ grauedo loci cũ põderoſi
tate ſine tumefactiõe: et eo ma
xie ſi fuerit penetrans vt pluri
mũ ſine rubedie loci egra febꝛi
cula raro vacare videẽ: cibum
atqꝫ ſomnunculum cũ difficul=
tate capiendo. Et ſi a prudenti
ꝛ expto chirurgo loc⁹ doloꝛo=
ſus cõprimaẽ digito foꝛtiter ſi
mul ꝛ ſemel ſi collectio ſaniei
facta fuerit in loco: q̃dã fouea
in loco digitoꝝ ꝓſſure vt pꝫm
remanebit. Interdum inſuper
ſentiẽ pulſatio quedaꝫ ſcdm re
lationẽ infirmi. Igiẽ cũqꝫ per
ſigna pdicta ꝛ bonã chirurgici
eſtimationẽ cognoueris illud
apã ad exiturã deueniſſe incida
tur locus ꝓfũde: ꝛ ſꝫ lõgitudi
nem coſtarũ: vt dctũ fuit iuxta
quãtitatẽ materiei vcꝫ ſi mate
ria fuerit multa ꝛ ſi nõ ſatꝭ am
pliũ habuerit: tũc inciſio ãpla eẽ
dꝫ. Si pauca vo fuerit materia Nota.
pauca efficiẽ apertio. ¶ Et no=
ta qꝫ in pncipio vice nõ pmitti
tur de ſanie multum extra exi
re: ne virt⁹ debiliteẽ. Imo ſta=
tim loc⁹ ſtringẽdus eſt cũ ſtup
patis ꝛ licinĩs albumie oui ꝛ
ei⁹ vitello illinitis. ¶ Deide in
ſequẽti die ſi vulnus fuerit pe
netrãs nõ ſec⁹ ꝓcedẽduꝫ eſt ꝓ=

ei⁹ curatiõe quẽadmodũ dicet de vulnere penetrãti i pectore: quare ꝑ tua neceſſitate illuc recurſuȝ habeas: q̄ ibidẽ multa neceſſaria ꝑ curatiõe ptiſ mor bi deſcribent. ¶ Si vo ꝰ non penetrare: tũc digerat loc⁹ cũ digeſtiuo de terebẽtina per tres vel q̄tuor dies. Deide digõne celebrata locus mũdificet cũ mũdificatiuo ꝺ melle ro. ꝛ tereb. vl̃ mũdificatiuo ꝺ apio

Nota. ꝑ Aduertẽdũ ꝙ ſi apa multas hũerit cauernas añ icarnatiõnẽ loci oẽs cauerne ſi op⁹ fuerit cũ vnguẽto apłoꝝ ſup ticta aut egyptiaco aut vnguẽto mixto aut lotiõe ꝺ lixiuio cũ puluere nr̃o de minio ꝯfecto carnẽ ſupfluẽ remotiuo itegre mõdificent: deinde ꝑ ei⁹ icarnatiõe ꝛ ſigillatiõe ꝓcedẽdũ ẽ eiſdẽ auxilijs in ſupiorib⁹ capl̃is ꝑ iſtis itẽtiõib⁹ ãnotatẽ. ¶ Sil̃r ꝗ mõ ſi apa acciderit i pte anteriori pectoꝝ dico eẽ ꝓcedẽdũ ꝓut dictuȝ fuit ſupius de cura apatis in regione coſtarũ euenietis: ꝑ Et ſic deo dan. ꝛc.

Ca. ij. ¶ Cap. ij. De apate dorſi ſiue ſpine calido ꝛ frigido.

Apa dorſi. Poſtema iſti⁹ loci propter nobilitatẽ nuche ꝛ neruoꝝum ab ea ortũ hñtium ſumma cũ diligentia curanduȝ eſt: q̄ nõ ſine periculo a doctorib⁹ indicat.

Cura calidi. ¶ Curatio iſti⁹ eſt. canonib⁹ obſeruatis vniuerſalib⁹. Si apa fuerit calidũ vtile ẽ locũ illinire cũ oleo camomillino roſato atq̄ violato ꝑ duos vel tres dies. ꝑ Deide ſi viderẽ apoſtema in viã reſolutiõis tẽdere tũc ꝑ ei⁹ reſolutiõe ꝓcedẽduȝ eſt auxilijs reſolutiuis annotatis. c. de apate colli. Sil̃r ꝗ mõ ẽt dico eſſe ꝓcedendũ pro eius maturatione auxilijs ibidẽ annotatis. ꝑ Facta deinde maturatiõe nõ multum completa: locus ſcdm lõgitudinẽ icidat iuxta q̄titatẽ materiei: vt i añcedẽti ca. dictũ fuit. Deinde locũ digerẽdo ꝑ tres vel q̄tuor dies digeſtiuo ꝺ tereb. ꝛ oleo roſ. calido parũꝗ croci: reliquũ curatiõis c. de cura flegmonis capiendũ eſt: q̄re pro tua neceſſitate illuc recurre. Cura frigida.

Linimẽtuȝ. ¶ Uerũ ſi mã faciens apoſtema fuerit frigida: tũc liniatur locus infraſcripto linimẽto tribus vel. iiij. diebus. ℞. olei camo. anetini roſ. de lilio añ. ℥. ſ. ß. olei ꝺ ſpica. ℥. ſ. cere albe q̄tum ſufficit ꝛ fiat linimentum addẽdo croci. ʒ. ß. cũ quo locus liniatur lanam ſuccidaȝ deſup ponendo. ꝑ Ut facias ſic emplr̃ ꝛ erit cũ maiori reſolutiõe. ℞. medulle panis infuſe in decoctione rerũ reſoluẽtium velut coriandri camomille mellilloti aneti altee paꝝ origani ꝛ ſquinãti parũꝗ ſtichados olb⁹ i aq̄ ꝛ vino decoctis: deinde cũ oleo roſ. camomil. ꝛ anetino cũ p̃dicta medulla madefacta i eadẽ ꝺcoctiõe poſtmodũ piſtata fiat empl̃m ſolidũ ſm artem addẽdo farine fabarũ. ℥. iij. ꝑ Ad eã dem intẽtionẽ vȝ ſpongia madefacta in eadẽ decoctiõe: ꝛ in ſuploco condecenti ſtrictura faſciato. Spongia. ¶ Si vo cognouerẽ apa via reſoluẽtiũ reſolui nõ poſſe tũc maturatiuo iſraſcripto maturetur. ℞. capitũ lilioꝝ alboꝝ ℥. iiij. radicũ altee lib. ß. olbus decoctis in aqua: deinde piſtatis ꝛ cribellatis in decoctiõe Maturatiuũ

cuȝ farina tritici fenugreci ⁊ ſemis lini ſ̄ſepiꝫ ſolidū addēdo butyri piguedis porc.añ.ℨ.iij.cro.℈.j.vitella triū ouoꝝ. ¶Et

Nota. no.ꝙ iſtō apā dȝ apiri iter maturitatē ⁊ cruditatē:ne ad nuchā ⁊ ei⁹ neruos mā penetrare

Fctā i ciſiōe. valeat. ¶Fctā iciſiōe digeraꝭlo c⁹ cū digeſtiuo de terebētia ⁊ vitello oui p tresdies. Deide i ceteris aliis itētōib⁹ put dcm̄ fuit ca. de apāte gule pcedēdū ē:ꝗ̄r illuc recurr̄. ¶Addā ſolūmō ꝙ ſi vuln⁹ vꝉ vlc⁹ attigerit locū neruoſuȝ ⁊ nuchā:ſi fuerit cū corru

Cura difficilis. ptiōe oſſis:lȝ cura videaꝭ deſperata:tñ p poſſe raſpatoriis ⁊ de cētib⁹ p cura oſſis corrupti mūdificeꝭ ⁊ ñ igne pp piculū ne nucha vel nerui tāgāꝭ. Deiñ p peculiari mūdificatiōe oleū de vitellis ouoꝝ ⁊ melle roſ.parum ꝗ ſarcocolle ⁊ mirrhe ad ꝑpoſitū facit. Si ꝟo loc⁹ efficiaꝭ caueꝛnoſus mūdificeꝭ cū lotiōib⁹ ⁊ aliis ingeniis in antecedētib⁹ capitulis annotatis. ¶Et ſic amice cōpleta eſt doctrina p̄ſentis capituli deo dante ⁊c.

Ca.iij. ¶Cap.iij. De dolore ſpine.

A materia calida. Si dolor a materia calida l̄ regiōe ſpine cauſeꝭ:tūc cuȝ oleo ro.onfācio: ⁊ paꝝ olei camōil lini actualr̄ calo loc⁹ liniaꝭ. Si ꝟo dolor fuerit a

A mala com plone: mala ꝯplexiōe ſiue materia calida tūc oleū roſatū onfancinū ꝯuenietiſſime admiſtraꝭ. Spōgiā inſup ſub loco admiſtratā pri⁹ madefactā i decoctiōe roſaꝝ ordei ſe.mule mirtilloꝝ foliorꝝ ei⁹ ⁊ ſnoꝝ ſādaloꝝ ꝗ albo rū pnū huic dolori ꝯferre pcepi

A ma- mus. ¶Qꝛ ſi predict⁹ dolor a

teria frida. materia frigida cāriꝟꝭ fcā pri⁹ capitis purgatiōe p aſſūptiōnē pillularū de iera cū agarico et ſine qb⁹ eē nolo añ.ʒ.ß.aut cuȝ pillulis aggregatiuis ſimul cū agarico trociſcato añ.ʒ.ß. locus doloroſus īfraſcṗta vnctione calida vngaꝭ. ℞.olei de camomilla de lilio ꝺ aneto de ſpica añ.ℨ.j.ſquinātī abſinthij ſticchados camomille añ.parū vini odoriferi ciatū.j. ꝟmiū terreſtriū lotoruȝ cū vino.ℨ.j.ola ad ignē bulliāt vſꝗ ad cōſummationē vini:deinde coleꝭ cui colature addātur olei apertionis.ʒ.vj.croci.℈.ſ.cere albe.ʒ.x. ¶Et iterū bulliant paꝝ ⁊ fiat linimētū. ¶Itē ad eādē intētionē vȝ oleū liliorū alboꝝ ſimul cū oleo camo.parūꝗ roſati cōpleti. ¶Itē ſpōgia infraſcripta decoctiōe madefacta ⁊ ſup loco cala impoſita mirabilr̄ iuuat i ſedatione h̄mōi doloris. ℞.camo.mellil oti aneti roſarū añ. M.ſ.ſticchados abſinthij ſq̄nāti ſanſuci matricarie añ.parū bulliant omnia i aqua ſufficiēti ⁊ paruȝ vini odoriferi vſꝗ ad conſummationeȝ tertie partis ⁊ vtere:(vt ſuperius dixim⁹)qꝛ mirabiliter doloreȝ ſedat. ¶Eodēꝗ modo dico iſta auxilia valere p remotiōe doloris a mala complexiōe frigida ſiue materia cāti. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

Unctio. Linimētū. Spongia.

C.iiij. ¶Capitulum quartum. De apoſtematibus ventris ⁊ partium eius.

Apāta vētris. Apoſtemata vētris ñ ſine ingeniis diligentia a bono chirurgo in eorum curatione tractari debent. Interdū eñ malis atꝗ

varijs accidētib9 patientē affli gūt p̄ſertim circa maturationē ⁊ maxie eoꝝ apātū quoꝝ ortus circa vmbilicū termiaī. ¶ Cu=ratio itaq3 apātū calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ vētr3 canonib9 vlib9 obſuatis. Si calīm fuerit apa: p ei9 repcuſſiōe reſolutione atq3 maturatiōe accōmodatiſſimū ē ad c. ð cura ſtonis recurrere: q2 ibi dē iūcies mlta neceſſaria ⁊ ipulcherrima auxilia p itētiōib9 ſupdictis. ¶ Si vo apa ad maturationē pueneriſ ⁊ fuerit in circuitu vmbilici: tūc icıſio facienda ē iuxta formā capit3 lune noue. In ceter3 vo locis toti9 ventr3 ſciſſio faciēda ē iuxta doctrinā traditā. c. de exitura groſſe cut3: q̄re illuc recurr. ¶ Et q2 aliqñ iuenit mā h9i apat3 vſq3 ad locū iteſtioꝝ penetraī tūc p ei9 curatiōe pcedēdū ē eiſdē auxi=lijs vc3 lotiōib9 ⁊ poculī ānotat3 ca. ð vulneī vētr3 penetrāti q̄re ad eūdē locū p tua neceſſitate ⁊ p hac itētiōe recurrer potes. ¶ Ueꝝ ſi iſta mā nō videaī pe=netrare: tūc pp maximā ſenſibilitatē loci ſūptā ⁊ ligamēt3 vilī ac muſculoꝝ capitis l circuitu vmbilici terminātib9: loc9 i primis dieb9 digeraī cū oleo ōſancio calīo ro. ⁊ digeſtiuo ð vitelī ouoꝝ cū eodē oleo cōfecto pa=rūq3 croci. Uerū ſi patiēs robu=ſte fuerit nāe digō fieri p̄t cū digeſtiuo ð tereb. cū vitelī ouorū ⁊ paꝝ croci. ¶ Inſup durāte di=gōne accōmodate deſup admi=ſtraī emplr3 mitigatiuū doloꝝ. Cui9 gr̄a exēpli talī pōt eē ordiatio. ℞. decoctiōis mal. ⁊ vio. al=tee ⁊ ordei paꝝ camo. paululū q3 mellilo. q̄tū ſufficū li. ß. faī. faba. ⁊ tmdē faī. ordei ad ignē fiat emplīm ſolidū addēdo oleiro. ⁊ camo. añ. ℥. ij. vitella duoꝝ ouoꝝ ⁊ vtere ſup loco more emplri: q2 mirabilī ē opatiōis dolorē ſedādo ⁊ māmm ad exitū p̄parādo. ¶ Celebrata digōne loc9 mūdificeī: ſi fuerit apa circa vmbilicū mūdificatiōe iſraſcripta ℞. terebē. clariſſime. ʒ. x. ſirupiro. ex iſuſiōe. ℥. ß. vni9 vitelli oui recētis ptē tertiā: bulliat ſiru. ro. cū tereb. vnica ebullitōe: deinde addaī ps vitelli oui p̄dcī ⁊ paꝝ faī. ordeacee parūq3 croci. ¶ Ceterū p icarnatiōe l p̄dicto mūdificatiuo vtiliſſimū eſt addere ſarcoc. ʒ. ij. mirrhe. ℈. ſ. thur3. ʒ. ß. ¶ Facta deniq3 icarnatiōe loc9 ſigilleī cū vnguēto deminio ⁊ lotiōe aq̄ alumis. Ali=qñ deſup ponēdo ſtipticū cui9 talī ē ordinatio. ℞. boliar. terre ſigil. añ. ʒ. ſ. alumis roche ꝯbu=ſti. ʒ. ß. balau. mirabo. citrinoꝝ ſubtiliſſime ꝯtritoꝝ añ. ℈. ij. miſce ⁊ fiat puluis. ¶ Uerū ſi apa vētris a mā frigida aut mixta cāri videreī p ei9 reſolutiōe et maturatiōe vtiliſſimū ē pcedere: put de his duab9 itētionib9 dictū fuit ca. de apate colli: q̄re illuc recurre. Reliquū vo curatiōis vc3 de inciſione digōne ⁊c. Curatione antedicta pceden=dum eſt. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.

¶ Ca. v. de apātib9 inguinum.

Apoſtemata inguinū non eueniunt niſi p=pter vnam trium cārū vc3 aut pp̄ter malam apātis comple=xionē: aut virge vlcerationem: aut vlceratiōnē extremitatum. De exitura aūt ð q̄ ſolet eueni re poſt longā febrē aut pp̄ē ſanguinē vulneris in ventre pene

Cura=tio ca=lidoꝝ.

ꝯMūdi=ficati=uum.

Frigi=doꝝ.

Ca. v. Apāta ingui=num.

emplr3.

trãtis a natura ad locũ īguinũ
trãſmiſſuꝫ de q̃ in ſuccedẽti ca=
Cura. pi. ſermonẽ faciemꝰ. ¶ Iſta apo
ta a q̃uis cã ex cauſis p̃dictꝭ cã
ta vt plꝫ ⁊ ꝑ maiori parte ſunt
materie calide a p̃dĩo quoꝫ
In prin= a me talis ſꝑ fuit curatio. ¶ In
cipio. p̃mis canonibꝰ obſeruatꝭ d̃ fle=
bothomia ⁊ vẽtrꝭ ſolutiõe ꝓut
de cura flegmõis ⁊ aliis ꝑlibꝰ ī
Un= locis dcm̃ fuit. ¶ Locꝰ vngat̃ cũ
ctio. oleo camõillino calido: et pau=
lulũ olei roſati: ex oliuis matu
ris odoriferꝭ: ponẽdo deſuꝑ la=
emplr̃z. nã ſuccidã carpinatã. ¶ Ad ean
dẽ itẽtionẽ cũ maiori reſolutio
ne loci vꝫ emplr̃m d̃ medulla pa
nis cũ oleo camo. ⁊ paꝫ olĩ ro.
ī decoctiõe malua. altee camo.
mellilo. ad ignẽ ꝯfectũ ī forma
ſolida. Et vtere q2 mirabilis ẽ
Cero= opatiõis ī reſoluẽdo. ¶ Itẽ ad
tum. eãdẽ itẽtionẽ cũ maiori reſolu=
tiõe ⁊ ſedatiõe doloris ⁊ aliq̃li
mollificatiõe vꝫ īfraſc̃ptũ cero=
tũ. ℞. radicũ altee li. ß. capituꝫ
lilioꝫ albo. ʒ. ij. oĩa bulliant ſiĩ
cũ brodio carniũ ſufficiẽti ſoli=
to more q̃ vtere in comeſtiõe vſ
q3 ad ꝑfectã cocturã. Deide oĩ
bus piſtatis ⁊ cribellã. ad ignẽ
cũ. ʒ. iiij. olei camo. olei ro. ʒ. i.
piguedis gallie. ʒ. vj. butyri. ʒ.
ß. piguedinis vituli diaq̃lonis
albi añ. ʒ. ij. Et iteꝫ ad ignẽ cũ
cera alba ſufficiẽti fiat cerotũ ī
bona forma. Iſtud em̃ cerotum
amice mollificat ⁊ mollificãdo
reſoluit cũ ſedatiõe doloris nõ
repugnãdo maturatiõi ſi natu
ra ipaꝫ tẽtare voluerit. Itẽ. ℞.
ad eãdẽ itẽtionẽ emplr̃ de fari=
emplr̃z. na tritici ⁊ ordĩ ꝯfectũ cũ ſupra
dicta decoctiõe ad ignẽ bulliẽ=
do vſq3 ad ſpiſſitudinẽ: deinde
addat̃ olei camo. ʒ. ij. olĩ roſ. ʒ.

ſ. croci. ℈. j. vitella duoꝫ ouoꝫ:
⁊ vtere q2 mirabile eſt ī rẽſoluẽ
do aut maturãdo. ¶ Si ṽo iſtd̃ Matu
apa auxiliis antedictis reſolui ratiuũ
nõ poſſet imo tẽdere in viã ma
turatiõis. ſtatim īfraſc̃pto ma
turatiuo maturet̃. ℞. foliorum
malua. ⁊ viol̃. añ. M. ij. radicuꝫ
altee ſcd̃m latitudinẽ inciſaruꝫ
li. ß. capitũ lilioꝫ alborũ. ʒ. iiij.
deinde bulliãt cũ aq̃ vſq3 ad ꝑ=
fectã cocturã: poſtmodũ piſta=
tis oĩbꝰ ī decoctiõe cũ faria tri
tici vel ordei (ſi fuerit materia
niĩtũ calida) ad ignẽ fiat emplr̃z emplr̃z
ſolidũ addẽdo olei oliuaꝫ dul
ciũ: butyri añ. ʒ. iij. piguedinis
porcine. ʒ. ß. ⁊ ß. vitella duoruꝫ
ouorũ miſce incorporãdo cũ di
cta piſtatura fiat emplaſtrum. Nota.
¶ Et not. ꝙ crebra euaporatio
cũ petiis madefactis ī decoctio
ne ſupradicta mirũ ī modũ do=
lorẽ ſedat materiã p̃pando ad
maturationẽ: ⁊ ꝑ eius matura
tiõe alia emplaſtra fuerint ne=
ceſſaria ad capitulũ de cura fle Inci=
gmonis recurſũ habeas. ¶ Fa ſio.
cta maturatiõe apatis locꝰ inci
dat̃ in loco maturiori ⁊ decli=
uiori īciſiõe aliquãtulũ lunali
iuxta latitudinẽ vẽtris. Deinde
locꝰ cũ albumine oui ⁊ eiꝰ vitel
lo adinuicẽ cõquaſſatis īpleat̃
cũ tẽta nõ multũ longa. Deide
in ſequẽti die ꝓcedat̃ ſi locꝰ fue
rit valde ſenſibilis ⁊ doloroſus
vt in corꝑibus cholericis aliqñ
eẽ ſolet ⁊ materia acuta exiſtẽ=
te cuꝫ digeſtiuo de oleo roſato
onfancino ⁊ vitell̃ ouoꝫ vl̃ cũ di
geſtiuo de tereb. ⁊ vitell̃ ouoꝫ
parũq3 croci loco nõ mĩtũ dolo
roſo exiſtẽte. ¶ Celebrata dige Mũdi
ſtione quod cognoſcitur ꝑ pre= ficatio
ſentiã bone ſanioſitatꝭ locꝰ mũ

dificetur mūdificatiuo de ſirupo roſato deſcriptione nr̄a corpore exiſtēte cholerico vl' cū mundificatiuo d' melle roſato corpe exiſtēte flegmatico. ¶Et nota ꝙ a die inciſionis per q̄tuor vel ſex dies ꝯuenientiſſime adminiſtratur cataplaſma mitigatiuum doloriſ cū reſolutiōe ꝛ mollificatiōe: cui⁹ talis ſp fuit ordinatio nr̄a. ℞. farine ordei ꝛ farie fabarū an. ℥. iiij. cū decoctiōe maluaꝝ ꝛ violaꝝ aut loco decoctionis decoquātur i brodio pigui vſqꝫ ad ſpiſſitudinē ſolidā: addēdo olei camomil. ℥. j. ꝛ ß. olei roſa. ℥. j. vitella duoꝝ ouoꝝ croci. ℈. j. ꝛ vter qꝛ mirabiliſ ē operatiōis. Reſoluit eñ materiā cōiūctā humoralē cū ſedatiōe doloris materiā ſupportatā ad exitū ꝑparādo. ¶Et ſi dolor vulneris: vt plerūqꝫ vidimus multuꝫ infeſtauerit patiētē ꝓpter malignitatē ꝛ ſēſibilitatē labioꝝ cuius ſignū eſt qꝛ a loco vlcerisſanies ad iſtar loture carnis emanat vl': q̄ tāte caliditatis ꝛ malignitatis ē q ubi tāgit excoriat ꝛ vlcerat. Quāobrē i caſu mihi ſepenūero fuit neceſſariū tēta penit⁹ auferre ꝛ loco tēte ipone re lotionē pluries in die admiſtratā: cui⁹ talis fuit ordinatio. ℞. ordei mūdi roſa. an. ɱ. j. folioꝝ plātagis. ɱ. ij. ſumach lētiū an. ɱ. ß. ſeminis citonioꝝ ʒ. ß. cū aq̄ ſufficienti bulliāt vſqꝫ ad ꝯſumationē medietatꝫ. Delde ſepe ꝛ ſepi⁹ lauet loc⁹: qꝛ delet mirabilr̄ acuitatē materiei ipm mitigādo: ꝛ deſup cerotū nr̄m de minio ſine gūmis iponere. ¶Uerū ſi ꝑdicta malignitas ꝛ labioꝝ incēdiū ꝛ corroſio eoꝝ via ātedicta corrigi nō poſſint: tūc ꝑſētaneū remediū erit puluerē nr̄m carnis ſupflue remotiuū itra vlcus iponere. Ita ꝙ ēt labia ab eodē tegāt. ¶Et nota ꝙ iſte puluis more quo. ꝫ. ipoſit⁹ ter aut q̄ter i hebdomada mirā imo vt ita dixeri miraculoſā potētiā ꝛ virtutē ad hāc malignitatē auferēdā hꝫ labia ꝙ maligna ꝛ obſtracta ēt deponēdo. Et tādiu dꝫ dict⁹ puluis admiſtrari donec cognoueris malā carnē ꝛ malignitatē mala ꝙ labia vlceris penit⁹ eē remota ſp. ꝫ. petia vnguētū de minio admiſtrādo vſqꝫ ad fineꝫ cure. ¶Si vero inueneris labia obſtracta multū indurata: ita ꝙ a dicto puluere ꝯſumi nō poſſint tūc neceſſario veniēdū eſt ad ruptoriū d' capitello d'ſcꝑtiōe nr̄a ordinatuꝫ i ātidotario nr̄o: q d liniēdo cū eo quecūqꝫ labia vlceris intra dimidiū hore penit⁹ ea āputabis. ¶Remota deniqꝫ malignitate vlcerꝫ ꝛ a carne mala labijſqꝫ obſtracti mūdato vlcere: loc⁹ aliquātulū mūdificetur aut cū mūdificatiuo d' apio vl' de melle roſato cui⁹ talis poteſt eē ordlatio. ℞. terebentine clare. ℥. j. ß. mellis roß. ʒ. vj. bulliāt parum: deinde addaꝫ faria ordei q̄tū ſufficit ad ſpiſſitudinem facta mundificatiōe ꝓ ei⁹ incarnatiōe in aſſcripto mūdificatiuo addanꝫ ſarcocolle. ʒ. ſ. ß. thuris mirrhe an. ʒ. ß. ¶Dein de incarnatiōe celebrata ſigilletur loc⁹ cū lotiōe aque alumi noſe ꝛ fila carpinata d' petia lini: ꝛ vnguēto d' minio ſupraſcripto. ¶Et ſic deo dāte cōpleta ē doctrina ꝑſentis capli ꝛc.

¶Ca. vj. de apate inguinū ſiue exitura q̄ ſolet euenire i febri-

Margin notes: Nota. cataplā. — Lotio loco tēte. — Nota. — Mundificatiuuꝫ. — Ca. vj.

bus cronicis ꝑ viã terminatio
nis:vt plimũ ab epate ad dictũ
locũ:materia hmői apatis trãſ
miſſa:aut ꝓpter ſanguinẽ coa
gulatum in vẽtre a natura ad
eundẽ locũ trãſmiſſum.Et hoc
in vulnere in vẽtre penetrãte.

Istud apa ſꝑ venit
ad exiturã quare pru
dentiſſimi chirurgi
eſt in iſto caſu ſemp
maturatiõez cũ aliq
Nota. li attractione adiuuare. ¶Et
nota ꝙ aliqñ iſtud apa peruee
nit ad exiturã:ſꝫ ex quo eius
materia ꝓ maiori pte ꝑmanet
in loco iteriori vẽtris. Igitꝰ ꝓ
eiꝰ cognitiõe vez ꝙ i loco ſit cõ
pleta collectio saniei viro in
hac cura experto idigemꝰ.¶Cũ
igitꝰ ad collectionẽ sanici locꝰ
iſte ꝑuenerit:icidatꝰ ꝓf.inde in
ſtrõ curuo ſubtili ingenio vſqꝫ
ad locũ ſanioſitatis ꝯducẽdo
ipz.Uel apiatꝰ candẽti ferro in
ſtrõ punctuali.Deide culterali
ꝓ poſſe tñ oĩno aduertẽdũ ẽ ꝙ
nerui ab ipſo cauterio nõ tãgã
tur.Deide locꝰ cauterizatio
nis ⁊ aptionis ipleatꝰ albumi
ne oui cũ ſuo vitello conquaſſa
to ⁊ modico olei roſati. Poſt
modũ i ſequẽti die cũ butyro
⁊ vitellis ouoꝝ in loco cauteri
zatiõis ad remouẽdum caſum
eſchare tpe opportuno ꝓcedẽ
dũ eſt vel cũ digeſtiuo de tere
bẽtina cũ vitellꝰ ouoꝝ:ſi aptio
fctã fuerit cũ ferro nõ ignito.
Ultio loco ꝓ eiꝰ mũdificatiõe:
incarnatione ⁊ ſigillatione cu
ratiõe iã dicta i ꝑ:edẽti.c.ꝓce
dẽdũ eſt.¶Et deo ſic dãte ꝯple
ta eſt doctrina ꝑſentis capituli
cuius nomen ſit benedictum.
Ca.vij ¶Capitu.vij.De apate virge.

Ut plurimũ apata Apata
vge a materia cal'a virge.
gñari ſolẽt. Quare
ne cor maturatione
propter ꝯtinnũſ:urũ
materierũ ad locũ ⁊ ſtationez
veniẽtiũ caliditatis ⁊ loci eiuſ
qꝫ exercitiũ ad feſtinã matura
tionẽ cum maxima facilitate
ꝑueniũt.¶Igitꝰ canonibꝰ vni Cura.
uerſalibꝰ obſeruatis i ꝑncipio
vtiliſſimũ eſt totã vgã illinire Lini
albumine oui cũ ſuo vitello cõ mẽtũ.
quaſſato cũ oleo roſ.⁊ par ſuc
ci plãtagis paululũqꝫ lactuce
ſuper pectine ponẽdo defenſi
uũ infraſcriptũ. ℞.olei roſati. Defen
℥.ij.cere albe.ʒ.vj.boliarmeni ſiuum
ʒ.j.miſce.¶Si vero in viã ma matu
turationis trãſactis duobꝰ vel ratiuũ
tribus diebus cũ antedicta me
della tendere videatur tunc ſi
maturetꝰ. ℞.folioꝝ maluarũ ⁊
violarũ in aq̃ decoctaruz añ.
M.ij.deinde expſſis piſtentꝰ ⁊
in decoctione cuz farina ordea
cea fiat emplaſtrũ ſolidũ:addẽ
do olei violati butyri.añ.℥.ij.
vitella duorum ouoꝝ ⁊ cũ pre
dicta piſtatura miſce vtere:q2
maturat cũ ſedatione doloris.
¶Deinde apoſtemate matura Inci
to ſꝫ lõgitudinẽ virge incidat ſio.
apa in loco maturiori. ¶Reli
quum vero curationis capien
dum eſt.c.de cura flegmõis: q̃
re illuc recurre.¶Si vero apo
ſtema frigidũ fuerit: ꝓut dcm̃
fuit.c.de apatibꝰ frigidis ꝓ eiꝰ
maturatione procedatꝰ. Siliqꝫ
modo facta inciſiõe ꝓ digeſtio
ne mũdificatiõe incarnatiõe et
cicatrizatiõe:ad ꝑdictũ capitu
lũ recurſuz habeas.¶Et ſic deo
dante completus eſt ſermo pre
ſentis capituli ⁊c.

antiquat⁹ ⁊ vlcerat⁹ facillime cognitionis eſſe vr̄:vcʒ p incremētū ſuoꝝ accidētū ⁊ apparētiā venarū i circuitu circūqꝫ. Et ꝑpterea iudico egritudinē ſuā poti⁹ eē ſituatā capꝉo ꝺ apa te ſchlirotico fortaſſe tēdēti in viā cācroſitatis:ꝗ̄ dicere ipſaʒ veꝝ pati cācrū p viā iceptionis. Circa ſcōm de flebothomia faciēda dico ꝙ attēta lōgitudine morbi:⁊ cōplexione val de cholerica ⁊ ſāguīea vt aſſerio:⁊ ēt attēto fortaſſe ipaʒ diuti⁹ vexari anie accidētib⁹ cū debilitate ⁊ ꝺfectu appetit⁹:ꝗ̄ nō ꝓhit aliquo mō nō eſſe in nobili ſubiecto pp lōgitudinē morbi. Et oib⁹ ilr̄ ꝺ cauſis ꝯſiliū meuʒ eēt vt nō ꝓuocarent mēſtrua p flebothomiā vene ſaphene. Sʒ poti⁹ laudarē ſummope vt ꝑdicta mēſtrua ſuo ꝺbito tpe ꝓuocarēt cū aliq̄ lotiōe fc̄tā i tibijs ⁊ coxis cū reb⁹ ꝓuocantib⁹ ea. Loco ꝟo flebothomie applicatiōe ſanguiſugaꝝ venis emorroidalib⁹ mirū i modū iuuare ꝑcepim⁹. Iuxta illud Aui. dicētis euacuationē ſanguis emorroidarū a cācro:lepra:ſcabie: ⁊ multis alijs morbis(q̄rū deſolationē breuitatꝭ grā ꝯticeſcā)corp⁹ hūanū ꝑſeuerar̄. Igitur i iſto caſu tuti⁹ ⁊ magis ad ꝑpoſitū ē a venis emorroidalibus ſanguineʒ extrahere ꝗ̄ venā ſaphenā leidere. Habem⁹ ei ſcōm ꝑmi apertionē ſanguinis emorroidarū oib⁹ egritudib⁹ melācholicis mirabilr̄ opitulari. Circa tertiū q̄dē ꝯtinēs modū purgatiōis ē vt materia exiſtēte melācholica: morboqꝫ cronico paulati digerēdo materia eiuſdē morbi peccās ꝯde cēti pharmaco domeſtice ſolutiōis purger̄. Hoc etiā ſentire vr̄ optimus Meſue autoritate Gal. c. ꝺ melācholia. Inq̄t em̄ Et canon q̄dē eſt in egritudini bus melancholicis:vt nō ſemel nō bis:ſʒ p interualla faciam⁹ euacuationē habētē tēperiē vt natura regulet euacuationē:ſi aūt euacuatio naturā. hui⁹ ēt opinionis inuenit̄ Aliab. Inq̄t ꝑfat⁹ vir. Nō ſis cōtētus vnica euacuatiōe i purgādo mām facietē cācrū:ſʒ ſepe ⁊ ſepi⁹ paulati digerēdo materiā ipʒ purgare opʒ. Seq̄tur igr̄ ꝙ meli⁹ ē ꝓceder̄ i purgatōe hmōi morbi pharmaco ꝺbilis ſolonis ꝗ̄ eradicatiue:ꝑaʒ materiā purgare ⁊ eūare. Et cū īfraſcripto auxilio:cuius grā exēpli talis pōt eē ordinatio. ℞. caſie añ. ℥. vj. ꝯfectiōis amech. electuarij de pſilio añ. ℥. j. cū ꝺcoctiōe florū ⁊ fructuū cordialiū foliculo rū ſene epitimi polipodij capillo ꝟ venerꝭ gallitrici politrici fiat potio breuis. Iſta potio vt pʒ conſiderāti igrediētia euacuat māʒ peccātē. Ceteruʒ ne m̄a i mala i corpe aggreget̄:vtiliſſimū eēt interdū hāc potionē interpolare. ℞. foliculorum ſene epitimi. añ. ʒ. j. ꝯfectionis amech. ʒ. ij. diacatolicōis māne electe. añ. ℥. ß. iulep violati bugloſſati añ. ʒ. vj. ſepi capni. ʒ. iij. miſce ⁊ fiat potio que erit valde vtilꝭ i purgādo māʒ peccātē. Circa q̄rtū vcʒ qb⁹ medicamib⁹ localib⁹ ꝓcedēdū ſit i curatōe iſti⁹ morbi. Dico ⁊ rōne loci ⁊ rōne materie groſſe i durate ꝙ mltū aduertēdū ē circa adminiſtrationē infrigidantiū ne forte ſua ingēti ifrigida

Circa ſcōm. — Aui. — Circa tertiū. — Meſ. — Canō. — aliab. — Potio alia. — Circa q̄rtū.

tione ⁊ exiccatiõe incarcerarent materia ipſa3 magis lapidando: ex q̄ incarceratiõe poſſent accidere mala accidentia ſicut dolor apaq; choleric ū: vt plerū q; vidim⁹ euenire in tali diſpoſitiõe ex retẽtione alicui⁹ materiei. ¶ Ut ergo iſta euitent: nõ niſi vtiliſſimū erit ꝓcedere cu3 aliquo medicamine domeſtice exiccationis: ip3 nõ expoliãdo ab aliq̄li mollitiua reſolutiõe et loci ꝯfortatiõe cui⁹ talis p̄t eſſe ordinatio. ℞. olei roſ. olei viola. vnguẽti Gal. añ. ℥. ij. pinguedinis vituli piguedis anatis olei amigdalarū dul. añ. ℥. j. muſcillagis altee ⁊ pſilij an. ℥. ij. muſcillaginis ſemis citoniorū. ʒ. iij. Oia ſimt̃ ꝺcoquant̃ vſq; ad ꝯſūmationẽ muſcillaginis. Deide colent̃ cui colature addant̃ ſucci plãtagis ſucci ſolatri ana. ℥. ij. Et iterū bulliãt vſq; ad ſuccorū ꝯſummatione3 iterū colãdo. Deide cū cera alba ſufficiẽti fiat cerotū molle. Addẽdo i fine litargirij aurei ⁊ argẽ. añ. ℥. ij. tucie alexãdrine. ℥. j. cãphore ſm artẽ triturate. ʒ. j. ⁊ ß. farie ordeacee. ℥. j. ⁊ ß. miſce ſp baculo agitãdo donec tepidū fiat. Iſtō etem̄ cerotū (vt p3 ꝯſiderãti igredictia) h3 ꝟtutẽ remittẽdi aduſtione3 cholere: cū ſedatiõe doloris: locū ꝯfortãdo: nec ſpoliat̃ ab aliq̄ mollitiua reſolõne dõeſtica. qb⁹ oib⁹ idigem⁹ i apate duro etiã tẽdẽti i viã cãceroſitatis. ¶ Et qm̄ iſte loc⁹ erit parat⁹ heriſipilã ſuſcipere. Igit̃ ꝓ ipſi⁹ remotione ſi ꝯtigerit ipm̄ locū ad p̄dictã diſpoſitionẽ deuenire: ꝓ ei⁹ remotiõe vtiliſſimum erit totã mãmillã ex ĩfraſcp̄to empl̃o illinire. Cui⁹ talis p̄t eẽ ordinatio. ℞. ordei mundi. M. ij. lẽtiū. M. j. malua. vio. añ. M. j. ⁊ ß. roſa. plantaginis ſolatri añ. M. ß. oia adinuicẽ decoquãtur in aqua vſq; ad ordei crepaturã. deide piſtent̃ ⁊ cribellent̃ vltia cribellatiõe: cui cribratu re addant̃ carnis pomorū dulciū ſub prunis decoctorū. lib. ß. olei roſati odoriferi olei violati añ. ℥. iij. vnguenti Gal. ℥. j. et ß. Et iterū cū cera alba ſufficiẽti fiat cerotū molle: qđ erit iter formã empl̃i ⁊ ceroti. Extiguit em̄ oẽm feruorẽ cholere: non ꝯ= riãdo vlceratiõi et duritiei: vt p3 ꝯſiderãti ingredictia. ¶ Ulteri⁹ v3 ad eandẽ intẽtionẽ totã mãmillã illinire ex linimẽto infraſcripto in mortario plūbi diutius deducto. Cõſtat em̄ ex duab⁹ ptib⁹ olei roſati onfancini ⁊ vna olei violati: ⁊ tãtūdẽ de oleo de vitellis ouorū. ¶ Super vlcere p̄terea tm̄modo adminiſtrari põt tucia alexandrina prius vlcere lauto ex iſta pñtanea lotiõe cui⁹ talis eſt ordiatio. ℞. ordei mūdi lẽtiū folio℞ plantaginis añ. M. j. gallitrici palitrici añ. M. ß. mirabolanorū citrinoꝝ. ʒ. ij. bulliant oia cū ſufficiẽ. q̄ntitate aq̄ plãtaginis ⁊ ſolatri. addẽdo in fine ſirupi roſati. ℥. ij. Et iterū bulliãt vnica ebul litiõe deinde colet̃. Hec em̄ ſunt ꝓbatiſſime doctor q̄ in medium me adduxiſſe volui ꝓ curatione palliatiua pñtis morbi: correctioni tñ melioris iudicij tui ſemper me ſubmittẽdo. Uale et me commendatum habeas. Et ſic deo dante ⁊c.

¶ Capitu. iiij. de duritie mãmillarū nõ cancroſa. C. iiij.

Marginal notes: Cerotum. (beside "vſq; ad ſuccorū ꝯſummatione3"); Linimětū. (beside "ordinatio. ℞. ordei mundi"); Aliud. (beside "ß. Et iterū cū cera alba"); Aliud. (beside "ingredictia. ¶ Ulteri⁹"); Aliud. (beside "tio. ℞. ordei mūdi")

IN mãmillis(vt in
pꝛimo cap.relatũ
fuit)poſt ſanatio
nẽ apatũ ſolet nõ
ꝑua remanere du
ricies:q̃ lz ī eius
initio ad ſephiros reduci non
poſſit:tñ niſi a ſolerti chirur=
go ꝑ ei⁹ mollificatiõe ⁊ reſolu
tiõe cura ſpãlis admiſtret:non
eēt mirꝝ q̇n p̄dcã durities ad ſe
phiros trãſiret.Quapꝛopt̄ ce=
rotaria mltã attractiõez hñtia
Cero= ī iſto caſu nõ hñt locũ.¶Igit̄ ce
tũ ma= rotũ magr̄ale de maluauiſco ⁊
gr̄ale. alijs oꝛdinatũ.c.ͦ apate colli.
accõmodate admiſtrat̄ in iſto
caſu: q: miraculoſe mollificat
vnãquãq; duritiẽ paulatiue re
Aliud ſoluẽdo.¶Itẽ ad eãdẽ ītẽtionẽ
℞.diaq̇lonis albi gũmati.℥.ij.
pingneð.galline:medulle cru=
riũ vituli ⁊ vacca.añ.ʒ.vj.olei
amigdalaꝝ dulciũ butyꝛi recẽ=
tis añ.ʒ.v.olei camo.anetini ð
lilio añ.℥.ß.piguedinis anat;
pinguedis anſeris ana.ʒ.vj.ß.
muſcillaginis altee ⁊ ſeminis
lini li.ß.liq̇factis oib⁹ ad ignẽ:
oia cũ p̄dicta muſcillagine bul
liant lẽto igne vſq; ad ꝯſũma=
tionẽ muſcillaginꝫ:deide colẽ=
tur poſtmodũ cũ cera alba ſuf=
ficiẽti fiat cerotũ ī bõa foꝛma.
empl̄z ¶Cerotũ de ẽpl̄is ꝯueniẽtioꝛi=
bus ꝑ hac ītẽtiõe.Inuenim⁹ ri
ſuz decoctũ vſq; ad ſpiſſitudinẽ
in bꝛodio pigui caponũ vl̄ gal
linaꝝ ceterarũq; carniũ piguiũ
deide piſtatꝫ cũ butyꝛo ſufficiẽ
ti oleoq; camomil.īcoꝛpoꝛatꝫ.
Iteꝝ in caciola bulliendo paꝝ
addendo vitella duoꝝ ouoꝛuz
croci.ℨ.j.mirabilr̄ duritiẽ mã
Aliud millarũ mollificat.¶Medulla
panis q̃z in decoctiõe altee de=
cocta ī p̄dicto bꝛodio:deide pi
ſtata cũ oleo roſato camomilli
no anetino ⁊ piguedini anatis
añ.℥.j.deinde ad ignẽ cũ modi
co hmõi decoctiõis moꝛe quo ī
antecedẽti recepta dictum fuit
bulliẽdo fiat empl̄m addẽdo ī
fine vitella triũ ouoꝛũ croci.ℨ.
ß.⁊ vtere q: mirabilis eſt opa=
tionis.¶Et ſic deo dante ⁊c.
¶Finit tractat⁹ quart⁹.¶In=
cipit quint⁹ de apoſtematibus.
¶Tractatus quint⁹ de apoſte
matibus pectoꝛis coſtaꝝ ſpine
doꝛſi ⁊ ventris partiũq; earum.
Continens capitula.viij.
¶Cap.pꝛimũ de apoſtematib⁹ Cap.j.
pectoꝛis ⁊ coſtaruz diafragma
te ſupꝛa.

IN regione
pectoꝛis atq; co=
ſtarũ apata cali=
da ſicut ceteris in
locis humani coꝛ
poꝛis frigidaq; ẽt
naſci ſolent.Iſta etenim apata
interdũ eueniunt a cauſa ꝑmi=
tiua.Aliquãdo a cã añcedẽti.
¶Si ꝟo a cã ꝑmitiua cãri vidẽ A cã ꝑ
tur:tũc curatio eoꝛũ põt extra= miti=
hi a capl̄o de cura flegmonis a ua.
cã ꝑmitiua eueniẽtis:q: vt plu
rimũ talia apoſtemata ſũt cali
de nature:⁊ex ſanguie aut cho
lera generantur. Unde ſeriem
cuiuſdaz caſus qui in tẽpeſtate
noſtra contigit in Ciuitate ge
nuenſi : loco dicto maraſſi tibi
ī arrabo.¶Homo quidã rura= Caſus
lis dicti loci:dum vna die ſede
ret ſuper vno muro:quidã ei⁹
filius annoꝛũ.iiij.vel circa:ver
ſus patrem hilari vultu decur=
rẽdo⁊ idem patri obuiãdo am
bo caſu permittente e muro in

terram ceciderunt cū maxima
p̄ris iactura. Accepit em̄ in re-
gione coſtaꝝ percuſſionē enor
mem. Qua de cā locus ad ma-
gnaȝ peruenit apoſtemationē.
Et circa ei⁹ maturationē vali-
diſſima febre vexatus fuit. In
de neceſſe fuit locū incidere iu
xta coſtarum lōgitudinē. Et fe
ci inciſionē ſatis amplā: qꝛ apo
ſtema erat magnū ꝛ penetrās.
Ex q̄ inciſiōe l diuerſis vicibus
magna materierū q̄ntitas ex-
tracta fuit. Demū vna die ho-
ra medicationis ſimul ꝛ ſemel
ꝑ orificiū vlcerationis p ſeceſſuȝ
ꝛ per os natura purgauit ſa-
niem in magna q̄ntitate. Et tā
dē cū lotionib⁹ mūdificatiōib⁹
ꝛ incarnationib⁹ ac poculis de
quib⁹ plenarie loq̄mur de vul
nerī penetrāte l pectore: dei mu
nere eidē viro lȝ in etate ſenili
cōſtituto priſtinā ſanitatē reſti
tui. De quo caſu valde admira
tus fuit excellentiſſim⁹ medic⁹
Jacobus Sbaroia genuēſis q̄
A cauſa aſſicedēti. eo tp̄e huic curatiōi interfuit.
¶ Uerū ſi ap̄ata p̄dicta a cā an̄
cedēti cāri videtur: cōſideran-
dū ē an p viā rſolutiōis vł alia
via ſit ꝓcedēdū. Nā ſi p viā ter
minatiōis: vt plerūq; ꝯtigit ea
euenire poſt febreȝ longā poſt
Apertio. pleureticū ap̄a tūc prudētiſſi-
mi chirurgici eſt ſi apoſtema
fuerit ſuppoꝛatū locū apire iu
xta coſtaꝝ lōgitudinē (vt ſupi⁹
Maturatio. emplꝫ dictū fuit.) Si v̄o nōdū ad ma
turationē ꝑuenerit loc⁹ ſtatim
matureł cū emplo de caulibus
cum butyro ꝯfecto l brodio car
nium decoctis: aut cum emplo
de maluauiſco: aut aliis empla
ſtris habitꝭ capitulo d̄ cura fle
gmonis. ¶ Et qꝛ amice aliquā
do iſtud ap̄a vt multoties vidi
mus ad exiturā ꝑuenire nullā
ad exterioꝛē ꝑtē manifeſtando
tumefactionē. Ita q̄ chirurgi
nō multū l arte chirurgica liter
ꝑti frequētiſſime ei⁹ collectio
nē ignorāt: q̄re l iſto caſu viro
experto op⁹ eſt. Quapropł ad Nota.
verificationē q̄ tale ap̄a factū
ſit exitura: aut q̄ in eo ſit facta
collectio ſanioſitatis ꝓ maio-
ri ꝑte neceſſario adfuerūt l ma
turatiōe ei⁹ infraſcripta ſigna
Uȝ grauedo loci cū pōderoſi
tate ſine tumefactiōe: et eo ma
xie ſi fuerit penetrans vt pluri
mū ſine rubedie loci egra febri
cula raro vacare videł: cibum
atq; ſomnunculum cū difficul-
tate capiendo. Et ſi a prudenti
ꝛ exꝑto chirurgo loc⁹ doloro-
ſus cōprimał digito fortiter ſi
mul ꝛ ſemel ſi collectio ſaniei
facta fuerit in loco: q̄dā fouea
in loco digitorū p̄ſſure vt plīm
remanebit. Interdum inſuper
ſentił pulſatio quedaȝ ſcd̄m re
lationē infirmi. ¶ Igił cū q; per
ſigna p̄dicta ꝛ bonā chirurgici
eſtimationē cognoueris illud
ap̄a ad exiturā deueniſſe lcida
tur locus ꝓfūde: ꝛ ſꝫ lōgitudi
nem coſtarū: vt p̄dctm̄ fuit iuxta
quātitatē materiei vȝ ſi mate
ria fuerit multa ꝛ ſi nō ſatꝭ am
plū habuerit: tūc lciſio ūpla eē
dȝ. Si pauca v̄o fuerit materia
pauca efficił apertio. ¶ Et no- Nota.
ta q̄ in p̄ncipio vice nō ꝑmitti
tur de ſanie multum extra exi
re: ne virt⁹ debilitet. Imo ſta-
tim loc⁹ ſtringēdus eſt cū ſtup
patis ꝛ licinīs albumie oui ꝛ
ei⁹ vitello illinitis. ¶ Deide in
ſequēti die ſi vulnus fuerit pe
netrās nō ſec⁹ ꝓcedēduȝ eſt ꝓ-

ei⁹ curatiõe quẽadmodũ dicet
de vulnere penetrãti ĩ pectore:
quare ꝑ tua neceſſitate illuc re
curſuꝫ habeas:qꝛ ibidẽ multa
neceſſaria ꝑ curatiõe phtiſ mor
bi deſcribent.❡Si ꝟo ĩuenerĩ
illud nõ penetrare:tũc digerat
loc⁹ cũ digeſtiuo de terebẽtina
per tres vel q̃tuor dies. Deĩde
digõne celebrata locus mũdifi
cet cũ mũdificatiuo ď melle ro.
ꝛ tereb.vł mũdificatiuo ď apio
Nota. ꝩAduertẽdũ ꝙ ſi apa multas
hũerit cauernas añ ĩcarnatio=
nẽ loci oẽs cauerne ſi op⁹ fue=
rit cũ vnguẽto apłoꝝ ſuꝑ ticta
aut egyptiaco aut vnguẽto mi
xto aut lotiõe ď lixiuio cũ pul=
uere nr̃o de minio ꝯfecto carnĩ
ſuꝑflue remotiuo ĩtegre mũdi
ficent:deinde ꝑ ei⁹ ĩcarnatiõe ꝛ
ſigillatiõe ꝓcedẽdũ ẽ eiſdẽ au=
xiliĵs in ſuꝑiorib⁹ capłis ꝑ iſtis
ĩtẽtiõib⁹ ãnotatĩ.❡Sił'r mõ
ſi apa acciderit ĩ ꝑte anteriori
ꝑectorĩ dico eẽ ꝓcedẽdũ ꝓut di
ctuꝫ fuit ſuꝑius de cura apatis
in regione coſtarũ eueniẽtis:
ꝩEt ſic deo dan.ꝛc.

Ca. ĵ. ❡Cap.ĵ. De apate dorſi ſiue
ſpine calido ꝛ frigido.

Apa dorſi. Poſtema iſti⁹ loci
propter nobilitatẽ
nuche ꝛ neruorum
ab ea ortũ hñtium
ſumma cũ diligen=
tia curanduꝫ eſt:qꝛ
nõ ſine periculo a doctorib⁹ in
Cura calidi. dicat.❡Curatio iſti⁹ eſt.cano=
nib⁹ obſeruatis vniuerſalib⁹.
Si apa fuerit calidũ vtile ẽ lo=
cũ illinire cũ oleo camomillino
roſato atꝙ violato ꝑ duos vel
tres dies.ꝩDeĩde ſi viderĩ apo
ſtema in viã reſolutiõis tẽdere
tũc ꝑ ei⁹ reſolutiõe ꝓcedẽduꝫ
eſt auxiliĵs reſolutiuis annota
tis.c.de apate colli. Sił'r mõ
ẽt dico eſſe ꝓcedendũ pro eius
maturatione auxiliĵs ibidẽ an
notatis.ꝩFacta deinde matu
ratiõe nõ multum completa:lo
cus ſcḋm lõgitudinẽ ĩcidat iuxta
q̃titatẽ materiei:vt ĩ añcedẽti Cura
ca.dictũ fuit.Deinde locũ dige frigi=
rẽdo ꝑ tres vel q̃tuor dies dige da.
ſtiuo ď tereb.ꝛ oleo roſ.calido
parũꝙ croci:reliquũ curatiõis
c.de cura flegmonis capiendũ
eſt:q̃re pro tua neceſſitate illuc
recurre. ❡Uerũ ſi mã faciens Lini=
apoſtema fuerit frigida:tũc li= mẽtuꝫ.
niatur locus infraſcripto lini=
mẽto tribus vel.iiĵ.diebus.℞.
olei camo.anetini roſ.de lilio
añ.ʒ.ſ.ß.olei ď ſpica.ʒ.ĵ.cere al
be q̃tum ſufficit ꝛ fiat linimen
tum addẽdo croci.ʒ.ß. cũ quo
locus liniatur lanam ſuccidaꝫ
deſuꝑ ponendo. ꝩUł facias ſic empłꝫ
ꝛ erit cũ maiori reſolutiõe.℞.
medulle panis infuſe in deco=
ctione rerũ reſoluẽtium velut
coriandri camomille melliloti
aneti altee paꝝ origani ꝛ ſqui
nãti parũꝙ ſtichados olb⁹ ĩ aq̃
ꝛ vino decoctis:deinde cũ oleo
roſ.camomil.ꝛ anetino cũ p̃di
cta medulla madefacta ĩ eadẽ
ďcoctiõe poſtmodũ piſtata fiat
empłm ſolidũ ſcḋm artem addẽ=
do farine fabarũ.ʒ.iiĵ.ꝩAd eã Spon
dem intẽtionẽ vꝫ ſpongia ma= gia.
defacta in eadẽ decoctiõe: ꝛ in
ſuꝑloco condecenti ſtrictura fa
ſciato.❡Si ꝟo cognouerĩ apa Matu
via reſoluẽtiũ reſolui nõ poſſe ratiuũ
tũc maturatiuo ĩfraſcripto ma
turetur.℞. capitũ lilioꝝ albo=
rũ.ʒ.iiĵ. radicũ altee lib.ß. ol=
bus decoctis in aqua:deĩde pi
ſtatis ꝛ cribellatis in decoctiõe

cuȝ farina tritici fenugreci ⁊ ſe
mis lini ℞ĕplʾȝ ſolidū addēdo
butyri piguedis porc.aā.ʒ.iiȷ.
cro.℈.ȷ.vitella triū ouoꝝ.¶Et
Nota. no.ꝙ iſtō apā dȝ apiri iter ma-
turitatē ⁊ cruditatē:ne ad nu-
chā ⁊ eiꝰ neruos mū penetrare
Fctā i valeat.¶Fctā īciſiōe digeratlo
ciſiōe. cꝰ cū digeſtiuo de terebētia ⁊vi
tello oui p tres dies.Deīde ī ce
teris aliĳs īētōibꝰ ꝓut dcm̄ fuit
ca.de apāte gule ꝓcedēdū ē:q̄r
illuc recurt.¶Addā ſolūmō ꝙ
ſi vulnꝰ vl̕ vlcꝰ attigerit locū ner
uoſuȝ ⁊ nuchā:ſi fuerit cū corru
Cura ptiōe oſſis:lȝ cura videat deſpe
diffici- rata:tn̄ ꝑ poſſe raſpatoriĳs ⁊de
lis. cētibꝰ ꝑ cura oſſis corrupti mū
dificet ⁊ n̄ igne ꝓꝑ piculū ne nu
cha vel nerui tāgāt.Deīn ꝑ pe
culiari mūdificatiōe oleū de vi
tellis ouoꝝ ⁊ melle roſ.parum
ꝙ ſarcocolle ⁊ mirrhe ad ꝓpo
ſitū facit.Si ꝟo locꝰ efficiat ca
uernoſus mūdificetcū lotiōībꝰ
⁊ aliĳs ingeniĳs in antecedētibꝰ
capitulis annotatis.¶Et ſic a-
mice cōpleta eſt doctrina p̄ſen
tis capituli deo dante ⁊c.

Ca.iĳ. ¶Cap.iĳ.De dolore ſpine.

A ma- Si dolor a materia
teria calida ī regiōe ſpi
calida ne cauſet:tūc cuȝ
oleo ro.onfācio:
⁊ paꝝ olei camōil
lini actual̕r cal̕o
locꝰ liniat.Si ꝟo dolor fuerit a
A ma- mala ꝯplexiōe ſiue materia ca-
la com lida tūc oleū roſatū onfancinū
plone: ꝯueniētiſſime admiſtrat.Spō-
giā inſup ſub loco admiſtratā
priꝰ madefactā ī decoctiōe ro-
ſaꝝ ordei ſe.mule mirtilloꝝ fo
lioꝝ eiꝰ ⁊ g̃noꝝ ſādaloꝝ ꝙ albo
rū ꝓuū huic dolori ꝯferre pcepi
A ma- mus.¶Veꝝ ſi predictꝰ dolor a
materia frigida cāriut fcā priꝰ teria
capitis purgatiōe p aſſūptionē frida.
pillularū de iera cū agarico et
ſine qbꝰ eē nolo aā.ʒ.ß.aut cuȝ
pillulis aggregatiuis ſimul cū
agarico trociſcato aā.ʒ.ß.lo-
cus doloroſus īfraſcp̄ta vnctio
ne calida vngat.℞.olei de ca- Un-
momilla de lilio ō aneto de ſpi ctio.
ca aā.ʒ.ȷ.ſquināti abſinthĳ ſti
chados camomille aā.parū vi
ni odoriferi ciatū.ȷ.ꝟmiū ter-
reſtriū lotoruȝ cū vino.ʒ.ȷ.oīa
ad ignē bulliāt vſqȝ ad cōſum-
mationē vini:deinde colet cui
colature addātur olei apertio
nis.ʒ.vȷ.croci.℈.ȷ.cere albe.ʒ. Lini-
x.¶Et iterū bulliant paꝝ ⁊ fiat mētū.
linimētū.¶Itē ad eādē intētio
nē vȝ oleū liliorū alborū ſimul
cū oleo camo.parūqȝ roſati cō
pleti.¶Itē ſpōgia infraſcripta Spon
decoctiōe madefacta ⁊ſup loco gia.
cal̕a impoſita mirabil̕r iuuat ī
ſedatione hmōi doloris. ℞.ca-
mo.mellilotī aneti roſarū aā.
M.ȷ.ſtichados abſinthĳ ſq̄nā-
ti ſanſuci matricarie aā.parū
bulliant omnia ī aqua ſufficiē-
ti ⁊ paruȝ vini odoriferi vſqȝ ad
conſummationeȝ tertie partis
⁊ vtere:(vt ſuperius diximꝰ)qꝛ
mirabiliter doloreȝ ſedat.¶Eo
dēqȝ modo dico iſta auxilia va
lere ꝓ remotiōe doloris a ma-
la complexiōe frigida ſiue ma-
teria cāti.¶Et ſic deo dante ⁊c.

C.iiĳ. ¶Capitulum quartum.
De apoſtematibus ven-
tris ⁊ partium eius.

Apoſtemata vētris n̄ Apāta
ſine ingeniĳ diligen vētris.
tia a bono chirurgo
in eorum curatione
tractari debent. In-
terdū em̄ malis atqȝ

varijs accidētib⁹ patientē affli
gūt pſertim circa maturationē
ꝛ,maxie eoꝝ apātū quoꝝ ortus
Cura= circa vmbilicū termiāt. ¶Cu=
tio ca= ratio itaqꝫ apātū calidoꝝ ꝛ fri
lidoꝝ. gidoꝝ vētrꝭ canonib⁹ vlib⁹ obſ
uatis. Si calīm fuerit apa: ꝑ ei⁹
repcuſſiōe reſolutione atqꝫ ma
turatiōe accōmodatiſſimū ē ad
c.ō cura ſtonis recurrere: qꝛ ibi
dē īuēies mlta neceſſaria ꝛ ipul
cherrima auxilia ꝑ itētiōib⁹ ſu
pdictis. ⸿Si ṽo apa ad matu=
rationē ꝑuenerit ꝛ fuerit in cir
cuitu vmbilici: tūc īciſio facien
da ē iuxta formā capitꝭ lune no
ue. In ceterꝭ ṽo locis toti⁹ ven
trꝭ ſciſſio faciēda ē iuxta doctri
nā traditā.c.de exitura groſſe
cutꝭ: ꝗre illuc recurr̄. ¶Et qꝛ ali
qñ īuenit̄ mā h⁹ī apatꝭ vſqꝫ ad
locū iteſtiloꝝ penetrar̄ tūc ꝑ ei⁹
curatiōe ꝓcedēdū ē eiſdē auxi=
lijs vcꝫ lotiōib⁹ ꝛ pocul̄ ānotatꝭ
ca.ō vulner̄ vētrꝭ penetrāti ꝗre
ad eūdē locū ꝑ tua neceſſitate
ꝛ ꝑ hac itētiōe recurrer̄ potes.
¶Ueꝝ ſi iſta mā nō videat̄ pe=
netrare: tūc ꝑꝑ maximā ſenſibi
litatē loci ſūptā ꝛ ligamētꝭ vil̄
ac muſculoꝝ capitis ī circuitu
vmbilici terminātib⁹: loc⁹ ī pri
mis dieb⁹ digerat̄ cū oleo ōſan
cto cal̄o ro. ꝛ digeſtiuo ō vitell̄
ouoꝝ cū eodē oleo cōfecto pa=
rūqꝫ croci. Uerū ſi patiēs robu=
ſte fuerit nāe digō fieri pt cū di
geſtiuo ō tereb. cū vitell̄ ouorū
ꝛ paꝝ croci. ⸿Inſup durāte di=
gōne accōmodate deſup admi=
ſtrat̄ emplꝫ mitigatiuū doloꝝ.
Cui⁹ gr̄a exēpli tal̄ pōt eē ordia
emplꝫ. tio. ℞. decoctiōis mal. ꝛ vio. al=
tee ꝛ ordei paꝝ camo. paululū
qꝫ mellilo. ꝗtū ſufficēcū li.ß.far.
faba. ꝛ tm̄dē far. ordei ad ignē

fiat emplm ſolidū addēdo olei
ro. ꝛ camo. añ. ℥. ij. vitella duoꝝ
ouoꝝ ꝛ vtere ſuꝑ loco more em
pli: qꝛ mirabil̄ ē oꝑatiōis dolo
rē ſedādo ꝛ mām ad exitū ꝑpa
rādo. ⸿Celebrata digōne loc⁹ Mūdi
mūdificet̄: ſi fuerit apa circa vm ficati=
bilicū mūdificatiōe īfraſcripta uum.
℞. terebē. clariſſime. ʒ. x. ſirupi
ro. ex īfuſiōe. ℥. ß. vni⁹ vitelli oui
recētis ꝑtē tertiā: bulliat ſiru.
ro. cū tereb. vnica ebullitōe: de
inde addat̄ ꝑs vitelli oui pdcī
ꝛ paꝝ far̄. ordeacee parūqꝫ cro
ci. ⸿Ceterū ꝑ īcarnatiōe ī pdi=
cto mūdificatiuo vtiliſſimū eſt
addere ſarcoc. ʒ. ij. mirrhe. ℈. ſ.
thurꝭ. ʒ. ß. ⸿Facta deniqꝫ īcarna
tiōe loc⁹ ſigillet̄ cū vnguēto de
minio ꝛ lotiōe aꝗ alumis. Ali=
qñ deſuꝑ ponēdo ſtipticū cui⁹
tal̄ ē ordinatio. ℞. boliar. terre
ſigil. añ. ʒ. ſ. alumis roche ꝯbu=
ſti. ʒ. ß. balau. mirabo. citrinoꝝ
ſubtiliſſime ꝯtritoꝝ añ. ℈. ij. mi Frigi=
ſce ꝛ fiat puluis. ¶Uerū ſi apa doꝝ.
vētris a mā frigida aut mixta
cāri videret̄ ꝑ ei⁹ reſolutiōe et
maturatiōe vtiliſſimū ē ꝓcede
re: ꝑut de his duab⁹ itētionib⁹
dictū fuit ca. de apate colli: ꝗre
illuc recurre. Reliquū ṽo cura
tiōis vcꝫ de inciſione digōne ꝛc.
Curatione antedicta ꝓceden=
dum eſt. ⸿Et ſic deo dante ꝛc.

¶Ca. v. de apatib⁹ inguinum. Ca. v.

A Poſtemata inguinū Apata
non eueniunt niſi ꝑ= ingui=
pter vnam trium cā num.
rū vcꝫ aut ꝓpter ma
lam apatis comple=
xionē: aut virge vlcerationem:
aut vlcerationē extremitatum.
De exitura aūt vr̄ q̄ ſolet eueni
re, poſt longā febrē aut ꝓpē ſan
guinē vulneris in ventre pene

trãtis a natura ad locũ iguinũ
trãſmiſſuꝫ de q̃ in ſuccedẽti ca=
Cura. pi. ſermonẽ faciemᵒ. ¶ Iſta apa
ta a q̃uis cã ex cauſis ꝓdictꝫ cã
ta vt plᵐ ꝛ ꝑ maiori parte ſunt
materie calide a ꝓdcõ quoꝫ
In pn= a me talis ſꝑ fuit curatio. ¶ In
cipio. ꝓmis canonibꝰ obſeruatꝫ ꝺ fle=
bothomia ꝛ vẽtrꝫ ſolutiõe ꝓut
de cura flegmõis ꝛ aliis ꝑtibꝰ l
Un= locis dcm̃ fuit. ¶ Locᵒ vngatᷣ cũ
ctio. oleo camõillino calido: et pau=
lulũ olei roſati: ex oliuis matu
ris odoriferꝫ: ponẽdo deſuꝑ la=
emplꝫ. nã ſuccidã carpinatã. ¶ Ad ean
dẽ itẽtionẽ cũ maiori reſolutio
ne loci vꝫ emplᵐ ꝺ medulla pa
nis cũ oleo camo. ꝛ paꝝ olˡ ro.
l decoctiõe malua. altee camo.
mellilo. ad ignẽ ꝯfectũ l forma
solida. Et vtere qꝛ mirabilis ẽ
Cero= opatiõis l reſoluẽdo. ¶ Itẽ ad
tum. eãdẽ itẽtionẽ cũ maiori reſolu=
tiõe ꝛ ſedatiõe doloris ꝛ aliq̃li
mollificatiõe vꝫ iſraſcꝑtũ cero=
tũ. ℞. radicũ altee li. ß. capituꝫ
liliorꝫ albo. ʒ. ij. oĩa bulliant ſil
cũ brodio carniũ ſufficiẽti ſoli=
to more q̃ vtere in comeſtiõe vſ
q̃ ad ꝑfectã cocturã. Deĩde oĩ
bus piſtatis ꝛ cribella. ad ignẽ
cũ. ʒ. iiii. olei camo. olei ro. ʒ. i.
piguedis gallie. ʒ. vj. butyri. ʒ.
ß. piguedinis vituli diaq̃lonis
albi añ. ʒ. ij. Et iterꝫ ad ignẽ cũ
cera alba ſufficiẽti fiat cerotũ l
bona forma. Iſtud em̃ cerotum
amice mollificat ꝛ mollificãdo
reſoluit cũ ſedatiõe doloris nõ
repugnãdo maturatiõi ſi natu
ra ipaꝫ tẽtare voluerit. Itẽ. ℞.
ad eãdẽ itẽtionẽ emplꝫ de fari=
emplꝫ. na tritici ꝛ ordi ꝯfectũ cũ ſupra
dicta decoctiõe ad ignẽ bulliẽ=
do vſq̃ ad ſpiſſitudinẽ: deinde
addatᷣ olei camo. ʒ. ij. olˡ roſ. ʒ.
ß. croci. ℈. j. vitella duorꝫ ouorꝫ:
ꝛ vtere qꝛ mirabile eſt i reſoluẽ
do aut maturãdo. ¶ Si ꝟo iſtꝺ **Matu**
apa auxiliis antedictis reſolui **ratiuũ**
nõ poſſet imo tẽdere in viã ma
turatiõis. ſtatim iſraſcꝑto ma
turatiuo maturetᷣ. ℞. foliorum
malua. ꝛ violᷣ. añ. M. ij. radicuꝫ
altee ſcdm latitudinẽ inciſaruꝫ
li. ß. capitũ liliorꝫ alborũ. ʒ. iiij.
deinde bulliãt cũ aq̃ vſq̃ ad ꝑ=
fectã cocturã: poſtmodũ piſta=
tis oĩbꝰ l decoctiõe cũ faria tri
tici vel ordei (ſi fuerit materia
nimiũ calida) ad ignẽ fiat emplꝫ **emplꝫ.**
ſolidũ addẽdo olei oliuaꝝ dul
ciũ: butyri añ. ʒ. iij. piguedinis
porcine. ʒ. ij. ꝛ ß. vitella duoruꝫ
ouorũ miſce incorporãdo cũ di
cta piſtatura fiat emplaſtrum.
¶ Et not. ꝙ crebra euaporatio **Nota.**
cũ petiis madefactis l decoctio
ne ſupradicta mirũ i modũ do=
lorẽ ſedat materiã ꝓpando ad
maturationẽ: ꝛ ꝑ eius matura
tiõe alia emplaſtra fuerint ne=
ceſſaria ad capitulũ de cura fle
gmonis recurſũ habeas. ¶ Fa **Inci=**
cta maturatiõe apatis locᵒ inci **ſio.**
datᷣ in loco maturiori ꝛ decli=
uiori iciſiõe aliquãtulũ lunali
iuxta latitudinẽ vẽtris. Deinde
locᵒ cũ albumine oui ꝛ eiᵒ vitel
lo adinuicẽ cõquaſſatis ipleatᷣ
cũ tẽta nõ multũ longa. Deide
in ſequẽti die ꝓcedatᷣ ſi locᵒ fue
rit valde ſenſibilis ꝛ doloroſus
vt in corꝑibus cholericis aliq̃
eẽ ſolet ꝛ materia acuta exiſtẽ=
te cuꝫ digeſtiuo de oleo roſato
onfancino ꝛ vitellᷣ ouorꝫ vl' cũ di
geſtiuo de tereb. ꝛ vitelᷣ ouorꝫ
paruꝫq̃ croci loco nõ multũ dolo
roſo exiſtẽte. ¶ Celebrata dige **Mũdi**
ſtione quod cognoſcitur ꝑ pre= **ficatio**
ſentiã bone ſanioſitatꝫ locᵒ mũ

dificet̄ mūdificatiuo de ſirupo roſato deſcriptione nr̄a corpo=re exiſtēte cholerico vel cū mundificatiuo ð melle roſato corpe

Nota. cataplā.

exiſtēte flegmatico. ¶Et nota ꝙ a die inciſionis per q̄tuor vel ſex dies ↄuenientiſſime adminiſtrat̄ cataplaſma mitigatiuum doloris cū reſolutiōe ⁊ mollificatiōe: cui⁹ talis ſp fuit ordinatio nr̄a. ℞. farine ordei ⁊ farine fabarū an̄. ℥. iiij. cū decoctiōe maluaꝝ ⁊ violaꝝ aut loco decoctionis decoquātur i brodio pigui vſqꝫ ad ſpiſſitudinē ſolidā: ad=dēdo olei camomil. ℥. j. ⁊ ß. olei roſa. ℥. j. vitella duoꝝ ouoꝝ croci. ℈. j. ⁊ vtet̄ q: mirabiliſ ē operatiōis. Reſoluit eni materiā cōiūctā humoralē cū ſedatiōe doloris materiā ſupportatā ad exitū pparādo. ¶Et ſi dolor vulneris: vt plerūqꝫ vidimus multuꝫ infeſtauerit patiētē ppter malignitatē ⁊ ſēſibilitatē labioꝝ cuius ſignū eſt q: a loco vlceris ſanies ad iſtar loture carnis emanat̄ vel: q̄ tāte caliditatis ⁊ malignitatis ē q̄ vbi tāgit excoriat ⁊ vlcerat. Quāobrē i caſu mihi ſepenūero fuit neceſſariū tētam penit⁹ auferre ⁊ loco tēte iponere lotionē pluries in die admi=ſtratā: cui⁹ talis fuit ordinatio.

Lotio loco tēte.

℞. ordei mūdi roſa. an̄. M. j. folioꝝ plātagīs. M. ij. ſumach lētiū an̄. M. ß. ſeminis citonioꝝ ʒ. ß. cū aq̄ ſufficienti bulliāt vſqꝫ ad ↄſumationē medietat̄. Deinde ſepe ⁊ ſepi⁹ laueť loc⁹: q: de=let mirabilit̄ acuitatē materiei ipm mitigādo: ⁊ deſup cerotū nr̄m de minio ſine gūmis ipo=nere. ¶Verū ſi pdicta malignitas ⁊ labioꝝ incēdiū ⁊ corroſio eoꝝ via ātedicta corrigi nō poſſint: tūc pſētaneū remediū erit puluerē nr̄m carnis ſupflue re=motiuū itra vlcus iponere. Jta ꝙ ēt labia ab eodē tegāt̄.

Nota.

¶Et nota ꝙ iſte puluis more quo. ß. ipoſit⁹ ter aut q̄ter i hebdomada mirā imo vt ita dixeri miraculoſā potētiā ⁊ virtutē ad hāc malignitatē auferēdā hꝫ labiaqꝫ maligna ⁊ obſtracta ēt deponēdo. Et tādiu dꝫ dict⁹ puluis admiſtrari donec cognoueris malā carnē ⁊ malignitatē malaqꝫ labia vlceris penit⁹ eē remota ſp. ß. petia vnguētū de minio admiſtrādo vſqꝫ ad fineꝫ cure. ¶Si vero inueneris labia ob=ſtracta multū indurata: ita ꝙ a dicto puluere ↄſumi nō poſſint tūc neceſſario veniēdū eſt ad ruptoriū ð capitello ðſcptiōe nr̄a ordinatuꝫ i ātidotario nr̄o: q̄ð liniēdo cū eo quecūqꝫ labia vl=ceris intra dimidiū hore penit⁹ ea āputabis.

Mundificatiuū.

¶Remota deniqꝫ malignitate vlcerꝭ ⁊ a carne mala labijſqꝫ obſtracti mūdato vlcere: loc⁹ aliquātulū mūdifice=tur aut cū mūdificatiuo ð apio vel de melle roſato cui⁹ talis poteſt eē ordiatio. ℞. terebentine clare. ℥. j. ß. mellis roſ. ʒ. vj. bulliāt parum: deinde addat̄ faria ordei q̄tū ſufficit ad ſpiſſitudinem facta mundificatiōe p ei⁹ incarnatiōe in an̄ſcripto mūdificatiuo addant̄ ſarcocolle. ʒ. j. ß. thuris mirrhe an̄. ʒ. ß. ¶Deinde incarnatiōe celebrata figil=letur loc⁹ cū lotiōe aque aluminoſe ⁊ fila carpinata ð petia lini: ⁊ vnguēto ð minio ſupraſcripto. ¶Et ſic deo dāte cōpleta ē doctrina pſentis capli ⁊c.

Ca. vj.

¶Ca. vj. de apāte inguinū ſiue exitura q̄ ſolet euenire i febri=

bus cronicis p viã terminatio nis:vt plĩmũ ab epate ad dextrũ locũ:materia hmõi apatis trãſ miſſa:aut pp̃ter ſanguinẽ coa gulatum in vẽtre a natura ad eundẽ locũ trãſmiſſum. Et hoc in vulnere in vẽtre penetrãte.

Istud apa ſi venit ad exiturã quarepru dentiſſimi chirurgi eſt in iſto caſu ſemp maturatiõez cũ aliq̃ li attractione adiuuare. Nota. ¶ Et nota q aliq̃n iſtud apa perue: nit ad exiturã:tñ ex quo eius materia p maiori pte p̃manet in loco iteriori vẽtris. Igiť p ei⁹ cognitiõe vez q l loco ſit cõ pleta collectio saniei viro in hac cura expto idigem⁹. ¶ Cũ igiť ad collectionẽ saniei loc⁹ iſte peruenerit:icidať pf.inde in ſtro curuo ſubtili ingenio vſq̃ ad locũ ſanioſitatis pducẽdo ipz. Uel apiať candẽti ferro in ſtro punctuali. Deide culterali p poſſe tñ olno aduertẽdũ ẽ q nerui ab ipſo cauterio nõ tãgã tur. Deide loc⁹ cauteriʒatio: nis ⁊ aptionis ipleaľ albumi: ne oui cũ ſuo vitello conquaſſa to ⁊ modico olei roſati. Poſt: modũ i ſequẽti die cũ butyro ⁊ vitellis ouoꝝ in loco cauteri ʒatiõis ad remouẽdum caſum eſchare tpe oppoꝛtuno pcedẽ dũ eſt vel cũ digeſtiuo de tere: bẽtina cũ vitelľ ouoꝝ:ſi aptio fctã fuerit cũ ferro nõ ignito. Ultio loco p ei⁹ mũdificatiõe: incarnatione ⁊ ſigillatione cu ratiõe iã dicta i p:edẽti.c.pce: dẽdũ eſt. ¶ Et deo ſicdãte pple: ta eſt doctrina p̃ſentis capituli cuius nomen ſit benedictum.

Ca.vij ¶ Capitu.vij. De apate virge.

Apate virge. Ut plurimũ apata virge a materia calĩa ghari ſolẽt. Quare ne copmaturatione propter ptinnũſ:urũ materierũ ad locũ ⁊ ſtationez veniẽtiũ caliditatis ⁊ loci eiuſ q̃ exercitiũ ad feſtinã matura: tionẽ cum maxima facilitate peueniũt. ¶ Igiť canonib⁹ vni: Cura. uerſalib⁹ obſeruatis i p̃ncipio vtiliſſimũ eſt totã vgã illinire Linimẽtũ. albumine oui cũ ſuo vitello cõ quaſſato cũ oleo roſ.⁊ par. ſuc ci plãtagis paululũq̃ lactuce ſuper pectine ponẽdo defenſi: Defenſiuum maturatiuũ. uũ infraſcriptũ. ℞.olei roſati. ℥.ij.cere albe.ʒ.vj.boli armeni ʒ.j.miſce. ¶ Si vero in viã ma turationis trãſactis duob⁹ vel tribus diebus cũ antedicta ma della tendere videatur tunc ſi matureť. ℞.folioꝝ maluarũ ⁊ violarũ in aq̃ decoctaruz añ. M.ij.deinde expꝛiſſis piſtenť ⁊ in decoctione cuz farina oꝛdea cea fiat emplaſtrũ ſolidũ:addẽ do olei violati butyri.añ.℥.ij. vitella duoꝛum ouoꝝ ⁊ cũ pre: dicta piſtatura miſce vtere:qꝛ maturat cũ ſedatione doloꝛis. ¶ Deinde apoſtemate matura Inciſio. to ſꝫ lõgitudinẽ virge incidat apa in loco maturioꝛi. ¶ Reli: quum vero curationis capien: dum eſt.c.de cura flegmõis: q̃: re illuc recurre. ¶ Si vero apo ſtema frigidũ fuerit: put dcm̃ fuit.c.de apatib⁹ frigidis p ei⁹ maturatione procedaľ. Sicq̃ modo facta inciſiõe p digeſtio ne mũdificatiõe incarnatiõe et cicatriʒatiõe:ad p̃dictũ capitu lũ recurſuʒ habeas. ¶ Et ſic deo dante completus eſt ſermo p̃: ſentis capituli ⁊c.

ca.viij. ¶Cap̄.viij. De puſtula carbun
culoſa que oꝛiri ſolet inter pel
lem ⁊ pꝛeputium virge.

Puſtu la in p̄puti o. Iſta puſtula pꝛo ma
ioꝛi parte cātur in
hoib⁹ coitū hn̄tib⁹
cū;muliere fedah̄n̄te
vuluā vlceratā vlce
re putrido vel maligno:vel qꝛ
Cura. fuerit nouiter mēſtruata. Pro
cui⁹ curatiōe canonib⁹ pluries
iā dictis vniuerſalibus obſer=
uatis nulla melioꝛ curatio ē q̄
Igni=tio. ptinus locū puſtulatū cādenti
ferro decoq̄re cauterio oliuali.
Scari ficare. Uel locū ei⁹ ſcarificare ſcarifi=
catiōe ꝓfunda in medio eſcha
re vna tm̄ ſcarificatione:q̄ vni=
cū ſoramē efficiat. ¶Deinde in
predicto foramine ponat vnū
ex trociſcis noſtris de minio
vel vnguentū egyptiacum de=
ſcriptiōe noſtra cū additiōe ar
ſenici i foꝛma duracōfecti:quia
iſta duo auxilia p̄dictā puſtu=
lā mirabiliter interficiūt. Cui⁹
ſignū ē:qꝛ ei⁹ malignitate iter
fecta in circuitu puſtule circu=
lū cauſari vr̄. ¶Deide ꝓ remo
tiōe eſchare vt cetera aduſta vl
Nota. cera curant. ¶Unū tn̄ nō p̄ter
mittā:q̄ albumē oui ꝯquaſſa=
Liniti num. tū cū oleo roſ. ⁊ ſucco plātagis
vl ſolatri i pua quātitate:⁊ cū
eo totā vgā liniēdo phtaneuꝫ
Defen ſiuum. remediū ē. ¶Defenſiuū ēt poſi
tū i aſcedēti ca. ſup pectine ad
Cōtra putre= factio= num. dita petia madefacta aceto et
aq̄.roſ. i defenſiōe materieꝝ ad
locū veniētiū opitulat. Et qꝛ ſo
lēt vt plerūq̄ vidim⁹ ad hāc pu
ſtulā ſeq̄ duo accidētia valde ti
moroſa ⁊ tedioſe curatiōis:ve
lut flux⁹ ſanguis valid⁹ coꝛru
ptioq̄ ligamēti vge. Ita q̄ ei⁹
coꝛruptio ābulādo trāſitū fac

vſq̄ ad pectinē adeo q̄ multo=
ties ꝓ ei⁹ remotiōe in hac cura
coact⁹ fui icidere vgā iciſiōe lō
gitudinali vſq̄ ad p̄nolatuꝫ lo
cuꝫ. Et deinde acutali cauterio
predictū ligamentū putridum
amputaui. Et iſto mō deo dāte
ſemp de hmōi caſu honoꝛē ⁊ vti
litatē cōſecutus fui. ¶Simili=
Cōtra fluxū ſāgui nis. q̄ mō ēt ꝓ curatiōe fluxus ſan=
guinis p̄dicti qn̄ ꝑ multa inge
nia hn̄da capitulo de cura flu=
xus ſanguis ipm̄ reſtrigere nō
poterꝫ:neceſſariū erit pellē ici
dere vſq̄ ad locū emoꝛoſagie
ſanguis. Et lꝫ opatio iſta ꝓ ſa
nitate itroducēda ſit ſatis det
pis in hoie ⁊ difficilis:tn̄ vt ha
bet a Gale. ix. ⁊ x. terapeutice.
egritudo q̄ nō habet p̄ter vnaꝫ
viā ad ſalutē licet difficilis at
q̄ ardua ſit cuilibet egrotāti:
velit nolitq̄ opꝫ q̄ ꝑ illā tranſ
eat ⁊ ēt i oib⁹ caſib⁹. ¶Quo fa
cto ꝯdecenti medella ſuꝑ vena
poſita ꝓcedēdū eſt. ¶Ucꝫ ſi pꝛe
dicta emoꝛoſagia ſanguis fue
rit cāta ab aliq̄ putrefactione:
tūc icarnatiua n̄ ꝯuenirēt:imo
neceſſariū eſt locū putridū mū
dificare:aut cum vnguēto egy
ptiaco d̄ſcriptiōe nr̄a:aut igne
aut puluere nr̄o carnismale re
motiuo. Et ſi nō fuerit ſufficiēs
pꝛo ei⁹ mundificatiōe trociſcū
de minio in pua quātitate poſi
tū maximā p̄rogatiuā hꝫ i iſto
caſu. ¶Uerū ſi p̄dicta emoꝛoſa
gia videat cāri:nō qꝛ locus pu
tridus ⁊ immūdus ſit:ſꝫ qꝛ foꝛ
te remota eſchara puſtule me
dela ꝯdecēti applicātiōe ⁊ ſtri
ctura ꝓpter locū ineptū appli
cari nō pōt:tūc dico q̄ iſto mo=
do incarnatiua ſummope ꝯue
nirent:quoꝝ exempli gr̄a talis

Pulnis ſāgulis reſtrictiu⁹.

pōt eē ordinatio. ℞. aloes epatici thuris ſarcocol.añ.ʒ.ij.terre ſigillate boliarmēi litargirij aurei ⁊ argētei añ.℈.ij.mirrhe ℈.j.pili leporis minutiſſime incıſ.ʒ.j.ß.farine viol.farine fab. farie lētiū farine ordei añ.ʒ.ij. miſce ⁊ ďſup pulverizet:⁊ cū albumine oui cōq̄ſſato cū ſufficiēti q̄ntitate hmōi pulverꝫ licinia cum eo illinita deſup faſcient.

Mundificatiuum.

¶ Sāguine ſuppreſſo ſiue reſtricto loc⁹ iteꝝ purificet cū mūdificatiuo de apio:cui⁹ talis ē ordiatio. ℞.tere.clare.ʒ.x.mellis ro.colati. ſirupi roſ.ex īfuſiōe añ.ʒ.vj.ſucci apij ſucci plātaginis añ.ʒ.ij.bulliāt ſiꝰ pap.deih addāt farle ordei bñ cribellate.ʒ.vj.oib⁹ pri⁹ colatis ſarcocol.ʒ.j.croci.℈.j. ¶ Facta mūdificatiōe loci ꝑ ei⁹ icarnatiōe: ſi i p̄dicto mūdificatiuo addant

Cicatrizatiuum.

thurꝫ.ʒ.j.aloes.ʒ.ij.mirrhe.℈.j.erit ſufficiens medella. ¶ Pro ei⁹ deniq̄ cicatrizatiōe cū infra ſcripto puluere ꝓcedēdū ē. ℞. litargirij aurei ⁊ argētei añ.ʒ.j.tucie.ʒ.ß.boliarme.terre ſigillate añ.ʒ.j.ß.mirabolāi citrini aluminis roche ꝯbuſti añ.℈.ij. miſce ⁊ vtere:q꞉ ꝑ hac intētiōe mirabilis ē opatiōis. ¶ Solet īſup vltra p̄dicta duo ſigna ad hāc puſtulā magna ſequi inflāmatio inter caput virge ⁊ eius pellem. Intātum q̄ in circuitu puſtale materia relict veneno ſa:que venenoſitate ſua pelleꝫ tāgēdo ipam corrūpit ⁊ penetrat vſq̄ ad partem exteriorem ita q̄ caput virge extra foramē predictuꝫ exire videt. Quare in eius curatiōe neceſſariuꝫ eſt totā pellē circulariter amputare. Deih ſi qua corruptio cācrenoſa remāſerit cādēti ferro ipam decoquere vtiliſſimuꝫ erit aut loco ei⁹ vnguento egyptiaco illinire. Reliquū ꝟo incıſiōis pellis digeſtiuo de vitellis ouorū cum ole.roſ.aut terebin.ꝓcedendum eſt. Deinde ꝑ mundificatione loci et ceteris alijs intentionib⁹:prout dictuꝫ fuit ſuperius procedēdum eſt. ¶ Et ſic deo dante cōpletus eſt ſermo preſentis capituli:cuius nomen ſit benedictum.

¶ Cap̄.ix.de calefactiōe ⁊ carolis qui ſolent euenire iuuenib⁹ interpellem ⁊ preputiū virge. Ca. ix.

Dispoſitiones iſte pro maiori parte ꝓpter coitū calide mlieris ⁊ nouiter mēſtruate (vt ſuperius dictum fuit) ſolēt accidere. ¶ Quāobrē pro earū remotiōe pauciorib⁹ verbis pertrāſeā. ¶ In p̄mis in

Linimētū.

tus per tres vel quatuor dies procedāt cū iſto linimento. ℞. olei ro.℥.ij.ſucci plātaginis.ʒ.vj.litargirij aurei ⁊ argē.añ.ʒ.v.tucie.ʒ.iij.ceruſe.ʒ.ij.plumbi vſti.ʒ.j.de oib⁹ ſcḿ artē fiat linimentum in mortario plūbi cū quo loc⁹ liniat. Uerum ſi caroli via iſta extingui nō poſſint tūc mortificent cū puluere nr̄o

Mūdificatiuum.

carnis male remotiuo:aut vnguēto mixto:deinde cū p̄dicto vnguēto procedatur: aut cum vnguento de minio ſiue gummis locum ſemper lauādo cuꝫ infraſcripta aqua. ℞.aque plātaginis aq̄ roſate añ.℥.ij. ſief albi ſine opio.ʒ.ij. miſce ⁊ fiat colliriū ⁊ vtere q꞉ eſt mirabile.

Aliud

¶ Linimētū etiā confectum in antecedēti capitulo de albumine oui:oleo roſato ⁊ ſucci ſpi=

taneũremedium eſt ſuper totã virgã cuȝ petijs adminiſtratũ. ¶Et ſic deo dãte completus eſt ſermo preſentis capituli: cuiꝰ nomen ſit benedictum.

¶Trac.vj. de apãtibꝰ teſticulorũ: habet capitula.viij.

Cap.j. ¶Capl'm.j. De apãte calido teſticulorũ ⁊ oſei ſiue burſe eorũ: ⁊ vocatꝰ hernia humoralis.

Curatio. Cura ipſius apãtis perficitꝰ in prĩcipio per flomiã vene epatice ex brachio partis oppoſite. Sunt nõ nulli qui in prĩcipio corpe exiſtẽte plectorico iubẽt fieri flebothomiã minoratiuã eiuſdẽ lateris: deinde in ſequẽti die lateris oppoſiti. ¶In ſtatu vero ad euãndũ materiã cõiũctã ex ſaphena eiuſdẽ lateris. Etiã per vẽtris ſolutionẽ cũ caſſia ⁊ diacaptolicõe: putaañ.ʒ.ß.electuarũ roſ.ʒ.ij.⁊ de olbus cũ aqua enduuie fiat potio. ¶Similiter pficiꝰ eius curatio admĩniſtratiõe localiũ diuerſorũ. ¶In prĩcipio ergo ſtãte magna loci inflãmatiõe ⁊ caliditate albumẽ oui cũ ſuo vitello cõquaſſatum cũ oleo roſa. parũq; ſucci plantaginis p duos vel treſdies ſup locũ adminiſtratũ pſtaneuȝ remediũ eſt. ¶Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ cũ aliquali reſolutiõe valet infraſcriptũ emplꝫ. ℞.roſa. camomil. melliloti maluarum añ.ɱ.j.bulliãt cũ aq̃ ſufficienti vſq; ad ꝯſummationẽ medietatis. ¶Deinde in decoctione cum farina fabarũ ad ignẽ fiat empl'm ſolidũ addẽdo olei roſati anetini camomillini añ.ʒ.j.miſce ⁊ vtere: q: in iſto caſu eſt mirabilis opationis. ¶Iteȝ ℞.foliorũ iuſquiami.ɱ.j.⁊ ß. foliorum malua.ɱ.j.olbus in aqua decoctis: deinde piſtatis ĩ decoctiõe cũ farina ordeacea ⁊ fab. fiat empl'm: addẽdo olei roſa.ʒ.ij.camo.ʒ.j.miſce cũ ſupradicta piſtatura. Et fiat empl'm qḋ reſoluit vnãquãq; duritiẽ teſticulorum a materia calida cauſatã inflãmationeȝ loci ſedãdo: ⁊ dolorẽ mitigãdo. Et ſepenumero illud exptus ſuȝ ĩ iſto caſu: ⁊ mihi ⁊ egrotãtibus bñ ſucceſſuȝ eſt. vñ Aui.c.de iuſquiamo. dicit ꝙ potẽtiſſime teſticulorũ duritiẽ reſoluit. ¶Ad eãdẽ intẽtionẽ cũ maiori reſolutiõe. ℞.foliorũ cauliũ nigrorum. radi. altee camo. añ.ɱ.j. coriãdrorũ.ʒ.ß. oĩa decoquantur cũ brodio pigui aut gallinarũ vel carniũ. Deide in decoctiõe cũ farina faba.⁊ cicerum fiat empl'm ſolidũ: addẽdo olei camomillini aneti. añ.ʒ.ij.roß. ʒ.j.croci.℈.j.cimini ſi locꝰ nõ fuerit multũ inflãmatꝰ.ʒ.j.⁊ ß. ⁊ vtere q: in reſoluẽdo cũ aliq̃li carminatione vẽtoſitatis ſingulare remediũ eſt. ¶Et quia iſtud apã aliqñ p viã reſolutionis terminari nõ põt: imo videtur velle maturari: quare p eiꝰ maturatione ſic procedẽdũ eſt ¶℞.folioꝝ maluarũ violaruȝ añ.ɱ.ij.radicũ altee capitũ lilij albi añ.ʒ.ij.olbus in aq̃ decoctis piſtatis ⁊ cribellatis cũ farina ordeacea in decoctione fiat empl'm ſolidum: addendo butyri.ʒ.iij. vitella duorũ ouorũ olei oliuarũ dulciũ.ʒ.j.⁊ ß. miſce ⁊ cũ ſupradicta cribratura fiat emplꝫ. ¶Et ſi maior maturatio fuerit neceſſaria addã

Flomia.

emplꝫ.

Aliud.

Aliud.

emplꝫ reſolutiuum

Maturatiuũ

tur cū ꝑdicto emplo:farle ſemi
Aptio nis lini ꝛ linoſe.¶Facta matu
ratiōe apiat locꝰ iuxta lōgitu=
dinez burſe.Caute tñ ne nerui
aut teſticuli pūgant.¶Deinde
ꝓ eiꝰ digōne:mūdificatōe: icar
natiōe ꝛ ſigillatiōe ꝓcedēdū ē:
ꝓut dictū fuit.c.de apate vir=
Nota. ge.¶Et nota ꝙ ea q̄ valēt ꝛ cō
memorata ſūt.c.ꝺ apatibꝰ mā=
millaꝝ calidis.hic etiā valere
vident:q̄re iſta duo capla alt
natimvideant:ſuppoſitoria q̄z
Aui. acuta(vt inq̄t Aui.)in iſto caſu
ſumme valere vident:materiā
a loco egrotanti ad alias ptes
diuertēdo.¶Et ſicdeo dāte cō
pletꝰ eſt ſermo pñtis capli ꝛc.
Ca.ij. ¶Cap̄.ij.De apoſtemate frigi
do teſticulorum.

Cura. Cura apatis frigidi
eſt vt purget corpꝰ
ab hūore peccanti:
antea digerēdo ma
teriā cū iſto digeſti
Dige=ſtiuū. uo.℞.ſirupi de ſucco endiuie
de duabꝰ radicibꝰ mellis roſa=
ti colati acetoſi ſimplicis añ.
ʒ.iij.aquarū fumiterre bugloſ
ſe capilloꝝ venerꝭ añ.℥.j.¶Sū
pto iſto ſirupo ſumat patiens
hanc medicinā.℞.caſſie diaca
ptoliconis.ʒ.vj.diafiniconis.ʒ.
iij.cū decoctiōe florū ꝛ fructuū
cordialiū fiat potio breuis ad=
dēdo ſirupi violati.℥.j.¶Hec
deīde curatio cōplet admiſtra
Loca=lia. tiōe localiū.¶In primis vngat
locus oleo camomillino aneti
no:roſato ꝛ pinguedine galli=
emplz. nacie.Deinde locꝰ emplet in
fraſcripto emplo.℞.farine fa=
ba.lib.ß.medulle panis.℥.iij.
oibꝰ cū decoctione reſolutiua:
ſcz altee melliloti aneti camo=
mille ꝛ paꝝ cimini ad ignē fiat
emplm ſolidū:addēdo olei ca=
momillini anetini piguedinis
anatꝭ añ.℥.j.ꝛß.cimini.ʒ.j.ꝛ ß.
¶Si ꝑo admiſtratōe dictoꝝ
auxilioꝝ videat reſolui nō poſ
ſe imo tale apa maturationem
appetere:tūc maturet locꝰ ma
turatiuo infraſcpto.℞.capitū Matu=ratiuū
lilioꝝ alboꝝ.℥.iij.rad.altee.℥.
iiij.folioꝝ cauliū nigroꝝ.M.j.
maluaꝝ tātundē:oibꝰ in aqua
decoctis piſtent l decoctione cū
farina tritici ſeminis lini fenu
greci ꝺ oibꝰ equali portiōe fiat
emplm ſolidū:addēdo butyri
℥.iiij.¶Maturato loco icidat
mō iā dicto in añcedēti ca.Si ſi
ꝙ mō digerat:mūdificet ꝛ icar
net locꝰ:ac ſigillet:ꝓut dictū ē
caplo ꝺ apate ꝟge.¶Et ſic deo
dāte cōpletꝰ ē ſermo pñtꝭ capi=
tuli:cuiꝰ nomē ſit benedictū.
¶Cap̄.iij.de duritie que ſolet Ca.iij.
accidere in oſeo teſticulorum.

Contingit ſepenume
ro in oſeo teſticulo=
rum ꝛ i teſticulis du
rities generari poſt
terminationem apo
ſtematum calidoꝝ ꝛ frigido=
rum huiꝰ loci.¶Pro cuiꝰ mol=
lificatione ꝛ reſolutione accō=
modatiſſimum eſt adminiſtra
re ea q̄ cōmemorata fuerunt in
capitulo de duritie mām̄illaꝝ.
Et ēt cerotū ordinatū capitulo
de apoſtemate colli de malua=
uiſco ꝛ aliis rebus cōueniētiſſi
me pro intentione mollifican=
di cū reſolutione adminiſtran
tur.q̄re illuc recurre.¶Et hec
puto tibi ſufficere pro curatio=
ne predicta deo dāte:cuius no=
men ſit benedictum.

¶Capitulum.iiij.De her= Ca.iiij
nia ventoſa.

Cura. Ernia vẽtoſa curaꝛ canonib⁹ vniuerſalibus obſeruatis prout dictũ fuit caplo ꝺ apate vẽtoſo. et capitulo de vndimia. Perficitur etiam hec curatio adminiſtratione localiũ diuerſorum. ¶ In primis ꝓcedẽdũ eſt cũ oleo camomillio anetinoq;. ¶ Et ſi iſta nõ valẽt: addanꝛ oleũ rutaceũ et de cheruı. ¶ Ad eãdẽ intentionẽ cũ maiori reſolutiõe ⁊ in

emplꝫ. carnatiõe vẽtoſitatꝫ vꝫ iſraſcriptũ emplm. ℞. farine fabaꝝ farine orobi: farine ciceꝝ: furfuris triturati aã. M. j. ola decoquanꝛ cũ ſapa ⁊ paꝝ lixiuij barbitonſoris vſq; ad ſpiſſitudinẽ ſolidã: addẽdo olei camomillini anetini. aã. ʒ. ij. cumini. ʒ. ß. laurini. ʒ. vj. miſce ⁊ vtere: qꝛ i

Aliud. iſto caſu mirabitr ꝯuenit. ¶ Itẽ ℞. camomille mellilotı anetı furfuris bñ triturati aã. M. ſ. farine fabarũ lib. ſ. cumini coriandroꝝ feniculi dulcis aã. ʒ. ß. ſtercoris caprini bñ triturati. ʒ. iij. de oib⁹ cũ ſapa ſufficiẽti ⁊ vino nigro fiat emplm ſolidũ: addendo olei camomillini anetini aã. ʒ. ij. laurini. ʒ. vſ. et vtere: qꝛ plerũq; i iſto caſu magnũ honorẽ ⁊ vtilitatẽ adept⁹

Ceroꝛtum. ſum. ¶ Itẽ. ℞. ⁊ erit meli⁹ i forma ceroti olei camo. anetini. aã. ʒ. iiij. rutacei. ʒ. ſ. cum cera alb. ſufficiẽti fiat cerotũ: addẽdo camomille mellıloti aneti bñ triturati aã. parũ minꝰ: coriãdrorũ. aã. ʒ. ſ. ß. farine faba. quãtũ ſufficit ⁊ fiat cerotũ. Uerũ ſi cõtigerit herniã vẽtoſaꝫ i pueris lactãtib⁹ accidere tunc ꝑ ei⁹ carminatiõe ſic ꝓcedẽdũ

emplꝫ. ℞. farie fabaꝝ. ʒ. iiij. vini nigri quãtũ ſufficit ⁊ ad ignẽ de oib⁹ fiat ẽplꝫ ſolidũ: addẽdo i fine coctureolei camo. anetini. aã. ʒ. j. ⁊ ß. cumini paꝝ. ¶ Et iteꝝ bulliãt vnica ebullitiõe. ¶ Iteꝫ

Linimẽtũ. oleũ camo. anetinũ cũ modico cere al. ad ignẽ linimẽtũ faciẽdo i iſto caſu ſufficit cũ ipſo linimẽto trãſire. ¶ Et nota ꝙ in

Nota. quacũq; teſticuloꝝ egritudine cũ ſuis medellis neceſſariũ eſt trãſire burſaꝫ ad ſupiorẽ ꝑtem ſuſpẽdẽdo. Et hec puto ꝑ hac cura. tibi ſufficere. ¶ Et ſic deo dãte ⁊c.

¶ Ca. v. De hernia aquoſa.

Ca. v. hernia aqſa. Ontingit ſepenũero burſaꝫ teſticulorum aꝑari a mã flãtica aqſaꝫ ſubtilꝫ a ſupiorib⁹ mẽbriſ: velut ab epate ꝑ didimũ ad eũdẽ locuꝫ

Cura. trãſmiſſa. ¶ Quare vnũ ꝺ meliorib⁹ cũ qb⁹ itẽdim⁹ i curatiõe iſta eſt mẽbrũ mãdãs rectificare: ꝓferti circa ei⁹ ꝟtutẽ dige-

Digõ. ſtiuã: qꝛ vndimia hydropoſis ⁊ hernia aqſa vt plm nõ eueniũt (vt aſſerũt doctores) niſi ex errore male digõnis epatꝫ. Ergo in ꝑmis ⁊ aã oia mẽbrũ mãdãs ẽ ꝯfortãdũ vt bonã digõnẽ ⁊ ſeqſtrationẽ facere valeat. ¶ Su-

Purgatio. mat ꝙ patiẽs hũc ſirupũ. ℞. ſirupi de ſucco endi. ʒ. j. ſirupi ꝺ cicorea. ʒ. ß. aqrũ endi. ʒ. ij. bugloſſe. ʒ. j. miſce ⁊ vtaꝛ ꝑ hebdomadã. ¶ Uñ purgeꝛ purgatiõe iſta. ℞. mãne electe. ʒ. ſ. diacatolicõis. ʒ. ß. reubar. ℈. ij. i aq̃ endiuie ifuſi: vel de i deco. floꝝ ⁊ fructuũ cordialiũ fiat potio.

Pille. Pillule q̃ꝫ de reubarbaro ⁊ de aſſagereth ad hãc itẽtionẽ ꝯueniẽtiſſime adminiſtranꝛ. ¶ Ulterius ad medicamina localia veniendo

niēdo dico ꝙ ſi egritudo fuerit
in pricipio eiꝰ ſanatio poſſibi=
emplꝫ. lis eſt. ⁋ In pmis ergo cū infra
ſcripto emplo ꝓcedēdū eſt. ℞.
farine lētiū farine faba. farine
orob. ań. li. ß. oia bulliāt cū lixi=
uio barbitōſoꝝ ⁊ ſapa ſufficiē=
Aliud ti vſqꝫ ad ſpiſſitudinē et vtere.
⁋ Itē ⁊ erit maioꝝ efficacie. ℞.
roſarum balauſtiarū nucum ci
preſſi. ań. ℳ. j. farine faba. fari=
ne orobi. ań. ℥. iiij. ſtercoris ca=
epiti= prini. ℥. iij. cū ſapa ⁊ lixiuio ad
matio. ignē fiat emplm ſolidū. ⁋ Itez
ſpōgia infuſa in decoctione ro
ſarum balauſtiarum nucum ci
preſſi alumis roche calami aro
matici cōſecta cū vino ſtiptico
⁊ lixiuio cōdecēti ligatura ſu=
ꝑ burſa teſticuloꝝ faſciata in
iſto caſu mirabilēhꝫ prerogati
uā. ⁋ Si vo hernia ātiq̄ eē vi=
deat: tunc dico ꝙ nulla melior
medicina eſt ꝙ͂ bis i āno vcꝫ i
Aptio Uere ⁊ Autūno flebothomo di
ctā aquā extrahere. Et locꝰ ap
tiōis eſt i latere oſci iuxta me=
Signa hernie aq̄ſe. dietatez burſe vel parum īfra.
⁋ Signa aūt hernie aquoſe co
gnoſcuntur: qꝛ locus ad tume=
factionē peruenit paulatine.
Cognoſcit̄ īſup ꝑ aliqualē gra
uedinem loci ⁊ ꝑ claritatē loci
trāſparentē: qn̄ medicus reſpi=
cit locū lumine paruo oſtenſo
ad oppoſitā partez burſe viſui
medici. Silr etiā cognoſcit̄: qꝛ
tangēdo locū cum digito ſen=
titur aliqn̄: preſertiꝫ qn̄ eſt ma
gne quātitatis inter digituꝫ ⁊
digitum mūdatio quedā. ⁋ Et
ſic deo dante cōpleta eſt doctri
na hernie aquoſe curatiue: cu=
ius nomen ſit benedictum.

Ca. vj. ⁋ Capitulum. vj. De hernia
carnoſa.

Cauſe iſtiꝰ hernie ſem Her=
per ſūt per viam ter nia car
minatiōis ad ap̄a te noſa.
ſticuloꝝ burſe: aut
ad apoſtema hūora
le teſticulorum. Et hoc accidit
ꝓpter lōgā morā materiei exi
ſtētis in ap̄a ꝯtingit ſubtilē re
ſolui ⁊ groſſā ꝑmanere: quare
induiſcat̄ predicta materia groſ
ſa ſuꝑ teſticulo q̄ teſticulo ad=
herēdo ipſuꝫ corrūpit: ⁊ tādē
ꝓducit mollitiē ad carnoſita=
tē ⁊ diſpoſitionē durā q̄ hernia
carnoſa a doctoribꝰ nuncupa=
tur. ⁋ Cauſe ꝑterea iſtiꝰ diſpo Cauſe.
ſitiōis i. c. de ap̄ate calido oſci
⁊ teſticuloꝝ deſcripte ſunt q̄s
in neceſſitate reuide. ⁋ Signa Signa
inſuꝑ talis hernie habentur ꝑ
diuturnitatē morbi: qꝛ i via in
ciſiōis vera hernia carnoſa ra
riſſime ⁊ cū difficultate curat̄.
Cognoſcunt̄ ēt ſigna ꝑ tactum
qꝛ tangendo ſentit̄ res dura ſu
per teſticulo cū aliquali molli
tie itus: ⁊ mobilitate teſticuli.
Cognoſcūtur etiā ꝑ loci graue
dinē ⁊ dolorem aggrauatiuū.
Et deniqꝫ ꝑ adminiſtrationē lo
caliū rariſſime curationē adiu
uātiū. Quidā eni hāc herniam
neruālē appellāt. Interdū ver
rucoſaꝫ habētē carnoſitatē ad
modū verruce ſuꝑ teſticulo. Et
dr̄ neruālis qn̄ eſt adherens te
ſticulo ⁊ didimo. ⁋ Curatio ita Cura.
ꝙ hernie confirmate preſertim
cum vlcere oſci vſqꝫ ad ſubſtan
tiam teſticuli: vt dicunt docto
res antiqui ⁊ moderni: ꝑ viam
reſolutionis impoſſibilis eſt.
⁋ Canonibꝰ ergo obſeruatꝭ vti
libꝰ de dieta ⁊ reginuncvite in
eiꝰ cōeſtiōe ⁊ potu ⁊ purgatio=
ne: prout dictū fuit. c. de ap̄ate

Inci= ſio. duro.li.ſ.de aṗatib⁹. Inciſio fa
Guil. cieda eſt iuxta doctrinam cele=
placē. berrimi Guil.pla.vel ſm modū
Albu= traditū ab Albuca.c.de hernia
ca. carnoſa. ¶Et modus eoꝛū eſt vt
fiat inciſio cum raſoꝛio vel alio
inſtrō ſup burſa vſq ad ſubſtan
tiā teſticuli. Deinde teſticulū ꝛ
vide an in teſticulo facta ſit coꝛ
ruptio vel nō. ¶Si non ꝓ poſſe
conare totā carnoſitatē a teſti=
culo ꝯdecēti inſtrō ꝛ bn̄ ſcidēte
penit⁹ ſeqſtrare. Deinde ad ꝓ=
pꝛiū locū teſticulus reducatur.
Poſtmodū ſuat locus: ꝛ vt cete
ra vulnera cū exiccātib⁹ ꝓſerti
ꝛ incarnātib⁹. ¶Si vo cogno=
ueris coꝛruptionē factā eſſe in
teſticulo: tūc liget didim⁹ et in
parte inferioꝛi ligature ampu=
tet: deide didim⁹ cauterizetur.
Reliquum vo curatiōis dꝫ fieri
curatiōe iā dicta ſupius: aut cu
ratiōe crepature facte via inci=
ſionis. ¶Et nota ꝙ habemus
Nota. vnā ſpeciē hernie q̄ non recipit
curationē nec ꝑ viā reſolutiōis
nec inciſiōis niſi cum maximo
egrotātis periculo. Igitur qn̄
ad ſuperioꝛē curatiōeꝫ puenerꝭ
prudētiſſimi chirurgici eſt añq
ad manualē opationē accedat
de egrotātis piculo aſtātib⁹ et
cōſanguineis ꝓnoſticū facere.
¶Sūt itaq ſex ſpecies hernie.
Sex ſūt ſpe cies hernie Pꝛima vcꝫ humoꝛalis. Scōa aq
ſa. Tertia carnoſa. Quarta va=
ricoſa. Quīta zirbalis. Sexta ꝛ
vltia inteſtinalis. q̄dā et addunt
nerualē ꝛ vētoſā. Quapꝛopter
lꝫ hernia iteſtinalis ꝛ zirbalis
nō poſſint cōuenerari iter aṗata
ſicut alie hernie: tñ ꝓ maioꝛi fa
cilitate inueniēdi capl̄a d̄ oib⁹
ſpeciebus hernie ifra deſcribam
caplꝫ d̄ cura hernie iteſtialis q̄
a doctoꝛib⁹ crepatura nūcupat

¶Ca.vij. De crepatura. C.vij.

Crepatura (vt in anti
quis ꝛ modernis in
uenitur ſcripturis) tri
plex ē. ¶Una q̄ dicit
relaxatio ſeu molli= Tri= plex crepa= tura.
ficatio. Et hoc accidit qn̄ ſifac
mollificat ſup inguine cū aliq=
li relaxatiōe ab aliqua vētoſita
te: groſſa: aut ab aliq de cauſis
cauſantibus rupturā: de qb⁹ ſi=
gillatim inferi⁹ mētionē facie=
mus. Et hec hernia ſiue crepa=
tura relaxatio pua nūcupat: q2
ſuper inguinē paruam tumefa
ctionē oñdit. ¶Qn̄ vo ṗdicta re
laxatio incrementū accepit ita
ꝙ ſupꝛa īguinē notabilē tume
factionē manifeſtauerit ad mo=
dū oui: tūc crepatura nō cōple=
ta vocat. ¶Si vo ṗdicta relaxa
tio itm̄ augmētet deſcēdēdo ꝙ
inteſtina in burſam deſcēderit: Cauſe crepa= ture.
tūc talis crepatura cōpleta vo=
catur. ¶Cauſe itaq crepaturā
gñantes iterū ſunt pmitiue et
aliqn̄ añcedētes. Pꝛimitiue q̄=
dē ſūt velut caſus ab alto cadē
do: aut pcuſſio ſupꝛa pectine a
re ꝯtūdēti velut baculo pugillo
pedeq ira ducto. ¶Añs vo vt
pl̄m ṗdicta ruptura cauſat ab
hūoꝛib⁹ groſſis flaticis ꝛ vēto=
ſis a mēbꝛꝭ ſupioꝛib⁹ nutritiuꝭ
ad eūdē locū trāſmiſſis. Et hoc
accidit vt pl̄m a malo regimie
vite hūoꝝ groſſi ꝛ vētoſi gñati
ue tuſſis ṗterea valida: pedūq
frigiditas vna cū ingētib⁹ vagi
tib⁹: vt plerūq faciūt cantoꝛes
ṗdicatoꝛes ꝛ legētes in ſcholis
inſtruētes pueros tubicines ac
ſonātes inſtrā q̄ vulgariter pi=
fari ꝛ muſa dñr. Iſta oīa faciūt
ad gñatiōes crepature. Siſr q̄ꝫ

ↄtigit fieri crepaturā currētib⁹
ꝛ ſalientib⁹ fortiť ac ex ťra onera
brachijs eleuātib⁹. ¶Viſo igr̄
de oib⁹ ſpēb⁹ crepature ꝛ earū
cāis tp̄s ē deiceps ꝑ viā exicca=
tiōis ꝛ ↄglutinatiōis curatiōez
tradere. ¶Curatio itaqꝫ ruptu
Cura. re ñ ↄplete: ꝛ ↄplete vſqꝫ ad eta
tē ānoꝝ.xxx. ꝛ vltra ꝑficiť regi=
mie ꝑticulari ꝛ vli. Vťe āt regi=
Regi= mē ↄpleť bono vite regimie in
mē vle. ſua coeſtiōe ꝛ potu bonoꝝ hūo
rū gñati. Vtať ğ patiens bonis
carnib⁹: poti⁹ aſſat̄ ꝙ elixatꝫ cū
coriādro ſčicko forti ꝛ dulci dſu
ꝑ pulueriȥatꝫ. Et carnes tm̄mō
ſint caſtrati vit⁹ ānivituli hedi
pulloꝝ galliaꝝ caponū. ꝛ ſi bur
ſa patiētꝫ tolerauerit carnes fa
ſianoꝝ ꝑdicū ꝛ auiū i pratis et
collib⁹ degētiū. In iſto caſu vti
liť ↄcedūť. Oua ꝑterea q̄ʒmō ð
cocta cū modico maiora. ꝛ paꝝ
cinamo. i iſto caſu tolerāť. Fer=
culū ēt boragiatū cū folijs ↄſo=
lið. maio. ꝛ paꝝ petroſi. parūqꝫ
mente ꝛ maiora. Cū ouis ꝛ ſine
ouis i brodio carniū ꝑdictaruȥ
egrotāti ↄuenietiſſime exhibeť
Riſuȥ ēt ꝛ farrū panatella ğtu=
ȥata aut grue i eodē brodio ſi
gillati decocta iterdū i iſto ca=
ſu tolerant. Vinū ꝑterea dȥ eſſe
mediocris vinoſitatꝫ odoriſeꝝ
ꝛ mediocriť lipha. bone aq̄ vcȥ
aut fontis aut ꝓbate ciſterne.
Dȥ iſuꝑ eē ticture mediocris:
vcȥ nec valde rubeū nec valð al
bū qð citrinū vl' ceroxolū nūcu
Purga pať. ¶Cōpleť inſuꝑ hec curatio
tio. regimie ꝛ vli purgatiōe haben
te ꝟtutē materiā peccātēȥ eua=
cuare: cū ↄfortatiōe mēbri man=
Purga dātis. ¶In ꝑmis capiēdo ꝑ heb
tiuum. do. hūc ſiru. ℞. ſirupi de duab⁹
radicib⁹ ſine aceto: de cicorea
vl' loco ei⁹ de ſuc. endi. añ. ʒ. vj.
aq̄ rūendi. i. fumiť. capil. ve. añ. ℥
j. ꝛ ſumať i aurora tepid⁹. ¶Sū
pto ſiru. purgeť patiēs purga
tione iſta. ℞. diacaptoliconis.
ʒ. vj. diafinicōis. ʒ. iij. ß. reubar.
in iſuſiōe. ℈. j. miſce cū decoct.
cōi fiat potio breuis. ¶Particu Regi=
lare ꝟo regimē cōpleť admini= mē par
ſtratione localiū. ¶In ꝑmis er= ticula=
go abraſis pilis ſuꝑ inguine ſi re.
luerit cōpleta reducanť inteſti
na ꝛ ȥirbus verſus ſuꝑiorē par=
tē ad ſedē ſuā. deinde ligetur Deco=
fruſtū' ſpōgie finiſſime ad quā= ctione
titatē crepature ꝛ parum plus ad cre
brachali a bono artifice fabri= patu=
cato madefcō i iſraſcripta deco rā.
ctiōe. ℞. vini nigri ſtiptici lib.
iiij. roſ. balau. foliorū mirtillo=
rū ꝛ granoꝝ ei⁹ ſumach: folio.
plātagis iperiçonis: matriſil=
uie. añ. M. j. rað. ↄſolide maio=
ris ꝛ minoris ꝛ earū folia ana.
M. ß. radicū altee. ℥. ij. ¶Et no Nota.
ta ꝙ ðr altea qꝛ in altuȥ eleuat
ſe ꝛ maluauiſcus: qꝛ ↄglutinate
nucū cipſſi nūero. xij. hypoqſti
dos. ℥. ß. aluminis roche. ʒ. ij.
aceti roſ. ℥. ij. ß. licij. ʒ. iij. mir=
rhe thurꝫ añ. ʒ. v. glutini piſciū
℥. j. bulliāt oia ſiť cū vino ꝑdi=
cto vſqꝫ ad ↄſūmationē medie=
tatis: deide coleť cū ſpōgia ſuꝑ
crepatura ꝛ brachali mō iaȥ di
cto. Et hoc ꝑ hebdomadā bis i
die ꝑmutādo medellā ꝑdictaȥ.
Et i tpe iſto vtiliſſimū eſt iaceť
in lecto. ¶Quo facto verū vſqꝫ
ad. xv. dies vltra añdictos quo
tidie ſemel i die tm̄ pulueriȥeť
loc⁹ ꝛ ſuffumigeť cū ꝑdi. deco. ꝛ
deide pulueriȥato pul. iſraſcri Pluis
pto ſpōgia deſuꝑ ligeť more q̄ ad cre
ſ. dictū fuit. Cui⁹ pul. talis eſt patu=
ordinatio nr̄a. ℞. thuris maſti ram.

cis mirrhe an.ʒ.ij.aloes ſangui nis drachonis ſarcocolle mumie.an.ʒ.j.ß.boliarmeni terre ſigillate.an.ʒ.ij.ß.dragaganti triti.candidi glutinis piſcium an.ʒ.j.ß.balau.nucum cipreſſi:mirabolani citrini hypoquiſtidos an.ʒ.iiij.laudani bene tritu.ʒ.iij.ß.oia ſubtiliſſime puluerizentur et fiat puluis.Iſte enim puluis in iſto caſu mirabilem operationis ptem relaxatam ſtringendo deſiccando et corrugando cum incarnatione loci non parua.¶Tranſactis his diebus cum medella pdicta loco ſpongie et decoctionis pcedendum est cum infraſcripto ceroto ſup corio extenſo et deinde brachali ligato: et de hebdomada in hebdomada ipſum pmutando.Et iſto modo vſque ad dies.xl.pcedendum est dieb' preteritis computatis:cui' ceroti forma talis eſt.℞.pulueris antedicti.ʒ.iij.ſucci radicum conſolide maioris et minoris.ʒ.x.terebentine clariſſime.ʒ.ij.ß.olei maſticini olei onfancini ana.ʒ.iij.olei de terebenti et mirtini an.ʒ.ß.litargirij aurei et argentei an.ʒ.vj ſepi hyrcini.ʒ.v.bulliant dicta olea cum litargirio et parum aceti roſ.vſque ad conſumationem aceti forti igne:deinde iterum paululum bulliant cum ſucco conſolide: poſtmodum addatur terebentina et iterum parum bulliant non ita forti igne cum baculo agitando:et cum cera alba puluis ſupradict' immediate imponatur et fiat cerotum ſatis ſolidum:quod cerotum plerumque experti ſumus in iſto caſu cum honore nro et vtilitate non parua quam cum eo modo tam dicto plurimos ſanaui.¶Alia curatione crepature via exiccantium et conglutinantium.Modo curatio via inciſionis deſcribenda eſt.Et licet iſta curatio p inciſionem facienda prudentis chirurgici ſit(vt ingt Guido de cauliaco)ipam dimittere vna cum extractione lapidis i veſica et curatione cataracte manuali opatione vagabundis et peregrinantib' chirurgicis hanc curam exercentib' vtiliſſimum eſt. Tamen ad ampliorem doctrinam pntis tractat' et ſatiſfactionem ſocior meorum totiuſque vulgi hanc curationem tractare decreui.¶Et i pmis ad manualem opationem veniendo. Pu' corpe euato p ventris ſolutionem ac etiam p enemata:ſituetur patiens ſup banco capite inclinato ad terram.Deinde ligatio manibus et pedib' ac ſub aſſellis ad pdictum bancum.Inteſtina deinde manib' ad ppriũ locum reducantur vna cum teſticulo. Deinde abraſis pilis ſup toto pectiẽlo cus i latere pectinis plus ignem vſque ad teſticulum ſtatim icidend' eſt inciſione a qua teſticul' foras exire valeat.Poſtmodum iterum ſi inteſtina ſunt intra didimum ad ſuperiorem ptem duob' digitis reducantur.Quo facto ſtringatur didimus aliquantulum dilatat' i latitudine in medio cuiuſdam inſtrumenti admodum roſtri gruis.Deinde ſuatur filo incerato ſutura qua veſtes ſuuntur a ſartorib':aut ligetur filo pdicto.Deinde amputetur didim' ſub ſutura p ſpacium vni' digiti deinde canterizetur loc' actuali cauterio vſque ad locum future didimi vel ligationis eiuſdem excluſiue.Subſequenter locus carnoſus dimittendo fili extremitatem extra vuln' et orificium pcedens in loco baſſiori.Deinde reliquum curationis in.c.de ſolutione continuitatis ſumendum eſt.¶Et nota

Cerotum.

Alia cura.

Guido

Cura p inciſionem.

Nota.

ꝙ iſta curatio nõ dʒ fieri labo-
rãtibus tuſſi valida. Nec ↄua-
leſcẽtibꝰ. Nec hoibꝰ multos an
nos habẽtibꝰ: ⁊ pſerti excedẽti
bus ãnos .lx. Nec ẽt tpe magni
frigoꝛis ingẽtiſqꝫ eſtus. Nec ẽt
dʒ h̃ curatio fieri niſi ptiꝰ aſtãti
bus iſirmi ⁊ eiꝰ ↄſanguineis ꝓ
noſticũ fiat a medico ꝺ pꝛiculo.
Iſta ergo curatio eligẽda ẽ tpe
veris autᵗ autumni. ¶ Et ſic deo
dãte cõpleta eſt doctrina pñtis
capli: cuiꝰ nomẽ ſit benedictũ.

C.viij. Apa ani. ¶ Capi.viij. De apate ani.

Poſtema cuiꝰ loci vt
plurimũ fiunt a dolo
re emoꝛroidali ⁊ a
materia calida ⁊ coꝛ
rupta a membꝛis nu
tritiuis ad eũdẽ locum trãſmiſ
ſa: quã ob rẽ ſepiſſime imo qua
ſi ſemp terminãtur per viã ſu-
Cura. poꝛationis. ¶ Curatio itaqꝫ hu
ius apatis facta euacuatiõe coꝛ
poꝛis in pꝛimis diebꝰ p vẽtris
ſolutionẽ ⁊ p flebothomiã vene
baſilice coꝛpe exiſtẽte plectoꝛi
co eiuſdem lateris vſqꝫ ad au-
gmentum. In ſtatu vero late-
ris oppoſiti eſt facienda flebo
thõia. ¶ Cõplet itaqꝫ iſta cura
tio adminiſtratõe localiũ: nõ
multũ repcutiẽtiũ: nec nimis
maturãtiũ. De nimia enim re-
pcuſſione timendũ eſt ne mate
ria intus incarceret: etiã facta
purgatione antedicta: qꝛ iſtud
apa plurimum nõ efficitur in
iſto loco p paulatiuã materiei
cõgeſtionẽ: imo potiꝰ p viã (vt
ita dixerim) deriuatiõis. Silr
quoqꝫ de nimia maturatione ti
mẽdũ ẽẽt rõne loci putrefactio
nẽ facillime ſuſcipientis: ſeu qꝛ
pꝛõptus eſt putrefactionẽ acci-
pere: ne ſua caliditate et hume
ctatiõe medicamina nimie ma
turatiõis locũ ad putrefactiõeʒ
ꝓducerẽt. ¶ Quare in pꝛimis vn
gat locꝰ oleo roſato onfãcino
⁊ parũ olei camomil. et mirti-
ni. Deinde ſup loco ponatur al
bumẽ oui cõquaſſatũ cũ ſuo vi
tello ⁊ oleo roſato parũ viola
ti: paululũqꝫ vnguẽti roſati ad
dẽdo croci. ℈.j. ¶ Uerũ ſi cũ p- Si maturat.
dicto medicamine apa videt
oino tẽdere ad maturationẽ: tũc
maturet locꝰ maturatiuo īfra
ſcripto. ℞. foliorũ malua. ⁊ vio emplr̃
la. añ. M.j. radicũ altee capitũ
lilij albi añ. ℥.iij. oia decocta in
bꝛodio vel aqua pluuiali piſtẽ
tur ⁊ cribellent: deinde in deco
ctiõe cũ farina tritici fiat ẽplr̃m
ſolidũ: addẽdo olei violati bu
tyri recẽtis añ. ℥.ij. vitella duo
rũ ouoꝝ. Iſtd̃ emplr̃m maturat
ſtatim ſine attractione cũ ſeda
tiõe doloꝛis. ¶ Ex pte matura-
to maturatiõe nõ mltũ ↄpleta Inciſio.
locus incidat inciſiõe ad inſtar
capitis lune noue. ¶ In reliqs
vero ꝓ eius curatione: put iaʒ
dictũ fuit in ſuperioꝛibus capi
tulis: vʒ ꝓ eius digeſtiõe mũ-
dificatiõe incarnatione ⁊c. pce
dendum eſt. ¶ Et qꝛ ſolet iſtud
apoſtema fiſtulaʒ generare pe
netrantẽ ⁊ nõ penetrãtem inte
ſtinum rectum ratione ſue ma
gnitudinis: vel quia rõne mali
gnitatis materiei: vel qꝛ chirur
gicꝰ ſteterit per multũ tẽpꝰ ad
apertionem acciẽdũ: iccirco qñ
iſtud acciderit ꝓ earũ curatiõe
in nõ penetrãte recurrendũ eſt
ad capitulũ de fiſtula. In pene
trante vͦo ad capitulũ de fiſtu-
la ani neceſſariũ eſt trãſire. Jdõ
ꝓ tua neceſſitate illuc recurre.
¶ Et ſic deo dante ⁊c.

¶ Trac.vij. De apātib⁹ ſpatularum vſq; ad manus ⁊ partiū earum: habens cap̄.v.

Cap̄.j. ¶ Cap̄.j. De apoſtematib⁹ frigidis ⁊ calidis ſanioſis ⁊ nō ſanioſis ſpatularum.

Apa. ſpatularuz. ASTarū iuncturarū ſolerti ingenio ingentiq; diligētia propter periculum amiſſionis motus ipſaruz a bono chirurgo curāda ſunt.

Cura. ¶ Uniuerſalibus igitur canonibus obſeruatis de purgatione flebotomia ⁊ regimine vite eorum: ſic pficit curatio ſi non fuerit calida in pncipio adminiſtratiōe localiū domeſtice re ſoluētiū. Uelut vnctio cū oleo roſ. onfancino decoctiōe vmiū terreſtriū: q: ſumme valet i pncipio loca nerueſa cōfortando cum ſedatione. ¶ Itez ad eādē intētionē ⁊ vz vſq; ad pncipiuz

Linimētū. augmēti. ℞. olei roſ. completi olei onfācini aā. ℥.ij. olei camomil. ʒ.x. vmiū terreſtriū lotoꝝ cū vio. ℥.j.ß. croci. ℈.j. vini odoriferi. ℥.vj. camomil. mellilotí. ana. paꝝ bulliāt oia ſil' vſq; ad cōſummationē vini. Deīde fortiter colent ⁊ cū cera alba ſufficiēti fiat linimētū: ⁊ vtere locū liniēdo ⁊ deſup lanā ſuccidam ponēdo.

Nota. ¶ Et no. q ſi cū iſto linimēto adderent radicū altee ɔcocte ⁊ cribellate. ℥.iiij. i reſoluēdo cū cōfortatione ⁊ doloris ſedatione vſq; ad finē augmēti pñtancū remediū eſſet. ¶ Si vero apāta viderent tēdere i viā maturatōis ⁊ fuerit flegmōica curētur maturatiōe apātū ſanguieoꝝ. Si mixta curatiōe mixta curāda ſūt. Si cholerica: p eoꝝ curatiōe ⁊ maturatiōe vt cholericū curant: q̄re p hac intētione accōmodatiſſimū ē recurſuz hr̄e ad caplm de maturatione flegmonis ⁊ curatiōe heriſipile.

¶ Notādū ē vnū. Q̄ non admireris ſi plerūq; mitto te pro ſupplemēto curationis alicui⁹ itētiōis ad alia capl'a q: multis de cauſis hoc faciūt: q: plerūq; vnū caplm adiuuat alterū: tū propter longā ſermocinationē euitādaz. Gaudēt eţ vt in pemio nr̄o dictū fuit breuitate moderni: tū deniq; quia hoc facit ad vtilitatē legētium hūc librū q: plerunq; legendo vnū ca. ad alterū te trāſmittēdo p aliq̄ tua neceſſitate īpmq; legēdo doctorem reddit. Nota p vtilitate.

Inciſio. ¶ Demū maturato loco incidat nō expectando vltimam maturatōez. Nec ēt apāte exñte crudo ēſt inciſio faciēda: nā multū pfundādo ferꝝ i mēbro nerui tāgeret. Seqt igit q iſta iciſio dz fieri inter cruditatē ⁊ maturatiōez: vz nec mltū crudū: nec mltū matuꝝ apāa eē dz.

Digeſtio. ¶ Fctā iciſiōe digerat loc⁹ cū digeſtiuo d terebē. ⁊ vitello ouoꝝ addēdo olei ipericōis. ℥.ß. ¶ In ceteris vo itētionib⁹ p eaꝝ curatōe nō icōmodū ē: imo vtiliſſimū auxiliis ānotatis. c. de ſolōne cōtinuitatis neruoꝝ pcedere.

Nota. ¶ Th huic cura. vnū addere pponi. ſ. q a die iciſiōis vſq; ad pfectā digōnē loci mltū ad ppoſitū facit admiſtratio ſup loco infraſcripti ēpli: cui⁹ talis ſp fuit ordiatio nr̄a.

Emplr̄z ℞. folioꝝ maluarū folioꝝ altee ⁊ radicū ei⁹. aā. m. j. camo. mellilo. aā. m. ß. oia decoquant cū ſufficiēti quātitate aq̄ vſq; ad ɔſūmatiōez medieta

no: deinde i decoctiõe cũ farina fabaꝶ ⁊ ordei aut loco eoꝶ cũ me dul. pa. ad igne fiat emplm̃ ſoli dũ addẽdo oleiro. camomi l. cũ ebullitiõe vnuũ terreſtriũ an. ℥. ij. vitella duoꝶ ouoꝶ croci. ℈. j.

emplz. Iſtõ emplm loco digerẽdo materiã ad exitũ pparat cum ſedatõe dolorꝭ qb⁹ olb⁹ l digem⁹ i curatiõe iſta i pmis dieb⁹. ¶ Ceterũ ſi apata iſtoꝶ locoꝶ frida eẽ videref: tũc fctã euatiõe cõpetẽti ordiatoqꝫ bono vite regimine put. c. de vndimia dictũ fuit. vngar loc⁹ i pmis dieb⁹ cũ oleo camo. anetino ⁊ lilio atqꝫ roſato ⁊ deide lana ſuccida bñ carpta ta ſup põat. Et ſi reſolutio maior neceſſaria fuerit cũ ẽplis reſoluẽtib⁹ pcedẽdũ ẽ: velut ẽplo de ſapa cũ farinis dſcriptiõe noſtra ordiato caplo ð neruis ⁊ capitulo de cura vndimie: vel cũ emplo de reb⁹ anodinis magrali. ¶ Uerũ ſi apata hmõi via iſta videret nõ poſſe reſolui: imo tẽdere ad maturatiõez: tũc maturer loc⁹ maturatiuo magrali ð

no. maluauiſco ⁊ faris multoties i añcedẽtib⁹ caplis ordiato. Deĩn fctã aptiõe digerat loc⁹ ⁊ mũdificet. Et in reliqs itẽtiõib⁹ p eoꝶ cura mõ iã dicto i cura apatũ caloꝶ pcedẽdũ ẽ. Duo tñ huic curatiõi addẽda ſũt. Unũ vꝫ qꝫ i ẽplo applicato tpe digõnis vtiliſſimũ ẽ iterpõere farinã fabaꝶ ⁊ dcoctiõe modicũ lixiuij. Alterũ vo ẽ qꝫ i mũdificatiõe ſi neceſſe fuerit poteſt accedere ad vnguẽtũ egyptiacũ mixtũ cũ vnguẽto aploꝶ vl ad puluerẽ nrꝫ carnis male ẽmotiuũ. Hoc totũ dico faciẽdũ eẽ dũmõ medicamia debilr mũdificãtia locũ et vl i hac itẽtiõe ſi habuerit. ¶ Et

hoc puto fili mi cariſſime dei munere p hac curatione tibi ſufficere: cuius nomen in ſecula ſeculorum ſit benedictum.

¶ Capitulum ſecundum. De adiutorij ⁊ brachiorũ apate. Ca. ij.

Apoſtemata iſtorum locorum nõ ſunt tã piculoſa ſicꝫ apata ſpatulaꝶ. Et rõ. qꝛ iſta loca nõ tãte ſunt neruoſitatis nec etiã i regione iuncturarũ ſicut ſunt predicta. Imo ſunt pm̃i carnoſa ⁊ muſculoſa. Ideo ſunt faciliorꝭ reſolutionis ⁊ maturatiõis qꝫ q i locꝭ neruoſis ⁊ iũcturoſis euenuit. Apa adiutorij.

¶ In pncipio ſi apata calã fuerit loc⁹ linied⁹ ẽ cũ oleo ro. calido ⁊ cera at. cũ oleo liqfcã: cui addere pa bolo armeni parũqꝫ croci ſi niſi vtiliſſimũ ẽ. ¶ Adeã dẽ itẽtiõez. ℞. albumina duoꝶ ouoꝶ cum ſuis vitellis: olei ro. onfancini olei completi odorꝭ feri añ. ℥. ij. ſucci plãtagis. ʒ. x. omnia cõqꝛ aſſentur adinuicez addendo farine ordei: farine fabarũ añ. ʒ. vj. miſce ⁊ vtre deſuper more emplaſtri quia i pncipio dolorez ſedat cum aliqua reſolutiõe materie fluxe ⁊ loci confortatiõe ne materia ante cedens ad cõiunctam tranſire valeat. In pncipio. Liniment̃u.

¶ Si vo iſta non valẽt ſed omnimodo maturari velle videtur: maturentur ſic. ℞. foliorꝫ maluarum et violarum ana. M. ij. capitum liliorum albo rum. ℥. ij. omnia in aqua decocta piſtentur et cribellentur: deinde cum farina tritici fiat emplaſtrum: addendo butyri vncias duas: pigꝛedinis por Maturatiuũ

cie.ʒ.ſ.ß.Et ſivis q̄ habeat ma
ioꝛē maturationē addāt farie
Inciſio. fenugreci ⁊ ſemis lini. ¶Facta
maturatōe icidat loc⁹ ꝫ lōgitu
dinē ſatis ꝓfunde ſi mā fuerit
ꝓfunda.Deinde ipleat licinūſi
cū albumie:oui ⁊ ei⁹ vitello illi
nitis d̄ſup ſtuppatas i eadē ıne
della madefactas ponēdo.Dei
de loc⁹ cū vitellis ouoꝝ ⁊ tere=
bētina vſq̄ ad pfectā digōnē di
gerat.¶Poſtmodū mūdificet
Mūdificatiuum. vlc⁹ mūdificatiuo de apio vł de
melle ro.cui⁹ talis pōt eē oꝛdia
tio.℞.tereben.clare.ʒ.ſ.ß. mel
lis roſ.ʒ.vj.oīa bulliāt paꝝ vni
ca ebullitiōe:deide addant vi=
tellū vni⁹ oui recentis creci.℈.
ſ.farine oꝛdei cribellate.ʒ.me=
diā miſce ⁊ vtere ſup tincta:qꝛ
mūdificat cū moꝛdicatiōe pua.
Aliud ¶Uel facias ſic.℞.mellis ro.ſi
rupi ro.aā.ʒ.ſ.tereb.clare.ʒ.x.
bulliāt paꝝ cū.ʒ.j.ſucci plāta.
deinde addant farie oꝛdei ⁊ fa
baꝝ bñ cribella. aā.ʒ.ß. ſarco=
Nota. colle.ʒ.j.croci paꝝ.¶Et qꝛ iſta
loca ꝑꝑſpiſſitudinē carnis ⁊ mu
ſcloꝝ ⁊ apātū magnitudinē ple
rūq̄ i cauernoſa vlcera ſolēt cō
uerti:q̄re ꝑ ei⁹ mūdificatōe au
xilia d̄biliora mūdificātia pro
eoꝝ mūdificatiōe n̄ ſufficiūt.Ic
circo i iſto caſu ꝑ ſufficiēti mū=
dificatiōe ope p̄ciū ē ad caplm
d̄ cura cauernoſoꝝ vlceꝝ trāſir
q̄re ꝑ hac itētiōe illuc recurre.
¶Celebrata p̄terea mūdifica=
tiōe loci accōmodate poſſet ad
miſtrari alteꝝ quoꝛūuis d̄ duo
bus mūdificatiuis añdictꝫ q̄b⁹
ēt addita ſint infraſcripta.℞.
thurꝫ.ʒ.ij.mirrhe aloes.aā.ʒ.ſ.
⁊ ß.miſce qꝛ mūdificādo paula
tim icarnat.¶Deiq̄ loco icar
nato vnguētū de minio qd̄ ſꝑ ē

adminiſtrādū a p̄ncipio mūdifi
catiōis vſq̄ ad pfectā ſigillatio
nē:⁊ puluis ēt magr̄alis cicatri
zatiu⁹ l ſupioꝛib⁹ capl'is oꝛdia
t⁹ vlc⁹ potētiſſime ad cicatricē
ꝑducūt.¶Ulteri⁹ ſi apātai ſtaꝝ
partiū frigida eē videt vt plerū
q̄ dictū fuit i añcedētib⁹ capl'is
ꝑ eoꝝ reſolutiōe ⁊ maturatiōe
eiſdē auxilijs reſolutiuis ⁊ ma=
turatiuis ꝓcedēdū eſt.¶In ce
teris ꝯo itētiōib⁹ fctā matura=
tiōe ⁊ inciſiōe loci añdicta cura
tione accommodate ꝓcedat.
¶Et ſic deo dante ⁊c.

¶Ca.iij.De apātibus calidis Ca.iij.
manuum ⁊ digitorum.

Iſta apoſtemata apāta digitorum.
cū magna diligē=
tia a medico cu=
rāda ſūt ꝑꝑ vtili
tatem ſui exerci=
tij quia appellat
organum organoꝝ:quo cete=
ra fabꝛicant organa:ē ēt mēbrū
valde ſenſibile ⁊ aptū ꝑꝑ ei⁹ ſen
ſibilitatē doloꝛes vehementes
magnaſq̄ leſiōes cauſare.Quā Cura.
obꝛē i curatiōe apātū calidoꝛū
iſti⁹ loci vłib⁹ canōib⁹ obſerua
tis:varia ac diuerſa auxilia re
q̄runt ſꝫ q̄ diuerſa tpa iſta apā
ta habēt.¶In p̄ncipio itaq̄ vn In p̄ncipio.
gat loc⁹ cū oleo ro.onfancio ⁊ Defenſiuum.
paꝝ olei vio.(ſi cholera fuerit
cū ſāguie)liq̄factꝫ cū modico ce
re al.⁊ paꝝ croci parūq̄ ſādalo
rū oīꝫ ⁊ paululū boliarmeni:qꝛ
mirabilꝫ ē opatiōis in p̄ncipio.
¶Uel facias ſic.℞.olei roſ.con Aliud
pleti onfācini.aā.ʒ.ij.lactꝫ mu
lieris.ʒ.ß.ſucci plātagi.ʒ.vj.al
bumina triū ouoꝝ cū ſuis vitel
lis:oīa cōquaſſent adinuicē ad
dēdo farie oꝛdei.ʒ.ſ.⁊ bulliant
vnica ebullitōe ⁊ cū pethecalis

actualr̄ applicēt. Et iſta valent
In augmēto vſq; ad tp̄s augmēti. ¶ In aug-
mēto ꝟo cū repcuſſiuis mollitiua domeſtice reſolutiōis conue
Auic. niūt. Imo (vt inquit Auicē. c. de
apāte ſāguineo) quāto pl⁹ apā
vr i pncipio icremēti augmētū
accipere ꝛ ꝟſus ei⁹ finē trāſire:
mollitiua rſolutiua debēt vice
re ꝟtūtē repcuſſiuoꝝ. Et ꝟba ei⁹
ſūt iſta. c. de ſrone. Et quāto pl⁹
addit apā in augmēto tāto pl⁹
addevīz mollificātiū. Cui⁹ grā
emplz. exēpli talis ꝑt eē ordinatio. ℞.
roſaꝝ maluaꝝ. añ. M. j. olb⁹ in
brodio pigui decoctis piſtatis
ꝛ cribella. i decoctiōe deīde cuz
farina ordei ꝛ tritici fiat emplz
ſolidū: addēdo olei ro. camōil-
lini. añ. ℥. ß. vitella duoꝝ ouorū
croci. ℈. j. Iſtud ḡ emplz (vt ptz
ꝯſiderāti igredictia) eſt em ꝟtu
te mollitiua rſolutiua cū aliq̄li
repcuſſiōe: q̄b⁹ duab⁹ itētiōib⁹
indigem⁹ ꝓcuratiōe iſti⁹ apātꝭ
In ſtatu. i tpe augmenti. ¶ In ſtatu vero
apāte tēdēte i viā rſolutiōis ta
le pōt eē rſolutiuū. ℞. medulle
panis decocte cū decoctione ca
mōil. mellilotí altee vſq; ad ſpiſ
ſitudinē addēdo olei camomil
li. aneti. añ. ℥. j. ß. olei lilioꝝ al-
boꝝ. ʒ. vj. croci. ℈ j. miſce ꝛ vte
re q̄ mirabilis eſt opatiōis i re
In declinatione emplz. ſoluēdo. ¶ In declinatiōe ꝟo vz
iſtud emplm. ℞. diaquilōis al-
bi. ℥. iij. ſepi hyrcini olei de li-
lio et de camomilla. añ. ʒ. vj. te-
rebētine clare. ʒ. iij. ad ignē cū
cera alba ſufficiēti fiat cerotuz
addēdo croci. ʒ. ß. farie fabarū
Maturatio. ʒ. x. ¶ Veꝝ ſi curatiōe añdicta
apāta iſta videātur nō poſſe re
ſolui: imo oīmō maturari: tunc
maturent cū emplaſtro d̄ mal-
uis ꝛ violis: farina ordeacea ꝛ

aliis iā plurib⁹ in locis deſcri-
pto. ¶ Deinde celebrata matu Aptio
ratiōe loc⁹ aperiēdus eſt ſm lō
gitudinē neruoꝝ ꝛ caute ne ner
ui tāgant: quo facto impleatur
locus albumine oui ꝯquaſſato
cū ſuo vitello ꝛ paꝝ croci. ¶ In Digō.
ſequēti vero die cū digeſtiuo d̄
terebētina digeſtiōē ꝛ ꝓ cura po
nēdo vſq; ad tres vl q̄tuor dies
a die inciſiōis ifraſcriptū ēplaſ-
truz. ℞. farine ord̄. li. ß. ꝛ tātū- emplz.
dez farine fabaruz decocte vſq;
ad ſpiſſitudinē ſolidā i d̄coctio
ne maluarū violarū camōille ꝛ
paꝝ altee: addēdo i fine coctu-
re olei camo. ro. añ. ℥. ij. vitella
duorū ouorū croci parū. iſtd̄ ei
emplm amice mirabiliter dolo
rē ſedat partes etiā duras re-
ſoluēdo ꝛ materiā ad exitū pre
parādo. ¶ Pro icarnatiōe pre-
terea ꝛ aliis intētiōibus i cura
tiōe iſtorum apātuz in quib⁹ fa
cta fuit inciſio: nō ſecus ꝓcedē-
duz eſt q̄ iā pluries cōmemora
tuz eſt in ſupiorib⁹ capitulis lo
corum neruoſoruz velut ſpatu
le cubiti ꝛ huiuſmodi. ¶ Deni-
q; ſi apāta frigida eē videātur
ſanioſa ꝛ nō ſanioſa: pro eoruz
cura currendū eſt ad curatiōez
apoſtematū frigidoruz de qui-
bus locis ſuperius dictuz eſt: ſi
cut ſpatule ꝛc. quia q̄ dicta ſūt
in curatiōe apoſtematum frigi
doruz cubiti ſpatule colli ſpine
q; ꝛ dorſi hic celeberrime viden
tur valere. Ideo nō oportet rei
terare que ibi deſcripta ſūt: vn
de ꝓ tua neceſſitate illuc recur
re. ¶ Et ſic deo dāte cōplet⁹ eſt
ſermo preſentis capituli ꝛc.
¶ Ca. iiij. de apoſtematib⁹ ſcli C. iiij.
roticis digitorum: manuum et
pedum.

Apata digitorū ſciatica.

Circa pedum manuūq; digitorum iuncturas apata ſiatica et melica preſertim in pueris et puellis a quatuor vſq; ad quatuordecim annos et vltra oriri ſolent quorum humores ſubtiles cōuertuntur in venenū aliquā: et ſua venenoſitate os et ligamētū: imo frequentiſſime os corrūpūt ac carnē et ligamētū ſic facit vētoſitas ſpiritus et in apavētoſitas cāet ab humor calido.

Cura. ſimo. ¶ Curatio itaq; iſtorum apatū tribus intentionibus cōplet. Prima in ſui cōeſtiōe et potu bonorum humorum generatiuis. Secunda in purgatiōe materiei peccātis. Tertia in adminiſtratiōe localiū.

Prima intētio. ¶ Prima itētio quae est vt tā ordiare in ſua comeſtiōe et potu ſic cōplet. ¶ Comedat patiēs optimas carnes auiū pullorum et gallinarum: et ēt quadrupedū: ſicut carnes caſtrati vituli hedi et huiuſmodi. Aues tamen aquaticas et paludinas vitare debet. Sed in arboribus pratis et nemoribus degētes vti licet procedūt. Carnes inſup groſſe humorem groſſum flaticū et melicū generantes: omnino vitāde ſunt. Similiter dico de carnibus bouinis pecudis porcinis bufalis et earum curſu currētibus: quas et carnes potius aſſatas quam eliratas patiēs cōedat. Pro

Secunda. ſecunda praeterea itētiōe quae est materiam peccātē euacuare cōplet purgatiōibus virtutē habētibus corpus a materia peccāte euacuare etate et virtute cōſentiētibus. Cuius exempli gratia talis poterit eē ordinatio. ℞. diacaptoliconis. ʒ. ß. diafinicōtis. ʒ. ij. miſce et cū zuc. fiat bol. Prius tamen capiēdo per ſex dies hūc ſirup. ℞. ſiru-

Sirup. pi ace. cū duobus vezſiru. de duabus rad. cū ace. ſiru. de ſtichad. melk ro. colati an. ʒ. iij. aquarum fumiterre capillorūve. an. ℥. j. miſce. Itē ad eādē itētiōē medicamē in iſto caſu ē valde pectare: purgās materiam peccātē paulatie. ℞. ſirupi de ſtichados: ſiru. vio. an. lib. ß. melro. ℥. ij. turbith praeparati. ʒ. iß. agarici trociſc. ʒ. x. polipodij quercini. ʒ. vj. foliorum ſene. ʒ. j. omnia ſubtiliſſime pulueriſentur: et cū zuc. albo ad ignē parū bulliēdo fiat electuariū addēdo piperis lōgi et rotūdi cinamomi an. ℈. aniſo. ʒ. j. ß. ¶ Et no. quod doſis eius debet eē ſecundum etatē et virtutem patiētis. Sit tamen quātitas mediū coclearis vſq; ad vnū et ſumat in aurora ipſum ieiunādo per ſex horas: et vtatur in purgādis omnibus humoribus frigidis mirabiliter.

Tertia itētio. ¶ Tertia deniq; itētio quae cōplet adminiſtratiōe localiū ſic fit: vtq; quod procedat cū reſolutiuis et mollificātibus vt plurimum imo quaſi ſemper vidimus vt nōnulli teſtātur huius apata ad ſanioſitatē peruenīſſe.

Reſolutiuū. ¶ Reſolutiuū itaq; tale eſſe. ℞. rad. altee ℥. iiij. rad. irios. ℥. j. olbus in aqua decoctis piſtatis et cribellatis cū infraſcriptis rebus fiat cero-

Cerotum. tum. ℞. diaquilonis albi gūmati. ℥. iiij. pinguedinis galline pinguedinis anatis an. ℥. ß. olei camo. de lilio. an. ʒ. vj. olei anetini de ſpica an. ʒ. v. yſopi cerotiGa. ʒ. x. miſce ad ignē omnibus liquefactis cū ſupradicta cribatura iterū parum bulliēdo cū cera noua ſufficiēti fiat cerotum quod in iſto caſu vni cū eſt remediū. ¶ Applicatio ēt ſpōgie poſt huiuſmodi cerotū vtatur in infraſcripta decoctiōe madefacte

Decoctio. ide ſup loco falciate. ℞. vini nigri lb. ß. lixiuij barbitōſoris lib. ij. aceti. ℥. ij. radicū altee. ℥. iiij. irios. ℥. j. ß. camo. mellil. aneti

añ.ʒ.ß.furfuris aluminis ro
che añ.℥.ß.mellis.ʒ.x. ſtercoꝛ
capuni.℥.j.bulliāt oīa ſimꝰ vſq
ad ꝯſummationē tertie ptꝭ:dei
de colent ⁊ vtere moꝛe q̄.s.dixi-
mꝰ:q2 ī iſto caſu p̄ſentaneum
remediū eſt.¶Ueꝝ ſi cōtigerit
iſta apata ꝑ ſolutiōe añdicta ad
reſolutionē ꝑuenire nō poſſe.
Imo potiꝰ videant velle matu
rari maturēt ꝓut cetera apata
frigida iuxta auxilia ī ſupioꝛi-
bus capl'is ānotata.Deinde lo
cus apiēdꝰ eſt cauterio actuali
vel potētiali vel ferro ſꝫ īcidē
ti:lꝫ rōne materiei nō ſit ita cō
ueniēs.Deīde vulnꝰ ſicut cete
ra aduſta vulnera cū mollitiuꝫ
curādū ē.¶Et ſi os coꝛruptum
fuerit:ꝑ eiꝰ curatiōe ꝓcedēdū
ē curatiōe tradita.c.ð oſſis coꝛ
ruptōe.¶Remota oſſis coꝛru-
ptiōe ꝑ eiꝰ īcarnatione mūdifi
catiōe ſigillatōe ꝓcedēdū ē ꝓut
Unguē-tum. ī ſupioꝛibꝰ capl'is pluries dictū
fuit.Unguētū tñ egyptiacum
mixtū cū vnguēto aploꝝ ī iſto
caſu eſt optimū mūdificatiuū.
¶Incarnatiuū quoq de ſarco-
colla ad intētionē īcarnādi ſin-
gulare eſt.Pꝛo ſigillatiōe autē
puluis cicatrizatiuꝰ cū vnguē-
to de minio ⁊ lotione aque al-
luminoſe optimum remedium
Cap.v est.¶Et ſic deo dāte ⁊c.

¶Capitulum quintū.De apo
ſtemate digitoꝛum quod pana
ricium nuncupatur.

Panaricium. Panaricium vtiq eſt
apa calidiſſime natu
re venenoſū in tantū
ꝙ ſua ingenti vene-
noſitate ⁊ caliditate
coꝛrūpit neruū:⁊ aliqñ os dolo
rem clamoſum atq acutiſſimū
⁊ validā febꝛē generando. Et
aliqñ.(vt inquit Guil.pla.)pa- Guil. pla.
tiētē interficit.Et ego plures
vidi ex iſto moꝛbo vitā cū moꝛ
te cōmutaſſe. ¶Canō itaq ī cu Canō.
ratione iſtius apatis eſt: vt in
pꝛincipio facta flēōmia baſilice
bꝛachij ꝯ̄rij facta euātione coꝛ-
poꝛis cū electuario ſucci roſ.⁊
ꝯfectiōis amech ac caſia vl' dia
captolicōe in pꝛincipio ſtipticis
medicaminibꝰ ꝓcedat:quoꝛū
ꝑma foꝛma talis ē.℞.duo gña emplꝫ.
gnatoꝛū itegroꝝ decoctoꝝ ī de
coctiōe oꝛdei roſarū balauſtia
rū ſumach.Deinde oībꝰ piſta-
tis ⁊ cribellatis ad ignē cū fa
rina lētiū oꝛdei ⁊ fabaꝝ parūq
decoctiōis p̄dicte cū hmōi cri
bꝛatura ad ignē fiat ēplꝫ ſolidū
addēdo olei roſ. onfācini olei
mirtini añ.℥.j.ß.croci.℈.j.¶Ul' Aliud
facias ſic.℞.farie lētium farie
oꝛdei farie fabaꝝ añ.℥.j.mira-
bolani citrini.ʒ.j. gallarū tin
ctoꝝ.℥.ß.bulliant oīa cū vino
gnatoꝛū ⁊ paꝝ aceti roſ.vſq ad
ſpiſſitudinē ſolidam:addendo
olei roſ.onfācini.℥.ij. ¶Et no Nota.
ta ꝙ ſi iſta auxilia viderent̄ cō
ferre huic moꝛbo:ita ꝙ p̄ſtent
ſedationē doloꝛis:tūc cum eis
trāſeūdū eſt.¶Si vo doloꝛ in
dies poſt applicationem eoꝛū
augeri videt̄:tūc ſtatim ad ma
turatiuū de maluis ⁊ violis fa
rineq oꝛdei omnibus ſꝫ artē
in hmōi decoctiōe decoctis cū
butyꝛo ⁊ vitellis ouoꝛū empla
ſtrū faciēdo recurrendum eſt:
qð ꝑ duos dies ſup loco appli-
cetur.¶Deīde nulla melioꝛ me
dicina eſt q̄ ꝓtinus cādēti fer-
ro locum aperire ſm lōgitudi-
nem in ſummitate digiti.Iſta
el cauterizatio lꝫ ꝙ nō ſit ſecu
ta maturatio loci cōpleta ple-

rūq; digitū cōſeruat ne fiat cor
ruptio in neruo ⁊ oſſe:⁊ cū hoc
interdum dolorem ſedat.¶Et
qr aliqñ ſunt nōnulli qui huiuſ
modi cauterizatiōnē repudiāt
⁊ ipm̄ pati nolūt.Ideo in iſtis
neceſſariū eſt vtiq; vlterioꝛ ma
turatiōe procedere.Quare ce-
lebrata maturatiōe locus fer-
ro bene incidenti aut ruptorio
de capitello materia exiſtente
ad ſummitatem cutis aperien
dus eſt Deinde mūdificetur lo
cus vnguēto egypſiaco mixto
cū vnguēto apoſtoloꝝ;aut cum
puluere noſtro corroſiuo;vl' cū
trociſco noſtro de minio ſi opꝰ
fuerit.Ultimo loco purificetur
locꝰ poſt adminiſtrationē cor-
rodentium cū melle roſato vel
cū abſterſiuo de apio.Incarne
tur deinde locus ſeu vlcus cū
puluere incarnatiuo;cuiꝰ talis
eſt ordinatio.℞.aloes epatici.
ʒ.iij.mirrhe thuris ſarcocolle
añ.ʒ.ſ.miſce.Et ſi adderēt tere
bētine clare.ʒ.v.mellis roſ.co
lati.ʒ.ij.vtiliſſimū erit.Demū
ſigillet locꝰ puluere nr̄o ſigilla
tiuo cum lotiōe aque alumino
ſe ⁊ vnguēto de minio.de qui-
bus omnibꝰ in antidotario no
ſtro licet de eis pluribus in lo
cis ſecuti ſumus mentionē fa
ciemus.

¶Tractatus octauus de apo-
ſtematibus ancharum coxarū
tibiarum ⁊ partium earundē:
⁊ etiā de apoſtemate epatis ſto
machi ⁊ de ſcrophulis et fugil
aſſellarū.habens capitula.vij.

Cap. ¶Capitulum primum
de appſtematibus an-
charum calidis vel fri
gidis ſanioſis ⁊ nō ſa
nioſis.

Apoſtemata Apata ancharum.
iſtarū partiū ꝗdā
ſunt in ptibus exte-
rioribus procedenti
bus velut teſticulorum burſe
inguinis ani.⁊ virge quorum
locorū egritudines apoſe in ſu
perioribꝰ capitulis cōmemora
te fuerunt vna cum earū cura-
tiōe.ƌ his vero ꝗ i ptibꝰ cōtinē
tibꝰ eueniūt hic tm̄ erit ſmo. Cura.
¶Curatio itaq; iſtoꝝ apatūtā
calidoꝝ ꝗ̄ frigidoꝝ nō differt
a curatiōe cōi alioꝝ apatū ƌ ꝗ
bus i añcedētibꝰ caplis plena
rie locuti ſumꝰ.Iccirco ſi ſunt
frigida:p eoꝝ maturatiōe ⁊ re
ſolōne put frida curēt. Siliq;
mō ſi calida;vt calida.¶Si ꝟo
iſta apata ad maturatiōnē p-
uenerint:incidant:mūdificent
⁊ icarnent:vt in ceteris intētio
nibꝰ vſq; ad pfectā ſigillatiōnē
⁊ iuxta doctrinā traditā i pno
miatꝫ caplis pcedēdū ē.¶Unū Nota.
tn̄ nō omittā ꝙ i cognitiōe ſa-
niei i loco gñate aut ñ gñate
viro expto opus eſt pp̄ter ſpiſſi
tudinē muſculoꝝ ⁊ carnoſitatē Guil. pla.
plurimā loci.Iōbonꝰ Gui.pla.
in tēpeſtate ſua vt ipſe pluribꝰ
in locis carnoſis retulit aduer
ſus alios medicos tenentes cō
tra ipſum apa nō eſſe ſanatū
maximum honorem cū nō pua
vtilitate reportauit:qr corā p̄-
nolatis medicis inciſionem fa
ciēdo pfundā manibꝰ ſuis ma
gnā quātitatē ſanioſitatis in
loco reperit.¶Et ſic deo dante
ꝯpletꝰ eſt ſermo pñtis.c.cuius
nomē ſit benedictum.

¶Cap.ij.De apoſtematibꝰ ca Ca.ij.
lidis ⁊ frigidis coxarū genuū
⁊ tibiarum.

Apata coxaꝝ. A Poſtemata iſtoꝝ locoꝝ i eoꝝ curatiōe nihil hn̄t ꝓprij a curatione ſpatule ⁊ cubiti ⁊ adiutorij ac bra
Cura. chioꝝ. ¶ In oib⁹ ergo ſuis itētiōib⁹ curēt hmōi apata curatōe ibidē tradita. Solū ꝗ̄ vno videt̄ differre: quiſta loca nō idigēt exercitio ſiue de ambulatiōe: imo ꝗ̄es quātū ſit poſſibile neceſſaria ē. ¶ De genu aūt tumore antiquo ⁊ ventoſo humorali ⁊ aquoſo in ifraſcripto capitulo ſpecialis fiet mētio. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.

Ca.iij. ¶ Capi.iij. De tumore genu.

Tumor genu: G Enu plerūq̄ ſolet apari apate calido ſanioſo vl̓ nō ſanioſo aut frigido vētoſo hūorali vel aꝗ̄ſo. ¶ Si
Cura caldi. calidū fuerit: curat̄ curatiōe tradita de apate cubiti calido vel frigido: qꝛ ibidē iuenies me de eoꝝ curatiōe plēarie locutū fuiſſe: ꝗ̄re ꝓ tua
Cura frigidi neceſſitate illuc recurre. De curatiōe aūt frigidi apatis nūc ſermo faciēd⁹ eſt. In p̄mis fctā euatiōe corpis ordiatoq̄ regimine ꝓut natura hūoꝝ poſtulabit narrare decreui q̄dā auxilia q̄ cū honore ⁊ vtilitate exꝑti ſum⁹. ¶ Et p̄mo ſi tumor fuerit antiqu⁹ ⁊ nō mľtū dur⁹. Em
emplꝫ. plꝫ de ſtercore caprino cū puſca q̄ ꝺ̇ꝛ aquatū ex recētibus vinacijs cōfectū ⁊ farina ordeacea i dolore genu ātiquo ⁊ tumefa
Pādetarius ctione: vt inq̇t Pandetari⁹ ca. ꝺ ſtercore caprino (ꝑ̄taneū remediū ē qꝛ inq̇t ⁊ mirat⁹ ſū q̄ſuo s cū quāta celeritate hō ille cū hmōi emplo ſanat⁹ fuit: qꝛ diuti⁹ laborabat i genu tumore ⁊ dolore antiq̄. ¶ Ego āt maiorē vtilitatē reperi fere i oib⁹ tumorib⁹ genu i infraſcripto emplo
Aliud. ℞. farine faba. farine ordei an̄. ℥. iiij. furfuris bn̄ triturati. M. ij. ſtercoris capꝛ̇ni triturati li. ß. camo. mellilotí triturati ana. M. j. cū lixiuio ⁊ ſapa ſufficiēti de oib⁹ fiat emplꝫ ſolidū addēdo olei camo. anetini an̄. ℥. ij. Iſtō emplm̄ etem̄ reſoluit vnūquēq̄ tumorē vētoſum genu ēt cū reſolutiōe materiei hūoral̓ ⁊ ſedatiōe doloris. ¶ Et ſi fuerit hūoral̓ materia frigida ū ꝫ admixtione materiei cal̓e: loco lixiuij vtiliſſimū eſt ponere decoctionē altee muſcilagloſaꝫ. ¶ Spōgia q̄ꝫ madefacta i ꝺcoctiōe rerū reſoluētiū ⁊ carminātiua: vt ifra ꝯtinet̄: vcꝫ ꝙ ſuꝑ genu ꝯdecēs faſciatura i iſto cau ſurā hꝫ ꝟtutē. ¶ Multa em̄ in mediu poſſeꝫ tibi auxilia ꝺſcribere i hac curatiōe a doctorib⁹ cōmemorata: q̄ breuitatis gr̄a ⁊ pauce vtilitatꝭ ꝯticeſcā. ¶ Si ꝟo apa aq̄ſuꝫ eē vr̄: ꝓ ei⁹ deſiccatiōe recurre ad capl̓m de curatiōe hernie aq̄ſe: qꝛ ibidē vtilē doctrinā iuenies, vtiliaq̄ auxilia ꝓ hac curatōe. ¶ Et ſic deo dāte cōpleta eſt doctrina p̄ntis capl̓i: cui⁹ nomē ſit benedictū.

¶ Ca.iiij. De apatib⁹ pedū calidis ⁊ frigidis: ⁊ de auxilijs facientibus cadere vngues corruptos: ⁊ de carne ſuꝑflua naſcēti in partib⁹ dextra ⁊ ſiniſtra vnguis: ac de inciſione capitis vnguiꝫ corruptarum. C.iiij.

C Uratio apatis iſti⁹ loci nō differt a cura

tiōe tā calidi ꝙ̄ frigidi apatis
dita.c.de curatōe apatis man⁹
ꝛ digitoꝝ. Igit̄ ꝓ tua neċitate
i curatiōe iſti⁹ apatis capl'z pre
notatū reuide:ꝛ iuxta ei⁹ doctri
nā ꝓcedere debes:qꝛ iſta ambo
mēbꝛa ſunt neruoſa ꝛ iūcturaꝝ
plena:ꝛ oīa ibidē deſcripta rō
ne materiei ꝛ rōne ꝯpletiōis mē
bri ad hāc curatiōnē ꝯuenictiſ
ſime pōt admīſtrari. ❡Cōtigit
ꝑterea ſepenūero vngues digi
toꝝ man⁹ ꝛ pedis i locis deſcri
ptis i rubrica ꝯtaminari:q̄rum
curatio multum neceſſaria eſt.
Tū qꝛ exercitiū ābulātiū ꝓhi
bet ſi fuerit i pede. Si i manu:
exercitiū q̄tidianū dolorē non
paruū cauſādo. ❡Quāobrē ſi
vnguis fuerit valde corrupt⁹ i
corona ꝛ laterib⁹ ei⁹ cū vlcera
tiōe ſatis antiq̄ ꝛ nulla alia me
dicina ꝓtulerit i rectificādo eā
tūc nō niſi expeditiſſimū ē to
tū vnguē vndiq; raſpatorijs at
tenuare ſeu ſubtiliare. Deinde
ſcarpo bñ icidēti p'ib⁹ in locis
Mollificatiuum. vnguis ſubtili ingenio pforet̄.
Poſtmodū p tres dies molliſi
cet̄ loc⁹ mollificatione iſta. R.
folioꝝ malua. ꝛ viol. ꝟ. i. deco
ctis i aq̄ piſtēt̄ ꝛ cribellēt̄ i dco
ctiōe cū farina tritici ꝛ p̄dicta
cribꝛatura ad ignē fiat empl'm
ſolidū addēdo carnis pomoꝝ
ſub prunis decoc. ℥. iij. pingue.
emplz. galline anatis olei vio. butyri
añ. ℥. vj. miſce ꝛ vtere more em
pl'i tpe iā dicto. ❡Quo facto ap
plicet̄ ifraſcriptū emplm. R. a=
py riſi recēt̄ ſubtiliſſime piſta=
ti. ℥. j. cātaridarū ablat̄ capiti
bus ꝛ alis. ℥. j. fermēti de farina
tritici. ℥. ij. miſce ꝛ adiūcē ꝯtū
dēdo ꝛ optie piſtādo fiat admo
dū empl'i:q̄ cū petia ytaꝝ ſup vn
gue tm̄ ꝛ parū pl⁹ ꝛ cū ipſo pſe
uerādo donec coq̄ueris carnē
ſub vngue corruptā eē: deinde
ꝓcura caſū vnguis cū empl'o
de maluis mollitiuis ſup⁹ or=
diatis. ❡Uel cū butyro calido: vnguētum.
remoto vngue locus cū aq̄ or=
dei ꝛ zuc. lauet̄:ꝛ vnguētū ō mi
nio deſup applicet̄ p q̄tuor dies.
❡Deinde capelluz de cera no=
ua odorifera ꝯfectuz ꝛ parum
olei ro. paul'r lūꝙ tereb. vtilere
mediū ē ſup vnguē ipoſitū:qꝛ
vnguē natiuitatē pcurāt. ❡At
ſi p̄dict⁹ vnguē tm̄mō corrupt⁹
fuerit i vno vl' ābob⁹ laterib⁹
ꝛ cū carne ſupflua āputet̄ vltīe
dicamie acuto extirpet̄:vel in
p̄mis cū puluere nr̄o carnis ſu
pflue remotiuo ſine dolore aut
cū ſpōgia aliq̄ntulū cōbuſta ꝓ
cedēdū eſt. Si ꝟo iſta nō valēt
ad ruptoriū nr̄z ō capitello vl'
trociſcū de minio neceſſariū ē
trāſire. Quo facto ſi forfice ſubti
lis aculei ſiue pūcte bñ icidēt̄
vnguis vſq; ad extremitatē cor
ruptiōis ei⁹ itegre icidat̄. Dei=
de cū vnguēto ō minio ꝛ lotio
ne vini ſtiptici decoctiōis roſ.
mirtiloꝝ atq; alumis ac pulue
re nr̄o cicatrizatiuo loc⁹ ſigil=
lādus eſt. hec iſp i iſto caſu fuit
curatio nr̄a:quā ſepi⁹ expti ſu
mus cū honore ꝛ vtilitate nō p
ua. ❡Et h̄ puto tibi ſufficere ꝓ
curatiōe p̄ntis. c. deo dāte ꝛc.

❡Ca. v. De apate calido ꝛ fri= Ca. v.
gido in exterioꝝ ꝛ iterioꝝ par
te ſtomachi contingenti.

Apoſtemata iſti⁹ loci Apata ſtomachi.
ſunt valde timoroſa
preſertīz que in par
te intrinſeca exiſtūt:
q̄ ꝟo ꝛ pte extrinſeca
mioꝝ ſūt pīcli. ❡Signa āt cali Signa

dor᷑ ꝛ frigidor᷑ apatũ de q̃b⁹ i libro pmo de apatib⁹ in vlibus plenarie locuti ſum⁹. ¶Uniuerſalib⁹ itaq᷑ canonib⁹ obſuatis de purgatiõe flebothomia ꝛ vite regimie i ſua comeſtiõe ꝛ potu. ¶Si apata fuerit cala ꝛ i exteriorib⁹ ptib⁹: tũc cũ reſolutiuis ꝯtutẽ aliq̃lẽ ꝯfortatiuã loci hñtib⁹ i pmis dieb⁹ pcedẽdum eſt: q̃rũ grã exẽpli talis ꝑfẽcõ ordinatio. ℞. olei camomillini. ℥. j. ß. olei roſati odoriſe. cõpleti: olei citonior᷑ añ. ʒ. vj. miſce ꝛ ad ignẽ cũ cera alba fiat linimẽtũ addẽdo corallor᷑ oĩ añ. ʒ. j. ß. alabaſtri ſandali albi ꝛ rubei añ. ʒ. j. miſce ꝛ vtere more linimẽti q: mirabilẽ opatiõis locũ domeſtice ꝯfortãdo: ꝛ nõ ſpoliatur ab aliq̃ reſolutiõe. ¶Et nota q᷑ iſte loc⁹ rõne pncipalitatꝭ ſtomachi ꝛ epatis: vt nõnulli aſſerũt medicamẽle fortis repcuſſiõis nõ idiget. ¶Ad eãdẽ intẽtionẽ ꝛ erit cũ maiori reſolutione. ℞. olei camo. anetini añ. ℥. j. olei roſ. ꝯpleti: olei abſinthij. añ. ʒ. vj. ad ignẽ cũ cera alba ſufficiẽti fiat linimẽtũ addẽdo croci. ℈. j. cinamõi. ℈. ß. ꝛ vtere more q̃ ſupra. ¶Et ſi vis q᷑ habeat maiorẽ ꝛſolutiõe᷑ cũ aliq̃li mollifica'tiõe addãt᷑ emplo pdicto altee decocte ꝛ cribel. ʒ. ij. paſſular᷑ ꝯtritar᷑. ʒ. j. ¶Uerũ ſi ꝯtigerit apata pdicta curatiõe añdicta reſolui nõ poſſe tũc maturẽt᷑ maturatiuo iſto. ℞. folio. malua. ꝛ vio. añ. ϻ. j. carnis pomor᷑ apior᷑ vel dulciũ vel citonior᷑ ſub prunis decoctor᷑. ℥. iij. paſſularũ. ʒ. ij. abſinthij. ϻ. ß. i aqua decoctis decoquẽdis cu᷑ farina ordeacea pri⁹ piſtatis ꝛ cribella. ꝛ cũ decoctiõe ad ignẽ fiat emplm̃ ſolidũ addẽdo olei viola. ʒ. j. olei amigdalar᷑ dulciũ: pinguedis galline añ. ʒ. vj. vitella duorũ ouorũ croci. ℈. j. butyri. ʒ. x. deinde cũ pdicta cribellatura ꝛ pomorũ carne oĩa adinuice᷑ miſcẽdo fiat emplm̃. ¶Maturato apate loc⁹ ſ᷑ lõgitudinẽ icidẽd⁹ ẽ: ꝛ nullaten⁹ iu ꝯtra ſtomachi latitudinẽ facienda ẽ iciſio i iſto loco. ¶Loc⁹ deide digeſtiuo de tereb. vitel. ouorũ ꝛ parũ croci digerẽd⁹ ẽ. ¶Et ſi loc⁹ fuerit doloroſus et vulnus valde ſenſibile cũ oleo roſ. onfancino calo i pdicta digõne accõmodate pcedi pt. q: digerit cum ſedatione doloris. ¶Celebrata digõne loc⁹ mũdificet᷑ mũdificatiõe iſta. ℞. ſiru. roſ. mell. roſ. añ. ʒ. vj. tereb. clare. ℥. ij. ß. ſucci apij ſucci abſinthij ſucci plãtagĩs ſucci cande eq̃ne añ. ʒ. ij. bulliãt oĩa parum ſimilẽto igne deide addãtur vitellũ vnius oui: farine ordei bñ cribel. ʒ. x. croci. ℈. j. ſarcocol. ʒ. ij. p ei⁹ deide icarnatiõe ſi añoi cto mundificatiuo adderentur thuris. ʒ. iij. mirrhe maſticꝭ añ. ʒ. ij. pñtaneũ remediũ ẽẽt. ¶De mũ ſigillet᷑ vlc⁹ vnguẽdo de nu nro lotioneq᷑ aq aluminoſe latio. ac puluere noſtro cicatrizatiuo iam pluries cõmemorato. ¶Ulterius ſi iſta apata fuerit in parte interiori: tũc eor᷑ cura terior nihil habet propriũ p maturatiõe ꝛ reſolutiõe ac p ceteris intẽtionib⁹ a curatiõe iã dicta. Differt tamẽ circa eor᷑ purgationẽ: q: intriſeca apata huiuſmodi mẽbra pharmaca fortiora non tolerant. Quãobrem ꝛ digeſtionem ꝛ purgationem eorum ordinabo humor᷑ pec-

Margin notes: Cura. — Linimẽtu᷑. — Nota. — Aliud — Maturatiuũ — Mũdificatio — Sigillatio. — Cura i terioris.

Dige= cantiū.Cui⁹ grā exēpli ꝓ dige
ſtiuū. ſtiōe talis ſꝑ fuit ordiatio nr̄a
mā extn̄te calida.℞. ſirupi roſ.
ex infuſiōe ſirupi viol.ſirupi ꝺ
lupulis añ.℥ ß.aq̄ruꝫ bugloſſe
Pur= lupuloꝝ añ.℥.j.ꝛ ß.miſce.¶Di
gatiuū gеſta mā purgeť purgatiōe in
fraſcripta.℞.māne electe dia=
captolicōis añ.ʒ.v.cū decoctio
ne floꝝ ꝛ fructuū cordialiū fiat
potio breuꝫ addēdo ſiru.vio.
Cura ʒ.j.ß.¶Curatio aūt apatū fri=
frigi= gidorū mā extn̄te frigida ē vt
dorū. digerať mā digeſtiuo īfraſcri=
Dige= pto.℞.ſirupi de duab⁹ radici=
ſtiuū. bus ꝺ ſucco endiuie:mellis ro
ſati añ.ʒ.iiij.aq̄rū capilloꝝ ve
nerꝫ bugloſſe abſinthij añ.℥.j.
miſce.¶Sūpto iſto ſiru.ꝑ hebdomad.purgeť patiens purga
Pur= domaꝺ.purgeť patiens purga
gatiuū tiōe iſta.℞.caſie diacaptolico=
nis añ.ʒ.vj.diafinicōis.ʒ.j.ß.cū
decoctōe iā dicta fiat potio bre
Ab ex. uis addēdo ſirupi vio.℥.j.¶In
pte ꝟo extrīſeca ꝓcedēdū ē vn
ctionib⁹ ꝛ linimētis anodinis
locū ꝯfortātib⁹ vt īfra.℞.olei
camomillini aneti.añ.℥.j. olei
de ſpica de citonijs de lauda=
no añ.ʒ.iii.olei ꝺ terebē.ʒ.j.cū
cera alb.ſufficiēti fiat linimētū
addēdo croci.℈.j.thurꝫ maſti
Lini= cis añ.ʒ.j.¶Itē ad eādē intētio
mētū. nē cū maiori reſolutiōe ꝛ molli
ficatione. ℞. olei camomillini
olei de abſinthio olei nardini
ſiue ſpice añ.ʒ.x.olei ꝺ citonijs
ꝛ roſati añ.ʒ.vj. piguedis gal
line piguedinis anatis olei de
lilio añ.℥.ß.matricarie añ.M.
ß.antos ſq̄nanti ana paꝝ cala=
mi aromatici cinamomi añ.ʒ.
j.mēte romane paululū oia ſiť
bulliāt cū ciato vno vini odori
feri vſq; ad ꝯſummationē vini:
deide colenť ꝛ cū cera alb.ſuffi

ciēti fiat cerotū:addēdo cro.ʒ.
ß.ꝛ vtere mō q̄ ſuꝑ.qꝛ mirabiľr Cero=
dolorē ſedādo apata iſti⁹ loci tum.
frigida reſoluit.¶Et qꝛ plerū=
q; iſta apata nō ťminanť ꝑ viā
reſolutiōis:ſꝫ ꝑ viā maturatio
nis.Iō ꝓ eoꝝ maturatione cū Matu=
īfraſcripto ēplo̕ ꝓcedēdū ē.℞. ratiuū
radicū altee capitum lilioꝝ al
boꝝ añ.li.ß.paſſulaꝝ mūdata
rū.℥.iiij. matricarie abſinthij
ana.M.ß.ſq̄nāti parū oīb⁹ ꝺco
ctis ī aq̄ carniū pigniū piſtenť
ꝛ cribellenť.Deide ī decoctiōe
cū farina tritici fiat emplꝫ ſoli
dū addēdo butyri.℥.ij.pigue=
dis galline.℥.j.vitella duoꝝ
ouoꝝ croci.℈.j.¶Et no.ꝙ iſtō Nota.
emplm̄ maturat cū cōfortatiōe
rōne ſq̄nāti abſinthij ꝛ matri=
carie.¶Maturato apate mō q̄
ſupra de apatib⁹ calidis iſtius
loci faciēda ē icīſio.¶In ceterꝫ
aūt ītētiōib⁹ vcꝫ de digōne lo=
ci mūdificatōe ꝛc.nō ſec⁹ hic ꝓ
cedēdū ē ſicut ibidē eſt ꝓceſſū.
Et ſic deo dante ꝛc.

¶Ca.vj. De apate calido:fri= Ca.vj.
gido epatis:ꝛ de duritie ipſi⁹.

EPar ē mēbrū ꝑncipa
le a nā ꝓcreatū ꝓ ne
ceſſitate toti⁹ corꝑis
Iō ei⁹ actio oīb⁹ mē
brꝭ cōis ꝛ neceſſaria
eſt ꝑut caplo ꝓprio ꝺ anatho=
mia epatꝭ magnifice demōſtra
tū fuit.Qua de re oīb⁹ morbis
eueniētib⁹ ī eo magna cū cele=
ritate ſolertiq; īgenio curatio
fieri dꝫ:oīs eīm egritudo hmōi
mēbri ſꝑ ē timoroſa pp offm̄ ne
ceſſariū ſiue q̄tidiane digōnis q̄
digō a facili cā ꝓhibeť.A for=
tiori ꝫ ab apate.¶Signa itaq; Signa
frigidi ꝛ calidi apatis ex ſignis
iā dictis in cura cōmuni apoſte
matum

matum in lib. vniuerſali cõpre
hendi poſſunt. Licet ſit ꝺ raro
contingenti ꝙ apata iſti⁹ loci
ſint ſingularia. Jmo vt pluri=
Cura= mũ mixta videant̃. ¶ Curatio
tio. ꝓterea calidi ꝛ frigidi apatis
iſti⁹ loci parũ differt a curatio
ne i anteſcripto caplo ꝺ apati=
bus ſtomachi deſcripta. Oia ꝛ
eti ibidẽ ꝯmemorata ꝓ hac in
tẽtiõe ꝛ curatiõe vtiliter poſſũt
adminiſtrari. Jccirco pa͛ꝝ opor=
tet recapitulaꝛ̃ cũ iſta duo ca=
Cõme= pitula alternati videant̃ ſe cõ=
moran ſequi. ¶ Aliq̃ tñ cõmemorare
da. putaui: vcꝫ de purgatiõe ꝑ vẽ=
tris ſolutionẽ: ꝛ per flebotho=
miã: deide de dieta: ꝛ de medi=
camine locali. ¶ De purgatõe
aũt materia exiſtẽte calidũ fa=
cta digeſtiõe vtiliſſimũ eſt hãc
potionẽ ſumere materiã i pri=
Siru= mus ſic digerẽdo. ℞. ſirupi de
pus. ſucco endiuie de lupulis aceto
ſi ſimplicꝫ añ. ℥. ß. aq̃ꝝ endiuie
lupuloꝝ buglosse añ. ℥. j. ¶ Sũ
pto iſto ſirupo ꝑ hebdomadaꝫ
vl̃ pl⁹ vl̃ min⁹ ſcõm tempoꝝ ne
ceſſitatẽ talis poteſt eſſe purga
Purga tio. ℞. caſie mãne electe añ. ℥.
tio. ß. diacaptolicõis. ʒ. iij. reubar=
bari. ℈. ij. cũ decoctiõe paſſula
rũ floꝝ́q́ꝫ ꝛ fructuũ cordialiũ i
aq̃ endiuie bugloſſe lupuloꝝ
ꝯfecta fiat potio breuis: addẽ=
do ſirupi viola. ℥. j. Uel facias
ſic. ℞. diacaptoliconis diapru=
Alia. nis nõ ſolutiui añ. ʒ. vj. electua
rij ro. De. ʒ. ij. miſce cũ ꝑdicta
decoctiõe fiat potio. Jtẽ. ℞. ſuc
ci ſolatri ꝛ lupulorum añ. ℥. ß.
Decoctio paſſularũ archechin
gi ꝛ floꝝ ſq̃nãti: q2 apatib⁹ fleg
Flebo monicis epatis ſingulare preſi
tho= diũ eſt. ¶ Similiꝙ modo i prin
mia. cipio fiat flebothomia ex vena

epatis lateri oppoſiti. ¶ Dieta
quoꝙ ſi fuerit cũ febre: vinum Dieta
et carnes ſunt dimittẽde. Co=
medat ꝙ panatellam fariolam
amigdalatã aut cum zuccaro
et ſemine cõmuni ꝯfectã cũ aq̃
aut in brodio parui pulli alte=
rato ordeo lactuca ꝛ paſſulis ſi
patiẽs fuerit debilis. Brodium
quoꝙ cicerũ rubeorũ cũ zucca=
ro ꝛ brodio parui pulli ꝛ paſſu
larã cũ eo decoctarũ vtilit̃ cõ=
cedit̃. Ferculũ q3 in eodẽ bro=
dio ex lactuca ſpinacijs lupulis
ꝙ ꝯfectũ plurimũ ad ꝓpoſituꝫ
facit. Et ſic manẽ elargiẽdo in
ſuꝫ comeſtiõe potu: donec pa͛ꝝ
latie arbitrio ſuo viuat. ¶ De Loca=
localibus aũt pauciſſima dicaꝫ lia.
cum ea que dicta fuerũt ꝑcedẽ
ti. c. cõueniãt ꝓ hac curatiõe. Lini=
¶ Quidã aũt dixerũt medicoꝝ mẽtũ.
ꝙ ex oleo ro. onfancino camo=
mil. de citonijs ꝛ mirtio ꝛ pa͛ꝝ
olei abſinthij equali portione:
vcꝫ. ʒ. j. bulliãt cũ ſucco ſolatri
archechigi ꝛ lactuce vſꝙ ad cõ
ſummationẽ ſucci. addẽdo ſan
dali rubei et albi. ʒ. j. pa͛ꝝ quo
ꝙ croci. ꝛ ad ignẽ cũ cera alba
ſufficiẽti fiat linimentũ cũ quo
ſup totã epatꝫ regionẽ actuali
ter calo epitimato. Jſtõ eñi li=
nimentũ oib⁹ apatib⁹ epatꝫ ca
lidis in ꝑmis dieb⁹ mirũ i mo=
dũ opitulat̃. Et ſi huic medica
mini adderent̃ olei maſticini
ʒ. vj. tpe augmẽti accõmodãtiſ Cero=
ſimũ eẽt. ¶ Jtem medicamẽ val tum.
de cõueniẽs tpe augmenti ra=
dicũ altee. ℥. iiij. pomoꝝ apioꝝ
ſnb prunis decoctoꝝ nũero. ij.
camo. mellilotꝫ abſintij añ. M.
ß. ola decocta i aq̃ piſtent̃ ꝛ cri
bellẽt̃: cui cribrature addãtur
olei roſati cõpleti et odoriferi

camomillini anetini de abſin=
thio añ.ʒ.x.cum cera alba ſuffi
cienti fiat ad modũ ceroti addẽ
do croci.ʒ.ß.⁊ vtere mõ q̃ ſup̃
in alia recepta dictũ fuit:quia
iſta medicina mẽbrũ mirabilit̃
reſoluẽdo ↄfortat.⁋Si ꝟo ad
maturationẽ ꝑuenerit:mature
tur maturatiuo tradito l̃ phti
Cura apatꝫ ſplẽis. ca.⁋In reliq̃s autẽ nõ differt a
cõi cura alioꝝ apatũ.¶Ita eo
dẽ mõ dico eẽ ꝓcedẽdũ i cura=
tiõe apatis ſplenis.⁋Uerum ſi
apa frigidũ fuerit:ꝓcedat ꝑut
dictũ fuit capi.de apate frigi=
do ſtomachi.⁋Et qi eparplerũ
q̃ ⁊ ſplẽ ad maximã duritiem
ꝑuenire ſolẽt:ꝓ eius mollifica
tiõe ⁊ reſolutiõe vltra dicta ꝓ
hac intẽtione in p̃allegato ca.
intẽdo q̃dã alia ſingularia au=
xilia in mediũ adducere.Et p̃=
mo ad duritiẽ epatꝫ mollificã=
dã ⁊ reſoluẽdã vꝫ mirabilr̃ i=
fraſcriptũ cerotũ d̃ſcriptõe nr̃a
Cero=tũ ſin=gulare epatis ordinatũ:cuius talis ẽ forma.
℞.radicum altee decocte ⁊ cri
bellate lib.ß.paſſulaꝝ in bro=
dio pulli decoctarũ ⁊ cribella=
tarũ.℥.iij.carnis citonioꝝ ſub
prunis decoctoꝝ vel loco eorũ
apioꝝ.℥.iiij.olei camo.aneti=
ni.℥.ij.olei d̃ abſinthio olei de
citonijs olei amigd̃.dulciũ añ.
ʒ.vj.olei roſ.⁊ viol̃.piguedinꝫ
anatis piguedĩs galline añ.℥.
j.bulliãt oĩa ſimul̃ i decoctione
camomille melliloti matrica=
rie altee vſq̃ ad cõſummatio=
nẽ decoctiõis:deĩde colent̃ cui
colature addant̃ diaq̃lonis gũ
mati.℥.iij.ß.iſopi ceroti Gale.
℥.j.ß.miſce ⁊ cũ cera alba ſuffi
cienti fiat cerotũ:addẽdo cro=
ci.℈.j.ſãdaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeo
rũ añ.ʒ.j.⁋Ualet etiã iſtud ce=
rotũ ad ſplenis duritiẽ reſol=
uẽdã.⁋Itẽ aliud remediũ pecu Aliud ſplẽis.
liare ad ipſius ſplenis duritiẽ
reſoluendã.℞.radicũ altee.℥.
iiij.capitũ lilij albi.℥.ij.radicũ
ligue bouine.℥.j.ß.olb⁹ deco=
ctis in brodio pigui caponum
gallinarũ vel aliaꝝ carniũ.De
ĩde piſtatis ⁊ cribellatis addã
tur cribrature olei d̃ camo.olĩ
aneti.añ.℥.ij.ß.olei d̃ capparꝫ
ʒ.vj.piguedinis galline pigue
dinis anatis añ.ʒ.x.piguedĩs
vituli.℥.ij ß.medul.cruriũ vi=
tuli.ʒ.j.butyri.℥.iiij.folioꝝ ru
te.M.ß.floris roriſmarini folio
rũ apij añ.tertiã ꝑtẽ vnius.M.
aceti ciatũ vnũ decoctionis añ
ſcripte.lib.ij.Et iteꝝ bulliant
piguedĩes olea ⁊ medulla vſq̃
ad ↄſummationẽ decoctiõis et
aceti:deĩde cũ cera alb.ſufficiẽ
ti ⁊ p̃dicta cribellatura ⁊ diaq̃
lone ad ignẽ fiat cerotũ i bona
forma:addẽdo croci.ʒ.j ß.⁊ vte
re ſup̃ ſplene more ceroti.⁋Et
ſic fili mi cõpleta eſt doctria p̃=
ſentis ca.deo dante ⁊c.
¶Cap̃.vj.de ſcrophulis veniẽ Ca.vj.
tibus ſub aſſellis inguinib⁹ et
earum fugile.

SCrophule et fugile
plerũq̃ in iſtis locis
euenire ſolent vnde
pro earũ curatiõe ea
que in proprio.c.de
curatione ſcrophularum ſcri=
pta ſunt huc reduci pñt.quare
pro tua neceſſitate illuc recur=
re.Nihilomin⁹ nũc tibi breueꝫ
curatõis modũ fugil̃ narrabo:
vcꝫ vt pforet̃ in medio fugil̃ ſa
tis ꝓfude:deĩde ponant̃ i fora
mine de arſenico grana duo q̃
mirũ in modũ mortificat totũ
fugle aliq̃ñ carnoſitatẽ totã cũ

eius chiſti vnica vel bina ap-
plicatiõe ſepare facit:idẽ facit
ſublimatũ. Deide mortificato
loco cũ auxilijs ꝓcurãtibꝰ caſũ
eſchare ꝓcedẽdũ ẽ. ¶ Silr ẽt di
co eẽ ponẽdũ i cura ſcrophula
rũ trociſcũ ꝺ minio: q: eandem
hȝ virtutẽ i hac itẽtiõe. ¶ Fugi
le pterea vt plm accidit in ſub
aſſellis a mã groſſa flegmati-
ca. Et ẽ tumefactio valde dura
coloris corpis fixa in ꝓfundo i
tactu imobilis pauci doloris:
interdũ ad ſaniẽ veniẽdo. ¶ Ul
teriꝰ aliqñ curauimꝰ ipm fugi
le vlceratũ aliq̃ ſpatumie illini
to cum puluere nr̃o illꝺ q̃tidie
ſe gregando a bona carne vſq̃
ad fundũ eiꝰ i circuitu: deinde
cũ tenaculis ſatis tenuibꝰ ꝛ bñ
incidẽtibꝰ et ꝯcauitatẽ hñtibꝰ
ad iſtar coclearũ itegre extir-
pauimus. Et ſi forſitã poſt ex-
tirpationẽ cũ p̃dicto inſtrumẽ
to aliquid extranei remaneret
vtiliſſimum erit vt plerũq̃ feci
mus illud mũdificare vl' potiꝰ
extirpare deſup pulrizando
trociſcũ nr̃m de minio vl' ꝺ pul
uere nr̃o carnis ſupflue remo-
tiuo ſuperius p̃notato vel ex-
tirpet illud ruptorio nr̃o ꝺ ca
pitello. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Finit liber ſecũdꝰ magiſtri
Jo. de vigo Genueñ. de apati-
bus i vniuerſali ꝛ particulari
a capite vſq̃ ad pedes. ad lau-
dẽ oĩpotentis dei.

¶ Incipit liber tertius de vul-
neribus.

¶ Incipit tractatꝰ primꝰ libri
tertij ꝺ vulneribꝰ a capite vſq̃
ad pedes: habẽs capl'a. xxij.

Cap. j. ¶ Cap. primũ ꝺ vulnere carno
ſo: et de communi diſputatiõe
vulnerum in generali: ꝛ eorũ
cura. Vulnꝰ

VUlnus ſiliml
vt ian
tiq̃s ꝛ modernis
reperitur ſcriptu
ris dicimus eẽ ſo
lutionẽ ꝯtinuita-
tis recentẽ ex recẽti tpe factã. ꝛ
facta eſt ſolutio ꝯtinuitatꝫ ſan
guinolẽta: ꝛ nõ cũ putrefactiõe
in partibꝰ mollibꝰ p̃ſertiꝫ. Nã
ſolutio ꝯtinuitatis ponit ibi a Gal.
Gal. primo de egritudine et ſin-
thomate p ghe q̃ eſt cõis mor-
bus ſimplicibꝰ particuliſq̃ cõ-
poſitis. Verũtñ magis proprie
ſimplicibꝰ vr̃ p̃dicta ſol'o eſſe q̃
cõpoſitis: vt ſcꝺo ꝛ tertio colli- Auer.
get Auer. teſtat. Reliq̃ vero po
nunt p dr̃a recẽtis vulnerꝫ ſan
guinolẽti abſq̃ putrefactione
ad dr̃am vlceris qꝺ cũ putrefa
ctõe exiſtit. In ptibꝰ ei mollibꝰ
ponit ẽt ad dr̃iaꝫ fracturaꝝ q̃ i
mẽbrꝫ durꝫ ꝯtiget ſolet. Et pp Janni
h̃ dicebat Jãnicꝰ i diffinitione cus.
chirurgie vt in primo nr̃o alle
gatũ fuit q erat duplex vꝫ i mẽ
brꝫ mollibꝰ velut i carne neruo
muſculo ꝛ hmõi. In duris ṽo in Spẽs
tellexit i oſſibꝰ. ¶ Spẽs aũt ſol'o ſol'o-
nis ꝯtinuitatꝫ ſuas ſumũt dr̃ias nis.
a tribꝰ rebꝰ. Primo ob nãꝫ ꝑticu
larẽ in q̃bꝰ fiũt vt i tertio tegni Gal.
hr̃ a Gal. inq̃t em̃ q̃dã vulnera
fiũt i tpibꝰ ꝯſilibꝰ: q̃dã in orga
nicis. q̃ ṽo in partibꝰ cõſimili-
bus eueniũt: quedã ſunt i par-
tibus mollibus: q̃dã in duris: q̃
dã in mediocribus. In molli-
bus aũt q̃dã in carne: q̃dã in pi
guedine. In duris ṽo q̃dã i oſ
ſis ſubſtãtia: q̃dã in iuncturis.
In mediocribus inſup quedã
ſunt q̃ accidũt in neruis ꝛ liga
mentis: q̃dã in arterijs ꝛ ve- is

Que in organicis ꝯtingūt:q̄dā ſunt q̄ in p̄ncipalib⁹ accidūt:vt corde cerebro ꝛ epate:q̄dā i ſeruiētib⁹ eiſdē mēbꝛiſ p̄ncipalib⁹ vt trachea arteria meri veſica et ſiſib⁹:i q̄dā nō ſuiētib⁹ eis vt aure ocło ꝛ naſo.

Cauſe ſolu= tionis ¶Cauſe p̄ter ea vniuſcuiuſcꝫ ſolōnis ꝯtinuitatis recentis teſtē adducēdo

Aliab. Aliabatē ſermone q̄rto diſpōnis regalis ſunt ab oi re ꝛ iſtr̄o inaīato:velut enſe ſacc̄o telo baculo lapide ꝛ aliȷs ſiſib⁹ inſtr̄is huiuſmōi h̄ntib⁹ potētiā. Aut cātur p̄dc̄tā ſolutio ꝯtinuitatis a reb⁹ aīatis velut a venenoꝛū aīaliū pūctura atcꝫ ferarꝫ morſura ꝛ cornuū atcꝫ pedū ꝑcuſſiōe. De cauſis aūt ſolōnis ꝯtinuitatiſ ſanioſe cū ꝺ vlcere i ḡnali tractauero: ibidē tibi plenioꝛē dabo notitiā. Viſo ſufficiēti ſmōe ſupi⁹ de oib⁹ ſpēb⁹ ſolutiōis cōtinuitatis q̄ p̄nt accidere ſimplicib⁹ ꝛ ꝯpoſitiſ mēbris. Viſo iſup de cauſis oiꝫ vulnerū. Videnda eſt mō eoꝝ diuiſio penes ipoꝝ eſſentiā. Naꝫ

Diſtin ctio ſo lutōis. ſolutio ꝯtinuitatis alia ē q̄ ſimplex vocaſ:alia cōpoſita dicit.

¶Simplex ſolutio ꝯtinuitatis eſt illa q̄ eſt abſcꝫ deꝑditōe ſubſtātie ꝑticle cui accidit p̄dicta ſolutio. ꝛ iō ꝑ ei⁹ curatiōe vna indigemꝰ intētione:vcꝫ vniōe ꝑtiū ſolutaꝝ cū vnicū gen⁹ paſſionis tm̄ ſibi exiſtat. Alteram ꝟo q̄ ꝯpoſita ē cū deꝑditiōe ſubſtātie eſſe dico. Et ꝑpea i curatiōe ei⁹ due itētiones curatiue neceſſarie ſunt. Una q̄rū i ḡnatiōe ſubſtātie ꝺꝑdite ꝯſiſtit. Altera ꝟo ē reſtauratā tā ſubſtātiā ꝯglutiare ſeu ſigillare medicamīb⁹ oppoꝛtunis. ꝛ demum ḡnalr loq̄ndo dico ꝙ q̄cūcꝫ vulnera cōpoſita eē dicanſ q̄ eiſdē aliō aſſociatne cui⁹ remotione p̄dicta vulnera ſanari n̄ p̄nt. Sūt itacꝫ velut vulnera cōtuſiua eo q꞉ ſunt ap̄oſa. Sūt ēt cuꝫ ſolōne p̄limi nūeri:ꝛ iō i eoꝝ curatiōe via p̄le itētiōis nō eſt ꝑcedēdū i p̄mis dieb⁹:q꞉ oē cōtuſū vuln⁹ (vt inq̄t Gal.) neceſſariū ē putrefieri ꝛ i ſaniē ꝯuerti. Gal. iō i curatiōe iſtoꝝ vulneꝝ i p̄rimus dieb⁹ digeſtiua neceſſaria ſunt:ſedāt ei doloꝛē nocitiuū a iuuatiuo ſeparādo. eodēcꝫ mōdico vuln⁹ alteratū ab aere eē tractādū. Sūt iſup vulnera cōpoſita doloꝛoſa ap̄oſa alterata ab aere ꝛ oia i q̄b⁹ aliq̄d eē̄ naturā ꝯtinet. velut ſagitta fruſtū ligni oſſis ꝛ ꝯſiſia q̄ a nā intra vuln⁹ manuteneri nō p̄nt. Voꝝ āt vulneꝝ carnoſoꝝ q̄dā ſūt ſupficialia:iō facili curāſ r̄medio: q꞉ vl̄nera ſimplicia ſola ligatura ſananſ. q̄dā ꝟo ſunt ꝓfunda. Et de ꝓfundis vulnerib⁹ carnoſis. q̄dā ſunt ſm̄ lōgitudinē mēbꝛi. ꝛ q̄dā ſm̄ lōgitudinē ipſi⁹. Que ꝟo ſꝫ lōgitudinē eueniūt faciliotis ſunt curatiōis euenientib⁹ ſꝫ latitudinē. Jſtoꝝ ēt vulnerū q̄dā ſunt (vt ſupius dictū eſt) a re icidēti cāta vt enſe ꝛ cō ſiſi inſtr̄o apto ad icidēdū:q̄dā ꝟo a re cōtūdēti eueniūt velut lapide baculo ꝛ oi re ꝯtuſionem cāute. q̄dā iſup cāri videnſ a re pūgēti velut telo ſagitta ꝛ ſiſibus pfoꝛationē cāntib⁹. Ceterꝫ ſolōnis ꝯtinuitatiſ i carne ꝑviā p̄me itētiōis vt oēs ꝛ ātiq̄ ꝛ moderni aſſerūt doctoꝛes reſtauratio fieri pōt. Jn oſſe ꝟo niſi per viā ſcōe itētiōis ei⁹ reſtauratio nō efficit vcꝫ ꝑ poꝛſarcoidē. Verū i oſſib⁹ pueroꝝ ꝛ ifantiū dna

dus ꝺ cauſis ꝑ viã ꝓme ītētiōis eoꝝ ſperat̃ reſtauratio. Quarũ ꝓ⸗ma ẽ oſſis teneritas. alia ẽ ꝟt⁹ ſꝑmatis ī eis remanẽtis. ⁋ De neruis ãt venis ⁊ arterijs dixe rũt q̇dã medicoꝝ ꝙ ñ ſanãt̃ via ꝓme ītẽtiōis. imo via ītẽtiōis ſcꝺe reſtaurãt̃ ſic̃ ⁊ oſſa faciũt. Nõnulli ꝟo dicũt ꝙ hoc ñ eue⸗uit niſi ſolũ ī arterijs. hoc ẽt at teſtat̃ Gal. Dicit eī mlt̃i medici crediderũt īpoſſibile eẽ ſubſtã tiã arterie ꝯſolidari. ⁊ fortitu do ꝓbatiõis eoꝝ erat ꝯſidera tio ⁊ exꝑimẽtũ. Cõſideratio ꝟo q̈ꝛ vna ex duab⁹ arteriarũ tuni cis cartilagioſa eẽ vr̃. Cũ ḡ ita ſit oſſiũ extremitates ⁊ cartila go nõ recipiũt īcarnationẽ. Ex perimẽtũ aut q̈ꝛ nõ eſt viſa īcar natio. ⁋ In hoc eẽm Gal. eis ꝯ̃di cẽdo dixit ꝙ aliq̄ñ arterie īcar nant̃ cũ exꝑimẽto ⁊ rõne. Exꝑi⸗mẽto ꝟo q̈ꝛ iã dixit multas ar terias ꝯſolidatas fuiſſe ſicut il la q̄ ẽ ſub baſilica ⁊ caput arte rie tꝑoꝛis ⁊ cruꝝ. Rõne ãt q̈ñ os ẽ extremitas ī duritie iō nõ recipit īcarnationẽ penes viã pꝛe ītẽtiōis ꝓ̃ſertiꝫ ī etate ſatꝭ matura. Quid aũt fieri poſſit ī oſſe pueroꝝ ſatꝭ ſupi⁹ dictũ fuit Arterie ꝟo ⁊ vena ſũt īter vtrũ ꝗ vcꝫ carnẽ ⁊ oſſa. Iõ īcarnatio ei⁹ ꝑ viã pꝛe ītẽtiõis poſſis eſt. ⁋ Sꝫ añq̃ ad curationẽ vleꝫ ⁊ ꝑticularẽ ꝑueniam⁹ vtilimũ ẽ aliq̃ neceſſaria ī foꝛma documẽ ti narrare. ⁋ Primũ etẽm docu mẽtũ ẽ qꝺ vulnere exñte ꝓfũdo ꝙ digito ītra vuln⁹ tẽtãdũ ẽ an oſſis fruſtrũ aliqꝺ ab oſſe ſit ſe patũ qꝺ īdoloꝛoſe ꝓpoſſe ſubti li īgenio exhat̃: ſec⁹ eī faciẽdo verã vulneris īcarnationẽ ⁊ ſi⸗gillationẽ īpediret. ⁋ Scꝺꝫ do cumẽtũ ẽ ꝙ ſi flux⁹ ſanguis fue rit ī loco ⁊ vehemẽs ꝙ ſtati ol īgenio ꝓut ſuo ꝓpꝛio ca. dicet̃ optīe reſtrigat̃. Uerũ ſi emoꝛo ſagia ſanguis fuerit ꝑue q̈ñtita tis dico ꝙ nl̃lo mõ reſtrigat̃ q̈ꝛ (vt inq̇t Aui.) Et foꝛtaſſe flux⁹ ſanguis e vulnere q̈ñtitate tẽpe rata eidẽ vulneri ꝯferre vr̃: apa tiõeꝫ loci febꝛẽ opillationẽꝗ ꝓ hibẽdo. eãdẽ opinionẽ tꝫ Gal. medicoꝝ lucerna li. ꝺ īgenioſa nitatꝭ inq̇t. Nã ſi e vulnere ma nauerit ſanguis q̈ñtitate ꝯdecẽ ti: vuln⁹ ⁊ circũſtãtie ei⁹ circũ⸗uicine aduẽtũ aꝑatis minoꝛis erũt timoꝛis. Sãgnis ḡ in ꝑua q̈ñtitate a vulnere emanãs nul lo mõ rõnib⁹ ꝓ̃habitis reſtrigẽ dus eſt. Qñ tñ vltra modũ ꝓ̃di ctũ a vl̃nere ſãguis emanare vr̃ cũ vite hoīs ſit theſaur⁹ ſolerti īgenio magnaꝗ ſagacitate re ſtrigẽd⁹ ẽ. Iõ ī curatiõe vulne⸗rũ gñaliſſima ⁊ vtiliſſima regl̃a ẽ ſanguinẽ reſtrigere mõ ſupi⁹ obſeruato. ⁋ Tertiũ vtiꝗ do⸗cumẽtũ ẽ ꝙ vulnera q̈̃to citius fieri poſſit ne ab aere alterent̃ labia eoꝝ ꝯdecẽti futura vniãt̃ Cauẽdo, tñ ꝓ poſſe ꝙ ſanguis coagulat⁹ ītra labia vulnerꝭ ñ remãeat q̈ꝛ doloꝛẽ cãre poſſet ad putrefactionẽ veniẽdo ⁊ īn carnationẽ ꝓhibere. ⁋ Quartũ documẽtũ qꝺ ẽ mẽti tenẽdũ ⁊ executiõi mãdãdũ ꝙ ī vulneꝝ labijs nec pil⁹ nec puluis nec aliqꝺ vnctuoſũ īgredi ꝑmittas q̈ꝛ ẽt verã ⁊ ꝑfectã vulnerꝭ ꝓhi⸗beret ꝯſolidatiõeꝫ. in loco tñ ꝺ cliuioꝛi vulnerꝭ exiſtẽte ꝓfũdo oꝛificiũ dimittẽdo ñ niſi vtiliſſi mũ ẽ: q̈ꝛ ponẽdo ī ꝓ̃dctõ oꝛificio tictã cũ digeſtiuo ꝺ vitellꝭ ouo rũ ⁊ terebẽtia ꝯfecto duob⁹ no

Margin notes: Gal. li. — Primũ documẽtũ. — Scꝺm — Auicẽ. — Tertium. — Quartum.

tabiliter iuuabit. P̄rio ad pur
gādū hūiditatē ⁊ ſanioſitatē
toti⁹ pfunditat vulneratiōis.
Juuabit ſcd̄o ad ſedationē do
loris ⁊ phibitionē apātis ip̄aꝝ
materiāex eo dē orificio purgā
do: quib⁹ oib⁹ īdigem⁹ ī cura-
Quītū tiōe oīꝫ vulneꝝ pfundoꝝ. ¶ Quī
tū ⁊ vltimū documētū eſt ꝙ ſcā
vniōe labiorū ſutura cōdecēti:
pūcti ei⁹ poſt ſextā diē penitus
auferant ⁊ nō dimittant vt nō
nulli p̄cipiūt velut Arzilata vſ
ꝗ ad decimū diē nā ea emm mala
vt pleruꝗ experiētia nobis d̄mō
ſtrauit ī retardāda pūctoꝝ re-
motiōe: q̄ aliqñ ſaniē generāt
ī q̄libꝫ eoꝝ pūctura: ⁊ ſic pleru
ꝗ vidim⁹ vuln⁹ doloroſuꝫ apo
ſtumꝗ effici. Ut ḡ vulnerib⁹ bñ
eueniat ī tertia vł quīta vł ſexta
die ad pl⁹ pūcti totalr̄ auferāt
Et loco eoꝝ vulneris labia ad
inuicē ꝯſeruāt ſi op⁹ fuerit ad
miniſtratiōe petie ī collato de
cui⁹ magiſterio. c. d̄ vulnere fa
ciei tibi deodāte pleniorē noti
Cura vulnerū carnoſoꝝ. tiā dabim⁹: q̄re p tua neceſſita
te illuc recurſū hr̄e potes. Ue-
niēdo ḡ ad curationē vulnerū
carnoſorū dico ꝙ in eoꝝ cura-
tiōe q̄tuor req̄runt intētiones.
P̄ria ī vite r̄gimīe ꝯſiſtit. Scd̄a
ī corpis purgatiōe. Tertia ī lo
caliū admiſtratione. Quarta ⁊
vltia ī accidētiū phibitiōe ⁊ re
motiōe. ¶ Quātū ad p̄mā intē
Prima itētio. tionē corpe exñte cholerico ⁊ ſā
guineo: dico ꝙ vtiliſſimū ē ſal-
tē vſꝗ ad q̄rtaꝫ diē aut vſꝗ ad
ſeptimānecessitateurgēte egro
tātē a carnib⁹ ⁊ vino ⁊ aliis ſan
guinē copioſuꝫ gñantib⁹ abſti
nere. In fl̄aticis v̄o ⁊ melācho
licā hñtib⁹ cōplexionē ēt in pri
mis dieb⁹ vinū ⁊ carnes ꝯcede

re accōmodatiſſimū eſt in iſto
caſu. ¶ Igit male ⁊ idocte agūt
hi chirurgici q̄ oib⁹ vulneratꝭ
diuti⁹ dietā tenuiſſimā ac ſi fe-
brē ꝯtinuā paterent exhibent.
Uinū em̄ ſuo debito tp̄e vulne-
ratꝭ ꝯceſſum (vt phi aſſerūt) q̄ſi
materia ē ad carnē ī vulnerib⁹
carnoſis gñandā. Quamobrē
optie dicebat ad ppoſitū nr̄ ex
cellētiſſim⁹ Arnaldus de villa Arnaldus de villa noua.
noua ꝙ feſtīatio ꝯſolidatiōis
vulneꝝ nō niſi a ſanguie pauce
aquoſitatꝭ efficit. igit q̄d ei de
teri⁹ eſt ī iſtis vulnerib⁹ carno
ſis q̄ꝫ depaupare naturā ſāgui
ne q̄ deꝑditū reſtaurat: ſolita
vniunt ⁊ cōcaua vulnera carne
replent: Et demū dico vna cum Gale.
Gal. ꝙ vinū q̄ſi oib⁹ vulnerib⁹
ꝯueniēs ē. Interi⁹ v̄o ſumptū
bonū gñat ſāguinē. Exteri⁹ v̄o
admiſtratū deſiccat ⁊ mūdat: q̄
b⁹ duob⁹ idigem⁹ in curatiōe
vulnerū. Eſt iſup q̄ſi artifex na
ture. Idcirco dico q̄cq̄d alii cu
rēt: ꝙ ois bona curatio vulneꝝ
ī duob⁹ ꝯſiſtere vr̄. ⁊ ī his duo-
b⁹ vnuſq̄ſꝗ chirurg⁹ curās vul
nera ſpē hēat. In illo p̄mo ⁊ p̄n
cipalr̄ ī cui⁹ potētia mors ⁊ vi-
ta ꝯſiſtit q̄ ꝑcutit ⁊ ſanat. Scd̄a
rīo ī natura. Nā cū nā abſꝗ nu
trimēto ſanguis boni gñatiuo
tā ī puis q̄ꝫ ī magnis vulnerib⁹
nihil ꝑfecte valeat opari. Igit
cibaria laudabilia ⁊ boni chi
mi gñatiua infirmo miniſtrari
opꝫ: ⁊ hoc vt nā ſit ſufficiēs ad
carnis gñationē: vulner' ꝯglu
tiationē: ⁊ ꝯtinuitatis ſolōnē ꝑ
fectiſſime reducēdam. Igit q̄s
ignorat ꝙ medicia iſta ñ ſit car
nis nīā cū notabilr̄ humidita-
tem deſiccet ⁊ humectet nimiū
deſiccata: infrigidet ſupercale

facta ꝛ calefaciat frigeſcā ꝙ ꝓpterdiligētiſſime neceſſariū eſt corpis cōplōnē agſcere ad hoc vt ſcias an hēat carnē teneraz an hūidā an ſiccā: vuln⁹ el tenelli corpis dſiccare neceſſariū ē pp ſuā hūiditatē. Uer̄ i corpib⁹ ipſis ꝓpterea qꝛ ſicca medicamēta ꝙ ad morbū ꝛ nō ꝙ ad ꝯplonē nāle mēbri qꝛ ſicciora ſicciorib⁹ idigēt medicamib⁹ mag dſiccatiua necīa ſūt tenera el corpa (ſicut ſupi⁹ dictū fuit) ſūt velut corpa pueroꝝ creſcētiū: mulieꝝ atq eunuchoꝝ. Sicca ꝟo ſūt laborātiū ꝛ itinerātiū. ¶ Iccirco ꝯſiderādū ē ꝙ ſi corp⁹ ſiccā ꝯplonē hūerit abſolute vcꝫ rōe ꝯſeruatiōis ꝯplonis nālis ſicca ſibi ꝯfert medicia. ¶ Sꝫ qꝛ qdā mēbra ſicciora ſꝫ ſicut oſſa lacerti vcꝫ capita eoꝝ nerui. Jō cū i eis acciderit vlnera vl fractura eorū medicamina ſicciora eē dbt. In hūidorib⁹ ꝟo mēbris mior dſiccatio necīa ē. Uñ Gal. i mulieribus ꝛ ifantib⁹ ꝛ hmōi hūtibus nāꝫ vt i.c. de vlne. neruoꝝ optie declarabiꝫ ſola terebē. vl ꝯtētari. ¶ Clarū ē ꝙ ꝙ ālibet medicina vlnerū icarnatiua dꝫ eē exicatiua ꝛ excedere aliquātulūꝫ ꝯplonē nālē mēbri. Uerū ei⁹ exicatio dꝫ eē pl⁹ vl min⁹ ſm nām mēbroꝝ i qb⁹ ꝓdicta vulnera accidere ſ lēt. Quapp i qdu ſiccitatꝫ dēat eē medi. icarnatiua vulneꝝ ꝛ ꝗtū dēat ſupare ſiccitatē nālē mēbri cū d medicamiib⁹ carnē gñantib⁹ purgatiōū vulnera tractauero: te certiorē reddā. Qd aūt medicamēta tua min⁹ calefaciat ſeu deſiccet ifrigidet ſeu hūectet vltra necītatē hoc qdē ꝯſiderare nō ē ꝓpter rōnē qꝛ de facili cognoſciꝫ permuta

Gal.

tionē vlneris i colore ꝛc. ¶ Igiꝫ ſi videris vuln⁹ eē rōne calefactū dicas medicinam tuā fuiſſe maioris exiccatiōis ꝛ caliditatis ꝗ fuerat neceſſe ꝛ eꝫ. Jō calefacta vulnera opꝫ infrigidare. Infrigidāt aūt ea v nguētū de tucia vnguētū de cerufa decoctū: vngnētū de ceruſa in forma liquida cū ſucco plātagīs ꝛ ſolatri: vnguētū etiā albū cāphoratū. ¶ Calefaciūt aūt ſup vlnera frigefacta vnguētū baſilicum: vnguētū de reſina pini. de qb⁹ oībus in antidotario nr̄o deo dāte: bi plenam notitiam dabo. vnguēta infrigidatiuum. vnguēta calefacienſtia.

¶ Scđa ꝗdē intētio ꝗ eſt corp⁹ euare ꝯplēꝫ admiſtratiōe purgatiōis vlis: vcꝫ p ventris ſolutionē ꝛ p flomiā nullo ꝯdicēte ſinthomate: etateq ꝯſentiēte. ¶ Uer̄ loco flomie fricationes ligationes extremitatū ꝛ vētoſatiōes a pte ꝯtra vtilr admini ſtrāꝫ. ¶ Et qꝛ v rie ſunt corporū ꝯplones: nō purgatiōes a medico debēt ordinari ſm exigentiā ꝛ naturā vniuſcuiuſq corporis: quare de hac vli corpis purgatione plenarie locuti ſumus plrib⁹ in locis. vcꝫ in li. d apatibus in gñali ꝛ in doctrina ꝺ ſolutiōe ꝯtinuitatis neruoꝝ. ꝛ. c. ꝓprio de purgatiōe. li ix. ꝗre p tua neceſſitate ad ꝓdicta loca recurras. Tñ p ꝓptioꝝ neceſſitate nūc deſcribā peculiarem medicinā. ℞. māne electe vl loco eius diaprunis nō ſolutiui. ʒ. vi. diacaptoliconis. ʒ. v. reubarbari infuſi cum aqua endiuie ſm artē. ʒ. i. electuarij roſ. Meſue. ℈. ij. miſce ꝛ cū decoctione cōi fiat potio breuꝫ. Iſta purgatio euat ſanguinē ꝛ choleram a quibus vulnera ſolent apari Scđa intētio.

tertia ¶Tertia intẽtio, q̄ ↄſiſtit in ad
ītẽtio. miſtratõe localiũ ↄplet̃ iſto mõ
⸿In p̄mis cũ ad vulneratũ ꝑue
neris pri⁹ obſ̄uatis ſupi⁹ dſcri-
ptis documẽtis: vuln⁹ ſi ꝓfũdũ
fuerit ↄdecẽti ſutura ex filo ce
ra illinito labia vulneris adiui
cẽ ↄiũgant̃: cauẽdo ꝙ iter pun-
ctũ ⁊ pũctũ hmõi ſuture non ſit
diſtãtia pl⁹ vno digito. Deide
vuln⁹ vino lauãdũ eſt cũ ebulli
tiõe roſaꝝ. Deſuꝑ ponẽdo poſt
ebullitionẽ vini puluerẽ rubeũ
ſuture ↄſeruatiuũ ⁊ labioꝝ vul
pluis. neris icarnatiuũ: cui⁹ talis fuit
ordinatio nr̃a. ℞. terreſigil. bo
liar. an̄. ʒ. vj. thuris maſticis ſar
cocolle. an̄. ʒ. ij. ß. mirrhe aloes
an̄. ʒ. j. ß. dragagãti piſti ſãgui
nis draconis an̄. ʒ. j. farie ordei
farine faba. an̄. ʒ. ß. miſce. ⸿Itẽ
mirũ in modũ vʒ terebẽ. i p̄mis
dieb⁹ poſita cũ p̄dicto puluere
icorpata: vẑ vſq ad q̃rtũ diẽ: q2
vniẽdo labia vulneris ſuturaʒ
ↄſeruat. ⸿Itẽ lotio vulneris q̃
tidiana optima aq̄ vite deſuꝑ.
Deide aſpgẽdo de īfraſcripto
puluere mirã hʒ ꝟtutẽ ⁊ eo ma
xime in forma ceroti applicato
deſuꝑ cerotũ īfraſcriptũ: cui⁹ ta
Cero- lis ẽ ordiatio. ℞. mirrhe. ʒ. iij.
tum. aloes epatici. ʒ. iiij. thuris. ʒ. ij.
miſce ⁊ fiat pulvis. Itẽ cerotũ d̓
minio ca. de fractura cranei. or
dinãdũ valde in iſto caſu ad ꝓ
poſitũ facit. ¶Et q2 in documẽ
tis ſupi⁹ allegatis dictũ fuit ꝙ
tincta ẽ neceſſaria i orificio vul
neris: multis de cauſis ibidẽ cõ
nũeratis. Iõ ſi poſt digõnẽ vul
neris neceſſaria fuerit ipſi⁹ mũ
Molli dificatio vtiliſſimũ eſt ponere ī
ficati- fraſcpꝰʒ mũdificatiuũ cũ tĩcta
uum. ℞. mellis roſ. ℥. ij. tereb. clare.
vlnerꝫ. ℥. iij. ſucci apij ſucciplãtaginis

an̄. ℥. ß. bulliãt olaſil paꝝ deide
addant̃ farine ordei optie cri-
bel. far. faba. an̄. ℥. ß. croci. ʒ. ß.
ſarcocol. ʒ. j. ß. Et ſi cum p̄dicto
mũdificatiuo adderet̃ puluerꝫ
rubei ſupraſcripti. ℥. ß. mirrhe
optie. ʒ. j. ß. erit optimũ icarna
tiuũ vulnerũ. ¶Quarta ⁊ vltia Quar-
intẽtio q̄ ↄſiſtit i remotione ac- ta intẽ
cidẽtiũ, ſic ↄplet̃. ⸿In p̄mis ſciẽ tio.
duʒ ẽ ꝙ accidẽtia q̄ ſolẽt i iſtis
vulneribus euenire ſunt ſicut
apata: dolor: febriſq. Iõ ad ꝓhi
bitionẽ eoꝝ optie attẽdẽdũ eſt
qm̄ rectã vulneris curationẽ i- Auic.
pediũt: q̃re (vt inq̃t Auicẽ.) vnũ
de meliorib⁹ cũ q̄b⁹ intẽdim⁹ in
curatiõe vulnerũ eſt vt ꝓhibeat̃
eorũ apatio. ¶Prohibẽt itaq Prohi
apationẽ vulneꝝ fricatiões liga bitio
tiões ⁊ alia ſupi⁹ ãnotata inge apatis
nia ꝓhibet̃ inſuꝑ ei⁹ aduẽt⁹ in
circuitu ponẽdo defenſiuũ īfra
ſcriptũ. ℞. olei roſ. olei mirtini
an̄. ℥. iij. cere al. ℥. j. ß. far. ord. fa
rine fab. an̄. ʒ. vj. boliar. terreſi
gil. an̄. ℥. ß. ſandaloꝝ olʒ ſãgui
nis drac. an̄. ʒ. ij. liq̄facta cera cũ
oleis ad ignẽ reliq̃ icorporent̃
adinuicẽ. ¶Ceterũ remouẽt fe- Remo
brẽ q̃cũq auxilia q̄ ꝟtutẽ habẽt tio fe-
auferẽdi apationẽ dolorẽ ſedã bris.
do: cũ potiſſima cã febris ſit do
loꝝ ⁊ opatio p̄dicta. Iõ remo-
tio eoꝝ ẽ curatio ⁊ febris ⁊ vul- Remo
nerationis. ¶Pro itaq doloris tio do
remotiõe ⁊ apatꝫ tã tẽdẽtis in loris.
viã maturatiõis q̃ reſolutiõis
ipſi⁹ eiſdẽ auxilijs ꝓcedẽdũ eſt.
de q̄b⁹ lati⁹ dictũ fuit. c. de cura Mũdi
flegmõis. ¶Alteri⁹ ſi caro ma ficatio
la i vulnere orta fuerit ꝓci⁹ mũ
dificatiõe ad p̄allegatũ. c. trãſi
re potes. Hec fuit ſemꝑ curatio
nr̃a quã multoties expti ſum⁹
cũ honore noſtro ⁊ egrotantiũ

vtilitate nõ parua. ¶Et ſic deo dante ꝛc.

Ca. ij. ¶Ca.ij. De fluxu ſanguinis ꝛ de eius cura.

Fluxꝰ ſãguinis. Clarũ eſt vt in antiquorũ ꝛ modernoꝝ libꝛis repitꝛ ſanguinẽ a vena ex altera duaꝝ cãrũ emanare: q̃rũ vna a cã ꝑmitiua oꝛtũ hꝛe vr: alia vero a cã añcedẽti euenire manifeſtũ. Emoꝛoſagia q̃dẽ ſanguis a cã añcedẽti oꝛtũ hñs tripltr accidit: vcʒ aut p reſudationẽ venaꝝ: aut q: venaꝝ oꝛificiũ apiũt aut q: ab aliq̃ mã acuta venenoſa coꝛrũpẽti ſeu mordicanti vene coꝛrũpanꝛ. ¶Sʒ q: ſermo nr̃ h̃ tm̃mo itẽdit tractare d̃ cura fluxꝰ ſangis i vulneribus vlceribuſq; euenientis. Jccirco. c. d̃ cura eiꝰ breuioꝛi ꝯpẽdio q̊ poſtero l'pñtiarũ oꝛdiabo.

Nota. ¶Sciẽdũ eſt ꝑterea φ aliq̃ñ emoꝛoſagia ſanguis e vulnere eueniẽs eſt pauca: iterdũ mediocris: nõ nunq̃ foꝛtiſſima eẽ vr̃. ¶Ueruʒ qñ ꝑdicta emoꝛoſagia pauca ꝛ mediocris eẽ vr̃ tũc ja facili remedio reſtringitꝛ: q: ſignum eſt φ vene non ſunt valde magne. ¶Uerũ ſi ſanguis a vulnere vltra modũ exierit ꝛ cognoueris vulnꝰ ſitũ eſſe i loco magnarũ venarũ aut arteriarũ: tũc ſtati ſolerti igenio ꝛ magna cũ diligẽtia ſanguis reſtrictioni vacãdũ eſt: cũ ſanguis (vt pħi aſſerũt) ſit hoĩs vite theſaurꝰ ſine quo vita ꝑmanere nõ ꝑt. ¶Signũ inſuꝑ φ ſanguis ꝓcedat ab

Signũ ſãguis arterialis. arteria hꝛ p exitũ ſanguinis ad purpureũ coloꝛẽ tendẽtis: ꝛ q: etiã cũ ſaltu exitũ facit. Cõtrariũ eñi faciũt vene ꝛ ſanguis venaꝝ nõ eſt ita ſubtilis ſicut ſanguis arteriarũ: imo aliquãtulũ magis groſſus et rubicundus.

Nota. ¶Ulteriꝰ vnũ ẽ notãdũ i. ʒ. dictis φ ſi emoꝛoſagia fuerit cũ aliq̃li putrefactiõe ꝛ iã p m̃ltos dies q̃uis ſanguis emanauerit dietim pauca q̃titate: tũc nõ ſine moꝛtis p̃iculo iudicãda ẽ: vt plerũq; vidimꝰ de pua emoꝛoſagia ſanguis manꝰ pedis ꝛ bꝛachij q̃ñ multoties Aui. teſtãte ad hãc emoꝛoſagiã ſequnꝛ accidẽtia mala: velut ſpaſmꝰ ſingultꝰ ꝑmixtio rõis ex q̃bꝰ matura moꝛs neceſſario euenit q̃ arguũt ſpũs aĩales multũ eẽ euãtos. ¶De emoꝛoſagia aũt eueniẽti a mẽbꝛis iteriorib' velut ab epate veſica renibꝰ ꝛc. hñ ẽ ſmo.

Curatio. ¶Curatõis fluxꝰ ſanguis duplex ẽ i itẽtio: vcʒ pticularis ꝛ vlis.

Intentio vlis. ¶Jntẽtio ꝟo vlis ꝯplꝛ p coꝛpis euãtionẽ ꝛ adminiſtrationẽ regimĩs igroſſãtis ſãguinẽ: ꝛ iſup p fricatiões ꝛ diuerſiones i ꝯ̃ria pte factas. ¶Pꝛo ſuo cibo nãq; ꝛ potu lẽtes riſuʒ farrã grue citonia lactuta poꝛtulaca vtilr ꝓcedunt. Et demũ oẽs fructꝰ cũ ſtipticitate ad ꝓpoſitũ faciũt. Pꝛo potu ẽt aq̃ frigida cũ iuleb violato ꝛ roſ. cũ maxima vtilitate ꝓcedit egrotãti: q: ſanguinẽ igroſſando ſitiʒ aufert ꝛ optimũ alteratiuũ ẽ hũorũ. Aq̃ etiã oꝛdeacea eodẽ mõ ꝓcedi põt.

Euãtio. ¶Coꝛpꝰ ꝑterea euacuaꝛ interdũ nullo ꝯ̃dicẽte ſinthomate faciẽdo flõmia ex pte oppoſita ſtrictoꝛi ficiq; p vnã diametrũ tm̃ vʒ de dextra manu ad ſiniſtrã. Sicq; mõ qñ eſt i capite a pte dextra flõmia faciẽda eſt d̃ pede eiuſdẽ lateris. Eodẽ q; mõ qñ eſt in ſiniſtro latere de ſiniſtro pede flõmia dʒ fieri. Et

Gale. hec ē ſnia Gal.autoritate hy=
hypo. po. Cōiert ſummope egrotātez
ħ digeſtiuū ſumere alteratiuū
ſirup⁹. ⁊ igroſſatiuū ſāguis.℞. ſirupi
viola.℥.j.ſiru.roſ.℥.ß.aquaruʒ
violaꝝ acetoſe poꝛtulace an.℥.
j.miſce.Cōſerua īſup roſarū et
violaꝝ cū magna vtilitate cōce
diuer= dūt.¶Diuerſiōes inſup fieri de
ſio. bēt a pte ꝯria:vcʒ p ligationes
fricatiōes⁊vētoſatiōes ſine ſca
rificatiōe:⁊ iterdū cū ſcarifica=
tiōe. Submergeť qʒ ꝑdicta lo=
ca ſtatim ligatione⁊fricatione
factis ī aqua plm cal'a ⁊ ī eodē
tpe mēbꝛuʒ a quo emanāt emo
roſagia aq̄ fridiſſia ⁊aceto ro=
ſa.irroꝛādo ⁊ madefaciēdo pā
nis ī eiſdē madefactis.ſ.aq̄⁊a=
ceto in diuertēdo ſanguinē ad
ꝯriā ptē plm iuuaſſe pcepim⁹.
Uētoſa ēt applicata ſup epate
ſine ſcarificatōe.Et teſticuli cū
albumie oui aq̄ roſata ⁊ aceto
illiniti ad ſanguis reſtrictionē
Inten p'zvʒ.¶Intētio vō pticularꝭ ꝓ
tio pti curatōe emoꝛoſag.ſāguis ī vul
cularꝭ. nerib⁹⁊vlcerib⁹ ꝯplet admini=
ſtratōe localiū diuerſoꝝ modo
rū ſm ꝙ diuerſe itētiōes neceſ=
ſarie ſūt ī ei⁹ curatiōe.¶In pri
mis ꝯſiderādū eſt an emoꝛoſa=
gia ſanguis fuerit cū putrefa=
ctiōe an ſine:nā ſi ſine putrefa=
ctiōe eē vř vulnere exiſtēte ꝓfū=
do ⁊nulla cū dep̄ditiōe ſubſtā=
tie:tūc nō niſi vtiliſſimū ē ſtatiʒ
vuln⁹.ꝓfūde ſuere:vt labia ipi⁹
adinuicē cōiūgāť:ꝓ poſſe tñ ꝙ
it⁹ dc mře ſāguis nihil aut paꝝ
remāeat.Deſup deiñ ponať cū
albumine oui puluis infraſcri
pt⁹.℞.farine fabaꝝ farine len=
tiū farine volatilis añ.ʒ.iij.ſan
guis dꝛachonis thuris añ.ʒ.ij.
ß.mirrhe aloes.añ.ʒ.ij.ter.ſig.

bolia.gipſi añ.ʒ.j.ß.pili leporꝭ
minutiſſime īciſi.ʒ.vj.tele ara=
nee fruſtati īciſe.ʒ.iiij.ſpongie
marꝭ aliquātulū toꝛrefacte ſeu
arſe⁊piſtate.ʒ.iij.⁊.ß.coꝛalloꝛū
ſandaloꝝ oim añ.ʒ.j.ß.ſucci lin
gue paſſerine:ſucci ꝯſolide ma
io.añ.ʒ.v.diagagāti piſti.ʒ.v.
albumina duoꝝ ouoꝝ recētiū. Nota.
¶Et nota ꝙ cū ꝑdictis albumi
nib⁹ ſufficit pōere ꝑdicte pulue
ris.℥.j.⁊bōbacis arſi.ʒ.x.¶Mo
dus aūt applicatiōis iſti⁹ eſt ꝙ
itus⁊extra ſpargať de ſupꝛadi
cto puluere cuʒ albumine oui.
Deide iple aťvuln⁹ cū liciniijs⁊
bucellis de ſtuppa fabꝛicatis ⁊
aceto ⁊ aq̄ madefactꝭ: dēi'p vō
cōdecēti ligatura ⁊ plumaceoľ
optie ligeť loc⁹:qꝛ ligatio loci
cū ꝯdecēti ꝓſſura plm vʒ in iſto
caſu vt ſepenūero experiētia no
bis demōſtrauit.¶Iuuat etiaʒ
plm ponere ꝑdictā medellā cū
digito ſup oꝛificio vene paula=
ti deſup cōꝓmēdo ſeu ꝯſtringē=
do:ita tñ vt nihil doloꝛis egro
tāti īferať tenēdo medicinā cū
digito ſup vena.aliqūātulū.De
īde ligeť(vt ſupꝛadictū fuit)ħ
eñ agendo iuuat ad duo. Pꝛio
qꝛ ſanguinē fluentez pꝛohibet.
Scđo qꝛ cōſtricto ſanguine in
terdū gutta ſanguis ſuper foꝛa
mine vene coagulari ſolet:q̄re
dura efficiť ita ꝙ viā opilat:et
ſic ꝓhibet ſāguis egreſſuʒ.hoc
plerūq; accidit foꝛamine vene
paruo ⁊anguſto exiſtente.¶In
ſup neceſſe eſt aliq̄ñ venā autar
teriā totalř incidere vt eaꝝ in=
troit⁹ fiat in ꝓfunditate mēbꝛi
intm̄ ꝙ a carne valeāt cooperi=
ri:⁊ ſic iſta via plerūq; reſtrigiť
abſq; matre ſanguinis.¶Simi
liq; mō etiam neceſſariū eſt ali

qñ ligare venã ꝓ̃ſertiz arteriã quia ipſa ligata loc⁹ a facili in carnat remedio. ¶Mod⁹ aũt li gatiõis eaꝝ aliquãdo efficiť in tromittẽdo acũ ſub vena ꝺſup filũ ſtrigẽdo cũ facilitate: aut liget vena ipſaz excoriãdo ꝺei de l ſupiori capite cũ filo opti me ſtringať. ¶In iſto caſu etiã venã cãdẽti ferro cauterizare dũmõ abſqꝫ neruoꝝ leſiõe hoc fieri poſſit: ꝓ̃ſentaneũ remediũ eſt: ¶Uerũ ſi cõtigerit emoꝛoꝛ ſagiã eſſe cũ putrefactiõe: tunc neceſſe eſt adminiſtrare medicamia ꝟtutẽ ħñtia moꝛdicatiuã ⁊ carnis male remotiuã cũ aliq̃ li icarnatõe. Cui⁹ gr̃a exẽpli ta lis fuit oꝛdiatio nr̃a. ℞. aloes epatici mirrhe. ana. ʒ. ij. thurꝭ ſarcocolle ꝺragaganti mumie terreſigillate. añ. ʒ. ſ. ß. gypſi. ʒ. j. puluerꝭ carnis male remoti ui qui vocatur apud archimiſtam precipitat⁹. ʒ. x. miſce cũ albu. oui: qꝛ mirabilis eſt opatiõis materiã ⁊ carnẽ malã re mouẽdo locũqꝫ mirabiliťr incarnãdo ⁊ facit opatiõnẽ vnguẽti egyptiaci abſqꝫ doloꝛe. ¶Mod⁹ at applicatiõis iſti⁹ medelle eſt ꝙ ponať tẽta lõgadonec medella attigerit locũ vene. Iſtõ eñ remediũ amice mi pl̃mvzin emoꝛoſa. cũ doloꝛ ⁊ apata ꝯpli cata: qꝛ qñ ipa emoꝛoſagia fuerit cũ putrefactione cũ doloꝛe aut apate: tũc adminiſtrať medicamia mũdificatiua ⁊ icarnatiua cũ moꝛdicatõe nõ pua plerũ qꝫ maioꝛꝭ ẽ detrimẽti moꝛdicatiõe ſua in attrahẽdo mãm ad locũ iuuamẽti reſtrictiõis ſanguis. Et ꝓpea merito iſtõ medicamẽ dici ꝑt medicamẽ nobiliſſime opatõis l iſto caſu: ex quo

mod⁹ ligãdi venã.

Remediũ ſin gulare ad fluxũ ſanguinis cuz putrefactione.

Nota.

mũdificãdo locũ carnẽ mirabiliter coꝛrodit malã ⁊ locũ lcarnat q̃ caro mala ꝓhibet vene l carnationẽ. Itẽ ad eãdẽ ltẽtionẽ ⁊ cũ maioꝛi ẽ efficacia: q: vnã quãqꝫ emoꝛoſagiã cũ putrefactiõe reſtringit. ℞. puluerꝭ añ dicti carnis male remotiui. ʒ. ij. trociſci de minio. ʒ. ſ. thuris aloes añ. ʒ. ß. boliar. terreſigil late. añ. ℈. ſ. ⁊ vtere moꝛe iã dicto: quia ei⁹ operatio crede mihi diuina l iſto caſu eſſe videť ¶Ulterius tranſactis duobus vel trib⁹ dieb⁹ cũ adminiſtratiõe iſtius medelle accõmodate adminiſtretur medicina incarnatiua in pꝛima intentiõe annotata. ¶Itẽ ad eandem ltẽtionẽ. ℞. vitrioli rubificati. ʒ. ij. thuris maſticis aloes ſarcocol. añ. ʒ. j. ꝑ̃cipati. ʒ. vj. miſce ⁊ vtere mõ quo ſupꝛa: quia etiã mirabilis eſt operatiõis: licet ſit cum aliquali moꝛdicatione ratione vitrioli. Et cum hoc ẽt eius eſchara eſt tardioꝛis ca⁹ pꝛopter ingredientiam vitrioli: que quidem retardatio plurimum pꝛodeſt. Spõgiã quoqꝫ aliquantulum arſam et in foꝛma tincte intus adminiſtratã donec attigerit oꝛificium vene plurimũ iuuaſſe percepimus. Ulterius ſi modo contigerit hac via emoꝛoſagiam reſtringi nõ poſſe: neceſſario candenti ferro cauterizetur locus vene cum pꝛofunda eſchara. Aut loco ipſius cauterizatiõis trociſcum noſtruz de minio ſupꝛa venam poſitum ad moduz tincte mirabilem habet efficaciaz quod quaſi nil. ß. dici poteſt. ꝺ cuius recepta in antidotario noſtro deo dãte dicturi ſumus

Nota. ¶Et nota ꝙ tempoꝛe adminiſtrationis iſtius medelle coꝛpoꝛe ſiue loco exiſtente doloroſo adminiſtrētur auxilia doloꝛis mitigatiua infraſcripta. ℞. farine lentium farine fabarum farine oꝛdei ana. lib. ß. cū decoctione altee ⁊ parū lixiuij ad ignem fiat emplaſtrum ſolidū addēdo olei roſa. onfācini olei mirti. ana. ℥. ij. croci. ℈. j. ¶Uel facias ſic. ℞. olei mirtini olei roſati. aā. ℥. ij. cere albe. ℥. j. ß. croci. ℈. j. ſandaloꝛum omniū. ʒ. j. ß. ad ignem fiat linimentum. ¶Item ad eandē intentionem ℞. pomi granati dulcis ⁊ acerbi. aā. numero. ij. roſarum lentium. aā. M. ß. omnia decoquantur cum lixiuio ⁊ aqua: deinde piſtentur ⁊ cribellētur cui cribature addantur farine fabarum farine lentium. ana. ℥. ij. ⁊ iterum bulliāt vſqꝫ ad ſpiſſitudinem: adendo olei roſati: olei mirtini. ana. ℥. j. ¶Ad eandem intentionem emplaſtrum de farina cuius talis eſt oꝛdinatio. ℞. farine fabarū farine oꝛobi farine lentium ana. lib. ß. cum lixiuio ſufficienti ⁊ parum aceti ad ignem fiat emplaſtrum ſolidum cum ſirupo roſato ſufficienti. ¶Hec puto tibi ſufficere pro curatione fluxus ſanguis e vulnere ⁊ vlcere emanantis. tam in recenti vulnere ꝙ̄ i putrefacto. ¶Et ſic deo dāte ⁊c.

Liniſmētū.

emplꝫ.

Ca. iij. ¶Cap. iij. De vulnere capitis tā ab inciſiōe ꝙ̄ a cōfuſiōe cauſato vſqꝫ ad terminū almocati

Uulnꝰ capitiſ.

Plerunqꝫ a re incidēti vel cōtundenti ſolet caput vulnerari: ꝓ quoꝝ curatiōe ſub breui ſermōe vtriuſqꝫ vulneris in pñti capl'o modū deſcribemus. ¶Uulnera eñ capitis vſqꝫ a pericraneū a re incidenti facta curatione alioꝝ vulnerum curantur: id eſt ꝓ adminiſtrationem exicantium. ¶Accōmodate igitur ſanātur vulnera iſta adminiſtratiōe optime aque vite ⁊ pulueris q̄ conſtat ex parte aloes epatici ⁊ media optime mirrhe parūqꝫ thuris. ¶Ualet inſuper cum ſupradictis aqua ⁊ puluere cerotuꝫ de betonica habituꝫ in capitulo de fractura cranei: ⁊ cerotū de minio ibidē deſcriptū. ¶Et nota ꝙ ſi vulnus amplum fuerit ita ꝙ de eius incarnatione dubitetur ⁊ cū cutis eleuatiōe tūc pꝛima die adminiſtraꝛ ſutura partium. Relinquendo tamen in loco decliuioꝛi oꝛificiuꝫ ſatis cōdecēs ad purgādū ſanguinem: ſaniēqꝫ totius pꝛofunditatis vulneris. ¶Ceterū pro eius mūdificatiōe: incarnatione ⁊ ſigillatiōe procedendū eſt eiſdem auxilijs in pꝛecedēti capitulo de fractura cranei annotatis. ¶Uerū ſi pꝛedictum vulnus a re recontundendi factū eſſe reperiꝛ: tunc nullo mō medicamine exiccatiuo proceden dū eſt. Omne eñ vulnus (vt inquit Galenus) a recontundēti cauſatum neceſſe eſt putrefieri ⁊ in saniē cōuerti. ¶Utiliter ergo in pꝛimis diebꝰ adminiſtrātur digerentia velut digeſtiuū de terebētina cum vitellis duorum ouoꝛuꝫ parūqꝫ croci. ¶At ſi coꝛpus cholericū eſſe videꝛ: digeſtiuum de oleo roſato cuꝫ vitellis ouoꝛum magis ad propoſitū facit. Facta digeſtione locus mundificādus eſt mūdi

Aqua vite.

Cerotū d betonica

Nota.

Gale.

Digeſtiuū.

Mūdificatiuum.

ficatiōe iſta. ℞. terebētine cla=
re vncias duas mellis roſati
vnciā vnā ſucci apij vnciā ſemis
bulliāt ſimul par℥: deinde adda
tur vitellum vnius oui: farine
ordei bene cribella. ℥. ß. croci
parū. Et ſi in predicta recepta
adderentur mirrhe. ʒ. ij. ⁊ tātū
dē aloes epatici parūq; ſarco
colle eſſet huiuſmodi vulneris
optimū incarnatiuū. ⁋ Pro eiꝰ
īſuper incarnatiōe ⁊ ſigillatio
ne vnguētū de minio habitum
capitulo ꝺ̄ factura cranei mir℥
in moduꝫ valet. ⁋ Multa deni
q; amice mi ꝓ curatiōe huiuſ=
modi vulneris in mediū addu
cere poſſemꝰ: ſed q̄ꝛ paruā aut
nullā inuenimꝰ vtilitatē: ea tā
tummodo deſcribere decreui=
mus de quibꝰ cū honore noſtro
⁊ vtilitate egrotātiū non par=
ua magnā vtilitatē reportaui
mus. ⁋ Et ſic deo dāte ⁊c.

C. iiij. ⁋ Capitulum. iiij. De fractura
cranei: ⁊ eius cura.

Fractura cranei. PLerūq; a caſu ⁊ ꝑ
cuſſiōe os capitis
multis varijſq;
modis frāgi vidi
mus. Interdū ei
frāgit̄ fractōe ad
modū rimule capillaris: ⁊ hoc
q̄dē accidit a caſu ⁊ percuſſio=
ne a re cōtūdēti facta. Accidit
inſuper ex iſto modo prenomi
nate cōtuſionis os frangi cum
depreſſione oſſis prime ⁊ ſecū
de tabule. In tātūq; ex vitrea ta
bule īntrinſece exeūt fruſta ipiꝰ
ſeu aculei durā matrem pungē
tes. Et ſignū ē q̄ immediate ſe
quunt̄ ad puncturā ipſius acci
dētia mala velut apoplexia ſco
thomia ⁊ mēbrorūꝫ ſtupor. In
terdū amiſſio loquele: ⁊ multa

alia accidētia a quibus pauci
liberātur: niſi ſtatim manuali
operatiōe os depſſum ⁊ pūgēs
pāniculū remoueat̄. Uidimus
īſuper os capitis frāgi fractio
ne a re icidēti cauſata: velut ab
enſe cultello ⁊ alio inſtrumēto
ad incidēdū apto. Uidimꝰ de=
niq; os capitis fracturā accipe
re a re pūgenti ſicut ſagitta lā
cea ⁊ alio ſimili iſtrumēto apto
ꝑforatiōnē cauſare. ⁋ Quāob=
rem ſcias (vt inquit Auicē.) q̄ Auicē.
aliq̄n accidit ꝑ viā contuſiōis
vt os ⁊ non cutis frāgat̄ ⁊ hoc
betate ſatis matura. In pueris
vero duoꝝ vel trium annorum
vidimus os plicari cum cute ſi
mul: ſicut accidit ī vaſis ⁊ iſtru
mentis ereis. Tamē in circui
tu cōtuſiōis oſſis ī ſuꝑficie vidi
mus os crepaturā accipere: ⁊ ꝺ̄
iſta cōtuſiōe ꝓpriū capitulum
faciemus. Uidimꝰ etiā via cō
tuſiōis p̄dicte os aperiri in ꝑ=
te intrinſeca oſſis: queadmodū
manifeſte ⁊ occulta ſide vidimꝰ
leſionem cauſari in oppidis in
parte intrinſeca ab inſtrumēto
dicto la bombarda. Ita ꝯtingit
aliquādo os frāgi in parte in=
trinſeca ſine aliqua leſione pri
me tab̄le oſſis capitꝭ. ⁋ Signa Signa
aūt fracture cranei ſunt iſta vi fracture cra=
delicet vomitꝰ in hora percuſ= nei.
ſiōis. Uiſio multoꝝ luminū ad
oculos veniētiū vertigo ⁊ cum
aliquali oculorū obcecatione.
Hora īſuꝑ percuſſionis vt plu=
rimū in terrā cadēdo. Iſta et
enim accidentia q̄n adſunt in
primis diebꝰ cū vulnere capi=
tis: arguunt veritatē fracture.
Multa p̄terea accidētia de fra=
ctura cranei a doctoribꝰ moder
nis tātummodo cōnumerātur

Guido preſertim a Guidone ⁊ Petro ⁊ petr⁹ de Arzila. que vt plurimū ho- (ð arzi.) minē decipiūt. ¶ Sunt itaq͂ ab eiſdem nouem cōnumerata: velut illud nō poſſe videre lumē: illud inſuper de fractiōe nodi paliarū intra dētes. Illud quoq͂ de percuſſiōe chordule nodate ⁊ detēte inter dentes patientis ⁊ manum egētis: ⁊ de alijs quorū denominationē gratia breuitatis cōticeſcā. Iſta etenī accidētia ſuperius ab ātiquis annotata ſolent euenire in prima die omnia aut maior pars eorū in quacunq͂ notabili fractura ex qua ſanguis ſup durā matrē i debita q̄ntitate ceciderit. ¶ Uerū ſi fractura fuerit cū leſiōe pāniculorū cerebri: et ſubſtātia ipſius neceſſario cū prenominatis accidētib⁹ erūt accidētia ſupra nominata: videlicet apoplexia: ſcotomia: vertigo: membrorū ſtupor: ⁊ febris continua immediate ſequetur cū rigorib⁹: nares quoq͂ et aures quandoq͂ ſanguinē purgant. Subſtātia iſup medullaris ex vulnere emanare vr̄: ⁊ eo maxime qn̄ leſio cerebri fuerit cum amplo vulnere. ¶ Et nota amice q͂ aliqn̄ accītia fracture cranei cauſantur (vt inq̄t Celſus) craneo nō exiſtēte fracto. (Cel.) Inq̄t raro: ſꝫ aliquādo tn̄ accidit vt os integrū remaneat: intus vero ex aliqua vena fracta ſanguis ſuper cerebri mēbrana diffunditur: qui ꝯcretus ibi corrūpit: vnde dolores magnos magnaſq͂ inflammatiōes ⁊ accidētia adeo peſſima ⁊ ſeua mouet a qb⁹ nemo liberat. Iſta pterea accidētia fracturā cranei arguētia aliqn̄ in pmis dieb⁹ manifeſtant̄ ſm totū aut ſm maiorē ptē cor. Et iterdū vidim⁹ ea eueniſſe i tpe putrefactiōis ſanguinis igreſſi p oſſis fixurā ſup durā matrē. Et no. q͂ hoc nō cōtigit niſi ppr̄ paucitatē fracture ⁊ paucitatē ſanguis. (Dura mater) Nā qn̄ ſanguis extra venas ceciderit ſup durā matrē i notabili quātitate cū fractura oſſis nō pua neceſſario pdicta accidētia i pmis dieb⁹ vl̄ ſaltē itra ſeptimū diē i eſtate: i hyeme itra .x. māifeſtant̄. Uerū ſi os fuerit fractū fractōe parua rimulari ſeu capillari ⁊ miſerit ꝯſus durā mrē pauciſſimā ſanguis quātitatē: dico q͂ pmis dieb⁹ nullū accidētiū iſtorū māifeſtabit̄: nec aliqd ex illis a Guidone ⁊ petro de arzilata ſupi⁹ ꝯnumeratꝫ. (Guido ⁊ petr⁹ de arzilata.) Ergo ſequit̄ q͂ os ſit fractū ⁊ ſuperius annotata accidētia nō manifeſtēt̄ i pncipio ſꝫ i poſterū tn̄ manifeſtabūt̄. Et cū hoc etiā illo caſu vidim⁹ euēire accidētia pdicta leto modo ⁊ ſo mitiora remotioraq͂ q͂ aliqn̄ medici non mltū i arte chirurgia experti arbitrati fuer̄ ſupradicta accidētia aliūde cāri q͂ a vulnere. Quāobrē ad iueſtigādū vnā q͂q͂ puā fixurā: ſtati amice mi ſi niſi vtiliſſimū erit (vt inq̄t Aui.) ⁊ illd idē aſſerit Cel. ca. de curatiōe caluarie dicēs opꝫ ꝯſiderare pcutiētē rē cū qua ſit pcuſſio an a lōge fctā fuerit: an alto cauſer caſ⁹: an cū ira: an re icidēti an ꝯtūdēti vl̄ pūgēti an fuerit pcuſſio cū aliquo medio ipedimēti: an ab agēti libere ꝫ abſq͂ ſcōe pſone ipedimēto. (Nota.) (Auice. Cel.) Nā plerūq͂ p hāc bonā iueſtigatōēꝫ fixura occlta prudēti medico efficit̄ manifeſta. Quapropt̄ ſi de

grauiter in capite percuſſus eſt et mala iudicia ſecuta ſūt(vt iq̄t Cel.)lʒ ab ea pte i q̄ cutis diſcuſſa e:rima nō reperiret nō icōmodū tñ e pte altera ꝯſiderare nū qd locꝰ mollior ſit et tumeat:eū ꝗ apire ſi qd os ſciſſuʒ reperiet. Os eñ fractū niſi ſuccurſuʒ ſit grauibꝰ ꝯpatiōibꝰ afficit diffi cilliuſq; ipoſterꝰ tractat nō pua laborātiſ iactura. Interdū ei vt inqt pfatꝰ vir ſolet euenire vt altera pte fuerit ictꝰ:altera ꝯo os ſciderit. Jn q̄cūq; ꝯ contuſiōe cū dubitatiōe fracturꝰ tutiꝰ eſt i pimis diebꝰ vulnꝰ ampliare. Nā vt inqt pfatꝰ vir. Neq; eñ magno negocio cutis ſane ſcit etiā ꝙ fruſtra iciſa fuerit. Etiā parū ſupra dixit ꝓ iueſtigatōe occulte fiſure:at ſi tū ne qdē rima manifeſta e attramētū ſcriptorꝝ ſup os iducēdū:deide id ſcalpo ꝯtrahēdū e:nigritie eñ ꝯtinet ſi qd ſciſſū eſt. Eādē etiā iueſtigationē hēmꝰ ab Aui.ca.ꝺ cura fracture cranei dicēte. Et ſi amas vt fit infuſio hūiditatiſ nigre ſup os fac ꝺin de fricatio nō dʒ finiri donec nullū remaneat veſtigiū ipſiꝰ nigredis:aut fricatio nō dʒ finiri ſʒ Dinū donec nullū remaneat veſtigiū fiſure oſtēſe pp applicationē talis nigredis. ¶ Uiſis mō iſtaꝝ oīʒ fracturaꝝ ſigniſ et accidētibꝰ earūdē reſtat nūc q̄ breuiori potero ſmōe i mediū adducere curationē faciendaʒ vniuſcuiuſq; dictaꝝ fracturaꝝ manuali opatiōe. ¶ Cura itaq; fracture cranei duplici mō efficit. Uno mō via iciſiōis et oſſis expiratōis ſeu eleratiōis Alio mō via exiccatōis et icarnatōis Jn pimis ad curatōeʒ venien do manuali opatione. Dico ꝙ cū fueriſ vocatꝰ ad hmōi curam fracture:nulla melior operatio erit ꝗ ptinꝰ ſi vulnꝰ non fuerit āplū:ipʒ āpliare nouacula iciſdēti cruciali vel triāgulari iciſiōe:donec os fractū ſeu dubiū i ꝯſpectu et manifeſto ꝓpatulo pateat. Aduertēdo tn̄ ꝙ hora iciſiōis pdicte p craneū vnguibꝰ itegre ab oſſe remoueat ne hora fricatōis oſſis ab iſtris ferreis dilaceret. Fricatio eñ (vt inquit Cel.)hmōi pāniculꝰ gñat dolores magnos magnaſq; iſtāmatiōes:febres iſup ꝯmouēdo. Celebrata iciſiōe prius capite abraſo prudētis et cauti chirurgici eſt ſup oſſe iponere liciniū vino madefactū aliquātulū expſſuʒ et tepidū. Reliquū ꝯo vulneris impleat licinijs et plumaceoliſ ꝺ ſtuppa albumie oui illinitis. Et ſi emoroiagia ſanguis fuerit i loco:tūc cū albumine oui accōmodate addi tur puluis reſtrictiuꝰ cū pilis leporiſ minutiſſime iciſis ponēdo pdicta licinia iter āgulū et āgulū. Jntm̄ ꝙ die ſequēti hora remotiōis pme maielle labia vulneriſ reperiant ad exteriorē ptez reuerberata. ¶ Quo fctō ſi fiſura ſiue fractura fuerit penetrās vſq; ad latꝰ itriſecū neceſſariū e fricationē facere os remouendo ſeu extirpando vſq; ad duram matrem. Admiſtrando i pimis raſpatoria ampla veniendo ſucceſſiue vſq; ad minima. Aduertēdo ſummopere ꝙ fricatio et operatio predicta nullo modo tāgat cōmiſſuras ne ex fricatione et raſpatione facta ſuper pmoiatis ꝯmiſſuris fieret caſus dure

Cel. Aui. Din⁹. Cura. Facta iciſiōe.

matris ſup cerebro. ¶ Remoto oſſe raſpatorijs ſeu carratorijs ſupi⁹ annotatis vſq₃ ad vitreã ſecũde tabule remoueat vitra i p̄mis cũ leua aut argẽtea aut ferrea bñ fabricata. Deide vndiq₃ lẽticula ꝛ ranula iſtris ab oĩ aſpitate ꝛ aculeis p̄dicte expiratõis remoueãt. ¶ Hoc ↄpleto habeas puũ fruſtũ ſindonis bñ lenis ꝛ odoriferi ꝛ ſit ad ſilitudinẽ foliũ roriſmarini: aut loco ſindõis petiã lini optie lipidã ac leuẽ: deide madefactã cuȝ oleo roſ. onfancino actualiter calo ponat p̄dicta petia argẽtea pba iter durã mrẽm ꝛ oſ: ponẽdo ĩſup õ p̄dicto ſindone i dicto oleo eodẽ mõ madefctõ ad quãtitatẽ q̃ oſ õtectũ coopiri valeat. ¶ Hoc ↄpleto ipleat vuln⁹ licinijs illinitȝ cũ digeſtiuo ↄfecto õ vitellis ouorũ oleo q₃ roſ. onfãcino parũq₃ croci de ſup iſupponẽdo petiã amplaȝ

Nota. hmõi digeſtiui. ¶ Et nota q lo co digeſtiui trãſacta die ſcda a die eleuatiõis oſſis miraculoſe (vt ita dixerim) in digerẽdo: mundificando: ꝛ dolorẽ ſedando ſup petia ꝛ licinijs iuenivalere vnguẽtũ iſraſcriptũ deſcriptiõe nr̃a ordinatũ: qđ vnguen

vnguẽtũ mirabile tũ baſilicuȝ capitale vocat. Et audeo dicere iter ceteravnguẽta i p̄mis dieb⁹ maxie obtinere p̄ncipatũ. ℞. olei roſ. ℥. vj. olei maſticini. ℥. ij. piguedinis vituli piguedinis porcle. añ. ℥. iiij. folioꝝ plãtagis matriſſilue betonice pimpinelle piloſelle floris roriſmarini. añ. M. ß. oĩa ad inuicẽ ↄquaſſent ꝛ bulliãt cum ciato vini odoriferi vſq₃ ad cõſũmationẽ vini: deinde colent. Poſtmodũ addãt iſraſcripta. ℞. maſticis gũmi elimi reſine pini añ. ℥. j. litargirij aurei ꝛ argẽ. añ. ℥. ij. minij. ʒ. x. ꝛ iterũ ad ignẽ bulliãt baclo agitãdo donec acq̃rat colorẽ nigrũ: deide addãt terebẽtine clariſſime. ℥. iiij. cere al. quãtũ ſufficit ꝛ fiat

Aliud cerotũ molle. ¶ Ad hãc intẽtionẽ ẽt vȝ vnguẽtũ de minio in fine pntis capli ordinatuȝ. ¶ In

Defenſiuum. circuitu vo vulneris liniendo cũ defenſiuo facto ex oleo roſ. boloarmeno et paruȝ cere al.

Nota. ¶ Et nota amice q cũ iſta medella vtiliſſimũ eſt trãſire vſq₃ ad ſecuritatẽ ſpatis. Nam pp ebullitionẽ factã i hũorib⁹ pp opationẽ factã cũ iſtris ferreis vt ſepenũero experiẽtia nobis demõſtrauit: nõ eſt tutũ vſq₃ ad p̄dictũ tp̄s cerotaria ſeu medicamina attractiua experiri. Lȝ nõnulli ãtiqũ modernoꝝ doctorũ ↄtrã teneãt opinionem.

Aui. ¶ Inq̃t eñ ſup h̃ Aui. c. de curatiõe fracture cranei. Et cũ feceris illõ ſcȝ fricationẽ tuã: tunc admiſtra puluerẽ capitalem ꝛ ſufficit tibi.

Din⁹. ¶ Din⁹ tñ vir magne autoritatĩ i arte chirurga cõmẽtãdo textũ Aui. pallegatũ ſignificauit p̄dictũ puluereȝ nõ eẽ admiſtrãdũ niſi trãſacto piculo ſpatĩ. ¶ In hac p̄terea cura. ſummope iuuat fili mi Almixine ſapere ſepi⁹ hãc opationẽ a magiſtrĩ i chirurgia exptĩ laborare vidiſſe. Quãobrẽ mõ ſolũ tibi pderit i h̃: ſȝ in ceterĩ opationib⁹ ſummopere iuuabit te bonos et idoneos freq̃ntare practicãtes: vt õ hoc ẽt in p̄hemio nr̃o autoritate Albubatis te attẽtiorẽ fecim⁹. ¶ Ceterũ trãſacto q̃rto vel a die eleuatiõis oſſis pcedẽdũ eſt cum

infra

infraſcriptis medicaminibus.
In p̄mis ponēdo ſup durā ma=
trē mō quo primā poſuiſti me=
Mūdi= dellā iſtō doeſticū mūdificati=
ficati= uū cū cōfortatiōe dure matris.
uum. ¶Cui⁹ talis erit ordinatio.℞.
terebētīe clariſſime ſiue abies
℥.j.olei roſ.onfancini.℥.ß.mel
ro.colati.ʒ.iij.croci.℈.j.grane
finiſſime.℈.ß.vini odorif.℥.iiij
bulliāt oīa ſil̄ vſq; ad ꝯſumma
tionē vini addēdo ſemis iperi
conis.℈.ij.ꝛ iterū bulliāt vni=
ca ebul.deide colent̄.Et vtere:
Melro qꝛ mirabilꝫ ē opatōis.¶Ad eā
ſatum. dē itētionē vꝫ mel roſatū cola=
tū ſummope in iſto caſu.Silr
q̄ꝫ cū ſecuritate maiori ꝙ̄ cum
mellis ro.meli⁹ ē trāſire cū iſto
Liq̄r. liquore.℞.ſirupi roſ.ex iſuſio
ne.ʒ.x.florū ꝛ folioꝝ ipericōis:
florꝫ roriſmari.grane finiſſime
aā.paꝝ terebē.ʒ.iiij.vini odo=
riferi.℥.ij.bulliat oīa ſiml̄ vſq;
ad ꝯſummationē vini:deide co
lent̄ qꝛ mirabilis eſt opatiōis.
¶Notandū eſt inſup ꝙ ſi facta
Nota. raſpatiōe oſſis iueneris ſangui
nē alteratū ſeu putrefactum et
corruptū:ita ꝙ ſit dubiū de ali
q̄ leſione pāniculi tūc ponat̄ i=
mediate mel roſatū fctō ſpira=
culo i oſſe:cū pauca quātitate
olei onfācini:ſi alteratio pāni
culi fuerit pua.Veꝝ ſi ſanguis
fuerit manifeſte ſub oſſe ſania=
tus:ꝛ cū alteratiōe manifeſte
talis pānicli:tūc ponat̄ mel ro
Cero= ſa.ſimplr.¶Cōſequēter ponat̄
tum. deſup cerotū in eodē tpe āplio=
ri forma infraſcriptū nobiliſſi=
me opatiōis materiā mirabilr
ſubtili attractiōe ab interiori
pte ad exteriorē attrahēdo ēt
cū notabili loci ꝯfortatiōe:mū
dificatiōe ꝛ icarnatiōe.Cuius
tal̄ ē ordiatio.℞.beto.mīriſſil=
ue:ipico.millefol.piloce.aā.
M.ij.roriſma.ſaluie cētau.ma
io.ꝛ mio.pipinelle ꝟbene:her=
be ſctē marie aā.M.ß.conſolid
minoꝛ.M.j.ß.tereb.clariſſime
lib.iij.olei ro.odorif.ex oliuis
maturꝫ li.j.ß.maſticꝫ.℥.iij.reſi
ne pini recētis gūmi eli.℥.iiij.
Modus ꝯponēdi dictū cerotū Mod⁹
taliseſt.Incidant̄ i p̄mis ſubti faciēdi
liſſime herbe ꝛ piſtent̄:deinde cerotū
cū reliq̄s ad ignē liq̄factꝫ adini
cē baculo optie icorporent̄:ad
dēdo vini odoriferi li.iij.ꝛ bul
liāt ad ignē vnica ebulli.Poſt
modū ponat̄ i caſcola ad ſolē
p hebdoinadā q̄tidie baclo pa
rū agitādo.Quo fctō iteꝝ po=
nat̄ ad ignē dicta caſeola bul=
liēdo vſq; ad ꝯſūmationē vini.
Deide fortit̄ colet̄ p ſtaminiaꝫ
ſeu canapaciū ſpiſſum.Et iteꝝ
cū cera al.ſufficiēti ad ignem
fiat cerotū i bōa forma.Hoc cō
pleto malexat̄ cerotū i p̄mꝫ cū
lacte capino vl̄ vaccino:ꝛ cū ſuc
co herbaꝝ ſupradictaꝝ vltio lo
co cū aq̄ vite.¶Et no.ꝙ ſi i me Nota.
dietate tal̄ ceroti apponeretur
modicū ō dictꝫ herbꝫ ſubtiliſſi=
me iciſis ꝛ piſtatꝫ cerotū eēt in
ſuplatiuo.ꝛ iſto mō erūt penes
ō duo gn̄a cerotoꝝ vnū cū her
bis ꝛ aliō ſine.Cōfert āſup mixꝝ
i modū trāſacta q̄rtadecia die
ſtuppatas deſup admiſtrare ō Deco.
coct.infraſcptas iſuſas.℞.vini
nigri li.iij.ro.mirtil.abſinthij.
aā.M.j.balauſtiaꝝ.M.ß.ſqui
nāti paꝝ nucū cipſſi nūero.xij.
roriſmari.ipico.rubee tinctoꝝ
grane finiſſime aā.M.ß.mellꝫ
℥.ij.Terēda terant̄ groſſo mō.
Deide bulliāt vſq; ad cōſūma=
tionē tertie ptis.Poſtmodū co

lēt.et actualr calide admiſtrēt
Nota. (vt ſupra dictũ fuit.) ¶Unũ ĩ h̃
no.ēq̃ petia ſeu fruſtũ ſindõis
dȝ poni itra durã mr̃em et cra=
neũ a die remotiõis oſſis vſq̃
ad itegrã.expurgatõeȝ ſãguis
⁊ ſanioſitat; q̃ erat ſub oſſe ⁊ ĩ
carnatõeȝ dure mr̃is cum cra=
neo. Applicatio ei hmõi ſindo
nis itra os ⁊ durã matrẽ iuuat
ad duo. Pꝛio ad expurgatiõeȝ
ſanioſitat; ⁊ ſãguis igreſſi ſub
oſſe: ⁊ h̃ cũ facilitate durã ma=
trẽ depꝛimẽdo abſq̃ aliq̃ leſio=
ne ipĩꝰ ab oſſe iferiꝰ. Scdõ mõ
iuuat ne ex motiõe ⁊ pulſatiõe
Incar= ipã dura mater ledat ab aliq̃
natiuũ oſſis aſpitate. ¶Decia quarta
die trãlacta p ſufficiẽti icarna=
tiõe dure mr̃is cũ craneo ipleat
vulnꝰ ex iſto icarnatiuo. ℞. te=
rebẽ.clare.ʒ.ij.mellis ro.ʒ.j.vi
ni odoꝛif.ʒ.iij.ipico.beto. pipi
nelle cẽtau.maioꝝ añ.ꝟ.ß.Cõ
tundẽda ꝯtũdant. Deinde oĩa
miſceant adiuicẽ ⁊ bulliãt vſ=
q̃ ad cõſummationẽ vini. Dei
de foꝛtit colẽt canapacio ſpiſ=
ſo. Cui colature addant iterũ
terebẽ.clar.ʒ.ß.mellis ro.ʒ.iij.
mirrhe.ʒ.ij.ſarco. aloes epa=
ti.añ.ʒ.j.croci.℈.ſari. oꝛd. bñ
cribellate.ʒ.ij.ß. ¶Uerꝫ ſi ꝯtige
rit ſup vl̃nere carnẽ ſupfluam
gñari: tũc p eius remotiõe vti=
liſſimũ eſt ponere vnguẽtũ mi
xtũ: aut alumẽ ð rocha ꝯbuſtũ:
aut puluerẽ nr̃m carnis ſuper=
flue remotiuũ ſine doloꝛe: cuiꝰ
deſcriptio in antidotario nr̃o.
c. de medicinis coꝛro. mẽtiõem
faciemꝰ. ¶At ſi ſup durã mr̃eȝ
carnẽ ſupfluam ſeu vnctuoſam
gñari ꝯtingat applicatio pul=
ueris hermodactiloꝝ iter cete
ra cũ ſecuritate obtiet pncipa=
tũ. Eã dẽq̃ p̃rogatiuã tȝ ſpõgia
aliquãtulũ arſa. ¶Celebrata ĩ
carnatiõe ſigillet locꝰ ponẽdo
vng. de minio de q̃ mẽtionẽ fa=
ciemꝰ ĩ fine pñtĩ caplĩ: ⁊ pluerẽ
iſtuȝ. ℞. boliar.ʒ.ß.alu.roche Pul=
cõbuſti.ʒ.ij. balauſtia.mirtill. uis ci=
mirab.citr.añ.ʒ.j.ß. ¶Confert catri=
q̃ȝ cũ eis auxilijs vȝ aħ appli= zatiuꝰ.
catõeȝ eoꝝ ip locũ lauat vio. ni
gro in q̃ ſint bullite roſe: mirtꝰ
balauſtie parũq̃ alu. ¶Hec ĩp
fuit curõ nr̃a quã ſepenũero ex
pti ſumꝰ cũ honoꝛe nr̃o ⁊ vtili=
tate egrotantis. ¶Et qꝛ amice
mlta ſũt iſtr̃a ꝯmemoꝛata ĩ ãti
q̃ꝛũ ⁊ modernoꝝ ſcp̃tur; velut
ſũt trapanoꝛuȝ gña malea ter=
rea iſtr̃ȝ molinellũ ⁊ mlta picu
loſa iſtr̃a ab eiſdẽ ꝯmemoꝛata
ad hãc opationẽ faciẽdã: tñ ea
tm̃ ĩ mediũ adducimꝰ q̃ꝛũ opa
tio abſq̃ piculo egrotãtiũ effi=
cit. Quapp ſup hoc optie dixit
Aui.c.pꝓꝛio ð fractura cranei. Auicē.
Opatio ãt q̃ fit cũ ferris trapa
nis ⁊ iſtr̃is ferreis p̃noiatis in
hac cura pp eoꝝ malitiã mod.
vituperart. ¶Ulteriꝰ viſa opa
tõe p manualẽ opatõeȝ ac pme Reli=
dic. localia. Mõ vtiliſſimũ ẽ vi quum
der q̃d agẽdũ q̃ ad dictã hmõi cure.
fracture q̃ ad euacuationẽ coꝛ
pis: q̃ ad ꝓhibitionẽ apatis et
multoꝝ accidẽtiũ: q̃ ad aerem
ſue habitatõis: quo ad ꝓnoſti=
cũ ꝯnumerãdo. Inſup nõnulla
documẽta obſeruãda ꝯſiderã=
daq̃ aħ tuã manualẽ opationẽ
pꝛenolate frac. Dieta itaq̃ vul
neris capit; cũ fract. oſſis dȝ a Dieta
medico ſat; tenuis oꝛdĩari vſ=
q̃ ad ſecuritatẽ apat;. ¶Come
dat ḡ patiẽs panarellã amig=
dalatã vel cũ zuc. decoctã ĩ aq̃
tm̃. Uerꝫ ſi patiẽs ðbilis fuerit

aut ↄualeſcēs ↄcedit brodiū pⁿ pulli alteratū ordeo. Ferculū etiā de farre vl' factū cū grue vl' medulla panis gratuʒati cō fert vt ſupra. Ualet qꝫ poſt aſſūptionem cibi ſumere bucellaꝫ optime codognate ne vapores cibi ad caput aſcēdere valeāt.

Potus ¶ Potus iſup ei⁹ ſit aq̄ ordeacea cū ʒuccaro: vel iuleb violato ſi patiēs fuerit cū febre. Aut aq̄ ſimplr decocta cū infuſione bucelle panis cū ʒuccaro potata vel iuleb violato. Uinū iterū granatoꝝ i pūmis diebus vtilit' ↄcedit: eo maxie virtute exiſte debili. Trāſacta vndecima accōmodate ↄcedit' ⁊ pullū et vinū mediocriter limphatuꝫ. Uerū poſt decimāquartā diem dieta vtiliter admiſtrat' vt melior fiat incarnatio dure m̄ris cū carne eueniēti ab oſſis ſpongioſitate. Igit' vtilr cōcedūtur aialiū iterioꝛa ⁊ extremitates eoꝝ ſicut pedes vituli caſtrati ⁊ eoꝝ capita. Riſuꝫ qꝫ eodē tēpoꝛe ad ꝓpoſitū facit i ꝓdicto brodio decoctū. ¶ Aduertēdo tñ ꝙ comeſta ⁊ bibita nō ſint iuxta ſatieratē appetit⁹: nil eñ deteri⁹ in iſto caſu et ol' tpe ꝙ̄ ſupfluūcomeder' ⁊ vinū ſupflue bibere. Nā (vt inq̄t Aui.) Et nō

Auic. accidit apā i ſiphac cerebri niſi ꝓpter vnā cauſarū quinꝙ: vcꝫ

Cauſe apātis dure m̄ris. Propter m̄ltitudinēvini ⁊ cibi. Aut ꝓpter a erē: nō dicit ꝑfatus vir: caue a frigoꝛe etiā i eſtate. Aut ꝓpter aggrauatione tētarū ſeu medelle. Aut pp os eminēs aut pūgēs durā m̄reꝫ. Aut pp rē occultā. ¶ Qđ ſi cū apātꝫ fuerit manifeſta tunc ſepa apā cū ſuo ↄrio. ¶ Uerū ſi fuerit cā occulta ſtude i ſepatiōe ei⁹ inueſtigādo rē occultā. ¶ Si ḡcā ei⁹ fuerit potatio vini ⁊ multitudo cibi: tunc ſubtilia regimen ei⁹. ¶ Si fuerit os eminēs ⁊ pūgēs: tūc ſtude in remotiōe ei⁹. ¶ Si fuerit ſilr ꝓpter aggrauatione tētaꝝ ⁊ medelle: tūc ſtatī auferas eas. ¶ Et ſi fuerit ꝓpt' frig. ſeu pp aerē calefacias camerā igne ⁊ caput egrotātis ſepe ⁊ ſepi⁹ pānis calidis viſitando. ¶ Pꝛo remotione ꝙ apātis dure m̄ris ↄueniētiſſime admiſtrat' iſraſcptū empl'ꝫ: cui⁹ talis ē ordiatio. ℞. rad. altee li. ß. camo. mellilo. añ. M. j. roſ. M. ß. bulliāt oia ſīl cū ſufficiēti quātitate aq̄ vſꝙ ad ↄſum. medie. Deīde in decoct. cū fari. ordei bñ cribel. fiat empl'ꝫ ſolidū. Addēdo olei ro. ↄpleti. ℥. ij. ß. olei camom. ℥. j. ß. croci. ℈. j. vitella duoꝝ ouo. poſitoꝛū qñ auferẗ ab igne. Iſtō ei empl'ꝫ reſoluit cū ſedatiōe nō ↄſuādo maturatiōi ſi natura maturatiōnē tētare voluerit. ¶ Et no. qđ plerūꝙ ↄtigit durā m̄reꝫ vulnerari ſeu dilaniari ab aliquo fruſto oſſis: tūc ſtatiꝫ p ei⁹ vniōe admiſtret' deſup puluis iſte. ℞. colofonij. ℥. iij. mirrhe aloes maſti. añ. ℥. j. croci ſarco. añ. ℥. ß. miſce ⁊ vtere modo quo ſupꝛa: qꝛ mirabilr iuuat. ¶ Aer in ſui habitatiōe dꝫ eē ſp calid⁹ ꝑſertiꝫ in hyeme: ⁊ vētis ꝓuat⁹ ac luce vſꝙ ad vigeſimāpꝛimā diē. ¶ Et no. ꝙ hoꝛa medicatiōis ꝑſertiꝫ i pmis dieb⁹. ß. capite nō ē incōmodū iſtꝛ̄ eneū plenū pꝛunis lignoꝝ ignitꝫ detinere vt eapca loꝛ ꝓfus vulnus reuerberetur. ¶ De pꝛohibitiōe ꝑterea apātis ⁊ ſpaſmi aliq̄d eſt dicēdū cū eoꝝ ꝓhibitio ſit de melioꝛibus

Cura apātis dure m̄ris.

empl'ꝫ.

Nota.

Pluis aduerſus dure matris vniōeꝫ

Nota.

Pꝛohibitio apātis

cū q̄b⁹ intēdim⁹ i curatiōe iſta.
¶Prohibet itaq̄ apa materiā
de loco ad locū attrahēdo. Et
h̄ fit p ſtomiā diuerſiuā ex ve-
na cephalica fctā p fricationē
z ligationes extremitatū vēto
ſatiōes cū ſcarificatōe pñt fie-
ri: z maxie ꝟtute z etate nō pa
tiētib⁹ ſtomiā: vētrē q̄z largū
tenēdo cū ſuppoſitorijs z cliſte
Cautela ne ſpaſmus veniat. rijs: ita ꝙ q̄tidie hēat bñficiū
vētris. ¶Ut ḡ ēt ſpaſm⁹ ñ eue-
niat vtiliſſimū ē nuchā illinire
oleo camo. anetino z piguedie
galline locū ſepe z ſepi⁹ pānis
calidis viſitādo. Birretū etiā
Pronoſticatio. pelle agnina ꝯfectū ꝯfert in de-
fenſione frigoris capitis. ¶De
pnoſtico aūt amice mi noli iu-
diciū facere ō morte vel ſalute
per pulſum nec p vrinā: q2 ſepe
fallit opinio. Sz fac iudiciū p
ſanie ex̄ntē in loco et accidētia
q̄ adſunt in vulnere. Nā hi mo
riunt̄ q̄ in iſto caſu ꝑueniūt ad
amiſſionē loq̄le: cū exiccatione
vulneris z depſſiōe labioꝝ ei⁹:
os īſuper tabeſcit z oculi tume
ſcūt. Eger ꝟo cibū abhorret ri
gorib⁹ cruciat̄. deīde paraliſis
ex latere oppoſito ſuperuenit.
A ſpaſmo q̄z plerūq̄ vexant̄ q̄
ex iſto vulnere moriunt̄. Mēbra
na īſup cerebri ſuū nālē amit-
tit modū ad liuiditatē et ni-
Nota. gredinē tēdēs. ¶Et no. (vt īq̄t
Paul⁹. Paul⁹) ꝙ nigredo q̄ accidit in
dura mr̄e ſi nō remoueat̄ appli
catione mell'ro. mortē atteſtat̄
futurā: q2 ſig̃at totalē ꝯſūptio-
nē caloris nālis ipi⁹. ¶Super
h̄ notādū eſt ꝙ iterdū nigredo
vr̄ cāri i p̄mis dieb⁹ ab aliquo
ſāguie retēto ſup dura mr̄e. ali
q̄ñ ab aliq̄ ꝯtuſiōe fctā i p̄dicto
pānicło: plerūq̄ ēt vidim⁹ ipā

cāri ab aliq̄ medicaminū tictu
ra. Iſta em̄ egri. a q̄uis cā ꝺ p̄-
dict3 cāta nō ita ſuſpecta ē ſicut
illa q̄ vr̄ ab aliq̄ putrefactōe cā
ri. ¶Signa bona i iſto caſu ſa Signa ſalutis
lutē coarguētia ſūt iſta: vz bo
na labioꝝ digō cū albedine oſ-
ſis nālis nō aridi ſz aliquātulū
hūidi. Et cū hoc ēt mēbrane ſi-
ue dure mr̄is motio ſeu pulſa-
tio aſſidua ēē vr̄. Eger p̄terea q̄
ad cibū z potū bñ ſe h3. Caro i
ſup q̄ int̄ durā mr̄em z os orit̄:
rubei coloris exiſtit. Patiēs q̄z
poſt q̄rtādecimā a febre penit⁹
vacare vr̄: z ē īſup bone mētis.
¶Deniq̄ fili mi chariſſime añ
q̄z ad opationē manualē perue
nias notare debes infraſcripta Documēta.
documēta q̄ ēt a doctorib⁹ i iſto
caſu ꝯnūerant̄. Prio zañ oia ne Primū
p̄termittas ō periculo zcorā aſtā
tib⁹ z ifirmi ꝯlanguieis ꝓteſta
ri vt ſi eger ad malū ꝯuerteret̄
nō dicat̄ ꝙ ſis cā mortis ſed po
ti⁹ ſalutis eius cui ſalutē attri
bues. Nā talis narratio medi-
cū extollit cū honore z vtilitate
īfamiā vulgi euitādo. ¶Scōm Scōm
eſt vt nō fiat opatio i eo: cuius
ꝟtus debilis ēē vr̄. Nā ſz Gal. Gale.
autoritate hypo. aphoriſmoꝝ hypo.
ſcōo inquit. Ubi eſt indigentia
nō op3 laborare. i. debilitas vir Tertium.
tutis. ¶Tertiū documētū eſt vt
ſupra al's dictū fuit: ꝙ i opatio
ne ſtudeas euitar̄ ꝯmiſſuras. ti
mēdo em̄ de caſu dure mr̄is ſup
cerebro: ex q̄ ipa alligat̄ a p̄di-
ctis cōmiſſuris. ¶Quartū ē vt Quartum.
caueas quātū potes te a pleni-
lunio tpe tue opatiōis hoc totū
dico tpe nō repugnāte: Et rō ē:
q2 tali tpe opatio ē ſuſpecta. Et
hoc nō aliā ob cām niſi ppea q2
cerebrū tpe plenilunij augmē

tatˀ ⁊ ad craneū appropinquatˀ
vt hr̄ tertio ꝺ diebus creticis.
q̄ntuȝ. ¶Quītū ē ꝺ remotiōe ⁊ dilatio
ne oſſis. Remotio em̄ oſſis ſal
uo iuſto īpedimēto ſp̄ fit ī loco
decliuiori: vt faciliori mō mate
ſextuȝ. ria purgetˀ. ¶Sextū qꝺ notare
debes de quātitate eleuatiōis
oſſis. Et in hoc nos docuerunt
Gal. Paulꝰ ⁊ Gal. quātitatē eleua-
tiōis oſſis, inquiunt. Non opȝ
vnāquāq; remouere fiſſurā lon
gitudinalē: ⁊ maxie q̄ñ extēditˀ
extēſiōe pluria. Sufficit ꝫ tātū
mō expirationē facere ī loco de
cliuiori. Verū ſi os fuerit depꝛeſ-
ſū ſeu ꝯminutū: neceſſarium eſt
Septi ꝙ totū auferatˀ. ¶Septimū do
mum. cumētū ꝙ ſi os debeat extrahi
⁊ repugnet extractioni cū oleo
roſato mollificetˀ ad hoc vt indo
loroſe ⁊ faciliori mō extrahatˀ.
Octa- ¶Octauū documētū eſt ꝙ quā
uum. tocitiꝰ poteris de opatione te
expedias: maxie in cōpꝛeſſiōe ⁊
pūctiōe pāniculoꝝ: qm̄ mox ſe-
quuntˀ apata ⁊ accidētia mala
Nonū ¶Nonū documētū ē ꝙ opatio
tua ī eſtate conetˀ ⁊ expediatˀ in
tra ſeptimū: ⁊ ī hieme ītra deci
mū. Verū quātocitiꝰ facta fue
rit: tāto meliꝰ ⁊ ſecuriꝰ ne eue-
niāt accidētia mala. Sup̄ h̄ em̄
Aui. inq̄t Aui. Cū ꝫ verificatˀ neceſſi
tas extēdēdi. ī. os fricādi aut ī
cidēdi aliquā ptē oſſis aut ex-
trahēdi ip̄m: iputa ſi fuerint ali
qua fruſta oſſiū pūgētia durā
matrē: tūc feſtina opationē nec
expectes cōplemētū ꝑatiōis
ſaniei: nā hoc q̄dē ꝯplemētū ge
neratōis ſaniei toleratˀ: niſi vbi
nō eſt pāniculꝰ nolatꝰ mr̄: qꝛ pū
ctura ⁊ putrefactio talis pāni
culi in diſpoſitiōe facit euenire
accidentia mala. ¶Viſa vniq;

curatiōe manuali opatione fa
cta: vidēdū ē breuiter deiceps
curationeȝ fracture cranei via
exiccatiōis ⁊ īcarnātiū: q̄ via cu
ratiōis ab ātiq̄s ⁊ moderniſ tā
gitˀ: p̄ſertiȝ ab Aui. c. de plaga
⁊ īciſiōe cutis capitis. li. iiij. Et
a Celſo fere in medio capli de Cel.
curatione caluarie: atteſtatˀ au
toritate ātiquoꝝ. Aui. tñ loco Aui.
p̄allegato autoritate q̄rundā
ātiq̄rū ītellexit ⁊ voluit ꝙ medi
camina deſiccatiua debeāt ad
miniſtrari facta oſſis eleuatio-
ne: ⁊ nō digeſtiua medicamina
⁊ ſedatiua doloris: ſicut. c. pro
prio de fractura cranei admini
ſtrari iuſſit. Et hoc nō ē mirū: Gal.
qꝛ oſſa teſte Gal. ⁊ pāniculꝰ cō
plōnis, ſicce indicantˀ. Dicit em̄
Celſus ꝙ antiq̄ via exiccatōis Cel.
⁊ īcarnatiōis multi ſanabātur
imo plures q̄ȝ via īciſiōis ⁊ ele
uationis oſſis. ¶Ut ꝫ breuiter
ꝑſtringā ponā breuiori q̄ pote
ro ſmone curationem fracture
cranei via exiccātiū. ¶Premiſ Cura ꝑ
ſa ergo purgatiōe dcā fricatio exicca
ne extremitatū: ⁊ aliīs ꝺ q̄bꝰ ſu tionē.
priꝰ latiꝰ dictū ē. Impleatˀ vulnꝰ
ī p̄mis ex īfraſcripta aq̄. Deide
puluere immediate ordinato.
Poſtmodū coopiatˀ vulnꝰ am-
pliori petia īfraſcripto ceroto
ꝺ minio. Aut loco ipſiꝰ accōmo
date admiſtratˀ ceratuȝ nr̄ȝ de
betonica nobiliſſime opatiōis
ī p̄ma cura annotatū. ¶Deſcri- Deſcri
ptio aq̄ p̄noiate talis ē. ℞. aq̄ ptio
vite. ℥. x. mirrhe. ℥. j. aloes. ℥. ij. aque.
croc. ℈. j. ſarco. thur. añ. ʒ. ij. mi
ſce. Itē pluerꝫ ſupranoiati tal' Pluis.
erit deſcriptio. ℞. aloes epati-
ci. ℥. j. ß. mirrhe. ʒ. ß. ſarco. thu.
maſticꝫ añ. ʒ. ij. miſce ⁊ fiat pul
uis. ¶Ad eādē ītētionē vr̄ lau-

darí ab Aui.iiij.ꝗrti.c.xij.ꝺ cu
ra vulnerũ alſcihcregi.i.q̃ ſiũt
i capite puluis infraſcript⁹.℞.
aloes epa.mirrhe oiib. ſãguis
Cero= ꝺrac.añ.ʒ.ij.¶Ceroti ꝺ minio
tum. talis erit foꝛma. ℞.olei roſa.
odoꝛi.℥.xx.olei maſti.ʒ.ij.pin
gu.caſtrati pig.vitu.añ.lib. ß.
litar.aurei et ar.℥.iiij.minij.ʒ.
ij.vini odoꝛi.ciatũ vnũ.bulliãt
ola ſil' baculo agitãdo i p̃mis
lẽto igne ⁊ i fine ignẽ augmen.
donec acq̊rat coloꝛẽ nigrũ aut
ſil'em nigro addẽdo i fine coct.
tere.clare lib.ß.maſti.℥.ij. gũ=
me elimi.℥.j.cere al.q̃tũ ſuffi=
cit bul.iteꝝ vnica ebul.⁊ vtere
Dieta mõ q̊ ſupꝛa.De dieta ꝓpterea
ſi coꝛpa fuerit cholerica tenel
leq; etatꝫ ⁊ delicate ꝯplonis cũ
iã oꝛdĩata dieta ẽt i hac vltima
curatiõe i p̃mis dieb⁹ vulnerũ
capitis cũ fractura ⁊ ſine fractu
ra vtiliſſimũ eẽt trãſire.¶Et ſi
vulnera fuerit i coꝛpib⁹ ruſticꝫ
robuſtis ⁊ ſl'atice cõpl'onis:ẽt i
p̃mis dieb⁹ vinũ odoꝛiferũ me
diocris vinoſitatꝫ ⁊ merũ i iſto
caſu cũ vtilitate ꝯcedit:vt expiẽ
tia nobis ſepenũero demõſtra
uit.Igit ſicut in cholericis ⁊ i
alijs añdictꝫ ꝯpl'onib⁹ nõ eſſet
tutũ vinũ ⁊ dietã p̃dictã exhibe
re.Eodẽq; mõ i ruſticꝫ coꝛpib⁹
⁊ alijs p̃dictꝫ ꝯpl'onib⁹ vinũ car
nẽq; ſubtrahere:ac ſi febꝛẽ ꝯti=
nuã paterent:errare i hac cura
tiõe(teſte theodoꝛico.c.de me
dicinis gñantib⁹ carnẽ i vulne
rib⁹)maxie videret.Lꝫ indiffe
rẽter i ciuitate nr̃a q̊dã magr̃
Iuuenal' i oĩ etate ⁊ ꝯpl'one ac
oĩ tp̃e oĩb⁹ laboꝛãtib⁹ capitis
vulnerib⁹ cũ fra.cranei vl' ſine
fra.ſp̃ ꝯceſſerit vinũ ⁊ vberrimã
dietã.Qꝺ i rei ꝟitate ab oĩb⁹ ẽ

reprobatũ.Preſertiꝫ a Celſo i
pꝛimo ſui ꝓemij dicente.Illud
vnũ minime ignoꝛar̃ opꝫ q̃ plu
rib⁹ egritudib⁹ pluribuſq; con
pl'onib⁹ vna tm̃ nõ vr̃ ſufficere
medicina.¶Sequit ꝺ q̃ hec vl Cura=
tima curatio tm̃ vr̃ mihi locuꝫ tio.
tenere vbi vuln⁹ fuerit cũ fra=
ctura aut cũ inciſiõe oſſis exñte
cũ manifeſta ⁊ ãpla fixura aut
aptiõe.p̃ quã aptionẽ ⁊ fixuraꝫ
p̃dicta aq̊ ⁊ puluis libeꝝ poſſet
hr̃e igreſſuꝫ.¶In ceteris ꝟo ca
ſib⁹ p̃ia curatio iã dctã ſp̃ fuit
mihi dilecta.Et ſic fili mi do=
ctria p̃ñtꝫ capl'i ꝯtiet vtrãq; cu
ratiõeꝫ cranei fracture:q̃s ſepe
nũero expti ſum⁹ cũ honoꝛe et
vtilitate n̄ p̃ua.¶Et ſic deo ⁊c. Ca.v.
¶Ca.v.ꝺ ꝯmotiõe cerebꝛi a ca
ſu cauſata ⁊ curatiõe ei⁹.Et de
cura cõtuſionis facte in capiti
bus pueroꝝ cũ oſſis dep̃ſſione
abſq; leſione cutis.

Viſo i p̃cedẽti capl'o
ſmõe ſufficiẽti ꝺ cu=
ra vulneꝝ capitꝫ cũ
fractura.In p̃ñti ve
ro ſmone tp̃s ẽ dei=
ceps curationẽ de ꝯmotione ce
rebꝛi ⁊ de ꝯtuſiõe eueniẽti i ca= Caſus
pitib⁹ pueroꝝ tractare.¶Con
tingit itaq; aliq̃ñ hoiem a caſu
magnã accipe p̃cuſſionẽ abſq;
cutꝫ ⁊ oſſis fractura.Intm̃q; et
cerebꝛi cõmotiõe aut fractura
alicui⁹ vene p̃ue pãniculoꝝ ce
rebꝛi cauſant accidẽtia queãd
modũ cãri vident in magno ca
pitꝫ vulnere cũ fractura cranei
Quapꝛopter in tp̃e noſtro i vꝛ
be Romana anno ſcꝺo.S.D.
N.D.Iulij Liguris Pape.ij.
Cuiuſdã inclyti comitis illu=
ſtriſſimi ducis Urbinatis cu=
ram aſſumpſimus qui dumper

pōtē ſcti angeli eq̄taret:ex eq̄ ī
terram cecidit:ex quo caſu ma
gnā ī capite pcuſſionē ſuſcepit
ſup lapide marmoreo:ꝛ ꝙ pei⁹
fuit:imediate equ⁹ addēdo af=
flictionē afflicto ſuo capite per
cuſſionē magnā ī comitis p̄di=
cti capite reiterauit. Ita ꝙ am
bab⁹ pcuſſionib⁹ hō ille ī terrā
pſtrat⁹ remāſit abſq̄ aliq̄ mo=
tiōe ac ſi q̄ſi mortu⁹ fuiſſet apo
pletic⁹ ſtatī factus fuit a narib⁹
q̄z ꝛ aurib⁹ ſanguinē purgabat
caput īſup totū tumuit tumefa
ctiōe magna oculi deīde palpe
bre ꝛ facies tumuerūt cū liuidi
tate pp̄t ſāguis effuſionē. Quā
obrē multi medicoꝝ Romane
curie Chirurgorūq̄ ad hāc cu
rationē vocati fuerūt. Qui oēs
cū pulſuꝫ patiētis tetigiſſent p
noſtico ſummō ī manib⁹ pbroꝝ
reliq̄rūt. Fundātes ſe ſup illo
aphoriſmo dicenti. Morituri
ſolo pnoſtico pbr̄is ſunt relin
quēdi. ⁋ Ego ēt ad hāc curatio
nē ſupuocat⁹ p̄us p̄miſſa ptesta
tiōe de ei⁹ piculo:curauim⁹ ho
minē curatiōe īfraſcripta:q̄ dei
munere ꝯualuit:ꝛ vſq̄ ī hodier
nū diē viuit:lꝫ aliquātulū mēo
ria ꝛ loq̄la depaupat⁹ remāſe=
rit. ⁋ In p̄mis itaq̄ capite pri⁹
abraſo:īfraſcp̄to ceroto caput
totū vſq̄ ad collū cooperuim⁹ mo
re ēpl̄i:cui⁹ talis fuit ordiatio.
℞.furfuris exiccati ꝛ triturati
tritu.vltra li.ß.far.faba.ʒ.viij.
ro.mirtilloꝝ ḡnoꝝ ꝛ folioꝝ ei⁹
añ.ʒ.j.camo.melil.añ.M.j.ſti
chados ſquināti añ.tertiā ptē
vni⁹.M.coriādro pauiroꝝū añ.
ʒ.vj.beton.mr̄iſſilue aneti añ.
M.ß.abſinthij.M.ij.olb⁹ tritu
ratis vt ſupra cū furfure ꝛ ſapa
ſufficiēti parūq̄ vini maluatici
vel ei⁹ loco vini odorif.bulliāt
oīa vſq̄ ad ſpiſſitudinē ſolidā
addēdo ī fine coctur̄ olī camo
mil.ane.roſ.atq̄ mirtini añ.ʒ.
ij.ꝛ ß.cere al.ʒ ij.croci.ʒ.j.ß.et
iterū bulliāt vnica ebullitione
agitādo deīde cū baculo donec
tepiduꝫ fuerit:addēdo calami
aromatici bñ pulueriꝫati.ʒ.x.
Nuchā īſup quotidie vnximus
oleo camomillino anetino ꝛ pī
guedine galline ꝛ oleo coſtino.
Iſtō em̄ cerotū mirabilis ē opa
tionis in iſto caſu. Itē ad eādē
intētionē vꝫ īfraſcp̄tū empl̄ꝫ de
ſiccatiuū hūiditatꝫ ſub craneo
retēte cū cōfortatiōe cerebri et
aliq̄li reſolutiōe. ℞.furfurꝫ bñ
triturati.ʒ.iij. far.lētiū.ʒ.j.ro=
ſarū mirtilloꝝ ꝛ folioꝝ ḡnatoꝝ
ei⁹.añ.ʒ.j.calami aroma.ʒ.j.ß.
camo.melli.añ.M.ß.nucū cipſ
ſi.nūero.vj.p̄us olb⁹ trituratis
ꝛ optime cribellatis cū vino ni
gro ꝛ ſapa ſufficiēti ad ignē de
oībus fiat empl̄m ſolidū:addē
do olei roſ.olei camo.añ.ʒ.iij.
cere alb.ʒ.ij.ß.thuris maſticis
añ.ʒ.iij. mirrhe.ʒ.ij.liqueſactꝫ
oleis cū cera:oīa miſceant̄ adi=
uicē ꝛ fiat mixtura q̄ erit inter
formā empl̄i ꝛ ceroti. ¶ Et no=
ta ꝙ p ſua comeſtione et potu
vſq̄ ad.xiiij.diē brodiū gallina
rū cū ꝫuccaro tm̄ fino nil aliud
aſſumere potuit. ⁋ Tranſacto
xiiij.q̄ ad cōeſtionē ꝛ potū meli⁹
ſe hūit. Incepit em̄ ꝯtuſuꝫ pulli
accipe ꝛ ḡnatoꝝ vinū cū aq̄ ſim
pl̄r ꝯcocta ꝛ paꝝ ꝫuc.fini. Et ſic
ſine aliq̄ ſmone trāſiuit vſq̄ ad
xx.diē ita ꝙ pp̄t accn̄tia ſeua ſe
cuta imediate poſt caſuꝫ nulla
facta fuit fl̄omia nullaq̄ vētoſa
rū ſcarificatio. Verū quotidie
mām a capite diuertere pcura

Marginal notes: empl̄ꝫ capitale. — empl̄ꝫ deſiccatiuū. — Nota

nim⁹ admiſtratiōe vētoſaꝝ ſine
ſcarificatiōe l ſpatulis ꝛ natib⁹
multaꝝ fricationū ꝛ ligationū
extremitatū admiſtrando ꝗti=
die enēa iſraſcꝑtū: q: naturalr
nullū hēbat corꝑis bñficiū. cui⁹
talis fuit forma. ℞. decoctiōis
maluaꝝ ꝛ violaꝝ furfurꝫ añ. ℳ.
j. ꝺcocte cū capite caſtrati ꝙtū
ſufficit ꝑ cliſtere: olei vio. buty.
añ. ℥. ij. vitella duoꝝ ouoꝝ: ſal
paꝝ ierepigre Galeni bñdicte
ſimplicꝫ añ. ℥. ß. ¶ Ueꝝ ſi dicta
ꝯmotio cerebri ꝛ venaꝝ pānicu
loꝛūqꝫ fractura fuerit cū accñti
bus nō ita ſeuioꝛib⁹ (ſicut ſuꝑi⁹
dcm̄ fuit) accōmodate pñt labo
rātes tali caſu in pꝛimis dieb⁹
ſtōmari ꝛ vētoſari cū ſcarifica=
tiōe: atqꝫ purgari purgatōe ha
bēti reſpectum ad caput velut
ſunt pillule de iera cum agari=
co ꝛ pillule cocie. ¶ Et hec puto
auxilio dei tibi ſufficeṙ ꝑ cura
tiōe cōmotiōis cerebri atqꝫ fra
ctiōis venaꝝ ꝛ pāniculoꝝ ipi⁹.
De cō= ¶ De cetero aūt tp̄s eſt ſermo=
tuſiōe nē faciēdi de curatiōe ꝯtuſiōis
capitꝫ eueniētis i capitib⁹ pueroꝝ cū
puero deꝑſſiōe oſſis abſqꝫ leſiōe cutis
rum. ꝛ fractura ſcꝺe tabule. In ꝑma
ꝟo tabula ꝯtingit os apiri ſiue
crepaturā accipe: vt i añcedēti
capl̃o dcm̄ fuit. ¶ In curatione
Inten= itaqꝫ tal̃ cōtuſiōis tres reqrunt
tiones intētiōes. Pꝛia eſt vitā iegrotā
tis oꝛdinare. Scꝺa locū ꝯtuſū
ab aꝑate tueri. Tertia ꝛ vltia
locū ꝯtuſum ꝑ poſſibilitate re
ſoluere ꝛ os ad ſuū locū reduce
Pꝛima re. ¶ Pꝛia q̇dē itētio cōplet ſic.
intētio ¶ Pꝛo ſuis ꝙ comeſtiōe ꝛ ꝑotu
dꝫ ꝯtentari in ꝑmis dieb⁹ ꝑana
tella l bꝛodio pui pulli cōfecta
aut grue in eodēꝫ bꝛodio: vinū
etiā granatoꝝ dulciū cū aqua

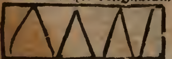
limphatum vtilr cōcedit. Et ſi
patiēs fuerit debil̃ multū pru=
dē. chirurgi erit ꝑꝑ ꝺfectū etatꝫ
i ꝑmis dieb⁹ pullū ꝛ vinū bñ li=
phatū ꝯcedere: nā ꝟtute deficiē
te nlla vꝫ curatio. ¶ Scꝺa q̇dē Scꝺa i
itētio q̄ eſt locū ab aꝑate tueri tentio
cōplet admiſtratiōe fricationū
extremitatū ꝛ ēt adminiſtratōe vſ
qꝫ ad ꝑncipiū tertij diei iſti⁹ me
dele. ℞. olei ro. olei mirtini ca
mo. añ. ℥. ij. ouoꝝ cū albumini=
bus ꝛ vitellis nūero. ij. oīb⁹ ad
inuicē cōquaſſatꝫ cū far. oꝛdea
cea ꝛ fabaꝝ parūqꝫ mirtilloꝛuꝫ
bullitꝫ ad iuicē vnica ebullitiōe
fiat ad modū ēpl̃i: q̇ ſuꝑ loco cō
tuſiōis ꝗtidie vtat. ¶ Et ſi puer
fuerit lactās nō niſi vtiliſſimū
erit lactātē mulierē purgaṙ pur
ga. ſatis dōeſtica: vcꝫ ex manna
caſia ꝛ diacaptolicone. In cir=
cuitu ſuꝑ ꝯtuſiōis ponēdo de=
fenſiuū ꝯmemoꝛatū. c. ꝺ fractu=
ra cranei. ¶ Tertia ꝛ vltia: iten tertia
tio q̄ ē locū ꝯtuſuꝫ reſoluere oſ itētio.
qꝫ deꝑſſuꝫ ad ſuū locū reducere
cōplet admiſtratiōe auxilioꝝ i
fraſcriꝑtoꝝ: quoꝝ ꝑma hec erit
deſcꝑtio. ℞. ol̃. mirtini. ol̃. roſ. empl̃ꝫ.
olei abſinthij añ. ℥. j. ol̃i camo.
olei abſinthij añ. ℥. j. ol̃i camo.
℥. ß. puluerꝫ rubei reſtrictiui. ℨ.
x. far. fab. ℥. j. furfuris bñ tritu=
rati. ℥. ß. nucū ciꝑſſi bñ triturati
ℨ. vj. calami aromatici. ℨ. vj. ca=
mōille abſinthij mirtilloꝝ gra
natoꝝ ꝛ folioꝝ ei⁹ añ. ℳ. ß. ci=
mini. ℨ. j. ß. cere albe. ℥. j. ß. oīb⁹
ad iuicē trituratꝫ trituratiōe vl
tima cū ſapa ſufficiēti ad ignē
fiat empl̃ꝫ ſolidū. Iſtꝺ em̄ ēplm
(vt ptꝫ ꝯſiderāti igrediētia) hꝫ
ꝟtutē reſoluēdi ꝛ carmināndi ſā
guinē cū ꝯfoꝛta. loci. Quapꝛo=
pter ſi ꝯtigerit ſanguinē q̇ eſt
ſub cute via iſta carminari nō

poſſe nec reſolui:neceſſe erit q̄
tidie admiſtrare ſpõgiã made
ſpõgia factã i decoctiõe īfraſcripta:cu
ius talꝭ ē forma. ℞. vini nigri li.
iij. lixiuij barbitõſoris li.j.ß.nu
cũ cipſſi aliquãtulũ trituratarꝫ
nũero.x.mirtillorꝫ roſarꝫ abſin
thij añ.M.ß.aluminis roche.ʒ.ß.
coriãdrorꝫ cimini calami arõa
tici añ.ʒ.ij.Bulliãt oĩa ſimꝉ vſqꝫ
ad ꝯſũmationē tertie ptis:dein
q̄tidie ligeꞇ ſup ſpõgia made
fcã i ea:q2 mirabiliꝛ reſoluit et
deſiccat ſanguinē exuenatũ itq̄=
cũqꝫ capitꝫ cõtuſiõe ad ſuũ locũ
cerotũ os reducēdo.¶Itē mirũ i mo=
dũ trãſacta ſeptĩa cerotũ infra
ſcptũ os reducit ad ſuũ locum:
cui⁹ talꝭ ē ordiatio.℞. maſticis
tereb.añ.ʒ.j.gũmi elimi.ʒ.x.co
lofonie reſine pini recētis añ.ʒ.
ß.armõiaci.ʒ.ij.ſuc.betõice ſuc
ci ꝯſolide minoꝛ ⁊ maioris añ.
ʒ.ſ.ſucci apij.ʒ.vj.vini odoriſe=
ri lib.v.bulliãt oĩa ſiꝉ vſqꝫ ad cõ
ſummationē ſuccorꝫ ⁊ vini.Dei
de fortiꞇ colēꞇ.Cui colatur̄ ad=
dãꞇ cere al.oꝉiqꝫ maſtici.añ.q̄
tũ ſufficit.⁊ fꝫ cerotũ i bona for
ma.Deiñ malaxeꞇ cũ vino odo
rifero i pmꝫ:poſtmodũ cũ lacte
vaccino.Iſtõ ei cerotũ ē mirabi
lis ⁊ dõeſtice attractiõis cũ loci
ꝯfortatõe.¶Deniqꝫ ſi ꝯtigat ſã
guinē i ꝯtuſiõe coagulatũ r̄ſol=
ui nõ poſſe admiſtratiõe loca=
liũ:tũc ſcarificatio pfunda iter
Scari= dũ excuſat laborē reſolutiõis.
ficatio ¶Et ſi iſta valēt neceſſario lo=
Aper= cus apiēd⁹ ē.deiñ digerēd⁹ mũ
tio loci dificãd⁹ incarnãd⁹ ⁊ cicatrizã
dus auxilijs annotatis.c.d vul
nere cõtuſiuo. ¶Uerũ ſi conti=
gerit iſtã cõtuſionē euenire in
capitib⁹ etatis ſatꝫ mature.tũc
ſi cũ p̄dicta ꝯtuſiõe p ſigna co=
gnoueris os fractũ eē:tũc ſtati
loc⁹ icidaꞇ inciſiõe tradita iañ= inciſio
ti.c.Et os deide fricã dũ eſt vſqꝫ
ad lat⁹ itrinſecũ:ſi fuerit neceſ
ſe.reliquũ vo curatiõis in pal=
legato cap.ſumere põt.Quam=
obrē(vt iquit Aui.c.de fractu= Auick.
ra cranei)multoties accidit vt
ſcindaꞇ craneũ ⁊ nõ cutis imo
apeꞇ.Id eſt loc⁹ hora pcuſſiõis
tumefit tumefactiõe apoſa pp
ſanguinē extrauenatũ i p̄dicta
cõtuſiõe.Inquit.Cũ ergo occu Nota
patio fit i curatione apatis id
eſt tumefactionis p̄dicte ⁊ nõ p
uenitur ad plagã id ē ad cura=
tionē fracture:fortaſſe accidit
vt putrefiat os deſubt⁹ vꝫ iter
vltimã tabulã ⁊ durã matrē ge
neraꞇ putrefactio:q̄re accidit
añ ſanitatē.i.añ reſolõnē ħ mõi
tumefactiõis:⁊ poſt reſolutio=
nē ipi⁹ egritudinis male:ſicut
ſũt febres tremor cordis et de=
ſtructio rõnis ⁊ alia ꝯſiꝉia eis:
vnde neceſſariũ ē vt ſtatim inci
daꞇ loc⁹ et exhibeaꞇ ei curatio
vere cranei fracture.Aliã lrãz
habem⁹ dicentē:⁊ accidũt acci
dētia mala pnoiata añ ſanioſi
tatē interdũ ⁊ poſt ſanioſitatē.
F Et ſic deo dante completa ⁊c.

¶Ca.vj.De vulnerib⁹ fa= Ca.vj.
ciei ⁊ partiũ eius.

In vulnere faciei Uuln⁹
nullũ iminet picu i facie.
lũ mortꝫ.Nã p viã
pme intētiõis ple
rũqꝫ vlnera iſti⁹ lo
ci ſanãꞇ ⁊ eo maxie
quãdo ſunt ſine depditiõe ſbe
⁊ abſqꝫ ꝯtuſiõe ⁊ nõ niĩtũ pfũda.
¶Curatio itaqꝫ vulnerꝫ faciei Cura=
trib⁹ itētiõib⁹ ꝯpleꞇ.Pria ꝯpleꞇ tio.
vniõe ptiũ ſolutarũ.Scõa par
tes vnitas ꝯſuãdo.Tertia ſbti

le regimē in ꝑmis dieb⁹ admi-
ſtrādo:vt loc⁹ ab apate tueat.
Pria i- ¶In pncipio ꝙ ꝑ cōplemēto ꝑ-
tentio me itētiōis ꝑcedēte pri⁹ lotiōe
vulneris vini decoct.roſ.parū-
ꝗ thuris ſtatī vuln⁹ cū decēti
ſutura ſuēdū ē. Aduer.ꝙ inſpū
ctū ⁊ pūctū ſit pua diſtātia vt la
bia vuln.meli⁹ a ſutura vniant:
nullū orificiū dimittēdo vt pua
deiñ ⁊ pl'cherrima fiat cicatrix.
Quo ſcō loc⁹ coopiat petijs il-
linitis i albu.oui.cōtuſo cū oleo
Scda i ro.onfan.¶Deiñ in ꝯplemēto
tentio ſcde itētiōis ſequēti die ſituant
petie iuxta vulnerꝭ lōgitudinē
⁊ āplitudinē duoꝝ digitoꝝ il-
linite ſeu ēplāte iſraſcpto auxi
lio:cui⁹ tal' ē forma. ℞.maſticis
pulnerizati ſanguis dra.añ.ℨ.
j.ß.thurꝭ.ʒ.j.dragāti piſti.ʒ.iij.
boli ar.ʒ.iij.ß.far.vio.far.faba.
añ.ʒ.j.⁊ ß.alb.vni⁹ oui:aq̄ roſ.
ℨ.ß.oia miſceant adiuicē ⁊ fiat
corp⁹ ad modū paſte ꝙ vtat vt
ſup dictū ē.Hoc ꝯpleto iteꝝ de
ſup reiterāt petie ſup vuln⁹ tñ
madefacte cū ꝑdicto albu.oui
oleoꝗ ro.liniēdo eas cū plumꝭ
horati ꝑdicto albu.Tertia ꝓo
die auferant pūcti ⁊ loco eoꝝ
ſuant petie icolate ⁊ poſite cuꝫ
ſupradicta paſta ꝙ ſuturata ſit
ad ſilitudinē hic deſignatam.

¶Cōſequēter vſꝗ ad q̄ntā diē
ꝑcedēdū eſt cū ſupradicta me-
Nota. della.¶Et nota ꝙ ꝑ hanc ſutu
ratam ptes adinuicē ꝯſeruant
abſꝗ dolore:⁊ iſto mō vulneris
cicatrix efficit pulcherrima.Quā
doꝗ̄ ſi aliq̄ dubitatio fuerit de
retētiōe hūiditatis in ꝓfundo
vulneris cū hac ſutura ipſaꝫ in
terdū relaxādo tui iuris erit ꝑ
dictā ſaniē quotidie ex vulnere
exaltare:⁊ ſic via iſta vuln⁹ no
biliſſime pticule reſtaurat abſ
ꝗ applicatiōe rite.¶Trāſacta
deiñ die.v.accōmodate ſup vul
nere admiſtrat iſraſcriptū vn- vnguē
guentū.℞.olei ro.olei mirtini tum.
añ.ℨ.j.terebē.clariſſime.ℨ.ij.pi
guedīs vituli liq̄facte.ʒ.x.ma-
ſticis.ʒ.j.ß.vini odoriferi cia-
tū vnū roriſm.milleſolij plāta-
gis ꝯſolide mioꝝ cētauree ma
ioris añ.M.ß.bulliāt oia ſil' vſ-
ꝗ ad ꝯſum.vini:deiñ colent ca
napacio ſpiſſo:poſtmodū cū ce
ra alba ſufficiēti fiat cerotū in
bōa forma ipm deiñ malaxādo
cū lacte vaccio.Iſtō ei vnguētū
amice mi mirabilr ſanat vulne
ra faciei bene nā relinquēdo cica
tricē.¶Ad eādē intētionē vꝫ mi
rabilr vnguētū de minio deſcri
ptū.c.de fractura cranei.¶Ter tertia i
tia ⁊ vltia itētio ꝙ̄ eſt vitā ordia tentio
re cōplet ſic.¶In primis ꝙ die-
bus vꝫ ad q̄rtam dieꝫ patiens
ꝯtentari dꝫ panatella amigda-
lata aq̄ ⁊ zuccaro ꝯfecto.Aut lo
co ei⁹ grue aut ſpelta.Aut fer-
culo ꝙ ꝯſtat ex farina ordei aq̄
⁊ zuccaro zuccarū inſup viola-
tū ⁊ ro.cū aq̄ vtilr cōcedunt lo
co ſirupi.¶Digeſtiuū iſup tale Dige-
pōt eē.℞.ſirupi ro.ex infuſiōe. ſtiuū.
ℨ.j.ſiru.endiuie.ℨ.ß.miſce ⁊ cū
aqua endiuie bugloſſe fiat ſiru
pus.¶Sumpto iſto ſirupo per
quatuor dies purgetur patiēs Purga
purgatiōe iſta.℞.māne electe tiuum
ℨ.j.electuarij lenitiui.ʒ.vj.cum
decoctiōe communi fiat potio
addendo ſirupi violati.ℨ.j.ſe-
mis.Pro ei⁹ potu aqua ſimplr
decocta cū zuccaro fino aut iu-

leb violato ad ꝓpoſitu3 facit.
Scarificatio ¶Scarificatiōes inſup ſpatula
rū cū applicatiōe vētoſarꝫ vtilr
ad diuertēdū materiā in pmis
dieb⁹ admiſtrant. flomia q3 ve
ne cephalice corpe exiſtēte ſan
guineo ⁊ plectorico l iſto caſu
magnā pbet vtilitatē: diuertē
do eñ materiā corp⁹ euacuat.
¶Ceterū vulnera nariū et au
riū celeberrime curāt curatiōe
añdicta. Differt tñ eorū cura
Curatio vulnerum nariu3 auriu3 ⁊ palpebrarum. tio in hoc: q2 iutura nō d3 ita ci
to auferi ſicut ſupi⁹ dictū ē: q2
ꝓpter locū leptū l colatura añ
dicta in hmōi locis admiſtrari
nō pt. ¶Eodēq3 mō eiſdēq3 au
xilijs ſupi⁹ deſcriptis curantur
palpebrarꝫ vulnera. Uerū ſi vul
nus fuerit i ſuba oculi accōmo
date ꝑ ſufficiēti medella admi
ſtrat coliriū ꝯfectū ex albumie
oui cum aq roſ. ⁊ ſief albo ſine
opio vſq3 ad q̄rtā diē. ¶Trans
acta q̄rta vc3 vſq3 ad ſeptimā
mirabilr aq roſata cū albumie
oui ⁊ ſief albo ſine opio parūq3
aloes epatici loti cū aq roſ. et
parꝫ ſarcocolle. ¶Trāſacta ſe
ptima die vuln⁹ incarnādū eſt
admiſtratiōe iſti⁹ colirij. ℞. aq
ro. ℥.ij. vini odoriferi. ℥.ij. ſief
de thure. ℥.j. ſarco. aloes epati
ci zuccari cā. añ. ʒ.ij. miſce ⁊ ſ3
artē fiat coliriū. Nā iſtd coliriū
(vt p3 ꝯſiderāti igrediētia) vir
tute h3 icarnādi locū cū aliq̄li
mūdificatiōe. ¶Demū locus ſi
gillād⁹ ē applicatiōe iſraſcripti
colirij: cui⁹ talis eſt forma. ℞.
aq roſ. ℥.ij. ß. ſief d plūbo. ʒ.ij.
tucie ꝑparate. ʒ.ß. mirabo. citri
ni. ʒ.j. albumē vni⁹ oui aliq̄tu
lū decocti: oīa ꝯtundant ſil per
diē naturalē pmanēdo: deinde
forti colent ⁊ itra oculū ponā
tur ſepe ⁊ ſepius gutta vna: q2
mirabilr locū ad cicatrizatio
nē pducit. ¶Ulteri⁹ ſi ꝯtigerit
ſup vulnere dolorē euenire: pro
ei⁹ ſedatiōe admiſtret lac puel
le. ¶Ad eādē itētionē v3 coli
riū albū diſſolutū l muſcilla. ſe
mis citōiorꝫ aq ro. ꝯfectū. ¶Et
ſic amice mi cōpleta ē doctrina
pñtis ca. deo dante ⁊c.

¶Ca. vij. De vulneribus colli ⁊ gule: ⁊ de eorum cura. Ca. vij.

Vulnera colli ⁊ gule. Vulnera iſtarū par
tiū multis de cauſis
ſunt valde timoro
ſa: tū ꝓpter emoro
ſagiā ſanguinis: tū
ꝓpter cōcatenationē neruorꝫ
atq3 chordarū earꝫ ptiū: tū de
niq3 ꝓpter nuchā. ¶Pro quorꝫ
itaq3 curatiōe eiſdē vulnerib⁹
cū pñti ſermone ſubuenire in Cura.
tēdo. ¶Cōtigit itaq3 ſepenūero
loca pnolata vulnerari a re cō
tūdēti: velut baculo lapide ⁊
alijs ſilib⁹ cōtuſionē cauſanti
bus. Interdū a re icidēti: velut
enſe cultello et ol alio ſili iſtrō
apto ad icidēdū: plerūq3 inſup
cōtingit a re pūgēti vulnerari
velut telo ſagitta lācea ⁊ ab ol
alio inſtrō apto ad pforādum.
Quā obrē curatio vulneris a re
incidēti cāti iſto pficit modo.
¶In pmis ḡ vuln⁹ colli cōſide
ra ſi fuerit cū leſiōe nuche an ſi
ne leſione ipſi⁹. Na3 ſi ſine le
ſiōe fuerit ſtati vuln⁹ ſuendū ē:
l locorū decliuiori orificiū relin
quēdo. Deide vlnere exiſte pro
fundo vtiliſſimū erit ꝓcedere
digeſtiuo ex tere. ⁊ vitello oui
parūq3 croci ꝯfecto ponēdo ſp
tictā digeſtiui cū oleo roſ. calo
aut oleo ipicōis: ⁊ h vſq3 ad q̄r
tā diē: vl q̄uſq3 māifeſta vulne

ſis digeſtio apparebit. In cir=
cuitu vo ponēdo defenſiuū ex
oleo roſ. boliarmeno parūq́ʒ ce
re albe ꝯfecto. ⁋ Cū q́ʒ ſanies in
loco gñata fuerit digeſtiua oi=
no ꝓhibēda ſunt. Et loco eoꝝ
vtilr admiſtrat mūdificatiuū i
fraſcptū. ℞. ter. clariſſim. ℥. ij.
mellis ro. ℥. ſ. ſucci plāta. ⁊ apij
añ. ℥. ß. bulliāt ſimul vnica ebul
litiōe addēdo vitellū vni⁹ oui
imediate qñ auferē ab igne fa
rine ordei bñ cribel. ʒ. vj. croci.
Nota. ℈. j. ⁋ Et nota ꝙ ſi huic mūdi=
ficatiuo adderent mirrhe. ℥. ß.
thuris. ʒ. ſ. ⁊ tātūdē ſarco. fctā
mūdificatiōe vulneris eēt opti
mū ipſis īcarnatiuū. Pro ei⁹ de
niq́ʒ ſigillatiōe ⁊ cicatriza. ꝯue
niētiſſime admiſtrat vnguētū
de minio ďſcriptōe nr̄a hitū. c.
de fractura cranei. ⁋ Ad eādē
īſup ītētionē valēt ſtuppa tema
defacte cū vino ibidē deſcripte
⁋ Uerū ſi vuln⁹ fuerit cū leſiōe
nuche ⁊ neruoꝝ chordaꝝ colli
vl venaꝝ ipſi⁹ ſm ꝙ varie ſunt
vulnerū ſpēs varie dñt eē cura
tiōes. Nā ſi nucha leſa eē vr: vl
tra curationē añdictā neceſſa
riū eſt ſpaſmū futurū ꝓhibere
⁊ ei⁹ ſedatiōi doloꝝ plz vacar.
Et hoc ꝓpt accñtia mala q̄ ſo=
lēt accidere ad īciſionē nuche ⁊
neruoꝝ hmōi loci. Nā (vt inq̄t
Gale. Gal.) ſinthōata nuche ſūt ſiília
ſinthomatib⁹ cerebri. ⁋ Prohi
bitio itaq́ʒ ſpaſmi futuri efficit
vnctiōe q̄tidiana dorſi ſpineq́ʒ
ex oleo camo. anetino ⁊ pīgue
die gallie ꝯfecta cum ebul. ver
miū terreſtriū. Uuln⁹ nuche p̄=
terea curat ipz aliquātulū ap=
tū dimittēdo cū ſedatiōe dolo
ris admiſtratiōe iſti⁹ nobiliſſi
Oleuz mi liq̄ris. ℞. olei roſ. onfā. ℥. ſ.

olei ď tereb. ℥. ß. terebētine cla magi=
riſſime. ʒ. x. vmiū terreſtriū lo= ſtrale.
toꝝ cū vio. ℥. j. ß. maſt. ʒ. iij. floꝝ
roriſni. M. ij. ſemis ipicōis. M.
ſ. cētauree maioꝝ ⁊ mioꝝ mille
folij ſinogloſſe añ. tertiā ptem
vni⁹. M. plā. ſiue. v. neruie. M.
ß. croci. ʒ. ß. vini odoriferi ciatū
vnū bulliāt oīa ſil' vſq́ʒ ad ꝯſū=
mationē vini. deinde colent ca
napacio ſpiſſo addēdo olei ipi
conis. ℥. ſ. ß. ⁋ Et notaꝙ ſi i mē Nota.
ſe Maij poneret ad ſolē p men
ſez cū modico ſe. ipicōis ipz ſe=
mē de hebdomada i hebdoma
dā pmutādo oib⁹ neruoꝝ vul
nerib⁹ eēt medicamē valde vti
le. ⁋ Sup vulnere iſup nuche cū
p̄dicta vnctiōe vtiliſſimū erit i
fraſcriptū vnguētū miniſtrare.
℞. olei ro. cam. añ. ℥. iij pingue vnguē
dis gallie. ℥. ij. ſepi vituli ſepi tū ma=
caſtrati. ana. ℥. iiij. olei magrāl giſtra
añſcripti. ℥. j. ß. vl loco ei⁹ olei le.
ď tereb. vmiū terreſtriū lotoꝝ
cū vino. ℥. ij. cētauree maioꝝ et
mi. pipi. millefolij añ. M. ß. vi=
ni odo. ciatū vnū bulliāt oīa ſil
vſq́ʒ ad ꝯſūmationē vini. Deiñ
fortiter colēt cui colature ad=
dant litargirij aurei ⁊ argētei
añ. ʒ. x. minij. ʒ. vj. maſticз. ʒ. xij.
reſine pini colofo. picis naual.
añ. ℥. ß. diaq̄lonis albi ſine gū
mis. ℥. ij. ß. Iteꝝ baclo ſp agitā
do bulliāt i p̄mis forti igne do
nec calorē acq̄rāt nigrū aut ſi=
milē nigro: deīde cū cera alba
ſufficiēti ſi vnguētū i bona for
ma. Qď apōnie ďi vnguētū baſi
li. mgrale ex luētiōe nr̄a ordīa
tū. ⁋ Dieta iſup i iſto caſu dz
eē tenuз vſq́ʒ ad ſecuritatē apa Dieta
tз. ⁋ Comedat ģ patiēs i p̄mis
dieb⁹ panatellā amigdolatā cū
zuccaro aut ferculū ex ſpeltaoꝛ

deo aut ſemľa aut medulla panis gratuzata eodē mō ꝯfecta Ulteri⁹ pot⁹ ei⁹ ſi patiēs fuerit cū febꝛe ſit aq̄ oꝛdeacea cū zuccaro vel iuleb violato: aut ſimpľr decocta cū iuleb aut zuccaro. Fricatiōes q̄ȝ extremitatū ⁊ ligatiōes q̄tidie in p̄mis dieb⁹ añ pꝛādiū ⁊ cenā velľr adminiſtranť. Eodē q̄ȝ mō adminiſtrať flomia aut ſcarificatio ſpatularū cūvētoſis. ¶ Deniq̄ȝ ſi ꝯtigerit gulā vulnerari cū iciſiōe venaꝝ ⁊ leſiōe trachee arterie prudētiſſimi medici erit ſutura cōdecēti ⁊ p̄funda ſanguinē ſtringere: Adminiſtrādo inſup ea oia remedia ſuis loco ⁊ tp̄e añ ſcripta. ☞ Strigať itaq̄ȝ ſanguis adminiſtratiōe iſti⁹ medelle (ponēdo ſemp tinā in loco decliuiori madefactā ſup̄ adicto oleo magr̄ali ꝺ ipicone.) Cui⁹ talis eſt foꝛma. ℞. albumia duoꝝ ouo. pili lepoꝛis minutiſſime iciſi. ℥. iij. pulueris rubei ſiue pulueꝛ ꝛeſtrictiui ſanguinis. ℥. vj. thuris mirrhe aloes ſarcocolle terre ſigil. añ. ℥. ij. farine faꝛ. ℥. vj. dragag. piſti ſanguis dꝛachōis añ. ℥. ij. ß. miſce oia ſiť agitando et fiat cōfectio admodū empľq̄ð cū ſtuppis aq̄ ⁊ aceto roſato infuſis ſup loco admiſtreť ⁊ ſtricte ligeť nllo ꝯdicēti ſinthomate. Et no. q̄ ſi retardareť ad remouēdū medellā per duos vel tres dies ⁊ marie nľla ſanguis emoꝛoſagia apparēte ñ niſi vtiliſſimū erit. ☞ In ceterꝭ ꝗ vcȝ ꝓ ei⁹ mūdificatōe icarnatiōe ⁊ ſigillatōe ꝓcedēdū ē curatiōe ſuperi⁹ annotata. ¶ Ceteꝝ ſi p̄dicta vulnera facta fuerit a reptū dēti vel pūgēti ifraſcripto mō curanť. ☞ In p̄imis p̄miſſa vli purgatiōe per ſtomiā ⁊ vētris ſolonē: ſtati ſi vuln⁹ fuerit a pūctura cātū ſine piculo incisiōis venaꝝ vtiliſſimū erit ip̄m falce āpliare. Deide locū aliq̄lr cauterizare ſābucino oleo. Uel loco ei⁹ cōi cū ebul. vermiū terre ſtriū. Et ſic vſq̄ȝ ad ſeptimū ꝓcedēdū eſt ponēdo deſup vnguētū nr̄ȝ magr̄ale baſilicū. Deide curať vuln⁹ eiſdē auxilijs ꝓ ei⁹ mūdificatiōe ⁊ icarnatōe ſup̄i⁹ ānotatꝭ. Uuln⁹ p̄terea ꝯtuſiuū curať admiſtratiōe digeſtiui i p̄mis dieb⁹ ꝯfecti ex terebē. vitello oui parūq̄ȝ croci. Deiñ facta digōne ꝓ ei⁹ mūdificatiōe ⁊ icarnatiōe ac ſigillatiōe non ſec⁹ ꝓcedēdū ē q̄ȝ ſup̄i⁹ di. fuit De leſiōe āt meri atq̄ȝ trachee arterie aliq̄d ē dꝺȝ. ☞ Curāť ita q̄ eoꝝ vulnera curatiōe āndicta vcȝ ſutura ptiū ⁊ icarnatōe earū. ¶ Duo tñ ꝯmēoꝛāda ſunt nō ꝯmēoꝛata ſup̄i⁹. ☞ Ab ex ⁊ intus ꝓpť difficultatē anhelit⁹ et difficultatē trāſglutiēdi cibū ⁊ potū tp̄e nr̄o mľtotiēs expti ſumuſcū digōne ⁊ loci mūdificatiōe i pte exterioꝛi iſtꝺ ifraſcriptū auxiliū: cui⁹ taľ ē oꝛdiatio ☞ ℞. radicū altee decocte i aq̄ ⁊ vino bñ cribellate li. ß. piguedis galline liq̄facte olei ro. ol. camo. añ. ℥. ij. ſep. vituli. ſepi cāſtrati liq̄facti añ. ℥. iij. terebē. clariſſime. ℥. iij. ß. fari. oꝛdei bñ cribel. ℥. ij. ß. croci. ℥. j. ad ignē ȝ ſm artem fiat ad modū empľi. Quo ſup gula vtať moꝛe empľi qꝛ locū mirabiľr mūdificat cū ſedatiōe doloꝛis āhelitū facilitādo. ☞ Ad eā dē īſup itētionē vȝ i tus iſtꝺ gargariſma. ℞. oꝛdei mūdi. M. ij. roſarū. M. ß. paſſularū iniubarū añ. ℥. j. ß. liq̄ricie

Oleuȝ ipicō. | Nota. | Uuln⁹ a re pūgēti vl | ꝯtūdēti fcīn | Uuln⁹ meri ⁊ trachee. Ab extra. | Ab intus.

múde.ʒ.x.bulliāt oia ſil' cū aq̄
ſufficiēti vſq3 ad ↄſummationē
tertie ptis addēdo mell'.roſ.ʒ.
iij.ſiru.ro.ʒ.iiij.⁊ iterū bulliāt
vnica ebul.addēdo ēt penidio
rū.ʒ.ij.deiſi colēt ac gargarizē
tur ſepe ⁊ ſepi⁹ i die:q: doloris
ſedationē mirabil'r pſtat cū mū
dificatiōe loci:viā cibi ⁊ potus
apiēdo anhelitūq3 facilitādo.

C.viij. ¶ Ca.viij. De vulnere cauſato
in ſpatula ⁊ hūeris:⁊ ei⁹ cura.

Vuln⁹ ſpatu=larū et hūero=rum.

Vlnera iſtaꝝ ptium
ppt colligātiā mul=
tā neruoꝝ veniētiū
a cerebro et nucha
eius vicaria nō ſine
mortis piculo aut brachiorum
iūctura i eoꝝ ſenſu⁊ motu ado
ctorib⁹ iudicāt. Plerūq3 ei a fa
cili cā apant. Et hoc ppter loci
ſenſibilitatē attrahūt iſup ali=
qñ ad pdicta loca vulnerata rō
ne igētis doloris materie mlte
q̄ ſi ad pfectā digōnē bñficio me
dicinali nō reducūt:neceſſario
i loco reumatizationē faciēdo
ſup pticula neruoſa rigores do
loreſq3 ſpaſmaſos generabūt.

Cura. ¶ Ut g pdictis accidētibus ob
uiet vnū de melioribus cū qb⁹ in
tēdim⁹ i eoꝝ curatiōe ē:vt phi
beat eoꝝ apatio. Et h diligētiſ
ſime doloris ſedatiōi vacādo.
Dolor eñ (vt iqt Gal. medicoꝝ
lucerna) ē ſicut vētoſa attrahēs
Gale. māz ad locū. ¶ Cōplet g eoꝝ cu
ratio qtuor itētionib⁹. Pria ivi
te ordiatiōe. Scda i corpis pur
gatiōe p vētris ſolōnē ⁊ p ſto=
miā. Tertia i admiſtratiōe lo
caliū ſuo debito tpe admiſtra=
torū. Quarta ⁊ vltia i correctio
Pria i=tētio. ne ⁊ remotiōe accñtiū. ¶ Pria
qdē itētio ↄplet put dctm fuit
Scda. c. d vulnere colli ⁊ gule. ¶ Scda

intētio q̄ ē corp⁹ euare ↄplet ad
miſtratōe ſtoīe brachij oppo
ſiti loci vulnerati. Inſup accō=
modate i pncipio minoret mā
corporiscū caſia aut māna aut
electuario d caſia aut diacap.
aut elo de dactil' aut alijs ↄſili
bus ſm q prudē. medico meli⁹
videbit iuxta patientis cōplo=
nē expedire. ¶ Cōfert pterea p
pter febrē q ſepenūero accidit
i iſtis vulne. ppter ebul. hūorū
⁊ eoꝝ digōnē vt nō ebulliāt nec
ad locū fluāt egrotātē hūc ſiru
pū multis dieb⁹ ſumere. Rx. ſi=
rupi roſ. ex iſuſiōe.ʒ.j.ſirupi de
ſuc.endi.ʒ.ß.aquaꝝ endiuie lu
pu.vio.añ.ʒ.j.miſce. ¶ Tertia Tertia
itētio q eſt localia admiſtrare
ordie iſto ↄplet. ¶ In primis ſi
vuln⁹ fuerit amplū ↄdecēti ⁊ p
fūda futura (caute tñ ne neruū
pūgas ſolutas ptes vnies.) In
loco tñ decliuiori aptū orificiū
dimittēdo. ¶ Quo facto p duos
dies tm̄mō p ↄſeruatōe ſuture
⁊ labioꝝ vulneri ponat de lfra
ſcripto pul. cui⁹ talis ē ordina
tio. Rx. thuris ſanguis dra. mu
mie far. ordei bñ cribel. añ.ʒ.ij.
aloes epatici maſti. añ.ʒ.j. bo=
liar. terre ſigilla. añ.ʒ.iij. Silr'q3
mō ēt ponat eodē tpe albumē
oui ↄtuſu3 cū oleo roſ. onfanci
no parūq3 olei maſtici. addēdo
croci.℈.j. fari. ordei fari. faba.
optie cribe.. añ. quātū ſufficit ⁊
fiat admodū digeſtiui quo ēt
totū vuln⁹ ēplet pus vulnere ſu
pradicto deſup pulnerizato. in
tus vo eodē tpe ⁊ vſq3 ad vul=
neris digōne3 infundatur vul
nus cum tincta illinita digeſti
uo de terebentina cu3 vitellis
ouoꝝ ⁊ parū croci in oleo roſa
to calido aut cū digeſtiuo d vi

tellis ouoꝝ cū oleo roſ.tm̄mō. ¶Trāſactis his dieb⁹ duobus loco prie medelie i pte exterio ri applicate accōmodate pt ap plicari vnguētū baſilicū magi ſtrale oꝛdiatū.c.de vulnere col li.¶Cūq; ad digōnē vulneꝝ ꝑ uenerꝭ:ꝑ ei⁹ mūdificatiōe icar natōe ꝛ ſigillatiōe ꝓcedēdū eſt eiſdē auxilijs i ꝓnoiato.c.āno. q̄re ꝑ neceſſitate illuc recurre.

Qrta intētio. ꝓhibitio vlnerꝭ. ¶Quarta ꝛ vltia intētio q̄ eſt apatiōnē loci ꝓhibeꝛ ꝛ accñtia corrigeꝛ:ſic ꝯpleꝛ.¶In ꝓmis q̄ dē ꝓhibeꝛ aduēt⁹ ipſi⁹ apatis: vlib⁹ ſuperi⁹ ānotatis vna cū dieta tradita.c.de vlnere gule et colli.Cōpleꝛ iſup diuertēdo mām de loco ad locū admiſtra tiōe i ꝓmis dieb⁹ fricationū et ligatōum extremitatū. Uētoſe ēt iſup natib⁹ applicate cū ſcari ficatōe ꝛ ſine ſūmope ꝯferūt ad eādē itētionē.¶Et qꝛ amice do loꝛ ē cā oim maloꝝ:qꝛ cāt apa tionē loci ꝛ ſpaſmi gñationē. Jō ſūma cū diligētia ſedand⁹ eſt.

Sedatio doloris. Remoueꝛ itaq; iſraſcripto mō.Cōſiderādū ē ipmis an do loꝛ cāeꝛ ab aliq̄ mā retēta ſup pticꝉa neruoſa an a frigoꝛe an ab hūoꝛe qui ſint i viā matura tiōis.

A frigore. ¶Nā ſi a frigoꝛe cāri vꝛ ſtati liniaꝛ loc⁹ i circuitu cum oleo camo.aneti.ꝛ roſ.pīgue dis gallie parūq; cere al.appli cādo d̄ſup lanā ſuccidā actua lr̄ calidā:ꝛ pānis calidꝭ ſepe ꝛ ſepi⁹ locū viſitādo.Ad eādē ēt itētionē vꝫ oleū de vitellis ouo rum intus poſitū.Uꝫ q̄ꝫ oleum nr̄m magr̄ale int⁹ poſitū tradi tū.c.de vulnere colli.ꝛ eſt cum ebullitiōe ꝓmiū terreſtrium ꝛ multaꝝ herbaꝝ.

A mā retēta ¶Ueꝝ ſi doloꝛ ab aliq̄ mā retenta cāri vꝛ:pro ſedatiōe ei⁹ i pte exterioꝛi vti liter admiñiſtraꝛ iſtud empl̄ꝫ. ℞.radicuꝫ altee.lib.j.furfuris M.ij.camo.mellilo.añ.M.j. ol bus pri⁹ decoctis i aq̄ ſufficiēti cū far.oꝛdei ꝛ fab.añ.ʒ.x.in de coct.fiat empl̄ꝫ ſolidū addēdo olei camo.aneti.ro.añ.ʒ.ij.pī gue.galline.ʒ.j.vitella duoꝝ ouoꝝ croci parū.¶Uel facias ſic.℞.medulle panis infuſe in brodio carnis gall.aut caſtra tivꝛ vituli li.j.delde pri⁹ expſſa ꝛ piſtata ad ignē cū olis ꝛ alijs in añcedēti recepta annotatis igne et arte fiat empl̄ꝫ ſolidū.

Ab humore retēto. ¶Et ſi fuerit ab aliquo hūoꝛe exiſtēti i viā ſuppoꝛatiōis ꝛmo ueaꝛ admiñiſtratiōe iſtius ēpl̄i. ℞.decoc.altee oꝛdei furfu.ca mo.melliꝉ.li.ij.medulle panis quātū ſufficit.Deinde cū oleis ꝛ alijs ſupi⁹ anno.fiat empl̄ꝫ: qꝛ mirabilr̄ doloꝛē ſedat cū ma turatiōe aut reſolutione mate riei ꝯlūcte ſi natura tētare vel let reſolutionē.

Cōtra ſpaſmum. Deniq; ſi cōti gerit iſtis vulnerib⁹ ſpaſmū ſu puenire ſūmope ad ꝓpoſitū fa cit vnctio anodia tradita cap. de vulnere colli:totā ſpinā ac tualiter calida illinire.Eodēq; mō ꝯfert mirū i modū ꝑ remo tiōe ſpaſmi añ ꝓdiū balneū olei igredi cū ebullitiōe reruꝫ anodinaꝝ:velut ſunt camomil la mellilotū anetū roſmarinuꝫ ſaluia nepita ſtichados ſq̄nan tiū abſinthiū oꝛiganum herba ſctē marie.Eodēq; mō vꝫ bal neū aq̄ dulcis et parū vini odo riferi parūq; mellis confectaꝫ. ¶Et ſic deo dante ꝛc.

Ca.ix. ¶Cap.ix.De vulneribus ad iutoꝝ et brachij et eoꝛum iun cturis vulnerati.

timor vulnerū iſtorū mēbrorū.

Ulnera iſtarū ꝑtiū ſeu iſtoꝝ mēbrorum multis de cauſis val de timoroſa ſunt et non ſine mortis pe riculo etiam ꝙ a bono medico bene tractētur: vt a doctorib⁹ antiquis ⁊ modernis iudicatꝛ: tum propter magnā cōcatena= tionē multorū neruoꝝ nobiliū: tū deniqꝫ ꝑꝑ magnoꝝ muſculo rū cōpoſitionē quorū capitib⁹ (vt hꝫ a Gal. ꝑ totū de vtilitate ꝑticularū) vna iūctura alligatꝛ cū altera. quāobrē cū iſta mem bra ſatis adinuicē ꝯueniāt. Jō eorū vulneribus pħti ſermone pulcherrime ſubuenire itēdo.

Gale.

Intentiones curationis

¶ In curatōe itaqꝫ iſtoꝝ vulne rū q̄tuor req̄runtꝛ ītētiōes. Pri= ma eſt vitā ordinare. Scḋa cor pus repletū euacuare. Tertia eorū vuln⁹ medicamib⁹ oppor tunis ſuo debito tꝑe ad ſanita tē reducere. Quarta ⁊ vltia cō= ſiſtit in ꝓhibitiōe multoꝝ acci dētiū ⁊ remotiōe eorū. ¶ Pria q̄dē intētio q̄ eſt vitā ordinare:

Pria itētio.

pari mō cōplētꝛ ꝓut dictū fuit i ſuperiorib⁹ capitulis. Unū tñ cōmemorādū eſt ꝙ in pmis die bus ꝟtute exiſtēte debili vł eger in ſanitate multū ꝯſueuerit gu ſtare vinū: vel ꝙ fuerit nobilis ⁊ delicate ꝯplexiōis: granatoꝝ vinū cuꝫ zuccaro ⁊ aq̄ decocta limphatū eidē egrotāti vtilitꝛ cōcedit. ¶ Scḋa q̄dē itētio cō= plētꝛ adminiſtratiōe infraſcri= pte purgatiōis. ¶ Corpe nāqꝫ exiſtente cholerico purgetꝛ ſic.

Scḋa.

purgatio cholerici.

℞. māne electe. ʒ. vj. diaprunſ nō ſolutiui. ℥. ß. electuarij roſ. Me. ʒ. j. reubarbari. ℈. ij. cū de coctiōe cōi fiat potio addendo ſirupi viola. ℥. j. ß. ¶ Corpe ꝓo ſanguineo exiſtēte: iſto mō pur getꝛ. ℞. caſie vel loco ipſi⁹ ele= ctuarij lenitiui: diacaptolicōis ana. ʒ. vſ. electuarij roſati Ni= colai. ʒ. j. ß. cū aq̄ endiuie fumi terre lupuloꝝ añ. quātū ſuffi= cit: ⁊ fiat potio addēdo ſirupi viol. ℥. j. Uerū ſi corpus fuerit flaticū euacuādū eſt cuꝫ diaca ptolicone caſia ⁊ electuario ḋ dactilis. ¶ Eodēqꝫ mō ſi fuerit melācholicū purgetꝛ cuꝫ diaca ptolicone ⁊ ꝯfectōe amech. Cū decoctiōe inſuꝑ pollipodij foli culoꝝ ſiue epitimi florū et fru= ctuū cordialiū ꝯfecta. ¶ Ulteri⁹ in olb⁹ vulnerib⁹: vt in ſuꝑiori bus capłis locuti ſum⁹ ſummo pere ꝯfert ifraſcptū digeſtiuum ordinatū. ℞. ſirupi bugloſſati de ſucco endiuie roſati. añ. ℥. ß. aq̄rū endiuie lupuloruꝫ bu= gloſſe añ. ℥. j. Cōfert qꝫ (⁊ eſt re gula gñaliſſima) ꝟtute ⁊ etate ꝯſentiētib⁹ nulloqꝫ ꝯdicēti ſin= thomate flomiā facere brachij oppoſiti vulnerati loci. aut lo= co flebothomie ſcarificationes fieri pħt ſpatularū ⁊ narium cuꝫ ſanguinis extctione in debita q̄ntitate. Uēter qꝫ quotidie aut bñficio enemat alicui⁹ ſuppo ſitorij largus eſſe dꝫ. Fricatio ſuꝑ extremitatū ſumme ad ꝓ= poſitū facit māam a loco egro= tāti ad ifirma ꝑtes deriuādo. ¶ Tertia q̄dē intētio q̄ eſt lo= cū vulneratū curare: diuerſimo de cōplētꝛ ſꝫ ꝙ diuerſa vulnera eiſdē mēbris accidere pħt. Nā ſi vuln⁹ fuerit amplū ⁊ in mu= ſculo magno adiutorij: ⁊ tota= li inciſione pdictus muſcul⁹ in ciſus fuerit: cuius ſignum erit ꝙ in manus iunctura mox ca= dat naturalē motū amittēdo: ſtatim

purgatio ſanguinei

Purgatio melici.

Digeſtiuum

flomia

Tertia intentio.

In vulnere amplo

ſtatiꝫ ſutura ↄdecēti ⁊ ꝓfunda
filo duplicato ⁊ cera illinito p=
tes ſolute reducēde ſūt orificiū
āplū ī loco decliuiori dimitten
do. Deīn ſutura p duos vł tres
dies ↄſeruet̄ ponēdo deſup pul
uerē nr̄ꝫ ſuture ↄſeruatiuū ⁊ la
bioꝝ vulneꝝ vnitiuū: habitū. c.
de vulnere colli. Siłr̄ mō int⁹
⁊ extra ꝓcedēdū ē eadē digōne
mūdificatiōe īcarnatiōe ⁊ ſigil
latiōe ꝓut ibidē lati⁹ ↄtinetur.
¶ In pte tn̄ ſupiori pp venaruꝫ
amplitudinē ⁊ meatus ac vias
latas vtiliſſimū erit pro defen=
Defen= ſiōe apatis loci infraſcriptū de
ſiuum. fenſiuū admiſtrare deſcriptiōe
nr̄a ordinatum. ℞. olei ro. olei
mirtini an. ℥. iij. olei camo. ℥.
ij. fari. faba. farine ordei an. ℥.
j. boli armēi terre ſigillate an.
ʒ. vj. ſandolorū oim an. ʒ. ij. ro.
mirtillorū an. ʒ. j. ß. cere al. ℥. j.
ß. aceti ro. ʒ. iij. ſucci plātaginꝫ
ſuc. lactuce ſucci ſolatri ſi inue=
niri pōt an. ℥. ß. liq̄factis oleis
⁊ cera cū p̄dictis ſuccis bulliāt
vnica ebullitiōe oīa adinuiceꝫ
miſcēdo ⁊ fiat ad modū empłi:
quo vtat̄ in ſupiori pticula am
pliori petia. Iſtud cū auxiliuꝫ
amice mi vt ptꝫ ↄſiderāti igre
dientia ꝟtutē hꝫ ↄfortandi locū
ne materia aīs recipiat̄ ab ea.
Et cū hoc etiā non expoliat̄ ab
aliq̄ domeſtica reſolutione. Et
breuiter oib⁹ vulnerib⁹ in ꝓhi
bitiōe apatis crede mihi ē me=
In vul dicina magna. ¶ Uerū ſi p̄dictū
nere lō vuln⁹ fuerit ſc̄m lōgitudinē mē=
gc. bri cāti: tūc ꝓ ei⁹ ꝓnoſtico nul=
lū aut paruū īminet periculū.
Sufficit ergo vltra auxilia ſu=
perius annotata: p eius vnio=
ne ligaturā ex duob⁹ capitib⁹
īcarnatiuā admiſtrare. Tenen
do tn̄ ſemp orificiū aptū ī loco
decliuiori vulneris via ſupiori
bus caplis annotata. ¶ At ſi ī
p̄dicto adiutorio vuln⁹ cōtige= In vul
rit a re pūgenti telo enſe ſagit nere a
ta ⁊ hmōi accidere. Cōſideran= re pun
dū ē ēt an leſio acciderit ſuper genti.
muſculo a℞dicto: q̄ in tēpeſta=
te nr̄a vidim⁹ in plib⁹ hoib⁹ pp
latitudinalē īciſionem muſculi
manū ſuū nālē motum amiſiſſe
(ꝓut ſupius diximꝰ.) Nā ſi vul
nus fuerit ſatis āplū ſola digō
vitelli oui ⁊ olei roſ. calidi ſuf=
ficit vſq̄ ad pfectā vulneris di=
gōnē: in reliquo ꝟo curationis
ipſi⁹ ꝓcedēdū eſt auxilijs ī ſu=
perioribꝰ caplis plerūq̄ annota=
tis. Siłr̄ mō ſi vulnus fuerit
adeo ſtrictū q̄ de aliq̄ reumati
zatiōe ⁊ dolore magno dubite
tur: tūc non ſine rōne aliquatr̄
āpliādū ē eo mō dicto. c. de vul
nere a re pūgēti cāto ī collo. q̄
facto ꝓut ibidē diximꝰ in dicta
curatiōe ꝓcedendū eſt. ¶ Uul= Uulne
nera pretcrea brachij extra iū= ra bra=
cturarū cubiti ⁊ man⁹ eueniē chij.
tia antedicta curatiōe curētur. Uulne
¶ De vulnere aūt cubiti ⁊ ma= ra cubi
nus accuratiſſime ⁊ magna cū ti ⁊ ma
diligētia tūc faciēd⁹ ē ſc̄mo. Nā nus.
vulnera iſtaꝝ iūcturaꝝ ſūt val
de piculoſa: magis tn̄ ī pte do=
meſtica q̄ ī ſilueſtri: pp ſ magna
rū venaꝝ magnorūq̄ neruoruꝫ
multitudinē. Ad q̄ loca accide
re ſolēt dolores ī mēſi: magneq̄
apationes ⁊ ſanguis emoroſa=
gia nō pua. Quib⁹ mediantib⁹
plerūq̄ rigores febres ſpaſm⁹
ſingult⁹ pmixtioq̄ rōnis cāit.
Ut ergo predicta accidētia in
iſtis vulnerib⁹ ꝓhibeant̄: vtilē
doctrinā ꝓ ipoꝝ curatiōe tra=
dere decreuim⁹. ¶ In curatiōe

itaq₃ iſtoꝝ vulnerū vltra itētio
Inten nes ſupiꝰ annotatas due itētio
tiones nes reqrunt. Pria in admiſtra=
tiōe phtaneorū localiū ꝯſiſtit.
Scda vo i phibitōe ⁊ remotio
In vul ne accidētiū. ¶ In pmiſ ſi vulnꝰ
nere fuerit amplū ⁊ i latitudie mē=
amplo bri: tūc ſtatim ſtude i reſtrictōe
ſanguis ⁊ vniōe ptiū ſolutarū.
Et h p labioꝝ ſuturā ſatiſ pfun
dā cū cautela tn̄ ne nerui pun
gant i dcliuiori loco orificiū di
mittēdo: deiñ deſup pcedēdū ē
eadē medella eodēq₃ igēio qbꝰ
i.c. de retētiōe fluxꝰ ſanguis vul
nerū gule pceſſuz fuit. ¶ Vulnꝰ
deiñ vſq₃ ad diē qrtā īfraſcpta
Oleuz medella medicet. ℞. olei de vi
magi= telli ouoꝝ. ʒ. vj. olei roſ. onfan.
ſtrale. tere. clare añ. ʒ. ij. croci. ℈. j. vi=
ni odoriſe. ℥. j. ß. ſemis ipicōis
floris roriſm. añ. ℳ. j. maſti. ʒ.
ij. ß. ſuc. plātagis. ℥. j. lactiſ mu=
lierſ. ℥. ß. ſepi vituli. ʒ. x. olei ſa=
bucini. ℥. ß. olei roſ. odoꝛiſ. ℥. j.
ß. vmiū terreſtriū lotoꝛū cū vi=
no. ʒ. x. bulliāt oia ſil' lēto igne
vſq₃ ad ꝯſum. vini ⁊ ſucci: deide
colent ⁊ vtere itra vulnꝰ. (put
in ſupioꝛibꝰ capl'is dictū fuit.)
Cero= Verū in pte extrinſeca vtilr ad
tum. miſtrat infraſcriptū cerotū. ℞.
olei ro. viol. camo. añ. ℥. ij. ſepi
vituli li. ß. piguedis poꝛcine. ℥.
ij. pinguedis galiine medulle
crurū vituli añ. ʒ. j. vermiū ter
reſtriū lotoꝛū cū vino. ℥. ij. bu=
tyri recētis. ℥. j. ß. muſcil. altee
lib. j. bulliāt oia ſil vſq₃ ad ꝯſū.
muſcillagis lēto igne: deiñ co=
lent canapacio ſpiſſo: cui cola
ture ad dant litargiriū aurei et
argētei añ. ℥. ij. ß. miniij. ʒ. vj. et
iterū cū cera alba ſufficiēti ad
ignē: vt multoties i ſupioꝛibus
capl'is dictū fuit, fiat cerotū ad

dendo in fine cocture terebent.
clariſſime. ℥. ij. ß. maſticis. ℥. j. ⁊
iterū bulliat vnica ebullitiōe.
Iſtud em̄ vnguētum amice mi Vngue
eſt mirabilis operatiōis dige= tum.
rēdo vulnera doloꝛē ſedat ſub
tili attractione materiā vulne
ris purgādo qbꝰ oibꝰ indige=
mus in curatiōe vulneris ner=
uoꝛū. ¶ Trāſacta qrta ⁊ ſeptia
intꝰ cū pdicto oleo magr̄ali nō
niſi vtiliſſimū erit nullo ꝯdicē=
te ſinthomate pſertiz doloꝛe ⁊
ſpāte imiſcere paꝝ mell' ro. pa
rūq₃ ſirupi ro. Succeſſiue deiñ
p eiꝰ mūdificatiōe icarnatōe ⁊
ſigillatiōe nō alr pcedēdū ē q₃
i ſupioꝛibꝰ ca. d mūdificatōe ⁊c.
locuti ſumꝰ. ¶ De phibitiōe ⁊
remotiōe ſpaſmi ⁊ ſpāti ſilr p
cedat: (put ſepiꝰ ſupius dictuz
fuit) q̄re p tua necēitate ad ca.
d ſpatulaꝝ vulnere recurſū hr̄e
potes; qꝛ ibidez multa auxilia
multūq₃ vtilia ad vſū pñtis ca
pituli in oibꝰ ſuis intētionibꝰ
curatiuis ānotata reperiunt.
¶ Quo vo ad ſedationē dolo=
ris ⁊ ſpāti remotionē: et quo
ēt ad ſituationē mēbri aliq ne=
ceſſaria ⁊ vtilia ſunt ꝯmemorā
da. ¶ Nā ſi mā faciēs doloꝛē ca emplm
lida eē videat medulla panis ſedatiuū
infuſa in brodio gallinarū vel dolo=
carnis expreſſa: deinde cū oleo loris,
roſato vitelliſq₃ ouoꝛum incoꝛ=
poꝛata addēdo tantundē olei
camomil. parūq₃ croci demum
ad ignem bulliēdo vſq₃ ad foꝛ=
mam ſolidam mirum in mo=
dum doloꝛis ſedationem pre=
ſtat in neruoꝛum vulneribus
apoſtematis. ¶ Ad eandem in=
tentionē valet medulla panis
eodem modo et eiſdem ſimpli
bus confecta cū lacte vaccino,

emplr̄z anodinum. ¶Emplm̄ q̄z anodinoꝝ ſimpli-
ciū cū leuamēto ſecuritatis lo
ci vulnerati ſūmopere vz:cuiꝰ
talis ē forma. ℞.radicuz altee
li.ß.furfuris camo.mellilo.añ.
M.j.ordei lētiū añ.M.ß.ſemis
lini.ʒ.j.paritarie.M.ß.oīa cuz
aq̄ ſufficiēti vſq ad cōſūmatio-
nē medietatis bulliant:deinde
cū farina faba.ordei parūq ca
momil.ꝛ melliloti piſti fiat em
plaſtrū ſolidū addēdo olei ca-
momil.añ.ʒ.ij.croci.℈.j.vitel-
la duorū ouorū.Iſtud emplm̄
mirabilr̄ dolorē ſedat materiā
ſoluēdo nec ab aliq̄ domeſtica
maturatiōe ſpoliat ſi matura-
tionē natura tentare voluerit.
Nota. ¶Et nota q ſi materia faciēs
dolorē fuerit valde calida:tūc
emplr̄z materiei calide. ꝑ ſedatiōe ipſius doloris.Em-
plm̄ ꝯfectū ex farina ordei ꝛ fa
barū in decoctiōe ordei malua
rū ꝛ violarū cū ſufficiēti quāti
tate olei roſa.ꝛ violati parūq
croci cū duobꝰ ouorū vitellis ꝛ
ad ignē bulliēdo vſq ad ſpiſſi-
tudinē ſolidā plurimū iuuaſſe
ꝑcepimꝰ.¶Uerū ſi p̄dicta loca
apati cōtingāt apate vndimio
ſorlz ſit de raro cōtingēti:ꝑ eiꝰ
remotiōe vtiliſſimū eſt locum
emplr̄z. emplr̄are īfraſcriptio ēplo. ℞.
furfuris bñ triturati.M.ij.fari
ne faba.lib.ß.farie lentiū.ʒ.ij.
camomille piſte.M.ß.cuz ſapa
ſufficiēti parūq lixiuij bulliāt
vſq ad ſpiſſitudinē ſolidā:ad-
dēdo olei roſ.mirti.añ.ʒ.ij.oli
camo.ʒ.j.¶Itē ad eādē inten-
tionē vz farina faba.ꝺcocta cū
lixiuio barbitōſorū vſq ad ſpiſ
ſitudinē:addēdo olei ro.mirti
ni aneti.añ.ʒ.j.ß. boliar.ʒ.ij.a
aceti paꝝ.¶Uz q̄z ſummopere
ſpōgia īfuſa ī hac decoctione.
℞.camo.mellilo.aneti.añ.M.
j.radicū altee.ʒ.ij.coriādrorū
ʒ.iij.alu.roche.ʒ.ß.nucū cip̄ſſi
numero.vj.cū lixiuio barbiton
ſoris ſufficiēti bulliant vſq ad
ꝯſūmationē tertie ꝑtis ꝛ vtere
eo mō q̄ dictū fuit.c.de cura vn
dimie.¶Et ſciasq multa cero Nota
ta ꝛ empl̄a ꝑ cura vndimie ī eo
dē.c.deſcripta ſūt q̄ ad vſuz cu
ratiōis iſtiꝰ vltie intētiōis plm̄
faciūt:q̄re ꝑ tua neceſſitate il-
luc recurre.¶Quātū deniq ad Situa
mēbri ſituationē ſi vulnꝰ fuerit tio mē
cū iciſiōe oſſiū cōdecētibꝰ aſſell̄ bri.
ꝛ ligaturis mēbrū erecta ꝛ nālī
forma regat̄. Tabula q̄z ſi le-
ſio fuerit ī manu vl̄ brachio ful
ſita ſtuppatꝫ ꝛ pānis ad lōgitu
dinē a cubito vſq ad extremi-
tatē digitorum ſub manu ꝛ bra
chio ſituata ꝛ ligata erit valde
vtilis.¶Et ſic amice mi ꝯpleta
ē doctrīa p̄hris ca.deo dāte ꝛc.

¶Cap̄.x.de vulneribus tho Ca.x.
racis ꝛ eorum cura.

Contigit ſepenūero Uulnera thoracis.
pectus vl̄nerari are
pūgēti velut lācea
ſagitta ꝛ ſilib9 iſtr̄is
pforationē cauſanti
bus.Interdū a re īcidēti velut
enſe ꝛ alio ſilr̄ inſtr̄o Quāobrē
vulnera thoracis q̄dā ſūt pene
trātia vſq ad latus intriſecū:
q̄dā tm̄ nō ſupficialia ſunt ꝛ nō
penetrātia.De penetrātibꝰ vo
q̄dā ſunt cū leſiōe mēbroꝝ ꝯtē-
toꝝ:ꝛ q̄dā ſine eorū leſiōe.Iſto
rum inſuper vulneruz penetrā
tium et non penetrantiuz:que
dam in parte anteriori cauſan
tur:quedam vero in parte po-
ſteriori.Que vero in poſterio-
ri parte eueniunt tam penetrā
tia q̄ nō periculoſiora ſūt mul

tis de cauſis his in pte anterio
ri cauſatis:ſunt magis piculo
ſa:tū ꝑpter m̄ltitudinē magna
rū venarū atq̧ arteriarū p lōgi
tudinē dorſi trāſitū habētiū:tū
ꝑpter neruorū multitudinē a
nucha deſcēdentiū ⁊ nobilita-
tē ipſiꝰ nuche:tū ꝑpter pſitā li-
gamētoꝝ nobiliū colligationē
cū corde habētiū:tū deniq̧ pro
pter ꝑpinqtatē mediaſteni pā-
niculi ⁊ diafragmatis.Nā q̄dā
iſtorū mēbrorū etiā ꝙ vulnus
hmōi loci nō ſit penetrās:tñ ni
mia leſiōe eorū vulnus plerūq̧
exitiale reddunt:qđ ſic nō acci-
dit in vulnere in anteriori pte
cauſato abſq̧ ipſiꝰ penetratio

Signa penetrationis.

ne.¶Signa itaq̧ penetratōis
hmōi vulneris abſq̧ leſiōe mē-
brorum intrinſecoꝝ ſunt iſta.
Egreſſio aeris e vulnere: diffi
cultas anhelitus:dolor cū aliq̄
li pōderoſitate ⁊ grauedie vul
nerati loci circa mendoſas co-
ſtas.Cognoſcit̄ inſup vulneris
penetratio p applicationē bō-
bacis optie carpinati ſup orifi
ciū vulner ⁊ applicationē pue
cādele accēſe:nā ſi eger naribꝰ
⁊ ore clauſis aerē pectore cōpri
mit flāma hmōi cādele vētilari
vr̄ ac ſi l totū extiguerer̄:eodē

Signa cordis vulnerati.

ꝙ mō accidit de cotone.¶Si-
gna ꝑterea vulneris cordis co-
gnoſcunt̄ per emanationē ſan-
guinis nigri e vulnere ⁊ per ſu
dorē frigidū extermīatūq̧ fri
giditatē.Cognoſcit̄ iſup qr ad
eiꝰ leſionē ſatis ꝙ pmū natura
mors euenire ſolet.Cor eñ(vt

Auic.

inqt Aui.)⁊ nōnulli antiquorū
durāte vita in eo ſolonē ꝯtinui

Signa pulmonis.

tatis pati nō pt.¶Signa iſup
vulnerationis pulmonis habē
tur per ſanguinē ſpumoſum:p
ꝯtinuā tuſſim:per difficultatē
anhelitꝰ:p dolorē in lateribus

Signa diafragmatis

exiſtētē.¶Signa deniq̧ leſiōis
diafragmatis ⁊ mediaſteni co
gnoſcunt̄ p anhelitꝰ difficulta-
tē:p ꝯtinuā tuſſim:pūctiones:
grauedinē dolorē loci circa co-
ſtas mēdoſas.⁊ inſup qr ad eiꝰ
leſionē ſequunt̄ febres ⁊ pmi-
xtio rōnis.q̄ nullo vnq̄ tpe bñ-
ficio mediciali remouent̄ ⁊ cū
hoc ēt eger l comeſtione ⁊ potu

Signa putridi ſanguinis

indies deteriꝰ ſe hȝ.¶Alteriꝰ ſi
gna ꝙ ſanguis egreſſus q̄ ē intꝰ
ad putrefactionē puenerit co-
gnoſcunt̄ ex fetore anhelitꝰ:p
cōtinuā iſirmi inqetudinē:ac p
febris icremētū ⁊ alioꝝ accidē-
tiū ſuperiꝰ narratoꝝ.nā vt hr̄ a

Gal.

Gal.vj.apho.Si in vētrem ſan
guis ꝑter nāȝ effūdat̄.neceſſa-
rio ipē ad putrefactionē pueīt
q̄ ibidē putrefactꝰ dolores ma
gnos febres grauedinēq̧ loci

Nota.

gn̄are ſolet.¶Et nota ſup hoc
ꝙ accidētia ſuperius annotata
ſolēt cōcomitari putrefactiōē
p̄dictā:nā ſm qđ maior ⁊ mior
quātitas ſanguinis putrefacti
in p̄dicto loco extiterit maiora
etiā et minora accidētia ab eo
cauſari vident̄.¶Deniq̧ habi
ta ſufficienti notitia p ſigna de
penetratōe iſtiꝰ vulneris viſiſq̧
ſignis de mēbroꝝ itrinſecoꝝ le

Cura.

ſiōe.Tps ē deīceps ſub breuio
ri quo potero ſermone curatio
nē vulnerū penetrātiū hmōi lo
ci ⁊ nō penetrantiū deſcribere.

Diſcordia auctorum.

¶Verū añq̧ ad p̄ncipale ꝑpo-
ſitū accedamꝰ vtiliſſimū eē ar
bitror diſcordiā q̄ reperit̄ in cu
ratiōe hmōi vulneris inter do-
ctores moder. commemorare.

Multi.

¶Multi etenī l cura.vulner pe
netrātis iubēt ſtati vulnꝰ clau-

di. Int⁹ ꝟo ꝛ eẽ cū medicamini
b⁹ exiccātib⁹ ꝑ ei⁹ icarnatiōe
ꝓcedeꝛ. Fūdātes ſe ꝙ niſi citiſſi
me claudereꝛ vuln⁹ aer it⁹ ꝟſ⁹
coꝛ igreſſū hꝛet. Siliꝗ mō ſpūs
vitales ad exterioꝛē ptē exhala
rēꝛ ꝙ fieri nō ſine magno egro
Nōnulli. tātis diſpēdio pt. Nōnulli pter
ea iubēt vuln⁹ aptū detinere:
imo ſi nō eēt amplū ꝛ aptū ad
purgationē ſāguis: dicūt aliꝗ
liꝛ ipꝫ ferro āpliādū eē. Fūdā-
tes ēt ſe ꝙ niſi p oꝛificiū vulne
ris bñficio medicinali (vt ifra pa
tebit euacuareꝛ ſāguis it⁹ in-
greſſ⁹ ꝛ mā ab eo gēita mēbra
iterioꝛa coꝛrūperēt: ꝛ tādē ta-
lia ghārēt accidētia q̄ i poſteꝝ
a medico emēdari n̄ poſſēt. Ut
ꝫ hmōi icōueniēs a vulnere di
uertaꝛ: vcꝫ pp retētionē taꝛ ſan
guis. Judicio q̄dē meo multꝭ
de cāis tuti⁹ eē dico i cura. iſti⁹
vulnerꝭ declarare ad lat⁹ illoꝝ q̄
iubēt vuln⁹ aptū detinere ꝗ̄ ip
ſum claudere: vt aliꝗ dixerunt.
Hoc i pmis dico ꝙ tū rōne vul
gi: qꝛ ſi eger ad malū ꝯuertere
tur dicūt illō ꝓceſſiſſe pp ſāgui
nis itriſeci icarnationē ꝛ putre
factionē. Et lꝫ male dicāt. ꝟita
tē tñ dicūt. Tū ēt pp finē illau-
dabilē (vt pleruꝗ vidimꝰ) vcꝫ
aut ꝺ fiſtula ppetua aut ꝺ egro
tātꝭ moꝛte. Et ꝧ totū euenit pp
putrefactionē cātā ab ipō ſan
Intentiōes. guie i capſali coagulato ꝛ īde
putrefctō. ¶ Redeūdo ꝫ ad ꝓ
poſitū curatiōis nr̄e: dico ꝙ cu
ratio vulnerꝭ penetrātis hmōi
loci q̄tuoꝛ ꝯpleꝛ itētiōib⁹. Pri-
ma ē vite oꝛdiatio. Scđa mate
riā añcedētē ꝫ purgare. Tertia
ſāguie ꝫ int⁹ igreſſū bñficio me
diciali ad exterioꝛē ptē ꝫ expur
gare. Quarta ꝛ vltia ē ſanicā ab

ipſo ſanguie cātā mūdificare:
ipſaꝗ mūdificata locū incarna
re. ¶ Quātū ad pꝛimā ꝛ ſcđā ꝫ i Prima
tētiōe ꝫ nō ſec⁹ ꝓcedēdū eſt (pꝛo itētio.
ut ſepe ꝛ ſepi⁹ i ſupioꝛib⁹ cap̄.
dictū fuit.) Tñ q̄ ad dietā hec
ſunt ꝯmēoꝛāda vcꝫ ſi patiēs val
de debilis fuerit cū accidētib⁹
ꝟtutē pſternētib⁹ i tali caſu, vi-
nū ꝛ alia naturā ꝛ virtutē con
foꝛtātia accōmodate ꝯceduꝛ.
Inſup ꝓpter anhelit⁹ difficul
tatē q̄ in vulnere penetrāti ac-
cidere ſolet: in fercl'is egrotan
tiū accōmodatiſſimū ē decoq̄re
radicē petroſiliꝗ ꝛ feniculi. Et
ꝓ ꝯfoꝛtatōe coꝛdis ꝛ ſtōachi ad
dito parū cinamomi ꝛ aliꝗ̄tu
lū croci vtiliſſimū ē. Juuat ēt
mirū i modū ad facilitādū an
helitū ꝛ purgatiōe ꝫ materie ca
tarralis q̄ pleruꝗ euēire ſolēt
in iſto vulnere hāc tepidā ꝺco
ctionē frequētiſſime in pꝛimis
dieb⁹ ſumere: cui⁹ talis ē oꝛdi-
natio. ℞. oꝛdei mūdi. M. ſ. radi
cū ligue boui. ℥. ij. liq̄ri. mūde
ꝛ aliquātulū ꝯtrite. ʒ. x. ſeminū
cōiuꝫ. ℥. ſ. iuiubaꝝ paſſu. añ. ʒ.
x. penidioꝝ. ℥. ij. ß. zuc. cādi. de
ſirupo ꝺ duab⁹ radici. ʒ. x. zuc.
fini. ℥. iiij. Bulliāt o[m]ia ſiꝛ cū ſuffi
cienti aq̄ plu. vſꝗ ad crepatu
rā oꝛdei: deide colēꝛ ꝛ vtaꝛ mo
re q̄ ſupꝛa: qꝛ mirabl'r vꝫ. De Purgatiuum.
purgatiōe ſilr in pmis dieb⁹ ac
cōmodate ſumere pt eger hāc
purgatiōe ꝫ. ℞. māne electe. ℥.
ſ. electuariꝗ lenitiui diacaptoli.
añ. ℥. ß. cū ꝺcoc. ſupꝛadic. fiat po
tio breuꝭ. Digeſtiuū ptereavti
le i eodē tpe tale ē. ℞. ſiru. ro. ꝛ Digeſtiuuꝫ.
viola. ex iſu. añ. ʒ. vj. aq̄rū endi
uie melliſſe buglo. añ. ℥. j. Trā
ſactꝭ ꝟo dieb⁹. vij. vſꝗ ad. viij.
diē pꝛo ſua cōeſtione ꝛ potu vi-

tra narrata in hac itẽtiõe in ſu
perioꝛib⁹ cap̄.vtil'r ꝯcedunt ca
ro ⁊ vinũ odoꝛiferũ ⁊ optie lim
pha.l eodẽ tpe cũ aq̄ l qua ali
quãtulũ coꝛiãdroꝛũ ⁊ ciamo.ſit
decoctũ.Carnes iſup ſi aliq̄ fe
bꝛis in egrotãti ſuſpitio fuerit
⁊ ĩtẽtio fuerit in purgatiõe ſa=
nioſitatꝫ debẽt eẽ pulloꝝ galli
naꝝ hedoꝝ ⁊ vituli lactã.in aq̄
elixate.In bꝛodio ẽt ꝓ ſuo fer=
culo pñt decoq̄ panatella riſuz
⁊ grue ac farrũ.Silr q̄ʒcũ eodẽ
bꝛodio ex boꝛagie petroſi. me
liſa bugl.lactu.ſil' cũ blitis fer
culũ facet accõmodatũ eſt ꝓ gu
ſtu ⁊ vulneris vtilitate.¶Cũq3
intẽtio exiccãdi ſaniẽ adfuerit
mũdificãdiq3 vuln⁹:tũc ꝑnota=
te carnes melioꝛes ſũt aſſate q̄3
elixate vt in coꝛpe egrotãtꝫ mi
noꝛẽ hũiditatẽ ghare habeãt.
Aues inſup in arboꝛib⁹ degen
tes ⁊ pratꝫ nõ aq̄ticis eodẽ mõ
decocte vtilr ꝯcedũt.¶Et q2 nõ
nulli dicũt docto.in iſto vulne.
ꝙ cibaria debẽt eẽ auſtera ⁊ cõ
glutioſa ſeu ſtiptica:hoc tm̃ mõ
intelligẽdũ ẽ celebrata ſãguis
⁊ ſanioſitatis purgatiõe. Nã i
ꝑmis dieb⁹ ſi ea ꝯcederẽt: eẽt i
tus ſanguinẽ ꝯgelare ⁊ retiere
difficultatẽq3 anhelit⁹ augmẽ=
tare: qð eẽt maximũ icõueniẽs
in iſto caſu.¶Igit eodẽ mõ me
dicamia tã i pte exterioꝛi q̄3 in
terioꝛi in ꝑmis diebus auſtera
nec ꝯglutioſa minime eẽ debẽt

Flebothõia. ¶Flebothõia q̄ʒ a latere oppo
ſito ꝟtute ꝯſentiẽte ⁊ ſcarifica=
tiões ſup nates:fricatiões liga
tiõeſq3 extremitatũ ad pꝛohibi
tiõeʒ apãtis in pꝛicipio admi=
ſtrate plim iuuaſſe cognouim⁹.

enema ¶Enema ẽt i iſto caſu cũ aliq̄li
ꝟtute carminãdi vẽtoſitatẽ ⁊ re
ſoluẽdi ſãguiez ſũmope ꝯfert.

¶Tertia q̄dẽ intẽtio q̄ eſt ſan= tertia intẽtio
guiez it⁹ ꝯgelatũ p oꝛificiũ vul
nerꝫ expurgare ꝯplet ſic.¶In ꝑ
mis cũ ğ ad hãc curatiõez pue.
⁊ p ſigna de penetratiõe vulne.
certificat⁹ fuerꝫ ſtat:i oi īgenio
conerꝫ vt ſãguis it⁹ igreſſ⁹ ad
oꝛificiũ vulneris trãſitũ hẽat.
Hoc q̄dẽ celeberrie efficit per
artificialẽ coꝛpis ſitũ p ſuſpen
ſionẽ coꝛpis pedib⁹ ſupioꝛib⁹
eleuatꝫ:⁊ demũ p apodiamẽta:
q̄b⁹ oꝛificiũ vulnerꝫ i loco decli
uioꝛi manu teneri valeat.Hec
q̄dẽ ſituatio amice fuit nob⁹.
Pꝛio ad purgationẽ ſãguis it⁹
ingreſſi.Scðo iuuat q2 ſãguis
q̄ e vulnere recẽti emanat ſolet
itus cadere nõ põt.Iſta ſũt exe
cutiõi mãdãda ꝓſerti i pꝛĩadie
⁊ deide ꝓpoſſe patiẽs ſup vul=
nere iacere dꝫ.¶Sũt ẽt nõnulli
q̄ oꝛe ſãguinẽ ad exterioꝛẽ ptẽ
fugãt ꝙ nõ ſine rõne agẽdũ eẽt
dũmõ acuta nõ cõederit.¶Quo
facto ſi vuln⁹ fuerit nimis am=
plũ:ita q̄ðde nimia ſpirituũ ex
halatiõe dubitet: accõmodate
admittat ptiũ futura ꝯdecẽs:tñ
oꝛificiũ reliquẽdo ex q̄ ſãguis ⁊
ſanies purgari valeãt iux̄ vul=
nerꝫ penetrationẽ.Deiñ vulne
re mũdificato toto poſſe a ſan
guie ipo ꝑma viſitatiõe iponat
tincta ð ſtuppa aut petia albũi
ne oui illinita aut vino made=
facta i extremitate ampla:⁊ cũ
cautela ligata ne it⁹ cadat:⁊ ſi
caſu caderet:ipaʒ ad exterioꝛẽ
pteʒ extrahi valeat.¶Nec vllo
pacto medic⁹ ꝓſumat ꝑma viſi
tatiõe i vulnere ſtrictiuũ pulue
rẽ admiſtrat (vt inq̄t Albucaſis) Albucaſis.
ne itus ꝟſus coꝛ cõpigeret ſeu
ſanguinẽ deriuaret:q2 ſi h̄ ac=

tideret p viã ſuffocationis ſta=
tim eger piret: Vlex ſi certio=
res facti eſſem⁹ ꝙ ſanguis int⁹
nõ remaneret: aut ꝙ int⁹ p viã
vulneꝝ nõ intrauerit: vuln⁹ ipꝫ
ꝓna facie ſuẽdũ: ⁊ i ꝓmis dieb⁹
incarnatiuis ꝓcedẽdũ eẽt. Sꝫ
q̃ accidit in cranei fractura de
pua ſanguinisq̃ quãtitate puaq̃
fractura nulla i ꝓmis dieb⁹ p ſi
gna hrĩ põt certitudo. Jta in
caſu iſto nullã ſanguis int⁹ in
greſſi certitudinẽ habem⁹. Tu
ti⁹ eſt ẽ aptũ orificiũ ꝯtinere ꝙ̃
clauſum (vt ſupius dictum eſt)
Ceteꝝ die ſequẽti vſq̃ ad ſe=
ptimũ ifundaẽ vulnus cũ ticta
madefacta oleo ro. calẽo pri⁹ il=
linita digeſtiuo ꝺ terebẽtia cũ
Deſen= ouoꝝ vitellꝫ parũq̃ croci. Jn
ſiuum. circuitu etiã ponẽdo defenſiuũ
ꝯfectũ ex oleo ro. odorifero cũ
boliarmeno ⁊ parũ cere albe.
Cõtra Et q̃ amice mi ꝓmis diebus
dolorẽ dolores magni circa latera acci
dere ſolẽt difficultas ãhelit⁹ ⁊
valida tuſſis. Jõ accõmodate
admiſtratiõe ifraſcripti empl'i
deſcriptiõe nr̃a ꝯfecti ꝓnolatis
accñtib⁹ ſubueniẽ. Cui⁹ talis ẽ
ordiatio. ℞. camo. mellil. ane=
ti abſinthij añ. M. j. furf. ericca
ti ⁊ tritu. M. ij. ⁊ mediũ far. fab.
far. or. far. lẽtiũ añ. lib. ß. ro. M.
ß. oibus trituratis cũ ſapa ſuffi
ciẽti ⁊ parũ vini odorife. arte ⁊
igne fiat emplꝫ ſolidũ: addẽdo
loc roſa. ℥. iiij. camomil. aneti=
ni añ. ℥. ij. cer alb. ℥. ij. ⁊ ß. ⁊ iteꝝ
oleis cũ cera liq̃factis ad ignẽ
bulliãt vnica ebullitõe addẽdo
croci. ʒ. ß. Jſtd eñ emplꝫ fili mi
(vt pꝫ ꝯſiderãti igredictia) vir=
tutẽ hꝫ vnũquẽq̃ dolorẽ ſedãdi
cũ reſolutiõe et loci ꝯfortatiõe
ſanguinẽ ⁊ materiã ad exterio

rẽ ptẽ purgatiõi habilitando.
Cũ aũt eger ad tertiũ aut q̃r
tũ pueneriẽ diẽ: ⁊ nullo ſibi ſin
thomate ſeu accidẽti malo ad
ueniẽte velut ſpaſmo difficulta
te anhelit⁹ cordiſq̃ tremore: ⁊
patiẽs i diſpoſitiõib⁹ bñ ſe ha=
beat: tũc iudica (vt inq̃t Albuca Albu.
ſis) tale vuln⁹ ſalubre eſſe. Qua
propter in ꝓmis dieb⁹ ꝓ reſolu
tiõe ⁊ purgatiõe ſanguis vꝫ vſ=
q̃ ad ſeptimũ diẽ vtilr̃ de egro
tãti puluꝭ ifraſcript⁹ cũ ſuis a=
q̃s ſic ordinat⁹. ℞. reubar. ʒ. ß.
rubee tictorꝫ mumie añ. ℈. j. ter
reſigillate. ℈. ß. aq̃ ſcabioſe aq̃
bugloſſe vini granatoꝝ añ. ʒ. j. Nota.
Multa pterea pocula cũ vio
cõfecta ⁊ ſimplicib⁹ i caliditate
eleuatis i iſto caſu a doctorib⁹ i
ꝓmis dieb⁹ ꝯcedũẽ velut pocu=
lũ i q̃ igrediũẽ garioſilata ⁊ ru
bea tictoꝝ ⁊c. q̃ i rei v̾itate mul
tis de cauſis nõ ſine egrotãtis
piculo exhibenẽ: tũ pp febrẽ: tũ
pp difficultatẽ anhelit⁹: tũ etiã
pp tuſſiꝫ: q̃b⁹ olb⁹ p̃dicta occlta
ta fide ꝯtrariãẽ. Jmo i prin
cipio ꝯferũt ꝺcoctiões ⁊ ꝯfectio
nes pectorales velut diadragã
tũ diapenidiũ ⁊ hoc magr̃ale i
fraſcriptũ. ℞. penidioꝝ zuccari
cãdi. ꝺ ſirupo vio. añ. ℥. j. pineo
rũ amigdalaꝝ dul. ſeminũ cõiũ
añ. ʒ. iij. diadragãti. ℥. ß. miſce
⁊ cũ ſirupo violato fiaẽ loc addẽ
do ſucci liq̃ricie. ℥. ß. Quãob Quar=
rẽ ſi loc⁹ ad manifeſtã ſanioſita ta intẽ
tẽ pueneriẽ. Dico ꝙ ꝓ ei⁹ mũdi tio.
ficatiõe ⁊ expurgationei cõple
mẽto q̃rte itentiõis neceſſe eſt
ad crebrã lotionẽ loci ꝯuenire.
Et lꝫ ſilr̃ in iſto caſu multe lo
tiões reperiãẽ a doctorib⁹ ordi
nate: ſicut illa Sul. placẽ. ⁊ alie Sul.
lotiones que cõſtant vino cum placẽ.

ebullitione irios lupinoꝝ mir=
rhe ⁊ ceteroꝝ q̄rū denoīatione
breuitatis gr̄a ꝯticeſcā. Judicio
tñ q̄dē meo (vt experiētia nobis ſe
penūero demōſtrauit) duab⁹ de
cauſis p̄dicte lotiões non ſine
egrotātis diſpēdio a nā tolerā
tur: vcʒ tū pp ſtationē calidita
tis hmōi loci: tū pp loci īflāma
Lotio i p̄mis tionē q̄ ſequit̄ tpe putrefactōis
ſāguis. ¶ Jn p̄mis ḡ p mūdifica
tiōe ſanioſitatis cū remotiōe ma
le cōplexiōis loci inflāmati fre
quēti lotōe locū lenim⁹ cui⁹ talꝭ
ē deſcriptio. ℞. ordei mūdi len
tiū añ. ℥. iij. ro. ℳ. ſ. caude eq̄ne
ℳ. j. cū aq̄ plātaginis ⁊ aq̄ pluuia
li parūq; vini ḡnatoꝝ bulliāt vſ
q; ad ꝯſummatiōeʒ tertie ptis:
deīde addātur ſucc. rubei. ℥. ij.
ſirupi ro. ex infuſione. ℥. iij. cro=
ci. ℈. ſ. ⁊ iterū bulliāt donec ad
q̄titatē triū libraꝝ reducātur:
quo deinde ſiringa intus bis i
die i notabili quātitate ꝯiciat̄
patiētē huc ⁊ illuc voluēdo tot
demū vicib⁹ laueꝛ locus donec
aq̄ nitida egrediat̄: q̄ lotiōe p̄li
decoctio. bus dieb⁹ ꝓcedēdū ē. ¶ Cūq; pa
tiēs febre vacare vī locūq; vlce
ratiōis ex mala cōplexiōe recti
ficatū eē cognoueris: ⁊ pro pte
ſaniē minoratā eē videas: tunc
accōmodate in decoctione p̄di
cta addant̄ mellis ro. ℥. iij. ¶ Ul
Stiptica. teri⁹ cū ſanies in totum mūdifi
cata fuerit: tunc ad ſtipticas lo
tiones ⁊ exiccatiōes trāſeūdū
eſt: quarū gratia exempli talis
pōt eſſe ordinatio. ℞. roſaꝝ ba
lauſtiarū cimarū rubi mirtillo
rū ſumach añ. ℳ. ſ. hypoquiſti=
dos mirabolani citrini añ. ʒ. ij.
mellis ro. ℥. ij. cū aq̄ plātaginis
⁊ vino granatoꝝ ſufficiēti bul=
liat vſq; conſummationē tertie

ptis: que intus i debita quāti=
tate more q̄ ſup̄dictū fuit ſirin
ga ꝓiciat̄. Et hec fuit intētio
d. Aui. li. iij. c. de curatione vlce Auicē.
rū pectoris penetrātium. Jmo
inquit. Neceſſariū eſt aliq̄n cū
inſtr̄o curuo q̄ ſiringa nūcupa
tur ſaniē ipſam de interiori ad
exterioreʒ ptē extrahere. ¶ Siliq;
modo etiā in eodē tpe (dūmo=
do patiēs tuſſi non grauetur) ſi
ſanies fuerit exiccata ſeu mūdi
ficata p os cōcedūtur in forma
decoctionis: ac etiā in cibarijs
ſuis ea que ſtipticā ⁊ cōſolida
tiuā virtutē habēt: velut terra
ſigillata cū ſucco citonioꝝ ſu=
mach hypoquiſtidos ro. balau
ſtia. ⁊ ſimilia. hmōi enim ſtipti
ca egrotanti exhibita tpe exic=
cationis ⁊ incarnatiōis vulneꝝ
penetrātiū pectoris ſunt iuua
tiua. Sanāt etēī ea ⁊ cōſolidāt
a pte iteriori. Quapropter di=
cit Gale. ſup hoc quarto de in= Gale.
genio ſanitatis. Que igitur ad
iuuant interiora vulnera p̄ter
nullū nocumentū erūt: ſicut hy
poq̄ſtidos baulaſtia flos ma=
lorūgranatoꝝ galla cortex ma
lorūgranatorum terra ſigillata
ſucc⁹ ſumach aqua roſata aca=
tia ⁊ ſimilia. hec oia pectoris
vulnerib⁹ penetrātib⁹ opitulā
tur. ¶ Jnſup i pte exteriori ſup Abſterſiuum.
vulnere dū intētio ſtat i abſter
gēdo ⁊ mūdificando ſaniē ap=
plicatio infraſcripti abſterſiui
ſummope vʒ: cui⁹ talis fuit or=
diatio nr̄a. ℞. mellis ro. cola=
ti. ℥. ij. terebē. clare. ℥. iiij. ſucci
apij. ℥. ſ. bulliāt oia ſiſ parūp ꝺ
inde auferant̄ ab igne: ⁊ ſtatim
addant̄ duoꝝ ouoꝝ vitella fari
ne tritici optīe cribella. ℥. ij. fa=
rine fenugreci farine ordei añ.

ʒ.ij.croci.℈.j.Iſtō em̄ abſterſi uū mūdificat ſaniēcū attractōe nō parua. ¶Ad eādē intētionē accōmodatē cū maiori tñ attractiōe admiſtraſ cerotū nr̄m deſcriptū caplo ꝺ fractura cranei. Silr ꝗ3 dū itētio fuerit i cōglutinatiōe ⁊ exiccatiōne ſeu ſigillatiōe vulnerū cerotū ꝺ minio in eodē caplo de fractura cranei annotatū pulcherrie applicaſ:q: eodē tpe medicamina tā interiꝰ ꝗ̄ exteriꝰ adminiſtrata: velut ſunt pocula lotiōes ⁊ vnguēta ſtiptica eē debēt. Verū ſi tale vulnꝰ (vt inqt Albucaſis) l ſua ſanatiōe retardeſ ꝑmultos dies:tūc ſcias ꝙ iā i fiſtulā conuerſu3 eſt. Et hec fiſtula eſt vna ex his q̄ raro ſanationē ſeu cōſolidationē recipiūt. ¶Tpe tñ nr̄o ſanauimꝰ multos q̄ ſaniem purgarūt exñtem itra pectoris cōcauitatē diutiꝰ ꝑ orificiū vlcerātiōis fiſtuloſe via iſta. ¶In ꝑmis laui intꝰ cū adminiſtratiōe lotionis infraſcripte. ℞. mellis ro.colati ℥.iiij.cimarū rubi foliorū oliuarū ſilueſtriū añ.ʍ.ſ. balauſtiarū corticū granatorū añ.ʍ.ſ.lētiū tm̄dē caude equine.ʍ.j.croc.℈.ſ.oia cū lixiuio ramorū vitis ⁊ ficuū parūꝗ̄ vini ꝑnatorū bulliāt vſꝗ̄ ad conſummationē tertie ꝑtis deinde coleſ ⁊ vtere.q: mirabilr valet: iuuat inſuꝑ vulnere iponere vnguētum de minio deſcriptū in c.ꝑnoiato ꝑ os ſummopere iuuāt pocula exiccātia ⁊ purgātia ſaniē:velut eſt poculum deſcriptū ab optīo Meſue in diſtictiōe.xj.vbi de em̄ lis atꝗ̄ vnguētis mētionē fecit. Rubrica enīc hm̄ōi poculi ſic incipit:v3 mixtura ad vlnera ſa..āda.℞. gariofilate radicū artemeſie pīpinelle camo.pentafilon herbe vio.herbe veteris caulis rubei canapis renate olim añ.ʍ.j.rudice tictorū quātū ē reliquū oim bulliāt hec oia in vino ſufficiēti vſꝗ̄ ad conſum. medietatis: deinde colētur cui colature adāſ tertia ꝑmellis:⁊ iterū bulliāt pārū:deiñ iterū colenſ ⁊ vſui reſerua.doſis eiꝰ ē in aurora.℥.iiij.cū aq̄ capillorū veneris ⁊ ſcabioſe. ¶Et no.ꝙ iſtō poculū factū loco vini durāte febre cū aq̄ capillorū veneris ſcabioſe ⁊ granatorū vino in tali vulnere vtiliter cōcediſ. ¶Quibꝰ etem̄ celebratis: duo vtiliſſima documenta in curatione talis vulneris cōmemorāda ſūt. ¶Unū eſt vt tpe viſitationis tue ſeu hora medicationis tāta ſit breuitas quanta eſſe pōt:⁊ cū caute la cameſ ab igne calefacte:multorūꝗ̄ pānorū calidorū eodē tpe circa vulnꝰ applicatorū:hoc totū dico ne aer intꝰ penetrare valeat:⁊ ſi penetret nō frigidꝰ ſ3 calidꝰ ſit. ¶Aliō documētū ē ꝙ ſꝑ ſꝫ ſigna ſupiꝰ ānotata ꝺbes ꝑnoſticationē faceſ aſtātibꝰ in firmīde ſalute ⁊ ꝑiculo ipſiꝰ:tñ in q̄cūꝗ̄ lēſiōe mēbrorū ꝯtētorū ꝑtis itrinſece:ꝑter leſionē cordis a cura rōnabili nunꝗ̄ deſiſtere ꝺbes:eo q: inſtoties natura cū ſuis bōis iſtrīs occlte opatur ea q̄ medico ſepenūero impoſſibilia videſ. ¶Et ſic dei munere ꝯpleta ē doctrina ꝑtia theorice ⁊ ꝑactice vulnerū pectoris penetrantiū ⁊ nō penetrantiū: cuiꝰ nomen ſit benedictū.

Nota. Cura. 30. Meſue

¶Capitulum.xj.de vulneribus ventris ⁊ partiū eiꝰ cum penetratione. Ca.xj.

Vulnera ventris.

Vlnera vẽtris penetrãtia ſiſine particularis piculo a doctoꝛib⁹ iudicant̃ pſertim q̃ ſũt cũ leſione mẽbꝛoꝝ ↄtẽtoꝝ. Solet itaq̃ loc⁹ iſte plerũq̃ a re icidenti vulnerari: velut enſe cultello ⁊ ſilib⁹ iſtr̃is aptꝫ ad icidẽdũ. Interdũ iſuper vulnerat̃ ipſa pticula a re pungẽti velut lãcea telo ſtilo ⁊ alio ſilr̃ inſtr̃o pforatõez cãnte. Quã ob rẽ cũ ad hãc curã acceſſerꝫ: ñ niſi vtiliſſimũ ẽ regionẽ loci cõſiderare. Cõſiderãdũ eſt iſup au vuln⁹ fuerit cũ leſiõe alicui⁹ mẽbꝛoꝝ ↄtẽtoꝝ. Et hoc p ſigna diſcurrẽdo.

Signa ſtomachi.

¶ Signa itaq̃ leſiõis ſtomachi habent̃: q2 eger p ſputamina ſanguinẽ mittit: p orificiũ vulneris chilis ſeu cib⁹ exire vr̃.

Signa inteſtinorum

¶ Signa p̃terea leſiõis inteſtinoꝝ cognoſcunt̃ p doloꝛẽ ⁊ toꝛſionẽ i vẽtre toto. Silr̃ cogñſcũt̃ p exitũ ſtercoꝛis ex vulnere p exitũ ꝫ irbi ⁊ iteſtini ex vuln⁹ ipõ vulnere exñte amplo. ¶ Signũ vlteri⁹ q̃ leſio ſit i gracilib⁹ iteſtinis ſumit̃ a loco: naꝫ vuln⁹ ẽ ab vmbilico ſupra. Veꝝ ſi leſio ad iteſtina groſſa puenerit: vulnus neceſſario erit ab vmbilico ifra: iteſtina eñi vt. c. vpo ď ana

Raſ.

tho. iteſti. dixim⁹ aucte Raſ. li. ad almanſorẽ. ſex tñ ſũt quoꝛũ tria ſupioꝛa ſunt gracilia: alia v̾o tria iferioꝛa groſſa nũcupãt̃.

Signa epatis

¶ Signa aũt vulnerꝫ i ſubſtãcia patis cãti habent̃ p exitũ ſãguis rubei p doloꝛẽ loci vulnerati circa ptẽ dextrã ⁊ grauedinẽ toti⁹ lateris dextri circa coſtas mẽdoſas fere vſq̃ ad iguẽ dextrũ. Et hoc pp ſanguinẽ egrediẽtẽ ab ipõ epate v̾ſus ifimã ptẽ deriuãdo.

Signa ſplenꝫ.

¶ Signa q̃ vuln⁹ ſit in ſplene cognoſcunt̃ p exitũ ſanguinis groſſi ⁊ nigerrimi ⁊ per locũ vulnerationis: q2 ẽ intra coſtas mendoſas lateris ſiniſtri.

Signa renum

¶ Vulnerationis aũt renũ ſigna ſumunt̃ a regiõe loci ⁊ a ſanguine aquoſo ex vulnere exñte.

Vulneratio penetrãtia.

¶ Iſtoꝝ p̃terea vulnerũ nõ penetrãtiũ q̃dã valde piculoſa ſũt velut vulnera cãta ppe vmbilicũ p tres vel quatuoꝛ digitos. Et hoc pp terminationẽ ⁊ colligãtiã magnoꝝ vẽtris muſculoꝛũ quã habent cũ vmbilico.

Vuln⁹ vmbilici.

¶ Sũt inſup piculoſa oĩa vulnera cãta i pte poſterioꝛi doꝛſi: ⁊ h̾ pp nuchã ⁊ neruos ab ea oꝛtũ hñtes. Alia v̾o ps toti⁹ vẽtris i q̃ vuln⁹ ſine penetratione euenit niſi culpa medicoꝝ pceſſerit: raro ẽ q̃n eger ad ſalutẽ nõ puentat.

Nota.

Eocdẽq̃ mõ dico de vulnerib⁹ penetrãtib⁹ quoꝝ q̃dã plm̃ piculoſa ſunt: ſicut illa q̃ ſũt cãta cũ leſiõe mẽbꝛoꝝ cõtẽtoꝛũ. Iuſta eſt ſnĩa hypoc. in. vi. apho. Inquit veſicã iciſaꝫ aut cerebꝛũ aut vẽtrẽ aut renes aut aliq̃d iteſtinorũ graciliũ moꝛtalia ſunt: dico ſm plm̃.

Vulnera magis ſuſpitioſa.

¶ Que v̾o cũ leſiõe mẽbꝛoꝝ p̃dictoꝝ exiſtũt magis eorũ piculoſa ſunt q̃ accidũt i pte anterioꝛi ſm lõgitudinẽ q̃ꝫ q̃ accidũt in laterib⁹ ipſi⁹. Et hoc propter facilitatẽ quã hñt iteſtina ex ſuũ locũ e vulnere excũdi q̃ ita nõ accidit i vulnerib⁹ i ptib⁹ lateralib⁹ cãtꝫ.

Cura.

¶ Curõ itaq̃ talis vulneris trib⁹ ↄplet̃ intẽtionib⁹. Pꝛĩa ẽ in oꝛdinatiõe vite. Scd̃a i coꝛpis euãtiõe. Tertia i admiſtratiõe localiũ: ⁊ i reſtauratiõe vulneris p ſuturã ⁊ reductiõez iteſt. ⁊ alio. mẽbꝛo. ex vẽtrẽ exeũtiũ ad ſuũ ppꝛiũ locuꝫ.

Prima intẽtio In vlce re non penetrante. In vlce pe- netrante.

¶ Quãtũ ad primã intentionẽ
q̃ eſt vitã ordinare. ¶ Si vuln⁹
nõ fuerit penetrans aut pene-
trãs ſine leſiõe mẽbroꝝ ↄtẽtoꝝ
dico ꝙ patiẽs regẽd⁹ ẽ ꝑ hac i
tẽtiõe regimie habito l pcedẽ-
ti caplo: ⁊ q̃re ꝑ tua neceſſitate il
luc recurre. ¶ Uerũ ſi vuln⁹ pe-
netrãs fuerit ⁊ cũ leſiõe mẽbro
rũ pdictoꝝ: dico ꝙ patiẽs alit
gubernãd⁹ ẽ. Cibaria em̃ eius
ſp ſtipticitatẽ ⁊ cõglutinationẽ
debẽt habere. Comedat ꝗ' pa-
tiẽs panatellã farꝝ grue cũ ſuc
co citonioꝝ ↄt⁹ i ſup caude eq̃
ne ſ3 oẽm modũ admiſtratõis
ei⁹ in iſto caſu ſũmope v3. Silr
ↄtus ſumach roſaꝝ mirtilloꝝ
thurẜ ſarco. croci litij: ſirupi ro
ſati melk. roſ. dragagãti. Et de
mũ ↄt⁹ oi3 hmõi naturã hñtiũ
i iſtis vulnerib⁹ accõmodate cõ
cedit i ferculis. Silr dico de po
tu: ſimplicia pnolata cu3 aqua
ebulliri pñt a principio vſq; ad
ſecuritatẽ apatis. ¶ Trãſacto
piculo apatꝫ pñt pdicta ſimpli
cia aut aliq̃ ps eoꝝ ꝑ ſuo potu
vino ⁊ aq̃ ebulliri. Et ſi patiẽs
fuerit debilis valde: vinũ ⁊ cete
ra naturã ↄfortãtia ẽt in pmis
dieb⁹ egrotãti vtilr ↄcedũtur.

Scda intentio.

¶ Scda q̃dẽ itẽtio eodẽ mõ cõ
plet. ¶ Si vuln⁹ nõ fuerit pene
trãs aut ſi penetrãs abſq; leſio
ne mẽbroꝝ itriſecoꝝ ꝑut dictũ
fuit i doctria añcedẽtis capli ꝑ
cedẽdũ ẽ. ¶ Uerũ ſi cũ leſiõe fue
rit alicui⁹ mẽbroꝝ cõtẽtoꝝ: di
co ꝙ i purgatiõe pharmaci ſo-
lutiui ⁊ nõ ſolutiui ñ ſis audax
i ei⁹ exhibitiõe forte ꝑp leſionẽ
ſecutã in ſubã iteſtinoꝝ aut ſto
machi aut epatꝫ: aut alioꝝ mẽ
broꝝ: fortis em̃ medicina p os
ſumpta a nã ꝑpter membri de
bilitatẽ vulnerati regulari nõ
põt. ¶ Sufficit ꝗ ꝑ cõplemento
iſti⁹ ſcđe intẽtiõis corp⁹ p flo-
miã euacuare ac ſcarificatiões
opportũas: nllo ↄdicẽte ſintho
mate. ¶ Satis ẽ igit in iſto caſu
corpis euacuatio admiſtratiõe
cliſteriũ ⁊ ſuppoſitorioꝝ q̃ ñ va
leãt iteſtinoꝝ vulnerib⁹ ↄtrari
ſ3 poti⁹ eiſdẽ ſũmope valeant
opitulari. ¶ Ingeniũ q̃dẽ n̄rm
fuit i curatiõe vulnerũ viſcerũ
ex pte enematis i purgãdo fe-
ces ab iteſtinis cliſterib⁹ leniti
uis ⁊ abſtergẽtib⁹ ꝑcedere: q2
grã exẽpli talis ſp fuit ordina-
tio noſtra. ℞. brodiu3 gallina
rum vel caponũ vel capitis ca
ſtrati decocti cum modico ca-
momille aneti ordei furfuris
quãtũ ſufficit pro ſolo cliſteri
olei camo. aneti. añ. ℥. ij. vitel-
la duoꝝ ouoꝝ mellis ro. ℥. ij.
miſce ⁊ fiat enema. Sũpto iſto
cliſteri ⁊ ipſi⁹ opatiõe celebra-
ta imediate ad ↄfortationẽ vi-
ſcerũ ⁊ ↄglutinationẽ eoꝝ vul
nerũ iponat ifraſcriptũ enema.
℞. ordei mũdi lẽtiũ roſarũ ſu-
mach añ. parũ caude eq̃ne ⁊ fo
lioꝝ plãtagis añ. ℳ. j. ſemiſci
tonioꝝ. ℥. j. ß. liq̃ricie. ʒ. vij. litij
℥. j. thuris ſarcocolle. añ. ʒ. iij.
boliarme. ʒ. ij. ß. bulliãt oia ſit
cũ aq̃ ſufficiẽti vſq; ad ↄſumma
tionẽ medietatꝫ: dein i ↄcoctio
ne cũ melle ro. ſufficiẽti ⁊ parũ
zaccari rubei parũq; croci fiat
cliſtere: q2 i ↄglutiatiõe vulneꝝ
viſceꝝ mirabilr iuuaſſe pcepim⁹

Nota enema lenitiuum.

enema p vulneꝝ incarnatione.

tertia intẽtio.

¶ Tertia denicq; itẽtio q̃ ẽ vul-
nus reſtaurarẽ ⁊ iteſtia ceteraq;
mẽbra ad ſuũ locũ reducere cõ
plet mãuali opatõe applicatio
neq; mltoꝝ localiũ ſ3 ꝙ diuer
ſe leſiões i diuerſis mẽbrẜ i iſto

vulnere accidere pt. ¶ In pri
mis ꝙ cū videris leſionem in re
giõe ſtomachi euenire ⁊ vuln⁹
tñ mõ fuerit vſqꝫ ad ſubſtãtiaꝫ
ſtomachi: ⁊ fuerit amplū in lo=
co decliuiori ſuẽdū ē orificiū di
mittẽdo ſufficiẽs ꝓ purgatiõe
vulneris ſanioſitatis: ponẽdo ſu
p ſuturã puluerẽ ↄſeruatiuū ſu
ture. ¶ Int⁹ ꝟo vſqꝫ ad pfectaꝫ
digõnẽ cū digeſtiuo de terebẽti
na aut d̾ vitellis ouoꝝ: oleo ro
ſa. onfancino parūqꝫ croci ꝓce
dẽdū eſt. ¶ In eadẽ inſup digõ
ne cū oleo roſ. calido vtilr̃ ꝓce
dit vulnere exñte ſtricto i cir=
cuitu iſup ꝓ ↄfortatõe loci ⁊ ꝓ
hibitiõe apatis ponat̃ deſenſi
uū ex oleo ro. cera al. boliar.
parūqꝫ ſãdaloꝝ ↄfectū. ¶ Deide
ſecuta digõne loc⁹ digerẽd⁹ mū
dificãd⁹ ⁊ icarnãd⁹ eſt (ꝑut i ſu
pioꝛib⁹ capl'is dictū fuit. ¶ Veꝝ
ſi vuln⁹ ſubaꝫ ſtõachi penetra
re videt̃. Cõſiderãdū eſt an le=
ſio fuerit ſupficialis: an vſqꝫ ad
interioꝛẽ pteꝫ ſtomachi. Nã ſi
ſupficialis eẽ vr̃ vulnere exñte
ãplo ⁊ facta ſutura ſupradicta
relinqñdo tñ orificiū iux̃ ſtoma
chi leſionẽ intra vuln⁹ cū ticta
iponat̃ ifraſcript⁹ liqr: cui⁹ of=
ficiū eſt ſubtili attractiõe locū
cõfortare nec expoliat̃ ab aliq̃
mūdificatõe ⁊ incarnatiõe loci
cui⁹ talis i iſto vulnere fuit oꝛ
dinatio nr̃a. ℞. olei. ro. onfan=
ci. ℥. i. ⁊. ß. olei de terebẽ. ℥. ß. te
rebẽt. clariſſime. ʒ. x. maſticis. ʒ.
iij. cãde eqne roꝛiſma. abſin.
cẽtau. minoꝛis plãtagis ipico.
añ. M. ß. vmiū terreſtriū lotoꝝ
cū vino. ℥. i. croci. ℈. i. vini odo
ri. ciatū ß. bulliãt oĩa ſil̃ vſqꝫ ad
ↄſum. vini deide colent̃ ⁊ vtere
qꝛ mirabilis ẽ opatiõis. Iuuat

Medi= cina ꝓ vulne= re ſtõi.

iſup i eodẽ tpe cerotū d̾ minio
habitū cap̃. de fractu. cranei.
¶ Eodẽqꝫ mõ ꝓcedẽdum eſt in
vulnere ſtomachi penetranti:
vſqꝫ ad ↄcauitatẽ ipi⁹. ¶ Veꝝ i
iſto caſu repcuſſiua in circuitu
nõ ↄueniūt pp d̾bilitatẽ ſtoma
chi. Loco ꝙ eoꝝ ponãt̃ ↄfortati
ua ſtomachi: quoꝝ gr̃a exẽpli
talis pt eẽ oꝛdiatio. ℞. olei de
abſint. olei cito. olei ro. añ. ℥. i.
ß. olei maſticini. ʒ. vi. calamẽti
mẽte ro. abſintij añ. paꝝ olacū
vino odoꝛife. ſufficiẽti bulliãt
vſqꝫ ad vini ↄſummationẽ. De=
inde pri⁹ colatis cū cera al. ſuf
ficiẽti fiat cerotū molle: addẽ=
do croci. ʒ. i. coꝛaloꝝ oim ⁊ ſan
daloꝝ añ. ʒ. i. ß. quo ſup ſtõa=
cho vtat̃ moꝛe empl'i: qꝛ ipꝫ po
tẽtiſſime ↄfortat. Preterea ꝓno
ſticatio de piculo īfirmi coꝛam
aſtãtib⁹ nõ eſt obliuioni mãdã
da: qꝛ hypocratis ſnĩa ſup h̃
iuſta eſt aphoꝛiſmoꝝ dicentis
veſicã icisaꝫ aut cerebꝛū aut vẽ
trem ⁊c. moꝛtalia ſunt ſm phꝫ.
¶ Vlteri⁹ ſi vuln⁹ fuerit in ſub
ſtãtia epatis vl' ſplenis: ⁊ leſio
fuerit in pte ſuperioꝛi epatis ⁊
ſplenis ⁊ fuerit ſatis amplum:
tūc ſilr̃ moꝛtale iudicat̃. ⁊ h̃ pp
ſãguis fluxū eueniẽtis ab aliq̃
venarū icisiõe. ¶ At ſi predicta
leſio cauſari vr̃ in extremitate
hoꝛū mẽbroꝝ aut in extremita
te penullarū epatis: tūc dico ꝙ
bñficio medicinali de ei⁹ cura
tiõe ſpes haberi põt. ¶ Curant̃
itaqꝫ vulnera in pnoiatis mem
bris iſto mõ. ¶ In primis ſi pdi
cta mẽbra ex̃ ↄcauitatẽ ad exte
rioꝛẽ ptẽ exierit pſerti epar: qꝛ
raro ſplẽ exire ſolet foꝛas. In p
mis lauet̃ totū vuln⁹ h mõi ſple
nis ꝓ poſſe ⁊ epatis vino deco

hypo.

Cura= tio.

Lotio valida

ad vulnera epatis.

ctiōis endiuie plātagi. caude
eq̇.roſ.mirtilorū ſumach thu=
risdraga.terreſigillate ꝛ parū
zucca rubei.Iſtō ei medicamē
ſanguinē ſtringit ꝛ vulnꝰ ꝯglu
tinat.¶hoc pacto ſi vulnꝰ non
fuerit amplū āpliet ꝛ epar ad
ſuū locū reducat. Deinde locꝰ
ſuēdus et īcarnādꝰ eſt: nec eſt
opꝰ circa curationē vulnerum
iſtoꝝ mēbrorū te occupare:ſed
ſolū curatiōi nature reliquēda
ſunt:qꝛ ſanguis intꝰ extrauena
tus v̇lus inguē ab ipſa natura
trāſmittit ibiqꝫ bobonē gene=
rat:q̄re īdiget maturatōe ꝛ ap
tiōe:niſi per īſenſibilē reſolōnē
ſanguis ip̄e a nā ꝛ̄ſoluat.¶De
vulnere aūt iteſtinorū nūc tp̄s
ē mētiōez facere.¶Curatio ita
qꝫ eorū hac ꝯplet intētiōe.¶In
p̄mis ſi extra ſuū locū inteſtina
exierit:calefactis p̄us vino ru
beo decoctiōis camomille mel
liloti aneti roſarum abſinthij
matricarie aā.paꝝ ad locū ſuū
reducant. ¶Et qꝛ aliq̄n tume=
fiūt tumefactiōe vētoſo : ita ꝙ
neceſſe eſt ad vlteriorē carmi=
nationē ventoſitatis ꝓcedere.
℞.cimini.ℨ.ß.coriādrorū ani=
ſorū aā.ʒ.iij.mell.ℨ.iij.cū vino
nigro ſufficiēti bulliāt cū ſupra
dictis ſimplicibꝰ vſqꝫ ad ꝯſum
mationē tertie ꝑtis. Deīde cū
ſpōgia ī p̄dicta decoctōe made
facta locꝰ frequēti ꝯadminiſtra
tiōe epitimet.¶Uerū ſi cū hac
ītētiōe ad ſuū locū reduci non
p̄nt:vulnꝰ nouacula ampliādū
eſt:ita ꝙ ad ſuū ꝓpriū locū re=
duci valeāt.¶At ſi p̄dictū locū
vulneris fuerit cū leſiōe inteſti
norū ꝛ leſio in gracilibꝰ eſſe vi
det:tūc tale vulnꝰ omnino mor
tale iudicādū ē.Et hoc multis

de cauſſis:tū ꝑꝑ tenuitatem ſui
corporis qꝛ ſuturā hmōi nō pa
tiunt:tū ꝓpter paruaꝝ venarū
multitudinē exiſtētiū in ipſiſ=
met inteſtinis p̄ſertim ī inteſti
no ieiuno:tū inſuper ꝑꝑ ꝓpinq̄
tatē quā habēt cuz neruorū na
tura:qꝛ ipſa inteſtina minuta
plurimū participāt neruoſita
te:tū deniqꝫ ꝓpter multā effu=
ſionē cholere:qm̄ iteſtina minu
ta p̄ſertim ieiuna magis ſunt
ꝓpinq̄ epati:ꝛ marie iteſtinū
ieiunū ꝙ̄ alia groſſa iteſtina.
Inferiora v̇o vētrī vcȝ īteſtina
groſſa cū ad coꝝ ſubſtātiā vul
nꝰ ꝑuenerit ꝓpterea qꝛ ſūt de
natura carnis(vt inq̄t Aui.)de Auic.
medicatiōe ipoꝝ cū ſalute egro
tātis ſis ꝯfidēs.¶Cū itaqꝫ ite=
ſtina vulnerari vident p̄us lo=
ta(vt ſuperiꝰ dictū fuit(ꝛ mun
da in labijs īteſtinorū ab oī im
mūditie cū p̄dicta decoctione
ſuant iteſtīa filo īcerato nōis
torto pellionū ſutura.¶Eodē
mō p̄nt ſui īteſtīa minuta lȝ ſit
de raro ꝯtingēti q̇n ſolidatio=
nē recipiāt p̄dicta īteſtina mi=
nuta tn̄ a rōnali cura nūqꝫ me=
dicꝰ dȝ reſiſtere:nā etem̄ ſuis oc
cultī ꝛ bōis īſtr̄is ſolet iterdū
oꝑari ea q̄ medico īpoſſibilia
vident.Sufficit tm̄mō tuāi ħ
facere ꝓnoſticationē corā aſtā
tibꝰ de periculo īfirmi.Ueſicā
em̄ īciſaz aut cerebrū aut aliqđ
iteſtinorū gracilīū(vt tȝ hypo Hypocrates
crates aphoriſmoꝝ.vj.)morta
le.Nōnulli etiā iubēt vniri la=
bia iteſtinoꝝ capitibꝰ formica
rū:q̄ q̇dē vnio ab antiq̇s ꝛ mo=
dernis doctoribꝰ ſatꝫ reproba
ta fuit.¶Celebrata inteſtino
ruȝ ſutura lauent inteſtina de
coctōe aāſcripta.Deīde caleſa

ctis cũ ip̃a decoctiõe ad ſitũ ꝑ
priũ locũ reducãt. Aduertẽdo
tñ ꝙ vnũ iteſtinũ ſupequaret
alterũ. ¶ Quo ſcõ vuln⁹ i pte in
Modi ſuendi mi. rach. — teriori vẽtris ſuẽdũ eſt. ¶ Et qꝛ
q̃tuor ſũt modi ſuẽdi vẽtrẽ vcꝫ
mirach vt in antiq̃s iueniẽ ſcri
pturis: tñ gr̃a breuitatis ꝛ vtili
tatis cure de duob⁹ vſitatis mẽ
Prim⁹ — tionẽ faciã. ¶ Prim⁹ eſt ꝙ ſolũ
capiat mirach ex vna pte dimit
tẽdo ſiſac: ex alia ꝟo capiẽdo ſi
fac ꝛ mirach: ſucceſſiue ſic faciẽ
do donec totaľr ſutura ꝯpleat.
Iſte mod⁹ deſcribit ab Aui. in
Scõs. — curatiõe vulneꝝ viſceꝝ. ¶ Scõs
aũt mod⁹ ponit ab Albucaſi di
cẽte ꝙ ſuat mirach ſolũ dimit=
tẽdo ex vtraq; pte ſiſaci ſcõo ꝟo
pũcto capiat mirach cũ ſiſac ex
vtraq; pte ꝛ ſic ſucceſſiue ꝓceď. ẽ
vſq; ad totalẽ ſuturã. ¶ Iſti duo
modi ſuture a modernis docto
ribus vſitati ſecuriores ſunt q̃
ceteri modi: ꝛ hoc ꝓpť inuiſca
tionẽ in carnatiõis q̃ ſequit in=
ter mirach ꝛ ſiſac: ꝛ qꝛ cum iſto
vulnere ſolet zirbus ex̃ vẽtrem
exire: q̇ a facili cã corrũpit. In=
hypo. — q̇t eñ hypocra. Cũ egreditur
zirbus e vulnere neceſſe ẽ vt pu
treſiat qď ex eo egredit lꝫ extra
locũ puo tpe moret. Ex hoc ac=
cidit velociori tpe q̃ĩ teſtinis ꝛ
epate: qm̃ inteſtina ꝛ extremita
tes epatis ſi nõ remaneãt extra
lõgo ſpatio intm̃ ꝙ multũ vehe
mẽter infrigidet cũ vẽtrẽ ingre=
diũt: ſatis cito ad ꝓpriaꝫ nãm
reducũt: qď ita nõ accidit ď zir
bo: zirb⁹ eñ lꝫ ex̃ vuln⁹ puo tpe
moret tñ neceſſe eſt vt qď ex eo
aer vľ frig⁹ attigerit ad feſtinã
putrefactionẽ pueniat: quãobrẽ
periti chirurgi ſtati ꝓperãt ad
Cura=. — iciſiõeꝫ illi⁹. ¶ Mod⁹ aũt remo
tio zir= bi alte= rati. — tõis zirbi alterati ſeu corrupti
ẽ: vt liget zirb⁹ ꝓpoſſe i loco ſa
no forti ligatõe. Deiñ abſcida
tur totali iciſiõe ꝓpe ligaturã
p digitũ vnuꝫ. Deiñ cauterizet
i loco iciſiõis ip̃i⁹ fere vſq; adli
gaturã: ꝛ ſtati pus calefactꝫ ip̃ã
nis calidis calefactõe cõdecẽti
lenit itus reducat filũ tñ ex̃ vul
n⁹ dimittẽdo: vt i tpe remotõis
eſchare ex̃hi valeat. Vľn⁹ deiñ
ſctã ſutura p̃dicta iter mirach
ꝛ ſiſac exiccãtib⁹ curãdũ ẽ ponẽ
do ſup ſuturã pulue reꝫ ſuture
Nota. — ꝯſnãtiũ. ¶ Et no. ꝙ ſup iſto vul
nere vngm̃ ď minio. c. de fractu
ra cranei ordiatũ ꝛ tere. mixta
cũ puluere rubeo mirabilẽ hñt
ꝓrogatiuã. ¶ Vẽtrẽ iſup totum
emplare cũ emplo de ſapa ꝛ re
rũ anodinarũ hito. c. ď vul. tho
Pro ſe datiõe doloꝝ. — racis mirũ i modũ iuuat. ¶ In
ſedatiõe doloꝝ i q̃cũq; tpe cãti
vnctio toti⁹ vẽtris cũ oleo ca
mo. ane. parũq; cere. al. mirabi
Cura vulne= ris cir= ca fe= mora. — lit confert. ¶ Solet deniq; circa
femora vcꝫ ſup iguine vuln⁹ cã
ri a re pũgenti velut enſe telo
lãcea ꝛ ſilib⁹. ¶ Quapropť p ſi=
gna diſcurrẽdo. Si vuln⁹ pene
trãs ſi fuerit ꝯſiderãdũ ẽ an fue=
rit cũ leſiõe veſice: aut colli ip=
Mũdi= nus. — ſi⁹: aut cũ leſiõe mr̃is iteſtiniq;
recti: qꝛ (vt iq̇t Mũdin⁹) veſica
ꝛ matrix cũ ip̃o inteſtino recto
maximã hñt adherẽtiã ꝛ vici=
nitatẽ iõ culcitra vocat. ¶ Si ğ
i iſta veſice leſionẽ eẽ cognoue
hypo. — ris: tũc vuln⁹ mortale iudican
dũ ẽ iux̃ ſniaꝫ hyp. Veſicã iciſã
ꝛc. A rõnabili tñ cura marie le
ſiõe parua exñte nõ ẽ recedẽdũ
Obſeruatꝫ itaq; canõib⁹ ſupi⁹
ordiatꝫ circa dietã. Dico ꝙ i p
te exteriori i vul. exiccãtib⁹ ꝓ=
cedẽdũ ẽ. Siliq; mõ cũ ſiringa

curua q̄ periti chirurgi vrinare faciūt p̄ vīgā bis ī die. Proijciat̄ de ſtra ſcripta decoctōe ī notabili q̄titate vſq̧ ad ꝯcauitatē veſice nō frigida ſꝫ tepida. Et ſi decoctio ſteterit ī veſica paululum anq̄ eūet̄ cū eadē ſiriga erit valde vtil̄. Cui⁹ d̄coctiōis ī h̄ caſu talis fuit ordiatio nr̄a.

Decoctio ad vuln⁹ colli veſice vulnerati

℞. aq̄ ro. ℥. iiij. plantagīs li. ß. aq̄ caude eq̄ne li. ij. ordei mūdi lētiū roſa. an̄. M. ß. mirabolani citrini hipoq̄ſtidos balau. mirtil. an̄. ʒ. j. ſumach cimaꝝ rubi fo. oliuaſtri ꝯſolide maioris ſiue aniegi an̄. M. ß. liq̄ri. mūde. ʒ. x. zuc. rubei. ℥. ij. aloes epatici ſang. drach. boliar. t'reſigillate an̄. ʒ. ij. bul. oia ſil̄ vſq̧ ad cō ſum. tertie ptis. Dei de colent̄. Et vtere mō q̄ ſupra dictuꝫ eſt.

Nota.

¶ Et no. q̄ p ſupi⁹ diuretica nō ſunt exhibēda: ne forte mā ad locū deriuarēt multā. Sufficit ꝙ ſirupū roſ. ex infuſiōe cuꝫ aq̄ caude eq̄ne ⁊ ordea. ſumere: q̄ igroſſādo materiā ꝯfortat mēbrane ad locū leſuꝫ ip̄aꝫ materiā deriuare valeāt. ¶ Veruꝫ ſi vulneratio p̄dicta ſup collo veſice acciderit: tunc de ei⁹ ſalute medicinali b̄n̄ficio ſis cōfidēs: vt q̄tidiana expientia ex his q̄ lapides ex veſica extrahūt demōſtrauit: p̄ſertim in curia Romana ī q̄dā teutonico Julij pape ſcd̄i familiariſſimo q̄ ex vno (vt ita dixerim⁹) lāſono vulnerat⁹ ī ſiniſtro latere ſup īguē ⁊ ipſi⁹ femur: q̄ vulneratio tēdebat v̄ſus veſicā. Ex qua vulneratiōe vrina tm̄mō horati euacuabat̄: q̄ vrina ſolita v̄ge p dies ſeptē in totuꝫ clauſa remanſit. Ego autē vidēs vl̄neratū emittere vrinā p locū vulneratiōis

Cura vulneris in collo veſice.

vna cū ceterꝭ medicinis ad hūc caſuꝫ vocat⁹ de ei⁹ ſalute deſolati fuim⁹. Qui oēs a ſūmo pōtifice interrogati q̄d de ei⁹ ſalute ſp̄abam⁹: eidē pōtifici malū fecim⁹ pnoſticū n̄ tn̄ a rōnabili cura d̄ſiſtēdo. Tādē dei munere regula ſupi⁹ data vulneratus liber remāſit: ⁊ vrina ad p̄ſtinū locū rediijt: ⁊ vſq̧ ī hodiernū cū hūanis vitā ducit. Et reuera leſio nō fuit ī ſubſtātia veſice: ſꝫ in extremitate colli ipſi⁹ q̄ aliter nō euaſiſſet attēta magna pcuſſiōe. Magnū eīm fruſtū pāniculi e vulnerē circa octauā diē egreſſuꝫ eſt ad iſtar manus vni⁹ ꝑpter qd̄ oēs arbitrati fuimus ip̄m fuiſſe de pāniculo ſifac. Quare amice ſi vulnera talis loci fuerit cū inciſiōe ſifac: vnioni ipſi⁹ cū ſutura pl̄niv acādū eſt: q̄ aliter inteſtina v̄ſus burſaꝫ facilē haberēt deſcēſuꝫ. ¶ Sil'r dico ſi matrix fuerit vulnerata: cui⁹ vulneratiōis ſignū ſumit̄ a loco ptim: ptim a ſanguine ab ea emanāte: ptim de niq̧ a dolore grauedineq̧ loci. Tūc dico q̄ lotiōe ſupi⁹ annotata pcedēdū eſt. Trāſactꝭ tn̄ p̄mis dieb⁹ pōt addi ſimplicia maiorē abſterſionē hn̄tia velut mel ⁊ aq̄ ipſi⁹: ēt mel roſa. ī iſto caſu ꝯueniētiſſime admiſtrat̄. ¶ Sup vētrē q̄ꝫ tā ī leſiōe veſice q̧ matricꝭ ēpl'ꝫ de ſapa cum vnctōe ſupi⁹ ānotata vtiliſſimū ē admiſtrare: q̄ iſta auxilia dolores torſiōes ⁊ viſceꝝ vētoſitates miꝝ ī modū reſoluūt: ſedāt ⁊ carmināt. ¶ Unū reſtat ī medīū adducer̄: q̄ ſi q̄s pcuſſ⁹ fuerit ſagitta telo aut lācea ab an̄riori vſq̧ ad poſteriorē ptē: tūc anq̧ ꝯuenias ad extractionē hoꝝ

Cura vulneris in m̄rice.

Cura vulneris ab an̄ ad poſt.

inſtrorū ꝯſiderādū ē ꝟtutē pa=
tiētꝭ:ꝑ pulſuꝫ:ꝑ aſpectū faciei:
ꝑ anhelitū:ꝑ tremorē cordis:ꝑ
ſpaſmū ⁊ alias diſpōnes. Nā ſi
eger i iſtis bñ ſe habuerit:tūc
iudica leſionē nullū mēbrū ꝯtē
torū tetigiſſe:nec ēt renes:q̄re
mollificato inſtr̄o oleo roſ.cali
do cū dexteritate ⁊ facilitate
extrahēdū ē. Deide vulnꝰ vſq̄
ad ꝑfectā digōnē cū oleo roſa.
calido ⁊ digeſtiuo ꝓcedēdū ē.
Deide ꝓ eiꝰ mūdificatiōe icar
natiōe ⁊ ſigillatiōe agēdū eſt
(ꝓut ſupiꝰ dcm̄ fuit.) Et qꝛ natu
ra ſolet ſanguinē extrauenatū
ꝟſꝰ iguē trāſmittere:ex q̄ gñat
ap̄a:quare ꝓ eiꝰ maturatiōe ⁊
apertiōe nō ſecꝰ ꝓcedēdū ē q̄
dcm̄ fuit ꝺ curatiōe ap̄atꝭ igui=
nū:quare ꝓ tua neceſſitate il=
luc recurras. ¶ Et ſic deo dante
cōpleta eſt doctrina p̄ſentis.c.
cuius nomen ſit benedictum.

Ca.xij. ¶ Capi.xij. De vulneribus
ancharum ⁊ inguinum.

Vulnera anchaꝝ ⁊ iguinū. Iſtaꝝ ꝑtiū vulne=
ra eadē fere cura=
tiōe curant̄ ſicut
⁊ hūeroꝝ ⁊ ſpatu
laꝝ vulnera. Iſta
cm̄ loca plurimū
ꝑcipiūt de neruoſitate ligamē
tis atq̄ muſculoꝝ magnoꝝ mlt=
titudie:⁊ ita faciūt loca ſpatu=
laꝝ ⁊ hūeroꝝ:quā ob rē iſta ca
pitula alternati videāt̄:ꝓ tua
neceſſitate ad id.c. recurre.

Cura. ¶ In curatiōe tꝫ vulnerū iſtaꝝ
ꝑtiū tres hñt̄ itētiōes. Pꝛia q̄=
rū i vite regimie ꝯſiſtit. Scđa i
corporis eūatiōe. Tertia ⁊ vlti
ma i adminiſtratione localiū.

Pꝛia ⁊ ſcđa intentio. ¶ Circa pͥmā ⁊ ſcđā itētōeꝫ ꝓce
dēdū ē vt pluries ſupioribꝰ ca=
p̄lis tractatū fuit. ¶ Cōcluſiue
vſq̄ ad ap̄atꝭ ſecuritatē a vino
carnibꝰ ⁊ alijs ſanguinē gñāti
bꝰ patiēs abſtinet̄ dꝫ. ¶ Flebo=
thomia q̄ꝫ oppoſiti lateris ex
cōi vl̄ baſilica vena i pͥnis die=
bꝰ conueniētiſſime admiſtrat̄.
¶ Uētrē ēt enemate ꝯdecēti ſe=
pe ⁊ ſepiꝰ euacuādo. Et h̄ totū
dico qꝛ talia vulnerata parata
ſūt dolores magnos magnaſq̄
ap̄ationes gñare. ¶ De purga=
tiōe ēt dico vtiliſſimū ē egrotā=
tē i pͥmꝭ diebꝰ a medico purga
ri purgatiōe mioratiua:velut
caſia: diacaptoli. electuarioq̄
lenitiuo. ¶ Eodēq̄ mō dico cor=
ꝑe exn̄te plectorico vtiliſſimuꝫ
ē:celebrata minoratiōe mate=
rieꝝ:ꝑ aliq̄t dies ſumet̄ digeſti
uū ꝓut operāti neceſſitas vide
bit̄. Deide fcā digōne pharma
co ꝯpetēti ꝓ nā hūoꝝ peccātiū
corpꝰ euacuādū ē. ¶ Tertia de= Tertia itētio.
niq̄ intētio cōplet̄ adminiſtratio
ne localiū. ¶ In pͥnis cū ad cu=
ratonē iſtoꝝ vulneꝝ ꝑueneris
ꝯſidera an vulnꝰ ſtrictū an am In vulnere ſtricto
plū an profundū. Nā ſi ſtrictū ⁊
ꝓfūdū fuerit:ꝯueniētiſſime ali
quātulū i ſupficie tm̄ āpliandū
eſt:dūmō h̄ fieri poſſit abſq̄ le=
ſiōe venarū ⁊ neruorū atq̄ muſ
culorū. Deide vulnꝰ cū oleo ro
ſato calido ⁊ digeſtiuo curet̄.
In circuitu ꝟo ponēdo defenſi
uū nr̄m magr̄ale.c.de vulnere
ſpatulaꝝ ordiatū. ¶ Et ſi dolor
fuerit itēſus ꝓ eiꝰ ſedatiōe intꝰ
ponat̄ modicum olei magiſtra
lis de pforata ſupioribꝰ cap̄lis
plerūq̄ cōmēorati. Silr̄ q̄q̄ pro
ſedatione doloris mirū in mo=
dum vꝫ membrū oleo roſa.ca=
momillino atq̄ anetino ebulli
tionis ꝟmiū terreſtriū parumq̄
croci embrocare. Empl̄m q̄ꝫ de
medulla

medulla panis cũ lacte habitũ l ãtidotario nr̃o ad sedationẽ doloris mirabilr vz. Ad eãdẽ l tẽtionẽ fitr vz ẽplm ꝺ sapa ordinatũ.c.ꝺ vlnere thoracis. Secuta digõne ꝑ icarnatiõe vulneris mũdificatiõe ꝛ sigillatiõe ꝓcedẽdũ est vt alr̃s plerũqꝫ dictuꝫ fuit. ¶ Uerũ si ista vulnera ãpla videanť ꝯdecẽti futura partiũ vnionẽ ꝓuocare debes in loco ꝺcliuiori ãplũ orificiũ dimittẽdo. Deide ꝑ ei⁹ digõe mũdificatõe ꝛc. ꝓcedẽdũ ẽ i oib⁹ et ꝑ oia (ꝓut supi⁹ dcm̃ fuit.) Et no. ꝙ curatio vlnerꝫ istaꝝ ptiũ ñ ẽ negligenda a medico: qꝛ si ab eo male tractareť ñ eẽt mirꝫ si eger ad ꝑpetuã claudicationẽ pueniret: q̃re sũma cũ diligẽtia solertiaqꝫ igẽio p̃dcã vlne. a medico curãda sũt. ¶ Et sic de. ꝛc.

In vulnere ãmplo

Nota.

C.xiij.

¶ Cap. xiij. De vulnere testiculorum et virge.

Uulnera testiculoꝝ.

Cura.

Ulnera istoꝝ locorũ raro nisi medicorũ errore ꝯtingat quin ad optimũ finẽ nõ ꝑueniat. ¶ In curatione itaqꝫ istorũ vulnerũ tres intẽtiones reqrunť. Prĩa i regimine vite ꝯsistit. Secũda i purgatione corpis. Tertia i applicatõe localiũ. Et qꝛ amice mi lꝫ ista mẽbra sint mẽbra valde sensibilia: tñ cũ i eis acciderit vulnera nullũ mortis iminet ꝑiculũ. Sꝫ qꝛ sunt necessaria ad generationẽ nature humane. Jõ magna cũ diligẽtia p̃dcã membra custodiẽda sunt ꝛ eorũ vlnera curãda. ¶ Quãtũ ad p̃mã ꝛ scdãꝫ itẽtionẽ nõ sec⁹ ꝓcedendũ ẽ ꝓut dcm̃ fuit i antecedẽti ca. q̃re ad id capľꝫ ꝑ tui necessitate recurr̃. ¶ Tertia õniqꝫ i tẽtio ꝯplet administratiõe localiũ. In p̃mis cũ ad hãc curationẽ peuneris si vuln⁹ fuerit ẽm longitudinẽ: ꝯdecẽti futura labia ipsi⁹ vniẽda sunt. Deiñ medicamib⁹ dõesticẽ exiccatiõis ꝓcedẽdũ ẽ. Fctã pri⁹ digõne ꝑ duos vl tres dies cũ digestiuo ex oleo ros. ꝛ vitell' ouoꝝ ꝯfecto: i circuitu põnẽdo digestiuũ nr̃z magr̃ale ordiatũ caplo ꝺ curatiõe vulneꝝ adiutorij. Cũqꝫ sanies digestiui applicatiõe g̃hata fuerit i vulnere: mũdificatiuo de sirũ. ro. descp̃tiõe nr̃a ꝓcedi dꝫ. Et si op⁹ fuerit i loco ꝺcliuiori tincta ponere vt mã faciliori mõ purgari possit: ħ facere potes. Deiñ celebrata mundificatõe loc⁹ icarnãd⁹ ẽ. Addẽdo i hmõi mũdificatiuo parꝫ aloes epatici parũqꝫ sarco. pro sua ꝓ sigillatõe cũ vnguẽto ꝺ minio hibito ca. de frac. cranei ꝓcedere vtilissimũ est. ¶ Sꝫ hꝫ mõ dico eadẽ curõne eẽ ꝓcedẽdũ vlneř exñte ẽm latitudinẽ. ¶ Uerꝫ si vuln⁹ fuerit a re ꝯtusiua cãtũ cũvlteriori ꝛ lõgiori digõne ẽ ꝓcedẽdũ: qꝛ oẽ ꝯtusum vuln⁹ necesse ẽ putrefieri (vt iqt Gal.) ꝛ i saniẽ ꝯuerti. In reliqs ꝑ mũdificatiõe ꝛc. (ꝓut dictuꝫ fuit) ꝓcedať. ¶ Et sic deo dãte.

Prima ꝛ scdã itẽtio.

Tertia itẽtio.

C.xiiij.

¶ Caplm. xiiij. De vulneribus coxarũ ꝛ tibiarũ eorũqꝫ partiũ et de cura eorum.

Uulnera coxaruꝫ.

Pronosticum

Ad cẽ curatõe tractãtur istoꝝ locoꝝ vulnera q̃ꝫ vulnera brachioꝝ ꝛ adiutorij curanť. ¶ In ħ tñ q̃ ad ꝓnosticũ drñt. Qꝛ vlnera istarũ partiũ ꝓpter multitudinẽ magnoꝝ neruoꝝ nobiliũ: magnarũqꝫ venaruꝫ atqꝫ musculorum

chordarūq̃ ꝛ ligamētorū ligā-tiū iūcturas magis periculoſa ſunt brachioꝝ ꝛ adiutorij vulnerib⁹. Nā i anteriori pte genu trāſeūt nerui valde ſenſibiles a cerebro deſcēdētes ad quorū vulnus egritudines magne ꝓpter cōicationē ꝛ paſſionē quā hn̄t cū cerebro ſolēt accider: velut dolor: apa: ſpaſm⁹: febris in cēſa: pmixtioq̃ rōnis: a q̄b⁹ bñficio mediciali pauci ſanāt. Et ꝓpt h̄ Aui. canone curationis vlcerum vbi cōnumerat vlcera generantia ſpaſmū. Inter cetera loca aptiora ꝛ ꝓptiora ad gñandū ſpaſmū. Inq̄t. Sūt vlcera dorſalia: qm̄ ſunt i regiōe nuche. ꝛ vlcera ēt q̄ accidūt i altiori pte genu: q2 lacerti hmōi loci ſunt plurimū neruoſi. ꝛ iōres vc3 vulneratio eoꝝ lacertorū hoīe3 ad ſpaſmū ꝛ feſtinam mortē plerūq̃ pducit. Silr̄ q̄3 dico itus q ſunt valde periculoſa ꝛ extra: q2 p corā trāſeunt vene magne: ex iciſiōe q̄rū ſanguinis emoroſagia accider ſolet nō parua. Pro curatiōe cuius ad cap̄. de curatiōe fluxus ſanguis recurras. ꝛ ē difficilli-me reſtaurationis. ¶ Et q2 p̄nominata loca ſuſtētacula ꝛ ōcliuiora toti⁹ corpis ſunt: ad q̄ a ſupiorib⁹ mēbris de facili trāſmittunt̄ materie q̄b⁹ plerūq̃ p̄dicta loca apant̄: ꝛ eā ob cāz eorū vulnera ſunt pic̄loſiora brachioꝝ vulnerib⁹: q ita faciliori mō nō accidit in vulnerib⁹ brachiorū ꝛc. iuuat i hac curatiōe ſummope vl̄neratū mēbrū ereſctū ꝛ extēſuz ſituar̄ cū q̄etudie toti⁹ corpis. In hoc eni ꝟificat̄ dictū illud ꝓuerbiale dicēs la mão alpecto la gāba a lecto. ligatura q̄3 trāſacto pic̄lo apatis vulnere exiſtēte a genu īfra ꝯdecēti faſcia a cauicula pedis gradatim faſciādo vſq̃ ad genu ſummo pe iuuat. Nā)vt idt Guido de cauliaco.)egritudines tibiarū nihil hn̄t ꝓpriū ab alijs egritudinib⁹ toti⁹ corpis p̄ter ligaturā vc3 ad ꝓhibēdu3 q materia antecedēs ad predictū locū vulneratū trāſire non valeat. In curatiōe itaq̃ iſtoꝝ vulnerū tot habent̄ intētiones quot in ſuperiorib⁹ capitulis deſcripte fuerūt. ¶ Quātū ergo ad primā ꝛ ſcōa3 intētionē ꝓut ibidē plerūq̃ dictū fuit ꝓcedendum eſt: quare p tua neceſſitate ad p̄dicta capitula recurſu3 habeas. Quātū ergo ad tertiā intentionem q̄ perficit̄ adminiſtratione localiū: dico q ea q̄ dicta ſunt in doctrina caploꝝū antecedētiū: p̄ſertim. c. de vulnere adiutorij colli ꝛ brachioꝝ accōmodate pn̄ti. c. inſeri pn̄t: quare alternatim videant̄. Cū ḡ ad hāc locoꝝ plagā puenerꝭ ꝛ fuerit extra iūcturā: vc3 in locis muſculoſis ꝛ carnoſis et in coxa. Tūc ſi plaga fuerit ꝓfunda ꝛ ſc̄3 lōgitudinē facta ꝯdecēti ſutura ꝛ ꝓfunda: ꝓut ſepe et ſepi⁹ dictū fuit: labia vulneris adinuicē reducant̄. Similiter dico ſi fuerit ſm̄ latitudinē mēbri p̄dicta plaga cāta in loco decliuiori orificiū dimittendo apertū cum tincta oleo roſato calido et digeſtiuo madefacta ſup vulnus puluerē ſuture ꝯſeruatiuū cū tereb. icorpatu3 ponendo: deinde mūdificet̄ locus icarnetur ꝛ ſigillet̄ (ꝓut plerūq̃ ſuperi⁹ dictū fuit.) ¶ Eodēq̃ mō dico eē ꝓcedēdū in tibiarū

Auic. | Nota. | Guido de cauliaco. | Cura. | Prima et ſcōa itētio. | Tertia intentio | Vulnera tibiarū.

vulnerib⁹ extra iũcturas cãtſ.
In circuitu ꝟo vſq; ad ſpatiũ
ſecuritatẽ ponẽdo defenſiuum
nr̃m magiſtrale more empl'i ſe
pe ⁊ ſepius ſupius cõmemora=
tũ. ⁋Et ſi os coxe inciſuz fuerit
totali inciſiõe aut ſm partẽ:ſz
dico ꝙ curãdũ eſt: ꝑut dicet.c.
De fractura oſſis coxe cũ vulne
re. ⁋Eodẽq; modo dico ſi oſſa
duorũ focilũ tibie fuerit inciſa.
In eorũ curatiõe tractari dñt
(ꝑut infra dicet.c. de fractura ti
bie cũ vulnere.) ⁋Uez ſi conti=
gerit iſtorũ mẽbroꝝ iuncturas
vulnerari: tũc ſumma cũ diligẽ
tia ſolertiq; ingenio duob⁹ va=
candũ eſt: vcz ſedatiõi doloris
⁊ ꝓhibitioni ſpatis. Nam vnũ
de melioribus (vt inqt Aui.) in
quibus intendim⁹ in curatiõe
vulnerũ: eſt vt ꝓhibeamus eoꝝ
ſpationẽ. ⁋Premiſſis ğ ⁊ obſer
uatis canonibus de flebotho=
mia vẽtris purgatione ⁊ dieta
de qb⁹ plenarie locuti ſumus
ſuprioribus capitulis celeberri
me ꝓhibet eorũ locorũ ſpatio
adminiſtratione medicaminũ
Gale. dolorẽ ſedantiũ. Dolor eñ (vt
inquit Gale.) in iſtis vulnerib⁹
eſt ſicut vẽtoſa attrahẽs mate=
riã ad locũ quoꝝ gr̃a exẽpli in
circuitu extra vuln⁹ more lini=
Lini- menti talis fuit ordinatio nr̃a.
mẽtũ. ℞.olei camomillini olei roſati
añ.℥.ij. pinguedinis galline.ʒ.
x.vermiũ terreſtrium lotorum
cum vino.℥.j.ß.croci.℈.ſ. pin=
guedinis vituli.℥.j. bulliãt oĩa
ſimĩ parũ: deinde addat cere al
be.℥.j. et iterũ parum bulliant
poſtmodũ colent: ⁊ in circuitu
vulneris vcz ꝑ totã iũcturã pre
dicto linimẽto liniet. ⁋In vul
nere ꝟo cũ ſedatiõe doloris et

aliquali attractiõe materieruz
ad exteriorẽ partẽ accõmoda=
tiſſimũ eſt ponere ſequẽtẽ me=
dellã. ℞.olei de tereb.olei ro. Oleũ.
onfancini añ.℥.ij.tereben. cla=
riſſime.ʒ.x.ꝟmiũ terreſtriũ.℥.
j.ß.maſti.ʒ.vj.gũmi elini.ʒ.iij.
armoniaci cũ vino diſſoluti.ʒ.j.
ß.croci.℈.j.floris ipiconis.M.
j.⁊ ß.cẽtau.maioris.M.ſ.olei ð
ſemine lini.ʒ. vj.oĩa ſil' bulliãt
parũ: deiñ colẽt canapacio ſpiſ
ſo: ⁊ iteꝝ ponãt ad ſolẽ ꝑ mẽſẽ.
Int⁹ ponẽdo parũ floris ipico
nis ipmq; de hebð. i hebdoma
dã ꝑmutãdo. Iſtud eñ oleũ (vt
pz ꝯſiderãti igredictia) miram
hz ꝟtutẽ i olb⁹ neruoꝝ vulneri
bus: ſicut ſũt iũcturaꝝ vulnera
cũ ſedatiõe doloris attractiõe
domeſtica ⁊ ꝑua exiccatiõe qb⁹
olb⁹ indigem⁹ in curatiõe vul=
nerũ iũcturarũ. ⁋Accõmodate
etiã ſuꝑ vulnere adminiſtrant in
ꝑmis dieb⁹ oĩa empl'a mitiga=
tiua doloris in ſuprioib⁹ capi= emplz.
tulis annotata. ⁋Ualet iſuꝑ ad
eãdẽ intẽtionẽ fere oĩ tpe more
vnguẽti ſupra vln⁹ ifraſcriptũ vnguẽ
cerotum adminiſtratũ. ℞.olei ca tum.
mo. ⁊ roſ.añ.℥.iij.ol.de ſe.lini.
℥.ij.ß.ol.amigð.dulciũ.℥.j.pin
gue.gal.ping.vituli añ.℥.ij.te=
reb.clare.℥.iij.maſti.ʒ.x.ping.
caſtrati.℥.j.ß.ꝟmiũ terre.loto=
rũ cũ vino.℥.ij.ß.croci.℈.ſ.mu=
ſcil.altee li.ß.bul.oĩa ſimĩ ꝑter
tere. vſq; ad ꝯſum.muſcil. deiñ
colent cui colature addant li=
targ.aurei ⁊ argẽ.añ.℥.j.ß.mi=
nij.ʒ.x. ⁊ iterũ bul. in ꝑmis lẽto
igne baculo agitãdo: deiñ ipm
fortificãdo: iteꝝ bul. dõec colo=
rẽ acq̃.nig. aut ſilez nigro: deiñ
addat ter. ꝑdicta. raſ. pi.ʒ.vj.pi
cis nau.ʒ.ß.diaq̃l.albi cũ gũ.ʒ.

iq̄.cū cera al.ſuffi.bulliāt iteꝝ
Cero= paꝝ ⁊ fiat cerotū i bona forma
tū pro qđ baſilicū magr̄ale vnguētuꝫ
neruis nūcupaꝫ neruoꝝ vulnerū cura
vulne= tiuū.¶Ulteri⁹ea q̄ dicēt ca.đ cu
ratis. ratōe ſolutiōis ꝯtinuitatꝭ ner=
uoꝝ adṽſū pñtis capl̄i i hac cu
ratiōe accōmodate admiſtrāt.
¶Et ſic deo dāte cōpleta ⁊c.

Ca.xv ¶Ca.xv.De ſolutōe cōtinuita
tis neruoꝝ atꝙ chordarum.

Uulne Eruorū vulnera vt
ra ner= in antiq̄s ⁊ moder=
uoꝝ et nis repit ſcripturis
chor= ꝑpt vehemētiā ſen=
darū. ſus eorū ⁊ ꝯtinuita
tē quā hñt cum cerebro:ſintho
mata mala magnaſꝙ egritudi
nes gñare ſolēt.Et niſi a ſoler=
ti medico optie curent ꝑ maio
ri ꝑte patiētē expedirēt ſunt ve
lut ſpaſm⁹:paliſis:dolor vehe=
mēs:rigores:febris itēſa:apa=
tiōes:ꝑmixtio rōnis:vigilie:ſi
tis:cibiꝙ abhomiatio.Et mul=
toties apant via driuatōis mr̄
taꝝ materieꝝ neruorū vulne=
ra.& tñ abſꝙ dolore magno ad
ſpaſmū ꝑducēdo.ſ.abſꝙ āceſ
ſiōe leſiōis praue.i.doloris ma
Aui. ximi.(vt iq̄t Aui.)¶Quāobrē
Aduer q̄dā iſtoꝝ vulnerū a re ꝯtūdēti
ſitates cāta ſunt velut baculo:lapide:
malleo:⁊ ſil'ib⁹ ꝯtuſionē ſeu at
tritionē cāntib⁹.Quedā ṽo a
re icidēti cānt velut enſe:cul=
tello:⁊ ſil'ib⁹ iſtr̄is aptis ad ici
dēdū.Quedā iſup ſūt a repūgē
ti cāta:velut acu:ſagitta:telo:
clauo:⁊ hmōi ꝑforationē cānti
bus.¶Hoꝝ āt vulneꝝ q̄ a re ici
dēti cānt q̄dā ſunt ſcḋm lōgitu=
dinē mēbri:⁊ q̄dā ſcḋm latitudi
nē ipi⁹ cū totali iciſiōe nerui:q̄
dā ṽo tm̄mō cū medietate ici=
ſiōis ipſi⁹.¶Que ṽo ſcḋꝫ lōgitu
dinē mēbri accidūt ſalubrioris
curatiōis ſunt eueniētibus ſcḋm
latitudinē.¶Uerū q̄ ſunt cū in=
ciſiōe neruoꝝ ſcḋm partē deterio
ra ſunt ꝙ q̄ cū inciſiōe neruorū
totali eueniūt:qm̄(vt iq̄t Aui.) Aui.
villus ſan⁹ ſiue pars nerui ſa=
na ledit a vicinitate inciſi.cān=
do dolorē vehemētē.intm̄ ꝙ ſe=
penūero dirigit nocumētūcere
bro:paraliſim ⁊ ſpaſmū plerū=
ꝙ cāndo ⁊ nōnulla accidētia ſu
peri⁹ annotata:q̄re neceſſariū
eſt aliqñ ad ꝓhibēdū aduētum
ſpaſmi(vt inq̄t Aui.)autorita= Aui.
te Gale.c.de curatiōe vulneruꝫ Gale.
neruoꝝ pūctū ⁊ inciſuꝫ nō tota
li inciſiōe ipm̄ ſcḋm totū icidere
vt ei⁹accidētia praua remoueā
tur.¶Que aūt a cōtuſione cānt
tardioris ſunt curatiōis olbus
aliis ꝑnotatis vulneribus.Et
rō eſt:q2 eoruꝫ maturatio digō
vel reſolutio nō niſi a lōgo tp̄e
efficiunt.Qđ ſic nō fit inciſione
⁊ pūctura:q2 cū exiccātib⁹ ꝓce
dēdū eſt.In vulnere em̄ neruo=
rū cū attritiōe digeſtiua medi=
camina neceſſaria ſunt vt noci
uū ſepet a iuuatiuo vcꝫ ꝙ pars
nerui ꝯtuſa a ſana ſepet.Que i
ſup a re pūgēti cānt;: deteriora
ſunt oib⁹ cauſatis a re icidēti.
¶Uerū inter cetera vulnera tā
pūctura ꝙ ab inciſiōe cōtuſiōe
ꝙ cāta pūctura ceca olb⁹ē dete Meſ.
rior.Et hoc atteſtat Meſue au Gale.
toritate Gale.c.de ſpaſmo.In
q̄t pūcturā neruorū vel chorda
rū ſequit ſpaſm⁹.Et ꝓprie cum
nō reſpirat pūctura:efficit eive
nenoſuꝫ aq̄a i loco ⁊venenoſuꝫ
q̄dē ꝑꝑ ꝯtinuitatē rapit ad cere
brū ⁊ facit epilēſiā aut ſpaſmū.
Putriduꝫ ṽo aq̄a aliqñ in loco
puncture gñat q̄propter vt p̄di

cta accñtia nō eueniāt p̄ſat⁹ vir
pūcturā ipām ſcidi ⁊ apiri p̄ci
pit:deiſi attractiuū ſubtil'ſbe ⁊
d omeſtice exiccatōis admiſtra
ri:attractiui cui⁹cū ad ei⁹curā
puenero plēiorē notitiā tibi de
ſcribā. Cōcluſiue dōm ē ꝙ oīa
vulnera p̄ ſpatiū q̄tuoꝛ digito
rū vicina euenientia ad vnāquā
ꝗ toti⁹ corpis iūcturā ſūt val=
de piculoſa:⁊ nō ſine mortꝫ pi=
Nota. culo iudicāt. ¶Choꝛde em̄ ner
uoſe ſup iūcturas a carne ſunt
denudate:quoꝝ pūctura vl' ici
ſio.ſ.ipſoꝝ neruoꝝ ⁊ choꝛdarū
iterdū ſpaſmi eſt gñatiua:⁊ nō
nūꝗ̄ mortis iductiua:teſtē ad
ducēdo Gal. medicoꝝ lucernā
tertio tegni:⁊ quarto terapēti
Aui. Et qꝛ neruis(vt inq̄t Aui.c.de
anato. neruoꝝ.)eſt mēbrū ſim=
plex ⁊ organū p̄cioſiſſimū a na
tura ꝓcreatū mediāte cerebro
⁊ nucha ei⁹ vicaria ad tribuē=
dū ſenſuꝫ ⁊ motū ceterꝭ p̄ticulꝭ
toti⁹ corpis. Jō cū ad ei⁹ ſubaꝫ
ſiue corp⁹ ſolutio ꝯtinuitatꝭ p̄
uenerit cuiuſcūꝗ̄ nature ſeu cō
ditiōis exiſtat acuto igenio et
magna cū diligētia hmōi vul=
Cura. neri vacādū ē. ¶Jn curatiōe ḡ
iſtoꝝ vulneꝝ:vt ad ꝓpoſitū nr̄ꝫ
Jntentiones redeam⁹. Dico ꝙ q̄tuoꝛ itētio=
nes ſūt neceſſarie. Pⁱa p̄ oꝛdi
natiōe vite ⁊ ſui regiminis eſt.
Scd̄a l euōne corpis ꝯſiſtit. Ter
tia l ꝓhibitiōe ⁊ remotōe mul
toꝝ accñtiū ipfectā curatiōnē
cauſantiū. Quarta ⁊ vltia ꝯple
tur admiſtratiōe diuerſoꝝ lo=
caliū ſꝫ ꝙ diuerſa gñā vulnera
Pⁱma tionū ⁊ diuerſa accñtia neruis
intētio ꝯtigere p̄nt. ¶Quātū ad p̄mā i
tētionē q̄ circa comeſtionē ⁊ po
tū vergit:dico ꝙ vtiliſſimū ē in
p̄mis dieb⁹ egrotātē dieta te=

nuiſſia guberuare. Jnq̄t enim Auicē.
Aui. dieta vulneꝝ neruoꝝ a p̄n
cipio vſꝗ̄ ad ſecuritatē ap̄atis
dꝫ eē tēuiſſima:qꝛ(vt ſup⁹ dcm̄
fuit)talia ⁊ tot accñtia maioꝛa
p̄nt acciderē iſtis vulneribus q̄
moꝛbū faciūt pacutū. Et iō ta
lib⁹ vulnerib⁹ ꝯpetit dieta ſub
tiliſſima q̄ ē paꝝ dare vl' fere ni
hil:vt hr̄ p̄mo regimis acutoꝝ.
⁊ aphoꝛiſmoꝝ p̄mo. Satꝭ eſt ḡ
tp̄e p̄dicto egrotātē cōederē pa=
natellā aut fariolā cū zuccaro
amigdalatā ⁊ p̄ potu aquā oꝛ
deaceā vl' aquā ſimpl'r dcoctā
biberē cū zuccaro fino vel iuleb
violato. Trāſacto picl'o ap̄atꝭ
loco exñte idoloꝛoſo ⁊ abſꝗ̄ i=
flāmatiōe ad āplioꝛē vitā eger
trāſire p̄t. Carnes ḡ pulloꝝ in
eodē tp̄e vtil'r ꝯcedūt. Jn broꝛ
dio iſup eaꝝ panatella:grue:ri
ſū ⁊ fariola fercl'a ad ꝓpoſitū
faciūt. p̄ potu ēt vinū odoꝛiferꝝ
optie lipꝭatū accōmodate ꝯce
dit:qꝛ vita iſta eodē tp̄e egrotā
ti ꝯceſſa facit ad bonā neruoꝝ
icarnatiōnē:deiſi ſucceſſiue vitā
igroſſādo procederē dꝫ vt arbi
trio ſuo viuat. ¶Scd̄a q̄dē itē Scd̄a i
tio q̄ ē corp⁹ euacuare ꝯplet ad tentio.
miſtratiōe purgatōis ſꝫ corpis
neceſſitatē. Et d hac purgatiōe
plenarie locuti ſum⁹ ca. d cura
ſlegmōis. ⁊ liq̄de capl'o ꝓprio
d purgatiōe. i li. ix: q̄re p̄ tuane
ceſſitate illuc potes hr̄e recur=
ſuꝫ. ¶Cōplet iſup admiſtratōe
flōmie diuerſiue ꝑtute ⁊ etate
ꝯſentiēte. Diuerſiōes qꝫ p̄ frica
tiōes a ꝯ̄ria p̄te ⁊ vētoſatiōes
facte ſūmope ꝯferūt:qꝛ locūme
diū tenēt flōmie. Sil'r etiā ene
mate vētrē largū tenere vtiliſſi
mū ē. Ad eādē itētionē i p̄mis
dieb⁹ vulnere exñte i p̄tib⁹ ſu=
p iū

perioꝛibus:vcꝫ ab vmbilico ſu
pra ſubmergere tibias i aq̄ de
coctiōis rerū anodinarū mirū
i modū iuuat.Eodē mō vꝫ ſi
vuln⁹ fuerit ab vmbilico infra
brachia eadē decoctiōe calida
ſubmergere.De cui⁹ ꝺcoctiōis
cōpōne cap̄.ꝺ ſquināntia doctri
nā tradidi:q̄re ad illud recur=
ras.Iſtō ei īgeniū diuertit ma
teriā a loco vl̄neris domeſtica di
tertia itētio. uerſiōe.¶Tertia p̄terea intē=
tio q̄ ꝯſiſtit in ꝓhibitōe accidē
Accidē tia in vulne= ribus neruo= rum. tiū ⁊ eoꝝ remotōe ſic ꝯplet̄.In
p̄mis ſciēdū ē ꝙ p̄ꝛōptioꝛia acci
dētia q̄ ꝑñt ⁊ ſolēt accidere ner
uoꝝ vulne.ſunt tria vcꝫ doloꝛ
vehemēs:ſpaſm⁹:⁊ ꝑmixtio rō
nis:q̄ cū accidūt mala alia acci
dētia ꝯcomitāt̄ ea:velut febꝛis
valida:ſitis:atqꝫ exiccatio ligue
⁊ nōnulla alia accñtia i p̄ncipio
cap̄.annotata.¶Ut ḡ p̄dicta
ab iſtis vulnerib⁹ elōgēt̄:vuln⁹
a p̄ncipio medicamib⁹ doloꝛeꝫ
ſedātib⁹ putrefactionēqꝫ ꝓhi=
bētib⁹ cū domeſtica attractiōe
medicādū ē:ꝓut i q̄rta itentōe
ample dicet̄.¶Ulteri⁹ ſi vuln⁹
fuerit ab vmbilico ſupꝛa: tunc
vnctio ex ol̄.camo.ane.⁊ ping.
gal.ꝯfecta i ſubaſſellis ⁊ ꝑ totā
colli ceruicem neceſſaria eſt.
¶Siliqꝫ mō nuchā ſeu totā ſpi
nā illinire vna cū inguini vul=
nere i locis baſſioꝛib⁹ exiſtēte.
¶Eadē vnctiōe ad futuri ſpaſ=
mi ꝓhibitionē vtiliſſimum eſt.
¶In p̄mis etiā dieb⁹ cauēdū ē
ꝙ mēbꝛuꝫ vulneratū a frigoꝛe
nō ledat̄:qꝛ neruis no.ꝯuatur.
hypo. Inq̄t ei hyp.Frigidū moꝛdēs
cutē iducit doloꝛē ſine ſanie:fa
Quarta intētio. cit rigoꝛes ⁊ ſpaſmū cauſādo.
¶Quarta deniqꝫ intētio q̄ com
plet̄ admiſtratiōe diuerſoꝛū lo

calīū ſic ꝯplet̄.¶In p̄mis ſi vul
nus fuerit a re icidēti cātū ⁊ ſꝫ
lōgitudinē mēbri ⁊ detectionē
nerui ſtatim vacādū ē vt carne
coopiat̄:⁊ hoc celeberrime effi
cit̄ ꝑ ſuturā ꝑtiū ſolu.Deiñ.me
dicami. exiccātib⁹ domeſtice
exicca.ꝓcedēdū ē. Sup ſutura
q̄ꝫ ponēdo puluerē ſuture ꝯſer
uatiuū.In loco tñ decliuioꝛi ſp
oꝛificiū dimittēdo.Et foꝛtaſſe i pꝛi
mis dieb⁹ i eodē oꝛificio vtiliſſi
mū erit ꝓcedere cū ticta digeſti
uo ꝺ tereben.vitellis ouoꝝ pa
rūqꝫ croci ꝯfecto illinita.Eodē
qꝫ mō ꝓcedēdū ē cū īfraſcripto
baſilico vnguento magiſtrali. vnguētū magiſtrale.
Oleum etiam magiſtrale infra
oꝛdinatū cū de localib⁹ tracta
bit̄ poſt diē q̄rtā int⁹ cū tincta
poſitū ꝑ oꝛificiū vulneris ſūme
ad ꝓpoſitū facit.Et not.ꝙ iſtō
oleū p̄t admiſtrari ēt a p̄ncipio
cū ticta loco digeſtiui vſqꝫ ad ſe
curitatē apat̄.Deiñ ꝓ ſua mū=
dificatōe icarnatōe ⁊ ſigillatio
ne ꝓcedēdū ē(ꝓut ifra patebit)
¶Si aūt vuln⁹ ſm latitudineꝫ
fuerit cātū cū totali nerui inci=
ſione:ſtati ſutura ꝓfunda i ꝑte
tm̄niō carnoſa vuln⁹ ſuēdū ē ꝓ
funde dico vt ps nerui iciſi cuꝫ
altera ꝑte meli⁹ vniat̄: q̄ꝓpt̄
⁊ ſi de hac ſutura varie reperiā
tur opiniōes apꝺ modernos do
ctoꝛes.¶Multi em̄ eoꝝ tenent
neruū iciſuꝫ iciſiōe totali ꝓ ei⁹ opiniones de ſutura neruorum.
reſtauratiōe eē ſuēdū. ¶Multi
ꝟo dicūt qꝺ nullo pacto ꝺbeat
ſui.¶Ueritatē tñ ſemꝑ iapiēdo
⁊ i lucē ꝓducēdo dico ꝙ falſo ⁊
male hi q̇ iubēt neruum ſuere
tertū Aui.itellexerūt. ſup quo Auicē.
oēs ſuū faciūt fūdamētū de hac Dinus floꝛētinus.
futura.Secus tꝫ dinus floꝛen=
tinus vir magne autoꝛitatis

Petr⁹ de arzilata. in arte chirurga ꝛ doctoꝛ peritiſſi
mus. ꝛ petr⁹ de arzilata q̇ hāc
diſputādo materiā rōnib⁹ ꝛ ar
gumētis efficaciſſimꝭ. Dini opi
nionē q̄ fuit vt nullo mō neru⁹
Ugo de luca. ſuaẗ: optie ſuſtinuit. Eādē etiā
opinionē tȝ do. Ugo de luca: vt
refert theodoric⁹ c. ꝺ curōe ner
uoꝝ vulneꝝ. ¶ Et lȝ hincide ab
vtraq̧ pte mł'ta argumēta mul
teq̧ efficaces rōnes ī mediū ad
duci poſſint: veritas tñ ē ꝙ ner
uus nullo mō ſuaẗ. ¶ Et quāq̧
iſti tales q̇ inferūt neruū ſuere:
ſuū (vt ſupius diximꝰ.) funda=
Auicē. mētū faciūt ſup ſnīam Aui. tñ
hmōi ſnīa nō ē intelligenda (vt
Auicē. ꝟba ſonāt) q̄ q̄dē ſnīa nō ē Aui.
Raſis ſȝ ē Raſis libro cotinētis ꝺ ner=
uoꝝ vulnere. Dicit eñ p̄fatus
vir. Et ſi neru⁹ diſrūpaẗ ſm lati
tudinē: tunc neceſſariū eſt ipm
ſuere caute tñ ne neruū pūgas:
pūctura ei nerui ſpaſmū cauſa
re pōt. Et ſi vuln⁹ nō fuiẗ pfun=
de pars nerui cū altera pte bōa
cōglutinatiōe nō ꝯglutinatur.
Raſis hec eſt Raſis ſnīa q̇ oclata fide
demōſtrat neruū nō eē ſuēduȝ.
Auicē. Aui. tñ eādē aſſerit ſnīaȝ: lȝ ali
quātulū magꝭ obſcurā: ꝟba cu
ius ſunt hec. Et ſi neru⁹ diſrūpa
tur ſꝫ latitudinē: neceſſariū eſt
ſuere ipm. Et ſi nō fuiẗ: nō con=
glutinaẗ. Iſti ei ītellexerūt ipȝ
neruū cū carne nō ptē carnoſaȝ
tm̄: vt verba text⁹ Aui. ſonant.
Auicē. ¶ Celebrata ptiū ſutura int⁹ im
ponaẗ licta ī loco ꝺcliuioꝛi v ul
nerationis leuiẗ ꝛ ſupficialr ma
defacta ſeu ibibita cuȝ īfraſcri
pto oleo ꝯſeruādo ſuturā ptiū
cū puluere ſuture cōſeruatiuo.
Deſup ꝟo ponēdo vnguētū ma
gr̄ale baſilicū īferi⁹ deſcriptiōe
nr̄a ordinādū: de q̄b⁹. vȝ oleo
ꝛ vnguētū cū ad ordiatōeȝ loca
liū puenero tibi pleniorē noti=
tiā dabo. ¶ Et q2 oleū nō ē ap= Nota.
plicandū in vulnerib⁹ neruoꝛū
niſi apd̄ maximā neceſſitatē ſe=
dādi dolorē: hoc intelligēdū ē
de oleo ſimplr̄ ꝛ nō de magr̄ali
oleo: q2 oleū cū alijs ſimplicib⁹
interpoſitū duob⁹ notabilr̄ ſer
uit. Pꝛīo q2 facit medicinas ma
gis curſibiles ꝛ magis ſedati=
uas doloꝝ. Scd̄o q2 exꝑmoꝛda
citatē cōtundit ꝛ minuit. ¶ No Nota.
tādū eſt tñ circa admiſtrationē
medicinaꝝ neruoſoꝛū vl̄nerū ī
p̄mis dieb⁹ ꝙ nō ſint multū cō=
glutinātes ꝛ feſtinā carnē ī vul
nerib⁹ pducentes: q2 (vt inquit
Aliabas) nō opȝ carnē ſup ner= Alia=
uis inducere vulneratis: donec bas.
ab apāte calido eoꝝ tuti fueri
mus. hmōi q̇dē opiniōis inueni
mus Auic. fuiſſe canone cura= Auicē.
tiōis vulnerū neruoꝝ dicētem.
Et ſi q̄ñ q̇dē ī neruis acciderit
vulnera opȝ vt nō pperes in p̄=
mis dieb⁹ vulneꝝ īcarnationē:
imo ſit tota ītētio tua ī ſedādo
doloꝛē ꝛ ī phibēdo apationeȝ.
ꝛ hoc evapoꝛādo materiā pan
nis ꝛ oleis calidis. ſ. actualr̄ et
cōplonalr̄: velut eſt oleū camo.
anetinū roſ. cōpletuȝ: ꝛ cū adi=
pib⁹ iteꝝ: ꝛ iterdūȝ ēt cū olo iro
ſato onfancino: q2 viget in eo
virt⁹ loci cōfoꝛtatiua. ¶ Et no. Nota.
ꝙ p iſtū cerotū admiſtratio ī pn
cipio talis vulneris particula=
ritatis foꝛtis repcuſſionis non
ſine ſuſpitiōe vr̄. Male ḡ agunt
hi chirurgi q̇ foꝛtioꝛibus medi
caminib⁹ apocruſticis ſeu rep=
cuſſiuis in circuitu hmōi vulne
ris pcedunt. Et hoc gratia phi
bēdi ei⁹ apationē: q2 iſta medi
camina repcuſſiua foꝛtioꝛa cō=

ueniret in iſto vulnere ſicut i ce
teris vulnerib⁹ ꝯuenire vident
vbi d̃t. Et hoc euaporādo mām
dixiſſet: ⁊ hoc repcutiēdo. Paꝝ
infra hmōi ſnīe ad verificādū
ꝑdicta medicamīa repcuſſiuaꝑ
terꝗ oleū roſatū ꝯſtā. iſtis vul
nerib⁹ nō cōuenire hanc aſſerit
ſnīam. Dicit em̄ ⁊ illō qd̄ magſ
rectū eſt in q̄cūꝗ neruoꝝ vulne
re ⁊ in quocūꝗ tp̄e eſt vt deſup
applicet medicamen metizele
ni. i. lana ſuccida. cui⁹ offm̄ nō ē
materiā ad locū venientē repel-
lere: ſꝫ ipā vaporare. Silr̄ et ꝓ
doloris ſedatiōe ⁊ ꝓhibitione
apatis accōmodate i iſtis vul-
nerib⁹ adminiſtrant empl̄a're,
ſolutiua cū aliq̄li mollificatōe.
Et h̄ cōueniūt vulnere exiſtēte
amplo: ⁊ in q̄ timet de retētiōe
alicui⁹ ſanioſitatis. Ideo dicit
Auic. vbi ordinauit empl̄m de
farinis cū lirinio ⁊ ſirupo aceto ⁊ Auicē.
ſo in neruoꝝ pūctura. Dicit. Et
q̄nꝗ eſt neceſſariū admiſtrare
vcꝫ illō medicamē qd̄ eſt leuius
eo. ſ. medicamē r̄ſolutiuū cū ali
q̄li mollificatiōe in manifeſta fi
xura rōnib⁹ ān dictis. ¶ In pun
ctura hō cū empl̄is exiccātib⁹ ⁊
reſoluētib⁹ hūiditatē exñtē i ꝓ
fundo ꝓcedēdū ē: ⁊ hoc vt rōne
doloris reumatizatiōis hūidi-
tatis extranee ſnp ꝑticula ner
uoſa ſpaſmum minime ꝑdicta
hūiditas cāre valeat. Iſta eniꝫ
empl̄a cōueniūt ān aduētū iſto
rū accidētiū ⁊ poſt aduētū eoꝝ.
Prio q̄dē ān aduētū eoꝝ conue
niūt in manifeſta fixura. Pro-
pterea qꝛ hūores ad exterioreꝫ
ptē exhalādo euaporāt: dolorē
mitigādo. Silr̄ q̄ꝫ poſt aduētū
eoꝝ cōueniūt: qꝛ dolorē mitigā
do mām ſuꝑ neruo retentā ad

exitū ꝑparāt. ¶ In pūctura hō
maior exiccatio ꝯuenit ān aduē Nota.
tū iſtoꝝ accñtiū ꝗ̄ poſt aduētū de pun
eoꝝ. In pncipio em̄ ꝯuenit me- ctura
dicīa exiccatiua valde: vt hūidi nerui.
tates ſuꝑ pūctura nō aggreget
a q̄b⁹ ſpaſm⁹ ſolet gn̄ari. ¶ Ueꝝ
poſtꝗ̄ ꝑdcā pūctura apata fue Nota.
rit ⁊ dolor fuerit vehemēs: tūc
exiccatiua medicīa nō ē exhibē
da: qꝛ facit ad retētionē ſaniei:
⁊ dolor i iſto caſu pp̄ retētionē
ipſi⁹ cāri vr̄. Iō medicamīa re-
ſolutiua cū aliq̄li mollificatōe
⁊ domeſtica attractiōe i iſto ca
ſu vtiliſſima ſūt. Mollitiua hō
⁊ maturatiua eēnt valde noci
ua teſtē adducēdo Aui. auctate Aui.
Gal. dicentē. Accidit cuidā hoi Gale.
pūctura cū ferro minuti capitꝫ
dirupta fuit cutꝫ ⁊ ꝯtiuata fuit
q̄buſdā neruis ipa pūctura ma
nuſei⁹. quāobrē q̄dā medic⁹ ſto
lid⁹ in pncipio poſuit medica-
mē ſuꝑ ipā pūcturā ꝙ iā exptū
erat ꝓ icarnatiōe magnoꝝ vlne
rū q̄re apat⁹ fuit loc⁹. ⁊ iteꝝ ce
cidit in ſcōm errorē applicādo
mollitiuū medicamē ⁊ matura
tiuū qd̄ ꝯſtat ex far. trit. cū aq̄ ⁊
ol̄. q̄re putrefactā fuit man⁹ ei⁹:
⁊ ultra ſeptiū ꝫ vitā cū morte ꝯmu
tauit: qꝛ pp̄ putrefactōeꝫ ſupue
nit ei ſpaſm⁹: q̄re ſi ꝑdicta pū. ⁊
orificiū ei⁹ aptū fuiſſꝫ: ⁊ medici
na reſolutiua dſiccatiua cū ali
q̄li attractiōe ⁊ ſubtili ſuba ad
miſtrata fuiſſet forſan mortem
euitaſſꝫ. ¶ Ueniēdo deīceps ad
ordīatione medicinaꝝ iſtis vul
nerib⁹ ꝯueniētiū vtiliſſimū eſt
ſub breui epilogo nāſ ⁊ ꝓprieta
tes eoꝝ ꝯmemorare. Medicina Nota.
etem̄ (vt iq̄t Aui.) vl̄neꝝ neruo Auicē.
rū ē illa q̄ repit ſubtil'ū ptiū eq̄ ſenten
lis caliditatis domeſtice attra tiam.

etiõis ꝛ nõ cũ ſtipticitate oino:
caue a ſtiptico medicamĩe ꝑſer
tĩ i ꝓncipio rei:lꝫ aliqñ ſtiptici
tas imedicamib⁹ neruoꝝ poſſit
tolerari ꝛ caliditas vehemẽs (vt
Auicẽ. inq̇t Auic. exꝑlꝫ dãdo ꝺ ereuſto
ꝛ tutina i q̇b⁹ viget abſterſio cũ
ſtipticitate. Silr̃ q̇ꝫ iubet iter=
dũ acetũ miſcerẽ cũ medicamib⁹
neruoꝝ vt ꝟtus medicinaꝝ ad
ſubaꝫ nerui valeat penetrare.
Pro= Uoluit ſilr̃ ꝑfat⁹ vir cũ medica
prieta= minib⁹ vl̃nerũ neruoꝝ neceſſa=
tes me riuꝫ eẽ ſimplicia iterpõere cali
dicine ditatĩ igẽtis velut euforbiũ et
vulne= furfur:vt eoꝝ ꝟt⁹ ad ꝓfũditatẽ
rũ ner= pũc. valeat deſcẽdere. Ergo nõ
uorũ. ẽ incõueniẽs trãſactĩ ꝓmis die
bus medicamia iſtoꝝ vl̃neꝝ ali
q̃ ſtipticitate ꝑticipar̃. Et q꞉(vt
ſupi⁹ dcm̃ fuit. dolor vehemẽs
ſpaſm⁹ ꝛ apa ſunt de accñtib⁹ q̃
ſolẽt neruoꝝ vulnera ꝯcomita
ri:hic ẽ ꝙ eoꝝ medicamia dñt
hẽre ꝓꝑetates ꝑnoiatas:vcꝫ ꝓ
prietatẽ calefaciẽdi dõeſtice:et
hoc rõne ſedatiõis doloꝝ q̇ in
iſtis vl̃neribus accidere ſolꝫ. De
bẽt iſup eẽ exiccatiua exiccatõe
vehemẽti) nõ ꝓpt̃ h̃ dico ꝙ ſint
tãte exiccatiõis vt habeãt dolo
rẽ cãre)ꝛ hoc rõe ꝓhibitõis pu
trefactiõis nerui ꝛ deſiccatiõis
hũiditatĩ ex̃nee ſup ꝑticula ner
uoſa deducte:q̃ niſi exiccarek ꝛ
ex̃herek ſpaſmũ poſſet cãre. ner
ui eñ ꝺ facili putrefactionẽ ſu=
ſcipiũt:cuꝫ ab hũiditate ꝛ frigi
ditate ſint creati. Dꝫ q̇ꝫ medici
na ꝑdcã eẽ ſubtiliatiua ſiue liq̇
da vt ſtati ei⁹ ꝟt⁹ ad nerui leſio
nẽ penetrare valeat. Dꝫ deniq̧
eẽ attractiua attractiõe dõeſti
ca vt materiã int⁹ retẽtã ad ex
teriorẽ ꝑtẽ attrahat dolorẽ mi=
nime cauſando. Et ſic medicia
dotata ꝟtutib⁹ ꝛ ꝓrogatiuis ꝑ
noiatis vna cũ aliis igenijs ſu=
pius habitĩ ꝛ iferi⁹ dicẽdis erit
ſufficiẽs neruoꝝ vl̃nera ab ac=
ciñtib⁹ añdictĩ defendere. Quã
obrẽ amice mi vt q̇re itẽtiõi fi=
nis iponak:vtiliſſimũ ẽ ad ordi
natiõeꝫ localiũ deſcẽdere. ¶ In vnguẽ
ꝓmis ordiabim⁹ vnguẽtuꝫ ma= tuꝫ ma
gr̃ale baſilicũ valde vtile oib⁹ gr̃ale.
neruoꝝ vulnerib⁹ fere oib⁹ i tẽ
porib⁹ ꝟtutẽ hꝫ deſiccatiuã cũ
calefactiõe. dolorẽ vulneꝝ ner=
uoꝝ mirabilr̃ mitigãdo. Cui⁹
talis fuit ordiatio nr̃a. ℞. olei
camo. olei ro. ꝯpleti añ. ℥. ij. ol̃i
maſti. ol̃. de terebẽ. olei de ſe. li
ni. añ. ℥. j. ß. tereb. clariſſime. ℥.
iiij. ſepi vituli caſtrati hirci. añ.
℥. ij. ß. roriſm. betõice caude eq̇
ne centauree maioris añ. ϻ. j.
ꝟmiũ terreſtriũ lotoꝝ cũ vio. ℥.
iij. rubee tictoꝝ aliquãtulũ ꝯtu
ſe. ʒ. x. ipericõis folioꝝ ꝛ ſeis ei⁹
añ. ϻ. j. maſti. gũmielimi. ana.
ʒ. x. picis naualis reſine pini re
cẽtis añ. ℥. j. ß. ſerapini galbani
aroma. añ. ʒ. iij. Iſtis vltimis tri Nota.
bus i aceto diſſolutis deiñ cum
ciato vno vini odorif. aliquãtu
lũ cõtũdẽdis adinuicẽ miſceã=
tur ſil̃ ꝑ diẽ naturalẽ ꝑmittẽdo
poſtmodũ bulliãt ad ignẽ vſq̧
ad ꝯſum. vini. deiñ fortiẽ expri=
mank canapacio ſpiſſo cui exꝑſ
ſiõi addank litargirij aurei ꝛ ar
gẽtei añ. ℥. ij. ꝛ ß. minij. ℥. ij. ꝛ ite
rũ bulliãt in ꝓmis lẽto igne ba
culo agitãdo:ignẽ deinde vigo
rãdo bulliãt donec acq̇rat colo
rẽ nigrũ:aut ſimilẽ nigro: quo
facto cuꝫ cera noua ſufficienti
fiat vnguentum in bona forma
q꞉ in iſtis vulneribus mirabilẽ
habet prerogatiuam. ¶ Ad cã vnguẽ
dem intentionẽ valet vnguẽtũ tum.

ſub iſta forma ordinatū. ℞. vn-
guēti anſcripti. ℥. iiij. pigue|di
nis galline piguedis vituli an.
℥. j. aromatici diſſoluti i aceto
℥. ß. ſerapini. ʒ. ij. diaqlōis albi
℥. ij. ß. miſcead ignē oia liqfaciē
Nota. do bulliēt paruper. ¶ In vulne
re ꝟo (qz iſta vnguēta adminiſtrā
tur ex vuln⁹ ſiue deſup) valet mi
Oleuz ſingl'a re ad-uerſus vulne-ra ner noꝛuz. rabil'r infraſcriptū oleū magſa
le cū doloris ſedatiōe exiccatio
ne ꝛ domeſtica attractiōe ꝛ vo
cabit oleū de pforata. ℞. tereb.
clariſſime. ℥. ij. olei de tereb. ʒ.
vj. olei roſ. odoriferi cōpleti ſi
ue ex oliuis maturis ꝯfecti. ℥.
ij. ꝟmiū terreſtriū lotoꝝ cū vlo.
℥. j. ß. rubee tictoꝝ. ʒ. iiij. ſemis
ipericonis. M. j. roriſma. cētau
ree maioris millefolij an. M. ß.
oia adinuicē piſtent̄ ꝑter lūbri
cos: deinde bulliāt cū modico
vini odoriferi ꝛ paꝝ aq ordea-
cee vſqʒ ad vini ꝛ aque conſum
mationē deīde colent̄ ꝛ addat̄
paꝝ ſemis ſine floris ipicōis ꝛ
ꝑ mēſem vcz maij ponat̄ ad ſolē
permutando ſemen de hebdo-
mada in hebdomadā. Iſtō em̄
oleū in iſtis vulnerib⁹ ꝟtutē hʒ
mirabilē ꝛ iter ceteras ꝟtutes
mirabil'r doloiē ſedat. Et ſi do
lor fuerit vehemēs oleuz de vi-
tellis ouoꝝ accōmodatiſſime
adminiſtratur. Ad eandē inten-
Empl'z tionē pro ſedatione doloris in
gentis ꝛ ſpaſmi ꝓhibitione va
let empl'm de medulla panis cū
lacte vaccino confectū cū oleo
roſ. camomil. vitelliſqʒ ouoꝝ
parūqʒ croci. Iſtud enim empla
ſtruz mirabil'r doloiē ſedat ma
teriam ad exitum preparando
Aliud ¶ Item. ℞. radicuz altee lib. ſ.
ordei mundi lentiū fabarū an.
M. j. oibus decoctis cū lixiuio

barbitōſoris inciſis ꝛ piſtatis
cribellatis ad ignē cuz oleo ca
mo. roſat. atqʒ anetino ceraqʒ
alba ſufficiēti: ꝛ cuz ꝑdicta cri
bratura fiat forma q̄ fit inter em
pl'm et cerotū: addēdo terebē.
clariſſime. ℥. iij. croci. ʒ. ij. Iſtud Empl'z
em̄ empl'z ſiue cerotū mirabil'r
doloiem ſedat materiaz humo
ralē reſolue: do. Digeſtāqʒ ad
exitū ſubtili attractiōe ꝑparā-
do. ¶ Et nota ꝙ eſt mirabile in Nota.
quacunqʒ ſedatiōe doloris tā a
pūctura qʒ iciſiōe cauſati. ¶ Itē Aliud
ad eandē intētionē vz empl'z in
fraſcriptū ſecuta gnatione ſa-
nioſitatis in neruū pūctu. ℞. fa
rine fabarū lib. j. furfuris bene
triturati. M. ij. camo. melliloti
an. M. j. oibus optime tritura-
tis ad ignē cū ſapa ſufficienti ꝛ
trituratiōe ꝑdicta fiat empl'm
ſolidū addēdo olei. camomilli
ni aneti. roſa. cū ebullitiōe ver
miū terreſtriū an. ℥. j. ß. cum ce-
ra alba ſufficienti fiat mixtura
ad modum empl'i anteſcripti q̄
mixtura vna cū ꝑdicto empl'o ī
oibus vulneribus neruoꝝ ꝓ ſe
datiōe doloris ꝛ oibus in tpib⁹
accōmodate adminiſtratur. ¶ Itē
empl'm qō ꝯuenit in principio Empl'z
pūcture ab Aui. cōmemoratuz Auicē.
pl'imum iuuatiuū ſecuta putre
factiōe in quocūqʒ neruoꝝ vul-
nere: cuius talis eſt ordinatio.
℞. farine faba. farine orobi fa-
ri. or. an. li. ß. cū ſirupo acetoſo
ꝛ paruz lixiuij fiat empl'm ſoli-
dū. ¶ Th in iſto caſu luenimus
emplaſtrum infraſcriptum me Aliud
liorē habere efficaciā cuz ſeda
tiōe doloris ordinatiōe noſtra
cuius talis eſt forma. ℞. farine
ordei: farine faba. farine lentiū
an. lib. ß. furf. bñ tritu. M. j. ß. cū

ſapa ſufficiẽti ad ignẽ fiat ẽpl'z
ſolidū ⁊ ſup mẽbrū more vtat
ẽpl'i:q; mirabilis ẽ operationis.
Deniq; ſup admiſtratione olm
localiū ꝯſiderādū ẽ ꝯſideratōe
pfecta ne medicia ⁊ marie itra
vulnus iponēda l calefactione
vltra modū excedat vel calefa
ctio neceſſaria minuat:ſilr ab=
ſterſio ⁊ ericcatio ipſi⁹. Nā ſi vi
deris medicinā vltra neceſſita
tē calefacere:qđ de facili p cali
ditatē ⁊ rubedinē loci cogno=
ſcit:tūc mēbrū infrigidādū ẽ i=
frigidatiōe domeſtica donec ſu
pfluū caliditatis remoueatur.
¶Et ſi vuln⁹ indigeat lotione
fac vt pcepit Gal. Et eſt vt l. pri
mis ſanies abſtergat cū coto=
ne vel cū pāno:deiñ cū ſapa:ca
uēdo ſp q̄ it⁹ nec mollitiua:nec
mordicatiua:nec putrefactiua
applicet. ¶Op; l ſup te ſubtilr
intueri vtrū neru⁹ ſit diſcoopt⁹
⁊ vuln⁹ valde amplū:aut non.
¶Qđ ſi diſcoopert⁹ fuerit:non
patit medicamē vehemētis ca
liditatis:ſicut ẽ ſulphur eufor=
biū ⁊ ſilia. Sz poti⁹ pdictū vul
Auicē. nus idiget maiori ſedatiōe do
loris (inqt eñi Aui.) Sicut ner=
uus diſcoopt⁹ ẽ dignior ceterz
vt fiat alienatio l eo. Ita liga=
mēta q̄ oriunt ab oſſib⁹ ſunt fi
gurarꝝ digniorū vt opet ſup ea
cū medicamie forti. ¶Sup ner
Lini= uo diſcoopto ḡ vtiliſſimū ẽ po
mētū. nere infraſcriptū linimētū. ℞.
olei roſati onfancini. ℥. i. ß. olei
de terebētina. ʒ. iij. ſucci plāta=
ginis. ℥. ß. ſeminis ipiconis ali
quātulū ꝯtriti. ℈. ß. tucie ppa
rate. ʒ. iij. calcis decies lote cū
aq̄ plātaginis. ʒ. ij. antimonij
ʒ. i. ſepi hyrcini ſepi vituli añ. ʒ.
v. v̄miū terreſtriū lotorꝝ cū vi=
no. ℥. i. ß. bulliāt ad ignē cū cia
to vno aq̄ ordeacee pter tuciā
vſq; ad ꝯſummatione aq̄ ⁊ vini
Deiñ colēt fortit:cui colature
addat de cera alba quātū ſuffi Lini=
cit ⁊ fiat linimētū. Addēdo i fi mētū.
ne tuciā pdictā ⁊ croci. ʒ. ß. Et
vtere q; mirabilr vz in oib⁹ vul
nerib⁹ neruorꝝ vbi eſt intentio
ſedādi dolorē:mūdificat eñi et
ſuauiter incarnat. Itē oleū ad
vulnera neruorū magna mira=
bilis opationis cū mūdificatio
ne ⁊ neruorꝝ icarnatiōe. ℞. gū=
mi elimi maſticis reſine pini re
cētis tereb. clariſſime añ. ℥. i. ar
moniaci bdellij galbani ſerapi
ni oppoponacis añ. ʒ. i. ß. ver=
miū terreſtriū lotorꝝ cū vino. ℥.
ij. ātimonij puluerizati. ℥. iiij.
roriſmarini mellifolij centau.
maioris ⁊ minoris:caude eq̄ne
añ. ℈. ß. ipicōis. ℈. i. ol. ro. on
ſan. ℥. i. ß. oīa adinuicē piſtent:
⁊ ad furnellū arte ⁊ igne cū co=
namuſa vitrea bñ ilutata opti
me lābicet. Et q; pma mā que
exierit erit i forma aq̄ oleū del Oleū
de pcioſiſſimū emanabit:iō vti pcioſiſ
liſſimū erit pdictū oleū cū pma ſimum
aq̄ iterꝝ imiſcere ⁊ ſic bulliāt po
nēdo int⁹ parū grane finiſſime
⁊ rubee tictorꝝ ipiconis parūq;
herbarū ſupi⁹ notatarū vſq; ad
ꝯſūmatione toti⁹ aq̄:dede for=
titer colēt ⁊ vſui reſerua:q; mi
rā hz ꝓprietatē i iſto caſu. ¶Et
fere dici pōt q̄ i iſto oleo iacēt
oīa ſecreta oēſq; prerogatiue
q̄ neruorū medicamīa hre dñt:
q:(vt pz ꝯſiderāti igredictia)
hmōi oleū v̄tutē hz ſedatiuam
doloris attractiuā deſiccatiuā
cū abſterſiōe:qb⁹ olb⁹ in cura=
tione vulnerꝝ neruorꝝ idigem⁹.
Unum preterea ſemꝑ tibi ſit

choꝛdarūq; ⁊ ligamētoꝝ ligā-
tiū iūcturas magis periculoſa
ſunt bꝛachioꝝ ⁊ adiutoꝛij vul-
nerib⁹. Nā i anterioꝛi pte genu
trāſeūt nerui valde ſenſibiles
a cerebꝛo deſcēdētes ad quoꝝ
vulnus egritudines magne ꝓ-
pter cōicatiōē ⁊ paſſionē quā
hñt cū cerebꝛo ſolēt acciderꝰ:ve
lut doloꝛ:apā:ſpaſm⁹:febꝛis in
cēſa:pmixtioq; rōnis:a qb⁹ bñ-
Auic. ficio mediciali pauci ſanāt. Et
ꝓpē h̄ Aui.canone curationis
vlcerum vbi cōnumerat vlcera
generantia ſpaſmū. Inter cete
ra loca aptioꝛa ⁊ ꝓꝑtioꝛa ad
gñandū ſpaſmū. Inqt. Sūt vl-
cera doꝛſalia:qm ſunt i regiōe
nuche. ⁊ vlcera ēt q̄ accidūt i al
tioꝛi pte genu:qꝛ lacerti hm̄oi
loci ſunt plurimū neruoſi. ⁊ iō
res vcꝫ vulneratio eoꝝ lacerto
rū hoieꝫ ad ſpaſmū ⁊ feſtinam
moꝛtē plerunq; ꝑ ducit. Silr̄ qꝫ
dico itus ꝙ ſunt valde pericu-
loſa ⁊ extra:qꝛ ꝑ coxā trāſeunt
vene magne:ex icifiōe q̄rū ſan
guinis emoꝛoſagia accidet ſo
let nō parua. Pro curatiōe cu-
ius ad cap̄. de curatiōe fluxus
ſanguis recurras. ⁊ ē difficilli-
me reſtauratiōis. ¶ Et qꝛ p̄no-
minata loca ſuſtētacula ⁊ ðcli
uioꝛa toti⁹ coꝛpis ſunt:ad q̄ a
ſupioꝛib⁹ mēbꝛis de facili trāſ-
mittunt materie qb⁹ plerūq; p̄
dicta loca apant:⁊eā ob cāꝫ eo
rū vulnera ſunt piculoſioꝛa bꝛa
chioꝝ vulnerib⁹:ꝙ ita faciliori
mō nō accidit in vulnerib⁹ bꝛa
chioꝛū ⁊c. iuuat i hac curatiōe
ſummope vl̄neratū mēbꝛū ere-
ctū ⁊ extēſuꝫ ſituar cū q̄etudie
Nota. toti⁹ coꝛpis. In hoc eni ṽificat
dictū illud ꝓuerbiale dicēs la-
mão alpecto la gāba a lecto.

ligatura qꝫ trāſacto piclo apa
tis vulnere exiſtēte a genu īfra
ꝯdecēti faſcia a cauicula pedis
gradatim faſciādo vſq; ad ge-
nu ſummo pe iuuat. Nā ꝟt iqt
Guido de cauliaco. Egritudi- Guido de cauliaco.
nes tibiarū nihil hñt ꝓpꝛiū ab
alijs egritudinib⁹ toti⁹ coꝛpis
p̄ter ligaturā vcꝫ ad ꝓhibēduꝫ
ꝙ materia antecedēs ad pꝛedi
ctū locū vulneratū trāſire non
valeat. In curatiōe itaq; iſtoꝝ Cura.
vulnerū tot habent intētiones
quot in ſuperioꝛib⁹ capitulis
deſcripte fuerūt. ¶ Quātū ergo Prima et ſcða itētio.
ad pꝛimā ⁊ ſcðaꝫ intētionē ꝓut
ibidē plerūq; dictū fuit ꝓceden
dum eſt:quare ꝑ tua neceſſita
te ad p̄dicta capitula recurſuꝫ
habeas. Quātū ergo ad tertiā Tertia intentio
intentionem q̄ perficit admini
ſtratiōnē localiū:dico ꝙ ea q̄
dicta ſunt in doctrina capꝉoꝝ
antecedētiū:p̄ſertim.c.de vul-
nere adiutoꝛij colli ⁊ bꝛachioꝝ
accōmodate pñti.c.inſeri pñt:
quare alternatim videant. Cū
ḡ ad hāc locoꝝ plagā puenerꝫ
⁊ fuerit extra iūcturā:vcꝫ in lo
cis muſculoſis ⁊ carnoſis et in
coxa. Tūc ſi plaga fuerit ꝓfun
da ⁊ ſꝫ lōgitudinē facta ꝯdecē
ti ſutura ⁊ ꝓfunda:ꝓut ſepe et
ſepi⁹ dictū fuit:labia vulneris
adinuicē reducant. Simuliter
dico ſi fuerit ſm latitudinē mē
bꝛi p̄dicta plaga cāta in loco
decliuioꝛi oꝛificiū dimittendo
apertū cum tincta oleo roſato
calido et digeſtiuo madefacta
ſup vulnus puluerē future ꝯſer
uatiuū cū tereb. icoꝛpatuꝫ po-
nendo:deinde mūdificet locus
icarnetur ⁊ ſigillet(ꝓut plerū Vulnera tibiarū.
q; ſuperi⁹ dictū fuit.) ¶ Eodēq;
mō dico eē ꝓcedēdū in tibiarū

vulneribꝰ extra iũcturas cãtꝭ.
In circuitu ꝟo vſqꝫ ad ap̄atis
ſecuritatẽ ponẽdo defenſiuum
nr̄m magiſtrale more empl'i ſe
pe ⁊ ſepius ſup̱ius cõmemora=
tũ.¶Et ſi os coxe inciſuꝫ fuerit
totali inciſiõe aut ſm partẽꝫ
dico ꝙ curãdũ eſt:ꝓut dicet.c.
de fractura oſſis coxe cũ vulne
re.¶Eodẽqꝫ modo dico ſi oſſa
duorũ focilũ tibie fuerit īciſa.
In eorũ curatiõe tractari dn̄t
(ꝓut īfra dicet.c.de fractura ti
bie cũ vulnere.)¶Uerũ ſi conti=
gerit iſtorũ mẽbrorum iuncturas
vulnerari:tũc ſumma cũ diligẽ
tia ſolertiqꝫ ingenio duobꝰ va=
candũ eſt:vcꝫ ſedatiõi doloris
⁊ ꝓhibitioni ap̄atis.Nam vnũ
de melioribus(vt inq̄t Aui.) in
quibus intendimꝰ in curatiõe
vulnerũ:eſt vt ꝓhibeamus eorum
ap̄ationẽ.¶Premiſſis g̈ ⁊ obſer
uatis canonibus de flebotho=
mia vẽtris purgatione ⁊ dieta
de q̄bꝰ plenarie locuti ſumus
ſup̱ioribus capitulis celeberri
me ꝓhibet eorũ locorũ ap̄atio
adminiſtratione medicaminũ
Gale. dolorẽ ſedantiũ. Dolor em̄(vt
inquit Gale.)in iſtis vulneribꝰ
eſt ſicut vẽtoſa attrahẽs mate=
riã ad locũ quorum gr̄a exẽpli in
circuitu extra vulnꝰ more lini=
Lini= menti talis fuit ordinatio nr̄a.
mẽtũ. ℞.olei camomillini olei roſati
añ.℥.ij. pīguedinis galline. ʒ.
x.vermiũ terreſtrium lotorum
cum vino.℥.j.ß.croci.℈.j. pin=
guedinis vituli.℥.j.bulliãt oĩa
ſimꝉ parũ:deide addat cere al
be.℥.j.et iterũ parum bulliant
poſtmodũ colent:⁊ in circuitu
vulneris vcꝫ ꝑ totã iũcturã pre
dicto linimẽto liniet.¶In vul
nere ꝟo cũ ſedatiõe doloris et

aliquali attractiõe materieruꝫ
ad exteriorẽ partẽ accõmoda=
tiſſimũ eſt ponere ſequẽtẽ me= Oleũ.
dellã.℞.olei de tereb.olei ro.
onfancini añ.℥.ij.tereben.cla=
riſſime.ʒ.x.ꝟmiũ terreſtriũ.℥.
j.ß.maſti.ʒ.vj.gũmi elini.ʒ.iij.
armoniaci cũ vino diſſoluti.ʒ.j.
ß.croci.℈.j.floris ipiconis.M.
j.⁊ ß.cẽtau.maioris.M.j.olei d
ſemine lini.ʒ.vj.oĩa ſimꝉ bulliãt
parũ:deiñ colẽt canapacio ſpiſ
ſo:⁊ iterum ponãt ad ſolẽ ꝑ mẽſẽ.
Intꝰ ponẽdo parũ floris ipico
nis ipiusqꝫ de hebd.i hebdoma
dã ꝑmutãdo.Iſtud em̄ oleũ(vt
pꝫ ꝯſiderãti igredietia)miram
hꝫ ꝟtutẽ i oībꝰ neruorum vulneri
bus:ſicut ſũt iũcturarum vulnera
cũ ſedatiõe doloris attractiõe
domeſtica ⁊ ꝑua exiccatiõe q̄bꝰ
oībꝰ indigemꝰ in curatiõe vul=
nerũ iũcturarũ.¶Accõmodate
etiã ſuꝑ vulnere adminiſtrant in
p̄mis diebꝰ oĩa empl'a mitiga= empl'a.
tiua doloris in ſup̱ioribꝰ capi=
tulis annotata.¶Ualet īſuꝑ ad
eãdẽ intẽtionẽ fere oī tp̄e more
vnguẽti ſupra vlnꝰ īfraſcriptũ vnguẽtum.
cerotum admiſtratũ.℞.olei ca
mo.⁊ roſ.añ.℥.iij.ol.de ſe.lini.
℥.ij.ß.ol.amigd.dulciũ.℥.j.pin
gue.gal.ping.vituli añ.℥.ij.te=
reb.clare.℥.iiij.maſti.ʒ.x.ping.
caſtrati.℥.j.ß.ꝟmiũ terre.loto=
rũ cũ vino.℥.ij.ß.croci.℈.j.mu=
ſcil.altee li.ß.bul.oĩa ſimꝉ p̄ter
tere.vſqꝫ ad ꝯſum.muſcil. deiñ
colent cui colature addant li=
targ.aurei ⁊ argẽ.añ.℥.j.ß.mi=
nij.ʒ.x.⁊ iterũ bul.in p̄mis lẽto
igne baculo agitãdo:deiñ ip̄m
fortificãdo:iterum bul.dõec colo=
rẽ acq̄.nig.aut ſileꝫ nigro:deiñ
addat ter.p̄dicta.raſ.pi.ʒ.vj.pi
cis nau.ʒ.ß.diaq̄l.albi cũ gũ.ʒ.

iq̃.cū cera al.ſuffi.bulliāt iteꝝ
Ceroꝛ= paꝝ ⁊ fiat cerotū i bona forma
tū pro qđ baſilicū magr̄ale vnguētuꝫ
neruis nūcupaꝶ neruoꝝ vulnerū cura
vulne= tiuū.⸿Ulteri⁹ea q̄ dicēꝶ ca.đ cu
ratis. ratōe ſolutiōis ꝯtinuitatꝭ ner=
uoꝝ adyſū phtis capl̄i i hac cu
ratiōe accōmodate admiſtrāꝶ.
⸿Et ſic deo dāte cōpleta ⁊c.

Ca.xv ¶Ca.xv.De ſolutōe cōtinuita
tis neruoꝝ atq̃ choꝛdarum.

Uulne ra ner= uoꝝ et choꝛ= darū.
Eruoꝛū vulnera vt
in antiq̄s ⁊ moder=
nis repiꝶ ſcripturis
ꝑpꝶ vehemētiā ſen=
ſus eoꝛū ⁊ ꝯtinuita
tē quā hn̄t cum cerebꝛo:ſintho
mata mala magnaſq̃ egritudi
nes gn̄are ſolēt.Et niſi a ſoler=
ti medico optie curenꝶ ꝑ maio
ri ꝑte patiētē expedirēt ſunt ve
lut ſpaſm⁹:paliſis:doloꝛ vehe=
mēs:rigoꝛes:febꝛis itēſa:apa=
tiōes:ꝑmixtio rōnis:vigilie:ſi
tis:cibiq̃ abhomiatio.Et mul=
toties apanꝶ via đriuatōis mlꝶ
taꝝ materieꝝ neruoꝛū vulne=
ra.ꝙ tn̄ abſq̃ doloꝛe magno ad
ſpaſmū ꝑducēdo.ſ.abſq̃ añceſ
ſiōe leſiōis pꝛaue.i.doloꝛis ma
Aui. ximi.(vt iq̄t Aui.)¶Quāobꝛē
Aduer q̄dā iſtoꝝ vulnerū a re ꝯtūdēti
ſitates cāta ſunt velut baculo:lapide:
malleo:⁊ ſil'ib⁹ ꝯtuſionē ſeu at
tritionē cāntib⁹.Quedā ꝟo a
re icidēti cānꝶ velut enſe:cul=
tello:⁊ ſil'ib⁹ iſtr̄is aptis ad ici
dēdū.Quedā iſup ſūt a repūgē
ti cāta:velut acu:ſagitta:telo:
clauo:⁊ hmōi ꝑfoꝛatiōnē cānti
bus.⸿Hoꝝ āt vulneꝝ q̄ a re ici
dēti cānꝶ q̄dā ſunt ſm̄ lōgitu=
dinē mēbꝛi:⁊ q̄dā ſm̄ latitudi
nē ipi⁹ cū totali iciſiōe nerui:q̄
dā ꝟo tm̄mō cū medietate ici=
ſiōis ipſi⁹.⸿Que ꝟo ſꝫ lōgitu
dinē mēbꝛi accidūt ſalubꝛioꝛis
curatiōis ſunt euenietibus ſm̄
latitudinē.⸿Uerū q̄ ſunt cū in=
ciſiōe neruoꝝ ſm̄ partē deterio
ra ſunt q̄ꝫ q̄ cū inciſiōe neruoꝛū
totali euenīūt:qm̄(vt iq̄t Aui.) Aui.
villus ſan⁹ ſiue pars nerui ſa=
na lediꝶ a vicinitate inciſi.cān=
do doloꝛē vehemētē.intm̄ ꝙ ſe=
penūero dirigit nocumētū cere
bꝛo:paraliſim ⁊ ſpaſmū plerū=
q̃ cāndo ⁊ nōnulla accidētia ſu
peri⁹ annotata:q̄re neceſſariū
eſt aliqđ ad ꝓhibēdū aduētum
ſpaſmi(vt inq̄t Aui.)autoꝛita= Aui.
te Gale.c.de curatiōe vulneruꝫ Gale.
neruoꝝ pūctū ⁊ inciſuꝫ nō tota
li inciſiōe ipm̄ ſm̄ totū icidere
vt ei⁹ accidētia pꝛaua remoueā
tur.⸿Que aūt a cōtuſione cānꝶ
tardioꝛis ſunt curatiōis oībus
aliis ꝑnotatis vulneribus.Et
rō eſt:q2 eoꝛuꝫ maturatio digō
vel reſolutio nō niſi a lōgo tp̄e
efficiunꝶ.Qđ ſic nō fit inciſione
⁊ pūctura:q2 cū exiccātib⁹ ꝓce
dēdū eſt.In vulnere eñ neruo=
rū cū attritiōe digeſtiua medi=
camina neceſſaria ſunt vt noci
uū ſepeꝶ a iuuatiuo vcꝫ ꝙ pars
nerui ꝯtuſa a ſana ſepeꝶ.Que ꝟ
ſup a re pūgēti cānꝶ: deterioꝛa
ſunt oīb⁹ cauſatis a re icidēti.
⸿Uerū inter cetera vulnera tā
pūctura q̄ꝫ ab inciſiōe cōtuſiōe
q̃ cāta pūctura ceca oīb⁹ē dete Meſ.
rioꝛ.Et hoc atteſtaꝶ Meſue au Gale.
toꝛitate Gale.c.de ſpaſmo.In
q̄t pūcturā neruoꝛū vel choꝛda
rū ſequiꝶ ſpaſm⁹.Et ꝓpꝛie cum
nō reſpirat pūctura:efficiꝶ ei ve
nenoſuꝫ aq̄a i loco ⁊ venenoſuꝫ
q̄dē ꝓp ꝯtinuitatē rapiꝶ ad cere
bꝛū ⁊ facit epilēſiā aut ſpaſmū.
Putriduꝫ ꝟo aq̄a aliqđ in loco
puncture gn̄aꝶ q̄ꝓpter vt ꝑdi

cta accñtia nõ eueniãt p̃fat⁹ vir pũcturã ipam ſcidi ⁊ apiri pci pit: deiñ attractiuũ ſubtiliſſ'e ⁊ d omeſtice exiccatõis admiſtra ri: attractiui cui⁹ cũ ad ei⁹ curã puenero plẽiorẽ notitiã tibi de ſcribã. Cõcluſiue dõm ẽ ꝙ oĩa vulnera ꝑ ſpatiũ q̃tuor digito rũ vicina euenientia ad vnãquã ꝙ toti⁹ corpis iũcturã ſũt val de piculoſa: ⁊ nõ ſine mortis pi culo iudicãt.

Nota. ¶Chorde eñ ner uoſe ſup iũcturas a carne ſunt denudate: quoꝝ pũctura vl' ici ſio.ſ.ipſoꝝ neruoꝝ ⁊ chordarũ iterdũ ſpaſmi eſt gñatiua: ⁊ nõ nũꝙ mortis iductiua: teſtẽ ad ducẽdo Gal. medicorũ lucernã tertio tegni: ⁊ quarto terapẽti

Aui. Et qꝛ neruis (vt inq̃t Aui. c. de anato. neruoꝝ.) eſt mẽbrũ ſim plex ⁊ organũ p̃cioſiſſimũ a na tura ꝑcreatũ mediãte cerebro ⁊ nucha ei⁹ vicaria ad tribuẽ dũ ſenſuz ⁊ motũ ceterꝫ ꝑticulꝫ toti⁹ corpis. Jõ cũ ad ei⁹ ſubaz ſiue corp⁹ ſolutio ꝯtinuitatꝫ ꝑ uenerit cuiuſcũꝙ nature ſeu cõ ditiõis exiſtat acuto igenio et magna cũ diligẽtia hmõi vul neri vacãdũ ẽ.

Cura. ¶In curatiõe h̃ iſtoꝝ vulneꝝ: vt ad ꝑpoſitũ nr̃z redeam⁹. Dico ꝙ q̃tuor itẽtio

Inten tiones nes ſũt neceſſarie. P̃ia ꝑ ordi natiõe vite ⁊ ſui regiminis eſt. Scd'a l eṽone corpis ꝯſiſtit. Ter tia i ꝓhibitiõe ⁊ remotiõe mul torũ accñtiũ ipfectã curationẽ cauſantiũ. Quarta ⁊ vltia ꝯple tur admiſtratiõe diuerſoꝝ lo caliũ ſꝫ ꝙ diuerſa gñia vulnera tionũ ⁊ diuerſa accñtia neruis

Prima intẽtio ꝯtigere pñt. ¶Quãtũ ad p̃mã i tẽtionẽ q̃ circa comeſtionẽ ⁊ po tũ vergit: dico ꝙ vtiliſſimũ ẽ in p̃mis dieb⁹ egrotãtẽ dieta te nuiſſia guberuare. Inq̃t enim Auicẽ.

Aui. dieta vulneꝝ neruoꝝ a p̃n cipio vſꝙ ad ſecuritatẽ ſpatis dꝫ eẽ tẽuiſſima: qꝛ (vt ſup⁹ dcm̃ fuit) talia ⁊ tot accñtia maiora q̃ pñt accider̃ iſtis vulneribus q̃ morbũ faciũt pacutũ. Et iõ ta lib⁹ vulnerib⁹ ꝯpetit dieta ſub tiliſſima q̃ ẽ paꝝ dare vl' fere ni hil: vt hr̃ p̃mo regimis acutoꝝ. ⁊ aphoriſmoꝝ p̃mo. Satꝫ eſt h̃ tpe p̃dicto egrotãtẽ cõeder̃ pa natellã aut fariolã cũ zuccaro amigdalatã ⁊ ꝑ potu aquã or deaceã vl' aquã ſimpl'r dcoctã biber̃ cũ zuccaro fino vel iuleb violato. Trãſacto piclo ſpatꝫ loco exñte idoloroſo ⁊ abſꝙ i flãmatiõe ad ãpliorẽ vitã eger trãſire ꝑt. Carnes h̃ pulloꝝ in eodẽ tpe vtil'r ꝯcedũt. In bro dio iſup eaꝝ panatella: grue: ri ſũ ⁊ fariola fercl'a ad ꝑpoſitũ faciũt ꝑ potu ẽt vinũ odoriferꝝ optie liphatũ accõmodate ꝯce dit: qꝛ vita iſta eodẽ tpe egrotã ti ꝯceſſa facit ad bonã neruoꝝ icarnationẽ: deiñ ſucceſſiue vitã igroſſãdo proceder̃ dꝫ vt arbi trio ſuo viuat. ¶Scd'a q̃dẽ itẽ tio q̃ ẽ corp⁹ euacuare ꝯplet ad miſtratiõe purgatõis ſꝫ corpis neceſſitatẽ. Et d hac purgatiõe plenarie locuti ſum⁹ ca. d cura flegmõis. ⁊ liq̃de caplo ꝑprio d purgatiõe. i li. ix: q̃re ꝑ tuane ceſſitate illuc potes hr̃e recur ſuz. ¶Cõplet iſup admiſtratõe flõmie diuerſiue ꝟtute ⁊ etate ꝯſentiẽte. Diuerſiões qꝫ ꝑ frica tiões a ꝯ̃ua pte ⁊ vẽtoſatiões facte ſũmope ꝯferũt: qꝛ locũ me diũ tenẽt flõmie. Sil'r etiã ene mate vẽtrẽ largũ tenere vtiliſſi mũ ẽ. Ad eãdẽ itẽtionẽ i p̃mis dieb⁹ vulnere exñte i ꝑtib⁹ ſu

Scd'a i tentio.

perſoribus:vcꝫ ab vmbilico ſu
pra ſubmergere tibias i aq̄ de
coctiõis rerũ anodinarũ mirũ
i modũ iuuat. Eodẽq; mõ vꝫ ſi
vuln⁹ fuerit ab vmbilico infra
brachia eadẽ decoctiõe calida
ſubmergere. De cui⁹ ꝺcoctiõis
cõpõne cap̄. ꝺ ſquinãtia doctri
nã tradidi:q̄re ad illud recur=
ras. Iſtꝺ ei ĩgeniũ diuertit ma
teriã a loco vl̄neꝛ ꝫ domeſtica di
tertia ītẽtio. uerſiõe. ¶ Tertia p̄terea intẽ=
tio q̄ ꝯſiſtit in ꝓhibitõe accidẽ
Accidẽtia in vulneribus neruorum. tiũ ⁊ eoꝝ remotõe ſic ꝯplet. In
p̄mis ſciẽdũ ẽ ꝙ prõptioꝛia acci
dẽtia q̄ p̄hꝛ ſolẽt accidere ner
uoꝛũ vulne. ſunt tria vcꝫ doloꝛ
vehemẽs:ſpaſmi⁹:⁊ pmixtio rõ
nis:q̄ cũ accidũt mala alia acci
dẽtia ꝯcomitãt ea:velut febꝛis
valida:ſitꝫ:atq; ericcatio ligue
⁊ nõnulla alia accñtia i p̄ncipio
cap̄. annotata. ¶ Ut ꝫ predicta
ab iſtis vulnerib⁹ elõgẽt:vuln⁹
a p̄ncipio medicamib⁹ doloreꝫ
ſedãtib⁹ putrefactionẽq; ꝓhi=
bẽtib⁹ cũ domeſtica attractiõe
medicãdũ ẽ:ꝓut i q̄rta ītentõe
ample dicet. ¶ Ulteri⁹ ſi vuln⁹
fuerit ab vmbilico ſupꝛa: tunc
vnctio ex ol. camo. ane. ⁊ ping.
gal. ꝯfecta i ſubaſſellis ⁊ ꝑ totã
colli ceruicem neceſſaria eſt.
¶ Silr̄q; mõ nuchã ſeu totã ſpi
nã illinire vna cũ inguini vul=
nere i locis baſſioꝛib⁹ exiſtẽte.
¶ Eadẽ vnctiõe ad futuri ſpaſ=
mi ꝓhibitionẽ vtiliſſimum eſt.
¶ In p̄mis etiã dieb⁹ cauẽdũ ẽ
ꝙ mẽbꝛuꝫ vulneratũ a frigoꝛe
nõ ledat:q: neruis no. ꝯtrariatur.
Hypo. Inq̄t ei Hyp. Frigidũ moꝛdẽs
cutẽ īducit doloꝛẽ ſine ſanie ⁊ fa
Quarta intẽtio. cit rigoꝛes ⁊ ſpaſmũ cauſãdo.
¶ Quarta deniq; intẽtio q̄ com
plet admĩſtratiõe diuerſoꝛũ lo

caliũ ſic ꝯplet. ¶ In p̄mis ſi vul
nus fuerit a re īcidẽti cãtũ ⁊ ſꝫ
lõgitudinẽ mẽbꝛi ⁊ detectionẽ
nerui ſtatim vacãdũ ẽ vt carne
coopiat:⁊ hoc celeberrime effi
cit ꝑ ſuturã ꝑtiũ ſolu. Deĩn. me
dicami. ericcãtib⁹ domeſtice
ericca. ꝓcedẽdũ ẽ. Sup ſutura
q̄ꝫ ponẽdo puluerẽ ſuture ꝯſer
uatiuũ. In loco tñ decliuioꝛi ſp
offĩn dimittẽdo. Et foꝛtaſſe i p̄i
mis dieb⁹ i eodẽ oꝛificio vtiliſſi
mũ erit ꝓcedere cũ ticta digeſti
uo ꝺ tereben. vitellis ouoꝝ pa
rũq; croci ꝯfecto illinita. Eodẽ
q; mõ ꝓcedẽdũ ẽ cũ īfraſcripto
baſilico vnguento magiſtrali. vnguẽtũ magiſtrale.
Oleum etiam magiſtrale infra
oꝛdinatũ cũ de localib⁹ tracta
bit poſt diẽ q̄rtã int⁹ cũ tincta
poſitũ ꝑ oꝛificiũ vulneris ſũme
ad ꝓpoſitũ facit. Et not. ꝙ iſtꝺ
oleũ p̄t admĩſtrari ẽt a p̄ncipio
cũ ticta loco digeſtiui vſq; ad ſe
curitatẽ ap̄atꝫ. Deĩn ꝓ ſua mũ=
dificatõe icarnatõe ⁊ ſigillatio
ne ꝓcedẽdũ ẽ (ꝓut īfra patebit)
¶ Si aũt vuln⁹ ſꝫm latitudineꝫ
fuerit cãtũ cũ totali nerui inci=
ſione:ſtati ſutura ꝓfunda i ꝑte
tĩnniõ carnoſa vuln⁹ ſuẽdũ ẽ ꝓ
funde dico vt ps nerui īciſi cuꝫ
altera ꝑte meli⁹ vniat: q̄ꝓpꝫ
⁊ ſi de hac ſutura varie reperiã
tur opiniões apꝺ modernos do
ctoꝛes. ¶ Multi eñ eoꝝ tenent
neruũ īciſuꝫ īciſiõe totali ꝓ ei⁹ opiniones de ſutura neruorum.
reſtauratiõe eẽ ſuẽdũ. ¶ Multi
ꝯo dicũt qꝺ nullo pacto ꝺbeat
ſui. ¶ Ueritatẽ tñ ſemꝑ iapiẽdo
⁊ i lucẽ ꝓducẽdo dico ꝙ falſo ⁊
male hi q̄ iubẽt neruum ſuere
textũ Aui. ītellexerũt. ſup quo Auicẽ.
oẽs ſuũ faciũt fũdamẽtũ de hac Dinus
ſutura. Secus tꝫ dinus floꝛen= floꝛẽtinus.
tinus vir magne autoꝛitatis

Pe tr⁹ de arzi lata. in arte chirurgar doctoꝛ pitiſſi mus. ⁊ petr⁹ de arzilata q̄ hāc diſputādo materiā rōnib⁹ ⁊ ar gumētis efficaciſſimꝫ. Dñi opi nionē q̄ fuit vt nullo mō neru⁹

Ugo de luca. ſuat: optie ſuſtinuit. Eādē etiā opinionē tꝫ do. Ugo de luca: vt refert theodoric⁹ c. d̄ curōe ner uoꝝ vulneꝝ. ¶ Et lꝫ hincide ab vtraqꝫ pte mixta argumēta mul teqꝫ efficaces rōnes i mediū ad duci poſſint: veritas tñ ē ꝙ ner uus nullo mō ſuaꝶ. ¶ Et quāqꝫ iſti tales q̄ inferūt neruū ſuere: ſuū (vt ſupius dixim⁹.) funda‑

Auicē. mētū faciūt ſup ſnīam Aui. tñ hmōi ſnīa nō ē intelligenda (vt

Auicē. ꝟba ſonāt) q̄ q̄dē ſnīa nō ē Aui.

Raſis ſꝫ ē Raſis libro cōtinētis d̄ ner uoꝝ vulnere. Dicit eñ p̄fatus vir. Et ſi neru⁹ diſrūpaꝶ ſm̄ lati tudinē: tunc neceſſariū eſt ipm̄ ſuere caute tñ ne neruū pūgas: pūctura ei nerui ſpaſmū cauſa re pōt. Et ſi vuln⁹ nō ſuiꝶ ꝓfun de parsneruı cū altera pte bōa cōglutinatiōe ꝯglutinatur.

Raſis hec eſt Raſis ſnīa q̄ oclata fide demōſtrat neruū nō eē ſuēduꝫ.

Auicē. Aui. tñ eādē aſſerit ſnīaꝫ: lꝫ ali quātulū magꝭ obſcurā: ꝟba cu ius ſunt hec. Et ſi neru⁹ diſrūpa tur ſꝫ latitudinē: neceſſariū eſt ſuere ipm̄. Et ſi nō ſuiꝶ: nō con glutinaꝶ. Iſti ei itellexerūt ipꝫ neruū cū carne nō ptē carnoſaꝫ tm̄: vt verba text⁹ Aui. ſonant.

Auicē. ¶ Celebrata ptiū ſutura int⁹im ponaꝶ ticta i loco d̄cliuioꝛi v ul neratiōis leuiꝶ ⁊ ſupficialr̄ ma defacta ſeu ibibita cuꝫ ifraſcri pto oleo ꝯſeruādo ſuturā ptiū cū puluere ſuture cōſeruatiuo. Deſup ꝟo ponēdo vnguētū ma gr̄ale baſilicū iſeri⁹ deſcriptiōe nr̄a oꝛdinādūꝫ: de q̄b⁹. vꝫ oleo ⁊ vnguētū cū ad oꝛdīatōeꝫ loca liū puenero tibi plenioꝛē noti‑

Nota. tiā dabo. ¶ Et qꝛ oleū nō ē ap‑ plicandū in vulnerib⁹ neruoꝛū niſi apꝺ maximā neceſſitatē ſe‑ dādi doloꝛē: hoc intelligēdū ē de oleo ſimplr̄ ⁊ nō de magr̄ali oleo: qꝛ oleū cū alijs ſimplicib⁹ interpoſitū duob⁹ notabilr̄ ſer uit. P̄ʼo qꝛ facit medicinas ma gis curſibiles ⁊ magis ſedati‑ uas doloꝛꝭ. Scd̄o qꝛ exȳnoꝛda

Nota. citatē cōtundit ⁊ minuit. ¶ No tādū eſt tñ circa admiſtrationē medicinaꝝ neruoſoꝛū vl̄nerū i p̄mis dieb⁹ ꝙ nō ſint multū cō glutinātes ⁊ feſtinā carnē i vul nerib⁹ ꝓducentes: qꝛ (vt inquit

Aliabas. Aliahas) nō opꝫ carnē ſup ner‑ uis inducere vulneratis: dōnec ab apāte calido eoꝝ tuti fueri mus. hmōi q̄dē opinōis inueni

Auicē. mus Auic. fuiſſe canone cura‑ tiōis vulnerū neruoꝝ dicētem. Et ſi q̄n q̄dē i neruis acciderit vulnera opꝫ vt nō ꝓperes in p̄‑ mis dieb⁹ vulneꝝ icarnationē: imo ſit tota itētio tua i ſedādo doloꝛē ⁊ i ꝓhibēdo apatioeꝫ. ⁊ hoc euapoꝛādo materiā pan nis ⁊ oleis calidis. ſ. actualr̄ et cōpt̄onalr̄: velut eſt oleū camo. anetiuū roſ. cōpletuꝫ: ⁊ cū adi‑ pib⁹ iteꝝ: ⁊ iterdūꝫ ēt cū olō iro ſato onfancino: qꝛ viget in eo

Nota. virt⁹ loci cōfoꝛtatiua. ¶ Et no. ꝙ p iſtū cerotū admiſtratio i p̄n cipio talis vulneris particula‑ ritatis foꝛtis repcuſſionis non ſine ſuſpitiōe vr̄. Male ꝗ agunt hi chirurgi q̄ foꝛtioꝛibus medi caminib⁹ apocruſticis ſeu rep‑ cuſſiuis in circuitu hmōi vulne ris ꝓcedunt. Et hoc gratia ꝓhi bēdi ei⁹ apatiōnē: qꝛ iſta medi camina repcuſſiua foꝛtioꝛa cō‑

uenirēt in iſto vulnere ſicut i ce
teris vulneribꝰ ꝯuenire videntꝛ
vbi dt. Et hoc euaporādo mām
dixiſſet: ⁊ hoc repcutiēdo. Paꝝ
infra hmōi ſnīe ad verificādū
pdicta medicamīa repcuſſiuap
terꝙ oleū roſatū onſā. iſtis vul
neribꝰ nō cōuenire hanc aſſerit
ſnīam. Dicit em̄ ⁊ illō qō magꝫ
rectū eſt in q̄cūꝙ neruoꝝ vulne
re ⁊ in quocūꝙ tpe eſt vt deſup
applicetꝛ medicamen metizele
ni. i. lana ſuccida. cuiꝰ offm̄ nō ē
materiā ad locū venientē repel-
lere: ſꝫ ipā vaporare. Silr̄ ēt p
doloris ſedatiōe ⁊ phibitione
apatis accōmodate i iſtis vul-
neribꝰ adminiſtrantꝛ emplra're,
ſolutiua cū aliq̄li mollificatōe.
Et h̄ cōueniūt vulnere exiſtēte
amplo: ⁊ in q̄ timetꝛ de retētiōe
alicuiꝰ ſanioſitatis. Ideo dicit
Auic. vbi ordinauit emplm̄ de
Auicē. farinis cū lixiuio ⁊ ſirupo aceto
ſo in neruoꝝ pūctura. Dicit. Et
qn̄ꝙ eſt neceſſariū adminiſtrare
vcꝫ illō medicamē qō eſt leuius
eo. ſ. medicamē rſolutiuū cū ali
q̄li mollificatiōe in manifeſta fi
xura rōnibꝰ añdictis. ¶ In pun
ctura ṽo cū emplris exiccātibꝰ ⁊
reſoluētibꝰ hūiditatē exñtē i p
fundo pcedēdū ē: ⁊ hoc vt rōne
doloris reumatizatiōis hūidi-
tatis extranee ſup pticula ner
uoſa ſpaſmum minime pdicta
hūiditas cāre valeat. Iſta eniꝫ
emplra cōueniūt añ aductū iſto
rū accidētiū ⁊ poſt aductū eoꝝ.
Prio q̄dē añ aductū eoꝝ conue
niūt in manifeſta fixura. Pro-
pterea qꝛ hūores ad exteriorēꝫ
ptē exhalādo euaporāt: dolorē
mitigādo. Silr̄ q̄ꝫ poſt aductū
eoꝝ cōueniūt: qꝛ dolorē mitigā
do mām ſup neruo retentā ad
exitū pparāt. ¶ In pūctura ṽo
maior exiccatio ꝯuenit añ aduē Nota.
tū iſtoꝝ accñtiū ꝙ poſt aductū de pun
eoꝝ. In pncipio em̄ ꝯuenit me- ctura
dicia exiccatiua valde: vt hūidi nerui.
tates ſup pūctura nō aggregētꝛ
a q̄bꝰ ſpaſmꝰ ſolet gñari. ¶ Ueꝝ
poſtꝙ pdcā pūctura apata fue Nota.
rit ⁊ dolor fuerit vehemēs: tūc
exiccatiua medicia nō ē exhibē
da: qꝛ facit ad retētionē ſaniei:
⁊ dolor i iſto caſu pp retētionē
ipſiꝰ cāri vr̄. Iō medicamia re-
ſolutiua cū aliq̄li mollificatōe
⁊ domeſtica attractiōe i iſto ca
ſu vtiliſſima ſūt. Mollitiua ṽo
⁊ maturatiua eēnt valde noci
ua teſtē adducēdo Aui. auctāte Aui.
Gal. dicentē. Accidit cuidā hoī Gale.
pūctura cū ferro minuti capitꝫ
dirupta fuit cutꝫ ⁊ ꝯtinuata fuit
q̄buſdā neruis ipā pūctura ma
nus eiꝰ. quāobrē q̄dā medicꝰ ſto
lidꝰ in pncipio poſuit medica-
mē ſup ipāꝫ pūcturā ꝙ iā exptū
erat p icarnatiōe magnoꝝ vlne
rū q̄re apatꝰ fuit locꝰ. ⁊ iteꝝ ce
cidit in ſcōm errorē applicādo
mollitiuū medicamē ⁊ matura
tiuū qō ꝯſtat ex far. trit. cū aq̄ ⁊
ol̄. q̄re putrefctā fuit manꝰ eiꝰ:
⁊ ltra ſeptiūꝫ vitā cū morte ꝯmu
tauit: qꝛ pp putrefactōēꝫ ſupue
nit ei ſpaſmꝰ: q̄re ſi pdicta pū. ⁊
orificiū eiꝰ aptū fuiſſꝫ: ⁊ medici
na reſolutiua dſiccatiua cū ali
q̄li attractiōe ⁊ ſubtili ſuba ad
miſtrata fuiſſet forſan mortem
euitaſſꝫ. ¶ Ueniēdo delceps ad
ordiationē medicinaꝝ iſtis vul
neribꝰ ꝯueniētiū vtiliſſimū eſt
ſub breui epilogo nāſ ⁊ ppꝛieta
tes eoꝝ ꝯmemorare. Medicina Nota.
etem (vt iq̄t Aui.) vl̄neꝝ neruo Auicē.
rū ē illa q̄ recipitꝛ ſubtiliū ptiū eq̄ ſenten
lis caliditatis domeſtice attra tiam.

ctiõis ⁊ nõ cũ ſtipticitate olno:
caue a ſtiptico medicamĩe ꝑſer
tiꝫ ĩ ꝓncipio rei: lꝫ aliqñ ſtiptici
tas ĩ medicamib⁹ neruoꝝ poſſit
tolerari ⁊ caliditas vehemẽs (vt
Auicē. inq̄t Auic.) exẽpl'ꝫ dãdo ꝺ ereuſto
⁊ tutina ĩ q̄b⁹ viget abſterſio cũ
ſtipticitate. Siĺr q̄ꝫ iubet iter=
dũ acetũ miſceri cũ medicamib⁹
neruoꝝ vt ꝟtus medicinaꝝ ad
ſubãꝫ nerui valeat penetrare.
Pro= Uoluit ſilr ꝑfat⁹ vir cũ medica
prieta= minib⁹ vl'nerũ neruoꝝ neceſſa=
tes me riuꝫ eẽ ſimplicia iterpõere cali
dicine ditatꝫ igẽtis velut euforbiũ et
vulne= furfur: vt eoꝝ ꝟt⁹ ad ꝓfũditatẽ
rũ ner= pũc. valeat deſcẽdere. Ergo nõ
uoꝝ. ẽ incõueniẽs trãſactꝫ ꝓmis die
bus medicamĩa iſtoꝝ vl'neꝝ ali
q̄ ſtipticitate pticipar̄. Et q̄z (vt
ſupi⁹ dcm̄ fuit. dolor vehemẽs
ſpaſm⁹ ⁊ apa ſunt de accñtib⁹ q̄
ſolẽt neruoꝝ vulnera ꝯcomita
ri: hĩc ẽ ꝙ eoꝝ medicamĩa dñt
hẽre ꝓꝓetates ꝓnoiatas: vcꝫ ꝓ
prietatẽ calefaciẽdi dõeſtice: et
hoc rõne ſedatiõis doloꝝ q̄ ĩn
iſtis vl'nerib⁹ accidere ſolꝫ. De
bet ĩſup eẽ exiccatiua exiccatõe
vehemẽti nõ ꝑpt̃ h̄ dico ꝙ ſint
tãte exiccatiõis vt habeãt dolo
rẽ cãre) ⁊ hoc rõe ꝓhibitõis pu
trefactiõis nerui ⁊ deſiccatiõis
hũiditatꝫ eẽ nec ſup pticula ner
uoſa deducte: q̄ niſi exiccaret̃ ⁊
extheret̃ ſpaſmũ poſſet cãre. ner
ui eĩ ꝺ facili putrefactionẽ ſu=
ſcipiũt: cuꝫ ab hũiditate ⁊ frigi
ditate ſint creati. Dꝫ q̄ꝫ medici
na ꝑdcã eẽ ſubtiliatiua ſiue liq̄
dã vt ſtatĩ ei⁹ ꝟt⁹ ad nerui leſio
nẽ penetrare valeat. Dꝫ deniq̄
eẽ attractiua attractiõe dõeſti
ca vt materiã int⁹ retẽtã ad ex
teriorẽ ptẽ attrahat dolorẽ mi=
nime cauſando. Et ſic medicia
dotata ꝟtutib⁹ ⁊ ꝓrogatiuis ꝑ
noiatis vna cũ aliĩs igenĩs ſu=
pius habitꝫ ⁊ ſeri⁹ dicẽdis erit
ſufficiẽs neruoꝝ vl'nera ab ac=
cñtib⁹ añdictꝫ defendere. Quã
obrẽ amice mi vt q̄re itẽtiõi fi=
nis iponat̃: vtiliſſimũ ẽ ad ordi
natiõeꝫ localiũ deſcẽdere. ¶ In vnguẽ
ꝓmis ordiabim⁹ vnguẽtuꝫ ma= tuꝫ ma
gr̃ale baſilicũ valde vtile oĩb⁹ gr̃ale.
neruoꝝ vulnerib⁹ fere oĩb⁹ ĩ tẽ
porib⁹ ꝟtutẽ hꝫ deſiccatiuã cũ
calefactiõe. dolorẽ vulneꝝ ner=
uoꝝ mirabilr̃ mitigãdo. Cui⁹
talis fuit ordĩatio nr̃a. ℞. olei
camo. olei ro. ꝯpleti añ. ℥. ĩĩ. olĩ
maſti. ol'. de terebẽ. olei de ſe. li
ni. añ. ℥. j. ß. tereb. clariſſime. ℥.
iiij. ſepi vituli caſtrati hirci. añ.
℥. ĩĩ. ß. roriſm. betõice caude eq̄
ne centauree maioris añ. M. j.
ꝟmiũ terreſtriũ lotoꝝ cũ vio. ℥.
iĩ. rubee tictoꝝ aliquãtulũ ꝯtu
ſe. ʒ. x. ĩpericõis folioꝝ ⁊ ſeis ei⁹
añ. M. j. maſti. gũmielimi. ana.
ʒ. x. picis naualis reſine pini re
cẽtis añ. ℥. j. ß. ſerapini galbani
aroma. añ. ʒ. iĩj. Iſtis vltimis tri Nota.
bus ĩ aceto diſſolutis deiñ cum
ciato vno vini odorif. aliquãtu
lũ cõtũdẽdis adinuicẽ miſceã=
tur ſil' p diẽ naturalẽ ꝑmittẽdo
poſtmodũ bulliãt ad igñẽ vſq̄
ad ꝯſum. vini. deiñ fortiř expri=
mant̃ canapacio ſpiſſo cui expſ
ſiõi addant̃ litargirĩj aurei ⁊ ar
gẽtei añ. ℥. ĩĩ. ⁊ ß. minĩj. ℥. ĩĩ. ⁊ ite
rũ bulliãt in ꝓmis lẽto igne ba
culo agitãdo: igñẽ deĩn deuigo
rãdo bulliãt donec acq̄rat colo
rẽ nigrũ: aut ſimilẽ nigro: quo
facto cuꝫ cera noua ſufficienti
fiat vnguentum in bona forma
q̄ in iſtis vulneribus mirabilẽ
habet prerogatiuam. ¶ Ad cã vnguẽ
dem intentionẽ valet vnguẽtũ tum.

ſub iſta forma ordinatū. ℞. vn=
guēti aſ̄ſcripti. ℥. iiij. pigueidi
nis galline piguedis vituli aſ̄.
℥. ſ. aromatici diſſoluti l aceto
℥. ß. ſerapini. ʒ. ij. diaqlōis albi
℥. ij. ß. miſcea ad ignē oia liq̄facie
Nota. do bulliēt parūper. ¶ In vulne
re vo (qz iſta vnguēta admiſtrā
tur ex vulnꝰ ſiue deſup) valet mi
Oleuz ſinglare aduerſus vulnera neruoꝝ. rabil̄r infraſcriptū oleū magra
le cū doloris ſedatiōe exiccatio
ne ꝛ domeſtica attractiōe ꝛ vo
cabit̄ oleū de pforata. ℞. tereb.
clariſſime. ℥. ij. olei de tereb. ʒ.
vi. olei roſ̄. odoriferi cōpleti ſi
ue ex oliuis maturis ꝯfecti. ℥.
ij. vmiū terreſtriū lotoꝝ cū vio.
℥. ſ. ß. rubec tictoꝝ. ʒ. iiij. ſemis
ipericonis. M. ſ. roriſma. cētau
ree maioris millefolij aſ̄. M. ß.
oia adinuicē piſtent̄ p̄ter lūbri
cos: deinde bulliāt cū modico
vini odoriferi ꝛ paꝝ aq̄ ordea=
cee vſqꝫ ad vini ꝛ aque conſum
mationē deīde colent̄ ꝛ addat̄
paꝝ ſemis ſiue floris ipicōis ꝛ
p mēſem vcꝫ maij ponat̄ ad ſolē
permutando ſemen de hebdo=
mada in hebdomadā. Iſtō eñ
oleū in iſtis vulneribꝰ ɣtutē hꝫ
mirabilē ꝛ iter ceteras ɣtutes
mirabil̄r dolorē ſedat. Et ſi do
lor fuerit vehemēs oleuz de vi=
tellis ouorū accōmodatiſſime
admiſtratur. Ad eandē inten=
Emplꝫ tionē pro ſedatione doloris in
gentis ꝛ ſpaſmi phibitione va
letempl̄m de medulla panis cū
lacte vaccino confectū cū oleo
roſ̄. camomil. vitelliſqꝫ ouorū
parūqꝫ croci. Iſtud enim empla
ſtruꝫ mirabil̄r dolorē ſedat ma
teriam ad exitum preparando
Aliud ¶ Item. ℞. radicuꝫ altee lib. ſ.
ordei mundi lentiū fabarū aſ̄.
M. ſ. oibus decoctis, cū lixiuio

barbitōſoris inciſis ꝛ piſtatis
cribellatis ad ignē cuꝫ oleo ca
mo. roſat. atqꝫ anetino ceraqꝫ
alba ſufficiēti: ꝛ cuꝫ p̄dicta cri
bratura fiat forma q̄ ſit inter em
pl̄m et cerotū: addēdo terebē.
clariſſime. ℥. iij. croci. ʒ. ij. Iſtud Emplꝫ
eñ emplꝫ ſiue cerotū mirabil̄r
dolorem ſedat materiaꝫ humo
ralē reſolue: do. Digeſtāqꝫ ad
exitū ſubtili attractiōe p̄parā=
do. ¶ Et nota ꝙ eſt mirabile in Nota.
quacunqꝫ ſedatiōe doloris tā a
pūctura q̄ꝫ lciſiōe cauſati. ¶ Itē Aliud
ad eandē intētionē vꝫ emplꝫ in
fraſcriptū ſecuta ḡnatione ſa=
nioſitatis in neruī pūctu. ℞. fa
rine fabarū lib. ſ. furfuris bene
triturati. M. ij. camo. melliloti
aſ̄. M. ſ. oibus optime tritura=
tis ad ignē cū ſapa ſufficienti ꝛ
trituratiōe p̄dicta fiat empl̄m
ſolidū addēdo olei. camomilli
ni aneti. roſa. cū ebullitiōe ver
miū terreſtriū aſ̄. ℥. ſ. ß. cum ce=
ra alba ſufficienti fiat mixtura
ad modum empl̄i anteſcripti q̄
mixtura vna cū p̄dicto empl̄o ī
olbus vulneribus neruoꝝ p ſe
datiōe doloris ꝛ oibus in tpibꝰ
accōmodate admiſtratur. ¶ Itē
empl̄m qō ꝯuenit in principio Emplꝫ
pūcture ab Aui. cōmemoratuꝫ Auicē.
pl̄imum iuuatiuū ſecuta putre
factiōe in quocūqꝫ neruoꝝ vul=
nere: cuius talis eſt ordinatio.
℞. farine faba. farine orobi fa=
ri. or. aſ̄. li. ß. cū ſirupo acetoſo
ꝛ paruꝫ lixiuij fiat empl̄m ſoli=
dū. ¶ Tñ in iſto caſu iuenimus Aliud
emplaſtrum infraſcriptum me
liorē habere efficaciā cuꝫ ſeda
tiōe doloris ordinatiōe noſtra
cuius talis eſt forma. ℞. farine
ordei: farine faba. farine lentiū
aſ̄. lib. ß. furf. bñ tritu. M. ſ. ß. cū

ſapa ſufficiēti ad ignē fiat ēplr̄z
ſoliduz ⁊ ſup mēbrū more vtaꝛ̄
ēpli:q2 mirabilis ē opationis.
Deniqꝫ ſup admiſtratione oīm
localiū ꝯſiderādū ē ꝯſideratōe
pfecta ne medicia⁊ maxie itra
vulnus īponēda ī calefactione
vltra modū excedat vel calefa
ctio neceſſaria minuaꝛ̄:ſilr̄ ab=
ſterſio ⁊ exiccatio ipſi⁹.Nā ſivi
deris medicinā vltra neceſſita
tē calefacere:qđ de facili p cali
ditatē ⁊ rubedinē loci cogno=
ſciꝛ̄:tūc mēbrū infrigidādū ē i=
frigidatiōe domeſtica donec ſu
pfluū caliditatis remoueatur.
¶Et ſi vuln⁹ indigeat lotione
fac vt p̄cepit Gal.Et eſt vt ī. pri
mis ſanies abſtergaꝛ̄ cū coto=
ne vel cū pāno:deiñ cū ſapa:ca
uēdo ſp ꝙ lt⁹ nec mollitiua:nec
mordicatina:nec putrefactiua
applicēꝛ̄.¶Opz īſup te ſubtilr̄
intueri vtrū neru⁹. ſit diſcoopt⁹
⁊ vuln⁹ valde amplū:aut non.
¶Qđ ſi diſcoopert⁹ fuerit:non
patiꝛ̄ medicamē vehemētis ca
liditatis:ſicut ē ſulphur eufor=
biū ⁊ ſilia.Sz poti⁹ p̄dictū vul
Auicē. nus idiget maiori ſedatiōe do
loris (inqt em̄ Aui.) Sicut ner=
uus diſcoopt⁹ ē dignior ceterꝫ
vt fiat alienatio ī eo.Ita liga=
mēta q̄ oriunꝛ̄ ab oſſib⁹ ſunt fi
guraꝝ digniorū vt opeꝛ̄ ſup ea
cū medicamīe forti.¶Sup ner
Lini= uo diſcoopto ḡ vtiliſſimū ē po
mētū. nere infraſcriptū linimētū.℞.
olei roſati onfancini.℥.i.ß.olei
de terebētina.ʒ.iij.ſucci plāta=
ginis.℥.ß.ſeminis ipiconis ali
quātulū ꝯtriti.M.ß.tucie p̄pa
rate.ʒ.iij.calcis decies lote cū
aq̄ plātaginis.ʒ.ij. antimonij
ʒ.i.ſepi hyrcini ſepi vituli añ.ʒ.
v.v̄miū terreſtriū lotoꝝ cū vi=
no.℥.i.ß.bulliāt ad ignē cū cia
to vno aq̄ ordeacee p̄ter tuciā
vſqꝫ ad ꝯſumminatione aq̄ ⁊ vini
Deiñ colēꝛ̄ fortiꝛ̄:cui colature
addaꝛ̄ de cera alba quātū ſuffi Lini=
cit ⁊ fiat linimētū.Addēdo ī fi mētū.
ne tuciā p̄dictā ⁊ croci.ʒ.ß. Et
vtere q2 mirabilr̄ vz in oīb⁹ vul
nerib⁹ neruoꝝ vbi eſt intentio
ſedādi dolorē:mūdificat em̄ et
ſuauiter incarnat.Itē oleū ad
vulnera neruorū magna mira=
bilis opationis cū mūdificatio
ne ⁊ neruoꝝ icarnatiōe.℞.gū=
mi elimi maſticis reſine pini re
cētis tereb.clariſſime añ.℥.i.ar
moniaci bdellij galbani ſerapi
ni opoponacis añ.ʒ.i.ß. ver=
miū terreſtriū lotoꝝ cū vino.℥.
ij.ātimonij pulueriʒati.℥.iij.
roriſmarini mellifolij centau.
maioris ⁊ minoris:caude eq̄ne
añ.M.ß.ipicōis.M.i.ol.ro. on
fan.℥.i.ß.oīa adinuicē piſtenꝛ̄:
⁊ ad furnellū arte ⁊ igne cū cor
namuſa vitrea bñ ilutata opti
me lābicēꝛ̄.Et q2 p̄ma mā que
exierit erit ī forma aq̄ oleū del
Oleuz de p̄cioſiſſimū emanabit:iō vti
p̄cioſiſ liſſimū erit p̄dictū oleū cū p̄ma
ſimum aq̄ iteꝝ imiſcere ⁊ ſilr̄ bulliāt po
nēdo int⁹ parū grane finiſſime
⁊ rubee tictoꝝ ipiconis parūqꝫ
herbarū ſupi⁹ notatarū vſqꝫ ad
ꝯſūmationē toti⁹ aq̄:deīde for=
titer colēꝛ̄ ⁊ vſui reſerua:q2 mi
rā hꝫ ꝓprietatē ī iſto caſu.¶Et
fere dici pōt ꝙ ī iſto oleo iacēt
oīa ſecreta oēſqꝫ prerogatiue
q̄ neruorū medicamīa hre dñt:
q2 (vt ptz ꝯſiderāti igredictia)
hmōi oleū v̄tutē hꝫ ſedatiuam
doloris attractiuā deſiccatiuā
cū abſterſiōe:qb⁹ oīb⁹ in cura=
tione vulneꝝ neruoꝝ idigem⁹.
Unum preterea ſemꝑ tibi ſit

mēti tenēdū φ auxilia ſpactualiter calida (vt iqt Aui.) debēt admīſtrari i vlner̄ ⁊ ei⁹ circuitu imo faſcie ⁊ bēde nō frīde ſʒ calide eē ōbēt: qꝛ (vt inq̄t pſat⁹ vir) nocumētū nerui ſumptū a friditate earū qn̄ ſua friditate obuiāt ipī neruo nō paꝝ eē vř: imo friditas q̄ʒ mō i neruis cā ta inq̄t eē vnū de nocibilioꝛib⁹ ei⁹. ¶ De curatōe aūt pūcture lʒ ſatiſ dcm̄ ſit ſupꝛa i ſnia allegata ab optio Meſ. tñ vt ei⁹ curatio magis eluceſcat aliq̄ auxilia neceſſaria ⁊ vtilia puto eē tāgēdaq̄ i loco ꝑalleg. ꝯmemorata nō fueꝛt. ¶ In p̄mis ğ loco pūcture aut loco iciſiōis fctē ſup pūctura (vt ſupi⁹ dixim⁹) q̄tidie feruēti oleo ſāb.) cauteriſzet. ¶ Deiñ attractiuū ſubtilis ſubē ſup locū admīſtreř. cui⁹ talis pōt eē oꝛdiatio. ℞. fermēti. ℥.j. tereb. ℥.ij. piguedis gallie olei de ſemine lini añ. ʒ.x. olei ſambu. ℥.j.ß. fari. fenugreci farine oꝛō. añ. ʒ.vj. croci. ℈.vj. vitellū vni⁹ oui miſce ⁊ bul. vnica ebulliōe ponēdo vitellū oui i fine cocture: ⁊ eſt medicina magna in iſto caſu. ¶ Itē ad eādē itētionē vꝫ iſtō vnguētū. ℞. diaq̄lōis albi cū gūmis. ʒ.x. tereb. clare gummielimi. añ. ʒ.iij. olei ſāb. ʒ.ij. olei ðenfoꝛ. ʒ.ß. hermo diſſoluti i aceto. ʒ.j. miſce ⁊ ad ignē bulli. parū ⁊ fiat cerotum. ¶ Multa remedia amice mi ſupi⁹ oꝛdinata fuerūt taʒ de ol'is q̄ de empl'is ⁊ cerotis q̄ ad hāc curationē ꝯueniētiſſime inſeri pñt. ¶ Pꝛo remotiōe itaq̄ ſpaſmi ⁊ a̅patiſ cū de řmotiōe doloꝛiſ ſupeꝛi⁹ ſatiſ dictū fuerit nūc aliq̄d eſt ōdm̄. ¶ In p̄mis dico φ i remotiōe ſpaſmi nulla melioꝛ curatio eſt q̄ ꝑtin⁹ nerū leſū cādēti ferro trūcare. Cōſequēter oleo ſāb. feruēti vtiliſſimū ē vuln⁹ viſitare. Deiñ cocturaʒ vulneris medicamib⁹ lenitiuiſ ſeu digl's ꝓcurare. Et hāc curationē tpe nr̄o multoties expti ſum⁹: nob ⁊ egrotātib⁹ bn̄ ſucceſſuʒ fuit. Et de lenitiuis ꝯuenietib⁹ in iſto caſu cerotū ſiue empl'm ð radice altee ſupi⁹ oꝛdinatū ſūme iuuaſſe ꝑcepim⁹. ¶ Cerotū mlta auxilia ꝓ remotiōe a̅patis i li. ātiquoꝝ ꝑſertl a Ga. ⁊ ſunt ab Aui. cōmemoꝛata: ⁊ ꝯſtāt mirabilib⁹: q̄ reuera i tēpeſtate nr̄a parū a practicātib⁹ ſunt vſitata: ⁊ qꝛ in eis parū iuenim⁹ vtilitatē: iōb breuitatis gr̄a rōnib⁹ ꝑalleg. ea ꝯticeſcā. ¶ Curāt tñ a̅pata neruoꝛū vulneꝝ empl'ʒ de farinis cū lixiuio ⁊ ſirupo roſ. Et empl'ʒ ð ſapa deſcptiōe nr̄a oꝛdiatū ſupi⁹ quoꝝ ðſcriptiōeʒ illic videř potes. ¶ Deniq̄ accidit iterdū vltra a̅pationē neruū coꝛrūpi: q̄re neceẽ (qn̄ ꝑ digeſtiua ſepari ñ poſſit) putrefactionē ꝑdictā cādēti ferro remouere. Uerū mlties ſepauim⁹ putrefactionē nerui adminiſtratiōe vnguēti egyptiaci deſcriptiōe Aui. ꝯfecti. Aut cum trociſco nr̄o ð minio aut puluere nr̄o carnis ſup flue ſine doloꝛe remotiuo. De q̄b⁹ oib⁹ i antido. nr̄o tibi pleniorē dabo notitiā. ¶ Hec ſūt q̄ ad memoꝛiā mihi reddita ſūt ꝓ curatione iſtoꝝ vulnerū ⁊c.

¶ Capl'm. xvj. ð ſpaſmo ⁊ ei⁹ curatione.

Spaſm⁹ teſtante Aui. ſcđa tertij caplo ꝑpo medicoꝝ p̄ncipe ē egritudo neruoſa q̄ mouet lacertia d coꝛpoꝛi

Margin notes: Aui. — Cura pūcture nerui. — Meſ. — Cauterium. — Attractiuuʒ aduerſus pūcturaʒ neruorum. — Aliud attractiuuʒ nobiliſ operationis. — Remotio ſpaſmi ⁊ a̅patiſ. — Gale. — Auicē. — Curatio. — Nota. — Auicē. — Ca. xvj — Spaſmus.

ginē inobedientesq̧ fiūt īdilata tiōe: qꝛ nō pñt dilatari scđm vo lūtatis iperiū nisi remoueaꝛ e= Spēs. gritudo. ¶ Cuiꝰ duplex ē spēs: vꝫ spasmꝰ ꝓportionatꝰ ad ma teriā: ⁊ nō ꝓportionatus. Pro portionatꝰ ad materiā pōt eē duplex vꝫ de inanitiōe ⁊ reple tiōe. Et quāq̧ aliq̄ tenēt īterdū a vulnere ꝯtigere posse spasmū nō ꝓportionatū ad materiā: cu ius cām dicūt esse imediate ef= fectiuā sicut est ꝟtꝰ siue aīa sti mulata īterdū a re ꝑter naturā velut est doloꝛ solutio cōtinui: ꝑsertim cū pūctura facta ab in strō minuti capitis aut pūctu ra vel morsura aīaliū veneno= soꝝ aut nimia frigiditate par ticulis neruosis vulneratis eue Hypo. niēti. Et ꝓpterea optīe dicebat Hypo. v. apho. dicens. Frigi= dū mordēs cutē doloꝛē rigoꝛē aut spasmū īducit sine materia Tñ in rei veritate ē de raro cō tingēti. Et si illum euenire ꝯti gerit: satis q̧ primū vtiq̧ ꝓpoꝛ tionatꝰ ad materiā efficit spas mus de repletiōe vt plm̄. ¶ Er go ad solutionē ꝯtinuitatꝭ ner uoꝝ accidit spasmꝰ de repletio Gale. ne ⁊ ħ rōne doloris vehemētis: nā doloꝛ (vt inq̄t Ga.) est sicut vētosa attrahēs materiā ad lo cū: q̄ ibibunꝛ ⁊ replenꝛ nerui. Vñ materia illa īterdū trāsmit tiꝛ ad cerebrū ꝑ neruos. Cere= brū sentiēs eā conaꝛ eiꝰ tāq̧ ini micā ab eo ip̄a ꝫ expellere mate riā. Ex q̄ expulsiōe nerui ibibū tur materia ꝑdicta. Et spasmꝰ sepenūero causaꝛ ꝑ totū corpꝰ q̄ de repletione dr. Et ꝓpterea cā eiꝰ est de repletione. ¶ Inter dū q̄ꝫ putrefiūt nerui: ex q̄ pu trefactione mā venenosa ele= uaꝛ in fumuꝫ ⁊ ꝑ neruos rapiꝛ ad cerebrū: quāobrē necessario cerebrū sentiēs nocumētū vene nositatis materieiq̄ causat mo tionē cerebri cōpassiōis moueꝛ ad expellēdū nocumētū veneni rōne cuiꝰ spasmus cāri videꝛ a mala ⁊ venenosa q̄litate mate riei ⁊ nō a multitudie ipsiꝰ. Et ꝓpterea vidimus sepenumero hūc spasmū gñari ꝓpter neruo Mes. rū iūcturā (vt optimꝰ Mesue te Gale. staꝛ autoritate Gale. c. de spas mo) dicēs pūcturā neruoꝝ vel choꝛdaꝝ sequiꝛ spasmus. Et ꝓ prie cū nō respirat pūctura. Ef ficiꝛ enī interdū sup ipsa pūctu ra venenosū reuma ⁊ venenosū q̄dē ꝓpter ꝯtinuitatē rapiꝛ ad cerebrū ⁊ facit epilepsiam aut spasmū. Putridū ꝟo ap̄a aliq̄ñ in loco pūcture gñaꝛ: q̄re Gal. Gale. nedū ꝑcepit pūcturam aperiri Imo neruum totali icisiōe scin di vt eiꝰ accidētia mala q̄etenꝛ Inq̄t ꝑfatꝰ vir. Et fit spasmꝰ q̄= Nota. si sꝑ in pūctura ⁊ solutiōe cōti= nuitatis neruoꝝ ab hūiditate: iō spasmꝰ de repletiōe cāri vr. ¶ Et ꝓpterea eiꝰ cura est sicut Cura. paralisis: cū eūonibus ⁊ cliste= rijs acutis ac balneis aq̄rū ter marū ⁊ balneo sicco in fine rei artificialr̄ ꝯfecto reruꝫ ꝯfortan tiū cerebrū ⁊ eiꝰ nuchā ⁊ desic= cātiū hūiditatē faciētē spasmū. Linimēta q̄ꝫ (vt ipse bonꝰ Me= Lini= sue asserit) descripta in cura pa mēta. ralisis aduersus spasmū mira biliter valēt. ¶ Regimē vtiq̧ eiꝰ Regi= ī cura spasmi plm̄ iuuat. ¶ Bal men. neū ꝟo ꝯueniēs ad hūc tale ꝑt Balne eē. ℞. camomil. melliloti ane= um. ti sambuci rute stichados: mr̄i carie nepite origani rorism. sal uie. añ. M. iij. herbe sancte ma

iperico.abrotani pulegij florũ ſambuci añ.M.j.radi. altee et enule añ.li.ij.ſquinãti melk. li. iij.caſtorei.ℨ.j.ꝶmiũ terreſtriũ ℨ.ij.nucis muſca.cinam. añ. ℨ. j.cubebe gariofiloꝝ aliquãtulũ ꝯtritoꝝ añ.ʒ.ß.bulliãt oĩa ſił cũ vulpe viua in aq̃ ꝛ vino ſufficiẽti ꝛ oleo oliuarũ dulciũ vſq3 ad ꝯſummationẽ duaꝝ partiũ ex trib9.Ex quo totũ corp9 ſuffumigeꝛ ꝛ balneeꝛ qꝛ ei9 opatio ad ſpaſmũ mirabilꝛ ẽ.¶Et not. ꝙ ſi ex radice altee ꝛ enule p̄us decoctis ꝛ cribellatis cũ lib.j. olei añdicti ꝛ cera alba ſufficiẽti ad ignẽ efficereꝛ cerotũ eſſet magna medicina qñ ad totam ſpinaʒ more ceroti applicetur. ⁋Itẽ ad eandẽ itẽtionẽ vʒ ifraſcriptũ linimẽtũ.℞. olei vulpini olei camo.olei de lilio de ſpica añ.li.ß.agrippe ꝛ dialtee:olei de ginipero de terebẽtina ꝺ caſtoreo de maſtice añ.ʒ.j.ß.roriſmari.ſaluie iperico.ſtichados nepite ſanſuci mẽtaſtri matricarie abſinthij romani añ.M. j.ſq̃nãti.M.ß. ꝶmiũ terreſtriũ lotoꝝ cũ vino.ℨ.iij.incidanꝛ ꝛ ꝯtũdaꝛ herbe ꝛ bulliãt cũ oleis ꝛ ciato vno vini odoriferi mal uatici vſq3 ad ꝯſummationẽ vini ꝛ parũ plꝰs.Deinde colenꝛ: cui colature addanꝛ terebẽtie clare.ℨ.ij.reſine pini.ℨ.j.ß.Cere albe quãtũ ſufficit ꝛ fiat linimẽtũ quo oĩa localia neruoſa linianꝛ p̄ſertim ſpina dorſi.Cuius officiũ eſt loca neruoſa poꝛtẽtiſſime ꝯfortare cũ reſolutione ꝛ exiccatiõe materiei cõtẽte in eis.Et pp̄terea eius opatio eſt valde p̄ficua ad vtrũq3 ſpaſmũ.⁋Eandẽ prerogatiuã etiã cũ maiori exiccatione ꝛ reſolutiõe p̄dicta habet infraſcriptũ oleũ:cuius talis eſt deſcriptio. ℞.olei de ſpica olei camomilli ni añ.ℨ.ij.olei vulpini olei de ginipo de caſtoreo laurini.añ. ℨ.j.olei de tereb.ʒ.x.ſtichados ſquinãti timi ſiue tumuri ſanſuci roriſma.ſaluie calamenti matricarie abſin.abrotani ſeminis ipico.añ.M.ß.agrippe ꝛ dialtee añ.ℨ.iij.rute.ℨ.ij.ß.nucis muſca. cubebe gariofiloꝛũ cinamo.ʒ.ij. thuris.ʒ.iij.reſine pini tereb.clare añ.ℨ.j.ß.radicũ enule radicũ ebuli aliquãtulũ ꝯtritarũ ꝛ incifarũ añ.ℨ.iij. vermiũ terre.lotoꝛũ cũ vino.ℨ. v.ꝯtundẽda cõtundanꝛ groſſo mõ:deinde bulliãt oĩa ſimulcũ lib.j.ß.vini odorife.vſq3 ad conſummationẽ vini:deinde colentur ꝛ cũ eo loca neruoſa actualiter calido linienꝛ:nã ei9 opatio aduerſus ſpaſmũ vulneruʒ neruoꝛũ ẽ valde p̄ficua:exiccãdo eñ ꝛ ꝯfortando loca neruoſa mirabiliter materiã faciẽteʒ ſpaſmũ reſoluit.⁋Itẽ facta illinitione mẽbroꝛũ ſtati vtiliſſimum eſt patientẽ pelle caſtrati nouiter excoriati inuoluere. ⁋Aut loco ei9 pelle vulpina et erit meli9 ſi cũ cõmoditate rperiri poterit p̄ diẽ naturalẽ pannis calidis pellẽ calidã detinẽdo:quia in iſto caſu eſt multũ p̄ficua.⁋Forti9 etiã añdictis auxilijs:ꝛ cũ maiori ꝯfortatiõe eſt oleũ bñdictũ p̄ſertim vngẽdo cũ eo caput ꝛ nuchã:cui9 ordiatio ꝺſcripta reperiꝛ ãtido. nr̃o de oleis.¶Et nota ꝙ hoc oleũ aduerſus ſpaſmũ de repletiõe a vulnere neruoꝝ eueniẽte crede mihi eſt medicĩa magna. Et pp̄terea in neceſſitate illuc

Margin notes: Cerotum. — Linimẽtũ. — Oleũ ꝯ ſpaſmum. — Inuolutio i pelle caſtrati. — Oleuʒ benedictum. — Nota.

Camera. recurrꝫ.Camera p̄terea habita
tiōis laborātis ſpaſmo calidꝰ ⁊
ſicce nature eſſe dꝫ calītate tñ
tēꝑata aromaticꝭ lignis ⁊ her=
bis munita:ſicͨ ſaluia roſema.
Dieta. rino:lauro gínipe.⁊ currētibꝰ
eoꝝ curſu.¶Dieta p̄terea in p̄=
mis diebꝰ dclinat ad calꝫ ⁊ ſic.
Sit tñ aliquātulū tenuꝭ.Et eo
Potus marie i tetano ſpaſmo.¶Et ꝓ=
ptea i potu aq̄ mellina cū dco.
ſaluie ⁊ parum praſſij parūqꝫ ci
na.i iſto caſu facit ad ꝓpoſitū.
¶Panatella qꝫ i brod.columbi
ſilue.cū ruta ⁊ ſaluia minutiſſi
me īciſis ⁊ deſuꝑ more ſpērū i=
poſitꝭ hꝫ i iſto caſu maximā vir
tutē.¶Qua ſilr cū eiſdē herbis
ſūpta ē vtilr cōcedunt.¶Uinū
ēt odoriſe.liphatū cū aq̄ mel.⁊
eiſdē herbꝭ ſūptū īterdū ꝯcedi
pōt:qꝛ facit ad reſolōnē mate=
riei ⁊ hūi.exnee i qbꝰ ſpaſmus
gñari ſolet.¶Cicera qꝫ dcocta
cū ſaluia cala.origano ſerpil.⁊
ruta ⁊ eoꝝ brodiū cū vtilitate
ꝯcedūt.¶Suꝑ caput vlteriꝰ et
nucha ꝓ ꝯfortatōe cerebri ⁊ nu
che ac neruoꝝ veniētiū ab eis
Cerotum. nō niſi vtiliſſimū ē cerotū īpo=
Eugenij. nert eugenij:vcꝫ ſuꝑ coronali ⁊
ſagittali commiſſura ⁊ origine
neruo.nuche q̄ eſt ſuꝑ collo.c.
de cero.⁊ vnguē.in antido.nr̄o
deſcriptū:qꝛ eiꝰ operatio i ſpaſ
Accidentia ſpaſmi mo eſt valde vtilis.¶Et qꝛ ſꝑ
ad ſpaſmū ſequunt accñtia val
de īpetuoſa:ſicut ſtrictura ā̄he
litꝰ q̄ ē neceſſariꝰ ad vitā:dene=
gatio vrine:ventris ſtipticitas
qꝝ cura.ſigillatiꝫ dicet.¶Nā ſi
vēter fuerit ꝯſtipatꝰ enemati=
bus emollietibꝰ ⁊ feces educēti
bus ꝓcedēdū eſt:de qbꝰ i anti.
nr̄o.c.ſingulare faciemꝰ.¶Silr
qꝫ ſi denegatio vrie fuerit in cā

cuꝫ ꝓuocātibꝰ vrinā ꝓcedat de
qbꝰ.c.ꝓꝓꝛ i li.d ſimpli.medi.i
plibꝰ ſimpli.ad hāc ītētionē di
uerſas receptas ꝯpoſui.Demū Nota
ſi ſtrictura āhelitꝰ cū ſpaſmo ſo de febre in
ciata fuerit:vtiliſſimū ē deliere ſpaſmo.
i ore loc. ordlatū i āti.nr̄o.c.de
ſiru.nā eiꝰ opatio ē valde vtil.
Pectꝰ ſilr ex ol.camo.hircino a
mig.dul.⁊ pigue.gallinacea li
niēdū ē.Et qꝛ fili iſta egritudo
ſpaſmi ē frigide ⁊ hūi.ꝯplonis=
iō ſi ſpaſmꝰ fuerit ſine febre pru
dētiſſimi medici ē febriculā ſuꝑ
ſpaſmū īducere:qꝛ ſua calid.in
terdū curat ſpaſmū. Et ꝓptea
Hyp.dt meliꝰ ē febrē in ſpaſmo
fieri qꝫ ſpaſmū i febre ſupuēire.
¶Utiliſſimū ē p̄terea qꝫ hora ꝑ Hypo.
oxiſmi teneat patiēs baculū in
tra dētes de ligno ſalicis ne ho
ra ꝑoxiſmi ⁊ motiōis lacertoꝝ Curatio
ligua a dētibꝰ.¶Curatio vero ſpaſmi
ſpaſmi de inanitiōe a curatiōe de inanitiōe.
ſpaſmi d replōne iā dicta peni Dr̄ia in
tꝰ ē aliena.Nā eiꝰ cā ſiccitas ē ter ſpa
hūiditatis ſubſtātifice ꝯſūpti= ſmū de
ua.Spaſmi ṽo d replōne(vt ſu repletiōe et
periꝰ diximꝰ) eſt iꝑa mā cōiūcta inanitiōe q̄
neruū eplēs.Et ꝑpea i iſto caſu ad eorū ma=
nerui abbreuiabūt ſꝫ lōgitudi teriā ⁊
nē ⁊ ſꝫ latitudinē dilatant. In lōgitu
ſpaſmo āt d ianitiōe ſꝫ vnūquē dinem
qꝫ modū nerui abbꝛeuiāt nec i= neruo=
cremētū accipiūt.Et ꝑpa dicta rum et
nꝰ ſpaſmꝰ q̄ſi totū tenēs:qꝛ nec breui=
a dextris nec a ſiniſtris flectūt tatem.
nerui imo eq̄lr ⁊ recte extēdūt. Curō
¶Cura itaqꝫ ſpaſmi de ianitio Balneum pe=
ne efficit cū rebꝰ hūectātibꝰ et culiare.
refrigerātibꝰ.Et ꝑpea balneuꝫ
īfraſcriptū ſummoꝑe vꝫ.℞.fol.
mal.⁊ viol.añ.ℳ.ij.ſemis cito
nioꝝ ⁊ pſilij.ana.ʒ.j.ſemis mal
uarū ⁊ altee añ.ℳ.j.radicū al=
tee aliquātulū ꝯtritarū.li.j.or

dei mūdi.℞.iij.pomoꝝ apioꝝ
nu.xx.bulliāt oia ſil' in brodio
gallinaꝝ vl' pulli ꝛ paꝝ lactꝭ ꝛ
capit vituli ac pedū ei⁹ vſq; ad
ꝯſūmatōez tertie ptis. Deiñ oi
bus colatis i p̄dicta colatura
patiēs balneet p paululū tpis
Aliud balneū. ip̄a ñ mltū calida exñte. ¶ Bal
neū q̄z cū lacte capno vl' ouino
vel vaccino ꝯfectū i iſto caſu a
doctorib⁹ plīm laudat: fctō bal
neo vtiliſſimū ē totā ſpinā oēſ
q; iūcturas illinire ifraſcp̄to li
Linimētū. nimento. ℞.olei vio.℥.iiij.olei
amigð.dulciū pinguedis galli
ne medulle cruriū vituli.añ.ʒ.
vj.piguedis vituli piguedis he
di añ.ʒ.x.bulliāt oia ſil' cū li.j.
decoctionis balnei añdicti vſq;
ad ꝯſum.ðcoctōis: deīde colēt
Regimen. ꝛ vtere. ¶ Regimē q̄z p ſui co
meſtiōe ꝛ potu ad frigidū ꝛ hu
Pronoſticatio. midū declinare dz. ¶ Pronoſti
catio de ſpaſmo i neruo. vulne
re a ſpaſmo eueniēti ex vulne
ribus neruoꝝ raro euadit hō.
Hypo. Quāobrē optime ðt hypo.a
phoriſmoꝝ. Spaſm⁹ i vulnere
mortale. Dicit mortale ſz plu
rimū. Qð aūt egritudo iſta ſit
mortalis ꝛ valde piculoſa i vul
nerib⁹ pbat. Nā ſpaſm⁹ ē egri
tudo p̄hibēs anhelitū q̄ eſt ne
ceſſari⁹ i vita ꝛ ſine q̄ hō diuti⁹
viuere nō p̄t: vt pz ꝯſiderāti vti
litatē talis anhelit⁹ demōſtra
tā.c.de anatomia cordis ꝛ pul
Nota. monis. Dico iſup ipſaz egritu
dinē exitialē eē: q: ei⁹ leſio nō
efficit ſine leſiōe cerebri. Leſio
aūt fctā i cerebro ē piculoſa pp
cōitatē quā hz cerebrū cū cete
ris ptcul' toti⁹ corpis. Ceterū
ſpaſm⁹ de inanitione raro vl' q̄ſi
nūq; curat. Tñ a cura añdicta
ꝛ rōnabili ñ ē recedēdū: q: iter

dū nā opat ea q̄ medico ipoſſi
bilia videt. ¶ Et ſic deo dāte ꝛc.

¶ Capi.xvij. De paraliſi et eius cura. C. xvij

Uratio paliſis mul- Cura paliſis
tas hz itētōes quas
dñis phiſicis dimit
tem⁹: q: p maiori p
te ꝯtigit paliſiz eue
nire a cā corpali. Igit ei⁹ curō
ad eos ptinet vr: tñ q: ſepenūe
ro h̄ accidēs i vulnerib⁹ neruo
rū ꝛ capitꝭ ꝯtigere ſolet. Jō de
ei⁹ remotōe p localia aliq̄d di
cem⁹. Jn ceteris aūt p cōplemē
to curatōis recurſū hr̄e potes
ad Mes. q̄ euāgelice ð hac mā Mes.
tractauit. ¶ Ut igit ad actum
practicū veniam⁹ dico q̄ oia in
genia q̄ ðſcripta ſunt i añti ca
pl'o ð cura ſpaſmi huic curōni
ꝯuenictiſſime pñt admiſtrari:
q̄re p tua neccitate doctrinā p̄
noiati capl'i reuide. ¶ Unū p̄t
ea ſup hac mā nō ē p̄termitten
dum. Et eſt q̄ oleū magr̄ale de Oleū.
ſcriptū i antidotario nr̄o.c.de
oleis. ꝛ vocat oleū balſami ſ'
cetera remedia p̄ncipatū i iſto
caſu obtinet vr̄. Cōſil'ez q̄z me Aliud
dicinā deſcripſit bon⁹ Mes.ca Mes.
pl'o proprio: cuius hec fuit or
diatio. ℞.mirrhe electe aloes
epatice ſpice nardi ſanguinis
drachōis thuris mumie oppo
ponacis bdelij carpobalſami
croci maſticꝭ gūmi arabici ſto
racis liq̄do ſtoracis rubee añ.
℥.ij.ß.muſci.ʒ.j.tereb.ad pon
dus omniū miſce hec oia cum
terebentina addendo ſuccum
herbe paraliſis: ꝛ cum magna
diligentia in vaſe vitreo elam
bicetur mixtura iſta et cuz elā
bicata fuerit qð exierit reſerue
tur in vaſe vitreo cū cera bene
obturato:

obturato:⁊ cū p̄dicto liq̄re mē
bra palitica ⁊ origo nuche lini
anť:q̄ eiꝰ operatio mirabilis ē.
Decoctio ad paralisim. ¶Ité decoctio valde vtilis ad
vnāquāq; palisim. ℞.radicū li=
q̄ricie.ʒ.vj.inētastri.M.ij.flor̄
rorismi.M.ſ.saluie.M.ß.her=
be palisis ſiue muſcate ſq̄nanti
añ.par̄ cum aq̄ ſufficiēti abſin
thij fenickli rorismi.⁊ ſalnie bul
liāt i vaſe vitreo vſq; ad ɔſum.
medietatꝫ:deīde colenť cui co=
lature addanť melł.ʒ.ſiru.de
duabꝰ radicibꝰ.ʒ.ij.ſiru. d̄ ſti=
chados.ʒ.ſ.⁊ ß.⁊ iter̄ bulliant
par̄ ⁊ vtere ſero q̄ñ itur dormi
tū ⁊ in aurora more ſirupi:⁊ ēt
laborātibꝰ ſpaſmo hūido opti
balnea ma ē medicia.¶Balnea q̄z i añ
ti ca.ɔmemorata i cura ſpaſmi
d̄ r̄pletōe huic curatōi vtilr̄ p̄ht
admīſtrari:q̄re p̄ tua necītate
illuc recurre.¶Et ſic deo dā.⁊c.
Capit. xviij. ¶Ca.xviij.De curatiōe ſagit=
tarū ſpine ⁊ alior̄ cōſimilium.

Accidit plerūq; i vna
q̄q; corpis p̄ticula ſa
gittā:ſpinā:fruſtum
ligni ⁊ ſilia retineri.
Curatio. Pro quarū curatiōe
duabus intētionibꝰ p̄ceditur.
Pria in ingenio ear̄ ext̄ctōis cō
ſiſtit. Scđa ⁊vltia itētio ē circa
Prima itētio. curationē vulnerꝫ ab ip̄a ſagit
ta cauſati.¶Quātū p̄ ɔplemē
to p̄me intētiōis dico q̄ prudē=
tiſſimi chirurgici eſt ɔſiderare
locū vbi infixa eſt ſagitta ⁊ na=
turā ipſiꝰ ſagitte.Nā ſi ſagitta
fuerit i mēbro carnoſo velut in
brachio coxa tibia:et ſi fuerit
barbularꝫ:ſagitta cū haſta ſeu
fuſto:tūc nō incōmodū eē puto
ipſam penetrare facere ex alia
p̄te ex qua penitꝰ extrahať:q̄
rōne barbular̄ ſagitte ex orifi=
cio per qđ ſuūz habuit ingreſ=
ſuz nō poſſet extrahi ſine mlte
carnꝫ multarūq; venar̄ ⁊ p̄āni
culor̄ laceratiōe ⁊ fortaſſe i ſui
extractōe fer̄ itus remaneret
qđ eſſet valde incōueniēs.¶Si
v̄o ſagitta intꝰ remāſerit:⁊ ori
ficiū ſit adeo ſtrictū q̄ cū tena=
culis ſabricatis ad iſtar roſtri
gruis aut aliijs inſtrīs torcula=
rijs exħi nō valeat:tūc incidať
locꝰ vſq; ad ſagittā.¶Eodēq;
mō dico eē p̄cedēdū ſi fuerit fi=
xa in oſſe.¶Et nota q̄ icīſio q̄ Nota.
tocitius fiat tanto meliꝰ ⁊ ſecu
riꝰ a nocumēto ap̄atis.Et cām
ɔſidera.Nā q̄ñ incidiť vulnus
recēs ſanguinolētū locꝰ nondū
eſt dolore vehemēti alteratus:
nec etiā ab humoribꝰ ap̄atꝰ:q̄
nōdū cucurrerūt ad locū.⁊ iſto
mō icīſio dūmō ſit abſq; neruo
rū ⁊ venarū leſione in eodē tp̄e
facta tutior erit q̄ fctā loco exi
ſtēte doloroſo ⁊ ap̄oſo.¶Facta
inciſione p̄ poſſe cū aliq̄ ex p̄re
noīatis inſtrīs ſagitta p̄tinꝰ ex
trahēda eſt.Deinde locꝰ oleo
calido ⁊vitellis ouor̄ bis i die
īfundať.Nōnulli medicorū ſūt
q̄ in extractiōe ſagitte ⁊ ſpine
aut ſimiliū iubent p̄ aliq̄t dies
ipſaz oleo roſato calido molli
ficari:deſup attractiua ponen=
do:deinde veniūt ad ferramen
ta ⁊ icīſionē.Qua d̄ re iudicio
q̄dē meo vt experiētia nobꝫ ſe=
penumero d̄mōſtrauit male et
lordiate agūt:q̄ locꝰ eo tp̄e ſp̄
eſt doloroſus ⁊ plenus humo=
ribus:qđ ſic nō eſt a principio.
In eodē tp̄e locꝰ alleuiādꝰ eſt
⁊ nō alterādꝰ ſeu exaſperandꝰ. In extrahendū ſpinā.
¶Eadē curatio fere debet ha=
beri i extractōe ſpine ⁊ rei ſibi
cōſiſis. ¶Unum tñ tibi cōme= Nota.

morādū puto:ꝙ extraxim⁹ ſpi
nā iā putrefactiōe ſecuta ponē
do tinctā lōgitudinis q̄ poſſit
locū ſpine attigere illinitā pul
uere nr̄o carnis male remoti=
uo tīcta pri⁹ ſaliua madefacta
cui⁹ offm̄ eſt saniē in loco ſpie
gn̄are:⁊ ſic iterdū i exitū ſanio
ſitatis ſpīa aut fruſtū ligni ad
Attra= orificiū vulneratiōis peruenit.
ctiua ¶Multi ſunt etiā q̄ ad extractio
ſpinaꝝ nē p̄dictorū laudāt attractiua
ponere.De q̄rū forma(vt h̄r a
Bruno ⁊ Theodorico)īfraſcri=
pta recepta plm̄ laudat.℞.ſuc
ci radicꝫ arū.ℨ.ß.diaqlonis gū
mati.ℨ.j.ariſtologie lōge.ʒ.ij.
fermēti.ʒ.x.tereb.ʒ.vj.galbani
armoniaci an̄.ʒ.iij.diſſolutꝫ ar
moniaco ⁊ galbano in ace.oīa
adiuicē miſceant̄ ⁊ fiat ad mo=
dū empl̄i:q̄r mirabilis ē attra=
ctiōis.Et ſi adderent̄ cū eo pin
gued.anatis pigue.gall.an̄.ʒ.
ß.erit magis dolorꝫ ſedatiuū.
Cura ¶Et q̄r ſepenūero ɔtigit ſagit
ſagit= tā venenoſaꝫ eē:qd̄ de facili co
te vene gnoſcit̄ p̄ tumefactionē loci tē
noſe. dentis ad liuiditatē ⁊ nigredi
nē:q̄ꝓpter ꝓ eius curatiōe ſta
tim vtiliſſimū erit locū ſcarifi=
care ſcarificatiōe ꝓfunda.Aut
ip̄m locū cādenti ferro.Et erit
meli⁹ ad modū ſcarificationis
cauterizare intm̄ ꝙ ſagitte ve
nenoſitas penit⁹ videat̄ iterfe=
cta.¶Etiā ſi loc⁹ ad cācrenoſi=
tatē p̄uenerit:vt plerūꝗ vidi=
mus et ab ip̄a ſcarpellatiōe et
cauterizatiōe p̄dicta cācrena=
tio n̄ poſſit remoueri:totā cor=
ruptionē cādēti ferro ordīe an̄
dicto ſcarificare n̄ niſi vtiliſſi=
mū eēt.Vuln⁹ deīde vſꝗ ad re
Scd̄a i motionem eſchare ſicut cetera
tētio. aduſta vlnera curādū ē.Scd̄a

⁊ vltia itētio q̄ circa curationē
vulneris ꝯſiat̄ ɔplet̄ eiſdē auxi
lijs de q̄b⁹ locuti fuim⁹ i vulne
ribus a capite vſꝗ ad pedes.
¶Igit̄ ſi ſagitta fuerit i capite
ad capl̄m de vulnere capitꝫ po
tes h̄re recurſuꝫ.¶Cōſequēter
dico de ceteris mēbris vulnera
tis:prout in eorum proprijs ca
pitulis continetur dico eſſe ꝓ=
cedēdum.¶Et ſic deo dāte ⁊c.
¶Cap.xviij.De perforatione Capit.
vulnerum:⁊ de regimine vulne xviij.
rum habentiū apoſtema.

Ontigit ſepenūero i
q̄cūꝗ p̄te corpis ho
minē vulnerari:cui⁹
vulnerationis orifi=
cium plerūꝗ ineptū
remanet ad purgādū ſanioſi=
tatē vcꝫ i ſupiori p̄te mēbri:⁊ ꝓ
funditas ei⁹ in p̄te iferiori:q̄re
neceſſariū eſt ipſum ampliare
vt facilius materia expurgari
poſſit.Secus aūt faciēdo in ca
uernoſum vlcus ⁊ fiſtuloſuꝫ in
poſteruꝫ de facili tranſire pōt.
¶Ut ergo huic incōueniēti ob
uiet̄:(vt iubet Aui.capl̄o de p= Nota.
foratiōe vulnerū)vuln⁹ incide Auic.
re ſiue perforare neceſſariū eſt
cuius orificiū(vt ſupra dictum
fuit.)nō ſit aptuꝫ ad purgatio=
nē ſanioſitatis.Vulnus deīde
ampliatum aliorū vulnerū cu=
ratiōe curandū eſt:vcꝫ ꝙ ſi ɔtu
ſuꝫ fuerit ſeu ab aere alteratuꝫ
ɔtuſi vulneris curatiōe curat̄ ⁊
ſic in ei⁹ cura ꝓcedēdū eſt:ꝓut
c.de vulner̄ carnoſo dictū fuit:
q̄re n̄citate vrgēte ꝓ ɔplemēto
p̄n̄tis.c.ad p̄allegatū capl̄m re
curſum habeas.¶Cōtingit p̄=
terea mltoties vuln⁹ apari:ꝓ
cui⁹ curatōe recurrendū eſt vt
inq̄t Auic.ad cap̄.de regimine

vulneꝝ hñtiũ apa;qꝛ vlꝰ cura
ri nõ pt niſi pꝛiꝰ ſmoueat apa.
Que remotio apatis ſp eſſe dꝫ
cũ alleuiatiõe doloꝛis. Hoc ꝗ
dẽ:(vt inqt pfatꝰ vir)cõplet cũ
eo i q̃ ẽ exiccatio ꝛ ifrigidatio
in pꝛicipio ꝛ mollificatio in ſe=
cũdo. Inqt. Et qð eſt ꝓpꝛiũ i h
caſu i oi mẽbꝛo a capite vſ ad
pedes cũ cõitate ſui iuuamẽti
ẽ vt ſumat granatũ dulce ꝛ ðco
quat cũ vino põtico:deide opti
me piſtatꝰ cũ eo locus emplet.
In hoc amice ꝯſiderãda eſt ꝟa
apatis eſſentia vcꝫ an heriſipi
la:an flegmon:an vndimia. Ali
ter eñ curat vndimia lꝫ ſit de
raro ꝯtingẽti ꝙ i vulneribꝰ ge=
neret vndimia. Alr curat heri
ſipila. Et alr flegmon. Quar ſi
cuꝫ vulnere cõplicet heriſipila
curatõe heriſipile curat. Si cũ
flegmone flegmonis. Si cũ vn
dimia vndimie curatiõe ꝓcedẽ
dũ eſt. Quar ꝓ neceſſitate iſta
rũ diſpoſitionũ ad pdicta capi
tula recurſus habeatur.

C.xix. ¶ Cap.xix. De mõ et qualitate
ligandi vulnera ꝛ vlcera.

PLanũ ẽ vt i veſtigijs
antiquoꝝ repit chi=
rurgicũ opꝰ triplici
ligaturarũ gñe indi
gere. Una ẽ q̃ liga=
Ligatura i carnatiua. tura icarnatiua dr. Que ex duo
bus capitibꝰ ꝯſtat. Et vꝫ in vul
neribꝰ ꝛ oſſiũ fracturis. In q̃=
bus itẽtio ẽ ptes vnir ſolutas.
Alia ẽ q̃ expulſiua vocat. Et
Ligatura expulſiua. iſta ꝓpꝛie admiſtrat i vlceribꝰ
cauernoſis i q̃bꝰ itẽtio ẽ ſaniẽ
verſus eoꝝ oꝛificiuꝫ dirigere.
Tertia ꝛ vltia ẽ q̃ medicinaꝝ
Ligatura retẽtiua. retẽtiua appellat. Et iſta ẽ cõis
ligatura iterdũ vulneribꝰ vlce
ribꝰ apatibꝰ fracturis ꝛ diſloca
tionibꝰ. Ligatura nãq icarna Modꝰ pꝛime.
tiua ſic admiſtrat. Habeas bi
dã ſeu faſciã ex duobus capiti
bus inuolutã:deinde ducat ex
oppoſita pte locũ vno capite ex
altera pte cũ alio:icipiẽdo i fe=
riꝰ gradati ipaꝫ ducẽdo vſ ad
locũ vulneratũ ꝛ parũ plus ali
quãtulũ ſtrigẽdo. Et no. ꝙ vna Nota.
pars hmõi bide dꝫ tẽdere deoꝛ
ſuꝫ ꝛ alia ſurſuꝫ capiẽdo de pti
bus circũiacẽtibꝰ quãtũ expedi
re videbit ſup locũ leſuꝫ parũ p
magis ſtrigẽdo ꝙ i alijs ptibꝰ
circũiacẽtibꝰ: nimiã tñ ſtrictu=
rã euitãdo:ne locus apet:ꝛ ni=
miã relaxationẽ bide:qꝛ i vnio
ne ſolutarũ bonũ nõ faceret of=
ficiũ. In hoc eñ mediũ tenuet
bti vcꝫ nec nimis ſtricta nec ni=
mis laxa. Celebꝛata ligatura
mõ q̃ ſupꝛa dictũ ẽ:capita hmõi
bide ſuant. Hoc etẽ ingeniuꝫ
fuit Gal.vi.terapẽ. Ad eãdẽ in Gale.
tẽtionẽ vꝫ igeniũ nr̃e icolature
tradituꝫ.c.de vulnere faciei.qꝛ
cũ eo ptes ſolute abſ doloꝛe Modꝰ ſcðe.
vniũtur. ¶ Ulteriꝰ habemꝰ ſcðꝫ
genꝰ ligature expulſiue q̃ i vlne=
ribꝰ (vt dictũ fuit) a ꝛ cauernoſis
ſũmope oꝑitulat. Aliqñ matiã
de pte iferioꝛi ad ſupioꝛẽ cõdu=
cẽdo. Et interdũ de ſupioꝛi ad
iferioꝛẽ ptẽ ipam materiã deri
uãdo. Et hec ligatura efficit cũ Nota.
bida ex vno capite tñ bindata:
Incipiendo ligaturã ab extre=
mitate mẽbꝛi vlcerati ſatis ſtri
gẽdo paulatim:donec ad oꝛifi=
cium vlcerationis perueneris.
Cũ vero ad oꝛificiũ peruene=
ris ligatura aliquãtulũ magis
remiſſa eſſe dꝫ:ad hoc vt mate=
ria faciliori mõ ex vlcere expur
gari poſſit. Quãtũ igr̃ vtilitatꝭ
ſit hmõi ligatura in pnomiatꝭ

vlcerib⁹ vir ille ſapit qui nihil
Mod⁹ ignorat. ¶ Tertiũ ⁊ vltimũ ge
tertie. nus eſt ligature medele retẽti=
ue. Et iſta ligatura vȝ tm̃ ad re
tinẽdũ medicinas: ꝓferti oib⁹ ĩ
ꝑtib⁹ ĩ q̃b⁹ nõ pt̃ fieri ſtrictura:
nec aliq̃d gen⁹ ligatõis. Et iſta
loca ſũt velut collũ gula vent̃ ⁊
ĩ oib⁹ a͞patib⁹ ⁊ morbis dolore
laborãtib⁹. ¶ Que bide ad hãc
ĩtẽtionẽ (vt inq̇t Gal.) ſint late
⁊ lõge ẽm naturã mẽbroꝝ: ⁊ de
panno lini vt mẽbra ab eis non
exaſperent̃. In hac em̃ opatiõe
ꝑl'ȝ iuuat ĩgeniũ boni medici:
⁊ practicãtes vidiſſe laborare.
Gale. Iuuat etiã in hoc (vt inq̇t Gal.
iiij. terapẽ.) hr̃e ſcientiã ⁊ nãm
ſpaſmationis membroꝝ vlcera
torũ. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.
Ca. xx. ¶ Cap̃. xx. De medicinis incar
nantibus vulnera: ⁊ generanti
bus carnem in eis.

Licet caplo vlti d̃ vul
nere carnoſo d̃ q̃lita
te icarnãtiũ medici=
narũ ſ'ȝ vnũq̇dq̧ cor
pus ⁊ ꝯplõnẽ nãlem
mẽbroꝝ icidẽt̃ ſatiſ dictũ ſit: tñ
ad ãpliorẽ ⁊ lucidiorẽ doctrinã
viſnȝ eſt mihi cap'ȝ de medici=
na carnis gñatiua ⁊ vulneꝝ cõ
glutinatiua ĩ ꝑſentiaꝝ edere.
Medi= ¶ Medicia itaq̧ carnis ivulne
cia car rib⁹ ⁊ vlcerib⁹ gñatiua ⁊ vulne
nis ge rũ ꝯglutinatiua eſt illa teſtãte
nerati Aui. c. iiij. de medicamie faciẽ=
ua. te naſci carnẽ ĩ vulnerib⁹ q̃ vir
tutẽ hȝ coagulãdi ſanguinẽ ſa
nũ ĩ carne. Et hoc faciũt medi=
cine q̃ hñt ꝟtutẽ ĩ ꝑmo gradu
exiccatiuã aut paꝝ plus vcȝ in
ꝑcipio ſcdi. nã ſi exiccatio me
dicine ĩcarnatiue fuerit vehe=
mẽs (vt ipſe inq̇t) ꝓhibere ſan=
guinẽ ad locũ d̃clinare qua ꝓ=
pter caro nõ habebit materiã.
Silr̃ etiã ſi fuerit: cũ abſterſiõe Nota.
vehemẽti: facit ſanguinẽ curſi=
bilẽ ipm̃ liq̃faciẽdo: ⁊ iõ conſu=
mit materiã ꝓ gñatiõe carnis.
¶ Medicina ꝗ carnis gñatiua
talis ꝯplonis ĩ vulnere eẽ dȝ ꝙ
ꝯſeruet ꝯplonẽ mẽbri: ⁊ non vt
deſtruat eã. Iõ dicit Gal. iij. de
ĩgenio ſanitatiſ. opȝ te cuſtodi=
re ſp curſuȝ nature dũ ẽ. In op=
poſitũ ꝟo dũ nõ ẽ ipm̃ reſtaura
re. He aũt opatiões principalr̃
fiũt opatiõe nature. Verũ ꝯplo
mltoꝝ mẽbroꝝ eſt humida: hu
midũ ꝟo ñ ꝯſeruat̃ a ſicco imo
ab ipo deſtruitur: q2 (vt habet̃ a
Gal. iij. tegni.) calidiora corpa
calidiorib⁹ ĩdigẽt adiutorijs:
frigidiora frigidiorib⁹: ſiccio=
ra ſicciorib⁹: ⁊ hũidiora humi=
diorib⁹ ⁊c. Hoc ĩtelligẽdũ ẽ q̃ ad
ꝯplonẽ. Sec⁹ aũt q̃ ad morbuȝ.
Nã ſicut paſſio quãtũ ad cura=
tionẽ ei⁹ ĩdicat ſuũ ꝯ͞tiũ. Ita cõ
plexio naturalis mẽbri indicat Gale.
ſuũ ſilẽ: vt hr̃ a Gal. v. terapen.
Sequit̃ ergo ꝙ ĩ vulnerib⁹ hu
midoꝝ mẽbroꝝ medicamẽ ſic=
cũ ne deſtruat ꝯplonẽ naturalẽ
mẽbroꝝ nõ opȝ admiſtrar̃. Imo
medicina hũida vt ꝯplo natu=
ralis membri in ſua natura ab
ea cõſeruari valeat miniſtrãda
eſt. ¶ Sup h̃ tñ intelligẽdũ eſt Nota.
ꝙ medicina vulnerũ incarnati
ua minoris eſſe dȝ exiccationis
reſpectu corpis tẽperati ꝗ̃ re=
ſpectu corpis vltra tẽperamẽtũ
excedẽtis. Et iõ diximꝰ ĩ. c. d̃ vul
ne. carnoſo. ꝙ corpa ⁊ mẽbra ſic
ca ⁊ robuſta ⁊ dẽſa ꝓ icarnatio
ne eoꝝ vulnerũ maiori indige
bũt exiccatiõe ꝗ̃ corpa ⁊ mẽbra
tenella. ¶ In tenellis em̃ corpo
rib⁹ cũ in eis acciderit vulnera

medicina incarnatiua ꝛ carnis ḡhatiua vltra p̄mū gradū trā=ſcēdere nō d3. ¶In corpib⁹ aūt ſiccis ꝛ robuſtis in p̄ncipio ſcd'i medicīa icarnatiua eē d3. ¶Et ꝑpterea diuerſificaꝛ medicīa ī carnatiua ſ3 mēbroꝝ diuerſitatē ꝛ corpoꝝ ac iuxta ꝯplōnē eorū. Nā ſm ꝙ diuerſe ſūt nature corpoꝝ diuerſeq; ꝯplones mēbroꝝ: medicīe diuerſe ad carnē ī vulnerib⁹ ꝛ vlcerib⁹ ḡhandā miniſtrāde ſūt. Nā vna medicina ī p̄mo gradu ī vno corpe ſicca ē q ī alio corpe hūida eē vr̄. Et ꝑpterea ī vno carnē ḡhat: ꝛ ī alio ſaniē cauſat: (vt expſſe poGale. nit Gal. iij. de īge. ſanitatꝫ) vcꝫ ꝙ l3 thus ſit medicīa ſicca ī primo gradu reſpectu corpis tēperati: nā ī corpe tpato ḡnat carnē: ꝛ hoc nō aliā ob cām niſi ꝑpterea q: ꝯſeruat. ꝯplōnē ipſi⁹ mēbri remouēdo ꝛ exiccādo ſuꝑfluitates ꝛ hūiditates q̄ carnꝫ ḡhationē ꝓhibēt qð ita nō accidit ī corpe ſicco: q: nō carnē ſ3 ſaniē ḡhat: q: reſpectu ipſi⁹ eſt Gale. hūidū. ¶Et ꝑpterea Gal. ī p̄allegato loco ꝯnūerādo medicinas carnis ḡhatiuas: pōit medicinas diuerſas ſeu ſimplicia ī ꝯplone: velut th⁹ farīa ordei farīa fabarū orobi: farīa ireos tucia climia ariſtologia ꝛ plāta oppoponacis. ¶Sequiꝛ ḡ ꝙ medicina carnis ḡhatiua ī vulnerib⁹ ſp d3 eē exiccatiua vltra Gale. ſiccitatē nālē mēbri. ¶S3 q: d'r ſupi⁹ p Gal. ꝙ medicīa icarnatiua d3 eē talis ſiccatiōis ꝙ cōplōnē nālē mēbri valeat ꝯſeruare: ḡ q̄dē affirmaꝛ abſolute: ſed etiā d3 hr̄e potētiā curādi morbū: nā medicina d3 in mēbro talis virtutis: ꝛ potētie admiſtrari ꝙ nālē mēbri cōplōnē cōſeruet: cū potētia morbū deſtruendi. Et q: etiā ſupi⁹ dictū fuit ꝙ ꝯſeruatio fit p ſibi ſilē. Cū ergo q̄dā mēbra ſūt hūida: nō in ſua ꝯplone ꝯſeruari dñt: nō a ſicco ſ3 ab humido. Ad hoc ē dōm ꝙ pura ꝯſeruatio bñ fit a ſilī olō. Uerū ī ꝯſeruatiōe ī q̄ morbi curatio attēdiꝛ ſilīa tm̄mō admīniſtrari nō dñt: ſ3 admiſtrari ð bēt medicine q̄ ꝯplōnē naturalē ꝯſeruare valeāt ꝛ morbū deſtrucre. Et ſic ꝓcedēdū ꝛ agēdū eſt ī vulnerib⁹. ¶Cū ergo ꝓhibitio ḡhatiōis carnis in vulnerib⁹ ſit hūiditas. Igiꝛ medicamina dñt admiſtrari hñtia ſiccitatē talē vltra ſiccitatē nālēꝫ mēbri: vt cū hoc ꝙ ꝯſeruēt ſiccitatē nālē mēbri hūiditatē vulneris ēt exiccare valeāt. ¶Concluſiue ḡ vr̄ dōm eē ꝙ etiā corpore ꝛ mēbro exñtib⁹ humidis rōnib⁹ p̄allegatis medicīa carnis ī vulnerib⁹ ḡhatiua ſicce cōplonis eē d3. ¶Ulterius circa admiſtrationē amice mi medicine icarnatiue. Notādū eſt ꝙ Nota. vnū de melioꝛib⁹ cū q̄b⁹ itēdimus icarnationē vulnerū ē manutenere ꝯplōnē nālē mēbri et nām corpis: cū ipſa ſit artifex: vt hr̄ a Gal. iij. de ingenio ſani. Gale. nā eñ eſt opatrix: medicus ꝟo miniſter. Qð eñ qð a nā nō facit naſci ſiue ſit adiutoꝛiū medicine ſiue ſit abſq; ipſi⁹ auxilio ē ꝯ opationē nature. Quapropter iuuat ſūmope ad hoc egrotātē cōcedere cibaria boni chimi ḡhatiua a q̄bus ſanguis laudabilis ḡnari valeat. ¶Iō Auic. c. de vulne. carno. ad ꝓpo Aui. ſitū nr̄m dicit: poſtq̄ tu ꝯſeruaueris ꝯplonem mēbri ꝛ ſolici

tus fuerꝫ i hoc ne attrahaꝛ ad mēbꝛum niſi ſanguis nālis. In hoc duo ſunt intelligēda. Primū ꝙ medicine icarnatiue ſint talis ꝯplōnis cuꝫ nā mēbꝛi qđ nō valeāt ad mēbꝛū niſi ſanguinē nālē attrahere: ⁊ hoc tam in q̄litate ꝙ̄ in quātitate: nā ſanguis peccās tā in q̄litate ꝙ̄ in quātitate ꝓhibet vulnerꝫ icarnationē ⁊ i eo carnis gn̄ationē vt atteſtatur Gale. iiij. ⁊. iiij. de ige. ſani. Et ſcḋm ꝙ dicit Aui. Et ſolicit⁹ fueris ne attrahaꝛ ad mēbꝛum niſi ſanguis nālis ⁊c. Hoc fit prohibēdo ne materia aĩs corpis trāſeat dolorē cāre: locū aꝑare: ⁊ mēbꝛū a ſua nāli ꝯplōne mutare. Hoc eẜ faciēdo tūc ad mēbꝛū niſi ſāguis nālis attrahiꝛ. Et ꝑ ꝯñs medicina incarnatiua i gn̄ando carnē ⁊ cōglutinādo vl̄nera ſuū ſeruabit offm̄. Et hec fuit ſnīa Auic. vcꝫ ꝓhibere fluxū ſanguis mali et hūiditatis extranee. vbi ḋr i loco p̄allegato. Et ꝓhibitio ſanguinitatꝫ ⁊ aq̄ſitatis ⁊c. ¶ Notādū eſt etiā ꝙ iſta medicamīa gn̄atiua carnis ⁊ ꝯglutinatiua vulnerū ⁊ vlcerū nō debēt ltus admiſtrari niſi p̄cedēti vlcerū mūdificatiōe ⁊ in vulnerib⁹ vbi itētio eſt digerēdi: qm̄ (vt inq̇t Aui. c. de naſcētia carnis ⁊ vlcerib⁹.) Dicit em̄ opꝫ vt nō creeꝛ caro in vlcerib⁹ donec mūdificeꝛ vlc⁹ mūdificatōe optīa: aut attrahaꝛ ad ipm nutrimētū. ſ. ſanguis benign⁹: q̄ nā vna cuꝫ medicina incarnatiua caro i vlcerib⁹ ⁊ vulnerib⁹ gn̄ari ſolet. Igiꝛ ſubiūgēs dicit. Cū ḡ mūdificata fuerit ſcꝫ caro mala ⁊ ſanies putrida tūc elōgeꝛ ab vlcere oē medicamē mordicatiuū: ⁊ abſterſiuū cū fortitudine q̄liacūqꝫ: ⁊ iq̄cūqꝫ loco ſint vulnera. Clarū ergo ꝙ medicina incarnatiua ⁊ carnis gn̄atiua ſaltē i vulnerib⁹ recentib⁹ abſterſiua ꝟtute cū mordicatiōe oīo vacare dꝫ. ¶ In vlceribus ꝟo ꝓpter ea q̄ i ſp (vt inq̇t Gal.) ſunt duo gn̄a materierū. vna q̄dē ſubtilis: ⁊ altera groſſa. Iō medicamē icarnatiuū eoꝝ accōmodatiſſimū ē de aliq̄ abſterſiōe pticipare: ⁊ iſto mō rōne exiccationis medicī e deſiccabit materiā ſubtilē: rōne ꝟo ipſi⁹ abſterſionis virtutē habebit māṁ groſſam abſtergēdi. ¶ Viſo deniqꝫ de medicina icarnatiua ⁊ ꝯglutinatiua i q̄ gradu caliditatis eſſe debeat: vcꝫ ſcḋm diuerſitatē corpoꝝ ⁊ ꝯplōnē mēbroꝝ. vtiliſſimū eē puto ſub forma antidotarū in mediuꝫ adducere receptas auxilioꝝ incarnātiū: quorū tria ſūt gn̄a. Prima vcꝫ ordinatio erit debilis incarnationis. Scḋa mediocris. Tertia ⁊ vltima fortꝫ icarnatiōis eē dꝫ. Prima ꝟo i vulnerib⁹ corpis tenelli. Scḋa ꝯfert i vulnerib⁹ corpis fortē habētis ⁊ ſiccā ꝯplōnem. Tertia ⁊ vltima ordīatio erit ꝓ oīb⁹ vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹ vbi itētio eſt carnē creare ſup oſſe. Et ſic notabiẜ vꝫ ꝙ medicina icarnatiua nō ſolū i gradu ſiccitatis: verūetiā i ſcḋo ⁊ tertio neceſſaria eē vꝫ. ¶ Exēplū em̄ habem⁹ de irios qui (vt aſſerūt doctores) induit oſſa carne: tamē cōplexio eius eſt ſicca i tertio. ¶ Vt ergo ꝙ̄ primū finē faciamus ad ordinationē primi ordinis auxiliū deſcendā. ℞. thuris. ʒ. iij. farine ordei farine fabarum. añ. ʒ. ij. ſarco. mirrhe

Gale. Aui. Aui. Nota. Auicē. Gale. Prim⁹ ordo i carnatiuorū auxiliorū.

añ.ʒ.ſ.ſanguis drachõis.ʒ.ſ.et mediã miſce ⁊ fiat puluis. ¶ Itẽ ℞.thurꝭ mirrhe añ.ʒ.ſ.far.ordꝫ. ʒ.iiij.ſãguis drachõis.ʒ.ij.litargirij aurei ⁊ arg.bolia.añ.ʒ.iij. tereb.clare.ʒ.x.ſirupi roſa.℥.ß. ſucci plãta.ʒ.v.bul.terebẽ.cuꝫ ſuc.vſqꝫ ad cõſum. medietatis ſucci:deīde oīa adiuicẽ miſceãtur:qꝛ mirabilis ẽ icarnatiõis. ¶ Itẽ. ℞.olei maſticꝭ.℥.ß.terebẽ.℥.ſ.reſine pini.ʒ.iij. maſticꝭ ʒ.ij.olei ro.õnfan.ʒ.x.ſuc.cõſolide maioris.℥.ſ.ſuc.plãta.℥.ß. bul.oīa ſil vſqꝫ ad ꝯſum.ſuc.deinde colẽt cui colature addenẽ ſepi hircini ſepi caſtrati añ.ʒ.v cere albe q̃tum ſufficit ⁊ fiat vnguẽtũ molle:addẽdo thurꝭ puluerizati.ʒ.iij.⁊ ß. ¶ Scðs ordo talis ẽ.℞.mirrhe ſarc.añ.ʒ.iij. thuris maſticis aloes epatici. añ.ʒ.ij.⁊ ß.miſce ⁊ fiat puluis. Itẽ.℞.tereb.ʒ.ij.ſirup.ro.mellis ro.añ.℥.ß.ſuc.plãt.ʒ.vj.bul. terebẽ.cũ ſucco patũ.deīde addanẽ reliq̃ cũ modico croc. Itẽ ℞.mirrhe thurꝭ ſarc.añ.ʒ.j.farine volatilꝭ.ʒ.ij.maſticꝭ coloph. gũ.elimi.ʒ.ij.croci aloes epatici.añ.ʒ.ſ.ſãg.drac.terreſig.ʒ.ß. miſce ⁊ fiat puluis. ¶ Itẽ.℞.reſine pini coloph.añ.ʒ.vj.gũmi maſticꝭ añ.ʒ.ij.tereb.ʒ.x.cũ cera alba ſufficiẽti fiat vng.addẽdo thuris maſti.mirrhe añ.ʒ.ſ. ß.miſce. ¶ Tertiꝰ ordo talis ẽ. ℞. paucedinis.℥.ß.irios.ʒ.v. mirrhe.ʒ.iij.cẽtauree minoris ⁊ maioris añ.ʒ.ij.ariſtologie rotũde:tucie:oppoponaci:ſa.orobi.añ.ʒ.ij.ß.⁊ fiat puluis qꝛ mirabilis eſt operationis in corporibus robuſtis ⁊ in generando carnẽ in oſſibꝰ. ¶ Et ſi vis ex iſto puluere vnguentũ conficere facias ſic. ℞.terebẽtine.℥.ſ. mellis ro.℥.ß.bul. pa⁊:addẽndo pulueris añdicti.ʒ.vj. ¶ Itẽ ℞.tereb.℥.ij.reſi.pini maſticis añ.℥.ſ.ß.cere noue.℥.oli maſti. ʒ.x.bulliãt pa⁊adignẽ addẽdo de puluere antedicto.ʒ.v.ſucci irios.ʒ.ij.qꝛ mirabilis ẽ operationis ad añdictaꝫ intentionẽ.

Scðs ordo.

tertiꝰ ordo

¶ Multa remedia amice mi incarnantia in mediuꝫ adducere potuiſſem:tamẽ ea tantũ adduximus anteſcripta que cũ honore ⁊ vtilitate experti ſumus.

C.xxi.

¶ Capitulum.xxi. De modo ⁊ qualitate tẽtaꝫ ⁊ lichinioꝫ atqꝫ plumaceoloꝛuꝫ.

Cum euidẽs ſit i curatiõe vulneꝫ ⁊ vlcerũ plerũqꝫ ñ ſolũ tẽtaꝫ ⁊ lichinioꝫ gña:verũ etiã plumaceolorũ neceſſaria ſũt. Igitur viſuꝫ ẽ mihi ſub breui ſermõe ad ampliorẽ doctrinã vulneꝫ ⁊ vlceꝫ ð eorũ qualitate capl̃m cõdere. Interdũ eñ in vlceribus cauernoſis vbi ligatura fieri nõ poſſit: vt in mãmilla inguie ſubaſſella ⁊ in quacũqꝫ corporis pte a furcula vſqꝫ ad inguina cum ligatura cõuenientiſſime adminiſtrantur plumaceoli:quoꝛuꝫ aliq̃ ſũt triãgulati:aliq̃ quadrãti:aliqui de ſtuppa:aliq̃ de bõbace:⁊ aliqui de petia linea:et iſti ceteris ſũt meliores. Interdum enim ſunt madefacti ⁊ aliquando non. Et plerunqꝫ infunduntur ex albumine oui cũ oleo roſa.conquaſſato. Et hoc efficitur in fracturis in quibus intentio eſt conſeruare oſſa reſtaurata in ſuo proprio loco ſine dolore et apoſtemate. Aliqñ etiam aceto ⁊ aqua roſata ſunt

Nota de plumaceolis vtilitatẽ.

madefacti:ad hoc vt nō valeāt
mēbrū calefacere.Nonnūq̄ in=
ſunduntur vino decoctiōis ro.ab
ſinthiū ſtichadosſquināti nucū
ciꝑſſi balauſtiaꝝ roriſm.mirti.
vt ꝯfortēt mēbiavltra eoꝝ vtili
tatē q̄ eſt saniē ad orificiū vlce=
ris reducere.Sūt aliq̄ƞ pluma
ceoli de pluma fabricati aut de
bōbice ſicci ad ꝯſeruādū calorē
nālē mēbri.Interdū inſup effi=
ciunt ꝺ ſpōgia aut de ſtuppa li
ni ad modū faldellaꝝ ad ibibē
Nota. dū ſordiciē ꝛ saniē vlcerationū
de tēta ❡Tēta ſiue liciniū eodēmō ad
op' chirurgicū i vulnerib' ꝛ vl
cerib⁹ nō ſolū vtilis eē vr̄:verū
etiā ꝓ eoꝝ curatiōe neceſſariſſi
ma eſt.Et hoc i p̄mis ad sanieȝ
purgādā.Scd̄a ad orificiūvul=
nerationis ꝛvlceratiōis aptuȝ
detinēdū.Et demū cū vtilitate
ſui iuuamēti admiſtraꝛ in oib⁹
vlcerib⁹ ꝛ ꝓfundis vbi intētio
ē saniē multā purgare:ꝛ carneȝ
deinde gn̄are.Utiliter etiā ad=
miniſtraꝛ in oib⁹ vulnerib⁹ cō=
tuſis ꝛ alteratiuis ab aere'apo
ſis:ꝛ nouiter invlcerib⁹ſiue,vul
nerib⁹ ab aliqua exitura cauſa
tis.Cōueniūt inſup i oibus:vul
neribus ꝛ vlceribusvbi intētio
eſt oē remouere.Iſta ei licinia
ꝛticte ſumūt diuerſitatē ab effe
ctu ꝛ fine ꝓ q̄bus fiūt.Quedam
certe fiunt ad mūdificāda vul=
neravelut ſūt liciniacarpinata
lenis ꝛ ſuauis pāni ꝛ p̄ſertiȝ ve
terſ.Quedā ſꝛ ad tenēda labia
apta:ꝛ iſta efficiūꝛ ꝺ ſtuppa aut
ꝺ petijs aut de bōbice:vt p̄cipit
Raſis.Quedā ſūt canulares:ꝛ
iſte ſūt ad purg.māȝ vbi ē tior
de retētōe alicui⁹materiei.Iſte
ſunt interdū de plūbo:aliq̄ƞ de
pēna:aut de argēto.Nonnunq̄
efficiūꝛ ꝺ folijscaulīū aliquātu
lū'exiccatis.Et iſte ticte mirabi
lē hn̄t ꝓrogatiuā i vulnerib⁹ ca
uernoſis p̄ſerti mām̄illarū.Ti=
cta q̄ȝ ꝺ ditamo exalato adhāc
itētionē ēt vtilr̄ admiſtraꝛ.Ac=
cōmodate ēt vtilr̄ admiſtraꝛ ti=
cta de cucurbita exiccata ad ſo
lē ad modū corrigie ꝛ iſta ē me
lior ꝛ ſecurior oib'.ſūt ēt aliq̄ƞ
ad applicādūorificiū:vl'ut ticte
ꝺ ditamo ꝺmedulla ꝭmeligatia
Iſta ſūt gn̄a plumaceoloꝝ ꝛ tē
taꝝ q̄b⁹vtūꝛ bōi chirurgi i ſuis
curatiōib⁹ vulnerū ꝛ;vlcerū.
❡Ca.xxij.de mō ſuēdivulnera.
SUturarū gn̄a quib⁹ C.xxij.
invulnerib⁹boni chi Modi
rurgici vtūtur varia ſutura
ſꝛ.Nā vna ē ſutura:q̄ rum.
pelliparioꝝū ſutura
vocaꝛ.Et iſta ivl'nerib⁹iteſtioꝝ
adminiſtraꝛ:de q̄ in cap̄.de vul
nere iteſtioꝝ mētionē faciem⁹.
¶Alia ſutura eſt que efficiꝛ cuȝ
acu ꝛ pōterolo ponēdo acuȝ de
vna ad alterā ptē inuoluēdo fi
lū ab vna pte acus ad alterā ſi
cut mulieres ꝛ ſartores faciunt
i cuſtodiēdo ac⁹ figūt easi aliq̄
pte ſue veſtis.Et iſta ſutura cō=
uenit i labijs oris ꝛ in oib⁹ pti
bus corpis vbi timeꝛ ſutura nō
poſſe ꝯſeruari pp teneritatē lo
ci.¶Alia inſup ſutura ē q̄ vulne
rib⁹ab oib⁹ practicātib⁹plimū
vertiꝛ in vſum:q̄ pficiꝛ figendo
acū de vno labio ad alteꝝ ꝓfun
de ꝛſupficialiter ſm̄ naturāvul
nerū ꝛ mēbioꝝ diſpoſitiōeȝ.In
carnoſis;em̄;membris vnlnere
exñte:profundo ſutura ꝓfunda
debet fieri.In neruoſis vero lo
cis ne neruus pungaꝛ ꝓfunda
ſutura euitāda eſt.Deide ſtri=
gatur vna pars fili cum altera

ipſum filum no dando. Quo facto incidatur filū ppe nodū p digitū. Inter pūctū ꝛ punctū p diſtantiā vni⁹ digiti ſpaciū relinquēdo. Et ſic ſucceſſiue ſuendo pcedat: donec ad extremitatē vulneris peruenerꝭ. In decliuiori tñ loco ſemp apertū orificiū dimittēdo vt liquor ꝛ materia vulneris p ipſū purgari valeāt. De iſta ꝗ tertia ꝛ pellipariorū ſutura cū ad capl'a ꝺ vulnerib⁹ membrorum ſimpliciū ꝛ organicoꝝ peruenero tibi pleniorē notitiā dabimus. ¶ Adſunt ꝑterea aliꝗ ſuturarū modi q̄ cū in tēpeſtate nr̄a non ꝓtant iuſtu pp puā eorū vtilitatē. Illos ꝗ breuitatis grā ꝛ bōa de cā conſticeſcā. ¶ Et ſic deo ꝛc.

Cap. j. ¶ Tracta. ij. libri. iij. De vulneribus: habēs capitula quinꝗ.

¶ Capi. j. De caſu ꝛ offenſione: de eoꝝ cura: ꝛ ꝺ ꝯtuſiōe muſcl'orum ꝛ lacertorū attritione.

Caſus vtiꝗ ꝛ offenſio vt in antiquorū ꝛ modernorū dictis inuenit differentia manifeſta adinuicē differunt: ꝛ hoc nō ſolū verbo verbū ēt ꝛ ſignificato differre vident. ¶ Cōtuſio nāꝗ cōiter hr̄ p ſolo ne in carne cāta. Attritio vero accidit in capitib⁹ lacertoꝝ. Iō qñ accidit leſio in medio lacertoꝝ ꝑpterea q2 plm ibi ſūt carnoſi cōtuſio vocat. Qñ vo in extremitate eorū accidit pcuſſio cū vulnere a reꝯtūdēti tūc attritio nolat. De q̄rū curatiōe ſatꝭ i ſubſequēti. c. dicet: ad q̄ſnecesſitate vrgēte recurſum hēas: q2 ibidē ꝺ ꝯtuſiōe muſcl'oꝝ ꝛ attritiōe lacertoꝝ vtilē facient⁹ ſmo nem. hic vero de leſione intrinſecorū membrorū agendū eſt ēt de ꝯtuſione muſculoꝝ ꝛ attritione lacertorum in exterioribus partib⁹ cauſata. Et q2 etiā aliqñ cōtingit fracturā alicui⁹ aut diſlocationē alicui⁹ iuncture cauſari p quarū curatiōe ad ꝑpria capitula in lib. de fractura ꝛ diſlocatiōe oſſiū trāſit potes: q2 ibi optimā doctrinā pro curatiōe vniuſcuiuſꝗ oſſis fracti ꝛ diſlocati trademus. ¶ Caſus ꝛ offēſio ſūt cū attritiōe plurū partiū intra corpus quarū ſolōnes oculis diſcerni non poſſunt. Sed vt plm p ſigna et cū bono ꝛ eſtimato iudicio diſcernūt. Caſus em̄ ſumit a cado cadis: q2 homo plerūꝗ ab alto cadit: q̄re ex tali caſu interiora mēbra ledūt. Offenſio vo dr̄ ab offendo offendis: q2 contingit holem ſepe ꝛ ſepi⁹ pacifice ſtātē a repiecta ab aliꝗ a caſu aut dedita opa offēſionē accipere. Et ꝑpterea caſus ꝛ offenſio vident differre a cōtuſione ꝛ attritiōe quātū ex pte itrinſeca ꝛ extrinſeca. Quā obrē caſus ꝛ offenſio valde timoroſa ſunt: ꝛ hoc ꝑpter occultas ſolutiones continuitatis membrorum intrinſecorū nobiliū. Que ſolutiones ſolēt accidere i viſcerib⁹ ꝛ eoꝝ pāniculis ꝛ in neruoſis mēbris ꝛ ligamētis intrīſecis magniſꝗ venis ꝛ puis in mēbris nobilib⁹ cōtētis: quare ad leſionem mēbrorū ꝑdictoꝝ egritudines magne fortiſſimiꝗ dolores in tantū cauſari ſolent ꝙ eger cogitur ſatis ꝗ primū morte vitam cōmutare. ¶ Signa igitur mala i caſu ꝛ offenſiōe ſunt iſta videlꝫ vomit⁹: ſāguinis flux⁹ e

Caſus

Signa caſus ꝛ offenſi.

naribꝰ: ꝛ hoc eſt ſignū ꝙ l capite, vna rupta eſt. Accidit aliqñ vomitus cū fluxu ſanguīs: qḋ alicuiꝰ vene fracte ſignū arguit aut i ſtomacho: aut i epate: aut in ſplene. Et qñ accidit fluxus vētris ꝛ ſtrictura anhelitꝰ abſciſſioq̄ vocis cū extorſionibꝰ ventris ꝛ lypotomia proculdubio mors patienti appropinq̄ri vr. Quare (vt inq̄t Aui.) qñ abſcindit̄ ſermo capite declinato cū ſudore frōtꝫ ſine potētia eleuatiōis capitis: tūc ſtatiꝫ moritur eger: ꝛ maxime ſudore exñte frigido. Eodēq̄ mō dico ſi ex ꝟberibꝰ vł aliq̄ ꝑcuſſiōe ex calce eq̄ cītā. Et qñq̄ inſup: vt inq̄t Auic. accidit vt lacertꝰ cordis aut ſtomachi diſrumpatur ꝛ in tali acchti ſtatī morit̄ eger. Silr ēt accidit ad caſuꝫ ꝛ offenſionē vrinā penitꝰ retinerū: ēt egeſtiōes violenter ſeu inuolūtarie egrediūt̄. iſta oīa ſūt ſigna male terminatiōis in caſu ꝛ offenſione.

Auic.

Auic.

Curatio.

¶ Curatio itaq̄ caſus ꝛ offenſiōis q̄tuor intentiōibꝰ cōplet̄. Pma in ordīatiōe regiminis ꝯſiſtit. Scḋa in euātione materiei añtis ꝛ i diuerſiōe ipſiꝰ ne ad locū fluat. Tertia cōplet̄ adminiſtratiōe diuerſoꝝ localiū. Quarta ꝛ vltia ꝯſiſtit i corruptiōe acchtiū. ¶ Pma q̄dē itentio q̄ cōſiſtit in ordinatiōe vite regimis cōplet̄ admīſtratione diete tenuis in pmis diebꝰ, nā in prima ꝛ ſcḋa die (vt inq̄t Auic.) paruꝫ egrotanti ē ꝯcedēdum. Imo in prima die nihil comedere vtiliſſimū ē. Et cōcluſiue vſq̄ ad ſecuritatē apātis loci vbi ſecuta ē leſio nullo ꝯdicēte ſinthomate: vł debilitate ꝟtutis. Uita tenuis eē dꝫ. Uinū ꝗ ꝛ carnes vſq̄ ad dcm̄ tp̄s oīo ſūt euitāde. Cōedat ꝗ fercl̄m fariolatū: aut de auena ſpelta: aut grue: aut de panatella cū zuccaro ꝛ amigdalis cū ſemie cōī ꝯfectū ſi nō fuerit ſuſpitio de fluxu ſanguinis. Quibꝰ trāſactis diebꝰ vcꝫ trāſacto ſeptlo ad vberiorē ꝛ groſſiorē dietā patiēs trāſire pōt. Eodē ēt tp̄e pōt comedere cicera et brodiū eoꝝ ꝛ ribes ad hoc vt iterîora firment̄. Succeſſiue deinde ꝛ carnes ꝛ vinū aliaq̄ cibaria bōi nutrimēti ꝗhatiua vtilr̄ ꝯcedunt̄.

Pma i tētio.

Auic.

¶ Scḋa itētio q̄ ē ptiꝫ materiā diuertere ꝑtimq̄ euāre ſub iſto mō ꝯplet̄. Ucꝫ p flomiā diuerſiuā: ſi neceſſe fuerit: ꝛ ēt p vētris lenitionē. Lenit̄ ei vēter i pncipio cū caſſia: aut cuꝫ eiꝰ electuario: aut cū māna: aut diacapē. Aut cū iſta potiōe. ℞. māne electe diacaſſie diacaptolicōis añ. ʒ. ß. aq̄rū endiuie bugloſſe acetoſ. ℥. j. miſce ad dēdo ſirupi roſati. ℥. ſ. Uel facias ſic. ℞. diacaptolicōis manne añ. ʒ. vj. reuba. ʒ. ſ. cū aq̄ endiuie ſolatri acetoſe fiat potio breuis q̄ i iſto caſu ē valde vtil̄. Nā Raſ. ꝛ Meſue ca. de reubar. dicūt ipꝫ inter cetera medicamīa pncipatū tenet̄: ſanat eñ: vt refert Meſue: rupturas itrīſecas.

Scḋa itentio

Potio

Raſſ. Meſue

¶ Tertia itētio q̄ ꝯſiſtit i admīſtratōe localiū ſic cōplet̄. P̄ In pmis ſi fluxꝰ ſanguīs itus fuerit: vtiliſſimū ē ſumere ea q̄ ꝟtutē hñt reſtringēdi ſanguinē ꝛ mēbri leſi apatiōnē ꝓhibēdi. Dico a pncipio vſq̄ ad ſeptimū diē. Cuiꝰ talis pōt eē ordiatio. ℞. boli armeni terre ſigillate mumie añ. ʒ. j. reubarbari rubee tinctoꝝ ana. ℈. ij. ꝛ doſis eiꝰ eſt. ʒ. ß. cū aqua plātagis ſolatri ꝛ paꝑ ꝗnatoꝝ

Tertia itētio.

Medicamen peculiare. vini. ¶ Medicamen valde vtile
ad reſoluēdū ⁊ carminādū ſan
guinē l' coagulatū ⁊ h̄ trāſa
ctis p̄mis dieb' tale ē. ℞. reub.
rubee tictoꝝ coſti cētauree, ſar
coco. añ. ʒ. j. gariofilate cana
pis renate ſcabioſe añ. ʒ. ij. ſiru
pi d̄ duab' radicib'. ℥. ij. anixo
rū coriandroꝝ croci añ. ʒ. ß. miſ
ce ⁊ fiat ad modū electuarij: do
ſis ei' ē coclear vnū q̄tidie in
aurora cū parū vini odoriferi
⁊ h̄ ſumat p decē dies q2 mira
Aliud bilis eſt opatiōis. ¶ Ad eādē i
tētionē vȝ poculū de gariofila
ta habitū. c. de vulnere thora
Meſ. cis ⁊ eſt dñi Meſue vt ibidē de
mōſtrat. ¶ Viſis medicamib' i
teri' ſumēdis mō vidēdū ē de
medicaminib' ptiū exteriorū.
¶ In p̄mis cū ad curationē ca
ſus ⁊ offēſiōis puenerȝ ſi leſio
fuerit i viſcerib' aūt ſpiritalib'
tūc ſtati nulla melior medicia
ē q̄ patiētē illinire a furcla vſq
ad iguina cū oleo roſ. ⁊ mirtio
clo: deſup pulverizādo pl'uerē
roſaꝝ ⁊ mirtil. ¶ Ponēdo etiā i
mediate ſup vētrē: vcȝ a furcu
la vſq ad iguina p̄dicto retro
⁊ añ pellē ⁊ iteriora caſtrati:
ola cl'a q̄tū fuerit poſſe. Hoc em̄
remediū plerūq i iſto caſu exp
ti ſum' cū honore nr̄o ⁊ egrotā
Ad cōtuſionē muſculoꝝ emplꝫ tiū vtilitate. ¶ Et q2 cū caſu et
offēſiōe cōplicāt plerūq ꝯtuſio
ſiōes muſculoꝝ ⁊ attritōes la
certoꝝ. Iō ponā remedia ſin
gl'aria i curatōe earūdē. ¶ In p̄
mis ad muſculoꝝ ꝯtuſionē ēt i
pn. ℞. folioꝝ maluaꝝ abſin. vio.
añ. M. ij. floꝝ rouſ. M. ß. furfurȝ
bñ triturati. M. iij. farie fab. fa
rie ordei. añ. ʒ. iij. oib' i aq̄ d̄co
ctis p̄ter farinas expſſis ⁊ piſta
tis: dein i decoc. cū faris p̄nota
tis ⁊ p̄dicta piſtatura cū ſapa
ſufficiēti bulliāt vſq ad ſpiſſitu
dinē ſolidā addēdo i fine coctu
re olei camo. ro. mirtini. añ. ℥.
j. olei anetini. ʒ. vj. Iſtō emplꝫ
amice i tali caſu ē ſingl'are ſuf
fragiū mitigatiuū dolorȝ ſāgui
nē coagulatū diſſoluēdo ⁊ diſſo Aliud.
lutū carminādo. ¶ Itē ad eādē
iteñ. vȝ medulla panis cū fari.
fab. d̄cocta cū decoc. malua. vio
la. abſinthij pitarie enule fur
furis altee ſāſuci ⁊ hmōi: dein
ēplo d̄cocto vt i ſuperiori recepta
fuit ordinatū addāt olei roſa.
olei cam. añ. ℥. ij. croci. ℈. j. Ad Ad attritionem lacertoꝝ
attritionē āt lacertoꝝ mirabl'r
iuenim' iuuare i fraſcriptū ēplꝫ
i pn. ℞. radicū altee ⁊ fo. ei' añ
M. j. ſigilli ſalamōis capitū li
lij añ. ℥. ij. oib' d̄coctȝ i aq̄ piſta
tis ⁊ cribel. addāt olei cam. ol'.
roſ. olei anetini. añ. ℥. ß. cere al.
℥. ij. ß. croci. ʒ. j. miſce ⁊ ad ignē
f ceratū q2 mirabil' eſt opatōis
i iſto caſu. ¶ Aliō medicamē q̄d Aliud.
iuuat trāſact aliq̄b' dieb'. ℞.
radicū altee. ℥. iiij. ſigilli ſalo
monis. ℥. ij. florū rouſma. M. j.
ſtichados abſin. ſq̄nā. añ. M. ß.
ola cū vino ⁊ aq̄ decocta piſtēt
⁊ cribellēt cū criba. addāt ol'.
cam. ℥. ij. oli lilioꝝ al. pig. gal.
pig. anſerie añ. ʒ. vj. ol'. d̄ ſpica.
añ. ʒ. x. olei de terebē. ʒ. vj. cū ſe
ra al. ſufficiēti. Et p̄dicta cribra
tura ad ignē f ceratū addēdo
croci. ℈. j. ¶ Quarta itētio q̄ ē Quarta intētio.
accñtia remouere ſic complet.
¶ Accidit iterdū cōtuſionē mu
ſculoꝝ ñ poſſe reſolui imo ipaȝ
ad maturationē ⁊ cācrenoſam
diſpōnē euenire vidim'. q̄re p
curatiōe taliū accidētiū ad p
pria capitula de curatiōe cācre
ne et maturatione flegmonis

poteſt hr̃e recurſuȝ. ¶ Solẽt ſiłr
in iſto caſu oꝛiri: durities mu-
ſculoꝝ ⁊ lacertoꝝ motiõis dif-
ficultas ꝑſertiȝ circa iũcturarũ
terminationẽ. Et hoc cõtigit ꝓ
pterea: qꝛ aliqñ reſoluunt mãe
ſubtiles / ⁊ relinquũtur groſſe.
Etiã ꝓ curatiõe eaꝝ ad capłm
ꝓpꝛiũ ꝓ tua neceſſitate recur-
ſum habeas. Et ſic deo dãte ⁊c.
Ca. ij. ¶ Ca. ij. De vulnere ꝯtuſo ⁊ al
terato ab aere: de vulnere cum
attractiõe lacertoꝝ ⁊ eoꝝ cura.
Cura vulnerũ con tuſoꝝ. Icet i ꝑcedẽti ca. ici-
denter ſatȝ dcm̃ fue-
rit quõ ⁊ q̃ via vłne-
ra ꝯtuſa ⁊ ab aere al
terata a medico cu-
rãda tractãda ſint: tñ ad am-
pliorẽ ⁊ lucidiorẽ doctrinã ꝑdi
ctoꝝ vłneꝝ viſũ ẽ mihi vtiliſſi-
mũ cõdecẽſq₃ eẽde eoꝝ curatõe
Intentiones cap̃. ſpãle ꝯponere. ¶ In cura-
tiõe igr̃ ꝑdictoꝝ vulneꝝ vt bꝛe-
uit ad ꝓpoſitũ nr̃ȝ veniam⁹ di
co ꝙ q̃tuoꝛ itentiões neceſſarie
ſũt. Pꝛia i regimie vite ꝯſiſtit.
Scda i purgatiõe coꝛpis. Ter-
tia i admiſtratõe localiũ diuer
ſoꝝ ſm̃ ꝙ diuerſe itẽtiões cura
tiue i iſto caſu neceſſarie ſunt.
Quarta ⁊ vltima i remotõe ⁊ ꝓ
hibitiõe multoꝝ accñtiũ ꝯſiſte
Pꝛia ⁊ ſcda intẽtio. re vr̃. ¶ Quãtũ ad ꝑmã ⁊ ſcdaȝ
intẽtionẽ nõ ſec⁹ ꝓcedẽdum eſt
queãdmodũ dcm̃ fuit ca. de fra
ctura cranei ⁊ de curatiõe vul-
nerũ adiutoꝛij q̃re neceſſitate
vꝛgẽte ꝑallegata capła ſunt re
Tertia itẽtio. legẽda. ¶ Tertia ꝑterea itẽtio
q̃ admiſtratiõe localiũ cõplet
dico ꝙ i eoꝝ curatiõe oĩ igenio
i eis digõnẽ ꝓcurare debes: qꝛ
alr̃ faciẽdo nõ eſſet mirũ ſi loc⁹
ad cãcrenoſitatẽ ꝑueniret. Nã
ad magnas ꝯtuſiões qñ ab ido
ctis chirurgis male tractentur
cõtuſiones ꝑdicte cũ vulnere ſo
lẽt plerũq₃ vt ſepi⁹ vidim⁹ cã-
crenoſitates euenire. Oẽ enim
vuln⁹ ꝯtuſuȝ (vt inq̃t Gal.) ne-
ceſſe ẽ putreficri ⁊ i ſaniẽ ꝯuerti
Et ꝓpterea qꝛ ꝑ viã ꝑme itẽtio
nis curari nõ pñt. Jõ hec vulne
ra iter cõpoſita vulnera ꝯnume
rãda ſũt: qꝛ rõne ꝯtuſiõis neceſ
ſario vuln⁹ cõtuſum ſapit nãm
vłneris doloꝛoſi atq₃ apoſi ꝑꝑ
ſolutionẽ factã plurimi nũeri.
¶ Digerat ĝ vuln⁹ ꝯtuſuȝ ponẽ
do int⁹ digeſtiuũ de terebẽtina Digeſtiuuȝ.
cũ vitellis ouoꝝ. Deſuꝑ ponen
do petiã ẽpłi īfraſcripti. Cuius
talis eſt deſcriptio. ℞. folioꝛuȝ emplȝ
maluaꝝ ⁊ violaꝝ añ. ʒ. j. radi
cũ altee lib. ß. oĩb⁹ decoctis cũ
bꝛodio carnis nõ ſalite piſtatȝ
⁊ cribellatȝ i decoctiõe eoꝛũ cũ
farina oꝛdei ⁊ tritici ſufficiẽti ⁊
ꝑdicta cribꝛatura fiat ẽpłȝ ſoli
dũ addẽdo butyꝛi olei cõis añ.
ʒ. iij. vitella duoꝝ ouoꝛũ croci
parũ. Jſtõ ẽpłȝ doloꝛẽ ſedat mi
rabilr̃ hũoꝛẽ i loco exñtẽ aptũ
ad aꝑandũ ꝑtes circũuicinas
vłneri reſoluẽdo: nociuũq₃ et a
iuuatiuo ſeꝑando. Et ꝓpterea
digõ i vłnerib⁹ ꝯtuſis ſuo debi
to tꝑe admiſtrata vt ãtiq̃ ⁊ mo
derni aſſerũt doctoꝛes facit ceſ
ſare putredinẽ. Nã Raſis li. cõ
tinẽtis dicit ꝙ vuln⁹ ⁊ vlc⁹ ad
idoneã carnis gñationẽ nõ ꝑue
niũt niſi poſt putrefactionẽ. i.
Cõtra coꝛruptionẽ poſt ꝑfectã digõnẽ. ¶ Uerũ ſi ꝑ
dicta vłnera via ãndicta ad di
gõnẽ ꝑfectã reduci non poſſint
i mode aliq̃ dubitauerȝ i vłnere
coꝛruptiõe: q̃ ꝺ facili cognoſcit
ꝑ tenebꝛoſitatẽ loci ⁊ difficulta
tẽ digõnis tũc nõ erit excuſatio
q̃n itra vuln⁹ admiſtret vnguẽ-

tū egyptiacū ordinatū.c.de cu
emplˀz ra cācrene. ¶ Emplˀz ēt de fari=
nis cū ſapa ibidē ordiatū accō
modate ꝯcedit̄ ī iſto caſu. Naz
auxilia partē ſanā ꝯſeruāt pu
tridā mortuāq̄ȝ carnē remouē
do. ¶ Cūq̄ȝ vulnˀ ad ſanīē bonā
ꝑuenerit digeſtiua oīno aufe=
rant̄ ꝛ loco eoꝝ mundificatiua
medicamia exhibēda ſūt. Qua
liter aūt ꝑ mūdificatiōe vlnerꝫ
cōtuſi ꝛ alterati ab aere ī carna
tiōe ꝛ ſigillatōe ꝓcedēdū ſit.c.d
ſolutiōe ꝯtinuitatis neruorꝫ
plenū ſermonē tradidimˀ. ¶ Eo
dē mō dico ꝙ vna ꝛ eadē dȝ eē
curatio de vulnere alterato ab
aere cū curatiōe vulneris cōtu
ſi. ¶ Si ꝟo vulnˀ eē ꝯtingit cū
attritiōe lacertoꝝ vltra oēs in
tētiōes p̄dictas ꝓpterea qꝛ cū
leſio fit ī ꝑtibˀ neruoſis ꝯuenīē
emplˀz tiſſimū eſt infraſcriptū emplˀm
mitī= neruorū mitigatiuū admiſtra
gatiuū re. ℞.radicū altee li.ſ.ſigilliſa
lomonis.℥.ij.oībˀ ī aqua deco
ctis inciſis piſtatis ꝛ cribellatꝫ
cū cera alba ſufficiēti additis ī
fraſcriptis ad ignē fiat emplˀm
cū p̄dicta cribratura. ℞.olei ca
mo.anetini.ro.aā.℥.ij.vermiū
terreſtriū lotoꝝ cū vino.℥.ſ.ß.
deiñ cū paꝝ vini odori.bulliāt
vſq̄ȝ ad ꝯſum.vini poſtmodum
collatis oībˀ cū predicta cera ꝛ
cribratura p̄dicta ad ignē (vt di
ctū fuit) fiat emplˀm addēdo te
reben.clare.℥.ſ.ꝛß.croci.ʒ.ſ.qꝛ
mirabilis ē oꝑatiōis qđ multo
ties ego exꝑtus ſuȝ cū honore
Quar= ꝛ vtilitate egrotātis. ¶ Quar=
ta intē ta ꝛ vltima intētio q̄ eſt accidē
tio. tia corrigere ſeu remouet̄ ꝛ eo
rū aduētuȝ ꝓhibere ſic cōplet̄.
¶ In p̄mis ſciēdū eſt ꝙ acciden
tia q̄ pñt euenire iſtis vulneri
bus ſunt tria: vcȝ dolor: aꝑa: et
corruptio mēbri. ¶ Iſta oīa pro
hibent̄ cū dieta: vētris ſolutio
ne: ꝛ ſanguis extractiōe a ꝯtra
ꝑte: multiſq̄ȝ alijs īgenijs ſupiˀ
annotatis. In circuitu ponen=
do defenſiuū ca.de vulnere car
noſo ordinatū. ¶ Uerū ſi ꝯtige
rit ꝯtuſionē ad corruptionē mē
bri deuenire: lȝ ſupiˀ ꝑ eius re
motiōe ſatis dictū fuerit: tñ ne
ceſſitate vrgēte ꝑ ꝯplemēto cu
ratiōis p̄dicte corruptiōis ad
caplˀz de curatiōe cācrene ꝛ a=
ſchachiloſtrāſire potes: qꝛ ibi
q̄ȝ plura auxilia ꝛ multum vti
lia ꝑ hac curatōe deſcripta ſūt Nota.
¶ Eodēq̄ȝ mō dico ꝙ ꝑ remotio
ne dolorꝫ ꝛ aꝑatōis eadē rōne
ꝛ eiſdē auxilijs ꝓcedēdū ē ꝓut
caplˀo de cura flegmōis a capri
mitiua cāti dictū fuit. Hoc to=
tū dico aꝑ ate exñte de genere
flegmōis. At ſi aꝑa cholericuȝ
eē vr̄ vacādū eſt curatiōi ipſiˀ
curatiōe tradita ca.de cura he
riſipile. ¶ In remotiōe etiā do
loris ſıli mō ꝓcedēdū eſt ſicut
dictū fuit ca.p̄allegato: quare
ꝑ tua neceſſitate ad illđ r̄curſū
habeas. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.
¶ Cap̄.iij. De vulnere facto ab Ca.iij.
inſtrumēto qđ bōbarda nuncu
patur. Et omnibus inſtrumen=
tis currētibˀ eorū curſu.

Uanq̄ȝ nullū veſti
giū curationis ī
ātiquoꝝ ꝛ moder
noꝝ ſcꝑturis iſtiˀ
vulneris reperit̄.
Tñ viſum ē mihi
eorū q̄ ſepenūero in h̄ vulnere
exꝑti ſumˀ cū honore nr̄o ꝛ ma
gna egrotātiū vtilitate caplˀm
ſpāle cōponere. Sed anteq̄ȝ ad
pncipale ꝓpoſitū accedamus

puto neceſſariũ eſſe eſſentiã ta
lis vl̃neratõis deſcribere. Qua
Gal. propter ille (vt Gal. pluribꝰ in
locis teſtat̃: pſertim lib. de ige=
nio ſanitat;.) reuera medicus ẽ
q̃ de nõdũ tractat; tractare ſcit
⁊ ab ãtiq̃s ⁊ modernis tracta=
ta bene ⁊ canonice opatus fue
rit. ¶ Dico igit̃ ꝙ vulnꝰa tali i
ſtrumẽto cãtum ex triplici gñe
vulnerationis ꝯpoſitũ eẽ videt̃.
Prio vcꝫ rõne rotũditatis iſtr̃i
vulnꝰ dr̃ cõtuſuꝫ. Scd̃o ratione
igneitatis dr̃ igniitũ ſeu ꝯbuſtũ
vulnꝰ. Tertio rõne pulueris ve
nenoſuꝫ dr̃. Et q2 iſta morborũ
gñа adinuicẽ ꝯiuñt̃ ꝑpter eoꝝ
diuerſitatẽ iccirco curationem
hmõi vulneris difficilẽ reddũt.
Nã ꝯtuſio ⁊ ꝯbuſtio idigẽt hu=
mectatõe. Venenoſitas ꝟo exic
catiõe. ⸿ Sumẽdo ꝗ curationẽ
Gal. nr̃aꝫ a Gal. li. de igenio ſanita
tis: dico ꝙ qñ duo vel plures mor
bi adinuicẽ ꝯiungunt̃. Intẽtio
medici ſp dꝫ vacare ꝓ poſſe pn
cipaliori: alterũ morbũ penitꝰ
nõ negligẽdo. Pricipalior itaq
iſtorũ morborũ eſt q2 venenoſi=
tate pulueris cauſat̃. Et ꝑpter
ea curationẽ nr̃am fundabimꝰ
i cura vulneris venenoſi. Alios
tñ morbos nõ penitꝰ negligen
Curatio. do vt p̃diximꝰ. ¶ Curatio itaq
iſtiꝰ vulneris q̃tuor complet̃ in
tẽtiõibꝰ. Pria ẽ vite ordinatio.
Scd̃a corpis euacuatio. Ter=
tia vulneris medicaminibꝰ lo=
calibꝰ gubernatio diuerſorum
Nota. modorũ ſcd̃ꝫ ꝙ diuerſa auxilio
rũ genera in eiꝰ cura requirun
tur. Quarta ⁊ vltima accidẽtiũ
correctio. ⸿ In pmĩ cũ ad hmõi
vulneris curationeꝫ pueneris
cõſiderãdũ eſt: an tale vulnus
fuerit cauſatũ a paruo inſtr̃o:
an a magno: an a mediocri: q2
(vt diximus) multiplicia ſunt
inſtrumẽta iſta. Jdõ multa vulne
rationũ genera ab eiſdẽ cauſa
ri pñt. Cõſiderãdus eſt inſuper
locus pcuſſionis: an in neruis:
an in venis: an in carne: an i oſ
ſibus: an in iuncturis: an in lo=
cis vbi p̃dicta inſtr̃a poſſint pe
netrationẽ cauſare velut in pe
ctore ⁊ regiõe inteſtinorũ et in
capite. A natura etenĩ iſtoꝝ lo
coꝝ ſumit̃ iudiciũ vere curatio
Prima itẽtio ⁊ ſcd̃a. nis. ¶ Quãtũ ergo ad primã ⁊
ſcd̃am intẽtionẽ vt ad ꝑpoſitũ
noſtrũ accedamꝰ nõ ſecus ꝓce=
dẽdũ eſt queadmodũ dictũ fuit
Nota. caplo de vl̃nere carnoſo. ⸿ Unũ
eſt notãdũ ꝙ lꝫ tale vulnus rõ
ne pulueris ſapiat naturã vene
noſitatis: tñ flebothomia i pn=
cipio ne humores ad locũ con=
curſum habeant ratione colo=
ris diuerſiua eſſe dꝫ: q2 veneno
ſitas hmõi pulueris nõ eſt ſicut
venenoſitas antracis ⁊ carbun
culi q̃ antracis ⁊ carbũculi ve=
nenoſitas ſemp nitit̃ cor ⁊ inte
riora petere. ¶ Tertia intẽtio
tertia itẽtio: que cõplet̃ adminiſtratiõe lo=
calium diuerſoruꝫ modorũ ſcdm
ꝙ iſtud vulnus in ſui curatiõe
diuerſa habet tẽpora ſic pficit̃.
In primis nulla melior cura=
tio eſt cũ ad hanc curationẽ p=
ueneris vt nobis experiẽtia ſe
penũero demõſtrauit q̃ꝫ ꝓtinꝰ
vulnꝰ cãcẽri ferro decoquere.
Aut vnguẽtũ egyptiacũ: deſcri
Aui. ptiõe Auic. ꝯfectũ admiſtrare.
Aut loco eoꝝ feruẽti oleo ſam
bucino cauterizare. Cauteriza
tio eñ ſecurat egrotãtem a pu
trefactiõe contuſionis: veneno
ſitateꝫ pulueris interficiendo.
⸿ Vulnꝰ deide medicaminibus

intꝰ ⁊ ex̄ mollic̄tibꝰ ꝓcurādū ē.
Defenſiuum. In circuitu tn̄ ponēdo defenſi=
uū habitū.c.de vulnere carno=
ſo.Quāob:ē ſi vulnꝰ fuerit nō
nīmiū ꝓfūdū:medicamīa mol=
lic̄tia cū ticta itꝰ ſupficialr dn̄t
admiſtrari.Ex̄ ꝟo ponēdo ma=
gnā petiā mollitiui iſeriꝰ ordi=
nādi.¶Vex̄ ſi ab ipo iſto vlnꝰ
ꝓfūde cāri vr:oico vtiliſſimuz
eē fctā coctura vulnerꝫ ex oleo
ſāb.vl cū igne(vt dixīmꝰ);vel cū
dicto vnguēto egyptiaco.¶In
tra vlnꝰ butyrū liq̄factū cū ſiri
ga ꝓi̇cere.Et h̄ vſq; ad ſeꝑatio
nē carnꝫ mortue ſiue eſcharate.
¶Et ſi locꝰ vlm nerуoſꝰ fuerit
cū p̄dicto butyro:or ſine ipo ꝓut
tibi meliꝰ videbit accōmodate
ponat aq̄ ordeacea cū bullitōe
ꝟmiū terreſtriū ⁊ pax̄ altee pa
Digeſtiuū. rūq; zuccari rub.¶Digeſtiuuz
q̄z ō tere.cū vitel.ouo.ad eādē
lec̄tōez mirabilr vz.¶Iuuat in
empl̄z mollitiuuz. ſuꝑ i oi tpe mollitiuū iſraſcp̄tū
cū ſedatōe doloris ſuꝑ locū po
nere more ēpl̄i.℞. decoctionis
viol.mal.altee li.iij.deiñ cū fa
rina fab.⁊ ord.ad ignē fiat em
pl̄m ſolidū addēdo olei camo.
ʒ.ij.butyri olei ro.pigue.gall.
añ.ʒ.j.vitel.duox̄ ouox̄.Iſtō
em̄ empl̄m mitigat dolorē mi=
rabilr ⁊ digōnē vulnerꝫ ꝓcurat
materiā ad exitum p̄ꝑādo.
empl̄z mūdificatiuū ¶Cūq; vulnꝰ ad digōnē ꝑuene=
rit mundificatiua medicamia
ſūt exhibēda:q̄x̄ forma grā exē
pli talis p̄t eē.℞.mellis roſa.
ʒ.ij.tereb.clare.ʒ.iiij.bulliant
ad ignē vnica ebullitiōe:deīde
addāt vitel.viꝰ oui.croci.℈.
j.farine tritici bñ cribel.farine
ordea.añ.ʒ.v.miſce et valet in
carnoſis vulneribꝰ.¶In locis
ꝟo muſculoſis neruoſis ⁊ liga

mētis plenis abſterſiuū tale p̄t
eſſe.℞.tereb.clare.ʒ.ij.mellis
ro.ʒ.j.ſucci plantaginis ſucci
apij añ.ʒ.ß.bulliāt parū:addē
do farine lupi.farine ordei añ.
ʒ.iij.ſarcocol.ʒ.j.croci.℈.j.mi
ſce ⁊ vtere q: mirabilis eſt oꝑa
tiōis i mūdificādo loca neruo=
ſa fctā mūdificatiōe locꝰ incar
nādꝰ ē ⁊ ſigillādꝰ:ꝓut dicturi
ſumꝰ i doctrina capl'ox̄ iferius
deſcribēdox̄.Vñ occurrēte ne=
ceſſitate ea q̄ ibi deſcripta ſūt
ꝓ hac intētione videre potes.
¶Quarta ⁊ vltima intētio q̄ ē Quarta intētio.
prohibere accidētia que i iſto
vulnere poſſunt accidere:cau=
ſataq; remouere cōplet eiſdem
auxilijs eademq; intētiōe quē=
admodū dictum fuit.c.de cura
tione vulneris contuſi in com=
plemento quarte intentionis
eiuſdem vulneris;quare ibi re
curſum habere potes.¶Unuz Pronoſticuz.
tamen circa pronoſticū eſt mē=
ti tenēdū:ſcilicet ꝙ de iſto vul=
nere iudicandum eſt de morte
vel ſalute ſꝫ ꝙ ⁊ de ceteris vul
neribus iudicandum eſt iuxta
particulam vulneratam;prout
inferius i vnoquoq;.c.li.iij.de
vulneribus narrabitur.Simi=
liter etiam ſi plaga iſta fuerit
anguſta vltra iam dictā caute
rizationem ipſaz ferro amplia
re nullo contradicenti pericu=
lo alicuiꝰ leſionis particule no
bilis vtiliſſimū erit.vulnꝰ eniz
meliꝰ expurgabitur:et a me=
dico cuz ſuis medelis viſitari
poterit.¶Et ſic deo dante ⁊c.

¶Cap.iiij.De vulnere cau= C.iiij.
ſato a morſu animaliuz qua
drupedum:velut equi canis
cati ⁊ aliorum animaliū cur
rentium eorum curſu.

Cura morꝰ. Curatio iſtius vulne
ris tribus intētioni=
bus cōplet̄.prima in
vite ordinatiōe.Se=
cūda i purgatiōe cor
Prima itētio. poris.Tertia i localibꝰ ꝯſiſtit.
¶Prima q̄dē intētio q̄ in ordi=
natiōe vite cōſiſtit cōplet̄(put
dictū fuit in li.de apatibꝰ ca.
de curatione carbūculi) qꝛ iſtō
vulnꝰ ſapit naturā alicuiꝰ vene
noſitatiſ:vngues eīm ꝛ dētes
aīaliū(vt nōnulli aſſerūt docto
res)nūq̄ ſunt vacui ab aliqua
venenoſitate.¶De purgatiōe
ſilr̄ q̄ſi eodē mō ꝓcedendū eſt:
put ibidē dictū fuit:q̄re ꝓ tua
ncitate illuc recurras.¶Unū
Nota. tñ nō eſt ꝑtermittēdū ſꝫ memo
rie mādādū qḋ ſi vulnꝰ a quolī
bet iſtoꝝ aīaliū rabioſo cauſa=
tū fuerit.In p̄mis diebꝰ mini=
me ꝯferri vr̄ flebothomia:quia
(vt inq̄t Aui.c.de morſu canis
rabidi)flebothomia i tali caſu
Nota flōmia attrahit ſanguinē a circūferen
tijs ad centrū:ꝛ iſto mō eēt at=
trahe͛ ſanguinē toxicatū ꝟſus
cor:qꝛ nā vniuſcuiuſq̄ veneni
ſemꝑ ē aggredi cor tāq̄ ducē
ceteroꝝ mēbroꝝ humani corpo
ris.¶Tertia ꝛ vltima itētio q̄
Tertia itē tio. i adminiſtratiōe localiū ꝯſiſtit
ſic cōplet̄.¶In p̄mis cū ad hāc
curationē pueneris:null[illegible]
lior medicin[illegible] miniſt[illegible]
cūq̄ al[illegible]
cū [illegible]

Can[illegible]
r[illegible]

morſure aliq̄lr relaxādo.¶Itē
ad eādē intētionē vſ vſq̄ ad ſe
ptimū ifraſcriptū auxiliū.℞.fo
lioꝝ malua.ꝛ violaꝝ añ.ꝟ.ij.
abſinthij.ꝟ.ſ.roſa.foliorū al=
tee añ.ꝟ.ſ.ß.furfuris bñ tritu
rati.ꝟ.iij.bulliāt oīa ſil̄ cū aq̄
ſufficiēti.deide olbꝰ piſtatis i
decoctiōe cū farina ſaba.ordei
ꝛ piſtatura p̄dcā fiat emplꝫ ſo
lidū.addēdo olī mirtini.camo
millini roſati.añ.ʒ.iij.vitella
triū ouoꝝ croci.ʒ.ſ.cimini.ʒ.ſ.
ß.Iſtud emplm̄ i iſto caſu ē mi Aliud
rabilis opatiōis.¶Trāſactis poſt ſe
ſeptē diebꝰ admiſtrat̄ ifraſcri= ptem
ptū auxiliū.℞.Radicum altee dies.
li.ß.ſcabioſe.ꝟ.ß.ditami.ʒ.ij.
oīa decoquant̄ cū aq̄ ſufficiēti
vſq̄ ad pfectā cocturā:deide oī
bꝰ icīſis piſtatiſ ꝛ cribel.cū oleo
roſato maſticio ꝛ cera alba cū
p̄dicta cribratura fiat vnguētū
ad modū ceroti:addēdo tere.
clare.ʒ.iij.ſepi hirci.ʒ.ß.croci. Mūdi
ʒ.ij.¶Ineꝰ ꝟo ꝓ mundificatiōe ficati=
admiſtrat̄ abſterſiuū de ſarco. uum.
ciuꝰ talis eſt deſcriptio.℞.tere
bē.clare.ʒ.iij.mellis roſ.ʒ.j.ß.
ſucci apij.ʒ.vj.bulliāt parū ad
dēdo farie ordei cribellate.ʒ.
ß.ſarcocolle.ʒ.j.ß.croci.ʒ.ß.
Iſtud auxiliū eſt mūdificatiuū
cū aliq̄li icarnatiōe.¶Fctā mū vnguē
dificatiōe loci vnguētū de mi= tum.
nio.c.de fractura cranei anno=
[illegible]ū.accōmodate i iſto caſu ad
[illegible]t.¶Defenſiua q̄ꝫ i ſupio Defen=
[illegible]p̄.hita i p̄mis diebꝰ i cir= ſiuum.
[illegible]citr admiſtrāt.¶Et ſi lo Scari=
[illegible]ificatꝰ minat̄ ſcācrenoſi ficatio
[illegible]e ſtati locꝰ ſcarificādꝰ ē.
[illegible]s ꝓ eiꝰ cura cācrene Cura
[illegible] ꝓcedēdū ē:q̄re ꝓ tua morſꝰ
[illegible] ad p̄dictū ca.potes canis
[illegible]¶Eodēq̄ mō dico rabidi
ꝓcedēdū

ꝓcedēdū eſt in curatiōe morſu=
re canis rabidi queadmodū di
ctū fuit i pſiti.c. Unū tñ addē
dum eſt ꝙ ſtatī in morſura ca
nis rabidi fiāt ſcarificatiões ꝛ
Caute ventoſatiões. Deinde cādenti
riza= ferro loc⁹ cauterizet. Et in pte
tio. ſupiori mēbri fiat ligatura ſatꝭ
ſtricta donec celebrata fuerit
cauterizatio: q̄ facto ligatura
ſoluēda eſt. Et ſic deo dāte.

Ca.v. C.v. de morſu aſpidꝭ ꝛ ꝯſimiliū
venenoſoꝝ alalium ꝛ eius cura.

Glorioſus ꝛ ſublimis
de⁹ oīz creator. Et q̄
hoīez tāꝗ ei⁹ creatu
rā ſpālē in lucē pro=
duxit ꝛ ſerpētib⁹ de=
dit inſidias aduerſus eūdē. ꝓui
ditqꝫ ꝓpea de rebus neceſſariis
ad eoꝝ morſurā adiuuātib⁹ ad
oſtēdēdā ſue diuinitatis poten
tiā vt ēt hoīb⁹ ipſis faciat eoꝝ
alaꝝ ꝛ corpoꝝ vtilitatē cogno
Cura= ſcere. Curatio itaqꝫ morſus a=
tio. ſpid' ꝛ currētiū curſu ei⁹ vnica
ꝯplet itētiōe: vꝫ adminiſtratiōe
pticlariū ꝛ vlīū ſil' ꝛ ſemel ꝛ ſine
vniuer tpis īmiſſiōe. Adminiſtratiōe
ſalia. aūt vniuerſaliū ꝓdicta curatio
ꝯpleť vꝫ exhibitiōe pharma=
coꝝ virtutē hñtiū bezoardicā ꝛ
cardiacā. Et ꝓpterea ꝙ pri=
mū medic⁹ ad hmōi morſurā p
uenerit nulla melior medicina ē
Tyria ꝙ protin⁹ tyriacā optimā Gal.
ca. vł Aliab. ad caſtanee quātita=
tē cū modico vini odoriferi ex=
Scari= hibere. Siłr ſtati expeditiſſi=
ficatio mū eſt locū morſure ſcarificare
ſcarificatiōe ꝓfunda ꝛ cucurbi
culā deide ſup loco ſcarificato
iponeť vt ſāguis venenat⁹ vna
Caute cū veneno ad exteriorē ptē fuo
riza= cet. Utiliſſimū ē ēt ꝛ prudētꝭ
tio. medici ſtatim locū cādēti ferro
decoqre: aut loco cauterii actu
alis feruēti oło ſambucio locū
morſurꝭ pfecte ꝛ ꝓfunde ꝯbure=
re. Hoc cōpleto locū emplare emplꝫ.
cū cepis decoctꝭ i furno cū mo=
dico tyriace ꝛ paꝝ butyri parū
ꝙ ſcabioſe diptami et gentia
ne adiuictē ꝯtritꝭ cū modico te=
rebē. ñ niſi vtiliſſimū ē. Iſtō enī
ēplꝫ virtutē hꝫ īterficiēdi vene=
nū cū attractiōe ꝛ aliq̄li digēne
loci eſcharati ab igne vel oło
feruēti. Et qr iuuenes īexpti
dānāt applicatōēz tyriace ī pte
exteriori ſup loco morſurꝭ ſup
corde aſſerētes ꝙ virt⁹ ei⁹ ē a ſe
venenū expellere ꝛ virſus ptē in
triſecā dirigeť. Salua eoꝝ pa=
ce vt aſſerit Ugo de ciuitate ſe Ugo
naꝝ ꝯſilio ſuo. lxxxv. qō fecit ꝺ ſenēſis
cura morſ⁹ aſpidꝭ: dicēs ꝙ ty=
riaca magna ſup morſurā ꝛ cor
de ī parte exteriori applicata
duo facit iuuamēta. Unū qō īſti
cit venenū. Alteꝝ vō qō p vēas
ꝛ arterias virt⁹ tyriace vł⁹ cor ī
ſenſibiłr a nā attrahiť. Et hec ē
itētio ſua: lꝫ aliquātulū obſcu=
re loqť. Et qr acciñtia ꝓnola=
te morſure (vt refert ꝓfat⁹ vir ꝓ
aitato ꝯſi.) ſūt adeo ſeuiora tru
ciora ꝛ horrēda: ꝙ ēt medic⁹ ta
lia aſpiciēdo terreť. Nā ad ei⁹ Nota.
morſurā aliqñ ſtatī ſeqť caſus
virtutꝭ vt ī tēpeſtate nr̄a vidim⁹
in q̄dā de ciuitate nr̄a q̄ dū mo
rā traheret ī ciuitate terracie:
fuit ī digito ꝗſto man⁹ ab vno
aſpide morſicat⁹ delato a q̄dā
Ceratano in platea dicte ciui=
tatis. volens expiri virtutē ſeu
grāz beati pauli quā ibe iaꝫ
ſuſcepat a q̄dā alio Ceratano:
hic ē ꝙ capiēdo aſpidē ꝓdcām ī
manib⁹ (vt dixim⁹) fuit ī dicto
digito morſicat⁹. Ex q̄ morſura

lſra ſpatiū q̄tuoꝛ hoꝛaꝝ cū ac=
cñtib⁹ ſeuiſſimis vitā cū moꝛte
ille bon⁹ vir ꝯmutauit:q̄ accñ=
tia fuerūt hec.In p̄mis ſtatim
amiſit viſuꝫ ꝛ loq̄lā cū caſu pal
pebraꝝ.Pulchꝛitudo faciei i li
uidū coloꝛē mutata.Coꝛdis de
fectio cū tremoꝛe ꝛ ſudoꝛe frigi
do toti⁹coꝛpis mēbꝛa laxa.Ad
q̄ accñtia matura moꝛs ītra di
Nota. ctuꝫ ſpatiū ſecuta fuit.¶Et q꞉
ad hāc moꝛſurā īterdum(vt ſu
peri⁹dcm̄ fuit)ſequunt̄ talia ac
cñtia q̄ i curōne eoꝝ īdicā tēp⁹
nō ꝯterere circa exhibitionem
auxilioꝝ.Et ppea cū celeritate
ſolertiꝗ īgenio ad locū moꝛſi=
catū ꝛ ad ꝯfoꝛtationem coꝛdis
pulvis ſtati vacādū eſt curatiōe an̄di=
optius cta.¶Juuat igitur ſumere lſra
ſcriptū puluerē cū modico vini
odoꝛif.cui⁹ talis eſt foꝛma.℞.
caſtoꝛei caſie lignee ariſtolo=
gie rotunde an̄.ʒ.ß.ſemis aniſi
pipis an̄.ʒ.ij.terāt̄.Et doſis ei⁹
e.ʒ.j.cū modico vini odoꝛiferi.
¶Itē ad eādē ītētionē vꝫ lſra=
ſcptū poculū.℞.tereb.ditami
Pocu= cardi benedcti an̄.℈.j.tyꝛiace
lū Ga. Ga.ʒ.ß.croci.g̃.ij.ſemis citri.
℈.ß.ſmiraldi.g̃.dꝛoꝛonici.ʒ.j.
ſiru.d̄ ſucco acetoſe aq̄ bugloſ
ſe an̄.ʒ.vj.vini granatoꝝ vini
odoꝛife.mediocrꝫ vinoſitatis
an̄.ʒ.ß.miſce ꝛ detur patiēti:q꞉
ei⁹ opatio ē diuia aduerſ⁹ vn̄ā
quāꝗ moꝛſurā ꝛ ad peſtē phta
neū r̄mediū ē poculū ꝛ puluerē
q̄tidie r̄iterādo ſemel aut bis
in die ſtomacho ieiudo donec
coḡuerꝫ venenū moꝛſure eē ex=
tictū qd̄ die facili coḡſcit̄ p ac=
Dige= cñtiū r̄miſſionē.¶Quo fctō nō
ſtiuū. niſi vtiliſſimū erit patiētē pur=
gare ſumēdo digeſtiuū īfraſcp
tū.℞.ſiru.ro.ex īfuſiōe ſirupi d̄

ſucco ēdiuie d̄ ſuc.acetoſe.an̄.
℥.ß.aq̄rū endiuie bugloſſe me
liſe an̄.℥.j.Sūpto ſirupo p q̄= purga
tuoꝛ dies purget̄ patiēs purga tiuū.
tione iſta.℞.diacaptolicā.℥.ß.
māne electe.℥.j.diſſoluant̄ cū
ſufficiēti q̄titate aq̄ bugloſe et
ēdiuie addēdo ſiru.vio.℥.j.Et
nō p̄ſumat medic⁹ i p̄mis dieb⁹
vētrē ſoluer̄ niſi cū encāte.Nec
flōmiā facere:q꞉(vt īq̄t Aui.ca. Auic.
d̄ moꝛſu canꝫ rabidi.)Attrahi
māꝫ a circūferētijs ad cētrū q̄=
re eēt īcōueniēs nō paruū.Cū
intentio vniuſcuiuſꝗ materiei
venēoſe ſp ſit coꝛ petere.¶Uul Nota.
nus d̄niꝗ ſine moꝛſura fctm̄ a
cauterizatiōe ꝛ aduſtiōe p̄dcā
trāſactis dieb⁹ q̄tuoꝛ cū medel
la ſupꝛadicta de cepa ꝛ alijs re
bus ſicut cetera aduſta vl̄nera
curādū eſt.¶Et ſic deo dāte ꝛc.
¶Finit liber.iij.chirurgie de
vulnerib⁹ a capite vſꝗ ad pe=
des Ad laudeꝫ dei oipotentis
eiuſꝗ glorioſe genitricis v̄gi=
nis marie:quoꝝ nola in ſecu=
la ſeculoꝝum ſint benedicta.

¶Incipit Liber Quart⁹ Chi=
rurgie Magiſtri Joānis de Ui
go Natione Genuenſis Patria
Rapalligene de Ulcerib⁹ Uni=
uerſaliter ꝛ Particularit̄ a ca=
pite vſꝗ ad Pedes.Ad Laudē
Omnipotentis Dei.

¶Capl̄z.j.phemiale in quo p Cap̄.j.
ponit̄ intentio hui⁹ libꝛi de Ul
ceribus et eius diuiſione.

Chirurgia
Artꝫ medicatōis
teſtāte Celſo i p Cel.
hemio ſeptimi li
bꝛi ſui antiquita
te pars famoſiſſima multas hꝫ
particulas curatiōis moꝛboꝝ

pꝛout pluribꝰ in locis ī ſupioꝛi
Joannicij. doctrīa autoꝛitate Joānicij de
monſtratū fuit: q̄rum altera eſt
vlcerū exterioꝝ curatio ꝺ qua
in pn̄ti doctrina tractareītēdi
mus: alia vero erit vlcerū diffi
Cura. nitio via theoꝛice. ¶ Quāobꝛē
curatio vlcerū ī duobꝰ ꝯſiſtere
vř. In cognitiōe vcꝫ eoꝝ a q̄bꝰ
vlceꝝ ꝯſolidatio īpediri ſolet.
Et in remotiōe eoꝝ dē. Pꝛia q̄=
dē erit ſermocinatio theoꝛica.
ꝯtēplādo eñ ea q̄ īpediūt verā
ꝯſolidationē vlcerū: ⁊ quot ſint
cāe q̄bꝰ ꝟa īpedit ꝯſolidatio. ī
ſup quō noceāt ⁊ quō cog̃ſcant
he cāe. Scđa ꝟo pars pꝛactica
erit docens modū admiſtrādi
tā ꝯpoſite q̄ȝ ſingularit medica
mina ī vlceribꝰ ſꝫ vnūq̄ꝺq̄ȝ tp̄s
⁊ vlceꝝ nāꝫ. His eñ p̄habitis ſa
tis ꝯpoſitā habemꝰ intētionem
ad vtilitatē hūani gn̄is ⁊ ami=
coꝝ ſatiſfactionē: q̄ me ꝺ h̄ ſepe
q̄ſierūt. ¶ Sed añq̄ȝ ad aliquaꝫ
curationē veniamꝰ puto ñ niſi
vtiliſſimū eē ꝺ diffinitiōe vlceꝝ
capl'm ꝯponere: ad hoc vt ꝑ ſi=
gna ad verā ⁊ realē curationē
vniuſcuiuſq̄ȝ vlceratiōis ꝑueni
re poſſumꝰ. ¶ Et ſic deo dāte ⁊c.
Ca. ij. ¶ Cap. ij. de diffinitiōe vlce=
rum et eoꝛum cura.

Vlcus. V Lcus apud āntiq̄s et
modernos doctoꝛes
eſt ſolutio continui
tatis cū putrefactio
ne et ſanioſitate ad
differētiam vulneris quod eſt
ſine putrefactione vcꝫ ſangui=
nolentū. ¶ Vlcꝰ etenim teſtā=
Cauſe te Aui. vna cauſarū triū gn̄at.
Pꝛio ex apātibꝰ. Scđo a puſtu
la. Tertio a vulnere vt pl'imuꝫ
male curato. Et ꝑꝑea dicebat
Gal. Gal. vlcus ſolutionē eē ꝯtinui=
tatis in carne: in q̄ vna vel mul
te diſpoſitiones ſunt que rectā
ꝯſolidationeꝫ vlcerū impediūt Auice.
a quibꝰ (vt inq̄t Aui.) ſanies vl
putredo gn̄at. Inq̄t. Et nō ge
nerat pus in vlceribꝰ niſi ꝑpter
ea q̄ nutrimentū a natura trāſ
miſſum ad membꝛū ꝑpter de=
bilitatē mēbꝛi vertit ī putrefa=
ctionē. Iccirco ꝑpter eius de=
bilitatē ſemꝑ ad locū debilē at
trahunt ſupfluitates alioꝝ mē
bꝛoꝝ. Igit vtiliſſimū eſt ſꝑ mē
bꝛū vlceratū ꝯfoꝛtare. Et vnū de
melioꝛibus ꝑ eius confoꝛtatio
ne eſt locū vlceratū ab oībꝰ īpe
dientibꝰ ꝯſolidatiōeꝫ vlcerū eua
re. ¶ Ceteꝝ vlcus ſꝑ ꝺr egritu=
do cōpoſita: vulnꝰ ꝟo vt in do=
ctrina vulnerū dictū fuit inter=
dū ſimplex: aliq̄ñ ꝯpoſitū inue=
nit. doloꝛ enim ſanies putredo
apa os coꝛruptū: caro mala: et
ſic de alijs q̄ cū vlcere ſolent cō
plicari reddunt vlcus moꝛbuꝫ
eſſe compoſitum. Quapꝛopter
ſpecies vlcerum teſtem adducē
do Aliab. ſer. vij. ꝑtis p̄mi lib. Aliab.
de diſpoſitione regali. ſumunt
ſuas differentias a tribus po=
tiſſime a quibus perficiuntur ⁊
componuntur a cāis: videlicet
a membꝛis ⁊ accidētibus. Et q̄
differentie que ſumuntur a mē
bꝛis cum indagationibꝰ com=
munibus ſufficit tranſire. vt in
de apoſtematibꝰ et vulneribus
ſatis patuit. Igitur nō implicā
do diſpōnes vt meliꝰ cōpꝛehen
damꝰ dicta Aui. in vlceribꝰ qui
ceteris in ſcīa vlcerum fuit pꝛe
ſtātioꝛ. ¶ Dicamꝰ itaq̄ȝ q̄ ſpēs Spēs
vlceꝝ ſumūt a duobꝰ. A cāis. ſ. vlcerū.
⁊ accn̄tibꝰ. ¶ A cauſis ꝟo ſpēs
vlcerū ſumunt. Nam qñq̄ȝ dici=
mus vlcus virulētū: līerdū cā

ceroſuʒ corroſiuū putridū ⁊ fi-
ſtuloſū: ⁊ ſic ð alijs. ¶ Ab acci-
tib⁹ q̃ʒ ſumūt ſpēs vlcerū. Ali-
q̃n em̄ īuenit vlc⁹ diſcraſiatum
doloroſuʒ apoſuʒ ↄtuſuʒ alte-
ratū ab aere cuʒ carne ſupflua
cū duritie cū oſſis corru. ⁊ vari
cib⁹. Et plerūq; īuenit vlc⁹ diffi
Aui. cilē ↄſolidatiōis cū ꝓprietate no
bis occl'ta (vt inq̄t Aui.) Silr ēt
ſūt vlcera cauernoſa cauernoſi
tate vna: nonnūq; cū duab⁹ vel
plib⁹ cauernoſitatib⁹ exiſtūt. ⁊
ð cauernoſis aliq̃n q̄dā ſūt pu-
trida: aliq̃n ſordida: nōnūq; fi-
ſtuloſa: q̄ꝝ orificiū eſt ſtrictū cū
ꝓfūditate āpla: ⁊ duritie ſi pua
ea circūdāte. De vlcerib⁹ q̃ʒ q̄-
dā ſūt ābulatiua: q̄dā corroſi-
ua: q̄dā maligna: q̄dā ṽo viru-
lēta. Et de corroſiuiſ vlcerib⁹ q̄-
dā ſūt ābulatiua: velut ſūt vlce
ra putrefacta cācroſa ⁊ formi-
coſa. Maligna cm̄ vlcera ⁊ viru
lēta paꝝ adīuicē dr̄nt: q̄ nisi ſʒ
maiorē ⁊ minorē malignitateʒ
illoꝝ dr̄nt. Eodemq; mō vlcera
putrefctā ab vlcerib⁹ ſordidis
parūq; differre vident tā in ſi-
gnis ſi i eoꝝ curatiōe. In vno
tm̄ dr̄nt: q̄ aliq̃n ſua putrefa-
ctiōe ābulat: idcirco cū iſto vlce
re putrefactiuo ābulatiuo mlt-
tiplicat febriſ q̄ nō ſepat ab eo
niſi pri⁹ ei⁹ putrefactiōe ⁊ ābu
Gale. latiōe remotiſ. Quāobrem Gal.
hoc gen⁹ vlcerationis corroſiue
formicā ābulatiuā ⁊ ignē pſic-
cū noīauit: iō ſub eodē. c. mali-
gna vlcera ⁊ virulēta curabūt.
Eodēq; mō ēt vlcera ſordida ⁊
putrefacta tractabunt. Et ma-
lignoꝝ ⁊ virulētoꝝ q̄ dē vlcerū
Auic. (vt inq̄t Aui.) cauſe vt plm̄ ſūt
vulnera obuiātia ſupfluitatib⁹
corpis maligni: aut vlcera ſe-

quētia puſtulas malas cū regi
mine corrupto. Silr ēt cauſe vl
cerū ſordidoꝝ ⁊ putridorum vt
plm̄ ſunt apata ⁊ exiture vltrā
modū maturi ⁊ ab humoribus
groſſis cāte cū īterpoſitiōe hu
morū calidoꝝ. ⁊ i q̄b⁹ etiā diu-
ti⁹ cū mollitiuis ꝓceſſuʒ fuerit.
Ulcera ēt cauernoſa plerūq; ge
nerant a ſolutiōe ↄtinuitatiſ re
cēti male curata: aut ab apate
magno a ſeipō dirupto aut q̄ i
eo fctā fuerit īciſio pua. Corro
ſiuoꝝ aūt vlcerū cāe: vt plm̄ ſūt
hūoreſ acuti ſiue cholerici cū
Aui. aduſtiōe. Et iō inq̄t Aui. tractan
do q̄litatē ſaniei dt. Et illō pus
qð ē de gn̄e ſubtil' dr vir⁹. Qð ē
Nota. groſſū noīat ſordes. Inq̄t Et vi
ð ſanie rus q̄dē īdiget exiccatione ſor
gn̄ata des ṽo abſterſiōe. Uir⁹ ēt gn̄at
a mate ex bullitiōe hūorū caloꝝ ⁊ aq̄ſi
ria ſub tate eoꝝ: ſordes ṽo ex ſupflui
tili et tate hūorū frigidoꝝ ⁊ groſſitie
groſſa eoꝝ gn̄at. Et de vlcerib⁹ īſup q̄
dā ſunt ſpaſmoſa ⁊ doloroſa: et
q̄dā ſunt ꝑuata dolore: q̄dā ſūt
rotūda: q̄dā plana: q̄dā ꝓfūda
Cel⁹. hn̄tia plura orificia: q̄ a Celſo
chironica nūcupant: q̄dā ēt ſūt
mollia: q̄dā dura: q̄dā obſtraq̄
ſa: q̄daʒ varicoſa: q̄re de vnoq̄z
iſtoꝝ vlceꝝ ꝓ ei⁹ curatiōe ſuū ꝓ
priū ↄponem⁹ caplm̄. Uerū vlce
ra q̄ ſunt apta ad gn̄andū ſpaſ
Auicē. mū rōne q̄litate vlceris teſtāte
Auicē. ſunt vlcera putrefacta:
corroſiua: doloroſa: canceroſa:
argiromatri. i. vlcera cuiuſdaʒ
phi: q̄ tm̄mō curabat vlcera dif
ficillime curatiōis. Rōne ṽo lo
ci ſūt oīa vlcera vicinātia ner-
uis ꝓſertim vlcera dorſalia: q̄
ſūt i regiōe nuche ⁊ dorſi: ⁊ ēt ſi
cut ſūt vlcera i anteriori pte ge
nu: q̄m lacerti hmōi pticule ſūt

p̄tm nervoſi. Et iō vuln⁹ aut vl
cus i tali loco cātū ē paratiſſi:
mū cāre ſpaſmū: ⁊ mlta alia ac
cidētia: vt i doctrina vulnerū:
Nota. vbi d̄ vulnere genu tractauim⁹
optie oñſuz fuit. ¶ At ſi p̄dicta
vulnera fuerit i locis p̄tm ner
uoſis: quoꝝ cē i aſiti extēſiōis
corpis ē: tūc ſm qd eoꝝ mā tri:
plicē regreſſū hre pōt tria mor
boꝝ gñа ab ea gñari pht. Nā ſi
p̄dicta mā v̄ſus cerebꝛū regreſ
ſum habuerit ſpaſmū aut p̄mi
xtionē rōnis. Si ad iferiora mē
bꝛa: fluxū vel egeſtionē ſangui
neā aut ſanioſam: vt in tēpeſta
te nr̄a ſepe vidim⁹ imediate cā
bit ſi v̄ſus p̄tē mediā corpoꝛis
regreſſum habuerit: mā talis
vlcerꝫ pleureticū morbū cābit.
Et ſunt p̄dicta loca i ſaſiti extē
ſionis corpis. vcꝫ a mēbꝛis nu:
tritiuis vſqꝫ ad extremitatem
mēbꝛoꝝ ſp̄ualiū. Et de ſignꝫ bo
nis p̄terea i vlcerib⁹ vt inquit
Aui. Aui.)ē vt oriāť pili q̄ añ cecide
rūt. Silr̄ q̄ꝫ ſanies alba lenis
eq̄lis ⁊ i pua q̄titate i vlcerib⁹
iucta arguit bonū ſignū feſtie
curatōis. Jō i oīb⁹ vlcerib⁹ ſem
p̄ arguas tibi p̄ ſaniē q̄ ē i loco
Nota vlceratiōis. Nā ſm q̄ approp̄i
de q̄li: quať bonitati vel p̄uitati ſac
tate ſa iudiciū cite aut tarde curatōis
nieibo vlcerū. nā ſi bona arguas cure
nerma bꝛeuitatē. Si mala logitudinē
le. Sanies laudabilis ē q̄ ɔſecuta
eſt cōplemētū digōnis a caloꝛe
nāli mēbꝛi: ⁊ iō neceſſario illa
erit lenis alba ⁊ eq̄lis. Illauda
bilis v̄o multiplex ē. Alia em̄ ē
groſſa viſcoſa. Alia tēdens ad
nigredinē. Alia virulēta. Alia
corroſiua ad iſtar lotūre car:
nis. Et p̄pterea inq̄t Aui. Et d̄
vlcerib⁹ ſunt quoꝝ radices ſūt
acute. i. hūores q̄ qb⁹ talia vlce
ra generanť ſunt acuti calidi ⁊
moꝛdicātes. Uñ acuitate ſua
ſolēt ingentē pꝛuritū gñare: q̄
plerūqꝫ reddit vlc⁹ difficilis cu
ratiōis. Silr̄ ſunt q̄dā vlcera
(vt inq̄t p̄fat⁹ vir) a qb⁹ ſolet vi
rus citrinū cū̄ reſudari. Inq̄t
Et foꝛtaſſe ē ita cū̄ q̄ p̄ticulas
circūiacētes vlcerationi ɔburit
⁊ moꝛdificat. Et iſta vlcera etiā
ſūt difficillime curatiōis. Ulte
ri⁹ accidit aliq̄n vlcerib⁹ malꝫ
vt aſſociať coloꝛ corpis malus
ſicut alb⁹ plūbe⁹ vel citrinus:
q̄re iſta arguūt corruptionem: Aui.
teſtante Aui. ɔplonis epatis ⁊
ſanguinis corruptionē ab ipſo
epate ad locū vlceratū trāmiſ:
ſi. Et ſic ei⁹ ɔſolidatio difficilis
eſſe vr̄. Ulcera inſup melācholi
ca ⁊ dura v̄ſus liuiditatē ⁊ ni:
gredinē tēdētia ſūt male cura
tionis. Ulcera etiā nigrū habē
tia coloꝛeꝫ ſine ſenſu ſunt peſſi
ma p̄p eoꝝ putrefactionē. Ul:
cera q̄ꝫ ⁊ melācholica ſiue du:
ra ⁊ cū labijs obſtraquoſis (vt
iq̄t Aui.) nō ſananť niſi pꝛi⁹ eoꝝ Aui.
labia ⁊ carnoſitates ſupfluean
ſerať medicamīe acuto. ¶ De:
niqꝫ de ſignis bonis i vlcerib⁹
ē vt poſt mūdificationē vlceꝝ i
circuitu labioꝝ albedo māifeſ:
ſteť ⁊ naſcētia carnis ad modū
ḡnoꝝ ḡnatoꝝ. Silr̄ q̄ꝫ meliores
ſignificatiōes arguētes bonā
vlcerū diſpōnē i futurū ſunt cū
ſuccedētia eoꝝ fuerit cū ſanie
laudabili ex opatiōe nature ge
nerata. Notādū ē etiā q̄ q̄n vl Nota.
cus malignitate p̄uatuꝫ fuerit
medicina pax cauſabit doloꝛē
Et p̄pterea remota vlcerum
malignitate ſolent vlcera bene
ficio medicinali ⁊ nature icar

nari ꝛ ſignū bonitatis incarna tiōis hꝫ per priuationē doloꝝ loci vlcerati: ꝛ etiā tāgēdo vl= cus aliquo medicamīe mordi= catiuo ī eo quā cauſat ſenſatio nē ſiue ſenſuꝫ. Cͦtrariū eñ facit me dicamē p̄dictū vlcere exñte ma ligno vt lōga plerūqꝫ nobis de mōſtrauit experiētia. Quapro pter male ſentiūt chirurgici q̄ dicūt bonū eē ſignū qñ medica mina abſterſiua cū aliq̄li mor= dicatiōe in vlcerib⁹ admiſtra= ta dolorē cānt nō parū iudicā do illð euenire rōne bonitatis carnis: qð in effectu euenit rōne malignitatꝭ vlceris: qꝛ caro bo na (vt ſepi⁹ dictū fuit) qñ tāgiẗ a mordicatiuo medicamīe pa rū cauſat dolorē. ꝛ rō (qꝛ caro maligna magis ſentit ꝛ lediẗ ab oī medicamīe mordicatiuo q̄ꝫ caro bōa ꝛ benigna) ē iſta vcꝫ ſenſibilitas rei Cͦrie: q̄ ſꝑ cū vl= cere maligno repiẗ. Cū ergo ca ro maligna ſꝑ ſit doloroſa et dolor ē ſēſibilitas rei Cͦtrie. Igi tur medicamīa mordicatiua q̄ abſterſiua rōne ſēſibilitatꝭ car nis maligne neceſſario dolorē cauſant vehemētē: qð ita nō ſe q̄tur ī vlcere cū bonitate carnis ꝛ mūdo ab oī malignitate. Et ideo dicit. Aui. ad iuſtificādā ī tētionē noſtrā ca. de cura. vlce rū. Inq̄t. Caue in oīb⁹ illis me dicaminibus ne dolorē facias. P̄ſerti ſi illic fuerit apā vel ma la cōplo ꝛ dolor. Imo opꝫ te re mouere cās ꝓhibētes vlceꝝ ſa nationē: q̄ in li. j. ſūt cōnūerate. Quaſi dicēdo ꝙ in oīb⁹ vlceri bus vbi ē dolor a q̄cūqꝫ cā cāi⁹: medicamīa mordicatiua nō de bēt adminiſtrari: qꝛ eēt addere dolorē dolori ꝛ debilitatē debi

Aui.

litati. Etiā qñ vlc⁹ ē apoſtuꝫ. dā nat lotionē factā cuꝫ vino: autē cū aq̄ de alumine. Et iſta exiccā tia plurimū laudāẗ ab eo ī exic catiōe vlcerū ad cutē inducēdā vlcere exñte mūdificato ꝛ incar nato cōplete īcarnatiōis. Silr̄ ad ꝟificādū rōnē nr̄aꝫ vidim⁹ quotidie a bōis chirurgis pra cticātib⁹ alumē de rocha cōbu ſtuꝫ ſuꝑ carne bona ponere ad cutē ītroducēdā: ꝛ tñ parū cau ſat dolorē. Cōtrariū eñ faceret ſi ſuper carne mala et maligna ipſum applicareẗ. Verū ſi caro in vlcere putrida fuerit: ita ꝙ ſapiat naturā cācrene tūc pro pterea qꝛ parū hꝫ ſenſuꝫ medi= cina mordicatiua ſuꝑ ea poſita minorē cauſabit dolorē ꝛ ſenſa tionē q̄ꝫ ſi ipā ponaẗ ſuꝑ carne bona. ¶ Et nota ꝙ caro mali= gna ē magis ſēſibilis ꝑ accidēs q̄ꝫ caro bona. Iō corꝑa ꝓna cu rationē vlceꝝ ſuſciꝑe ſunt que paucā habēt ſuꝑfluitatē cū bo nitate ſue ꝯplexiōis ꝛ inuētiōe ſanguis boni in eis. In corꝑib⁹ autē humidis velut ſunt corꝑa p̄gnātiū hydropicoꝝ ꝛ īfantiū ꝓpter coꝝ hūiditatē nō de faci li ſanāẗ vlcera. Eodēqꝫ mō vlce ra gñata ex ſucceſſiōe egritudi nū: vcꝫ ꝑ viā terīatiōis: vt plr̄m cū difficultate ſanāẗ: h̄ nō aliā ob cāꝫ niſi ꝓpterea qꝛ nā cona tur māꝫ egrotatōis ꝑte ad ſe= cūdā dicti trāſmitter̄: put ocl'a ta fide q̄tidie videm⁹ ī vlcerib⁹ a morbo gallico eueniētib⁹: et ſūt gēita ꝑ viā ſucceſſiōis mor bi gallici. Iō tarde ꝛ difficilli= me ſūt curatōis. Et ð iſto galli co morbo ꝑñti vlceꝝ doctrīa ꝓ ut morb⁹ a doc. rariſſie ꝯmēora t⁹ deo mihi ꝯcedēte vtilē ð ipō lī

Nota.

bellū faciemꝰ. ¶ Alteriꝰ de vlce
ribꝰ euenictibꝰ i locis neruoſis
Aui. (vt iq̇t Aui.) vnū de melioribꝰ
ē vt i eis ſanies mãifeſteꝝ bona
cū aliq̄li tumefactiōe ꝑtiū circū
ſtãtiū. Inq̇t. Et qñ cū his vlceri
bus appet ſanies bona ⁊ ap̄a. i.
tumefactio eſt ſignū bonū cū ñ
q̄ timeꝝ de ſpaſmo nec de ꝯmi
xtiōe rōis nec his ſilibꝰ niſi res
terminū pertrãſierit: vcꝫ qd ta
lis ap̄atio ſiue tumefactio non
fuerit in magna quãtitate ⁊ ali
qñ vlcera ꝯtingūt eſſe maleꝯdi
tiōata: q̄re neceſſariū ē ſuã ma
lã cōplōnē ſuo ꝯ̄rio rectificare:
qꝛ rectificatio male ꝯplōnis vl
cerū ē cã eorū curōnis. Et de ſi
gnis malis i vlceribꝰ neruoſis
ē vt vlcꝰ exciccetꝝ abſq̄ rōnabili
cã penitꝰ a ſanioſitate. Et ſi ali
q̄ fuerit tumefactio in circuitu
vlceratiōis ꝙ ſubito delituerit
etiam abſq̄ rōnabili cã tūc iſta
ſunt mortalia ſigna: arguūtem̄
materiã hr̄e raptū ꝟſus ꝑtē in
trinſecã neruoſam. ⁊ ꝯñr ꝑ ner
uos plerūq̄ ad cerebrum rapiꝝ
ſpaſmū ⁊ accñtia mala faciēdo.
Pari mō hr̄. c. de ſignis mortis
Gale. l. ū. ꝓnoſticorū a Gal. dicēte qñ
i hmōi vlceribꝰ ⁊ eorū ap̄atibꝰ
deſtruiꝝ eiꝰ rō moriꝝ hō. Iō ſcri
Hypo. ptū eſt ab Hypo. q̄rta ampho.
particula. ꝙ ſi tumor i vlceribꝰ
⁊ vulneribꝰ appareat ⁊ ſubito
diſpareat abſq̄ rōnabili cã: vcꝫ
abſq̄ medicla tumefactionē ip
ſaꝫ reſo lucte: tūc timor erit de
ſpaſmo aut ꝑmixtiōe rōnis. Et
ꝯñr de morte plꝰi timēdū erit:
qꝛ ſpaſmus in vlcere ⁊ vulnere
mortale. Inſuꝑ (vt inq̇t p̄fatus
vir) eadē amphoriſmorū parti
cula q̄buſcūq̄ tumores in vul
neribꝰ apparēt nō valde ſpaſ
manꝝ nec inſanianꝝ: his ꝟo di
ſparētibꝰ r̄pēte q̄buſdã ⁊c. ¶ Ui
ſis ſuꝑiꝰ ſpēbꝰ olꝫ vlcerū vcꝫ ſcḋm
diuerſitatē cãrū ⁊ accñtiū eorū.
mō vtiliſſimū ē narrarꝫ ſeu ꝯme
morare a q̇bꝰ vlcerū ſanatio i
pediri ſolet. ¶ Sūt itaq̄ dupli Nota. de cau
ces cauſe: vcꝫ añcedētes ⁊ ꝯiun ſis ꝓhi
cte. Cōiūcte ꝟo ſunt iſte vcꝫ do bētibꝰ
lor mala ꝯplō ap̄a os corruptū ſana
labia dura ſiue obſtraq̄ſa. caro tionē
mala ſiue ſuꝑflua labioꝝ molli vlcerū.
ties. Mala vlceris diſcraſia tã i
calitate q̄ꝫ in frigiditate. Figu
ra vlceris rotūda ſuꝑficialis et
figura fiſtularis: aut figura ei
ꝓportionata. Añcedētes ꝟo ſūt
hūores peccãtes: aut i q̄ꝫto: aut
in q̄li. ¶ Dicemꝰ itaq̄ ꝙ ea q̄ cō
ſolidationē ipediūt i vlceribꝰ:
aut ſe tenēt ex ꝑte vlceris: aut
ex ꝑte ſibi ãnexorū. Nã ſi ex ꝑte
vlceris cū vlcꝰ (vt ſuꝑiꝰ ſcriptū
fuit) ſit ſolō ꝯtinui: a q̄ pus ſiue
ſanies reſudari vr̄: aut qꝛ hoc i
pedimētū ſe tenebit ex ꝑte ſolō
nis ꝯtinuitatꝫ aut ſaniei. ¶ Nã
ſi ex ꝑte ſolōnis ꝯtinuitatꝫ: vcꝫ
aut figure vlceris rotūde: aut
fiſtularis: aut ꝯſilis ei (vt ſuꝑiꝰ
dictū fuit.) ¶ At ſi ex ꝑte ſaniei:
aut fuerit merito ſubē: aut ſue
q̄litatis. Si merito ſube aut qꝛ
ip̄a mã ſubtilis fluida ē: aut qꝛ
groſſa vl̄ viſcoſa. Si merito ſue
q̄litatis aut qꝛ acuta ē ⁊ corro
dēs ꝑ ſe ⁊ eſſentialr̄: aut qꝛ ꝑ ac
cidēs. Hec ſunt q̄ rōne vlceris ⁊
materiei ipſiꝰ rectã ⁊ verã vlce
rū ſanationē ipediūt tanq̄ꝫ res
ſub forma materie cōiuncte re
perte. ¶ Impedientia vero ex
parte annexorum: aut ſunt ex
parte eorum ſtatim contraria
ſuis cauſis ad cōſolidationē fa
ciētibus: aut ex ꝑte eorum que

puto neceſſariū eſſe eſſentiā ta
lis vl'neratōis deſcribere. Qua
Gal. propter ille (vt Gal. pluribꝰ in
locis teſtaꝛ: p̄ſertim lib. de ige=
nio ſanitat(.) reuera medicus ē
q̄ de nōdū tractat(tractare ſcit
⁊ ab ātiqs ⁊ modernis tracta=
ta bene ⁊ canonice opatus fue
rit. ¶ Dico igiꝛ q̄ vulnꝰ a tali i
ſtrumēto cāium ex triplici gne
vulnerationis ꝯpoſitū eē videꝛ.
Pīo vcz rōne rotūditatis iſtrī
vulnꝰ dr cōtuſuz. Scdo ratione
igneitatis dr ignitū ſeu ꝯbuſtū
vulnꝰ. Tertio rōne pulueris ve
nenoſuz dr. Et quia iſta morboꝝ
gña adinuicē ꝯiūgūꝛ ꝑpter eoꝝ
diuerſitatē iccirco curationem
hmōi vulneris difficilē reddūt.
Nā ꝯtuſio ⁊ ꝯbuſtio idigēt hu=
mectatōe. Venenoſitas vo exic
catiōe. ¶ Sumēdo ḡ curationē
Gal. nr̄az a Gal. li. de igenio ſanita
tis: dico q̄ qñ duo vel plꝛes mor
bi adinuicē ꝯiungunt. Intētio
medici ſp dz vacare ꝑ poſſe p̄n
cipalioꝛi: alterū morbū penitꝰ
nō negligēdo. Pricipalioꝛ itaq̄
iſtorū morborū eſt qui venenoſi=
tate pulueris cauſaꝛ. Et ꝑpter
ea curationē nr̄am fundabimꝰ
i cura vulneri venenoſi. Alios
tn̄ morbos nō penitꝰ negligen
Curatio. do vt p̄dixiꝰ. ¶ Curatio itaq̄
iſtiꝰ vulneris q̄tuoꝛ compleꝛ in
tētiōibꝰ. Pria ē vite oꝛdinatio.
Scda corpis euacuatio. Ter=
tia vulneris medicaminibꝰ lo=
calibꝰ gubernatio diuerſorum
modorū ſcdz q̄ diuerſa auxilio
rū genera in eiꝰ cura requirun
tur. Quarta ⁊ vltima accidētiū
Nota. correctio. ¶ In p̄mis cū ad hmōi
vulneris curationez peruenerís
cōſiderādū eſt: an tale vulnus
fuerit cauſatū a paruo inſtrō:
an a magno: an a mediocri: quia
(vt diximus) multiplicia ſunt
inſtrumēta iſta. Iō multa vulne
rationū genera ab eiſdē cauſa
ri p̄nt. Cōſiderādus eſt inſuper
locus pcuſſionis: an in neruis:
an in venis: an in carne: an i oſ
ſibus: an in iunctnris: an in lo=
cis vbi p̄dicta inſtr̄a poſſint pe
netrationē cauſare velut in pe
ctore ⁊ regiōe inteſtinoꝝ et in
capite. A natura etiā iſtoꝝ lo
coꝝ ſumiꝛ iudiciū vere curatio
nis. ¶ Quātū ergo ad p̄mā ⁊ Prima itētio ⁊ ſcda.
ſcdam intētionē vt ad ꝑpoſitū
noſtrū accedamꝰ nō ſecus pce=
dēdū eſt quēadmodū dictū fuit
caplo de vl'nere carnoſo. ¶ Unū Nota.
eſt notādū q̄ lz tale vulnus rō
ne pulueris ſapiat naturā vene
noſitatis: tn̄ flebothomia i p̄n=
cipio ne humores ad locū con=
curſum habeant ratione colo=
ris diuerſiua eſſe dz: quia veneno
ſitas hmōi pulueris nō eſt ſicut
venenoſitas antracis ⁊ carbun
culi q̄ antracis ⁊ carbūculi ve=
nenoſitas ſemp nitiꝛ coꝛ ⁊ inte
rioꝛa petere. ¶ Tertia intētio tertia itētio:
que cōpleꝛ adminiſtratiōe lo=
calium diuerſoꝝ modoꝝ ſm
q̄ iſtud vulnus in ſui curatiōe
diuerſa habet tēpoꝛa ſic pficiꝛ.
In p̄mis nulla melioꝛ cura=
tio eſt cū ad hanc curationē p=
uenerís vt nobis experiētia ſe
penūero demōſtrauit q̄ ꝓtinꝰ
vulnꝰ cādēti ferro decoquere.
Aut vnguētū egyptiacū deſcri
ptiōe Auic. ꝯfectū admiſtrare. Aui.
Aut loco eoꝝ feruēti oleo ſam
bucino cauterizare. Cauteriza
tio eñ ſecurat egrotātem a pu
trefactiōe contuſionis: veneno
ſitatez pulueris interficiendo.
¶ Vulnꝰ deīde medicaminibus

int⁹ ꝛ ex̄ mollie͞tib⁹ ꝓcurādū ē.
Defenſiuum. In circuitu eñ ponēdo defenſi-
uū habitū.c.de vulnere carno-
ſo. Quāobꝛ ē ſi vuln⁹ fuerit nō
multū ꝓfūdū: medicamīa mol-
lie͞tia cū ſicca it⁹ ſupficialr̄ dn̄t
admiſtrari. Ex̄ ꝟo ponēdo ma-
gnā petiā mollitiui iſeri⁹ oꝛdi-
nādi. ¶ Uer͞ ſi ab ipo iſtro vl̄n⁹
ꝓfūde cāri vr̄: dico vtiliſſimuz
eē fctā cocturā vulneꝛ ex oleo
ſāb. vl̄ cū igne (vt̄ diximꝰ) vel cū
dicto vnguēto egyptiaco. ¶ In
tra vl̄n⁹ butyꝛū liq̄factū cū ſiri
ga ꝓijcere. Et h̄ vſqꝫ ad ſepatio
nē carnꝭ moꝛtue ſiue eſcharate.
¶ Et ſi loc⁹ vl̄m nernoſ⁹ fuerit
cū p̄dicto butyꝛo ꝛ ſine ipo ꝓut
tibi meli⁹ videbit̄ accōmodate
ponat̄ aq̄ oꝛdeacea cū bullitōe
ꝟmiū terreſtriū ꝛ paꝝ altee pa
Digeſtiuū. rūqꝫ zuccari rub. ¶ Digeſtiuuz
q̄z d̄ tere. cū vitel. ouo. ad eādē
ie͞tōez mirabilr̄ vz. ¶ Iuuat in
empl̄z mollitiuuz. ſup i oī tp̄e mollitiuū iſraſcp̄tū
cū ſedatōe doloꝛis ſup locū po
nere moꝛe ēpl̄i. ℞. decoctionis
viol̄. mal. altee li. iij. deiñ cū fa
rina fab. ꝛ oꝛd̄. ad ignē fiat em
pl̄m ſolidū addēdo olei camo.
ʒ. ij. butyꝛi olei ro. pigue. gall.
añ. ʒ. j. vitel. duoꝝ ouoꝝ. Iſtō
eñ empl̄m mitigat doloꝛē mi-
rabilr̄ ꝛ digōnē vulneꝛ ꝓcurat
materiā ad exitum p̄parādo.
empl̄z mūdificatiuū ¶ Cūqꝫ vuln⁹ ad digōnē ꝑuene-
rit mundificatiua medicamīa
ſūt exhibēda: q̄ꝝ foꝛma gr̄a exē
pli talis p̄t eē. ℞. mellis roſa.
ʒ. ij. tereb. clare. ʒ. iiij. bulliant
ad ignē vnica ebullitiōe: deide
addāt̄ vitel. vni⁹ oui. croci. ℈.
j. farine tritici bñ cribel. farine
oꝛdea. añ. ʒ. v. miſce et valet in
carnoſis vulnerib⁹. ¶ In locis
ꝟo muſculoſis nernoſis ꝛ liga
mētis plenis abſterſiuū tale p̄t
eſſe. ℞. tereb. clare. ʒ. ij. mellis
ro. ʒ. j. ſucci plantaginis luci i
apij añ. ʒ. ß. bulliāt parū: addē
do farine lupi. farine oꝛdei añ.
ʒ. iij. ſarcocol. ʒ. j. croci. ℈. j. mi
ſce ꝛ vtere qꝛ mirabilis eſt opa
tiōis i mūdificādo loca neruo-
ſa fctā mūdificatiōe loc⁹ incar
nād⁹ ē ꝛ ſigillād⁹: ꝓut dictur͞
ſum⁹ i doctrina capl̄oꝝ iſerius
deſcribēdoꝝ. Uñ occurrēte ne-
ceſſitate ea q̄ ibi deſcripta ſūt
ꝓ hac intētione videre potes.
¶ Quarta ꝛ vltima intētio q̄ ē Quarta intētio.
pꝛohibere accidētia que i iſto
vulnere poſſunt accidere: cau-
ſataqꝫ remouere cōplet eiſdem
auxilijs eademqꝫ intētiōe quē-
admodū dictum fuit. c. de cura
tione vulneris contuſi in com-
plemento quarte intentionis
eiuſdem vulneris: quare ibi re
curſum habere potes. ¶ Unuz Pꝛonoſticuz.
tamen circa pꝛonoſticū eſt mē-
ti tenēdū: ſcilicet ꝙ de iſto vul-
nere iudicandum eſt de moꝛte
vel ſalute ſ꞉z ꝙ ꝛ de ceteris vul
neribus iudicandum eſt iuxta
particulam vulneratam: pꝛout
inferius i vnoquoqꝫ. c. li. iij. de
vulneribus narrabitur. Simi-
liter etiam ſi plaga iſta fuerit
anguſta vltra iam dictā caute
rizationem ipſaꝫ ferro amplia
re nullo contradicenti pericu-
lo alicui⁹ leſionis particule no
bilis vtiliſſimū erit. vuln⁹ eniz
meli⁹ expurgabitur: et a me-
dico cuz ſuis medelis viſitari
poterit. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Cap. iiij. De vulnere cau- C. iiij.
ſato a moꝛſu animaliuz qua
drupedum: velut equi canis
cati ꝛ alioꝛum animaliū cur
rentium eoꝛum curſu.

Cura tio ei⁹. Curatio iſtius vulneris tribus intẽtionibus cõplec̃. prima in vite ordinatiõe. Secũda i purgatiõe corporis. Tertia i localib⁹ ↄſiſtit.

Prima itẽtio. ¶ Prima q̃dẽ intẽtio q̃ in ordinatiõe vite cõſiſtit cõplec̃ (put dictũ fuit in li. de apatib⁹ ca. de curatione carbũculi) q: iſtõ vuln⁹ ſapit naturã alicui⁹ venenoſitatis: vngues etẽm ꝛ dẽtes aīaliũ (vt nõnulli aſſerũt doctores) nũq̃ ſunt vacui ab aliqua venenoſitate. ¶ De purgatiõe ſilr q̃ſi eodẽ mõ ꝓcedendũ eſt: put ibidẽ dictũ fuit: q̃re ꝓ tua neceſſitate illuc recurras.

Nota. ¶ Unũ tñ nõ eſt ꝑtermittẽdũ ſ; memorie mãdãdũ q̃ ſi vuln⁹ a quolibet iſtorũ aīaliũ rabioſo cauſatũ fuerit. In ꝑmis dieb⁹ minime ↄferri vr̃ flebothomia: quia (vt inq̃t Aui. c. de morſu canis rabidi) flebothomia i tali caſu

Nota flõmia attrahit ſanguinẽ a circũferentijs ad centrũ: ꝛ iſto mõ eẽt attrahe̾ ſanguinẽ toxicatũ v̾ſus cor: q: nã vniuſcuiuſq̃ veneni ſemꝑ ẽ aggredi cor tãq̃ ducez ceterorũ mẽbrorũ humani corporis.

Ter tia itẽ tio. ¶ Tertia ꝛ vltima itẽtio q̃ i adminiſtratiõe localiũ ↄſiſtit ſic cõplec̃. ¶ In ꝑmis cũ ad hãc curationẽ ꝑueneris: nulla melior medicina miniſtrac̃ i qua cũq̃ aīaliũ morſura q̃ ꝑtin⁹ locũ leſum feruẽti oleo ſambucino optie cauterizare ꝛ hoc vſq̃

Caute rizatio i diẽ tertiũ q̃tidie agẽdũ ẽ. De ſup ponẽdo in pⁱla die (ſecuta cauterizatiõe) oleũ cũ vitello ꝛ albumie ſil' ↄq̃ſſatũ cũ oleo violato ꝛ parũ butyri paruq̃ croci. Iſtud ei auxiliũ mitigat dolorẽ: mũm exhalãdo: orificiũq̃ morſure aliq̃lr relaxãdo. ¶ Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ vz vſq̃ ad ſeptimũ iſraſcriptũ auxiliũ. ℞. foliorũ malua. ꝛ violarũ aã. M. ij. abſinthij. M. ſ. roſa. foliorũ altee aã. M. j. ß. furfuris bñ triturati. M. iij. bulliãt oia ſil' cũ aq̃ ſufficiẽti. deide oib⁹ piſtatis i decoctiõe cũ farina ſaba. ordei ꝛ piſtatura ꝑdcã fiat emplꝛ; ſolidũ. addẽdo olei mirtini. camomillini roſati. aã. ℥. iij. vitella triũ ouorũ croci. ʒ. j. cimini. ʒ. ſ. ß. Iſtud emplm̃ i iſto caſu ẽ mirabilis opatiõis.

¶ Trãſactis ſeptẽ dieb⁹ adminiſtrac̃ iſraſcriptũ auxiliũ. Aliud poſt ſeptem dies. ℞. Radicum altee li. ß. ſcabioſe. M. ß. ditami. ʒ. iij. oia decoquanc̃ cũ aq̃ ſufficiẽti vſq̃ ad pfectã cocturã: deide olb⁹ icſis piſtatꝫ ꝛ cribel. cũ oleo roſato maſticio ꝛ cera alba cũ ꝑdicta cribratura fiat vnguẽtũ ad modũ ceroti: addẽdo terebẽ. clare. ℥. iij. ſepi hirci. ℥. ß. croci.

ʒ. ij. ¶ Int⁹ v̾o ꝓ mundificatiõe adminiſtrac̃ abſterſiuũ de ſarcocui⁹ talis eſt deſcriptio. Mũdificatiuum. ℞. terebẽ. clare. ℥. iij. mellis roſ. ℥. j. ß. ſucci apij. ʒ. vj. bulliãt parũ addẽdo farie ordei cribellate. ℥. ß. ſarcocolle. ʒ. j. ß. croci. ʒ. ß. Iſtud auxiliũ eſt mũdificatiuũ cũ aliq̃li icarnatiõe. ¶ Factã mũdificatiõe loci vnguẽtũ de minio. c. de fractura cranei annotatũ. accõmodate i iſto caſu adminiſtrac̃. vnguẽtum.

¶ Defenſiua q̃; i ſupiorib⁹ cap. hita i ꝑmis dieb⁹ i circuitu vtilr adminiſtrãc̃. Defenſiuum. ¶ Et ſi locus moꝛtificat⁹ minac̃ ſcãcrenoſitatẽ: tũc ſtati loc⁹ ſcarificãd⁹ ẽ. Scarificatio

¶ In ceteris ꝓ ei⁹ cura cãcrene curatiõe ꝓcedẽdũ ẽ: q̃re ꝓ tua neceſſitate ad ꝑdictũ ca. potes hic recurſũ. Cura morſ⁹ canis rabidi ¶ Eodẽq̃ mõ dico ꝓcedẽdũ

pcedēdū eē in curatiōe morſu-
re canis rabidi queadmodū di
ctū fuit i pſiti.c. Unū tñ addē
dum eſt ꝙ ſtatī in morſura ca
nis rabidi fiāt ſcarificatiões ꝛ
Cauterizatio. ventoſatiões. Deinde cādenti
ferro loc⁹ cauterizet. Et in pte
ſupiori mēbri fiat ligatura ſatſ
ſtricta donec celebrata fuerit
cauterizatio: q̄ facto ligatura
ſoluēda eſt. Et ſic deo dāte.

Ca.v. C.v. de morſu aſpidꝫ ꝛ ꝯſiliū
venenoſoꝝ alalīū ꝛ eius cura.

Glorioſus ꝛ ſublimis
de⁹ oīz creator. Et q̄
hoīez tāqꝫ ei⁹ creatu
rā ſpālē in lucē pro-
duxit ꝛ ſerpētib⁹ de-
dit iſidias aduerſus eūdē. pui
ditqꝫ ppea de rebus neceſſariis
ad eoꝝ morſurā adiuuātib⁹ ad
oſtēdēdā ſue diuinitatis poten
tiā vt et hoib⁹ ipſis faciat eoꝝ
alaꝝ ꝛ corpoꝝ vtilitatē cogno
Curatio. ſcere. Curatio itaqꝫ morſus a-
ſpid' ꝛ currētiū curſu ei⁹ vnica
ꝯplet itētiōe: vcꝫ admiſtratiōe
pticulariū ꝛ vliū ſil' ꝛ ſemel ꝛ ſine
vniuerſalia. tpis itmiſſiōe. Admiſtratiōe
aūt vniuerſaliū pdicta curatio
cōplet vcꝫ exhibitiōe pharma-
coꝝ vtutē hñtiū bezoardicā ꝛ
cardiacā. Et ppterea qꝫ pri-
mū medic⁹ ad hmōi morſurā p
uenerit nulla melior medicia ē
Tyriaca. qꝫ protin⁹ tyriacā optimā Gal.
vt Aliab. ad caſtanee quātita-
tē cū modico vini odoriferi ex-
Scarificatio hibere. Sil' ſtati expedientiſſi-
mū eſt locū morſure ſcarificare
ſcarificatiōe pfunda ꝛ cucurbi
culā deide ſup loco ſcarificato
Cauterizatio. iponer vt ſāguis venenat⁹ vna
cū veneno ad exteriorē ptē fuo
cet. Utiliſſimū ē et ꝛ prudētꝫ
medici ſtatim locū cādēti ferro

decoqre: aut loco cauterij actu
alis feruēti oleo ſambucio locū
morſur pfecte ꝛ pfunde ꝯbure-
re. Hoc cōpleto locū emplare emplr.
cū cepis decoctꝫ i furno cū mo-
dico tyriace ꝛ paꝝ butyri parū
qꝫ ſcabioſe diptami et gentia
ne adiuict ꝯtritꝫ cū modico te-
rebē. H nisi vtiliſſimū ē. Jſtō em
ēplꝫ vtutē hꝫ iterficiēdi vene-
nū cū attractōe ꝛ aliq̄li digēne
loci eſcharati ab igne vel oleo
feruēti. Et q̄ iuuenes iexpti
dānāt applicatōez tyriace i pte
exteriori ſup loco morſur ꝛ ſup
corde aſſerētes ꝙ vt⁹ ei⁹ ē a ſe
venenū expellere ꝛ vſus pte in
triſecā dirigere. Salua eoꝝ pa-
ce vt aſſerit Ugo de ciuitate ſe Ugo ſenēſis
naꝝ ꝯſilio ſuo. lxxxv. qō fecit d
cura mor⁹ aſpidꝫ: dicēs ꝙ ty-
riaca magna ſup morſura ꝛ cor
de i parte exteriori applicata
duo facit iuuamēta. Unū qō iſfi
cit venenū. Alteꝝ vo qō p vēas
ꝛ arterias vt⁹ tyriace vl⁹ cor i
ſenſibilr a nā attrahit. Et hec ē
itētio ſua: lꝫ aliquātulū obſcu-
re loqt. Et q̄ accñtia pnoiā-
te morſure (vt refert frat⁹ vir p
alſato ꝯſi.) ſūt adeo ſeuiora tru
ciora ꝛ horrēda: ꝙ et medic⁹ ta
lia aſpiciēdo terret. Nā ad ei⁹ Nota.
morſurā aliq̄n ſtati ſeqt caſus
vtutꝫ vt i tēpeſtate nr̄a vidim⁹
in q̄dā de ciuitate nr̄a q̄ dū mo
rā traheret i ciuitate terracle-
fuit i digito q̄llo man⁹ ab vno
aſpide morſica⁹ delato a q̄dā
Ceratano in platea dicte ciui-
tatis. volens expiri virtutē ſeu
grāz beati pauli quā ivrbe iaꝫ
ſuſcepat a q̄dā alio Ceratano:
hic ē ꝙ capiēdo aſpidē pdcm̄ i
manib⁹ (vt dixim⁹) fuit i dicto
digito morſicat⁹. Ex q̄ morſura

iſtra ſpatiū q̄tuor horarū cū accidentib⁹ ſeuiſſimis vitā cū morte ille bon⁹ vir ꝯmutauit: q̄ accidentia fuerūt hec. In p̄mis ſtatim amiſit viſuʒ ⁊ loq̄lā cū caſu palpebrarū. Pulchritudo faciei i liuidū colorē mutata. Cordis defectio cū tremore ⁊ ſudore frigido toti⁹ corporis mēbra laxa. Ad q̄ accidētia matura mors itra dictuʒ ſpatiū ſecuta fuit. ¶Et q2 ad hāc morſurā iterdum (vt ſuperi⁹ dcm̄ fuit) ſequunt̄ talia accidētia q̄ i curōne eorū idicāt tēp⁹ nō ꝯterere circa exhibitionem auxiliorū. Et ꝑpea cū celeritate ſolertiq3 igenio ad locū morſicatū ⁊ ad ꝯfortationem cordis ſtati vacādū eſt curatiōe ād̄icta. ¶Iuuat igitur ſumere iſtraſcriptū puluerē cū modico vini odorif. cui⁹ talis eſt forma. ℞. caſtorei caſie lignee ariſtologie rotunde añ. ʒ. ß. ſemis aniſi pipis añ. ʒ. ij. terāt̄. Et doſis ei⁹ e. ʒ. j. cū modico vini odoriferi. ¶Itē ad eādē itētionē vʒ iſtraſcptū poculū. ℞. tereb. ditami cardi benedcti añ. ℈. j. tyriace Ga. ʒ. ß. croci. ğ. ij. ſemis citri. ℈. ß. ſmiraldi. ğ. dioronici. ʒ. j. ſiru. d̄ ſucco acetoſe aq̄ bugloſſe añ. ʒ. vj. vini granatorū vini odoriſe. mediocrʒ vinoſitatis añ. ʒ. ß. miſce ⁊ detur patiēti: q2 ei⁹ opatio ē diuīa aduerſ⁹ vnā quāq3 morſurā ⁊ ad peſtē ꝓhita neū r̄mediū ē poculū ⁊ puluerē q̄tidie r̄iterādo ſemel aut bis in die ſtomacho ieiudo donec coḡuerʒ venenū morſure eē extictū q̄d die facili coḡſcit̄ ꝑ accītiū r̄miſſionē. ¶Quo fctō nō niſi vtiliſſimū erit patiētē purgare ſumēdo digeſtiuū iſraſcptū. ℞. ſiru. ro. ex iſuſiōe ſirupi d̄ ſucco ēdiuie d̄ ſuc. acetoſe añ. ʒ. ß. aq̄rū endiuie bugloſſe melliſe añ. ʒ. j. Sūpto ſirupo ꝑ q̄tuor dies purget̄ patiēs purgatione iſta. ℞. diacaptolicā. ʒ. ß. māne electe. ʒ. j. diſſoluant̄ cū ſufficiēti q̄titate aq̄ bugloſe et ēdiuie ad dēdo ſiru. vio. ʒ. j. Et nō p̄ſumat medic⁹ i p̄mis dieb⁹ vētrē ſoluer̄ niſi cū encāte. Nec flōmiā facere: q2 (vt idt Aui. ca. d̄ morſu canʒ rabidi.) Attrahi māʒ a circūferētijs ad cētrū q̄re eēt icōueniēs nō paruū. Cū intentio vniuſcuiuſq3 materiei venēoſe ſp ſit cor petere. ¶Vulnus ōniq3 ſine morſura fctm̄ a cauteriʒatiōe ⁊ aduſtiōe p̄dcā trāſactis dieb⁹ q̄tuor cū medella ſupradicta de cepa ⁊ alijs rebus ſicut cetera aduſta vl̄nera curādū eſt. ¶Et ſic deo dāte ⁊c.

¶Finit liber. iij. chirurgie de vulnerib⁹ a capite vſq3 ad pedes Ad laudeʒ dei oipotentis eiuſq3 glorioſe genitricis v̄ginis marie: quorū noīa in ſecula ſeculorum ſint benedicta.

¶Incipit Liber Quart⁹ Chirurgie Magiſtri Ioānis de Vigo Natione Genuenſis Patria Rapalligene de Vlcerib⁹ Vniuerſaliter ⁊ Particularit̄ a capite vſq3 ad Pedes. Ad Laudē Omnipotentis Dei.

¶Capl̄m. j. ꝓhemiale in quo ꝑponit̄ intentio hui⁹ libri de Vlceribus et eius diuiſione.

Chirurgia Artʒ medicatōis teſtāte Celſo i ꝓhemio ſeptimi libri ſui antiquitate pars famoſiſſima multas hʒ particulas curatiōis morborū

Nota. Puluis optius. Poculū Ga. Dige ſtiuū. Purgatiuū. Auic. Nota. Cap. j. Cel.

prout plurib⁹ in locis i ſupiori doctrīa autoritate Joānicij de monſtratū fuit: q̄rum altera eſt vlcerū exteriorū curatio d̄ qua in pn̄ti doctrina tractare itēdimus: alia vero erit vlcerū diffinitio via theorice. ¶ Quāobrē curatio vlcerū i duob⁹ ꝯſiſtere v̄r. In cognitiōe vcʒ eorū a q̄b⁹ vlcerꝫ ꝯſolidatio īpediri ſolet. Et in remotiōe eorū dē. Pria q̄dē erit ſermocinatio theorica. ꝯtēplādo em̄ ea q̄ īpediūt verā ꝯſolidationē vlcerū: ⁊ quot ſint cāe q̄b⁹ ꝟa īpedit̄ ꝯſolidatio. i ſup quō nocēāt ⁊ quō cog̃ſcant̄ he cāe. Scd̄a ꝟo pars practica erit docens modū admīſtrādi tā ꝯpoſite q̄ ſingularit̄ medicamina i vlcerib⁹ ꝫ ꝯnūq̄dq̄ tp̄s ⁊ vlcerꝫ nāʒ. Dis em̄ p̄habit̄ ſatis ꝯpoſitā habem⁹ l'ctionem ad vtilitatē hūani gn̄is ⁊ amicorꝫ ſatiſfactionē: q̄ me d̄ h̄ ſepe q̄ſierūt. ¶ Sed anq̄ ad aliquaʒ curationē veniam⁹ puto n̄ niſi vtiliſſimū eē d̄ diffinitiōe vlcerꝫ capl'm ꝯponere: ad hoc vt p ſigna ad verā ⁊ realē curationē vniuſcuiuſq̄ vlceratiōis puenire poſſam⁹. ¶ Et ſic deo dāte ⁊c.

Joannicij.

Cura.

Ca. ij. ¶ Cap. ij. de diffinitiōe vlcerum et eorum cura.

Ulcus. **U**Lcus apud āntiq̄s et modernos doctores eſt ſolutio continuitatis cū putrefactione et ſanioſitate ad differētiam vulneris quod eſt ſine putrefactione vcʒ ſanguinolentū. ¶ Ulc⁹ etenim teſtāte Aui. vna cauſarū triū gn̄at̄.

Cauſe Pilo ex ap̄atib⁹. Scd̄o a puſtula. Tertio a vulnere vt plimuʒ male curato. Et ppea dicebat

Gal. Gal. vlcus ſolutionē eē ꝯtinuitatis in carne: in q̄; vna vel multe diſpoſitiones ſunt que rectā ꝯſolidationeʒ vlcerū impediūt a quib⁹ (vt inq̄t Aui.) ſanies vł putredo gn̄ant̄. Inq̄t. Et nō generat̄ pus in vlcerib⁹ niſi ꝓpter ea q̄ nutrimentū a natura trāſmiſſum ad membrū ꝓpter debilitatē mēbri vertit̄ i putrefactionē. Jccirco ꝓpter eius debilitatē ſemp ad ſocū debilē attrahunt̄ ſupfluitates aliorꝫ mēbrorꝫ. Igit̄ vtiliſſimū eſt ſp mēbrū vlceratū ꝯfortare. Et vnū de melioribus p eius confortatione eſt locū vlceratū ab olb⁹ īpedīētib⁹ ꝯſolidatiōeʒ vlcerū eluare. ¶ Ceterꝫ vlcus ſp d̄r egritudo cōpoſita: vuln⁹ ꝟo vt in doctrina vulnerū dictū fuit interdū ſimplex: aliq̄n ꝯpoſitū inuenit̄. dolor enim ſanies putredo ap̄a os corruptū: caro mala: et ſic de alijs q̄ cū vlcere ſolent cōplicari reddunt vlcus morbuʒ eſſe compoſitum. Quapropter ſpeciesvlcerum teſtem adducē do Aliab. ſer. vij. ptis p̄mi lib. de diſpoſitione regali. ſumunt ſuas differentias a tribus potiſſime a quibus perficiuntur ⁊ componuntur a cāis: videlicet a membris ⁊ accidētibus. Et q̄ differentie que ſumuntur a mēbris cum indagationib⁹ communibus ſufficit tranſire. vt in de apoſtematib⁹ et vulneribus ſatis patuit. Igitur nō implicādo diſpōnes vt meli⁹ cōprehendam⁹ dicta Aui. in vlcerib⁹ qui ceteris in ſcia vlcerum fuit preſtātior. ¶ Dicam⁹ itaq̄ q̄ ſp̄es vlcerꝫ ſumūt̄ a duob⁹. A cāis. ſ. ⁊ accn̄tib⁹. ¶ A cauſis ꝟo ſp̄es vlcerū ſumunt̄. Nam q̄n̄q̄ dicimus vlcus virulētū: iter dū cā

Auic.

Aliab.

Sp̄es vlcerū.

ceroſuꝫ corroſiuū putridū ꝛ fi-
ſtuloſū:ꝛ ſic ð alijs.¶Ab accñ
tib⁹ q̄ꝫ ſumūt ſpēs vlcerū.Ali-
qñ eñ inueniť vlc⁹ diſcraſiatum
doloroſuꝫ apoſuꝫ ꝯtuſuꝫ alte-
ratū ab aere cuꝫ carne ſuꝑflua
cū duritie cū oſſis corru.ꝛ vari
cib⁹.Et plerūqꝫ inueniť vlc⁹ diffi
Aui. cilȷ ꝯſolidatiōis cū ꝓꝓetate no
bis occlta(vt inqt Aui.)Sitr ēt
ſūt vlcera cauernoſa cauernoſi
tate vna:nonnūqꝫ cū duab⁹ vel
plib⁹ cauernoſitatib⁹ exiſtūt.ꝛ
ð cauernoſis aliqñ q̄dā ſūt pu-
trida:aliqñ ſordida:nōnūqꝫ fi-
ſtuloſa:q̄ꝝ orificiū eſt ſtrictū cū
ꝓfūditate āpla:ꝛ duritie ſi pua
ea circūdāte.De vlcerib⁹ q̄ꝫ q̄-
dā ſūt ābulatiua:q̄dā corroſi-
ua:q̄dā maligna:q̄dā ꝓo viru-
lēta.Et de corroſiuiſ vlcerib⁹ q̄-
dā ſūt ābulatiua:velut ſūt vlce
ra putrefacta cācroſa ꝛ formi-
coſa.Maligna eñ vlcera ꝛ viru
lēta paꝝ adiuicē dr̄nt:qꝛ niſi ſꝫ
maiorē ꝛ minorē malignitateꝫ
illoꝝ dr̄nt.Eodemqꝫ mō vlcera
putrefctā ab vlcerib⁹ ſordidis
parūqꝫ differre videnť tā in ſi-
gnis q̄ꝫ i coꝝ curatiōe.Jn vno
tñ dr̄nt:qꝛ aliqñ ſua putrefa-
ctiōe ābulat:iccirco cū iſto vlce
re putrefactiuo ābulatiuo mľ-
tiplicať febriſ q̄ nō ſepať ab eo
niſi pri⁹ ei⁹ putrefactiōe ꝛ ābu
Gale. latiōe remotiſ.Quāobrem Gal.
hoc gen⁹ vlceratiōis corroſiue
formicā ābulatiuā ꝛ ignē ꝑſic-
cū notauit:iō ſub eodē.c.mali-
gna vlcera ꝛ virulēta curabūť.
Eodēqꝫ mō ēt vlcera ſordida ꝛ
putrefacta tractabunť.Et ma-
lignoꝝ ꝛ virulētoꝝ q̄dē vlcerū
Auic. (vt inqt Aui.)cauſe vt plm̄ ſūt
vulnera obuiātia ſuꝑfluitatib⁹
corꝑis maligni:aut vlcera ſe-

quētia puſtulas malas cū regi
mine corrupto.Sitr ēt cauſe vl
cerū ſordidoꝝ ꝛ putridorum vt
plm̄ ſunt apata ꝛ exiture vltra
modū maturi ꝛ ab humoribus
groſſis cāte cū iterpoſitiōe hu
morū calidoꝝ.ꝛ i q̄b⁹ etiā diu-
ti⁹ cū mollitiuis ꝓceſſuꝫ fuerit.
Ulcera ēt cauernoſa plerūqꝫ ge
neranť a ſolutiōe ꝯtinuitatiſ re
cēti male curata:aut ab apate
magno a ſeipō dirupto aut qꝛ i
eo fctā fuerit īciſio pua. Corro
ſiuoꝝ aūt vlcerū cāe:vt plm̄ ſūt
hūoreſ acuti ſiue cholerici cū
aduſtiōe.Et iō inqt Aui.tractan Aui.
do q̄litatē ſaniei dr̄.Et illō pus
qd̄ ē de gñe ſubtil dr̄ vir⁹.Qd̄ ē Nota.
groſſū nolať ſordes.Jnqt Et vi ð ſanie
rus q̄dē idiget exiccatione ſor gñata
des ꝓo abſterſiōe.Uir⁹ ēt gñať a mate
ex bullitiōe hūorū caloꝝ ꝛ ač ſi ria ſub
tate eoꝝ:ſordes ꝓo ex ſuꝑflui tili et
tate hūorū frigidoꝝ ꝛ groſſitie groſſa
eoꝝ gñať.Et de vlcerib⁹ iſuꝑ q̄
dā ſunt ſpaſmoſa ꝛ doloroſa:et
q̄dā ſunt ꝑuata dolore:q̄dā ſūt
rotūda:q̄dā plana:q̄dā ꝓfūda
hn̄tia plura orificia:q̄ a Celſo Celſ⁹.
chironica nūcupanť:q̄dā ēt ſūt
mollia:q̄dā dura:q̄dā obſtrač
ſa:q̄daꝫ varicoſa:q̄re de vnoqꝫ
iſtoꝝ vlceꝝ ꝓ ei⁹ curatiōe ſuū ꝓ
priū ꝯponem⁹ capl̄m.Uerū vlce
ra q̄ ſunt apta ad gñandū ſpaſ
mū rōne q̄litate vlceris teſtāte Auicē.
Auicē.ſunt vlcera putrefacta:
corroſiua:doloroſa:canceroſa:
argiromatri.i.vlcera cuiuſdaꝫ
phi:q̄ timuiō curabat vlcera dif
ficillime curatiōis.Rōne ꝓo lo
ci ſūt oīa vlcera vicinātia ner-
uis ꝑſertim vlcera dorſalia:qꝛ
ſūt i regiōe nuche ꝛ dorſi:ꝛ ēt ſi
cut ſūt vlcera i anteriori ꝑte ge
nu:qm̄ lacerti hmōi ꝑticule ſūt

plm neruoſi.Et iõ vuln⁹ aut vl
cus i tali loco cãtũ ẽ paratiſſi:
mũ cãre ſpaſmũ:ꝛ iuxta alia ac
cidẽtia:vt i doctrina vulnerũ:
Nota. vbi õ vulnere genu tractauim⁹
optie oñſuz fuit.¶At ſi ꝑdicta
vulnera fuerit i locis plm ner
uoſis:quoꝝ eẽ i aſiti extẽſiõis
corpis ẽ:tũc ſm qd eoꝝ mã tri:
plicẽ regreſſũ hr̃e põt tria mor
boꝝ gñã ab ea gñari pñt.Nã ſi
ꝑdicta mã ꝑſus cerebrũ regreſ
ſum habuerit ſpaſmũ aut ꝑmi
xtionẽ rõnis.Si ad iferiora mẽ
bra:fluxũ vel egeſtionẽ ſangui
neã aut ſaniolam:vt in tẽpeſta
te nr̃a ſepe vidim⁹ imediate cã
bit ſi ꝑſus ptẽ mediã corporis
regreſſum habuerit:mã talis
vlcerꝫ pleureticũ morbũ cãbit.
Et ſunt ꝑdicta loca i ſaſiti extẽ
ſionis corpis.vcꝫ a mẽbris nu:
tritiuis vſqꝫ ad extremitatem
mẽbroꝝ ſpũaliũ.Et de ſignꝫ bo
nis ꝑterea i vlcerib⁹ vt inquit
Aui. Aui.)ẽ vt oriãt pili q̃ añ cecide
rũt.Siĺr qꝫ ſanies alba lenis
eq̃lis ꝛ i pua q̃titate i vlcerib⁹
lucta arguit bonũ ſignũ feſtie
curatõis.Jõ i olb⁹ vlcerib⁹ ſem
ꝑ arguas tibi ꝑ ſaniẽ q̃ ẽ i loco
Nota vlceratiõis.Nã ſm ꝙ appropi
de q̃li quãt bonitati vel prauitati ſac
tate ſa iudiciũ cite aut tarde curatõis
nieibo vlcerũ.nã ſi bona arguas cure
neꝛma breuitatẽ.Si mala lõgitudinẽ
le. Sanies laudabilis ẽ q̃ ꝯſecuta
eſt cõplemẽtũ digõnis a calore
nãli mẽbri:ꝛ iõ neceſſario illa
erit lenis alba ꝛ eq̃lis.Jllauda
bilis.ꝟo multiplex ẽ.Alia em̃ ẽ
groſſa viſcoſa.Alia tẽdens ad
nigredinẽ.Alia virulẽta.Alia
corroſiua ad iſtar loture car:
nis.Et ꝑpterea inq̃t Aui.Et õ
vlcerib⁹ ſunt quoꝝ radices ſũt
acute.i.hũores q̃ qb⁹ talia vlce
ra generant ſunt acuti calidi ꝛ
mordicãtes. Uñ acuitate ſua
ſolẽt ingentẽ pruritũ gñare:q̃
plerũqꝫ reddit vlc⁹ difficilis cu
ratiõis.Siĺr ſunt q̃dã vlcera
(vt inq̃t ꝑſat⁹ vir)a qb⁹ ſolet vi
rus citrinũ cũ reſudari.Jnq̃t
Et fortaſſe ẽ ita cũ ꝙ pticulas
circũiacẽtes vlcerationi ꝯburit
ꝛ mordificat.Et iſta vlcera etiã
ſũt difficillime curatiõis. Ulte
ri⁹ accidit aliq̃ñ vlcerib⁹ malꝫ
vt aſſociat color corpis malus
ſicut alb⁹ plũbe⁹ vel citrinus:
q̃re iſta arguũt corruptionem: Aui.
teſtante Aui.ꝯplonis epatis ꝛ
ſanguinis corruptionẽ ab ipſo
epate ad locũ vlceratũ trãmiſ:
ſi.Et ſic ei⁹ ꝯſolidatio difficilis
eſſe vr̃.Ulcera inſup melãcholi
ca ꝛ dura ꝑſus liuiditatẽ ꝛ ni:
gredinẽ tẽdẽtia ſũt male cura
tionis.Ulcera etiã nigrũ habẽ
tia colores ſine ſenſu ſunt peſſi
ma ꝑp eoꝝ putrefactionẽ. Ul:
cera q̃ꝫ ꝛ melãcholica ſiue du:
ra ꝛ cũ labijs obſtraquoſis(vt Aui.
iq̃t Aui.)nõ ſanant niſi pri⁹ eoꝝ
labia ꝛ carnoſitates ſupflueau
ferãt medicamie acuto. ¶De:
niqꝫ de ſignis bonis i vlcerib⁹
ẽ vt poſt mũdificationẽ vlceꝝ i
circuitu labioꝝ albedo mãife:
ſtet ꝛ naſcẽtia carnis ad modũ
q̃noꝝ q̃natoꝝ.Siĺr qꝫ meliores
ſignificatiões arguẽtes bonã
vlcerũ diſpõnẽ i futurũ ſunt cũ
ſuccedẽtia eoꝝ fuerit cũ ſanie
laudabili ex opatiõe nature ge
nerata.Notãdũ ẽ etiã ꝙ q̃ñ vl Nota.
cus malignitate ꝑuatũ fuerit
medicina paꝝ cauſabit dolorẽ
Et propterea remota vlcerum
malignitate ſolent vlcera bene
ficio medicinali ꝛ nature icar

nari ꝛ ſignū bonitatis incarna
tiōis hʒ per priuationē doloꝝ
loci vlcerati:ꝛ etiā tāgēdo vl=
cus aliquo medicamie mordi=
catiuo i eo puā cauſat ſenſatio
nē ſiue ſenſuʒ.Ↄrīū em̄ facit me
dicamē p̄dictū vlcere exñtema
ligno vt lōga plerūꝗ nobis de
mōſtrauit experiētia. Quapro
pter male ſentiūt chirurgici q̄
dicūt bonū eē ſignū qñ medica
mina abſterſiua cū aliq̄li mor=
dicatiōe in vlcerib⁹ admiſtra=
ta dolorē cāūt nō parū iudicā
do illð euenire rōne bonitatis
carnis:qð in effectu euenit rōne
malignitatꝭ vlceris:qꝛ caro bo
na(vt ſepi⁹ dictū fuit)qñ tāgiꝛ
a mordicatiuo medicamie pa
rū cauſat dolorē. ꝛ rō(qꝛ caro
maligna magis ſentit ꝛ lediꝛ
ab oī medicamie mordicatiuo
q̄ꝫ caro bōa ꝛbenigna)ē iſta vcꝫ
ſenſibilitas rei ↄrīe:q̄ ſp cū vl=
cere maligno repiꝛ.Cū ergo ca
ro maligna ſp ſit doloroſa et
dolor ē ſēſibilitas rei ↄrie.Igi
tur medicamīa mordicatiua q̄
abſterſiua rōne ſēſibilitatꝭ car
nis maligne neceſſario dolorē
cauſant vehemētē:qð ita nō ſe
q̄tur i vlcere cū bonitate carnis
Aui. ꝛ mūdo ab oī malignitate.Et
ideo dicit.Aui.ad iuſtificādā i
tētionē noſtrā ca.de cura.vlce
rū.Inq̄t.Caue in oīb⁹ illis me
dicaminibus ne dolorē facias.
Pſerti ſi illic fuerit apā vel ma
la cōplō ꝛ dolor.Imo opꝫ te re
mouere cās ꝓhibētes vlceꝝ ſa
nationē:q̄ in li.j.ſūt cōnūerate.
Quaſi dicēdo ꝙ in oīb⁹ vlceri
bus vbi ē dolor a q̄cūꝗ cā cāi⁹:
medicamīa mordicatiua nō de
bēt adminiſtrari:qꝛ eēt addere
dolorē dolori ꝛ debilitatē debi

litati.Etiā qñ vlc⁹ ē apoſtūʒ.dā
nat lotionē factā cuꝫ vino:autē
cū aq̄ de alumine.Et iſta exiccā
tia plurimū laudāꝛ ab eo i exic
catiōe vlcerū ad cutē inducēdā
vlcere exñte mūdificato ꝛ incar
nato cōplete icarnatiōis.Silr
ad ↄfficādū rōnē nrāʒ vidim⁹
quotidie a bōis chirurgis pra
cticātib⁹ alumē de rocha cōbu
ſtuʒ ſup carne bona ponere ad
cutē itroducēdā:ꝛ tñ parū cau
ſat dolorē.Cōtrariū em̄ faceret
ſi ſuper carne mala et maligna
ipſum applicareꝛ.Verū ſi caro
in vlcere putrida fuerit:ita ꝙ
ſapiat naturā cācrene tūc pro
pterea qꝛ parū hʒ ſenſuʒ medi=
cina mordicatiua ſup ea poſita
minorē cauſabit dolorē ꝛ ſenſa
tionē q̄ꝫ ſi ipā ponaꝛ ſup carne Nota.
bona.¶Et nota ꝙ caro mali=
gna ē magis ſēſibilis pacciđēs
q̄ꝫ caro bona.Iō corpa ꝓna cu
rationē vlceꝝ ſuſcipe ſunt que
paucā habēt ſupfluitatē cū bo
nitate ſue ↄplexiōis ꝛ inuētiōe
ſanguis boni in eis.In corpib⁹
autē humidis velut ſunt corpa
p̄gnātiū hydropicoꝝ ꝛ ifantiū
ꝓpter coꝝ hūiditatē nō de faci
li ſanāꝛ vlcera.Eodēꝗ mō vlce
ra gñata ex ſucceſſiōe egritudi
nū:vcꝫ p viā teriatiōis:vt plm
cū difficultate ſanāꝛ:h̄ nō aliā
ob cāʒ niſi ꝓpterea qꝛ nā cona
tur māʒ egrotatōis prie ad ſe=
cūdā dieti trāſmitteꝛ:put ocla
ta fide q̄tidie videm⁹ i vlcerib⁹
a morbo gallico euenietib⁹: et
ſūt gēita p viā ſucceſſiōis mor
bi gallici.Iō tarde ꝛ difficilli=
me ſūt curatōis.Et ð iſto galli
co morbo i pñti vlceꝝ doctria ꝓ
ut morb⁹ a doc.rariſſie ↄmēora
t⁹ deo mihi ↄcedēte ytilē ð ipō li

bellū faciemꝰ. ¶ Alteriꝰ de vlce
ribꝰ euenientibꝰ ī locis neruoſis
Aui. (vt īqt Aui.)vnū de melioꝛibꝰ
ē vt ī eis ſanies māifeſtet bona
cū aliq̄li tumefactiōe ꝑtiū circū
ſtātiū.Inq̄t.Et qñ cū his vlceri
bus appet ſanies bona ⁊ apa.i.
tumefactio eſt ſignū bonū cū ñ
q̄ timet de ſpaſmo nec de ꝓmi=
xtiōe rōis nec his ſiılıbꝰ niſi res
terminū pertrāſierit:vcꝫ qꝺ ta
lis apatio ſiue tumefactio non
fuerit in magna quātitate ⁊ ali
qñ vlcera ꝯtingūt eſſe maleꝯdi
tiōata:q̄re neceſſariū ē ſuā ma
lā cōplōnē ſuo ꝯ̄rio rectificare:
qꝛ rectificatio male ꝯplōnis vl
cerū ē cā eoꝛū curōnis.Et de ſi=
gnis malis ī vlceribꝰ neruoſis
ē vt vlcꝰ exciccet abſqꝫ rōnabili
cā penitꝰ a ſanioſitate.Et ſi ali
q̄ fuerit tumefactio in circuitu
vlceratiōis q̄ ſubito delituerit
etiam abſqꝫ rōnabili cā tūc iſta
ſunt moꝛtalia ſigna:arguūt em̄
materiā hr̄e raptū ꝟſus ꝑtē in=
trinſecā neruoſam.⁊ ꝯñr ꝑ ner
uos plerūqꝫ ad cerebrum rapit
ſpaſmū ⁊ accñtia mala faciēdo.
Pari mō hr̄.c.de ſignis moꝛtis
Gale. ī.ū.ꝓnoſticoꝛū a Gal.dicēte qñ
ī hmōi vlceribꝰ ⁊ eoꝛū apatibꝰ
deſtruit eiꝰ rō moꝛit hō.Iō ſcri
Hypo. ptū eſt ab Hypo.q̄rta amphoꝛ.
particula.q̄ ſi tumoꝛ ī vlceribꝰ
⁊ vulneribꝰ appareat ⁊ ſubito
diſpareat abſqꝫ rōnabili cā:vcꝫ
abſqꝫ medicīa tumefactionē ip
ſaꝫ reſoluēte:tūc timoꝛ erit de
ſpaſmo aut ꝓmixtiōe rōnis. Et
ꝯñr de moꝛte plꝰ timēdū erit:
qꝛ ſpaſmus in vlcere ⁊ vulnere
moꝛtale.Inſup(vt inq̄t ꝑfatus
vir)eadē amphoꝛiſmoꝛū parti=
cula q̄buſcūqꝫ tumoꝛes in vul=
neribꝰ apparēt nō valde ſpaſ=
mant nec inſaniant:his ꝟo diſ=
parētibꝰ r̄pēte q̄buſdā ⁊c. ¶ Ui
ſis ſupiꝰ ſpēbꝰ oīꝫ vlcerū vcꝫ ſm̄
diuerſitatē cārū ⁊ accñtiū eoꝛū.
mō vtiliſſimū ē narrar ſeu ꝯme
moꝛare a q̄bꝰ vlcerū ſanatio ī=
pediri ſolet. ¶ Sūt itaqꝫ dupli= Nota.
ces cauſe:vcꝫ añcedētes ⁊ ꝯiun de cau
cte.Cōiūcte ꝟo ſunt iſte vcꝫ do ſis ꝓhi
loꝛ mala ꝯplō apa os coꝛruptū bētibꝰ
labia dura ſiue obſtracq̄ſa.caro ſana=
mala ſiue ſupflua labioꝝ molli tioneꝫ
ties.Mala vlceris diſcraſia tā ī vlcerū.
calītate q̄ꝫ in frigiditate.Figu
ra vlceris rotūda ſupficialis et
figura fiſtularis : aut figura ei
ꝓpoꝛtionata.Añcedētes ꝟo ſūt
hūoꝛes peccātes:aut ī q̄tō:aut
in q̄lī. ¶ Dicemꝰ itaqꝫ q̄ ea q̄ cō=
ſolidationē īpediūt ī vlceribꝰ:
aut ſe tenēt ex ꝑte vlceris:aut
ex ꝑte ſibi ānexoꝛū.Nā ſi ex ꝑte
vlceris cū vlcꝰ(vt ſupiꝰ ſcriptū
fuit)ſit ſolō ꝯtinui:a q̄ pus ſiue
ſanies reſudari vr̄:aut qꝛ hoc ī
pedimētū ſe tenebit ex ꝑte ſolō
nis ꝯtinuitatꝭ aut ſaniei. ¶ Nā
ſi ex ꝑte ſolōnis ꝯtinuitatꝭ:vcꝫ
aut figure vlceris rotūde:aut
fiſtularis:aut ꝯſilīs ei(vt ſupiꝰ
dictū fuit.) ¶ At ſi ex ꝑte ſaniei:
aut fuerit merito ſubē:aut ſue
q̄litatis.Si merito ſubē aut qꝛ
ipa mā ſubtilis fluida ē:aut qꝛ
groſſa vl̄ viſcoſa.Si merito ſue
q̄litatis aut qꝛ acuta ē ⁊ coꝛro=
dēs ꝑ ſe ⁊ eſſentialr̄:aut qꝛ ꝑ ac
cidēs.Hec ſunt q̄ rōne vlceris ⁊
materiei ipſiꝰ rectā ⁊ verā vlce
rū ſanationē īpediūt tanqꝫ res
ſub foꝛma materie cōiuncte re=
perte. ¶ Impedientia vero ex
parte annexoꝛum : aut ſunt ex
parte eoꝛum ſtatim contraria
ſuis cauſis ad cōſolidationē fa
cientibus:aut ex ꝑte eoꝛum que

ꝯtria ſunt vlceratiōi: vez in eo ꝙ
ad deteriorē naturā ꝗ̃ vlc⁹ ha
beat inquātū vlcus diſponunt
ad deteriorē lapſum. Si ex pte
eoꝝ q̄ imediate ꝯtria ſunt vlce=
ratiōis cauſis ꝯſolidationē ad
iuuantibus: aut qꝛ ꝯtria ſunt ꝓ
pterea qꝛ cā eſt mālis: aut quia
eſt efficiēs. Materialis eñ cā ē
ſanguis a natura alien⁹ ipi⁹: vl
ceris ⁊ cuilibet mēbro vlcerato
ꝓ nutrimēto delegat⁹: q̄ ſāguis
alien⁹ ꝯtriaꝛ ſanguini laudabili
reqſito ipi vlceri ꝓ mā reſtituē
de bōe carnis: ⁊ eo tūc ꝯtriaꝛ vl
ceratiōi l ei⁹ ſanatōe: aut qꝛ pec
cās eſt in quāto: aut in qͣli. Si i
quāto: aut qꝛ ſupflu⁹: aut qꝛ di=
minut⁹. Si in qͣli ⁊ħ qꝛ peccās i
cōplōne vez cal̄a frigida hūida
⁊ ſicca ſimplici vł compoſita cū
mā vel ſine mā. ¶ Silr ēt cā effi
ciēs q̄ ꝯtriaꝛ vlceꝝ ſanationi erit
mala ꝯplō mēbri vlcerati que
ꝯtriaꝛ cōplōni naturali ꝑticule
vlcerate tāꝗ̃ cā efficiēs vez aut
qꝛ nimis cal̄a ſiue frida: hūida
aut ſicca: ſimplex vel cōpoſita:
mālis vel ſine materia. ¶ Si vo
ex pte eoꝝ q̄ vlceri ꝯtria ſunt i eo
ꝙ ad deteriorē diſpōnē ꝑducūt
vlc⁹: aut ſunt ꝯtria vlceri ꝑut ſūt
accñtia i aut ꝑut egritudines.
Si ſūt ꝑut accñtia erūt hec do
lor ⁊c. Si ꝑut egritudines erūt
egōnes ſpa carnis oſtracatio
ſeu additio carnis caro mollis
corroſio: putrefactio ⁊ conſiles
egritudines vlceratiōi ſupue=
niētes. Hec ſūt q̄ ex ꝑte annexoꝝ
rectā q̄nqꝫ vlcerū ſanationē ipe
diunt tā rōne cauſe materialis
ꝗ̃ efficientis. Preſea ſanguis a
natura aliene peccās in quāto
cognoſciꝛ ob patiētis naturaz
q̄ carnoſa ⁊ robuſta habitudo
eſt. Uenarū inſup toti⁹ corpis
plenitudo eſt et repletio. Et iō
ſanies in tali cōplōne gñata in
vlcerib⁹ ſāguinolēta ee vr̄. ¶ Si
vero ſanguis diminutus fuerit
ꝙ nō defluat ad vlcus materia
ex q̄ caro gñeꝛ in eo vlcere tunc
ex oppoſito cognoſcitur: vez i
anitiōe toti⁹ ſui corpis: venarū
inſup ⁊ extenuata patiētis ha=
bitudīe. Et cū hoc ēt ſanies ab
eo vlcere ē cū diminuta reſuda
tiōe. ¶ Si in qͣli fuerit qꝛ i ꝯplō=
ne calida: tūc illō cognoſciꝛ ex
colore corpis ⁊ faciei ⁊ oculoꝝ
tēdēti ad citrinū colorē: ⁊ hitu
do toti⁹ ſui corpis ſicca ⁊ exte=
nuata eſſe vr̄. Sanies qꝫ ex vlce
re emanans vt pl'in erit citrini
coloris. ¶ At ſi fuerit peccās in
caliditate nimis ſupflua ⁊ cū ali
qͣli aduſtione ꝑnotata ſigna ſa
nioſitatis v̄ſus ſuſcedinē et ni=
gredinē erūt tendētia. ¶ Si vo
peccās fuerit in ꝯplōne frigida
ſilr cognoſciꝛ diſcoloratiōe ; fa=
ciei ⁊ labioꝝ vlceris laxitudīe.
Et cū hoc etiā ſanies in ſui ſub
ſtātia groſſa ⁊ viſcoſa repeꝛiꝛ.
¶ At ſi peccās fuerit in ꝯplōne
frigida ⁊ hūida color mēbri vl
cerati ad albedinez erit tēdēs.
Sanies qꝫ ſubtilis ⁊ aqſa erit.
¶ Si vo in ꝯplōne ſicca peccās
fuerit demōnſtraꝛ ex colore cor
poris v̄gente ad nigredinē aut
ſub nigredine ⁊ habitudo toti⁹
corpis ſicca eſt. Sanies inſuper
nigra cinerulēta atqꝫ lutoſa re
ꝑiꝛ. ¶ Habitis ſignis de natura
vniuſcuiuſqꝫ materie ſm diuer
ſitatē cōplōnis corpis ⁊ diuerſi
tatē hūoꝝ peccātiū. Uidēdū eſt
mō q̄ cā fit ipedimētū vlceris cō
ſolidatiōis ſꝫ diuerſitatē male
ꝯplōnis vlcerate ꝑticule. Nam

Signa calida. mala cōplo calida loci vlcerati demōſtrak p rubedinē: p loci inflāmatōez ſeu caliditatē exneā & ptiū loci circūiacentiū & p reſudationē ſanioſitatiſ fluide rubeiq coloris ſiue citrini vel viridis. ¶Frigida ſitr oplo manifeſtak p mēbri & vlcerſ liuiditatē cū ſubalbedie: mollificatiōe: lociq frigiditate q ad tactuz & patiētis ſenſuz: & ſaniei ꝯſſe viſcoſe & indigeſte ſeu ſubtilis cū ſuba aqſa & reſudatiōe ꝑuate th ol mordicatōe & icēdio. ¶Hūide ꝟo diſcraſie & exuberātis ſigna ſumunk ex his: qm caro i tali vlcere ad humidū ſupfluū diſcraſiatū tēdit & ad laxitudinē & mollicik: vn caro efficik in vlcere ſq lida mollis & ab ea multa hūiditas ſanioſa redūdat. ¶Siccā ät oplonē demōſtrāt loci vlcerati ſiccitas: durities: aſperitas: ſanieiq ſubtilitas. Interdū etiā paucitas mēbri & labiorꝫ vlcerſ gracilitas ſiue accidat a mala oplone calida exiccāte ſine ꝑuatiōe ſubſtātifice humiditatiſ arguūt iſta duo ſiccitatē eē in cā. De putrefactiōe eſt dōmcū alia ſit de ꝑrio futura: alia iā fcā ſit q facta ē: alia ſit pābulās & ꝑcedēs: alia ſit ſic i ſuoē ſtās. ¶Signa igik future putrefactōis vlcerū de ꝑrimo elicianꝭ paltera tionē coloris carnis tēdētis ad colorē malū: vcz liuidū viridez ſiue nigrū p diminutionē aliq lē ſenſus ei⁹. ¶Signa ꝟo iā facte qm color carnis iā fact⁹ eſt mal⁹ & ꝑuat⁹ loc⁹ vlcer at⁹ ſenſu olno. Ita q dolor nō pcipik: data q ille loc⁹ pūgak aut icidak. ¶Signa iā facte & pābulātis ꝺ notank hac manifeſta rōne: qm ad ptes circūſtātes ipius putrefactiōs ſit dilatatio. ¶Et hec ſatis dicta ſint de ſignis eoꝝ q cōſolidationē ipediūt rōne male oplonis vlcerate pticule. ¶Di cedū eſt iſup i pmis q figura fiſtularſ & qcūq alia tali figure ꝑportionata ꝯſolidatōi reſiſtūt. Eo qꝛ ex ipis ꝯſequik indebita trāſpiratio ſaniei i vlcere cōgeſte q poſtea i eo vlcere pluſq ꝺbeat morā trahēs nitroſitatez veneoſitatē adipiſcik qer pierū vlcerſ ꝯtactu i eo maiorē ꝯcauitatē gnat & mēbrū debilitat ad qꝺ ſupfluitates totius corpis trāſmittūk. ¶Saniei ꝟo ſubtilitas ꝯſolidatōez ipedit: qꝛ ſubtilitas ei⁹ fluida mēbri vlcerati ſubaz ꝯtāgēdo nimis eā humectat & ꝭmollit: & ſic putrefactiōi diſpōit. Cū ea q putrefiūt molliora pri⁹ reddāt & relaxa. Groſſities ꝟo ſiue viſcoſitas potius mēbroꝝ adherēs mēbrū putrefacit & corrumpit qꝺ eñ a putrido tāgik putrefit. ¶Saniei ꝟo qlitas acuta corrodēs: tā p ſe q p accidēs ꝯſolidatiōez vlcerſ retardat cū hūiditate mēbri nā lē deuaſtādo q mediāte fit ptiū ꝯtinuatio vt reſoluat & ꝯſumat exneū. ¶Sāguis aūt peccās in quāto ꝯſolidatōez ipedit. Sup flu⁹ ꝟo calorē mēbri ſuffocat nā lē. Diminut⁹ ꝟo defectū ponit nutrimenti vn fruſtrak nā pro gnanda carne. At ſi fuerit peccās i cōplone ſiue ſimplici: ſiue cōpoſita: ſiue materiali: ſiue materia ipedit ꝯſolidationē ꝟtutes naturales mēbri offendēdo diminute ablate ſiue corrupte. Cum eñ membri cōplexio ab aliquo offenditur: neceſſe ē aliquā vel aliquas: & forte omnes virtutes naturales deijci

Signa frigida. Signa hūide. ſigna ſicce. Nota de putrefactione. Figura fiſtularis. Nota. Nota de ſanguine.

aut diminui vel corrumpi: cum ipſa cōplexio loci ſit harum famula ſiue miniſtra. ¶ Mala loci vlcerati cōplexio tā calida ꝗ frigida humida ſiue ſicca ſimplex vel cōpoſita materialis vl immaterialis cōſolidatiōi obſtat nālē deꝯciēdo cōplexionē qua ſicut inſtrō natura vtit ad nutrimēti cōuerſionē in mēbroꝝ ſubſtam ꝛ rei ſuperflue et nociue expulſionem.

Nota. ¶ Si impedictia cōſolidationē fuerint accñtia ſupuenictia vlceri de ꝗbus vnā eſt ſupfluus fluxus ſanguinis: tunc inanitione materia carnis reſtaurāde ꝛ ſpiritꝰ neceſſitas ſubtrahūtur: vñ cōſolidatio auferī. Dolor aūt virtutē totiꝰ corpis ꝛ mēbri patiētis ꝓſternit ꝛ humorū defluxū ad locū efficit: quare conſolidatio ꝺficit neceſſario. ¶ Apa ēt qꝺ ē egritudo vna ex tribꝰ morboꝝ gn̄ibꝰ cōpoſita: vcꝫ mala cōplexione: mala cōpoſitiōe ꝛ ſolōne cōtinui multomagis credēdū ꝙ obuiet cōſolidatiōi: cū plures egritudies magis naturā moleſtēt: ꝗ vna egritudo.

Nota. de apa te cōplicato cū vlcere. ¶ Carnis obſtracatio etiā cōſolidationē phibet: ex eo ꝙ tal' obſtrac. carnis poroſitates ſūt cōpacte ꝛ cōſtricte valde: vñ lepte ꝓ trāſitu materie ꝓportionate carnis gñande ꝛ ſolidatōis pficiēde. ¶ Carnis ſitr ſup additio curatōi oppugnat tāꝗ ꝗd ſupfluū i corpe eē naturā artificio auferēdum. ¶ Caro aūt moll' corroſio ꝛ putrefactio cōſolidationem impediunt. Cuꝫ materia ꝓ carne delegata carnis mollicie alteretur ꝛ a corroſiōe ꝛ putrefactiōe forma ſubſtātialis mēbri corrūpatur ꝛ deſtruatur. ¶ Et hec ſatiſſint dicta de diuerſis modis ꝛ cauſis impedientibꝰ cōſolidationē vlcerum.

De his que remouēt ꝓdcās cauſas. ¶ Dicimus preterea ſub breui ſermone ꝙ vtutem habēt remouendi ſingulatim pnotatas cās. ¶ Quamobrē ſi fuerit in cauſa figura fiſtularis: annichilet ꝛ deſtruat ꝓut dicturi ſumꝰ. c. ꝺ cura fiſtule. Et ſi nō fuerit poſſibile: tūc ſanies i eo vlcere cōgeſta merito figure ipſius vlceris expulſiōi rebellis anteꝗ nitroſitatē adipiſcat aliꝗ ingenio ad exteriora ipſiꝰ vlceris adducet. ¶ Si ſubſtātia ſaniei ſubtil' fuerit humectās ꝛ remolliēs membri ſubſtātiā ꝛ cōir eam putrefactiōi diſponeret exiccatiuis i gradu ꝓportiōnato ꝗ putrefactioni reſiſtūt ꝛ humiditatem illā extraneā cōſumūt: curet. ¶ Si vero fuerit ſubſtātia ſaniei groſſe ꝛ viſcoſe orificiꝭ poroꝝ carnis ſua viſcoſitate adherens: ꝛ membri ſubſtantiam putrefaciens: medicamis que ipſam ſaniē attenuant ꝛ diſſoluunt ꝛ cōir eiꝰ groſſitieꝫ ꝛ viſcoſitateꝫ deſtruunt: ab orificiꝭ pororū carnis elongetur. ¶ Si autē qualitas ſaniei acuta ꝛ corrodēs fuerit medicinis acuitatem ipſius ſaniei refrangentibꝰ corrigatur: necnon ſaniei ānidicte materia ad oppoſitas partes diſtrahat. ¶ Si in cauſa fuit ſanguis peccans ſolo quanto: quia ſuperfluꝰ plenitudo ſanguinis minoretur. Si peccans fuerit in quanto: quia diminutus nutrimentum quātūcūꝗ ſit ad locum vlceratum attrahat. Si peccās fuerit in ꝗli. qꝛ i cōplexione: ꝗcūꝗ ſit illa cōꝯs rectificet: vcꝫ mala diſcraſia calida rectificet fridis ꝛ eꝯ. Si ſupfluꝰ ſanguis locꝰ a ꝗ ſan

guis fluit repelľ ⁊ ad oppoſitas ptes diſtrahaľ.¶Si dolor inc̄ꝛ bu.calor nālis ꝯfortel ſeu dolo ris cā abūꝯ auferaľ.¶Si in cāſuerit caro mollis:hūidū ipſi⁹ ex̄neū ericceľ.Si caro ſupflua āputeľ Si caro oſtracata cuȝ eo qđ le nit ⁊ reſoluit reſoluaľ.Et ſi reſ ſolutiōi rpugnat abſcidaľ.Si aſpa flucs mā repellaľ ⁊ fluxare ſoluaľ.Et ſi idigeat reſoꝛoni ꝑ pareľ.¶Si i cā fuerit coꝛroſio: mā añs diuertaľ et fluxa remo ueaľ:⁊ ſilr loci malitia iā a mā ꝯiūcta ipꝛeſſa cōſumeľ.¶Si pu trefactio q̄ iā facta eſt coꝛruptū ⁊ putrefactū mēbꝛū abſcindaľ Si ṽo ē de ꝓrio futura:ne oēs gradus ad putrefactionē reqſi tos acqrat ꝓhibeaľ.Si āt ꝑam bulās fuerit putridū remouea tur.Et ſubſeqnter hūidū extra neū i mēbꝛi ſubſtātia impreſſū merito cui⁹ iterū ꝑambulatio fieret qđ tñ nō fuit ꝑ putridi ab ſciſſionē totaliter remotū diſſ ſoluaľ.¶Sint ergo hec dctā ſa tis ꝓ documēto curatiōis in ge nere⁊ ſub q̄dā ſumma quavnū qđqꝫ eoꝝ accidēs in vlcerib⁹ cō ſolidationē ipediēs remoueri habeat.¶Et ſic deo dante ⁊c.

Ca.iij. ¶Cap̄.iij.de ſumma et vniꝛ uerſali curatione vlcerum.

T Iſo in p̄ceden.caplo ſufficiēti ſermone de oib⁹ vlcerū ſpēb⁹ viꝛ ſiſqꝫ cauſis qb⁹ vlceꝛ rū cōſolidatio ſolet impediri:⁊ viſa deniqꝫ curatio ne eoꝛūdē ſub bꝛeui ⁊ q̄dā ſum ma curatiōis.In pꝛeſenti vero ſermone vniuerſalē vlcerum cu rationē q̄ bꝛeui⁹ potero deſcri Cura. bā.¶Ut ergo ad pꝛopoſituȝ no ſtrū accedam⁹ dicimus ꝙ oīa

vlcera teſtāte Aui.ꝑ eoꝝ cura Aui. tiōe idigēt ericcatiōe q̄dā exꝛ ceptis tñ caſib⁹ exceptuatꝫ.Iō inqt ꝑſat⁹ vir p̄ter vlcera i cā ex cōtuſiōe muſculoꝝ ⁊ attritione eoꝝ.Iſta eñ vlcera nō indigēt ericcatiōe i eoꝝ cura:imo emol liētibus ⁊ digerētib⁹ ꝓcedēdū eſt.Oē eñ cōtuſum vlcus ⁊ vul nus(vt teſtaľ Gal.)neceſſe ē pu Gal. trefieri:⁊ in saniē cōuerti.¶Et Nota. nota ꝙ Aui.vtilit̄ dicit ꝙ oia Aui. vlcera indigēt ericcatione qua dā.Quaſi inferendo ꝙ diuerſa vlcera diuerſum gradū ericca tionis habere debēt:vna enim ericcatio cōuenit in vno vlcere Canoꝛ alia in alio habēda eſt.¶Qua nes ob pꝛopter amice circa curationē ſeruan vlcerū vniuerſalē plures cano di i cu nes ſunt obſeruādi in adminiꝛ ra vlce ſtratiōe medicinarū ericcātiū. rum. Pꝛio ꝙ vulnus nō ſit cōtuſum. Scđo ꝙ nō ſit alteratū ab aere Tertio ꝙ nō ſit doloꝛi veheme̅ ti aſſociatū.Quarto ꝙ nō ſit cū aꝑate cōplicatū.Quinto ꝙ nō ſit nouiter factū ab aliqua extꝛ tura ꝑſertim calida.Sexto ꝙ vlc⁹ nō ſit male cōplexionatuȝ a mā calida ⁊ ſicca.In iſtis etem̄ vlcerib⁹(vt ptꝫ cōſiderāti) rōnē ⁊ nām vlceꝝ nō ericcatiꝛ uis p̄mo:ſꝫ emolliētib⁹ ⁊ digerē tib⁹ medicaminib⁹ ꝓcedēdū ē. Iō(inqt Raſis.xviij.ꝯtinentis) Raſis. vnūqđqꝫ iſtoꝛū vlcerū ad idoꝛ neam carnis generationē non peruenit niſi poſt putredinem id eſt poſt perfectam digeſtioꝛ nem.Hoc idem aſſerit Aui. inꝛ Aui. quit enim opoꝛtet repꝛeparare in curatione vlcerum:et eſt vt curatio eoꝛum ſit operatio cuȝ medicinis ſuis:videlicet in pꝛi mis cum digerentibus.deinde

Intentiones

cū mūdificātib⁹. poſtmodū cū i carnātib⁹: oib⁹ ſuis debitꝫ ī ptibus admiſtratꝫ. Ultio loco cuꝫ ſigillātib⁹ ꝓcedaꝶ. ¶ Sūt itaqꝫ q̄tuor intētiōes vlcerꝝ curatiue. Pꝛia ē vlcerꝫ digō. Scḋa mūdificatio. Tertia incarnatio. Quarta ⁊ vltia ꝯſolidatio. Cū ꝗ ſanies bona ī vlcere gñata fuerit digeſtiua medicamia ol no ſūt auferēda: nō eīꝫ cū amplı⁹ ꝓcedēdū ē vt ſtolidi chirurgi ꝓcedūt diuti⁹: cū digerētib⁹ q̄re īterdū reddūt vlc⁹ putridū ſiue ſordidū. Et ſic plerūqꝫ ꝓhibeꝶ ⁊ mūdificatio ⁊ īcarnatio vlcerꝝ. ¶ Curatio itaqꝫ vlcerꝝ vl̄is ꝯplēꝶ p̄miſſa vl̄i purgatiōe p̄miſſoqꝫ bono vite regimie ꝓut dicturi ſum⁹. c. ſuccedēti admiſtratōe diuerſoꝝ localiū ꝓut diuerſa vlcera et diuerſa coꝛ tꝑa ſūt. Interdū eīꝫ vlcera ſūt putrefctā ⁊ ſordida aliq̄n corroſiua virulēta atqꝫ maligna. Nōnūqꝫ cauernoſa ſi. doloꝛa apoſa mūda ⁊ imūda. ſūt. Et vlcera q̄ꝝ difficultas ē ſanatiōis cū ꝓꝛietate nobis occulta. Sūt īſuper vlcera cū oſſe corrupto: cū mala ꝯplone et ſ. cla qꝫ frida t̄ā hūidaqꝫ ſicca: cūmā ⁊ ſine mā. Sūt īſup vlcera ſicca cū labȷ̄s durꝫ ⁊ obſtractis. ſūt ēt q̄dā vlcera vehemētiſſie hūiditatꝫ de q̄b⁹ oib⁹ ī añti. c. cum nōnullis alȷ̄s vlcerꝝ ſpēb⁹ plēarie vt a theoꝛice locuti ſum⁹. via ꝟo pꝛactice vbi ī eo. c. ḋ cauſis ꝓhibētib⁹ ꝯſolidatiōnē vlcerū tractauim⁹. Uñ ꝑeoꝝ remotōe mlta bona ⁊ neceſſaria ibidē cōmēoꝛata ſūt: q̄re ꝓ tua neceſſitate illuc r̄curras. ¶ Obſeruatis ꝑ dictꝫ canōib⁹ de digōne vlcerū teſtāte Gal. q̄ſi oib⁹ ī tpibus medicamia ī vlcerib⁹ adz miſtrata ꝟtutē exiccatiuā ſil̄cū abſterſiōe: cū ī eis ſp gñanꝶ ſuꝑfluitates due: vna q̄dē ſubtiľ: ⁊ altera groſſa) h̄re dñt: vt ſil̄ ⁊ ſemel medicamia ꝑdctā mām ſubtilē exiccare poſſint ⁊ groſſā abſtergere. ¶ Dctm̄ fuit ꝑter ea ī ꝑcedēti. c. q̄n cū vlcere ꝯplicāꝶ cauſe q̄b⁹ ꝯſolidatio vlcerꝝ ꝓhibeꝶ neceſſariū ē eas rmouere añqꝫ ad curatiōnē vlcerū ꝑueniaꝶ: q2 (vt dixim⁹) ibidem autoꝛitate Aui. niſi his remotꝫ ab vlcerib⁹ nulla a medico curatio fieri poſſit. Quare (vt idē ꝑfat⁹ vir) ī admiſtratiōe medicinarū tuarū opꝫ vt audias ſermonē cōeꝫ. Et ē qꝫ de illis q̄ ſūt neceſſaria vt ſit illḋ q̄ curatur vlc⁹ aut ꝯueniēs aut icōueniēs Nā ꝯueniēs lꝫ nō conferat pro diſpōne vlcerꝫ: tñ nō aſſociaꝶ ei nocumētū aliqḋ. Et icōueniēs ꝟo: aut ē q̄n interdū ipſum eſt debili⁹ ⁊ ſigt illḋ additio eius qḋ eſt ꝯtrariū ei qḋ ex ipſo medicamie expectaꝶ de exiccatione aut mūdificatiōe aut alȷ̄s: q̄re opꝫ vt addaꝶ ī ꝟtutē ei⁹. Uerꝫ ſi viderꝫ iꝑꝫ medicamē minus exiccare qꝫ opoꝛteat neceſſariū ē ī ꝟtute exiccatiōis ipm coꝛrobare. Silr etiā ſi videris ipm calefacere mēbꝛuꝫ vltra qꝫ neceſſe ſit qḋ ḋ facili cognoſciꝶ ꝑ aduſtiōnē extranee caliditatis ſup vlcerata ꝑticula ⁊ etiā ꝑ rubedinē ⁊ īflāmatiōnē loci quare opꝫ vt de foꝛtitudine ei⁹ minuaꝶ ⁊ de inflāmatiōe extiguaꝶ. Silr q̄ꝫ ſi videris mēbꝛū a adminiſtratione infrigidātiū ad nigredinē ⁊ obſcuritatē declinare; tunc opoꝛtet vt addatur in virtute calefactiōis eius

Curatio.

Nota.

Nota.

Aui.

cum aliq̄li mollificatiōe. Et ꝓ=
Aui. pterea dicit Auic. ſi corrumpit
aliq̄d qđ ſi fit i circuitu vlceris
a quauis cā: talis corruptio ꝓ
ceſſerit cū nigredie vlceratepti
cl'e z viriditate ipſi⁹: tūc cū ſcar
pellatiōe et ſanguis extractōe
cū vētoſis z ſanguiſugarū ap=
plicatiōe in circuitu vlceris ꝓ
cedēdū ē. ⁋ Reliquū vero cura=
tiōis vlceris tractādū eſt ꝑ ſui
curatiōe (ꝑut dictū fuit. c. de cu
ra cācrene z alchachilos:) z ꝑ
ut dicet. c. de cura vlcerū putre
factoꝝ. ⁋ Si vero medicamē tuū
locū vlceratū nimis mollificare
videris tūc vtus exiccatiua cū
ſtipticitate cū eo ē admiſtrāda
Nota. Quapropter q̄dā medicamīa
quoꝝ virt⁹ z natura in vno cor
pore erūt incarnatiua z in alte
ro corroſiua z vehemēt' abſter
ſiōis quare neceſſe ē aliq̄n exic
catiōnē z abſterſionē adiuuare
tui medicaminis humiditatē
minuēdo: aut frāgēdo ꝯmixtio
nē ei⁹ ſi fuerit fort' exiccatiōis
z abſterſiōis. Et hoc addēdo de
hūiditate zc. De hoc etem̄ ſatis
dcm̄ fuit. c. de medicīa icarnati
ua. Hūc p̄terea canonē neceſſe
eſt obſeruare in admiſtratiōe
medicaminū gñantiū carnē i
Auic. vlcerib⁹. Inq̄t em̄. Aui. c. d vlce
re virulēto. Et nō faciat te erra
re q̄ddā. i. illud. Et eſt vt nō ſit
medicamē magis abſterſiuū q̄
opz q' corroderet mēbrū reſol=
uēdo eius carnoſitatē ad hūi=
ditatē currentē. Iō iterdū me
dici arbitrant illā hūiditatē cā
ri nō a forti abſterſiōe z exicca
tiōe medicamīs: imo ab vlcerū
natura quare addūt i vtute ab
ſterſiōis z exiccatiōis: vñ hmōi
q̄dē medicamē facit vlc⁹ ꝓfun=
dius z calidi⁹ ac magis ꝯſimile
cū apoſo vlcere. Et ꝑpterea infir
mus hora applicationis talis
medicamīs fort' abſterſiōis no
tabilē ſentit mordicationem.
⁋ Vlteri⁹ de illis que neceſſaria
ſūt i admiſtratiōe auxilioꝝ (vt Aui.
iq̄t Aui.) ē vt cū tuo medicami
ne ꝓcedas trib⁹ dieb⁹ ipm̄ ſup
mēbro quotidie mutando: ꝑut
vlceꝝ natura poſtulabit. Nā ſi
nō fuerit ꝯgrua opatiōe opera
tū illud eſſe incōueniēs iudicā
dū eſt: q̄re ad aliud medicamē
tranſire oportebit. Preterea ſi
vlc⁹ fuerit ſordidū aut putridū
ꝑ ei⁹ curatōe ꝓcedēdū erit ꝑut
c. de vlcere putrido z ſordido d
ſcribere intēdim⁹. ⁋ Siliq̄ mō
ſi fuerit corroſiuū malignū at=
q̄ virulētū nō ſec⁹ ꝓcedēdū eſt
in eoꝝ curatiōe ꝑut dicet eorū
ꝓprio capl'o. ⁋ De vlcere etiā
formicoſo ſatis dictū ē. c. de for
mica corroſiua: q̄re illuc recur
re. ⁋ Vlcus inſup doloroſum cu
rat curatiōe habita. c. de vulne
re cū apāte. ⁋ Vnū tñ eſt notā= Nota.
dū q̄ ſi vlcus fuerit doloroſum
valde tūc nulla melior medici
na eſt q̄ ſtatim emollietib⁹ ei⁹
ſedationem ꝓcurare (vt inquit
Aui.) Et d vlcerib⁹ doloroſis z
q̄ ſunt vehemēt' doloris opz vt
ſit occupat⁹ in primis i ſedādo Nota.
dolorē. Hec q̄dē dolor' ſedatio
nō efficit ex medicamīe exicca
tiuo ſz mollitiuo. Et q̄uis me=
dicamina mollitiua aliquātu=
lū ſint ꝯtraria vlceri nihilomi=
nus cū nō ſedat dolor nō ꝑpara
tur nobis vlcus ad aliquā reci
piendā curationē. Igit nō cure
tur vlcus niſi ſedet dolor. ⁋ De Nota
vlcerib⁹ p̄terea cauernoſis ſciē
dum eſt q̄ ꝑ eoꝝ curatiōe forti

abſterſiōe ⁊ ericcatiōe neceſſa-
riū eſt trāſire: quāobrē (inquit
Auicē. Aui.) quāto vlcera magis ſunt
profunda maiori abſterſione ⁊
ericcatiōe indigēt. Et rō: qꝛ ad
locū eoꝝ vlceꝝ plures hūidita
tes attrahuntur quare neceſſa
rio ꝑ earū cōſumptiōe forti in
digēt ericcatiōe. Hoc aūt non
Nota. pōt fieri niſi a forti medicami-
ne. ¶ Et qꝛ amice ꝑpter deꝑdi-
tionē multe ſubſtātieq̄ in iſtis
vlceribus plurimū cauernoſis
ꝯtingere ſolet ad cauernas im
plēdas medicina carnis gn̄ati
ua multotiesneceſſaria eſt: q̄re
in admiſtratiōe medicinaruꝫ
Canō. incarnātiuū tā in iſtis q̄ꝫ i aliꝫ
vlcerib⁹ gn̄alis Canō eſt vt an̄
ꝑfectā mūdificationē vlceꝝ nul
lo mō medicina icarnatiua ad
Auicē. miniſtretur. Hoc nō eſt meum
ſꝫ d. Aui. Inq̄t. Et ō vlcerib⁹ i q̄
bus orit̄ caro: q̄dā ſūt in q̄bus
orit̄ caro mala ⁊ ſupflua: ⁊ q̄dā
in q̄bus nō orit̄ illud ſupfluuꝫ.
Ulcera q̄dē in quib⁹ orit̄ caro
ſupflua ⁊ mala ſunt vlcera quo
rū incarnatio an̄ ꝑfectā mūdifi
Auicē. cationem efficit̄. Ulteri⁹ ſubdit
Aui. ꝙ vlcera plīm cauernoſa ⁊
abſcōſiōes hn̄tia velociter con
uertunt̄ ad fiſtulas. Quapropt̄
prudētiſſimi chirurgici eſt vt
ſit valde attēt⁹ i mō curatiōis
eoꝝ: ne ad fiſtulas cōuertant̄.
Auicē. Sil̄r etiā vlcera vicinātia ner
uis (vt inq̄t Aui.) ⁊ venis arte-
rijs ſunt apta gn̄are apa i par
tib⁹ circūiacētib⁹ carnoſis ⁊ lo
ca iſta ſunt loca emōtorioꝝ ⁊
carnē mollē hn̄tia: velut ſūt te
ſticuli. Et hoc q̄dem accidit vt
pl̄ꝫ corpe erñte pleno mala ſup
fluitate: quare neceſſariū eſt vt
in his partib⁹ ſit vehemens do-
lor. Et ꝑpter hoc vtiliſſimū eſt
mūdificare corp⁹ ſꝫ neceſſitatē
humoꝝ peccātiū: deīde venire
ad curā apaꝫ cū mollificātib⁹
⁊ ſedātib⁹ dolorē poſtmodū ad
curationē vlceris. Et ō vnguētꝫ
bonis eſt vt admīſtret̄ vnguen
tū baſilicū deſcriptiōe nr̄a. Cu-
ius recepta i antido. nr̄o deſcri
bet̄. Ceterū regula gn̄aliſſima
in curatione vlcerum mēbrorū
ſenſibiliū ſit alleuiare quātuꝫ
poſſibile eſt. Cōtrariū em̄ eſſet
faciendū in vlcerib⁹ in mēbris
Auicē. inſenſibilib⁹ exñtib⁹. Inq̄t em̄
Aui. c. de ſolutiōe ꝯtinuitatis
neruoꝝ. ſicut neru⁹ diſcooper-
tus eſt digníor in ſui curatione
vt fiat alleuatio in eo ꝑpterea
qꝛ ipe neru⁹ ē mēbrū valde ſen
ſibile: ita ligamēta q̄ oriunt̄ ab
oſſib⁹ qꝛ nullū hn̄t ſenſū ſunt fi
gurarū digniorū vt opret̄ ſup
ea cū medicamīe forti. Et ꝑpt̄
Auicē. ea inq̄t Aui. c. ō curatōe vlceꝝ i
gn̄ali. Opꝫ vt alleuiet̄ i ſenſibi
li mēbroꝝ nō tolerantiū forte
medicamē. In illo vō ſcꝫ mēbro
qō ē parui ſenſus nō abſtineat
ſe medic⁹ a neceſſaria medica
tōe. Ueꝝ lq̄t (triſeca ⁊ ſublimia
ꝑcioſa ⁊ mīti iuuamēti mēbra
⁊ ſuſcipiētia nocumēta velocit̄
ſunt de. c. ſenſibili ⁊ indicio ei⁹
Eoꝝ vō ꝯria ſūt de ca. ſenſi. aut
quoꝝ ſenſus ē debil̄: q̄re ꝑpter
hmōi cāꝫ vlcera mēbroꝝ intrin
ſecoꝝ medicamīa fortiꝫ opatio
nis velut eſt flos eris ⁊ eis ſilīa
nō tolerāt. Et ꝑpterea q̄ bibūt
cū eis debēt aſſociari ſimplici-
busq̄ faciūt glutiatiōnē ſolēnē
vel vt tora gagātū ⁊ gūmi. ¶ Me
dicamīa vō q̄b⁹ cliſterizant̄ vl
cera iſtarū partiū debēt ee me
diocris ericcationis. Preterea

Oleū. qꝛ q̄uolibet oleū ꝛ vnguēta nimꝭ
vnctuoſa niſi ap̄d neceſſitatē ſe
dādi dolorē ꝛ frāgēdi acuitatē
medicinaꝝ ab vlcerib⁹ ſunt elō
gāda:qꝛ vlcera nō hūido ſꝫ ſic=
Gal. co ſanant:vt hꝫ a Gal.medico
rū lucerna.Silr̄ q̄ꝫ caueī ꝺbes
ī oib⁹ tuꝭ medicamib⁹ ne dolo
rē facias ꝓ poſſe:ꝛ eo maxīe ſi
vlc⁹ fuerit cū apāte vl̄ mala cō
plone vl̄ dolori fuerit aſſocia=
tū.¶ Qualr̄ āt cureī vlc⁹ q̄ tīcſcū
q̄ fuerit ꝯplicatū cū accn̄tib⁹ p̄
nolatis ſatꝭ dictū eſt in an̄ti ca
plo ꝛ ī ſuccedēti diceī.¶ Deni
q̄ ī curatiōe q̄rūdā vlceꝝ īdige
m⁹ ligatura īcarnatiua.Intēdū
tm̄mō medicinaꝝ retētiua Nō
nūq̄ materieꝝ expulſiua.Qua
propter nō eſt neceſſariū vt cuꝫ
ligatura p̄ueniat ad leſionē fa
cientē currere niāꝫ ad locū:itm̄
q̄ ipſe apeī.Imo opꝫ vt p̄dcā
ligatura ſit(p̄ſerti ī tibiis ꝛ bra
chiis)adiuuās ī ꝓhibēdo apa=
tionē deſcēſuuq̄ materieꝝ ad
locū vlceratū:qꝛ nō ē poſ̄e cum
apāte vlcerationē curaī niſi p⁹
(vt plerūq̄ dictuꝫ fuit)remoto
apāte.Et de iſta ligatura vna
cū ceterꝭ tibi plenā notitiā tra
didimus ī li.ꝺ vulne.c.de liga.
q̄re illuc recurre.¶ Sūt ſilr̄ q̄=
dā vlcera velut ſunt cauernoſa
plm̄:q̄rū medella dꝫ eē curſibi=
lis vt ad ꝓfunditatē eoꝝ pene=
trare valeat.Et ꝺ iſta medella
in.c.ꝺ vlce.cauerno. ſufficiēter
tractabiī.¶ Ulteri⁹ vlcera te=
Hypo. ſtāte hyp.q̄cūq̄ ānua fiūt neceſ
ſe eſt vt os emittat ꝛ cicatricē
cōcauā ꝓducāt.Hoc q̄dē ſcias
vt plurimū euenire in vlcerib⁹
cauernoſis ab exiturꝭ frigidis
cāſis.In ceteris ꝓo vlceribus
vidim⁹ ꝑ biēniū et triēniū ſpa=

tiuꝫ tranſire abſq̄ aliqua oſſis
corruptiōe.¶ Unū p̄terea ꝺ me Nota.
liorib⁹ in curatiōe olꝫ vlcerū ē
vnāquāq̄ cām abſcidere faciē=
tē morbū:p̄ticulāq̄ mandantē
ꝛ locū recipientē cōfortare.Et
hoc q̄dē ſit cū purgatiōib⁹ aſſi
duis ſm̄ neceſſitatē humoris ꝛ
tolerātiā egrotātꝭ:p̄cedēte ſꝑ
bona hūoꝝ digōe:qꝛ medicīa
ꝺ ꝑ ſe raro ꝓducit ſanitatē ī ho
mine niſi digeſtiuꝭ opportunꝭ
p̄cedētibus.Digeſta ēm̄ medi
cari ꝛ moueī n̄ cruda niſi expe
dict ꝛc.¶ Flōthomia q̄ꝫ ꝛ appli
catio ſāguiſugaꝝ venis emor=
roidalib⁹.(Si ſanguis fuerit
groſſus ꝛ corrupt⁹)in iſto caſu
vtilr̄ ꝯcedunī.Uomitū q̄ꝫ inter
dum plimū iuuaſſe ꝑcepimus.
¶ C.iiii.ꝺ vlcerib⁹ ꝓulētꝭ corro C.iiii.
ſiuꝭ atq̄ malignꝭ ꝛ eoꝝ curōne.
Iſta vlcera adinuicē Ulcera
non differunt niſi ſe= mali=
cundum maius ꝛ mi gna.
nus:qꝛ ſemper a ma
teria calida et adu=
ſta generantur. Ideo (inquit
Aui.) Cauſe iſtorum vlcerū.ſ. Auic.
malignorū ꝛ eorū q̄ curſu cur= Cauſe
rūt ſunt corporis maligni(vt ī eorū.
precedēti caplo dictū fuit.)ſup
fluitatib⁹ obuiantia vulnera:
aut regimini corrupto aut pu=
ſtulas malas ſequentia. Nam
q̄n a p̄icipio talia vlcera viru Nota.
lētiā mittūt virulēta vocātur.
Uerū q̄n eorū malitia cū aliq̄li
corroſione augeri videī corro=
dēdo ꝛ eſcharā ꝓducēdo:tunc
corroſiua dicuntur.At ſi ambu
lat malitia eorundē hinc ꝛ ide Nota.
in carne ſuꝑficialiter:ambula=
tiua nuncupanī.Et ſi intm̄ pre
dicta malitia videī procedere
q̄ ꝯſumat mēbrū dicunī vlce=

ra de ghe mãducãtium. Et iſta
plerũq ad lupũ ⁊ cãcrũ trãſire
vident: vt i doctrina apatũ me
Cura. lãcholicoꝝ dictũ fuit. ¶ Cura
tio itaq iſtoꝝ vlcerũ quatuor
intẽtiõib⁹ ꝯplet. Pꝛia i coꝛpis
purgatiõe. Scda in regimie vi
te. Tertia in exiccatiõe virulẽ-
te materie ⁊ ablatiõe coꝛroſio
nis. Quarta ⁊ vltima in admi-
niſtratiõe localiũ diuerſoꝝ ſꝫ
q diuerſa tpa habẽt vlcera pꝛe
Prima dicta. ¶ Pꝛima qdẽ intentio q
itẽtio. agit circa coꝛpis purgationẽ
ſic ꝯplet. Uez in pꝛimis digeren-
do materiã cũ ſirupo vio. roſ.
ex infuſiõe de endiuia: ⁊ cũ aqs
bugloſſe ẽdiuie acetoſe ⁊ boꝛa
ginis. Et ſi pctm̃ fuerit i ſãgui-
ne groſſo: digerat materia cũ
ſirupo d̃ fumoterre minoꝛi d̃ lu
pulis ⁊ d̃ endiuia cũ aquis bu-
gloſſe fumiterre ⁊ ẽdiuie. ¶ Di
geſta materia purget coꝛp⁹ cũ
electuario ſucci roſ. aut diapru
nis ſolutiuo ſiĺ cũ caſia: aut cũ
electuario d̃ pſilio cũ mãna: vł
cũ reubarbaro: cũ diacaptoli-
cone ⁊ electuario lenitiuo: aut
cũ pillulis d̃ fumoterre ſimł cũ
pillulis de reubarbaro. ¶ Uel
ſi materia fuerit cholerica adu
ſta: tũc ꝯfectio amech cũ pnola
tis electuarijs quãtitate ſuffi-
ciẽti: vt infra patebit multũ vti
Purgatio. liſſima erit. ¶ Aut ſi a ſangule
groſſo materia pdicta cauſata
fuerit: tunc ſic purget. ℞. caſie
diacaptoliconis añ. ʒ. vi. diaſi-
nicõis. ʒ. ij. cũ decoctiõe floꝝ et
fructuũ coꝛdialiũ fi̅ potio b̄re-
Purgatio materiei cholerice. uis: addẽdo ſirupi viola. ʒ. i. ß.
¶ Itẽ purgatio valde vtilis ad
purgandũ hũoꝛẽ cholericũ. ℞.
caſie aut loco ei⁹ electuarij le-
nitiui. ʒ. vj. electuarij de pſilio

electuarij ſucci ro. añ. ʒ. i. ß. dia
captolicõis. ʒ. ß. miſce ⁊ cũ deco
ctiõe cõi fi̅ potio. ¶ Itẽ ſi mate- Purgatio.
ria fuerit cholerica aduſta ita
q ſapiat naturã hũoꝛis melan
cholici tũc p purgatiõe pꝛeno-
minate materie purget coꝛpus
purgatiõe iſta. ℞. diacaptoli-
cõis. ʒ. i. electuarij de pſilio ꝯfe
ctiõis amech añ. ʒ. ij. cum deco
ctiõe floꝝ ⁊ fructuũ coꝛdialiũ
capilloꝝ veneris galitrici: poli
trici: foliculoꝝ ſene ⁊ epithimi
fiat potio b̄reuis: addẽdo ſiru-
pi vio. ʒ. i. Et iſto mõ faciendo
purgationẽ ſm̃ exigẽtiã humo
rũ obſeruat illd̃ pceptũ Gal. iij Gal.
tegni dicẽtꝫ. Unamquãq cãm
opꝫ abſcindere faciẽtẽ moꝛbũ:
anteq ad rẽ factaꝫ deueneris.
Et id nõ obliuiſcaris canones Nota.
vniuerſales apponi opoꝛtere p
ticlarib⁹ vt pticularia ſuã opa
tionẽ pficere poſſint. ¶ Scda p Scda intentio
terea intẽtio ꝯplet cibarijs bo
nũ ſanguinẽ gñantib⁹. ¶ Sint
q cibaria ad frigiditatẽ ⁊ hũi-
ditatẽ tẽdẽtia. vt hũoꝛes ſubti
les aliquãtulũ ingroſſent: ⁊ vt
ẽt frigiditate ⁊ hũiditate ſua
caliditatẽ ⁊ acuitateꝫ materie
mitigat ⁊ linire valeãt. Iuuat
inſup plurimũ ſe i ſer nõ natu-
ralib⁹ reb⁹ honeſte hr̃e. ¶ Ter
tia deniq intẽtio q in exiccatio Tertia itẽtio.
ne virulẽte materie ⁊ ablatiõe
coꝛroſiõis cõſiſtit ſic pficit: vcꝫ.
¶ In pꝛimis euacuata materia
añcedẽti moꝛe q ſupꝛa dcm̃ fuit
⁊ ẽt ſi op⁹ fuerit p flo̅miã: qꝛ mł
tũ iuuaſſe rpim⁹. ¶ Si pctm̃ ma
lignitatꝫ vlceꝝ fuerit a ſãgule
malo: tũc ad auferẽdã maligni
tatẽ vlceꝝ doloꝛoſã ⁊ ei⁹ coꝛro
ſiõeꝫ ac ocꝫ virulẽtiã ipſi⁹ nlla
melioꝛ medicia ⁊ crede mihi i
toto

toto corpe medicine inveniri pt q̄ applicatio sup vlcere pulueris nr̄i carnis male remotiui sine dolore: q2 applicatio hm̄oi pulueris vnāquāq3 mām subtilē virulētā corrosiuā carnē malā mādūcādo absq3 dolore mirabilr digerit: ⁊ igrossat p̄dictā mām ad summā bonitatē reducēdo itra diē naturalē. Intm̄ q̄ (vt ita dixeri)bina aut tria applicatōe tal' pulueris vnūqd̄q3 p̄dictorū vlcerū itegre mūdificari solet: ⁊ ei⁹ opatōē3 audeo dicer̄ eē ɔformē opatiōi vnguēti egyptiaci: l3 ei⁹ opatio(vt p̄dicim⁹)fit absq3 dolore. Cōtrariū ei facit egyptia.vng.q2 ipo l talib⁹ vlcerib⁹ applicato magnos dolores magnasq3 iflāmatiōes i ptib⁹ vlcer' circūiacentibus cāre solet. Et ppterea causando dolorē ⁊ iflāmatiōnē nō puā reddit plerūq3 vlc⁹ ineptū ad recipiēdū sanatiōnē. Jō optime dixit Aui.c.ij.de curatiōe vlcerū in vl'i. Caue in oib⁹ illis s.medicamib⁹ ne dolorē facias p̄fertī3 si illud fuerit apa mala ɔplo ⁊ dolori: imo op3 te remouere cās vlcerū sanatiōnē phibētes: de q̄b⁹ plenarie l.ij.c.locuti sum⁹.(Inq̄t p̄fat⁹ vir.)Nā si tu curaueris p̄noiatas cās l p̄mis nō eris vacās ad curatiōnē vlcerū.i.nō eris deficiēs ad curatiōnē eo4 sicut oporteb it te eē deficiētē: nisi pri⁹ curaueris p̄dictas cās. Et iō dicit parl'ra hm̄oi fmla3. Et nō curet vlcus nisi sedet dolor ⁊c. Et rectificatio q̄3 male ɔplonis plerunq3 est causa curatiōis vlcerum.

Nota vtilitatē pulueris nostri.

Auic.

Quarta intētio.

¶ Quarta denique ⁊ vltia itētio q̄ cōplet admīstratiōe localiu3 sic pficit. In p̄mis remota vl= ceris malignitate corrosiōe et virulētia cū īfrascpto medicamie pcedēdū ē. Cui⁹ offm̄ ē locū male ɔplonatū rctificare cū exiccatiōe mūdificatiōe ⁊ dōestica icarnatōe. Cui⁹ talis ē ordinatio nr̄a. ℞. olei ro. ꝫ3 recēptā vnguēti rosati seu loco ei⁹ vnguēti Gale.ā.℥.ij.ß. vnguēti populeonis olei mirtini ā. ℥.i. piguedis porcine liq̄facte nō salite: pinguedis vituli ā. ℥.iij. folio4 plāt. ⁊ solatri cimarū rubi folio. mirtil. ⁊ granatorū ei⁹ matris silue caude eq̄ne ligne passerine ā.M. Ꝭ ota cōtūdant adinuicē sit' pmanēdo p diē nālē: deinde ad ignē bulliāt parū. Postmodū colentur. Cui colature addant litargirij aurei ⁊ arg.ā.℥.j. munij.ʒ.x. terresigillate ceruse ā.ʒ.vi. itez ad ignem baclo agitādo bul. donec acq̄rāt colorē nigrū aut sile3 nigro: deīn cū cera alba sufficiēti fiat cerotū molle: addēdo terebē.clare.℥.j.ß. tucie p̄parate.℥.ß. camphore grana.iiij. Itē ad eandē itētionē valet infrascriptū vnguētū. ℞. olei ro.℥.vj, olei vio.℥.iiij. pinguedis vituli.℥.iij. succi plantaginis suc.solatri ā.℥.ij. bulliāt oia sil' vsq3 ad cōsum. succi: deinde colent cui colature addant cere albe.℥.ß. ceruse.ʒ.x. litargirij aurei ⁊ arg.ā.℥.j. tucie p̄parate.ʒ.iij. camphore fm arte triturate.ʒ.ß. misce ⁊ ducātur i mortario plumbi p duas horas. ¶ Itē valet in istis vlcerib⁹ vnguētū albū cāphoratū: vnguētu de cerusa decoctum ⁊ vnguētū triafarmacū. ¶ Et no. amice q̄ in istis vlcerib⁹ medicina carnis gñatiua i calidita

vnguētum.

Aliud vnguētum.

Aliud

Nota.

te elenata ſemꝑ eſt ſuſpecta ꝓ-
pter veſtigiū male ꝯplexiōis ꝙ
ſolet ſemꝑ remanere cum eis.
Aui. Quapꝑ optie dicebat Aui.c.ij.
de vlcerib⁹. Digniora ḡ vlcera
vt eoꝝ cōfortent medicamina
diuerſaꝝ ꝯplexionū ſunt vlce-
ra quoꝝ difficultas eſt ſanatio
nis. Cauſat itaq̄ difficultas ſa
natiōis vlcerū vt plꝛm ex cōpli-
catione alicui⁹ cauſe ex cauſis
ꝓhibētib⁹ vlcerū ſanationē: vt
plerūq̄ de eis dictū fuit. Et iō
Auic. Auic. loco ꝑallegato ordiauit
auxilia q̄ in talib⁹ vlcerib⁹ hn̄t
ꝯtrari accidētib⁹ ꝛ cauſis a q̄b⁹
vlcerū ſanatio ſolet ipediri ve
lut ſunt mala ꝯplo cal'a: dolor:
ꝛ hmōi q̄ i talib⁹ vlcerib⁹ ſolēt
cōplicari. Et ꝓpterea vnguētū
de minio ſupi⁹ ordinatū deſcri
Aui. ptiōe nr̄a i iſtis vlcerib⁹ hꝫ ꝑro
gatiuas ītētiōes q̄s Aui. in lo-
co ꝑallegato commemorauit.
¶ Ulteri⁹ remota vlceris mali
gnitate vtiliſſimū eſt locū laua
re aq̄ aluminoſa: q꞉ mirabilis
ē opatōis i iſto caſu. Aut meli⁹
agendo. Lauet vlc⁹ infraſcripta
decoctiōe. ℞. aq̄ plātag. aq̄ ro.
añ. ℥. iij. balauſtiaꝝ roſaꝝ mir
tilloꝝ añ. parū: mirabolani ci-
trini. ʒ. ij. aluminis roche. ʒ. ij. ꝛ
ß. terreſigilate. ʒ. iij. ſandalorū
oim añ. ʒ. j. aq̄ ēdiuie. ℥. ij. mel-
lis roſa. ℥. j. oia ſimul bul. vſq̄
ad cōſum. tertie ꝑtis: deīde co
lent ꝛ vtere mō q̄ ſupra: q꞉ mi-
rabilis ē opatiōis i iſtis vlceri
bus corroſiuis virulētis ꝛ mali
Auic. gnis. ¶ Et ꝓpea dicebat Auicē.
Melior curatio corroſiuorū et
malignoꝝ vlcerū eſt q̄ efficit ꝑ
admiſtrationē ifrigidātiū ꝛ ſti
pticātiū: ſicut ſūt balauſtie ro-
ſe ꝛ q̄ eaꝝ curſu currūt. Lamia
q̄z plūbea ſubtilr̄ fabricata iſtis
vlcerib⁹ ſūmopere ꝯferūt: ꝛ ſi fue
rint cū modico argēti viui fctā
nō niſi vtiliſſimū erit. ¶ Itē em empl'z
plꝛm ad ꝑdicta vlcera. ꝛ vꝫ ēt i de ſter
vlce. fraudulētis. ℞. ſtercoris ca- core ca
nis comedētis oſſa optie tritu. nis.
ꝛ cribel. ℥. iiij. far. lētiū. ℥. ij. fa-
rine fab. ℥. j. terreſigillate bo-
liar. añ. ℥. j. ß. ceruſe litargirij.
añ. ʒ. x. cu lacte caprio vel vac-
cino ſufficiēti i q̄ exticta ſint fer
ramēta ignita ad ignē fiat em
plꝛm ſolidū ꝛ ē mirabile i recti
ficādo vnāquāq̄ malignitatē
ꝛ corroſionē vlcerū. ¶ Inſuꝑ in Nota.
applicatiōe medicinaꝝ de q̄b⁹
ſuperi⁹ dictū fuit. Iterū narra-
bo modū applicatōis eaꝝ quē
ſepenūero fecim⁹: de q̄ q̄dē mō
mihi ꝛ egrotātib⁹ bn̄ ſucceſſuꝫ
eſt. ¶ Dico ꝙ in ꝑmis applicet Practi
puluis nr̄ carnis male remoti- ca.
uus: cui⁹ ordinationē i ātido-
tario nr̄o deo dāte tibi deſcri-
bā. Ipſuz puluerē ſubtiliſſime
q̄ꝫtū fieri ꝑt ꝑ diē nālē ſuꝑ vlce-
re dimittendo. Et ſic ſucceſſiue
ꝓcedat dōec cognerit maligni-
tatē corroſionē ac virulētiā ex
toto iterfectā atq̄ remotā eē.
Qd̄ ꝺ facili cognoſcit ꝑ mutatōez
ſanioſitatis: vcꝫ ꝺ mala i bonā:
ꝛ naſcētiā bōe carnis ꝛ ſedatio
nē mal gnitatis corroſiōis ꝛ do
loris. Cognoſcit ēt q꞉ tāgēdo vl-
cera ꝛ abſtergēdo ea pānis nō
ita ſūt ſēſibilia ꝑmota eoꝝ ma
lignitate q̄ꝫ añ malignitatē. et
crede mihi q꞉ loq̄r expiētia du
ctus: ꝛ h̄ i ꝑcedēti. c. ſatis ꝺcla-
rauim⁹ q̄re maligna caro ſit ſē
ſibilior q̄ꝫ caro bōa: ad qd̄. c. re
curras i tua neceſſitate. Deſu- Nota
ꝑ q̄z vtiliſſimū ē vnguētū ꝺ mi- cū vti-
nio ſupi⁹ notatū cum predicto litate.

pulvere ſꝑ imponere. Preterea
(vt ſupiꝰ dictũ fuit) remota ma
lignitate ꝑ duos dies ꝓcedẽdũ
eſt cũ filis carpinatis in vlcere
poſitis: deſuꝑ ponẽdo vnguẽtũ
de minio ꝑnoiatũ: deīde lauet
locꝰ cũ aq̇s ſupiꝰ annotatis. Et
ſic q̇tidie lauãdo ꝓcedat filũ
ꝛ vnguẽtũ ꝑdictũ iponẽdo: do-
Nota. nec ad ſanitatẽ ꝑuenerꝫ. ¶ Mo
dus ãt lotiõis aq̇ eſt ꝙ imedia
te facta vlceris lotiõe: abſterga
tur vlcus cũ petia linea: deīde
fila carpinata: ꝛ vnguẽtũ ꝺſuꝑ
iponat. Iſta ei medela mltos
curauimꝰ egrotãtes cũ hono-
re nr̃o ꝛ vtilitate egrotãtiũ nõ
parua. Et merito ꝑſens caplm
põt aureũ appellari ꝑꝑ vim et
ꝓprietatẽ quã hñt in iſtis vlce
ribꝰ pulvis ꝛ auxilia ſupiꝰ de
ſcripta. ¶ Ueꝝ ſi ꝑdicta vlcera
corroſione ꝛ malignitate ſua
videnť ſuꝑ mẽbrũ perãbulare:
tũc talis perãbulatio curãda ẽ
curatiõe formice corroſiue cuꝫ
ãbulatiõe. ¶ At ſi ab eis eſcha
ra cauſari vr̃: tũc vnguẽtũ egy
Aui. ptiacũ deſcriptiõe Auic. admi
ſtrãdũ eſt q2 corrodit malã car
nẽ ꝛ bonã ꝯſeruat: deīde ꝓcu-
rãdus eſt caſus eſchare cũ bu-
tyro axũgia ꝛ emplis emolliẽ
tibꝰ. ¶ Multa ꝑterea amice mi
auxilia tã in ſimplici forma ꝙ̃
in ꝯpoſita ab antiq̇s ꝛ moder-
nis doctoribꝰ deſcripta in me-
diũ adducere potuiſſem: q̃ cũ l
eis nullã aut ꝑuã vtilitatẽ iue
nerim: bona de cã conticeſcaꝫ.
Arzi. ¶ Ab Arzi. etiã mlta ſimplicia
auxilia caplo ꝺ vlcere corroſi-
uo de mẽte antiquoꝝ ſunt cõ-
memorata velut de gẽtiana cũ
Auic. licinio autoritate Auic. caplo
de gẽtiana. Et alia multa auxi
lia ab eo l eodẽ. c. cõmemorata
autoritate Dio. ꝛ alioꝝ ãtiq̇rũ
q̃ ſuꝑ me cũ egrotãtiũ diſpẽdio
deceperũt. ¶ Et ſic deo dãte ꝛc.
¶ Cap. v. De vlcere putrido et Ca. vi
ſordido ꝛ eorum curatione.

Planũ eſt vt in antiq̇ꝝ
moderno ꝝq́ ſcriptu
ris reperit vlcus pu-
tridũ a ſordido non Nota.
differre niſi ſm magꝭ ſignuꝫ
ꝛ minꝰ. Et ꝓptea dũ in vlcere ſa diſtin-
nies ſordida ꝛ groſſa gñari tũc ctiuũ i
vr̃: vlcꝰ ſordidũ nũcupat. Uerũ ter pu-
ſi ipamã l malitia augeri videa tridũ ꝛ
tur ita qꝺ caro ſeu ꝑticula vlce ſordi-
rata ab ea corrũpat ꝛ mortifice dũ vlcꝰ
tur locũ l ſuꝑ eſcharãdo. Cuius
ſignũ eſt q2 ab iꝑo vlcere putre
facto fumoſitates putride ele-
uari videnť cũ venenoſitate ple
rũq́ ꝛ fetore nõ ꝑuo: tũc putri-
dũ vlcꝰ appellat. Et ꝓptea ſua
venenoſitate ꝛ putrefactiõe ra- Auic.
ro (vt inquit Aui.) febris ſepat
ab eo corꝑe vlcere putrido la-
borãti. Uñ in hꝺ differt vlcus pu
tridũ a ſordido: q2 ſordidũ vlcꝰ
raro febrẽ gñat. Si ꝟo eiꝰ mali
tia ꝑambulare videat ſuꝑ mẽ-
brũ: tunc vlcꝰ de gñe eſtiomeni
dꝺꝫ ẽ q̇re de hac materia optie
dictũ fuit. c. de cãcrena ꝛ aſcha-
chilos atq́ eſtiomeno i doctri-
na aꝑatũ. ꝛ ẽt. c. ꝑrio vbi mẽtio-
nẽ fecimus de vlceribꝰ ꝛ de cau
ſis ꝓhibẽtibꝰ eoꝝ ꝯſolidatio-
neꝫ. Quarelꝑro tua neceſſitate
ad ꝑdicta loca recurre: q2 tã in
theorica ꝙ̃ in practica mlta ne
ceſſaria ibidem annotata ad
vſuꝫ preſentis capituli reꝑies.
¶ Cauſe preterea iſtorum vlce
rum ſunt humores corrupti ve
nenoſi vt plurimuꝫ: et maxime
l putrefacto: magis tamẽ groſ-

ſi in vlcere ſordido reperiunt. Sunt etiã ebullientes ⁊ in ſua ebullitiõe venenoſitatẽ acquirũt. Et propterea ab eis vlcera mala et difficillime curationis gñant. ¶ Curatio aũt iſtorum vlcerũ trib⁹ intẽtionib⁹ pficit. Prima eſt vitã ordinare. Scḋa corp⁹ a peccãti materia euãare. Tertia ⁊ vltia eſt vlc⁹ medicaminibus localibus eradicare. ¶ Prĩa q̃dẽ intẽtio ↄplet adminiſtratiõe cibariorꝫ. ⁋ Cibaria itaqꝫ ſũt boni ſanguis gñatiua (put dictũ fuit i doctrina frigidorꝫ apatuꝫ.) Et breuiter vtat carnib⁹ caſtrati vituli gallinarũ auiũ i arborib⁹ degẽtiũ: poti⁹ aſſatꝫ ꝙ elixatꝫ q2 minorem generãt hũiditatẽ. Borago ppea petroſiliũ mẽta ⁊ calamẽtũ in brodio pdictarꝫ carniũ vtiłr ↄcedũt. Panatella q3 i eodem brodio: aut riſuꝫ aut grue aut farrũ ↄcedi pñt. Uinũ ſilr i iſto caſu odoriferũ nullo ↄdicente ſinthomate mediocrit liphatũ vtiliſſimũ eſt q2 gñat bonũ ſanguinẽ: quo multũ indigem⁹ in curatiõe iſtorꝫ vlcerũ. Ferculũ ſilr i eodẽ brodio boraginatũ cũ herbis odoriferis decoctuꝫ ad ppoſitũ facit. Scḋa intẽtio q̃ eſt corp⁹ euãre ſic ↄplet. ⁋ In pmis digerat materia ſcḋꝫ humorũ idigẽtiã. Et deide ipa digeſta euacuet catetrico⁹ ↄpetẽti. ⁋ Et q2 amice p maiori pte (vt dictũ fuit) humores facientes vlcus ſordidũ ſunt hũores groſſi putridi: q̃re digerant digeſtiuo ipſuꝫ ſanguinẽ groſſuꝫ hñti putrificare cũ aliq̃li ſubtiliatiõe: cui⁹ talis pt fieri ordinatio ſiue recepta. ℞. ſirupi de fumoter. ſirupi de ſucco ẽdiuie vel loco eius de lupulis ſirupi acetoſi ſimplicis añ. ℥. ſ. aq̃r fumiterre: lupulorꝫ endiuie añ. ℥. ſ. ⁋ Sũpto ſiru. p hebdomadaꝫ purget patiẽs purgatiõe iſta. ℞. diacaptolico. ʒ. vj. caſie. ℥. ß. diafinicõis. ʒ. iij. cũ decoctiõe cõi ſſ potio breuis. Uel facias ſic ⁊ vꝫ q̃ſi vlc⁹ putridũ ẽ cũ ambulatione. ℞. diacaptoli. ʒ. vj. ↄfectiõis amech. ʒ. ij. diafiniconis. ʒ. iij. cũ decoctiõe florꝫ ⁊ fructuũ cordialiũ ſſ potio breuis: addẽdo ſirupi vio. ℥. ſ. ß. Itẽ interdũ laborãtes talib⁹ vlceribus pillulas de fumoterre aut aggregatiuas ſumere pñt. Nec ſis ↄtẽtus vnica purgatiõe ſed plib⁹ ppł mãm etereogeneã ⁊ groſſaꝫ a q̃b⁹ talia vlcera gñantur. ¶ Tertia ⁊ vltia itẽtio q̃ cõſiſtit i admiſtratione localiũ ſic ↄplet. ⁋ In pmis ſi vlcus fuerit ſordidũ: nihil meli⁹ ꝙ vlcus ab oi ſorditie atqꝫ carne ſqualida mũdare. qḋ optie pficit vnguẽto egyptiaco mixto cũ vnguento apłorꝫ aut ceracio vnguẽto: aut ſimplr vnguẽto egyptiaco admiſtrato. ⁋ Si vo vlc⁹ ſordidũ ⁊ cauernoſuꝫ fuerit lauet cũ lixiuio i q̃ ſit liq̃factũ vnguẽtũ egyptiacũ. Et ſi patiẽs fuerit ꝺ licate ↄplonis ⁊ vlc⁹ i loco; plurimũ neruoſo ſitũ fuerit. Tũc lauet loc⁹ cauernoſ⁹ cũ iſto collirio cũ ſiringa piecto: cui⁹ talɛ ẽ ordĩatio. ℞. lixiuij barbitõſoris. ℥. iiij. pulueris carnis male remetiui. ʒ. ij. mellis roſa. ℥. ß. miſceant oia adiuicẽ ſił agitando. Iſtud eñ colliriũ facit fere opationẽ vnguẽti egyptia. abſ ꝙ dolore: q̃łr ↄponat ſeu fabricet puluis ſupraſcript⁹ in antidotario nr̃o cũ ꝺ medicinis cor

Margin notes: Curatio. — Prima intẽtio. — Scḋa intẽtio. — Digeſtiuũ. — purgatiuum. — Tertia intẽtio. — Collirium.

roſiuis tractabim⁹ mētionē ſeu
oꝛdinationē faciem⁹·in.c.q̃ȝ de
cura flux⁹ ſanguis dictū fuit ad
de archimiſtā ip̄m puluerē p̄ci
Preci= pitatū appellari.¶ Ulc⁹ ſilr pu
pitatū trefactū vnguēto egyptiaco mi
nr̄ȝ no rabilr mūdificať. ⁊ ſi addať cū
biliſſie eo decoctio lupinoꝝ cū lixiuio
opatio decoctoꝝ eēt valde vtile:q̄ꝛ(vt
nis. inq̇t Aui.autoꝛitate Gal.)era=
Aui. dicat vnūq̇dq̄ cācrenoſuȝ vlc⁹.
Gale. ¶ Et ſi putrefactio pꝛedicta re
moueri nō poſſet auxilijs ãdi
ctis:tūc ad cap̄.d̄ cura cācrene
⁊ aſchachilos trāſire nō niſi vti
liſſimū eē puto.¶ At ſi vlcera p̄
dicta videāť pambulare ſua pu
trefactiōe ſup mēbꝛū cū putre=
factiōe toti⁹ particule vlcerate
tūc p eoꝝ curatiōe ad capl'ȝ de
cura eſtiomeni neceſſariū ē trā
ſire.¶ Loco deniq̄ optie mūdi
ficato exiſtēti q̇d ob bōitatē ſa
nioſitatȝ naſcētiāq̄ bone car=
nis cognoſcit:p aliq̇s dies ifra
ſcripto abſterſiuo pcedēdū eſt:
Mōdi= cui⁹ talis eſt foꝛma.℞.mellis
ficati= roſati collati.℥.ij.terebēti.cla
uū cū i re.℥.iiij.ſucci apij ſucci planta
carna= ginis ſucci abſint.añ.ʒ.iij.bul.
tione. ola.ſilr vſq̄ ad ꝯſūmationē ſuc=
coꝝ deiñ coleť cui colature ad=
dāť farie oꝛdeacee bene cribel
late.ʒ.vj.farine lupinoꝝ.ʒ.iij.
ſarco.ʒ.j.ß.¶ Facta itegra mū
dificatōe.ſi i iſto mūdificatiuo
adderēť par mirrhe thurȝ pau
cedis iriosq̄ iſtoꝝ vlcerꝝ opti=
Colli= mū eēt icarnatiuū.¶ Itē ad eā
riū i cā dē itētionē p icarnatiōe mira=
icarnā bilr vȝ iſtō colliriū.℞.aq̄ vite.
di. ℥.ij.mirrhe aloes añ.ʒ.ij.thurȝ
ʒ.j.⁊ ß.croci.℈.j.paucedis ſar.
añ.ʒ.j.⁊ ß.miſce ⁊ vtere itra vlc⁹
q̄ꝛ crede mihi mirabile ē opatio
nis.Ungm̄ p̄o q̇d deſup ol' tpe
i foꝛma petie applicādū ē ſit vn
guētū d̄ minio traditū.c.de fra
ctura cranei.¶ Pro ei⁹ deniq̄ ſi
gillatiōe laueť loc⁹ cū vino de
coctiōis roſaꝝ aluminis ⁊ mell'
roſ.aut cū lixiuio decocto cum
melle roſ.⁊ alumie ponēdo pul
uerē ifraſcriptū ſup vlcere ſta
tē facta lotiōe.℞.aluminis ro
che cōbuſti.ʒ.iij.mirabolāi ci=
trini balauſtiaꝝ añ.ʒ.j.terreſi
gilate.ʒ.j.⁊ ß.miſce.¶ Et hꝯ pu=
to tibi ſufficere p curatiōe iſto
rū vlcerū ſub bꝛeui cōpēdio po
ſita deo dante ⁊c.

¶ Ca.vj.de vlceribus cauer Ca.vj.
noſis ⁊ eoꝛum cura.

Ulcera cauernoſa p Ulcera
maioꝛi pte generan cauer=
tur:ex apatib⁹ ⁊ exi noſa.
turis in vltima eoꝝ
maturatiōe ſupoꝛa=
tis ⁊ vt plurimū hoc cōtingit
qñ apata ſunt in mēbꝛi pꝛofun
ditate.Querāť ſilr a vulnerib⁹
i locis neruoſis euenictibus p
pter eoꝝ apationem:q̄ apatio
q̄nq̄ ſeq̇ť ea.Inťdūem̄ vlcera p̄
dicta ſūt genita a mā calida ⁊
aliqñ a frigida.¶ Sȝ quōcūq̄
ſit p̄miſſa tñ vli purgatōe p̄miſ
ſoq̄ bono regimie vite iſui cōe
ſtiōe ⁊ potu bōi ſāguis gñatiuo
put.c.d̄ vlceř coꝛroſiuo.⁊ i.c.añ
cedēti dcm̄ fuit ad q̄ p tui neceſ
ſitate i hac purgatōe recurras
Intētio curatōis iſtoꝝ vlceꝝ lo Cura.
caliū admiſtratiōe ꝯpleť.¶ In
p̄mis(vt inq̇t Aui.c.d̄ vlcere p
fundo ⁊ cauernoſo)p curatiōe
iſtoꝝ vlcerū idigem⁹ mūdifica
tiōe ħ pua cū exiccatōe vehemē
ti ſilr.Indigem⁹ iſup vbertate ci
bi(q̇ ſanguinē bonū pducat p
gñatiōe carnis)ad iplēdas ca
uernas mūdificatiōe celebꝛata

Quapꝛopter cū ad vlcus carno
ſuȝ ꝑueneris ſi nō fuerit cū coꝛ
ruptiōe oſſis ꝯſidera an mēbrū
naturalr̄ aut artificialr̄ poſſit ſi
tuari ea figura ꝙ oꝛificiū vlcera
tiōis cadat i loco inferioꝛi: ⁊ ꝓ
funditas in loco ſupioꝛi vl̄ nō.
Qđ ſi tūc nulla excuſatio eſt (vt
Auicē. inqͥt Aui.) qui ſecet̄ vlc⁹ ſectio
ne exqͥſitiſſima itaqꝫ nulla re
maneat cauerna: vcȝ vſqꝫ ad ra
dicē ſuā ꝟ totum faciēdū eē di
co dūmō abſqꝫ venaꝝ arteriaꝝ
atqꝫ neruoꝝ īciſiōe fieri poſſit.
Qđ ſi ꝑdicta fieri nō poſſit: tūc
cū lotionib⁹ ītus cū ſiriga ꝓie
ctis ꝓ eius curatiōe neceſſario
trāſeatur. (Et ꝓpterea dicebat
Arnal. optim⁹. Arnal. de villanoua) ꝙ
de vil= vlcera multas habentia cauer
la no= nas nūqꝫ īterficiūt̄ niſi cū liqͥi
ua. bus acutiſ ītus cū ſiriga ꝓiectiſ
¶ Et qꝛ aliqñ cū iſtis vlcerib⁹
aliqͣ accidētia ſolent cōplicari:
velut doloꝛ apa ⁊ mala ꝯplexio
Jō neceſſariū ē in ꝑmis vt rēmo
ueant̄ ꝑdicta accidētia añqꝫ ad
curationē vlceriſ deſcēdas: qꝛ in
tētio curatiua vlceriſ vt vlc⁹ eſt
i. qñ nō ꝯplicat̄ cū aliquo ex pꝛe
nominatiſ accidētib⁹ eſt exicca
Auicē= tio. Et ꝓpterea dt̄ Aui. qñ cū vl
cere complicatū eſt apa aut do
loꝛ ⁊c. tūc nō ꝯuenit lauar̄ vlc⁹:
nec vīo: nec lixiuio: nec aqͣ mariſ
⁊ hmōi. Quaſi dicēdo ꝙ niſi cu
ret̄ accidētia ꝑdicta nulla cura
tio vlceriſ fieri pōt. ¶ Ulteri⁹ vt
ad ꝓpoſitū nr̄m veniam⁹. Ulce
ra cauernoſa mūdificāt lotōes
facte cū lixiuio ⁊ melle roſato ⁊
alumīe roche. Aqua ēt mariſ in
Auicē. iſto caſu ab Aui. laudat̄. Aqͣ ēt
alumioſa cū additiōe mellis ro
ſati cū ꝓꝓrietate ſui iuuamēti i
deſiccādo ⁊ ꝓhibēdo materiā

antecedētē ſummopē vȝ. ¶ Et ſi Nota
iſta nō valēt ꝓ ſufficiēti mūdifi colli=
catiōe eoꝝ. lauare vlc⁹ cū colli riū ſin
rio nr̄o oꝛdinato in ꝑcedēti ca= gulare
pitulo carnis male remotiuo
abſqꝫ doloꝛe vtiliſſimuȝ erit: qꝛ
mirabilis eſt opatiōis ⁊ crede
mihi ⁊ maxie vlcere exnte in lo
co valde ſenſibili: cū natura ei⁹
qͣſi ſit vlc⁹, ab oī malignitate ⁊
putredine abſqꝫ doloꝛe mūdifi
care. ¶ Uerū ſi via añdicta vlc⁹
mūdificari nō poſſit: tūc accō=
modatiſſimū eſt vnguētū egy=
ptiacū deſcriptiōe nr̄a cōfectū
in antidotario nr̄o cuȝ lixiuio
barbitōſoꝛis ⁊ parū mellis ro=
ſati diſſolutū cū ſiringa ītra vl
cus imponere: qꝛ mirā hȝ pꝛo=
pꝛietatē in oībus vlceribus ca
uernoſis. ¶ Deniqꝫ vlcere mūdi
ficato qđ de facili cognoſcit̄ ꝑ
pñtiam bone ſanitatis ⁊ ꝑ loci
lenitatē: tūc ꝑ tres vel quatuoꝛ
dies poſt applicationē moꝛdi=
cantiuȝ loc⁹ lotōe iſta ablued⁹
ē. ℞. aqͣ oꝛdeacee. lib. ß. mellis
roſa. ℥. iiij. bulliāt vnica ebulli
tiōe. quo facto ꝓ ei⁹ īcarnatōe
cū medicamīe īcarnatiuo abſqꝫ
moꝛdicatione ꝓcedēdū ē. Et iō
inqͥt Aui. c. vij. de naſcētia car= Auicē.
nis in vlcerib⁹. opȝ vt nō creet̄
caro i vlcerib⁹ dōec mūdificet̄.
Cum ergo mūdificata fuerit ſa
nies ⁊ caro putrida: tūc elōget̄
oē medicamē moꝛdicatiuuȝ et
abſterſiuū cū foꝛtitudine qͣlia
cūqꝫ ſint vlcera ⁊ in quocūqꝫ lo
co. ¶ Pro incarnatiōe itaqꝫ iſto Medi
rū vlcerū talis fuit medicine ī cina in
carnatiue oꝛdinatio nr̄a. ℞. aqͣ carna=
oꝛdeacee. lī. j. mell. ro. ℥. iij. ſar tiua.
cocol. ʒ. ij. mirrhe thuriſ. añ. ʒ. j.
vini odoꝛiferi. ℥. vj. bulliāt oīa
ſimul vſqꝫ ad cōſummationem

tertie ptis. ¶Et nos q̄dē iā dixi
mus et cōnumerauim⁹ medici-
nas gn̄atiuas ⁊ carnis creati-
uas.c.de vulnere in vlī.⁊.c.de
medicinis gn̄antib⁹ carnē.q̄re
ad pleniorē doctrinā pn̄tis ca-
pl̄i capl̄a p̄notata reuideas.q̄z
ibidē multa neceſſaria multaq̄z
vtilia ad vſuꝫ pn̄tis capl̄i ſunt
deſcripta q̄ñ intētio ſtat in gn̄a
tiōe carnis ⁊ in icarnatiōe vlce
Nota. ris. ¶Et fortaſſe hic mētionē fa
ciem⁹ de equalētiōib⁹ earꝫ me
dicinarū incarnātiū vlcera ſub
forma cōpoſita. ℞. tereb.clare
℥.ij.mellis ro.℥.j.ſarcocolle.ʒ.
iij.glutinū piſciū dragagāt añ.
℥.j.ātimonij aduſti plūbi ſil'rad
uſti añ.ʒ.j.ß.cētauree ſucci.ʒ.ij
aut loco ei⁹ pulueris.ʒ.iij.farie
ordei bñ cribel.ʒ.j.ß.croci.℈.j.
bulliāt tereb.cū melle roſa.pa
rū deinde oīa miſceātur adiui
cē:q̄z in iſto caſu mirabilis ē in
Nota. carnatiōis. ¶Et nota q̄ defen-
ſiuū deſcriptū.c.d vulnere adiu
torij i circuitu iſtoꝝ vlceꝝ poſi
tū multū ad ꝓpoſitū facit locū
ꝯfortando ⁊ materiā añtecedē
te ꝓhibēdo:q̄re illuc recurras.
Empl'ꝫ ¶Ulterius in quocūq̄z tp̄e iſto
rū vlcerū vnguentuꝫ de minio
ſup petia in forma ampla vtilr
cōcedit:cui⁹ receptā ſine ordia
tionē ca.d fractura cranei āno
tatā reperies. Pro eius deniq̄z
ſigillatiōe ꝓcedendū eſt,put in
añcedēti.c.dictū fuit.ligatura
q̄z ſi vlc⁹ fuerit i brachio vel i ti
bia.pl'mvalet in iſto caſu. Quā
obrē de mō ligādi ⁊ faſciādi vul
nera ⁊ vlcera optimam tibi do
ctrinam dedimus li.de vulneri
bus.c.de ligatura.quare ꝓ tua
neceſſitate eūdē recurſuꝫ habe
re potes ¶Et ſic deo dante cō-
pleta eſt doctrina pn̄tis ca.cui⁹
nomen ſit benedictum.

¶Capitulum.vij.de vlce- C.vij.
rib⁹ que cū difficultate ſa-
nantur. Et de vlcere diffici
lis conſolidationis cū pro
prietate nobis occulta. Et
de eorum curatione.

Teſtāte Auicē.tra Auicē.
cta.iij.d vlcerib⁹ vlcera
c.x.vlçera quorū difficī-
difficultas eſt ſa lis ſa-
nationis ſunt pre natio-
ter putrefacta cor nis.
roſiua ⁊ fiſtuloſa:quaſi dicēdo
q̄ licet iſta vlcera cū difficulta
te ſanenť: ſunt ēt alia vlcera dif
ficillime curatiōis:q̄rū omniū
c.ij.i q̄ tractauim⁹ d cauſis ꝓhi
bentib⁹ ꝯſolidationē vlceꝝ cō-
memoratio facta fuit. Dico igi
tur q̄ oīa vlcera vicinantia ner
uis a poſa male cōplonata ob-
ſtracta ſa cū oſſe corrupto:⁊ ꝑñtiꝫ
i cūcturis ⁊ i corpe multaꝝ ſup
fluitatū velut ſūt corpa ꝓgnan
tiū ⁊ leproſoꝝ. Et breuiť aſſocia
ta oīa vlcera cauſis ⁊ accñtib⁹ i
p̄all.c.ꝯnumeratis merito poſ
ſunt ꝯnumerari in nūero vlceꝝ
difficilis ſanatiōis. Qua propē
(vt ſuṗius dcm̄ fuit) ſūt aliq̄ vl-
cera q̄ nō ſunt de gn̄e corroden
tiū putrefactorū ⁊ fiſtulaꝝ ⁊ tñ
ſunt difficillime curatiōis. Ic-
circo Auic.cognouit eē neceſſa
rium vniuerſale capitulum or Auicē.
dinare pro curatione omnium
vlcerum difficulter ſanabiliuꝫ.
Et ꝓpterea dixit abſolute:ſunt
preter corroſiua ⁊c. ¶Et q̄z va-
rie ſunt cauſe variaq̄z acciden
tia quibus conſolidatio vlce-
rum impeditur:hinc eſt q̄ð mo
dus rectus deſcribi non poteſt
curationis omnium predicto-

Quapropter cū ad vlcus carno
ſuʒ puèneris ſi nō fuerit cū cor
ruptiōe oſſis ꝯſidera an mēbꝛū
naturalr̄ aut artificialr̄ poſſit ſi
tuari ea figura ꝙ orificiū vlcera
tiōis cadat ī loco inferiori: ⁊ ꝓ
funditas in loco ſuꝑiori vl̄ nō.
Qđ ſi tūc nulla excuſatio eſt (vt
Auicē. inq̄t Aui.) qui ſecet vlcꝰ ſectio
ne exq̄ſitiſſima itaq̄ nulla re
maneat cauerna: vcʒ vſq̄ ad ra
dicē ſuā ꝺ totum faciēdū eē di
co dūmō abſq̄ venaꝝ arteriaꝝ
atq̄ neruoꝝ īciſiōe fieri poſſit.
Qđ ſi p̄dicta fieri nō poſſit: tūc
cū lotionibꝰ ītus cū ſiriga ꝓie
ctis ꝓ eius curatiōe neceſſario
trāſeatur. (Et ꝓpterea dicebat
Arnal. de villa noua. optimꝰ. Arnal. de villanoua) ꝙ
vlcera multas habentia cauer
nas nūq̄ īterficiūt niſi cū liq̄ri
bus acutꝭ ītus cū ſiriga ꝓiectꝭ
¶ Et q̄ aliq̄n cū iſtis vlceribꝰ
aliq̄ accidētia ſolent cōplicari:
velut dolor apā ⁊ mala ꝯplexio
Jō neceſſariū ē in ꝑmis vt r̄mo
ueant̄ p̄dicta accidētia an̄q̄ ad
curationē vlcerꝭ deſcēdas: q̄ in
tētio curatiua vlcerꝭ vt vlcꝰ eſt
ī. q̄n nō ꝯplicat̄ cū aliquo ex p̄re
nominatꝭ accidētibꝰ eſt exicca
Auicē. tio. Et ꝓpterea đt Aui. q̄n cū vl
cere complicatū eſt apā aut do
lor ⁊c. tūc nō ꝯuenit lauar̄ vlcꝰ:
nec vīo: nec lixiuio: nec aq̄ marꝭ
⁊ hmōi. Quaſi dicēdo ꝙ niſi cu
rēt̄ accidētia p̄dicta nulla cura
tio vlcerꝭ fieri pōt. ¶ Ulteriꝰ vt
ad ꝓpoſitū nr̄m veniamꝰ. Ulce
ra cauernoſa mūdificāt lotōes
facte cū lixiuio ⁊ melle roſato ⁊
alumīe roche. Aqua ēt marꝭ in
Auicē. iſto caſu ab Aui. laudat̄. Aq̄ ēt
alumioſa cū additiōe mellis ro
ſati cū ꝓprietate ſui iuuamēti ī
deſiccādo ⁊ ꝓhibēdo materiā

antecedētē ſummope vʒ. ¶ Et ſi Nota
iſta nō valēt ꝓ ſufficiēti mūdifi colli-
catiōe eoꝝ. lauare vlcꝰ cū colli riū ſin
rio nr̄o ordinato in p̄cedēti ca- gulare
pitulo carnis male remotiuo
abſq̄ dolore vtiliſſimuʒ erit: q̄
mirabilis eſt oꝑatiōis ⁊ crede
mihi ⁊ maxie vlcere exn̄te in lo
co valde ſenſibili: cū natura eiꝰ
q̄ſi ſit vlcꝰ: ab oī malignitate ⁊
putredine abſq̄ dolore mūdifi
care. ¶ Uerū ſi via an̄dicta vlcꝰ
mūdificari nō poſſit: tūc accō-
modatiſſimū eſt vnguētū egy-
ptiacū deſcriptiōe nr̄a cōfectū
in antidotario nr̄o cuʒ lixiuio
barbitōſoris ⁊ parū mellis ro-
ſati diſſolutū cū ſiringa ītra vl
cus imponere: q̄ mirā hʒ pro-
prietatē in oībus vlceribus ca
uernoſis. ¶ Deniq̄ vlcere mūdi
ficato qđ de facili cognoſcit̄ ꝑ
p̄ntiam bone ſanitatis ⁊ ꝑ loci
lenitatē: tūc ꝑ tres vel quatuor
dies poſt applicationē mordi-
cantiuʒ locꝰ lotōe iſta abluēdꝰ
ē. Rꝫ. aq̄ ordeacee. lib. ß. mellis
roſa. ℥. iiij. bulliāt vnica ebulli
tiōe. quo facto ꝓ eiꝰ īcarnatōe
cū medicamīe īcarnatiuo abſq̄
mordicatione ꝓcedēdū ē. Et iō
inq̄t Aui. c. vij. de naſcētia car- Auicē.
nis in vlceribꝰ. opʒ vt nō creet̄
caro ī vlceribꝰ dōec mūdificet̄.
Cum ergo mūdificata fuerit ſa
nies ⁊ caro putrida: tūc elōget̄
oē medicamē mordicatiuuʒ et
abſterſiuū cū fortitudine q̄lia
cūq̄ ſint vlcera ⁊ in quocūq̄ lo
co. ¶ Pro incarnatiōe itaq̄ iſto Medi
rū vlcerū talis fuit medicine ī cina in
carnatiue ordinatio nr̄a. Rꝫ. aq̄ carna-
ordeacee. lī. j. mell̄. ro. ℥. iiij. ſar tiua.
cocol. ʒ. ij. mirrhe thurꝭ. an̄. ʒ. j.
vini odoriferi. ℥. vj. bulliāt oīa
ſimul vſq̄ ad cōſummationem

tertie ptis. ¶Et nos'q̃dē iā dixi
mus et cōnumerauim⁹ medici:
nas gñatiuas ⁊ carnis creati:
uas.c.de vulnere in vl'i.⁊.c.de
medicinis gñantib⁹ carnē.q̄re
ad pleniorē doctrinā p̄ñtis ca:
pl'i capl'a p̄notata reuideas.q:
ibidē multa necessaria multaq̄
vtilia ad vsū p̄ñtis capl'i sunt
descripta q̄ñ intētio stat in gña
tiōe carnis ⁊ in icarnatiōe v lce
Nota. ris. ¶Et fortasse hic mētionē fa
ciem⁹ de equalētiorib⁹ caꝝ me
dicinarū incarnātiū vlcera sub
forma cōposita. ℞.tereb.clare
℥.ij.mellis ro.℥.j.sarcocolle.ʒ.
iij.glutinū piscīū dragagāt añ.
℥.j.ātimonij adusti plūbi sil'r ad
usti añ.ʒ.j.ß.cētauree succi.ʒ.ij
aut loco ei⁹ pulueris.ʒ.iij.farie
ordei bñ cribel.ʒ.j.ß.croci.℈.j.
bulliāt tereb.cū melle rosa.pa
rū deinde oīa misceātur adiui
cē:q: in isto casu mirabilis ē in
Nota. carnatiōis. ¶Et nota q̄ defen:
siuū descriptū.c.ð vulnere adiu
torij i circuitu istoꝝ vlceꝝ posi
tū multū ad ꝓpositū facit locū
ꝯfortando ⁊ materiā āntecedē
te ꝓhibēdo:q̄re illuc recurras.
Empl'z ¶Ulterius in quocūq̄ tpe isto
rū vlcerū vnguentū de minio
sup petia in forma ampla vtil'r
cōcedit':cui⁹ receptā siue ordia
tionē ca.ð fractura cranei āno
tatā reperies. Pro eius denique
sigillatiōe ꝓcedendū est,put in
añcedēti.c.dictū fuit.ligatura
q̄ȝ siuie⁹ fuerit i brachio vel i ti
bia pl'in valet in isto casu. Quā
obrē de,mō ligādi ⁊ fasciādi vul
nera ⁊ vlcera optimam tibi do
ctrinam dedimus li.de vulneri
bus.c.de ligatura.quare ꝑ tua
necessitate eūdē recursū habe
re potes ¶Et sic deo dante cō:
pleta est doctrina p̄ñtis ca.cui⁹
nomen sit benedictum.

¶Capitulum.vij.de vlce: C.vij.
rib⁹ que cū difficultate sa:
nantur. Et de vlcere diffici
lis consolidationis cū pro
prietate nobis occulta. Et
de eorum curatione.

Testāte Auicē.tra Auicē.
cta.iij.ð vlcerib⁹ vlcera
c.x.vlcera quorū difficu:
difficultas est sa lis sa:
nationis sunt pre natio:
ter putrefacta cor nis.
rosiua ⁊ fistulosa:quasi dicēdo
q̄ licet ista vlcera cū difficulta
te sanent':sunt et alia vlcera dif
ficillime curatiōis:q̄rū omniū
c.ij.i q̄ tractauim⁹ ð causis ꝓhi
bentib⁹ ꝯsolidationē vlceꝝ cō:
memoratio facta fuit. Dico igi
tur q̄ oīa vlcera vicinantia ner
uis a ꝑosa male cōplonata ob:
stracta cū osse corrupto:ꝯp̄ñtis
i cūcturis ⁊ i corpe multaꝝ sup
fluitatū velut sūt corpa ꝓgnan
tiū ⁊ leprosoꝝ. Et breuit' associa
ta oīa vlcera causis ⁊ accīdtib⁹ i
ꝑall.c.ꝯnumeratis merito pos
sunt ꝯnumerari in nūero vlceꝝ
difficilis sanatiōis. Qua propt'
(vt supius dcm̄ fuit)sūt aliq̄ vl:
cera q̄ nō sunt de gñe corroden
tiū putrefactorū ⁊ fistulaꝝ ⁊ t̄ñ
sunt difficillime curatiōis. Ic:
circo Auic.cognouit eē necessa
rium vniuersale capitulum or: Auicē.
dinare pro curatione omnium
vlcerum difficulter sanabilium.
Et ꝓpterea dixit absolute:sunt
preter corrosiua ⁊c. ¶Et q: va:
rie sunt cause variaq̄ acciden
tia quibus consolidatio vlce:
rum impeditur:hinc est q̄ð mo
dus rectus describi non potest
curationis omnium predicto:

rū vlcerum:ſicut in p̄cedētibus
caplīs deſcriptū fuit. Quāobrē
ad hoc plīm iuuabit cās reuide
re q̄bus ↄſolidatio ī vlcerib⁹ re
tardaꝶ ldcō.c.ij.vbi tractauim⁹
de diffinitiōe vlcerꝝ ⁊ eoꝝ diui=
ſione q̄re de necīte vlc⁹ reddūt
difficilis ſanatiōis:q̄ ibidē iue
nies mlta necria ad vſuꝫ p̄ntis
caplī tā in practica q̄ȝ in theori
ca. Et ꝓpterea ꝑ tua neceſſita=
te ad illō recurras. ¶ Ceterꝝ vt
Cura= ad ꝓpoſitū nr̄m redeam⁹. Cu=
tio. ratio iſtoꝝ vlcerū. Premiſſa vli
purgatiōe ꝑ ſtōmiā ⁊ vētris ſo=
lutionē ſm̄ neceſſitatē h̄ūorum
peccātiū p̄miſſoq̄ȝ bono vite re
gimie ꝓut ↄplexio egrotātꝭ ⁊ vl
cerꝭ nā poſtulabūt ↄpleꝶ admi
ſtratione multoꝝ localiū de q̄=
bus īfra diceꝶ. ¶ Ueꝝ anteq̄ȝ ad
ordiationē localiū ꝑueniamus
puto nō niſi vtiliſſimū eē ↄmēo
rare cās ⁊ accn̄tia q̄ cōiter q̄n cū
vlcerib⁹ reperiunꝶ coꝝ curatio
nē difficilē reddūt. Et lꝫ p̄noia=
tas cās ⁊ accn̄tia in dicto.c.ple
narie deſcripſerim:tn̄ ad āplio
rē doctrinā p̄ntis caplī p̄dictas
cās iterū ↄmemorabo. ⁋ Sunt
itaq̄ȝ velut dolor mala ↄplexio
loci vlcerati pctīn ſanguis ī q̄ȝ=
to aut ī quali:apa os corruptū
labia dura ſiue obſtraq̄ſa. Ca=
ro mala ſiue ſupflua labiorum
mollities mala vlc⁹ diſcraſia tā
in calītate q̄ȝ ī friditate:figura
vlcerꝭ rotūda ſupficialis:⁊ figu
ra fiſtularꝭ aut figura eī ꝓpor=
tiōata. ⁋ His p̄terea cāis enūe=
ratꝭ q̄ vlcerꝝ ſanationē īpediūt.
Tp̄s eſt deinceps ſub breui ſer
mone earūdē modū remotiōis
deſcribendi. ⁋ Dico igiꝶ in pri=
mis q̄ ſi cā iſti⁹ īpedimēti in re
tardatione ſanatōis vlcerū fue

rit dolor cōſiderandū eſt in ei⁹
remotiōe:an dolor ſit intenſus
diſting.i.p̄m penes diuerſitateꝫ
ſue cauſe efficiētꝭ. Quapropter
nō ſine vtili rōne a nobis diſtin
gueꝶ p̄dict⁹ dolor vcꝫ remiſſ⁹ ⁊
clamoſus. Remiſſus q̄dē eſt ali
q̄n cui⁹ acumen ſiue malitia in=
ducias p̄ſtat:aut cui⁹ acumē ſi
ue malitia inducias nō ↄcedit.
Cā etem̄ quoꝝ.ſ.clamoſi et re=
miſſi doloris in pticula vlcera=
ta cōiter eſſe affirmatur mala
cōplō vlcerate pticule aut ſolu
tio cōtinui aut vtriuſq̄ȝ ſiꝶ. ⁋ Et
lꝫ dolor plerūq̄ȝ a multis de cau Auicē.
ſis:vt h̄r ab Aui.c.de dolore.ſo
let in vlcerib⁹ gn̄ari. ⁋ Tn̄ i p̄n
tiarū tm̄modo de dolore a ma=
la cōplexione calida ſilr̄ frigi=
da ↄtingēte docemus; modū re
motionis ipi⁹. ⁋ Dico igitur q̄
ſi doloris cā fuerit mala cōple=
xio calida:cui⁹ acumē inducias
cōcedit p̄miſſis vlibus pro ei⁹
remotiōe mirabilr̄ vꝫ vnguen=
tū d̄ litargirio cū oleo roſato ⁊
ſucco plātaginis ⁊ alijs de q̄b⁹
in recepta dr̄. Silr̄ vꝫ vnguētū
de ceruſa albū cāphoratum:vn
guētū de minio:vnguētū de plū
bo:albumīe oui ↄq̄ſſatū cū oleo
ro. ⁊ ſucco lactucaꝝ ⁊ plāt. deīn
in mortario plūbi cū litargirio
⁊ vnguēto populeone ana. q̄ȝtū
ſufficit. Silr̄ q̄ꝫ vnguentum de
plūbo. ⁊ vnguentū de tucia de=
ſcriptiōe nr̄a ordinatuꝫ ad hāc
intētionē mirū in modū iuuaſ=
ſe pceꝑimus:de q̄bus oib⁹ deo
dante tibi ordinationem facie=
mus. ¶ Si ꝟo mala complexio
fuerit valde calida ⁊ ſicca cau=
ſans dolorē:tunc ſuffumigatio
maluarū violarū ordei pſilij et
ſeminis citonioꝝ erit valde vti

Emplʒ lis. Emplm etiā de maluis vio
lis ⁊ pomis cū vnguēto ro. ⁊ oło
violato in iſto caſu mirabilr cō
fert. Et ſi cauſat dolor a mate-
ria corrodēti ſiue maligna aut
virulēta: tūc ad auferēdū dolo
rē malignitatē ⁊ corroſionē ʒ vl
cerū puluis noſter carnis male
remotiuus preſentaneū reme-
diū erit. ¶ Si vo dolor videtur
cauſari aliqua retentiōe mate-
riei tūc ſedat dolor (ꝑut dictuʒ
fuit in doctrina vulnerū ab iſta
ci cātus.) ¶ At ſi doloris cauſa
vnguē fuerit mala cōplexio frigida ꝑ
tum. eius remotiōe valet vnguētū fu
ſchū: ⁊ vnguētū baſilicum: ⁊ vn
guētū citrinū. ¶ Inſup ſi vera
cā iſtius doloris fuerit ſolutio
ↄtinui: cui⁹ doloris acumē idu-
cias cōcedit ſp (vt ſupi⁹ dictuʒ
fuit) premiſſis vſibus valēt ſim
plicia oīa anodina q̄ dolorē in
fallenter ſedant ⁊ calorē mēbri
naturalē multiplicāt ⁊ ↄfortāt.
Calor em̄ naturalis mēbri con
fortat⁹ repugnat omni rei noci
ue. ¶ Sūt ſimplicia pred cta ve
lut vitella ouoꝝ cū oleo roſato
⁊ croco: aut cū terebē. ⁊ croco.
Aut oleū de vitellis ouoꝝ. Aut
vnguē de ipericone. Unguētū q̄ʒ baſi-
tum. licū extra applicatū: mirabilr
vʒ. Oleū etiā roſ. onfancinum
⁊ camomil. cū cera alba ſufficiē
ti parūq; croci ad hanc intētio
nē mirabilr valet. Empla ſilr q̄
in cā ſedatiōis doloris i doctri
na apoſtematū fuerūt ordinata
pro hac intētione vtiliter admi
niſtrātur. ¶ Uerū ſi doloris acu
men inducias nō concedit loco
Narco doloroſo et ꝑtib⁹ circūiacenti-
cica. bus narcocica domeſtica appli
Emplʒ cētur. Uelut emplm cōfectū cū
foliis papaueris albi: ſimul cū
foliis de iuſqamo: inuolutis cū
petia in aqua madefacta ⁊ ſub
prunis decoctis: deinde oīb⁹ pi
ſtatis ⁊ cribellatis cū oleo roſ.
onfancino ⁊ vnguēto populeo
ne. cū predicta cribratura parū
q; cere ad ignē fiat emplaſtrū.
¶ Itē ad eandē intētionem. R.
foliorū violaꝝ maluarum iuſ-
qami añ. M. ii. oīb⁹ in aq̄ deco
ctis piſtatis et cribellatis cum
oleo nenufarino de papauere ⁊
cera alba cum dicta cribratura
fiat mixtura ad modū cerotii ad
dēdo filonij perſici. ʒ. vi. ¶ Itē cerotū
R. oli de papauere: olei camo.
olei vio. añ. ℥. i. cere al. ʒ. vi. Ad
ignē fiat linimētū addēdo lactis Lini-
mlieris. ℥. ß. opij. ℈. i. croci. ʒ. i. mētū.
vitellū vnius oui ⁊ in mortario
plūbi oīa ſimul per horā ducā-
tur. ¶ Ulterius ſi difficultas ſa
nationis ꝑpter malā cōplexio
nē vlcera te pticule ꝑcedere vr
cōſiderandū eſt an mala cōple
xio ꝑdicta caſa fuerit: an frigi-
da materialis an imaterialis.
¶ Nā ſi caſa fuerit: localib⁹ quō
cūq; ſit curet: ⁊ auxiliis refrige
rātib⁹ vcʒ vnguento de ceruſa
⁊ aliis ſuperi⁹ annotatis. Colli
riū q̄ʒ ad eandē intētionē cōfe
ctū cū aqua ro. ⁊ plātagi. ⁊ ſief
albo ſine opio mirabilr vʒ. Pre
terea cōtingit ſepenūero diffi-
cultatē ſanatiōis vlcerū eueni
re ex pctō ſanguis vcʒ aut in q̄̄
to aut in q̄li. Si in quanto: aut
qr ſupflu⁹: aut qr diminut⁹. Et
ſi in q̄li aut qr peccās in cōple
xiōe vcʒ calida frigida hūida ⁊
ſicca ſimplici vel ↄpoſita cū ma
teria vel ſine maria: vt i preal.
c. dcm̄ ſuit vcʒ. c. ii. de diffinitiōe
vlcerū. ¶ Si igit ſāguis peccās
fuerit i q̄̄to qr ſupflu⁹: cura ꝑſi-

ciaꝛ cũ dieta tenui ⁊ ſtomatico
ratiua. Cópleꝛ inſup extractiõe
ſanguis peccãtis: in quãto: e vl
cere. Et ĩ ei⁹ circuitu admiſtrã
do ſãguiſugas pdictis. ¶ At ſi
ſãguis peccãs fuerit in q̃to: q:
diminut⁹ p ei⁹ curatione ɔpleꝛ
admiſtratõe groſſe diete boni ⁊
multi chimi gñatiue nutrimen
tũ q̃z ad locũ vlceratũ attrahẽ-
do fricatiõib⁹ ⁊ vnctiõib⁹ ⁊ fo-
Nota. mẽtatiõib⁹ anodis. Et hoc con
tinuãdo dõec mẽbrũ corubeſce
re ⁊ tumeſcere videaꝛ. ¶ Sĩlr ſi
ſanguis peccãs fuerit in quali
q: ĩ cõplexiõe calida materiali
calida mãtia euacueꝛ. ¶ Si fue
rit ſubtilis cũ reubarbaro mi-
rabolanis prunis tamarindis
pulpa caſſia aq̃ ſine vino duorũ
granatoꝝ dulcoꝛate ſeu iuleb
bizato: more q̃ dictũ fuit. c. ð eſ-
ſere: mãna ⁊ his curſu eoꝝ cur
rẽtib⁹. Et ſi neceſſe fuerit eua-
cueꝛ materia cũ electuarijs de
Meſue ſucco roſaꝝ ð pſilio deſcriptio
ne Meſue. de ſebeſtẽ. ¶ Si vero
materi ĩ fuerit groſſa p aduſtio
nẽ purgeꝛ ipa electuario liniti
uo amech: diaſene: caſſia vigoꝛa
ta cũ ſene pillulis indis pil. de
fumoterre aqua lactis: ſene ⁊ ſi
milib⁹. ¶ Et nota q̃ mã calida
Nota. ſubtilis digeraꝛ añ euacuatio-
nẽ cũ ſirupo roſato de endiuia
acetoſo ſimplici: oxizachara ne
nufario violato cũ aquis endi-
uie violaꝝ acetoſe oꝛdei epati
Digõ ce cucurbite nenufaris poꝛtula
ad ma ce ſolatri ⁊ ſimilium. Si eñ mã
teriam fuerit groſſa p aduſtionẽ dige-
groſſã reꝛ cũ ſirupo de pomis: de bu-
⁊ adu- gloſſa de lupulis: iuleb viola-
ſtam. to: de fumoterre et ſimilibus.
¶ Unũ tñ ſup hoc notãdũ eſt q̃
ſp regimẽ ĩ comeſtiõe ⁊ potu et

aliȷs in reb⁹ nõ naturalib⁹ ſit p
poꝛtionatũ pctõ in his ⁊ ĩ aliȷs
ɔpſonib⁹ q̃ cũ vlcere repiuntur.
¶ Et ſi foꝛte ĩ his affuerit febris
tãto magis pnotata augeanꝛ ĩ
gradu friditat: aut addanꝛ aut
minuãꝛ ſm q̃ febris fuerit vali
dioꝛ ãt remiſſioꝛ. Si ãt peccãs purgã
fuerit ĩ cõplone calida ſimplici tia ⁊ di
vel cõpoſita ſine mãtia: tũc al- geren-
ternãtia ſola digeſtiua ſupius tia ma
annotata abſq; euacuatiõe ſibi teriam
ſufficiũt. ¶ Si ĩ mala ɔplone fri groſſã
da mãtiali pctm fuerit tũc ipa ⁊ fleg-
mãtia euacueꝛ: ſi fleatica fuerit mati-
cũ aloe agarico polipodio tur- cam.
bith electuario de dactilis ele-
ctuario ido pillis aggregatiuis
de iera cũ agarico: pillulis co-
chijs: pri⁹ tñ ſp dirigẽdo mate
riã cũ ſirupo de bizantijs cõpo
ſito de gelemabiz oximelle ſim
plici ſirupo acetoſo compoſito
melle roſ. ⁊ aliȷs cũ aquis feni-
culi boꝛagis apij melliſe maio
rane mẽte abſinthij ⁊ aq̃ mellis
⁊ ſilib⁹. Cõferũt et alternantia
iſta abſq; purgatiõe in mala cõ
plexiõe frida ſine mãtia. Uſilr
curatio pdicta in mã frigida ⁊
hũida materiali. ¶ Ueꝝ ſi pec-
cans fuerit ɔplo hũida ſine mã
ſola digeſtiua ɔueniũt. ¶ At ſi
peccãs fuerit ĩ ɔplone ſicca mã
li cure erit p euacuationẽ ma-
terie meli cũ rectificatiõe mẽ-
broꝝ mãdãtiũ ⁊ gñantiũ illaꝝ.
Et ſi ĩ materialis fuerit cura eſt
cũ calis ⁊ hũidis. ¶ Et hec ipau
ca de cura ſanguinis peccãtis
dicta ſint. ¶ Ulteri⁹ dixim⁹ ro-
tũditatẽ vlcerũ facere ad diffi-
cultatẽ ſanationis coꝝ. Et hoc
non aliam ob cauſam (vt aſſe-
rit philoſophus) niſi ppterea
quia labia eoꝝ magis diſtare

videtur. Quare prudentiſſimi chirurgici eſt ferro ignito aut cauſtico medicamīe de rotūdo vlcere ad lōgitudinē reducere.
¶ Et breuiter rīa gñaliſſima ē i curōne iſtoꝝ vlceꝝ: qđ ſi cā diffi cultatꝭ curōnis eoꝝ fuerit mali tia ſāguis: tūc exhibeaꝶ cib⁹ q̄ ſāguinē bonū valeat gñare ⁊ ſit ꝯtrari⁹ illi: cui⁹ difficultas ſana tiōis plerūq; in vlcerib⁹ efficiꝶ.
¶ Et ſi cā fuerit paucitas nutri mēti: tūc fit multiplicatio ſan guis dilatādo vitā in cibo bo no. ¶ Uerū ſi cā ꝓhibitiōis ꝯſo lidatiōis vlceꝝ fuerit mollifica tio ⁊ mā ſordida: tūc curaꝶ cu rōne vlceris ſordidi et mollis.
¶ Et ſi cā fuerit exiccatio ſupfl ua (vt aīodcm̄ fuit) dūmō nō fue rit adhuc vlc⁹ fiſtuloſū: tūc cu reꝶ humectātib⁹. Et i h̄ pīm iu nat vt dixim⁹ aucte. Aui. ꝙ mē Auicē. brū vlceratū aliq̄ lgēio ſuffumi gatiuo domeſtice hūctatōis ſu dare facias: deiñ admiſtrando medicīas pauciſſime exiccatio Auicē. nis. (Jō lqt Aui.) Et fortaſſe cō fert pānos iſuſos aq̄ tepida ad miſtrare. Et ſi cā fuerit malitia accedētꝭ: puta alicui⁹ corruptio nis cācrenoſe: tūc cura illꝰ acci dēs curōne tradita ca. de cācre na et curōne vlceris putrefacti.
¶ Et ſi cā fuerit varices exiſtes in mēbro vlcerato. tūc pro eius curōne ſuccurrēdū eſt curōne vl ceris varicoſi. ¶ Siliꝗ mō ſi cā fuerit fiſtla ad curōnē fiſtule re curras. ¶ Pro curōne itaꝗ alia rū cāꝝ facientiū difficultatē ſana tiōis vlcerū de quib⁹ ſupius lo cuti ſum⁹ eas ibidē ꝯnuerādo: recurre ad cap. ſcōꝫ p̄ntis libri de vlcerib⁹: qꝛ in eo curōnē bre uē ⁊ vtilē oīm p̄dictaꝝ cauſa rū iuuēies annotatā. ¶ Deniq; vt ſermōi p̄ntis capl'i finē impo nam⁹ deſcēdaꝫ ad ordinationē auxilioꝝ (p̄out ſupius tibi pol liciti ſum⁹. ¶ Jngenerali itaq; amice loquēdo de vnguētis cō ferētib⁹ vlcerib⁹ q̄ ſunt cū dif ficultate ſanatiōis ſunt vnguē ta infraſcripta. Quoꝛuꝫ forma Unguē pꝛima talis eſt. ℞. olei mirtini olei roſati onfācini. añ. ℥. iij. ſe pi hircini ſepi vituli. añ. ʒ. ij. fo lio. plātag. matriſſilue cimarū rubi fol. mirtilloꝛū et granoꝛū eius. fol. oliuarū ſilueſtriū cau de eq̄ne. añ. ℳ. ſ. hipoq̄ſtidos ʒ. x. pomigranati integri aceto ſi nūe. ij. acetoſelle ſiue allelule acetoſe. añ. ℳ. ſ. ⁊ ß. vnguēti po puleōis olei roſati cōpleti. añ. lib. ß. oīa contūdātur adinicē. ⁊ bulliāt cū ciatoyno aque plā tagīs ⁊ tantūdeꝫ aque roſ. vſq; ad cōſummationē aquaꝝ: dein de fortiter colētur: cui colatu re addatur ceruſe. ℥. ij. litargi rij aurei ⁊ argētei. añ. ℥. ſ. ⁊ me diā miniij. ʒ. x. boliarmeni terre ſigillate. añ. ℥. ſ. ad ignē lentuꝫ bulliant baculo agitando per duas horas. deinde ignē vigo rando iterū bulliant donec ac quirant coloꝛē nigerrimū. ad dendo in fine cocture cere albe quantum ſufficit. Et fiat vnguē tū in bona foꝛma quod eſt ma gne efficatie in omnibus vlce ribus difficillime curatiōis. Aliud foꝛti⁹ ¶ Jtem ad eandē intentionem cum maioꝛi exiccatione et va leat in vlceribus que cuꝫ diffi cultate ſanātur cum ꝓprieta te nobis occulta: id eſt in omni bus vlceribus: quoꝛuꝫ [illegible] retardatur ſine manif[illegible] ſa. ℞. olei onfancini o[illegible]

tini añ.℥.ß.ß.ſepi caſtrati vitu lihircini añ.℥.ij.vnguẽdi porci ne liq̃facte.℥.iii.ſucci plãtagis ſucciſolatri ſẽpuiue añ.℥.j.ß. aluminis roche calcis ter i aq̃ ertincte ⁊ lote. añ.ʒ.vj. balauſtiaꝝ corticũ ḡnatoꝝ mirabolani citrini añ.ʒ.vij.viridis eris. ʒ.v.ſcorie ferri.ʒ.x. ſarcocolle. ʒ.ij.oĩa adiuicẽ cõtundanẽ⁊ miſceanẽ p diẽ naturalẽ ſiĺ ꝑmanẽdo poſtmodũ bulliãt parũ. Deiñ fortiter colẽẽ cui colatu re addaẽ de cera alba quantuꝫ ſufficit:⁊fiat vnguẽtũ molle addẽdo litargirij aurei ⁊ argẽtei añ.ʒ.x.ceruſe.ʒ.vj.plumbi vſti ſcorie ferri añ.ʒ.v.ß. ãtimonij. ℥.j.argẽti viui extincti.℥.j.oĩa adinuicẽ miſceãẽ ducẽdo i mortario marmoreo p horã cũ piſtello vltio loco addẽdo cãphore tritu.ℨ.j.Et no.ꝙ iſtud vnguẽtũ deſiccãdo mirabiĺr opitulaẽ oĩb⁹ vlcerib⁹ virulẽtiꝫ ma lignis corroſiuis ⁊ aliĳs q̃ redſdũt vlcera cũ difficili ſanatiõe: ⁊ co magis dico iſta dño gr̃a vnguẽtoꝝ i p̃dictiꝫ vlcerib⁹ valere qꝺ pri⁹ fuerit admiĩſtrat⁹ puluis carnis male remotiu⁹. Et ipꝫ tãdiu adminiſtrabis do nec cognoueriꝫ vlc⁹ eſſe itegre mũdificatũ de q̃ notabili pulnere deo dãte in antidotario nr̃o mẽtionẽ faciem⁹:⁊ ibidẽ ordiabiẽ modus ipſum fabricãdi. Aqua etiã aluminoſa cũ deco.rẽpifrigidãtiũ ⁊ ſtipticãtiũ ſicẽ ſũt roſe balau.⁊ hmõi i iſto caſu mirabiĺr:vꝫ:⁊ marie iterfecta vlcerũ malignitate p applicationẽ dicti pulueriꝫ. Multa ... remedia i mediũ addu ... tuiſſem:tñ ea tm̃ tibi de ſcripſim⁹ q̃ vtiliora cũ honore vtilitate egrotantium inueni mus. Et ſic deo dante ⁊c.

Nota vnguẽtum.

C.viij. ſiſtula.

Capl̃m.viij.de fiſtula.

Fiſtula(vt i antiquis ⁊ modernis reperiẽ monumẽtis) habeẽ p vlcere cauernoſo paruũ orificium habẽte ⁊ profunditatẽ amplã cuꝫ calloſitate ipſum circundãte. Cui⁹ ſpẽs(vt teſtantur autores)quatuor ſunt. Prima quaꝝ carnoſa fiſtula dr̃:q2 in carne tãtũ ſuã habet ſedẽ. Scđa ꝟo neruoſa:q2 eius peccatũ in neruoſa parte cõtineẽ. Tertia i venis ⁊ arterĳs ſuã hꝫ natiuitatẽ. Quarta ⁊ vltima oſſuoſa vocaẽ:q2 ei⁹ aduẽt⁹ in oſſe reperitur. Iſtarũ ãt fiſtulaꝝ q̃dam eſt in regiõe ſpũaliuꝫ:velut in pectore:q̃dã in capite cũ corruptiõe oſſis ⁊ dr̃ talpa:q̃dã autẽ in mãdibula:quedã in ventre: quedã in oculo prope anguluꝫ ⁊ dr̃ lachrymalis quedã i ano: ⁊ quedã in iũcturis:⁊ iſte ſunt difficilioris ſanatiõis ceteriꝫ teſtãte Guillelmo de ſaliceto dicẽre. Fiſtula q̃ vadit ad aliquã ex coſtis vel ſpõdilibus vel ad aliquã iuncturã: puta manus aut pedis ſemp ſuſpecta eſt de mala ⁊ lõga terminatiõe. Que vero in carnoſis mẽbris exiſtit cum multis cauernis nõ eſt tãti periculi:ſed cũ marima difficultate ſanatur propter ei⁹ abſconſiones. Iudicatur inſuper ꝙ fiſtula que eſt in membro nobili vel prope ipſum penetrãs ad interiores particulas:velut ad partus ventrẽ aut veſiccaꝫ ceteris eſt deterioris curationis. Curatio fiſtule quatuor intẽtionibus cõpletur. Prima

Spẽs.

Guill. de ſaliceto.

Curatio fiſtule.

eſt vitā ordinare. Scda totum corpus euacuare. Tertia interiora mēbra cōfortare. Quarta ꝛ vltima medicaminibus localibus fiſtulā deſtruere ipamqꝫ deſtructā ſeu iterfectā ad ſanitatē reducere. Prima intentio q̄ vergit circa vite ordinationē ſic cōpletur: videlicet egrum cibādo cibis qui in ſubſtātia qualitate et quantitate contrariantur illis cauſiſque cōſolidationem fiſtule impediunt. ¶ Secūda vero intētio que eſt totum corpus euacuare cōpletur potione ſeu catartico totius corporis plenitudinē euacuante prius ſemp materiā digerēdo iuxta humorū neceſſitatē: put in antecedēti. c. plenarie locuti ſumus. Qualiter autē materie antecedētes in iſto caſu debeāt euacuari ꝛ digeri ſatis dictū fuit in doctrina ſpātū ꝛ in antecedēti. c. q̄re illuc recurre. ¶ Tertia intētio q̄ eſt membra interiora ꝯfortare complet ad miniſtratione quarūdā potionū: de qb' ample locuti ſumus capitulo de vulnere penetrātiū pectore. ꝛ etiā capitulo de caſu ꝛ offenſiōe. q̄re pro hac intentione ad loca prenoiata recurſum habere potes. Et nota q̄ ſi fiſtula fuerit cū oſſis corruptione: curet curatiōe vlceris habētis os corruptū q̄re ad ꝓpriū capl'z recurras. ¶ Quarta deniqꝫ ꝛ vltia intētio que ꝯplet ad miniſtratiōe localiū ꝯſiſtere vt localibus virtutem habētibus orificiū fiſtule vſqꝫ ad ꝓfunditatē ampliādi. Deinde locū ampliatū cōuenientiſſimū eſt mortificare: ꝛ totā fiſtule calloſitatem auferre. Poſtmodum medicina mūdificatiua neceſſaria eſt. Ultimo loco locus incarnetur ꝛ ſigillet. ¶ Qualiter autē ampliari debeat fiſtule orificiū Dico q̄ nulla melior via erit q̄ totam fiſtulam candenti ferro cauterizare aut icidēti vſqꝫ ad ꝓfunditatem eius incidere: Dūmō hoc fieri poſſit abſqꝫ venarum arteriarū atqꝫ neruoꝝ leſiōe. ¶ Loco ꝑterea interdū leſionis ꝛ cauterizationis celerrime ſubuenimus huic intētioni ampliādo orificiū fiſtule adminiſtratione trociſci noſtri de minio. Aut vnguēti egyptiaci cū additiōe arſenici deſcriptiōe nr̄a fabricati. Aut adminiſtratiōe pulueris carnis male remotiui abſqꝫ dolore: q̄ pl'z vz nobilitate ſue opatiōis fiſtula in locis pl'm neruoſis exiſte. Aut adminiſtratiōe alicui' liquoris ſeu lauatorij acuti. de qb' oib' deo dāte in antido. nr̄o ꝓ curatiōe fiſtule mētionē facienus. ¶ Nōnulli ſup ad hāc intētionē iubēt ampliare orificiū fiſtule adminiſtrādo tētā de gentiana: aut diptamo: aut d' briona: aut dragōtea: āt cū medulla malignatia: aut cū ticta de ſpōgia dimittēdo eaꝫ p mediatatē diei. ¶ Ulteri' loco exiſte ampliato ꝛ mortificato mūdificet mūdificatiōe iſta. ℞. tereb. lote cū aq̄ vite. ℥. iiij. mellierosati colati. ℥. j. ꝛ ℞. ariſtol. rotūde. ℥. ij. farine lup. ℥. ß. ſucci apij ſucci lingue canis ā. ℥. vj. bul. ſucci cetere. cū melle roſato vſqꝫ ad cōſummationem medietatis ſucorum: deinde reliqua adinuicem miſceant: q̄ mirabilis eſt operationis pro mundificatione vniuſcuiuſqꝫ fiſtule mortifi-

Prima itētio.

Scda itētio.

tertia itētio.

Nota.

Quarta intētio.

Mūdificatiuum.

cate ⁊ a ſua calloſitate remote.
Nota. ¶Et no. q̄ ſi ī pdicto abſterſi-
uo appōeret̄ par. mirrhe ſarc.
par. paucedis ⁊ par. irios ī eo
optimā; hēbis ītētionē ꝑ incar
natiōe hmōi fiſtule: ponēdo p̄e
dictū abſterſiuū ſup ea tātū
modo. ¶Sīr quoqꝫ ad hāc in-
tētionē vcꝫ incarnādi fiſtulā cū
notabili deſiccatione ⁊ loci cō
fortatiōe inuenim⁹ mirū in mo
Colli- dū īfraſcriptū colliriū iuuaſſe
rium. cuius talis fuit ordinatio nr̄a.
℞. aque vite. ℥. ij. vini maluati
ci. ℥. j. mell' ro. ʒ. x. mirrhe pau
cedis trituratī an̄. ʒ. ij. ſarcocol
le aloes epatici an̄. ʒ. j. ⁊ ß. mi-
ſce deide bulliāt oīa ad ignem
vnica ebullitiōe. Et nota q̄ iſtō
colliriū ē opatiōis nobiliſſime
pro antedicta intētione. ¶Un-
Ungm̄ gucta vero que in oīb⁹ tempo-
rib⁹ poſſūt ſup petia adminiſtra
ri: ſunt velut vnguētū baſilicuꝫ
magiſtrale deſcriptiōe noſtra.
Sīr vnguentū de minio habi
to capitulo de fractura cranei.
Diaquilon etiā magiſtrale de-
ſcriptiōe nr̄a in antido. nr̄o or-
dināduꝫ mirabiliter vꝫ in iſto
caſu. ¶Emplr̄m q̄ꝫ de ſtercore ca
prino ⁊ farina fabarū cuꝫ ſapa
vino ⁊ lixiuio barbitōſoris cō-
fectū ꝑ deſiccatione fiſtularuꝫ
Lotio ad fiſtulā.: plr̄m iuuaſſe pcepim⁹. ¶Ceterū
lotiōes equiualētes in fiſtulis
nō multū antiq̄s ſunt vt infra.
℞. lixiuij barbitonſoris aut ex
ramis vitis cōfecti aut fici: cuꝫ
ſufficiēti quantitate mellis ro
ſati aluminiſqꝫ roche bulliēdo
adinuicem vnica ebullitione.
¶Itē. ℞. decoctiōis ſupradicte
℥. ij. puluerꝫ carnis male remo
tiui. ℥. ß. miſce ⁊ in fiſtulam per
ſiringā imponat̄: q̄ mirabilem
facit opatiōnē. ¶Facit eñ mul
tam materiā purgare carnem
malā auferēdo q̄ſi ſine dolore Nota.
¶Et no. q̄ pleruqꝫ fecim⁹ ſepa
rare neruū putridū a parte ſa-
na pſertim in virga applicatio
ne iſti⁹ auxilij (more quo ſupra Nota
dictū fuit) adminiſtrati. ¶Lotio lotio-
q̄ꝫ ī fiſtulis antiq̄s ⁊ plr̄m callo nē ad fi
ſis: ꝑ mortificatiōe earuꝫ talis ſtulas
eē videt̄. ℞. vnguēti egyptiaci. āntiq̄s.
℥. ß. ſublimati. ʒ. ß. lixiuij. ℥. iiij
aq̄ roſate. ℥. ij. arſenici. ℈. j. aq̄
plātaginis. ℥. iiij. bulliant oīa
ſil̄ vſqꝫ ad ꝯſummatiōnē tertie
ptis ⁊ vtere cū ſiringa more quo
ſupra: q̄ bina aut trina appli-
catiōe ei⁹ vnāquāqꝫ fiſtulam in
terfecit. ¶Trociſc⁹ de minio ſu Troci-
pius pnotat⁹ mirabilr̄ vꝫ ad in ſc⁹ opti
terficiēdū vnāquāqꝫ fiſtulā ei⁹ m⁹ ad
calloſitatē auferendo: ⁊ crede fiſtulā
mihi qd̄ nil vtili⁹ ē in iſto caſu. ℞. auferē
ſublimati optime triturati. ʒ. dam.
ß. med. panis nō cocte: lꝫ bñ fer
mentate. ℥. iiij. minij. ʒ. x. miſce
⁊ oīa adinuicē cū modico aque
roſate icorpando ⁊ fiant troci
ſci ad modū tinctarū diuerſaꝝ
deide exiccent̄ ⁊ decoquant̄ in
furno ſuper tegula: ⁊ reſeruent̄
q̄ (vt dixim⁹) ſunt ſupme opa-
tionis. ¶Pro ſigillatiōe deniqꝫ
hmōi fiſtule cū ſtipticis ⁊ exic-
cātib⁹ pcedēdū eſt: put pluri-
bus in locis dictū fuit de hac ſi
gillatione in ſuperioribus do
ctrinis. ¶Multa pterea amice
mi: ꝑ hac curatōe auxilia ī me
diū adducere potuiſſem taꝫ in
ſimplici q̄ꝫ in ꝯpoſita forma: de Arzila
qb⁹ ample nōnulli velut Arzi ta ⁊ leo
lata ⁊ Leonard⁹ de bertapalia nard⁹
in eoꝝ capitulis ī curādis mor de ber
bis freq̄ntiſſime abundare ſo tapa-
let. Tñ (put alr̄s diximus) quū lia.

exiguā in eis vtilitatem inue=
nerimus. Iccirco vt plerūq3 ti=
bi polliciti ſumus ea in preſen
ti opere tm̄modo ſcribere cura
uimus ꝓ curatione morboꝝ
que vera ⁊ cū honore noſtro et
egrotantiū vtilitate reperim⁹.
¶Et ſic deo dante ⁊c.

¶Tractatus primus lib. quar
ti. De vlcerib⁹ in particulari:
habens capitula. vj.

Ca.j. ¶Capitulum primū. de vlce
ribus capitis.

Cura vlcerū capitꝭ. Vlcerū capi
tis cura non dif=
fert in curatione
a communi cura
alioꝝum vlcerū.
¶Si enim ſunt
corroſiua corroſiuorū curatio=
ne curantur. ¶Si putrida pu=
tridorū. ¶Si cauernoſa caver
noſoꝝ. Et ſic de alijs ꝓcedēdū
eſt: put in doctrina vlcerū in vlt
plenarie locuti ſum⁹: vñ ꝓ tua
neceſſitate illuc recurr̄. ¶Si ve
ro os corruptum fuerit in capi
te: ⁊ fuerit a topinaria vel tal=
pa hec corruptio cauſata: tunc
ꝓ ei⁹ curōne recurrēdū eſt ad
c. j. de apoſtematibus capitis
libri particularis: q2 ibi vtilez
doctrinam de curatione talpe
cū oſſis corruptione deſcripſi=
Nota. mus. ¶Et nota q̄ multa ſim=
plicia ſūt ꝯmemorata a docto
ribus abſolute valere omnib⁹
capitis vlceribus: que gratia
parue vtilitatis eoꝝum conti=
ceſcam: eo maxime quia in his
nullū bonū inuenimus effectū.
Et ratio eſt: quia nō eſt ꝯſenta
neū vnā medicinā tam ſimpli=
cem q̄ compoſitā vniuſcuiuſq3
mēbri totius corporis omnib⁹
morbis poſſe mederi. Teſtan=
te em̄ Celſo in ꝓemio dicente. Cel⁹.
Illud vnum minime ignorare
op3 qđ plurib⁹ egritudinibus
non tm̄ vna vr̄ ſufficere medici
na. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

¶Capi. ij. de vlceribus hu= Ca.ij.
midis capitis.

Interdū ratione plu Vulnera.
rime hūiditatis ca=
pitis vlcera in capi=
te generantur adeo
humida quod cum
maxima difficultate curantur.
¶Vtiliſſimus autem canon in
eoꝝum curatione eſt: vt ſepe et
ſepius ſecundū exigentiā ma=
teriei caput purgetꝰ. Deinde de
particularib⁹ multū cōuenien=
tioꝝib⁹ ꝓ eoꝝ cura inuenim⁹
infraſcripta valere. ¶In p̄mis
mūdificauimus locū mūdifica
tione optima cum puluere nr̄o
carnis male r̄motiuo. Poſtmo
dū loco mūdificato cū abſterſi
uo de apio. aut de ſirupo roſa=
to cū ſucco plātaginis. Deinde
ſigillauimus locū cū aqua alu
minoſa ⁊ vnguento de minio.
Cui⁹ hec eſt ordinatio. ℞. olei
mirtini: olei roſati onfancini
ana. ℥. iij. ſepi hircini vitulini
añ. ℥. j. ß. ſucci plātaginis ſucci
ſolatri añ. ℥. j. caude equine fo
lioꝝ mirtilloꝝ cimarū rubi fo=
lioꝝ oliuaꝝ ſilueſtriū añ. ℳ. ß.
balauſtiaꝝ galarū tictoꝝ añ.
ʒ. vj. granatū acetoſum itegrū
aque plātaginis lib. ß. omnib⁹
prius piſtatis piſtādis adinui
cē bulliāt vſq3 ad cōſummatio
nē ſuccoꝝū ⁊ aque: deinde colē=
tur: cui colature addātur litar
girij argēti. ℥. j. minij. ʒ. vj. bo=
liarmeni. ℥. ß. ⁊ iteꝝ bulliāt ba
culo agitādo donec acq̄rāt co=

lorē nigerrimū deiñ cū cera alba ſufficiēti fiat cerotū molle: addēdo i fine tereb. clare. ℥. j. ß. maſticis. ʒ. iij. ⁋ Itē aq̄ aluminoſa valde conueniēs in iſto caſu: cui⁹ talis ſp̄ fuit ordinatio noſtra ſic fit. ℞. aq̄ plātaginis lixiuij romanorū vitis ⁊ ficuum añ. li. ß. granatorū mirtillorum balauſtiarum añ. ℥. j. mirabolani citrini ipoq̄ſtidos lapidani añ. ʒ. iij. aluminis roche. ʒ. vj. mellis roſati. ℥. j. ß. bulliant oīa ſil̄ vſq; ad conſummationē tertie partis: deinde colent̄. ⁋ Itē ad eandē intētionē vʒ ſimul cū dicto vnguēto ⁊ aqua lauato loco applicatio iſtius pulueris. ℞. aluminis roche cōbuſti boliarmeni añ. ʒ. iij. mirabolani citrini balauſtiarum. ʒ. j. ß. miſce ⁊ oīa ſimul̄ ſubtiliſſime pulueriʒent̄. ⁋ Ceterum ſi iſta vlcera mūdificatiōe ⁊ exiccatiōe añdictis videāt̄ nō poſſe mūdificari nec exiccari: tūc ad vnguētū mixtū vel ad vnguētū egyptiacū licitū eſt trāſire. ⁋ Nō mireris preterea ſi pretermiſimus īcarnationē iſtorum vlcerū: q2 maius eſt detrimētū iuuamēto. ⁊ eo maxime ſi iſta vlcera videnť aliq̄ caliditate pticipare. Sufficit ḡ locū mūdificari mō iā dicto: q2 ex quo ratione pauce carnoſitatis mēbri vlcera nō pñt eſſe plurimū cauernoſa. Et p̄ ꝯñs eā ob cām non indiget multa incarnatiōe: ideo incarnatio q̄ ſequit̄ ex mūdificatiōe abſterſiui de apio: q2 oē mūdificatiuū eſt aliq̄l̄r incarnatiuū. In iſto caſu p̄ incarnatione vr̄ ſufficere. ⁋ Et ſic deo dante ⁊c.

Ca. iij. ¶ Ca. iij. De vlcerib⁹ fauinis ⁊ mellinis i capite naſcētibus.

In capite plerunq; a nodo mellino poſt eius rupturam oritur vlcus difficilis curationis. Similiter ab vlcere ſicco tineoſo oritur vlcus fauinū q2 eius materia eſt ad ſimilitudinem fabe excoriate ⁊ ſemicocte. Et de iſta ſpecie cū d̄ tinea tractauero mētionē faciaʒ: hic tantum aliquid de mellino vlcere dicetur. ¶ Cura ergo mellini vlceris eſt vt mundificetur vlcus cū trociſco noſtro de minio: vel puluere noſtro: vel vnguēto egyptiaco ab omni carne mala ⁊ cōiſti mundificatione vltia: quod de facili cognoſcitur per remotionem nociui ⁊ naſcentiā bone carnis. ⁋ Purgetur etiam ſepe et ſepius caput cum pillulis de cera cuʒ agarico vel cochijs vel aggregatiuis. ⁋ Reliquum demū curationis procedatur curatione habita i. c. antecedēti. ⁋ Et ſic deo dante completa eſt doctrina ⁊c.

Vlcera mellina et fauina

Cura.

¶ Cap. iiij. De tinea capitis et eius cura. C. iiij.

Vt in antiquorū et modernorum doctrina de chirurgia tractantiuʒ reperitur diuerſe ⁊ varie ſūt tinearū ſpecies. Alia enim eſt que fauina dicitur. Alia furfurea. Alia viſcoſa. Alia lupinoſa: quia ei⁹ materia intus continetur ad ſimilitudineʒ lupini excoriati: ⁊ in exteriori parte cutis eminentiam eleuat ad inſtar lupini. Alia eſt

Spēs tinee.

Alia eſt ſicca. Alia hũida. Alia
vlceroſa. Alia ſine vlcere. Ta-
men de nominibus non eſt cu-
randum dummodo rectas in-
tentiones curationis habea-
Curã. mus. ¶ Curatio eñ vnius ſpe-
ciei a curatione alterius paruz
differre videt̃: niſi ſm̃ maiorem
ꝛ minorẽ mordicationem loca
Cauſe lium. ¶ Cauſe preterea iſtarũ
tinearũ ſunt humores corrupti
groſſi ꝛ viſcoſi aliqñ originem
habẽtes in vtero matris: vel q2
hoc accidit a malo vite regimi
ne malorũ humidorum corru-
ptorum generatiuo: vcʒ in ſuis
comeſtiõe ꝛ potu. Uidimus q̃ʒ
ſimiliter iſtas malas diſpoſitio
nes in capitibus puerorũ eueni
re ꝑpter matrem ancillaſq3 ha
Signa bẽtes de puerorũ capitibus di
ligentiã paruã. De ſignis autẽ
earum nihil dicã. Cum earum
eſſentia nõ ſolũ chirurgis: verũ
etiam et pueris eſt manifeſta.
¶ Similiter modo dico q2 cura-
tio iſtarũ tm̃modo ad duas ſpe
cies reduci põt: vt facit bonus
Guil. placẽ. ꝛ optimus Guilel. placenti. vcʒ
ad humidam ꝛ ſiccam: humida
ſemper eſt vlceroſa: ſicca furfu
Curã. rea ꝛ cruſtoſa aut fauina. ¶ Cu
ratio itaq3 iſtarũ tinearũ trib9
cõpletur intẽtionibus. Prima
in ordinatione vite. Secunda
in purgatione materiei antece
dentis. Tertia ꝛ vltima i remo
tione materie cõiũcte ꝛ accidẽ
tiũ que ſolẽt accidere poſt ap
plicationẽ mordicantium cõſi-
Pria ꝛ ſ̃a intẽtio. ſtere videtur. ¶ Pro prima er-
go ꝛ ſcḋa intẽtione ad. c. de cu-
ratiõe vndimie ꝛ de cura ſephi
ros potes habere recurſum: q2
ibidem multa vtilia deſcripta
reperiuntur pro purgatione ꝛ
vite ordinatione: que etiam ad
iſtas intentiones cõuenientiſſi-
me poſſunt adminiſtrari. Ta-
men hic de purgatiõe aliquid
commemorare decreui. Et pri-
mo de pillulis cõuenientibus in
iſto caſu ſũt velut pille de fumo
terre: pillule cochie: de iera cuʒ
agarico aggregatiue etiam: q2
indifferẽter vocant oẽs humo-
res i iſto caſu tolerari poſſunt
virtute ꝛ etate cõſentiente. Ua
let quoq3 electuarium roſatuʒ
ꝛ cõfectio amech: ꝛ electuariuʒ
de dactilis: et omnia cum caſie
quantitate proportionata ad
etatem ꝛ cõplexionem dari poſ
ſunt in iſto caſu. ¶ Tertia deni Tertia ꝛ vltima intẽtio.
q3 ꝛ vltima intentio completur
adminiſtratione localium ſic.
¶ In primis ſi fuerit ſicca loc9
humectetur per tres vel qua-
tuor dies lauatorio ꝛ linimẽto
infraſcriptis. ℞. fumiterre la-
pacij acuti radicum altee ana.
M. ij. furfur. camomil. añ. M. j.
ſeminis lini. ℥. j. fabaruʒ. ℥. iiij.
lupinorum lib ß. omnia adinui
cem decoquantur cũ ſufficienti
quãtitate lixiuij lignoruʒ vitis
ꝛ fici cõfecti: deinde bis aut ter
in die eodem calido quãtũ pa-
Lotio. ti poſſit lauetur caput. ¶ Suc-
ceſſiue poſt lotionem caput vn
gatur īfraſcripta vnctione. ℞.
lardi porcini li. j. fumiter. radi.
lapacij acuti. añ. M. j. foliorum
hedere olei lauri. ℥. ij. tereb. ℥.
j. ß. olei maſticis. ℥. j. ſucci cau-
liũ nigrorũ. ℥. iiij. oĩa ſimul pi-
ſtentur ꝛ permaneãt ſimul per
diem naturalem: deinde bul-
liant vſq3 ad conſummationeʒ
ſucci: quo facto colentur ꝛ iſto
modo vtere: vcʒ liniatur caput
facta lotiõe cũ oleo cooperiendo

poſt vnctionē totum caput fo=
lijs caulium nigrorum deinde
faſcietur. ¶Tranſactis diebus
preteritis cum iſta medella lo
cus vndiqꝫ ſcarificetꝰ ſcarifica=
tiōe ſatis profunda vt totū ca=
put a materia cōiuncta et ſan=
guine malo euacuetꝰ. Poſtmo=
dū lotione antedicta ꝑ hebdo=
madam procedendum eſt cre=
bra tamē capitis abraſione vtē
do. ¶Si ꝟo locus tineoſus au
xilijs predictis mūdificari vide
tur qđ de facili cognoſcitur per
clarificationem cutis remotio
nēqꝫ furfuree ꝛ cruſtoſe mate=
rie: tunc locꝰ ter in hebdoma=
da lauetur lauatorio iſto caput
quotidie linimento etiā infra=
ſcripto liniēdo: quorum officiū
eſt cutē ſordidā mundare ꝛ ex=
coriationem ac vlcera ſanare.
℞. olei de vitellis ouorum. ʒ. x.
olei de ſemine lini. ℥. j. ꝛ mediā
olei maſticini olī laurini añ. ℥.
ß. lardi porcini liquefacti pin=
guedinis vituli añ. ʒ. iij. terebē
tine clare. ℥. j. ß. foliorum plāta
ginis foliorum oliuarum ſilue
ſtrium fumiterre lapacij acuti
pomi granati integri acetoſi:
caude equine añ. ɱ. j. foliorum
hedere. ɱ. ß. piſtāda piſtentur
deinde cum ꝑdictis oleis ꝛ pin
guedine bulliāt vſqꝫ ad cōſum
mationem ſucci poſtmodū for=
titer colentur: cui colature ad=
dantur litargirij aurei ꝛ argē.
añ. ℥. ij. ceruſe. ʒ. x. calcis decies
lote aluminis roche combuſti
añ. ʒ. vj. argenti viui extincti cū
ſaliua. ʒ. v. miſce ꝛ cum cera al.
ſufficienti fiat linimentum: et
vtere in omni tempore ꝛ omni=
bus ſpeciebus tinee: quia mira
bilem producit effectum. ¶Et
nota ꝙ vnum de conuenientio
ribus in quacunqꝫ ſpecie tinee
vbi capillorum radices ſint cor
rupte (celebrata prius lotione
capitis cum vnctione humecti
ua cutis ſuperius ordinata) eſt
vt capillorum radices corru=
pte pileo pice cōfecto extra cu=
tem euellātur aut loco pilei id
fieri pōt paruis tenaculis: de=
inde cum antedicto linimento
procedatur donec cutis in to=
tum ſolidetur et ab omni aſpe
ritate cruſtoſa ꝛ furfurea mun
detur. ¶Uerum ſi ꝯtigerit lo=
cum non poſſe mundificari re=
gula auxiliorum antedicta: tūc
ad grauiora mundificatiua cū
corroſione conſcendere licet: q
rum gratia exempli talis ſem=
per fuit ordinatio noſtra. ℞.
elebori albi. ℥. mediam apū ri=
ſi. ℥. vj. lapacij acuti. ℥. j. et me=
diam cantaridarū ablatis alis
et capitibus. ʒ. v. mellis terebē.
añ. ℥. j. auripigmenti. ʒ. iij. ꝛ vi=
ridis eris. ʒ. iij. ꝛ mediam lardi
porcini. ℥. j. et mediā butyri. ʒ.
x. aluminis zuccari. ʒ. v. fermēti
℥. iiij. furfuris. ʒ. vj. ꝛ mediā tri
turanda triturētur trituratio=
ne vltima: deinde omnia adin=
uicem miſceantur et applicen=
tur more emplaſtri ſuper loco
tineoſo: quia locum veſicando
corrodendo ꝛ eſcharando effe
ctum purgationis multe aquo
ſitatis virulente et multarum
materierum malarum produ=
cit. Et totiens eſt adminiſtran=
dum quotiens cognoueris lo=
cum integre nitidum eſſe quod
cognoſcitur per remotionē no=
cui et apparentiā bone carnis
et cutis boni coloris. Et ſcias
ꝙ veſicatorium predictum hꝫ

Nota.

Ueſica
toriū
ad ti=
neā dif
ficilem
eradi=
candā.

virtutem vnãquãqꝫ tineã interficiendi. ¶ Poſt autem applicationẽ añdicti veſicatorũ ⁊ operationẽ eius vtiliſſimũ eſt mũdare locum cum butyro vitello oui ⁊ parũ terebẽtine de omnibus digeſtiuum componendo: quo facto totum caput cum eo liniendum eſt: ⁊ ipſum deinde totum folijs caulium nigrorũ cooperiat̃: qꝛ iſta medella cũ ſedatione doloris facit nocumẽ a iuuatiuo ſeparari: q̃ facto ad cutẽ faciendã cũ mundificatione loci linimento in quo ingreditur oleum de vitellis ouorꝫ ſuperius ordinato vſqꝫ ad finẽ procedendũ eſt. ¶ Et qꝛ aliqñ ꝓpter applicationẽ corrodentiũ ſolet locus inflãmari ex q̃ inflãmatione vlcera valde doloroſa efficiunt̃. Jccirco pro remotiõe huiuſmodi inflãmationis ⁊ doloris ordinauim⁹ infraſcriptã vnctionem quã ſepenumero experti ſumus cũ honore ⁊ vtilitate nr̃a. ℞. olei ro. onfancini. ℥. iij. olei roſ. ↄpleti: olei mirtini añ. ℥. ij. litargirũ aurei ⁊ argẽtei añ. ℥. j. ß. tucie. ʒ. j. ß. ceru. ʒ. x. ſucci amidi. ʒ. vj. ſuc. ſolatri ſucci plãta. ⁊ lactu. añ. ʒ. ß. oĩa ducãtur ĩ mortario plũbi cũ piſtello nũc guttã de oleis nũc d̃ ſuccis ponẽdo donec ad ĩtegrã ↄſumptionẽ ſuccorꝫ ⁊ oleorꝫ ꝑuenerĩ ⁊ vtere more linimẽti: qꝛ ẽ mirabilis opatiõis ad dolorẽ ⁊ loci

Curã hũide.

inflãmationẽ remouẽdã. ¶ De curatiõe aũt tinee hũide fauoſe lupinoſe pauca ſũt dicẽda cũ ſuperi⁹ dicta in curatiõe iſta poſſint ↄuenientiſſime admiſtrari regiã añdicta. Unguẽtũ tñ egyptiacũ deſcriptiõe nr̃a ordinatũ in hũida ptm vꝫ. Puluis qꝫ

Ungm

carnis male remotiu⁹ ſine dolore ſup humido vlcere cãto a tinea applicat⁹ mirã hꝫ virtutẽ. Similiter vnguẽtũ de minio cũ lotione aq̃ aluminoſe ad cutẽ faciendã mirũ in modũ iuuat. ¶ Et qꝛ ſuperi⁹ dictũ fuit pileũ cum pice confectũ ad auferẽdũ pilos corruptos plurimũ valere: vt ergo te de oĩbus certiorẽ reddamus ordinabim⁹ modũ ⁊ formã applicatiõis huiuſmodi pilei. Et eſt vt liquefacta pice capiantur parua fruſta fiſtanei albi piloſi: ⁊ ſint ad ſimilitudinẽ foliũ lingue canis illinita tantũmodo cũ dicta pice ex latere piloſo dimiſſa extremitate ſeu puncta fiſtanei ſine pice: vt poſtqꝫ permãſerit ſup caput per hebdomadã capiat̃ extremitas petie ſeu fiſtanei manu forti ⁊ celeri extirpetur: qꝛ videbis pilos corruptos ſecũ ducere. Et totiens debent reiterari ꝓdicte petie donec vndiqꝫ pili corrupti ex toto extirpẽt̃. Unũ tñ tibi ſit menti tenendũ ꝙ anteqꝫ ad curationẽ hanc peruenias de ꝓnoſtico tedioſe et difficillime curationis aſtãtibus ⁊ conſanguineis infirmi ſermonem facias: quia iſta egritudo dꝛ tinea q̃ſi tedioſa ſeu fortiter tenens: ideo cuꝫ difficultate deponit̃. Et ſic deo dante cõpleta eſt doctrina preſentis. c. cuius nomen ſit benedictum.

Nota de applicatiõe pilei pi cei.

Pronoſticuꝫ.

¶ Ca. v. de allopicia ⁊ albara.

Ca. v. Allopicia.

Allopicia ſm antiquorũ ⁊ modernorũ ſentẽtiã eſt capitis depilatio a ſcabie cruſtoſa ⁊ vlceroſa vt plurimũ cãta. Et hec paſſio equiparat̃

ſcabiei canis ⁊ vulpium ex qua iſtoꝝ animaliũ corpa depilanť. Queadmodum etiã euenit pel libus ꝓpter longitudinẽ tpis: ita etiã in capitibꝰ hoiuni ſolet hnõi paſſio cauſari ex ſupabũ= dãtia humoꝝũ groſſoꝝũ in capi te corruptoꝝũ cũ plenitudie to tiꝰ corpis. ⁋Et iõ qꝛ hec paſſio q̃ in hoibꝰ albaras ſiue allopi= cia dr: frequẽtiſſime ſolet p̄dĩ ctis alalibꝰ euenire. Ideo a nõ nullis doctoribus canina ⁊ vul pina iſta egritudo vocať. ⁋Si

Signa gna p̄terea cognoſcũtur p loci depilationẽ nõ celeriter: ſʒ pau latine factam: per aſperitatẽ et crepaturas ipſius loci: ⁊ iterdũ p vlceratiõnẽ. Cognoſcit̃ etiaʒ egritudo iſta maxĩa in parte ex figura ipſius: nam figura vt plm ad formã rotundaʒ tẽdit. ⁋Et ſicut p̄dicta paſſio eſt de= pilatio capitis cũ accidẽtibus

Albaras. annotatis. Albaras vͦo barbe depilatio tantum eſſe videtur: qꝛ albaras egritudo ẽ quã ple= rũqꝫ in capite etiã vidimus ge= nerari: ⁊ differt ab allopicia: qꝛ non eſt cuʒ aſperitate ⁊ accidẽ= tibus prenoiatis in allopicia: immo cuʒ cutis lenitate repit̃.

Curõ. ⁋Curatio itaqꝫ iſtaꝝ paſſionũ quatuor cõplet̃ itẽtiõibꝰ. Pri= ma eſt vitam ordinare. Secũda materiã antecedẽtem euacua= re. Tertia cõiunctam remoue= re. Quarta ⁊ vltima in loco de= pilatio capillorum natiuitatẽ

Pria ⁊ ij. intẽtio. puocare ſeu generare. ⁋Quã tum ad primam ⁊ ſecundam in tentionẽ ex quo materia vt plu rimũ eſt groſſa flegmatica me lancholica cũ aliquali bauraci cate paruaqꝫ interdum aduſtio ne accõmodatiſſimũ eſt proce= dere: prout dictum fuit. c. de vn dimia. ⁊ de ſephiros. et a p̄ate duro. quare pro his duabus in tentionibus ad predicta capľa trãſitum facias. ⁋Tertia pre= Tertia intẽtio.

terea intentio que eſt materiaʒ coniunctam remouere comple tur adminiſtratione localium. Que ſi fuerit cũ aſperitate ha= beãt auctoritatem liniendi cu= tem. ⁋Si vlceroſa vlcerationẽ deſiccare: ſi furfurea furfurẽ mũ dare. ⁋Si cũ crepaturis ſiue ra gadijs ipas crepaturas ⁊ raga dias ſanare. ⁋In primis ergo Lotio ad allo

in omni ſpecie allopicie locus picia.

p hebdomadã lauãdus eſt cuʒ fricatione ⁊ lauatorio infraſcri pto. ℞. fabaꝝ lupinoꝝũ aã. ℳ. j. paſſularuʒ ficuũ ſiccarum aã. ℥. ij. radicum lapacij acuti li. ß. fumiterre folioꝝũ ebul. capillo rum veneris aã. ℳ. j. ß. pomoꝝ acetoſorum numero. x. furfuris ℳ. ij. ordei mũdi. ℥. iij. radicuʒ liquiricie. ℥. j. ß. bulliãt oĩa cuʒ lixiuio barbitonſoris ſufficien ti vſqꝫ ad cõſummationem ter= tie partis addendo mellˀ. ℥. iiij. ⁊ iterum bulliant parũ cuʒ quo bis i die laueť caput ⁊ cũ pãno aliquantulum rudi locus allo= picie fricetur. ⁋Deinde locus li Linimentũ

matur ſtatim linimento infra= valde

ſcripto quod valet egritudine vtile

exiſtente cuʒ crepaturis ⁊ aſpe ad allo

ritate cutis. ℞. olei de vitellis picia.

ouorum, olei de ſemine lini. aã. ʒ. x. olei roſati onfancini. ʒ. vj. olei maſticini. ℥. ß. ſucci planta ginis ſucci fumiterre ſucci la= pacij acuti. aã. ʒ. vij. ſepi hircini ſepi vaccini ana. ℥. ij. ſemis bul liant omnia ſimul vſqꝫ ad con= ſummationem ſuccorum: dein= de fortiter colentur cum colatu

re addanẽ litargirij aurei ⁊ ar=
gẽtei añ.ʒ.ij.ß.alumi.roche cõ
busti.ʒ.v.alumi.zuccari.ʒ.ij.ce=
re albe quãtũ ſufficit argẽti vi=
ui extincti cũ ſaliua.ʒ.ix. Et in
mortario plũbi cũ piſtello ducẽ
do ꝑ horã fiat linimẽtũ:et vlti=
mate addaẽ argẽtũ viuũ:qꝛ ma
ioꝛ ꝑs ipſi⁹ remãeret cũ plũbo.
Aliud — Iſtud em̃ linimẽtũ vꝫ ẽt ĩ oĩbus
ſpecieb⁹ allopicie ⁊ tinee:dũ in
tẽtio fuerit ſanandi cutẽ ab oĩ
aſperitate ⁊ vlceratõe ragadio
ſa. ¶ Si ṽo fuerit furfurea ſic ꝓ
Cura furfuree. — cedẽdũ ẽ. ℞.lardi poꝛcini olei
de ſe.lini añ.ʒ.ij.oľ.de vitellis
ouoꝝ.ʒ.vj.ſuc.lapacij acuti ace
tiañ.ʒ.j.mell'.ʒ.x.furfuris.ʒ.xv.
bul.oĩa ſil' vſq ad conſũ.aceti ⁊
ſucci.Deinde canapacio ſpiſſo
foꝛtiẽ colenẽ. Quo facto ſi mel
fuerit ĩduratũ ab alijs reb⁹ ſe=
ꝑeẽ poſtmodũ cũ cera alba ſuffi
ciẽti ⁊ additõe tereb.clare.ʒ.j.
fiat linimẽtũ.addẽdo ẽt litargi
rij aurei.ʒ.iij. calcis ẜcies lote
ʒ.j.et ß.auripigmẽti.ʒ.j. floꝛis
eris.ʒ.ß.⁊ vtere ſuꝑ loco. Fctã
pꝛi⁹ loci fricatiõe balneũ admi
niſtrãdo moꝛe (ꝙ ſuperi⁹ dictũ
fuit.) Si ṽo fuerit vlceroſa mũ
Cura vlceroſe. — dificeẽ cũ puluere nr̃o carnis ſu
ꝑflue remotiuo vel cũ vnguẽto
egyptiaco. Deide ꝓ ſigillatõe
loci cũ ĩcarnatiõe et domeſtica
mũdificatiõe cũ linimẽto ⁊ bal=
neo añdictꝫ ꝓcedẽdũ eſt. Ultio
loco cũ aq̃ alũinoſa ⁊ vnguẽto
de minio vel de ceruſa decocto
ꝓcedaẽ. Et ſi fuerit neceſſe pꝛo
maioꝛi purgatiõe ⁊ euacuatiõe
materiei cõiũcte in quacũq ſpe
cie allopicie et tinee ſcarifica=
tio cutis ⁊ applicatio ſanguiſu
garũ ꝯueniẽtiſſime pñt admini
ſtrari. ⁋ Demũ allopicia remo
ta qꝺ ẜ facili cognoſciẽ ꝑ boni=
tatẽ cutꝭ: ꝑ̃ſertiꝫ in ſuo nãli co
loꝛe aut cõſili piloꝝ gñatiõe de
Linimẽtuꝫ ad piloꝝ natiuitatẽ ꝓducendam. — inceps vacãdũ eſt. Et pꝛio vꝫ ħ
linimẽtũ pꝛi⁹ locũ fricãdo. ℞.
ſucci apij.ʒ.ij. ſucci feni. ſuc.pe
troſilij.añ.ʒ.j.ſucci.enule.ʒ.vj.
ſuc.apij riſi.ʒ.ij.olei ſamb.tere
bẽ.añ.ʒ.x.picis naualis.ʒ.j.pi=
cis grece picꝭ liq̃ .añ.ʒ.v.diaq̃l.
gũmati.ʒ.j.ß.matricarie abꝛo
tani aliquãtulũ ꝯtriti roꝛiſma=
rini capilloꝝ venerꝭ ſubtiliter
ꝯtritoꝝ añ.tertiã ꝑteni.M.vini
odoꝛi.ciatũ medium aceti.ʒ.ij.
oĩa bul. ſil' vſq ꝯſum.aceti vini
⁊ ſuccoꝝ:deide colenẽ cui cola
ture addaẽ cere noue odoꝛifeř
Nota. — ꝙtũ ſufficit ⁊ fꝫ cerotũ addẽdo
cro.ʒ.ß.irios.ʒ.j.⁊ mediã. ¶ Et
nota ꝙ iſtud cerotũ vꝫ mirabili
ter ad pilos gñandũ cũ fricatio
ne añdicta:ideo in albara paſ=
Pronoſticuꝫ. — ſiõe potẽter pilos ꝓducit. ¶ Et
nota ẽt ꝙ ſi iſta paſſio fuerit re
cẽs curatio ei⁹ poſſibilis eſt cũ
aliq̃li tñ difficultate. Si ṽo an=
tiq̃ raro vel nũq ſanaẽ. ⁋ Et ſic
deo dante completa eſt ⁊c.

Capi. vj. ſaphati. — ¶ Cap̃.ſextũ. De ſaphati.

Saphati ẽ de gñe
botoꝛis ⁊ parua
rũ puſtularũ na=
ſcẽs ſuꝑ frõte col
loꝛ facie:⁊ ꝑ̃ſerti
circa naſũ cũ mul
titudĩe puſtulaꝝ
faciens eminentiã paruã et car
noſam:in ſummitate tamen eſt
cum aliqua aſperitate ⁊ cruſta
ad modũ ſquame piſcis. Et hec
paſſio ſepiſſime manifeſtatur ĩ
lepꝛa. Ideo dicunt doctoꝛes ip
ſam eſſe pꝛincipium ad lepꝛam.
Et etiam in moꝛbo gallico paſ
ſio iſta frequentiſſime manife=

Cãe. ſtaẽ. ¶Unde cauſe iſtius paſſio
nis ſemꝑ ſunt hũores groſſi cũ
aduſtiõe ꝛ corꝑis plenitudine.
Cura. Cura iſti⁹ egritudis duplex ha
bet regimẽ: vcꝫ vniuerſale ꝛ ꝑti
Regi= culare. ¶Uniuerſale aũt cõple
mẽ vl'e tur per purgationẽ vl'eꝫ corpo
ris: prout dictũ fuit. c. de cãcro.
ꝛ pro vite ordiatiõe: quare p:o
tua neceſſitate illuc recurꝛ. Ap
plicationẽ inſuꝑ ſanguiſugarũ
venis emorroidalib⁹ ꝛ ſub auri
bus in iſto caſu iuuaſſe percepi
mus. Flebothomia quoqꝫ vene
cephalice ꝛ baſilice cõuenientiſſi
Purga me admiſtraẽ. ¶Purgatio ſil'r
tio. infraſcripta in iſto morbo val=
de peculiaris ſic ſit. ℞. polipo
dij quercini. ʒ. ß. foliculoꝝ ſene
epithi. añ. ℈. j. ꝯfectiõis amech
ʒ. j. ß. diacaptolicõis. ʒ. iij. anixo
rũ. ℈. j. ſirupi rio. ℥. j. ß. miſce ꝛ
capiat patiẽs l aurora hãc pur
gationẽ: qꝛ eſt mirabilis opera
tiõis: materiã peccãteꝫ vcꝫ fleg
ma ꝛ melãcholiã aduſtã purgã
Regi= do. ¶Regimen autẽ particl'are
mẽ ꝑti complet admiſtratiõe localiũ.
culare. ¶Igiẽ facta vniuerſali purga=
linimẽ tione liniãtur puſtule linimẽto
tum. infraſcripto. ℞. olei laurini. ℥.
ij. pinguedis porcine. ℥. j. litar=
girij aurei. ʒ. vj. auripigmẽti a=
luminis roche cõbuſti calcis lote
añ. ʒ. j. ß. argẽti viui. ʒ. iij. ß. olei
roſa. onfanci. ʒ. x. cere albe quã
tũ ſufficit: ꝛ fiat linimẽtũ. Iſtud
linimẽtum vnãquãqꝫ puſtulam
mirabil'r deſiccat preſertim ſca
Aqua bioſãꝫ: ¶Item ad candẽ inten=
mira= tioneꝫ valet aqua infraſcripta.
bilis. ℞. ſublimati. ʒ. j. ſalis gẽme ſa=
lis armoniaci: aluminis zuccari=
ni. añ. ʒ. j. ß. aque roſa. aque plã
taginis. añ. ℥. iiij. lixiuij barbi=
tonſoris. ℥. ij. bulliãt oia ſimul
vſqꝫ ad conſũma. tertie partis:
addẽdo in fine floris eris abſqꝫ
bullitiõe ꝛ vtaẽ cuꝫ bõbace ſuꝑ
puſtulis. ¶Item. ℞. albumia
duoꝝ ouoꝝ aque roſa. ʒ. iij. ſub
limati. ʒ. ß. miſce diuti⁹ cũ ſpa=
tula conq̃ſſando. ¶Et nota ꝙ Nota.
ea que in. c. de tinea ꝛ allopicia
ꝛ gutta roſatia decẽter huic cu
rationi poſſunt adminiſtrari.
Ideo ſi pro hac curatiõe indi=
gueris maiori vel minori exic=
catiõe ad dictũ. c. recurre. Sil'r
diuerſa auxilia reperiunẽ vtilia
ꝑ iſto morbo in. c. de cura mor=
bi gallici. de quo lib. v. annuẽ=
te deo vtilẽ ſermonẽ faciemus.
¶Et hec puto tibi ſufficere pro
curatione pñtis morbi deo dã=
te: cuius nomẽ ſit benedictum.
¶Tractat⁹. ij. de vlcerib⁹ ma=
culis ꝛ pannis oculoꝝ: ꝛ de pal
pebrarũ depilatiõe: ꝛ vlceratio
ne eaꝝ: ꝛ ð lachrymis anguloꝝ.
De ardore aũt ꝛ algarab in do
ctrina ſpãtum ſatis dictũ fuit:
habens. c. xxv.
¶Capl'm. j. de vlceribus macu Cap̃. j.
lis ꝛ pannis oculorum.

Estante

Sordonio vlce Sordo
ra macule ꝛ pã nius.
ni iſtoꝝ mem=
broꝝ qñ a cau
ſa anteceden=
ti eueniunt vt
pl'm ſpãti calido oculoꝝ ꝯiũcte
ꝯtingere ſolẽtqꝫ q̃dẽ ap̃a fleg=
mõ ꝯiũctie ſibi obtalmiã Ga. vo
cauit. ¶Inq̃t ꝑfat⁹ vir. c. ð obtal Ulcera
mia. Obtalmia l ſui curatione oculo=
nõ eſt negligẽda: qꝛ ſi a medico rum.
male tractareẽ mala l oc'lo acci
dẽtia relliq̃ret: velut vlceratõeꝫ
pupille ꝛ cornee maculas ꝛ pã=

nos tedioſe ꝛ difficilis curatio nis. ¶ Curatio itaqꝫ iſtaꝝ egri tudinū duplici regimine pficit. vcʒ pticulari ꝛ vli. ¶ Uñe aūt re gimē ſic cōplec̄:ſcʒ p ventris ſo lutionez: p flothomiā boni: ꝛ p ordiationē vite ſanguis gñati ue. Flothomia qʒ ſi fuerit neceſ ſaria dʒ fieri de cephalica late ris oppoſiti ſi intētio fuerit di uertēdi aliquā māim aut eiuſdē lateris ſi fuerit euandi. Appli catio ſiquidē ſanguiſugaꝝ ſub aurib⁹ ad eādē intētionē mira bilr vʒ. Scarificationē etiā cuʒ applicatiōe venoſaꝝ ſup ſpatu lis fricatiōes ꝛ ligatiōes extre mitatū ꝛ veſicatiōes capitis in pte exteriori ꝓpe collū mirū in modū iuuaſſe pcepimus. Pur gatio preterea dʒ fieri iuxta na turā humoris peccātis. ¶ Nā ſi materia faciens vlceratiōnē in loco ꝛ alias egritudines ṗdcās fuerit calide nature qđ cogno ſcit̄ p acuitatē hūoꝝ ꝛ p calidi tatē ꝛ rubedinē loci: tūc de ꝯue niētioribus pharmacis ad ca put ſunt electuariū roſatū dia captolicō pillē aſſagereth. pil lule minores de fumoterre. Et grā exēpli talis pōt eſſe ordina tio. ℞. mañe electe. ℥. j. diaca ptoliconis electuarij roſ. Meſ. ſucci roſaꝝ añ. ʒ. ij. cū decoctiōe floꝝ ꝛ fructuū cordialiū fiat po tio breuis addēdo ſiru. viol. ℥. j. Uel facies ſic. ℞. electuarij li nitiui vel loco ei⁹ diaprunis nō ſolutiui. ʒ. x. electuarij ro. Meſ. ʒ. ij. reubarbari in īfuſiōe aq̄ en diuie. ʒ. ß. cū decoctione cōi fiat potio breuis addēdo ſiru. vio la. ℥. j. ß. Itē ad eādē intētionē. ℞. pillulaꝝ aſſagereth pillarū de fumoter. maior: pillaꝝ de rcu barbaro boni pōderis añ. ℈. j. miſce ꝛ cū ſirupo roſ. formētur pille. iij. ꝛ q̄to groſſiores ſunt tm̄ meliorē opationē faciūt mo rā i ſtomacho lōgā faciēdo q̄ ca piant̄ p duas horas poſt cenā. Si ꝟo mā fuerit groſſa ꝛ frigi da qꝫ cognoſcit̄ p grauedinē et hūiditatē toti⁹ oculi p macłas ꝛ pānos ꝛ vlceratiōis liuidi et craſſi coloris. Lʒ iſte paſſiōes a q̄cūqꝫ mā fiāt magis rubeſcūt i cōiūctiua q̄ in cornea atqꝫ pu pilla in iſtis ptib⁹ ṗdicte egri tudines ſemp ad aliq̄lē (tn̄ ma teria exiſte groſſa) fuſcā rube dinē tēdūt. Purgatio itaqꝫ iſti⁹ materiei iſto mō efficit̄. ℞. dia captoliconis. ʒ. vj. diafiniconis electuarij ro. añ. ʒ. ij. cum deco ctiōe floꝝ ꝛ fructuū cordialium fiat potio. Uel facias ſic. ℞. pil lularū de fumoter. maior: ag gregatiuarū ð iera cū agarico añ. ℈. j. miſce ꝛ cū aq̄ fenicli for ment̄ pille. iij. Itē. ℞. pillaꝝ co chiarū ſine q̄b⁹ eē nolo añ. ʒ. ß. q̄ formēt̄ ꝛ capiant̄ vt. ʒ. Et qꝛ ra ro medicꝰ ſanitatē in homine īducit niſi pri⁹ ṗcedēti hūoꝝ di gōne. Iō ꝓ digōne ſm̄ neceſſita tē hūoꝝ peccātiū ac purgatio nē eoꝝ ꝛ bone diete ordinatiō nē in tm̄ nec̄itate ad. c. de cura ob talmie recurſuʒ habeas. ¶ Par ticulare autē regimē cōplec̄ ad miniſtratiōe localiū. ¶ In pri mis ſi oculus non fuerit multū doloroſus: materia calida exi ſte: tūc vtiliſſimū eſt cū iſraſcpto collirio ꝓcedere. ℞. aq̄ roſ. aq̄ floꝝ mirtil. aq̄ caude eq̄. añ. ℥. iiij. zuccari candi de ſiru. roſ. ℥. ij. ſief albi ſine opio: ſief de plū bo añ. ʒ. j. ſief de thure. ʒ. ß. alo es epatici. ℈. ß. mirabolani ce

Margin notes: Cura. — Regimē vle. — Purgatio i calida. — Meſue — Purgatio in frida. — Regimē particlare In materia calida. — Collirium.

trini.ʒ.ſ.ß.albuminū triū ouoꝝ oia ꝯquaſſent̄ adinuicē p̄ri⁹ terēda terant̄ deinde elābicet̄ in
Aliud. vaſe vitreo bn̄ ilutato. Iſtō em̄ colliriū ſine aq̄ amice mi deſcriptiōe nr̄a ordinatū in oib⁹ oculoꝝ vlcerib⁹ ⁊ vulnerib⁹ mirabilis eſt opationis: mundificat em̄ vnāquāq̄ꝫ vlceratiōeꝫ oculorū a materia calida cātaꝫ cū domeſtica icarnatiōe vlceratiōnē
In materia frigida. ſigillādo. ❡Si ṽo vlceratio fuerit ab hūorib⁹ frigidꝭ cāta: tūc facias ſic. ℞. aq̄ ro. ℥. ij. aq̄ caudeeq̄ne. ℥. ſ. ß. ſief de thure. ʒ. ß. tucie p̄parate. ℈. ij. ʒucca. cādi. de ſiru. ro. ʒ. iij. aloes epatici. ʒ. ß. bulliāt paꝝ ad ignē oia p̄ter ſief deinde colent̄ ⁊ cuꝫ ſief ſm̄ artē fiat colliriū: addēdo vini odorif. ℥. ß. Itē ſief de thure ſanat oculoꝝ vulnera ⁊ vlcera ī ſine iſto mō ordinatuꝫ. ℞. ſief de thure. ʒ. ſ. d̄ plūbo. ʒ. ſ. ß. mirab. citr. ʒ. ij. tucie antimonij an̄. ʒ. ſ. ß. aq̄ plātagi. aq̄ roſ. an̄. ℥. ſ. ⁊ ß. mirrhe. ℈. ß. ſarcoco. aloes epatici an̄. ʒ. ſ. triturāda triturent̄. deinde in vaſe vitreo elābicent̄ ⁊ vtere ſuper vlcere oculoꝝ: q̄ꝛ mirabilis eſt opatiōis: q̄ꝛ mūdificādo eoꝝ vlcera ad ſanationē ꝑducit. ⁋Et ſic deo dante ⁊c.

Ca. ij. ❡Capitulum ſecundū. de macula oculorum.

Macula oculoꝛuꝫ. Oculoꝝ macl̄a ſemper a materia catarrali ḡnatur vcꝫ calida aut frigida ꝓ̄ſertiꝫ ī obtalmia vt in antecedēti. c. dictum fuit. Et fit hec egritudo vt plurimū poſt curationē obtalmie a medico non bene curate: aut accidit ex inobediētia patiētis auxilia medicoꝝ repudiantis. ❡Et

Nota. nota q̄ ad maculā ſꝑ ſequit̄ vlceratio iuxta q̄ntitateꝫ macule. Nā ſi ꝑua macula: ꝑuā ꝓducit vlcerationē: ſi magna magnaꝫ
Macula ❡Macula em̄ (vt pleruq̄ꝫ vidimus) eſt q̄dā puſtula aliquātulū eleuata in quacūq̄ꝫ p̄te oculi ꝓ̄ſertim in cōiunctiua ⁊ cornea. Eſt inſup in p̄mis dieb⁹ ſubalbidi coloris maxi͂e maturatiōe ei⁹ nōdū facta. Et quātomagis maturatiōe appropinquat̄ ma ius albedinis incremētū ſibi ē. Cū ṽo crepuerit ⁊ q̄d int⁹ ꝯtinebat̄ exierit: ſolet celerit̄ mutatiōnē coloris facer̄: vcꝫ de albo in ſubrubeū. Et eo tūc nō macula ſed poti⁹ vlceratio ſeu excoriatio ſm̄ maiorē vel minorē ꝓfundationeꝫ poteſt nuncupari.
Curatio. ❡Curatio itaq̄ꝫ iſti⁹ macule canonib⁹ vl̄ib⁹ obſeruatis d̄ purgatiōe vl̄i: dieta ordiata ī añce dēti. c. d̄ſcripta cōplet̄ adminiſtratiōe diuerſoꝝ localiū. In p̄mis maturātiū ⁊ linietiū. Deide mūdificātiū maculā. Ultio loco ex
Linitiuum. iccātiū ⁊ cicatriʒātiū. ⁋Et p̄mo ad maculā maturādā ⁊ linien dā ꝓ̄ſertim q̄ euenit ī obtalmia r̄mediū peculiare tale ē. ℞. carnis pomoꝝ decoctoꝝ ſub prunis. ℥. iij. lactis mſ̄ierꝭ. ℥. ß. vitella duoꝝ ouoꝝ oia adiuicē piſtētur ⁊ bul. vnica ebul. ⁊ ſup ocl̄o more empl̄ri applicet̄: q̄ꝛ maturat maculā oculoꝝ cū ſedatiōe doloris. ⁋Int⁹ ṽo ad eandē intentionē valet iſta nobiliſſima
Aqua. aqua. ℞. or̄. mūdi. M. ß. ſeminis citoniorū. ʒ. ſ. fenugre. loti cū aqua ro. ℥. ß. paſſularū. ℥. ſ. ß. mellıloti. M. ß. bul. oia cuꝫ brodio parui pulli ſine ſale pingue die abiecta vſq̄ꝫ ad ꝯſum. tertie partis brodij: deinde colent̄ cū

canapacio ſpiſſo:⁊ q̄tidie ſeper ſepi⁹ tepida exn̄te par᷒ ꝺ ipa po naƚ in ocl'o:qꝛ vnāquāq; ocl'oꝝ̄ maculā lenit ⁊ maturat. ¶Cum ꝗ maturatio cōpleta fuerit qꝺ cognoſciƚ ꝑ ingētē albedinē ſu perueniētē in ſummitate ipſi⁹ macule ⁊ ſedationē doloꝛis ac inflāmatiōis loci declinationē: tūc macula mūdificeƚ mūdifica tiōe iſta. ℞.ſirup.ro.℥.ſ.aq̄ ro. ℥.iij.ſarcocol.ʒ.i.miſce ⁊ oīa ſꝫ artē ꝑ lābicū diſtillenƚ:q̄ facto capiaƚ dicta aq̄ ⁊adde zuccari cādi de ſirup.ro.ʒ.iij.⁊ vtere ſu ꝑ macula rupta: qꝛ ꝓcurat mi rabiliter eius mundificationē.

Mundificatiuum.

¶Loco mūdificato ꝑ ſufficiēti cicatrizatiōe ſic ꝓcedendū eſt. ℞.aq̄ antedicte.℥.iij.mirabola ni citrini.℈.j.fieƚ de plūbo.ʒ.ſ. tucie preparate.ʒ.ß.oib⁹ cum ꝑ dicta aq̄ trituratis fiat collirīū ſm artē ⁊ vtere eo more quo ſu pra dictū fuit intra oculū:qꝛ in iſto caſu eſt magne efficacie. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

Collirium.

Ca.iij. ¶Capitulum.iij.de pan no ⁊ oculoꝝ cicatrice.

Pān⁹ oculorum.

Viſa in.c.añcedēti curatōe de oculo rū macula: nūc de eoꝝ pānoꝛ⁊cicatri ce vidēdū ē. Pan nus vtiq;ꝛoculoꝝ cicatrix ſemꝑ concomitanƚ apā vlceratiōes ⁊ macl'as ⁊eoꝝ apa tōes cātas a materia corrodēti vlcerāti ⁊ apanti oculū. ¶Cura tio itaq; pāni oculoꝝ ⁊ cicatri cis vltra vl'em purgationē ⁊ vi te oꝛdinationē de q̄b⁹ plenarie locuti ſum⁹ i.c.de vlcere ocl'oꝝ cōpleƚ admīſtratiōe localiū. Et ꝑmo ad pānū⁊cicatricē oculoꝝ oculo nō exiſtēte inflāmato vꝫ

Curatio.

infraſcrīpta aq̄. ℞.aq̄ plātag.a= q̄ ro.añ.℥.iij.vini albi medioc ꝛ ſ vinoſitatꝫ odoꝛiſ.℥.i.⁊ bul.oia ſil'vnica ebullitiōe: deīn ſtatim q̄n auferƚ ab igne addanƚ floꝛꝫ eris optime trituratis.ʒ.ſ.tu cie.ʒ.i.ß.zuccari cād.ʒ.ſ.mirab. citri.℈.ſ.miſce interdū ꝑ duos dies agitādo ſil' oia ꝑmaneant donec clarificeƚ:⁊ itra oculū po naƚ guttavna aliq̄tulū tepida. Et no.ꝗ iſtꝺ remediū i ſubtiliā dovnūquēq; oculoꝝ pānū recē tē ⁊ maculā cicatricē ad bonita tē reducēdo ꝑncipatū obtinet. ¶Ad eādē intētionē. ℞.aq̄ i.c. añcedēti deſcripte.℥.iij.aq̄ añdi cte.ʒ.x.miſce qꝛ erit mioꝛ; moꝛ dicationis ⁊ opatiōis ſecurioꝛ ris. ¶Et ſic deo dāte ⁊c.

Aq̄ ad oculorum cicatricem.

Nota.

¶Ca.iiij.De pꝛuritu ſcabie ⁊ a ſꝑitate palpeb. ⁊ de cura coꝝ.

C.iiij.

Scabies palpebꝛa= rum ſunt macule aliquantulum ele uate ad modum variolaruꝫ. Sunt etiam cum aliqua li vlceratione interdum cum pꝛuritu et cum ardoꝛe totius oculi. ¶Cauſatur itaq; a mā catarrali cū aliq̄li aduſtione et bauracitate hūoꝝ. Et ꝑ maioꝛi pte ꝯcomitanƚ obtalmiā. Et qꝛ varie ſunt ſpēs:ıō varie intētio nes ꝑ caruꝫ curatiōe diuerſaq; auxilia admīſtrāda ſunt. Nam alia ē ſicca. Alia hūida. Alia vl ceroſa. Alia ſinevlcere imo cru ſtoſa. Que ꝟo ſicca exiſtit a ma teria calida aduſta eius aduen tū eſſe iudicaƚ. Similiter de cru ſtoſa eſt arbitrandū ꝗ a mafia calida eueniat cū aliq̄li bauraci tate materiei flātice. Humidaꝫ ꝟo a materia flegmatica groſſa

Scabies palpebrarū.

Cauſe.

Spēs.

Curatio.
Si fuerit humida.
Balneum utile.
Collirium.

ſa ⁊ falſa ortum hēre veriſiſe eſt. ¶Curatio itaqꝫ earū facta vli purgatiōe iuxta neceſſitatē humoris peccātis ꝑmiſſaqꝫ bōe vite ordinatiōe in ſuis comeſtiōe ⁊ potu. ¶Si ſcabies fuerit huiida cū pruritu vel ſine palpebra inuerſanda ē leniter tñ ⁊ abſqꝫ violētia deiñ locū fomētare debes et ꝑ hebdomadā balneare bis in die infraſcripta decoctione. ℞.radicū lapacij acuti fumiter.orð.mūdi añ.ʒ.ß.lētiū roſatū añ.ʒ.j.lupinoꝝ.℥.j.oīa ſil' bulliāt cū lixiuio barbitōſoris vſqꝫ ad ꝯſum.tertie ptis: deinde loc⁹ balneetꝛ ⁊ ſuffumigetꝛ ſup eo ꝑ octauā ptē hore. ¶Quo facto ſtatī colligitꝛ palpebra cū plumis collirio infraſcꝑto. ℞.ſief albi ſine opio.ʒ.j.aq̄ plāt.aq̄ roſa.℥.j.ß.tucie antiñ.añ.ʒ.j.plūbi vſti ceruſe litargir.aurei añ.ʒ.ij.calcis decies lote cū aq̄ plātag.ʒ.x.alumis roche.℈.ß.bul. aqua cū alumie ebullitiōe vnica.Deiñ oīa adiuicē miſceantꝛ. Et ſ3 artē fiat colliriū. Cū quo (vt ſupi⁹ dictū fuit) liniatꝛ palpebra poſt lotionē añdctē ðcoctionis ipa inuerſata exñte. Et remaneat hmōi colliriū ðſup tpe añdicto. Poſtmodū lauetꝛ loc⁹ cū aq̄ plātag.ro.⁊ ordeacea. Et vt ſuperi⁹ dictū fuit: bis in die iſta duo auxilia mō quo ſupra vnū poſt aliō applicentꝛ. ¶Trāſacta hebdomada ſi maior exiccatio i cura neceſſaria fuerit: fricetꝛ loc⁹ modico vnguenti egyptiaci ſup bōbice inoluti deſcriptiōe Me.in forma ſolida ꝯfecti: vel cū vnguēto egyptiaco Aui.ſi op⁹ fuerit qꝛ eſt maioris exiccatiōis. Aduertēdo qꝫ eorū opatio nō cadat ſup oculo imo ſup ſcabie tm̄ moretꝛ. Et mora applicatiōis ipi⁹ ſit ꝑ ſpatium vni⁹ pr nr:⁊ aliquātulū pl⁹. De ide loc⁹ integre ab ipo egyptiaco mundetꝛ aq̄ ordeacea tm̄mō. Lac poſtmodū mlieris aliquātulū tepidū ſup loco ipōnatꝛ ꝑ paululū tpis vt medicinarū incēdiū ⁊ acuitas ab eo auferantꝛ. Colliriū deiñ ſupi⁹ ordinatū ſuper loco applicetꝛ: totiēs iſtud medicatōis ingeniū reiterādo nec cognoueritꝛ ſcabiē penit⁹ eē remotā. ¶Unū tñ in hoc nō eſt obliuioni mādandum vc3 qꝫ ſi paſſio iſta cū aliq̄ accidēti ꝯplicata fuerit curatiōe3 ad ſe trahēti: velut ſunt dolor: mala cōplo cal'a ocli: obtalmia: ⁊ hmōi. Tūc i ꝑmis dolorē cura: obtalmiā q3 ⁊ malā cōplonē: ſi extiterint in loco remoue: deinde rede ad curationē paſſionis ante dicte. ¶Ueꝝ ſi ſcabies fuerit ſicca cura ē i ꝑmis locum aliquātulū hūectare ꝑ hebdomadā cū aliquali domeſtica reſolutiōe ⁊ abſterſiōe: cui⁹ remediū talis in iſto caſu ſemꝑ fuit ordinatio nr̄a. ℞. radicū altee radicū lapacij acuti folioꝝ maluaꝝ viol. folioꝝ plāta.añ.ʒ.j.pomoꝝ acetoſoꝝ nu.ij.lētiū ordei furfur.añ.ʒ.j.ß roſarū.ʒ.ß.bulliāt oīa ſil' cū ſufficiēti aq̄ plu.vſqꝫ ad conſum. duarū partiū ex trib⁹ deinde fomētetꝛ ⁊ lauetꝛ loc⁹ ſcabioſus eo mō q̄ ſuperi⁹ deñ fuit. Et hoc ꝑ hebdomadā bis in die faciēdū eſt: poſtmodū liniatꝛ loc⁹ collirio dito i cura ſcab. hūide. Trāſacto tpe ꝑdicto inuerſata palpebra idie ſepiſſime fricetꝛ loc⁹ aq̄ iſraſcripta. ℞.aq̄ plātag.aq̄ ro.añ.℥.ij. vini albi odorif.℥.j.⁊ ß.tucie antimonij

Lac mulieris.
Collirium.
Nota.
Si fuerit ſicca.

añ.ʒ.j.et ß.floris eris aluminis
roche añ.ʒ.ß.litargirij aurei li
cij añ.ʒ.iij.bul.aq̄ cũ alumẽ pa
rũ. Reliq̄ deiñ bñ triturent̃ ⁊ ce
Nota. lerit̃ int⁹ ponãt̃:qñ p̃dicta ebul
litio auferẽ ab igne. ¶ Et ſcias
ꝙ poſt lotionẽ hmõi aq̄ ſꝑ colli
riũ añdictũ ſuꝑ loco admiſtran
dũ ẽ(vt ſupra diximꝰ.) Et ſi ma
ior exiccatio neceſſaria fuerit:
ad primã curationẽ eſt recurrẽ
dũ. ¶ Et q꞉ i extremitate palpe
brarũ ſolet plerũqꝫ pruritꝰ ꝯtin
Aq̄ ad gere a mã flegmatica baurachi
uerſuꝫ na cauſatꝰ. Iõ ꝓ eiꝰ remotione
prurit⁹ fricatio loci tm̃ aqua viridi ſu-
palpe- periꝰ ordinata cũ vnctiõe lardi
brarũ cũ tucia ⁊ aq̄ roſata ꝯfecta pal-
ſingu- pebraꝝ pruritũ mirifice ſanat ⁊
laris. excoriatiões exñtes i radice pi-
lorum palpebraruꝫ tollit. ¶ Et
Cap̃. ſic deo dante ⁊c.
v. ¶ Cap̃.v. de oculoꝝ vngula.
Ungu la ocli. VNgula (vt et an
tiqui ⁊ moderni
doctores teſtan-
tur) eſt q̄dã pãni
culus cõiunctiue
aliquantuluꝫ ele
uatus. Cuiꝰ ortꝰ
in p̃ncipio manifeſtat̃ in pte la-
chrymali dextri vt plm̃. Aliqñ i
ſiniſtro lꝫ raro hoc ꝯtingat. De
inde ꝟſus corneã porrigit̃ ita ꝙ
aliqñ vſqꝫ ad cõmiſſurã cornee
attigere vr̃. Et q꞉ mã faciẽs hũc
pãniculũ interdũ orit̃ i pte ſuꝑ
ficiali ꝯiũctiue: aliqñ ꝟo in pte
magis ꝓfunda ipſiꝰ: nã qñ ẽ ſu
ꝑficialis: tũc rõne venarũ color
Cã. eiꝰ erit aliquãtuluꝫ rubei colo
ris. ¶ Cã aũt iſtiꝰ diſpoſitiõis
ſunt hũores flegmatici groſſi
a malo regimĩe cauſati et a ca-
pite ꝑ venas ad ꝯiũctiuã tranſ-
miſſi. Si ꝟo magis i ꝓfundo at

tigerit: tũc erit color ꝗ potiꝰ tẽ
dẽtis ad albedinẽ ꝙ̃ ad rubedi
nẽ. ¶ Curatio iſtiꝰ morbi p̃ce- Cura-
dẽti vlt purgatiõe ordinatoqꝫ tio.
bono vite regĩmĩe: ꝓut caplo d̾
obtalmia dictũ fuit: cõplet̃ ad-
miſtratiõe localiũ reſolutiũ ⁊
exiccãtiũ cũ aliq̄li mordacita-
te. ¶ Et ꝓpterea multa auxilia
ꝯmemorata fuerũt caplo d̾ cura
palpebraꝝ ſcabiei ⁊ de curatiõe
pãniculoꝝ: q̄ valentiſſime huic
curatiõi accommodari pñt. Im
mo oĩa p̃ter egyptiacũ vnguen
tũ huic egritudini ꝯuenientiſſi
me ꝯferũt. Quare ꝓ tua neceſſi
tate ibidẽ recurre. ¶ Ponaꝫ tñ
ad lẽtionẽ p̃dictã duo ſingula
riſſima remedia: q̄ꝝ p̃mũ ſic or
dinat̃. ℞.ſuc.praſſij ſucci ĝnato Colli-
rũ acetoſoꝝ ſucci liq̄ritie mira rium.
bolani citri. optie tritu. añ.ʒ.j.
licij.ʒ.ß.aloes epatici tucie pre
parate añ.℈.ij.aq̄ viridis i plu-
bus locis deſcripte: p̃ſertiꝫ ca-
pitulo d̾ cura ſcabiei palpebra
rũ.ʒ.vj.ſief de memite: ſief albi
ſine opio añ.ʒ.ß.vini albi odori
feri.ʒ.x.⁊ de oibꝰ fiat colliriũ ſꝫ
artẽ qd̾ ſumme vꝫ i oi ſpecie vn
gule ſebel ⁊ oculoꝝ pãni. ¶ Itẽ Aliud.
ad eãdẽ intẽtionẽ. ℞.ſucci celi
donie.ʒ.v.ſuc. granatoꝝ aceto
ſoꝝ cũ ſua cortice.ℨ.iij.ſucci liq̄
ricie: ſucci carui añ.ℨ.ß.cinimi.
ʒ.ß.ſirupi roſati mellis roſati
añ.ʒ.iij.aq̄ roſate.ℨ.ij.mirabo
lani ẽblici ⁊ citrini añ.℈.ij.anti
monij ceruſe añ.ʒ.v. aluminis
roche.ʒ.j.⁊ ß.fellis bouini ⁊ ca
ponũ ⁊ ꝑdicũ añ.ʒ.ij.gariofiloꝝ
nucis muſcate añ.ʒ.ß.tucie cal-
cis decies lote cuꝫ aq̄ plãtagis
ſarco.añ.ʒ.iij.triturãda triturẽ
tur ſubtiliſſime: deinde adinui
cem miſceant̃ ⁊ elã bicent̃ cũ va

ſe vitreo bene ilutato: ꝛ ſſerue
tur in vaſe vitreo bñ obturato
ꝛ vtere intra oculũ qꝛ eſt ſupre=
me opationis ad vngulã ꝛ cete
ras cõmemoꝛatas paſſiões. Eſt
eñ cõſumptiua ſupflui cũ deſic
catiõe nõ pua ꝛ aliquali dome=
ſtica reſolutiõe. ¶ Et ſi vis ꝙ di
cta aqua ſit magis carnis ſup=
flue cõſumptiua facias ſic. ℞.
aque pdicte. ℥. iij. vini albi odo
riferi. ℥. j. aque roſate. ʒ. x. tucie
antimonij añ. ʒ. ſ. ꝛ ß. floꝛis eris
optime triturati. ℈. ij. calefacte
aquis tñ ad ignẽ parũper: ad=
dant reliqua ſine bullitione et
vtet̃ itra oculũ: vt ſupꝛa ĩ aliijs
remedijs dictũ fuit. ¶ Si vo cu
ratiõe ãñdicta vngula euelli nõ
poſſit: tũc pultimo remedio ad
manualẽ opatiõez deſcẽdere lz
quis hmõi curatio nõ ſine ma=
xio ocloꝝ piculo eruptõis coꝛ
nec ꝛ pupille: vt nõnulli teſtant
auctoꝛes efficiatur: tñ ſi patiẽs
fuerit valde cupid⁹ hãc vltimã
curationẽ experiri cũ pteſtatio
ne aſtãtib⁹ ꝛ ꝯſanguineis patiẽ
tis facta dico qđ curatio iſta p
manualẽ opationẽ faciẽda pti
net ad virũ diuti⁹ in arte exer=
Nota. citatũ. ¶ Et iõ cõſiliũ meũ eſt et
crede mihi: vt dixim⁹. c. de cura
crepature p manualẽ opatiõez.
ꝙ bon⁹ chirurgus hãc curatio
nẽ ferro attẽtare oĩno nõ dꝫ: im
mo peregrinãtib⁹ hincinde cu
ratio iſta eſt reliquenda: tñ vt
videat me in hoc oĩa idagaſſe
curatione deſcribam. q̃ etiã nõ
multũ a curatiõe doctoꝝ videt
variari. ¶ Et eſt ꝙ ſubtili inge=
nio capiat vngula quaſi in ex=
tremitate cũ inſtrõ curuo argẽ
teo: nõ in radice: ſꝫ in ei⁹ termi
natiõe q̃ eſt in coꝛnea: deĩde in=
ſtrumẽto apto ꝛ icidẽti cũ pun=
cta aliquãtulũ curua a manu le
ui operãtis ꝛ firma ac docta: ꝛ i
hoc expta ꝑ poſſe ſine dilania=
tiõe coꝛnee ꝛ ꝯiũctiue gradatiꝫ
incidẽdo pdicto inſtrõ vt ad ra
dicẽ extirpet. Quo fctõ loc⁹ ali
quãtulũ digeratur int⁹ cũ lacte
mulieris ꝛ zuccaro cãdi. de ſiru
po violato: qꝛ hec digõ applica
tiõe iã dicte medelle efficit cuꝫ
ſedatiõe doloꝛis. Extra vo ap=
plicet emplꝫ de pomis habituꝫ
c. de cura obtalmie. Sedato do
loꝛe ſi remanſerit aliqđ ſupflui
ꝓcedat cũ aquis ꝛ collirijs car
nis ſupflue cõſumptiuis ſupi⁹
deſcriptis. ¶ Et ſic deo dãte ꝛc. Cap.
¶ Ca. vj. de ſebel ꝛ ei⁹ curatiõe. vj.

SEbel (ſm Ieſuhali ſẽ Sebel.
tẽtiã) ẽ venaꝝ ꝯiũctie
ocli repl'o ſatis ſupfi
cialis a mã groſſa ca
tarrali ad ocl'os a ca
pite fluẽti ibiqꝫ reũatizãti. Idẽ
aſſrit Aui. Dicit ei. Sebel ẽ pã= Auicẽ.
nicul⁹ eleuat⁹ ſup ꝯiũctiã ꝛ coꝛ
nea ex iflatiõe venaꝝ ꝯiũctiue a
mã groſſa flegmatica cauſat⁹.
Et iõ i ꝯiũctiua ꝛ coꝛnea iterdũ
cauſat nebulã fumoſam. (Inqt
pfat⁹ vir) Et ẽ cũ pꝛuritu lachꝛy
marũ ꝛ rubedine toti⁹ oculi tẽ
dente ad craſſuꝫ coloꝛẽ: ꝛ nõnũ
quã cũ ſcabie palpebraꝝ ꝛ aliqua
li vlceratiõe virtutez viſiuaz vt
plurimum offendente. ¶ Cura Cura.
iſtius paſſiõis duas hꝫ intẽtio=
nes. Una quarũ vergit in admi
niſtratiõe vniuerſaliuꝫ: alia oꝛ
dinatione particulariũ cõplet.
¶ Quãtuꝫ ad pꝛimã intẽtionez Pꝛia i=
dico ꝙ ea q̃ cõmemoꝛata ſunt ꝑ tẽtio.
hac pꝛima intentione capl'o de
cura obtalmie. huic moꝛbo vti
liter pñt accõmodari: quare vi=

gente neceſſitate illuc recurre.

Scda i tētio. ¶ Scda intētio q̄ in ordinatiōe particulariū ꝯſiſtit. Jōmō efficitur: in p̄mis fiat pnoſticatio aſtātib⁹ ꝙ iſta egritudo q̄n eſt antiquata ⁊ i tunicis oculorū i filtrata raro vł nūq̄ bn̄ficio medicinali ſanat̄. Silr̄ q̄ mō ſi fuerit recens cū difficultate remouet̄.

Aui. Aui. ponit hāc egritudinē iter paſſiōes hr̄ditarias: nā de vno oculo ad aliū ſuū ſolet hr̄e trāſitū.

Colliriū. ⁋ Colliriū itaq̄ nobiliſſime opatiōis deſcriptione nr̄a ordinatū ſic fit. ℞. ſucci foliorū fraſini ſucci celidonie an̄.ʒ.iij. corticū ouorū recētiū infuſoruz in aceto p hebdomadā numero.iiij. mirabolani citrini.ʒ.j. tucie p̄parate antimonij an̄.ʒ.j.ß. aque ro.ʒ.vj. ſarcocol.℈ ij. oia triturata adinuicē trituratiōe vltima bulliant in caciola enea ab ol oleaginitate ⁊ mordicatiōe mordicātiū mundata vſq̄ ad cōſummationē aque et medietatis ſuccorū: q̄ facto iterū bulliāt cū.℥.ij.aq̄ viridis deſcripte.c.de ſcabie palpebrarū. vſq̄ ad conſummationē p̄dicte aq̄: deinde addant̄ ſief de ſarcocolla ſief albi ſine opio an̄.℈.ij miſce ⁊ ſm̄ artē fiat alcolfol.i. puluis ſubtiliſſim⁹: de q̄ puluere ſpargit̄ aliq̄n ſup ſebel: q: locū exiccat cū mūdificatiōe ⁊ reſolutiōe domeſtica mordicatione.

Aliud ⁋ Itē ad eādē intentionem. ℞. aque viridis p̄dicte.℥.j.ß.ſirupi roſ.ʒ.ij.alcolfol ſupradicti.ʒ.iij.aloes epatici optie triturati.ʒ.j.miſce ⁊ fiāt due bugatine ad modū parui marſupij q̄ filo ligate ponant̄ in aqua predicta de q̄ q̄tidie tepida exiſtēte cū digito cōprimēdo bugatinā intra oculū due vel tres gutte imponat̄. Nā iſtud ingeniuz medicatiōis in iſto caſu vltimū remediū eſt. Ualet iſup ſcabiei vngule: macule: palpebrarū pruritui: pānis ⁊ oculorū antiquis vlceribus.

Nota. ¶ Et nota ꝙ localia cōmemorata in curatiōe vngule ad hāc curatiōez pn̄t reduci: q̄re pro tua neceſſitate illuc recurre. ⁋ Et ſic deo dante ⁊c.

C.vij. ¶ Capł.vij. De catarata et imaginationibus q̄ minātur cataratam futuram.

Catarata. Q Uerſīq̄ a maſſa groſſa flegmatica exiſtente in capite ad oculū deſcendunt humiditates iuxta pupillaz que diutius ibi moram facientes igroſſant ⁊ condēſant quaſi ad inſtar pāni qui a doctoribus catarata dicit̄.

Cauſe. ¶ Solet nā ꝙ iſta egritudo ſeu diſpoſitio i oculo cauſari p cōitatē a ſtomacho: iterdū p eſſentiā. Per cōitatē eni: q: aliq̄n ſtomachus replet⁹ eſt malis humorib⁹ groſſis ⁊ viſcoſis: q̄ viſcoſitate ſua euaporant materiā ad caput: cuius fumoſitates plerūq̄ cum aliquali humiditate ad oculuz trāſitū faciunt elambicādo ibi ꝙ manentes indies magis ingroſſant̄: donec ad ſpiſſitudinē ſolidam pueniunt. Interdū inſup accidit catarata p eſſentiā: q: aliq̄n oculi ſunt valde humidi ſanguine repleti et humore albugineo.

Accidētia. ¶ Iſta etenim egritudo quo ad ſui p̄ncipia p maiori parte eſt cū imaginationibus in aere hinc ⁊ inde an̄ oculos aialiū paruorū volātiū ac ſi adinuicē luderēt: ſicut ſūt pue muſce ⁊ hmōi: lumē q̄z ſibi dif=

furcatū vr̄: ⁊ vt plm̄ magnū lu=
mē minus ſibi vr̄: q̄ꝛ quāto ſibi
magis miorat̄ v̄t⁹ viſiua tanto
res patienti oſtēſa minoꝛ vr̄: iō
dꝛ catarata ꝓhibēs v̄tutē viſi=
uā exire ex̄ pupillā quēadmo=
dū nubes ꝓhibēt ſolē appare=
re ſup terrā ⁊ lunā terrā illumi
Signa ꝯplete nare. ¶ Signa itaq̄ꝫ ꝯfirmatio
nis catarate et ꝑfecte matura=
tiōis ei⁹ (vcꝫ ꝙ ſinat ſe deponi
ſiue remoueri manuali opatio
ne cognoſcunt̄ ꝑ totalē ꝑuatio
nē v̄tutis viſiue: ⁊ ꝑ dilationeꝫ
pupille ⁊ redditū ipſi⁹ ſil'r ⁊ ſemꝫ
ſtatim qn̄ digito pollice palpe=
bꝛa fricat̄. Cognoſcunt̄ ēt ꝑ co=
loꝛē albū ⁊ argēteū. Nigra v̄o
catarata ⁊ ſubnigra: ⁊ q̄ ē fuſci
viridis ſubꝛubeiq̄ꝫ coloꝛis: ⁊ ſi
ne eius dilatiōe qn̄ fricat̄ moꝛe
iaꝫ dicto ei⁹ curatio ĩpoſſibilis
indicat̄. Que v̄o nōdū ē ꝯfirma
ta ꝑ manualē opationē curatio
nē nō recipit. Igit̄ eius ꝯfirma
tio ꝓcurāda ē: exhibēdo egro=
tāti cibaria ſanguinē groſſum
hūoꝛoſuꝫ ⁊ viſcoſuꝫ gn̄antia: ſi
cut ſunt lagane carnes groſſe
caſtanee ⁊ hmōi. Hoc totū dico
ſi h̄ diſpoſitio fuerit ĩ vno ocu=
lo: ⁊ de altero ſano nō timeat̄.
Curō. ¶ Curatio itaq̄ꝫ catarate nō cō
firmate q̄tuoꝛ ꝯplet̄ ītētionib⁹.
Prima eſt vitā oꝛdinare. Scđa
mām āñcedētē partĩ diuertere
⁊ partim euāre. Tertia mēbꝛū
mādās ꝯfoꝛtare. Quarta ⁊ vlti
ma māꝫ q̄ eſt ſub foꝛma ꝯiūcta ĩ
oculoꝝ meatib⁹ dōeſtica reſo=
lutiōe euapoꝛare cū aliq̄li ꝯfoꝛ
Prima ītētio. tatiōe v̄tutis viſiue. ¶ Pꝛia, q̄=
dē ītētio q̄ ĩ regimīe vite ꝯſiſtit
ſic ꝯplet̄. ¶ Oĩa fercula ſāguinē
clarū ⁊ benignū gn̄antia velut
carnea facillime digōnis ⁊ boni
nutrimenti: vcꝫ carnes caſtrati
vituli hedi agni anniculi ⁊ auiū
in arboꝛib⁹ ⁊ liberis pꝛatis ne=
moꝛibuſq̄ꝫ degētiū. Carnes q̄ꝫ
gallinaꝝ caponū pulloꝝ ꝑdicū
⁊ faſianoꝝ vtil'r ꝯcedūt: vinū q̄ꝫ
odoꝛiferū vinoſitatis medio=
cris ⁊ ceraſolū ĩ iſto caſu ad ꝓ=
poſitū facit. De olerib⁹ ſil'r ⁊ ra
dicib⁹ maioꝛana mēta calamē.
ſerpillū pulegiū petroſiliū bo=
rago bleta alba feniculū melli
ſa. Iſta oĩa ĩ ferculis vtil'r cōce=
dunt̄. Rapa q̄ꝫ napones ⁊ radix
petroſilij cū bꝛodio carniū ꝑdi
ctarū ſumme ꝯueniūt. In ꝯtrāꝫ
v̄o oĩa olera ⁊ radices ſangui=
nē groſſuꝫ turbidū acutū ⁊ va=
poꝛoſuꝫ gn̄antia ĩ iſto caſu val=
de nociua et deteſtabilia ſunt:
velut ſūt rafani: allia: cepe: eru
ca: ſinapis: caules: lactuca: et
currētes earū curſu. Legumina
ēt oĩa p̄ter cicera rubea ſunt di
mittēda: ſalſumīa ⁊ nimis acria
atq̄ꝫ pipata ēt euitāda ſunt: pa
nis aūt ꝯfectus ex optio tritico
abiectis ceteris ſeminib⁹ velut
ſunt loliū nigella oꝛdeū ⁊ hmōi
bn̄ fermētat⁹ ⁊ decoct⁹. Et ſi fa
bꝛicet̄ panis cū modica quanti
tate feniculi nil. ꝫ. crede mihi:
q̄ꝛ feniculū ſꝫ oēm modū admi
Democritus. niſtrationis ei⁹ teſtāte Demo=
crito oculoꝝ moꝛbis opitulat̄.
(Inq̄t ꝑfat⁹ vir.) Alalia ſiq̄deꝫ
reptilia cecata ĩ cauernis terre
tꝑe hiemali: tꝑe q̄ dēverſ ex eo=
rū cauernas exeūt ābulādo ſeu
reptādo donec ĩuenerit mara=
trū ſiue feniculū q̄ repto ipꝫ mā
ducāt fricātq̄ꝫ cū eo ocl'os q̄ fa=
cto viſū ſtati r̄cuperāt. ¶ Scđa
Scđa ītētio. p̄terea ītētio q̄ ē ꝑtini māꝫ āñce
dētē euāre ⁊ ꝑtĩ diuertere ſic cō
plet̄. In ꝑimis digerat̄ mā cuꝫ ſi

Dige- ru. de duabus radicib⁹ ſine ace-
ſtiuū. to. ⁊ ſiru. de ſtichados et melle
ro. collato cū aq̄s bugloſſe ca-
pil. veneris ⁊ de fumoterre. vel
facias ſic. ℞. oximellis ſq̄lirtici
ſirupi de ſucco endiuie mellis
ro. añ. ℥. ß. aq̄rū feniculi betoni
ce fumiterre añ. ℥. j. ⁊ ſumat hūc
Pur- ſirupū p̱ hebdomadā. ¶ Poſtea
gatio. ꝓo hāc purgationē p̱ duas ho-
ras añ diē ⁊ i illamet die regi-
mē medicinaꝝ ſolutiuaꝝ obſer
uet. ℞. pillaꝝ cochiaꝝ. ʒ. ß. pil-
lulaꝝ aggregatiuaꝝ ⁊ idaꝝ añ.
℈. ß. miſce cū aq̄ feniculi formēt
pille q̄nq̄. Et iſta purgatio vʒ i
tp̱e autūni ⁊ hiemali. In ꝟe aūt
facias ſic. ¶ In primis digerat
Siru- mā cū iſto ſirupo. ℞. ſirupi de
pus. duab⁹ radicib⁹ mellis roſati: ſi
rupi de endiuia añ. ℥. ß. ſumpto
iſto ſirupo p̱ aliq̄t dies purget
patiēs ſic. ℞. pillarū ſine q̄bus
eē nolo nicolai pillarū aſſage-
reth cū agarico añ. ʒ. ß. cū aque
endiuie formēt pille q̄nq̄. Uel
facias ſic. ℞. pillarū de iera cū
agarico pillarū de maſtice ⁊ ſi-
ne q̄b⁹ eē nolo añ. ℈. j. Et ſumā
tur poſt cenaʒ p̱ duas horas q̄
ſumme valēt in iſto tp̱e. Et iſta
vltia purgatio ſolūmō p̄cedēti
digōne cū melle roſ. ſimplr̄ vti-
liter ꝯcedit ter i mēſe. Nā (vt i-
Meſ. q̄t. M. cap. de egritudinib⁹ ocu
lorū) medic⁹ nō dʒ ꝯtētari vni-
ca purgatiōe ſʒ plib⁹. Tyriacā
ēt optimā tp̱e hiemali i parua
quātitate ſumptā vcʒ. ʒ. j. ⁊ tn̄-
dē mell' roſ. cū. ℥. ij. aq̄ mellis in
iſto caſu plr̄m iuuaſſe p̱cepim⁹.
⁊ iſta purgatio dʒ ſumi ſtoma-
cho ieiuno p̱ ſeptē horas. Bu-
cella iſup̱ optie codognate et
coriādroꝝ poſt cibū ne fumi ci
bi ad caput aſcēdere valeāt vti
liter dat. Diuertit iſup̱ materia
aūcedēs admiſtratiōe vētoſaꝝ
fricationū ⁊ extremitatū liga-
tionū. Lotio q̄ʒ ⁊ ſubmerſio ti- Lotio.
biarū in decoctiōe rerū calida-
rū (ꝓut i obthalmia dictū fuit)
cū vtilitate efficit. Laqueū etiā
iuxta terminationē capilloꝝ ſu
p̱ collo factū māām potenter ab
oculis ad eūdē locū ꝓuocādo
attrahit ⁊ purgat cū notabili di
uerſiōe. Silr̄ ēt pectiatio capil
loꝝ retro caput ſūme i diuertē
do a doctorib⁹ laudat. Silr̄ q̄
nō ēt fōtanella p̄ceō. ſp̱ vli pur
gatōe ſup̱ coronali ꝯmiſſura a-
ctuali vl' potētiali cauterio fa-
cta vſq̄ ad terminū arnochati
⁊ parū plus aliq̄lr̄ diuertendo
purgat māni cataratā futuraʒ
faciētē. ¶ Tertia p̄terea itētio Ter-
q̄ ē mēbꝝ mādās ꝯfortare ſic cō tia in-
plet. ¶ In p̄mis ſʒ ſaccul⁹ i ſūmi tētio.
tate capitis ad modū p̱ui birre Sacce
ti reꝝ ꝯfortātiū cerebꝛū reuma lus.
itercipiētiū: cui⁹ talis ſp̱ fuit or
diatio nr̄a. ℞. nulij torrefacti
furfuris exiccati ⁊ triturati añ.
M. j. maiorane roſaꝝ abſinthij
betonice añ. M. ß. ſtichad. ſqui
nāti ana paꝝ. feniculi dulcis ca
lami aromatici thuris maſtic
añ. ℥. ß. miſce et oīa ſubtiliſſi
me triturent. ¶ Uel facias ſic.
℞. pulueris ſupraſcripti. ℥. ij. Cero-
terebentine clariſſime. ℥. j. et ß. tum.
maſticis. ʒ. x. olei maſticini olei
roſati completi odoriferi ana.
℥. ij. miſce cum cera noua ſuffi-
cienti ad ignem ſcđm artem de
oībus fiat cerotū ſatis ſoliduʒ
addēdo in fine croci. ℈. j. ¶ Ad
eandē intentionem lotionē ca-
pitis ſemel in hebdomada īfra
ſcripto lixiuio i hac diſpoſitio
ne multū iuuaſſe percepimus:

cui⁹ talis eſt ordinatio nr̃a. ℞. roſaꝝ abſinthij roriſmarini ſal uie añ.ꝫ.j.ſtichados ſquinãti aſſari bacchari añ.ꝫ.ß.cũ lixi- uio ex cinere ramorꝫ vitꝭ confecto.

Quarta intẽtio. ¶Quarta deniq₃ ⁊ vltima intẽ tio q̃ eſt euaporare mãm: q̃ ſub forma ꝯiunctã in oculorꝫ mea- tib⁹ exiſtit:ꝯplet domeſtica re- ſolõne ⁊ euaporatiõe hmõi ma teriei cũ aliq̃li ꝯfortatiõe vtutꝭ viſiue.Et grã exẽpli talis pt eẽ ordinatio.℞.aq̃ celidonie aq̃ fem.aq̃ ro.añ.li.ß.vini al.odo. ℥.ij.mellilo.camo.ãtos añ.ꝫ. ß.zuc.al.℥.j.ß.fellis galloꝝ nu. iiij.feniculi recẽtis eufragie ſi inueniri pt añ.ꝫ.ß.bul. oĩa ſil' cũ tñdẽ aq̃ plu. vſq₃ ad cõſum. tertie ptis:deide colent̃ adden do croci.ℨ.ß.⁊ iterũ bul.parũ: ⁊ iterũ colent̃:ſuper q̃ colatura ſubmergant̃ ⁊ ſuffumigent̃ ocu li añ prãdiũ p tres vel q̃tuor ho ras.¶Et ſi añ applicatiõnẽ ſuf- fumigij patiẽs ſumeret.ʒ.j.p⁹ cenã p tres horas ex pillis ſu- pi⁹ ordinatis vtiliſſimũ erit. Et iſte mod⁹ ſuffumigationis p̃di ctaꝝ rerũ i iſto caſu multũ pla-

balneũ cuit Thadeo ⁊ Auenzoar. Bal neũ etẽm ⁊ ſuffumigiũ p̃dictuꝫ (vt pꝫ ꝯſiderãti igrediẽtia) vtu tẽ hꝫ reſoluẽdi mãm i vijs ocu- loꝝ exñtem cũ notabili ꝯforta- tiõe vtutis viſiue.¶Ad eandeꝫ intẽtionẽ vꝫ iſraſcripta diſtilla

Aq̃ nobiliſſimeoperatiõis tio deſcriptõe nr̃a ordiata.℞. epatis hircini ſani ⁊ recẽtis li. ij.calami aroma. mel. ana.℥.ß. ſucci rute.ʒ.iij.aq̃ celid.vncias ſex.aq̃ feni.aq̃ berbene ⁊ eufra. añ.℥.iij.piperis lõgi nucis mu ſcate gariofi.añ.ʒ.ij.croci.ℨ.j. floris roriſmarini aliquantulũ ꝯtriti:ſchiate ſiue borozomi ana.

ꝫ.ß.ſarco.aloes epatici ana ʒ.iij.fellis auiũ de rapina viuẽ- tiũ ſi inueniri poſſit.ʒ.j.vel lo- co eorũ capiat̃ de gall' gallinis caponib⁹ ⁊ pdicib⁹ i triplũ: vel de felle gallinarũ ⁊c. oĩb⁹ pus tritu.⁊ inciſis.deide trituratiõi addant̃ zuc.al.℥.iij. mell' roſ.ʒ. vj. miſceant̃ oĩa ⁊ cũ lãbico vi- treo ſm artẽ diſtillent̃ ⁊ vſui re ſeruẽt̃ vẽ obturata: q2 vnãquã q₃ debilitatẽ viſus ꝯfortat ⁊ ocu loꝝ caligiñẽ mũdat cataratãq₃ futurã phibet. ¶Uerũ ſi cura- tiõe añdicta imaginatiões p̃di cte remoueri nõ poſſint q̃n ad cataratã ꝑueniãt tũc catarata ꝯfirmata exñte nl'a melior opa tio eſt i eius cura q̃ ad manua lẽ opatiõnẽ trãſire. nã tũc tpis curatio reſoluẽtiũ nullũ hꝫ lo- cũ.Et rõ q2 materia catarate ſi ue pãnus eſt i pte intriſeca ocu li in oppoſito pupille. Adeo qꝺ medicina extra applicata pp dẽ ſitatem pupille mã ex̃ pupillaꝫ exhalari nõ pt.iõ medicamẽ ap plicatũ i exteriori pte q̃ñ egritu do ẽ i interiori paꝝ aut nullum egrotãti p̃ſtat iuuamẽtũ. Jccir co cura localiũ i iſto caſu caſſa remanet.prudentis igitur chi- rurgici eſt(vt diximus al's) duo bus i locis dimittere hãc cura tiõnẽ hicidevagãtib⁹ ⁊ hãc artẽ exercentib⁹. ¶Jſta el egritudo Cura. indiget viro diuti⁹ i ea exercita to:tñ breuit̃ diſcribam curatio nem:quã ſepenũero vidim⁹ ex- ptis exerceri.¶Jn primis itaq₃ añ manualẽ opatiõnẽ p tres vl' q̃tuor dies expedientiſſimũ eſt patiẽtẽ linire cũ caſia mãna vel diacaptolicõe.deiñ trãſactꝭ duo bus dieb⁹ vtiliſſimũ ẽ purgare caput ne p opatiõnẽ manualeꝫ

humores

humores ad oculū fluere valeāt ſumendo poſt cenā p duas horas purgationē infraſcriptā. R. pillularū aſſagereth ⁊ ſine qb⁹ eſſe nolo ana.ʒ.ß.⁊ cū aqua feniculi formenꝫ pillule tres aut qnq3.Die ꝟo operatiōis in ortu ſolis vēter patiētꝭ enemate euacuetꝫ. Deinde lauenꝫ crura ⁊ tibie cū aqua decoctiōis rerū calidarū p paululū tpis ſpatiū vt humores a ſuperiorib⁹ ad inferiora trahanꝫ.Dein ſup frōte ⁊ tēporib⁹ infraſcriptū ꝯfortatiuū applicetꝫ: vt materia q̄ eſt apta nata ad locū fluere aliquo modo repellat ⁊ ꝓhibeat.Cui⁹ talis ē forma.R.olei roſati onfancini maſticis ana.ʒ.ij.cū cera alba ſufficiēti fiat cerotū molle:addendo farine fab.ʒ.iij.thuris aloes epatici boliarmeni ſandali albi ana.ʒ.j.miſce ⁊ vtere mō q̄ ſupra dictū fuit.qb⁹ olb⁹ completis vltio loco mētē prius patiētis cōfortādo de bona ſue egritudinis ſalute ꝟbis ⁊ argumētis ſibi platis:omiſſiſq3 olbus priuatis paſſiōib⁹ die clara vētis priuata tpeq3 veris vel autūni.In nole dei olpotētis a q̄ oē datū optimū pcedit ⁊ oē donū pfectū euenit curatio predicta incipiatꝫ. ¶ Collocato igiꝫ patiēte ſup ſcāno ſatis anguſto mediocris altitudīs:faſciato ſeu ligato oculo ſano:man⁹ eius ſub genua tenēdo ne opatiōez mgri turbarꝫ valeāt.Opator deīn ſedeat ſup eodē ſcāno corā infirmo aliquātulū alti⁹ ipo infirmo et ſtet iuxta validā lucē:deinde opator apiat oculū egrū manu ſiniſtra:⁊ cū dextera ponat acū optie fabricatā i medio ꝯiūctiue lr̄ mittēdo do

Purgatio.

Depoſitio catarate

nec ſenſerit actū i ꝯcauo cū penetraſſe.Poſtmodū acū ducendo ⁊ aliqlr torculādo ꝟſ⁹ corneā donec attigerit ad medietatē pupille ⁊ par pl⁹. Quo fcō ſubtili igenio ⁊ magna cū dexteritate opator capiat pdictū pānū cū ſūmitate ac⁹ ipz iferi⁹ ducēdo ſeu trāſmittēdo ipz q aliqlr ꝯpiguēdo reponat:ubiq3 catarata teneat p paululū ſpatij.¶Et qꝫ ſolet catarata imediate ad ſuū locū redire.¶Jō ē neceſſe eā toties deponere ⁊ in pdicto loco collocare talr q firma iferi⁹ pmaneat.¶Unū tn̄ i ꝟ notādū ē q opator dꝫ cauere de dilatiōe vuee ⁊ tactu criſtallini humoꝛ:poſtq3 aūt catarata collocata ⁊ repoſita fuerit:extrahatꝫ ac⁹ idoloroſe reuoluēdo:⁊ tūc cū ſceleritate oſtēde patiēti aliqđ ſignū corā oclo ei⁹ ſemel tm̄ capite obūbrato pāno viridi:dicēdo ei q̄d ē ꝟ.Et iſtō fiat vt exin bōa oriatꝫ ſalaria ⁊ vt itelligat te minime fruſtra laboraſſe.Dein it⁹ ſtati ponatꝫ albumē oui ꝯquaſſatū cū aq̄ ro.⁊ aq̄ mirtil.aliqītulū tepida:ne a frigiditate actuali vuln⁹ fcm̄ ab acu ledatꝫ ex ponendo albumē oui coq̄ſſatū cū eiſdē aq̄s et par vini grana.qꝫ ꝓhibet calidū apa hui⁹ loci cū ꝯfortatiōe. ¶Ligādo deſup pdictū medellā cū faſcijs ſeu petijs triplicatis.Ligādo et oculū ſanū.quo fcō patiēs repōatꝫ in lecto cum dexteritate caput firmiꝫ tenendo aliqītulū eleuatū.Et cū iſta medella moretꝫ p tres dies tenuē dietā faciendo.Jta q prla die opatōis par aut nihil cōedat hiſdieb⁹ trāſact' fmoneatꝫ medella:et iter bis aut ter in

Nota.

die cũ dicta medela pcedat ſi
ne aptiõe ocli. Sȝ ſolũ ponēdo
i lachrymalib⁹ guttatiȝ ⁊ cũ pe
tijs balneatꝭ pdictũ medicamē
viq ad dcimũ diē vl̃ dõec ad ſa
nitatē reducat. Et qꝛ i hac opa
tõe pp pũcturã piũctle ſolet ac
cidere turbatio ſiue obtalmia
i oclo: q ſi h̃ euenerit: ad cura-
Nota. tiõeȝ obtal. trãſire opȝ. ¶ No-
tãdũ ē ēt q ſicut i oculo dextro
patiētis debeat opatoꝛ opatio
nē facere manu ſiniſtra: ⁊ econ
tra ſi fuerit catarata i oclo ſini
ſtro dȝ opatoꝛ manu dextra ca
ta. dpõere. ¶ Et ſic deo dãte ⁊c.
C. viij. ¶ Ca. viij. d dilatione pupille.
Dilatio pupille. Dilatio pupille du-
plex eſt. Una nãlis: ⁊
alia accñtalis. ¶ Na-
turalis: qꝛ a natiui-
tate pcedit: ⁊ iſta ſp
de ſui nã eſt mala ⁊ malã pdu
cit viſionē: cui⁹ curatio ipoſſi-
bilis ē. Colliria tñ viſum acuē-
tia ⁊ confoꝛtãtia cõferũt in iſto
caſu. de qb⁹ in anſcedēti ca. ſa-
tis dcm̃ fuit. ¶ Accñtalis vo di
latio pupille iterũ eſt duplex.
Una vcȝ que a cã añti pcedit.
Altera vo a cã pmitiua. Jlla
vo q eſt a cã añti ſp a mã cata-
rali a capite ad oculoꝝ tuni-
cas deſcēdēdo pcedit. Pro cui⁹
curatione ea q in añti ca. dicta
ſunt de cura imaginationũ mi
nãtiũ cataratã futurã vtiliter
pñt adminiſtrari: qre p tua ne
ceſſitate illuc recurr. Hic ſermo
nē tñ faciem⁹ d illa q a cã pmi
Cura. tiua venire dr. ¶ Cura g dila-
tiõis pup. a cã pmitiua euenie
ti vñ purgatõe pmiſſa. ſ. p vētrꝭ
ſolutionē: p flo mñã ⁊ ſcarifica-
tiõ ꝛ ſpatulaꝝ ſi fuerit neceſſa
rie. Jn pmis dieb⁹ intra oculũ
ponat aq ro. cũ albumie oui ⁊
paꝝ aq mirtilloꝝ ola adinuicē
cõqſſent int⁹ ⁊ ex ſup oclo ipo
nat iſta medela: vcȝ viq ad qr
tã diē a die pcuſſiõis: qꝛ talꝭ di-
latio pupille euenit a pcuſſiõe
cãta ſup oculo ſeu i ptib⁹ circũ
iacētib⁹. iõ i pmis dieb⁹ it⁹ ⁊ ex
medicamib⁹ refrigerãtib⁹ cuȝ
ꝯfoꝛtatiõe loci pcedēdũ ē. ¶ Et
qꝛ ad iſtã dilationē pupille cõ-
tingit ſepenũero ſanguinē per
totũ oculũ diffundi. Jcirco in
tali caſu ſp neceſſariuȝ fuit ad
pupillã reducēdo ſãguinē ali-
quãtulũ carmlare. ¶ Trãſactis emplm ſingulare.
igit qtuoꝛ dieb⁹ iſraſcripta me
dela ſup oclo applicãda ē. ℞.
farine fab. farie oꝛdei añ. ℥. iij.
aq ro. aq mirtil. añ. ℥. i. cũ ſapa
ſufficiēti ad ignē fiat ēplm ſo-
lidũ ⁊ de ſup moꝛe ēpli applicet
qꝛ ē mirabil opatiõis ſanguinē
reſoluēdo pupil. dilatã i ſuo p
pꝛio eē pducit. ¶ Jtē ad eãdē i Aqua nobiliſſime opationis.
tentionē. ℞. feniculi dulcis. ʒ. j.
ſãguinis colũbi. ℥. j. tucie anti
mo. añ. ʒ. ij. aq ro. aq mirtil. añ.
℥. j. ß. mirabo. citrini. ʒ. ß. miſce
⁊ cũ vaſe vitreo ƀȝ artē elãbicē
tur: qꝛ talis a q itra oculũ poſi-
ta dilationē pup. reſtaurat cuȝ
aliqli vtutis viſiue ꝯfoꝛtatiõe.
¶ Sitr p ſanatiõe itegra vȝ in Decoctio.
fraſcpta decoctio applicata cũ
ſpõgia tenui ſupra oculũ ⁊ mi-
rã hȝ vtutē: cui⁹ talis ē nr̃a oꝛ-
dinatio. ℞. ro. mirtil. añ. M. j.
mellil. antos añ. M. ß. nucũ ciprꝭ
ſi pũero. ij. vini nigri ſpiſſi li. j.
⁊ ß. a q ro. aq mirtil. añ. ℥. iij. tri
turatis triturãdis bulliãt ola
viq ad cõſum. medietatis vini
et aq. deinde colent ⁊ vtere cũ
ſpõgia moꝛe ſupradicto: qꝛ in
iſto caſu crede mihi pſentaneũ.

remediū ē. Et hec fuit p nr̄a curatiōe ex q̄ ⁊ mihi ⁊ egrotanti bn̄ ſucceſſū ē. Et ſic deo dāte.

Ca.ix. ¶ Cap.ix. de debilitate viſus et eius curatione.

Debilitas viſus. Ebilitas a varijs et diuerſis cāis cauſatur: aliqñ a re in exteriori pte ocl'i: ſicut ſcabie cornee ⁊ coniunctiue ſebel vngula pāno cicatrice ⁊ ſimi. Aliqñ euenit a re intrinſeca: velut humorib⁹ vaporoſis groſſis ⁊ viſcoſis a ſtomacho eleuatis ⁊ ad caput aſcēdētib⁹ aut ab hūore cholerico fumoſo eleuato a ſtō ad caput ēt aſcēdēte poſtmodū vapores pdci elābicādo vl'⁹ corpor: meatus: vcʒ ad neruos opticos ipſos diſcraſiātes a ſua ppria nā ⁊ opilātes turbidū viſum ⁊ nebuloſuʒ pducūt. Iſta nāq; viſio turbida et caligmoſa aliqñ ptigit pp paucitatē ⁊ raritatē ſpūuʒ. Et inſdū pp m'titudinē ⁊ groſſitiem ſpūum. Aliqñ nō accidit ex dilatiōe pupille ac ēt ex hūore albugineo: q: aut nimis groſſ⁹: aut nimis ſubtil' in ſuba exiſtit: aut q: ē i colore alterat⁹. Et ad hāc cām ſequunt ſepenūero imaginatiōes q̄ minant catarātā futurā. Pōt ēt pdcā d'bilitatio euenire ab hūore criſtallino: q: aut nimis groſſus: aut nimis ſbtilis efficit i ſuba alterat⁹: aut pp ei⁹ trāſpoſitionē. ſilr' q̄ʒ h' ptigit aliqñ ab hūore vitreo pp eaſdē malas diſpoſitiōes. Quāobrē (vt hr̄ quarto d' accidēti morbo) q: ſi ſpiritus fuerit m'ti ⁊ ſubtiles a lōge vidēt ſubtilia decernendo: ſi vo pauci ⁊ ſubtiles vidēt a lōge ⁊ ppe diſcernūt ⁊ nō a lōge. Et ppterea tales ſpūs ſi gaudēt m'ta claritate: nec multa ſubtiliatiōe medicinaꝝ: nec forti agitatiōe ſui corpis. Spūs aūt q̄ ſūt pauci i quātitate ⁊ rari cauſant viſionē malā. Male eīm a lōge ⁊ male prope vident. Et ppterea iſti tales triſtant lumie ⁊ male pñt videre ipʒ lumē ⁊ claritate ⁊ ſole etiā turbari ſolēt: vñ aere tēperato ⁊ ſerotino letātur. Et in hac vltia diſpōne ſp mala ſequit viſio. Alteri⁹ qñ ſpūs ſūt i quātitate multi ⁊ groſſi: tunc magis vidēt a remotis q̄ ppe: ⁊ iſti gaudēt lucido aere: q: fat ad ſubtiliatiōnē ipſūum pp exercitiū ⁊ motū i aſpiciēdo res lōgiquas. Quapropt cōcludit q bōa viſio ē illa q̄ ſeqtur ex q̄titate ⁊ debita q̄litate ⁊ claritate ſpūuʒ. Jō qñ tales ſpūs eēnt multū clari eo tūc viderent noctis tpe: put vidēt bubōes ⁊ catte ⁊ hmōi. lʒ de die nō ita bn̄ videāt ſicut de nocte. Sic ⁊ oppoſito ſi ſpūs eēnt multū groſſi ñ viderēt de nocte: ſʒ d' die. Et rō: q: i nocte ſpūs igroſſant ⁊ i die rarificant. ¶ Curatio itaq; cāꝝ in exteriori pte oculi venientiū ⁊ debilitatē viſus facientiū efficit ſuo pprio ca. de oib⁹ plenarie locuti ſum⁹. Vcʒ ſi cāde bilitatis viſus fuerit vngula curat curatiōe vngule ⁊ ſic de ſingl'is: q: remota cā remouet effect⁹. Si vo ptigit viſus debilitatē euenire pp cās itrinſecas: tūc ei⁹ curatio trib⁹ intētionib⁹ pplet. Pria i regimine vite cōſiſtit. Scda i purgatiōe materiei ſdicte. Tertia materiā cōnſiſtē medicamīnib⁹ localibus remouet cū pfortatiōe mēbri mādātis: put dictū fuit in antece- Cura.

Prima et ſcda intẽtio. dentl ca. Quãtũ ꝙ ad pmã et ſcdam intẽtionẽ dico ꝙ ea q̃ dicta ſunt in.c.de imaginatioib⁹ q̃ minanẽ cataratã futuraꝫ ad viſuꝫ pñtis cap̃.adminiſtrari pñt. Siliꝗ mõ collíria ad clarificationẽ viſus ꝛ ꝯfortatõeꝫ ipſi⁹ q̃ ibidẽ ſũt ꝯmemorata huc accõmodate reduci pñt.vñ pro tua neceſſitate illuc recurre:qꝛ iſta duo capl'a alternati videri pñt. Cñ ad ãpliorẽ ꝛ lucidiorẽ doctrinã pñtꝭ ca.ẽt cũ aliq̃li vtilitate duoꝝ aſcẽdẽtiũ deſcribã aliq̃ auxilia acuẽtia viſũ ꝛ ꝯfortãtia ipꝫ õ qb⁹ i pmis talis ſꝑ fuit ordinatio nr̃a. Aqua mirabilis. Aqua mirabilis opatiõis viſuꝫ caliginoſũ clarificãs ꝛ ſanitatẽ oculoꝝ cõſeruãs õſcriptiõe nr̃a ſic fit. ℞. ſucci feniculi ſucci celidonie rute eufragie.ana.℥.ij. mell'.ʒ.x. ſarcocol.ãtimonij tucie aloes añ.℥.ß.fellis caponũ galloꝝ ꝛ gallinaꝝ añ.ʒ.ij.nucꝭ muſcate croci gariofi.añ.ʒ.j.zuc.cãdi.õ ſiru.roſ.ʒ.vj.epatis hircini ſani.℥.ij.ꝛ ß.antos ſchiaree añ. M.ß.ꝯtũdẽda ꝯtũdanẽ ſubtiliſſime ꝛ epar fruſtatl icidatẽ:deinde oia miſceanẽ ꝛ ponanẽ i lãbico vitreo:ꝛ ſꝫ artẽ bis lãbicẽtur:ꝛ vtere itra oculũ:qꝛ mirabilis eſt opatõis. Aqua nobil' opatio nis. Jtẽ ad eãdẽ itẽtionẽ.℞.fellis auiũ õ rapla viuẽtiũ:fellis gruis añ.ʒ.ij.fellis pdicũ faſianoꝝ ꝛ gallorum añ.ʒ.iij.mellis.℥.j.ſucci feniculi ſucci eufragie añ.℥.j.ß.vini gnatoꝝ ãboꝝ añ.ʒ.x.aloes epatici ſarco.añ.ʒ.ij.cubebe piperis longi et rotũdi añ.℈.j.ſumach.℈.j.ꝛ ß.nucis muſca.gario.añ.ʒ.i.zuc.cãdi.õ ſirupo roſa.ʒ.vj.antimo.tucie añ.ʒ.ij.ß. ſpatꝭ hircini.℥.iij.floꝝ roriſma.

M.ſ.ola adiuicẽ triturenẽ ꝛ inſcidanẽ ꝛ ponãtur in vaſe vitreo ꝛ ſm artẽ elãbicenẽ:naꝫ iſta aq̃ intra oculũ poſita ſanitatẽ oculi ꝯſeruat ꝛ viſuꝫ caliginoſuꝫ ꝛ turbidũ emẽdat. Jtẽ ad eãdẽ intẽtionẽ pcedẽte ſꝑ purgatione vniuerſali.dico ꝙ ſubmergere oculos in decoctione rerum aperiẽtiũ ꝛ ꝯfortãtiũ viſum habita i capl'o de catarata ſumme iuuaſſe pcepimus. Laqueũꝗꝫ ſup collo ꝛ fontanella in cõmiſſura coronali facta mõ quo diximus ca.de catarata ad hãc diſpoſitionẽ ꝯueniẽtiſſime adminiſtranẽ. Siliꝗ mõ purgationes ꝛ digeſtiones humoruꝫ:ac lotões extremitatũ ꝛ alia ibidẽ ingenia deſcp̃ta(vt ſupi⁹ dictũ fuit)ꝑ vtilitate pñtis capl'i.poſſunt reduci.Jõ nõ ſunt ãpli⁹ retinẽda:ſed ꝑ tua neceſſitate ad dicta auxilia recurrẽdũ. Ulterius cõfectio ſiue tragea conueniẽs in iſto caſu:ꝛ in catarata cui⁹ ordinatio fuit excellẽtiſſimi Thadei florentini ſic fit. Thadei florentini tragea. ℞. ſemis feniculi aniſi ameos ſileris mõtani ꝫinziberꝭ gariofiloꝝ cubebe piperis lõgi nucꝭ muſcate radicis celidonie eufragie rute betõice cinamomi feniculi dulcꝭ ꝛ fortis coriãdro rũ añ.eq̃lẽ portionẽ: et de oib⁹ ſm artẽ cũ zucca.albo fiat tragea:aut ex olb⁹ trituratis cum zuc.ꝛ citonioꝝ paſta ſm artẽ ſꝫ electuariũ ꝛ erit meli⁹:de q̃ patiẽs ſumat coclear vnũ i aurora qñ nõ ſumit medicinam.ꝛ poſt cenã p duas horas q̃ vadit dormitũ. Jſtud eñ electuariũ mirifice iuuat ad ꝯfortãdũ ꝛ acuendum viſuꝫ ꝛ ſanitatẽ oculi conſeruãdũ. Electuariũ. Pillule inſuꝑ ꝯueniẽ-

res in iſto caſu ſunt ſicut pillu=
le lucis. Pillule ſine qb⁹ eſſe no
lo. Pillule aſſagereth cū agari
co. Pillule de iera cuz agarico.
ſilr ēt iera Gal. iera cōſtātini in
iſto caſu ſumme valēt. Tyriace
q3.ʒ.ß.cū.ʒ.ij.⁊ ß. iere cōſtātini
ſumpta ieiuno ſtomacho p ho=
ras ſex advilū clarificādū ſum
Aliud. me iuuaſſe pcepimus. Electua
riū ſilr roſatū cū iera cōſtātini
ſumptū aduerſus oculoꝝ cali=
ginez cauſatam vitio ſtomachi
hūores cholericos in forma fu
mi ad caput mittētis etiā ad p
poſituz facit. ⁊ doſis electuarij
ſit.ʒ.ij.ß. et iere p̄dicte ſit.ʒ.iij.
¶ Et ſic deo dante ⁊c.

Ca.x. ¶ Ca.x. De pilis q̄ orbiculari=
ter oriunt̄ i oculoꝝ palpebris.

Pili palpebrarū. Contigit ſepenu=
mero i palpebrſ.
pilos gnari orbi=
culariter: quorū
vna pars verſus
partem intrinſe=
cam oculorum tēdit: quare ocu
los vehemēter turbat ipſos pū
gendo: alia vero pars extraxit
vltra rationem ⁊ ſic reddit ocu
lum turpem. Unde his duabus
Cura. de cauſis iſta cura non ſolū vti
lis verūetiā neceſſaria eſſe vr̄.
¶ Et qꝛ h̄ paſſio (vt plm̄) ſolet
euenire ab humore flegmatico
baurachio extremitatē palpe
brarum relaxāti ⁊ humectanti
palpebras i p̄dicto loco. iō ei⁹
curatio eſt euare membrū man
dās cū pillulis de iera cū agari
co ſumēdo etiā iterpolatis vi=
Nota. cib⁹ coclear vnū mellis roſati ie
iuno ſtomacho. ¶ Deide h̄ ce=
lebrato crede mihi nl'a melior
medicīa eſt q̄ pilos verſus ptē
interiorē oculi tendentes pinci
carolis itegre euellere: pri⁹ th
fctā fomentatiōe decoctiōis al
tee lapacij acuti: ſeminis fenu
greci pomoꝝ ⁊ fumiterre. Dei
de loca frequētiſſime fricent̄ i Aqua
fraſcripta aq̄. ℞. vini granato vtiliſſi
rū aq̄ ro. an̄.ʒ.i.ß. alumis ro= ma
che. ℈.i. lapacij acuti cōtriti.ʒ.
x. licij.ʒ.ß. bulliāt oia ſimt̄. vſq̄
ad cōſummationē tertie ptis.
Deide fortit̄ colent̄ ⁊ mediate
addant̄ floꝝ eris.ʒ.ß. tucie an
timonij an̄.ʒ.i. ⁊ mediā miſce:
qꝛ deſiccat hūiditatē q̄ eſt i ra=
dice piloꝝ illoꝝ foramina ſtri=
gēdo. Et ſic faciēdo pili orbicu
lariter nō pñt ortū habere. ¶ Et
qꝛ amice m'lta localia cōmemo Arzi.
rata fuerūt ab Arzi. autorita=
te multoꝝ ātiquoꝝ i qb⁹ nullā
vtilitatē cognouim⁹. Iō illa au
xilia p̄termittendo vnico reme
dio ad veritatē curationis de=
uenimus. ¶ Et ſic deo dāte ⁊c. Ca.xi.
¶ Cap̄.xi. de inflatione et rela
xatione palpebrarum.

Materia cataraltali Inflatio palpebrarum.
qn̄ flegmatica groſ=
ſa ⁊ ventoſa relaxan
tur palpebre: q̄re pro
earū curatiōe p̄cedē
ti purgatōe cū pillulis cochijs Cura.
vel de iera cū agarico ad loca
lia trāſeūdū eſt. ¶ In primis er
go ſi iſta relaxatio palpebra=
rū fuerit cū dolore ⁊ iflatiōe lo
ci: tūc emplm̄ de pomis ordina
tū vt ifra vtiliſſimū erit admi
niſtrare: cui⁹ talē ordiatio. ℞.
carnis pomoꝝ ſub prunis decoctorum.ʒ. iij. farine fabaꝝ.ʒ.
iiij. aq̄ roſate vini gnatoꝝ aq̄
feniculi an̄. quantuz ſufficit ad
ignē cū p̄dicta cribellatura fiat
emplz: ⁊ vtere qꝛ reſoluit vr. ā=
quāq̄ iflationē ⁊ inflāmationē

palpebrarꝫ relaxationē earum
ad ſuū locū reducēdo vł facias
ſic. ℞. medulle panis infuſe in
brodio pulli circiter lib. ß. deiñ
exp̄mat̄ ⁊ miſceat̄ cū. ʒ. ij. carnꝫ
pomorū decoctorū ſub prunis
croci parū ⁊ vtere ſupra oculū
more q̄ ſup̄ dictū ē. ¶ Si vo iſta
relaxatō vr̄ cāri ab hūore fleg=
matico relaxātı ⁊ vētoſanti pal
pebrā ⁊ tūc facias ſic. ℞. farie fa
barꝫ farie lētiū añ. ʒ. j. ⁊ ß. farie
orobi. ʒ. ij. cū ſapa ſufficiēti fiat
emplr̄m ſolidū: qđ ſup loco ap=
plicet̄: qꝛ vnāquāꝫ relaxatio=
nē palpebrarū reducit ⁊ reſol=
uit. Ad eādē itētionē vꝫ illđ op
pozła. ℞. vini nigri lixiuij bar
bitoſoris añ. li. j. vini gnatorꝫ. ʒ.
ij. camo. mellilo. coriādrorꝫ añ.
parꝫ nucū cipreſſi nūero. iij. roſ.
mirtillorꝫ añ. parū aluinis ro=
che. ʒ. j. mellis. ʒ. vj. bulliāt oia
ſimul triturat; triturādis vſꝫ
ad ꝯſummationē tertie ptis: de
inde colent̄ ⁊ in colatura iſun
dat̄ ſpōgia ⁊ exp̄ſſa liget̄ ſuper
oculo: qꝛ in iſto caſu plurimuꝫ
valet. ¶ Et ſic deo dāte ⁊c.

Ca. xij. Mor⁹ et verruce.

¶ Cap. xij. De moro ⁊ verruca.

MOrus itaꝫ ſolet in palpebris iter dū maligniari q̄re prudētiſſimi chi= rurgici ē aducrte re circa eorꝫ cura tionē cū medicaminib⁹ acutis pcedēdo maxie qꝛ đ facili ſolet ab eis cācerari vt plerūꝫ vidi m⁹. ¶ Jō in eorꝫ cura pcedēdū ē put de polipo dcm̄ fuit. ¶ Uide ſup ibidē eorꝫ ſigna: qꝛ p̄timuꝫ aiuabūt ad vſuꝫ ptis capł'i. iō ſocalia q̄ dicta ſunt in cura po lipi cācerosi ⁊ nō cācerosi ī hoc morbo ꝯuenientiſſime pñt admi ſtrari. ¶ Tā nō pretermittā qđ
ſentio p hac cura. Cū ḡ cogno uerꝫ p ſigna iā dicta ī p̄allega to caplo morū nō eſſe cācerosū nec malignū: tūc nłła melior cu ratio eſt q̄ ꝓtin⁹ ipꝫ morū euel lere tenaculis bñ icidētib⁹: aut forficib⁹ icidere: aut filo ſtricte ligare donec ad caſū puenerit: deinde actuali cauterio ei⁹ ra dix cauterizet̄ aut potētiali qđ fere valeat vices ignis ſupple re ſicut ē cauteriū de capitello: deinde loc⁹ digerat̄. Quo fctō ī ceteris intētionib⁹ vlc⁹ curan= dū eſt curatiōe cōi vlcerꝫ. Simi liter ſi cōtingat verrucas ⁊ po ros oriri: eadē curatione pce= dēdū eſt put de moro dictum fuit. ¶ Et ſic deo dante ⁊c. Cura.

C. xiij. Mor= phea.

¶ Capitulū. xiij. De morphea.

MOrphea ē duplex alba ⁊ nigra. Qñ ē nigra morphea nigra dicitur. Qñ autē eſt alba al= baras morphea appellat̄. ¶ Morphea itaꝫ eſt paſſio cutanea mutās nālē co= lorē cutꝫ. Et ſi ī loco piloſo orit̄ pilos cadere facit. ⁊ interdum morphea nigra: nam iſta talis in prin cipio ortus ſui curatio= nē recipit licet cum difficulta= te. Quāobrē a doctoribus iudi cat̄ ⁊ ēt ego affirmo qđ ſi hmōi paſſio fuerit antiquata ⁊ iā cal luerit ſuper cute ſiue vlceratio ne ⁊ inequalitate cutis q nūq̄ recipit curationē. Albaras aūt morphea raro inuenitur cū vl= ceratione. Licet magr̄ Lāfran cus vir magne auctis ī arte chi rurga contrariam opi. teneat. Lāfrā.

Signa albare mor= phee.

¶ Eſt ḡ albaras mutatio cutꝫ ī albo colorē ſine cutꝫ leſiōe ī ſua ꝓpria forma ⁊ natura. Et lꝫ va rie ſint opiniones inter docto=

teo:tñ de noib⁹ nõ ẽ curãdũ dũ mõ rectas intẽtiões curatiuas hẽam⁹. Curatiõi vtriusq; istaꝝ duarũ paſſionũ cũ doctrina phiſica ſubuenire intẽdo. ¶ Curatio ꝗ earũdẽ trib⁹ itẽtiõib⁹ ꝯplet. Prima ẽ vitã ordiare. Scďa mãꝫ añcedẽtẽ purgare. Tertia ⁊ vltia mãꝫ ꝯiũctã remouere: nutrimẽtũ attrahẽdo ad locũ ſi op⁹ fuerit. ¶ Quãtũ ad pͥmã itẽtionẽ q̃ ẽ vitã ordiare pcedẽdũ ẽ cũ dieta habita ca. de cura vndimie. ¶ Similiter mõ p ſcďa itẽtiõe q̃ eſt mãm antecedẽtẽ purgare. ¶ Si morphea fuerit albaras purgetur purgatiõe purgãti flegma corruptũ: vl' digerat materia et purget purgationib⁹ traditis c. de cura vndimie ⁊ ſephiros. q̃re p tua neceſſitate illuc recurre. Si vero morphea nigra eſſe videat p ei⁹ curatiõe euãtione ⁊ digõne eiſdẽ auxilijs pcedendũ eſt: put dictuꝫ fuit. c. ď cura cãcri. qꝛ oẽs purgatiões ⁊ digeſtiões ibidẽ deſcripte melãcholiã potẽtiſſime purgant: q̃re illuc recurre. ¶ Tertia ⁊ vltima intẽtio q̃ eſt materiã ꝯiunctaꝫ remouere ⁊ nutrimẽtũ ad locũ attrahere ſi op⁹ fuerit (vt diximus) localib⁹ medicaminibus ꝯplet. ¶ Et pͥmo ſciẽdũ eſt ꝙ ea auxilia q̃ ꝯmemorata ſunt i cura allopicie huic morbo pñt cõuenire: q̃re illuc recurre. ¶ Ad albaras in primis remediũ ſingulare. ℞. ſucci artemiſie ſucci ſq̃lle añ. ʒ. ij. ſucci lapacij acuti ℈. iij. miſce fricato pri⁹ loco cuꝫ pãno rigido donec locus rubeſcat: deide epitimet cũ ſuccis p̃dictis. ¶ Et ſi maior neceſſitas ericcatiõis affuerit attrahẽdi nutrimẽtũ ad locum facias. ſic.

Curõ.

Prima itẽtio.

Scďa itentio

Tertia intẽtio.

Si albaras fuerit in loco piloſo i pͥmis abradat loc⁹. Deinde fricet: poſtmodũ iponat medicamẽ infraſcriptũ. ℞. ſuc. ſquile ſuc. apij riſi añ. ʒ. iij. cãtaridarũ ʒ. ij. ß. aceti fortiſſimi. ʒ. ij. fermẽti. ℥. ij. miſce ⁊ oĩa ſil' piſtent et more emplr̃i ſup loco applicet: qꝛ veſicãdo nutrimẽtũ attrahit ad locũ. ¶ Veſicato loco cum folio caulino ⁊ piguedie anatis ⁊ butyro trib⁹ dieb⁹ pcedẽdũ eſt. ¶ Deinde ad pducendũ naturalẽ colorẽ ⁊ gñationẽ piloꝝ in loco: infraſcriptũ medicamen applicãdnm eſt. ℞. ſucci abrotani ſucci mr̃icarie ſucci ſquille añ. ʒ. ij. capilloꝝ hois cõbuſtoꝝ. ʒ. j. ⁊ mediã olei tartari. ℥. ß. terebẽti. clare reſine pini liq̃de añ. ʒ. vj. farine lupi: farine fenug. fermẽti añ. ʒ. iij. mellis. ʒ. x. armoniaci diſſoluti i aceto. ʒ. ij. ß. bulliãt oĩa ſil' paꝝ ⁊ more emplr̃i ſup loco applicet: qꝛ eſt mirabilis operatiõis ad puocãdã natiuitatẽ piloꝝ ⁊ colorem naturalẽ cutis inducẽdũ. ¶ Ceteruꝫ ad morpheã nigram vlceroſaꝫ curationẽ hãc valere inuenim⁹. In pͥmis loco loto ⁊ fricato de coctiõe lapacij acuti fumiterre lupinoꝝ oibus cũ lirinio decoctis loc⁹ ſcarificet. Et in circuitu applicẽt ſãguiſu. vt tota materia ꝯiũcta euacuet. Deide infraſcpͥto medicamie pcedatur. ℞. olei laurini olei ď tart. añ. ℥. ſ. ⁊ ß. tereb. ℥. ij. furfuris auripigmẽ. añ. ʒ. iij. ſublimati. ʒ. j. ſucci lapa. acuti. ʒ. ij. ß. lardi porcini liquefacti: ſapõis gallici añ. ʒ. x. floris eris. ʒ. v. fuliginis furni. ʒ. iij. ⁊ ſemis charte cõbuſte. ʒ. v. litar. aurei ⁊ argẽtei añ. ℥. ſ. argẽti viui extincti cũ ſaliua. ʒ.

Veſicatoriũ ad albaras.

ꝛ.miſce:ꝛ fꝫ artē ī mortario fiat
vngm̄:q̄ vtēdū ē vſqꝫ ad mūdifi
catiōēꝫ cutis ꝛ vlceroſe carnꝭ ma
le remotionē. Et ſi ꝑ remotiōe
carnis male puluerē nr̄m neceſ
ſariū fuerit admiſtrare carnꝭ ſu
ꝑflue remotiuuꝫ ipm̄ admiſtra
more iā dctō pluribꝰ ī locꝭ:dei=
de locꝰ exiccet ꝛ cicatrizet cū vn
guēto de minio:ꝛ aq̄ aluminoſa
vel cū vnguēto de litargirio ha
bito.c.de tinea.ad remouēduꝫ
acuitatē ꝛ icēdiū a medicīs acu
tis cātū.¶ Et ſic deo dante ꝛc.

Capi. xiiij. ¶ Ca.xiiij. De impetigine ſerpi
gine derbia ꝛ flegmate ſalſo.

Iste egritudines
adinuicē non dif=
ferūt:niſi fꝫ maiꝰ
ꝛ minus:oēs eñ a
ſtate. groſſo. cor=
rupto ꝛ baurachi
noghant. impeti
Impetigo. go itaqꝫ ſiue derbia vt[...] lo=
quēdo teſtāte Papia.ē ſcabies
Papias. ſicca ſupeminēs cū aſpitate et
rotūditate figure ꝛ mēbroꝝ de=
corē ſedat. Jō ipetigo ſcabioſa
paſſio cutanea ꝛ ſicca eē .vr̄:ꝛ a
nōnullis volatica dr̄. In medio
tñ circuli aliqñ ſine aſperitate
ꝛ ſcabie atqꝫ vlcere inuenit. Et
vt plm̄ eiꝰ ortꝰ accidit in collo:
in frōte:l ſpatulis:l gula ꝛ bra=
Lafrācus. chijs. Lafrācꝰ tñ in.c.de ipetigi
ne dicit ipſam eē paſſionē cuta
neā ſine vlceratiōe aſperitate ꝛ
mutatiōis coloris naturālis cū
tis qd ī rei ꝟitate ſalua pace tā
ti viri fallit eiꝰ opio.¶ Silr. ſer
ſerpigo. pigo ī eadē aſpitate ꝛ ſcabie ſic
ca demōſtrat in eiꝰ ortu. Tñ in
figura aliquātulū diſtat ab ipe
tigine:qꝛ ſerpigo ē lōgioris fi=
gure ꝛ aliqñ cū dētibꝰ:ꝛ magis
vlceroſa ꝛ hūidior hucꝛilluc ſer

pendo. Jō qñ āplitudinē hꝫ ſta
ſalſuꝫ a vulg. vulgarit appella
ri ſolet. ¶ Curō itaqꝫ iſtaꝝ paſ= Curatio.
ſionū tribꝰ itētiōibꝰ efficit. Pri
ma ī bona ordiatiōe regiminis
vite ꝯſiſtit. Scda ī digōne ꝛ euā
tiōe materiei añcedentis. Ter=
tia ꝛ vltia in admiſtratiōe loca
liū ꝑ remotōe materiei ꝯſicte.
¶ Quātū ad pmā itētionē q̄ eſt Prīa itētio.
vitā ordinare bonoꝝ humoꝝ
ꝑſatiua cōplet ſic. ¶ Comedat
ꝑ patiēs olera ꝛ carnes ſāguinē
ſubtilē ꝑſantia:ſicut ſunt bora
go lactuca ligūa bouis ſpina=
cia bleta alba:cū pauco mēte ꝛ
fenicli ī brodio gallinaꝝ vl car
niū vituli hedini caſtrati vnius
āni decocta:panatel. ſup grue
riſuꝫ farꝛhꝰ ī in eodē brodio de
cocta in iſto caſu vtilr ꝯcedunt:
oua ſorbilia ꝑterea ꝛ vinū claꝝ
odoriferꝝ limphatū ēt cū vtilita
te ꝯcedunt. Oīa ſup fercula ſal
ſa legumina ſimilr ꝛ acuta ꝛ acri
ter pontica ī iſto caſu ſūt dimit
tēda:qꝛ hūores ſalſos ꝑſant:vl
ctualia etiā de paſta iteriora ꝛ
capita aialiū ꝛ carnes groſſe ſi
cut vaccine porcine ceruine ꝛ le
porine oēs ſunt euitāde vna cū
auibꝰ aq̄ticis. ¶ Scda intētio Scda itentio
ſic ꝯplet. ¶ In pmis digerat ma
teria cū oximel. ſirupo ꝛ de fu=
moterre ac violato cū aq̄s endi
uie fumiterre ꝛ bugloſ. vel fa=
cias ſic. ℞. ſiru. ꝺ fumoter. mel.
ro. ſir. ꝺ ſucco ēdiuie añ.ʒ.ſ. aq̄
rū ēdiuie fumitre capilloꝝ venerꝭ
añ.℥.j.¶ Sūpto ſirup. ꝑ hebdo purgatio.
madā purget ſic. ℞. diacaptoli
conis.ʒ.vj. cōfectōis amech.ʒ.ſ.
ℨ. diafinicōis.ʒ.ij. cū decoctione
floꝝ ꝛ fructuū cordialiū polipo
dij ſcolopēdrie capil. venerꝭ ff
potio breuis:addēdo ſir. viola

ri.℥.j.Uel purget patiēs cū pil
lul' ō fumoter.ſit̃ cū aggregati
nis:vel cū pilis de iera cū agari
co.¶Auxilia ēt deſcp̄ta.c.de ſe
phiros.de vndimia.de cācro.⁊
farmacapurgātia vētrē.ad hāc
curatiōē;ꝓſit cū vtilitate admi
ſtrari.¶Tertia denicꝫ ⁊ vltia i
Ter= tētio q̄ adminiſtratiōe localiū cō
tia in= plet ſic efficit.In p̄mis ad īpeti
tentio ginē ⁊ derbiā q̄ pa⁊ adiuīcē dif
ferūt:imo vna ⁊ eadē ē curatio
fricata derbia ⁊ īpetig.pāno ru
di vel abraſā raſorio:ipſa p̄u'
ſaltiā limita ſtati īfraſcp̄ta me
dela.loc' īpetigis ⁊ derbie epi
epiti= timet.Cui' talē ordinatio.℞.
ma. ſucci lapacij acuti.℥.j.furfuris.
℥.ß.aceti ſq̄litici.ʒ.x.alumi.ro
che:flor' eris añ.℥.j.ß.ſublima
ti.ʒ.ß.ſalis gemme.℈.j.miſce ⁊
bulliāt vſcꝫ ad ꝯſum.tertie p̄tis
ſuc.⁊ aceti:⁊ vter epitimādo lo
cū(vt ſupra dictū fuit)q̄m vnā=
quācꝫ īpetiginē ⁊ ſerpiginē in=
terficit.¶Itē ad eādē itētionē;
Lini= ℞.ſaponis gallici.℥.j.ß.vitri
mētū. optie triturati.ʒ.vj.furfu.ʒ.iij.
ſtoracꝫ liq̄ricie laudani añ.ʒ.ij.
litargirij aurei ⁊ argētei añ.ʒ.
v.argētiviui extincti cū ſaliua.
℥.ß.tereb.clariſſime:olei lauri
ni añ.ʒ.iij.ß.miſce ſit īcorporā=
do ꝑ liniimētū:q: ī iſto caſu cre
de mihi p̄ſentaneū remediū ē.
¶Ad eādē intētionē v; oleū de
Aliud. frumēto ſuper incude cū ferro
ignito fabricatum.Eodem mo
do valet oleū de lupinis eode;
modo confectū:vt ſupra dictu;
fuit de oleo tritici. ¶Item ad
ſerpiginem ⁊ vnamquācꝫ impe
tiginem ⁊ derbiā.℞.pinguedi
nis porcine olei laurini añ.℥.ß.
vnguēti roſati.ʒ.iij.auripigmē
ti.ʒ.ij.ſublimati litargirij au=

rei et argēt ⁊ ceruſe argenti vi
ui extincti cum ſaliua ana.ʒ.v.
floris eris.ʒ.j.⁊ ß.miſce ⁊ i mor
tario marmoreo fiat linimen=
tum quia eſt mirabilis opera=
tionis.¶Ulterius ad flegma
ſalſum cum vlcere et ragadijs Lini=
ſiue fixuris.℞.ſucci lapacij a= mentū
cuti ſucci plantaginis ſucci ſo=
latri añ.℥.ß.pinguedinis por=
cine liquefacte vnguenti popu
leonis añ.℥.ij.olei ro.onfanci=
ni olei mirtini añ.℥.j.olei de vi
tellis ouo⁊.ʒ.x.litargirij au=
rei ⁊ argētei añ.℥.j.⁊ ß.tucie.℥.
ß.plūbi vſti.ʒ.vj.ceruſe.ʒ.x.ar=
genti viui.ʒ.ix.miſce ⁊ ſm artē
fiat linimentū in mortario mar vngm̄
moreo.¶Et ſcias ꝙ iſtō vnguē ꝯ fla
tum ſumme valet in ſerpigine ſalſum
et impetigine interfecta earu;
malitia ad cutem cicatrizādā;
⁊ liniendā.¶Et nota ꝙ in iſtis
paſſionibus p̄ſertim in flegma
te ſalſo balneum decoctionis
maluarum fumiterre lapacij
acuti ordei furfuris et duorum
granatorum cum ſuis cortici=
bus ante adminiſtrationē vn=
guentorum acutorum ⁊ etiam
poſt ſummopere valet.¶Et ſi
in flegmate ſalſo aliqua mun
dificatio pro eius vlcere neceſ=
ſaria fuerit puluis noſter car=
nis male remotiuus ſine dolo=
re poteſt conuenienter admini
ſtrari redeundo deinde ad cu=
rationem antedictam.¶Et ſic
deo dante completa eſt doctri
na preſentis capituli:cuius no
men ſit benedictum.

¶Capitulum decimum Ca.xv.
quintum.De pediculis
plactis q̄ vulgo dicūtur
piatoni naſcētib' in pal
pebris genitaliūcꝫ p̄tib'

Omnia amara ꝟtutē hñt nedū pediculos interficiēdi verūetiā ꝛ vermes. Jō aloes diſſolutū cū aqua roſata ſi loc⁹ deīn pediculoꝝ epitimat⁹ fuerit cū eo pediculos potēter interficit. Jtē fricatio loci vbi ſunt pediculi canapacioꝝ cū q̄ aurifices argētū deaurāt infallīter pedicl'os necat ꝛ iterficit ꝛ eos cadere facit. Jtē vꝫ epitimatio fctā cū felle caponis: idē facit fel pdictū. Jtē ad eādē itētionē vꝫ ouū decoctū ꝛ iciſuꝫ ſm longitudinē abiecto vitello ei⁹: ꝛ ſuper pulueriꝫato aloes epatico pedicl'os fugat ꝛ iterficit. Et ſi iſta nō valēt piacigarolis e palpebris euellant. Et h̄ puto tibi ſufficere p doctrina p̄ſentis capituli cui⁹ deo dante nomen ſit benedictum.

remedium ſingulare ad pediculos ꝛ piatos palpebrarū.

C.xvi.

Cap̄.xvi. De ſironibus q̄ ſūt animalia parua hincinde ſup cute ſerpentia.

Auxilia q̄ in antecedēti cap̄. cōmemorata ſunt hic cōuenientiſſime adminiſtrari pñt q: (vt ibidē dcm̄ fuit) oīa amara habent virtutē vermes interficiendi. Et q: aīalia p̄dicta ſolent ſerpēdo eminētiā plenā aquoſitate iter cuteꝫ ꝛ carnē gñare. Jō opeꝑciū ē ferro minuti capitis ꝛ acuti eminētiā p̄dictā frāgere vt medicamina poſſint attigere locū vbi p̄dicta aīalia ſerpēdo exiſtunt. Et iſto mō auxilia in anīcedēti.c. annotata ſeu amaritudine pñt ꝟtutē hr̄e iterficiēdi parua aīalia iſta. Siīr oleū de vitriolo ſcabiē eoꝝ d̄ſiccādo ſirones necat. Jtē argētū viuū extīctū cū ſaliua ꝛ cū ſapone gallico incorporatū parūꝗ auripigmēti in iſto caſu p̄ſentaneū remediū eſt. Acetū quoꝗ ſquilliticum cū modico ſalſamēti piſciū ſolitoꝝ q̄ vulgariter d̄r ſalamora ꝛ paꝝ aloes epatici: oīb⁹ ſimul incorporatis ꝛ bullitis locū ex eo epitimādo ſtatiꝫ ſirones interficit. Et ſic deo dāte ꝛc.

Medicamē bonū.

C.xvij.

C.xvij. De puſtul' puīs faciei q̄ vulgu cori ſiue torli nūcupāt.

Curatio iſti⁹ egritudinis cōplet admīniſtratione localiū hābētiū virtutē maturatinā cum lenitate quadā⁹ p̄miſſa euacuatione per ventris ſolutionē: que efficitur cuꝫ caſia diacaptolicone ꝛ electuario roſato Meſue: ac etiā per flōthomiā vene cephalice ſi op⁹ fuerit: ꝛ vētoſatiōes ſpatulaꝝ cū ſcarificatione ꝛ applicatiōe ſāguiſugarū ſub aurib⁹ ꝛ venis emoꝛroidalib⁹: mā exiſtēte calida ꝛ a ſāguine groſſo cāta q̄ de facili cognoſcit' p rubedinē loci ꝛ iſlāmationem. Et q: interdum iſte diſpōnes aſlāte groſſo cū ſanguis groſſi admixtiōe gñari ſolēt: quod cognoſcit' p loci albedinem tūc ſi op⁹ fuerit purget' corp⁹ cū caſia ꝛ diafinico. pñt ēt iſti tales purgari cū pil'is d̄ iera ꝛ aggregatiuis. Localia itaꝗ equalētia i iſto caſu i p̄mis debēt h̄re virtutē maturatiuā ꝛ lenitiuā: quoꝝ gr̄a exēpli talis pōt eſſe ordinatio. R. capitū lilioꝝ alboꝝ i aq̄ decoctoꝝ. ℥.ij. carnis pomoꝝ d̄ coctoꝝ ſub prunis. ℥.j. ꝛ mediā paſſularū. ℥.j. pīguedīs anatis recētis añ. ℥.ß. oīa piſtent' ꝛ fiat empl'ꝫ ꝛ vtat' ſup loco donec co

Meſua

Maturaticū.

ti ſiue tozli ad maturationē p=
uenerit:q̄ facto ſagitella apiā
abſter= tur. Deinde abſtergatᷓ materia
ſiuum. cū iſto vnguēto. ℞. terebē. cla=
re. ℥.j. mellis. ʒ.x. farie lupīoꝝ
ʒ.vj. ſarcocolle. ʒ.ij. miſce ꝛ vte
re:q꞉ abſtergit materiā groſſā
Cero= ꝛ cōtētā in eis. ¶ Deinde ꝑ mol
tū ma= litiōe ꝛ integra purgatiōe ma
gr̄ale. terie inuenim⁹ iſtō cerotū ſum
me valere. ℞. muſcillaginis al
tee fenugreci ꝛ ficuū lib. ß. olei
de ſemie lini. ℥.iij. tereb. clare.
℥.j. ꝛ mediā pinguedis galline
pīguedinis anatis añ. ʒ.x. litar
girij aurei. ℥.j. ꝛ ß. de oībus ad
ignē cū cera alba ſufficiēti fiat
cerotū ad modū diaq̄lōis albi
ꝛ vtere q꞉ materiā purgādo co
loꝛē pl'chꝛū ꝑducit. ¶ Et ſic deo
dante cōpleta eſt doctrina pre=
ſentis capituli ꝛc.

¶ Capitulum. xviij. De fiſtula
C.xviij lachꝛymali.

Ex ap̄ate parnola=
chꝛymali dexteri
fiſtula iuxta naſū quod
ad Auicenna Ab
Auic. garab nūcupatᷓ fi
ſtula cū oſſis coꝛ=
ruptiōe frequēter gn̄ari ſolet.
Cura= ¶ Pro cuius curatione p̄miſſa
tio vl'i purgatiōe ꝛ vite bono regi
mine ꝑut plenarie dictū fuit. c
d̄ obtalmia. Dico imediate ad
curationē dico verā veniēdo q꞉
nulla melioꝛ curatio eſt q̄ᷓ ouſi=
ciū ꝑtin⁹ āpliare. In p̄mis cū
puluere nr̄o carnis ſupflue re-
motiuo. Deīde cū trociſco nr̄o
de minio ſi op⁹ fuerit. ¶ Ultio
loco cum ſpōgia vel tinta de cu
curbita exiccata ad modū coꝛ
rigie locū āpliare. Deīde am=
pliato loco cādenti ferro pun=
ctuali os cauterizetᷓ ꝑ canulā
argenteā cauteriū mittēdo do
nec pfoꝛetᷓ totū os vſq꞉ ad ptez
intrinſecā naſi:ꝛ vt labia vlce=
ris ab operatiōe ignis min⁹ le
dantᷓ. Cōſequēter habeas cau=
teriū oliuare quo tota oſſis coꝛ
ruptio vndiq꞉ cauterizetᷓ. Dein
de cauterio pūctuali q̄drato
os perfoꝛetᷓ. Canulo tn̄ argen=
teo prius int⁹ poſito ne caro ſa
na ex cauterizatiōe decoquatᷓ.
Et hec fuit practica excellētiſſi Guil.
mi Guil. pla. cū qua gētē pluri pla.
mā ſanauimus. ¶ Uerū ſemꝑ Nota.
aduertēdū ē ne cauterizatio ꝛ
operatio ignis attigat lachꝛy
male:q꞉ ſequeſtraretᷓ āgulū la=
chꝛymalis a palpebꝛa qđ eſſet
valde turpe ꝛ incōuenīēs ꝛ ope
rāti verecūdroſuꝫ. Jđ cauti chi
rurgici a tali incōueniēti ſe tuē
tur locum cū toto oculo argen
teo cocleario coopiendo. Quo
facto vlc⁹ vſq꞉ ad ſeꝑationē e=
ſchare ſicut cetera aduſta vul=
nera tractād⁹ eſt vez cū emolliē
tib⁹ oīs. Deinde cōduſtū curā=
dū ē(ꝑut de cura oſſis coꝛrupti
ſati⁹ dictū fuit:)q̄re eodē recur Mūdi
re. ¶ Remota deniq꞉ oſſis coꝛru ficati=
ptione aliq̄b⁹ dieb⁹ cū mundi= uum.
ficatiuo d̄ ſirupo ro. deſcriptio
ne nr̄a multis in locis oꝛdina=
to ꝓcedēdū eſt: poſtmodum in
carnetᷓ vlc⁹ īcarnatiuo īfraſcri
pto. ℞. terebē. cla. ℥.ß. mirrhe
ſarcocol. añ. ʒ.ß. thuris. ʒ.j. fari
ne fab. ʒ.j.ß. mell' ro. ʒ.ij. aloes
epatici. ℈.j. miſce q꞉ mirabilr̄ ī
carnatᷓ: ꝓ ſufficiēti aūt loci in
carnatiōe ꝛ ſigillatōe cū vnguē
to de minio ꝛ aq̄ aluminoſa et
puluere cicatrizatiuo iā dicto
ī ſupioꝛi doctrina ꝓcedendū
eſt. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Cap. xx. de gutta roſacea

eius cura.

Gutta roſatia.

Gutta roſatia (vt i antiq̃s ⁊ modernis repit ſcriptur̄) eſt q̄dam rubedo extranea circa naſum ⁊ maxillarum poma vt plurim ſuã hñs natiuitatẽ. Eſt inſup cū puſtulis cruſtoſis ad modū parue lẽticule. Et

Cauſe

ppterea hec paſſio (vt aſſerunt doctores) eſt vnū ex ſignis coarguctib⁹ pncipiū lep̃. Fit nãq3 iſta egritudo ex ſanguie groſſo corrupto cū aliq̃li interdū aduſtiõe. Jõ iſta egritudo cõnumeratur inter ↄtagioſas egritudies. Et vt plim ei⁹ initiū tpe hiemali incipit manifeſtari ppter coactionem vaporum.

Cura.

Curatio itaq3 iſti⁹ paſſiõis trib⁹ itẽtiõibus pficit. Prĩa in ordiatiõe vite ↄſiſtit. Scd̃a i purgatiõe materiei aïcedẽtis. Tertia i localibus.

Prĩa ⁊ ſcd̃a intẽtio.

Prĩa ⁊ ſcd̃a itẽtio pficiūtur queadmodū i. c. d̃ aṗate cãce. ⁊ de ſephiros in mãmilla dictū fuit: q̃re p tua neceſſitate illuc recurre.

Tertia intẽtio.

Silr ẽt p ↄplemẽto tertie itẽtiõis auxilia q̄ dctã ſūt. c. de ſaphati. ⁊. c. de ſerpigine ⁊ ipetigie ac morphea huic accõmodate pñt reduci. Hic tñ ad ampliorẽ et lucidiorẽ doctrinã hmõi capli deſcribã aliq̃ equalẽtia remedia.

Remediū vtiliſſimū

Et primo ad guttã roſatiã iuenim⁹ auxiliū ifraſcptū valere. ℞. radicu3 lapacii acuti: radicum affodilorū. ℥. ij. aceti ſquilitici. ℥. j. auripizmẽti. ʒ. ij. ſulphuris. ʒ. x. oia fiãt ex int: deide loc⁹ crebro epitimet. Jſtd̃ ei auxiliū vt nob̃ ſepenūero expientia demõſtrauit d̃ſiccat vnãquãq3 puſtulã rubedinẽ extraneã gutte roſatie extiguẽdo.

Aliud

Ad eãdẽ itẽtionẽ v3 albumẽ oui ↄquaſſatū cū aq̃ roſa. ⁊ par̄ ſucci plantagi. parūq3 ſucci lapa. acuti paululūq3 ſublimati. Jſtd̃ auxiliū i iſto caſu ẽ pbtaneū remediū.

Secretum expertū.

Itẽ acetu3 bullitū cū furfure ⁊ aq̃ ro. vt a fide digno accepi delet potenter guttã roſatiã.

Oleu3

Oleu3 q̃3 de granoꝝ de lupinis puſtulis ipoſitū ſumme iuuaſſe pcepim⁹. Et q2 iſta auxilia ſūt aliq̃ntulū corroſiua. Jõ qñ cū illis tpe ↄgruo pceſſeris p remotiõe mali coloris ⁊ male cicatrizatõis ⁊ ad cutis aſpitatẽ liniẽdã ⁊ remouẽdas cruſtas: debes pcedere cū ifraſcpto linimẽto.

Linimẽtu3.

℞. ſucci ſapacij acuti ſucci plantagi. ſucci affodiloꝝ. añ. ʒ. j. ß. olei d̃ vitel. ouorū. ʒ. x. terre. cla. ℥. ß. ſucci limonū. ʒ. iij. alumi. roche ↄbuſti. ʒ. j. argẽtivivi extīcti. ℥. ß. oli murti. olei onfan. añ. ʒ. v. et ß. miſce oia i mortario plūbi ducẽdo p duas horas pter argẽtū viuu3: q2 i fricatiõe plūbi remaneret cū ipo ⁊ vtere ſup loco more linimẽti: q2 mirabilr v3 ad oẽs itẽtiões pnotatas.

Colliriũ.

Itẽ ad eãde3 itẽtionẽ v3 ifraſcptū colliriū cū q̄ loc⁹ epitimet. ℞. ſief albi ſine opio. ʒ. j. et ß. ſucci limonū. ℥. ß. vini g̃na. aliq̃ntulū iſpiſſati ad ignẽ. ℥. j. aggreſti aceti roſ. añ. ℥. ij. tucie ceru. añ. ʒ. ij. ⁊ ß. litar. aurei ⁊ ar. añ. ʒ. iij. miſce, fiãt terẽdo ⁊ fiat colliriū cū q̄ loc⁹ ſepiſſime epitimet. Et hõ puto tibi ſufficere p curatiõe hmõi morbi deo dãte: cui⁹ nomẽ ſit bñdictū

Ca. xx. Ulcera narium.

Capi. xx. de vlceribus narium.

Ulcera nariū ſunt valde vicioſa: q2 plerūq3 ad cãceroſitatẽ ſolẽt trãſ

ire. Sunt etiã difficillime cura
tiõis: vel q: loc⁹ ẽ inept⁹ appli
catiõi medicinaꝝ: vel q: mate=
rie catarrales opatiõnẽ medi=
ciarũ ipediũt. ¶ Premiſſa ergo
purgatõe materiei añtis: pmiſ
ſoq; bono vite regimine prout
in ſupiori doctrina ſepiſſime d
eis dictũ fuit: ad localia reme=
dia deinceps cõſcẽdere tps eſt.
Curã. Quãobrẽ curatio nariũ vlcerũ
parũ differt a curatõe cõi ſupi⁹
iã dicta libro d vlcerib⁹ i gñali
¶ Unũ ſi iſta vlcera fuerint viru
lẽta curatõe virulẽtoꝝ vlceꝝ cu
rãda ſũt. Si corroſiua corroſi=
uoꝝ. Si putrida putridoꝝ cu=
ratõe tractãt: ⁊ ſic de ſingulis:
put i ſuis ppꝛijs caplis pnola
ti li. plẽarie locuti ſum⁹. ¶ Ch
hic de aliqb⁹ nõ expt' ſmedijs
mẽtionẽ faciã. ¶ Et pꝛio dico q
ſi vlc⁹ fuerit virulẽtũ vel corro
ſiuũ mũdificet loc⁹ cũ puluere
nro carnis male remotiuo vel
vnguẽto apłoꝝ mixto cũ egy
ptiaco. Deide loco mũdificato
Medi= ponat de iſraſcripto liqre. ℞.
cina pe pomoꝝ gran. dul. ⁊ ace. nũero
culiar ij. litij. ℥. j. mirabo. citri. ʒ. ij. aq
plãtag. aq ro. añ. ℥. j. ⁊ ß. caude
eq̃ne cimarũ rubi lingue paſſe
rine folioꝝ plãta. añ. M. ß. oia
ſimł ptũdant: deide expmant ⁊
ad ignẽ bulliãt vſq; ad ſpiſſitu
dinẽ mellis ⁊ vterecũ lixiuio in
tra naſuz: q: mũdificat ⁊ incar
nat atq; pſolidat. ¶ Jtẽ ad eãdẽ
intẽtionẽ vinũ grana. nouit ex
pſſum bullitũ vſq; ad ſpiſſitudi
nẽ cũ ſucco plãtag. ⁊ ſucco lin=
gue canis parũq; aluminis ro
che vlcerib⁹ nariũ potẽtiſſime
occurrit deſiccãdo: icarnãdo: ⁊
Ungm cõſolidãdo. ¶ Jtẽ vnguẽtũ ſin
gulare ad oia vlcera nariũ. ℞.
liquoris ſupius in pma ordina
tiõe deſcripti. ℥. j. olei ro. onfan
cini diuti⁹ ducti i mortario plũ
bi vſq; ad ſpiſſitudinẽ. ℥. j. ⁊ ß.
tucie plũbi vſti ãtimonij. añ. ʒ.
iij. ceruſe. ʒ. ij. ⁊ ß. litar. aur. ⁊ ar
gẽ. añ. ℥. ß. mirabo. citrini tritu
rati vſq; trituratiõe. ℥. ß. ſucci
cimarũ rubi vel loco ei⁹ plãta.
ʒ. ij. miſce ⁊ iteꝝ i mortario plũ
bi oia ducãt cũ piſtello p duas
horas. Jſta eñ medella oib⁹ vl
cerib⁹ nariũ magnope opitula
tur. ¶ Jtẽ ad eãdẽ intẽtionẽ cũ Aliud
minori exiccatiõe. ℞. vnguẽti
albi cãphorati olei onſancini
olei de vitel. ouoꝝ. añ. ʒ. vj. vn
guẽti ro. ʒ. x. vel loco ei⁹ vnguẽ
ti Gal. litar. aur. ⁊ argẽ. tucie
añ. ʒ. iij. plũbi vſti antimo. añ.
ʒ. j. ⁊ ß. ſucci plãta. ſucci q̃nq;
neruie ſucciſola tri añ. ʒ. j. ß. mi
ſce ⁊ ſm artẽ i mortario plũbi
fiat linimẽtũ. ¶ Et ſic deo ⁊c.

¶ Cap. xxj. De vlceribus faciei C. xxj.
⁊ partium eius.

VLcera faciei nihil Ulcera
hñt ppriũ in eoꝝ faciei.
curatione a cura
tiõe añcedẽtis. c.
Sz q: pticula fa=
cit ad decoratio
nẽ nature hũane. Jõ medic⁹ ptz
dz bonitati ⁊ pulchritudini bo
ne cicatrizatiõis: videlz q nec
cõcaua: nec ſupeminẽs vel mul
tũ ampla p poſſe nõ remaneat.
¶ Quãobrẽ vlcera iſti⁹ pticule
ſanat vnguẽtum de minio de=
ſcriptiõe nra plurib⁹ in locis or
dinatũ bonã cicatricem pducẽ
do. ¶ Et vt in antecedẽti caplo
dictuz fuit ſi iſta vlcera fuerint
maligna curatiõe malignorũz
vlcerũ debẽt curari: ⁊ ſic de alijs
prout in doctrina vlcerũ latius

fuit demōſtratum. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.

C.xxij. ¶ Capi. xxij. De vlceribꝰ oris ⁊ partiū eiꝰ ac gingiuarū palati amigdularū ⁊ vuule.

Ulcera oris. Gingiuarum vlcera oris ⁊ partiū eius pmiſſa purgatiōe ⁊ bonevite regimine curant curatione iſta. ¶ In primis ſi ſunt putrida putrido rū curatiōe curant. Si corroſiua corroſiuorū vlcerū curatione curentur. ¶ Tū aliq̄ deſcribā auxilia p eorū curōe valde vtilia ⁊ expta. ¶ In pmis ad gingiuarū vlcera corroſiua ⁊ cācrenoſa: vnguētū egyptiacū cū vino ḡnatorū mixtū ſummope valet.

Decoctio peculiaris. ¶ Itē ad eandē intētione valet infraſcripta decoctio ad gingiuarū cācrenā. ℞. vini granatorū aq̄ plātaginis añ. ℥. ij. foliorū oliuarū aliquātulū ɔtritarū. M. ſ. vnguēti egyptiaci deſcriptiōe Aui. ℥. x. licij. ℥. j. bulliant oīa ſimul vſq ad cōſummationē duarū ptiū ex tribꝰ: deīde colent ⁊ vtere locū fricādo cū ea: q vnāquāq corruptionē cancrenoſā ⁊ corroſionē gingiuarū vuule ⁊ palati ſanat.

Decoctio. ¶ Itē ad vlcera gingiuarū: ⁊ ad alcolā oris ⁊ vlceratiōnē amigdularū ⁊ vuule mirabiliter vz infraſcripta decoctio. ℞. ordei mundi ſumach balauſtiarū foliorū oliuarū. cimarū rubi foliorū plātagīs lētiū añ. M. ſ. ḡnatorū acetoſorū nūero. ij. aq̄ roſate aq̄ plātagis añ. li. ſ. licij diamoronis mellis ro. añ. ℥. ij. aluminis roche. ℥. x. mirabolāi citrini. ℥. ſ. caude equine. M. ſ. oīa ſimꝰ ponant ⁊ bulliāt vſq ad ɔſummationē tertie ptis. deīde colent. ⁊ vtere mor e gargariſmatis. q: oībus vlceribus oris ⁊ partiū eius preſentaneum remedium eſt. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.

C.xxiij. Fixure labiorū. ¶ C. xxiij. d̄ fixuris labiorū ⁊ oris. Labiorū ragadie ⁊ crepature ſanant appli catiōe vnguēti albi cāphorāti. ¶ Uz etiā vngm̄ d̄ tucia oleū d̄ vitellis ouorū lotio aq̄ ordeacee cum aqua plantaginis. Itē remediū peculiare ad crepaturas labiorū ſanādas ſic ordiatur. ℞. olei onfancini olei d̄ vitellis ouorū añ. ℥. x. ceruſe. ℥. ij. plūbi vſti. ℥. vj. litargirij aurei ⁊ argētei. añ. ℥. v. antimonij tucie añ. ℥. iij. ⁊ mediā ſepi vituli. ſepi vaccini añ. ℥. j. ſucci plātaginis ſucci ſolatri añ. ℥. x. bulliāt ſucci cū oleis. ⁊ piguedinibus vſq ad cōſummationē ſuccorū: deinde colent ⁊ cū cera alba ſufficienti ⁊ reliquorū ingredientiū ⁊ ī mortario fit vnguētū qd̄ valet ad vnāquāq crepaturā ⁊ ragadias vniuſcuiuſq corporis particule ꝑſertim oris. Nota remediū peculiare. ¶ Aqua quoq alumiſoſa cū aq̄ plātaginis cofecta maximā affert vtilitatē in iſto caſu lauādo pticulā añ applicationē dicti vnguēti. ¶ Et ſic deo dāte ⁊c.

Capi. xxiiij. ¶ Ca. xxiiij. De noli metāgere faciei ⁊ partium eius.

In labijs oris ⁊ maxillarum pomis preſerti circa naſum ī parte exteriori q̄ddam genus vlcerationis manducantis interdū euenire ſolet: qd̄ a modernis tantūmō doctoribus noli me tāgere nū cupat. Naſcitur nāq egritudo iſta p maiori pte a ꝟruca āpli. Noli me tāgere.

pedis rotūde figur l ſubſtātia dura z aliquātulū doloroſa coloris ad aliqlē liuiditatē tēdētis ſi multū ex cutē eminēti z l circuitu hit aliqſi venas ſāguine plenas melācholico. Et demū qñ ad vlcerationē puenit ē velociſſimi icremēti. Et oia accidētia attinētia cācro mltiplicant z cōicantur cū iſto vlcere.

Cura. ¶ Curatio igit talis egritudinis nō ſec9 dz fieri z pcedi quēadmodū dictū fuit i ſpāli.c.de cura cācri.qz aliqſi vidim9 iſtō vlc9 ſuū hūiſſe pncipiū ab apate melācholico puro rotūde figure doloroſo z cū alijs accidētib9 annotatz i palleg.c. Qre p tua neceſſitate illuc recurre.

Auxilia peculiaria. ¶ Aliq tñ auxilia peculiaria ad āpliorē doctrinā pñtz,c.cōnūerabo:qz h erit ordlatio pma. R. galitrici politrici.añ. M.j.betoni rubi q eſt ſpēs qrta ſolatri añ.M.ß.pomoz gnatorū itegroz acetoſoz nūero.ij. ſolatri.M.ß.oia ſit piſtenk z fortit expmank:deide bulliāt cū. ʒ.ij.ß.licij vſq ad ſpiſſitudinez mellis:qd itra vuln9 ponat more melt ro.cū licinijs deſup ponēdo vcz ſup petia vnguētū de tucia dſcptōe nra l ātidotario nro ordiatū. Itē tucia cū antimonio pulueriʒata z paz plūbi vſti hz l iſto caſu mirabilē progatiuā vlcere pri9 mūdificato z p ei9 mūdificatōe puluis nr carnz ſupflue rmotiu9 inter cetera remedia mordicātia pncipatū obtiet. ¶ Sec9 iſup cuiuſdā herbe q vocat porraria ſiue verucaria eradicat vnāquāqz mā cācroſā dūmō n ſit loſſata z mltū atiqta ſine moleſtia. Et de iſta herba li.vij.lra ppa vtilē ſmonē faciem9:qre p tua necītate illuc rcurre. ¶ Succ9 l ſup betoni z ligue canis i iſto caſu magnā pſtat vtilitatē:vnguē.ēt albū cāphoratū cū ſucco plāta.z ſolatri cū tucia ēt cū vtilitate maria adminiſtrak. ¶ Multa pterea (vt ſupi9 dixim9) auxilia dſcpta ſunt.c.de cācro: q ad vſum pñtz.c.accōmodari pñt. Et hec puto tibi ſufficere p cura pñtz morbi deo dāte zc.

¶ Ca.xxv. De vlceri.gule colli et partium eius. C.xxv.

Ulcera gule. Circa collū z gulam freqntiſſime euenire ſolet vlcera ſcrophuloſa:aliqñ cauernoſa:z aliqñ plena.que oia ab hūorib9 frigidis cāuk.

Cura. ¶ Pro qrū curatiōe pmiſſa ſufficiēti purgatōe p vētris ſolutionē:put.c.de ſephiros dcm fuit: z d apate molli.pmiſſoqz bono vite regimine ibidē ordinato localib9 p eoz curatōe neceſſariū eſt trāſire. Uñ ſi hmōi vlcera fuerit ſcrophuloſa:vcz cum carne eminēti z ſupflua:tūc curent curatiōe tradita.c.d ſcrophu.vlceratis. Qre illuc l neceſſitate recurre:qz vtilē ſermonē aut alioz i.d.c.dſcptū eē inuenies. ¶ Sitr ſi fuerit cauernoſa cauernoſoz curatiōe ēt curari pñt. ¶ Tñ ad vtilitatē doctrie pñtz.c.narrabo ſolitā nraz iſtorū vlcez curōez:quā cū honore z vtilitate egrotātiū ſepenūero pfecim9:lz cū difficultate et tpis lōgitudie fiat talz curō pter ztinuū dſcēſuz materierū flegmaticaz ad locū ʒcurrētiū q plerūqz in vlcerib9 recidiuaz faciūt. ¶ In pmis eger ſtudeat ſe abſtiere toto poſſe ab humi

dis reb⁹ ꝑserti frigidꝫ ſicut.c.
de vndinna dictū fuit. Deinde
admoneo egrū ꝙ bis i hebdo
mada ſumere debeat i auroꝛa
coclear vnū ꝯfectiōis infraſcri
pte ꝓ purgatōe materiei afice
Electuarium ad purgandā māniam flaticā dētꝫ:cui⁹ talˀē foꝛma. ℞. ſirupi
ſtichados mellˀ roſati aā.ʒ.vj.
ſiru.vio.ʒ.iiij.turbith ꝑparati
ʒ.vj.agarici trociſcati.ʒ.x.zin=
ziberis.ʒ.v.cinamomi.ʒ.ij.po=
lipodij quercini.ʒ.j.⁊ ß.aniſo=
rū.ʒ.vij.tyriace.ʒ.iij.zuc.fini.
ʒ.v.miſce pri⁹ trituratꝫ triturā
dis ſubtiliſſime ⁊ fiat electuariū
qđ magnā i iſto caſu ꝓrogati=
uā hꝫ:⁊ ſepiſſie cū honoꝛe nr̄o
illđ experti ſum⁹. ¶ Poſtmodum
aū ola conat⁹ ſū ſp mūꝫ ꝯiūctā
purgare ⁊ locū vlceratū ab oī
carne ſupflua ⁊ vnctuoſa mūdi
ficare:aliqñ cū admiſtratione
egyptiaci:⁊ interdū vrgēte ne=
ceſſitate cū trociſco nr̄o de mi=
nio. Et i delicatis ꝑſonis doloꝛ
rē pati nolētib⁹ locū mūdifica=
uim⁹ cū puluere nr̄o carnis ſu=
perflue remotiuo ſine doloꝛe.
¶ Ultimo loco ꝓ itegra curōne
cum aq̄ aluminoſa locū laui:⁊
aliqñ ſuper fila carpinata mel
roſatū ipoſui:aut loco ei⁹ ab=
ſterſiuū de melle roſato. Et qꝛ
iſta vlcera ſp idigēt vehemēti
exiccatōe pp hūiditatē ſupfluā
quā ſp hñt hmōi vlcera. Jō etiā
tpe cicatrizatiōis fuit neceſſa=
riū iponerē ſup fila vnguētū ce=
raſceos vlˀ vnguētū aploꝝ coꝛro
boꝛatū cū modicū vnguēti.ſup
petia q̄ꝫ a pricipio vſqꝫ ad finē
vnguētū īfraſcriptū applicaui
Unguentum mus. ℞.olei liliorꝝ alb.olei de
ſemine lini.aā.ʒ.iij.olei roſa.
odoꝛ.olei mirti.aā.ʒ.ij.litarg.
aur.⁊ argē.minij aā.ʒ.j.diaq.
albi cū gūmis.ʒ.iiij.pig.hir.
pigue.caſtrati aā.ʒ.ij.⁊ ß.picꝭ
naualis picis grece aā.ʒ.j.⁊ ß.
ſucci ligue canis.ʒ.iiij.bul.ola
ſilˀ donec coloꝛē acq̄rāt nigrū ⁊
ſucc⁹ ſit penit⁹ ꝯſumpt⁹:dein=
de colērē capanaciō ſpiſſo:poſt=
modū iteꝝ ad ignē bul.donec
acq̄rāt coloꝛē nigerrimū:addē=
do tereb.clare.ʒ.iij.oppopona
cis.ʒ.ij.⁊ ß.cere al.q̄ꝫtū ſufficit
⁊ fiat vnguētū nō nimis ſolidū
⁊ ponant̄ terebē.⁊ oppoponax
qñ auferk ab igne. Jſtđ eni vn=
guentum(vt pꝫ cōſiderāti igre
dictia)virtutē habet purgādi
⁊ incarnādi cū mundificatiōe
domeſtica ⁊ cicatrizatiōe. Uer
ba quoqꝫ ligue canis predictis
vlcerib⁹ impoſita ⁊ ligata vti=
lem ꝓducit effectum. Et hoc eſt
noſtra curatio quā ſepenume=
ro experti ſumus cum honoꝛe
noſtro et vtilitate egrotantiū.
¶ Et ſic deo dante ⁊c.

¶ Tractatus.iij. De vlceribus
thoꝛacis:ſpine doꝛſi:coſtaruꝫ:
brachioꝛum ⁊ de auriuꝫ diſpo
ſitionibus:cōtinens capl'a.xj.

¶ Cap.j. De vlcerib⁹ doꝛſi. Cap.j. Ulcera dorſi.

Ulcera doꝛ=
ſalia(vt in caplo
de vulnerib⁹ hu=
iuſmodi loci di=
ctū fuit)ſunt mul
tis de cauſis val=
de piculoſa:q̄s q̄dē cāˀs ibidē
reuide. ¶ Curō itaqꝫ iſtoꝝ vlce Curō.
rū non differt a curatione com
muni alioꝛum vlceruꝫ tradita
in lib.de vlceribus in vniuer=
ſali. ¶ Quāobrem ſi vlcera iſto
rum locoꝛum ſunt putrida cu=
rantur vlcerū putridoꝛū cura=
tiōe:⁊ ſic de alijs vlcerib⁹:put
in ſuis

in ſuis pprijs capl'is lib. palle ga. optimã deſcripſim⁹ curatio nẽ: q̃re p tua neceſſitate illuc recurre. ¶ Unũ tñ i iſtſ vlcerib⁹ notãdũ eſt q ppt neruoꝝ mul titudinẽ ⁊ nobilitatem nuche medicamia dñt eẽ mitioꝛa qñ in iſtis vlcerib⁹ opꝫ admĩſtrari acuta medicamina. ¶ Quapro pter i putridis vlcerib⁹ vnguẽ tũ egyptiacũ mixtũ cũ tãtũdeꝫ vnguẽti aplłoꝝ ſufficit admini ſtrari. ¶ Silr etiaꝫ in ſoꝛdidis ſufficit admĩſtrare p eoꝝ mun dificatiõe ptẽ vnã vnguẽti egy ptiaci cũ duabus partibus vn guenti apoſtoloꝝ. ¶ Abſterſi uum quoq de melle roſato cũ ſucco api ſarcocolle et ſucco affodilloꝝ cũ terebentina ⁊ fa rina lupinoꝝ ſoꝛdidis iterdũ vlceribus ſufficit pro eoꝝ mũ dificatione. ¶ In cauernoſis ẽt vlceribus cũ lotiõibus ⁊ medi caminibus acutis (ne foꝛte ſua acuitate in neruis nuche rigo res ſpaſmũ cauſare valeãt) non eſt tutũ pcedere. ¶ Igit ſi inci ſio fieri põt abſq inciſiõe vena rũ ⁊ neruoꝝ hmõi cauerne vſq ad finẽ ei⁹ iſta opatio laudabi lioꝛ eſſet q̃ pcedere acutis me dicaminib⁹: ⁊ pſertim qñ oꝛifi ciũ vlceratiõis cauernoſe nãlr pmaneret in loco ſupioꝛi ⁊ pro ſũditas eius in loco inferioꝛi. ¶ Uerũ ſi in hmõi vlcerib⁹ aliq̃ de cã eminẽtis incõmodi predi cta inciſio fieri nõ poſſit: tũc in fraſcripta lotiõe pcedẽdũ eſt cu ius officiũ eſt vnãquãq vlcera tionẽ cauernoſaꝫ a carne mala ⁊ putrida mundare abſq mole ſtia: ⁊ hmõi cõpoſitiõis talis ẽ

Nota.

Lotio forma. ℞. lixiuũ ꝯfecti ex cine re ramoꝝ vitis ⁊ fici ⁊ ſit eq̃l

fortitudinis cũ lixinio barbitõ ſoris. ʒ. v. ſ. pł. nři carnis ſupflue remotiui. ʒ. ij. ſarcocol. ʒ. j. mel lis roſ. ℥. ſ. ß. miſce ⁊ actualr te pida cũ ſiringa it⁹ mittat. Ad uertẽdo ſp q lauatoꝛiũ hmõi i tra cauernã vlcerationis rema neat p diẽ nãlẽ añq fiat pmuta tio medele pdicte: qm ei⁹ opa tio nõ efficit niſi intra diẽ natu ralẽ. Nã pdicta medicina man ducat carnẽ malã cũ vlcerꝫ mũ dificatione abſq doloꝛe ⁊ euacuatiõe multe ſanioſitatꝫ pdu cit: ſaniẽ de mala in bonã regu lãdo. ¶ Cũq ad pfectã mũdifi cationẽ vlceris pueneris: q de facili cognoſcit p bonitatẽ car nis noue naſcẽtis in vlcere: ⁊ p pñtiã bone ſanioſitatis: tũc ab hmõi medicamie abſtinẽdũ eſt ⁊ loco ei⁹ dꝫ loc⁹ lauari cũ aq̃ oꝛᷣ, ⁊ melle roſa. tñmõ: vel int⁹ ponat abſterſiuũ de melle roſ. cũ terebẽtina ⁊ ſarcocolla plu ribus i locis oꝛdinatũ. ¶ Secu ta mũdificatõe p incarnatõe ⁊ ſigillatiõe ei⁹ pcedẽdũ ẽ put de his duab⁹ intẽtiõib⁹ ſepiſſi me dictũ fuit in lib. de vlcerib⁹ in vli: q̃re pro tua neceſſitate il luc recurre. ¶ Silr ẽt ſi in cura iſtoꝝ vlcerũ intẽtio euacuãdi coꝛp⁹ affuerit: pcedat vna cuꝫ regimie vite: vcꝫ i come. ⁊ po tu ſcꝫm q hũoꝝ nã poſtulabit. vñ de vnaquaq materia peccã te purgãda. c. ij. de vlcerib⁹ ſa tis apte demõſtratũ fuit: q̃re p tua neceſſitate illuc recurre. Et ſic deo dante cõpleta eſt doctri na preſentis capituli: cuius no men ſit benedictum.

¶ Capitulum ſecundum. de vlceribus thoracis ſeu pectoꝛis. C. 4.

Ulcera pectoris. P Ectoris vlcerũ cura=
tio a curatione com
muni aliorꝫ vlcerum
nõ differt qñ nõ ſunt
penetrãtia. Quare ſi
ſunt cauernoſa cauernoſorꝫ cu
rõne curent. Si putrida et cor=
ſiua vt putrida ⁊ corroſiua cu=
ratiõe gubernent: ⁊ ſic de alijs
put i doctria de vlcerib⁹ i vñi ꝺ
oib⁹ ſermonẽ fecimus: q̃re pro
tua neceſſitate illuc recurre.
¶ Uerũ ſi iſta vlcera fuerit cuz
oſſis corruptiõe ⁊ nõ penetrã=
tia: tũc ſubtili ingenio magna
cũ ſagacitate tota oſſis corru=
ptio ferro aut acuto medica=
mine ſm qꝺ meli⁹ tibi videbit
vndiq̧ a carne mala ꝺtegat ra
ſpatorijs: delde iſtr̃is bñ icidẽ
tib⁹ carrãdo ſeu raſpãdo vſq̧
ad ſanitatẽ oſſis ꝓcedẽdũ eſt:
poſtmodũ cãdẽti ferro dũmõ ꝓ
ſine eminẽti icõmodo fieri poſ=
ſit totũ os ſupꝑficialiter cauteri
zet. ¶ Pro reliqua ꝑo curatiõis
eius ꝓcedẽdũ eſt: put lati⁹ in
lib. de vlcerib⁹. c. ꝓprio ꝺ oſſis
corruptiõe locuti ſum⁹. ¶ Et ſi
ꝑdicta vlcera vident eſſe pene=
trãtia: tũc ꝓ eorꝫ curõne pallia
tiua curõ eſt multũ neceſſaria:
q̃ medicamina acuta rõne mẽ
brorũ nobiliũ nõ pñt ſuſtinere.
Quãobrẽ auxilia q̃ cõmemora
ta fuerũt in curatione vulnerũ
pectoris penetrãtiũ ad hãc cu
rationẽ accõmodari pñt cũ vti
litate egrotãtis. Et propterea
iſta capl'a alternatim videant.
Multa etẽm auxilia tã i forma
poculi q̃s i forma lotiõis ibidẽ
ſunt annotata q̃ ad vſuz pñtis
capl'i plm faciũt: q̃re ꝓ tua ne=
ceſſitate ad illud recurre. ¶ Et
ſic deo dante ⁊c.

¶ Ca. iij. de vlcerib⁹ brachiorꝫ. Ca. iij.
B Rachiorꝫ vlcera cu= Ulcera
rant curatiõe aliorꝫ brachi
vcz. Si viruleñta vi= orum.
rulentorꝫ curatione
curẽt. Si corroſiua
vt corſiua tractent: ⁊ ſic de ſin=
gulis. ¶ Unũ tñ ſp eſt mẽti tenẽ Nota.
dũ. ſ. q̧ ſicut vlcera tibiarũ in=
digent lecto: ita etiã brachiorꝫ
vlcera ad collũ ſuſpẽdi debẽt.
¶ Et ſic deo dãte ⁊c.

¶ Ca. iiij. de fixuris pupille et Ca. iiij.
mãmillarum vlceribus.

U Lcera mãmillarꝫ ſũt Ulcera
vt plꝫ cauernoſa pꝑ mãmil
raritatẽ ⁊ ſpõgioſi= laruz.
tatẽ earꝫ. Gñant ꝑter
ea vt plm ex apati=
tib⁹ calis pꝑ lactꝫ coagulatio=
nẽ. Aliqñ ẽt ꝓpter hũores frigi
dos q̃re nõ niſi cũ difficultate
ſanant. Que aũt a lactꝫ coagu
latõe ꝓcedũt pꝑ ꝯtinuũ deſcẽſũ
lactꝫ ad mãmillã. Sil'iq̧ mõ di
co de his q̃ ab hũorib⁹ groſſis
⁊ frigidꝫ cãnt cũ difficultate cu
rant: q̃ vt plm ab hmõi hũori=
bus vlcera efficiunt valde ca=
uernoſa. Et ideo q̃ locus eſt
ineptus applicationi ligature
hac de cauſa curã reddunt dif
ficilẽ. ¶ Curatio itaq̧ iſtorũ vl
cerũ (ꝑmiſſa vñi purgatiõe pre=
miſſoq̧ bono vite regimine) ẽ
vt mũdificet loc⁹ cum puluere
nr̃o carnis ſupꝑflue remotiuo
abſq̧ dolore. Deſup vnguẽtuz
nr̃m de minio applicãdo. Et ꝑ
totã mãmillã infraſcriptũ em=
plm imponat. ℞. farine fabarꝫ
farine lentiuz farine ordei añ. emplz.
lib. ß. et cum ſapa ſufficienter
bulliant vſq̧ ad ſpiſſitudinem
et vtere: quia deſiccat: reſoluit:
et mitigat lac paulatine exic=

cādo.¶Et ſi vlc⁹ fuerit cū dolo
re:medulla panꝭ cū folijs mal-
uaꝝ i brodio gallinaꝝ ꝺcocta
cū modico butyri paꝝ olei ro.
cū vitel.ouoꝝ ⁊ parū croci mo
re ēpl'i ſup mām̄illa ipoſita:re-
ſoluēdo dolorē mirabil'r ſedat:
vnū q̄z i iſto caſu nō ē ꝑtermit-
tēdū:vcz ꝙ tinta nō ſit mltū lō-
ga ⁊ ſit canulata.i.aut cū dipta
mo:aut cū cucurbita exiccata
ad ſolē ad modū corrigie:aut
folijs caulū nigroꝝ ad vmbrā
aliquātulū exiccatis confecta.
Debet inſup mām̄illa i hac cu
ratiōe ad collū ſuſpēdi ne hūo
res ad locū decurrāt.¶Multa
ꝑterea documēta ⁊ auxilia.c.ꝺ
apāte mām̄illaꝝ cōmemorata
fuerūt q̄ ad hāc curationē ꝯue
niētiſſime pñt reduci.¶Exicca
tio q̄z lactꝭ iuuamētū ſanatiōi
vlcerū mām̄illaꝝ ꝑſtat.Jdeo i-
terdū ſumer̄ pillulā reubarba
ri ad quātitatē ciceris cū.ℨ.j.
aq̄ plātagis ⁊ mēte i exiccatio
ne lact' pl'm iuuaſſe ꝑcepim⁹.
Et iſta fuit inuētio celeberrimi
Nota inuētionē magiſtri Johis macerateſis — magiſtri Joānis āthracini ma
ceratēſis.¶Sil'r mō etiā vlce
ra cāta ab hūorib⁹ frigidis et
groſſis curāt curōne añdicta.
¶Jn ceterꝭ āo intētiōib⁹ vcz ꝓ
mūdificatiōe ⁊ icarnatiōe ac ſi
gillatiōe ꝓcedēdū ꝓut ꝺ his i
tētionib⁹ i lib.de vlcerib⁹ i vl'i
pl'ib⁹ i locis dictū fuit.¶Et qꝛ
ꝯtigit ſepenūero ꝑꝑ ſuꝑfluita-
tē ⁊ acuitatē lactꝭ papillā mā-
Linimētū. — millaꝝ ragadiari.Jō ꝓ earum
curōne iſraſcripto linimēto ꝓ-
cedēdū eſt.℞.vnguēti roſ.olei
onfancini añ.ℨ.j.ß.ſucci plāta
gi.ℨ.ß.ſepi vituli.ʒ.x.litargirij
aur.⁊ arg.añ.ʒ.vj.plūbi vſti ce
ruſe tucie añ.ʒ.iij.ātimonij.ʒ.
ß.thuris.ʒ.ß.terreſigillate bo-
liar.añ.ʒ.j.ß.miſcer i mortario
plūbi ducēdo ꝑ duas horas cū
piſtello ſm artē fiat linimētū:
vltimo loco ꝓ ſigillatione vn-
guētū de minio in forma ſoli-
da vel vnguētū de ceruſa deco-
ctū cū lotione aq̄ aluminoſe re
liquum curationis perſectiſſi-
me facit.¶Et ſic deo dante ⁊c. — Ca.v.
¶Ca.v.de vlceri.i iteriori ꝑte
auriū naſcētibus ⁊ eorū cura. — vlcera auriū.

Ures in ꝑte interiori
a materia catarrali
frequentiſſime apari
ſolēt:quare poſt eru-
ptionem apātis ſeq̄t
vlcus qꝺ vt plurimum eſt diffi-
cile curationis.Et cā eſt : tū qꝛ
locus eſt ineptus applicationi
medicinaꝝ:tū qꝛ cerebrū de fa-
cili ei⁹ ſuꝑfluitates ad locū vlce
ratiōis trāſmittit:tū deniꝗ qꝛ
loc⁹ ꝓpt ei⁹ nobilitatē medica
mīa nimie mordicatiōis q̄ ple-
rūꝗ in curatiōe vlcerū ſunt ne-
ceſſaria tolerare nō ꝑt.Quapp
curatio ꝑdictoꝝ quāto mitior
fieri ꝑt:tāto melior ē:qꝛ iſtis vl
cerib⁹ ꝑſertim de recēti factis
dolores vehemētes et leſiones
magne ſolēt euenire.¶Cura- — Curō.
tio itaꝗ iſtoꝝ vlceꝝ ꝑmiſſa pur
gatiōe capitꝭ cū pillis ꝺ agari.
vl'ꝺ aſſagereth cū agarico ꝑmiſ
ſoꝗ bono vite regimie ꝓ come
ſtiōe ⁊ potu admiſtratiōe loca
liū domeſtice mūdificātiū effici
tur.¶Et ꝑmo ſi vlcera fuerit re
cētia ⁊ nuꝑrime fcā:tūc mel ro.
cū oleo de vitel.ouorū: parūꝗ
ſarcocolle mixturā faciendo ⁊
tepidū in aurib⁹ ſtillatim mun
dificādo auriū vlcera eorū ſa-
nationē producit.Uinū q̄z po-
migranati dulcis cōfectum(vt

(infra) auriũ vlcerib⁹ ſingulare
pſidiũ ẽ: mũdificãdo ei ⁊ saniẽ
purgãdo effectũ ſanatiõis idu
Mundificatiuũ. cit. ¶ Mod⁹ aũt ꝯpoſitiõis illi⁹
talis eſt. ℞. pomũ grana. vnuꝫ
dulce ⁊ itegrũ ⁊ i vino albo o-
dori. modicũ ꝺcoq̃re facias de
ide ipꝫ piſta ſubtiliſſime: poſt-
modũ colek ⁊ exp̃mak forti exp̃ſ
ſiõe: q̃ fctõ addak p̃dicte cola-
ture mell' ro. colati finiſſimi. ʒ.
ij. ß. ⁊ iteꝝ bulliãt ad ignẽ vſq;
ad ſpiſſitudinẽ mell' ⁊ vtere in-
tra aurẽ ꝓ ericcatiõe vlceꝝ ei⁹.
Et ſi vis ꝙ dicta medella hẽat
meliorẽ abſterſionẽ cum attra
ctõe addak tereb. cla. ʒ. ß. cũ. ʒ.
j. p̃dicti liq̃ris. Et q: cũ iſtis vl-
cerib⁹ recẽter factis ſolet nõnũ
q̃ꝫ dolor ꝯplicari. Igik i tali ca
ſu medella mioris ericcatõis i
digem⁹. Quãobrẽ oleũ ꝺ vitel-
lis ouoꝝ ſimpl'r i mortario plũ
bi diuti⁹ deductũ ſingl'are vlce
rib⁹ auriũ doloroſis (vt glioſ⁹
teſtak auẽzoar) p̃ſidiũ ẽ: mũdi-
ficãdo eñ dolorẽ ſedat mãꝫ vl
cerationis ad eritũ preparãdo.
¶ Itẽ vinũ g̃natoꝝ dul. cũ ſuc-
co virge paſto. et ſucco lingue
paſſerie q̃ cẽtũnodia nũcupak
cũ modico liliʒ bullitũ vſq; ad
ſpiſſitudinẽ in aurib⁹ deĩde in-
ſtillatũ vlcera rẽcẽtia auriũ pfe
ctiſſime mũdificat et ſanat: ſief
q̃ꝫ ꝺ menute cũ licio ⁊ paꝝ thu
ris parũq; ſarcocolle cũ melle
roſ. mixtũ aduerſus vlcera au
riũ iuuamẽto manifeſto pfectiſ
ſime vꝫ: mũdificat ei cũ icarna-
tiõe ⁊ ericcatõe loci. et ſi iſta vl
cera fuerit ml'tũ ãtiq̃ta: ⁊ ꝺ gñe
putridoꝝ aut ſordidorum: tũc
Vnguẽtũ mirabile. vngm̃ egyp. vt ifra ordiatũ pu
tredinẽ ⁊ ſordiciẽ vlceꝝ mirabi
lik mũdificat. ℞. mell'. ʒ. j. ⁊ flo-
ris eris. ʒ. iij. alumĩs ro. ʒ. ß. ſuc
ci apij ſucci lingue paſſerine vi
ni g̃natoꝝ dul. ⁊ acetoſoruꝫ añ.
ʒ. ß. ad ignẽ colatis pri⁹ ſuccis
bulliãt lẽto igne vſq; ad ſpiſſi-
tudineꝫ mellis. Iſtud enim vn-
guẽtũ putrida ⁊ ſordida vlcera
hmõi loci mirũ i modũ mũdifi
cat cũ pua egrotãtis moleſtia.
¶ Et ſi ꝓ mũdificatiõe iſtoꝝ vl-
ceꝝ minor mordicatio fuerit ne
ceſſaria: addak huic vnguẽto tã
tũdẽ vnguẽti apl'oꝝ vl' vnguẽti
ceraſios loco mũdificato ſcoria
ferri cũ vino g̃natoꝝ ter lota: de
niq; ꝺducta cũ licio ⁊ triturata
cũ modico ſarcocolle aloes et
thuris p̃ſentaneũ remediũ ẽ: q:
locũ mũdificatũ pfectiſſime de-
ſiccat ⁊ ſanat. ¶ Sil'r etiã ſi vlce
ra fuerint virulẽta cũ aliquali
corroſiõe ⁊ malignitate vnguẽ
tũ egyptiacũ p̃dictũ in cura eo
rũ magnã potẽtiã ⁊ p̃rogatiuã
hꝫ. Pulũis ẽt nr̃ carnis ſupflue
remotiu⁹ abſq; dolore mixt⁹ cũ
vnguẽto albo cãphorato l p̃di
ctis vlcerib⁹ effectũ mundifica
tiõis ꝓducit. Sil'r q̃ꝫ i iſtis vlce
rib⁹ virulẽtis corroſiuis ⁊ mali
gnis. ¶ Interfecta malignitate
⁊ corroſiõe eoꝝ vnguẽtũ cãpho
ratũ ⁊ tãtũdẽ linimẽti ſcorie fer
ri añdicti ml'tũ ad ꝓpoſitũ fa-
cit. ¶ Lotiões q̃ꝫ materia exñte Lotio.
calida cũ ſiringa int⁹ ꝓiectas ⁊
cõfectas cũ decoctiõe roſaꝝ lẽ-
tiũ ordei lingue paſſerine ⁊ zuc
cari in tali caſu ſumme iuuaſſe
pcepim⁹. In mã ꝟo frigida et
groſſa lotio decoctiõis mell' et
vini: ⁊ aq̃ cineris cũ ſarcocolla
in cã mundificãdi neceſſaria ẽ.
¶ Et q: amice pp nobilitatẽ lo-
ci (vt ſupi⁹ dictũ fuit) ex applica
tiõe ſtipticãtiũ ⁊ mordicãtium

ſolēt hmōi vlceribus dolores ꝛ apationes euenire. Jccirco in iſto caſu prudentiſſimi medici ē ſtati dolorē cū iſraſcripto ſuffumigio ſedare: deide oleū ſ vitellis ouorum cū butyro īponere. ꝑ hac itētiōe vtiliſſimū erit: cui⁹ ſuffumigij ſp talis fuit ordiatio nr̄a. ℞. ſol. mal. ꝛ violarū caſſi. mellil. aneti añ. ℳ. ſ. lūbricorū. ℥. ſ. ß. zucca. rubei. ℥. j. liquiricie munde paſſulaꝝ añ. ℥. j. miſce. ꝛ bulliāt cū aq̄ ſufficiēti vel cum brodio gallinarū ſine ſale cōfecto vſq̄ ad cōſummationē medietatis aq̄ cū q̄ locus ſuffumiget. ¶ Et ſic deo ꝛc.

Ca. vj. ¶ Cap. vj. De verruca naſcēti in aure.

Uerruca auris. Caro ſupflua ꝛ verruca q̄ intra aurē oriri ſolet ei⁹ auditū vtique frequentiſſime impedit. cu. extirpatiua curat: q2 oē ſupfluū indiget extirpatione. Pro cui⁹ extirpatiōe vtiliſſimū eſt ꝓcedere: put de cura polipi naſi nō cācéroſi dictū fuit q̄re ꝑ tua necītate illuc recurre: ꝛ iſta duo capl'a alternatim videant.

Ca. vij ¶ Cap. vij. De tinnitu ꝛ ventoſitate aurium.

Tinnitus aurium. Curatio. Ista diſpō ſemp ḡhatur a materia groſſa viſcoſa ex q̄ ventoſitas groſſa ꝓcedere ſolet faciēs tinnitū. ¶ Curatio itaq̄ tinnit⁹ aurium ordinato regimine vite purgato capite ꝛ ſepi⁹ cū pillulis ď iera caſa agarico vel cū pillu. cochijs ad localia deinde vtiliſſimū eſt trāſire: ¶ Et ī pͥmis ma iorana decocta cum aq̄ ꝛ vino cū camomilla aneto parumq̄ melil. deinde ſuffumigiū ex ea factū cū vaſe oleagineo mirabiliter aurīū tinnitū ſedat: ponēdo deide ītra aurē oleū amigdalaꝝ amararū cū oleo anetino ꝛ melle roſato. ¶ Ad eandē intētionē vз ſuffumigium infraſcriptū. ℞. ſol. marrubij camo. aneti añ. ℳ. ſ. maiorane origani añ. parū cū vino ꝛ aq̄ maris bulliāt vſq̄ ad ꝯſum. tertie ptꝭ addēdo mellis. ℥. iiij. caſtorei. ℈. ſ. ꝛ iteꝝ bul. ꝛ vtere more añdicto ponēdo ītra aurē oleū ſ buccinū tepidū ſimul cuз oleo amig. amaraꝝ oleū q̄з nardinū cū mo. olei rutacini ſilem ꝓducit effectū. idē ēt facit oleuз de raffano ꝛ ab Aui. ſumme laudat: q2 vētoſitatē aurium potēter tollit. ¶ Itē ad tinitū auriū ꝛ vētoſitatem carminādā poſt ſuffumigiū añdictū oleū magiſtrale ďſcrip. nr̄a ſūme iuuaſſe ꝑcepim⁹: cuius talis eſt ordinatio. ℞. olei anetini olei ſābucini olei amigdalarum amaraꝝ ana. ℥. ſ. ſucci praſi ſucci raffani añ. ʒ. ß. foliorū rute ciminiſ ſucci ciamomi. añ. paꝝ caſtorei grana. ij. aceti. ʒ. ß. bulliant oia ſil' vſq̄ ad cōſummationē aceti ꝛ ſucci: deide canapacio ſpiſſo colent ꝛ vtere aliquātulū tepidū in aure poſt ſuffumigiū: q2 mirabiliter ſibilū tinnitū ꝛ ventoſitatem groſſam aufert ꝛ auditū ďuaſtatū reſtaurat. ¶ Quidā etiā dixerūt ꝙ fel caprinum vel vitulinum decoctum cū ſucco praſi ꝛ raffani ꝛ oleo anetino vſq̄ ad ſpiſſitudinem tinnitum auriuз mirabiliter tollit. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

Suffumigiū ad ventoſitatem auriū carminandam.

Auicēna.

Oleuз magiſtrale aduerſus tinnituз ꝛ vētoſitatem auriū.

Fel caprinū.

Cap. viij. ¶ Capitulum. viij. De dolore aurium.

Cura ī cā̄ calida.

PRo ſedatióne dolo-
ris auriuꝫ a materia
calida cauſati oleuꝫ
roſatum onſancinuꝫ
intra pomuꝫ decoctū
cum modico croci mirū in mo-
dum dolorē ſedat. Lac etiā ca-
prinum vel vaccinum vel mulie-
ris ad eandē intētionē vꝫ. Oleū
ſilr violatum ⁊ amigdalaꝝ dul-
ciū decoctum cū vino granato-
rū acetoſorū ⁊ paꝝ croci cū por-
cellionibꝰ: puta numero. 30. in
℥. ij. pdictoꝝ oleoꝝ vſqꝫ ad con-
ſummationē vini eſt medicina
experta ⁊ ſingulare remediū in
iſto caſu. Pomū pterea ſub pru-
nis decoctū piſtatū ⁊ cribellatū
⁊ cū oleo roſato mixtuꝫ ⁊ oleo
violato parū croci ⁊ duoꝝ ouo-
rum vitellis: et ſimul demū bul-
litis vnica ebullitiōe more em-
pli ſup auribus applicatuꝫ ali-
quātulum calidū pſtat iuuamē-
tū ſedatiōis doloris. Sapa qꝫ
decocta cum farina ordeacea ⁊
fabarum cum oleo roſ. ⁊ camo
mil. parumqꝫ furfuris triturati
ad ſedationem doloris auriuꝫ
cū aliquali reſolutiōe ē optimū
Cura ī cā̄ frigida. remediū. Si vo materia fuerit
frigida dixerūt veteres ꝙ oleū
anetinū cū butyro ⁊ ſucco affo-
dillorum bullitū vſqꝫ ad ꝯſum-
mationē ſucci: deinde ī auribꝰ
tepidū inſtillatū hꝫ vtutē ſedā-
di dolorē a frida mā̄ cauſatuꝫ.
Oleuꝫ auēzoar. Oleū quoqꝫ de vitellis ouorum
ſꝫ Auēzoar. (vt ſupiꝰ diximꝰ) in
ſedādo vnūqnēqꝫ dolorē auriū
ceteris auxilijs eſt pſtātiꝰ. Itē
oleū ꝯditū ſimlr cū oleo amig-
dalaꝝ dulciū ⁊ oleo ſambucino
paꝝ aceti ⁊ vini granatoꝝ ⁊ bu-
tyri cū lūbricis terre ⁊ limacijs
ꝝ. ⁊ tātūdē d porcelliōibꝰ oibꝰ
bullitꝫ cū. ℥. ij. cepe ī furno dco.
⁊ aliquātulū īciſe ⁊ ꝯtrite cum
pauco croci vſqꝫ ad ꝯſūmatio-
nē vini ⁊ aceti: deīde colent ⁊ co-
latura iſta ī aurē īſtillet: qr do-
lorē a cā frida cātū ſedat. Silr
ſapā cū butyro dcoctā ⁊ oleo ſā-
bucino cū modico croci ⁊ cere
albe parūqꝫ furfuris triturati ⁊
farle fabaꝝ more ēpli ſup auri-
bꝰ īpoſitā aduerſus auriū dolo-
rē ſūme iuuaſſe ꝑcepimꝰ. Oleū Aliud
ſilr de ſemie lini cū oleo amig-
dalaꝝ amaraꝝ bullitū cū lūbri-
cis tre ad idē vꝫ. Emplm qꝫ de emplꝫ
ſapa cū furfure ⁊ oleo ane. ⁊ ca-
mo. cū pauco camo. mellilo. de-
coctū ⁊ auribꝰ applicatū mirā
hꝫ ꝓrogatiuā. ¶ Ulteriꝰ ad ſedā- A cauſa calida.
dū dolorē auriū a cā calida cau-
ſatū īfraſcriptū ſuffumigiū ſū-
me valere repimꝰ: cuiꝰ talis eſt
ordiatio ℞. mal. vio. camo. mel-
lilo. aneti. añ. M. j. palee ordei ī-
ciſe fur. ordei mūdi añ. M. ij. li- Suffumigiū in materia calida
qri. paſſu. añ. ℥. j. bu. oīa cū aq̄
ſufficiēti vſqꝫ ad ꝯſū. medie. aq̄
deīde ſuffumiget auris ⁊ in cā
calida applicēt auxilia ſupiꝰ de-
ſcripta. ¶ Ueꝝ ſi auriū dolor a
cā frigida cauſat: ſuffumigent ī-
fraſcripto ſuffumigio. ℞. radi-
cū altee li. ſ. camo. mellilo. ane- Aliud ī materia frigida.
ti foliorū. prari. añ. M. j. ſticha-
dos ſqnāti maiorane añ. parū
cū aq̄ ⁊ paꝝ vini odoriferi bul-
liāt vſqꝫ ad ꝯſummationē me-
dietatis: deīde locꝰ ſuffumiget
more q̄ ſupra dictum fuit. Poſt-
modū auxilia deſcripta ī cā fri-
gida intra aurē inſtillentur ſcḋm
doloris neceſſitatē. Et ſic deo
dāte cōpletꝰ eſt ſermo pñtis. c.
cuius nomen ſit benedictum.

¶ Capitulum. ix. De ſurdita-
te aurium. Ca. ix.

Surditas aurium.

Uarijs ⁊ ingentibus morbis natura corporis humani circa actionem ⁊ potētiā auditiuam frequētiſſime vexari ſolet: q̄ quidē auditus cū magna parte ad vnamquāq; ſcientiā acquirendam ſimul ad vite vſuꝫ ac dulcedinē maximā ꝯferat. Iccirco magna cū diligentia ſolertiq; ingenio in humanis cuſtodiēdus eſt et ei⁹ morbi curādi ſunt.

Cauſe

¶ Sunt itaq; egritudines a q̄b⁹ audit⁹ deuaſtari ſolꝫ: velut dolor aꝑa ventoſitas groſſa vlcera caro addita ſurditas: vermes ⁊ grana alicuius ſeminis ⁊ hmōi: de quib⁹ deo dāte ſigillatim ſuuꝫ ꝓprium faciem⁹ capl'm.

Cura ab aꝑa te.

¶ Quā obrē ſi cauſa ſurditatis auriū fuerit aꝑa ꝓ ei⁹ remotione ad capl'm ꝓpriū de aꝑate auriū recurſuꝫ habeas ⁊ ſic de alijs: put ī vnoquoq; capl'o plenarie dicemus: q̄re ꝓ tua neceſſitate illuc recurras. ¶ Hic tm̄ vl'r dicem⁹ de cura ſurditatis auriū. Et ī p̄mꝫ p̄cedēte euōne capitis cū pillul' de iera vel aggregatiuis vl' cochijs vel aſſagereth cū agarico vel cū alijs ꝑut tibi videbit' iuxta neceſſitatē humoꝝ peccātiū in corpe. ordinatoq; bono vite regimine nō multū humectatiuo. Iō ſerpilū nepita ſāſuc⁹ mēta petroſiliū calamētū origanū nux muſcata ⁊ cinamomū ī ferculis vtil'r ꝯcedūtur ī iſto caſu.

Remedīū ad ſurditatem.

Uinū q̄ꝫ odoriferū cū aq̄ coriādri lipbatū ſūmopeꝛꝫ. Aquā ēt mellinā coriādratā: ⁊ cū modico cinamomi decoctā ī potu de ide ſumptā ad auriū ſurditatē pliniuuaſſe pcepimus. veniēdo deiceps ad localia: dico q̄ auxilia q̄ ꝯmēorata ſūt aduerſ⁹ tinitū auriuꝫ huc pn̄t reduci.

Aliud.

¶ Ex magꝫ q̄dē laudatꝫ auxilijs apd viros pitos ē vt capiāt'. ℥.j. ⁊ media oli amigdalaꝝ amaraꝝ fell' taurini. ʒ.j. elebori nigri ꝯtriti. ℥.ij. caſtorei ace. an̄. ʒ.v. bulliāt oia ſil' vſq; ad ꝯſūmatōeꝫ aceti: deiñ colent' ⁊ vtere ītra aurē: q̄r mirabil'r ſurditatē ſanat.

Oleū.

¶ Itē ad auditū recuꝑandū. ℞. fellis leporꝫ. ℥.ſ. olei de caſtoreo olei ſābucini oli nardi. an̄. ʒ.vſ. vini odorif. aceti an̄. ℥.ſ. florꝫ roriſ. folioꝝ rute an̄. paꝝ pinguedis vulpie: piguedis anguille an̄. ʒ. vel elebori nigri triturati. ℈.j. bulliāt oia ſil' vſq; ad conſūmationē vini ⁊ aceti. deīde colent' ⁊ vtere more iā dicto.

Aliud

¶ Oleū q̄ꝫ de balſamo ⁊ d̄ caſtoreo magnā h̄nt p̄rogatiuā in h̄. ¶ Sil'r ēt infraſcꝓtū ſuffumigiū auditū mirabil'r repat. ℞. camo. mellilotí aneti ſtichados ſq̄nanti roriſm̄. an̄. ꝟ. mediū cepaꝝ alba. nūero. iiij. radicū affodilloꝝ. ℥. iiij. elebori nigri ꝯtriti. ʒ.j. marrubij ſāſuci ſerpili origani abſinth. an̄. ꝟ.ſ. mell' li.j. amigdalaꝝ amaraꝝ aliquātulū ꝯtritarū. ℥.iij. fell' taurini. ℥.iij. ⁊ mediā bulliāt oia ſil' cū aq̄ ſufficiēti ⁊ paꝝ vini ⁊ aceti ⁊ vtere more ſuffu. q̄r ad auriū ſurditatē ē p̄ſtaneū r̄mediū.

Remedīū ſingulare

Itē ad idē ſe. iūipi: ℥.ß. ele. ni. ℈.j. oli ciſa. ol'. de ſcie lini oli ſābu. ruta. an̄. ℥. mediā. oli d̄ caſt. vulpi an̄. ʒ.ij. ace. ʒ.x. vini odorife. ℥.ſ. bul. oia ſil' vſq; ad ꝯſū. vini ⁊ ace. deiñ colēt' ⁊ vt' ītra au. tepido. Itē. ℞. baccaꝫ lauri ſeis iūipi an̄. ʒ.iiij. oli amig. amaraꝝ. ʒ.x. oli aneti. ⁊ d̄ ſeie li. an̄. ℥.ß. oli ſābuci olid̄ caſto. an̄. ʒ.ij. ⁊ ß. ſuc. por. ſuc. cicla

mis an̄.ʒ.v.ſāſuci rute an̄.paꝝ
aceti.ʒ.ij.fellis lepoꝝ.ʒ.vj.bul
liāt oīa ſil' vſqꝫ ad ꝯſūmationez
ſuccoꝝ ⁊ aceti deīn colenꝛ ꝛ vte
Suffu re more iā dctō.¶Itē aliō ſuffu
migiū migiū optiuz ad ſurditatē.℞.
opti= folioꝝ ſābuci folioꝝ ebulli mr̄i
mum. carie an̄.ꝟ.j.ḡnoꝝ iunipi ⁊ lau
ri an̄.ꝟ.ß.radicū ciclamis ⁊ radi
cū affodiloꝝ an̄.ꝟ.j.ſāſuci ab=
ſinthij mirrħ.an̄.ʒ.ß.melī.ʒ.iij.
vrine bouis li.j.aceti li.ij.aque
q̄tū ſufficit:addēdo calamenti
betonice rute yſopi ſticħaō.cē=
tauree ſpice nardi an̄.paꝝ bul
liāt vſqꝫ ad ꝯſūmatiōez ṫtie ptꝭ
Oleū. ⁊ vtēr more ſuffumigij:qꝛ ei⁹ opa
tio ē mirabilis.¶Itē oleū ſābu
cinū cū anetio ⁊ radice affodilo
rū bullitū ad ſurditatē aurium
ſingulare p̄ſidiū ē.¶Et dixerūt
q̄dā φ radix vitis albe ⁊ nigre
ferēt ꝭ vinū an̄.ʒ.j.abſintħ.ꝟ.j.
fellis taurini fell' lepoꝝ an̄.ʒ.j.
piguedis vulpie.ʒ.vj.piguedis
muſtelle vel piſciū.ʒ.x.caſtorei
elebori nigri ꝯtriti an̄.ǵ.ij.ace=
ti ⁊ vini odorif.an̄.ʒ.iij.olī nar
di.ʒ.j.olei laurini.ʒ.mediā bul
liāt ſil' vſqꝫ ad ꝯſūmationē vini
⁊ aceti:deīn colēꝛ ⁊ itra aurē ipo
naꝛ medela iſta:qꝛ ei⁹ opatio
ad ſurditatē auriū ē p̄ſtaneū ⁊ re
mediū.¶Iuuat ēt i iſto caſu ſ.d
mope exercitiū faceꝛ p̄ſerti i iſlo
cis arēoſis:purgatiōes q̄ꝫ capi
tis aſſidue ſūme ad ꝓpoſitū fa
ciūt.Auxilia ēt an̄dicta an̄ ꝓpur
gationē corpis ⁊ capitis nō ſūt
adminiſtrāda.Silr̄ ēt tpe admi=
ſtratōis eorūdē nō dn̄t eē nec ni
mis calīa nec nimis frida.¶Ul
teri⁹ prudētis Chirurgici ē vt
opatiōes q̄ pueniūt vſqꝫ ad ner
uū plātatū iteri⁹ p poſſe idolo
roſe ⁊ abſqꝫ leſiōe h⁹ i nerui pꝭ fi

ciant.¶Itē ſemp ſit mēti tenē=
dū φ auxilia auriū nō ſolida ſꝫ
liquida eē debēt vt ad iterioꝛē
partē meli⁹ penetrare valeant.
¶Crebra p̄terea mutatio me=
dele vcꝫ de q̄rta i q̄rtam horā i Nota.
iſto caſu plīm iuuat:⁊ maxime ſi
patiēs iaceat i oppoſito latere
p aliq̄ō ſpatiū poſt applicatōez
medele aurē obturādo ne aer
valeat in aurē igredi.¶Mod⁹
aūt adminiſtratiōis optime me=
dele auriū egritudinū ē vt an̄ i
poſitiōez medele mūdeꝛ auris
ab oī ext̄nea re vt opatio nō im=
pediatur.¶Et ſic deo dante ⁊c.
¶Cap̄.x.De aqua ⁊ lapillo be Ca.x.
ſtiola ſiue ꝟme grano ⁊ eiuſmo
di nature ingrediētibus aurē:
⁊ de eorum curatione.

Signa itaqꝫ iſtoꝝ ſa= ſigna.
tis hr̄i p̄ n̄t ex relatio
ne iſirmi:de ꝗmibus
tn̄ vnū ē qō ſemp ſen
tiꝛ int⁹ motio mordi
catiua cuꝫ dolore aliquātulum
grauanti locum.¶Ad eorum
igitur curationē ſigillatim ve= Cura=
niēdo quidā dixerunt φ aqua tio.
aurē ingreſſa potēter ext̄hiꝛ cuꝫ
inſtr̄is q̄b⁹ magne pile ꝯſtanꝛ q̄
ſunt ad modū ſiringe.¶Mod⁹
aūt ⁊ ingeniū extctōis aq̄ ſic p̄ficiꝛ:
vt ſuffumigata aure cū vio deco
ctiōis calamēti ⁊ ſāſuci ipōaꝛ in
ſtr̄ꝫ p̄dictū itra aurē bōbace ob
turādo vt iſtr̄ꝫ a p̄fūditate aquā
valeat ad ſe attrahere.Et ſicto
ties facito dōec cogueris aquā
pēit⁹ eē a ſuo loco exiccatā:qō ꝺ
facili cogſciꝛ p remotiōez acci=
dētiū q̄ ātea erāt i pticula.Ali=
q̄ em̄ laudāt p̄dictā aquā exhi
cuꝫ ligno de palma vel de ſam=
buco ſicco et erit meli⁹ ponēdo
intra aurē vnū caput ligni taliꝫ

caput i igne:⁊ dƺ eſſe lõgitudis
cubitorꝫ triū:dicūt ꝙ rõne ignꝭ
lignū attrahit aquã ad ſe.¶ Nõ
nulliſſilr ad dictã aquã extrahē
dã iubēt facto ſuffumigio ꝑdcõ
frequēter ſalire ſup pede late-
ris leſiõis:⁊ ſilr ⁊ ſemel vola ma
nus eiuſdē laterꝭ fortiter ⁊ crebio
aurē ꝑcutiendo q̄ facto tinta le
nis optie ſpõgie marie itra au
rē iponat. Poſtmodū dƺ patiēs
dormire ſup hmõi aure.¶ Sirl
ga dƺ ſine ſargalia q̄ boni ⁊ ex-
ꝑti Chirurgici vilnã hauriūt ex
veſicã i aure poſita ldoloroſe
tñ:deiñ ex alio latere ore aquã
ſugere ꝑhtaneū remedium eſt.
¶ Pauca ꝑterea ſimplicia ⁊ cõ
poſita i iſto caſu a doctorib⁹ cõ
nūerata fuerūt:qꝛ cognouerūt
ꝙ ꝑdicta iſtra eēnt magꝭ apta
ꝓ hmõi extīõe aq̄ ꝙ̄ ſimplicia
⁊ cõpoſita farmaca:tñ ſucc⁹ ce
pe itra aurē piect⁹ ſm Aui.cõ-
Aui. fert ꝯuedini capitꝭ aquã ex au-
re tollēdo.¶ Arzilata ēt ⁊ Pla.
Arzi. dicūt ꝙ ſucc⁹ cepe mixt⁹ cū adi
pe ãſerio ⁊ itra aurē imiſſus ad
aquã auris exhēdã ꝑlm iuuat.
¶ Sternutatio dƺ ex arte ꝓuo
cata ad aquã exhēdã ꝑlƺ ꝓdeſt.
¶ De ꝟmib⁹ aūt ⁊ beſtiolis di-
De ver cem⁹ ꝙ ſi ad ſolē ſpeculo iſto
mib⁹. aure ãpliata ꝑicigariolꝭ a mãu
docta ⁊ leui exhi ⁊ capi nõ ꝑht
aialia predicta tunc a medico.
¶ Curatio iſta localib⁹ ē icipiē
Curõ. da.¶ Et pũo cõiter ꝯcordãt do
ctores ꝙ oleū amigđ. amararū
diſſolutū cū parū aloes epatici
parūq; fellis taurini itra aurē i
poſitū ꝟmes interficit. Deinde
balneū ſuffumigat auris balneo deco-
ctiõis rerū anodinarū ⁊ linien-
tiū:qꝛ itra paucos dies manife
ſtant vermes ad oculū agētis:
quibus manifeſtatis hi deinde
ꝑicigariolis facilr extrahūtur.
¶ Lapill⁹ aūt ⁊ ꝗnū cū eiſdē in- De. la-
genijs exhunt:de qb⁹ i cura ex- pillis.
tractiõis aq̄ dictū fuit. Unū tñ
de ꝗno notãdū ē ꝙ oleū ⁊ ſuffu
migiū nõ ē admiſtrãdū niſi ne-
ceſſitate dolorꝭ vrgēte:qꝛ faciūt
ei⁹ corp⁹ ãpliare.¶ Subtili ĩgi-
genio cū ſtilo decēter fabricato
⁊ parū curuo exhat.¶ Et qꝛ ali
qñ eſt adeo i aure ifixū ⁊ hūidi
tate plenū qđ nullaten⁹ igenijs
ꝑdictis vƺ exhi dico ꝙ i iſto ca
ſu q̄dã ꝯſuluerūt medicorum ꝙ
ꝗnū ſpatumie vl tenaculis par
uis ⁊ acutis frãgat vt faciliori
mõ poſſit extrahi. Silr etiã la-
pillus eiſdē ingenijs extrahen-
dus eſt.¶ Et qꝛ ꝑdicta ſepenūe
ro ñ ꝑht extrahi vñ dolorē cãnt
ingētē ⁊ locū ad ãpationē cali
dam ꝑducūt. Quãobrē nõnulli
voluerūt ꝙ inciſio lunaris effi-
ciat ſub aure vt ꝑdicta aurē in-
greſſa ꝑ locū inciſiõis valeat ex Nota.
trahi.¶ Cõſiliū tñ meū eſt i iſto
caſu ꝓpter nobilitatē loci ⁊ ner
uoſitatē ipſi⁹ niſi a natura ali-
qđ ſignaculū ãpatiõis ſub aure
demõſtraret qđ iciſio nullo mõ
fieri debeat. Sed poti⁹ opatiõi
nature remittat curatio:qꝛ nã
ſagax raro vl nūq̄ deficit i ſuis
bonis opatiõib⁹.¶ Demõſtrãte
ĩ natura ãpationē ſub aure vel
ſupra ꝓtin⁹ adiuuãda eſt eius
maturatio maturatiuis attra-
hētib⁹. Deide ãpatio aperiat i
ter maturitatē ⁊ cruditatē iu
xta formã noue lūe. Deiñ loc⁹
itus et exdigerat:mūdificet:in
carnet ⁊ ſigillet ꝓut de cura vl
cerū auriū caplo ꝓprio dictum
fuit.¶ Et ſic deo dãte completa
eſt doctrina ꝑſentis capituli ⁊c.

¶ Finit tractatꝰ tertius de vlceribus. Incipit quartus.
¶ Tractatus quartus de vlceribus ventris: aſſellarū: inguinū ꝛ teſticulorū: habēs capl'a. iij.
¶ Ca. j. De vlceribꝰ ventris et eorum cura.

Cap. j. Curatio.

Curatio vlcerum vētris nō penetrātiū ñ differt a curatione cōi alioꝝ vlceꝝ et aliaꝝ corpis pticularū. ¶ Quãobrem ſi iſta vlcera fuerint de genere virulētorū curātur curatiōe eorūdem vlcerū tradita ſuo ꝓprio capl'o: et ſic de alijs: put ĩ ſuo ꝓprio capitulo dictū fuit: in li. de vlceribꝰ in vl'i: q̄re tūc ꝓ tua neceſſitate illuc recurre. ¶ Si vero vlcera hmōi loci fuerint penetrantia ꝛ fiſtuloſa: tunc eoꝝ curatio ab olbus antiquis ꝛ modernis doctoribꝰ difficilis iudicať: tñ (vt inq̄t. Guil. pla.) natura multoties etiam in caſibus deſperatis operať occulte ea q̄ medico ſepenumero īpoſſibila videnť. Iccirco prudentiſſimi chirurgici eſt curam rationabilē (premiſſa ſemper pronoſticatione de periculo egrotātis) non pretermittere. Unde in iſto caſu ĩ omnibus procedendum eſt ꝑut capitulo de vulnere penetranti in ventre et pectore cum ſanie optime locuti ſumus: quare cū opus fuerit eodem recurre: q̄ī mł'ta egregia auxilia ad vſum preſentis. c. in predicto ca. ſunt annotata. ¶ Et ſic deo dāte ꝛc.

Guil. Pla.

Ca. ij.

¶ Capitulum ſecundum. De vlceribus inguinum aſſellarum et eorum curatione.

vlcera inguinum.

Ulcera iſtarū partium propter raritatem carnis et concauitatē naturalem earū de facili cauernoſa: formicoſa et obſtracoſa efficiuntur. ¶ Quãobrē et ſi nihil proprij habeãt in curatione eorum ab alijs vlceribꝰ quia curantur curatione alioꝝ vlcerum: tamē premiſſa purgatione corporis iuxta cōplexionem eius ꝛ qualitatem mēbri premiſſoq; bono vite regimine prout ſepenumero in ſuperioribus doctrinis mea fuit ordinatio. Deſcribaȝ breuiori quo potero ſermone curationem illoꝝ vlcerum quam frequentiſſime cum honore noſtro ꝛ vtilitate egrotātiū perfecimꝰ. ¶ In p̄mȝ itaq; ſi vlcera fuerit cauernoſa vltra. d. auxilia ꝛ īgenia ꝯmēorata. c. ꝓp̄o de vlceř cauernoſo ꝯſueui locū lotiōe īfraſcp̄ta ſirīgare. ℞. lixiuij barbitōſoris. ℥. vi. pł'uerȝ nr̄i carnis male remotiui. ʒ. iij. mellis roſati. ℥. j. et tepida (p̄us aliquātulū agitata) cū ſiriga intra vlcꝰ violēter imponať: ipſamq; ſtatim digito ꝛ tinta detinendo vt ſuā operationē ꝯplere valeat. Et mora rētētiōis hmōi nō ſit minꝰ. xij. horaꝝ: hoc celebrato mūdificeť vlcus ꝛ per duos dies laueť cū lixiuio ꝛ zuccaro rubeo aut cū aq̄ ordea. cū melle ro. ꝛ erit meliꝰ. Et iteꝝ de duobꝰ in duobus diebus laueť vlcꝰ lotiōe ꝛ modo ãñ dictis: donec cognoueris vlcus a carne mala mundificatū eſſe. Qđ de facili cognoſciť ꝑ bonitatē ſanioſitatis ꝛ naſcentiam bone carnis q̄ ſolēt euēire poſt

liectionē ꝑdicte lotiōis carnis
male r̄motiue ide ad tres dies
vt p̄ſmū: lauādo tn̄ ſꝑ his die=
bus locū cauernoſum cū ꝑdctō
lixiuio ⁊ zuccaro vel aq̄ ordea
cea cū melle ro. Et ſi orificiū ſue
rit nimis anguſtū ante igenia
ꝑdicta: aut via icīſiōis: aut ap=
plicatiōis alicui⁹ medicamīs
acuti velut cū cauſtico de capi
tel. vel cū oleo de vitriolo: vel
trociſco nr̄o ƌ minio: vel cū pul
uere ſupradicto pulueriʒato ſu
ꝑ tīta āpliare ꝯſueui. Deinde
Ungm̄ ad auxilia vel igenia aūdicta
trāſiui. ¶ Poſtmodū icarnaui
locū ſꝑ tinta ponē do īfraſcri
ptū vnguētū. ℞. mellis ro. ℥. j.
tereb. clariſſime. ℥. ij. ſucci apij.
℥. ß. ſucci plā. ſucci abſinthij aā
℥. ij. bulliat paꝝ ſimul addēdo
farie orƌ. farie faba. cribel. farie
lentiū aā. ʒ. iij. ſarcocol mirrhe
aā. ʒ. ß. thuris. ʒ. j. Et cū iſto vn
guento ponebā ſuper locū ma
gnā petiā vnguēti ſiue ceroti i
fraſcripti. Et tpe incarnatiōis
quotidie laui locū ſiringando
cū vino decoc. mellis roſ. ⁊ pa=
rū thurꝭ vel cū lixiuio ꝑdicto ⁊
melle roſ. cuius ceroti talis eſt
Cero= ordiatio nr̄a. ℞. olei camomil
tum ſo. lini olei roſ. olei de lilio aā. ℥.
lutiuū iiij. pinguedīs vituli piguedīs
nobiliſ vaccine: pinguedinis caſtrati
ſime liquefacti aā. lib. ß. olei ƌ ſemi
opatio ne lini. ℥. iij. muſcil. pſilij altee
nis. fenugreci ſeminis lini lib. ij. li
targirij aurei ⁊ argentei aā. ℥.
j. ⁊ ß. minij. ʒ. x. de oib⁹ ad ignē
ſm̄ artē cū cera alba ſufficiēti
fiat cerotū molle: q̄ mām pur=
gat ⁊ duritiē mirabil'r mollifi=
cādo reſoluit. ¶ Ultio loco ſi=
gilla cū vnguēto ƌ minio ⁊ aq̄
aluminoſa cū melle roſ. ꝯfecta

⁊ roſis in ca. de fractu. cranei
deſcripto ꝓceſſim⁹. ¶ Si v̄o vl
cera fuerit corroſiua ⁊ maligna
cum applicatiōe pulueris ꝑdi
cti optime rectificauim⁹ eorū
malignitatē corroſionē auferē
do. ¶ Itē ad eādē intētionē vʒ Nota
īfraſcript⁹ puluis quē habui a pulue=
Magr̄o Scipiōe mātuano in rē. ma=
medicina viro ſingulari ⁊ exꝑ gi. ſci=
to cui⁹ talꝭ fuit ordiatio. ℞. co pio.
ralloꝝ rub. roſaꝝ rub. pſidie di mā.
ptami albi zuccari finiſſimi
aā. ℥. mediā: oia adinicē tritu.
ſubtiliſſime ⁊ vtere ſuꝑ vlcere
corro. atq̄ maligno: q̄m ei⁹ opa
tio vt ꝑfat⁹ vir mihi retulit mi
rabilis ē. Poſtmodū cū vnguē Ungm̄
to de tucia vel de minio infra=
ſcripto curauim⁹: cui⁹ talis eſt
ordinatio. ℞. olei roſati onfāci
ni. ℥. ij. olei roſ. cōple. ℥. iij. olei
mirtini vnguēti populeōis aā.
ʒ. x. ſucci plātag. ℥. ij. ⁊ ß. ⁊ tātū
dē ſolatri pinguedinis vituli
lib. ß. bulliāt oia ſimul cū modi
co aceti vſq̄ ad cōſūma. ſucci ⁊
aceti: deinde colent̄ cui colatu
re addāt̄ litargirij aurei ⁊ ar=
gētei aā. ʒ. x. minij. x. vj. ⁊ iterū
cū cera alba ſufficiēti ad ignē
fiat cerotū molle baculo ſemꝑ
agitādo. Et ſignū ꝑfecte coctu
re eſt q̄n acquiſierit colorem ni
grum aut ſimilē nigro. Iſtud Aliud
enim vnguētū ſufficit pro icar
natione ⁊ mundificatiōe. valet
etiam predictum vnguētū cuʒ
lotiōe aque plātaginis in quo
ſit paruʒ aluminis bulliti: q̄
hʒ v̄tutē mirabilē vlcera cica=
trizādi malā ꝯplexionē huīdā
remittēdo. ¶ Denīq̄ ſi hmōi vl
cera fuerint dura obſtraquoſa
i. cū labijs dētatis ⁊ malignis
dico q̄ pro eorum remotione

ſi applicatõe pdicti puluerẜ no
ſtri rẽoueri ñ poſſit hmõi labia
amputenť forficibus: deinde lo
cus inciſiõis antedicte ferro cã
dẽti ſupficialr decoquať: aut lo
co ipſiꝰ cauterij vnguẽtũ egy=
ptiacũ adminiſtreť. ¶Si ãt pa
tiẽs cauteriũ actuale ꝛ inciſionẽ
abhorruerit: tũc admiſtratiõẽ
capitelli noſtri de lixiuio de q
in antidoto noſtro de medicinis
corroſiuis mentionẽ facienius
labia integre remoueanť. ¶Re
motis labijs vlcus mundificeť
cum puluere antedicto aut cũ
egyptiaco mixto cũ vnguẽto
aploꝝ. Reliquũ ỽo curationis
vlceratiõis curatõe antedicta
tractãdũ ẽ. ¶Et ſic deo dãte ꝛc.

Ca. iij. ¶Ca. iij. De vlceribus virge ꝛ
teſticulorum.

Ulcera virge. OMne genus vlcera
tionũ in virga gña
ri ſolet ſicut i pericu
lis totiꝰ corpis. Qua
re in earũ curatione
procedendum eſt ſicut de alijs
vlceribus aliorum mẽbrorũ di=
ctum fuit. ¶Earũ inſuper cura
tio nõ differt a curatiõe cõmu=
ni tradita in libro de vlceribꝰ i
vniuerſali. Quapropter ſi putri
da fuerit vt putrida curantur.
Si corroſiua vt corroſiua. Uñ
vrgẽte neceſſitate ad ꝓpria ca
pitula libri pallegati recurre.
Nota. ¶Unũ tñ ſit mẽti tenẽdũ: id eſt
ꝙ auxilia rõe ſtatiõis caliditã
tis membrorum aliquãtulũ ſal
tez interfecta malignitate vlce
rum debent eſſe refrigeratiua.
Et ante exiccationem iſtoꝝ vl
cerũ purgatio corpis añ põať
ne rõne intẽtionis materie fluẽ
tis materiã pdictã ad inguẽre
pellẽdo bubo ſeu apatio i pre

dicto loco gñari valeat. ¶Igiť
purgatio in iſto caſu rõne añdi
cta neceſſaria eſt. ¶Quãobrem
curatio vlcerũ virge ꝛ teſticulo
rũ perfectiſſime efficiť p mũdifi
catiõe vlceratiõis loci. ¶Et i
mũdificatõe eorũdẽ crede mihi
nil vtiliꝰ puluere nro: qꝛ mũdi
ficat cũ puo dolore bonã ſaniẽ
in vlceribꝰ celeriter pducẽdo.
Unguẽtũ qꝫ apoſtolorũ corro= Unguẽtum.
boratũ cũ modico egyptiaci in
iſto caſu ẽt pſentaneũ remediũ
eſt. Similiter quoqꝫ qñ adeſt p
ua intẽtio mũdificatõis vnguẽ
tũ aploꝝ ſimplex aut mũdifica
tiuũ de ſucco plãtaginis ſuffi=
cit. ¶Celebrata mũdificatõe q Nota
de facili cognoſciť premotione
nociui ꝛ naſcẽtiã bone carnis ꝛ
pſentiã ſanioſitatẜ bone tũc ad
incarnãtia leuia trãſeundũ ẽ:
quã icarnationẽ optime facit
aloe epaticũ mixtũ cũ modico
ſarcocolle ꝛ parũ aneti cõbuſti
ꝛ parũ zuccari: ¶Facta icarna
tiõe locꝰ cicatrizãdꝰ ẽ cũ vnguẽ
to de minio deſcripto in caplo
añcedẽti: vel vnguẽto albo cã=
phorato: vel vnguẽto de tucia.
Lotio ẽt vini nigri ꝛ aqͣ plãta= Lotio
ginis decoctõis roſaꝝ balau=
ſtiaꝝ mirtillorũ cũ modico alu
minis ꝓfecta cicatricẽ iſtoꝝ plu
rimũ adiuuat ꝛ ꝓcurat. Similr
etiã ad cicatrizationẽ p ducen
dã puluis cicatrizatiuus d bo
lo deſcriptione noſtra ordina=
tus adminiſtrãdꝰ eſt. ¶De cale
factõibꝰ aũt virge ꝛ excoriatio
nibꝰ eiꝰ in libro de apatibus
caplo de apate virge ſatis am
ple locuti ſumꝰ: quare pro tua
neceſſitate illuc recurre. ¶Et ſic
deo dante ꝛc.

¶Finit tractatus quartꝰ. In=

cipit quintus.

¶Tractatus quintus de vlceribus ani ⁊ diſpoſitionib⁹ eius: habens cap. ij.

Cap. j. ¶Capi. j. de fiſtula ani.

Fiſtula ani. Fiſtula ani freqn̄tiſſime ſolet oriri ex a͞pate putrido ⁊ marie qn̄ eius materia ſteterit in loco pluſq̄ fuerit neceſſe: q2 ipſa corrodēdo locū q̄ eſt ꝓnus accipere corruptionē de facili corrūpit: quare fiſtuloſum vlcus ab hm̄oi exitura ſolet i particula iſta gn̄ari.

Nota. Etiā ab a͞pate paruo ab egrotāti neglecto (vt ſepe vidim⁹) frequētiſſime fiſtula oriri ſolet. Solet inſup plerūq3 in p̄dicta particula fiſtula cauſari ꝓpter cōitatē loci a dolore emorroidali: aut ꝓpter retētionē alicuius materiei ſolite expurgari a natura periodice bis ter vel quater in anno ex aliqua vlceratiōe ſecuta in venis emorroidalib⁹ aut circa marginem inteſtini recti.

Spēs. ¶Ulcera propterea hm̄oi loci q̄dā ſunt penetrātia ⁊ quedā nō: de penetrantib9 aūt q̄dā penetrāt vſq3 ad inteſtinū infra muſculū eius: quedā penetrāt ſupra muſculū inteſtini. Nā penetrātiū ſimr̄ q̄dā ſūt cauernoſa ſupficialr̄ hincinde tēdētia: q̄dā ꝟo cauernoſa ꝓfunde tendēdo: nūc ꝟſus veſicā: nūc ꝟſus ſpinā: interdū verſus anchas: ⁊ nōnunq̄ verſus peritoneum: q̄rū ſpēs oēs i tēpeſtate nr̄a vidimus ⁊ earūdē fecim⁹ curationē.

Signa ¶Signa p̄terea penetrationis fiſtularum hm̄oi particule partim habent̄ p longitudinē morbi: ptim q2 remedia diuti⁹ applicata nō cōtulerint ꝓ fiſtule ſanatione: partim etiā p exitū vētoſitatis ab orificio vlceris cum ſanioſitate ſtercorina: vel ſtercore admixta. Et deniq3 cognoſcunt̄ p imiſſionē ſpeciali argēti i orificio fiſtule ipm̄ ducēdo cū ſiniſtra manu ꝟſus anū ⁊ digito auriculari oleo ro. illinito man⁹ dextre intra anū mittēdo: nā ſi fuerit penetrās vſq3 ad marginē inteſtini ꝓba ſiue ſpecilum p̄dicto digito ſentit̄.

¶Curatio itaq3 fiſtule penetrātis infra muſculū inteſtini premiſſa ꝯdecēti purgatōe corpis bonoq3 regimine vite prout natura egrotātis ⁊ morbi poſtulabūt: vltra cōes ⁊ vniuerſales itētiōes habitas caplo ꝓprio de curatiōe fiſtularum. Curād Quarum vna eſt locū anguſtū ampliare Scđa locum ampliatū mortificare ⁊c. vt ibidē reuidere potes. Unicum genus curatiōis h3 ſine cui⁹ executione vana crede mihi curatio remanet. ¶Gen⁹ igit̄ curatiōis p̄dicte eſt fili mi Aluiſi vt illinito digito indice oleo roſ. manus ſiniſtre vel dextere ſcḋm qđ melius tibi videbit̄ iuxta fiſtularū ſitū itra anū in doloroſe p̄dict⁹ digit⁹ mittat̄: ſimr̄ ⁊ i eodē tp̄e inſtr̄m curuū bene incidēs qđ falac ſiue gamaut đi p orificiū fiſtule verſus anū ip̄3 ꝯducere coneris: donec ſub digito aculeū ſiue pūctā p̄dicti inſtr̄i preſenſeris. Quo facto extrahat̄ digit⁹. Et fac inciſionē ab vno orificio ad aliud. Pūctā inſtr̄i p anū extrahēdo recte ꝓ poſſe locū incidēdo ne vene emorroidales ledant̄. Et ante inciſionē p̄dictā fac qđ ſi

Cõſcius ⁊ clarus de ꝟa penetra
tiõe(vt ſupius dictũ fuit)ꝑ imiſ
ſionem ꝓbe argentee vel acus
plũbee ſi fuerit op⁹. Facta in
ciſiõe loci ꝑ duos vel tres dies
digeraꝶ loc⁹ cũ digeſtiuo de te
rebẽ. ⁊ vitellis ouoꝝ parũq; cro
ci. Deĩ ſi aliq̃d calloſitatis re
mãſerit cũ vnguẽto egyptiaco
vel puluere nr̃o carnis male re
motiuo remoueaꝶ. Poſt ꝟo ad
miniſtratiõe acutoꝝ vtiliſſi
mũ eſt locũ purificare ⁊ icarna
tioni pͥparare cũ mũdificatiuo
de apio: cui⁹ deſcriptio in anti
dotario nr̃o. c. de medicinis ab
ſterſiuis reperiꝶ. Mũdificato
⁊ purificato loco incarneꝶ ſi fue
rit opus cũ ſarcocolla ⁊ aloes
epatico cũ modico terebẽ. cla-
re parũq; mellis roſ. admixti.
Ungm̃ Unguentũ deniq; de minio ſup
peria i oi tpe i curatiõe hmõi fi
ſtule vtiłr adminiſtraꝶ. Aq̃ ſiłr
plãta. deco. ro. mirtil. mirabo.
citrini ⁊ parũ aluminis ⁊ mel-
lis roſ. cã ꝯglutinãdi ⁊ cicatri-
cẽ ꝓducẽdi ꝑ lotione loci vtiłr
Cura. cõcediꝶ. Multa pͥterea inge-
nia curatiõis hmõi fiſtule ſunt
a doc. cõnũerata q̃ nõ ſine ingẽ
ti dolore egrotãtis ⁊ piculo no
ue ſpatiõis efficiunꝶ. Primũ ẽ
ꝑ laqueũ fili ſimplr: ⁊ iſta cura-
tio nõ placuit celeberrimo. R.
de arzil. Scdm̃ ꝑ filũ illinitũ
acuto medicamine ⁊ forti ſepa
tiõe fiſtule ab orificio ad aliud
faciebãt. Tertiũ ⁊ vltimũ pro
totali ſepatõe cãdẽti ferro pus
filo imiſſo ꝑ fiſtulã cũ acu plum
bea ſupius ãnotata cauteriza-
tionẽ faciebãt donec filũ ab vno
ad aliõ orificiũ fiſtule extrahe-
Nota. reꝶ. Aduertẽdũ eſt pͥterea in
hac curatõe ꝙ ſi fiſtula penetra
uerit ſupra inteſtinũ ꝑ tres vel
q̃tuor digitos: ex q̃ penetratio
ei⁹ ſupra muſculũ affuerit: tunc
iſta curatio ꝑ inciſionẽ nõ eſt fa
cienda: qꝛ poſt inciſionẽ patiẽs
aſſellaret abſq; potẽtia ꝟtutis
ſecũ retẽtiue. Nã i extremitate
hmõi muſculi teſtãte Raſ. lib. Raſis.
ad Almã. c. de anatho. iteſti. vi
get q̃dã muſculus ligãs ⁊ ꝓhi
bẽs exire ſtercus donec deſide-
riũ affuerit qõ ipm̃ ſoluat. Suf
ficit ĝ i iſto caſu curationẽ pal-
liatiuã expiri. Siłr ẽt dico ꝙ ſi
fiſtula ꝟſus veſicã vel oſſa ãcha
rũ atq; caudã ſpinedorſi attige
rit: qõ ꝑ ei⁹ curatiõe blãditiua
medela ꝓcedẽdũ ẽ: vt teſta. Al Albu.
buc. qꝛ vt ipe retulit curõnẽ h⁹i
fiſtule eradicatiuam attentare
eſt medicoꝝ dedec⁹ ⁊ egrotãtiũ
diſpẽdiũ. Et ſic deo dante ⁊c.
Cap. ij. De vlcerib⁹ caterno Ca. ij.
ſis ⁊ fiſtuloſis ani nõ penetran
tibus ⁊ eorum cura.

VLcera huius loci vlcera
nõ penetrãtia ab pene-
eiſdẽ cauſis ĝnã- trãtia.
ri videnꝶ a q̃b⁹ et
fiſtuloſa penetrã
tia vlcera ĝnanꝶ.
de q̃b⁹ cauſis i ca. ãncedẽti ple Cura
narie locuti ſum⁹. Pro eoꝝ ĝ cõis.
curatiõe pͥmiſſa debita purga-
tiõe corpis iuxta neċitatẽ mate
riei peccãtis: ordinatoq; bono
vite regimine. Dico ꝙ curatio
cõis vlcerũ tradita. c. de vłi cu-
ratiõe li. de vlcerib⁹ in vłi. huic
curatiõi pͭt accõmodari. Nã ſi
corroſiua vt corroſiua tractãda
ſꝶ. Si cauernoſa vt cauernoſa:
⁊ ſic ð ſinglis ꝑut ibið. plẽarie
ſuis ꝓpis caplis dcm̃ fuit ð cura
tiõe oiũ vlcerũ: ĝre illuc recurꝶ.
Tñ his ñ obſtãtib⁹ nr̃aꝫ curꝶ.

ſolitã ſub breui ſermone deſcri
bã quã cũ honore ⁊ egrotãtiũ
vtilitate i hmõi vlceribꝰ experti
Curõ ſuniꝰ. ¶ In curõne itaqꝫ iſtoꝝ vl
pticla: ceꝝ cauernoſoꝝ:qꝛ vt plꝫ ſũt
ris. cauernoſa ꝯſueui cauernoſita:
tẽ mũdificare cũ egyptiaco vn
guẽto diſſoluto cũ lixiuio ſirin
ga i vlcere ipꝫ ꝓijciẽdo. Uel lo
co eiꝰ cũ minori dolore ꝯſueui
intꝰ puluerẽ nr̃m imittere cum
modico lixiuij mõ ãdicto. Et
ſi orificiũ fuerit ſtrictũ ãpliaui
⁊ eiꝰ calloſitatẽ auferr̃ curaui
cũ imiſſiõe trociſci nr̃i ꝺ minio
vľ applicatiõe cauſtici nr̃i ꝺ ca
pitello cũ cautela deſcpta i cu:
rõne nodi carnoſi vlcerati li.j.
ꝺ ãpatibꝰ ca.ꝓpo ꝺ nodo. ¶ Et
qñ iſta via ñ erat ſufficiẽs ꝑ era
dicatõe talis fiſtule ad icïſionẽ
recurrebã ꝑ poſſe totã cauer:
noſitatẽ icidẽdo:deiñ locũ mũ
dificabã puluere nr̃o vel vngõ
egyptiaco ſimplr̃ vel mixto cũ
tmdẽ apľoꝝ vnguẽti donec lo
cus ab oĩ carne mala ⁊ ſanie i
tegre mũdificatꝰ videbaẗ. ¶ Ul
timo loco ꝑ incarnatiõe ⁊ ſigil
latiõe vlceris auxilijs i'añcedẽ
ti caplo ãnotatꝫ ꝓceſſimꝰ:q̃re
occurrẽte neceſſitate ad illꝺ re
curre. ¶ Et qꝛ iſta loca pp ad:
miſtrationẽ acutoꝝ ſolẽt ꝺ fa:
cili exaſperari ſeu ãpari ãpate
valde doloroſo.vñ ſi h̃ euene:
rit vtiliſſimũ eſt ꝑ ſedatiõe do
loꝝ:⁊ reſoľone materiei flure
ad pticulã vlceratã locũ ſuffu:
migar̃ ⁊ epitimar̃ ĩfraſcpta de
co.cuiꝰ taľ ẽ ordiatio nr̃a. ℞.
camo.mellıloti ſurf.fo. malu.
fo.altee taſſibarbati añ.M.j.
ſe.li.ʒ.j.radicũ altee.℥.iiij.bui.
oĩa ſiľ cũ aq̃ ſufficiẽti vſqꝫ ad cõ
ſum.medie.aq̃ cũ q̃ locꝰ ſuffũi:
geẗ ⁊ epitimeẗ:qꝛ dolorẽ ſedat ⁊
mãꝫ fluxã reſoluit. Qꝺ cũ fctm̃
fuerit ad curationẽ vlcerꝫ rũer
tẽdũ eſt. ¶ Et ſic deo dãte ⁊c.

¶ C.iij.ꝺ ragadijs ⁊ fiſſurꝫ ani. Ca.iij.

Ontigit ſepenũero Raga:
anũ ragadiari ama dia.
teria baurachia ad
uſta. Et iterdũ ex ni
mia vẽtrꝫ ſtipticita
te. Uľ aliqñ ab aliq̃ fluxu chole
rico locũ excoriãte. Quar̃ ꝑ ea Curõ.
rũ curõne ꝑmiſſa vẽtris purga
tiõe linitiua ⁊ ordiato bono vi
te regimine ventre lubricante
nulla melior curatio eſt q̃ꝫ pro
tinus locũ infraſcripto balneo
ſuffumigare ⁊ balneare:cuius Suffu
talis eſt ordinatio nr̃a. ℞. ca: migiũ
momille melliloti ſurfuris or:
dei maluarũ violarũ lentium
añ.M. duos:pomorum dulciũ
aliquantulum fractorũ nume:
ro.x.taſſibarbati. M.iij.ſemis
lini.℥.iiij.zuc.℥.iij.thurꝫ aloes
mirrhe añ.℥.ß.licij.ʒ.x.alumis
roche.℥.ij.⁊ ß.bulliãt oĩa ſimľ
cũ aqua ſufficienti vſqꝫ ad con:
ſummationem tertie partis et
vtere eo anum ſuffumigando:
qꝛ ad vnãquãqꝫ ragadiã ſum:
me iuuat. ¶ Deide intus lini: Lini:
mentum infraſcriptum ipone: mẽtũ.
re:qꝛ aduerſus ragadias ma:
gna eſt medicina. ℞. olei de ſe:
mine lini.olei onfancini añ.℥.
ß.vini granatorũ dulcium pi:
ſtatorum cum ſuis corticibus
⁊ deinde fortiter expreſſorũ.℥.
iiij.aluminꝫ roche.ʒ.j.ſepi hir
cini ſepi vituli.añ.ʒ.iij.bulliãt
omnia ſimul vſqꝫ ad conſum:
mationem ſucci et vini:deinde
colentur ⁊ vtere. ¶ Item oleuꝫ
de ſemine lini calidũ ⁊ intꝰ pro
iectũ aduerſus ragadias ⁊ do

loꝛē pulſatiuū emoꝛroidarū et
Meſ. oēs egritudīes ani (vt lꝗt Me=
ſue) ē medicīa magna. Oleū ꝗ3
de vitellis ouoꝝ ductū ī moꝛta
rio plūbi cū tm̄dē olei ꝺ ſemie
lini ad ani ragadias et emoꝛ=
roidaꝝ doloꝛē pſtaneū reme=
diū ē. ¶ Jtē ad idē optimū lini
mētū. ℞. olei ꝺ nucib⁹ de criſo=
melis olei ꝺ amigdalꝭ dulcib⁹
ꝛ pſicoꝝ añ. ʒ. ij. olei ꝺ vitellis
ouoꝝ: olei de ſemine lini añ. ℥.
ß. ſucci virge paſtoꝛis ſucci cen
tūnodie ſucci taſſibarbati añ.
ʒ. vj. aloes epatici. ʒ. iij. ſucci
plātagis. ℥. ſ. miſce ꝛ bulliant
vſqꝫ ad ꝯſūmationē ſuccoꝝ: dein
colenꝭ ꝛ vtere medela iſta itra
anū: qꝛ ad ragadias ē ſingula=
ris medicina. ¶ Jtē ad ani ra=
gadias. ℞. olei de vitellis ouo
rū olei ꝺ ſemie lini añ. ʒ. x. ſepi
hircini terebētī. clariſſime añ.
ʒ. iij. thuris maſticis ana. ʒ. me
diā reſine pini. ʒ. ſ. aloes epati
ci. ʒ. ij. ꝛ mediā taſſibarbati fo
lioꝝ plātaginis folioꝝ ligue
canis: caude eq̄ne añ. M. ſ. ola
piſtenꝭ ꝛ extrahaꝭ ſucc⁹ et bul
liāt ola ſimul vſqꝫ ad ꝯſumma
tionē ſucci poſtmodū colēꝭ cui
colature addanꝭ litargirū au
rei ꝛ argen. añ. ℥. mediā ceruſe
℥. iij. et mediā plūbi vſti tucie
añ. ℥. ij. miſce ꝛ ī moꝛtario plū=
bi ducāꝭ p duas hoꝛas ꝛ vtere:
qꝛ ī iſto caſu mirabile auxiliū
ē. ¶ Et qꝛ ragadie aliqñ īueni
unꝭ ī pte īterioꝛi ꝯplicāꝭ cū do
loꝛe emoꝛroidali: tūc ſuffumi=
gia ꝛ balnea doloꝛis ſedatiua
ad ꝓpoſitū faciūt. Uelut bal=
neū ꝺ taſſobarbato ſupi⁹ oꝛdīa
Oleū. tū. Oleū ꝗ3 ꝺ ſemīe lini ī moꝛta
rio plūbi ꝺiuti⁹ ꝺductū et int⁹
tepidū ſiringa ꝓiectuꝫ adner=
ſus vnāquāqꝫ ragadiā mirifice
v3 cū ſedatōe doloꝛis. ¶ Ciſte
rizatio ꝗ3 fctā cū ꝺcoctiōe bal=
nei añdicti cū zuccaro rubeo ꝛ
paꝝ aloes epatici diſſoluti ra=
gadias īcarnat doloꝛē ſedādo
ꝛ mām abſtergēdo. ¶ Ceteꝝ ſi
ꝯtigat añdictis auxilijs raga
dias ſanari ñ poſſe foꝛſan eaꝝ
malignitatē ꝛ pugnātē: tūc vti
liſſimū ē ꝓ poſſe ragadias vtē
diqꝫ puluere nr̄o iplere: qꝛ ma=
lignitatē eaꝝ mām regulādo
bina ei⁹ applicatiōe iterficit ꝛ
delet: vt plerūqꝫ expti ſum⁹: ꝓ= Nota curā.
ſertī in Reuerendiſſimo dn̄o
meo Marco Sancte Romane
eccl'ie Cardinale Coꝛnario nū=
cupato. ꝗ cū diuti⁹ laboꝛaſſet
graui ꝛ doloꝛoſo vlcere raga=
dioſo ani nullo auxilio repto ꝓ
talꝭ vlcerꝭ ſanatōe. Cū bina pul
ueris nr̄i applicatōe itra duas
hebdomadas ꝓſtinā ſanitatē
eidē rſtitui. ¶ Remota igiꝭ ma
lignitate ragadiarum auxilia
añdicta ꝓ eaꝝ ſanatiōe ſuffi=
ciūt: ꝯtigit ēt ſepenūero vt ī tē=
peſtate nr̄a vidim⁹ anū vlcera
ri vlceratōe a cā ꝓmitiua cāta:
q̄re ꝓ ei⁹ curatiōe ī ꝓmꝭ dieb⁹
vtiliſſimū ē linimētib⁹ auxilijs ꝓ
cedeꝭ. Balneū igiꝭ maluaꝝ ſe= Bal= neū ad ani ra gadiaſ cātaſa cā ꝓmi tiua.
mīslini furfurꝭ oꝛdeiꝛ taſſibar
bati ad ꝓpoſitū facit. ¶ Poſtāt
balneū ꝯueniēs ē digeſtiuū cō
fectū cū vitellꝭ ouoꝝ ꝛ oleo ro=
ſato onfancino ꝛ paꝝ croci ad
miſtrare. ¶ Et ſic ꝓcedēdū ē do
nec vuln⁹ digeſtū videaꝭ. ¶ Ce
lebꝛata digōne ꝓ mūdificatōe Lini= mētū.
ꝛ īcarnatōe ei⁹ ꝓcedēdum eſt
cū oleo de ſemīe lini: ꝛ ꝺ vitel=
lis ouoꝝ cū modico aloes epa
tici ī moꝛtario plūbi ꝺductꝭ cū
paꝝ ſucci plātagis ꝛ paululo
litargirū

litargirũ aurei ⁊ argẽtei. Reliquũ ꝟo curatiõis curõne ãñdicta ꝓcedat. ¶ Et sic ꝟo dãte ⁊c.

C. iiij. ¶ Capi. iiij. De emorroidibus et earum cura.

Emorroides

In extremitate aniquicꝫ sunt a natura vene procreate que ab anatõia emorroidales vene dicunt. Sunt itacꝫ in eadẽ pticula ordinate i hoib⁹ ꝓserti ꝓdicevt eoꝝ corpa interdũ a sanguine grosso et melico purgari valeãt: queadmodũ ⁊ mulierum corpa singl'o mẽse mẽstruꝫ purgant. Ex eaꝝ etẽm ꝺbita purgatõe ꝓdica: vt ãtiq̃ ⁊ moderni testãt doc. corpa hũana a variis ⁊ diuersis morbꝫ tueant: velut lepra: cãcro ⁊ hmõi. ¶ Emorroides itacꝫ dñr ab emos qꝺ ẽ sanguis ⁊ rois qꝺ est flux⁹ ide emorroides q̃si flux⁹: sanguis p iferiora venarũ ani. ¶ Emorroidarũ ꝑterea diuerse spẽs reperiũt. Interdũ vuales siue vesicales. Aliqñ verucales. Sepenumero ficales. Plerũcꝫ morales siue attrict⁹. Nõnũcꝫ ẽt cõdilomate. Ultio loco apõse et dolorose qñcꝫ ïueniũt. ¶ Quãobrẽ eaꝝ cã ẽ vt pl'm pp abũdãtiã sanguis grossi: iterdũ melici: aliqñ flegmatici ⁊ aliqñ cholerici adusti cũ sanguie grosso admixti a nã trãsmisso ad eũdẽ locũ: vl' ex assumptiõe pharmaci acuti: vl' ex lõgo vsu pillularũ ꝺ aloes nõ loto. Uñ ex nimia repletiõe hmõi sanguinis ꝯtigit venas ꝑdictas extra nãꝫ tumefieri ipasqꝫ extẽdi extensiõe pluria. Itacꝫ plerũcꝫ exeũt anũ valde tumefacte dolorose

Signa et apõse. ¶ Et ppea si sanguis

Unde dicunt

Spẽs.

fuerit subtil' valde ⁊ acutus: et passio fuerit nãlis et ꝓdica: tunc solet venaꝝ orificia apire q̇b⁹ purgat sanguis melic⁹ bñficio nature siml' cũ purgatiõe subtilis ⁊ acuti prenoiati. ¶ Si ꝟo sanguis fuerit flegmatic⁹ aquosus ⁊ nõ ml'tũ grossus: tũc gñant ab eo emorroides vuales siue vesicales ⁊ vt pl'm pauci doloris sũt i colore albo vel subalbido i tactu satis molles ⁊ tractabiles. ¶ Ueꝝ si sãguis fluẽs ad locũ fuerit flegmatic⁹ grossus: tũc frequẽtissīe gñantur ab eo verucales emorroides seu ficales. Et iste in tactu sũt satꝫ dure: ⁊ nõ ml'tũ dolorose: nisi forte fuerit cũ aliq̃li vlceratõe vl' cũ aliq̃ hũore calido cõplicate. Sũt isup vt pl'm coloris corpis ad aliq̃lẽ rubedinẽ liuiditatẽ tẽdẽtis. ¶ At si a sanguie melico siml' cũ fratico emorroi. gñari ꝯtigerit: tũc ab eisdẽ hũorib⁹ ꝯdilomata semp gñant. ¶ Deniqꝫ si a sanguine cholerico grosso admixto cum aliq̃li melia emorroides videntur gñari tũc morales. ¶ Moralis siue attrict⁹ ẽ eminẽtia parua ad siltitudinẽ mori celsi: ⁊ ẽ valde sensibilis ⁊ dolorosus coloris subrubei tẽdẽtis ad purpureũ colorẽ. ¶ Sunt itacꝫ emorroides ꝺꝫ duos modos: vcꝫ interdũ nãles ⁊ aliqñ accñtales. Naturales sunt i q̇busdã corpibus q̃ singulo mẽse vl' ãnuatim ter vel q̃ter sunt solite sanguinẽ melãcholicũ ⁊ grossũ bñficio eoꝝ purgare. Nõ nãles ꝟo sunt passiões euenietes ab vna ex ꝑdictis ꝺ causis ex loco lato regimie vite i sui cõestiõe ⁊ potu. Quare acuta salsa nimiscꝫ

sanguinis subtilis.

Signa flatis aquosi

Signa flatis grossi.

Signa melica

Signa a sanguine grosso

Modi earũ.

acria ⁊ ſanguinē groſſū ⁊ mel̄li
cū gñātia ſūt euitāda: velut le
gumia capita ⁊ iterioꝛa aīaliū
Carnes groſſe ſicut carnes vac
caꝝ poꝛcoꝛū capꝛarū lepoꝛū et
currētes curſu eaꝝ: in iſto caſu
oīno ſūt euitāde. Carnes q̄ȝ a-
uiū ī paludib⁹ degētiū ſāguieȝ
groſſuȝ ſtaticū mel̄icū ēt gñar
Modi ſolēt. Solēt īſup emoꝛroidas
gña- duob⁹ modꝭ gñari: vcȝ itriſece
tionis ⁊ extriſece. Intriſece āt qñ ſūt
nāles ſolēt ſāguinē groſſuȝ e-
mittere. Qñ ꝟo ad exterioꝛē p-
tē manifeſtāť: ſāguis fluid⁹ aq̄
ſus ad iſtar loture carnis ema
Curō. nare ſolet. ¶ Curō itaq̄ȝ emoꝛ-
roidaꝝ duplici regimie ꝯpleť:
vcȝ vl̄i ⁊ ꝑticulari. ¶ Ul̄e āt re-
gimē duas hȝ itētiōes. Pꝛia eſt
vitā oꝛdiaŕ. Scd̄a mā̄ȝ ancedē
tē purgare. Regimē ꝟo ꝑticl̄a-
re admiſtratiōe localiū ꝯpleť.
¶ Quātū ad ꝑmā itētionē dico
ꝙ lȝ regl̄a gñaliſſima ſit ꝙ ſan
guis flux⁹ ꝑiodic⁹ nō r̄ſtrigať.
Tñ ipo loꝛdiate fluēte dico ꝙ
pꝛudētiſſimi m̄dici ē ī iſto caſu
ſāguinē reſtrigere: ne foꝛte pa-
tiēs ī hydropicā paſſio. icidat
ſtōm ⁊ epar nimis debilitādo.
Nota. ¶ Pꝛo cui⁹ reſtrictiōe ſcias ꝙ q̄
cūq̄ȝ auxilia facientia ad reſtri
ctionē mēſtruoꝝ tā iteri⁹ q̄ȝ ex-
teri⁹ ēt faciūt ad reſtric. ſāgui-
nis emoꝛ. Sil̄r q̄ȝ faciūt ad q̄ ꝓ-
uocatōeȝ mēſtruo. ēt faciūt ad
ꝓuocationem emoꝛ. ¶ Quani-
obꝛē ſi flux⁹ fuerit a mā̄ frida
cāt⁹: purgeť patiēs cum diaca-
pto. ⁊ caſia ac d̄coctōe mirabo.
chebuloꝝ d̄ oib⁹ eq̄li poꝛtione
ꝓpoꝛtionata ad etatē ⁊ ꝟtuteȝ
patiētꝭ. Si ꝟo d̄ cal̄a mā̄ fuerit
cū diapꝛuno ñ ſolutiuo reubar
ba. ⁊ d̄coc. mirabo. citrinoꝛuȝ.

Et ꝑꝑea dicūt doctoꝛes ꝙ me-
dicina dȝ eē euatiua cōpꝛimen
do ⁊ veſtigiū ſtipticitatis reli-
quēdo mēbꝛi mādātis ⁊ r̄cipiē
tis. ¶ Facta purgatōe ſuꝑdctā
⁊ dieb⁹ duob⁹ trāſactꝭ balneū Pur-
rerū reſtringētiū cum vtilitate gatio.
admiſtrať. Trifera q̄ȝ magna
cū ſanguīe dꝛacōīs mūnia pa-
rūq̄ȝ reubarbari confoꝛtata vti
liter cōceditur cū vino grana-
toꝛum acetoſoꝛū. Raſis autem
ad reſtringēdū ſanguinē emoꝛ Raſis.
roidarum laudat exhibitionē
trociſcoꝛum de karabe cuȝ ſu-
mach: ſuper epar vero enipla-
ſtrum de ſpica applicare iubet
in cā debilitatis epatꝭ oꝛdina-
tum ab ipſo capitulo ꝓpꝛio de
debilitate epatis. Sirup⁹ quo
q̄ȝ mirtinus ⁊ roſat⁹ maximaȝ Sirū-
tenent pꝛerogatiuaȝ. ¶ Super pus.
particula fluente tempoꝛe eſta
tis emplaſtrū de farina lentiū
roſarum fabarum cū aqua fer
rata confectū ſumme valet in
iſto caſu: q2 in reſtringēdo ſan
guinem eſt operationis mira-
bilis. ¶ Item ad eandem intē-
tionem. ℞. roſarū mirtilloꝛum emplr̄ȝ.
folioꝛū plātaginis lingue paſ-
ſerine añ. ℳ. ȷ. oībus cuȝ aqua
ferrata decoctis piſ̄atꝭ ⁊ crib.
deinde vino granatoꝝ parūq̄ȝ
aceti ro. ⁊ cum albu. oui ⁊ ꝑdi-
cta cribꝛatura adinuicē ꝯquaſ
ſenť: ⁊ moꝛe ēpl̄i appliceť ex̄ me
dela iſta: q2 ſanguinē fluenteȝ
compeſcit. ¶ Si ꝟo flux⁹ emoꝛ-
roidarum tempoꝛe hyemali i-
petuoſo euenerit: tūc ex̄ anum
abſinthium romanum cū oleo
ro. onfancino ſimul cū modico
ſalute parūq̄ȝ mūcarie fricet ī
patella ⁊ piſteť ⁊ cal̄ȝ ſuꝑ ano
moꝛe ēpl̄i appliceť: q2 mirabil̄r

ſãguis fluxũ reſtrigit cũ ↄfoꝛta
tione pticule. Int⁹ vero ponat
Ungm̃ vnguẽtũ īfraſcriptũ. ℞. roſarũ
mirtil. cẽtumnodie. añ. ℥. ß. thu
ris. ʒ. i. ſanguis dracõis farine
volatilis farine fabarũ añ. ʒ. ij.
pili lepoꝛ ꝫ minutiſſime īciſi. ʒ.
ij. ⁊ ß. boliar. ⁊ terre ſigillate añ. ʒ.
iij. ß. tucie litargi. aurei ⁊ argẽ
tei ana. ʒ. i. ß. ſucci taſſibarbati
ſucci caude eq̃ne ſucci plãtagi
ſucci ↄſolide maioꝛis añ. ʒ. iij.
albu. duoꝝ ouoꝛuꝫ oĩa ↄquaſſ.
ad inuicẽ ⁊ ītra an. cũ licinijs i=
ponat: q2 ī reſtrigẽdo ſangui=
nẽ pſentaneũ remediũ ẽ. Liga=
tiones pterea brachioꝛũ ⁊ ſpa=
tularũ vẽtoſatiões in diuerten
do plm̃ ↄferũt. Uẽtoſa ẽt ſuper
epate interdũ applicata ad ꝓ
poſitũ facit. Juuat inſup ſume
re ante cibũ aliq̇d qḋ ī ſe ſtipti
citatẽ habeat: velut ſũt pira de
cocta ſub pruniſ: ſilr poma cito
nia ⁊ coꝝ mina neſpule ſoꝛbe ⁊
currentia curſu coꝝ. Jta ſilr ri
ta coit⁹ imoderat⁹ ⁊ exercitiũ
ītẽperatũ ī iſto caſu ſunt euitã
da. ¶ Et hec puto tibi ſufficere
ꝓ curatione flux⁹ ſuperflui ſan
guis emoꝛroidaꝝ ⁊ de cãis ea
rũdẽ ⁊ vñ dicãt emoꝛroides ac
de ſignis eaꝝ. Nũc ãt dicẽdũ ẽ
de vlci curatiõe dictarum emoꝛ
roi. ¶ Ulc̃is igr̃ curõ emoꝛroi=
Curõ darũ q̃tuoꝛ cõplet intẽtionib⁹.
vl̃is e= pᷓma ī regimine vite ↄſiſtit.
moꝛ= Scḋa ī purgatiõe materiei añ
roida= cedẽtis. ¶ Tertia ī remotõe re
rũ. ſolutiõe materiei ↄiũcte. Quar
ta ⁊ vltia ī coꝛrectiõe accñtiũ.
Pᷓla ī= ¶ Quãtũ ad pᷓmã intẽtionẽ q̃
tẽtio. ↄſiſtit in oꝛdinatiõe vite talis
dꝫ eſſe q̃ valeat ſanguinẽ bonũ
generare et malum deſtruere.
¶ Utatur ergo patiẽs carnib⁹
pulloꝝ gallinaꝝ pdicum faſia=
noꝝ ⁊ caponũ ſtãte tñ poſſibili
tate. Aues q̃ꝫ oẽs in arboꝛib⁹ ð
gẽtes ī iſto caſu ↄcedunt. Silr
carnes vituli hedi ⁊ caſtrati ad
ꝓpoſitũ faciũt. Cõtrariũ ꝟo oĩꝫ
piſciũ gña: pter tregiculas ⁊ p=
uos piſces degẽtes ⁊ faticãtes
in ſcopulis oĩno ſunt euitãda.
Acria ſilr ⁊ q̃ ſuperi⁹ in pñti ca.
dicta ſunt ſanguinẽ groſſum et
melãcholicũ gñantia ꝓ hac cu
ratiõe ſunt a medico euitanda. Scḋa
¶ Scḋa pterea intẽtio q̃ ẽ mãꝫ ītẽtio.
antecedentẽ cũare. Dico ꝙ eua
cuatio diacaptolicõis cũ caſia
vł diacaſia vel mẽta ↄueniẽtiſſi=
me ī hac curavtilr adminiſtra=
tur. Quãobrẽ ſcamoneata me=
dicamina ⁊ laboꝛata ac laboꝛio
ſe ſoluẽtia ī egrotatiõe ſunt ẽt
repellẽda. Sufficit ḡ (vt dixim⁹)
vẽtre crebro cũ vno ex iã dictis
lenitiuis linire. ¶ Tertia deni tertia
ꝙ intẽtio q̃ eſt materiã coniun= intẽtio
ctã remouere ↄplet adminiſtra=
tione: diuerſoꝝ localiũ ſm ꝙ di
uerſa emoꝛroidaruꝫ gña ſunt.
Nã ſi emoꝛroidas fuerint moꝛ=
rales dico ꝙ lꝫ ſint pue eminẽ=
tie: tñ egrotãti cauſant doloꝛẽ
maximuꝫ. Et niſi cito ſuccurrat
vacãdo doloꝛis ſedatiõi nõ eẽt
mirũ ſi apoſtum aut fiſtuloſum
vlc⁹ in ano ſupueniret. Uñ ī tali
caſu cõſuluit Lãfrã. vir magne
autoꝛitatis in arte chirurga ī
pᷓmis dieb⁹ flõmiã facere vene
baſilice eiuſdẽ lateris. Alio ꝟo Cura
die ſaphenã icidere. Deiñ inq̇t moꝛa=
pfat⁹ vir. Si patiẽs fuerit ↄſue= lium.
tus pari fluxũ ſãguinis ⁊ venis
emoꝛ. tũc puocent cũ īgenijs ꝓ
uccatiuꝫ earũdẽ: ⁊ ſi ñ fuerit cõ=
ſuet⁹ periodice ſanguinẽ ⁊ ve=
nis emoꝛroidalib⁹ hr̃e: tũc ſan

Finit tractat⁹ tertius de vlceribus. Incipit quartus.

Tractatus quartus de vlceribus ventris: aſſellarū: inguinū et teſticulorū: habēs capl'a .iij.

Ca.i. De vlcerib⁹ ventris et eorum cura.

Cap.i. Cura=tio.

Curatio vlcerum vētris nō penetrātiū nō differt a curatione cōi alior vlcerū et aliarū corpis pticularū. Quāobrem ſi iſta vlcera fuerint de genere virulētorū curātur curatiōe eorūdem vlcerū tradita ſuo pprio caplo: et ſic de alijs: put ī ſuo pprio capitulo dictū fuit: in li. de vlcerib⁹ in vlī: q̄re tūc p tua neceſſitate illuc recurre. Si vero vlcera hmōi loci fuerint penetrantia et fiſtuloſa: tunc eorū curatio ab oībus antiquis et modernis doctorib⁹ difficilis iudicat: tñ (vt inq̄t. Guil. Pla.) natura multoties etiam in caſibus deſperatis operat occulte ea q̄ medico ſepenumero īpoſſibilia vident. Iccirco prudentiſſimi chirurgici eſt curam rationabilē (premiſſa ſemper pronoſticatione de periculo egrotātis) non pretermittere. Unde in iſto caſu ī omnibus procedendum eſt, put capitulo de vulnere penetranti in ventre et pectore cum ſanie optime locuti ſumus: quare cū opus fuerit eodem recurre: qm̄ multa egregia auxilia ad vſum preſentis. c. in predicto ca. ſunt annotata. Et ſic deo dāte ꝛc.

Guil. Pla.

Ca.ij. Capitulum ſecundum. De vlceribus inguinum aſſellarum et eorum curatione.

Vlcera iſtarū partium propter raritatem carnis et concauitatē naturalem earū de facili cauernoſa: formicoſa et obſtracoſa efficiuntur. Quāobrē et ſi nihil propriū habeāt in curatione eorum ab alijs vlcerib⁹ quia curantur curatione aliorū vlcerum: tamē premiſſa purgatione corporis iuxta cōplexionem eius et qualitatem mēbri premiſſoq́ bono vite regimine prout ſepenumero in ſuperioribus doctrinis mea fuit ordinatio. Deſcribā breuiori quo potero ſermone curationem illorū vlcerum quam frequentiſſime cum honore noſtro et vtilitate egrotātiū perfecim⁹. In pmī itaq́ ſi vlcera fuerit cauernoſa vltra .d. auxilia et īgenia pmēorata. c. ppō de vlcer̄ cauernoſo pſueui locū lotiōe īfraſcpta ſirī gare. ℞. lixiuij barbitōſoris. ℥. vj. pluerē nr̄i carnis male remotiui. ʒ. iij. mellis roſati. ℥. i. et tepida (prius aliquātulū agitata) cū ſiriga intra vlc⁹ violēter imponat: ipſamq́ ſtatim digito et tinta detinendo vt ſuā operationē pplere valeat. Et mora retētiōis hmōi nō ſit min⁹. xij. horar: hoc celebrato mūdificet vlcus et per duos dies lauet cū lixiuio et zuccaro rubeo aut cū aq̄ ordea. cū melle ro. et erit meli⁹. Et iterū de duob⁹ in duobus diebus lauet vlc⁹ lotiōe et modo ſñ dictis: donec cognoueris vlcus a carne mala mundificatū eſſe. Qd de facili cognoſcit p bonitatē ſanioſitatis et naſcentiam bone carnis q̄ ſolēt enīre poſt

vlcera ingui=num.

liectionē p̄dicte lotiōis carnis
male ꝯmotiue ide ad tresdies
vt plurimū: lauādo tñ ſp his die=
bus locū cauernoſum cū p̄dctō
lixiuio ꝛ zuccaro vel aq̄ ordea
cea cū melle ro. Et ſi orificiūſue
rit nimis anguſtū ante igenia
p̄dicta: aut via iciſiōis: aut ap=
plicatiōis alicui⁹ medicamis
acuti velut cū cauſtico de capi
tel. vel cū oleo de vitriolo: vel
trociſco nr̄o d̄ minio: vel cū pul
uere ſupradicto puluerizato ſu
ꝑ tita āpliare ꝯſueui. Deinde
Ungm̄ ad auxilia vel igenia añdicta
trāſiui. ¶ Poſtmodū icarnaui
locū ſuꝑ tinta ponēdo īfraſcri
ptū vnguētū. ℞. mellis ro. ℥. j.
tereb. clariſſime. ℥. ij. ſucci apij.
℥. ß. ſucci plā. ſucci abſinthij añ
℥. ij. bulliāt paꝝ ſimul addēdo
farie orð. farie faba. cribel. farie
lentiū añ. ʒ. iij. ſarcocol mirrhe
añ. ʒ. ß. thuris. ʒ. j. Et cū iſto vn
guento ponebā ſuper locū ma
gnā petiā vnguēti ſiue ceroti i
fraſcripti. Et t̄pe incarnatiōis
quotidie laui locū ſiringando
cū vino decoc. mellis roſ. ꝛ pa=
rū thurꝫ vel cū lixiuio p̄dicto ꝛ
melle roſ. cuius ceroti talis eſt
Cero= ordiatio nr̄a. ℞. olei camomil
tum ſo. lini olei roſ. olei de lilio añ. ℥.
lutiuū iiij. pinguedīs vituli piguedīs
nobiliſ vaccine: pinguedinis caſtrati
ſime liquefacti añ. lib. ß. olei d̄ fenu
opatio ne lini. ℥. iij. muſcil. pſilij altee
nis. fenugreci ſeminis lini lib. ij. li
targirij aurei ꝛ argentei añ. ℥.
j. ꝛ ß. minij. ʒ. x. de oib⁹ ad ignē
ſm artē cū cera alba ſufficiēti
fiat cerotū molle: qꝛ mām pur=
gat ꝛ duritiē mirabil'r mollifi=
cādo reſoluit. ¶ Ultio loco ſi=
gilla cū vnguēto d̄ minio ꝛ aq̄
aluminoſa cū melle roſ. ꝯfecta
ꝛ roſis in ca. de fractu. cranei
deſcripto ꝓceſſim⁹. ¶ Si ṽo vl
cera fuerit corroſiua ꝛ maligna
cum applicatiōe pulueris p̄di
cti optime rectificauim⁹ eoꝛuꝫ
malignitatē corroſionē auferē
do. ¶ Itē ad eādē intētionē vꝫ Nota
īfraſcript⁹ puluis quē habui a pulue=
Magr̄o Scipiōe mātuano in rē. ma=
medicina viro ſingulari ꝛ exꝑ gi. ſci=
to cui⁹ talꝫ fuit ordiatio. ℞. co pio.
rallorꝝ rub. roſaꝝ rub. pſidie di mā.
ptami albi zuccari finiſſimi
añ. ℥. mediā: oīa adinicē tritu.
ſubtiliſſime ꝛ vtere ſuꝑ vlcere
corro. atqꝫ maligno: qm̄ ei⁹ opa
tio vt p̄fat⁹ vir mihi retulit mi
rabilis ē. Poſtmodū cū vnguē Ungm̄
to de tucia vel de minio infra=
ſcripto curauim⁹: cui⁹ talis eſt
ordinatio. ℞. olei roſati onfāci
ni. ℥. ij. olei roſ. cōple. ℥. iij. olei
mirtini vnguēti populeōis añ.
ʒ. x. ſucci plātag. ℥. ij. ꝛ ß. ꝛ tātū
dē ſolatri pinguedinis vituli
lib. ß. bulliāt oīa ſimul cū modi
co aceti vſqꝫ ad cōſūma. ſucci ꝛ
aceti: deinde colenē cui colatu
re addāt litargirij aurei ꝛ ar=
gētei añ. ʒ. x. minij. x. vj. ꝛ iterū
cū cera alba ſufficiēti ad igneꝫ
fiat cerotū molle baculo ſemꝑ
agitādo. Et ſignū ꝑfecte coctu
re eſt qñ acquiſierit colorem ni
grum aut ſimilē nigro. Iſtud Aliud
enim vnguētū ſufficit pro icar
natione ꝛ mundificatiōe. valet
etiam predictum vnguētū cuꝫ
lotiōe aque plātaginis in quo
ſit paruꝫ aluminis bulliti: qꝛ
hꝫ ṽtutē mirabilē vlcera cica=
trizādi malā ꝯplexionē hūidā
remittēdo. ¶ Deniqꝫ ſi hmōi vl
cera fuerint dura obſtraquoſa
i. cū labijs dētatis ꝛ malignis
dico ꝙ pro eorum remotione

ſi applicatõe ꝑdicti pulueris no ſtri rẽoueri ſi poſſit hmõi labia amputent forficibus: deinde lo cus inciſiõis antedicte ferrocã dẽti ſuperficiaľr decoquať: aut lo co ipſi' cauterij vnguẽtũ egy ptiacũ adminiſtreť. Si ãt pa tiẽs cauteriũ actuale ꝛ inciſionẽ abhorruerit: tũc adminiſtratiõe capitelli noſtri de lixiuio. de q in antido. noſtro de medicinis corroſiuis mentionẽ facientes labia integre remoueant. Re motis labijs vlcus mundificeť cum puluere antedicto aut cũ egyptiaco mixto cũ vnguẽto apłoꝝ. Reliquũ ꝓ curationis vlceratiõis curatõe antedicta tractãdũ ẽ. Et ſic deo dãte ꝛc.

Ca.iij. Ca.iij. De vlceribus virge ꝛ teſticulorum.

Ulcera virge. Omne genus vlcera tionũ in virga gñari ſolet ſicut i pericu liſtoti' corpis. Qua re in earũ curatione procedendum eſt ſicut de alijs vlceribus aliorum mẽbrorũ di ctum fuit. Earũ inſuper cura tio nõ differt ã curatiõe cõmu ni tradita in libro de vlcerib' i vniuerſali. Quapropter ſi putri da fuerit vt putrida curantur. Si corroſiua vt corroſiua. Uñ vrgẽte neceſſitate ad ꝓpria ca pitula libri pallegati recurre.

Nota. Unũ tñ ſit mẽti tenẽdũ: id eſt ꝙ auxilia rõe ſtatiõis caliditatis membrorum aliquãtulũ ſal tem interfecta malignitate vlce rum debent eſſe refrigeratiua. Et ante exiccationem iſtoꝝ vl cerũ purgatio corpis aſi põať ne rõne intẽtionis materie fluẽ tis materiã ꝑdictã ad inguẽre pellẽdo bubo ſeu apatio i pre dicto loco gñari valeat. Igit purgatio in iſto caſu rõne ãdi cta neceſſaria eſt. Quãobrem curatio vlcerũ virge ꝛ teſticulo rũ perfectiſſime efficiť p mũdifi cationẽ vlceratiõis loci. Et i mũdificatõe eorũdẽ crede mihi nil vtili' puluere nr̃o: qꝛ mũdi ficat cũ puo dolore bonã ſaniẽ in vlcerib' celeriter ꝓducẽdo.

Unguẽtũ ꝗ3 apoſtolorũ corro borãtũ cũ modico egytiaci in iſto caſu ẽt ꝑſentaneũ remediũ eſt. Similiter quoꝙ qñ adeſt p ua intẽtio mũdificatõis vnguẽ tũ apłoꝝ ſimplex aut mũdifica tiuũ de ſucco plãtaginis ſuffi cit. Unguẽtum.

Celebꝛata mũdificatõe ꝗ de facili cognoſciť premotionẽ nociui ꝛ naſcẽtiã bone carnis ꝛ ꝑſentiã ſanioſitatis bone tũc ad incarnãtia leuia trãſeundũ ẽ: quã ſicarnationẽ optime facit aloe sepaticũ mixtũ cũ modico ſarcocolle ꝛ parũ aneti cõbuſti ꝛ parũ zuccari: Facta icarna tiõe loc' cicatrizãd' ẽ cũ vnguẽ to de minio deſcripto in caplo ãñcedẽti: vel vnguẽto albo cã phorato: vel vnguẽto de tuciã. Nota

Lotio ẽt vini nigri ꝛ aq̃ plãta ginis decoctõis roſaꝝ balau ſtiaꝝ mirtillorũ cũ modico alu minis ꝑfecta cicatricẽ iſtoꝝ plu rimũ adiuuat ꝛ ꝓcurat. Similr etiã ad cicatrizationẽ p ducen dã puluis cicatrizatiuus d bo lo deſcriptione noſtra ordina tus adminiſtrãd' eſt. De cale factõib' aũt virge ꝛ excoriatio nib' eius in libro de apatibus caplo de apate virge ſatis am ple locuti ſum': quare pro tua neceſſitate illuc recurre. Et ſic deo dante ꝛc: Lotio

Finit tractatus quart'. In

cipit quintus.

¶ Tractatus quintus de vl-
ceribus ani ⁊ diſpoſitionibꝰ
eius: habens cap̃. ij.

Cap̃. j.

¶ Capi. j. de fiſtula ani.

Fiſtula ani.

Fiſtula ani
freqnẽtiſſime ſo
let oꝛiri ex apate
putrido ⁊ maxie
qñ eius materia
ſteterit in loco pluſq̃ fuerit ne
ceſſe: q2 ipſa coꝛrodẽdo locũ q̃
eſt pnus accipere coꝛruptionẽ
de facili coꝛrũpit: quare fiſtulo
ſum vlcus ab hmõi exitura ſo-
let i particula iſta gñari. Etiã

Nota.

ab apate paruo ab egrotãti ne
glecto (vt ſepe vidimꝰ) frequẽ-
tiſſime fiſtula oꝛiri ſolet. Solet
inſup plerũq3 in p̃dicta particu
la fiſtula cauſari ꝓpter cõitatẽ
loci a doloꝛe emoꝛroidali: aut
ꝓpter retẽtionẽ alicuius mate
riei ſolite expurgari a natura
periodice bis ter vel quater in
anno ex aliqua vlceratiõe ſecu
ta in venis emoꝛroidalibꝰ aut
circa marginem inteſtini recti

Spẽs.

¶ Ulcera propterea hmõi loci
q̃dã ſunt penetrãtia ⁊ quedã
nõ: de penetrantibꝰ aũt q̃dã
penetrãt vſq3 ad inteſtinũ infra
muſculũ eius: quedã penetrãt
ſupꝛa muſculũ inteſtini. Nã pe
netrãtiũ ſimĩr q̃dã ſũt cauerno
ſa ſupficialr hincinde tẽdẽtia:
q̃dã ꝟo cauernoſa ꝓfunde ten
dẽdo: nũc ꝟſus veſicã: nũc ꝟſus
ſpinã: interdũ verſus anchas:
⁊ nõnunq̃ verſus peritoneum:
q̃rũ ſpẽs oẽs i tẽpeſtate nr̃a vi
dimus ⁊ earũdẽ fecimꝰ curatio

Signa

nẽ. ¶ Signa p̃terea penetratio
nis fiſtularum hmõi particule
partim habẽt p longitudinẽ
moꝛbi: ptim q2 remedia diutiꝰ
applicata nõ cõtulerint p fiſtu
le ſanatione: partim etiã p exi
tũ vẽtoſitatis ab oꝛificio vlce-
ris cum ſanioſitate ſtercoꝛina:
vel ſtercoꝛe admixta. Et deniq3
cognoſcunẽ p imiſſionẽ ſpeciali
argẽti i oꝛificio fiſtule ipm inducẽ
do cũ ſiniſtra manu ꝟſus anũ
⁊ digito auriculari oleo ro. illi
nito manꝰ dextre intra anũ mit
tẽdo: nã ſi fuerit penetrãs vſq3
ad marginẽ inteſtini ꝓba ſiue
ſpecilum p̃dicto digito ſentiẽ.

¶ Curatio itaq3 fiſtule penetrã
tis infra muſculũ inteſtini pre
miſſa ꝯdecẽti purgatõe coꝛpis
bonoq3 regimine vite prout na
tura egrotãtis ⁊ moꝛbi poſtu-
labũt: vltra cões ⁊ vniuerſales i
tẽtiões habitas caplo ꝓprio de
curatiõe fiſtularum. Quarum
vna eſt locũ anguſtũ ampliare
Scd̃a locum ampliatũ moꝛtifi
care ⁊c. vt ibidẽ reuiderẽ potes.
Unicum genus curatiõis hʒ ſi
ne cuiꝰ executione vana crede
mihi curatio remanet. ¶ Genꝰ
igiẽ curatiõis p̃dicte eſt fili mi
Aluiſi vt illinito digito indice
oleo roſ. manus ſiniſtre vel dex
tere ſm qd̃ melius tibi videbiẽ
iuxta fiſtularũ ſitũ itra anũ in
doloꝛoſe p̃dictꝰ digitꝰ mittaẽ:
ſimĩr ⁊ i eodẽ tpe inſtr̃m curuũ
bene incidẽs qd̃ falac ſiue ga-
maut dr̃ p oꝛificiũ fiſtule verſus
anũ ipʒ ꝯducere coneris: donec
ſub digito aculeũ ſiue pũctã p̃
dicti inſtr̃i preſenſeris. Quo fa
cto extrahaẽ digitꝰ. Et fac inci
ſionẽ ab vno oꝛificio ad aliud.
Pũctã inſtr̃i p anuʒ extrahẽdo
recte ꝓ poſſe locũ incidẽdo ne
vene emoꝛroidales ledanẽ. Et
ante inciſionẽ p̃dictã fac qd̃ ſis

Curõ.

cõſcius ⁊ clarus de ꝟa penetra
tiõe(vt ſupius dictũ fuit)ꝑ imiſ
ſionem ꝓbe argentee vel acus
plũbee ſi fuerit op⁹. ⁋ Facta in
ciſiõe loci ꝑ duos vel tres dies
digerat loc⁹ cũ digeſtiuo de te
rebẽ. ⁊ vitellis ouoꝝ parũq; cro
ci. Deiñ ſi aliqd calloſitatis re
mãſerit cũ vnguẽto egyptiaco
vel puluere nr̃o carnis male re
motiuo remoueat. Poſt ꝟo ad
miniſtratioñe acutoꝝ vtiliſſi
mũ eſt locũ purificare ⁊ icarna
tioni ꝑparare cũ mũdificatiuo
de apio: cui⁹ deſcriptio in anti
dotario nr̃o. c. de medicinis ab
ſterſiuis reperit. ⁋ Mũdificato
⁊ purificato loco incarnet ſi fue
rit opus cũ ſarcocolla ⁊ aloes
epatico cũ modico terebẽ. cla=
re parũq; mellis roſ. admixti.
Ungm̃. Unguentũ deniq; de minio ſup
petia i oi tpe i curatiõe hmõi fi
ſtule vtilr̃ adminiſtrat. Aq̃ ſilr̃
plãta. deco. ro. mirtil. mirabo.
citrini ⁊ parũ aluminis ⁊ mel=
lis ro. i cã ꝯglutinãdi ⁊ cicatri=
cẽ ꝓducẽdi ꝑ lotione loci vtilr̃
Cura. cõcedit. ⁋ Multa ꝑterea inge=
nia curatiõis hmõi fiſtule ſunt
a doc. cõnũerata q̃ nõ ſine ingẽ
ti dolore egrotãtis ⁊ piculo no
ue ãpatiõis efficiunt. ⁋ Primũ ẽ
ꝑ laqueũ fili ſimpli: ⁊ iſta cura=
tio nõ placuit celeberrimo. P.
de arzil. ⁋ Scõm ꝑ filũ illinitũ
acuto medicamine ⁊ forti ſepa
tiõe fiſtule ab orificio ad aliud
faciebãt. ⁋ Tertiũ ⁊ vltimũ pro
totali ſepatõe cãdẽti ferro pus
filo imiſſo ꝑ fiſtulã cũ acu plum
bea ſupius ãnotata cauteriza=
tionẽ faciebãt donec filũ ab vno
ad aliđ orificiũ fiſtule extrahe=
Nota. ret. ⁋ Aduertẽdũ eſt ꝑterea in
hac curatõe ꝙ ſi fiſtula penetra
uerit ſupra inteſtinũ ꝑ tres vel
q̃tuor digitos: ex q̃ penetratio
ei⁹ ſupra muſculũ affuerit: tunc
iſta curatio ꝑ inciſionẽ nõ eſt fa
cienda: q2 poſt inciſionẽ patiẽs
aſſellaret abſq; potẽtia ꝟtutis
ſecũ retẽtiue. Nã i extremitate
hmõi muſculi teſtãte Raſ. lib. Raſis.
ad Almã. c. de anatho. iteſti. vi
get q̃dã muſculus ligãs ⁊ ꝓhi
bẽs exire ſtercus donec deſide=
riũ affuerit qđ ipm ſoluat. Suf
ficit ḡ i iſto caſu curationẽ pal=
liatiuã experiri. Silr̃ ẽt dico ꝙ ſi
fiſtula ꝟſus veſicã vel oſſa ãcha
rũ atq; caudã ſpine dorſi attige
rit: qđ ꝑ ei⁹ curatiõe blãditiua
medela ꝓcedẽdũ ẽ: vt teſta. Al Albu.
buc. q2 vt ipe retulit curõnẽ h⁹i
fiſtule eradicatiuam attentare
eſt medicoꝝ dedec⁹ ⁊ egrotãtiũ
diſpẽdiũ. ⁋ Et ſic deo dante ⁊c.

⁋ Cap. ij. De vlcerib⁹ caverno Ca. ij.
ſis ⁊ fiſtuloſis ani nõ penetran
tibus ⁊ eorum cura.

Ulcera huius loci vlcera
nõ penetrãtia ab pene=
eiſdẽ cauſis ĝnã= trãtia.
ri vident a q̃b⁹ et
fiſtuloſa penetrã
tia vlcera ĝnant.
de q̃b⁹ cauſis i ca. añcedẽti ple Cura
narie locuti ſum⁹. ⁋ Pro eoꝝ ḡ cõis.
curatiõe ꝑmiſſa debita purga=
tiõe corpis iuxta neĉitatẽ mate
riei peccãtis: ordinatoq; bono
vite regimine. Dico ꝙ curatio
cõis vlcerũ tradita. c. de vl̃i cu=
ratiõe li. de vlcerib⁹ in vl̃i. huic
curatiõi pt accõmodari. Nã ſi
corroſiua vt corroſiua tractãda
ſt. Si cauernoſa vt cauernoſa:
⁊ ſic đ ſinglis ꝓut ibiđ. plẽarie
ſuis ꝓpiis caplis dcm̃ fuit đ cura
tiõe oiz vlcerũ: q̃re illuc recurr̃.
⁋ Tñ his ñ obſtãtib⁹ nr̃az cur̃.

ſolitā ſub breui ſermone deſcribā quā cū honore ⁊ egrotātiuȝ vtilitate ī hmōi vlcerib⁹ expti ſum⁹. ¶In curōne itaq; iſtoꝝ vlceꝝ cauernoſoꝝ: q: vt p̄lm ſūt cauernoſa ꝯſueui cauernoſitatē mūdificare cū egyptiaco vnguēto diſſoluto cū lixiuio ſiringa ī vlcere ipȝ ꝓijciēdo. Uel loco ei⁹ cū minori dolore ꝯſueui int⁹ puluerē nr̄m imittere cum modico lixiuij mō añdicto. Et ſi orificiū fuerit ſtrictū āpliaui ⁊ ei⁹ calloſitatē auferr̄ curaui cū imiſſiōe trociſci nr̄i ꝺ minio vł applicatiōe cauſtici nr̄i ꝺ capitello cū cautela deſcp̄ta ī curōne nodi carnoſi vlcerati li.ſ. ꝺ apātib⁹ ca.ꝓpo ꝺ nodo. ¶Et qñ iſta via ñ erat ſufficiēs ꝓ eradicatōe talis fiſtule ad iciſionē recurrebā ꝓ poſſe totā cauernoſitatē icidēdo: deiñ locū mūdificabā puluere nr̄o vel vngō egyptiaco ſimpl̄r vel mixto cū tīdē apłoꝝ vnguēti donec locus ab oī carne mala ⁊ ſanie ītegre mūdificat⁹ videbaẗ. ¶Ultimo loco ꝓ incarnatiōe ⁊ ſigillatiōe vlceris auxilijs ī añcedēti capł̄o ānotatꝪ ꝓceſſim⁹: ſ̄re occurrēte neceſſitate ad illō recurre. ¶Et q: iſta loca ꝑꝑ admiſtrationē acutoꝝ ſolēt ꝺ facili exaſperari ſeu apari apate valde doloroſo. vñ ſi ħ euenerit vtiliſſimū eſt ꝓ ſedatiōe doloꝝ: ⁊ reſołone materiei fluxe ad ꝑticulā vlceratā locū ſuffumigar̄ ⁊ epitimar̄ īfraſcp̄ta decoctio. cui⁹ tał ē ordiatio nr̄a. ℞. camo. mellilloti furf. fo. malu. fo. altee taſſibarbati añ. ℳ. j. ſe. li. ʒ. j. radicū altee. ℥. iiij. bul. oīa ſiƚ cū aq̄ ſufficiēti vſq; ad cōſum. medie. aq̄ cū q̄ loc⁹ ſuffūigeẗ ⁊ epitleẗ: q: doloꝛē ſedat ⁊ mãȝ fluxā reſoluit. Qð cū fc̄m fuerit ad curationē vlcerꝪ ſuer tēdū eſt. ¶Et ſic deo dāte ⁊c.

C.C.iij. ꝺ ragadijs ⁊ fiſſurꝪ ani. Ca.iij. Ragadia.

Ontigit ſepenūero anū ragadiari amateria baurachia adusta. Et iterdū ex nimia vētrꝪ ſtipticitate. Uł aliqñ ab aliq̄ fluxu cholerico locū excoriāte. Quar̄ ꝓ earū curōne ꝑmiſſa vētris purgatiōe linitiua ⁊ ordiato bono vite regimine ventre lubricante nulla melior curatio eſt q̄ꝫ protinus locū infraſcripto balneo ſuffumigare ⁊ balneare: cuius talis eſt ordinatio nr̄a. ℞. camomille mellilloti ſurfuris ordei maluarū violarū lentium añ. ℳ. duos: pomorum dulciū aliquantulum fractorū numero. x. taſſibarbati. ℳ. iij. ſemis lini. ℥. iiij. ȝuc. ℥. iij. thurꝪ aloes mirrhe añ. ℥. ß. licij. ʒ. x. alumis roche. ℥. ij. ⁊ ß. bulliāt oīa ſimł cū aqua ſufficienti vſq; ad conſummationem tertie partis et vtere eo anum ſuffumigando: q: ad vnāquāq; ragadiā ſumme iuuat. ¶Deide intus linimentum infraſcriptum īponere: q: aduerſus ragadias magna eſt medicina. ℞. olei de ſemine lini. olei onfancini añ. ℥. ß. vini granatorū dulcium piſtatorum cum ſuis corticibus ⁊ deinde fortiter expreſſorū. ℥. iiij. aluminꝪ roche. ʒ. j. ſepi hircini ſepivituli. añ. ʒ. iij. bulliāt omnia ſimul vſq; ad conſummationem ſucci et vini: deinde colentur ⁊ vtere. ¶Item oleuȝ de ſemine lini calidū ⁊ int⁹ protectū aduerſus ragadias ⁊ do

Marginalia: Curō ꝑticlaris. — Curō. — Suffumigiū — Linimētū.

lorē pulſatiuū emorroidarū et
Meſ. oēs egritudies ani (vt iq̄t Me=
ſue) ē medicīa magna. Oleū ꝗ̄ȝ
de vitellis ouoꝝ ductū ī morta
rio plūbi cū tm̄dē olei ꝺ ſemie
lini ad ani ragadias et emor=
roidaꝝ dolorē pñtaneū reme=
diū ē. ¶ Itē ad idē optimū lini
mētū. ℞. olei ꝺ nucib᷒ de criſo=
melis olei ꝺ amigdalꝫ dulcib᷒
ꝛ ꝑſicoꝝ añ. ʒ. ij. olei ꝺ vitellis
ouoꝝ: olei de ſemine lini añ. ℥.
ß. ſucci virge paſtoris ſucci cen
tūnodie ſucci taſſibarbati añ.
ʒ. vj. aloes epatici. ʒ. iij. ſucci
plātagis. ℥. j. miſce ꝛ bulliant
vſꝗ ad ꝯſūmationē ſuccoꝝ: diñ
colent ꝛ vtere medela iſta itra
anū: q̄ꝛ ad ragadias ē ſingula=
ris medicina. ¶ Itē ad ani ra=
gadias. ℞. olei de vitellis ouo
rū olei ꝺ ſemie lini añ. ʒ. x. ſepi
hircini terebētī. clariſſime añ.
ʒ. iij. thuris maſticis ana. ʒ. me
diā reſine pini. ʒ. ſ. aloes epati
ci. ʒ. ij. ꝛ mediā taſſibarbati fo
liorū plātaginis foliorū ligue
canis: caude eq̄ne añ. M. j. oīa
piſtent ꝛ extrahat ſucc᷒ et bul
liāt oīa ſimul vſꝗ ad ꝯſumma
tionē ſucci poſtmodū colet cui
colature addant litargirij au
rei ꝛ argen. añ. ℥. mediā ceruſe
℥. iij. et mediā plūbi vſti tucie
añ. ℥. ij. miſce ꝛ ī mortario plū=
bi ducāt ꝑ duas horas ꝛ vtere:
q̄ꝛ ī iſto caſu mirabile auxiliū
ē. ¶ Et q̄ꝛ ragadie aliq̄ñ īueni
unt ī ꝑte iteriori ꝯplicat̄ cū do
lore emorroidali: tūc ſuffumi=
gia ꝛ balnea doloris ſedatiua
ad ꝓpoſitū faciūt. Uelut bal=
neū ꝺ taſſobarbato ſupi᷒ ordia
Oleū. tū. Oleū ꝗ̄ȝ ꝺ ſemie lini ī morta
rio plūbi diuti᷒ ꝺductū et int᷒
tepidū ſiringa ꝓiectuȝ aduer=
ſus vnāquāꝗ ragadiā miriſice
vȝ cū ſedatōe doloris. ¶ Cliſte
rizatio ꝗ̄ȝ fctā cū ꝺcoctiōe bal=
nei añdicti cū zuccaro rubeo ꝛ
paꝝ aloes epatici diſſoluti ra=
gadias īcarnat dolorē ſedādo
ꝛ māni abſtergēdo. ¶ Ceteꝝ ſi
ꝯtigat añdictis auxilijs raga
dias ſanari n̄ poſſe forſan eaꝝ
malignitate r̄pugnāte: tūc vti
liſſimiū ē ꝓ poſſe ragadias vtē
diꝗ puluere nr̄o īplere: q̄ꝛ ma=
lignitatē eaꝝ māni regulādo
bina ei᷒ applicatiōe īterficit ꝛ
delet: vt plerūꝗ exꝑti ſum᷒: ꝓ= Nota curā.
ſertiȝ in Reuerendiſſimo dño
meo Marco Sancte Romane
eccl'ie Cardinale Cornario nū=
cupato. ꝗ̄ cū diuti᷒ laboraſſet
graui ꝛ doloroſo vlcere raga=
dioſo ani nllo auxilio reꝑto ꝓ
tal' vlcerꝫ ſanatōe. Cū bina pul
ueris nr̄i applicatōe itra duas
hebdomadas ꝓ̄ſtinā ſanitatē
eidē r̄ſtitui. ¶ Remota igit̄ ma
lignitate ragadiarum auxilia
añdicta ꝓ eaꝝ ſanatiōe ſuffi=
ciūt: ꝯtigit ēt ſepenūero vt ī tē=
peſtate nr̄a vidim᷒ anū vlcera
ri vlceratōe a cā ꝑmitiua cāta:
q̄re ꝓ ei᷒ curatiōe ī ꝑmiꝫ dieb᷒
vtiliſſimū ē linitētib᷒ auxilijs ꝓ
ceder̄. Balneū igit̄ maluaꝝ ſe= Bal- neū ad
mis lini furfurꝫ ordei ꝛ taſſibar ani ra
bati ad ꝓpoſitū facit. ¶ Poſtāt gadiaſ
balneū ꝯueniēs ē digeſtiuū cō cātaſa
fectū cū vitellꝫ ouoꝝ ꝛ oleo ro= cā ꝑmi
ſato onfancino ꝛ paꝝ croci ad tiua.
miſtrare. ¶ Et ſic ꝓcedēdū ē do Lini-
nec vuln᷒ digeſtū videat̄. ¶ Ce mētū.
lebrata digōne ꝓ mūdificatōe
ꝛ īcarnatiōe ei᷒ ꝓcedēdum eſt
cū oleo de ſemie lini: ꝛ ꝺ vitel=
lis ouoꝝ cū modico aloes epa
tici ī mortario plūbi ꝺductꝫ cū
paꝝ ſucci plātagis ꝛ paululo
litargirij

litargirij aurei ⁊ argẽtei. Reliquũ ꝟo curatiõis curõne ãndicta ꝓcedat. ¶ Et ſic ꝺo dãte ⁊c.

C. iiij. ¶ Capi. iiij. De emorroidibus et earum cura.

Emorroides
In extremitate ani quiqꝫ ſunt a natura vene procreate que ab anatõia emorroidales vene dicunt. Sunt itaqꝫ in eadẽ ꝑticula ordinate i hoib⁹ ꝓſerti ꝓdicevt eoꝝ corꝑa interdũ a ſanguine groſſo et melẽco purgari valeãt: queadmodũ ⁊ mulierum corꝑa ſinglo mẽſe mẽſtruꝫ purgant. Ex eaꝝ etẽm ꝺbita purgatõe ꝓdica: vt ãtiqꝫ ⁊ moderni teſtãt doc. corꝑa hũana a varijs ⁊ diuerſis morbꝫ tueant: velut lepra: cãcro ⁊ hmõi. ¶ Emor-

Unde dicunt
roides itaqꝫ dñr ab emos qꝺ ẽ ſanguis ⁊ rois qꝺ eſt flux⁹ ide emorroides qſi flux⁹: ſanguis ꝑ iferiora venarũ ani. ¶ Emor-

Spẽs.
roidarũ ꝑterea diuerſe ſpẽs reperiũt. Interdũ vuales ſiue veſicales. Aliqñ verucales. Sepe numero ficales. Plerũqꝫ morales ſiue attrict⁹. Nõnũqꝫ ẽt cõdilomate. Ultio loco apoſe et doloroſe qñqꝫ iueniũt. ¶ Quãobrẽ eaꝝ cã ẽ vt plm ꝑꝑ abũdãtiã ſanguis groſſi: iterdũ melẽci: aliqñ flegmatici ⁊ aliqñ cholerici aduſti cũ ſanguie groſſo admixti a nã trãſmiſſo ad eũdẽ locũ: vl ex aſſumptiõe pharmaci acuti: vl ex lõgo vſu pillularũ ꝺ aloes nõ loto. Uñ ex nimia repletiõe hmõi ſanguinis ꝯtigit venas ꝑdictas extra nãꝫ tumefieri ipaſqꝫ extẽdi extenſiõe plurla. Itaqꝫ plerũqꝫ exeũt anũ valde tumefacte doloroſe

Signa
et apoſe. ¶ Et ꝑꝑea ſi ſanguis fuerit ſubtil valde ⁊ acutus: et

Sanguinis ſubtilis.
paſſio fuerit nãlis et ꝓdica: tunc ſolet venaꝝ orificia apire qb⁹ purgat ſanguis melic⁹ bñficio nature ſiml cũ purgatiõe ſubtilis ⁊ acuti prenoiati. ¶ Si

Signa ſtatis aquoſi
ꝟo ſanguis fuerit flegmatic⁹ aquoſus ⁊ nõ mltũ groſſus: tũc gñant ab eo emorroides vuales ſiue veſicales ⁊ vt plm pauci doloris ſũt i colore albo vel ſubalbido i tactu ſatis molles

Signa ſtatis groſſi.
⁊ tractabiles. ¶ Ueꝝ ſi ſãguis fluẽs ad locũ fuerit flegmatic⁹ groſſus: tũc frequẽtiſſie gñantur ab eo verucales emorroides ſeu ficales. Et iſte in tactu ſũt ſatꝫ dure: ⁊ nõ mltũ doloroſe: niſi forte fuerit cũ aliqli vlceratõe vl cũ aliqͦ hũore calido cõplicate. Sũt iſup vt plm coloris corꝑis ad aliqlẽ rubedinẽ liuiditatẽ tẽdẽtis. ¶ At ſi a

Signa melẽca
ſanguie melẽco ſiml cũ ſtatico emorroi. gñari ꝯtigerit: tũc ab eiſdẽ hũorib⁹ ꝯdilomata ſemꝑ gñant. ¶ Deniqꝫ ſi a ſanguine

Signa a ſanguine groſſo
cholerico groſſo admixto cum aliqli melẽa emorroides videntur gñari tũc morales. ¶ Moralis ſiue attrict⁹ ẽ eminẽtia ꝑua ad ſilitudinẽ mori celſi: ⁊ ẽ valde ſenſibilis ⁊ doloroſus coloris ſubrubei tẽdẽtis ad purpureũ colorẽ. ¶ Sunt itaqꝫ emor-

Modi earũ.
roides ſꝫ duos modos: vcꝫ interdũ nãles ⁊ aliqñ accñtales. Naturales ſunt i qbuſdã corꝑibus q ſingulo mẽſe vl ãnuatim ter vel qter ſunt ſolite ſanguinẽ melãcholicũ ⁊ groſſuꝫ bñficio eoꝝ purgare. Nõ nãles ꝟo ſunt paſſiões euenitẽtes abvna ex ꝑdictis ꝺ cauſis ex lo[illegible]iato regimie vite i ſui cõeſti[illegible]e ⁊ potu. Quare acuta ſalſa nimiſqꝫ

acria ꝛ ſanguinē groſſū ꝛ melā cū gn̄atia ſūt euitāda: velut legumia capita ꝛ iterioꝛa aīaliū Carnes groſſe ſicut carnes vaccaꝝ poꝛcoꝝ capraꝝ leporū et currētes curſu eaꝝ: in iſto caſu oīno ſūt euitāde. Carnes q̄ꝫ aīaliū l paludib⁹ degētiū ſāguīeꝫ groſſuꝫ ſtaticū melācū ēt gn̄ar ſolēt. Solēt iſup emoꝛroidas duob⁹ modꝭ gn̄ari: vcꝫ itrīſece ꝛ extrīſece. Intrīſece āt q̄ſi ſūt nāles ſolēt ſāguinē groſſuꝫ emittere. Q̄ñ vo ad exterioꝛē ptē manifeſtāt: ſāguis fluid⁹ aq̄ſus ad iſtar loture carnis emanare ſolet. ¶ Curō itaq̧ emoꝛroidaꝝ duplici regimīe ꝯplet: vcꝫ vlī ꝛ pticulari. ¶ Ule āt regimē duas hꝫ ītētiōes. Pa eſt vitā oꝛdīat. Scda māꝫ añcedētē purgare. Regimē vo pticłare admiſtratiōe localiū ꝯplet. ¶ Quātū ad pmā ītētionē dico q̧ lꝫ regła gn̄aliſſima ſit q̧ ſanguis flux⁹ pꝛodic⁹ nō rſtrīgat. Tn̄ ipo loīdlate fluēte dico q̧ pꝛudētiſſimi mdici ēl iſto caſu ſāguinē reſtrīgere: ne foꝛte patiēs l hydropicā paſſio. icidat ſtōm ꝛ epar nimis debilitādo. ¶ Pꝛo cui⁹ reſtrictiōe ſcias q̧ q̄cūq̧ auxilia facientia ad reſtrictionē mēſtruoꝝ tā īteri⁹ q̄ exteri⁹ ēt faciūt ad reſtric. ſāguinis emoꝛ. Siliq̧ faciūt ad q̄ pꝛuocatōeꝫ mēſtruo. ēt faciūt ad puocationem emoꝛ. ⁋ Quamobrē ſi flux⁹ fuerit a mā frida cāt⁹: purget patiēs cum diacapto. ꝛ caſia ac dcoctōe mirabo. chebuloꝝ d olb⁹ eq̄li poꝛtione pportionata ad etatē ꝛ vtuteꝫ patiētꝭ. Si vo d calā mā fuerit cū diapꝛuno ñ ſolutiuo reubarba. ꝛ dcoc. mirabo. citrinoꝝꝫ.

Et pp̄ea dicūt doctoꝛes q̧ medicina dꝫ eē eūatiua cōpīmendo ꝛ veſtigiū ſtipticitatis relīquēdo mēbꝛi mādātis ꝛ rcipiētis. ⁋ Facta purgatōe ſupdcā ꝛ dieb⁹ duob⁹ trāſactꝭ balneū rerū reſtrīgētiū cum vtilitate admiſtrat. Trifera q̄ꝫ magna cū ſanguie dracōis m̄nia parūq̧ reubarbari confoꝛtata vtiliter cōceditur cū vino granatoꝛum acetoſoꝛū. Raſis autem ad reſtrīgēdū ſanguinē emoꝛroidarum laudat exhibitionē trociſcoꝛum de karabe cuꝫ ſumach: ſuper epar vero emplaſtrum de ſpica applicare iubet in cā debilitatis epatꝭ oꝛdinatum ab ipſo capitulo pꝓꝛio de debilitate epatis. Sirup⁹ quoq̧ mirtinus ꝛ roſat⁹ maximaꝫ tenent pꝛerogatiuaꝫ. ⁋ Super particula fluente tempoꝛe eſtatis emplaſtrū de farina lentiū roſarum fabarum cū aqua ferrata confectū ſumme valet in iſto caſu: q: in reſtrīgēdo ſanguinem eſt operationis mirabilis. ⁋ Item ad eandem intētionem. R. roſarū mirtilloꝛum folioꝝ plātaginis lingue paſſerine añ. M. j. oībus cuꝫ aqua ferrata decoctis piſatꝭ ꝛ crib. deinde vino granatoꝝ parūq̧ aceti ro. ꝛ cum albu. oui ꝛ pdicta cribꝛatura adinuicē ꝯquaſſent: ꝛ moꝛe ēpli applicet ex ine dela iſta: q: ſanguinē fluenteꝫ compeſcit. ⁋ Si vo flux⁹ emoꝛroidarum tempoꝛe hyemali īpetuoſo euenerit: tūc ex anum abſinthium romanum cū oleo ro. onfancino ſimul cū modico ſalute parūq̧ mr̄icarie fricet l patells ꝛ piſtet ꝛ calꝫ ſnp ano moꝛe ēpli applicet: q: mirabil

Modi gn̄ationis

Curō.

Nota.

Purgatio.

Raſis.

Sirupus.

empl̄ꝫ.

ſāguis fluxū reſtrīgit cū ꝯforta
tione pticule. Int⁹ vero ponat
Vngm̄ vnguētū īfraſcriptū. ℞. roſarū
mirtil. cētumnodie. añ. ʒ. ß. thu
ris. ʒ. j. ſanguis dracōis farine
volatilis farine fabarū añ. ʒ. ij.
pili lepoꝛꝫ minutiſſime īciſi. ʒ.
ij. ⁊ ß. boliar. ⁊ reſigillate añ. ʒ.
iij. ß. tucie litargi. aurei ⁊ argē
tei ana. ʒ. j. ß. ſucci taſſibarbati
ſucci caude eq̄ne ſucci plātagi
ſucci ꝯſolide maioꝛis añ. ʒ. iij.
albu. duoꝝ ouoꝛuꝫ oīa ꝯquaſſ.
ad iuicē ītra an. cū licinijs i-
ponat: q2 i reſtrīgēdo ſangui-
nē pſentaneū remediū ē. Liga-
tiones pterea brachioꝛū ⁊ ſpa-
tularū vētoſatiōes in diuerten
do plm ꝯferūt. Vētoſa ēt ſuper
epate interdū applicata ad p
poſitū facit. Juuat inſup ſume
re ante cibū aliq̄d qđ ī ſe ſtipti
citatē habeat: velut ſūt pira de
cocta ſub prunꝫ: ſilr poma cito
nia ⁊ coꝝ mina neſpule ſoꝛbe ⁊
currentia curſu eoꝝ. Ita ſilr ri
ta coit⁹ imoderat⁹ ⁊ exercitiū
ītēperatū ī iſto caſu ſunt euitā
da. ¶ Et hec puto tibi ſufficere
p curatione flux⁹ ſuperflui ſan
guis emoꝛroidaꝝ ⁊ de cāis ea
rūdē ⁊ vñ dicāt emoꝛroides ac
de ſignis eaꝝ. Nūc āt dicēdū ē
de vlī curatiōe dictarum emoꝛ
roi. ¶ Vlis igr̄ curō emoꝛroi-
Curō vlis emoꝛroidarū. darū q̄tuoꝛ cōplet intētionib⁹.
Pⁱma ī regimine vite ꝯſiſtit.
Scđa ī purgatiōe materiei an
cedētis. ¶ Tertia ī remotōe re
ſolutiōe materiei ꝯiūcte. Quar
ta ⁊ vltia ī coꝛrectiōe accñtiū.
Pⁱla ītētio. ¶ Quātū ad pⁱmā intētionē q̄
ꝯſiſtit in oꝛdinatiōe vite talis
dꝫ eſſe q̄ valeat ſanguinē bonū
generare et malum deſtruere.
¶ Vtatur ergo patiēs carnib⁹
pulloꝝ gallinaꝝ pdicum faſia-
noꝝ ⁊ caponū ſtāte tñ poſſibili
tate. Aues q̄ꝫ oēs in arboꝛib⁹ d
gētes ī iſto caſu ꝯcedunt. Silr
carnes vituli hedi ⁊ caſtrati ad
ppoſitū faciūt. Cōtrariū vo oiꝫ
piſciū gña: pter tregiculas ⁊ p-
uos piſces degētes ⁊ faticātes
in ſcopulis oino ſunt euitāda.
Acria ſilr ⁊ q̄ ſuperi⁹ in phiſica.
dicta ſunt ſanguinē groſſum et
melācholicū gñantia p hac cu
ratiōe ſunt amedico euitanda.
¶ Scđa pterea intētio q̄ ē māꝫ Scđa ītētio.
antecedentē euāre. Dico q̄ eua
cuatio diacaptolicōis cū caſia
vl diacaſia vel mēta ꝯueniētiſſi-
me ī hac curavtilr adminiſtra-
tur. Quāobrē ſcamoneata me-
dicamina ⁊ laboꝛata ac laboꝛio
ſe ſoluētia ī egrotatiōe ſunt ēt
repellēda. Sufficit ḡ (vt dixim⁹)
vētre crebꝛo cū vno ex iā dictis
lenitiuis linire. ¶ Tertia deni tertia intētio
q̄ intētio q̄ eſt materiā coniun-
ctā remouere ꝯplet admiſtra-
tione: diuerſoꝝ localiū ſm q̄ di
uerſa emoꝛroidaruꝫ gña ſunt.
Nā ſi emoꝛroidas fuerint mo-
rales dico q̄ lꝫ ſint pue eminē-
tie: tñ egrotāti cauſant doloꝛē
maximuꝫ. Et niſi cito ſuccurrat
vacādo doloꝛis ſedatiōi nō eēt
mirū ſi apoſum aut fiſtuloſum
vlc⁹ in ano ſupueniret. Vñ ī tali
caſu cōſuluit Lāfrā, vir magne
autoꝛitatis in arte chirurga ī
pⁱmis dieb⁹ flōmiā facere vene
baſilice eiuſdē lateris. Alio vo Cura moralium.
die ſaphenā icidere. Deiñ inq̄t
pfat⁹ vir. Si patiēs fuerit ꝯſue-
tus pati fluxū ſāguinis ⁊ venis
emoꝛ. tūc puocent cū īgenijs p
uocatiuꝫ earūdē: ⁊ ſi ñ fuerit cō-
ſuet⁹ periodice ſanguinē ⁊ ve-
nis emoꝛroidalib⁹ hr̄e: tūc ſane

x ij

guis per emorroidas ꝓuocari
nō dʒ. Et ī hͦ ſepe errāt chirur=
gici ī pꝛīcipio aduētꝰ emorroi=
darū ſanguiſugā ꝛ ꝓuocātia
ſanguinē applicātes: qbꝰ mlto
ties locū apauerūt ꝛ ad fiſtulā
pduxerūt. In nō ꝯſuetꝭ ergo q̄
lia ꝛ q̄cūq; ſint emorroidaꝝ ge
nera vtiliſſimū ē r̄ſolutōez eaꝝ
ꝛ doloꝝ ſedatonē procurare.
Bal= ¶ Stāte ḡ dolore īfraſcriptum
neum. ſuffumigiū ſeu balneū vtiliter
adminiſtreť: cuiꝰ talis eſt ordi
natio nr̄a. Et ī oībꝰ ferē emorroi
darū ſpeciebꝰ ꝯuenire vr̄ vt ex=
periētia nobis ſepenumero de
mōſtrauit: ꝛ marie ī Julio Pa=
pa ſcđo q̄ diutiꝰ morbo iſto la=
borauit. ℞. foliorū maluarū et
violaꝝ paritarie foliorū altee
taſſibarbati cū radice ana. M.
ß. ſeminis citonioꝝ. ʒ. vj. ordei
mūdi. M. j. ꝛ ß. furfuris. M. iij.
ſeminis lini fenugreci integri
aā. ℥. iiij. pomoꝝ apioꝝ vl̄ dul
ciū aliq̄ntulū ꝯfractoꝝ numero
xij. ligne paſſerine virge paſto
ris aā. M. j. oīa adinuicē deco=
quanť cū aq̄ ſufficienti: adden
do camo. melliloti aneti ana.
M. j. ꝛ ß. Et bulliāt vſq; ad ꝯſū=
mationē ťtie ptꝭ. Exvtere more
ſuffumigij ꝛ balnei: qꝛ ī ſedādo
dolorē emorroidaꝝ ꝛ materiā
reſoluēdo eſt medicīa magna.
¶ Silr̄ etiā ad eādē intētionez
vtiliſſimū eſt infraſcriptū lini=
Lini= mētū intꝰ admiſtrare. ℞. buty=
mētū. ri vaccini. ʒ. x. olei de vitell' ouo
rū. ℥. ß. piguedīs anatis. ʒ. iij.
ſucci plātagis taſſibarbati aā.
ʒ. ij. miſce ꝛ ī mortario plūbi p
medietatē diei ducēdo fiat lini
mētū ꝛ itꝰ digito vl̄ licinijs im
ponať. ¶ Itē ad eādē intētionē
extra poſt ſuffumigiū infraſcri
ptū emplr̄m adminiſtreť. ℞. car
nis pomorum ſub prunis deco Emplꝫ
ctorū. ℥. iiij. butyri. ℥. iij. vitella
duoꝝ ouoꝝ ꝛ ī mortario plūbi
p ſpatiū triū horaꝝ ducanť cuʒ
olei violati olei amigdalarum
dul. pinguedis galline: pingue
dinis anatis. aā. ℥. ß. lactis mu=
lierꝭ. ʒ. xij. farie ordeī. recētis ꝛ cri
bellate farine fabaꝝ aā. ℥. j. ſuc
ci radicū taſſibarbati ꝛ fo. liorū
eiꝰ. ʒ. x. oīa ad ignē bulliāt p̄ter
olea ꝛ ouoꝝ vitella vſq; ad ſpiſ
ſitudiē. deide ponāť olea ꝛ ouoꝝ
vitella ꝛ iteꝝ bulliāt vnica ebul
litiōe: addēdo ī fine coctur̄ cro
ci. ʒ. ß. ꝛ ſup loco more emplr̄ ap
pliceť: qꝛ tumefactionem emor
roidaꝝ mollificat ꝛ reſoluit eā Aliud.
rū dolorē ſedādo. ¶ Itē ad ean
dē itētiōez. ℞. muſcil. altee mal
uaꝝ ſeminis citonioꝝ ꝛ pſilij ſe
minis fenugre. cōfecti li. ß. dra=
gagāti albi piſti ꝛ īfuſi in aqua
roſ. ſufficiēti p ſpatiū vnius no
ctis: farine fabaꝝ. ℥. iij. olei ca=
mo. olei de ſemine lini. aā. ℥. j. ꝛ
ß. butyri ī mortario plūbi dedu
cti donec accipiat colorē nigrū.
ʒ. x. olei viola. piguedinis ana
tis. aā. ℥. ß. carnis pomorū ſub
prunis decoc. ℥. iij. ß. ſuc. planť.
ſuc. ligue caniſ ligue boui. taſſi
barbati aā. ℥. v. bulliant oīa ſi=
mul vſq; ad ſpiſſitudinē ſolidā
addēdo ī fine cocture croci. ʒ. j.
vitella duoꝝ ouoꝝ ꝛ vtať more
emplr̄: qꝛ dolorē emorroidaruʒ
mirabilr̄ ſedat. ¶ Itē dragagā=
tū albū īfuſuʒ in aq̄ roſ. aliquā
tulū pſilio muſcillaginata: dei=
de in mortario plūbi p horā de
ductū emorroidaꝝ tumoreʒ po
tenter reſoluit dolorē mitigan
do. Item ſcarabōes ꝛ porcellio
nes bulliti cū oleo camomil. bu

tyro ⁊ de ſemine lini ⁊ criſomo
loꝝ oleo vcꝫ ſingulo ꝝ.ʒ.vj. dei
de olibꝰ colatis ducant̄ i morta
rio plūbi ꝑ horā cū vitello vniꝰ
oui ⁊ paꝝ croci aduerſus emor
roidarū dolorē pñtaneū reme-
Oleū. diū eſt. ¶Itē oleū ꝺ ſemine lini
cū tantūdē butyri recētis dedu
ctū in mortario plūbi ꝑ horā ⁊
intus cū ſiringa tepidū ꝓiectū
emorroidarū dolorē infallēter
mitigat. Idē facit dictum oleū
Meſue ſimplr. Et ꝓpterea optimꝰ. Me
ſue dicit ꝙ olibꝰ egritudinibus
ani dictū oleū de ſemine lini eſt
medicīa magna. Idē facit oleū
de vitellis ouoꝝ. Silr butyrum
decoctū i magna rapa ꝯcaua ⁊
in furno decocta vl' etiā decoctū
intra pomū ⁊ ſimul piſtatū ean
dē facit operationē. Et ſi deco-
quat̄ butyrū intra cepā albā in
Raſis. furno: idē facit ſm Raſim. Va-
O. euꝫ. let etiā ad eādē intētionē oleū
de criſomolis.ʒ.vj. butyri recē
tis oleum de ſemine lini añ.℥.
ß. ſerapini.ʒ.ß. vini granatoꝝ
ſucci taſſibarbati añ.℥.j. ſcara
bones nūero.vj. ola ſimul bul-
liāt vſqꝫ ad ꝯſummationē ſucci
⁊ vini ⁊ vtere intꝰ ⁊ extra oriꝰ co
latis: q: i tali caſu mirabilis ē
emplꝫ. opatiōis in reſoluēdo ⁊ dolorē
ſedādo. ¶Itē emplꝫ reſolutiuū
tumefactiōis emorroidaꝝ cū ſe
datione doloris. ℞. camo. mel-
lilo. añ. M.j. ordei mūdi folioꝝ
malua. ⁊ viola. marubij añ. M.
ß. radicū altee folioꝝ cauliū fo
lioꝝ altee añ. M.j.ß. pomorum
dulciū nu.x. ordei mūdi lentiū
añ.℥.ij. radicū taſſibarbati ⁊ fo
lioꝝ eius añ. M.ij. ſeminis lini
℥.j. ⁊ ß. caput vniꝰ caſtrati ⁊ pe
des eiꝰ aliquantulū cōfractos.
¶Et modꝰ ꝯficiēdi emplꝫ talis

eſt. In primis bullitis pedibꝰ ⁊
capite vſqꝫ ad cocturam carnis
bulliāt: deīde ſupradicta i bro-
dio tm̄ añdicto vſqꝫ ad ꝑfectam
cocturā. Poſtmodū olibꝰ expſſis
piſtatis ⁊ cribellatiſ ad ignē cū
farīa faba. ordei cicerꝫ ⁊ ꝑdicta
cribatura de olibꝰ eq̄li portiōe
ad ignē cū ſufficiēti quantitate
decoctiōis ꝑdicte. Et de cribatu
ra fiat ēplꝫ ſolidū. Addēdo olei
camo. aneti. de ſemie lini roſati
cōpleti añ.℥.ſ. pinguedinis gal
line: pīguedinis anatꝭ: olei vio
lati añ.ʒ.x. croci.ʒ.ſ. vitella triū
ouoꝝ poſitoꝝ qñ auferꝫ ab igne
⁊ iteꝝ bulliāt paꝝ cū eis. ¶Itē
ad reſoluēdū emorroidas tume
factas ꝯdilomata ⁊ tuboroſita
tes q̄ ſolēt oriri circa anū a do-
lore emorroidali infraſcriptū ce
rotū valere ꝑcepimꝰ ēt cū aliq̄
ſedatiōe doloris. ℞. olei camo. Cero-
ane. olei de ſemie lini añ.℥. iij. tum.
olei ꝺ criſomolis: olei amigda
laꝝ dul. butyri. añ.℥.j. ⁊ ß. ſepi
vaccini ſepi vituli. añ.℥.ij. pin-
guedis anatis: pīguedis galli
ne: pinguedis anſerine añ.℥.ſ.
muſcigallis ꝯfecte ex ſemie al-
tee ⁊ radicū eiꝰ ⁊ ſemine pſiliꝫ li
ni maluaꝝ ⁊ viol'. lib.j. ⁊ ß. litar
girij aurei.℥.iiij. ad ignē ſꝫ ar-
tē fiat cerotū molle: addēdo te
rebētine clare.ʒ.ij.ß. ¶Et nota
ꝙ iſtud cerotū mollificādo re- Nota.
ſoluit mirabilr vnā quāqꝫ emor
roidaꝝ tumefactionē: ⁊ maxie
poſt ſedationē dolorꝫ applica-
tū: qbꝰ adminiſtratꝭ ꝑ ꝯplemē
to ētie itētiōis ſi videat̄ penitꝰ
mā ꝯiūcta nō poſſe reſolui ⁊ mo
rales fuerit: ꝯuenientiſſimū eſt
eas deſiccare medicamibꝰ acu- Cura
tis velnti cū puluere nr̄o carnꝭ veru-
male remotiuo: aut cum appli calinꝫ

catiõe cauſtici ỏ capitel.cũ cau
tela tñ ſemper ne partes circũ
iacentes tãgant ab eo. ¶Uerum
ſi ficales ſeu verucales fuerit:
dico q̃ vtiliſſimũ eſt eas ãputa
re:deide pedes earum aliq̃ acuto
medicamĩe cauterizari. ¶Aliq̃
ãt doctores iubẽt ſi ficales ſeu
ṽucales fuerit eas ligari q̃ val
de doloroſũ eſt. Nec eſt tã ſecu
Nota. ra operatio q̃ ãdicta. ¶At ſi
vuales z veſicales fuerit in cor
pib⁹ aſſuetꝫ ſãguinẽ emorroi=
Cura darũ prodice hñe:tũc applica=
vualiũ tio ſanguiſugarũ ad extrahẽ=
dũ ſãguinẽ melãcholicũ. Aut
loco earũ flebothomo: p̃dictũ
ſãguinẽ euacuare ſũme a docto
Cura rib⁹ laudat. ¶Si ṽo emorroi=
cõdilo des cõdilomate fuerint z p̃ p̃=
matũ. te dolore exñte remoto:ſupeas
ſanguiſugas imponere pñta=
neũ remediũ ẽ. Deide p̃ itegra
mũdificatõe z reſolone earum ſu
pradictũ cerotũ adminiſtrãdũ
eſt. ¶Et qĩ(vt plerũq̃ vidim⁹:
Cura ſolet q̃dã tumoroſitas rotũda
tumo= z lata ad modũ caſtanee a do
roſita= lore emorroidali ꝯ̃ſiari ñ ſine
tum. magno egrotãtꝫ dolore. Dico
q̃ p̃ eadẽ curatõe oĩa auxilia ſu
pi⁹ ỏſcp̃ta ad p̃poſitũ faciũt vcꝫ
ĩ rſoluẽdo z dolorẽ mitigando.
Poſt ṽo mitigationẽ dolorꝫ ce
rotũ ãñdictũ p̃ itegra reſolone
cũ hõore nr̃o admĩſtrauim⁹. De
niq̃ ſi emorroides ĩ flegmõicã
paſſionẽ trãſire vident:q̃r eas
plerũq̃ flegmõizari vidim⁹ ſeu
ãpari ãpate calido:tũc p̃ earum
cura.tã ĩ reſoluẽdo q̃ ĩ maturã
do p̃cedẽdũ ẽ:put.c.ỏ cura fle
gmonis a cã ãñcedẽte eueniẽ=
tis plenarie dictũ fuit:quare ĩ
Quar= iſto caſu illuc recurre. ¶Quar
ta z vl= ta z vltia itẽtio que eſt acciden
corrigere cõplet adminiſtratõe tima ĩ
diuerſorum locorum &z q̃ diuerſa ac tẽtio.
cidẽtia ĩ eis ꝯtigere ſolẽt. ¶Ac
cidẽtia itaq̃ q̃ ĩ iſto caſu ꝯtige
re ſolẽt ſũt dolor vehemẽs:in=
gẽs flux⁹ ſanguinis:ãpata z pu
trefactio loci cãcrenoſa:vt ĩ tẽ
peſtate nr̃a multotiẽs vidim⁹. Cura
¶De ſedatiõe aũt doloris z cu doloꝝ
ratiõe ãpatis z reſtrictiõe flux⁹
ſanguinis in doctrina pñtiſca
pñ ſatꝫ ſuperi⁹ dictũ fuit. ¶Sꝫ
q̃r dolor aliqñ ẽ clamoſus z ĩtẽ
ſus. Jõ p̃ eius remotiõe opere
p̃ciũ fuit aliqñ ſedationẽ dolo
ris p̃curare cũ medicamĩe ali
quantulũ opiato:qỏ in iſto ca
ſu mĩtoties expti ſum⁹ ex itẽtõe Alexã.
nobilis Alexã.(q̃ medicamine
multos honores reportauim⁹)
in tenaſmonib⁹ z ad oẽs dolo
res ani:cui⁹ medicamĩs hec eſt
ordinatio. ℞.thuris mirre li=
cĩj croci ãñ.partẽ.j.opĩj.partes
ĩj. terantur z ꝯficiant cũ vitel.
oui z muſcillagine pſilij z oleo
roſ.ſufficiẽter fiat linimentũ:
cũ q̃ vngat liciniũ z ponat in Auxi=
t⁹ z ex̃:qĩ mirabilr dolorẽ ſedat lium.
¶Itẽ ad eãdẽ itẽtionẽ cũ maio
ri ſecuritate vꝫ ĩfraſcp̃tũ auxi=
liũ. ℞.fol.iuſ.fol.mal.fol.caul.
nig.ãñ.M.j.oib⁹ cũ petijs ĩuo
lutꝫ aq̃ madefactꝫ z ſub prũis ỏ
coctꝫ deiñ piſtẽt z ĩ morta.plũ
bi ỏducãt cũ modico olei roſ.z
vitel.oui parũq̃ croci z carnꝫ
pomorum ſub prunꝫ ỏcoctorum.ʒ.ij.
Et iſtỏ auxiliũ more ẽpñ it⁹ z ex̃
p̃ dolorꝫ ſedatõe vtilr applicat
Nota. Cõtigit ẽt aliqñ(vt ſupi⁹ dictũ
fuit,emorroidas ꝯdilomata ỏ
nigrari ſiue cãcrenari.z iſte de
neceſſitate curatõe cãcrene cu
rantur. vnde ſi hoc cõtingat ad
c.ỏ cura cãcrere recurrẽdũ ẽ. ¶Et

ſic deo dante ꝛc.

Ca.v. ¶Ca.v.de tenaſmõe ꝛ ei⁹ cura.

Tenaſmon. Tenaſmon ẽ paſſio inteſtini recti cũ ſumma volũtate egerendi ꝛ conamine nõ p̱uo. Ita ꝙ aſſellãdi voluntas adeo ingens eſt ꝙ vr̃ magnũ quid emittere. ꝛ tñ quicq̇d natura facit ſuo multo conamine ſua egerẽdi delectatione ꝛ deſiderio q̃ſi nihil eſſe vr̃. Nihil em̃ niſi mã muſcoſa ad inſtar gelu piſciũ cũ iterpoſitiõe

Cã. ſanguis gutte emanare videt̃.
¶Iſta namq̧ paſſio ſemp aut p maiori pte ſolet cauſari a m̃ãte groſſo viſcoſo ꝛ baurachino adherẽti tunice interiori inteſtini recti q̃ m̃ãa ſua viſcoſitate p̃dictũ iteſtinũ aliq̃n relaxat ſua q̇dẽ ſalſedine ꝛ mordicãdo naturã ſtimulat expulſiuã q̃ de cã ſequit̃ aſſellãdi volũtas (vt ſuperi⁹ dixim⁹.) Et iſta ſpes ſpẽ cũ aliq̃li grauedine ꝛ põderoſitate loci. Interdũ ẽt ſolz iſta paſ. gñari ex nimia fridate pedũ vl̃ ſeſſiõe ſup lapidib⁹ marmoreis vel hmõi naturã hñtib⁹: vel ex aſſũptõe ſcamõiati vl̃ eleborati

Nota. pharmaci. Accidit inſup aliq̃n iſta paſſio a ſãgule q̃ſſo choleri co ꝛ aduſto: cui⁹ ſignũ ẽ volũtas egerẽdi cũ m̃lto ꝛ crebro conamie ꝛ dolore h̃ puo ꝛ i aſſellãdo ſãguis exit⁹ ẽ maior q̃ i tenaſmõe ex m̃ãte q̃ſſo eueniẽti. Ulcera q̃z ẽt ragadio. p cõitatẽ loci muſculũ extremitatꝫ iteſti tãgẽdo ꝛ mordicãdo v̓tutẽ expl̃ſiuã h⁹ i iteſti ſtimulãdo p̱uocat ad aſſellãdũ aliq̇d. Et iſto mõ plerũq̧ vlcera p̃dcã tenaſmõe ꝫ cãre ſolẽt.

Curatio. Curõ itaq̧ tenaſmõis r̃ãa infra ſcp̄ta ꝑficit̃. Premiſſa igit̃ ſufficienti purgatiõe iuxta nec̃itatẽ m̃ãe peccãtꝫ: ivcꝫ ſi cã fuerit c̃la purget̃ corp⁹ cũ lẽitiuo cũ diac. vl̃ caſia ſil̃ cũ mãna. Si v̓o a m̃ã frida q̃ſſa cãt̃ paſſio iſta tũc purgãdũ ẽ corp⁹ cũ caſia ꝛ diafinicone ac diacapto. Sup h̃ m̃ vnũ eſt notãdũ añq̧ p os aliq̇d ſumat̃: vcꝫ feces iteſtiorꝫ linir̃ ꝛ mollificare ꝯdecẽti cliſteriorꝫ adminiſtratõe prudẽtiſſimi ẽ. Cliſteriũ itaq̧ lenitiuũ faciẽs ad tẽaſmonẽ in mã c̃ãa ſicca ſic fit. ℞. brodij galliarꝫ vel carniũ li.iij. vio. malua. cam̃. melli. añ. m̃. ß. ſcis lini. ʒ.j. bul. oĩa ſil̃ parꝫ: deĩn cũ ol̃o vio. ꝛ ol̃o cam̃. cũ vitel. ouo. ꝛ paululũ ꝫuc. rub. ꝛ f̃ cliſtere ꝛ vtere: q2 ſedat mirabil̃r dolorẽ tẽaſmõis a cã calida cãtũ cũ mollificatiõe ꝛ fecũ eductõe. ¶Uerꝫ ſi paſſio p̃dcã ab hũore q̃ſſo frido cãri vr̃: tũc cliſtere magis cõueniẽs tã i educẽdo feces ꝛ mollificãdo ipas q̃ꝫ i carminãdo vẽtoſitates ꝛ m̃ãꝫ groſſã viſcoſaꝫ ſalſã dolorẽ ꝛ põderoſitatẽ faciẽtẽ i r̃mouẽdo ſic fit. ℞. cam̃. mellil. ane. añ. m̃.j. folio. altee. m̃. ß. furf. m̃. ij. radicũ taſſibarbati. m̃.j. ſeminis lini. ʒ.ij. feniculi dulcis aniſi oĩũ añ. ʒ. ß. cimini pap̄ liquiricie. ʒ. x. caput vni⁹ caſtrati aliquãtulũ confractũ bulliãt oĩa ſimul cũ aqua ſufficiẽti vſq̧ ad cõſummationẽ medietatis deinde colent̃ fortiter exp̃mẽdo et de colatura capiat̃ li.j. ꝛ ß. olei camomillini anetini añ. ʒ. ij. olei rutacini. ʒ. ß. mellis roſati. ʒ. iij. vitella duo. ouorũ ꝛ vtere: q2 eius operatio dolorem ſedat ꝛ materiã fecalem ꝛ mucoſam ad exitũ p̃parando vtilita ꝛ p̱uocãdo euacuat. ¶Et ſcias tẽ balſ q̧ balneũ ꝛ ſuffumigiũ cõfectũ net.

Nota.

Cliſtere aduerſus tenaſmonẽ i cãcalida.

Alind.

Nota.

cū hmōi ꝺcoctiōe phtaneū rme=
diū ē. Jtē ꝑdctā decoctio cū tm̄
dē olī de ſemle lini ꝛ paꝝ zucca
ri rubei cū vitello oui mixta ꝛ i
tra anū ſepiꝰ cluſterizata aduer
ſusvnūquēqꝫ dolorē tenaſmōis
Oleū. crede mihi qꝛ ſingulare ꝑſidiū
eſt. ¶Oleū qꝫ de ſemle lini ſim=
plr frictū cū radiceraſſibarbati
ꝛ folijs eiꝰ cū pauco mrīcarie ꝛ
camōille: deide tepidū cliſteri
zatū ꝑ ſedatōedoloꝝſingularē
ꝑducit effectū. ¶Jtē ſuffumiga
tio facta ſupra anū cū thurete
rebētina ꝛpaꝝ mirrhe i cā ſedā
di dolorē ad ꝑpoſitū fac. ¶Seſ
ſio qꝫ ſuꝑ tabula pini cala ad ꝑ
poſitū facit. ¶Suffumigiū; ēt et
ſeſſio. ſ. decoctiōe aū dicta vtilr
vt diximꝰ admiſtrāt. ¶Silr col
liria intra anū ipoſita (vt Gul.
pla. aſſerit) vlꝰ alijs auxilijs iu
uare ſolēt. ¶Etiā linimēta i for
ma vnguēti liqdi redacta i iſto
caſu ſūme iuuaſſe ꝑcepimꝰ. ¶Li
nimētū igit nobilis Alexā. i aū
ti. c. ānotatū itra anū ſm omnē
modū admiſtratiōis eiꝰ mirabi
liter ꝯfert: ſedat ei dolorē ſom=
nū prouocando: ſomnus eīn in
hac egrotatione ſemꝑ eſt vnum
de melioribus ꝑ eiꝰ curatione.
¶Et ſic deo dante ꝛc.

Ca. vj. ¶Capl'm. vj. De relaxatiōe in=
teſtini recti.

C Ontingit ſepenume
ro a multis cauſis i
Exitꝰ i teſtinij teſtinū rectū mollifi
cari. Jta ꝙ ꝑ tres di
gitos extra anū exi=
re ſolet. Et hec paſſio in pueris
frequētiſſime euenit: lꝫ in omi
Cauſe alia etate hoc contingat. ¶Et
cāe huiꝰ paſſiōis ſunt velut flā
groſſum ꝛ viſcoſuꝫ adherēs ite
ſtino recto ipꝫ mollificās ꝛ ſti=
mulās & tutēexpulſiuā ad aliqd
expurgādū ſeu aſſellādū i emiſ
ſiōe flatis hmōi: qre ſeqtur imo
deratꝰ pruritꝰ ꝛ mollificatio ani
vn̄ his duabꝰ ꝺ cauſis cōtigit i=
teſtinū multoties ex anū exitū
facere: h ēt euenit ex nimia pe=
dū friditate ꝑſerti i pueris. Jn
tenaſmōibꝰ etiā plerūqꝫ morbꝰ
iſte oriri ſolet. ¶Curatio itaqꝫ Curō.
iſtiꝰ egritudis ꝑmiſſa purga=
tiōe corpis ꝛ ordiato bono vite
regimie localiū admiſtratōe cō
plet. ¶Et i ꝑmis fomētet locꝰ cū
reſina pini terebētina thuris ꝛ
maſtice. Deiñ ſpargat ſuꝑ totū Pul=
itestinū de infraſcꝑto puluere. uis.
℞. roſaꝝ mirtilloꝝ balauſtia.
aū. ʒ. ij. boliar. terreſigilla. aū.
ʒ. ij. thuris. ʒ. j. ß. miſce ꝛ fiꝫ pul=
uis olbꝰ tritis ſubtiliſſime. ¶Jtē
ad eādē itētionē vꝫ infraſcꝑtuꝫ Bal=
balneū ꝛ ſuffumigiū. ℞. roſarū neum.
mirtilloꝝ ligne paſſerine taſſi=
barbati cam. aū. M. j. abſinthij
mrīcarie aū. M. ß. ſtichados ſq
nāti folioꝝ plātagis caude eq
ne aū. paꝝ. balauſtiarū nucū ci
ꝑſſi galaꝝ tictoꝝ aū. numero. x.
alumis roche. ℥. ß. hypoqſtiꝺ.
acacie aū. ℥. j. licij. ℥. ij. ꝛ ß. thu=
ris mirrhe aloes aū. ʒ. iij. bul=
liāt oīa ſit priꝰ groſſo mō tritu
ratis triturādis cū ſufficiēti qꝫ=
titate vini nigri ꝛ tm̄dem aque
plātagis vſqꝫ ad ꝯſummationē
tertie ꝑtis: ꝛ vtere more ſuffu= Alius
migij ꝛ balnei. ¶Deinde pulue pl'uis.
rizent ſuꝑ inteſtino de puluere
aū dicto vel ifraſcꝑto ꝛ erit me
liꝰ. ℞. mirabolāi citrini balau=
ſtiaꝝ gallaꝝ tictoꝝ aū. ʒ. ij. thu
ris mirrhe maſticis boliarmēi
terreſigillate hypoqſtiꝺ. aū. ʒ.
j. ꝛ ß. miſce ꝛ ſubtilr puluerizen
tur ꝛ vtere (vt ſupiꝰ dictū fuit.)

Nota. ¶ Et nota q facto ſuffumigio et balneo vtiliſſimū eſt inteſtinū intra anū digito ītromitti. ℞ Item oleū roſatū onfācinū et oleū mirtinū eq portiōe et bulliāt cum modico pulueris ſupradicti et paruz ſucci plātagis et infricarie vſq ad ɔſummationē ſucci. Et cum ipſo inteſtinū ſeu anū liniēdo in iſto caſu eſt medicina magna. Ulteri⁹ pillule de bdellio ad ppoſitū faciūt. Diacaptolicō quoq cū decoctiōe mirabolanoꝝ citrinoꝝ ēblicoꝝ iterdū cū vtilitate cōcedit. Uinuz etiā nigruz mediocriter limphatū triſuz in brodio gallinarū vel carniū caſtrati decoctū ſunt etiā in iſto caſu pficua. Carnes ſit aſſate ppter ſtipticitatē eaꝝ magis ɔueniūt q̄ elixate. ℞ Et ſic deo dāte ⁊c.

Oleū. Nota.

¶ Tractatus ſext⁹ de vlcerib⁹ vulue et partiū eius velut matricis et colli ipſius: habens capitula .iij.

Cap̄.j. ¶ Cap̄.j. de ragadijs vulue et partium eius.

Omnia auxilia deſcripta in capl'o d ragadijs ani i hac curatione pñti vtilr admiſtrari: q̄re occurrēte nēcitate illuc recurr: qr ibidē multa celeberrima vtiliaq medicamina dſcripta ſūt et ad vſuz pñtis capli ptz faciūt. ℞ Nihilominus aliq̄ peculiaria auxilia ex Linimētuz. inuētiōe nr̄a h ɔnumerare decreuiq̄ꝝ hec erit ordinatio prīa. ℞. olei onfancini. ℥.ij. olei de ſemie lini. ℥.j. ſepi hircini ſepi vituli. añ.ʒ.vj. ſucci plātagis ſucci ſolatri ligue paſſerie añ.℥. mediā bulliāt oīa ſil' vſq ad ɔſummationē ſuccoꝝ: deide colēt cui colature addātur cere albe quantū ſufficit: i mortario plūbi ducēdo p duas horas addēdo litargirij aurei.ʒ.x. tucie.ʒ.ij. plūbi vſti.ʒ.j.ʒ.ß. ⁊ fiat linimētuz ⁊ vtere more linimēti: qr eſt operatiōis mirabilis. ℞ Itē añ appli Suffumigiū cationē vnguēti añdicti ſuffumigatio ⁊ balneatio matricis cū īfraſcripta decoctiōe vtiliſſimū ē remediū. ℞. roſ. mirtillorū folioꝝ plātagis ligue paſſerie taſſibarbati caude eq̄neaꝝ. M.ij. maluaꝝ violaꝝ ordei mū di lentiū añ. M.j. bulliāt oīa ſil cū aq̄ ſufficiēti vſq ad ɔſummationē tertie partis ⁊ vtere more añdicto: qr vz ad vnamquāq ragadiā. ℞ Itē decoctio p̄dicta cū ſirupo roſato ſiriga itra vulnā piecta ſūma ē medicia oīb⁹ Oleuz ragadijs mricis. Oleū q̄z de vitellis ouoꝝ ſil' cū butyro ⁊ paꝝ tucie parūq plūbi vſti i mortario plūbi deductū p.iiij. horas ragadijs mederz. Colliriū ſup Colliriũ. ɔfectū cū aq̄ roſata ⁊ aq̄ plātagis cuz ſief albo ſine opio vtilr admiſtrar. ℞ Et ſic deo dāte ⁊c.

Ca.ij. ¶ Cap̄.ij. de vlcerib⁹ matricis ⁊ vulue.

Ulcera iſti⁹ loci vt plurimū ſunt virulenta: aut male ɔplexionata a materia calida: aut corroſiua: aut putrida: aut canceroſa. Qua mobrez vlcera vulue in curatiōe eoꝝ auxilia in cap. de vlcere virge ānotata ad hāc curationem reduci poſſunt. Similimō etiaz curatio eorum a cōi curatiōe alioꝝ vlceꝝ paꝝ differt. Un̄ ſi corroſiua vlcera fuerit: corroſiuoꝝ curatiōe curāt:

ꝛ ſic de alijs: ꝑut de vno q̄z vlceꝝ ſuo ꝓprio capl'o plenarie locuti ſum⁹: q̄re illuc r̄currēdū ē i neceſſitate. (Nota.) ¶ Unum p̄terea circa hāc curationē ē mēti tenēdū. i. ꝙ medicamīa iſtoꝝ vlceꝝ rōne loci dn̄t eē maioꝛ ericcatōis ꝙ̄ medicamīa vlcerū ptiū carnoſarū. (Gal.) Et ꝓpterea Gal. in calce. vj. terapētice dt ꝙ vlcera ꝛ pudendoꝝ flegmō nll'o catapl'ate mollitiuo egēt: imo ericcātib⁹ ꝛ cicatrizātib⁹ medicamīb⁹ procedendū eſt. Sunt itaq̄ predicta loca velut vga: vulua: et anus. ¶ Medicamē itaq̄ hui⁹ loci cōueniēs i vlcerib⁹ male ꝯplonatis a mā cal'a ſic fit. (Colliriū materie calide) ℞. aq̄ plantagis aq̄ roſ. añ. lib. ß. ſief albi ſine opio. ʒ. iij. mirabo. citrini. ʒ. j. ß. cāphoꝛe. ℈. ij. miſce et ſm artē fiat colliriū. ¶ Itē ad eādē itētiōez vz īfraſcriptū linimētū (Linimētuz.) ℞. olei ro. onfancini vnguenti ro. vl' loco ei⁹ vnguēti Gal. añ. ℥. ij. ſepi vituli. liq̄facti. ℥. j. mediā ſucci plātagis ꝛ ſolatri ſucci ligue paſſerie añ. ʒ. vj. bulliāt oīa ſimul vſq̄ ad cōſūmationez ſucci deīde colenꝛ ꝛ cū cera alba ſufficiēti fiat vnguētū molle addēdo ī fine litargirij aurei ꝛ argētei ceruſe añ. ℥. j. tucie. ʒ. ij. ß. antimōij. ʒ. ß. plūbi vſti. ʒ. j. cāphoꝛe ſz artē tritutate. ℈. j. miſce ꝛ ī moꝛtario plūbi ducanꝛ ꝑ horā cū piſtello ꝛ vtere. (Aliud) ¶ Item ad eādē itētionē vz linimētū infraſcriptū. ℞. olei ro. completi olei ōfācini vnguēti Gal. añ. ʒ. ij. ſucci plantagis. ʒ. x. litargirij aurei ꝛ argē. añ. ʒ. vj. ceruſe. ℥. ß. tucie. ʒ. ij. ß. cāphoꝛ. ℈. iij. miſce ꝛ ī moꝛtario plūbi ſz artē fiat linimētū. (Cura mali-) Si ꝟo vlcera fuerit maligna vl' virulēta ꝛ coꝛroſiua tūc ꝑ int⁹ ꝛ ex̄ nulla ē melioꝛ medicia ꝙ̄ puluerē nr̄m ſz omnē modū admiſtratiōis eius adminiſtrare: q2 malignitatē: q̄ ſi ſine doloꝛe īterficit vlcera mūdificādo: virulētiā ꝛ mām ſubtilē īngroſſando ꝛ ad bonā digōnē ꝓducēdo: de q̄ in ātidotario nr̄o cū de medicīs coꝛroſiuis tractauero mētionē faciem⁹. (gnorū.) Unguētū q̄z egyptiacū mirtū cū tm̄dē vnguēti apl'oꝝ ī putridis virulētꝭ ꝛ coꝛroſiuis vlcerib⁹ hmōi loci ꝯuenietiſſime admiſtratur (Unguētum.) Aqua ſil'r plātagis cū parū alumis ꝛ lilij ꝯfecta p̄dictis vlcerib⁹ ſūme opitulaꝛ. ¶ Et nota ꝙ remota eoꝝ malignitate ꝛ coꝛroſiōe vnguēta ꝛ linimēta añdicta ī iſto caſu vtiliꝛ admiſtranꝛ. (Nota.) ¶ Ulteri⁹ ſi vlcera fuerit cācroſa ſcarificatio ī p̄mis dieb⁹ ꝛ ſāguiſugarū applicatio multū ad ꝓpoſitū faciūt: deīde locum cū lixiuio decoctiōis lupioꝝ lauare vtiliſſimū eſt. (Cura cācroſorum.) Egyptacum q̄z poſtmodū īponere ī iſto caſu eſt vltia medicia: q2 malam carnē coꝛrodit ꝛ bonā ꝯſeruat. Et ſi foꝛti⁹ medicamē neceſſariū fuerit ī hac curatiōe cādēs ferrū admiſtrādū eſt. ¶ Deniq̄ ſi ꝯtingat matricē vel collū ei⁹ ad vlceratiōnē cācroſa ꝑuenire: qđ de facili cognoſcit per doloꝛē loci acutū: ꝑ pūctiōez cū q̄dā loci grauedie: per inflāmatiōnē: ꝑ exeūtia mali odoꝛꝭ īgētiſq̄ fetoꝛis ꝛ diuerſoꝝ coloꝝ: ꝛ ꝙ etiā añ vlceratiōnē mulier a p̄ate duro matricꝭ diuti⁹ laborauit male ſe hn̄s eo tpe ī comeſtiōe ꝛ potu ꝛ ī ceteris opatiōib⁹ ſuis. (Nota. d cācroſitate.) Tūc ꝓ ei⁹ curatiōe auxilia palliatiua ſūt admiſtrāda q2 (vt inq̄t Hugo ſeneñ.) cura- (Hugo. ſeneñ.)

tiõe palliatiua i ciuitate Vene
tiaꝝ: q̃dã mulier vixit ãnis.xx.
cũ vlcere cãceroſo matricis. ¶ Con
ſueui itaqꝫ ſemꝑ ſic cãceroſum
vlcꝰ tractare: vcȝ īfraſcripta lo
tiõe ſepe ⁊ ſeuiꝰ q̃tidie lauãdo:
deinde poſt lotionẽ linimẽtũ in
fraſcriptũ cũ peſſario iponebã:
Lotio aduerſus cãcrũ matricis. cuiꝰ lotiõis talis eſt forma. ℞.
ordei mũdi lẽtiũ roſaꝝ ſolatri
galitrici politrici foliorũ plãta
ginis añ. M.j. aq̃ plãta. aq̃ fer
rate añ. lib.iij. aq̃ roſ. lib. ß. lin
gue paſſerine virge paſtoꝝ añ.
M.j. oĩa ſiĩ ↄtũdant groſſo mõ:
⁊ bulliãt vſqꝫ ad cõſummationẽ
tertie ptis: deĩde colenĩ ⁊ cola
ture addanĩ ſirupi roſa. ʒ. iiij.
ſief albi ſine opio vel cũ opio ſi
dolor fuerit ingẽs. ʒ.v. ⁊ fiat col
liriũ de quo intꝰ cũ ſiringa cre
bro ꝓijciaĩ. Interdũ etiam lac
vaccinũ loco iſtiꝰ collirij cũ mo
dico zuccari albi vtiliĩ admini
ſtraĩ. ¶ Linimẽti ãñdicti talis ẽ
Linimẽtũ. ordinatio nr̃a. ℞. dragagã. pi
ſti iſuſi cũ ſufficiẽti quantitate
aq̃. roſ. aq̃ plãtaginis ⁊ ſolatri.
ʒ.vj. oĩa ſiĩ ꝑmaneãt ꝑ medieta
tẽ diei: deinde cũ oleo roſ. on
fancino ſufficienti: vcȝ eq̃li por
tiõe ꝓdictarũ rerũ in mortario
plũbi ꝑ tres horas ducãtur: ad
dẽdo litargirij aurei ⁊ arg. ce
ruſe añ. ʒ.vj. tucie plũbi vſti añ.
ʒ.ß. cãpho. ℈.j. ſief albi cũ opio
bñ triturati. ʒ.ß. ſucci planta. ʒ.
ij. ſolatri. ʒ. iij. ſuc. iuſq̃a. ʒ. iij. et
ß. croci. ʒ.ß. ⁊ iteꝝ ꝑ horã i mor
tario plũbi cũ piſtello ducanĩ ⁊
cũ peſſario vtere linimento ꝓdi
cto: q: in iſto caſu crede mihi ꝓ
ſentaneum remedium eſt. ¶ Et
ſic deo dante ⁊c.

Ca.iij. ¶ Ca.iij. de prurítu vulue et
matricis.

Materia cholerica
aduſta cuȝ flegmate Pruritus vulue.
baurachino in ge
nitalibus preſertim
in vulua et matrice
pruritꝰ ingens plerũqꝫ euentre
ſolet. ¶ Pro cuius remotione Cura.
vĩi purgatiõe ꝓmiſſa ⁊ ordina
to vite regimie ꝓñt īfraſcripta
auxilia adminiſtrari. ¶ Et ꝑſo
vnguẽtũ albũ cãphoratũ cũ ſuc
co plãtaginꝭ ⁊ ſucco portulace
cũ litargirio aurei ⁊ argẽ. pru
ritũ genitaliũ delet. ¶ Vĩ facias Linimentũ
ſic: ℞. olei ro. onfancini vnguẽ
ti roſ. vnguẽ. populeõis añ. ʒ. ij
ſuc. plãtag. añ. ʒ.vj. aceti roſati
vini ꝑnatoꝝ añ. ʒ. ij. litargirij
aurei ⁊ argẽ. añ. ʒ.j. ceruſe. ʒ ß.
tucie. ʒ. iij. miſce ⁊ ſcḿ artẽ fiat
lini. q̃ locꝰ vbi eſt pruritꝰ vſiteĩ:
nã eiuſoꝑatio in pruritu: geni
taliũ eſt valde ꝓficua. ¶ Itẽ ad
eandẽ intẽtionẽ vȝ īfraſcriptuȝ
colliriũ qđ ego ſepenũero exꝑ Collirium.
tus ſum cuȝ honore ⁊ vtilitate
nr̃a. ℞. aq̃ plãta. aq̃ roſ. añ. li.ß.
vini granatoꝝ ſucci limonũ añ.
ʒ.ß. ſucci ſemꝑui. ʒ.x. ſief albi ſi
ne opio. ʒ.v. miſce ⁊ ſcḿ artem
fiat colliriũ ⁊ vtere intra vuluã
cũ peſſario: q: eiꝰ oꝑatio vtiliſſi
ma eſt. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.
¶ Tractatꝰ. vij. de vlceribꝰ an
charũ coxarum tibiarũ ⁊ earũ
partium: habens capitula. vij.
¶ Cap.j. de vlceribꝰ ancha Ca.j.
rum coxarum tibiarũ ⁊ par
tium earundem.

Curatio vlcerum Ulcera ancharum.
iſtorũ locoꝝ parũ
differt a cura. cõi
alioꝝ vlcerũ alia
rũqꝫ particularũ.
¶ Curantur itaqꝫ hm̃õi vlcera Curõ.

iuxta curationē traditā.c.de vlcere brachiorum ⁊ adiutorij. Habet tamen aliquid proprij curatio vlcerum tibiarum a curatione ceterorum membrorum: vel quia ibi quiete particule vlcerate ⁊ in modo ligandi tibias vlceratas. ¶ Uniuersalibus quoque canonibus obseruatis purgationis solutione ⁊ phlebotomiā iuxta necessitatē materiei peccantis: dico quod perfecta curatio vlcerum istarum particularum complet administratione diuersorum localium. ¶ Et quia aliquando ista vlcera sunt corrosiua curantur curatione corrosiuorum vlcerum. ¶ Interdum ei sunt maligna ⁊ virulēta: ⁊ ista malignorum ⁊ virulentorum curatione curanda sunt: ⁊ sic de singulis prout suo proprio capitulo de cura omnium in lib. de vlceribus in vij plenarie locuti sumus: quare pro complemento tue lectionis iuxta verā essentiam vlceris ad doctrinā prenotati libri recurrendum est. ¶ Duo tamen vtilia in parti c. commemoranda sunt. ¶ Primum vel quod vlcus cauernosum in coxa ratione spissitudinis musculorum: lotiones ⁊ medicina liquida cum siringa proiecta sunt valde proficua. Orificium quoque vlcerationis debet esse amplum ⁊ in loco decliuiori: vt materia de profunditate vlceris faciliori modo expurgari valeat a medicaminibus extra applicatis. Ulterius si corruptio facta fuerit in osse cum vlcere cauernoso istius loci eius cura. si sine difficultate efficitur: licet predicta corruptio fuerit in osse superficialis propter multitudinē magnorum musculorum. ¶ Si vero corruptio profundauerit vsque ad medullā: tunc eius

Auicē. curatio (vt inquit Aui.) non modo difficilis verum etiā perdifficilis est vi detur. Et propterea dicit ibidē prefatus vir. Nā si corruptio iā perfecta est vsque ad medullā: inquit expurgationē non esse quin totum os auferatur corruptum cum eius medulla: et hoc (vt superius dictum fuit) ratione magnorum musculorum: magnorumque neruorum: magnarumque venarum: nisi cum maxima difficultate efficitur. ¶ Et si dicta corruptio acciderit in capite coxe ⁊ anche ⁊ spondilis potius ab eius curatione desistendum est: iuxta consilium Aui.c.de corruptione ossis corrupti prope nuchā. Prauarum enim egritudinum onus curationis (vt inquit Gal.) nolite suscipere: ne nomē mali medici subeatis. Corruptio autē ossis in locis prenotatis eueniēs: propter colligantiā multorum musculorum ⁊ concatenationē neruorum euenientium a spina potest a medico in numero malarum egritudinum connumerari. Et propterea optime dicit Aui. in loco preallegato: fuge ab eius curatione propter nuchā ⁊c. quia curatio corruptionis ossis euenientis in spina non potest fieri propter nobilitatē nuche. ¶ Similiter modo etiā non potest fieri curatio ossis corrupti euenientis in capite anche propter magnitudinē musculorum ⁊ corruptorum ossium. Iccirco morituri preter solis pronosticis: (vt inquit Hypo.) sunt relinquendi. Aliqua tamen peculiaria auxilia in curatione vlcerum coxarum: tibiarum partium earundē connumerare decreui. ¶ Et in primis vt diximus in curatione istorum vlcerum tibiarum ligatura que debet incipi a cauicula vsque ad genu magnā in isto casu habet prerogatiuā gradatim stringendo donec cum ad predictum locum perueneris. ¶ Similiter modo in vlceribus coxarum ligatura efficitur a genu vsque ad inguemvt materie a superioribus mēbris non transmittantur ad infimas partes,

Auicē. (margin)
Gale. (margin)
Hypo. (margin)

¶Si vero vlcera p̄dicta fuerit
i coxa cū corruptiōe oſſis: tūc cu
rent curatiōe tradita. c. d̄ cura
tiōe oſſis corrupti. Et eſt vt os
corruptū cū inciſiōe vel dōeſti
ca cauſtici applicatiōe vl' appli
catiōe ſpōgica carne mala d nu
det: deide cū fricatiōe ꝓcedēdū
eſt dōec ad ptē ſanā oſſis ꝑue
niat. Quo fctō cauterizet cādē
ti ferro. Deide ꝓcura remotio
nē oſſis cauterizati cū admini
ſtratiōe mellis roſati vel appli
catiōe vnguēti d̄ apio hīs i hcb
dōada os tāgēdo cū oleo de vi
triolo: q: i iſto caſu hīt magnā
ꝑrogatiuā. Fcā excoriatiōe i oſ
Colli- ſe poſt oꝑatiōnē ignis: iponat
rium. ſuꝑ oſſe iraſcriptu colliriū: cū
q̄ inſtos honores reportaui cū
vtilitate nō ꝑua: cui' tal' ē ordi
natio nr̄a. R. ſucci paucedinis.
ℨ. ß. ſucci irios. ʒ. ij. mellis ro. ʒ.
x. aque vite. ℨ. ij. bulliāt oia ſil'
vſq ad cōſummationē tertie ꝑ
tis lēto igne: deide addāt mir-
rhe. ʒ. iij. thuris. ℨ. ß. aloes epati.
ʒ. ij. miſce ꝛ vtere q: fctā mūdifi
catiōe vnāquāq fiſtulā ꝛ vlcus
cauernoſū mirabil'r icarnat et
os denudatū carne idnit. ¶Su
Ungm̄ ꝑ loco āt i vlcerib' cauernoſis
iraſcriptū vnguētū magnā ꝑ-
rogatiuā hr̄e ꝑcipim': cui' ta-
lis ē ordiatio. R. olei cōis lb. j.
ſepi vaccini li. mediā picis gre
ce picis naualis reſine pini aā.
ℨ. j. maſticis. ℨ. med. piguedis
porcie liq̄facte. ℨ. iiij. litar. au.
ꝛ argē. aā. ℨ. ij. ꝛ mediā minij. ℨ.
j. ꝛ mediā ſucci berbene ſucci
apij ſucci mēt' ſilue aā. ℨ. j. vini
odorife. ℨ. iij. bulliāt oleu ꝛ pi-
guedo cu ſuccis ꝛ vino vſq ad
ꝯſūmationē ſuccoꝝ: deide cole
tur ꝛ iteꝝ cū litargirio ꝛ minio
ad ignē bulliāt baculo agitādo
dōec acq̄rāt colorē nigerrimū:
deide addāt tereb. cla. ℨ. v. ꝛ ß.
di. q̄lōis albi gūmati. ʒ. iiij. et
ß. iteꝝ bulliāt paꝝ ꝛ cū cera al.
ſufficiēti fiat cerotū i bōa for-
ma. Iſtud eīm vnguētū ſiue ce- Ungm̄
rotū i oib' vlcerib' cauernoſis
ꝛ vbi itētio ſit purgādi māx cū
ſubtili attractōe crede mihi ma
gna ē medella: vngm̄ aplo ꝑ ēt
d̄ſcriptōe nr̄a ordiatū i antid.
nr̄o. ſuꝑ tinta iꝑoſitū i vlcerib'
cauer. cū magna vtilitate ad-
miſtrat: ꝛ ſi paꝝ egyptiaci cū eo
adderet mūdificatōis maioris
efficeret. ¶Ungm̄ q̄z egyptiacū
deſcriptiōe Aui. vl' deſcriptiōe Auic.
nr̄a hitū. c. de medicis corroſi.
i antid. nr̄o cauernoſa vlcera
potēter mūdificat. Itē facit tro
ciſcū nr̄m de minio. Itē in d̄lica
tis ꝛ debilib' ꝯplōnib' a chole
ricis: velut ſūt pueri molliores
ꝛ carnē tenellā hn̄tes dico q̄ i
eoꝝ vlcerib' cauernoſis plus
nr̄ carnis ſuꝑflue remotiu' ſine
dolore i ꝑalleg. c. deſcript' ſuꝑ
ticta cū ſaliua ipoſit' vel i for-
ma colliriij cū vino int' cū ſirin
ga ꝓiect' i hmōi vlcerib' eſt di
uina medicina. Ungm̄ ēt egyp. Ungm̄
cū lixiuio diſſolutū ē cauerno-
ſoꝝ vlceꝝ mūdificatiuū peculia
re. ¶Deīq celebrata vlceꝝ mū
dificatiōe loc' iteꝝ mundificā
dus eſt per hebdomada cu ab
ſterſiuo d̄ apio vl' de melle ro.
¶Poſtmodū icarnēt vlcera ad
dēdo abſterſiuo p̄dctō. ʒ. ij. mir
rhe thur. aloes ſarcocol. aā. ʒ.
j. ß. Colliriū ēt ſuꝑi' deſcriptū Colli-
de paucedīe ad itētionē icarnā rium.
di ꝛ deſiccādi vtil'r i iſtis vlceri
bus adminiſtrat. preterea fcā
icarnatōe ꝛ ſigillatiōe ſuꝑ ſila

i ponat vnguētū viride deſcriptione nr̄a de alleluya: q̄ꝛ i iſto caſu maximā hꝫ p̄rogatiuā. Aq̄ etiā aluminoſa in hac itentiōe vtilr̄ admiſtrat. ¶ Et hec fili mi alu: ſic ſp̄ fuit nr̄a cura. i vlceri. coxarū ꝛ tibiarū cauernoſis cū oſſis corruptiōe ꝛ ſine oſſis corruptiōe q̄ mihi ꝛ egrotātibꝰ bn̄ ſucceſſuꝫ ē. ¶ Et ſic deo dāte ꝛc.

Ca.ij.: ¶ Ca.ij. de calefactiōibꝰ ꝛ excoriatiōibꝰ ſiue pruritu eueniētibꝰ ītra coxas ſub īguine ex itinere: ſiue alia de cā: ꝛ eaꝝ cura.

Iſta curō pruritus ꝛ excoriationis coraꝝ ſic fit. ¶ In primis lauetur locus cum vino decoctionis roſarum plantaginis mirtillorum ꝛ foliorum oliuarum. ¶ Deinde facta lotione hmōi liniatur

Linimētuꝫ. locus linimēto infraſcripto. ℞. vnguenti roſati olei roſ. onfancini olei mirtini an̄. ℥. ij. vnguēti populeōis. ʒ. x. litarg. aurei ꝛ argētei an̄. ℥. j. ꝛ ß. ceruſe. ʒ. vj. ſuc. plātagi. ſuc. ſemp̄uiue an̄. ℥ j. ſu. limonū. ʒ. ij. aceti roſ. ʒ. j. ꝛ ß. miſce ꝛ ī mortario plūbi fiat linimentū ꝛ vtat; q̄ꝛ in iſto caſu eſt mirabile. Itē aq̄ roſata ſunt cū aqua plantaginis ꝛ modico aluminis ꝛ aceti ꝛ ſimul paruꝫ bullitis ad ꝓpoſitū facit. Deſiccat eīm pruritū auferendo ꝛ excoriationē ſolidādo; quod linimētum poſt lotionem hmōi aq̄ eſt adminiſtrandū. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

Ca.iij. ¶ Cap̄. iij. De excoriatione q̄ accidit in calcaneis ꝛ pedibus a frigore cauſata: que apud Suenueñ. vocatur malū mule. alij vero vt Bononienſes bugantiam dicunt.

Solent iſte excoriationes egrotāti dolorē nō p̄uū cāre. ¶ Et p̄cius remotiōe infraſcriptū auxilium magnā p̄rogatiuā habere percepimus: cuius talis eſt ordinatio nostra. ℞. carnis pomorum ſub p̄runis decoctorū ꝛ raparū an̄. Emplꝫ ʒ. iij. butyri recētis ꝛ in mortario plumbi deducti p̄ duas horas. ℥. ij. olei roſ. onfancini. ℥. j. ß. piſtati oībꝰ adinuicē miſceāt ꝛ bulliāt vnica ebullitiōe: deinde addant vitella duoꝝ ouorū q̄n auferāt ab igne ꝛ vtere deſup̄ more ēpl̄i: q̄ꝛ vnāquāq; excoriationē ꝛ vlcerationē cāta a frigore tā in pedibꝰ q̄ꝫ ī manibꝰ dulcorat: mitigat: ꝛ lenit dolorem. ¶ Uel facias ſic. ℞. butyri recētis olei roſ. odoriferi pīguedi. Aliud. galline an̄. ℥. j. ponant oleū pinguedo ꝛ butyrū in foueā vnius rape magne ꝛ decoquat i furno vſq; ad perfectā cocturā: del de piſtet ꝛ in mortario plūbi ducatur p̄ horā ꝛ vtat more empl̄i. ¶ Itē decoctio fcā cū rapis camomilla ꝛ ſemie citrini ꝯtuſo ꝛ pomis parūq; ſeminis citoniorū dolorē iſtorum vlcerū ſedat. Linimentū. ¶ Itē linimētū pedū ꝛ manuuꝫ ꝓbatū ꝛ ad vlcerationē ꝛ excoriationē calcanei. ℞. buty. olei roſ. onfancini pinguedis porcine olei de ſemine lini ſepi vituli. liq̄facti an̄. ℥. ij. cere albe. ℥. j. ß. thuris. ʒ. iij. litarg. aurei ꝛ argētei an̄. ʒ. j. ß. tucie. ʒ. j. miſce ꝛ mortario plūbi ducat p̄ horā. ¶ Itē vnguentū de minio et vnguētū baſilicū deſcripta i antidotario noſtro in iſto caſu plurimū valent. ¶ Et ſic deo dante completa eſt doc. ꝛc.

Ca.iiij. ¶Ca.iiij.de pruritu ⁊ incendio doloroſo cauſato ꝓpter frigus in manibus ⁊ pedibus.

Iſte paſſiões eſt pe hyemali i maib⁹ ⁊ pedib⁹ puerorꝫ ⁊ iuuenũ gñari ſolẽt:p q̃rũ remotiõe balneũ decoctõis rapaꝝ pomoꝝ gnatoꝝ cõtuſoꝝ mal.vio.cũ modicõ aceti ꝯfectũ paſſiõib⁹ ꝑdict; mira=
Nota. biliter opitulat̃. Itẽ liniměta ⁊ empl'a ſeu ðſcpta i aſcedẽti.c. ad has paſſiões ſume ꝯueniũt q̃re p tua neceſſitate ad dictũ c.recurrẽdũ ẽ. ¶Et ſic ðo dãte.

Ca.v. ¶Ca.v.de vlcerib⁹ corarũ ⁊ tibiarũ virulẽtis malignis corroſiuis formicoſis ⁊ currẽtib⁹ curſu eorũ ſupficialiter tẽdẽtib⁹.

Curatio iſtoꝝ vlceꝝ ordiato regimie vite:pmiſſaqꝫ ventris purgatiõe iuxta neceſſitatẽ hũoꝝ peccãtis localiũ adminiſtratõe ꝯpletur. ¶In pmis itaqꝫ mũdificẽt̃ vlcera ꝑdicta ab eoꝝ malignitate virulẽtia vl' corroſiõe cum adminiſtratiõe pulueris nr̃i carnis ſupflue remotiui ſine dolore. ¶Cũqꝫ vlcera mundificata fuerit:qḋ ð facili cognſcit̃ p naſcẽtiã bõe carnĩ ⁊ bõe ſanioſitatis oſtẽſionẽ:tũc p tres vl' q̃tuor dies purificet̃ loc⁹ vlcerat⁹ adminiſtratiõe mũdificatiui nr̃i de ſiru.ro.i ãtidotario nr̃o ordiato. ¶Ulteri⁹ ſi iſta vlcera fuerit cũ labijs obſtracoſis et dẽtatĩ: tũc h⁹t ſi labia a pluere ꝑdicto extirpari nõ poſſint:tũc nõ ẽ excuſatio q̃n labia ipa remoueãt̃ liniendo ea(cũ cautela alicui⁹ vnguẽti refrigeratiui ipoſiti iſtra vlc⁹ ⁊ i circuitu labioꝝ)cũ ruptorio nr̃o de capitello.c.de medicĩs corroſiuĩ ordiato. ¶Reliquũ ṽo curõnĩ pfectiſſie efficit̃ cũ ligatura ⁊ vnguẽto ð minio ac licinijs admodũ plagelle itra vlc⁹ ipoſitĩ lotõe aq̃ alumi.cũ lamis plũbeĩ tenuiſſimĩ: argẽto vi.fricatĩ. ¶Et ſic ðo ⁊c.

¶Ca.vi.de varicib⁹ ⁊ cura eoꝝ. Ca.vi. Uarices.

Uarices ſũt vene magne p coxas ⁊ tibias aliq̃n a nã producte cum nodoſitatibus hicinde tẽdẽtes. Et p maiori pte mãifeſtat̃ h̃ paſſio i hoĩb⁹ onera portãtib⁹ ⁊ laboratorib⁹ fortiter corp⁹ eorũ exercẽtib⁹:⁊ i hoĩb⁹ melicis:et cũ mel'ia ſeu triſtitia viuẽtib⁹. ¶Sũt itaqꝫ iſte vene iterdũ ex nãm tumefacte tumefactione magna cũ intẽſiõe et ſanguinẽ melico groſſo plene. Et ppea pñt connũerari iter apata quẽ admodũ ⁊ hernie cõnũerãtur. Nã ſic hernia eſt morb⁹ i receptaculo oſei ſiue burſa teſticulorũ eodẽ mõ in varicoſa vena põt eẽ egritudo apoſa vc3 i receptaculo ipſi⁹. ¶Generantur pterea iſte vene p viã criſis i febrib⁹ acutĩ(vt inqt Aui.)li.iij.
fen.ij.tracta.iiij.c.ij.ð criſis in Aui.
tẽtiõe. Aliq̃n manifeſtatur hec egritudo i mulierib⁹ ꝑgnãtib⁹ poſt ptũ eaꝝ. ¶Signa aũt eaꝝ ſũt manifeſta ⁊ viſu et tactu:q: Signa
aliq̃n ſũt cũ duritie ⁊ tẽſione et maxie q̃n ſunt ſanguie melico ⁊ groſſo plene. Et color earum aliq̃n tẽdit ad aliq̃lẽ nigredinẽ:pſertim q̃n ſũt ſupficiales. Quãobrẽ interdũ ꝑdicte vene vlcerant̃:ita q̃ etiã cutis vlcerat̃ vlceratione maligna ⁊ doloroſa multũ3. Et quo lepenumero ſequit̃ ſanguinis emorroſagia nõ qua:cuius ſanatio

cũ difficultate obtineť. Et ſi cu
rāť cito redeũt: ⁊ iterdũ cũ ma
iori malignitate. Et ħ ſepenũe
ro expt⁹ ſuz: vñ ſi eā ad ſanita
tē pducere volui ſine egrotātꝫ
piculo opepciũ fuit mihi pur=
gare mā̃z p circũuicia loca: vcz
p fōtanellā. Silr q̃z vltra vlce=
rationē p̃dictā dictevene tume
fiũt valde ⁊ repleť cũ ſubita de
riuatiõe ſāguie melico groſſo
⁊ aduſto vñ talis ſanguis ſtati
coagulať ſeu ꝯgelať q̃ ibidē cō
cret⁹ paulati quādā acq̃rit pu
trefactionē. Et ſic iterdũ ꝑſus
partē ſupiorē euaporando ſua
vaporoſa fumoſitate ⁊ aduſtio
ne vt plerũqꝫ vidim⁹ mlta acci
dētia mala i cerebro ⁊ corde ꝓ
ducit. Ex q̃b⁹ patiēs ſepenũero
vitā cũ morte ꝯmutauit. Sunt
itaqꝫ p̃dicta accidētia vt plm
paſſiõis melẽ accñtib⁹ iterdũ
cardiace paſſionis. ❡ Et ppea
curatio iſtaꝝ varicũ tā cũ vlce
ratiõe qꝫ ſine vlceratiõe p̃ſerti
ſi ſint ꝯfirmate nō ſine eminēti
egrotātꝫ piculo efficiť vt ātiq̃ ⁊
moderni teſtāť doc. De vlcera=
tis ēt dico ꝙ mā̃ q̄ ad loca vilia
d̃currer̃ ſolebat ⁊ p illa loca q̃=
tidie expurgari: pp curationez
varicũ ꝟtineť ip̃a mā̃ q̄re ad ſb̃
limiora rapiť mēbra iterdũ vcz
ad cor: iterdũ ad ſtomachũ: et
iterdũ ad cerebrũ. Et ppea de=
teriorē diſpõnē gñat. Quapp iu
ſta ē hyp. ſnia aphoriſmoꝝ. vi. — hypo.
emorroides hñti ātiq̃s ſanare
ſi vna nō fuerit apta relicta pi=
culũ ē hydropiſiz aut phthyſiz
aut maniā fieri. Vñ i talib⁹ di
ſpõnib⁹ vcz emorroidib⁹ ⁊ vari
cib⁹ meli⁹ ē nō curare. i. penit⁹
eas nō r̃ſtrigere qꝫ curare. Nā
curati citi⁹ peũt ħ curati. i. pal

liati lōgo tpe viuũt. Silr q̃z iu
xta illḋ celeberrimi Arnal. de — Arnal.
villanoua meat⁹ inālis q̃ diu= — ð villa
ti⁹ aliq̃d ex̃ corp⁹ emanare cō= — noua.
ſueuit obturari ħ p̄t ſine tiore
ꝟuiorꝫ icōmodi nobilioris pti
cule: niſi emanatio ꝯſueta p ꝓ=
ximũ locũ purgeť. Et ppea ſo=
lēt cauti ⁊ boni chirurgici in
iſtis diſpõnib⁹ fōtanellā faceř
cũ ruptorio vł igne ſub genu p
q̃tuor digitos i pte exteriori.
Et ħ aliqñ faciũt vt mā̃ q̄ ſolita
ē a nā̃ purgari p vlcera termia
ta i circuitu cauiculaꝝ p eādē
fontanellā idoloroſe ⁊ faciliō=
ri mō purgeť. Et ſub iſta forma
i iſtis diſpõnib⁹ plerũqꝫ ſanaui
mus vlceratiões i h⁹ı locꝫ a nā̃
ꝓductas: ⁊ mā̃z earũdē p eũdē
locũ eādēqꝫ fōtanellā eq̄ bene
ſanauim⁹. ❡ Curatio itaqꝫ vari — Cura=
cũ nō vlcerataꝝ p iciſionē ħ ſi= — tio.
ne igēti piculo efficiť. Seq̃ť ei
aliqñ ad hāc iciſionē ſanguis
emorroſagia nō puа: vñ qñ nā̃
nō p̄t deriuare ſanguinē ⁊ ma=
teriā ad locũ ſolitũ. Ex tali ſan
guis ⁊ materie r̃tctiõe ð cācro
ſitate: ⁊ mltꝫ aliiſ malis diſpõ=
nib⁹ talꝫ curatio ſuſpecta ē (vt
Aui. teſtať.) Conſueui itaqꝫ in — Auic.
iſtis varicib⁹ tumefactis ⁊ ſan
guine melācholico repletis: p̃=
miſſa purgatione corpis iuxta
neceſſitatē humorꝫ peccātis p̃=
miſſaqꝫ ſāguinis euatiõe a ve=
nis emorroidalib⁹ p ſanguiſu
gaꝝ applicationem ſanguinez
euaporare cũ īfraſcripta deco=
ctiõe. ℞. radicũ altee li. ß. praſ=
ſij camõille mellilotí aneti añ.
M. j. furfuris ordei mundi añ.
M. ij. melř li. j. ß. oia cũ aq̄ ſuffi
ciēti ad ignē bulliēdo balneũ
fecim⁹: cuz q̃ lauim⁹ totā tibiā
et cum

⁊ cū ſpōgijs ēt cū ea madefactꝭ
mām euaporauim⁹. Cū radice
q̄z altee decoc. et reb⁹ īfraſcri=
ptꝭ cerotū fecim⁹ ⁊ deſup illud
applicauim⁹. Et iſtis duob⁹ re
medijs plerūq₃ ſanguinez ip̄m
euaporauim⁹ ⁊ pfecte reſolui=

Cerotū nobiliſſime operatōis ex inuētione noſtra

mus: cui⁹ ceroti forma talꝭ ē. ℞.
altee ɗcocte icīſe et cribel. li. ß.
olei camo. aneti. aā. ℥. ij. butyri
recētꝭ piguedis galline aā. ℥. j.
⁊ ß. pigue. anſerine ⁊ anatꝭ. aā.
℥. j. ⁊ ß. ſepi vituli. ℥. iij. medul=
le cruri vituli ⁊ vaccaꝝ aā. ℨ.
vj. ⁊ ɗ olb⁹ cū p̄dicta cribatura
⁊ cera al. ſufficiēti fiat cerotum
molle addēdo croci. ℨ. j. Iſtō ei
cerotū mollificādo reſoluit ſā=
guinē melācū exn̄tē i vena coagu
latū cū ſedatōe doloꝝ. Et i iſto
caſu iſtis duob⁹ remedijs mul=
tos honores ꝯſecut⁹ fui. Et for
taſſe apire venā ſtomo: ſup̄ ge
nu pri⁹ mēbro ligato ligatura
ſtricta vt ſanguis coagulatus
tm̄ ⁊ corrupt⁹ ex̄ expurgari va
leat vtiliſſimū erit. Ex iſta eniz
ſanguis eūatōe iterdū accītia
ſeua ſupi⁹ p̄notata acq̄eſcunt.
Sup ſtomo deīde ponanꝭ ea q̄
ſanguinē reſtrigūt velut albu=
mē oui cōq̄ſſatū cū puluere re=
ſtrictiuo. ¶ Curatio ēt varico=
ſoꝝ vlcerū nō differt a curōne
tradita i anti. c. ɗ vlcerib⁹ tibia
rū ⁊ coxarū: q̄re illuc recurre i
neceſſitate. ¶ Sz qr hmōi vlce
ra p maiori pte ſꝭ cū dolore cla
moſo ⁊ malignitate ñ pua: iō p
ſedatōe doloris ⁊ malignitatꝭ
remotiōe: aliq̄ peculiaria auxi
lia deſcribere putaui. ¶ Et i pri

Balneū peculiare.

mis ad dolorē ſedādū vz ſuffu
migatio ⁊ balneatio īfraſcp̄ta.
℞. folioꝝ malnaꝝ ⁊ violaꝝ fo=
lioꝝ plāta. aā. M. j. ordei mūdi.
M. ij. ſemis citonioꝝ aliquātu
lū ꝯfracti. ℥. ß. ſcabioſe. M. j. et
ß. butyri li. ß. bul. oīa ſiꝭ cuz aq̄
ſuf. vſq₃ ad ꝯſum. tertie ptis: et
vtere more ſuffumigij ⁊ balnei:
quia dolorem mirabiliꝭ ſedat.
¶ Poſt h̄o balneū accipe vitel.
oui recētis ⁊ butyri. ℥. j. ß. deīn
ābo ducanꝭ i mortario plūbi p
horā ⁊ de. ſup ponaꝭ cū petijs.
¶ Et ſi cū h⁹i auxilio adderenꝭ
ſcabioſe ꝯtrite. M. ß. ⁊ vnguēti
populeonꝭ. ℥. j. ñ niſi vtiliſſimū
eēt. Interdū p̄terea placauim⁹
dolorē ⁊ malignitatē iſtoꝝ vlce
rū vnica aut bina applicatiōe
pulverꝭ nr̄i carnis male ⁊ ſup=
flue remotiui ſine dolore: deīn
cū īfraſcripto ſpadrapo ⁊ lami
na plūbea tenuiſſima vlcera h⁹i
ad ſanatōez pduxim⁹. Cū liga
tura ſp ꝯdecenti a cauicl̄a vſq₃
ad genu mēbrū ligādo q̄ i iſto
caſu plꝫ vz: vt i p̄cedēti. c. dcm̄
fuit. Et i ſup plerūq₃ totā tibiā
lauim⁹ cū aq̄ plāt. ſine alumie
dolore i loco exn̄te. ⁊ cū alumie
p̄dictꝭ vlcerib⁹ idoloroſis exn̄
tib⁹ ēt lauim⁹. ſucc⁹ ſiliꝭ plāta.
⁊ ligue canꝭ ɗcoct⁹ cū modico
zuccari albi vſq₃ ad ꝯſū. medie
tatꝭ ⁊ itra vlc⁹ ipoſit⁹ p̄dictꝭ vl
cerib⁹ valde opitulaꝭ. Folia q̄z
dictaꝝ herbaꝝ ⁊ folia matriſ=
ſilue ſiliꝭ ſup vlcerib⁹ loco vn=
guēti ⁊ ſparadrapi ipoſita ſe=
penūero ſūme iuuaſſe pcepim⁹
¶ Mixtura āt ſpadrapi añdicti
ſic ſit. ℞. ſucci planta. ⁊ ſolatri

Sparadrapū vtiliſſimū.

aā. ℥. ij. ſucci cētūnodie ſucci li
gue canis ſuc. mr̄iſſilue aā. ℥. j.
olei ro. onfā. olei ro. ꝯpleti olei
mirtini aā. ℥. ij. ſepi vitu. ℥. iiij.
pig. por. ſepi hircini aā. ℥. ij. et
ß. ſepi vaccini. ℥. iij. vng. popu=
leonis. ℥. j. ⁊ ß. litar. aur. ⁊ ar.

aſi.ʒ.ſ.⁊ſs.minij.ʒ.x.boliar.ſub
tiliſſime ꝯtriti treſigil.aſi.ʒ.ſs.
bul.piguedines ⁊ olea vſqꝫ ad
ꝯſū.ſuccoꝝ:deide colent ⁊ cola
tur̃ addāt reliq̃ ⁊ ad ignē bul.
baculo agitādo donec acq̃rāt
colorē nigerrimū.deiñ cū cera
alb.ſufficiēti fiat ſparadrapū i
bōa forma vł cerotū molle ad=
dēdo i fine cocture cāphore ſꝫ
artē triturate.ʒ.ij. tucie.ʒ.x.et
vtere i oib⁹ vlcerib⁹:q2 ei⁹ opa
tio egregia ē.vngm̄ ēt cāpho=
ratū qñqꝫ i iſt vlcerib⁹ vtilr ad
Lini= miſtrat.Linimētum q̄z ifraſcri
mētū. ptū p totā tibiā illinitū ēt cuz
vtilitate admiſtrat.℞.ſuc.plāt.
ſuc.ſolatri vł loco ei⁹ ſucci ſem
puiue aſi.ʒ.vj.olei ro.odorife.
vnguēti populeōis.aſi.ʒ.iij.li=
targirij aur.⁊ arg.aſi.ʒ.ij.ace
ti ro.ʒ.ij.cāphore.ʒ.ſs.d olb⁹ ſꝫ
artē i mortario plūbi fiat lini=
Aliud. mētū.Iſtd ei linimētū cōtūdit
acuitatē hūoꝝ mānqꝫ aſicedē
tē ad ꝯiūctā trāſir̃ ꝓhibꝫ.¶Bi
da etiā ſiue ligatura madefa=
cta aceto ⁊ aq̃ roſata et expſſa
interdū ad ꝓhibēdū materiaꝫ
aſītē necr̃ia eſt cū r̃frigeratiōe
ꝑticule.¶Et ſic deo dāte ⁊c.

C.vij. ¶Capitulum.vij.De mēbro
corrupto et putrefacto:⁊ ei⁹
curatione per inciſionem.

Embrū corrūpit̃ et
putreſit tribus mo
dis:put.c.de can=
crena auc̃itate Aui
cē.magnifice dictū
fuit.Primo q̄dē corrūpitur oc=
caſiōe rei corrūpētis ⁊ deſtruē
tis naturalem mēbri cōplexio=
nem.Et hoc efficit̃ a calido vel
frigido veneno.Aut corrūpit̃
ſecundo propter prohibitionē
ſpirituuꝫ vitaliū ⁊ animaliū ve
niētiū ad mēbriū.Aut ꝑꝑ rē ag=
gregātē vtrāqꝫ intētionē:quē=
admodū accidit a puſtula ve=
nenoſa:⁊ a medicamie putrefa
ctiuo idiſcrete ⁊ copioſe admi
ſtrato:velut ē arſenicū:realgar
⁊ h⁹i.¶Et cū ita ſit ꝑfecto ſe=
pe nūero d medicia h⁹i putre=
factiua i mltꝫ māifeſtā vidim⁹
expiētiā:ꝑſerti i reuerēdiſſimo
dño.d.meo dño Facio tituli ſā
cte Sabine Cardinale.q̄ dum
laboraret herpete eſtiomeno i
pede dextro defectu caloꝫ na=
turalis ⁊ debilitatis mēbri ca
lore depaupatitū ꝑꝑ longam
febrē quā tūc tpis paſſus fuit=
tū ꝑpter validā hyemē i eodē
āno exñtē.In p̄imis itaqꝫ dieb⁹ Cura.
mēbrū corruptū curar̃ icepim⁹
curōne cācrene ⁊ aſchachilos.
Et h̄ cū ſcarificatiōib⁹ diuerſis
⁊ ꝓfundꝫ diuerſoꝝ modoꝝ iu=
xta p̄ceptū Aui.d cura cācre=
ne ⁊ aſchachilos.Silr̃qꝫ mō ēt Auic.
locū lauādo iterdū cū aq̃ bau=
rachina.Interdū cū dcoctōe lu
pinoꝝ i lixiuio dcoctoꝝ.Et in=
terdū cū aceto cuꝫ ſale mixto.
Poſt lotōeꝫ ꝟo ſup corruptiōe
tm̄ vnguētū egyptiacū deſcri=
ptōe Aui.ꝯfectū bis i die admi
ſtrauim⁹:vt nocitiuū a iuuati=
uo diuideret̃ ⁊ ꝑtes circūiacen
tes ſane a putref.ꝓhiberēt̃(vt Aui.
Aui.aſſerit)ꝯnūerādo ꝟtutes
h⁹i vnguēti ca.p̄allegato.¶Et
q2(vt iq̃t Celſ⁹ vir elegātiſſim⁹ Celſus
et in arte chirurga vtiliſſim⁹)
caplo d cura cācrene.Solent
nōnūq̄ auxilia in hac ferociſſi
ma egrotatōe paꝝ ꝓficer̃ egro
tāti:ſꝫ nihilomin⁹ is cācer ſupe
inet̃ q̄ auxilia lꝫ mirabile videat̃
remediū:vnicū tñ eſt.ſ.vt cetera
ꝑs corꝑis tuta ſit mēbrū qd cor

ruptū ac vitiatū eſt itegre ꝓpu
teſ.eādē ſn̄iaȝ habem⁹ ab Aui.
capl'o pallegato:lȝ aliquātulū
obſcure loquaſ.Dicit em̄:⁊ cū
accidit putrefactio i mēbro nō
expellas cū inciſiōe ⁊ ꝯſūptiōe
medicaminis acuti:qm̄ magni
Nota. ficaſ ei⁹ malū.¶Et nota ꝙ hūc
textū ſic itelligeř opȝ:vcȝ qn̄ di
cit.Et ſi accidit putrefactio in
mēbro.i.qn̄ mēbrū ē putreſctū
putrefactiōe itegra:id eſt eſtio
menatū:tunc medic⁹ i curōne
talis putrefactionis non dȝ ꝓ
cedere ſolūmō ſcarificando et
amputādo carnē putridā⁊ cor
ruptā:nec ipſaȝ auferre medi=
camie acuto tm̄:qm̄ cū i hac di
ſpoſitiōe nō ſolū caro muſculi
ligamēta vene nerui ⁊ pānicu=
li ſint corrupti verūetiam ⁊ os
adulteratū ſeu corruptū eē vř.
⁊ ꝓpea optie ⁊ ſagaciſſime di=
Aui. xerat Aui.tacite magnificatur
ei⁹ malū ⁊c.id eſt ſi mēbrū i to
tū nō abſcindaſ.Et tūc incipit
curationē eſtiomeni. ¶Quam
obrē vidēs auxilia ꝓdicta n̄ cō
uenire:nec poſſe corruptionē ⁊
putrefactionē ſiſtere q̇n indies
magis atq̧ magis ꝯſus genu
ambularet ego laudaui vtiliſ=
ſimū eē ſupra cauiculā inter ſa
nū ⁊ corruptū tibiā amputari.
eāq̧ deinde cauterizare ꝓut i=
fra patebit.¶Nōnulli tm̄ Ro=
mane curie medici egregij opi
nionē nr̄aȝ rōnib⁹ ⁊ autoritati
bus iā dictis munitā:⁊ Magi=
Jo̅hes Mace=rathen ſis. ſtri Joannis Macerathēſis me
dici ꝓſtātiſſimi oppugnarunt
abſq̧ tn̄ manifeſta rōne ⁊ auto
ritate.Jntm̄ ꝙ nuq̧ ꝓmiſerunt
ꝙ talī abſciſſio mēbri efficereť
Jmo q̇dā ipſorū pollicit⁹ fuit
ſalutē dicēs cū applicatōe arſe
nici ſe velle morbum iterficere.
¶Et qꝛ rōne debilitatis mēbri ⁊
paucitatis caloris nālis ipſius
arſenicū ꝓdictū mēbrū corrode
bat ⁊ putrefaciebat:⁊ nūq̧ a na
tura viſuȝ fuit aliqd̄ veſtigiū ſe
parationis nociuui a iuuatiuo ſi
cut ſolet facere arſenicū i eſtio
meno:qꝛ facit ſeparare nociti=
uum a iuuatiuo:⁊ hoc facit vir
tute exn̄te forti ⁊ ꝯpl'one corpis
robuſta q̄ nō aderant in ꝓfato
Cardinali.Et ꝓpea ꝓp paucita
tē caloris mēbri ⁊ paucitatē nu
trimēti ⁊ debilitatē toti⁹ corpo
ris cā fuit ꝙ ꝓdictū arſenicum
vna cū natura oꝑationē a medi
co optatā minime facere potue
rit.Et ꝙ pei⁹ fuit ſe iactabat ꝓ=
fat⁹ medic⁹ velle mēbrū corru=
ptū cū ſano ꝑ ſpatiū decē anno=
rū hoīe viuēte manutenere.Et
ſic iſta curatione ꝓfatus Cardi
nalis coact⁹ fuit dei grā vitam
morte ꝯmutare.Et qꝛ talis ca=
ſus eſt rariſſim⁹ ⁊ a paucis ꝯ̄ſcri
ptus:ꝓut in ꝓfato cardinali cō
tigit.Et ꝓpterea ꝓceſſum eius
narrare putaui ne in poſterū in
tali caſu medici decipiantur ſi
cut illi ꝺcepti fuere.¶Anno ita
q̧ dn̄i Milleſimo q̇ngenteſimo
nono de mēſe Februarij vcȝ die
ꝑ̄la hora ſexta noctis vł circa:
ſupuenit in ſiniſtro pede ꝓfati
Cardinalis dolor ſatis intēſus
cū formicatiōib⁹ int⁹ ⁊ dicebat
ipſum aduri.Tamē quo ad ta=
ctū mēbrū vſq̧ ad genu erat fri
gefactum quaſi vt nix.Et tactu
inſuꝑ ſentiebat ſenſu mēdoſo ⁊
non naturali.Nulla preterea
quaſi vſq̧ ad ſeptimū facta fuit
mutatio mēbri in colore:nulla
rubedo:nullaq̧ tumefactio in=
ira dictū tempus apparuit.Jn

nocte aũt per aliqđ tpis ſpatiũ
a predicto dolore vexabat ⁊ ſe
dabatur l die qñ ſurgebat a le
cto videbat ſibi magnũ pond⁹
plumbi l p̄dicto pede deferre.
Qui dolor vſq̃ ad ſeptimũ ſin=
gula nocte ordine iã dicto pſe=
uerauit. Septio ꝟo die mẽbrũ
fuit mortificatũ fere a cauicu=
la infra. De qua mortificatõe du
bitauim⁹ p̄ma die. Et certifica
ti fuim⁹ i ſeptimo mẽbrũ fuiſſe
mortificatũ. Et pronoſticũ nr̃m
fundauimus ſuper autoritate
Guil. pla. Guil. pla. viri non parue auto=
ritatis in arte medicinali ha=
bita caplo de dolorib⁹ q̃ fiũt in
extremitatib⁹ mẽbroꝝ exterio=
rũ a mã frigida cauſatis. cui⁹
ꝟba ſunt iſta. Signa doloꝝ ꝓ=
uenictiũ ex cã frigida i mẽbro=
rũ extremitatib⁹ ſunt priuatio
caliditatis ⁊ rubedinis: ſtupor
⁊ fulcedo grauitas et formica=
tio: que cuꝫ affuerit paralipſim
futurã aut ꝓprij mẽbri mortifi
cationẽ ſignificant. Eo etiã die
p̄fatus Cardinalis vexat⁹ fuit
febre intẽſiſſima varijs ⁊ diuer
ſis anguſtijs p̄ſertim a ſincopi
⁊ ab inq̃etudie toti⁹ corporis.
Ita ꝙ oẽs medici arbitrati fue
runt ipm̄ moriturũ in eodẽ ſe=
ptimo ꝓpter accidentiũ ſeuita
tẽ. Quãobrẽ eodẽ die vcꝫ i p̄nci
pio diei congregatũ fuit colle=
giũ medicoꝝ de eſſentia morbi
⁊ de eius curatiõe: ⁊ magna in
ter eos fuit diſcordia tam de
eſſentia morbi q̃ꝫ de ei⁹ curõne.
Quidã em̃ eorum dicebãt mor
bum eſſe gallicũ. Quidam po=
dagricũ. Quidã membrũ ſtupi
dũ. Quidã vero mẽbruꝫ morti
ficatũ ſeu eſtiomenatũ eſſe ſen=
ſerũt. Et ego vna cũ p̄fato ma=
giſtro Joã. macerathenſi viro
in arte medicinali nõ parue au=
toritatis vltimã opinionẽ ap=
probauim⁹. Qđ cũ ita fuerit ꝑ=
fecto p̄fatis medicis ꝟitatẽ eſ=
ſentie morbi experiẽtia ⁊ ratio
nib⁹ efficaciſſimis demõſtraui:
q2 lꝫ mẽbrũ nõ videret corruptũ
ſenſu viſiuo: nec tumefactione:
nec in colore: niſi q̃ꝫ paululum
in liuidũ colorẽ mutatũ: tñ i eo
rum p̄ntia ſcarificaui ſuper pe=
de vſq̃ ad os nullũ ſibi cauſan=
do dolorẽ: ⁊ ſanguis q̃ ex ſcarifi
catiõe exiuit erat groſſus i ſpiſſ⁹
⁊ q̃ſi ꝯcret⁹ ⁊ nigerrimi coloris
ad iſtar fere attramẽti. Quo fa
cto medici exiſtẽtes in facto: ſa
tis q̃ꝫ primũ eoꝝ opinionem in
nr̃am ⁊ ſociorũ noſtrorũ muta
rũt: lꝫ de curatiõe morbi ꝯ̃ opi=
nionẽ noſtrã ⁊ p̄fatorũ ſociorũ
fuerint repugnãtes: ſꝫ hec hac=
tenus. ¶ Ut ergo ad propoſitũ
noſtrũ redeam⁹. Dico qđ mem=
bri corrupti ⁊ putrefacti prece=
dẽti euacuatione corporis: aut
per enema: aut per vẽtris reſo=
lutionẽ linitiuam: nulla melior
curatio eſt q̃ꝫ protinus incidere
ipm̄ ꝓpe ſanum: ita ꝙ aliq̇d re
maneat corrupti. Et hoc trib⁹
de cauſis. Prima vt inciſio ſine
dolore efficiatur. Secũda vt flu
xus ſanguinis euitetur. Tertia
⁊ vltia vt poſt remotionẽ oſſis
fiat cauterizatio cũ pauco dolo
re. ¶ Modus aũt incidẽdi mẽ=
brũ corruptũ talis eſt. ¶ In pri=
mis intus cũ decenti proba in=
dagatur vndiq̃ꝫ vbi et quouſq̃ꝫ
mortificatio attingere vr̃. Quo
facto mẽbrũ l p̄te carnoſa ⁊ mu
ſculoſa atq̃ꝫ neruoſa circulari=
ter vſq̃ ad os incidendũ eſt. Et
in parte ſuperiori membri car

Johes Macerathẽſis.

Curõ.

Mod⁹.

et armocatim ab oſſe aliquantulū ſeparētur: deinde caro putrida ab oſſe detecto infra fruſtatim incidat. Labiaq̃z pānis lineis calidis cooperianturne ab aere offendantur. Et ſurſuz duab⁹ manib⁹ amplectādo mēbrū ſuper loco inciſiōis circulariter caro ꝑ poſſe reducat: vt deide os i altiori loco ſerra dētibus tenuibus dentata oſſeretur. ¶ Quo facto candēti ferro loc⁹ inciſus vſq̃ ad partem ſanā optime cauterizetur. Et i fine cauterizationis aliudcauteriū ſup os faciēdū ē. Uuln⁹ deinde ſicut cetera aduſta vulnera curādū eſt. ¶ Et q2 in hac curatione nonnulli ſunt qui ante inciſionē iubēt mēbrū ſopiri ſeu obdormētari applicatione medicaminis opiati ⁊ ſpōgiā opiatā odorari: vt his duobus modis totuz corpus ſopiatur ſeu dormētetur quo mēbrū ope rationē inciſiōis ſentire nō valeat. In hoc ſalua eorū pace nō ſine eminenti periculo egrotātis hoc negociū cū opiatis efficitur. Cum iſta egritudo interdum eueniat a medicina opiata (vt autores aſſerūt capitulo proprio de cācrena) Nihilominus pōt ante inciſionem ligari mēbrum in parte ſuperiori propter emorroſagiā ſāguis. ¶ Ulteri⁹ ꝟba illoꝝ qui laudāt applicationē cuiuſdā ſparadrapi pro cōſeruatiōe mēbri corrupti cum ſano non ſunt audiēda: q2 eius operatio eſt medicorū dedecus ⁊ egrotātis diſpendiuz. Denique remota eſchara ꝓcuratione vlceris procedēdū eſt curatiōe cōi tradita ca. de vlcere in vniuerſali. ¶ Et ſic deo dante cōpleta eſt doctrina preſentis ca. cuius nomē ſit benedictuz.

Cura aliquorum.

Cura aliorū.

¶ Finit liber Quartus Chirurgie Magiſtri Joannis de vigo de vlceribus. Ad laudem omnipotentis dei.

¶ Jo. de Uigo Genueñ. Iulij. ij. Ponti. Max. Chirurg. Clariſſi-
mo. D. Joan. antrachino. Macerathen. Cōpatri optimo Philo
ſo. ⁊ medico inſigni. S. P. D.

CUm ego iam multos annos Macerata clariſſime
Cōpater ⁊ frater obſeruañ. ſingularē tuā incredi
bilēqꝫ doctrinā mirā ingenij ꝑſpicatiā: iudicij tui
rectitudinē ⁊ grauitatē ꝙ maximā ſp eſſe cogno-
uerim. Expertuſqꝫ etiā ſepiſſime fuerim in multo-
rū principū curationibꝰ vbi ſepiꝰ vna interfuimus:
quantū nō ſolū theorico: ſꝫ etiā munere practico
excellas ⁊ ꝑſtes: nō temere: nec ꝓfecto ab re opus: qđ de Chirur
gia cōpoſui tibi caſtigādū ⁊ excolēdūqꝫ credidi. Cū aūt ꝑterea
de quodā nouo gñe morbi quē multifariā ⁊ maxie gallicū mor
bū vulgꝰ appellāt: nouū ēt tractatū ediderim. Uiſuꝫ ē mihi hūc
q̄ꝫ ad te magni iudicij maxleqꝫ experiētie virꝝ ⁊ mittere: ⁊ eundē
tibi pre oībus iccirco dedicare. Quippe q̄ Padue p̄mū: deiñ Ro
me tot ānos medicas diſciplias publice ac pulcherrime legerꝭ:
fortunatiſſimeqꝫ exercueris. Nouū eñ hoc opuſculū meū vel ipi
us morbi nouitate arduū ⁊ obſcurū tuo ſublimi igenio: ſingula
ri prudētia ſūmaqꝫ doctrina dilucidatū: recognitū ac optime ca
ſtigatū: detecta frōte in lucē prodire: doctaqꝫ ꝑ hoīꝫ ora intrepi
de atqꝫ vt ſpero feliciter ire poterit: habebūtqꝫ tibi quoqꝫ aliqñ
poſteri gratias forſitan immortales. Uale felix et me ama.

¶ J. Antrachinus Macerathen. Ar. ⁊ medicine doctor: optimo
compatri ſuo magiſtro Jo. de Uigo Genueñ. Iulij ſecundi Pon
ti. Max. Chirurgico preſtantiſſimo ⁊ ſingulari. S. P. D.

CX doctiſſima epl'a tua ſuauiſſime Cōpater ꝙti me
iudiciūqꝫ meū facias ꝑplāe itellexi. Quippe q̄ opꝰ
q̄ddā fertiliſſimū ⁊ admirabile i chirurgia ꝯpoſui
ſti caſtigandum mihi ⁊ vbi foret opus obeliſco fe-
riendum credidiſti: adde ꝙ tractatū illū de mor-
bo galli co vtiliſſimū ac ꝓpe diuinū mihi dedica-
ſti de quo ſepiſſime iter nos ⁊ nr̄i tp̄is medicos di
ſceptatū eſt: nunc q̄d hic morbus ab antiq̄s ⁊ preſertim ab Aui.
proprio capite ſignatus fuerit: habeo tibi cōpater optime grās
immortales ꝙ tm̄ mihi tribuas ⁊ cōcedas: id potius hūanitate
tua ꝙ meritis meis fieri ſentio. Librū vniuerſū accuratiſſime le
ctitaui: atqꝫ in eius ꝑfatione lectorē abūde admonui. Nihil in il
lo niſi eruditū: exacultū: ⁊ ꝯſummatū inueni: dicere auſim (ſꝫ ver
bo abſit iniuria) quotq̄t erūt poſthac chirurgi lōge magis oēs
hoc vno ope tuo ꝓficiēt ⁊ lucrabūtur ꝙ ſi forte reliq̄s autores: q̄
de hac materia ſcripſerūt oēs in prōptu habeāt ⁊ memorie com
mendēt. Cōſūmatiſſimū itaqꝫ ⁊ miris ſecretis refertiſſimū opus
hoc tuū clariſſime Jo. emēdatū ⁊ ex ſeipo caſtigatū (niſi forte ali
qua impreſſorꝫ incuria fuerit) ad publicā vtilitatem: ad tuā: ad
patrie tue gloriā ⁊ ornamentū in lucē ꝓdire: perqꝫ doctiſſimas
hominum manus ire tutiſſime ſinas: atqꝫ (vt aiunt) in vtrāqꝫ au
rem placidiſſime conquieſcas. Uale felix et me ama.

¶ Incipit liber.v.eiuſdẽ magi
ſtri Ioan.de Uigo Genueñ. de
morbo gallico malo mortuo
ſcabie ꝛ iũcturarũ atq; dẽtiũdo
loribus:continens capl'a.vj.

Cap.j. ¶ Cap.primũ.De curatiõe mor
bi gallici non confirmati.

Tẽp⁹ morbi. ANno Milleſimo quadrigẽ
teſimo nonageſimo
quarto de menſe De
cembris : quo anno
Sereniſſimus ille Karolus frã
corum rex magna comitãte ca
terua verſus Italie partes iter
accepit ad regnũ Neapolitanũ
recuperandum.Apparuit vtiq;
eodẽ anno quoddam morbi ge
nus quaſi per totã Italiã inco
gnite natur:quem varijs ꝛ diuer
ſis noib⁹ diuerſe natiões appel
Diuerſa noia lauerunt.Galli vtiq; morbuz
neapolitanũ nolarunt:q: eodẽ
tpe dicũt ipm morbũ e neapoli
in galliã in eoꝝ reditu trãſtuliſ
ſe:neapolitani vo:q: dicto ãno
p totã Italiã h morb⁹ diffuſus
et manifeſtat⁹ fuit:iſta ꝺ cauſa
morbũ gallicũ nũcuparũt.Ge
nueñ.iſup lo malo de le tauelle
vulgarit appellarũt.Tuſci vo
lo male de le bulle : lõbardi lo
male de le broſule. hiſpani vo
labones dicũt.Sz iſta noia di
uerſa huic morbo ad bñplacitũ
vniuſcuiuſq; natõis ipoſita ſũt.
de noib⁹ tñ nõ eſt curãdũ dũmõ
rectas intẽtiões curatiuas hẽa
mus.¶ Fuit pterea ꝛ adhuc eſt
morb⁹ ɔtagioſus. morb⁹ pſat⁹ cõtagioſus pſerti
per coitũ ſiue cõiũctionẽ mulie
ris fede cũ viro ꝛ ecõuerſo. Nã
Locus morbi ei⁹ origo i ptib⁹ genitalib⁹ ivcz
in vulua in mulieribus:ꝛ in vir
ga in hoibus ſemp fere fuit cuz
Signa puſtulis puis:iterdũ liuidi co
loris:aliqñ nigri:nõnũq; ſubal
bidi:cũ caloſitate eas circũdã
te.Quãobrem nõ ita cito hmõi
puſtule bñficio medicinali it⁹ ꝛ
ex applicato poterãt a medico
curari:qñ ſp earũ malitia totũ
corp⁹ amplecteret cũ vlceratõe
ptiũ genitaliũ difficillime ſcura
tiõis ꝛ facilis recidiue:q: lz pdi
cte puſtule deponãt etiã atq; ẽt
ſolẽt recidiuã facere:ꝛ poſt ea
rũ ſanationẽ ſatꝫ q̃ pmũ puſtu
le croſtoſe ꝛ iterdũ cũ carnoſita
te eleuata ad modũ verruce ſu
per frõtẽ caput collũ ꝛ faciẽ bra
chia ꝛ tibias ꝛ fere p totũ corp⁹
diffuſe fuerũt.ꝛ vſq; i hodiernũ
diẽ hmõi morb⁹ hãc ordiatiõnẽ
ſeruat.Silr q̃z iterdũ cũ dictꝫ
puſtulis vel ſaltẽ poſt earũ or
tũ ide ad mẽſem cũ dimidio vel
circa patiens laborauit dolori Dolor
bus clamoſis interdũ circa frõ
tẽ:interdũ in ſpatulis ꝛ hume
ris ꝛ brachijs : ꝛ aliqñ in tibijs
coxis ꝛ anchis.A q̃b⁹ dolorib⁹
aliqñ multũ poſt tẽpus vcz poſt
annũ ꝛ vltra q̃dã oriebãt ſchiro
ſitates ad iſtar oſſiũ a q̃b⁹ egro
tãtes doloribus clamoſis vexa
bant pſertim tpe noctis ꝛ ſeda
bant in die.Pro quoꝝ ſedatiõe
anodine medicine a doctorib⁹
cõmemorate ſedatiue doloris
adminiſtrate nullũ effectũ doloꝝ
ſedatiuũ egrotãti pſtabãt.Cu
ius doloris finis ſp fuit os ꝛ ar
mo cat in corrumpere ꝛ vitiare
quẽadmodũ invẽtoſitate ſpine
accidit.Plerũq; ẽt ab eiſdẽ do
lorib⁹ mẽbra curua ſiue retra
cta i ppetuũ remanſerũt.Trãſ
acto vo anno cũ dimidio vel cir
ca in hac turpi deteſtabili ꝛ ve
recundioſa egritudine:q̃dã tu
boroſitates exiturales materia Nota.

groſſa ꝛ ſtatica p̄rime(vt ita di xerim) radiconata ad modū ſi pue caſtanee albi coloris ſube dure ad iſtar chorde aut nerui ſemiputrefacti gn̄abāť: q̄ꝝ ma turatio anā tm̄ abſq̄ auxilio ali cui⁹ medele plerūq̄ facilr̄ effi: ciebať. Qua de re poſt earū cre paturā ſeu aptionē oē gen⁹ vlce rū videbať in eis ſm̄ tn̄ diuerſa corpa: q: i ſolo corpe nō eēt cre dēdū. In diuerſis enī corpib⁹ di uerſa accn̄tia ꝛ egritudies ſolēt pullulare cū hoc morbo. Et au deo dicere ꝙ q̄cūq̄ egritudies a cā ꝑti eueniētes de q̄b⁹ antiq̄ ꝛ moderni. doc. i arte Chirurgia mētionē fecerūt oēs in diuerſis corpib⁹ pn̄t ꝑfecto in hoc teſta bili ſecūdioſoq̄ morbo cōſiſe: rari. Et i p̄mis de apatib⁹ lo: quēdo oē gen⁹ calidoꝝ apatū i iſto morbo gn̄ari vidim⁹. Uidi mus inſup ꝯplicatiōēꝫ materieꝝ frigidā cū eis vcꝫ ſtatis ꝛ melie. Et ꝑpea ſi cū ſtate ſanguis iter poſit⁹ fuerit ſangule vincēti fle gmō vndimiades dr̄. Et ſic d̄ ſin gulis d̄ ōm̄ ē i iſto caſu. ꝑut i li. de apatib⁹ in vli. c. j. optle dc̄m fuit. Silr̄ q̄ mō ēt vidim⁹ oē ge: nus apationū fridaꝝ ꝛ excreſcē tiaꝝ vcꝫ glādulaꝝ ſcrophulaꝝ modoꝝ talpe ꝛ topinarie cū cor ruptiōe oſſis capitꝫ ꝛ ſine ſephi ros cāceroſi ꝛ nō cāceroſi pei⁹ ſi gna. Oē gen⁹ ſilr̄ formicaꝝ eri: turaꝝ maluaꝝ ac carbūculoꝝ. Cācrenā p̄terea ꝛ herpetē eſtio menū q̄ vidim⁹ interdū cū iſto morbo cōplicari. De vlcerib⁹ ēt nullū gen⁹ vlceratiōis inueniť a doctoribus deſcp̄tū q̄n cū iſto morbo non repiať. Nā ſi firmiť ꝯſideren̄ vlcera q̄ oriūtur i iſto morbo ſm̄ diuerſa corpa(vt ſu pius dixim⁹) hn̄t aliq̄ interdū cū vlceř corroſiuo: aliq̄n cū putre facto: ſepiſſime cū ambulatiuo cāceroſo cancrenoſo virulento maligno formicoſo doloroſo apoſo cauernoſo fiſtuloſo cū oſ ſe corrupto ꝛ labiis oſtracoſis. hn̄t deniq̄ p̄dcā vlcera ꝯueniē: tiā cū vlcerib⁹ difficillie curōis cū ꝑpetate nobis occulta. Et ꝑ ꝑſea vlcera hmōi morbi cū diffi cultate ſanāť ꝛ ꝺ facilr̄ recidiuā faciūt. Silr̄ ēt in iſto morbo oia doloꝝ gn̄a pn̄t a medico cōſue rari vcꝫ artericū: q: plerūq̄ vidi mus totū corp⁹ ab iſto morbo dolorib⁹ cruciari. Dolorem q̄ꝫ ſciaticū podagricū ciragricū ge niculoſūq̄ ēt cū iſto morbo fre: quētiſſime repi. Oē gen⁹ inſup ſcabiei velut ē malū mortuū et aſſaphati imo q̄ſi leprā vidim⁹ cū hmōi morbo gn̄ari. Flegma ſalſuꝫ p̄terea i manib⁹ ꝛ pedib⁹. Tinea. Albaras. Impetigo. ſerpi go. Gutta roſatia ēt i iſto mor: bo frequēter apparuerīt. Diuer ſos ēt oculoꝝ morbos ab iſto morbo gēitos nīr otties curaui m⁹ p̄ſerti obtalmiā ꝛ mā frida cū obſcuritate viſus. Uarie ēt ꝛ ꝛ diuerſe egritudies vltra ſupi⁹ ꝯnumeratas cū iſto morbo ꝯpli canť: quoꝝ nōia ſigillatiꝫ ꝯnūe rare ꝑfecto longa eſſet narra: tio. Ultio loco vidim⁹ febriculā oriri q̄ tot ꝑuolatis malis ho: minē q̄ſi ad ethicā aut ad vlti: mū ei⁹ diē ꝯducebat. Ulteri⁹ lꝫ (vt ſupi⁹ dc̄m fuit) cā iſti⁹ mor bi ſp̄ fuerit primitiua: vc hn̄do rē cū muliere feda ꝛ econtra. tn̄ ſua venenoſitate ꝛ venenoſitate puſtulaꝝ p coitū eueniētiū ipu dibūdis morb⁹ iſte diffundiť ꝛ ſpargiť p totū corpus a ſupma

pte vſqꝫ ad extremas totã maſ=
ſaȝ ſanguineã adulterãdo ⁊ de
uaſtãdo:deĩn puſtulãdo ⁊ ma=
culas ſcabioſas et cruſtas cre=
bras ꝑducit.Dolores iſup iter
dũ ſup frõte aliqñ i ſpatulis:nõ
nũq̃ in tibijs coxis et brachijs
poti⁹ e x̃ iũcturas q̃ in iũcturis
euenire ſolebãt ã qb⁹ noctꝫ tpe
hoies vexabãt ⁊ ſedabant i die
(vt ſupi⁹ dcm̃ fuit.)Et ſcias qꝺ
auxilia reſoluẽtia et mitigãtia
dolorẽ de qb⁹ ãtiq̃ ⁊ morꝺ.doct.
mẽtionẽ fecerũt dicẽtes dcã au
xilia vnũquẽqꝫ dolorẽ infallent
ſedarẽ paꝝ aut nihil morbo opi
tulabãt.Imo indies magis at
qꝫ magis cũ p̃dictis auxilijs do
lores augebant.Et ꝑpterea ſic
iſta egritudo ẽ icognita ⁊ nũq̃
a doctorib⁹ viſa put nũc ẽ.Lȝ ꝺ
ꝯſili morbo inueniat qꝺdã.c.a
Corñ. Corne.Cel.deſcriptum de cura
Cel. morbi elephãtie.⁊ ab Ugõe de
Ugo ſeñ.in.lv.cõſilio videat de vno
de ſeñ. ꝯſili morbo tractari.Eodemqꝫ
morbo Caſ.laborauit Auguſt.
Sueto vt a Suet.i vita impatoꝝ ꝺſcri
nius. bit.Nã(vt ipẽ ref ert)g̃ues diuer
ſos periculoſoſqꝫ morbos toto
tpe ſue vite paſſ⁹ fuit.Et ꝑpea
vbi de macul corpis ⁊ inualidis
mẽbris eiuſdẽ narrat incipit ꝺt
corpe tradit;maculoſo diſpſis
ꝑ pect⁹ atqꝫ aluũ genitiuis no=
tis in modũ ⁊ ordinẽ ac nũeruȝ
ſtellarũ celeſtis vrſe ⁊c.¶Iõ ꝑ
cius curõne ꝯpe p̃ciũ fuit noua
auxilia ⁊ pharmaca indagare.
Et i rei ꝟitate ſi q̃d ſalutis lucẽ=
tũ fuerit i iſto mor.fuit poti⁹ ex
nouis expimẽtꝭ q̃ ex ãtiq̃s auxi
lijs rõne ⁊ auctẽ mltoties i eoꝝ
ſcptur ſapprobat;.Adducẽdo
exẽplũ i mediũ ꝺ dolore:nã au=
xilia anodina reſolutiua:q̃(vt

Gal.⁊ Aui.teſtãt)virtutẽ hñt cũ Gal.
aliq̃li certitudie remouẽdi vnũ Auicẽ.
quẽqꝫ dolorẽ q̃ppe i ſedãdo do=
lorẽ eueniẽ:ẽ in iſto morbo q̃c=
q̃d agũt nihil eſt.Eodẽ mõ dico
de oleis anodis ⁊ vnctiõib⁹:de
balneis ſuffumigijs ſtuphis ce
rotis anodis ẽpls.Tñ cõtigit
ſepenumero ex ſimplici vnctiõe
cũ modico argẽti;viui fortifica
ta p̃dicta dolores puſtulas vlce
rationes ⁊ ſq̃lidã ſcabiẽ itra heb
domadã brachia a cubito ⁊ ti=
bias a genu iſra liniẽdo iſallẽ=
ter me curaſſe.¶Ut ꝫ ad ꝑnci=
pale ꝑpoſitũ accedam⁹ dico qꝺ
iſte morbus ex pte tpis ⁊ ex pte
matiei duas hȝ curatiões:et ꝑ
te tpis ⁊ matiei vſqꝫ ad annum
vnã ꝑẽm⁹ curõnẽ.Trãſacto an=
no alia idigem⁹ curatiõe hmõi
morbi.In ꝑma itaqꝫ curõe tres Inten=
itẽtiões reqrunt.Pria ẽ viã or= tiones
diare ad hoc vt hũor gñet beni
gn⁹ ⁊ mal⁹ ꝺſtruat.Scꝺa ẽ mãȝ
aĩcedẽtẽ digerere ipſãqꝫ dige=
ſtã euacuare.Tertia ⁊ vltia ma
teriã ꝯiũctã remouere. ¶Pria Prima
q̃dẽ itẽtio q̃ ẽ viã ordiare dico inten
qꝺ in ꝑmis dieb⁹ oĩa ꝟtutẽ hñ= tio.
tia ſanguinẽ benignũ ⁊ depura
tũ gñari i iſto caſu ſũmope ꝯue
niũt.Et ꝑmo de carnib⁹ loquẽ=
do.Carnes vituli hedoꝝ pullo
rũ gallinaꝝ ꝑdicũ ⁊ eorũ curſu
currẽtes tã elixate q̃ aſſate vti
lit ꝯcedunt.Aues ſilr i ꝑtis ar=
borib⁹ ⁊ nemoribus collibuſqꝫ
degẽtes ẽt ad ꝑpoſitũ faciunt.
In oppoſitũ ꝟo ſũt carnes vac
caꝝ porcoꝝ ⁊ domeſticoꝝ ceruo
rũ leporũ ⁊ currẽtes curſu eoꝝ.
Silr oẽs aues aq̃tice roſtrũ et
collũ lõgũ hñtes ſũt oĩno dimit
tẽde:q2 malũ groſſuȝ ⁊ turbidũ
ſãguinẽ gñant.Legumia q̃zoia

⁊ radices ⁊ ola cauliū gña sunt
i iſto caſu dimittēda. Sufficit ꝙ
in brodio dictaꝝ carniū borag.
lactucas bletas albas ſpinacia
⁊ cū modico petroſiliū mēte ⁊ mel
liſe decoq̄re. Panatella ſilr in
eodem brodio aut fariola: aut
grue: aut pāis medula ꝯtuza=
ta decocta i iſto caſu ad ꝓpoſi
tū fac. Oua ꝗ̄ cū modico agre
ſte cū ſecuritate ꝯcedunt. Riſuz
ēt aliq̄n i eodē brodio ad ꝓpoſi
tū fac. Piſces ꝑterea oīz generꝝ
ꝑter ꝑuos rubei coloꝝ i pauca
tn̄ ꝗtitate decoctos ſup craticu
la ſūt dimittēdi. Allia ſilr cepe
porri acuta ſalſa pipata ſūt in
iſto caſu fugiēda: q̄ ſanguinez
adurūt. Fruct⁹ oēs ſilr q̄ de fa
cili corrūpunt in ſtō ⁊ q̄ malos
hūores generāt ſūt ꝑ poſſe eui
tādi: ꝑter pruna itegre matura
atꝙ pſica. Interdū ēt melōes ⁊
ceraſa agreſtia: i ꝑua tn̄ ꝗtita=
te i iſto caſu ꝑūt tolerari. Lacti
cinia ēt ⁊ gña caſeoꝝ ſūt valde
nociua. Poma tn̄ ꝗnata ⁊ vinū
eoꝝ cū vtilitate ꝯcedūt. Paſſule
Sedalentio. ſilr ad ꝓpoſitū faciūt. ¶ Sedaq̄
dē lētio q̄ ē maxiā ācedētē di
gerere ipaꝝ ꝙ digeſtā euare ſic
ſolet. In p̄mis ꝟtute ⁊ etate cō
ſentiētib⁹ ꝯferri corpe exiſte ſā=
guineo i hac deteſtabili egrota
tiōe enemi ꝯcedēti vtiliſſimū
ē ſāguinē extrahere ex vena cōi vł
Sirupus. baſilica brachij dextri. ¶ Deide
digerat mā ꝑ hebdomadaz ſu
mēdo hūc ſirupū. ℞. ſirupi ð fu
purgatio. moter. minoꝛi. ℥. i. ß ſuc. end. ℥.
vi. aq̄rū capil. veneris fumiter.
añ. ℥. i. Sūpto ſirupo ꝑ hebdaz
purget patiēs purg. iſta. ℞. dia
capto. electuarij lenitiui añ. ℥.
vi. reubar. ß ʒ artē ifuſi cū aq̄ en
diuie. ℥. i. miſce. Et cū deco. floꝝ

⁊ fructuū cordialiū ꝫ fiat potio
breuis. Addēdo ſirupi violati
℥. i. ⁊ ß. ¶ In hac tn̄ mala diſpōe
ꝯſueui i p̄mis dieb⁹ māz digere
re cuz ſiru. magrali iſraſcripto ſirup⁹ magralis.
deſcriptiōe nr̄a ordiato. ℞. fu=
miter. capil. vener. i bugloſſe en
di. añ. M. i. ⁊ ß. gallitrici poli=
trici añ. M. ß. paſſu. ſebeſtē. añ.
℥. i. pruōꝝ damaſce. nūero. xxv.
pomoꝝ acetoſoꝝ aliq̄ꝫtulū cō
fractoꝝ nūero. vi. vini ꝗnatoꝝ
lib. ß. aq̄ endi. aq̄ fumiter. aq̄ bu
gloſſe añ. lib. i. ⁊ ß. ola ſm artē
bulliāt vſꝙ ad ꝯſū. tertie ptis:
deinde colētur cui colature ad
datur de zuccaro quātū ſufficit
fiat ſirup⁹ cū. ℥. ij. ſucci fumiter
re ⁊ tm̄dē ſucci endiuie añ. ℥. i.
ſucci lupuloꝝ de ð patiens ſu=
mat i auroꝛa. ℥. i. ß. cū aquis ca
pillorū veneris endi. ⁊ fumiter. purgatio.
¶ Digeſta materia infra. x. vel
xij. dies poſt aſſumptionē talis
ſirupi purget patiēs purgatōe
iſta. ℞. caſſie. ℥. ß. diacaptoli. ℥.
i. electuarij ro. ʒ. ij. vel loco ele=
ctuarij trāſact. ſex mēſib⁹ cū tā
tūdē cōfectiōis amech cū deco=
ctione cōi fiat potio breuis. Et
cū iſtis duab⁹ purgatiōib⁹ pri⁹
ſemp digerēdo materiā mō an
tedicto ꝓceſſim⁹ vſꝙ ad annū ⁊
vltra de duob⁹ in duobus men
ſib⁹ reiterādo digeſtionē ⁊ pur
gationē ꝑnolatas. ¶ Interduz
etiā ꝑ internalla dierū iter pur
gationē ⁊ purgationē: exhibe= Pille.
bā pillulas iſraſcriptas. ℞. pil
lularū maſticinarū: pillularū ð
iera: vel de octo rebus: pillula=
rum de fumoterre añ. ℈. i. ⁊ for=
metur pillu. quinꝙ ꝗs interdū
ante cenā: interdū poſt cenam
exhibebā iuxta tn̄ membroꝝ
neceſſitatez. ¶ Scarificationes

quoqʒ ſpatularũ natiũ ⁊ coxarꝫ
cũ applicatõe vẽtoſarũ ꝑſertiꝫ
corpe exñte plectorico ⁊ cacõ-
chimo ⁊ multis puſtulis ſcabio
Ter- ſis pleno fieri faciebã. Tertia
tia in- õniqʒ itẽtio q̃ eſt mãm cõiũctã
tentio. hmõi morbi remouere admini
ſtratiõe mltorꝫ localiũ ſcḋm ꝙ di
uerſa tpa morbꝰ iſte hʒ cõplet.
¶ In pmis veniẽdo ad originẽ
morbi: vcʒ ad puſtulas q̃ ſolẽt
accidere i ꝟ ga: dico ꝙ ex ḋ iſte
puſtule (vt ſupiꝰ dctm̃ fuit) fieue
niũt niſi a cã pmitiua ſine aliq̃
tpis itermiſſiõe nl'a melior me
dicina ẽ qȝ ꝓtinꝰ medicamine
acuto malignitatem earꝫ iterfi
cere: vt exĩde earũdẽ malitia p
totũ corpꝰ nõ extẽdat. Secꝰ ãt
eẽt faciẽdũ ſi ꝑdicte puſtule or
tũ accepiſſent a cã añcedẽti: qꝛ
(niſi facta vl'i purgatõe) localia
auxilia añ corpis purgationẽ
reguľr opãdo nõ eẽnt applicã
da. Quãobrẽ iter acuta medi-
camia mũdificãtia cũ corroſiõe
indoloroſe puluis nr̃ carnis ſu
pflue remotiuꝰ pncipatũ obti-
net: qꝛ vnãquãqʒ puſtulam ⁊ vl
ceratiões malignas ꝑſertim in
morbo gallico eueniẽtes cor-
rodẽdo mũdificat (vt plerunqʒ
pluribꝰ i locis dcm̃ fuit. (Et qḋ
meliꝰ ẽ i iſto morbo eiꝰ exhibi
tio malignitatẽ vlcerꝫ ⁊ puſtu
larum iterficiẽdo locꝰ vlceratꝰ
vl' puſtuloſus ad dĩgõnẽ mate
riei benigne ⁊ mũdificatõeʒ lo
ci cũ purgatõe mľtarꝫ mãerũp
ducit. Loco mũdificato icarna
niniꝰ iterdũ cũ icarnatiuo de
ſarcocola ⁊ mirrha habito i an
tido. c. ḋ medicinis icarnatiuꝭ.
Deiñ cũ vnguẽto de minio ⁊ lo
tiõe aq̃ alũinoſe vlcera ſigilla
ui. Et ſi opꝰ erat reiterare pul
uerẽ reiterabã: qꝛ iterdũ he pu
ſtule ſanabant ⁊ iterꝫ ad crepa
turã veniebãt (vt al's dcm̃ fuit)
cũ malignitate carnis: vñ ope
pciũ fuit ſepenũero curatõeʒ re
nouare. Et qꝛ pꝰ cicatrizatiõeʒ
vt i pncipio pñtis ca. dcm̃ fuit
puſtule ſcabioſe ⁊ vlceroſe ⁊ i
terdũ verrucoſe p totũ corpus
ſpargebãt: ꝓcedẽti euãtiõe pre
nolata ordinabã iſraſcriptũ bal Balne
neũ. ℞. fumiter. radicũ lapacij um.
acuti ⁊ foliorꝫ eiꝰ añ. faſciculũ
ſ. ordei lẽtiũ lupinorꝫ añ. M. ij.
radicũ enule rad. ebuli. añ. li. ß
elebori nigri tritu. ℥. ij. mell' li.
ſ. ſulphuris. ʒ. iij. bulliãt oia cũ
aq̃ ſufficienti vſqʒ ad ꝯſũmatõnẽ
tertie ptis: deiñ itret patiẽs bal
neũ ſtuphe ad ſudãdũ poſtmo
dũ lauet cũ dicta decoc. qꝛ vnã-
quãqʒ ſcabiẽ deſiccat et delet ẽt
cũ abſterſiõe: qḋ balneũ bis in
hebdõa faciẽdũ ẽ. ¶ Poſt balneũ
liniant loca ſcabioſa ⁊ puſtulo
ſa linimẽto iſraſcripto. ℞. olei
laurini ⁊ maſtici. añ. ℥. ſ. pigue.
porcie butyr. añ. ℥. iij. decoc. pdi
cte li. j. bulliãt oia ſimul vſqʒ ad
ꝯſummationẽ decoctiõis: deiñ
addãt tereb. clare. ℥. ij. ß. ſtora
cis liq̃de. ʒ. j. cere al. ℥. v. ß. litar
girij aurei ⁊ argẽ. añ. ℥. iij. alu-
mis roche ꝯbuſti. ℥. ſ. ß. mirrhe.
ʒ. iij. thurꝭ. ʒ. vj. ceru. ʒ. x. ſucci li
monũ. ʒ. viij. miſce ⁊ ſ; linimẽtũ.
Et ad maiorẽ exiccationẽ ſi opꝰ
fuerit addãt argẽ. viui extincti
cũ ſaliua. ℥. ij. ⁊ vte liniẽdo pu-
ſtulas ⁊ ſcabies bis i die: qꝛ eiꝰ
opatio tuta ẽ in iſto caſu. Et qꝛ
aliqñ hꝰi morbꝰ obediẽtiã auxi
lijs minime pſtare ſolet ꝑſerti ad
dolores auferẽdos: ideirco ſi añ
dicta curõne iſte morbꝰ cũ ſuis
doloribꝰ ⁊ puſtulis remoueri ñ

poſſit:tūc adulteriora remedia trāſeūdū eſt ꝑſertim ad vnctiones ⁊ cerotaria in q̇b⁹ ingredit̄ argētū viuū:de q̇b⁹ in ſuccedēti curatiōe ſecūda hmōi morbi optimū ſermonē faciemus. Et ſic deo dante completa eſt ⁊c.

¶ Ca. ij. de morbo galli. ꝯfirmato cū vlceratiōib⁹:dolorib⁹:tuberoſitatib⁹ ſiue ſcliroſitatib⁹ ſup oſſib⁹ eueniētib⁹ ⁊ alijs de q̇bus in añcedenti ca. dictū fuit.

In antecedēti doctrina curationē morbi gallici nōdū ꝯfirmati cū accidētib⁹ ꝑnoiatis deſcripſimus. In ꝑñti ꝟo ſmōe de cura morbi cōfirmati cū ꝑdictis accñtib⁹ tractare decreui. In curatiōe itaq̃ vñ iſtius egritudis. dico vl̃r:q̄ oib⁹ ei⁹ accidentib⁹ potētiſſime medet̄ ꝑmiſſa ꝯdecenti purgatiōe bonoq̃ vite regimie vt ī añcedēti doctria dictū fuit. Nulla melior medicia ē crede mihi q̄ ꝓtin⁹ patientē illinire ifraſcripto linimēto. Aut loco linimēti cerotū iponere in brachijs et tibijs ſemel aut bis in die dōec dētes dolere iceperit:⁊ cū dētes dolere iceperit tūc ceſſat̄ ab vnctiōe. Et ſe calidū teneat donec flux⁹ ſtatis ceſſet p gigiuas. Et q̄ iterdū ꝓpt̄ mlta ſputamina cāta ab vnctiōe ſolet in gigiuis ⁊ ī ꝑtib⁹ circūiacētib⁹ vlceratio cū fetore nō paruo gñari. iō magna cū diligētia ſolertiq̃ ingenio vlceratiōi ꝑdicte vacādū ē. ¶ In ꝑnci. itaq̃ hmōi flux⁹ medicamia ſtiptica nō ſūt exhibēda ne ſtipticitate ſua materia q̄ ē ī motu int⁹ reuocaret̄. Igr̄ a die flux⁹ dictaꝝ materieꝝ vtili ſſimū ē gargariſmatib⁹ refrigerātib⁹ ⁊ liniētib⁹ cū aliq̄li abſterſiōe ꝓcedere p hebdomadā:de q̇b⁹ ifra mētionē faciem⁹. ¶ Et q̄ forte aliq̇s dānabit opatiōnē auxilioꝝ ꝑdictoꝝ pp igrediētiam argēti viui. Rñdet̄ autoritate Gale. ix. ⁊ x. terapē. dicētis egritudo q̄ nō hꝫ ꝑter vnā viā ad ſalutē:lꝫ ſit ardua ⁊ difficil̄ via cuilibet egrotanti: tñ velit aut nolit:opꝫ q̄ p illā trāſeat: ⁊ ī oib⁹ caſib⁹. ¶ Preterea neſcio q̄ rōne medici ī curatiōe iſti⁹ ferociſſimi morbi tñ dānarunt linimēta ⁊ auxilia in q̇b⁹ igredit̄ argētū viuū cū in curatiōe multarū egritudinū leuiſſime curationis nulliuſq̃ ꝑiculi reperiātur in antiquoꝝ et modernoꝝ ſcripturis mlta remedia et auxilia argēto viuo ꝯfecta:vt ī.c. de cura ſcabiei. de ſtate ſalſo. ꝺ ſerpigine ipetigine:⁊ de alijs ab eiſdē doctorib⁹ deſcriptū fuit. Quapropt̄ ſi de q̄ min⁹ vr̄ ineſſe ineſt ꝫ de q̄ magꝭ. Et q̄q̄ eius opatio vr̄ ſeruare offm̄ apocruſtice medele:q̄ mā vr̄ ab eodē argēto viuo a circūferētijs ad cētrū repelli ſup q̄ repcuſſiōe ꝑfati medici ſuū agūt fundamētū: tñ ſalua eoꝝ pace nō optie cōſiderarūt iſtū modū repcuſſiōis q̄ ī applicādis auxilijs ī q̇b⁹ argētū viuū ingredit̄ euenire ſolet. ¶ Dixim⁹ igit̄ ad eoꝝ dubij ſolutionē duplicē eſſe repcuſſionē. Una q̄rū ē māin int⁹ incarcerare incarceratāq̃ ī mēbro detinere ⁊ lapidare:ad quā q̇dē repcuſſionē(vt iq̇t Aui. c. de apa te calido.)ſequit̄ mēbrū lapidari:corrūpi. doloreſq̃ augeri ſup pticula vbi talia apocruſtica medicamina a medico admini

Gale.

Auicē.

ſtari ſolēt. Altera vtiqꝫ repcuſ-
ſio eſt cui⁹ officiū ē mām a circū-
ferētijs ad cētrū mādare: cū bñ
ficio tñ multaꝝ purgationū: vcꝫ
vrine: ſudoris: ſputaminū: atqꝫ
vētris peccātꝫ materie ſolutio-
nis. Vñ necēio eſt dōm iſtā vlti
mā repercuſſionē eſſe verā cura
tionē pnoiati morbi cū ad eius
opatiōeꝫ ſoleāt ſeq̄ purgatiōes
ex q̄b⁹ oēs fere morbi curari ſo
lent. ¶ Et cū ita ſit vcꝫ ꝙ iſta ſit
vera curatio pfati morbi vidim⁹
(vt ſepenūero expiētia nobꝫ de
mōſtrauit) applicatiōe i tibijs ⁊
brachijs tm̄mō ceroti vł vnctio
nis īferi⁹ annotādoꝝ nullo me
dicamie applicato ſup mā ꝯiū-
cta ſi dolores affuerit: penitus
amoueri: ſi tuboroſitates dele-
ri: ſi durities mūdificari atqꝫ re
ſolui: ſi vlcera deniqꝫ q̄liacunqꝫ
ſint pfecte mūdificari ab eiſdeꝫ
auxilijs atqꝫ ſanari. igr̄ iſta ſcđa
repcuſſio rōnib⁹ palle. ſanatio
vera appliāda ē: q̄uis locū reper
cuſſiōs retineat māꝫ itus repel
lēdo cū iuuamie iā dicte purga
tiōis. ¶ Et ne videamur fruſtra
tps cōterere linimēti receptam
pri⁹ ordiabo: cui⁹ talis eſt nr̄a
Lini-mentū deſcriptio. ¶ Linimētū i pmis
nobiliſſime opatiōis ⁊ vꝫ in q̄-
cūqꝫ tpe hmōi morbi ſic fit. ℞.
piguedis porcine liq̄facte lib. j.
olei camo. āeti. añ. ℥. j. olei ma
ſticini laurini añ. ℥. j. ſtora. liq̄đ
ʒ. x. radicū enule aliq̄tulū coq̄ſ
ſate radicū ebuli añ. ℥. iiij. ſq̄nā
ti ſtichados añ. paꝝ eufor. piſti
℥. ß. vini odoriferi li. j. ß. bul. ola
ſil̓ vſqꝫ ad ꝯſūmationē vini dei-
de colent̄ cui colature addāt̄ li
targi. aurei. ℥. vij. thuris maſti
cis añ. ʒ. vj. reſine pini. ℥. j. ⁊. ß.
tere. clare. ℥. j. argēti viui exti-
cticū ſaliua. ℥. iiij. cere al. ℥. j. ⁊ ß
liq̄factꝫ oleis cū cera ola adiui
cē icorporēt̄ ⁊ fiat linimētū. Et
vtere more añdicto: vcꝫ linicdo
ad ignē palma man⁹ pdicta lo
ca deſup faſciādo pānū calꝫ cū
faſcia. Nā eius opatio mirabi-
lis eſt. Et curat itra hebdoma-
dā infallēter morbū gallicū cū
oib⁹ ei⁹ accidētib⁹: de q̄b⁹ i añ-
cedēti. c. mētio fctā fuit māꝫ añ
cedētē ⁊ faciētē vlcerationis do
lores ⁊ tuboroſitates p os ſuc-
ceſſiui vel per multos ſudores
educēdo. ¶ Itē ad eādē itetio- Cero-
nē vꝫ infraſcriptū cerotū deſcri tū nobi
ptione nr̄a ordinatū: qđ milies liſſime
expt⁹ ſum cū honore ⁊ vtilitate opera-
nō pua: cui⁹ talis eſt forma. ℞. tionis.
olei camo. aneti. de ſpica de li-
lio. añ. ℥. ij. olei de croco. ℥. j. pin
guedis porcine li. j. pinguedis
vituli li. j. eufor. ʒ. v. thuris. ʒ. x.
olei lauri. ℥. j. ⁊ ß. pinguedis vi
pe. ℥. ij. ⁊ ß. ranaꝝ viuentiū nūe
ro. vj. lūbricoꝝ lotoꝝ cū vino. ℥.
iij. ⁊ ß. ſucci radicū ebuli ⁊ enu
le añ. ℥. ij. ſq̄nāti ſtichados mirti
carie añ. ꝟ. j. vini odorife. li. ij.
bulliāt ola ſil̓ vſqꝫ ad ꝯſumma
tionē vini: deiñ colent̄ cui cola-
ture addāt̄ litargirij aurei. li. ß
tereb. clare. ℥. ij. ⁊ cū cera al. ſuf
ficiēti ad ignē fiat cerotum ad
modū ſparadrapi addēdo in fi
ne cocture ſtoracꝫ liq̄de. ℥. j. ⁊ ß.
deinde auferat̄ ab igne baculo
agitādo dōec tepidū fuerit poſt
modū addāt̄ argē. viui extictı
cū ſaliua. ℥. iiij. iterꝝ baculo agi
tādo dōec argē. vi. optie icorpe
tur. ¶ Iſtđ cerotū ē nobilis ⁊ ſe
curioris opatiōis ꝙ linimēta ⁊
magis delectabile. Et in iſto ca
ſu ē medicia magna i remouē-
do dolorē ⁊ ſanat vnāquāqꝫ vl-

ceratiōnē morbi gallici i breui
Nota. tpe. ¶ Unū et sup h̄ no. ē vcꝫ φ
añ admistrōnē hm̄oi ceroti hui
ſi vtiliſſimū ē vlceratiōes abol
malignitate ⁊ carne putrida
mūdificare vl̄ i posteꝝ bōa ⁊ ſo
lida cicatrix efficiat̄. Nā admi
ſtrādo vnctōeꝫ ſupi⁹ānotatā vl̄
cerotū p̄dictū añ d̄bitā vlcerū
mūdificatōeꝫ (lꝫ vlcera ad cica
trizatōnē p̄ueniāt) i posteꝝ a faci
li cā rcidiuari ſolēt. Et h̄ nō aliā
ob cām niſi pp debilē cicatricē
fctāꝫ ſup carne imūda. Eādē et
rōnē hēm⁹ d̄ oſſe corrupto: q: ni
ſi pri⁹ corruptio auferat̄ cū ra=
ſpatoriis i vanū (vt p̄ꝫ) eēt fctā
curō p̄dicta. Quāobrē expediē
tiſſimū ē añ admistratōeꝫ cero
ti φ mūdet̄ os. ¶ Ulti⁹ a die ap
plicatōis hm̄oi medele dꝫ pa=
tiēs īfraſcptā d̄coctionē in ore
Decoctio in ore tenenda. d̄tiere ⁊ cū ea os ſepe lauat̄ do
nec cerotū remoueat: cui⁹ d̄co=
ctōis tal̄ ē fōra. ℞. ord̄. mū. M.
j. ⁊ ß. rad̄. ligue boui. M. ß. ſe. ci
to. ʒ. j. ⁊ ß. flo. viola. paſ. añ. M.
bul. oia ſil̄ cū aq̄ ſuffi. vſq ad or
dei crepaturā deiñ colēt̄ ⁊ cū iu
leb viol̄. more añ dctō freq̄ntiſſi
me vtere: q: ei⁹ opatio ē valde
vtilis: ē em̄ oris refrigeratiua
māni aliq̄lr p̄uocādo: ⁊ orꝫ ru
pturā p̄hibēdo. ¶ Itē i eodem
tpe ēt vtiliſſimū ē detinere īta
dētes canulū auri vl̄ ānulū vt va
pores materierū putridarū ex
egredi valeāt. ¶ Et q: plerūq
oris vlceratio i iſta curōne in=
gēs ⁊ impetuoſa gn̄ari ſolet: id̄
neceſſariū ē aliqñ fluxū māerū
faciētiū vlceratiōes p interual=
la tp̄is detere. Et hoc celeber=
rime fecim⁹: bis i die brachia ⁊
tibias lotiōe īfraſcripta lauan
do. cui⁹ talis fuit ordiatio nr̄a

℞. camo. abſin. mrica. ſaluie ro
riſm. roſaꝝ añ. M. ij. ſtichados
ſquinā. ſanſuci calamētiorīga.
añ. M. ß. nucū cip̄ſſi aliquātulū
ꝯtritaꝝ nūero. x. mell̄ li. j. ſalis
ʒ. ij. alumiſro. ʒ. x. bul. oia ſil̄ cū
lixiuio barbitoſoris ſufficiēti ⁊
parū vini odori. vſq ad ꝯſum.
tertie ptis. Et vtere q: ei⁹ opa=
tio duab⁹ de cauſis ē valde p̄fi
cua. Una q̄rū ē ad retinēdū ali
q̄lr māas ne aſcēdāt ad ſupiorē
ptē cū aliq̄li diuerſiōe. Alia ve
ro facit ad ꝯfortatiōnē mēbro=
rū: ne in posteꝝ p̄dicta mēbra
māam añcedētē recipe valeāt: φ
cū factū fuerit ad curā vlceris
oris ſtati redeat̄. Que q̄dē curō
cū lotiōib⁹ infraſcriptis efficit̄
¶ In p̄mis itaq ꝯueni locū ſe=
piſſime lauare ⁊ gargarizare
Gargarisma. gargariſmate infraſcripto. ℞.
ord̄. mūdi roſaꝝ ſumach añ. M.
j. aq̄ ferrate li. vj. bul. oia ſil̄ vſ=
q ad ꝯſūmatiōnē duaꝝ ptiū ex
trib⁹: deiñ colent̄ ⁊ addat̄ ſiru.
roſ. ʒ. iij. mell̄ roſ. ʒ. ij. alumis
ro. ʒ. x. ⁊ iteꝝ bul. paꝝ ⁊ vtet̄ mo
re añdctō ter vl̄ q̄ter i die. ¶ Itē
cū eadē medela gargarizet pa
tiēs lac caprinū vaccinū vl̄ oui=
nū cū iuleb viol̄. aut loco eius
Aqua. aquā ordeaceā decoctā vltia d̄
coctiōe cū eodē iuleb. ¶ Aq̄ plā
taginis q̄ꝫ violarū ⁊ ſolatri cū
zuccaro albo aliquātulū bulli
ta vtilr ad eādē itētionē admi
ſtrat̄. Iſte em̄ vltie lotiōes mū
dāt: lauāt: ⁊ refrigerāt locū a=
cuitatē materieꝝ ꝯtūdēdo. Pri
ma aūt aq̄ virtutē hꝫ deſiccādi
⁊ p̄hibēdi corruptōeꝫ gigiuaꝝ
carnē corruptā aliq̄lr auferen=
Nota. do. ¶ Et nota φ i iſto caſu tāta
ē aliqñ corruptio ⁊ putrefactio
gigiuaꝝ ⁊ ptiū circūiacētiū φ

neceſſariũ fuerit loca predicta
cũ vngõ egyptiaco illinire: cui⁹
opatio iter cetera remedia pri
cipatũ obtinet. ¶ Ultio loco ſi
gillauim⁹ gigiuas et ceteras
ptes oris vlceratas lotiõe iſta.

Lotio cicatrizatiua

℞. aq̃ plãta. li. j. cimar rubi ſo.
oliuar ſilue. caude equine. añ.
M. ß. aq̃ ordei li. j. ꝛ ß. licij. ʒ. ij.
mell'. ro. ℥. iij. alu. roche. ʒ. vj.
bul. oĩa ſil' vſq; ad ↄſũ. medie. ꝛ
vtere ad lotionẽ p̃dictã: qꝛ mi
rabil'r p̃dicta vlcera ad cicatri
cẽ pducit. ¶ Ceter qꝛ (vt alias
dcm̃ fuit) iſta egritudo ſolet p
iterualla ãnor ꝛ mẽſiũ iterdũ
recidiuã facer: iccirco n niſi vti

Ad recidiuã

liſſimũ ẽ ẽt ſanitate ↄſecuta cu
rõnib⁹ añdictꝭ purgõnẽ v'lem
bis i ãno facer: vcʒ i ṽe ꝛ autũ
no ſumẽdo iſraſcptũ digeſtiuũ
p hebdõadã õſcrip. nr̃a ordia
tũ cũ q̃ m'ltos honores ↄſecut⁹
fui: cui⁹ talꝭ ẽ ordiatio. ℞. mi

ſirup⁹.

rab. ẽblicor belli. idor. ℥. j. flo
rũ vio. florũ bugl. boragis cico
ree. añ. M. j. ß. ſucci fumiter. ℥.
iij. ſucci boragis ſucci endiuie
añ. ʒ. ij. ſucci bugloſ. ſucci po
mor acetoſorũ añ. ℥. iij. ß. paſ
ſul. iuiubar prunor damaſc. ſe
beſtẽ añ. ʒ. x. liq̃ricie mũde ali
q̃ntulũ ↄtuſe. ℥. ij. polipodij q̃r
cini. ℥. j. ß. ſe. dulcꝭ. ʒ. iij. ſcolop.
capi. ve. gallitrici politrici añ.
M. j. ß. folic'lo. ſene ꝛ epithi. añ.
℥. ß. agar. electi. ʒ. xxviij. eleb.
nigri. ʒ. xiiij. aq̃ endiuie aq̃ ca.
ve. fumiter. bugloſ añ. li. iij. vi
ni gñā. li. ß. ↄfũdẽda ↄfũdant:
deide bul. vſq; ad ↄſũ. t'tie ptꝭ:
oĩa bulliẽt ẜʒ artẽ deide colẽt
ꝛ colature addatur zuccari al
bi quãtũ ſufficit ꝛ fiat ſirup⁹ i
bona forma addẽdo reubarba
ri fini ſſimi in infuſiõe aq̃ endi
uie. ʒ. vj. ß. q̃ſi i fine cocture. Re
ſiduum ṽo reubarbari ponat
in petiā lini ligata filo ad bul
liendũ a pricipio ſcõe ꝛ vltime
decoctionis vſq; ad finẽ ei⁹ et
vtere cum aquis capillorũ ve.
bugloſ. ꝛ feni. ꝛ etiaʒ ſine aq̃s:
et doſis eius eſt. ℥. j. vſq; ad. ʒ.
xũ. ꝛ eius opatio in morbo gal
lico ↄfirmato preſertim hyema
li tempore eſt diuina digerẽdo
materiã groſſaʒ flegmaticã et
mel'icã ipſaʒ paulatine educẽ
do. ¶ Et ppterea regula ꝛ ca
nõ gñalis eſt i egritudinibus
melicis: vt indt Meß. auc'te Ga
le. c. de melia. vt nõ bis n ſeml':

Canõ. Meß. Gale.

ſed p interualla faciam⁹ euã
tionẽ: ita tẽperiẽ habẽtẽ vt na
tura regulet euãtionẽ ꝛ n euã
tio naturã. ¶ Fctã digõne ma
terierũ p hebdomadã et vltra
inuenim⁹ iſraſcriptã purgatio

Purgatio.

nẽ ſummopere valere. ℞. dia
captoliconis. ℥. ß. diafinico. ʒ.
ij. ↄfectionis amech electuarij
idi. añ. ℥. j. mãne electe. ℥. ß. cũ
decoc. florũ ꝛ fructuum cordia
lium fiat potio breuis. ¶ Uer
i tpe eſtiuo ſi op⁹ fuerit purga
tio ꝛ digõ annotate i añti. c. in
hac cura. pñt cũ vtilitate admi
niſtrari. ¶ Itẽ ſumere interdũ
coclear vnũ ſirupi añdicti ſine
aq̃s ſtomacho ieiuno m'ltũ ad
ppoſitũ facit: ꝛ hoc p hebdõaʒ.
deinde vtiliſſimũ eſt ſumere añ
prandium tyriacã per ſeptẽ ho
ras ad quantitatem caſtanee.
¶ Silr q̃ʒ pillurarũ infraſcpta
rũ: vʒ. ℥. ß. aliqñ ſumeret qꝛ ei⁹
opatio in iſto caſu ẽ valde pfi

Pille.

cua. ℞. elebo. nigri turbith bo
ni. añ. ʒ. ij. tyriace Gale. ℥. ß. tor
mẽtille gẽtiane biſtorte dipta.
añ. ʒ. ß. diagredij. ℈. ß. reubar

bari.ʒ.ſ.ß.ſpẽꝝ ꝺ iera cũ agari co.Ꝫ.ij.miſce ⁊ cũ ſirupo de ſti chaꝺ.formẽt pil'e ad modũ ci͂ce.⁊ doſis eaꝝ ẽ.Ꝫ.ij.vſq ad.ʒ.ſ.qñq capit vna:qñq due:qñq tres.¶Jtẽ ſumant pil'e aduer ſus morbũ gallicũ ⁊ ei⁹ accidẽtia ꝺſcriptiõe nr̃a ordinate:qbus gẽtẽ plurimã ſanauimus vna cũ ceroto ⁊ auxilijs añdictis q̃rũ talis ẽ forma.℞.mira.

Pil'e magr̃a les.

ẽbli.belleri.idoꝝ.añ.ʒ.ij.ß.ſpẽ rũ pil'arũ maſticinaꝝ.ʒ.ß.ſti chaꝺ.folicl'oꝝ ſene epitimi cro ci añ.ʒ.ß.gẽtiãe anixoꝝ.añ.ʒ.ſ.polipo.q̃rci.elebo.nigr.añ.ʒ.ij.turbith fini.ʒ.ſ.ß.diagredij.Ꝫ.iiij.ʒiʒib.ſerapi.cinamo.nucis muſ.ligni aloes tormẽ.biſtor.diptami cardi bñdicti col loquin.añ.Ꝫ.ij.agarici.trociſ.reub.ſi.aloeꝺloti.añ.ʒ.ß.tyriace optie Gal.ʒ.vj.⁊ cũ ſiru.aceꝛtoſo formẽt pil'e ad modũ cicerꝭ:⁊ doſis eaꝝ eſt.ʒ.ſ.qñq capiũt qnq:qñq tres:⁊ qñq vna.⁊ no.ꝙ ꝯ peſte mirã hñt ꝟtutẽ.

Nota.

¶Denique notãdũ eſt ꝙ poſtq̃ morb⁹ iſte ꝯfirmat⁹ fuerit tũc curã rariſſime ꝛcipit niſi curõnẽ palliatiuã.De ei⁹ q̃dẽ ꝯfirmatõe vt expiẽtia nobꝭ ſepenũero ꝺmõſtrauit nõ hꝫ ꝺterminatũ tp̃s niſi p ſigna.Jn aliq̃b⁹ ei corpib⁹ ꝯfirmat itra ſex mẽſes lꝫ ꝺ raro ꝯtingẽti ĩ alib⁹ intra annũ.Et ĩ aliq̃b⁹ itra ãnũ cũ dimidio ꝯfirmat iſta egritudo.⁊ appellam⁹ hũc morbũ ꝯfirmatũ qñ ĩ ꝓceſſu tp̃is p̃dicti repiũtur cũ aliq̃b⁹ ꝺ accñtib⁹ p̃noiatis:vꝫ cũ tuboroſitatib⁹ cliroſis:cũ vlceratiõib⁹ formicoſis:virulẽtis:corroſiuis:cũ oſſe corrupto:cũ dolorib⁹ iũcturarum vel extra iuncturas circa oſſiũ armocatim cũ dolore frõtis et alijs de q̃bus ſupra dictũ fuit.¶Jſta(vt ſermoni p̃ñtis capitꝭ li finẽ ĩponam⁹)ſunt accidẽtia ⁊ ſigna coarguẽtia morbũ eſſe cõfirmatũ.¶Et ſic deo ⁊c.

Ca.iij. Malũ mortuum.

¶Cap.iij.De malo mortuo.

Malũ mortuũ(vt auctores moderni teſtãtur)eſt q̃dam ſqualida ſcabies maligna et corrupta.Cui⁹ ortus ꝓ maiori pte ⁊ brachijs corꝭ et tibijs maniſeſtat ꝑcrti ĩ tibijs faciens puſtulas cruſtoſas cũ ſanioſitate ſubt⁹ ad inſtar lupini.¶Et ſumit hec egritudo p viaꝫ ꝯtagionis:vt roſa ãglicana teſtat.cap.ꝓprio.ali qñ a muliere leproſina.Jnterdũ a tinioſa.Nõnũq̃ a mulie nouit mẽſtruata.Et poſtq̃ iſta egritudo fuerit ꝯfirmata(vt inquit p̃fat⁹ vir)tũc ñ recipit niſi curõnẽ palliatiuã.¶Et iſta egritudo ꝺ̃ ãtiq̃ta p⁹ lapſu ãni cũ dimidio vel circa.Et ppea ĩ ſignis ⁊ cauſis ac cura p̃mĩũ fert cũ curatione morbi gallici.Nã quicq̃d boni inuẽtũ fuit tam de localib⁹ q̃ vniuerſalibus auxilijs ꝓ curatiõe hmõi morbi gallici ⁊ crede mihi tan q̃ experto in tali re a Theodorico cap.de malo mortuo.⁊ Arnal.de villanoua.c.de cura ſcabie accepimus.¶Et propterea añ hmõi morbi curationem li bellũ de morbo gallico ꝯpilaui:q2 q̃ vni iſtoꝝ morborũ ꝯferũt alteri ꝯferre vident:quare iſta duo capitula alteratim videant.¶Cã p̃terea iſti⁹ morbi ab añcedẽti cã euenẽs vt plꝫ ẽ regimen corruptũ ĩ comeſtione ⁊ potu a quibus ſuperflui tates

Arnal. ꝺ villa noua.

tates

tates ꝛ humores maligní ꝛ cor
rupti gñant. Et iõ vidim⁹ aliq̃n
puſtulas pdictas malignari ꝛ
i cãcrenoſitatẽ ↄuerti. Uñ ĩtdũ
he puſtule ſũt aliquãtulũ ex cu
tẽ eleuate cũ colore mori celſi
Nota. ſemimaturi. Et tũc ſcarificãdo
ſup iſtã egritudinẽ ſcarificatõe
pfunda vſq ad os paꝝ aut ni
hil patiẽs ſẽtit vr. vñ morb⁹ iſte
plerũq ꝺ cãcrena aſchachilos
ꝛ eſtiomenõ trãſitũ fẽ. Sũt ita
q melici groſſi cũ admixtõe sã
guinis groſſi ꝛ corrupti q̃ñ ſi
gnũ hꝫ p puſtulaꝝ nigredinẽ.
Et ex iſta hũoꝝ mixtiõe pdicte
egritudines ſepenũero gñant.
Inñdũ ẽt cũ pdicta melia imi
ſceri ↄtigit flegma ſ̃ſſuz ꝛ bau
rachinũ: ex qb⁹ gñant puſtule
ſeu ſcabioſitates late figure al
bi coloris cũ aliq̃li liuiditate ꝛ
Curõ. pruritu nõ puo. Curatio ita
q iſti⁹ egritudis hꝫ duplicatũ
Regi- regimẽ vle vcꝫ ꝛ pticulare. Ule
mẽ vle qdẽ ↄplet p vẽtris ſolonẽ iuxta
neceſſitatẽ peccãtis humoris p
flomiã ꝛ applicationẽ ſangui
ſirup⁹. ſugaꝝ venis emorroidalibus.
Digerat itaq mã ſi i cã fue
rit melia cũ sãguie groſſo ꝛ cor
rupto cum iſraſcpto ſirupo. ℞.
ſirupi de fumoter. mloꝝ ſiru
pi de ſucco endiuie añ. ʒ. v. oxi
mellꝫ ſimplicis. ʒ. ij. aq̃rũ fumi
ter. capilloꝝ veneris endi. añ.
Pur- ʒ. j. ſũpto ſirupo p hebdaz pur
gatio. get patiẽs purgatione iſta. ℞.
diacap. ʒ. j. cõfectõis amech. ʒ.
ß. cũ decoctiõe florũ ꝛ fructuũ
cordialiũ addẽdo polipodij q̃r
cini ſcolopẽdrie capil. veneris
gallitrici politrici foliculoꝝ
ſene ꝛ epithimi añ. paꝝ ꝛ fꝫ po
tio breuis: addẽdo iteꝝ ſirupi
Nota. vio. ʒ. j. ß. Et nota q ex q̃ iſta

Practica

materia eſt valde terreſtris iõ
nõ eſt iconueniẽs reiterare digõ
nẽ materierũ ipamq digeſtam
purgatõe añdicta euare. Quã
obrẽ p eradicatiõe materie an
tecedẽtis hmõi morbi nõ ſis cõ
tẽt⁹ vnica euatione: ſed plurib⁹
rõne antedicta. Ueꝛ ſi mate
ria fuerit melica cũ admixtiõe
flegmatis baurachini digerat ſirup⁹.
ſic. ℞. ſirupi de fumoter. oxiza
chare oximellis añ. ʒ. ß. aqꝝ ſi
militer, capilloꝝ veneris añ. ʒ. j.
ß. miſce ꝛ ſumat patiẽs hũc ſi
rupũ p hebdaz. Digeſta mã qꝺ
cognoſcit p colorẽ bonũ vrine
et aliq̃lẽ groſſitiẽ ei⁹ ꝛ multitu
dinẽ ipſi⁹ cũ apparẽtia bone ſe
q̃ſtratiõis: tũc purget corp⁹ in
fraſcripta purgatiõe. ℞. diaca
pto. diafiniconis. añ. ʒ. iiij. cõfe
ctiõis amech. ʒ. ß. cũ decoctiõe
añſcripta fiat potio breuis: ad
dẽdo ſirupi vio. ʒ. j. Itẽ pille de Pille.
fumoter. ꝛ aggregatiue ĩtdũ
loco purgatiõis añdicte vlr ad
miſtrãt. Flebothomia qꝫ vene Flebo
baſilice i iſto caſu ẽ valde iuua thõia.
tiua: euacuat ei sãguinẽ groſſũ
a tota maſſa sãguis. Extractio
nẽ silr ſanguis a vẽis emorroi
dalib⁹ p applicationẽ ſangui
ſugarum: ꝛ cucurbite poſite p
totũ corp⁹ plm iuuaſſe pcepi
mus. Particulare ãt regimẽ Regi
ↄplet adminiſtratiõe localiũ. mẽ par
Sciẽdũ ẽ i pmis q q̃cũq au ticula
xilia que valẽt i curõne ſcabiei re.
morbi gallici etiã in curatiõe
hmõi morbi pñt accõmodate
adminiſtrari: q̃re p tua neceſſita
te illuc recurre. Cõſiderabo
tñ aliq̃ auxilia faciẽda p⁹ pur
gationẽ vleꝫ q̃ ſepenũero cũ ho
nore ꝛ vtilitate nõ pua expti ſu
mus. In pmis itaq ordina

nim⁹ iſraſcriptū balneū valde
ɔueniēs:cū q̄ loca ſcabioſa bis
in die lauāda ſunt:cui⁹ tal' eſt
Balneum. forma.℞.lapacij acuti fumit.
an̄.M.ij.nepite.M.j.furfur.or=
dei lupini an̄.M.j.ß.vio. mal=
uaꝝ an̄.M.ß.elebori nigri ⁊ al
bi.an̄.℥.j.ß.mell.℥.ij. bulliant
oīa ſil' ī aq̄ ſufficiēti vſq; ad cō
ſū.ꝟtie pt'.Poſt lotōes vngāt
loca ſcabioſa vnguēto iſraſcꝑ=
vngm̄. to.℞.olī maſticini laurini.an̄.
℥.ß.butyri recēt' piguedis por
cine liq̄facte an̄.℥.ij.ß.ſuc.fum'.
ſuc.plāt.ſuc.lapacij acuti vł d
radice ei⁹ an̄.℥.j.elebori nigri
triturati.ʒ.vj.ſublimati.℈.j.
bul.oīa ſil' vſq; ad ɔſum.ſucco=
rū:deīde colēt cui colature ad
dant litar.aurei ⁊ arg.an̄.℥.ij.
ß.ceruſſe.℥.j.argē.viui extincti
cū ſaliua.ʒ.x.vitellū vnius oui
recēt' ſucci limonū.ʒ.ij.ß.ſal' tri
tu.ʒ.j.tereb.clar.℥.j.ß.ſtoracis
liq̄di.ʒ.j.miſce⁊ fiat linunētū ⁊
vtere:q: ad malū mortuum et
vnā quāq; ſcabiē crede mihi ē
opatōis mirabil'.⁊ ſi p̄dcā ſca
bies i malo mortuo ɔtigit vlce
rari vt plerūq; vidim⁹:⁊ an̄dcā
auxilia nō cōtulerit:tūc nō niſi
vtiliſſimū eſt in curatiōe vlceꝝ
p̄dictoꝝ vngm̄ de minio ſeu
ſparadrapum deſcriptū ī an̄
cedēti.c.adminiſtrare.¶Et ſi vl=
cera fuerint cū aliq̄li maligni=
tate dꝫ malignitas rectificari
cū adminiſtratione pulueris nr̄i
carnis ſupfiue remotiui.⁊ mo=
dus applicatiōis ei⁹ eſt:vt ma
defactō digito auriculari cū ſa=
liua ⁊ i puluere ipoſito tāgat
cū eo idoloroſe loc⁹ vlceratio
nis:q: p̄ua q̄titas fac opatio=
nē.Remota malignitate vlceꝝ
cū p̄dcō ceroto ⁊ aq̄ alumino=

ſa cū decēti ligatura ꝑcedēdū
eſt.Itē loco h̄mōi ceroti mirū
i modū valere inuenim⁹ quādā
herbā vocatā apd̄ Dioſ. clime
non cui⁹ ort⁹ i locis aq̄ꝝ currē
tiū manifeſtat.Eſt lōgitudinis
duoꝝ cubitoꝝ h̄ns q̄dratū ſtī=
pitē ad inſtar fabaꝝ ⁊ folia ei⁹
ad modū folioꝝ arnogloſſe:ſꝫ
aliquātulū āpliora ⁊ lōgiora ⁊
pinguiora i circuitu dētata ad
ſilitudinē vrtice vł ſerr̄ minutoꝝ
dētiū ⁊ cū m'tꝫ ramꝫ.Inuenit
aūt hec herba i ptib⁹ nr̄is mul
tis i locis ꝑſerti apud aquā q̄ ē
itra pōtem ſancte Cite loco bi=
ſannis vbi vulgarit' dr̄ alobeue
ratore.¶Et no.q̄ iſta herba ē
medicia magna i oīb⁹ tibiarū Nota.
vlceribus.Folia ēt matriſilue
madefcā vino ⁊ tibiaꝝ vlceri
bus ipoſita mirabilr̄ opitulāt.
¶Ulteri⁹ ſi ɔtigat cācrenā in
malo mortuo gn̄ari:qđ ſepe=
nūero vidim⁹ i tibijs euenire:
tūc ꝑ ei⁹ curōne cura cācrene ꝑ
cedēdū ē:vꝫ i pīnꝫ purgatōe vē
trꝫ ⁊ flīavene baſilice et extio
ne ſāguīs:vt de oīb⁹ ſuperi⁹ di
ctū fuit in ordinatiōe pme pur
gatiōis.Deīde loc⁹ denigrat⁹
ſcarificet ꝑfūde:⁊ i circuitu de
nigrati loci imponant ſangui
ſuge ad extrahendū ſanguinem
groſſū ⁊ corruptū.Ultio loco
lauet loc⁹ ſcarificat⁹ cū lixiuio
decoctōis lupinoꝝ.Poſtmodū
deſuper iponat vnguētū egy=
ptiacū deſcriptiōe Aui.vel vn=
guētū egyptiacū cū additione
arſenici in antidotario nr̄o or
dinatum.c.de corroſiuis medi
cinis.Deſuper imponēdo em= emplꝫ.
plaſtrum reſolutiuū et exicca=
tiuum materierū corruptarū:
qđ ſic fit.℞.farine fabarū len=

tiũ orobi añ.li.ß.cũ ſirupo aceſoſo ſufficiẽti ꝛ paꝝ lixiuij ꝛ.ʒ.j.ſucci abſin.ad ignẽ fiat ẽplm ſolidũ.

Defenſiuum. Et in ſupiori pte ↄ̃fenſiuũ iponaẽ cũ aceto aq̃ roſata ꝛ boliarmeno ↄfectũ. Reliquũ ṽo curatiõis curatiõe cãcrene ꝛ vlcerũ fraudulẽtoꝝ ſiue maligno curaẽ. ¶ Et ſic ꝺo dãte ꝛc.

C. iiij. ¶ C.iiij.de ſcabie ꝛ ei⁹ curõne.

Sciẽdũ eſt añq̃ ad curã pticularẽ et vlẽm ſcabiei veniam⁹:nũq̃d iſte morb⁹ cauſeẽ a cã pmitiua an ab añti.

Scabies a cã pmitiua. ¶ Nã ſi a cã pmitiua vcʒ p ↄtagionẽ:q2 vt oib⁹ ẽ mãifeſtũ qlibet ſcabies ẽ egritudo ↄtagioſa. Propterea i pmis dieb⁹ p ei⁹ curõne pcedẽti ſolummõ ſimplici purgatõe balneʒ ꝛ linimẽtʒ ad ſcabiẽ faciẽtib⁹ iſta egritudo celeberrime auferẽ.

Balneum. Balneũ ṽo valde ↄueniẽs i curatiõe hmõi ſcabiei ſic fit. ℞.foliorum maluaꝝ ꝛ violaꝝ foliorũ fumiter . añ. M.ij.ordei mũdi furfuris añ.M.j. nepite.M.ß. eleboꝛi nigri ↄtriti.ʒ.j.ꝛ ß.radicũ enule.li.ß.pomoꝝ aliq̃ñtulũ ↄfractoꝝ nũero.x.limonũ minutiſſime iciſoꝝ nũero.ij.oĩa cũ aq̃ ſufficiẽti bul.vſq; ad ↄſũ. tertie ptis:deĩde lauenẽ ꝛ fricẽtur loca ſcabioſa cũ pdictʒ rebus. Quo fctõ pãnis exiccenẽ.

Ungm. Deiñ liniẽẽ linimẽto ĩfraſcripto. ℞.piguedĩs porcine liq̃facte:piguedĩs vituli añ.li.ß.olĩ maſticini olĩ laurini añ.ʒ.x.olĩ roſ.odoriferi.ʒ.iij.ẽebẽtĩe clariſſie ʒ.ij.ß.radicũ lapacij acuti.ʒ.iij.ß.eleboꝛi nigri.ʒ.j.celidonie fumiter.ana.M.j. radi. affodilloꝝ.ʒ.vj.oĩa adiuicẽ cõquaſſenẽ;ꝛ dimittanẽ ſic ꝑ hebdomadam marceſcere:deinde bulliãẽ paꝝ ꝛ colenẽ cui colature addanẽ litargirij aurei ꝛ argentei añ.ʒ.v.ceruſe.ʒ.iij.ß.ſtoracis liq̃di.ʒ.x.ar.viui extincti cũ ſaliua.ʒ.iij. Et ſi adderẽẽ terre cameli.ʒ.ij.eſſet ad vnãquãq; ſcabieʒ ſingularis medicina. Iſtõ em̃ vngm̃ ſepenũero aduerſum vnãquãq; ſcabiẽ experti ſumus ꝛ ad malũ mortuũ ꝛ puſtulas deſiccãdas morbi gallici:ex q̃ multos honores et vtilitates ↄſecut⁹ fui.

Scabies a cauſa añti. ¶ At ſi ſcabies a cã añti cauſari vr̃:vcʒ ꝑpter terminationẽ alicui⁹ egritudinis:ſicut multoties accidit la acutis ꝛ venenoſis febrib⁹ ꝛ lõge terminatiõis. Tũc in ei⁹ curatiõe mitius pcedendũ eſt.

Balneum. Balnei itaq; cõuenientis i cura ſcabiei tal̃ eſt nr̃a ordinatio. ℞. maluarũ violaꝝ ordei furfuris capilloꝝ veneris galitrici politrici fumiterre añ.M.j.ꝛ ß.radicum enule radicum lapacij acu. añ.M.j. pomorum acetoſorum numero x.foliculorũ ſene ꝛ epithimi añ. ʒ.ß.bul.oĩa ſiẽ pter epithimũ ꝛ folliculũ ſene cu aqua ſufficiẽti vſq; ↄſum.tertie partis:deinde ponanẽ reliqua ꝛ iterũ bulliãẽ parum ꝛ lauentur in balneo ſiue ſtupha tepida loca ſcabioſa quia eius operatio mirabilis eſt. Deinde loca pãno lini exiccata liniantur infraſcripto vnguẽto.

Ungm. ℞.butyri recẽtis pinguedinis porci.olei viola.pinguedinis vituli.pinguedinis hedini.ana.ʒ.vj.olei roſa.ʒ.ij.olei amigda.dul.pinguedinis gallinel añ.ʒ.x.decoctionis antedicte colature li.j.ß.bulliant oĩa ſimul vſq; ad cõſummationem decoctionis:deide colenẽ:poſt

modū lauēt ter p̄dicta colatu-
ra vna cū aqua endiuie: alia cū
aq̄ plātaginis: tertia cū aq̄ roſ. ad
dēdo litargi. auri et arg. añ. ℥.
iiij. ceruſe. ℥. ij. campho. ℈. j. Et
ſi inūctio fuerit magis exiccādi
addat̄ p̄dicte vnctiōi calcis ter
lote cū aq̄ plu. ℥. j. ß. ſtorac; liq̄
di. ℥. ß. et vter̄: q2 ei⁹ opatio in
iſto caſu ē diuia. ¶ Debēt inſup i
iſto caſu euitari cibaria q̄ ſan-
guinē groſſū aduſtū et choleri-
cū generāt: ſicē carnes groſſe et
cibaria pipata: alliata ſinapi-
zata ſalſa et currēteseo𝔯 curſu.
ſilr ſic⁹ ſicce hūorē cholericū et
pruriginoſū gñāt: iō ſūt euitā-
Flōmia de. ¶ Cete𝔯 iuuat iterdū 𝔳tute
et etate ɔſētiēte ſāguinē extrher̄
vētoſe a vena baſilica. ¶ Sepiſſe ēt i
tali caſu opepciū ē vētoſatiōes
i ſpatulis brachijs natib⁹ et co
xis admiſtrari: pſerti qñ ſcabi-
es eſt vlr p totū corp⁹. Et ppea
Auicē. multū placuit Aui. applicatio
vētoſa𝔯 cū ſcarificatiōe ſup co-
xis. Applicatōez inſup iterdū ſā
guiſuga𝔯 ven; emorroidalib⁹
ad exhēdū ſāguinē groſſū me-
lācholicū et aduſtū plz iuuaſſe
pcepim⁹. pillle ēt iterdū aloes
loti i iſto caſu vnā tm̄mō ſingl̄a
vice capiēdo ad ppoſitū faciūt
Aui. Et ppea ab Aui. ſūme laudāt̄.
Ego āt ɔſueui adminiſtrare pil-
lulas infraſcriptas. R. aloes lo
Pille. ti. ℥. j. pill̄a𝔯 maſticina𝔯. ℥. ij.
cū ſucco celidonie forment̄ pil-
lule ad iſtar cicer;. Et doſis ea
rū in ɔualeſcētibus ſit. ʒ. ß. vſq3
ad. ℈. ij. Itē ad maiorē euacua
tionē ſi adderet̄ interdū. ℈. j.
pillula𝔯 de fumoterre eſſet vti
liſſimū: et h̄ ſemp fuit curō nr̄a
ſcabiei euenientis a cā p̄mitiua
vel añcedēti. ¶ Et ſic bō dāte et c.

¶ Ca. v. De doloribus iunctu- Ca. v.
rarum: videlicet artetico: chi-
ragrico: podagrico: et de genu-
gra paſſione.

¶ Ad reuerēdiſſimū dñm meū
dñm ſixtū ſacroſctē: romane ec-
cleſie vice cācellariū tituli ſan-
cti Petri ad vincula.

Paſſio artetica. R. D.
(vt i antiq̄s et moder
nis inuenitur ſcriptu
ris) eſt artuu𝔷 extra
nea ſenſibilitas cau
ſata propter flegmatis exube-
rantiam et alio𝔯 humo𝔯 calido
rum ad iuncturas currentiu𝔷.
Qua de re ſciendu𝔷 eſt qđ ſicut
iā dicti hūores ad diuerſas cor
poris iūcturas fluere ſolēt: ita
diuerſa nōia ſortiunt̄. Quare ſi
ad man⁹ et digito𝔯 iūcturas cu
currerit: tūc dolorē chiragricū
cauſabūt. Si 𝔳o ad pedis iun-
ctura𝔷 podagricū. Si ad genu
genugrā. Si ad ſciā ſiue anche
iūcturā 𝔡riuauerit: ſpeciē arte
tice faciūt: q̄ ab eiſdē doctorib⁹
ſciatica nuncupat̄. Cui⁹ dolor p
crus vſq3 ad paruū pedis digi-
tū porrigit̄. In podagra 𝔳o ini
tiū doloris circa digitū groſſu𝔷
manifeſtat̄. In chiragra āt cir-
ca indicē vel pollicē digitū do-
lor ſuā facit oſtēſionē. Diuitiq3 q̄
hac laborāt paſſiōe ſunt vitam
agētes luxurioſam: et epicureā
q̄ete et abſq3 exercitio eorū vitā
ducēdo. Sunt inſup hi q̄ vt plm
carnib⁹ groſſis et melācholic; le
guminūq3 gñibus vtunt̄. Qua
de re Hypo. in epidimia narrat Hypo.
q3 helenes: q2 vehemēter come-
derūt legumina: iō pedū debili
tas eos inuaſit. Inuenit̄ inſup hec
paſſio in p̄latis: et i hiſq̄ fuerūt
pauges et poſtmodū ad gradū

pncipalitatē aſcēderit: vñ pigue dini corpi tm̄ vacare ſolent. Et ppterea eorū iūcture a varijs ⁊ ⁊ diuerſis hūoribꝰ groſſis. ⁊ viſcoſis ob malā digōnē freqntiſſime vexari ſolēt. Exercitium ſ moderate ſūptū ad hāc euitādā paſſionē vtiliſſimū ē. Ociū vo ꝯuū facit exēplū accipiēdo ab iſtris ferreis. Nā ſicut iſtra ferrea pſo ocio tegunt erugie⁊ deīde duaſtat: ita eodē mō corpa hūana eodē ocio mal ⁊ diuerſis replent hūoribꝰ. Immoderatū vo exercitiū pſerti nimia ābulatōe ad futurā podagrā. puocādā nō ſine tioreiudi cat: teſte Arnal. de villanoua i ꝗdā ſuo āphoriſmo dicēte: ꝙ ex nimia vini potatiōe: ex igēti ābulatōe: ex nimio coitu: ⁊ ex dimiſiōe purgatiōis ſolite inūerabiles efficiūt podagrizātes.

Arnal. d villa noua.

Aui. Raſis.

Iſta nāqꝫ paſſio ē hereditaria: vt tꝫ Aui. ⁊ plꝫ doloroſa: nō vt dꝫ Raſ. c. ppřio dolores iūcturarū iterdū adeo itēſiui ⁊ itolerabiles iueniūt: pſerti q̄ a mā calida cauſāt vt nōnūqꝫ ifirmū ſuū ad deſpationē paliſim apoplexiā aſma turbationē ſēſuū: ⁊ qñqꝫ ad mortē ſubitaneā ducūt. Qui vo a mā groſſa frida⁊ ⁊ viſcoſa pcedūt: ſūt doloresvl de remiſſi tm̄ diuturne terminatiōis. Et ppea (vt iꝗt. hypo.) aliqñ nō niſi i q̄dragita diebꝰ terminant. Qñ vo a mā calida eueniūt iterdū itra decimūq̄rtū vl vigeſimū diē: vt idño. d. nr̄o Iulio ſcdo patronoqꝫ meo pfatos dolores multoties terminaſſe vidimꝰ. Nōnūqꝫ inſup hūc arteticū morbūadeo a mā groſſa vi ſcoſa ⁊ gipſea ortū habuiſſe vidimꝰ ꝙ mēbra curua ⁊ nodata

hypo.

Nota.

imppetuū remāſerūt. Et iſta artetice ſpēs (teſtāte Ouid.) nō ni ſi curōnē recipit palliatiuā dicēte. Soluer nodoſā neſcit medicia podagrā. Et nō mireris (vt pdiximꝰ) ſi dolores validiar tetico morbo de mā cla cāto ſu puenerint: qꝛ Gal. i. x. meamir dicit ꝙ mā faciēs arteticū vl podagricū chiragricū vel ſciaticū dolorē reumatizādo iplēdo ⁊ cōphēdēdo iūcturā ⁊ ligamētala ta deforis extēdēdo fortit oēs neruoſas particulasneceſſario dolores cauſat vehemētiſſios ⁊ nō ſpaſmū. q̄ ꝗdē dolores in hac paſſiōe i autūnō ⁊ ve freqntiſſie fierit ſolēt: pſerti circa pedis ⁊ manꝰ iūcturas. Et ppea Celſusad ppoſitū nr̄m inꝗt i manibꝰ pedibuſqꝫ articloꝝ freqūetiora lōgioraqꝫ vitia ſūt ꝗ̄ i podagris chiragriſve eſſe conſueuerūt: etem̄ vitia rarovel caſtos vel pueros añ femine coitū vel mulieres quibꝰ mēſtrua ſuppſſa ſūt tētāt. ¶ Ceterū ē et ad ppoſitū nr̄m accedamꝰ ꝙ a mā ⁊ eiꝰ accidētibꝰ rectꝰ modꝰ morborū curatiuꝰ ſp ſūit. Igit (vt iā diximꝰ) ꝗdā ē gutta ſiue artetica frida ⁊ ꝗdā calida. Dolores āt a mā calida cauſatiꝗdā ſūt clāoſi: ⁊ ꝗdā tolerabiles ⁊ hi a mā mixta (vt plꝫ pcedūt. Sitr ꝗꝫ dolores artetici a materia frigida pcedētes ſp ſūtre miſſi. Lōgiores tū ad terminādū (vt ſupꝰ diximꝰ.) Loc̄ ēt cū hac materia frigida tumet tumefactione tēdēti ad albedinē Cōtrariū ſeqt materia exñte calida: quia tumet locus cū aliquali rubedine. Febricula quoqꝫ in primis diebus manifeſtat que ſolet terminari qñ materia

Ouid.

Gal.

bimittit pticulas neruoſas ad
exterioꝛē ptē veniēdo. Et ppea
Gal. Gal. idt ꝙ lſiō guttaꝝ i paſſioni
busdētiū ꝛ articuloꝝ i artetico
moꝛbō arguit bonū ſignū: ē em
potiſſimū idiciū tumeſcō in iſtꝭ
paſſiōib⁹ ꝙ mā relinqt neruū ꝛ
trāſit ad pticulā carnoſā. ¶ Ce
teꝝ qꝛ merito hec egritudo pt
pnūerari i nūero aꝑatū fridoꝛū
ꝛ calidoꝝ iuxta hūoꝝ depēdē
tiā a qb⁹ fit. Et iō ei⁹ cāe ſūt p=
mitiue añcedētes ꝛ ꝯiūcte: qre
c. de aꝑatib⁹ in vlı de his ſuffi=
ciēter mētionē fecim⁹. Pmēbꝛa
vtiqꝫ mādātia māꝫ groſſaꝫ ꝛ fri
dā artetıcū moꝛbū faciētē ſunt
velut cerebꝛū ꝛ ſtōach⁹ ꝗtū ex
rōe cholereꝛ ſanguis ſꝑ ab epa
tꝭ vitio moꝛb⁹ iſte ꝓcedit. Qua
de re Auic. tꝫ ꝙ cā iſtoꝝ hūoꝝ ē
ſcōe ꝛ ᵽtie digōnis ſupfluitas.
Auicē. Ueꝝ mēbꝛa recipiētia hāc māꝫ
ſūt iūcture. Tñ cāe iſte ab Aui.
diſtiguūt ſm tres modos. Pri=
mus fuit in nālibus cāis q effi=
ciētes ab ipo dñr. Scōs modus
in cāis inſtralibus que ſunt vie
ꝛ meat⁹ āpliores: qb⁹ materia
ad pticulā leſam vel debilē cuꝫ
facilitate delegaṫ. Tertius aūt
mod⁹ i cāis ꝛ ptichs patiētib⁹:
velut ſunt iūcture naturaliter
aut accidētalr̄ debilitate. Na=
turalr̄ aūt aut qꝛ guttoſi vl' ſal
tē ad guttā hereditariā parati
fuere. Accidētalr̄ vo ſūt q in iū
cturꝭ pcuſſi fuerūt aut aꝑa: aut
pcuſſionē paſſi: vel q ēt regimi=
nis malitia iā dicta in pncipio
c. frequētiſſime vtūtur. Habita
iā ſufficiēti notitia per ſigna et
cās vniuſcuiuſqꝫ artetice ſpēi:
tempus eſt deinceps ad princi=
Cura= pale ppoſitū deuenire. ¶ Cura
tio. tio itaqꝫ artetice paſſiōis trib⁹

intētiōib⁹ ꝯplēṫ. Pria vcꝫ i regi=
mine vite ꝯſiſtit. Scōa i purgō=
ne māei añtis. Tertia in loca= Prima
lib⁹ ꝛ inremotiōe accñtiū. Pro itētio.
ꝯplemēto ḡ pꝛie itētiōis mā fa=
ciēte artetıcā fridaꝛ groſſa exñ
te ꝑ ſui comeſtiōe ꝛ potu vtiliſ
ſimū ē egrotātē cōedere ꝛ bibe
re ea que ſanguinē depuratū ꝛ
benignū gñare hēant velut car
nes hedi gallinaꝝ pulloꝝ vitu
loꝝ ꝛ auiū olm i collib⁹ ꝛ pratꝭ
liberꝭ degētiū. Uinū qꝫ liphatū
ꝛ ceraxolū eē dꝫ. Et ſi añ aduē=
tū infirmitat' aquā mellinā lo=
co vini patiēs potaret eēt ma=
xia cautela ad futurā podagrā
retardādā. In declinatiōe vo
moꝛbi ꝑ reſolōne ꝛ ꝯſūptione
māe ꝯiūcte cū ꝯfoꝛtatōe neruoꝝ
i iſto caſu accōmodate ꝯcediṫ.
Uinū ēt cū aq mell' liphatū: aut
cū aq decoctōis cinādomi. Olera
qꝫ ola radices ꝛ legumina ſan
guinē turbidū ꝛ groſſuꝫ gñan=
tia i hac paſſiōe deteſtabilia iu
dicāṫur. Illō idē ſilr̄ qꝫ de car=
nib⁹ groſſis ꝛ melicū ſanguinē
gñātib⁹ dōꝫ ē. Inter olera tñ
lactuca boꝛago petroſillū bleta
ſpiachia ꝛ eoꝝ curſu currētia i
bꝛodio pdictaꝝ carniū tolerāṫ.
Panatella qꝫ ꝛ riſū grue ꝛ fer=
cl'a amigdalata: ꝛ ola fercl'a cū
herbꝭ iā dictꝭ i bꝛodio vtilr̄ cō=
cedūṫ. De legumib⁹ āt bꝛodiū
ciceꝝ rubeoꝝ decoctoꝝ cū an=
thos petroſilio ꝛ maioꝛana in
pua qtitate ſūme iuuaſſe pcepi
mus. Et ppea hugo de ciuitate
ſenaꝝ vir nō pue auctatꝭ i qdā
cōſilio i quo mentionē fecit de
artetico moꝛbo a mā frida cā=
to oꝛdinat digeſtiuū cū aqs ſal
uie roꝛiſmarini aromatizatū cū
modico cinamo, ꝛ nucꝭ muſca.

ꝛ hoc ad ꝯfortationē neruoꝝ ꝛ
digōnē materiei groſſe. Pipata
ꝑtea ꝛ oia ſalſa acuta veluti al=
lia cepe raſani cruce nimiꝫ aceto
ſa acria ꝛ hmōi nāꝫ hñtia oino
euitāda ſūt. Silr̄ caulīū ꝛ ra=
paꝝ gña: veꝝ ſi mā faciēs arteti
cā cl̄a cē videret: tūc vinū ꝛ magꝭ
liphatū ꝛ magis debile i q̄cūq;
tpe admiſtret. Silr̄ q̄mō ēt regi
mē in olerib⁹ ꝛ carnib⁹ ac aliis
neceſſariis: (vt ſāguinē bēignū
gñare valeat) in mat̄ia cal̄a ma
gis ſubtile eſſe opꝫ. lacunales:
fluuiales inſup piſces preſertiꝫ
anguille i iſto caſu oino ſūt di=
mittēde. Lucij t̄n ꝛ carpiōes ac
currētes curſu eoꝝ iterdū i ex=
gua q̄ītitate pñt tolerari. Silr̄
ēt oia gña piſciū marꝭ ꝑter i ſco
pulis degētiū ꝛ rubeū hñtiū co
lorē quorūcūq; corpoꝝ cū vtilita=
te euitāt. ¶ Scda ꝑterea itētio
Scda i tentio cōplet admiſtratiōe diuerſarū
purgationū ac digōnū ꝑut di=
uerſi hūores i hac paſſiōe ꝯcur
rere poſſint. ¶ Nā ſi mteria fue
rit cal̄a ꝑſertiꝫ a ꝑdominio cho
lerica digeſtiuū tale hr̄e poſſet.
ſirup⁹. ℞. ſirupi ro. ex iſuſiōe añ. ℥. vj.
aq̄rū bug. lupuloꝝ end. añ. ℥. j.
¶ Si ꝟo mat̄ia fuerit a ꝑdomi
nio ſanguinea ꝓcedēti ſanguīs
minutione de vena baſilica. Si
chiragra fuerit brachij oppoſi
ti. Si podagra ꝟ ſfl̄omi a de epa
tica vl̄ cōi brachii eiuſdē lateris.
Flebothomia. Si ſciatica vl̄ chiragra ēt fuerit
flebothomia i ꝑncipio faciēda
ē e vena cōi brachij oppoſiti. In
ſtatu ꝟo ꝓ euacuatōe mat̄ie ꝯiū
cte vēa ſaphena vl̄ ſciatica eiuſ
Nota. dē lateris icidēda ē. ¶ Et nota q̄
(vt dicit Celſus. c. ð dolorib⁹ arti
culoꝝ) ſi i initio morbi fcā fuerit
aut ānuā aut ꝑpetuā valitudiēꝫ
ꝑſtabit. ¶ Pro eius digōne vtili
ter ſumit ſirupus infraſcript⁹. ſirup⁹.
℞. ſirupi ð ſucco end. ſirupi ro=
ſa. ex iſuſiōe ſirupi de fumoter.
minoris añ. ℥. ß. aquaꝝ endi. lu
puloꝝ ꝛ fumiterre añ. ℥. j. Vl̄ fa
cias ſic. ℞. ſiru. de biſanthijs ſi
ru. ð ſuc. end. ſiru. roſ. ex iſuſiōe
añ. ℥. ß. aquarū end. bugloſſe fu
miterre añ. ℥. j. ¶ At ſi materia
fuerit mixta: videlꝫ cū materia
groſſa ꝛ frigida: tūc digeſtiuūꝫ
tale eſſe dꝫ. ℞. ſiru. de ſuc. endi.
ſirupi de duab⁹ radicibus ſine
aceto ſirupi de fumoter. mino=
ris añ. ℥. ß. aquarū end. fumiter
re feniculi añ. ℥. j. ¶ Si ꝟo mate
ria faciēs arteticā paſſionē fue
rit penitus frigida ꝛ groſſa: tūc
cōuenientiſſimū eſt infraſcriptūꝫ
ordiare digeſtiuū. ℞. ſirupi de
duab⁹ radicib⁹ ſine aceto mell̄
roſ. colati oximellis añ. ℥. ß. aq̄
rū feniculi ſaluie roris. añ. ℥. j. ꝛ
cū modico cinamomi ꝛ nucꝭ mu
ſca. ēt tpe hyemali aromatizet.
¶ Celebrata digōne mat̄ie cho
lerice per ſex dies ad min⁹: tūc
ad hāc purgationē trāſeūdum purgatio.
eſt. ℞. māne electe. ℥. j. electua
rij de ſuc. roſ. ℥. ß. cū decoctione
floꝝ ꝛ fructuū cordialiū fiat po
tio breuis. vel facias ſic. ℞. dia
prunis nō ſolutiui. ℥. j. electua=
rij de ſuc. ro. electuarij ro. Meſ.
añ. ʒ. ij. ꝛ cū l̄ā dicta ðcoctōe fiat
potio breuis. Vel facias ſic. ℞.
pill̄aꝝ hermodactiloꝝ minorū
Me. ℈. ij. pill̄arū aſſagereth. ʒ. Pille.
ß. cū aq̄ endiuie formenꝫ pillule
v. ꝛ ſumātur per horā ante diē ꝫ
ꝓ ſex horas ad min⁹ ieiunando.
Et in aſſumptiōe earū imedia=
te ꝓ dimidiū hore ꝛ nō plus: niſi
ſi poſt cōplementū earū opatio
nis. Poſt prādiū ꝟo ſi a ſumno

moleſtaret patiens p horā pōt
dormiř dico trāſacta hora aſſū
ptionis prandij. ¶Siľr q̄zſi mā
Medicina. fuerit ſanguinea ei⁹ pharmacū
peculiare hmōi erit. ℞. diacap.
caſie ań. ℥. ß. electuarij ro. Me.
ʒ. iij. cū decoctiōe cōi fiat potio
breuiſ. Uel facias ſic. ℞. electua
rij ro. Me. ℈. iiij. cū zuccaro for
mer bol⁹ q̄ ſumaɫ ań diē p horā
cū cautela iā dctā ſupi⁹. ¶Uer
ſi mā fuerit admixta vczcaľa cū
frida: tūc p eaꝝ purgatiōe me-
dicine mixtā v̄tutē purgādi ne
ceſſario hr̄e dn̄t: quaruz (excēpli
Purgatio. gr̄a talis pōt eſſe ordiatio. ℞.
diafinicōis caſie. ℥. ß. electuarij
roſ. ʒ. ij. cū dcoctiōe iā dicta fiat
potio breuis. Uel facias ſic. ℞.
diacapt. diafinicōis ań. ℥. ß. ele-
ctuarij roſ. Meſue. ʒ. j. z ß. cū aq̄
feniculi bugloſſe et apij fiat po
tio breuis: addēdo ſirupi vio.
Pille ad eandem. ℥. j. Uel facias ſic. ℞. pillularū
hermodactilorū maiorū z mi-
norū ań. ʒ. mediaz agarici tro-
ciſcati. ℈. j. z cū aq̄ end. z fenicu
li formenɫ pilľe. v. q̄s ań diez p
horā ordine iā dicto ſumat pa
tiēs. Ulteri⁹ ſi mā i hac paſſiōe
frida z groſſa penit⁹ eē vr̄: tunc
purgatio talis eē dz. ℞. diafini
Purgatio. conis. ʒ. vj. diacap. ℥. ß. agarici
trociſcati. ʒ. ß. cū decoctiōe pru
norū damaſcenorū capillorū ve
neris politrici gallitrici poli-
podij z floruz cordialiū fiat po
tio breuis: addendo ſirupi vio
lati. ℥. j. Uel facias ſic. ℞. pillu-
larum hermodactilorū maioꝝ
ʒ. j. cū aq̄ ſaluie z roriſm. formē-
tur pillule. v. q̄b⁹ vtaɫ patiēs p
horā ante diē more quo ſupra.
Tertia intētio. ¶Tertia deniq̄ intētio q̄ ē ma
teriā ꝯiunctā remouere z acci-
dētia corrigere ꝯpleɫ admiſtra

tiōe multorū localiū admiſtrā
dorū iuxta tpm z morbi neceſſi
tatē. ¶In pncip. ḡ ad podagrā
z chiragrā calidā inuenim⁹ in-
fraſcpta valeɫ. ℞. olei ro. onfā.
olei ro. cōpleti odorif. ań. ℥. ij.
olei vio. ʒ. j. ouorū recētiū cum
ſuis albuminib⁹ z vitellis nūe-
ro. vj. ſucci plāta. ℥. j. lactiſ mľie
ris. ℥. ij. farie ordei ſubtiliſſime
cribel. ℥. iij. oīa ſiɫ adinuicē mi-
ſceanɫ z cōq̄ſſenɫ: deide bul. ad
ignē vnica ebullitiōe z vteɫ ſup
loco dolēti moɫ ēpľi: q2 ei⁹ opa
tiovz aduerſus vnāquāq̄ poda
grā z chiragrā caľaz a pncipio
vſq̄ ad totū augmēti tps miti-
gādo dolorē cū domeſtica reſo
lutiōe z ꝯfortatiōe pticule. Ue-
rū ſi hmōi medicie adderēɫ olī
camo. ℥. iij. farine fab. ℥. j. ß. ca-
mo. z mellilo. optime triturati
ań. M. ß. tā i ſtatu q̄ in declina-
tiōe hmōi paſſiōis talis mede-
lavtiľr admiſtrareɫ. Itē ad ean
dē itētionē vz medulla panis in
fuſa in lacte vaccino vel capno
vel i brodio carnis galline vel
vituli ſine ſale: deinde expſſa et
piſtata cū q̄tuor vitellis ouorū
z olei roſ. odorife. ℥. iij. olī vio-
la. ℥. j. croci. ʒ. ß. z bul. ad ignez
baculo agitādo parū z vtere ſu
p loco more iā dicto. ¶Itez. ℞. emplꝫ.
ouorū nūero. iij. ſucci plātagi.
ſuc. lactuce ſucci ſolatri ſucci li
gue paſſerine ań. ℥. ß. olei roſa.
onfan. olei roſati ꝯpleti z odo
riferi: olei nenufarini: vel loco
ei⁹ violati ań. ℥. j. lactis mulie-
ris. ʒ. x. oīa adinuicē cōquaſſen
tur z more linimēti cū petia ſu
per mēbrū tepidū imponaɫ: q2
vz aduerſus podagre chiragre
q̄ dolorē clamoſum. Uel ſic. ℞. emplꝫ.
carnis pomoruz ſub prunis de

coctorũ.℥.iiij.foliorũ maluarũ
violarũ ⁊ iuſqãmi añ.M.ij.ol:
bus cũ petijs inuolutis et ma:
defactis aq̃ roſatã ⁊ granatoꝝ
vino ſub cinere calido prius bñ
decoctis:deĩde oĩa ſimul piſten
tur ⁊ cribellẽt cui cribrature ad
dant olei vio.℥.j.olei ro.onfã.
olei ro.ↄpleti odorif.añ.ʒ.ß.vi
tella duoꝝ ouoꝝ lactiſ mulieris
ʒ.x.croci.℈.ij.⁊ vtere moĩe ẽpl'i
ſup loco:q2 vnũquẽq; chiragri
cũ ⁊ podagricũ dolorẽ mirabi:
liter ſedat materiã aliqualr re
ſoluẽdo cũ ↄfortatione pticule
doloroſe.Ut facias ſic.℞.ouoꝝ
Aliud numero.ij.ſucci plantag.ʒ.vj.
olei ro.onfan.℥.ij.olei mirtini
℥.ß.miſcẽ oĩa ſimul cõquaſſan:
do ⁊ fiat linimẽtũ quo vtẽdũ eſt
in pma ſcda ⁊ tertia die:q2 eius
opatio mirabilis ẽ.¶Ualet q̃3
in eodẽ tpe ⁊ in eadem materia
(prius illinita dolenti iunctura
cũ oleo roſato onfancino cũ al:
bumine oui ⁊ parũ ſucci plãta.
cõquaſſato)imponere folia iuſ
quiami ſup patella vel tegula
irrorata vino granatoꝝ ⁊ aliq̃
tulũ deſiccata.Silr etiam folia
lactucaꝝ vel attriplicis vel vio
larum ordine antedicto admi:
niſtrata ſumme iuuaſſe cogno:
uim⁹.¶Farina inſup fabaꝝ len
tiũ ⁊ ordei cũ vino granatoꝝ3
decocta vſq; ad ſpiſſitudinẽ ſo:
lidã:addita deĩde ſufficiẽti q̃:
titate pinguedinis galline olei
q; ro.onfan.⁊ vio.parum croci
moĩe deniq; empl'i ſup loco do
lẽti impoſita aduerſus vnũquẽ
q; dolorẽ podagricũ chiragri:
cuz ⁊ arteticũ ſingularis eſt me
dicina.¶Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ
vz infraſcriptũ cerotuz.℞.olei
roſ.onfan.℥.ij.olei mirtini pin
guedinis vituli añ.℥.j.ſucci plã
tagi.vini granatoꝝ añ.℥.ß.ſan
dalorũ oĩm añ.ʒ.j.ro.rubearuz
florũ amigdalarum ſi inueniri
poſſunt añ.M.ß.olei viola.℥.x.
bulliãt oĩa ſimul vſq; ad ↄſum.
ſucci deĩde colent cui colature
addant cere albe.℥.j.ß.⁊ fiat ce
rotũ molle:cui⁹ opatio a pnci:
pio vſq; ad finẽ augmẽti i oĩ po
dagra ⁊ chirag.cal'a eſt medici
na magna:⁊ ſi adderẽt huic ce
roto olei camomilli.℥.ij.⁊.ß.an
thos.M.ß.croci.℈.j.vini odo:
riſe.li.ß.Et iterũ bulliẽdo vſq;
ad ↄſũmationẽ vini:⁊ moĩe iaz
dicto cũ cera alba ſufficiẽti ce:
rotuz molle faciẽdo oĩb⁹ tpib⁹
vtilit admiſtrat.¶Itez in ſtatu
⁊ declinatione iuuat ſummope
ſuffumigare locũ doloroſuz cũ Suffu-migiũ
decoctiõe ĩfraſcripta ipm locũ
pãnis calidis cũ eadẽ decoctio
ne epitimãdo.℞.roſarũ camo.
mellilotí añ.M.j.abſinthij ſq̃:
nanti añ.parũ radicũ enule ali
quãtulũ ↄquaſſate li.ß.bul.oĩa
ſimul cũ aq̃ ſufficiẽti ⁊ parũ vi:
ni odoriferi vſq; ad cõſũ.tertie
ptis.¶Loco ſuffumigato parti
cula doloroſa infraſcripto lini: Lini:mẽtuz.
mento vngat.℞.olei camomil.
anetini roſati completi odori:
feri añ.℥.ij.anthos ſeminis ipe
riconis roſarum abſinthij ca:
momil.añ.parum olei de ſpica
℥.j.bulliãt oĩa ſimul cuz.℥.iiij.
vini odoriferi vſq; ad conſum:
mationẽ vini:deinde colent et
cum cera alba ſufficiẽti fiat lini
mẽtũ molle q̃ añ prãdiũ ⁊ cenã
p horã ĩ doloroſe articl'i mãib⁹
fricẽt.Ut facias ſic.℞.muſcilla
gis citonioꝝ ⁊ pſilij facti i bro:
dio parui pulli li.ß:vini grana
torũ.ʒ.vj.olei roſ.onfancini.℥.

ꝗ.vitellū vnius oui cum albu=
mine:oia adinuicem cōquassen
tur ⁊ vtere more iā dctō:qꝛ ſal
lēter vnūquēqꝫ dolorē ſedat. Ut
facias ſic.℞.muſcillagis pſilij
et citonio:ū facti in aq̄ ro.vini
granatoꝝ lib.ſ.caſſieſiſtule cri
bellate.ℨ.ſ. miſce cū.ʒ.ſ.ß.lactꝭ
mulierꝭ ⁊ vtere:qꝛ eius opatio
pñtanea ē.P Itē.℞.folioꝝ mal=
uarū ⁊ vio.añ.M.ij.ro. M.ß.or
dei mūdi.M.ſ.oib⁹ in aq̄ deco.
piſtēt ⁊ cribel.cui cribrature ad
dant olei roſati cōpleti olei on
fancini añ.ℨ.ij.olei vio.olei ne
nufarini ſi iueniri pōt añ.ℨ.ſ.ce
re albe.ℨ.ij.ß.⁊ iterū ad ignē ſꝫ
artē fiat mixtura q̄ ſit iter cero
tū ⁊ empl'm qḋ vꝫ ad auferēduꝫ
Nota. vnūquēqꝫ dolorem clamoſum ⁊
eſt medicīa ſecuritatis. ℭUnū
pterea nō eſt ptermittēdū de lo
caliū admiſtratōe.i.ꝙ nll'o vnꝗ
tpe medica.apocruſtica ſeu rep
cuſſiua fortia ⁊ opiata ſunt ad=
miniſtrāda.Nā eorū vſus ma=
teriā multā ⁊ malā pducit pti=
culā nimis ðbilitādo ipāꝫqꝫ re
ſoloni ieptā reddēdo. Et ppea
retardāt aduētū declinationis
morbi.Uñ neceſſario debilitat
pticula quare mēbro debilita=
to ad ipꝫ.(vt inqt Auic.)ð faci=
li attrahunt ſupfluitates alioꝝ
mēbroꝝ ei ꝯuicinātiū . P Male
itaqꝫ agūt medici ⁊ chirurgi(vt
refert anto.gaineri⁹ igenio ſo=
lertiſſim⁹.c.pprio)ꝙ cū q̄dā iu
deus a quodā debili ⁊ macilen
to a podagra diuti⁹ moleſtato
vocat⁹ fuiſſet:ptinus ipe iude⁹
nulla pcedēti euacuatiōe ſuper
dolēti loco cuꝫ petijs aq̄ frigi=
da madefactꝭ pceſſit p curatio
ne morbi patiētꝭ:qꝛ applicatio
ne mediāte ſatꝭ ꝗ priuū doloꝛ
accreuit.Uñ male aduertēs iu=
deus iterū medicamīa narcoti
ca ⁊ apocruſtica ſup loco īponi
iuſſit.Quāobrē materia icunia
ta igroſſata ⁊ malignata adeo
fuit ꝙ infra .x.horarū ſpatiū to
tum mēbrū cācrenatū ⁊ eſtiome
natū extitit:ita ⁊ taliꝭ ꝙ ille bo
nus vir ppetuo a podagra libe
rat⁹ remāſit. ℭUiſo ſupius de
auxilijs faciētib⁹ aduerſus vnā
quāqꝫ arteticaꝫ paſſionē de ma
teria calida ⁊ ei⁹ dolorē ſedāti
bus.Nūc videndū eſt de reme=
dijs q̄b⁹ in curatiōe artetice fri
gide ſit pcedēdū.P In pncipio Cura ē
ꝗ pcedēti debita corporis eua= mā fri=
cuatiōe p vētrꝭ ſolonē ⁊ p flebo gida.
thomiā ſi op⁹ fuerit loc⁹ infra= empl'ꝫ.
ſcripto empl'o viſitād⁹ ē.℞.me
dulle panis furfuracei in lacte
caprino vel vaccino infuſe li.ij.
olei camo.olei anetini añ.ℨ.iij.
olei roſati cōpleti.ℨ.ſ.ß.vitella
triū ouoꝝ croci.ʒ.ß.de oib⁹ ad
ignē ſm artē fiat empl'ꝫ ſolidū. Aliud
P Itē ad eādē itētionē vꝫ reme=
dū īfraſcriptū.℞.radicū enule
lib.ſ.altree li.ſ.ß.oib⁹ decoctꝭ in
aq̄ piſtēt ⁊ cribrel.cui cribra.ad
dātur olei ca.olei ð lilio aneti.
⁊ amigdalaꝝ dulciū añ.ℨ.ſ.ß.ſe
pi hircini ſepi vituli.ana. ℨ.iij.
olei ro.odoriſe.ℨ.ij.ß.cere albe
ʒ.ß.⁊ ad ignē fiat cerotū molle
addēdo farīe fabarū bñ cribel
late.ℨ.ij.hermodactiloꝝ.ℨ.ſ.ß.
croci.ʒ.ß.ca.mellilotí abſinthij
ſubtiliſſime ꝯtriti ana paruꝫ et
vtere ſup loco more ceroti : qꝛ
eius opatio aduerſus vnāquā=
qꝫ materiā iūctu.fridā pclara ē
medicīa.P Ut facias ſic.℞.olei
de ſpica de abſinthio de mirto.
añ.ℨ.ij.olei roſa.ꝯpleti.ℨ.ſ.⁊ ß.
camo,mell,ſticha,abſinthij añ.

M.ß.iue muſcate āthos añ.pa
rū ſepi hircini.ℨ.iij.vini odoꝛi.
li.ß.bul.oia ſil' vſqꝫ ad vini cō=
ſūptionē deiñ colet cui colatu=
re addat cere albe q̄tū ſufficit
fiat linimētū q̄ articuli añ ad=
miniſtrationē ceroti añdicti p
Cero= fectiſſime fricent.¶Aliō cerotū
tum. vtiliſſime opatiōis.℞. radicū
enule ebuli añ.ℨ.iij.radicū al=
tee.li.ß.oib' i aq̄ ꝺcoctis piſta
tis ⁊ cribel.dei de cū cera alba
ſufficiēti ⁊ īfraſcripta ꝯpoſitio
ne fꝫ cerotū molle.℞.olei ro.
odoꝛiferi ol.camo.ꝺ ſpica ꝺ ab
ſinthio añ.ℨ.iij.ol.ipicois.ℨ.ſ.
ß.olei ꝺ lilio.ℨ.ij.floꝛum camo.
mellilotí anthos ſauie añ. pa.
rū ſcināti abſinthij iue muſca.
añ.M.ß.nucū cipſſi ptritaꝝ nūe
ro.iiij.piguedis vituli galline
anſerie añ.ʒ.x.radicū enule et
ebuli añ.ℨ.ij.ß.ranarū viuētiū
nūe.iiij.bul.oia ſil' cū li.ij.opti
mi vini odoꝛiferi lēto igne vſqꝫ
ad ꝯſū.vini:deiñ foꝛtit colent ⁊
cū cribratura añdicta fiat cero
tū molle cui' offm̄ ē vnūquēqꝫ
doloꝛē arteticū ⁊ antiquū dele
re mām mirabilr reſoluēdo pti
culāqꝫ ꝺbilitatā ꝯfoꝛtādo.Et lꝫ
in q̄cūqꝫ tpe cū ſecuritate poſſit
adminiſtrari:tñ i ſtatu ⁊ ꝺcliatio
ne moꝛbi mag' ꝯferre vr.¶Et
qꝛ iterdū i genu doloꝛes ꝯtige
re ſolēt p̄ſertim a mā mixta vt
plerūqꝫ vidim' tpe autūni aut
veris Iuliū.ij.moleſtari a.p̄di
ctis doloꝛib':p q̄rū ſedatiōe vti
qꝫ i eo dē ſubiecto p̄fati Pōtifi=
cis aduerſ' iūcturarū doloꝛes
p̄ſerti genu i p̄ma ſcda tertia ⁊
vnctio q̄rta die vna cū Scititat' ſue me
ad po= dicoꝝ ꝯſilio īfraſcripta vnctio
dagrā ne cū ſecuritate frequētiſſime
mixtā. vſi fuim'.℞.olei ro. onfancini

olei ro.ꝯpleti odoꝛiferi añ.ʒ.ij.
olī ca.ℨ.ſ.ß.ymiū terreſtriū lo
toꝝ cū vino.ℨ.ß.vini granatoꝝ
lactis mulier' añ.ℨ.ij.croci.℈.
ſ.ſucci plātagis ſucci radicum
enule.añ.ℨ.ſ.ſepi vitu.⁊medul
le crurium ei' añ.ʒ.vij.bul.oia
ſil' vſqꝫ ad ꝯſū.vi.⁊ ſuccoꝝ:deiñ
colent q̄b' loc' ter aut q̄ter in
die epitimād' ē:deſup petiā ꝑ
dicta vnctiōe ibibitā ſuauit cū
ꝺcēti ligatura ligādo:qꝛ i iſto
caſu ē p̄ſtanea medicia.¶Trāſ
acta deniqꝫ q̄rta vtiliſſimū ē ſu
pra totū genu īfraſcriptū loca Cero=
le pōere:cui' talē oꝛdiatio nr̄a tum:
℞.farine fabaꝝ ⁊ lētiū añ.li.ß.
furfuris triturati. M.ij.camo.
mellilotí piſti añ. M.ſ. abſin=
thij triturati anthos añ.M.ß.
roſaꝝ.ℨ.ſ.ꝺ oib' cū ſapa ſufficiē
ti ⁊ paꝝ vini ḡnatoꝝ ad ignē
fiat ēpl'ꝫ ſoidū addēdo i fineco
cture olei roſa.cōpleti anetini
añ.ℨ.ſ.⁊ ß .olei mirtini camo. Nota.
añ.ℨ.ij.piguedis anſerine vitu
lie añ.ʒ.x.cere albe.ℨ.ſ.⁊ ß. Et
no.qꝺ iſtꝺ empl'ꝫ mirabilr vꝫ i
ſtatu ⁊ declinatiōe ſi cū eo ad=
derēt ſtercoꝝ capꝛini tritura=
ti.ℨ.v.vini odoꝛi.ℨ.iiij.⁊ vtere
ſup genu moꝛ ēpl'i:qꝛ laboꝛāti
b' chiragra paſſiōe vel doloꝛe
genu antiq̄ mixꝫ i modū medet
¶Empl'm q̄ſ ſuperi' cōmemoꝛa
tū de medulla panis cū lacte ⁊
nōnullis alijs ſimplicib' ꝯfectū
in cā ſedādi doloꝛē hic admini
ſtrari pōt.¶Deniqꝫ ad ſciaticā Cura
paſſiōnē p̄cedēti vl'i purgatiōe ſciati=
ſupi' narrata mā ex̄nte a p̄do= ce.
minio frigida vt i reiꝺitate fre
quēti' reperi hoc locale valere Empl'.
luenim'.℞.farine oꝛdei lupi=
noꝝ cicerū fabarū lētiuꝫ añ.ℨ.
iiij.ſtercoꝝ bomini ⁊ capꝛi añ.

lib.ß.camo.mellıloti ana.M.ſ.
furfuris bñ triturati.M.ij. ſti=
chados anthos añ.M.ß.mr̄ica
rie abſinthij roſaꝝ mirtil.nepi=
te añ.M.ſq̄nāti paꝝ coriādroꝝ
feniculi dulcis añ.ʒ.vj.oia pri⁹
vltima trituratiōe triturata tri
turanda ad ignē bulliāt cū ſa=
pa ſufficienti vſq₃ ad ſpiſſitudi
nē ſolidā addēdo olei roſ.,cō=
pleti camo.anetini de ſpica añ
℥.i.ꝛ ß.olei mirti.laurini petro
ſilij de tereb.de iunipero añ.ʒ.
vj.agripe dialtee ana.℥.ſ.cere
albe.℥.ſ.ß.miſce ꝛ ad ignē liq̄=
facta cera cū oleis adiuicē ola
ducāt ꝛitē bulliāt vnica ebul
litione ꝛ vtere cū āpliori petia
more ceroti ſup loco dolēti:qꝛ
ei⁹ opatio valde ꝓficua repit.
Cero= ⁋Itē ad eādē itētōez vȝ īfraſcri
tum. ptū cerotū pfecte opatōis:cui⁹
talē ē forma.℞.radicū emule de
cocte i aq̄ ꝛ deiñ piſtate ꝛ crib.
li.ſ.ſigilli ſalomōis radicū ebu
li añ.℥.iiij.ol.mir.camo.petro
ſilini añ.℥.j.olei ꝺ tereb.℥.ſ.ß.
colofonie terebētīe clare añ.℥.
ij.olei vulpini de ſpica de lilio
laurini ſambu.añ.ʒ.x. cere al=
be.℥.j.ß.ꝛ ad ignē ſm artē fiat
cerotū molle: addēdo fari.fa=
ba:ꝛ ciceꝝ.añ.℥.iiij.ß.ſtor.liq̄
di.ʒ.thur.ʒ.iij.ꝛ vtere more iā
dcto:qꝛ iſto caſu ē magna medi
cia.⁋Nōnulli tñ medicoꝝ lau=
dāt locū fricari añ ceroti appli
catōez cū aq̄ vite q̄ꝺ i rei ꝟita=
te iterdū ſūme iuuaſſe cōguim⁹
qꝛ ſua igēti penetratiōe ꝟtutē
hȝ exiccādi ꝛ hūiditatē ex̄neā
ꝯſumēdi q̄b⁹ duob⁹ in iſta cura
tiōe marie idigem⁹.⁋Silr̄ q̄q₃
q̄dā loco aq̄ ardēt laudāt loci
fomētationē ꝛ epitimationē cū
ſpōgia i ꝺcoctiōe īfraſcripta in
fuſa.℞.camo.abſin.roiſmarini
ſaluie nepite ſerpilli origāima
ioiāe añ.M.ſ.ꝛ ß.roſaꝝ mirtil
loꝝ ſtichados ſq̄nāti añ. M.ſ.
iue muſca e ipicōis añ.M.ij.ra
dicis paucedis diptami ariſto
logie cētauree naſice ſiue poli=
ca.añ.M.ß.mell.li.ß.nucū cipſſi
ꝯtritarū nūero.xx. gariofiloꝝ
nuc muſcate mirrhe añ.ʒ.v.ſal
alumis roche añ.℥.ſ.ꝛ ß.furfu=
ris ꝯtriti.℥.iij.bulliāt oia ſil cū
ſufficiēti q̄titat: lixiuij barbi=
tōſoꝝ ꝛ vini odoriferi vſq₃ ad cō
ſummationē tertie ptis ꝛ vtere Oleū.
more iā dicto.⁋Oleū q̄q₃ ipico
nis ad vnūquēq₃ dolorē ſciati=
cū ꝛ geniculi ſūme vtilitat eſſe
reperi.Folia ſilr̄ hedere aduer
ſus vnāquāq₃ artetica paſſio=
nē ꝛ pſerti fridā ſup mēbro do=
lēti faſciata iuuamētū ſedatōis
doloꝝ pſtitiſſe iuenim⁹.⁋Dici
mus ꝓptea i tertia itētione de
auxilijs ſedantib⁹ vnūquēq₃ do
lorē:dōm ē nūc q̄b⁹ localib⁹ p=
cedēdū ſit circa rmotionē vni⁹
accidentis q̄ holes in artetico
morbo vexari ſolent:ꝛ ē velut
mēbroꝝ ꝛ arteтicoꝝ durities ꝛ
nodoſitas:p cui⁹ remotione ce
rotū deſcriptū i cā neruoꝝ iun
cturaꝝ duritiei.c.ꝓpriode cero
tis in antidotario nr̄o ad hāc i
tētionē accōmodate ꝯcedit.vñ
p tua neceſſitate illuc recurre.
⁋Silr̄ iterdū pter dolorē nodo
ſitatē ꝛ duritiē loci iuncture in
hac diſpōne lȝ ſit de raro ꝯtin
genti apate cito ꝛ ſauioſo apa
ri ſolēt.p cui⁹ q̄dē maturatiōe
digōe mūdificatiōe ꝛ incarna=
tiōe pcedēdū eſt iuxta curatio
nē traditā.c.de cura flegmōis.
vnde neceſſitate vrgente ad il=
lud recurras.⁋Et ſic deo dāte.

¶ Ca. vi. De doloribus dentiū.

A Materia catarrali nō nū-
q̄ꝫ ⁊ vitio ſtomachi diuer
ſis multiſq̄ꝫ paſſionib⁹ dētes vi
tiari vexariq̄ꝫ ſolēt: q̄ cū ad vite
decorē comeſtioniſq̄ꝫ vſū ad cō-
gruā loq̄lā ꝓnūciādā maxie cō
ferāt. Jccirco eoꝝ morbi ma-
gna cū ſedulitate cuſtodiēdi ⁊ cu
rādi ſūt. Qui te ab aliab. ſmōe
ix. c. x. libri ſue theorice de di-
Spēs morborū dentium. ſpoſitiōe regali, ſex morborum
ſpēs ꝯnūerant: vcꝫ dolor: corro
ſio: ꝯgelatio: dormitatio: limo-
ſitas ſeu fetiditas: laxatio ſeu
Auicē. ꝯmotio. Dēa āt nō patiunt: ſed
rē ꝯſilēꝫ a ꝑati: vt Aui. teſtat. Jn
veritate tñ nō aꝑant ꝓ ꝓo aꝑate
ꝑꝑ eoꝝ duritiē ingentē: q̄ in eis
ꝓhibet fieri augm̄ nec etiā ꝑ ſe
Aliab. ſenſū hñt: ſꝫ ſentiūt teſte aliab
ſermōe iādicto rōne neruoꝝ ad
radices ⁊ eoꝝ gingiuas a ter-
tio pari neruoꝝ cerebri venien
Gal. tiū. Et hanc opiōnē tꝫ Gal. vi. ꝺ
vtilitate ꝑticulaꝝ. Sequit̄ ꝫ rō
nib⁹ ꝑallegatis ꝙ nō aꝑantur
nec dolorē patiunt̄ niſi rōne gi
giuaꝝ ⁊ neruoꝝ eis vicinantiū.
Aliab. Jnq̄t ꝑfatus aliab. tñ ꝑ ſe ſunt
inſenſibiles: cui⁹ rei ſignū eſt:
nā alicuius eoꝝ modica pars
frāgitur non ledit̄ hō. Et ꝑpea
Dolor. ſubdit dicēs. ¶ Accidit aūt den
tib⁹ dolor ex mala ꝯplōne q̄ ac
cidit neruis aut aꝑate calo aut
frigido q̄re iterdū dolor putre
facti dētiꝫ mitigat̄ qñ dēs radi-
cit⁹ extirpat̄: eoq̄ꝫ neru⁹ nō diſtē
ditur: qm̄ loc⁹ aliq̄ꝫtulū dilata
tus remanet: valde loc⁹ fact⁹ eſt
habilis vt aꝑa diſſoluatur. Et
cū hoc etiā vt medela faciliori
modo ſua penetratiōe dolenti
loco obuiare ꝑt. Quāobrē Gal.
inq̄t ꝙ ſi medicamina dētiū ꝓ

eoꝝ doloris ſedatiōe nō ꝯtule-
rint tūc ad vltimum remediuꝫ
op⁹ eſt trāſire. i. ad eoꝝ radici
tus extirpationeꝫ. ¶ Corroſio Corro-
q̄ꝫ ꝑſerti molarib⁹ dentib⁹ eue ſio.
nit ob putredinē ex q̄ fit hūidi-
tas acuta ⁊ mala corrodenſq̄ꝫ
eos ⁊ comedēs qñ ipa in eiſde
tinet̄. Ei⁹ aūt remotio ꝑficit̄ cū
trapano: lima: ſcarpo: aut alio
iſtrō apto ad dētiū putrefactio
nē ſeu corroſionē ꝺſcēdēdā: deiñ
ꝓ ꝯſeruatiōe dētis foramē auri
folijs ipleat̄. ¶ Silr etiā ꝯgela Conge
tio ſolet dētib⁹ euenire aut a re latio.
b⁹ extriſecis aut itriſecis. A re
bus aūt extrinſecis accidit qñ
aliq̄ꝺ acerbū hō comedit. Ab i-
triſecis ꝓo ex acerbis hūorib⁹
in ſtomacho exiſtētib⁹ illꝺ idē Limo-
plerūq̄ꝫ euenire ꝯtingit. ¶ Li- ſitas.
moſitas inſuꝑ q̄ dentib⁹ accide
re ſolet eſt corp⁹ croceū adhe-
rēs dētib⁹ ⁊ radicib⁹ eoꝝ ſicut
calx parietib⁹: cuius cā ſunt va
pores groſſi a ſtomacho aſcēdē
tes. Vñ ei⁹ curatio efficit̄ cū cre
bra fricatiōe raſpatorij ⁊ frica
tiōe dētifricij ac fricatiōe infra Puluis
ſcripti pulueris. ℞. aluminis ro-
che ꝯbuſti. ʒ. ij. ſarcocolle terre
ſigillate mirabolāi citri. añ. ʒ.
j. ⁊. ß. miſce ⁊ fiat pl'uis q̄ fricēt
dētes ieiuno ſtomacho. vcꝫ ter
in hebdō: q̄ mirabilr̄ eos deal
bādo ⁊ mūdificādo ꝯſeruat: gi
giuas ēt ſtrigit ⁊ ꝯfortat malū
oris odorē a gingiuis ꝓcedētē Dormi
corrigit ⁊ emēdat. ¶ Nōnunq̄ꝫ tatio.
ſilr̄ i dētib⁹ dormitatio q̄dā ori
ri ꝯtigit ex aſſūptione ⁊ deten-
tiōe q̄rūdā reꝝ in ore nimis fri
gidātiū velut nimis fridiſſime
q̄ꝫ atq̄ꝫ medele opiate ⁊ ſiliūm.
Cui⁹ remotio efficit̄ cū admini
ſtratiōe medele infraſcripte in

ore ip̄az tepidā detinēdo.℞.vi
ni odoriferi lib.ß.aq̄ vite.℥.j.ro
riſma.ſaluie camo.an̄.M.ß.ga
rioſiloꝝ nucis muſc.an̄.℈.j.ſan
drace.ʒ.j.ß. bulliāt oia ſil'r vſq̧
ad ↄſum.tertie ptis:deīn colen
tur ⁊ vtere ordine predicto:q̄
vnāquāq̧ dētiū dormitationez
Aqua vite. remouet. Aq̄ ēt vite cū bōbace
dētib⁹ tepida iposita aduerſus
dētiū dormitationē ⁊ ↄgelatio=
nē añtis pharmaci effectum ꝓ
ducere ſolet. Sil'r laxatio ſeu
dētiū ↄmotio accidit aut pp gi
giuaꝝ relaxationē:aut pp ener
uationē eaꝝ ꝑticulaꝝ ligantiū
dētes:q̄ oia vt pl'm ↄtingere ſo
lēt reumate ⁊ hūiditate catar=
rali a capite ad gingiuas ⁊ dē=
tiū radices defluētib⁹ aut vitio
ſtomachi:q̄ iterdū mām fumo
ſam ⁊ malignā rurſus ꝯſus gi
giuas ip̄z ſtomachū euaporat.
Pro cui⁹ remotiōe cū pharma=
Decoctio. co īfraſcripto ꝓcedat.℞.ſiru.d
licio.ʒ.x.alu.roche.ʒ.iij.aq̄plā.
ʒ.iij.ß.vini gña.ʒ.ij.mellis roſ.
ʒ.vj.ſarcocol.ʒ.j.ß.aceti ſquilli
tici.℥.ß.fo.oliuaſtri aliq̄ntulum
cōtritoꝝ.M.ß.bulliāt oia ſil'r p̄=
ter liciū ⁊ mel roſ.vſq̧ ad ↄſum
ma.tertie ptis:deīn colent' ⁊ ite
rū cū melle roſ.⁊ licio iā dictis
bulliēt vſq̧ ad ↄſum.duaꝝ par
tiū ex trib⁹ ⁊ vtere cū eo frican
do gigiuas:q̄ eaꝝ putrefactio
nē deſiccādo ſtrigit ⁊ fortificat.
Et ſi i deſiccāda gingiuaꝝ hūi
ditatē maior exiccatio fuerit
necēria ad vngm̄ egyp. deſcri=
Auicē. ptiōe Aui.trāſeūdū eſt:q̄ virtu
tē hꝫ maīā carnē corrodendi et
bonā ↄſeruādi.¶Viſo igr̄ ſupe
rius de paſſiōib⁹ dentiū cauſis
⁊ curatiōe earūdē;nūc ſub q̄dā
breui doctrina vidēdū ē q̄b⁹ au
xilijs coꝝ morbi remoueri dn̄t
q̄(vt inq̄t Gal.) iter ceteras im
mortales paſſiōes a q̄b⁹ hō ma
gis ledit' dolor dentiū eſt mole
ſtior.¶Dolor itaq̧ dentiū vltra
ſex cās ſup̄i⁹ ↄnūeratas pōt cā=
ri aut rōne ꝯnuū:aut rōne ap̄a
tis ligamētoꝝ gigiuaꝝ ⁊ earū
dē corruptiōis.Sed quōcūq̧ ſit
vt ꝑtin⁹ ad actū practicū te re= Nota.
ducam.¶Dico q̄ ſi dolor aut a
mā cal'a aut frida in dētib⁹ gñā
tur q̄ cogſcit' p administratio=
nē localiū:q̄m mā cal'a faciēs do
lorē dētiū ſolꝫ auxilijs actual'r ⁊
cōplexional'r fridis admiſtrat'
aut ſaltē friditati ꝓpinq̄s gau
dere ⁊ ecōuerſo.¶Circa igitur
vniuſcuiuſq̧ dētiū dolorꝫ ſeda=
tionē:tres req̄runt' intētiones.
Pria q̄rū in bono vite regimie
ↄſiſtit.Scda in remotione ma=
teriei añtis.Tertia ⁊ vltima in
localibus.¶Pro prima itaq̧ in Pria itētio.
tētiōe conet' patiens euitare in
ſui comeſtione oia putreſcibi=
lia fercula:velut piſces carneſ=
q̧ groſſas ⁊ ſalitas.Lacticinia
⁊ caſeoꝝ gñā ac peſte victualia
Acria q̄z ſalſa ⁊ acuta cū vtili=
tate euitant'.Oia igr̄ fercula fa
cillime digōnis ⁊ bonoꝝ hūoꝝ
gñatiua ad ꝓpoſitū faciūt.Vi=
nū q̄z ſit odoriferū liphatū me=
diocr' vinoſitat'.Vnū preterea
nō ē p̄termittēdū vcꝫ q̄ poſt prā
diū vtiliſſimū ē dētes ab oi ex=
nea mā dētifricio mūdar' ne cor
ruptio gñet' i eis.¶Scda ſil'r i= Scda
tētio q̄ ē euāre māꝫ añcedētē ſic
ↄplet'.Mā ḡ exñte cal'a nōnulli
(vt Meß.)iubent flōmiā facere
de cephalica aut loco eius ven
toſas imponere ſub ſpatulis et
collo.Scarificatio quoq̧ gin=
giuarum vel applicatio ſan=

guiſugarũ in iſto caſu ꝓ ſeda-
tiõe doloris pñtaneũ eſt reme-
Medi- diũ. Purgãt aũt materiã faciẽ-
cie ma tẽ dolorẽ. Electuariũ roſatum
terie Meſ. electuariũ de pſilio: caſia
calide diacaptolicon pillule ð reubar
Pur- baro ⁊ pilł̃e aſſagereth. Purgã-
gãtia tia ꝓo materiã frigidã ⁊ groſ-
mate- ſam ſunt velut diafinicõ. pilł̃e
riã fri- de iera cũ agarico: pilł̃e ſine q̇-
gidã. bus ⁊ cochine. Pillule aũt ð fu-
moter. ⁊ aggregatiue purgãt
materiã mixtã. idẽ facit diaca
ptolicõ ⁊ caſia. ¶ Tertia deni
Ter- qꝫ ⁊ vltia itẽtio ꝯplet̃ admiſtra
tia in- tione multoꝝ localiũ aduerſ⁹
tẽtio. peccãtes materias faciẽtiũ. et
primo ad materiã calidã vinũ
granatorũ cũ aq̃ plãta. ⁊ parũ
aceti bulliti cuꝫ ſumach roſis
balauſtijs ⁊ paꝝ licij dolorem
dẽtiũ tollit cãtũ a calido hũo-
Deco- re. Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ collu-
ctio. tio fctã īfraſcripta ðcoct. mira-
bił̃r vꝫ. ℞. radicũ taſſibarbati
habẽtiſ folia alba. M. j. roſarũ
ordei ſumach añ. M. ß. tormẽ-
tille ꝯtrite: ſemis iuſquiami cõ-
triti añ. ʒ. ij. ſandaloꝝ oĩꝫ añ.
ʒ. j. lactuce. M. ij. cimarũ rubi
foli. oliuaſtri ⁊ mirtil. añ. M. j.
bulliãt oĩa ſiĩ cũ li. iiij. aq̃ plu-
uialis et paꝝ aceti parũqꝫ vini
ĝnatoꝝ vſqꝫ ad ꝯſũ. medietatiſ
⁊ vtere: q: in ore retẽta dolorẽ
mirabił̃r ſedat. Uel facias ſic.
℞. fol. plãta. fol. lactuce ligue
paſſerine aceto ſolatri añ. M.
ß. ſumach. ʒ. iiij. ordei mundi.
M. j. bulli. oĩa ſiĩ vſqꝫ ad ordei
crepaturã: addẽdo aceti. ℥. ij. ſi-
rupi ro. ex infuſione diamoro-
nis añ. ℥. j. ⁊ ß. ſpoliũ vni⁹ ſpẽ-
tis: ⁊ iteꝝ bulliãt vſqꝫ ad con-
ſum. medietatis: deiñ colent̃ ⁊
vtẽ more iã dicto: q: mirabił̃r
doloꝛẽ dẽtiũ a cã calida cãtũ ſe-
dat. Auic. aũt dicit ꝙ collutio Auic.
fctã cũ aceto decoctiõis ſpolij
ſerpẽtis ſedationẽ doloris den-
tiũ pſtat. Meſ. dicit ħ eſt nobi-
le medicamẽ ⁊ ſedat dolorẽ dẽ-
tiũ a ꝓprietate q̃ i eo ẽ. Et ego
cũ eo medicamĩe expt⁹ ſuꝫ vini
ĝnatoꝝ ptes. ij. ⁊ mihi bñ ſuc-
ceſſum eſt. Rana q̃ꝫ decocta cũ
aq̃ ⁊ aceto ⁊ collutio oris ðco-
ctiõis ei⁹ (vt refert Raſ.) dẽtiuꝫ Raſ.
dolorẽ plm̃ ſedat. ¶ Sꝫ q: ami- Nota.
ce iterdũ i q̃cũqꝫ mã iuuat eua-
porare locũ vt materia faciẽs
dolorẽ ad exteriorẽ ptẽ ꝓuoce-
tur partẽ neruoſam dimittẽn-
do ⁊ ſe ad carnoſaꝫ trãſferẽdo
Et ꝑpea Gal. dicit ꝙ iflatio ge-
naru i paſſionib⁹ dẽtiũ arguit Gal.
ſignũ ſedationis doloris: quia
tũc mã dimittit neruũ ⁊ trãſitũ
facit ad carnẽ. Pro cui⁹ euapo-
ratiõe taliſ ſp fuit ordiatio nra.
℞. folio. lactucarũ violarũ añ.
M. ß. ordei mundi aliq̃ꝫtulũ cõ-
triti. M. j. paſſulaꝝ iniubarum
nũero. xx. radicũ ligue bouine
munde. ℥. ij. radi. liq̃ricie. ʒ. vj.
medulle panis. ℥. j. bulliãt oĩa
ſiĩ cũ ſufficiẽti q̃titate aq̃ plu-
uialis vſqꝫ ad ꝯſum. duaꝝ ptiũ
ex trib⁹: deiñ colent̃ ⁊ colature
addant̃ ſirupi vio. ℥. iiij. ex q̃
Cura- fiat crebra collutio oris: q: via
tio. añdicta dolorẽ dẽtiũ ſepenũe-
ro terminare facit: vꝫ aut per
viã inflatiõis loci: aut alicui⁹
materiei ſuppuratiõis. Et ſi huic
decoc. adderent̃ ficus ⁊ dactili
hora decoc. ad mãm fridã accõ-
modate ꝯcederet̃ iſta medela
ꝑ p̃dcã itẽtiõe. ¶ Ita aduerſus
dolorẽ dẽtiũ a mã cała cãtũ ſe-
mẽ iuſq̃ami ꝯtritũ cũ modico
ſandarace ⁊ paꝝ coriãdri pau

Sal. Aui. Sal. Troci ſci. Meſ. Aq̃ vi te ad mate riã fri gidã.

luloꝗ opij cũ aceto: oib⁹ dentiũ corporatis ſcḋm oẽm modũ admi ſtrationis ei⁹ vel aut in forma bu gatine: aut trociſci: aut linimẽ ti magna ẽ medicina. ¶ Quare repudiãda ſũt ỽba dicẽtiũ ace tũ eſſe valde dẽtib⁹ nocivũ: nã vt hr̃ q̃nto meamir a Sal. me dicamia dẽtiũ ſiue ſint repcuſſi ua ſiue reſolutiua dƀt eẽ fortis penetrationis ꝓpter eoꝝ duri tiẽ. Et ꝓpterea ab oib⁹ ãtiqs ꝛ modernis autorib⁹ eoꝝ medi cine forti ꝯponunt̃ aceto. Et iõ Aui. plurib⁹ i locis tꝫ acetũ cõ mune eſſe medicinã oib⁹ mate rijs. Nã ei⁹ ifrigidatio a facili frãgit̃ cã. Ei⁹ tñ inciſio ꝛ pfũda tio remanẽt: qb⁹ duob⁹ indige mus cũ medicamie dẽtiũ: pp (vt dixim⁹) eoꝝ ingentẽ duritiem. Et ꝓpterea Sal. v. meamir. au toritate Archigenis narrat ꝙ ma ꝛ excellẽtiorẽ eẽ medicinã; iõ acetũ cũ gallis decoctũ i mã calida admiſtrari iuſſit. Item medicamẽ Raſ. ad materiã mi xtã. ℞. ſemis portulace coriã dri ſumach lẽtiũ excorticataꝝ ſandali citrini roſaꝝ piretri cã phore olm añ. ptes eq̃les ꝛ fiãt trociſci cũ ſucco ſolatri. Et epi tima dẽtẽ doloroſũ cũ trociſco. vino diſſoluto ꝛ aq̃ roſata. Et hanc medicinã laudat optim⁹ Meſue. ¶ Viſo ſuperius ð me dicinis faciẽtibus ad materiã calidã ꝛ mixtã: modo videndũ eſt de medicinis ſedantib⁹ do lorem dentium a materia frigi da cauſatuꝫ. ¶ Et in primis aq̃ vite cũ infuſiõe roriſmarini pi retri atq̃ origani dentibus te pida immiſſa dolori dentiuꝫ a materia frigida cauſato mi rũ in modũ opitulat̃. ¶ Idẽ fa

Mixtu ra. Meſ. Alliuꝫ Alexã.

cit aq̃ vite cũ tyriaca gal. ¶ Itẽ armoniacũ diſſolutũ cũ aq̃vite ꝛ paꝝ ſãdarace paululoꝗ mir rhe ꝛ dẽtib⁹ more linimẽti ipo ſitũ dolorẽ eoꝝ ifallẽter tollit. ¶ Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ vꝫ ifra ſcripta mixtura intra dẽtiũ ra dices ipoſita. ℞. piperꝭ aſſefeti de opij mirrhe caſtorei añ. ℈. ſ. oĩa icorporẽt̃ cũ melle ꝛ paꝝ vini grana. ꝛ vtere more iã di cto: qꝛ ei⁹ opatio mirabilis eſt. ¶ Itẽ collutio i ore fctã ðcoct. i fraſcripta aduerſ⁹ vnũquẽꝗ do lorẽ dẽtiũ de mã frida ꝓductũ ẽvalð iuuatiua. ℞. vini odo. li. ij. aq̃ floꝝ camo. li. ſ. aq̃ ſal. ꝛ ro riſ. añ. li. ß. mirrhe. ʒ. ij. armõia ci. ʒ. ij. ß. nucis muſcate thuris maſt. gariofiloꝝ añ. ʒ. ß. ſãdara ce. ʒ. ſ. ß. iue muſcate ſauie ro riſmarini ſq̃nãti origãi ſerpilli añ. paꝝ radicum liqricie. ʒ. vj. paſſulaꝝ. ʒ. x. mel. ʒ. ij. aceti. ʒ. ſ. bul. oĩa ſil̃ vſꝗ ad ꝯſũ. medieta tꝭ: deiñ colet̃. ꝛ vtere: qꝛ ẽ medi cĩa magna quã ego plerũꝗ ex pt⁹ ſuꝫ ex inṽtiõe nr̃a cũ honor̃ ꝛ vtilitate. ¶ Itẽ Meſ. dicit̃ ꝙ alliũ ꝯtritũ ꝛ i vola man⁹ liga tũ ꝛ geſtatũ dolori dentiũ me det̃. Alex. q̃ꝫ ðt ꝙ alliũ ðcoctũ cũ vino ꝛ olibãi. ʒ. ſ. ꝛ ß. ꝛ mir rhe. ʒ. ſ. vſꝗ ad ſpiſſitudinem mell' cito ſedatõeꝫ doloꝝ dẽtiũ pſtat̃ dẽtẽ doloroſũ liniẽdo cũ eo. ¶ Itẽ ad eãdẽ itẽtionẽ vꝫ vi nũ odoriſeꝝ ðcoctõis roſaꝝ pi retri roriſmarini ſaluie mellis ſpolij ſpẽtis cũ modico aceti. ¶ Itẽ piretrũ iſuſuꝫ i aceto ðco ctõis opij ꝛ iuſq̃ami itra dẽtes geſtatũ mirꝫ i modũ dolorẽ ſe dat ꝛ ỽmes iſicit. ¶ Itẽ ſucc⁹ abſinthij ꝛ abrotani dẽtib⁹ illi nitus eoꝝ dolorẽ a vermibus cãtum

Ad dẽtes corroſos.

cãtũ tollit. idẽ facit tyriaca cũ aceto. ¶ Accidit ulteri⁹ dolor dẽtib⁹ pp corroſiones ⁊ pforatiõe eoꝝ: q̃re it⁹ putredo ſeu virulẽtia dͣtinet vſq; ad radices dẽtiũ diffũdit: q̃re nerui ⁊ ligamẽta adherẽtia eis vehemẽter ab eadẽ putredie ſiue virulẽtia p cõitatẽ leduntur. Et ppea neceſſario dẽtes magnũ patiunt dolorẽ. Pro cui⁹ remotiõe interdũ ſubuenim⁹ cũ cauterizatõe olei feruẽtis int⁹ īpoſiti cũ ꝓba fulcita bõbace: aut cũ cauterizatiõe cãdẽt ferri: aut emiſſiõe vnguẽti egyptiaci dͤſcͥptione Aui. Interdũ ẽt loco cauterũ expti ſum⁹ q̃nũvnũ ruptorũ de capitello l foramie dẽtis impoſitũ cũ modico bõbacĩ. Idẽ facit oleũ de vitriolo ⁊ ẽ medicina ſecuritat'. Et ſi iſta denicꝫ nõ valẽt: tũc (vt ſupi⁹ dcm̃ fuit) ad manualẽ opationẽ trãſeundũ ẽ. In q̃ꝫ dẽtiũ extctiõe viro exercitato op⁹ ẽ. Et ppea valẽtiſſimi medici ⁊ chirurgici hãc manualẽ opationẽ circa dẽtiũ extctionẽ expti barbitõſorib⁹ et i publico bãco vagabũdi ciarlatanis reliquẽdã eẽ laudauer. ¶ Igit iuuat ſummope hãc manualẽ opationẽ in extrhẽdis dẽtib⁹ hoies exptos frequẽtar ⁊ eoꝝ opationẽ videre atcꝫ memorie mandare. ¶ Et ſic do ⁊c.

Aui.

¶ Finit liber. v. de morbo gallico ⁊ nõnullis morbis eiuſdẽ Magri Ioã. de Uigo Rapalligene. Ad laudẽ oipotẽtis dei.

¶ Incipit Liber ſextus chirurgie eiuſdẽ Magri Io. de Uigo de vniuerſali curõne fracturaꝝ ⁊ diſlocatiõe iũcturaꝝ oſſiũ totius humani corpis. Ad laudẽ dei ⁊ vtilitatẽ hũani generis.

¶ Cap. j. De vniuerſali curõne fractorum oſſium. Ca. j.

FRactura oſſium (vt in antiquis et modernis reperit ſcripturis) iter ſoloꝫ nẽ ꝯtinuitatis a re contũdẽti factã cõnumerari põt. Et ppea fractura oſſiũ a caſu ⁊ pcuſſiõe a re ꝯtũdẽti ſepenumero euenire ſolet. De fractura autẽ oſſis capitis ⁊ inciſione ipſi⁹ hic nihil eſt dicẽdũ: cũ in libro de vulneribus in vſi de oib⁹ ſuo pprio capl'o optie dcm̃ fuit. ¶ Fracturarũ aũt (teſtãte Gal. medicoꝝ lumine q̃rto terapẽti.) q̃dã ẽ ſimplex: ⁊ q̃dã ꝯpoſita. ¶ Simpliciũ uo q̃dã eſt tranſuerſalis ſeu latitudinalis: q̃dã fixuralis ſeu lõgitudinalis. De his aũt q̃dã ẽ cõpleta (vt teſtat Lãfrã. vir magne auctis i arte Chirurgia.) Et eſt ſm latitudinẽ os fractũ rotũde ⁊ circularit i totũ. Que dã ẽ fractura i q̃ nõ frãgit niſi ſm medietatẽ oſſis p latitudinẽ ipi⁹. Fractura ãt q̃ i totũ cõpleta eẽ vr ſm rotũditatẽ oſſis difficillime curationis ab oib⁹ iudicatur propter difficultatẽ detinẽdi extremitatẽ oſſis cuꝫ altera extremitate adiuicẽ cõiunctã. Que aũt eſt nõ ſꝫ totalem fracturã oſſis: ſed ſꝫ dimidiũ ipſius eius reſtauratio (vt pꝫ ꝯſiderãti) facillime iudicat. Aliq mõ q̃ ẽ i vno tĩmĩo duoꝝ fociliũ lꝫ ſit i totũ fractũ eius ẽt reſtauratio ñ ẽ valdͦ difficil. Sec⁹ ãt dicẽdũ eẽt ſi ãbo focilia ad circularẽ ⁊ rotũdã frac. ꝯueniſſet. eodẽcꝫ mõ oſſis fra

Fractura oſſiũ.

Spẽs fracturaruꝫ.

Fracture ſimplices.

cture q̄ ē ſ₃ ipſi⁹ lõgitudinē cã ta rſtauratio ƀ facili efficiť. Si ƀo fractu. ſ₃ latitudinē fcã fuerit ꝛ ſq̄rololoſa ſeu fruſtuloſa tũc ei⁹ curõ nõ ſine eminēti vite pi culo maleq̄ꝫ ꝛ inepte curõn₃ iu dicať pp pũcturã quã ſol₃ cãre ſq̄role et truſta p̄dicta ptibus neruoſis muſcłoſis ꝛ carnoſis. Quãobrē vidim⁹ ſepenumero ſpaſmũ apã ꝛ alia accñtalia p̄dcã₃ pũctu. ꝯſeq̄:pp q̄ młtotics fuit neceſſariũ vt eger vitã cu₃ morte cõmutaret. Quelib₃ aũt iſtaꝝ fractu. aliq̄ñ repiť in vno focili ꝛ aliq̄ñ in duob⁹. ꝯpoſita

fracture compoſite.

ãt fract. ƀꝛ illa q̄ iterdũ cũ vulnerē ē aſſociata: aliq̄ñ cũ dolore aliq̄ñ cũ apã te: aliq̄ñ cũ ſup eq̄ tatõe ꝛ nodatione male reſtau ratiõis ꝛ ſic ƀ aliis. Et no. ꝙ ab

Nota.

hmõi dr̃iis curatiue ītẽtões ſu munť. ¶ Cauſe aũt iſtarũ frac. i doctria vulnerũ cõnumerate fuerũt. Sũt vtiq̄ꝫ ola q̄ apta na ta ſũt os frãgeř ſeu ꝯtũdeř vt ē

Cauſe fracturaru₃.

caſus vel pcuſſio (vt ſupi⁹ dcm̃ fuit.) Ulteri⁹ ſigna et idicia au toritate Aliab. ſmõe. viii. ptis

ſigna fracture integre.

prĩe diſpõne regali ſcſui patēt. Nã celeberrime cognoſciť os fractũ integre aut i pte ad formã focilii: q: eſt ineq̄le cũ eo. Co gnoſciť iſup: q: aliq̄ñ os adeo ē fractũ ꝙ ſi manib⁹ tãgať ſup fracturã ĩuenit medic⁹ ptes oſ ſis ſepatas ꝛ frac. q̄ ē ꝯpleta ſ₃ Aui. ꝛ Raſ. ſn̄laz qñ manib⁹ pal

Aui. Raſ.

pať in oſſe maniſeſta trepidatio ſentiť ꝛ dolor dũ tangiť ſup frac. Et eſt cũ ipotẽtia ſuſtinen di ſup mẽbrũ. In fractura vero lõgitudinali nõ inuenitur niſi groſſities innaturalis ſup oſſe ſiturato (vt teſtať Lãfrancus.) Eſt tñ fract. cũ aliq̄li dolore et

Lãfrãcus.

difformitate mẽbri q̄ ad vſum. Et nota ꝙ q̄libet frac. q̄ eſt ꝑpe iũctu. ē male ꝛ difficil₃ rſtaura tiõis: ꝛ h̄ q: auxilia ꝯdecẽti ligatura ꝛ aſtellatõe nõ pñt a medico admiſtrari. Et alia ē rõ q:

Nota

pp ꝑpinq̄tatē muſculorũ ligan tiũ iũcturã cauſať młtoties do lor vehemẽs ad hãc fracturã ꝛ ex cõſequẽti plerũq̄ꝫ gñať apã tio in loco: quare neceſſarie oꝫ illiniri mẽbrũ fractũ vnctiõib⁹ faciẽtib⁹ ad dolorē ꝛ apatiõnē remouendã: ſicut eſt vitellum oui cũ albu. ꝛ oleo roſa. onfan cino camo. ꝛ mirtino conquaſ ſatũ. Mẽbrũ quoq̄ꝫ ab ◌̄aſtella tiõe ꝛ ligatiõe alienãdũ ē. Suf ficit ergo ipm̃ ſituare cõdecẽti ſituatiõe i litheamie ad fractu rã ordinate: de cui⁹ forma i pñ ti caplõ mentionem faciemus. Qua ƀ re ad p̄dictã fracturã ꝑ uiaiori parte ſequiť motus du rus ꝛ difficilis (vt experiẽtia no bis ſepenũero ƀmõſtrauit.) Et ꝑ remotiõe difficilis mot⁹ i an tidotario nr̃o. c. de cerotis. vtile remediũ deſcripſim⁹. q̄re eo dē recurre. ¶ Judicať iſup ꝙ q̄libet fractura q̄ cũ dolore apã to carne muſculoſa ꝯtuſa ꝛ oſſiũ fruſtulis ſociata repiť ē male ꝛ difficilis curatiõis. Et niſi p̄us correcta ꝛ remota fuerit p̄dicta accidẽtia: nulla põt bona fieri curatio. Et ꝑpterea remo tioni eorũ plurimũ vacãdũ eſt: deinde ad ꝑpriã curationē fra cture decurrẽdũ eſt. Pro remo tiõe aũt coꝝ cũ de quarta intẽ tiõe curatiua accidentium fra cture tractauero ſermonē facie mus. ¶ Fractura ſimiliter etiã cum vulnere exiſtente non niſi cũ difficultate ſanatur. ꝛ ratio:

fractura cũ vulnere

qꝛ nō pōt bene aſtellari nec con
decēti ligatura ligari pp̄ orifi=
ciū faſciatū qd̄ neceſſario aper
tū ē tenēdū: ⁊ qd̄ peiꝰ eſt (vt ex
periētia nob; ſepenūero demō=
ſtrauit) debent aſtelle ab hmōi
fractura a ṗncipio vſq ad ſecu
ritatē ſpatis ⁊ parū plus peni
Nota. tus remoueri. ¶ Intelligendū
eſt preterea ꝙ quantocitius re
ſtauratur os fractum tanto me
lioꝛ ⁊ ſecurioꝛ eſt operatio l ſe
datiōe doloꝛis et aduentꝰ apo
ſtematis loci. Quapꝛopter die
⁊ hoꝛa qua accidit fractura dꝫ
medicꝰ reſtaurationē facere ra
tionibꝰ p̄allegatis: nā cū os
fractum induratū fuerit et ali
quātulū poꝛo ſarcoide alliga=
tū: ꝑ eius reſtauratiōe magna
mēbri extēſio neceſſaria ē. Ad
magnam quidez extēſionē: (vt
Aui. m̄dicoꝝ mōarcha aſſerit Aui.)
futurꝰ ſpaſmus valde ſuſpectꝰ
eſt. ¶ Sciēdū eſt vlterius (vt in
quit p̄fatus vir) ꝙ ſi fractura
crebꝛe mutetur abſq neceſſita=
te ingēti ⁊ aqua calida frequē
tiſſime embꝛocetur ⁊ fuerit fe=
ſtinatio l motu ⁊ cū hoc fuerit
aliqd̄ fruſtuz oſſis qd̄ a natura
manuteneri nō poſſit: et nimia
ſtrictura etiā ⁊ inepta mēbꝛi re
poſitura affuerit l cā: dico ꝙ ꝑ
pter p̄ſentiā iſtoꝝ vel aliq̄ illo
rum ꝓhibeṫ et retardaṫ reſtau
ratio. Uerba ſunt etiaz Aliab.
Aliab. ſermone .ix. partis .ij. ⁊c. ¶ Ad=
uertēdū ē ſiꝛ (vt Aui. teſtaṫ .c.
Auicē. de fractura) ꝙ reſtauratio fra=
cture oſſis l cholericis coꝛpibꝰ
cōualeſcētibꝰ ⁊ ſenibꝰ minoꝛa
tur. Et hoc ꝑpter dfectū nutri=
Signa reſtauratio= menti ligātis oſſa. ¶ Signū āt
pfecte reſtauratōis fracture co
gnoſcitur ꝑcompoſitionē mem
bꝛi fracti cōparatam ad ſociuz
nam ſi figura ⁊ comparatio fue
rint equales ⁊ cū ſedatiōe dolo
ris: tunc arguas fracturā opti=
me eſſe reſtauratam. Similiter
etiā ſignum bone reſtauratio=
nis in p̄mis diebꝰ facte cogno
ſcitur per remotionē doloꝛis ⁊
reſolutionē tumefactiōis exiſtē
tis in loco p̄ferti adminiſtra
tione auxilioꝝ condecētium ſi
hoc contigerit. ¶ Ulterius q̄dā
ſunt oſſium fracture q̄ in diebꝰ
trigintaq̄nq reſtaurationē re=
cipiunt: velut os capitis. Os ve
ro niſi in diebꝰ decē ⁊ nouē. Co
ſte in vigintiocto. Os furcule i
vigintiquatuoꝛ. Os ſpatule in
aliꝗs vigitiquatuoꝛ. Adiutoꝛiū
vero in quadraginta. Brachiū
in trigintaquatuoꝛ. Oſſa raſce
te manus l viginti. Oſſa coxaꝝ
in quinquaginta. Tibiaꝝ deni
ꝙ oſſa vt plurimum in quadra
ginta reſtaurantur. In hoc tn̄
etas ⁊ cōplexio addit ⁊ minuit
reſtauratiōis tēpus. Et ꝑpter=
ea p Aui. ſuperius dictū fuit ꝙ
curatio ſeu reſtauratio ſenum
minoꝛaṫ ⁊c. ¶ Curatio itaq vni
uerſalis ad vnāquanq oſſium
fracturā cōpleṫ vniuerſalibus
intentionibꝰ habitis l doctria
vulneꝝ. ¶ Sūt igiṫ quatuoꝛ in
tentiōes ꝑ reſtauratiōe fractu
re magnoꝝ oſſium (vt Gale. vj.
terapentice teſtaṫ: ⁊ Aui. in p̄
mo ⁊ q̄rto de fractura aſſerit).
P̄ria eſt oſſis fracti eq̄tio. Scd̄a
oſſis eq̄ti ꝯſeruatō. Tertia ꝯde
centis ⁊ foꝛtis poꝛi ſarcoidis li
gatio. Quarta ⁊ vltia ē accidē=
tiū coꝛrectio. ¶ Modus aūt re=
ſtaurandi oſſa fracta q̄tum ad
p̄mā intētionē eſt: vt p̄iꝰ ꝑpa=
rato lecto ⁊ liθeamie ꝯdecēti

Tp̄s reſtaurōnis oſſis capitis ⁊ alioꝝ.

Aui.

Curō fracturarum

Gal. Aui.

Prima intētio.

p̄paratiſq; leuib⁹ aſtellis q̄nq;
vel circa faſcijs vittiſq; lōgis ⁊
ſint latitudis digitoꝝ q̄nq; vel
circa ſtuppatis etiā aceto ⁊ aq̄
roſata madefactis ⁊ optīe ex=
preſſis ⁊ chordula q̄ ſit īter ſub
tilē ⁊ groſſa; p̄paratiſq; ouoꝝ
albuminib⁹ cū oleo roſ. ⁊ mirti
no cōq̄ſſatis: q2 oleū mirtinū ī=
ter cetera auxilia oſſiū fractu=
rā potēt reſtaurat: ⁊ ī iſto caſu
ē valdē neceſſariū. ſilr oleū roſ.
onfācinū cū petia lini ſat; leni
⁊ ſubtili ī oleo madefctā cum
quātitate que mēbrū circulari
ter āplecti valeat ī p2la mede=
la ē admiſtrāda ī eſtate tepida
⁊ ī hyeme calīa. Ac⁹ ēt filo fulci
te ad p̄mā curōnē vna cū predi
ctis oib⁹ ſunt neceſſarie. Dn̄t
aſtelle p̄dicte eē leues: vt ſupi⁹
dictū fuit de ligno ſalicis vl' va
ginis ſpatarū duplicate vl' de
ſcatul;: q2 ſūt meliores ⁊ mag;
phtanee. et ſint īuolute cū ſtup
pa ⁊ madefacte aq̄ calida ⁊ ere
cte r̄ducāt. Quaꝝ lōgitudo d3
eē iuxta mēbri fracti lōgitudi=
nē ⁊ vltra fracturā p digitos q̄n
q; dūmō iūctura ab eis nō offē=
dat. In latitudīe āt p duos di=
gitos vl' circa. Et hec fuit intē=
Albu. tio Albu. chirurgicoꝝ p̄ris. di
ſtātia aūt de vna ad aliā d3 eē
vni⁹ digiti. Que aſtelle augmē
tent ⁊ minuāt iuxta magnitu=
dinē mēbri. Quib⁹ oib⁹ p̄para
tis habeāt miſtri duo ī arte ſa
tis expti ſi hēri poſſint tpe eq̄=
tiōis oſſis: vn⁹ q̄rū manib⁹ ī p=
te ſupiori fracture mēbrū āple
ctat. Alt' vo ī pte īferiori eiuſ=
dē mēbrū capiat. Deiñ ābo ma
gna cū dexteritate mēbrū fra=
ctū cū r̄ctitudine ipſi⁹ extēdat
extēſiōe plurima īdoloroſe q̄
p poſſe. Et eodē tpe ſit et ſemel
vn⁹ trahat ſurſū ⁊ alter deorſu3
donec ptes ⁊ oēs eminētie extē
dant ⁊ mēbrū ſit eiuſdē lōgitu=
dīs cū ſano. Quo fctō reſtaura=
tor capiat mēbrū fractū iux fra
cturā manib⁹ fortiter ꝯp̄mēdo:
ita ꝙ fruſta oſſiū adiuicē opti
me cōponant. Et ſi p hunc mo=
dū fractura ad ſuū locū reduci
nō poſſit: tūc ſi fractura fuerit ī
tibia: inuoluant mātilia ſeu fa
ſcie ſub genu et miniſter forti=
ter trahat capita coꝝ vſ⁹ ſupio
rē ptē ⁊ alter vſus īferiorē ma=
nib⁹ ꝓpe caniculā īpoſit;. Eo
dēq; mō dico ꝙ ſi fractura fue=
rit in coxa ponāt p̄dicta īgenia
in inguine ponēdo faſcias duo
rū capitū ſub coxa: vnū q̄ꝝ capi
tū vſus ptē dexterā extēdat: al=
terū vſus ſiniſtrā crucialr. Mi=
niſter vo q̄ hmōi capita capere
d3: ſtet a tergo patiētis ⁊ ſic for
tit' tenēdo trahat donec os ad
ſuū locū r̄ducat. Et q2 aliq̄ñ fra
ctura oſſis adeo īdurata repit
vel a poro ſarcoid inuiſcata ꝙ
nullo ex duob⁹ modis reſtaura
ri valeat: q̄re ad hāc r̄ſtauratō Hypo.
nē organo (vt īqt Hypo.) op⁹ ē.
Organū vo ꝓut affirmant oēs
practicātes ē inſtr̄m tortulare.
Cui⁹ opatio ē vt īpoſitis laq̄is
manib⁹ ⁊ pedib⁹ vel vbi op⁹ ſit
mēbrū extēdere: ⁊ maxīe corpe
firmato laq̄o amplo poſito ſub
aſſellis firmit' ligato ad rē īmo
bilē ſicut ē colūna ⁊ hmōi. ⁊ tpe
talis extēſiōis reſtaurator mō
añdicto oſſa fracta adiuicē ꝯpo
nat. ¶ Hoc celebrato vez fcā oſ= Scda ſ
ſis eq̄tiōe capiat pān⁹ lini lenis tentio.
madefact⁹ oleo roſ. onfanci. ca
lido aut oleo mirtino mixto et
erit meli⁹. Et ſit pann⁹ ſubtilis

iuxta lõgitudinē aſtellaꝝ q̄ mē
brū valeat ãplecti ſm latitudi
nē ⁊ parū plus. Et extēdãt́ ſup
mēbrū abſq; rugis: deiñ ponãt́
ſtuppate p̄noiate madefacte cū
albu. ouoꝝ ⁊ oleis iã dictis et
extēdant́ ſup mēbrū actualr̄ ca
lide donec mēbrū vndiq; tegat́
Poſtmodū capiat́ faſcia ⁊ iuol
uat́ ſup fracturã aliq̄ntulū ſtrin
gēdo. In extremitatib⁹ ꝟo mē
bri fracti aliquãtulū relaxãdo
Deiñ ponant́ aſtelle iuxta lõgi
tudinē mēbri mõ ãndicto. Poſt
modū ligēt́ cū ſpago: ⁊ ſit inter
viculū ⁊ viculū diſtãtia triū digi
toꝝ vel circa. ¶ Et nota q̄ vſq;
ad ſecuritatē aꝑatis vincula
aſtellarū ⁊ ligatura faſciaꝝ nõ
debēt eſſe adeo remiſſa vt os a
ſuo loco exire permittãt. Et eõ
verſa adeo ſtricta vt dolor cauſet́
in mēbro ⁊ aꝑiat́: aut eſtiomene
tur. Nulla etenim res eſt magis
doloris opatiua ⁊ oſſiū reſtau
ratiõis prohibitiua ſicut nimia
ſtrictura ⁊ inepta mēbri repoſi
tura p̄ſertim in primis dieb⁹
cãte. Jõ meli⁹ eſt peccare i lari
tudine q̄ in ſtrictura. Ceteꝝ fa
cta aſtellatiõe habeat́ ſaccul⁹
lat⁹ vel loco ei⁹ pãn⁹ lini tripli
catus i lõgitudie duoꝝ palmo
rū. Deiñ i ambab⁹ extrēitatib⁹
inoluat́ manipul⁹ palee: aut lo
co ei⁹ bacul⁹ rotūd⁹ ad lõgitu
dinē litheamis. poſtmodū po
nat́ mēbrū reſtauratū i linthea
mine ⁊ cū ligaminib⁹ fortis te
le aut loco eoꝝ capiãt fimbrie
pãnorū lane p̄dictū lintheamē
gradatī ligãdo ⁊ ip̄z mēbro ad
herēdo donec mēbrū fractū ere
ctū detineri valeat: ⁊ in hoc vi
ro exercitato op⁹ eſt. ¶ In ſeq̄n
ti vero die faſcia vltia incidēda

Nota.

Scõal tentio.

eſt. nã ſi vincula fuerint nimis
ſtricta: ita q̄ dolorē cauſare vi
deãt́ debēt relaxari: ſi nimis la
xa reſtringãt́ aliquãtulū. Dei
de hoꝝatim mēbrū vndiq; oleo
roſa. ⁊ mirtino calido plumis
gallinaceis liniēdū ē. In ſupio
ri ãt pte mēbri fracti a p̄ncipio
vſq; ad ſecuritatē aꝑatis ipõat́
iſtraſcriptū defenſiuū ordiatio
ne nr̄a cõfectū. ℞. olei roſ. olei
mirtini añ. ℥. iij. cere albe. ℥. j. ⁊
ß. liq̄facta cera cū oleis auferãt́
ab igne ⁊ addãt́ boliar. ℥. j. ſan
daloꝝ olm. ʒ. j. farīe fab. ʒ. x. fa
rine ordꝫ. ℥. j. ⁊ ß. miſce ⁊ deſup
ad modū ceroti iponat́. Eſt em̄
materieꝝ ad locū decurrētiū ꝓ
hibitiuū cū ꝯfortatõe loci ⁊ ali
q̄li reſolutiõe materie cõiūcte.
Oleū q̄z roſatū ⁊ camomillinū
cū ebullitõe vermiū terreſtriū
⁊ cū modico cere liq̄factū ſup
genu ⁊ i ptib⁹ circūiacētib⁹ ner
uoſis ipſi⁹ in oi tpe calidū vtilr̄
admiſtrant́: pp dolorē ſpaſmo
ſū ſup iguinē et ⁊ anchã fractu
ra exñte i coxa eodē mõ ꝓcedē
dū ē. ¶ Et cū hmõi medela vſq;
ad ſeptimū trãſcēdū ē: niſi ali
q̄ obſtaret ꝯdictio: velut dolor
aꝑa: ⁊ hmõi. ¶ Trãſacto ſeptio
cõiter boni practicãtes multis
de cauſis reuidēt fracturã ꝑmã
medelã ꝑmutãdo. Una q̄p ē q̄
ſi fractura extra ſuū locū exie
rit aliquãtulū p̄t reſtaurator ꝑ
ua cū extēſiõe q̄dãmõ ſine dolo
re os ad ſuū locū rmittere. Se
cus autē eueniret ſi multis dies
trãſirēt cū pria medela añq; a
medico reuideret́. Et rõ ē: q̄ cir
ca octauã vel nonã diē poꝝ ſar
coides incipit a natura i oſſib⁹
gñari: q̄re i extēſiõe oſſiū gña
to poro ſarcoide. ꝑ parte p̄hibi

Defenſiuum.

uerſa mala accidētia gñari (vt
Aui. ſuperi⁹ autoritate Aui. dictū
fuit) Alia rō ē: qꝛ ſi os fuerit bñ
equatū medela de recēti ipoſi
ta gñatiōnē pori ſarcoidis plꝫ
adiuuabit: ad cuius gñationē
al poſt octauā iſudādū ē. ¶Pro
tentio. cōplemēto curatiōis tertie itē
tiōis (que eſt os equatū ad ſuū
locū ɔſeruare) ꝑ debitā ⁊ fortē
eiuſdē pori ſarcoidis ɔglutina
tionē ſeu ligationē. ¶Remota
igit̄ pria medela cū dexteritate
mēbrū iterū viſitet̄ cū petia ma
defacta ꝑnoiatū oleis ⁊ ſup fra
cturā extēſa mō añdicto. Poſt
modū cū ſtuppatū madefactū cū
aq̄ ⁊ vino odorifero ſup mēbro
mō iā dicto in pma medela ap
plicatis cū infraſcripto medica
mine ꝓcedēdū eſt: cui⁹ talis eſt
emplz. ordinatio nr̄a. ℞. albu. ouorū
nūero. iiij. tereb. clariſſie. ℥. ij.
farie volati. ʒ. x. pulueriſ mirtil.
granatorū ⁊ foliorū optie ɔtrito
rū farie fab. añ. ʒ. vi. pulueriſ ru
bei. ℥. ſ. croci. ʒ. ß. mumie draga
ti piſti añ. ʒ. ij. miſce ⁊ vter̄ mō
añdctō. qꝛ ei⁹ opatio i reſtaurā
do advnāquāq; fracturā mira
bilis eſt. ¶Et cū hmōi medela
⁊ vnctiōib⁹ antedictis vſq; ad
dies decē ꝓcedēdū ē nullo ɔtra
dicēte ſinthomate. Quib⁹ trāſ
actis iterū mēbrū viſitādū ē pre
Lotio. dictā medelā auferēdo. ¶Quo
facto mēbrū infraſcripta lotōe
epitimet̄ per octauū hore: cui⁹
talis eſt ordlatio nr̄a. ℞. roſarū
mirtillorū gnorū ⁊ foliorū mrſ
ſilue millefolij añ. M. ſ. radicū
fraxini ⁊ foliorū ei⁹ añ. M. ij. nu
cū cipreſſi aliquātulū cōtritarū
nūero. vi. radicū altee aliquā
tulū cōtritarū. ℥. iij. camomille
melliloti abſithij añ. M. ß. mel

lis. ℥. iiij. licij. ℥. ij. ſarco. mirrhe
thuris añ. ℥. ß. bul. ola ſil̄ cū aq̄
ſufficiēti ⁊ optio vino nigro vſ
q; ad ɔſum. tertie ptis ⁊ mēbrū
epitimetur tēpore antedicto.
Deinde cum ſupradicta mede
la de albuminibus ouorū ⁊ pul
uere rubeo ⁊ alijs ſupra nomi
natis vſq; ad alios decē dies ꝓ
cedēdū eſt. Quibus trāſactis ⁊
vltra ſi fuerit neceſſe: qꝛ quātum
tardi⁹ ad permutādū: tāto (vt
inqt Raſis) membrū ſoluere ab Raſis.
iſta medela vtili⁹ eſt: ⁊ lotione
antedicta mēbrū epitimet̄: que
epitimatio decetero pōt fieri d̄
quarto in quartū: qꝛ plurimū
iuuat ad fortificandū membrū
⁊ attrahēdū nutrimētū quo os
colligatur. Eodem etiā tēpore Nota
remota antedicta medela: lige
tur ſup mēbrū cerotū nobiliſſi
me opatiōis nr̄e ordinatū i an
tidotario noſtro. c. de cerotis ⁊
vnguētis accōmodatis ad vnā
quāq; fracturā reſtaurandā ꝑ
porū ſarcoidē. Et cū iſto ceroto
ꝓcedēdū eſt de quarto in quar
tū mēbrū epitimando lotione
antedicta vſq; ad finē cure: ⁊ qꝛ
ad oſſium fracturā nonnulla ac
cidētia plerūq; venire ſolent ve
lut dolor: apatio: cancrenatio: Qrta in
loci prurit⁹: ⁊ hmōi. ¶Igit̄ pro tentio.
quarte intentionis cōplemēto
dicimus q; ſi in cauſa fuerit do
lor ſedetur curatiōe tradita in
antidotario noſtro. c. de medi
cinis ſedātibus dolorem. ¶Si
militer quoq; ſi apoſtema vel
cācrenatio fuerit i cauſa curet̄
curatione habita ſuis proprijs
capl̄is. ¶Deniq; ſi prurit⁹ fuerit Lini
in cā liniat̄ mēbrū infraſcripto mentū
linimēto: cui⁹ opatio ad hāc in ad pru
tētionē eſt diuiſa. ℞. ol̄. mirti ni ritum.

olei ro. oꝫā. aſi. ℨ. iij. ſucci plāta gi. ʒ. vj. litargirij aurei ⁊ar. aſi. ʒ. j. ⁊ ß. boliarmeni terreſigilla te aſi. ℨ. j. tucie. ʒ. ij. cāphore. ℈. j. ſucci amidi. ʒ. v. miſce ⁊ i mortario plūbi fiat linimētū ⁊ vſe ſup mēbrū fractū cū ligatura ꝙ ſi valeat ipꝫ putreſceꝛ ⁊ caleſceꝛ. ¶ Et ſi op⁹ fuerit faſcia ſit madefacta cū aqua roſata ⁊ vino ḡnatoꝝ: nam prurit⁹ impedit valde opationē nature ⁊ medicīas oſſiū ꝯglutinatiuas: q: exñte pruritu in loco nō pñt ꝯſolidatiua medicamina oſſiū a medico adminiſtrari: igiꝛ ei⁹ curatiōi ⁊ remotiōi pꝛm vacandū eſt. ¶ Et q: ꝑceptū eſt Albuc. qꝺ ſi fractura fuerit in membro magno: ꝙ aſtelle nō debēt poni vſq ad ſeptimū. Dico ꝙ ſalua pace tanti viri nullo ꝯdicente ſint thomate aſtelle ꝺñi poni a prima die vſq ad pfectā reſtaurationē. ¶ Si ꝟo dolor fuerit vehemēs in principio fracture aut fuerit pñtia multarū materierū corpe exñte acochimo vel repleto: vel quia fractura cū magna carnis cōtuſione facta fuerit cū vulnere eo tūc dico ꝙ prudētis medici ē reſtaurare mēbrū ordine ⁊ extēſione pdicta: deiñ ipm ligaꝛ ⁊ i linteamine ⁊ medela añdicta imponere abſq aſtellatōe. Quare (vt inquit Aui.) opꝫ ꝙ nō fiat feſtinatio ad auferēdas aſtellas ⁊ in proijciēdas eas: q̄uis credatur coadherētiā oſſiū extremitatū p porū ſarcoidē eē ꝯpletā. Tñ q: aliqñ ſic ñ eſt: vñ neceſſario remouēdo eas ante tp̄s mēbrū torquetur. Et propterea tutius eſt ꝙ aſtelle morentur ſupra mēbrum pluſq ſit neceſſe q̄ ante tp̄s ille remoueātur. ¶ Cōcluſiue ſequiꝛ ꝙ fractura cū vulnere non oꝫ aſtellari: ſed ligari duab⁹ vel trib⁹ faſcijs: q̄ꝝ pforatio cadat ſuper vulnere ⁊ quotidie mūdificeꝛ vulnus a ſanioſitate. ¶ Et hāc curatiōeꝫ ſepenumero fecimus cum vulnere magno abſq aſtellatione a prima viſitatione vſq ad vltimā ꝑſertim in Romana Curia in. D. Leonardo de pacijs qui equitādo per vrbem cecidit ex equo i magnā foueam: ex quo caſu fracta fuerunt focilia tibie ſiniſtre cū vulnere magno ꝯtuſo. Itaq oſſiū fruſta nō parua e vulnere egreſſa ſunt. Sup loco iſuper fuit cholericū aq̄a ⁊ vuln⁹ aliq̄tulū cācrenatū: tñ dei grācācrenatio vulneris cū vnguēto egyptiaco remota fuit ⁊ aq̄a cholericū reſolutū ⁊ extinctū cū decoctiōe maluarū violarū roſarūꝫ lactucaꝝ ordei ⁊ plātag. Facta euaporatione cū petijs madefactis in hmōi decoctiōe applicauim⁹ linimentū ſup totū mēbrū qꝺ cōſtabat vitellis ouo: ūcū albuminib⁹ conquaſſatis cū oleo roſato onfācino ⁊ vnguento roſato Meſue. Membruꝫ quoq ſituauim⁹ in cunabulo tela ⁊ bōbice fabricato iuxta tibie lōgitudinē: vel a cauicula vſq ad gēu ſubtiliſſime ſuto a ſutore. Habebat ꝙ cunabulū baculum rotundū ab vtraq pte iuxta ipſi⁹ longitudinē vt mēbrum erectū detineret. Habebat inſuper q̄ plura cingula panno lini ⁊ lana fabricata: quibus adinuicē alligatis cunabulum tibie adherebat. Et ſic via iſta ⁊ curatione auxilioꝝ antedictoꝝ mp̄fatus vir dei munere ſanitati reſtitutus fuit abſq aſtellatiōe ⁊ abſq

Albu.

Auicē.

Cura domini leonardi de pacijs.

detrimēto ac ēt cū erecta figu=
Dieta ra mēbri. ¶ Dieta p̄terea fract.
a principio vſq₃ ad ſecuritatem
a p̄atis dʒeſſe tenuis. Ueꝝ trāſa
cto tpe p̄dicto cibaria ſāguinē
viſcoſuʒ ꝛ groſſuʒ generātia mi
niſtrāda ſunt. Et ꝓpterea Gal.
Gale. iubet dari carnes groſſas: vcʒ
vaccaꝝ capita ꝛ iteriora ꝛ extre
mitates aīaliū vt mediū etero=
geniū q̄ velociter ꝛ fortiſ os re
ſtaurat ꝛ colligat durum ꝛ forte
gñat. Riſum qʒ aut triticū vehe
mēter decoctū in brodio carniū
p̄dictaꝝ groſſum ꝛ viſcoſū gñat
nutrimētū. Qua de re caſtanee
ꝛ oīa victualia ꝯ paſta ꝯfecta: lac
recens caſeus piſceſq₃ viſcoſi ad
hāc intētionē vtilr̄ ꝯcedunt̄ur.
Uinū qʒ groſſuʒ in eodē tpe ꝛ n̄
ſubtile eſſe dʒ. ¶ De purgatiōe
purga pretere a aliq̄d eſt dicēduʒ: lʒ vt
tio. Cel. refert autoritate Eraſiſtra
Cel. ti. c. de dolore articuloꝝ. dicit eſt
p̄fat⁹ vir cū euidēs ſit in omni
purgatiōe nō tm̄ ſuꝑiora mēbra
verū etiā ꝛ interiora exinaniri.
Tñ in p̄mis dieb⁹ (vt ſepenūero
expiētia nobis demōſtrauit) nō
eſt tutū ſoluere ventrē medicia
per os ſumpta nec ipʒ enemate
incitare maxīe fractura exiſtēte
in partib⁹ īferiorib⁹ corꝑis: vt
Arʒil. c. proemiali de frac. oſſiū
teſtat̄. Hoc totū dico ne forte rō
ne motionis corꝑis ꝛ agitatōis
materieꝝ dolor in loco augmē=
tet̄: et ex ꝯſequēti a p̄atio gñet̄.
Ulterius in p̄ncipio laudatū eſt
ab oīb⁹ ꝙ vnū de meliorib⁹ cuʒ
quibus intēdimus in curatiōe
fracturarū eſt vt prohibeat̄ eaꝝ
apoſtematio: que ꝓhibitio opti
me efficitur canonibus ſuꝑi⁹
obſeruatis de dieta ꝛ auxilijs in
principio adminiſtratis pro ſe

datione doloris. Prohibetur in
ſuꝑ talis aduēt⁹ ꝑ flebothomiā Prohi
ex parte oppoſita obtēꝑatā ꝑ bitio
vnam diametrū. i. ſi facta fuerit a p̄atis
fractura in brachio ſiniſtro: fle=
bothomia dʒ fieri ex vena cōi vł
boſilica brachij oppoſiti et eꝰ.
¶ Si ꝟo fractu. fuerit i coxa vel
in tibia dextra fcā reſtauratiōe
poſt duas horas flebothomia
faciēda eſt ꝺ vena cōi vel baſili=
ca brachij eiuſdē lateris: qꝛ ſi ef
ficeret̄ ꝺ brachio oppoſito: ſicut Guil.
Guil. pla. p̄cipit flebothomiaʒ placē.
fieri eē pl⁹ vna diametro qꝺ eēt
ꝯtra mētē Aui. Deniq₃ iuuat ſū
mope hora medicatōis chordu
lā ſupra lectū perpēdiculariter
pendentē ꝛ ſolario alligatā ha
bere vt manib⁹ ꝑ ipſam hora a=
ſcellationis ꝛ medicationis ali
quātulū meli⁹ a lecto ſuſpende
re valeat. ¶ Et ſic deo dāte ꝛc. Ca. ij.

¶ Capit. ij. De medicinis re=
ſtaurantibus fracturā ꝛ diſlo
cationem oſſium.

MEdicine q̄ faciūt
ad reſtauratiōeʒ
oīm fracturaꝝ oſ
ſium diſlocationē
ꝛ torſionē ſūt ille
in q̄b⁹ veri⁹ exicca
tiua conglutinatiua ꝛ cū ꝑua
caliditate cōſiſtit: ſicut ē thus:
mirrha: aloes: ꝛ hmōi. ¶ Et q̄q₃ Gale.
Gal. aſſerit mēbrū fractum ſeu
diſlocatū ad ſuū ꝓpriū locū ꝑ
medicum nō poſſe cōcedēti re
ſtauratiōe reſtaurari niſi a p̄n=
cipio fracturaꝝ ꝛ diſlocationū
medicamina ſolidatiua appli
centur: tñ i rei veritate ex quo
mēbrum in primis dieb⁹ ſꝑ mi
natur egrotāti ꝛ dolorē ꝛ a p̄a
tionē ac loci inflāmationē: tūc
prudētiſ medici eſt vſq₃ ad ſecu

ritatē apatis a pdictis medi
Nota. caminib⁹ deſiſtere. Imo ī eodē
tpe nō modo vtile verū etiā ne=
ceſſariū fore mēbꝝ refrigerare
⁊ materiā de loco ad locū attra
here. Membrū vtiqꝫ refrigerat
cū albumine oui oleo roſa. et
mirtino cōquaſſato. Siliqꝫ mō
etiā materia diuertit per flebo
thomiā friccatiōes ⁊ vētoſatio=
nes ad ptes ꝯtrarias adminiſtra
tas. Quāobrē diuin⁹ ⁊ optim⁹
Hypo. hypo. ad ppoſitū nr̄z fili mi Al
uiſi iubet medicinas ſolidati=
uas ſup fracturas ⁊ oſſiuz diſlo
catione minime ponere vſqꝫ ad
ſeptimū diē vel quouſqꝫ mēbrū
a nocumēto apatis ſecuretur.
Iſta eſt cōis practica oiū bono=
rū practicantiū vſqꝫ ad dictum
tps medicaminib⁹ refrigerāti
bus pcedere. Itē medicamē
Reme= bonū in pncipio fracture diſlo.
diū ad ⁊ torſionis ſic ꝯponit. Rx. albu=
fractu= mina tria ouoꝝ: olei ro. onfan.
ram in olei ro. ꝯpleti añ. ʒ. x. olei mirt.
pnci= ʒ. ſ. ⁊ ß. farine volatilis far. ordea
pio. cee añ. ʒ. vj. boliarmeni ſubtiliſ
ſime triturati ſanguis dracōis
añ. ʒ. iij. miſce ⁊ oia adinuicē cō
quaſſando ⁊ incorporando fiat
Empl'z emplm: qr eius operatio in pri
mis dieb⁹ mirabilis eſt. Item
trāſacta nona aut decia die nul
lo ꝯdicēte ſinthomate ſicut eſt
dolor apa ⁊ prurit⁹: tūc ſup fra
cturā ⁊ diſlocationē vtiliſſimū
eſt infraſcriptā medelam ipo=
nere. Rx. albumia ꝗtuor ouoꝝ
olei mirtini olei roſati añ. ʒ. ij.
terebēti. clare. ʒ. ſ. ⁊ ß. thuris. ʒ.
iij. maſticis. ʒ. ſ. ⁊ ß. mirrhe alo=
es ana. ʒ. ij. ſanguinis draconis
boliarmēi añ. ʒ. ß. far. volatilis
ʒ. iij. miſce ⁊ vtere ſup fractura
⁊ diſlocatione: qr in reſtauran=
do eas eſt ſingularis medicia.
Itē aliud medicamen faciēs cerotū
ad torſionē neruoꝝ ⁊ ligamēto
rū iūcturarū. Rx. ſigilli ſalomo=
nis. ʒ. iiij. radicū altee. ʒ. viij. fo
lioꝝ plātag. M. ij. olbus adin=
uicē bullitis: deiñ piſtatis ⁊ cri
bellatis ad ignem cū cera alba
ſufficiēti ꝗ̄ cerotū molle addē=
do olei ro. mirt. añ. ʒ. ij. tereb.
clare. ʒ. j. ⁊ ß. agri pe et dialtee
añ. ʒ. ß. boliar. ʒ. vj. ſanguis dra
co. ʒ. iij. thuris. ʒ. j. ſādaloꝝ oim Nota.
ʒ. ij. Et no. ꝙ iſtō cerotū valet
poſt ſeptimū diē. Ante ſeptimū
ꝯo diē cū añdicta medela ꝯ al
buminib⁹ ouoꝝ vtiliſſimū ē ꝓ=
cedere. Itē ꝓ reſtauratiōe huiōi
fracture ⁊ diſloca. notabile ce=
rotū deſcripſim⁹ ī antidotario
nr̄o. c. ꝺ cerotis. ⁊ multa alia re
media in añcedēti. c. deſcripta
ſunt ꝗ̄ ad vſuz pñtis capłi accō
modari poſſunt. Multa ꝗ̄ʒ auri
lia. c. pprio de torſione ſunt cō
memorata ad qꝺ occurrēte ne=
ceſſitate recurrendum eſt. Et
ſic deo dante ⁊c.

Capitulum. iij. De fractu= Ca. iij.
ra oſſis naſi.

Plerūqꝫ a caſu ⁊ p
cuſſiōe os naſi frā
gi contingit. Cui⁹
ſigna ſatis ad ocu
lū manifeſtāt. Et
ppea illa ipſentia
rū nō deſcribam.
Cōtingit itaqꝫ interdū cū vulne
re: ⁊ interdum ſine vulnere di=
ctū os frāgi. Quādo aūt fit fra
ctura cum vulnere difficilioris Cura.
curationis iudicatur. Cura=
tio itaqꝫ huius fracture iſto effi
citur modo. Debet reſtaura=
tor digitum auricularem aut
indicē in naſo iponere: ⁊ os de=

preſſuʒ ſuperiꝰ eleuãdo ſit ⁊ ſe
mel eodẽ tpe cũ digitis alteriꝰ
manꝰ adinuicẽ ꝯprimẽdo oſſis
fractu. ꝯponere. ¶ Et ſi digitus
nõ fuerit ſufficiẽs os depſſũ ad
ptẽ ſupiorẽ eleuare: tũc loco di
giti habeat baculꝰ de ligno ſa
licis leni ⁊ cũ ipo os eleuare co
net mõ iã dicto. ¶ Facta eqtiõe
oſſis i pte exteriori ponant pe
tie albu. oui madefacte ꝯq̃ſ
ſato cũ oleo ro. ⁊ mirtio: addẽ
do far. volatilis far. ordei ſan
guis dracoñ. boliar. añ. pap. Et
intus ponant tinte illinite cuʒ
albu. oui ꝯquaſſato cũ olo mir
tino tm̃. Et ab vno latere ſi opꝰ
fuerit pp anhelitũ ponat tinta
canulata de argẽto aut plũbo
ꝯfecta ⁊ pãnis in eodẽ medica
mie iuoluta. ¶ Trãſactis octo
diebꝰ cũ medela deſcripta i añ
cedẽti. c. oſſiũ cõſolidatiua vti
liſſimũ eſt trãſire: vel cũ ceroto
ad frac. oſſiuʒ faciẽte in antido
tario nr̃o deſcripto. Et ſi fuerit
cũ vulnere p poſſe vulnꝰ dimit
tat aptũ vt q̃tidie oportũo me
dicamine viſitari poſſit. ¶ Pro
cuiꝰ curõe ſi vulnꝰ fuerit ꝯtuſũ
curet curõne ꝯtuſi: ⁊ ſic de aliis
put i doc. vulneꝝ de oibus dcm̃
fuit. Cõiter ãt hec reſtauratio
efficit ĩtra. xx. dies. ¶ De dieta
ãt ⁊ purgatiõe. c. j. de vli curõe — Dieta.
fracturaꝝ. plẽarie locuti ſumꝰ.
q̃re p tua neceſſitate illuc rcur
re. ¶ De ligatura ãt hmõi fra.
lʒ multi multa dixerit: tñ qꝛ lo
cus eſt ineptꝰ applicatiõi liga
ture meliꝰ ẽ (vt expiẽtia nobis
ſepenũero demõſtrauit) p̃dictã
fract. ſolũmõ cũ prenotatis me
delis viſitare. Et rõ: qꝛ ſi fuerit
nimiſ ſtricta ligatura poſſet mẽ
brũ ex illa ſtrictura i figurã in
eptaʒ reduci. Si vero nimis laxa
pap aut nihil iuuaret fracturã
Jõ oibus iſtis de cauſis dico q
fractu. nõ ẽ ligãda pſertiʒ qꝛ in
naſo nõ pt admiſtrari ligatura
ſub certa regula ligãdi quẽad
modum in aliis membris. ¶ Et
ſic deo dante ⁊c.

¶ Cap. iiij. De fractura mã
dibularum. — Cap. iiij. fractura mãdibularum.

Contigit aliqñ frã
gi mãdibulã p
pter caſuʒ ⁊ pcuſ
ſionẽ. Cuiꝰ ſignũ
ẽ facili cognoſcit
pſertim p dentiũ
inequalitatem ⁊ mandibule de
preſſionem in vna parte ⁊ rele
uationeʒ in alia. Pro cuiꝰ itaq; — Cura.
reſtauratiõe cõiter antiq̃ ⁊ mo
derni doctores iubẽt digitum
pollicẽ iponi intꝰ ſup pte oſſis
mãdibule vt i altũ eleuet. Et cũ
altera manu ſub mẽto eleuãdo
oſſiũ extremitates adiuicẽ ꝯiũ
gant. Cuiꝰ reſtaurationis ſignũ
cognoſcit p dẽtiũ eqtionẽ ⁊ fi
gurã nãlẽ ſocij. Et ſi de caſu dẽ
tiũ dubitet neceſſitate vrgente
ligent cũ filo auri aut filo lce
rato put meliꝰ tibi videbitur.
¶ Facta oſſis eqtiõe locꝰ ẽpla
ſtret p ſeptẽ dies cuʒ albumine
oui ꝯquaſſato cũ oleo ro. ⁊ mir
tio parũq; farie volatilis. Dei
de ꝯdecẽti ligatura liget. Et ſi
fuerit cũ vulnere i pte exteriori
put i añcedenti. c. dcm̃ fuit put
pcedẽdũ ẽ. Si vero intꝰ fuerit
vulnꝰ cũ melle ro. ⁊ ſiru. ro. pce
di dʒ: qbꝰ diebꝰ trãſactiſ p reliq̃
curõis hmõi fracture pcedẽdũ
ẽ admiſtratiõe auxilioꝝ i añce
dẽti. c. ꝺſcriptoꝝ. ¶ De dieta ſiũr
purgatõe ⁊ flomia ſi opꝰ fuerit
ad vle. c. de frac. recurſum ha

beas: q2 de predictis omnibus
ibidē vtilem ſermonem deſcri-
pſim⁹. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.

Ca. v. Fractura furcule.

¶ Cap. v. De fractura furcule.

Furcula pectoris frā-
gitur plerūꝫ ad ꝑtē
iteriorē declinādo.
Inkdū ad ꝑtē exteriorē
os eleuando. Cuius

Curatio.

eſſētia ꝺ facili cognoſcit̃ ꝑ digi
toꝝ tactũ. ¶ Fractura iſti⁹ oſſis
reſtaurat̃: ſi interi⁹ os declina
tũ fuerit ipm digitꝭ ad exterio
rē ꝑtē eleuādo ⁊ alterā ꝑtē oſ-
ſis eleuatā int⁹ deprimēdo. At
ſi fractura iſto mō reſtaurari
nō poſſit neceſſario ad vlterio
ra remedia trāſeũdũ ē. Sedeat
igit̃ infirm⁹ ſuꝑ ſedē duob⁹ aſſi
ſtētibus miniſtris: quoꝝ alter
furcule fracte teneat adiutoriũ
ipm ſit̃ cũ ſpatula ad exteriorē
ꝑtē trahēdo. Alter āt miniſter
ſimul ⁊ eodē tpe ceruicē ⁊ hūe-
rũ cũ quātitate extēdat: deide
conet̃ reſtaurator fracturā re-
ſtaurare ꝑtē eleuatā digitis im
pellēdo ⁊ depſſam ſubleuādo.
Si ꝟo ꝓ reſtauratōe tal' fractu
re plurima indigueriꝭ extēſiōe:
nō niſi vtiliſſimũ ē ſub titilico
pilā magnā pilis ⁊ petijs fabri
catā ponere: deide iclinet cubi
tũ donec coſtis approximet̃: q2
iſta opatio ad reſtaurandā fra
cturā plꝫ facit. ¶ Et q2 ſepenũe
ro ꝯtigit furculā frāgi ad inte
riora tm̄ ⁊ ad ipſā ꝑtē valde de
clinare. Dico ꝙ tũc neceſſariũ ē
ifirmũ reſupinari gibboſũ pul
uinar ſub hūero ſituādo. Ipſũ
qꝫ hūerũ inferi⁹ māib⁹ potēter
ſubmergēdo donec ꝑs furcule
iteri⁹ depſſa eleuet̃: q̄ facto ade
quet̃ fractura cũ digitis os for
titer ſtringēdo. ¶ Et q2 plerūꝫ
ad hāc fracturā ſeq̄t̃ os ſquiro
lari. Ita ꝙ ꝑpetuā pūcturā do
loroſaꝫ egrotāti cauſare ſolet:
vñ neceſſariũ ē (vt eger ꝓdicta
paſſiōe puniet̃) locũ incidere: in
ciſiōe q̄ poſſit medic⁹ eũdem lo
cũ ab ol oſſe pūgēdi ⁊ ſq̄rolato
mũdare: q̄ tñ inciſio cũ cautela
faciēda ē ne pānicul⁹ pectoris
diſrūpat̃. ¶ Et ſi furcula fracta
fuerit i extremitate ꝟſ⁹ ꝑtē ad
iutorij fili mi ⁊ adiutoriũ cũ ipa
furcula videat̃ declinare ꝟſ⁹ ꝑ
tē itriſecā: tũc eleuet̃ adiutoriũ
cũ pila ⁊ faſcijs lotis ꝟſ⁹ cerui
cē. ¶ Ueruꝫ ſi frustũ furcule ab
adiutorio ad ꝑtē ſuꝑiorē eleua
tũ fuerit: qđ ē de raro ꝯtingēti
tũc nullo mō adiutoriũ ē ſuſpē
dēdũ. ¶ Pronoſticatio. ſciēdũ ē

Pronoſticuꝫ.

ꝙ reſtauratio illi⁹ fracture dif-
ficilis a doctorib⁹ iudicat̃. Et ꝓ
pterea idiget viro ingenioſo ⁊
expto. ¶ De dieta ꝓterea i pri-

Dieta.

mis dieb⁹ ⁊ i ceteris tpib⁹ nōſe
cus ꝓcedēdũ ē quēad modũ di
ctum fuit caplo de vl'i fractura

Purgatio.

¶ De purgatiōe āt ⁊ flebotho
mia purget̃ corp⁹ iuxta etatē ⁊
cōplōnē ipſi⁹ ꝓut loc⁹ poſtulat
vel cũ caſia māna ⁊ diacaptoli
cone cũ ꝺcoctiōe floꝝ ⁊ fructuũ
cordialiũ. Flebothomia ſil'r dꝫ
fieri de vena capitis ꝑtis oppo
ſite ꝑti leſe. ¶ Facta deniqꝫ oſſis
furcule reſtauratiōe ꝑ manua-
lē operationē emplaſtret̃ locus
cũ ſtuppatis pri⁹ īfuſis in aqua
⁊ vino ⁊ expreſſis cũ emplaſtro
de albuminibus ouorum et fa-
rina volatili cum oleo roſato ⁊
mirtino conquaſſato: cum quo
vſꝫ ad ſeptimum procedendũ
eſt: de duobus in duobus dieb⁹
huiuſmodi permutando me-
delaꝫ. ¶ Pro reliquo vero cura

tiõis ꝓ gñatiõe pori ſarcoidis
eiſdẽ auxiliĳs ꝓcedẽdũ ẽ de q̇b⁹
in añdicto.c.dcm̃ fuit.⁋Et ſi in
iſto caſu aſtella tẽuis fuerit ne
ceſſaria aut loco ei⁹ fruſtuȝ co=
rĳ deſuꝑ ligamẽtĳ ꝯdecẽtib⁹ li
geť vſq; ad ꝑfectã oſſis reſtau=
rationẽ idoloroſe tñ ne mã tra
hať ad locũ.Et ſic deo dãte ꝛc.

Ca.vi. fractura ſpatule. ¶Ca.vi. De fractura ſpatule.

Raro ꝯtigit os ſpatule frangi ſepiſſime tñ accidit fra=
ctura ei⁹ marginibus atq; ipſius late
rib⁹. Pro cuius re
ſtauratiõe ꝓceden
dũ eſt vt infra.¶Curatio itaq;
hm̃oi fracture ẽ ſubtili igenio
ꝛ magna cũ diligẽtia manibus
os ad ſuũ ꝓpriũ locũ reducere.
⁋Reſtaurať ḡ iſto mõ. Cõꝑmat
medic⁹ manũ ſuꝑ locũ eminẽtẽ
ꝛ altera manu caput hũeri ca=
piẽdo ſm̃ lõgitudinẽ iferi⁹ for=
titer trahat.Per hũc modũ ꝑs
eleuata vł deꝑſſa ad ſuũ ꝓpriũ
reduciť locũ.Et ſi op⁹ fuerit po
nať i actu reſtauratõis pila ma
gna ſtuppe madeſcã vino ſub a=
ſcella ꝛ cubit⁹ inferi⁹ ꝟſus co=
ſtas fortiter trahať. Et ſi fuerit
neceſſe hẽat reſtaurator alterũ
miſtrũ adiuuãtẽ eũ:ꝛ maxie ſi ꝑ
ſe reſtaurationẽ facere nõ poſ=
ſit:facta oſſis reſtauratiõe em=
plaſtreť loc⁹ cũ ſtuppĳ madefcis
vino ꝛ aq̃:deiñ ẽplaſtratis ẽpło
de farina volatili habita.c. de
vñi fractura. Deſuꝑ ponẽdo a=
ſtellas leues ligni tractabilis:
vł loco eoꝝ plagellas corĳ. P⁹
modũ cõdecenti faſciatura oĩa
firmiter ligẽtur ꝑ aliquot dies
dictã pilã ſtuppe ſub aſcella re=
liquẽdo. Reliquũ ꝟo curatiõis
vrgente neceſſitare capiať.c.de
fractu. nec remuteť medela ni=
ſi de ſexto l ſextũ.¶Nõnulli tñ
ſũt q̇ i ꝓma viſitatiõe im̃mõ pro
ceſſerũt cũ albumie oui ꝯq̃ſſato
cũ oleo ro.ꝛ mirtio:deide trãſ=
actis his dieb⁹ ad iã dictã me=
delã tranſibãt. Et mihi ſꝑ plu=
cuit iſta curatio quã plerũq; ex
ꝑti ſum⁹ cũ honore et vtilitate
egrotãtiũ.Ultio loco cũ embro
cis ꝛ ceroto nr̃o habito.c.de ce
rotis. locũ ſigillauim⁹ ꝛ fortifi
cauimus: cuius oſſis reſtaura=
tio cõiter in dieb⁹.xxiiĳ.cõple=
tur.⁋Et ſic deo dante ꝛc.

¶Cap̃.vĳ.De attritione ꝛ fra=
ctura oſſium colli. Ca.vĳ

Aul⁹ (vt refert Aui.) Auicẽ.
dicit os colli interdũ
poſſe fracturam acci
pere.Contrariam tñ Albu.
opinionem tȝ Albu.
Et ꝙ̃ꝙ̃ rotunditatibus oſſium
colli raro accidit fractura:ꝛ ni
hilominus attritio in eis ſepiſ
ſime ꝯtingit.Ad quã quidẽ fra
cturã ꝛ attritionem propter no
bilitatẽ nuche ꝛ pñtiã pãnicu=
loꝝ ꝛ neruoꝝ eius interdum ſe
quunť leſiões valdẽ magne ſicut
dolor vehemẽs:difficultas ãhe
litus: diſtẽtio neruoꝝ ꝛ lacerto
rũ itrinſecoꝝ aꝑatio ac paliſis
brachioꝝ ꝑſertl fractura exñte
in ſpõdilibus colli. Si ꝟo fra=
ctura fuerit i ſpõdilib⁹ ꝛ ꝑtib⁹
iferiorib⁹:vt in.c.ꝓprio de ana
thomia neruoꝝ nuche ꝛ diſtri=
butiõe muſculoꝝ fuit demõſtra
tũ:coxaꝝ tibiaꝝ ꝛ pedũ ſeq̇ť pa
liſiis ꝛ iterdũ mors.¶Pronoſti Pronoſticum
catio de fractura ſpõdiliũ ꝛ at
tritiõe eoꝝ ẽ ꝙ ſi patiẽs iaceat
ſuꝑ ſpõdilib⁹ ꝛ egrediť egeſtio
vria ꝛ vẽtoſitates:tũc iſta mor

Curō. tē atteſtant̄ futurā. ¶Curatio itaq̄ attritiōis ⁊ fracture ſpondiliū colli ⁊ dorſi ſi fuerit ſine vulnere ſubtili īgenio tractanda ē. Si vō p̄dicta attritio vel fractura fuerit cū vulnere ꝯſidera ſtatim an ī vulnere fuerit aliqđ fruſtū oſſis qđ a nā ī vulnere manu teneri nō poſſit: tūc eo caſu ꝑtin⁹ in p̄ma viſitatiōe illđ os īgenioſe ⁊ cū cautela ex vuln⁹ euellet̄. Deīn ꝓ cura ſtati doloris ſedatiōnē ponēdo in vulnere oleū roſatū maſticinū ⁊ camomillinū cū ebullitiōe vermiū terreſtriū q̄b⁹ deīn paꝝ terebētine clariſſime addēdo nō nisi vtiliſſimū erit. ⁋Cōfortare nuchā p̄terea a ceruice vſq̄ ad ſpinā ipam vnctione iā dicta liniēdo in iſto caſu ſummopere ſuuaſ ſe ꝑcepim⁹. ⁋Aui. tñ ī oībus leſionib⁹ capit; nuche laudat pinguedinē gallinaceā oleū cam. ⁊ aneti. Et ſi cū eis terreſtres vermes decoquerent̄ ad ꝓpoſitū faceret. ⁋Reſtaurato denīq̄ oſſe ſpōdilis fractura extite ſine cutis leſiōe ſup collū empl̄m in primis diebus de farina volatili in ſuperiori doctrina habitū cōuenientiſſime adminiſtratur cū eiuſdē ligamentis ⁊ aſtellis neceſſarijs put reſtauratori vi debit̄ expedire. ¶Unū p̄terea nō eſt p̄termittēdū vcꝫ ꝙ ol die eger habeat vētris bñficiū aut enemate mediante: aut alio ingenio. ⁋Flebothomia quoq̄ in primis diebus vene cephalice manus ꝯtrarie leſe ptis multū placuit optimo Guil. pla. vl̄ loco eius ventoſationes in ſpatulis vl̄ naticis. ⁋Et ſic deo dāte.

Aui. | Nota. | Guil. pla.

¶Capitulum. viij. De fractura oſſis caude. (C. viij.)

Clerūq̄ contingit os caude frāgi p̄ſertim ad caſum cui⁹ fractura ſenſui ſemp ſatis manifeſtat̄. (fractura oſſis caude.) ¶Reſtauratio itaq̄ hmōi fracture ſic ꝑficit̄. (Cura.) Cōiter vtiq̄ practicantes os ad ſuū ꝓpriū locū reducere conant̄ dextra manu caudā cōprimēdo ſit̄. Et eodē tpe digitū pollicē vel indicē ſiniſtre man⁹ intra anū immittēdo oſq̄ depſſum forti eleuatiōe ad ſuū ꝓpriū locū ſubleuādo. ⁋Celebrata oſſis fracti reductiōe ſup loco ponat̄ ēpl̄ꝫ de farina volatili aut vnum ex empl̄is iā dictis. c. de fractura. ⁋Et liget̄ deſup. mediela cum ingenioſa ligatura ⁊ ponatur aſtella ſtuppa inuoluta longitudinis medij palmi. ⁋Pro reliquo vero curationis ſi neceſſitas affuerit ad. c. iam dictuꝫ de vlī fractura recurrendum eſt. ⁋Et ſic deo dante ⁊c.

¶Ca. ix. de fractura adiutorij. (Ca. ix.)

Licet. c. j. de vlī fractura oſſiū plenioꝛē tibi dederimus doctrināꝫ circa cognitionē vniuſcuiuſq̄ oſſium fracture. In p̄ſenti tamē doctrina de ſignis. coarguētib⁹ oſſis adiutorij ꝯpletā eē fracturā deſcribere putaui. (fractura adiutorij) ⁋Cumq̄ ꝫ (teſtante Auic.) frangit̄ adiutoriū fractura ad exterioꝛē ptē vt pl̄ꝫ declinare; vl̄ vnū vcꝫ caput infeꝛi⁹ declinādo ⁊ alterū eleuādo. (Auicē.) ⁋Et hec fractura facillime cognoſcit̄: qꝛ ſi medic⁹ mānu ipaꝫ ꝯprimeret ſentiret os trepidare atq̄ ſtridere. ¶Cui⁹ reſtauratio (vt infra) ꝯplet̄. (Cura.) Preparatis neceſſarijs ad magnoꝝ oſſiū fracturā reſtaurandā adſi ſ

r eſtaurator cũ duob⁹ miniſtris Quorũ vn⁹ brachiũ egrotantis ꝓpe manũ ei⁹ mãib⁹ capiat. Alter ãt caput adiutorij manib⁹ ãplectit. Deĩn vn⁹ eoꝝ brachiũ egrotãtꝭ ad ſe fortiter trahat. Ali⁹ vo adiutoriũ ipm extẽdat extẽſiõe plurima. Poſtmodũ reſtaurator ãbab⁹ ſup fractura cõprimẽdo conet oſ fractũ ad ſuũ ꝓpriũ locũ ꝯponere ꝯpoſitione nãli ꝑ poſſe. Quo fctõ ponat reſtaurator ſup fractura petiã lini oleo mirtino roſ. ⁊ ouũ ſã. madefactã. Deĩn ponant ſtuppate cũ albumie oui ꝯq̃ſſato ⁊ añdictꝭ oleis ac faria volatili deſup oia ligãdo ꝯdecenti ligatura. ¶ Poſtmodũ ligẽt aſtelle ⁊ ſitue tur mẽbrũ iuxta formã traditã
Anomia i ca. ꝑnoiato. ¶ Seq̃nti aũt die aut ſtati reſtaurata fractura flebothomet patiẽs de vena cõivt baſilica enemate ꝑcedenti brachij oppoſiti. ¶ In pmis dieb⁹ ſiũr añ q̃rtã linicd⁹ ẽ vẽter cũ caſia mãna diacaptolicõe ⁊ hmõi
Sirupus. ¶ Sirup⁹ q̃ʒ iſraſcript⁹ a prima die fracture vſq; ad ſecuritateʒ ſpãtis l aurora vtit fumit mãʒ igroſſando cũ aliquali cõfortatione ⁊ retẽtione materieꝝ. ℞. ſir. roſ. ex infuſiõe violati añ. ℥. vi. aquarũ violarũ bugloſſe lupinoꝝ. añ. ℥. ſ. ¶ Pro dieta autẽ
Dieta. a mutatiõe auxilioꝝ nõ ſec⁹ procedendũ eſt queãdmodũ. c. j. de vlt fractura dcm̃ fuit. quare illuc recurſus habeat i neceſſitate. Iſta eṁ reſtauratio ſpatio. xl. dierũ efficitur ⁊ cõfirmatur. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.

Cap. x. fractura brachij. ¶ Capi. x. de fractura brachij.

Interdũ (Aui. teſtante medicoꝝ ꝑncipe) duo brachij focilia frãgũtur: ⁊ aliq̃ñ vni tm̃ euenit ipſa fractura. ¶ Si autẽ minori focili acciderit fractura tũc ei⁹ reſtauratio facilis iudicat. Si vo maiori focili euenerit cũ maiori difficultate efficit reſtauratio ipius. Et rõ: q: maius focile toti⁹ brachij eſt ſuſtẽtaculũ ⁊ multũ de carne de pauperatũ: cui⁹ q̃dẽ extremitas iferior eſt q̃ paruũ ⁊ auricularẽ ſequit digitũ. Alteri⁹ aũt focilis extremitas eſt q̃ cũ pollice digito cõtinuat. Et de his duob⁹ focilib⁹. c. ꝓprio de anatomia oſſiũ plenarie locuti ſum⁹. ¶ Preterea aliq̃n (vt inq̃t Guil. placẽ.
Guil. placẽ. vir autoritatis nõ parue in arte chirurga) ꝑdicti focili applicationẽ accipere ſolẽt: ⁊ ꝑlertiꝫ hoc accidit nõ in etate ꝓuecta ſed ꝑlꝫ tenella. ¶ Curõ itaq; fra
Curõ. cture ⁊ plicationis iſtoꝝ focilĩũ nõ differt a curõne dicta in añcedẽti. c. ¶ Cũ ergo ad hanc frac. peuneris ꝯſidera an frac. i maiori an miori an ãbob⁹ focilib⁹ cõtigerit. Nã ſi i maiori vel ambob⁹ focilib⁹ fractura extiterit: tũc in tpe eq̃tionis oſſis magna extẽſio eſt neceſſaria. Sive ro in miori focili fuerit fractura: tũc ꝑ ei⁹ reſtauratiõe parua ſufficit extenſio: ¶ habeas igit duos miniſtros (vt i ꝑcedẽti. c. dcm̃ fuit.) Quoꝝ alter manib⁹ ſuis manu fracti brachij capiat alter cubitũ amplectãdo manibus ad ſe brachiũ trahat extẽſiõe equali. Quo facto reſtaurator conet fracturã forti ꝑſſura manib⁹ amplectẽdo oſſa fracta ad ſuũ propriũ locũ reducere. Deinde ꝑparetur mẽbrũ ponẽdo deſuper petiã oleis madefactã cũ ſtuppatꝭ medicamie aſtellis faſcijs ⁊ ligaminibus in pre

cedēti.c.ðſcptis. Et ſint aſtelle
q̇nꝗ vł ſex ad mīꝰ. Et vna q̄rū
ceteris magꝭ ĝſſa ponaẗ iuxta
fracturā. Et fortitudo ligatio=
nis ſp ſit cū ligamibꝰ in medio
fracture. In extremitatibꝰ ṽo
aſtellarū ſp ligatura ⁊ ligamē
toꝝ ligatio dꝫ eſſe aliquātuluꝫ
laxa: ne ſua fortitudie materia
ad locū attrahaẗ: ⁊ ex ꝯñti locꝰ
apeẗ. ad nimiā ꝗꝫ ſtricturā ſeq̇
tur lēdū mēbri ſtupefactio vł cā
crenatio ipſiꝰ. Sit ğ a pricipio
vſq ad ſecuritatē apatis liga=
tura magnoꝝ oſſiū fractoꝝ iter
vtrūꝗ ſp ꝯſuatiua rſtauratōis
vcꝫ nec nimꝭ ſtricta nec nimꝭ la
xa. Reſtaurata deniꝗ fractura
iſtoꝝ focilū mō iā dicto ſitue=
tur brachiū ſupra lectū ſitua=
tione eq̄li manū tñ aliquātulū
eleuatā tenendo ne hūores ad
decliuiorē ptē ðclinare valeāt.
¶ In p̄mis pterea diebꝰ niſi ne
ceſſitate vrgēti fractura vſq ad
octauā diē nō eſt viſitāda. Tñ
q̄tidie ſup adiutorio ponaẗ pe
tia illinita oleo roſ. odorifero
cū albumie oui ꝯq̄ſſato ⁊ parū
ſucci plātaginis priꝰ adinuicē
agitatis: ⁊ h̄ totū efficiẗ ne hūo
res ad leſaꝫ partē trāſitum fa=
ciāt. ¶ Ulteriꝰ rła ğnaliſſima ē
i iſto ⁊ ꝯſilı caſu vt de decē l de
cē remuteẗ medela ſup fractu=
rā lauādo mēbrū cū decoctiōe
hita.c.de vłi frac. ¶ Silꝛꝗ mō
ēt p̄ceptū ātiq̄rū ⁊ modernorū
doctoꝝ ē vt nō auferanẗ aſtelle
vſq ad q̄dragita dies: q̄ (vt in
q̇t Aui.) meliꝰ ē peccar̄ i iſto ca
ſu i tpe ꝗ̄ i ſnla: vcꝫ meliꝰ ē ꝙ
p̄dicte aſtelle pmaneāt ſup mē
bro plꝰ debito ꝗ̄ minꝰ debito.
¶ Iuuat ēt ſiſmope i iſto caſu ꝙ
patiēs ſe cuſtodiat a motu la=
borioſo ⁊ ſepta mēbri rpoſitu=
ra. ¶ De dieta ꝗꝫ purgatiōe ⁊
flōmia ſatꝭ dictū fuit.c.de vłi
frac. vñ eo recurrēdū ē i necīta
te. ¶ Ca.xi.ð frac. raſcete manꝰ

Aro ꝯligit oſſa raſce
te manꝰ ⁊ digitorum
eius fracturā accipe
re. Tñ ſi h̄ ꝯtigerit:
tūc p eiꝰ reſtauratio
ne dꝫ patiēs ſedere tenēdo ma=
num ſup planā tabulā ⁊ lenem
ſtuppa aliquātulū inuolutam.
Deinde habeat miniſtrū q̇ pol
licē ceteroſꝗ digitos extendat
extenſiōe cōdecēti. Reſtaurator
poſtmodū coneẗ pprijs digitis
oſſa digitoꝝ fracta ⁊ raſcete ad
ppriū locū reducere. ¶ Si vero
fuerit fractura i vno digito tñ
puta in pollice: tūc ligeẗ (ipoſi=
ta pꝰ medela ð farina volatili
pluries ſupiꝰ iā dicta) cū faſcia
ſtricta ð duabꝰ aſtellis ad quā
titatē mēbri pportiōatis q̇bus
mediātibꝰ digitis i ſui nāli for
ma ꝯſeruari valeat. ¶ Silr ſi p̄=
dcā fractura digito pollici acci
derit: tūc ſecuta eiꝰ reſtauratōe
ligeẗ mō añdicto cū digito p=
piq̄ ⁊ vola manꝰ. ¶ Et ſic ſucceſ
ſiue ordie añdicto pcedaẗ: ⁊ li=
geẗ manꝰ cū faſcia ſup tabula
tēdēti a cubito vſq ad extremi
tatē digitoꝝ ⁊ arte ⁊ igenio fa
bricata ⁊ ñ rmuteẗ vſq ad ſepti
mū diē. ¶ In ceterꝭ āt tractāda
eſt h̄ fractura p eiꝰ reſtauratōe
queādmodū.c.j.de vłi fractu.
dictū fuit. ¶ Et ſic deo dāte ⁊c.
¶ Ca.xij.ð fra.co.et eaꝝ cura.

Ixīmꝰ i ſmone ð ana
tomia coſtas in hūa
no corpe ſituatas eē
xij. qꝝ quiꝗ inferio=
res mēdoſe. dñr ⁊ iſtꝭ

Margin notes (left): Guil. placē. — Curō. — Nota. — Auicē.

Margin notes (right): Ca.xi. fractura raſcete manꝰ. — Ca.xij. fractura coſtarum.

rariſſime fracture cõtingit pp
eaꝝ cartilaginoſaꝫ nãm. Alie
aũt ſeptẽ ꝯplete vocant: qbus
vtiq pp eaꝝ duritiem plerũq
via pcuſſiõis ſiue cõtuſiõis a
re cõtũdenti facte fractura cõ-
tigere ſolet. ¶ Et qq circa ea-
rũ reſtaurationem ſub noie alĩ
cuius diſcordie multi mlta et
Guil. pla. varia locuti fuere. Tñ excellẽ-
tiſſimi Gui. pla. opinionẽ ſeqr.
Inqt (pfat⁹ vir) q ſi coſtas ꝯti-
Signa git frãgi i vno loco vl duob⁹ ꝺ
facili cognoſcit: qꝛ dũ ꝯpmit ſu
per locũ fracture manib⁹ eger
ſentit in loco fracture leſioneꝫ
notabilẽ ꝛ ãhelit⁹ difficultatẽ
patit: ꝛ ſon⁹ i loco fracture tpe
pſſure a medico ſẽtit. Cũq igr
h⁹i indicia i iſta fractura affue
rit: tũc arguas coſtas eẽ nimis
plicatas: aut in eodẽ loco fra-
ctas. Ad quã quidẽ plicatiõeꝫ
ꝛ coſtaꝝ fracturã iterdũ cõſeq-
tur morb⁹ pleuretic⁹: tuſſis ſpu
tũq ſanguis: ac valida febris.
Et hec fractura tã ab antiqs q
modernis doctorib⁹ non ſine
eminẽti piculo iudicat. Et pro
pterea fractura coſtaꝝ i cãis ſi
gnis: idicijs: dñ ijs: ꝛ mõ ſue cu
rõnꝫ plm ꝯuenit cũ cura fractu
Cura. re oſſiũ pectorꝫ ꝛ furcule. ¶ Cũ
g ad hãc pueneꝫ fracturã ſub
tili igenio magna cũ diligẽtia
conerꝫ os depſſũ ad ſupiorẽ p-
tẽ manib⁹ eleuare ꝛ os leuatũ
Mod⁹ reſtau randi coſtã. it⁹ ipellere. ¶ Mod⁹ aũt reſtau
ratõis hmõi fracture eſt: vt po
ſita ſiniſtra manu ſup ptẽ oſſis
fracti eleuatã pparetur man⁹
dextra illinita aliq tenaci cero
to vl medele plurime tenacita
tis p ſpatiũ vni⁹ miſerere aũt
paululũ pl⁹ manſi dexterã ſup
pdcã pte ꝺtinẽdo: q fctõ ſtatim

fac q eger fortit tuſſiat: ꝛ ſit et
ſemel ſiniſtra manu ptẽ eleua-
tã oſſis fracti it⁹ ꝯpmẽdo: ꝛ i eo
dẽ tpe altera manu igenio illi
nita ptẽ ꝺpſſam eleuet. Cui⁹ te
nacitatꝫ medele talis ẽ ordia
tio. ℞. albumẽ vni⁹ oui farine
volatil. ℥. ß. dragaganti piſti
thuris añ. ʒ. j. viſci finiſſimi. ʒ.
vj. muſcilla. ꝯfecte cũ aq roſ. et
picis glutine. ʒ. j. ß. miſce ꝛ vter Glutẽ.
more iã dicto: vcꝫ vola manus
predicto medicamine illinita.
¶ Uel facias ſic. Pone de pꝛedi Alius mod⁹.
cto medicamine petiã triplica
tã ſup pte depſſa ꝛ in medio re
linquat fruſtũ petie ad modũ
manice q tpe eqtiõis oſſis exic
cata medella ſup fractura poſ
ſis os depſſuꝫ manu dextra ſur
ſuꝫ eleuare ꝛ ſiniſtrã eleuatã ꝺ
pmere faciẽdo vt eodẽ tpe ifir-
mus magno conamine tuſſiat.
¶ Facta ꝺniq toto poſſe reſtau empl̃ꝫ.
ratiõe hmõi fracture ẽplaſtre
tur loc⁹ in primis dieb⁹ vſq ad
ſeptimũ de duobus in duobus
medellã pmutãdo ifraſcripto
auxilio. ℞. albumia triũ ouorũ
olei ro. onfancini mirtini añ. ℥.
ij. farine volatilis. ℥. j. ß. muſcil
laginis altee. ℥. ij. ß. farine fab.
farine ordei añ. ʒ. vj. ſanguinis
draconis terreſigil. boliar. añ.
℥. ß. thurꝫ. ʒ. j. ¶ Tranſacta ſe Cero-tum.
ptima accõmodate ꝛ vtilit ad
miniſtrat cerotũ infraſcriptũ.
℞. radicũ altee li. j. pedũ vituli
nũero. ij. ola in aq ꝛ vino odori
fero decocta piſtent ꝛ cribellẽt
radices tm: cui cribratur addã
tur olei mirtini onfancini añ.
℥. iij. olei maſticini. ʒ. j. ß. terebẽ
tine clariſſime. ℥. x. croci ſubti-
liſſime triturati. ʒ. ß. ſanguinis
dracõis terreſigillate. ℥. ß. thu
ris. ʒ.

ris.ʒ.ij.farie fab. recētis.ʒ.ſ.⁊ ß.miſce ⁊ cū cera alb.ſufficiēti ad ignē ßʒ artē fiat cerotū molle:⁊ vterẽ ſup frac.ãpliori petia: q̄ ei⁹ opatio mirabilis ē i ſedã do dolores vētoſos a q̄b⁹ plerūq̧ i iſto caſu egrotãtes vexãtur:⁊ cū reſolone ēt ſanguis et hūorū pticulãq̧ leſaʒ circūiacētē ꝯfortãdo et oroſboth forte ꝓducēdo. ¶De dieta autem flomia ⁊ purgatōe.c.de frac.adiutorij lʒ dictū fuerit.Flomia tñ dʒ fieri in prima vel ſcd̄a die de vena brachij oppoſiti pt̄ leſe. ¶Dieta aūt vſq̧ ad ſecuritatē ſpatis ſatis tenuis eē dʒ:ꝑ cui⁹ intētiōe in neceſſitate ad.c.vl'e de frac.recurrēdū eſt.¶Unū tñ nō eſt ꝑtermittendū.i.q̧ in iſto caſu trãſacta q̄rta vel ſeptima brodiū cicerū ſcd̄m oēm modū admiſtratiōis cū vtilitate egrotãtiſ ꝯcedit̄ gr̄a carminãdi vētoſitatē.¶Procura iſup vt quotidie aut enemate aut aliquo igenio q̧ eger habeat bñficiuʒ vētris.¶Et hec tibi ſufficiãt ꝑ doctrina pñtis.c.deo dãte ⁊c.

Dieta

Flebothōia.

Nota.

¶Capitulum.xiij.De fractura oſſis coxe.

C.xiij.

fractura oſſis coxe.

Licet magna muſculorum copia ⁊ ſpiſſitudo adſit in coxa: tñ ei⁹ oſſis frac.ſenſui nō occultat̄ pſertim ꝑpter ei⁹ ſingularitatem: quapropter cum maxima facilitate cognoſcitur quando ei⁹ fractura ad partē iteriorē aut exteriorem cōuertit̄:q̄m os ipſius latū eſt.Nã ſi fractura oſſis coxe ad ptē exteriorē declinauerit:tūc ad eãdē ptē palam mãifeſtat̄ gibboſitas ⁊ ecōtra.

Curō.

¶Reſtauratio itaq̧ fract.oſſis coxe nō differt a curatiōe habita.c.de curatiōe fracture oſſis adiutorij:vñ eodē recurrēdū ē ſi fuerit neceſſitas.Unū tñ nō ꝑtermittã:vʒ q̧ i reſtauratione talis frac.maiori idigem⁹ extēſiōe q̄ i ceterſ oſſib⁹.Siliq̧ mō ēt aſtelle q̄b⁹ mēbrū i ſua figura rectū ōtinet̄:opʒ.etiã q̧ ſint aliq̄ntuluʒ longiores q̄ cetere aſtelle aliorū oſſiū.Et ꝓpea dixit Auicē.raro hō ex hac frac. euadit a claudicatōe.De cunabulo ãt ſiue captiola vl' lithea mine ⁊ aliis igenijs atq̧ medelis q̄b⁹ vtūt̄ chirurgici in frac. oſſiū crurſ ⁊ tibie apto lucidoq̧ ßmōe i.c.ð frac.vñ tibi pleniorē notitiã ōdim⁹.Firmat̄ ãt ß frac.i.l.dieb⁹;citi⁹ tñ ⁊ tardi⁹ ꝯplet̄ ß reſtauratio iuxta etatē ⁊ corpis ꝯplexionē.Et ꝓpea dicit Aui.q̧ reſtauratio cholericorū ⁊ ſenū ac cōualeſcentiū minorat̄.¶Et ſic deo dãte ⁊c.

Nota.

Aui.

¶Cap.xiiij.De fractura oſſis tibie ſiue cruris.

C.xiiij.

fractura tibie.

In tibia(vt.c.xiij. de diſtributiōe oſſium libri de anatomia fuit ōmōſtratū) duo reperiuntur focilia. Alterū quorum qð maius eſt a nonnullis crus nūcupat̄.Alterū ðo minus focile ab eiſdē focili dicit̄.¶Cū autē frac.minori focili contigerit eius reſtauratio ab omnibus ſatis faciliime iudicatur.¶Qñ vero ambob⁹ vel maiori eoꝝ euenerit fractura:tūc eorū reſtauratio nō niſi cū difficultate obtinet̄.¶Uerū ſi fractura amborū fociliū cum vulnere repiat̄:tunc olb⁹ predictis difficilioris erit.reſtaurationis.¶Signū vtriq̧ fractiōis

Signa

maioris oſſis eſt φ os fractum
ad ptē exterioꝛē iclinare vř.Mi
noris āt focilis frac.ad ptē ite=
rioꝛē exire ſolet.¶Reſtauratio
itaqꝫ fracturē oſſiū cruris nō dif
fert a cura habita.c.ð frac.oſ=
ſiū brachij.vñ eodē i tua neceſ
ſitate rcurre.¶Prepatꝫ igiť oī
bus neceſſarijs ad hāc frac.re=
ſtaurādā:de qb⁹ plenarie dcm̄
fuit.c.j.ð vlī curōe fracture oſ=
ſiū.vtiliſſimū eſt vt reſtauratoꝛ
tpe equationis oſſis duos ha=
beat miniſtros: quoꝛum alter
extendat crus genu manibus
amplectēdo.Alter āt pedes ſu
p cauiculā capiat tibiā foꝛtiť
extēdēdo:ꝗ extēſio fiť ꝛ eodem
tpe ab vtroqꝫ fieri dꝫ.Quo fcō
capiat rſtauratoꝛ fracturā ma
nib⁹ ꝯprimēdo et eleuādo put
videbiť expedire.Et ſic ꝯpinē=
do agat ſuā opationē donec re
ſtauratoꝛ ipſe oſſa fracta ad
ſuū ꝓpriū locū ꝯpoſita eē pſen
ſerit.¶Celebrata reſtauratiōe
iſti⁹ fracture ꝓ ei⁹ medicamīe
ꝓcedēdū eſt cū petia madefa=
cta oleis ꝛ ſtuppatis ac empla
ſtro de albu.oui ꝛ faria volati
li ꝛ alijs iā dictꝫ igenijs caplo
de curatiōe frac.brachij ꝛ adiu
toꝛij: quare gra breuitatis ea
ptermittā:qꝛ alternatiꝫ inſpici
Ca.xv. poſſunt.¶Et ſic deo dante ꝛc.

¶Capitulum . xv. de fractura rotule genu.

fractura rotule genu. Aro(vt antiq̄ moder
niqꝫ docto.atteſtāť)
contingit os rotule
genu fracturam acci
pere:tamen ꝯmoꝛioꝛ
Cura. vt plm ei ꝯtigere ſolet.¶Eue=
niēte ꝗ caſu fractionis ſeu diſ=
lo.hmōi oſſis:tūc ſubtili inge=
nio ꝛ toto conamine dꝫ os fra=
ctū ſeu diſlo.ad ꝓpriū locū ma
nib⁹ collocari.Deiñ loc⁹ ēpleť
cū ſtuppatis illinitis emplo de
farina volatili ꝯfecto ꝛ alijs in
genijs.c.vlī ānotatꝫ.deſup liga
tis cū plagella coꝛij iuxta rotū
ditatē rotule.¶Et hec medela
de q̄nto l q̄ntū diē pmutāda ē.
¶Et ſic deo dante.

¶C.xvj.ð fractura raſcete pe= C.xvj.
dis ꝛ oſſis calcāei ꝛ digitoꝝ ei⁹

Fractura raſcete ꝛ calcanei. Ractura oſſium ra=
ſcete pedis et digi=
toꝛum eius ac calca
nei eſt de raro con=
tingenti. Et quādo
accidit pdicta frac.nō ſine igē
ti laboꝛe reſtaurať.Et ppea ta
lis reſtauratio indiget pꝛobo
et exercitato viro.Nam ꝓpter
mľtitudinē neruoꝝ doloꝛes ve
hemētes ꝛ apatiōes euenire vi
dim⁹.Et pꝛopterea qꝛ oſſa hu=
iuſmodi mēbri nō poſſūt frāgi
abſqꝫ notabili attritiōe neruo.
ꝛ lacerto.¶Iō ꝯſiliū meū eſt φ Cura.
facta reſtauratiōe oſſis vſqꝫ ad
ſeptimū medicaminib⁹ linictī
bus ꝛ doloꝛē ſedātib⁹ ꝓceden=
dū ſit.Quoꝝ excpli gra pꝛima
oꝛdinatio vſqꝫ ad ſeptimum ta
lis fuit nřa.℞.olei mirtini olei emplꝫ.
roſ.onfācini añ.ʒ.ij.albu.triū
ouoꝛū lāciole ſiue q̄nqꝫ neruie
minutiſſime icīſe ꝛ piſtate.M.
ij.far.volatilꝫ far.oꝛdeacee cri
bellate far.fab.añ.ʒ.vj.oīa ad=
inuicē miſceanť ꝛ cum ſtuppis
madefactis aq̄ et vino ꝯnatoꝝ
ēpleť loc⁹ fctā oſſis eq̄tione.Et
nō remuteť niſi de tertio l q̄rtū.
¶Trāſactis his ſeptē dieb⁹ cū
ceroto de radice altee et alijs
reb⁹ oꝛdinato i.c.ð frac.oſſiuꝫ Mod⁹
pectoꝛis ꝓcedať.Mod⁹ āt re= reſtau
ſtaurādi h⁹i frac.taľ ē.Ponat randi

patiẽs pedẽ ſup firmã tabulam
pheltro ſoleatã: deide miniſter
cũ magna ſolertia ⁊ diligentia
pedẽ egrotãtꝫ manib⁹ ꝯpmat
oſſaq; fracta meliori mõ q̃ pote
rit ad ſuũ ꝓpriũ locũ collocet.
¶Et fctã reſtauratiõe frac. mõ
iã dicto miniſter ſeq̃t curõnez
mõ iã dicto. ¶Et ſic dõ dãte ⁊c.

¶ Tractatus de diſlocatione
oſſium iuncturarum.

Cap. j. ¶Cap. j. De vñi curatione lu-
xatorum oſſium.

Diſlo- catio. Oſſis euulſio
ſiue diſlocatio (vt hr̃
ab Aliab. ſerm. ix.
Aliab. ſue practice. c. ꝓpo d̃
diſlocatõe i vñi) ẽ egreſſio aug-
menti oſſis iũcture a ſua ꝓpa
ſede. In q̃ cõcauitas repit̃ i vna
extremitate: ⁊ i altera eminen-
tia. Et ſi diſlocatio fuerit ꝑua
ita q bucella oſſis ex̃ ꝯcauita-
tẽ i totũ nõ exierit: tũc diſloca-
tio nõ ꝯpleta dr̃: ſz ſepatio diſ-
gregatiõis. Et iſta diſlocatio-
nis ſpẽs a nonnullis (teſtante
Aui. Aui.) torſio nũcupat̃: tertia ãt
ſpẽs diſlocatõis ẽ q̃ ab eodẽ elõ
gatio ligamẽtoꝝ dr̃. ¶Oſſa p̃-
Auicẽ. terea iuxta Aui. ſniaꝫ quatuor
modis adiuicẽ ꝯiũgũt. Prim⁹
eſt ſerratilis: vt i ꝯmiſſurꝫ capi
tis. c. ꝓpo d̃ anatomia fuit de-
mõſtratũ. Scd̃s mod⁹ fuit per
viã fixiõis a nã ordinat⁹: vt in
dẽtiũ fixiõe videri p̃t. Tertius
mod⁹ fuit ordiat⁹ p viã appo-
diatiõis: vt i oſſib⁹ pectorꝫ ma
nifeſte pꝫ. Quart⁹ ṽo ⁊ vltim⁹
mod⁹ fuit ordinat⁹ p viã liga-
tiõis: vt i pixide ⁊ ṽtebro apte
Lãfrã. cog̃ſcit̃. Ad q̃ loca ⁊ eis cõſiṁa
(vt Lãfr. teſtat̃.) ſeq̃t ṽa diſloca
tio. In aliis ṽo trib⁹ modꝫ ap-
tio ſiue motio nõiat̃. ¶Cãe ãt Cauſe
diſlocatiõis iũcturaꝝ. Alie ſũt
extriſece: velut caſus: ꝑcuſſio: ⁊
mẽbroꝝ extẽſio iordinate. Alie
ſũt itriſece vt hũores groſſi mu
ſcillaginoſi ⁊ vẽtoſitas groſſa
circũdãtes iuncturas. Alia cã
fuit d̃fectu nãe: q̃ (vt Aui. r̃fert. Auic.
c. ꝓpo d̃ diſlocatõe i vñi) i q̃buſ-
dã hoib⁹ ordiauit iũcturas cũ
d̃bilitate ligamẽtoꝝ: ⁊ ꝯcauita
tes iũcturaꝝ ñ mltũ ꝓfũdas. et
ꝓpea iq̃t p̃fat⁹ vir loco p̃al. et d̃
hoib⁹ ẽ q̃dã q̃ ꝑpat⁹ ẽ diſloca. i
iũcturꝫ ſuꝫ: q̃m ꝯcauitates oſſiũ
iũcturaꝝ ſuaꝝ ñ ſũt ꝓfunde: et
bucelle q̃ igrediũt̃ eas ñ ſũt in
trãtes. ſilr̃ q̃ꝫ iq̃t. Ligamẽtũ qd̃
ordiat̃ iterea ãbo nõ eſt firmũ:
imo d̃bile i creatõe ſua minutũ
aut hũidũ ſuſcipiẽs extẽſiõẽ ⁊c.
Dixim⁹ ſilr̃ diſlocationẽ i ma-
gnis iũcturꝫ poſſe ꝯtiger̃ rõne
vẽtoſitatꝫ groſſe ⁊ hũorꝫ muſcil
laginoſi. h̃ nõ ẽ meũ: ſꝫ d. Auic.
t̃tia q̃rti. c. d̃ a p̃ate vẽtoſo. vbi
d̃t. ⁊ fortaſſe vẽtoſitas i iflam-
matõe ñ r̃ſoluit ſpatia: imo ſub
tiliat mẽbra ꝯiũcta ⁊ r̃ſoluit ea
⁊ g̃nat i eis qd̃ facit neceſſariũ
diſrũpe ea. i. diſlocar̃ iũcturas
⁊ vẽtoſitas r̃manet ⁊c. ¶Et de
diſlocatõib⁹ alia ẽ ſimplex: alia Spẽs.
ꝯpoſita: q̃dã iſup ẽ cũ dolore: q̃
dã aſſociata a p̃ati: q̃dã cũ duri
tie: q̃dã cũ vulner̃ ⁊ oſſis fra. cõ
poſita eẽ vr̃. ⁊ no. q ab oib⁹ iſtꝫ
dr̃ĩs idicatio curatiua vniuſcu Nota.
iuſq; diſlo. iẽdũ ſumit̃. Iũctura
rũ p̃terea q̃dã ẽ facillime diſlo
ca. ſicut iũctura man⁹: q̃dã ṽo
difficillime diſloca. ſicut iũctu
ra cubiti. ¶Signa vtiq; diſlo- Signa
catõis magnaꝝ iũcturaꝝ ⁊ ẽt diſloca
paruaꝝ habent̃ p eminentiã in tionis.
vna parte ⁊ ꝯcauitatẽ i altera.

Cognoſcunt ēt per difficultatē
motōis iūcture ꝛ ineq̄litatē cū
ſuo ſocio. ¶ Ceterū iūcturā ꝯti
git diſlocari ſ꞉z vnā q̄tuor viaꝝ
vcꝫ ad ptē interiorē ꝛ exteriorē
Prono anteriorē ꝛ poſteriorē. ¶ Circa
ſticum ꝓnoſticū diſlocatiōis reſtaurā
de ſciēdū ē ꝙ iuxta pncipis opi
niōnē ꝙ q̄lꝫ diſlocatio q̄ cū do=
lore: aut apāte: aut fractura:
aut vulnera aſſociata fuerit pi
culoſa ē: ꝛ nō ſine labore igētiꝛ
Gal. eminēti piculo ei⁹ efficit rſtau=
ratō. Et ppea (vt Gal. iiij. tera=
pētice teſtat) ad iſtā diſlocatio
nē ꝯpoſitā plerūq̄ ſeq̄t difficul
tas motiōis iūctur i ſui extēſio
ne ꝛ curatiōe. Intm̄ ꝙ ppetua
curuatio i iūctura rmanere ſo=
let. Siliq̄ mō iudiciū ē faciēdū
de diſlocatiōe antiq̄ ꝛ idurata.
Qua de re reſtauratio diſloca=
tionis q̄to citi⁹ efficit melior ꝛ
Hypo. ſecurior eſt. ¶ Iccirco ihabem⁹
ab Hypo. amph o. vj. ꝙ q̄cūq̄ a
ſciatica moleſtat ꝛ reſtaurat ꝛ
ruſ⁹ reſiſtit his muſcillagines
ſūt i iūctura ꝛ tabeſcit crus: et
claudicāt niſi vrat. ¶ Mod⁹ āt
aduſtiōis cū iſtro circulari ab
Albu. Albu. demonſtrat. ¶ Uls igit
Curō. gnalisq̄ curō vniuſcuiuſq̄ diſlo
catiōis pmiſſis q̄buſdā canoni
bus ꝛ regulis habitis ca. ď vli
fractura. q̄tuor itētiōib⁹ ꝯplet.
Pria iūcture diſlocate ad ſuuꝫ
ꝓpū locū rductio. Scđa iūctu=
re collocate ꝯſeruatio. Tertia
i ꝓhibitōe ꝯſeruate pticule ab
apāte ꝛ dolore vēturo cōſiſtit.
¶ Quarta ꝛ vltia ꝯplet cū acci
Pria i= dētiū remotiōe. ¶ Pria q̄dē itē
tētio. tio ꝯplet admiſtratiōe extēſio=
nis ꝛ pulſiōis eminētꝫ rpletiōe
Scđa ꝯcauitatꝫ. ¶ Scđa itētio ꝯplet
itētio. cū admiſtratōe localiū diuerſo
rū: modoꝝ ſ꞉zꝙ diuerſa auxilia
in reſtauratiōe diſlocatiōis i di
uerſis tpib⁹ ſunt neceſſaria. Iū
ctura vtiq̄ reſtaurata illiniat
loc⁹ reſtaurate iūcture cūꝫ oleo
roſ. ꝛ mirtino calidis i hyeme ꝛ
i eſtate tepidis. Deiñ ponat pe
tia eiſdē oleis imbuta ꝛ expſſa ſu
p iūctura tāte amplitudinis ꝙ
totā iūcturā amplecti valeat.
Deiñ ſtuppatꝫ q̄ pluīꝫ pri⁹ vi=
no granatoꝝ ꝛ aq̄ madefactꝫ ꝛ
expſſis cū albumie oui ꝛ aliis iā
dictꝫ ꝛ farīa volatili illinitꝫ pdcā
iūctura optīe coopiat. Poſtmo
dū ꝯdecēti ligatura firmit liget
iux necitatē mēbroꝝ: vt ifra ſuꝫ
ꝓprijs. c. dicet. ¶ Tertia ꝑtea tertiai
itētio pficit p vētris ſolonē ꝛ p tentio.
flōmiā ex latere oppoſito i pri=
mis diebus obtēperatā p vnam
diametrū ꝟtute etate ꝯſentiēti
bus. Cōplet iſup admiſtratiōe
bone vite regimis i ſui cōeſtiōe
ꝛ potu: ꝓut dictū fuit. c. j. ď vli
fractura oſſiū. q̄re illuc recurre
¶ Pro ꝯplemēto iſti⁹ tertie itē=
tōis. Trāſacto ſeptio cū mede=
la iā ñ dicta vtiliſſimū eſt ad vlte
riora trāſire auxilia ď q̄rto i q̄r
tū diē auxiliū renouādo: q̄ꝝ pri
ma ordiatio nr̄a tal' eſt. ℞. olei Empl'z
mirt. olei roſa. ꝯpleti añ. ℥. ij. al
bumina q̄tuor ouoꝝ ſucci q̄nq̄
neruie: ſucci ꝯſolide minorꝫ añ.
℥. j. farīe volatil'. farīe ordeacee
añ. ʒ. x. pulueris rubei. ℥. j. ß. ter
re ſigillate boliarmeni puluerꝫ
roſarū ꝛ mirtilloꝝ añ. ℥. ß. tere=
bētine clare mell' roſa. cola. añ.
ʒ. vj. miſce ꝛ vtere more ēpli: q꞉
ei⁹ opatio ad ꝯfirmādas iūctu
ras ē diuia ꝛ ſingl'arꝫ. ¶ Adeādē
itētionē vꝫ cerotū nr̄m i cā oſſiū
fractoꝝ ordiatū in antidotario
nr̄o. c. de cerotꝫ. vñ ſi op⁹ fuerit

Quarta intētio. ad illud recurrit. ¶Quarta denicꝫ itētio ꝙ ꝟgit circa accñtiū remotiōeꝫ ſic ꝯplet: vcꝫ ſi dolor vel apā fuerit i cā prudētiſſimi

Aui. medici ē (Aui. teſtāte) vt pri⁹ remioneatꝙ ad reſtauratōeꝫ pueniat: ne forte rōne extēſiōis ſpaſmus ⁊ alia mlta accidētia mala puocent. ⁋Sedāt vticꝫ dolorē ⁊ apā pdictū oēs ēbrocatōes anodine cū aq̄ ⁊ parū vini odoriferi ꝯfecte oīa ſilr olea anodina velut camomillinū roſatū ⁊ anetinū cū ebullitiōe ꝟmiū terreſt. ⁊ lana ſuccida in iſto caſu vtilr ꝯcedūt. Emplꝫ ꝗꝫ medela panis cū lacte vaccio vel caprinꝙ ꝯfectū cū oleo roſ. camo. et parū croci tribuſcꝙ vitell' ouoꝝ adiuīcē incorpatis ad hāc itētiōeꝫ pñtaneū remediū ē. ⁋Sedato dolore ⁊ rmoto apāte ad rſtauratōeꝫ iūcture cū ſecuritate pueñt. Et qꝛ ꝯtigit ſepenūero diſlocatōeꝫ eſſe cū vulnere: ꝗredus neceſſariū ē diſlocatōeꝫ reſtaurari deīn ad curā vulnerꝭ cōuerti vuln⁹ ſuēdo ⁊ ligādo ipmꝙ aptū ꝺtinēdo queadmodū. c. ꝺ frac. oſſiū cū vlnere. lati⁹ dcm̄ fuit. Si ꝟo pdctā diſlocatio fuerit fractnre aſſociata: tūc ſolerti igenio magnacꝙ ſagacitate āba rſtauratio ſil' ⁊ eodē tpe a medico tractāda ē: qb⁹ rſtauratꝭ tūc aſtellis ⁊ ligamētꝭ ⁊ iā dictꝭ medeliſ ad ſuū locū ꝓpoſſe cuſtodiāt. ⁋Et ſic ꝺo dāte ⁊c.

Ca. ij. ¶Ca. ij. De diſlocatione ⁊ mollificatione mandibule.

Diſlocatio mandibule. Raro cōtingit mādibulaꝫ diſlocari. ⁋Cui⁹ tñ diſlocatio ad añriorē aut poſteriorē ptē euēire pt. ⁋Signant diſlo

Signa catōis ſecute i añriori pte ſūt: qꝛ os remāet aptū dēteſcꝙ inferiorꝭ mādibule añcedūt dētes añriores ſuperioris mādibule. Signa ꝟo diſlocatiōis poſterioris ſunt oris clauſura. Ita ꝙ patiēte nullo conamie aperit. Et ꝓpterea cibū māducare neqt ⁊ niſi cū difficultate ꝺglutit: ⁊ ſermo (vt teſtat Bru.) i totū amittit. Bru. Et iſta diſlocatiōe dētes inferioris mādibule ſubintrāt dētes ſupioris mādibule ⁊ ꝯpalato ſherere videt: ⁊ i pte exteriori māifeſtat aliqd eminētie ꝯ ſolitū. Cura. Habita itacꝙ diſlocationis notitia tā añrioris ꝙ poſterioris prius: tūc ſine aliquo tpis interuallo (vt refert Aliab. c. ꝓprio) expedietiſſimū ē reſtauratorē pollices digitos itra os ifirmi ponere: eoſcꝙ ſup molares dētes mādibule iferioris virilr inferi⁹ ipmere eadē hora aliis digitis āba manuū ſub mēto applicatis ptes añriores mādibule ſurſū fortit hic de ſubleuādo. Aliab. Et hāc reſtaurationē mō iam dicto ſepenūero manib⁹ mr̄is pfecim⁹ mādibula exñte diſlocata ad añriorē ptē tm̄. Cura. ⁋Uer ſi via añdicta reſtauratio fieri nō poſſet: tūc loco digitorum ponant duo cunei ligno leni cōfecti i ore int dētes molares fortit detēti per reſtauratorē: deinde ponat faſcia ſub mēto ex duob⁹ capitib⁹ cōfecta ſurſū a latere dextro ⁊ ſiniſtro capitis hora reſtauratiōis. vn⁹ miniſter ſurſū trahat ſiue extēdat capita hm̄ōi faſcie extēſiōe vehemēti a pte poſteriori tenēdo genua ſup hūeros patiētꝭ ⁊ reſtaurator cōprimat iferi⁹ ingenioſe mādibula cuneis añdictis: nā iſto igenio vnāquācꝙ mādibule diſlocatiōeꝫ collocauim⁹. Cūcꝙ

hec reſtauratio retardat nō ſine eminēti piclo egrotantiſ ab antiq̄s ꝛ modernis doctoribus tal' diſlocatio iudicat. Aliab.ei ſmone.ix.ſue practice.c.iā dcō. Aliab.
Ut ꝙ niſi ſatiſ ꝙprimū reſtauraret:mala exiñ iſurgerēt accñtia velut valida ꝛ diuturna febris dolor capitiſ:fluxꝰ vētriſ choleri cuſqꝫ vomitꝰ. A ſpaſmo ſilr pti cle circūiacētes i poſteꝝ cruciātur. Et iſti qbꝰ ſiſa accñtia ſupueniāt tertia vel decia die a vitali victo diſſoluūt. ¶ Cōſecuta deniqꝫ iūcture p̄dcē reſtaurōne locꝰ cū ēplo lepiꝰ deſcripto i ſupioribus doctris d fracta oſſiū ꝛ diſlocatiōe ēplet. Et liget de duobꝰ i duobꝰ diebꝰ medelā ſup loco renouādo. Et ſicvſqꝫ ad decimū pcedendū eſt. ¶ Et i eodē tpe ordinādū ē vt patiēs ꝑ poſſe niſi ſorbilia fercła cōedat:ne forte i cōeſtiōe reꝝ ꝯdēſataꝝ agitarēt mādibule. Et ꝑ ꝯñs rurſꝰ ad p̄ſtinā redigerēt egritudinē. Uinū p̄terea ſi patiēs febre vacauerit lipbatū eē dꝫ ceroſo tū i colore. Siūo cū febre fuerit loco vini accōmodate aq̄ melł cōceditur. ¶ Et ſic deo dāte ꝛc.

Ca.iij. ¶ Cap.iij. de diſlocatiōe colli et ſpondilium.

Aliab. Diſlocatio colli. Teſtāte Aliab. ix.ſue practice ca.j.in diſlocatiōe ſpine cōpleta infallēter morte repētina patiēs morit. Et hoc nō aliā ob cām cōtingit niſi ppea qr ad talē diſlocatiōnē ſequūt nuche ꝛ nervoꝝ eius torſio ꝯq̄ſſatio ꝛ laceratio. Et ppea ſinthomata leſiōis nuche neceſſario(vt ał's a Gal. dictum fuit)ſūt ſiſa ſinthomatibꝰ cerebri. Quare ſi acciderit diſlocatio ſpōdilibꝰ colli mox a morbo ſq̄nātico patiens ſuffocat:qr ex hmōi diſlocatiōe ſeq̄t ꝓhibitio anhelitꝰ i totū vñ iprouiſa ꝛ ſubitanea morte ſepenūero d̄ficit hō. Ad diſlocationē ſilr pectoriſ ſpōdiliū pp ipedimētū qd̄ cōicatur muſculis lacertiſqꝫ pectoriſ ſpm pectꝰ mouētibꝰ pulmo nāq̄ lr th a motu ꝓprio deſiſtit ex q̄ anhelitꝰ frequēs ac paruꝰ atqꝫ mors matura ꝯſequūt. Gal. Nota de pectore.
¶ Diſlocationū p̄terea ſpine ſpondiliū alia ē q̄ ad iteriorē ptē decliat: cuiꝰ reſtauratio(vt Aliab. retulit)ꝑ ipoſſibili hr̄:nōnulli th(vt p̄ſatꝰ vir aſſerit)iubēt iuxta locū diſlocatōis magnā vētoſā cū puocatiōe fortiſ ſternutatiōis hora extēſiōis ꝛ eq̄tiōis ipōere: qd̄ i rei ꝟitate ab hyp. dānat. Spēs. Aliab. Hypo.
Alia ē q̄ ad exteriorē ptē euēit: cuiꝰ reſtaurō efficit iſto mō:vcꝫ collocato patiēte ſup lecto hora fortiꝰ extēſiōis cū faſcijs duabus extrēitatibꝰ corpis applicatis:vcꝫ ſub mēto ꝑ' ceruicē faſcias ꝯducēdo ſi diſlocatio fuerit i collo ꝛ i pedibꝰ iuxta caticulā faſcie magnifice colligate ſint mātbꝰ iferiꝰ diſlocatōeꝫ fortiter ꝯpmēdo reſtaurator conet diſlocatā ſpōdilē ad ſuū ꝓpriuꝫ locū magna cū dexteritate ꝯducere. ¶ Siūo p̄dcā diſlocatio acciderit iſra colli ſpōdiliū ordinē:tūc meliꝰ ē vt faſcie ſub aſcellis fortit ꝛ cruciat̄r ligēt:vꝫ dextrā ad ſiniſtrā ꝛ ſiniſtrā ad dextrū latꝰ porrigēdo. Et deiñ more iā dcō ad ſuū locū ſpia diſlocata ipellat. ¶ Alia d̄ſ ſpie ſeq̄t diſlocatio q̄ ab aliab. loco p̄dcō arcuatio ſpine d̄r. Et iſta ad dextrā aut ſiniſtrā ptē inclinat. Et eius quidē reſtauratio cū ante

dicta extẽſione ꝛ manib⁹ ad ꝓ
priã ſedẽ collocaẗ. ¶Ulteri⁹ ſciẽ
dū eſt ꝙ in quacūq; minima ſpō
diliū motõe vel a cã ꝓmitiua vl̃
añcedẽti cãta ꝓſertim in etate te
nella de futura gibboſitate plꝫ
timẽdū eſt. Pro cui⁹ curõne fiet
ſmo i vltio li. chirurgie nr̃e de
Nota. additiõib⁹. ¶Signa male ꝓno
aliab. ſticatõis (vt hr̃ ad Aliab. ibidẽ)
ſunt vrine dnegatio i totū: ꝛ ege
ſtio ab ipa hora: ꝛ extremoꝝ fri
giditas: ꝛ ꝓter velle iterdū egõ
rūpiẗ ꝓpter lãguorẽ q̃neruꝫ acci
dit porrect⁹ ad ani lacertos. In
terdū iſuper ſequiẗ oſſis caude
Signū diſlocatio. Cui⁹ ſignū (vt rr̃tulit
diſloca Aui.) ꝑ difficultatẽ plicatõis ge
tionis nu ac difficultatẽ cõductõis ꝛ at
caude. tractiõis calcanei verſus caude
auicẽ. diſloc. cognoſciẗ: necnõ ꝑ triſtiſ
ſimã loci ſenſationẽ ac diffozmi
Cura. tatẽ eius. ¶In cui⁹ reſtauratõe
iſto mõ ꝓcediẗ: vcꝫ ſituato patiẽ
te ſup lecto reſtaurator ponat
digitū pollicẽ vel mediū in anū
pri⁹ oleo roſ. illinitū: deiñ forti
eleuatõe coneẗ os ſurſum ad ſuū
locū duceṙ. Altera mãu exterio
rẽ ꝑtẽ os cū oſſe adiuicẽ ꝯponẽ
do. ¶Facta deniq; reſtauratiõe
diſlocatiõis vniuſcuiuſq; ꝑticu
larū ꝑdictarū ſtati loc⁹ ꝑ q̃tuor
emplꝫ. dies empleẗ cū emplr̃o de far. vo
latili ꝛ albuminib⁹ ouoꝝ olo ro
ſa. ꝛ mirtino ꝯfecto. ¶Cõſequẽ
ter vſq; ad finẽ reſtauratiõis po
naẗ ſup locū emplꝫ nr̃m magr̃a
le de far. a volatili albu. oui. ſuc
coplãta. ꝛ ꝯſolide: ac multi aliiſ
reb⁹ habitis. c. de diſloca. i vlt.
Q̃re ad illō ſi op⁹ fuerit rcurrẽdū
ẽ: qꝛ ei⁹ opatio i ol diſlo. ꝯfirmã
da mirabiẗ ẽ. deſup ligãdo aſtel
lã ligni tractabilẽ aut coriū pla
gellã lõgitudis duoꝝ palmoꝝ

aut plus: aut minus ꝓut tibi vi
debiẗ ꝑ loci neceſſitate. ¶Et ſic
deo dante ꝛc.

¶Capitulum. iiij. de diſloca- Ca. iiij.
tione humeri ſiue capitis ad
iutorij.

Raro caput adiu- Diſlo
toriū ab humero catio
ꝑterq; ad inferio humeri.
rẽ ꝑtẽ (vt Aliab. ꝛ aliab.
Aui. teſtãtur) con auicẽ.
tingit diſlocari.
Ad ſuperiorẽ etenim ꝑtẽ (vt pre
fati viri aſſerũt) nunq; propter
ſpiſſitudinẽ muſculoꝝ ꝛ opti-
mum cooperimẽtū ſpatule ſeq-
tur diſlocatio. Nec etiã euenit
ipm diſlocari ad poſteriorẽ (vt
inq̃t. Aui.) q̃m ſpatula prohibꝫ
ipſam. Nec ẽt ad pect⁹: qꝛ lacert⁹ auicẽ.
qui duobus cõſtat capitib⁹ vna
ꝓhibitiõe capitis hūeri ñ ꝑmit
tunt caput adiutoriū ad eūdẽ lo
cū dclinare. Ad lat⁹ vo ſiueſtre
interdū ſeq̃tur. vt inq̃t Aui. diſ auicẽ.
locatio ꝛ ſepaẗ iūctura i dictis
partib⁹ ſepatõe pua. Albu. thꝫ albuc.
caput adiutoriū ad vnãquãq; ꝑ
tẽ poſſe diſlocari: qđ in rei v̾ita
te cū ei⁹ opinione q̃ pauciſſimi
ꝛ antiquoꝝ ꝛ modernoꝝ repiun
tur auctores. ¶Cognita itaq;
diſlocatiõe hm̃oi iuncture qđ ẽ
facili cõprehẽdiẗ qñ ad inferio-
rẽ partẽ exijt per eminẽtiã i ſub
aſcella apparentẽ ẽt ꝑ vacuita
tẽ i ſuperiori pte hūeri ꝯſecutã.
Cognoſciẗ q̃ꝫ ꝑ ꝯpatiõnẽ hūeri Signa
ad hūeꝝ: qꝛ diſlo. hūer⁹ ſp rema
net diffoꝛmis cū aliq̃li gcilitate a
ſuo ſocio cui⁹ reſtau. ſtati vacã
dū ẽ. Cūq; ẽ diſlo. ꝑdicã i corpi
b⁹ tenelle etatis ſupuenerit: tūc Cura.
ei⁹ rſtauratio cū digito pollice
ſub aſcella ipoſito os ſupi⁹ for-
titer ipellendo ꝛ brachiū altera

manu inferi⁹ trahēdo reſtaurator pficit. ¶Si vo hec reſtauratio pdicto ordine acqri nō pōt: tūc loco digiti neceſſariū eſt pugillū ſub aſcella ſituare τ mō añdicto os ad ſuū locū ipellet. At ſi in etate puecta ptigerit: tūc expediētiſſimū ē iūcturā iſtā ad ſedē ppriā ducere altero iſtorū modorū: vcȝ aut cū calcaneo: aut cū cuneo: aut cūm capite hūeri alicui⁹ miſtri altioris ſtature q̄ ſit ſtatura īfirmi: aut barra lignea rotūda: aut cū ſcalis: aut cū faſcia ſuſpēſa τ ligata ī trabe ſolarū. Et ī pmis a calcaneo incipiem⁹. Situato q̄ itaq̄ patiēte ſup bāco vł lecto vt meli⁹ r̄ſtau. videbit: reſtaurator ponat ſuū calcaneū ſub aſcella os ſurſum fortit ipellēdo: τ māib⁹ brachiū egrotātis īferi⁹ veloci⁹ ī eadē hora τ virilr deorſuȝ trahat eo conamie ac ſi vellet adiutoriū τ brachiū ab hūero euellere. Aut ponat cuneū ſub aſcella lōgitudis octo digitorū τ latitudis q̄tuor extremitate rotūda τ ſex ī altera extremitate. Cui⁹ extremitas ſit aliquātulū lōga ad ſimilitudinē oui τ pānis: deiñ duplicatis cū modico ſtuppe ſub aſcella ſituet cune⁹ aduertēdo q̄ rotunditas cunei ſit ſub aſella. Quo fctō patiēs ſup ſcamno primus ſituet vna cū reſtauratore: ī oppoſito tñ r̄ſtaurator iaceat vt hora reſtaurationis pede dextero vł ſiniſtro ſup altera pte cunei applicato ſurſuȝ fortit ipellēdo manib⁹ ſuis magna vi ingenij τ conamie brachiū patiētis ad ſe trahat: q2 iſta via eſt ſecurior ceteris τ raro fallax: q̄ꝰ reſtaurationis viā ex inuentōe nr̄a ſepenūero expti ſum⁹ cū hono-

reſtau ratio cū calcaneo facta.

reſtau ratio q cum cuneo.

re τ vtilitate nō pua. ¶Alia ſilr repit viā q̄ cū barra ſiue ſtāga operat ſub hac forma. Capiat barra ſeu ſtāga rotūda a duob⁹ miſtris. In cui⁹ medietate adſit rotūditas ad oui ſilitudinē cū pānis τ ſtuppa fabricata τ deſup ligata ipāmq̄ barrā p extremitates ſuſpēſa ȝ ī hūeris ſuis fortiter tenēat: ſtent q̄ ī aliq̄ eminēti loco vt eger cū ī barra ſuſpēderet ſituādo aſcellā ī rotūditate terrā pedib⁹ attigere n̄ valeat. Qd cū fcm fuerit vnus miſtrorū brachiū patiētis ī īferi⁹ trahat τ alter pedes dicti patiētis leuiter ad terrā diſtēdat. Terti⁹ aūt miniſter adſit qui hūerū ꝓpriis manib⁹ inferi⁹ cōprimat. ¶Alia q̄ȝ via eſt qua per gradū ſcalarū iſta reſtauratio reducit: vȝ vt ſuſpēſo patiēte ſup ſcalarū gradu pri⁹ pānis τ ſtuppa optie inuoluto cū aliq̄li eminētia ad modū oui τ p reſtaurationē brachiū inferi⁹ fortit trahat aduertēdo q̄ grad⁹ ſcalarū hora reſtaurationis cadat ſub aſcella ne forte ī focili adiutorij ſeu capite cauſet fractura. ¶Aliū inſup habemus modū q̄ ſolū manib⁹ pficit ī. q̄ fortificata faſcia tele fortis duplicata τ trabi ſolarij alligata perpēdicularit deſcēdēte ad modū chordule ſituet patiētis aſcella ſup pdicta faſcia: ponēdo ſup pri⁹ ſub aſcella magnā pilā ſtuppa: aut pānis pfectā: deiñ ordie iā dicto in reductiōe ſcalarū pcedat. ¶Eodēq̄ mō ſepenumero reduxim⁹ adiutoriū ad p priū locū cū ligno curuo ad modū baliſtē cū ſua chorda ī ābabus extremitatib⁹ clauis fortificata a trabe ſolarij perpendiculariter deſcēdēte p iſtrm tro-

reſtau ratio cū barra.

reſtau ratio cū gradu ſcalarum

reſtau ratio cum faſcia.

reſtau ratio cū baliſta lignea.

cleā vulgariter lataglia nūcu=
patū. ¶Situato itaq̧ hmōi in
ſtrō cum ſua pila mō antedicto
ſub aſella habeat reſtaurator
duos vel tres miſtros q̄ patiē=
tē a terra p̄ tres cubitos cū di=
ctō inſtrō leuiter ſuſpēdāt ⁊ pl⁹
vel min⁹ iuxta patiētis ſtature
neceſſitatē: quorū miſtrorū vn⁹
patiētis brachiū inferi⁹ fortiť
trahat in eodē tpe. Siľr ali⁹ ea
dē hora manibus ſuis patiētis
pedes āplectať leuiter tñ deor=
ſum trahēdo: ⁊ aliq̄n ipm ſuſpē
dēdo iuxta neceſſitatē pōderis
lateris oppoſiti. Et iſto mō cū
celeritate ⁊ egrōtātis brachij
tutela diſlocatū adiutoriū mľ
toties ad ſuū ppriū locū pduxi
mus. ¶Sūt deniq̧ nōnulli q̄ iu reſtau
bēt patiētis aſcellā ſup ſpatu= ratio
lā alicui⁹ hōis altioris ſtature cū ſpa=
ſtatura patiētis ſituare brachiū tula.
q̧ egrotātis manib⁹ ꝟſus iferio
rē p̄tē fortiť extēdēdo ⁊ magno
conamie ſurſū reliquū corpis
p̄dicta ſpatula ſubleuādo: q̄ q̄=
dē mod⁹ lz a nōnullis ſit cōpro
bat⁹: tñ in rei ꝟitate ego hmōi
modū nūq̄ approbaui: q2 eius
operatio magna ex p̄te mēdax re
pit. Ulterius pleruq̧ contingit
iūcturā iſtā a loco ſuo laxatam
multis dieb⁹ p̄manere in tñ ꝙ
ſepenūero ad duritiē ꝯuertit.
vñ añ eius reſtaurationē vtiliſ=
ſimū eſt locū mollificare cū de=
coctiōib⁹ mollificātib⁹: aut cū
empl'is vel cerotis hmōi virtu=
tē hñtib⁹: de q̄b⁹ oībus i ātido.
nr̄o luis ppriis ca. vtilē faciē=
mus ſmonē. ¶Cū ḡ locū molli
ficatū eē cognouerj: tūc ad vnū
ex iā dictis modis rſtaurādi re
currēdū ē. ¶Ei⁹ aūt ꝯfirmatio
(vt multi cōiter teſtanť) itra vi
geſimū cōpleť diē. ¶De diſloca Tēps
tione aūt hūeri ⁊ capitis furcu reſtau=
le hic ceſſabit ſmo cū rariſſime ratōis
(vt Aui. tenet.) p̄dicta oſſa ne= Auicē.
q̄q̄ diſlo. ſuſcipiāt cū tñ caput
ſpatule ⁊ furcule ac pectoris oſ
ſa ſepatione patiātur: diſloca=
tione aūt minime. Qua de re cō
ſecuta ptiū vnione manib⁹ re=
ſtauratoris ꝯſtrictiuis medica
minib⁹ ꝓ eadē curatiōe proce=
dať. ¶Et ſic deo dāte ⁊c.

¶Capi. v. De diſlocatione Ca. v.
cubiti.

Multis ō cauſis diſ Diſlo=
locatio cubiti et catio
ei⁹ reſtauratio p= cubiti.
difficilis iudicať
tū pp ligamētorū
fortitudinē ip̄ꝯ pti
nētiū: tū pp eoꝝ breuitatē: tum
ppter ꝯtietatē ſue ꝯcauitatis.
Et q̄q̄ iſta iūctura (vt nōnulli
aſſerūt) ad vnāquāq̧ p̄tē poſſit
diſlocari: tū ꝙ p̄terq̄ ad iterio
rē ⁊ poſteriorē partē ip̄a diſlo=
ca. ſuſcipiat ē de raro ꝯtingēti.
Ceteris ꝟo deteriorē illa que
pp lobediētiā ⁊ carnis paucita
tem ad partē poſteriorē lcliať.
Signa āt talis diſlocatiōis de Signa
facili hťur p ꝯcauitatē vni⁹ par diſloca
tis ⁊ gibboſitatē alteri⁹ ptis. tionis.
Et cū hoc ēt iſrni⁹ brachiū ꝟſ⁹
pect⁹ nullo pacto ꝯplicare: nec
ꝟſus ſpatulā ſubleuare poteſt.
Cognoſciť inſup iſtius iūcture
curatio ad cōpatione luxati mē
bri cū ſocio ſuo: q2 diſlocatione
ꝯſecuta plaſmatio in lōgitudie
⁊ pulchritudine cū ſuo ſocio lō
ge difformis eē vř. Et ppterea
neceſſario inť ſanū ⁊ luxatū cu
bitū ſp magna apparet inequa
litas. ¶Cum ḡ ad hāc veneris Cura.
diſlocationē ſtatim ſine aliqua

tp̄is intermiſſiõe.ſi ad iteriorez
fuerit partē adſint duo miſtri.
Quoꝝ vnus patiētis adiutoriū
manibꝰ capiat. Alter aūt manꝰ
eiuſdē fortiter mēbꝝ extēdit ex
tēſiõe vehemēti. Silr reſtaura=
tor eodē tp̄e mãibꝰ oleo ro. illi
nitis conet iunct. ad ꝓpriã ſedē
collocare ip̄am pollicibꝰ ſuis:
ãt palma manꝰ fortit ipellēdo.
Sed ſi ad poſteriorē ꝑtē cubitū
diſlocari ꝯtigerit: tunc neceſſa=
riū ē vt a duobꝰ miſtris brachiū
fortit extēdat ordie iã dicto: et
forti extēſiõe: deiñ reſtaurator
mãibꝰ ſuis cubitū cingēdo os
ad ꝓp̄az ſedē ipellat. ¶ Hoc cõ=
tp̄s re= pleto iunctura emplo̗ reſtricti
ſtaura no empleř ⁊ ꝯdecēti liga. liget.
tionis. Brachiūq̃ ad collū ſuſpēſuz de
tineat. Et ſi ꝑmittit tal' medel=
la vſq̃ ad q̄rtã diē. Hec ãt rſtau.
cõiter in. xv. diebꝰ celebrat. ¶ Et
qr ꝯtigit ſepenūero in fine cure
iūcturã cū aliq̄li duritie rema=
nere: ꝓ cuiꝰ mollificatiõe recur=
re ad antidotariū nr̄z ca. de me
dicis mollificãtibꝰ neceſſitate
vrgēti. Silr ēt dict. xv. diebus
trãſact cerotū nr̄m i cã fracto=
rū oſſiū ordiatū i. c. de cerot. ac
cõmodate ꝑ aliq̄t dies ſup totã
iuncturaz deferri debet. ¶ Et ſic
deo dante ⁊c.

Ca. vj. ¶ Cap̄. vj. De diſlocatiõe iūctu
re manꝰ ⁊ digitorum eius.

Iuncture manꝰ ⁊ di
gitoꝝ ꝺ facili diſ=
Diſlo= locationē ſuſcipe
catio ſolēt. De facili ſilr
manꝰ dū recētes fuerint
reſtaurant: quaꝝ
diſlocatio lz ad vnã quãq̃ partē
(vt: oēs cõiter tenēt ꝓcticãtes)
ꝯtigere poſſit: tñ ad iteriorez ⁊
poſteriorē partē vt plurimū diſ

locari ſolēt. Signa vtiq̃ diſlo=
catiõis iſtaꝝ iūcturaꝝ nõ diffe= Signa
rūt ab alijs ſignis ſupiꝰ deſcri=
ptis. Reſtauratio itaq̃ diſloca= Cura.
tiõis iūcture manus ⁊ digitoꝝ
eiꝰ ꝑficit optia extēſiõe facta a
duobꝰ miſtris hic inde reſtaura
tor iūcturas mouēdo: eminen=
tiãq̃ loci manibꝰ ꝯprimēdo to
talit ſe exerceat donec oſſa ad
ſuã ꝓpriã ſedē ꝯponant. ¶ Fctã emplz.
reſtauratiõe locꝰ empleř cū em
plo̗ de farīa volatili ⁊ albumie
ouoꝝ ac oleo roſ. ⁊ mirtino ꝯfe
cto. Cū q̄vſq̃ ad ſeptimū ꝓcedē
dū eſt ip̄m de tribꝰ in tribꝰ die=
bꝰ ꝑmutãdo: ⁊ manū ⁊ brachiū
ſup tabula ſtuppa ⁊ pãnis iuo=
luta ſituãdo. ¶ Septia diē trãſ
acta cū īfraſcripto auxilio vtilr
ꝓcedit. ℞. albu. duoꝝ ouorum
ol. mirti. ol. ro. añ. ℥ ß. ol. maſti.
℥. ß. tereb. clariſſime. ʒ. x. pulue=
ris rubei. ℥. j. ſucci plãtagis. ʒ.
vj. farīe ordei ⁊ fabaꝝ añ. ʒ. v. mi
ſcer more empli ſup iūctura ad
miniſtret: nã eiꝰ opatio i oī diſ
locatiõe crede mihi vtiliſſima
eſt. ¶ Et quia ſepenumero con=
tingit iſtã iūcturam cū diutur=
no dolore ⁊ difficultate motio=
nis ⁊ cū debilitate pluria totiꝰ
iūcture remanet: vñ ꝓ ſedatio=
ne doloris ⁊ ꝯfortatiõe ꝑticule
reiꝰ mollificatiõe īfraſcriptū ce
rotū magiſtrale ſup ꝓdicta iū=
ctura iponere neceſſariū ē: cuiꝰ
talis eſt ordiatio nr̄a. ℞. radi= Cero=
cū altee decocte ⁊ cribellate ra tuz ma
dicū ſigilli ſalomonis ſilr deco grale.
cte añ. lib. ß. olei roſ. onfancini
olei mirtini añ. ℥. j. ß. agripe et
dialtee añ. ʒ. vj. terebentine cla
re olei camomillini añ. ℥. j. flo=
ris roriſmarini: ſquinãti abſin=
thij añ. parum lumbricoꝝ loto

rū cū vino.℥.ſ.ß. vini odoriferi li.j.bul.oīa ſil'ꝑter cribraturas vſqꝫ ad vini ꝯſum.deīn colent̄.⁊ cū cera alba ſufficiēti ⁊ dcā cribratura fiat cerotū̄ molle:addēdo croci.ʒ.ij. ¶Cōfirmat̄ āt tal' iūctura cōiter vt nōnulli teſtantur:preſertim Jamerius in.rū. diebus. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

C.viij. Diſlocatio ſcie et coxe.

¶Cap.viij.De diſlocatiōe ſcie et coxe.

Licet(vt cōiter oēs tenent autores preter Albu.) caput coxe ad vnāquāqꝫ partē poſſit diſlocari:tñ luxationē in cora vt plurimū aut exteriorē aut poſteriorē partem euenire contingit.

Signa diſlocationis.

¶Significatio itaqꝫ diſlocationis coxe ad exteriorē ptē ſecute eſt quādo pes a ſuo ſocio in longitudine abbreuiatur.Et cum hoc etiā in inguine ꝓfunditas manifeſtat̄:⁊ in oppoſita parte eminētia oñditur ⁊ genu ad interiorē ptē aliquātulū declinare vr̄.

Signa diſlocationis ad poſteriorē ptē.

¶Signa aūt diſlocatiōis ad poſteriorē ptē ꝯſecute habent̄ per difficultatē plicādi genu ⁊ pedis abbreuiationē cū mollificatiōe in inguine ⁊ coxe rotūditas apd nates manifeſtā eminētiā cauſare ſolet:qñ āt(lꝫ ſit de raro ꝯtingēti) ad interiorē partē ſeqt̄ diſlocatio iſta.ei9 ſigna ſūt hec:vcꝫ qñ lōgit̄ pes īfirm9 cū pede ſano l nenit̄ longioris ſtature ſtatura ſani: ⁊ ēt genu altero remanet eminēti9⁊ patiēs v'ſus inguē pedē ꝯducere neqt: ⁊ caput ēt coxe v'ſ9 inguē deriuare ſolet. Et ꝓpterea ad ipm locū ſemꝑ aliq̄ manifeſtat̄ tūefactō.

Signa ad ptē interiorem.

¶Signa itaqꝫ diſlocatiōis ad anteriorē partē ſecute cognoſcūtur ꝑ denegationē vrine:⁊ interdū ꝑ retētionē egeſtionū ⁊ inguinis tumefactionē:⁊ ꝑ difficultatē ambulādi:qꝛ eger aliter q̄ ſuꝑ calcaneo ambulare nequit.⁊ cum hoc etiā crus nullo pacto a patiēte duplicari poteſt.Genu ſimiliter cum hac diſlocatiōe dolore minime vacare vr̄.

Cura.

¶Cum ergo coxe iūcturā per ſigna iā dicta luxatā eſſe cognoueris: tūc velociter in eius reductiōe laborādū eſt,qm̄ niſi recēter a ſua ꝓpria ſede luxata reſtauraretur ei9 reductio in poſterum (vt inquit Aliab.)cū difficultate efficeret̄. Aliab. Eādē ſententiā refert Aui.medicorū princeps dicēs ꝙ ſi nō reduceret̄ velociter ad ſuū ꝓpriū locū fortaſſe effūderent̄ ad eā humiditates ⁊ putrefierēt ⁊ producerēt ad corruptionē toti9 mēbri ⁊c. ¶Qua d re ⁊ ſi circa hūc modū reſtaurādi iūcturam varie apud autores reperiant̄ opiniōes.Tamē oēs cōiter practicantes moderni docēt hmōi iūcture facere reſtaurationē altero duoꝝ modorū.

Prim9 mod9 reſtaurandi.

¶Quoꝝ ꝑm9 eſt Albu.chirurgicoꝝ pric̄s.⁊ eſt oībus luxationib9 iūcture anche reductio vniuerſalis:ꝓfertl oib9 his modis q̄ꝝ ꝓpria ignorat̄ diſlocatio.Ligato itaqꝫ cum faſcia ſeu mātili patiēte ſub aſcellis ⁊ in guinib9 firmiter ad colūnā aut ad aliō inſtrm̄ cōſimilis fortitudinis:⁊ ab alia pte liget̄ cū mātili genu deorſū deſcēdēdo verſus caniculā ibiqꝫ iſuper firmādo mātile:quo facto l eodē tpe vice vna fortiter talis ab oi pte efficiat̄ extēſio ꝙ patiēs fere a terra ſuſpendi videat̄:⁊ ſic reſtaurator tpe hmōi extenſiōis manib9 totā iūcturā ꝯplectēdo

hincinde cõmoueat donec ad ꝓpriã ſedẽ locatã eẽ cognouerit qđ de facili cognoſcit̃ ꝑ lõgitudinẽ ſocij ſani eq̃lẽ ⁊ ſedationẽ doloꝝ. Et iſte mod⁹ lꝫ (vt prediximus) oib⁹ ſit cõis: tñ ẽ magis cõueniẽs ad diſlocationẽ iteri⁹ ⁊ exteri⁹ ſecutã: nã vt dictũ ẽ ꝑ extẽſionẽ dictã patiẽs extẽdat eminẽtia q̃ eſt apđ inguẽ cũ calcaneo int⁹ ad ſuũ impellat̃ locũ: coxã ꝑ genu ad interi⁹ ducẽdo.

Scđs mod⁹. ¶ Scđs etẽm modus reductiõis iſti⁹ iũcture ẽ vt ſituato patiẽte ſuꝑ mẽſa lõgiori patiẽtis ſtatura ⁊ i q̃libꝫ extremitate firmet̃ colũna: deiñ cũ mãtili ab īguine ad deorſũ ſurſũ aſcẽdẽti crucialr̃ ſuꝑ vẽtrẽ liget̃ ad colũnã: ⁊ cum alio mãtili liget̃ etiã coxa ſuꝑ genu crucialiter voluẽdo donec ſub calcaneo cũ eodẽ mãtili ad aliã liget̃ colũnã: ⁊ cũ canalis poſitꝫ int̃ mãtile ⁊ colũnã torquẽdo ab oĩ ꝑte ſic trahat̃ patiẽs donec reſtaurator manibus ſuis iũcturã ad ſuũ locũ ꝯponere valeat.

Alius mod⁹. reſtaurandi. ¶ Aliđ ingeniũ reductiõis ẽ: vt firmato ⁊ ligato patiẽte ſub aſcellis cũ mãtili ad colũnã coxacũ mãtili ligata ad torculare iſtr̃ꝫ annectat̃ cũ ꝓdicto mãtili ligatione firma: qꝛ ꝑ hũc modũ vnaq̃q̃ difficilis coxe luxatio ad ſuum ꝓpriũ locũ reducit̃: dũmõ recẽs fuerit. Cui⁹ q̃ dẽ firmatio auxilijs iã dictis ſuperius. c. ſ. de vl'i fractura ⁊ diſlocatione cõplet̃. ¶ Verũ ſi hmõi diſlocatio a cã añcedẽti cãri videat̃: tunc poſt ei⁹ reductionẽ ad hũiditatẽ ſuꝑfluã deſiccãdã actuale cauteriũ ab antiq̃s ſũme laudat̃. ¶ Cõſecuta dẽiq̃ iſti⁹ iũcture reductione vtiliſſimũ eſt aſtellã ꝑ aliq̃t dies pãnis ⁊ ſtuppa īuolutã in ꝑte exterioꝛi coxe vſq̃ ad cauiculã ligatã detinere: pri⁹ tñ ligata medela cõdecẽti ligatura ipſa crucialr̃ hincide tẽdẽti: ⁊ nõ remutet̃ medela niſi đ ſexto ĩ ſextũ. ¶ Cui⁹ ꝯfirmatio cõit̃ in. xxx. dieb⁹ ꝯplet̃. ¶ Et ſic deo dãte ⁊c.

Cap. viij.

¶ Cap. viij. de diſlocatione genu ⁊ eius rotule.

Aliab. Diſlocatio genu.

IUnctura gẽu (teſte Aliab) ad vnamquamq̃ preterq̃ ad anterioꝛẽ partem diſlocari poteſt. Dicit enim ad anterioꝛa nõ eſt euelli: quoniã geniculus ſiue rotula fieri prohibet.

Curõ. ¶ Cuius quidem reductio quẽadmodũ ſepenũero in alijs capitulis dictũ fuit cũ debita mẽbri extẽſiõe ⁊ mãib⁹ q̃ꝫ reſtaurãtꝫ os ad ſuũ locũ cũ đcẽti ꝓſſura ꝯponẽti magnifice ꝯplet̃. ¶ At ſi tm̃ rotulã diſlocari ꝯtigerit: tũc in ei⁹ reductiõe ponat̃ patiens ſuꝑ ſcãnũ ad ſedendũ ſuꝑ terrã pedẽ ſuũ ſituãdo. Deiñ reſtaurator conet̃ manib⁹ ſuis fortit̃ cõprimendo rotulã ad ſuũ locũ collocare. Poſtmodũ locus cuꝫ ſtuppis ⁊ ẽplo de farina volatili emplaſtret̃. Et deiñ liget̃. Et in curuatura ponant̃ pãn⁹ ⁊ alia ingenia genu plicationẽ ꝓhibẽtia. ¶ Ultimo ṽo loco ꝓ ꝯfirmatiõe iũcture genu ⁊ rotule ꝓcedẽdũ eſt auxilijs ⁊ curatiõe tradita in ſuꝑioꝛib⁹ capl'is. Aſtelle q̃ꝫ a die reſtaurationis ꝑ multos dies vtiliter condecẽti ligatura adminiſtrant̃. Remutet̃ ſimiliter medela de tertio in tertiũ. Et nõ fiat feſtinatio ad auferẽdas aſtellas nec etiã ad ambulandũ feſtinetur: quoniã (vt inq̃t Aui.) a facili cã genu lucrari ꝯtingit. ¶ Et ſic deo dante ⁊c. Auicẽ.

Ca. ix.

¶Cap̃. ix. De diſlocatiõe calcanei ⁊ digitorum pedis.

Diſlocatio calcanei.

CAlcaneꝰ vtiq̧ iterdũ diſlocatiõe cõpleta diſlocari ſolet: ⁊ aliqñ ſeparatˀ. Et eiꝰ q̃dẽ luxatio nõ niſi ad ptẽ interiorẽ aut exteriorẽ tñ ſeqˀ.

Signa luxati calcanei.

¶Cuiꝰ ſignũ ẽ φ tumefactio calcanei ad eã partẽ verſus os luxatũ declinatur. ¶Iuncture vero digitoꝝ a facili cã diſlocanˀ ⁊ cũ facilitate reducũˀ.

Cura.

¶In reductiõe ergo oſſis calcanei ſi diſlocatio fuerit ꝯpleta (vt inq̇t Aui. c. ꝓprio) fortis extenſio ⁊ ingẽs impulſio ſup eminẽti loco neceſſarie ſunt. In leui aũt motiõe calcanei leui extẽſiõe ⁊ expulſione pro eius reductione indigemꝰ.

Modꝰ reducẽdi calcanei.

¶Modꝰ reductiõis calcanei talis eſt. Adſint miniſtri duo: quorũ alter manibꝰ pedem fortiter extẽdat: ab altero miniſtro corpꝰ ⁊ genu ẽt fortiter teneatur. Reſtaurator deīde manibꝰ proprijs os calcanei tpe extẽſiõis ad ſuũ propriũ locũ collocare coneˀ. Secuta reſtauratiõe cuꝫ emplaſtris ⁊ auxilijs iã dictis in capitulis antecedẽtibꝰ locis emplaſtreˀ. Et ligetur cũ cautela tñ remiſſe ligature: ne nerui anteriores ⁊ poſteriores a nimia ſtrictura ledanˀ.

Reſtauratio pedis digitorum.

Circa deniq̧ digitorum pedis reſtaurationem nõ ſecus procedendum eſt quemadmodũ caplõ de manꝰ digitorũ reductione dictũ fuit. Unũ tamen in iſto caſu nõ pretermittã. s. φ facta equatione iũcture calcanei vtiliſſimũ eſt (vt Aui. p̃cipit) patientem per dies. xl. ab oĩ ãbulatiõis exercitio ſe abſtinere. ¶Et qꝛ iterdũ ꝓpˀ plurimã oſſiũ neruorũ ⁊ ligamentorũ compoſitionẽ pes debilis ⁊ doloroſus per menſes ãbulatiõi ineptꝰ ꝑmaneˀ ſolet.

Pro ſedatiõe doloꝝ.

Ideo ꝓ ſedatiõe doloris ⁊ reſolutiõe materiei faciẽtis dolorẽ cũ cõfortatiõe ꝑticule: nõ niſi vtiliſſimũ eſt infraſcriptũ cõfortatiuum ſuper totũ pedem more ceroti applicare: cuius talis eſt ordinatio noſtra.

Cerotum.

℞. radicũ altee decocte ⁊ cribel. ℥. ß. radicis enule ſigilli ſalomonis etiã decocte cribellate añ. ℥. iij. olei camomillini roſati ⁊ mirtini añ. ℥. j. ß. agripe dialtee ana. ʒ. vj. olei maſticini. ℥. ß. vermiũ terreſtriũ lotorum cum vino. ℥. j. ⁊ ß. camomille roſarũ abſinthij ſq̇nãti anthos añ. parũ vini odoriferi ciatũ vnũ: bulliãt oĩa ſimˀ vſq̧ ad conſummationem vini: deinde colẽtur cui colature addanˀ farine fabarũ bene cribellate farine ordei puluerꝫ rubei añ. ʒ. v. ſanguinis draconis mumie añ. ʒ. iij. croci. ʒ. j. ſandalorum omnium añ. ʒ. j. ⁊ ß. terebẽtine clariſſime. ℥. j. Et iterum cũ cera alba ſufficiẽti ⁊ cribratura p̄dicta ſm artẽ fiat cerotũ molle: quod etiam in omnibus torſionibus et lacertoruꝫ attritionibus eſt medicina magna. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

¶Finit liber ſextus Chirurgie eiuſdem magiſtri Joannis de Uigo Genueñ. Ad laudẽ omnipotentis dei.

¶Incipit liber. vij. Magiſtri Joannis de Uigo Genueñ. Rapalligene. De natura ſimpliciũ valde vtilis ad vſum practicãtium in arte Chirurga: prout in ſuccedenti proemio patet.

Cum ego Joānes aladuerterē quātum vtilitatis eſſet vniuerſis chirurgicis chirurgiam exercentib⁹ cognitionē ⁊ naturam illorum ſimpliciū habere: q̄bus in ꝯponēdis ⁊ ordinandis emplis vnguētis atq̧ linimētis ⁊ alijs neceſſarijs ingenijs ad chirurgicū negotiū quotidie frequētiſſime vtūtur. Mihi quidē oratoꝝ eloq̄ntia eēt neceſſaria ſi id narrare vellē. Qua de re ad eoꝝ vtilitatē libellū de nā ſimpliciū extractū melioꝛi mō quo potui ex antiquoꝝ ſcripturis ꝯpilare decreui. In q̄ q̄dē nō mō naturā ⁊ eoꝝūdē poſſe. Uerūetiā ⁊ modū pharmaca ꝯponēdi in quocūq̧ fere ſimplici repies. In oī etem ſimplici exēplū ſeu ꝯpoſitiōē in curādis moꝛbis pharmaci ꝯpoſiti ad vtilitatez chirurgie tibi freq̄ntiſſime deſcribā. ¶ Igr̄ fili mi Aluiſi legito hūc libꝛū iterū dico plegito. Nā ſicut ars ſuuz optimū finē (vt in pꝛoemio diximus) ſine artifice conſeq̄ non p̄t ſua idonea ac ꝓpoꝛtiōata iſtrumēta hn̄ti. Ita ⁊ pharmaca diuerſoꝝ ſimpliciū a chirurgo ad egrotātiū vtilitatē idonee oꝛdinari nō p̄nt: niſi talis chirurg⁹ hmōi ſimpliciū plenioꝛem notitiā habuerit. ¶ Si q̄s igit̄ in arte chirurgica: pharmaca ſilr̄ cōponere ſeu oꝛdinare voluerit abſq̧ ꝟa ⁊ pfecta cognitiōe nature ſimpliciū ingrediētiū: pfecto is eq̄parari pōt ceco i ligno operāti. Nā ſepiſſime cōtingit cecū ſcindētē lignū pl⁹ ⁊ min⁹ de ligno accipe q̄ ſit neceſſe. Et pterea freq̄ntiſſime erroꝛē committit. Silr̄q̧ mō accidit chirurgo ſepenūero errare i ꝯponēdo vnguēta emplaſtra ⁊ linimēta ad vſum chirurgie naturā ſimpliciū ignoꝛando. ¶ Qua de re vt facilius gradus ſimpliciū reperiant̄ ipſa ſub oꝛdine alphabethi deſcribā. Et licet inter doctoꝛes graduū varietas ſimpliciū reperiatur: tn̄ aliq̄n illud a diuerſitate regionū cauſari poteſt. Ego eñ in hoc meo libello de ſimplici medicina inſerui tn̄ mō floꝛes ab antiq̄ꝝ monumētis recollectos: ⁊ p̄ſertim Dio. Serap. Gale. Pau. Aui. ⁊ alioꝝ In primis a lr̄a A. incipiendo.

Acetum eſt frigidū in primo ⁊ ſiccū in tertio: ꝯpoſitas tn̄ habꝫ ꝟtutes cū maxima penetratiōe: opiniōes philoſophoꝛum conueniunt in ſiccitate ipſius ⁊ diſcrepant in cali. ⁊ fri. Nā quidam dixerunt q̧ frigidum eſt q2 choleram mitigat. Et alij dixerūt q̧ eſt calidum eo q̧ ſuper terrā ſparſum bullit et frangit petram. Melius q̧ de eo dicitur q̧ ſit calidum poſtea frigidum acutum. Et propter ea factū ex vino autem potenti calide complexionis iudicatur. Acetū.

¶ Aloes epaticū calidū ē ⁊ ſic. i ſcdo gradu. Pudendoꝝ vlceribus p̄ſertim virge ⁊ mr̄icis cuz aneto ꝯbuſto vtiliter adminiſtratur. Uulnera quoq̧ recētia potētiſſime incarnat. Oculoꝝ caliginē clarificat eoꝝq̧ lachꝛymas cū aq̄ roſaꝝ ⁊ mirtillo. ipſi⁹ ꝟt⁹ ipoſita potēter ſtringit. Aloes

¶ Agaricus eſt cali. in ſecundo ⁊ ſic. in tertio. puluerizatus ⁊ admixtus cū melle litargirio Agaricus.

terrebẽtina ꝛlupinoꝝ farīa:nec nõ parũ ſalis atq̃ tartari (vnã= quãq̃ morpheã pus aliq̃ntuluꝫ ſcarificatam valẽtiſſime ſanat. Oſſa q̃ꝫ corrupta cũ paucedie ꝛ aq̃vite ĩpoſit⁹ mirabilŕ exhit ꝛ mũdificat. Siliq̃ mõ aduerſus fiſtulã cũ radice dragõteeꝛ pul uere nr̃o carnis ſupflue remoti uo parũq̃ tartari ꝛ ſalis ƀꝫ oc̃ꝫ modũ admiſtratiõis ei⁹ ĩtra fi= ſtulã ĩpoſit⁹ ſummopere valet.

Aſſara ¶Aſſara ſiue baccara latie ƀm Gal.vij.phar.herba ẽ cal.ꝛ ſic. cõplonis ĩ tertio. Cui⁹ bonitas ĩ radice tm̃ ei⁹ ↄſiſtere vr̃. Jõ ra dix ei⁹ decocta ĩ lauatorio capi tis ꝓ confortatione ipſi⁹ ſum= me vſitat̃. Jtẽ lautio capitis.

Argẽ= tũ viuũ ¶Argẽtũ viuũ auct.'Pauli eſt calidũꝛſic.in quarto.ex effectu eni̅ cognoſcitur:quia eꝫ ſua ca liditate diſſoluendo incidit et penetrat. Quidam dixerunt ip ſum eſſe frigidũ in quarto.

Alumẽ ¶Alumẽ ca.ꝛ ſic.ĩ q̃rto ẽ ꝓhibi tiuũ materierũ flegmaticarum ad locũ veniẽtiũ. Et ſi mixtũ et bullitũ fuerit cũ aq̃ plãtaginis ſanat vlcera difficillime curõis.

Amig= dale a mare. ¶Amigdale amare ca.ꝛ ſic.in ſc̃do ſunt. Et oleũ ẽt eaꝝ eiuſdẽ ẽ nature. Dulces ꝟo calide ſũt ꝛ hũide ĩ p̃io:ꝛoleũ eaꝝ ꝛ oleũ amaraꝝ faciũt ad ſurditatẽ au riũ. Oleũ ꝟo dulciũ ↄfert dolo= ri eaꝝ a mã mixta cãto. Amare ĩſup amigdale ↄtrite ꝛ cũ ſapa pri⁹ ad ignẽ ĩſpiſſate ad modũ ceroti addito aloe caballino lũbricos mirabilŕ interficiũt ꝛ necant ſup vmbilico impoſite.

Aniſuꝫ ¶Aniſuꝫ eſt ca.et ſic.in tertio. ꝟtutẽ hꝫ carminãdi vẽtoſitatẽ.

Anti= moniũ ¶Antimoniũ eſt fri.ꝛ ſic.in ter tio. Et cũ albu,oui ꝛ ligua paſſe rina farinaq̃ faba.parũq̃ thu= ris ꝛ pilis lepoꝝ minutiſſime ĩ ciſſis ſanguis auriũ fluxũ a q̃cũ q̃ cã fluẽtẽ ꝑfectitiſſime ſtringit ipm̃ iter aurem admodum peſ ſarij ĩpoſitũ. Et in collirijs ocu loꝝ vtilŕ admiſtrat̃. Jõ teſtan= te Almã. ſenitatẽ oculi ↄſeruat. Carnẽ inſup ĩ vlcerib⁹ ſupfluaꝫ ↄſumit abſq̃ mordicatiõe etiã maligna vlcera ꝛ corroſiua mũ dificãdo incarnat.

Arſeni cum. ¶Arſenicũ ꝛ auripigmẽtũ ſunt cal.in tertio ſic.in ſc̃do. virtutẽ hñt mortificãdi ꝛ putrefaciẽdi mẽbrũ:tamen auripigmentum eſt minoris operatiõis.

Abſin= thium ¶Abſinthiũ eſt ca.ĩ p̃mo.ſic.in ſc̃do:cui⁹ virt⁹ rõne amaritudi nis ſuе eſt ĩ ſtiptica. Jõ ſunt ſibi ꝟtutes adiuicẽ ↄtrarie ĩ opatio ne. Abſinthiũ igit̃ cõtuſuꝫ ꝛ ſup tegula calefactum vino odori fero irrorata percuſſionib⁹ cõ= tuſionum ꝑfectiſſime opitulat̃. Decoctũ inſup cũ furfure cam̃. mellilotoꝛ malua cum ſapa et aqua ſufficiẽti ꝛ cum oleis ano dinis:puta oleo roſa. mirtino atq̃ camomillino ſuper contu= ſionibus ꝛ attritionibus lacer toruꝫ miraculoſe valet.

altea. ¶Altea de cuius eſſentia varie ſunt opiniones. aliqui enim et communis vſus medicorum te nent ipſam aſſe ca.ꝛ hu.calidi tate tẽperata. Alij ꝟo ca.et ſic. iudicãt. Jdeo Sera.c.de altea dicit q̃ eius virtus eſt ſtiptica= re. Gal.vero.vj.ſimplici. phar. c.euiſcus.dicit ipſam virtutem habere abſtergendi relaxandi ſeu digerendi doloremq̃ mi= tigandi. Jdeo apparata cum qua difficultate maturantur: maturat ſi cuꝫ farina tritici in

brodio gallinaꝝ ꝛ cū butyro ſ꞉z
artē decocta ꝛ l forma emplr̄i re
ducta fuerit. Humores q̄z cru=
dos ꝛ groſſos l āpatib⁹ fridis
ꝑfectiſſime ꝛ celerit̄ maturat ꝛ
digerit. Itē ad fracturā oſſiuz
cū medicinis valētib⁹ vtilr̄ lpo
nit̄. Uiſcoſitate ei ſua oſſa fra=
cta ꝯglutinat. Et ꝑꝑea a q̄buſ=
dā dicta eſt altea: q꞉ ſe in altū
eleuat: ꝛ viſc⁹ q꞉ conglutinat.

Acor⁹. ¶Acorus eſt ca. ꝛ ſic. l ſcd̄o. Et
vtiliter itus ꝛ extra vitijs ſple
nis medetur.

Aceto ¶Acetoſa eſt fri. l p̄rio ſic. l. ij.
ſa. ei⁹ ſ̄vt⁹ ē cū lactuca ꝯtuſa ꝛ lin
gua paſſerina ꝛ albumine oui
ꝯquaſſato cū oleo ro. onfanci=
no āpata cholerica q̄ trāſeūt d̄
membro ad mēbrū ꝑl꞉z iuuare.

Agri= ¶Agrimonia ē ca. ꝛ ſic. in. ij. ꝛ
monia ſucc⁹ ei⁹ cū cerotis vulneꝝ ca=
pitꝭ vtilr̄ admiſtret̄. ꝛ ſirup⁹ cū
ea ꝯfect⁹ vt iferi⁹ ſpaſmoſis epi
lepticꝭ ꝛ ꝑaliticis medet̄. Cui⁹
Nota forma tal' ē. ℞. Agrimonie mr̄i
ſingl'a carie pipi. prunale verꝭ āthos
re re= añ. M. j. ſaluie nepite mētaſtri
mediū añ. M. ß. ſe. peonie ꝛ radicꝭ ei⁹
cōtra añ. ʒ. ij. ſanſuci feni. añ. M. ß. ci
neruo= namo. nucꝭ muſc. cubebe añ. ʒ.
rū paſ= j. ß agarici trociſ. ℥. ij. oīa ꝯtun
ſiones dāt̄ adlnicē: ꝛ cū aq̄ feniculi ſal
uieq꞉ bul. vſq꞉ ad ꝯſū. tertie ꝑ=
tis: deiñ colent̄ ꝛ cū zuc. ꝛ melle
ſufficiēti ſirupizet̄: poſtmoduz
cū pill'is aggreg. ꝛ pill'is fetidꝭ
purget̄ corp⁹: nā p̄dict⁹ ſirup⁹
cū aq̄ abſin. ꝛ ſaluie ſumpt⁹ vnū
quēq꞉ dolorē ſciaticū ꝛ ſpaſmo
ſam diſpoſitionē mēbra cōfortā
do reſoluit ꝛ mitigat.

Alliuz ¶Alliū eſt ca. ꝛ ſic. circa. q̄rtū.
Et decoctū ſub prunis cū cepis
ꝛ piſtatū cū ficub⁹ ꝛ pinguedie
porcina āpata frigida difficilli
me maturatōis maturat. Silr̄
etiā d̄coctū ꝛ piſtatū cū nuce ꝛ
ficub⁹ ac tyriaca oīb⁹ veneno=
ſoꝝ alaliū morſuris it⁹ ꝛ ex̄ ad
miſtratū magna eſt medicina.
Et propterea dicitur eſſe ruſti=
corum tyriaca.

¶Apiū eſt ca. l p̄mo ꝛ ſic. l. ij. ꝛ Apiū.
ſucc⁹ ei⁹ cū tereb. ꝛ faria frumē
ti ꝛ melle roſa. parūq꞉ ſarcocol
le igne ꝛ arte abſterſiuū facien
do vlcera carbūculoſa ꝑfectiſſi
me mūdificat ꝛ lcarnat. d̄coctū ad āpa
inſuꝑ apiū cū folijs caulium et ta mā=
melliloto: deiñ in decoctiōe cū millaꝝ
farina faba. ꝛ furfu. ꝛ oleo ca=
mo. ane. ꝛ roſ. āpata māmilla=
rū ꝑꝑ retētionē lactis cāta po=
tēter reſoluit: lac partim exic=
cādo ꝛ partim purgando.

¶Ariſtologia eſt ca. ꝛ ſic. in. ij. Ariſto
Uirtutē h꞉z incarnādi vlcera cū logia.
mundificatione.

¶Anthera eſt illd̄ qd̄ eſt in me Anthe
dio roſe tēdēs ad citrinū colo= ra.
rē. Cuius virt⁹ eſt fri. ꝛ ſic. in p̄=
mo cum ſtipticitate.

¶Alchechigi ſiue ſolatrū mō= Alche=
tanū ē fri. ꝛ ſic. l ꝯpl'one: ꝛ ꝯfert chingi
difficultati vrine: ꝛ mundificat
renes ſumēdo ip̄z l forma ſiru=
pi. ℞. alchechigi. ʒ. j. ß. paſſula ſirup⁹.
rū pinearū mūdataꝝ añ. ʒ. vj.
triū ſeminū minoꝝ añ. ʒ. iij. ra=
dicū petroſilij fenicl'i aſpaſmi
bruſci atq꞉ apij añ. M. ß. liq̄ri=
cie. ʒ. x. pru. damaſ. ſebeſtē iuiu
barū. añ. nūe. xij. floꝝ viol'. girū
ſo. añ. M. j. ſaſifragie. M. ß. bul.
aliq̄ntulū triturata cū aq̄ endi=
uie bugl. ꝛ feni. ꝛ papꝝ vini q̄na
toꝝ vſq꞉ ad ꝯſū. t̄tie ꝑtꝭ: deiñ for
tit̄ colēt̄ ꝛ cū zucca. albo ſufficiē
ti fiat ſirup⁹ ſ꞉z artē cū. ʒ. j. ß. op
timi reubar. Iſte el ſirup⁹ miꝝ
in modū mundificat renes a la
pillo

pillo furfure ꝛ pilis:ſtõachum
ꝯfortat ei⁹ digõnẽ aliq̃lr corro=
borãdo vẽtoſitateſq; ei⁹ ꝛ viſce
rum carminãdo ꝛ reſoluendo.
Ameos. ¶Ameos ſemen eſt ca.ꝛ ſic.in
tertio:ꝛ i auxilijs vrine ꝛ ei⁹ ꝓ
uocatiuis vtilr adminiſtraſ.
Anetũ ¶Anetũ ẽ ca.ꝛ ſic.ꝯplonis i.ij.
Et ꝯnũeraſ iter ſimplicia ano=
dina.Et ẽ reſolutiuũ ꝛ carmila
tiuũ vẽtoſitatũ.Et ꝯbuſtũ ſm
Sar. Sar.li.ſimpli.phar. vlceribus
virgevtilr mdeť:ꝛ i ſedãdo au
riũ dolorẽ ẽ medicina magna.
Anetũ ſiup ẽ reſolutiuũ cũ ma
turõne.Jõ ſi cũ reſolutiuis mi
ſceaſ augmẽtũ reſolutiõis p̄e
ſtat.Si cũ maturatiuis etiã ci
to maturat.Jtẽ oleũ ei⁹ admi=
xtũ cũ oleo amigdalaꝝ amara
rũ vẽtoſitatẽ auriũ ꝛ tinitũ ſe=
dat:cũ oleo ẽt de vitellis ouoꝝ
mixtũ ꝛ butyro ꝛ oleo viol.do=
lorẽ aurium acutũ a mã calida
cãtũ mirabilr mitigat:ꝛ maxi=
me i olis bullitũ cũ porcellioni
bus ꝛ paꝝ croci ꝛ vino ĝnato=
rũ vſq; ad cõſum.vini.Jſtð ẽm
auxiliũ crede mihi in ſedando
dolorem aurium mirabile eſt.
Arte= ¶Artemiſia eſt ca.ꝛ ſic.ꝯplon̄
miſia. circa p̄ncip.ij.Ei⁹ poſſe ẽ loca
neruoſa ꝯfortaſ.Et bullita cũ
vino ꝛ reb⁹ anodis i forma epi
time admiſtrata cũ ſpõgia vel
lotõne fctã i ei⁹ dcoctõe vt ſup
loca neruoſa potẽtiſſie ꝯfortat
cũ aliq̃li reſolutõe.Ualet ẽt mi
rabilr i tenaſmõe a frigiditate
cãto iſto mõ faciẽdo.Accipe co
lofoniã pulueriʒatã cũ nuce ci
pſſi ꝛ aliq̃tulũ thur .Deiñ po=
ne pluere ſup prun:s ignitis ꝛ
ſcipe fumũ:poſtmodũ habeas
artemiſiã i dbita q̃titate ſcẽtẽ
ꝛ caleſcãʒ ſup tegla p̄ri⁹ irrora
Practica

ta vino ſtiptico ſup quã ſedeat
patiẽs:q: mirabilr tenaſmonẽ
ſedat.ꝛ eſt medicina expta.
¶Agreſtũ ẽ frig.ꝯplonis i ſcðo agre=
ſic.i tertio.Uirtutẽ hʒ repcutiẽ ſtum.
di caliditatẽ humorum.
¶Acatia eſt fri.ꝛ ſic.ꝯplexio= acatie
nis vltra ſecundũ gradũ.Et for
tis ſtipticitatis.
¶Aqua vt hr̃ p̄io ſimplicium aqua.
phar.ẽ frigide ꝛ hũide ꝯplon̄
in p̄io.Et ꝓpea virtutẽ hʒ in=
ſpiſſandi ꝛ ꝯgelãdi igiť reper=
cuſſiuũ ꝛ ap̄atis cholerici.
¶Aqua aluminoſa eſt virtut̄ aq̃ alu
exiccatiue.iõ mũdificat vlcera. mino=
Et eſt ꝓhibitiua materieꝝ fleg ſa.
maticarũ ad locũ venientium.
¶Acedula eſt fri.ꝛ ſic.ꝯplexio acedu
nis circa ſcðm gradũ.Uirtutẽ la.
habet repcutiẽdi et confortan
di particulam.
¶Ambrotanuʒ eſt cal.i p̄mo ambro
ſic.in ſcðo.mũdificat vlcera cũ tanũ.
ꝯfortatiõe pticule leſe:ꝛ ſucc⁹
eius mixtus cuʒ melle aceto ꝛ
aloe caballino ꝛ ſup vmbilico
more emplaſtri poſit⁹ vermes
potenter interficit.
¶Armoniacũ ẽ calidũ i tertio armo=
ſiccũ i p̄io.Uirtutẽ habet re= niacũ.
ſoluẽdi poteſt cũ mollificatiõe.
¶Aſſafetida eſt ca.ꝛ ſic.i ſcðo. aſſafe=
Uirtutẽ hʒ abſtergẽdi cum at= tida.
tractione vehementi.
¶Affodilloꝝ radices ſũt cal.ꝛ affodil
ſic.nature i tertio.virtutẽ hñt lus.
abſtergẽdi cũ corroſiõe.Et iuc
cus eaꝝ admixt⁹ cũ melle ꝛ olo
de tartaro hʒ plateariũ potẽtiſ
ſime in albaras natiuitatẽ pi=
loꝝ iducit.dcoctio q̃ affodillo
rũ facta cũ lixiuio ꝛ lupinis vl=
cerib⁹ putridis ꝛ ambulatiuis
et cãcrenoſis optime medeť. argil=
¶Argilla eſt frigide ꝯplexiõis la.

in primo ſic. in ſecūdo. virtutē habens repercuſſiuam.

Aſpaltum. ¶ Aſpaltū: vt hr̄. xj. ſimp. phar. eſt ca. ⁊ ſic. cōplonis in ſcdo. Jō ꝟtutē hꝫ exiccādi ⁊ ꝯglutinādi vulnera recētia: ⁊ eſt ſpuma in durata ⁊ repta ī mari mortuo.

Attramētū. ¶ Attramenti mineralia ca. et ſic. cōplexionis ſunt in tertio. Uirtutem habent corrodendi cum ſtipticitate non parua.

Auricla muris. ¶ Auricula muris ſiue anagallus herba eſt duarū ſpēruꝫ: vcꝫ maſculus ⁊ femina: vna quarū florē ꝓducit iacinti coloris vl' ſubrubei. Alia ꝟo florē celeſtinum ꝓducit. Semina ꝟo eaꝝ in forma ⁊ magnitudie coriādri ca. eſt ⁊ ſic. herba āt ē caliditatis tēperate ⁊ deſiccat ſm̄ Gal. fortiter abſtergendo cū attractione. Quidā vulgares dicūt eſſe oculū xp̄i cum ſic. non ſit.

Bolus armenus. Bolus armen⁹ eſt frig. ⁊ ſic. cōplexiōis in ſcdo. Reſtrictiu⁹ ⁊ materieruꝫ calidarum prohibitiuus.

Bacca lauri. ¶ Bacca lauri ſiue ſemē ē ca. et ſic. ꝯplonis. Et fortioris caliditatiſ caliditate folioꝝ. Et vtilr decoquanť ī balneis folia eius cuꝫ ſaluia roremarino abſin. ⁊ parū ſalis ad ꝯfortādas pedū iuncturas. Et oleū ei⁹ ī vnguētis ſcabiei vtilr adminiſtrať.

Borago. ¶ Borago eſt ca. ⁊ hu. ī p̄io. et virt⁹ ei⁹ ē ſanguinē bonū gn̄are. Et vtilr vulneratis cōcediť ī ferclis cū petroſilio ⁊ mēta: ꝓ ſerti ī brodio gallinaꝝ ꝺcocta.

buglofſa. ¶ Bugloſſa ē ca. ⁊ hu. ⁊ cordialis. ⁊ gn̄at bonū ſāguinē. ꝟtutē hn̄s ſilem boragis. Et ei⁹ radix ſub prunis ꝺcocta cū petijs ma defactiſ piſtata cū tātūdē carniſ pomoꝝ āt ſub prunis decoctoꝝ

et modico butyri potentiſſime panaritij dolorē mitigat: ⁊ oēs forūculos maturat. et ī ore ſimpliciť detēta pri⁹ ī aq̄ ⁊ vino ꝯnatoꝝ ī fuſa aſperitatē lingue febricitātiū ⁊ ſiccitatē pri⁹ mirabilr lenit ⁊ extinguit. Et ſūmo delectationem preſtat.

¶ Betōica ē ca. ⁊ ſic. ī p̄io auť. Pāde. ⁊ ꝟt⁹ ei⁹ ē mūdificare ⁊ īcarnare vl'nera neruoꝝ: īter ceteras herbas ꝯferētes ad vlcera capitiſ obtinet p̄ncipatū: ⁊ folia ei⁹ frōti īpoſita oculorū dolores mitigāt māni retinēdo. Betonica.

¶ Berbēa ē fri. ⁊ ſic. Uirtutē hꝫ ꝯſolidādi vl'nera ſine mordicatiōe teſtāte Sa. viij. phar. iō ei⁹ virt⁹ vtilr admiſtrať in cerotis vulnerū capitis ⁊ neruorum. Berbena.

¶ Brācha vrſina ē ca. ⁊ hu. ꝟtutē hꝫ maturādi ⁊ liniēdi apata difficillie maturatōis cū altea piſtata ⁊ decocta cū oleo amigda. dul. ⁊ pingue. gallinacea ⁊ paꝝ cere olb⁹ ad formā ceroti reductiſ duritiē ⁊ ſiccitatē neruoꝝ mollificat ⁊ lēit: ⁊ ſi huic ꝯpoſitōi adderēť. ℥. ij. diaq̄l. gūmati al. ⁊. ʒ. j. ß. yſopi ceroti gale. parūqꝫ irios eēt m̄dicia oportia ad oīa apatadura rſoluēda Brancha vrſina.

¶ Bleta ē fri. ⁊ hu. ꝯplonis. ꝟtutē hn̄s abſtergēdi īfrigidādi ⁊ humectādi. Jō decocta ī brodio cū modico mercurialꝭ ⁊ boragis ⁊ paꝝ zuccari vētrē ſoluit. Nigra ꝟo ſtipticitate ſua ꝯ riū facit: q2 eſt aliq̄lr ſtiptica. Bleta.

¶ Burſa paſtoris ſiue ſanguinaria eſt frig. ⁊ ca. ꝯplonis. Jō ſtipticam habet virtutem. Burſa paſtoris.

¶ Berberi eſt frig. ⁊ ſic. ī ſcdo. ſilueſtris ꝟo eſt in tertio cū ſtipticitate non parua. Berberi.

¶ Baſilicō ſiue ozimū ca. ī p̄io Baſilicon.

ſic.in.ij.⁊ vt⁹ ei⁹ eſt ↄfortare mū
dificare ⁊ diſſoluere: i comeſtio=
ne ſumptū caliginē oclorū facit.
In collirijs vero adminiſtratum
oculorum caliginem emendat.
Brio= ¶Brionia ē ca.⁊ ſic.ↄplonis in
nia. ij.virtutē hȝ abſtergēdi cū matu
ratione: ⁊ ſucc⁹ ei⁹ cū ſucco apij
mixt⁹ cū farina lentiū ⁊ terebē
tina cū melle roſ. vlcerib⁹ frau
dulentis vtilr medet: ⁊ grā exē
pli tal' pōt eē ordinatio. R. ſuc.
brionie ſuc. apij depurati añ.ℨ.
j. tereb.ℨ.iij. mel. ro.ʒ.x. bul. ſit
pap: deide addant fa. lētiū.ʒ.x.
far. ordei.ℨ.j. miſce ⁊ vtere vt.ʒ.
¶Bautia ca.⁊ hu. eſt cōplonis:
Bau= ideo maturat apata difficilis
tia. maturationis.
¶Bdelliū eſt ca. in fine primi ⁊
Bdel= parūpl⁹. Iō lenit ⁊ mollificādo
lium. reſoluit apata ſchlirotica: vt hr
in ſexto pharmacorum.
¶Balſamū ſiue ol. balſa. virtu
Balſa= tē hȝ attrahēdi: abſtergēdi: ⁊ cō
mum. fortādi: ⁊ cicatrices vulnerū at
tenuādi: ideo ca. eſt ⁊ ſic. in. ij.
¶Balauſtia eſt fri.⁊ ſic. cōplo=
Balau nis in. ij. vel quaſi repcuſſiua: iō
ſtia. vehementer ſtipticat.
¶Butyꝝ eſt ca.⁊ hu. caliditate
Butyꝝ tēperata. maturat ⁊ lenit cū ſe
datiōe: et deductū in mortario
plūbi cū oleȝ d vitel. ouoꝝ dolo.
auriū clamoſū mitigādo ſedat.
¶Boras eſt ca.⁊ ſic. ↄplonis ca
boras. liditate tēperata. virtutē hȝ cō
ſolidādi ⁊ ↄglutinādi vulnera.
Caulis Caulis ſm Aui. li.ij.c. de
caulibus. eſt ca. in
pmo ⁊ ſic. in ſcdo. ⁊ poſſe ei⁹ ſm
Dioſ. ē caſum rectificare capil=
lorū ⁊ teſticulo. atq; genitaliuȝ
morbȝ cū ēpltis vtilr admiſtrat.
Cucu= ¶Cucumer eſt fri.⁊ hu. cōplo=
mer. nis. Iō vt⁹ ei⁹ eſt infrigidare ēt
humectare in ſcdo ſm Serap. q̄
re ſucc⁹ eius admixt⁹ cum ſucco
plāta. albu. ouoruȝ ⁊ oleo roſ.
atq; viol. olbus apatibus ſan=
guineis atq; cholericis in pri=
mis dieb⁹ vtiliter medetur.
¶Citoniū acetoſuȝ ſm Gal. fri Cito=
gide eſt nature. Iō virt⁹ ei⁹ eſt nium.
in pricipio apata calida reper
cutere: virtutē hȝ l ſup lcarnādi
⁊ cōglutinandi vulnera. Siliq;
mō dicit q dulce hȝ ſubſtātiam
tēperatā. Iō eſt minoris infrigi
datiōis ⁊ ſtipticitatis. Et ēplm
de pomis ſub prunis decoctiȝ ſȝ
Serap. autoritate Dioſ. habēti
bus apa calidū in mammillis
ſummope opitulat. Et ego di=
co q vȝ i oib⁹ apatib⁹ teſticulo
rū ⁊ ani ac emoroidib⁹. ⁊ mo=
dus ↄficiendi hmōi emplm opti
me deſcriptus fuit. c. de curatio
ne obtalmie. ⁊ ca. de cura emor
roidarum.
¶Calx viua ca. eſt ⁊ ſic. in ter= Calx
tio. Lota vino ſm artē ca. eſt et viua.
ſic. in pmo. Admixta cū oleo ro.
⁊ ſucco lactucarū ⁊ plātag. dei=
de olb⁹ in mortario plūbi deda
ctis vlcerib⁹ ab igne euenientib⁹
optie opitulat. Scabiē ⁊ prur
tū tibiaꝝ ſanat ⁊ fluxū hūorū p
hibet decurrere ad locū. Uiua
vero calx ſi cū cera oleo terebē=
tina floreq; eris admixta fuerit
omnia putrida vlcera ab omni
putrefactione mundat.
¶Corall⁹ alb⁹ et rube⁹ ſunt fri Corall
gide ⁊ ſic. ↄplonis i. ij. ⁊ ↄfortati lus.
ui ⁊ reſtrictiui. Iō ſicū ſucco ll=
gue paſſerine ſāguine dracōis
⁊ ſtercore aſinino aliquantuluȝ
aſſato ⁊ albumie oui cōquaſſa=
to admixti fuerint fluxū ſangui
nis nariū potēter reſtrigūt. Su
ſpenſi inſuper ad collum ſtoma

chū tāgēdo ei⁹ digeſtionē ꝯfortāt: ⁊ a fulgure tuent̄ holem ipſos habētē etiā et domos. Carnē q̄ȝ ſupfluā l vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹ (teſte Aui. c. ꝑꝑo) ſine dolore ꝯſumit. vñ ſi corallo rub. adderēt alumis roche ꝯbuſti mirabo. citrini terreſigil. balauſtia. ſinglor̄. ʒ. ij. pulueris nr̄i carnis ſupflue remotiui coralli p̄dicti añ. ps vna vehemētior ẜ eſſet operationis iſta medela.

Collo q̄ntida ¶ Colloq̄ntida ē calida l t̄tio ⁊ ſic. l. ij. ⁊ d̄coctio ei⁹ fctā cum aceto ⁊ melle et par ſādarace dolorē dētiū potētiſſime remouet a mā frida ⁊ ſicca cātū. ⁊ ſi admiſceat̄. ʒ. ſ. cū. ℥. j. mell̄ d̄coctiuſq̄ȝ ad ſpiſſitudinē ſolidā. ⁊ ʒ. iij. med. aloeſcaballini ⁊ tātū dē d̄ lupinor̄ farla ⁊ aceto more ceroti ſup vmbilico ipoſita puerorū lūbricos pfectiſſie iterficeret.

Caſſia ¶ Caſſia ſꝫ Aui. li. ij. c. d̄ caſſia. eq̄lis ē l caliditate ⁊ friditate. ⁊ d̄t ipam eſſe reſolutiuā ⁊ lenitiuā: ⁊ apatib⁹ calidẜ p̄ſertiȝ viſcer̄ ⁊ guttis cū aq̄ ſolatri gargarizata valde ꝯfert. Lenit iſup apata dura ⁊ ipa potēter r̄ſoluit. Podagricis p̄ter ea ⁊ aliis dolorib⁹ a mā calła cā tis ſingulare p̄ſidiū p̄ſtat. vtilr̄ ēt admiſtrat̄ aduerſ⁹ dolores p̄nolatos cū emplaſtris ad podagrā facientib⁹. Sāguinē q̄ȝ (vt p̄fatus vir refert) mūdificat ⁊ flegma groſſum euacuat.

Cinamomū ¶ Cinamomū calidū l ſcd̄o: ſiccū l tertio. Et cū vtilitate ponit̄ l colliriis ꝯtra ocl̄or̄ caliginē ſeu debilitatē viſus ⁊ imaginatiōesq̄ minãt̄ catarratā futurā

Croc⁹. ¶ Crocus autoritate Gal. viij. ſimpliciū pharmacor̄. calid⁹ ē i ſcd̄o ⁊ ſicc⁹ in p̄io. ⁊ eſt maturatiu⁹: digeſtiu⁹: ⁊ doloris ſedatiu⁹. Igit̄ accōmodate l digeſtiuis vulnerū ⁊ in emplr̄is apatuȝ calidor̄ adminiſtrat̄. Et vtiliter etiā imponit̄ in auxiliis valētibus ad neruorum vulnera. Et i oleis ad dolorē auriū calidum p̄ſertim bullit⁹ cū oleo roſato violato ⁊ oleo de vitellis ouor̄ vnūquēq̄ȝ dolorē auriū ſedat.

¶ Calam⁹ aromatic⁹ calidus eſt ⁊ ſic. in ſcd̄o Gale. autoritate. vij. ſimplicium pharma. c. calami. dicentis q̄ q̄dam dixerūt radicē eius cū bulbis potētiſſimā ꝟtutē hr̄e euellendi ſpinā ⁊ oſſiū fruſtū: ſꝫ q̄ nūq̄ȝ expt⁹ ē ipſe vt retulit: ⁊ cōiter eius aduſtus ⁊ cū melle ⁊ aceto admixt⁹ ⁊ ſuper allopicia capitis cataplaſmatus mirifice eam ſanat. Calam⁹ aromatic⁹

Oculor̄ q̄ȝ caliginē aq̄ ei⁹ elābicata (vt infra) celeberrime emēdat. ℞. calami aromatici mell̄ añ. ℥. ß. ſucci rute. ʒ. iij. aque celidonie. ℥. vj. aq̄ feniculi aq̄ berbene añ. ℥. iiij. pipe. longi nucis muſcate gariofi. añ. ʒ. ß. croci. ℈ j. florū roriſmarini aliquātulū ꝯtritor̄ ſarcocolle aloes añ. ʒ. j. ⁊ ß. fellis auiū de rapina viuentiū ſi inueniri poſſint. ʒ. vj. vel loco ear̄ capiat̄ de gallis gallinẜ caponib⁹ ⁊ pdicib⁹ in triplū: vcȝ de fellib⁹ gallinar̄ ⁊c. oia adinuicē triturata immiſceant̄ ⁊ cuȝ elābico vitreo ſm artē diſtillentur ⁊ vſui r̄ſerua. Iſta aq̄ bñ obturata vnāquāq̄ȝ debilitatē viſus et oculorum caliginem mirabiliter confortat.

¶ Ceruſa frigida ⁊ ſic. ē in ſcd̄o. ⁊ vtiliter adminiſtrat̄ aduerſus vlcera calida ⁊ inflāmata. ⁊ ꝟt⁹ ei⁹ eſt vlcera maligna corroſiua abſtergere abſterſiōe domeſti- Ceruſa.

ca cū exiccatione ⁊ extenuatione aliquali.

Capparis. ¶Cappariſca. eſt in primo ſic. in ſcdo. Cuiꝰ virtꝰ eſt appetitū cōfortare: ſtomachū frigefactū calefacere: ⁊ vinū decoc. ipſius aduerſus vitia ſplenis ⁊ epatꝭ ⁊ eorū durities mirabiliter vȝ. Succus inſup eiꝰ in forma ſirupi ꝓfectꝰ (vt infra) ad oēm ſciaticā ⁊ arteticā antiquatā vȝ mirꝫ in modū. ℞. ſucci capparis ⁊ cicoree añ. ℥. iij. ſucci ebuli. ℥. j. ⁊ mediā ſe. cōit. ℥. ij. ſcor. gallitrici politrici āthos añ. ℳ. j. ine muſcate abſinthij ſtichados ſaluie añ. ℳ. mediū viol. ℳ. ſ. ⁊ ℞. iniubaꝝ prunoꝝ paſſulaꝝ ana ℥. ſ. liq. mūde ⁊ ꝯtrite. ʒ. x. ſanſuci matricarie ana. ℳ. ℞. aq̄ buglosse endiuie feniculi ana. lib. ij. polipodij q̄rcini. ʒ. vſ. bul. lento igne vſq; ad ꝯſum. tertie partis: deinde colētur fortiter ⁊ cū ȝuc. ſufficiēti ⁊ duabꝰ. ʒ. optimi reubarbari poſiti ſm artē l iſuſiōe p̄dctē decoctiōis fiat ſirupꝰ in bona forma: qd̄ ego ſepenumero exptꝰ ſum in dolore ſciatico ⁊ artetico ātiq̄ ⁊ p̄ſerti cōtra morbū gallicū ſūme valere. Jſte eī ſirupꝰ amice potētiſſime digerit vnāquāq; materiā groſſam ⁊ mixtā virtutē ſtomachi digeſtiuā ꝯfortādo ⁊ oēs opillationes ſplenis ⁊ epatis mirabiliter remouendo: cerebrū quoq; ⁊ renes ab eadē materia mūdificando: ⁊ vrinam etiam aliqualiter prouocando.

Caſtanea. ¶Caſtanea (vt hiero. d̄ māfredis dicit) eſt ca. ⁊ ſic. ꝯplexiōis in p̄mo. reſtrigēs corpꝰ: vberrimū preſtās nutrimentū: impinguans ventum facit ⁊ appetitū

Pandeta. autoritate Serapionis graduat ipſam frigidā frigiditate pauca: ⁊ circa primuꝫ gradum caliditatis ipſam exiſtere dicit.

Cubeba. ¶Cubeba ca. ⁊ ſic. eſt complexionis temperate. Uirtutē habens confortatiuā: ideo cōfortat digeſtionē ſtomachi. Et valet cōtra ſincopin cum aqua boraginis exhibita. Ualet etiam cardiacis ⁊ epilenticis.

¶Caruieſt ca. ⁊ ſic. i tertio. Uirtutem habet diureticam: ſed vinum decoctionis eius vrinā mirabiliter prouocat.

Camphora. ¶Cāphora (vt cōmuniter omnes autores teſtātur) eſt fri. et ſic. cōplexionis in tertio. Jdeo vtiliter interponitur in vnguētis vlcerum calefactorum.

Cinogloſſa. ¶Cinogloſſa. i. ligua canis eſt fri. ⁊ ſic. complexiōis. ⁊ ſuccus eius cū ſucco plantaginis ⁊ vino granatorum ⁊ parū licij ad ignem cum predictis aliquātulum inſpiſſatus vlceribus oris ⁊ narium gingiuaruꝫ ⁊ genitalium valet. Ualet quoq; admixtus cū melle roſato ⁊ terebētina vlceribus ad humoribus fridis cauſatis. Jgiť (vt experientia nobis demōſtrauit) aduerſus morbi gallici vlcera ātiq̄na potentiſſime facit: eaq; ab omni tuboroſitate groſſa et (vt ita dixerim) radiconata ad modū fortis ligamenti cum facilitate mollificat: purgat: atq; mūdat: eo maxime ſi predictus ſuccꝰ inſpiſſatus fuerit ad ignem aliquantulum cum ſirupo roſato vel oximelle ſquillitico ſiuis vt fortiorem habeat potētiā: Jtē folia predicte herbe vlceribus

frigidis ſiue ſcrophuloſis im=
poſita a proprietate meden=
tur.

Camomilla. ¶Camomilla eſt ca. ꝛ ſic. in pri
mo. Uirtus eius eſt reſoluere ſi
ne attractiõe cũ aliquali molli
ficatione ꝛ loci confortatione.
Ideo eius oleum benedictum
nõiatũ reſoluit ſine attractiõe:
ꝛ decoctio eius cum extremita
te abſinthij ꝛ radice liquiricie
feniculi ꝛ petroſilij ſparagini ꝛ
cum quatuor frigidorũ ſemini
bus cum iniubis ꝛ ſebeſtem in
vino granatorũ et aqua endi=
uie ꝛ zuccaro dulcorata et ieiu
no ſtomacho ſumpta ad medie
tatem ciati vrinam potẽtiſſime
prouocat. lapillũ expellit. ſple=
nis dolorem epatis ꝛ iliorum
curat ꝛ mitigat ac etiam icteri
tiam ſanat.

Camepiteos ¶Camepiteos cali. ꝛ ſic. in ſe=
cundo. Uirtutẽ habet diaforeti
candi: mundificãdi: ꝛ reſoluen
di. ideo ſuccus eius cum farina
fenugreci ꝛ farina ſeminis lini
cum altea decocta ꝛ cribellata
ꝛ pinguedine anatis ꝛ galline
more emplaſtri ſuper mammilł
impoſitus duritiẽ mãmillarũ
reſoluit. ſimiliter ſuccus eius ĩ
ſpiſſatus cũ terebentina ꝛ oleo
ipericonis vulnera magna ad
ſanitatem perducit.

Capillus veneris. ¶Capillus veneris eſt frigi. et
ſic. temperate nature. Uirtutẽ
habet diureticã ꝛ valet ſplene=
ticis ꝛ epaticis: ꝛ ſucc⁹ eius cũ
ſucco abrotani ꝛ altee ꝛ muſcil
laginis ꝛ naſturcij ſcrophulas
reſoluit: ꝛ in allopicia capillos
prouocat.

Cepe. ¶Cepe cali. ſunt in quarto cũ
hũiditate ſupflua. Decocte cũ
oleis ꝛ capitibus liliorũ albo=
rum cum butyro et farina triti
ci de omnibus ſm artem faciẽ
do emplaſtrũ apoſtemata frigi
da que ſunt difficillime matu=
ratiõis maturant: ꝛ alba cepa
et in furno cum tyriaca et ſiru=
po de acetoſitate citri ꝛ parum
diptami ꝛ tormentille decocta:
deinde fortiter expreſſa: ex qua
expreſſione ſumendo ad q̃titã
tem. ℨ. iij. ieiuno ſtomacho per
ſex horas a cibo ꝛ potu abſtinẽ
do habentibus peſtilentiã val
de opitulatur. Et addendo ele
ctuarij indi ꝛ electuarij roſati
ana. ʒ. ſ. diafiniconis. ʒ. ij. mãne
ℨ. mediam. nil vtilius in peſtilẽ
tiali materia: quia ſoluit mate
riam peccantem cum bezardi=
ca virtute. Item aqua ex predi
ctis cepis elambicata potentiſ
ſime vrinam denegatam prouo
cat quando ex ea ſumiť ad quã
titatem trium vnciarum cũ mo
dico zuccari in aurora.

¶Coriandrum quidam dicunt ipſum eſſe frigidum ꝛ ſiccũ: qui Coriãdrum.
dam vero calidũ. Ab effectu eñ
cognoſcitur calidum eſſe: q2 vẽ
toſitatẽ ꝛ ſcrophulas reſoluit:
ex alio enim latere oſtendunt
eſſe fri. ꝛ ſic. quia ſumptũ poſt
cibum cibi vapores compeſcit
ꝛ vapores ad caput aſcendẽtes
ꝓhibet ꝛ vetat. Ideo decoctio
ei⁹ cum farina fabarum ꝛ oleo
roſato ꝛ mirtino ad ignem de
omnibus faciendo emplaſtrũ
ſolidum apoſtemata teſticulo
rum calida potẽtiſſime reſoluit
dolorem mitigando. Et ſuccus
eius cum ſucco lactuce et plan
taginis et albumine oui et o=
leo roſato: onfancino: omni=

no omnibus ſimul conquaſſa-tis apoſtematibus calidis⁊ he-riſipilatis vehementer optu-latur.

Cuſcuta. ¶Cuſcuta eſt cali. in primo ſic. circa principium ſecũdi. Uirtutem habet mundificandi ⁊ pur-gandi melãcholiam et flegma. Ideo eius electuarium ordinatũ (vt infra) ad apoſtemata dura ⁊ cãcerosa optimũ eſt phar-macum. Recipe cuſcute. ℥.ſ. ca-pillorum veneris foliculorum ſene epithimi ana. ℥.ß. polipo-dũ. ℥.ij. agarici trociſcati. ℥.ſ.ß. aniſorũm. ℨ.vj. miſce ⁊ cum melle roſato ⁊ ſirupo violato fiat admodum electuarij. Et doſis eius eſt dragmas ſex vſqꝫ ad vnciam vnam.

Celidonia. ¶Celidonia ē calida ⁊ ſicca in tertio. ⁊ valde oculorum iuuatiua. Ideo ei⁹ virtus in collirijs acuẽtibus viſuꝫ perutiliter im-ponitur. Et eius ſucc⁹ intra dẽtes impoſitus eos intra ſpatiũ tẽporis facit cadere (vt quidã aſſerunt.) Et radix ei⁹ eſt minoris exiccationis virtutem ha-bens attrahendi ⁊ reſoluendi. Ideo dolori dentium a frigida cauſa cauſato p̄dicta radix ali-quantulum contrita ⁊ aceto ir-rorata ⁊ ſub dentes detẽta opti-me medetur.

Cataputia. ¶Cataputia eſt calida i tertio humida in ſecũdo. virtuteꝫ ha-bet principaliter purgãdi fleg-ma melancoliam ⁊ coleram. Igitur eius decoctio cum mer-curiali herba polipodio cuſcuta boragie paſſulis ⁊ damaſce-noꝝ prunis⁊ capillo veneris cũ modico cinamomo in brodio gallinaruꝫ confecta omnem hu-morem cruduꝫ viſcoſum et fleg-maticũ ⁊ melancholicum opti-me digerendo purgat: ⁊ maxi-me ſtomacho ieiuno ſumpta cum ſirupo ⁊ melle roſato. Ul-terius puluis cataputie cum modico cinamomo in ouo ſor-bili vel in brodio gallinarum ſumptus flegma groſſum po-tentiſſime ⁊ ſine moleſtia pur-gat: ideo vſus eius confert ad ſanitatem corporis conſeruan-dam.

Canapus. ¶Canapus eſt calidus ⁊ ſiccus in ſecundo. Et ſemen eius eſt maioris exiccationis. Ideo vir-tutem habet reſoluendi infla-tiones et ventoſitatem carmi-nandi.

Cuperoſa. ¶Cuperoſa eſt calide et ſicce complexionis in quarto. Ideo eius potentia corrodit.

Cõſolida. ¶Conſolida eſt calida et ſicca cum caliditate temperata ⁊ cũ humiditate viſcoſa: ideo conſolida maior ſiccitatem oris li-niendo aufert maſticata. Et omnes cõſolide videlicet ma-ior et minor virtutem habent conglutinandi vulnera recen-tia. Aliqui etiam dicunt contri-tam conſolidam inter duos la-pides diuino miraculo curare ⁊ interficere antracem: ſunt ta-men ambe eiuſdem virtutis.

Cãtarides. ¶Cantarides ſunt animalia parua volantia viridis colo-ris ad modum muſce longio-ris tamen corporis: ⁊ ſunt cali-de et ſicce complexionis in ter-tio. virtutem habent adurẽdi ⁊ veſicandi.

Caſtoreum. ¶Caſtoreum eſt calide et ſic-ce complexionis in ſecundo. Uirtutem habet confortan-

di neruoſa loca. Ideo oleũ eiꝰ ſpaſmi eſt iuuatiuum.

Capitellũ. ¶ Capitellũ ſiue lixiuiũq̃ vocatur la magiſtra q̃ cõficiť ſapo eſt cali. ⁊ ſic. ꝯplonis. Iõ aduſtiuũ ⁊ cauterizatiuũ ẽ quaſi vt ignis. Itẽ capitellũ in caciola enea ad ignẽ in forma ſalis iſpiſſatũ cũ modico vitrioli romani vnũ qđ ꝙ apã cauterizando rumpit.

Cinis. ¶ Cinis ẽ cal. ⁊ ſic. ꝯplonis maioris tñ ⁊ minoris ſm nãz lignorum quibus efficitur. Uirtutez hz exiccãdi ⁊ abſtergendi.

Caſeꝰ. ¶ Caſeus recens virtutẽ hz cõſolidãdi. Antiquꝰ vero ꝯtrariũ vt. x. ſimpli. phar. Gal. teſtatur.

Craſula. ¶ Craſula eſt fri. ꝯplonis in. iij. ⁊ hu. in. ij. Iõ ẽ extictiua iflãmationum: et potẽter repcutit. Et succꝰ eius cũ ſucco lactuce oleo ro. ⁊ alb. oui: oibꝰ ſiť ꝯquaſſatis heriſipile opitulať. Genitaliũq; calefactionibꝰ medeť. Et ignis cocture potenter occurrit.

Creſſonus. ¶ Creſſonꝰ herba cali. ⁊ ſic. ꝯplonis in ſcđo eſt apitiua ⁊ diaforetica: ⁊ cõeſta cũ oleo ⁊ aceto vrinã potẽter prouocat: ⁊ guſtui vehemẽter quorũdam placet.

Ciminum. ¶ Ciminũ ẽ ca. ꝯplonis i. iij. ſic. i. ij. ṽtutẽ hz reſoluẽdi ⁊ carminãdi vẽtoſitates groſſas. Et ꝯtritũ ⁊ mixtũ cũ cera ⁊ oleo ca. mirtino ⁊ parũ ſucci raffani domeſtici paululũq; ſucci abſinthij ſanguinẽ mortuũ ſub cute i ꝯtuſiõibus reſoluit ⁊ carminat. Iõ nigritiẽ palpebrarũ ⁊ liuorẽ ſanat ⁊ maxime qñ ſunt a cã. pmitiua.

Cardꝰ bñdictus. ¶ Cardꝰ bñ dictꝰ ſcđz Dioſ. hz ṽtutes refrigerãtes ⁊ ſtipticãtes: folia eꝰ cũ floribꝰ ⁊ vino decocta dulci ⁊ ſapa iflationẽ teſticulorũ potẽter reſoluẽdo ſpargũt. Et eiꝰ ṽtꝰ oibꝰ vlceribꝰ ani medeť. In vnguẽtis q̃z aduerſꝰ vulnera ſuccus eiꝰ vtiliť iponiť. Gal. aũt. vj. ſimpli. phar. dicit. c. đ cardo bñ dicto. ipſum hr̃e virtutẽ iflatiuã ⁊ mediocriter diaforetica.

Diptamus. Diptamꝰ eſt cal. ⁊ ſic. in tertio. ⁊ ṽtus eiꝰ ſm oẽm modũ admiſtratõis morſuris venenoſis vehemẽter cõpetit. Iõ (vt inqt Uer. in. xij.) aialia ſagittis venenoſis pcuſſa naturaliť q̃rẽdo vadũt donec ueniãt diptamũ q̃ iucto eorũ vulnera cũ fricãt ⁊ ipz mãducãt ſanitatẽ acq̃rũt. Decoctio ṽo iſraſcripta ⁊ in potu ſũpta mirã hz ṽtutẽ ꝯ oia vulnera penetrãtia i pectore ⁊ fiſtulas ſanãdas. ℞. radicũ diptãi ſana mũdi m̃ſcarie auricule muris gariofi. cauliũ rub. trifolij cũ vino ꝯna. oia đcoquẽdo ⁊ cũ ſirupo đ duabꝰ radicibꝰ dulcorata mirã hz pꝛogatiuã i vulneribꝰ ⁊ vlceribꝰ pdictis.

Daucꝰ ¶ Daucꝰ ẽ cali. ⁊ ſic. i tertio. ⁊ ṽtꝰ eiꝰ eſt attrahere ſoluere ⁊ cõſumere. ⁊ eſt fortiter diureticus.

Eleborus. Eleborus albus ẽ cal. et ſic. in tertio. ṽtutẽ hz purgãdi fl'a: niger vero meliã ⁊ medici antiqtꝰ vtebanť eis in medicis ⁊ purgatiõibꝰ ſicut nũc moderni vtunť loco eorũ ſcamonea: q̃ tũc tpis corpa erãt robuſtiora: ideo robuſtiora medicamia ſuſtinere poterãt. Nũc q̃ corpora noſtra longe magis ſunt debiliora mitius in purgãdo agẽdũ eſt: quare hodiernis tpibꝰ ꝓpter etatẽ in dies magis atq; magis đclinãtẽ nõ ſine eminẽti piculo egrotãtiũ medicamĩna eleborata egrotãtibꝰ admiſtrãtur. Qua đ re ſi qs ſuo labo

ranti medicamie miti mederi
pōt. Jnvanū atꝗ doloſe medi=
camia ꝗuiora ꝗrit ille. Itē ſuc=
cus eleborꝯ cū pinguedie por
cia ⁊ oleo maſticino atꝗ lauri
no ⁊ modico argēti vini extin
cti parūꝗ litargirij ad formaꝫ
linimēti oib⁹ incorpatis vnan=
quāꝗ antiquā ſcabiē difficilli=
me curōnis potenꝭ eradicat: p̄=
ſerti balneo reꝝ linietiū p̄cedē
te: ſicut eſt balneū aq̄ decoctio
nis maluaꝝ: violarū: ordei: fur=
furis: fumiterre: ⁊ pomoꝝ. Itē
linimētū p̄dictū cū melle ⁊ tere
bētia ſil' mixtū aduerſus vnan
quāꝗ morpheam ⁊ tineam vꝫ.
Enula ¶ Enula eſt ca. ⁊ ſic. i ſcdo. Ra=
dix ei⁹ decocta cū altea ⁊ ſigil
lo ſalomōis ⁊ paꝝ abſinthij cū
aq̄ deide piſtatꝭ oib⁹ ⁊ cribella
tis ⁊ cū ſapa ⁊ faria fabaꝝ fur=
fure ⁊ mellilото trituratis ad
ignē fiat ēplm ſolidū addendo
oli roſ. ca. ⁊ murtini aā. ℥. ij. oēs
muſculoꝝ ꝯtuſiōes ⁊ attritio=
nes occertoꝝ dolorē mitigādo
mirabilr reſoluit ⁊ ſanat: ſiliꝗ
mō neruoꝝ torſiōib⁹ trāſactis
p̄mis dieb⁹ optie medeꝭ. Poda
gricis ⁊ arteticis et ſciatica la
borātib⁹ cū vtilitate nō parua
admiſtraꝭ. Iteꝝ virt⁹ ei⁹ ħꝫ oēꝫ
modū admīſtratiōis cardiacꝭ
ſtomaticis iuuamētū p̄ſtat: ⁊ p
pterea dı Enula campana red=
dit precordia ſana.
Eſula ¶ Eſula ē cal. ⁊ ſic. i. iij. Cui⁹ vir
tus ē purgare melia ⁊ flia et ei⁹
lac v̄rucas ⁊ porros potentiſſi
me euellit eoꝝ radices exiccās
Epati ca. ¶ Epatica ē fri. ⁊ ſic. i p̄o. ⁊ ei⁹
folia ꝯtrita ⁊ cū faria ordei i vi
no ꝗnatorū decocta ⁊ paꝝ ſan=
dali albi cū oleo ro. onfancino
epatꭓ calꝫ ap̄a repcutiēdo ſpar
gūt ⁊ reſoluūt: ⁊ decoctio eius
facta cū ēdiuia domeſtica ⁊ ſil=
ueſtri ⁊ parū capilloꝝ ve. parū
ꝗdicoree cū aq̄ ⁊ zuccaro ꝯfecta
cū modico ꝗnatoꝝ vino laborā
tib⁹ epatis diſcraſia calā optie
medetur: et ꝓpea dı epatica: qꝛ
egritudib⁹ epatꭓ valdē opitlaꭓ.
¶ Ebul⁹ ē cal. ⁊ ſic. ꝯplonis. vir Ebul⁹.
tus ei⁹ ē reſoluere reſolone te=
perata: ⁊ ꝓpterea eſt domeſti=
ce exiccatiōis ⁊ icarnatiōis vl=
ceꝝ ⁊ vulnerū: ⁊ ſm oēm modū
admiſtratiōis ipſi⁹ i vnguētis
ēplis ⁊ linimētis aduerſ⁹ iūctu
rarū dolores vtilr imponitur.
¶ Edera terreſtrꭓ ē fri. ⁊ ſic. cō Edera
plexōis. virtutē ħꝫ mūdificādi
exiccadi: ⁊ icarnādi vulnera. ⁊
ſanguꝭ hirci ex ea diuti⁹ nutri
ti calculoſis potenꭓ medeꭓ: ⁊ cū
lardo ⁊ eleboro cōtūſa ad vnā
quāꝗ capitis tineā plimū faꭓ.
¶ Ermodactil⁹ eſt ca. ⁊ ſic. ꝯplo Ermo=
nis. v̄tutē ħꝫ abſterſiuā cū ali= dacti=
ꝗli corroſione: ⁊ ſm Meſue po= lus.
dagricis medetur.
¶ Es ⁊ flos ei⁹ ē cali. ⁊ ſic. ꝯplo Es.
nis i tertio cū potētia corrodē
ti ⁊ eſcharā faciēdi tarde remo
tiōis: ⁊ hoc ꝓpter ipſi⁹ magnā
ſtipticitatem.
¶ Epithimū ē cal. ⁊ ſic. ꝯplonis Epithi
in ſcdo ſꝫ Pandetā. Gal. th. vi. mum.
ſimpli. phar. c. de epithimo. dt
ip̄m calefactiuū ⁊ exiccatiuum
eſſe i.i tertio: ⁊ eius virt⁹ ē me=
lācholiā ⁊ flegma purgare.
¶ Euforbiū ē cal. ⁊ ſic. ꝯplonis Eufor=
i. iiij. Bullitū cū oleo ſambuci= bium.
no ⁊ furfure ac v̄mib⁹ ſ̄reſtrib⁹
mixtū vꝫ ad neruoꝝ pūcturā: vꝫ
iſup ei⁹ v̄t⁹ i cerotis ⁊ linimē=
tis in cā morbi galli. in deſcri=
ptiōe noſtra ordinatis. Embli
¶ Emblici mirabolani ſūt ⁊ de ci.

coctio eoꝝ cū citrinis ⁊ aq̄ plā
tagis ⁊ ro. ⁊ paꝝ alumis roche
⁊ mellis ro. vlceribꝰ difficilꝰ ſa-
natiōis: ſanationē celeriter pre
ſtat. Citrini ꝟo mirabolani in
collirijs obtalmie cale nō ſine
magna vtilitate imponitur.

Endiuie. ¶ Endiuia ē fri. ⁊ ſic. i pmo. ⁊ aq̄
eiꝰ cū aq̄ plātagis ⁊ ro. cū ſief
albo ſine opio de oibꝰ ẜ artez
faciēdo colliriuz. vlcera diſcra-
ſiata ā mā cala emēdat: pſertiz
vlcera mēbroꝝ genitaliū: ſilr ēt
aq̄ eiꝰ cū ſucco radicis altee et
oleo ro. cam. croco ⁊ fari. o: dei
⁊ vitellis ouoꝝ: de oibꝰ ẜ artē
ad ignē faciēdo ēplʒ podagricꝪ
⁊ chiragricꝪ pñtaneū rmediū ē.

Eupatorium. ¶ Eupatoriū ē ca. ⁊ ſic. ꝯplōnis
in ſcōo. ⁊ ſuccꝰ eiꝰ cū ſucco lapa
cij acuti vtilr admiſtraꝛ aduer
ſus vnāquāq; ſcabiē allopiciaz
albarā ⁊ tineā: cuiuſ exēpli gfa
talis pt eē ordiatio. ℞. ſucci eu
patorij ſucci lapacij acuti aā. ʒ.
vj. elebori nigri ꝯtriti ſucci ſu-
miter. aā. ℥. ß. butyri pigͧdis
porcine aā. ℥. iij. bulliāt ola ſil
paꝝ: deīn colenꝛ ⁊ colature ad-
danꝛ litargirij aurei. ʒ. x. argē.
vi. extincti cū ſaliua. ʒ. vj. oleī ma
ſticini olei lauri. aā. ʒ. v. ſucci li
monū. ʒ. ij. ß. tereben. cla. ℥. j. ß.
ſublima. liq̄facti cū aq̄ roſ. ʒ. ij.
⁊ ß. ceru. ʒ. vij. miſce ⁊ ẜm artez
fiat linimentum.

Ficus. Ficus ꝟtutē hʒ calefacien-
di i pmo ⁊ exiccan-
di i pncipio ſcōi. Jō ē maturati
ua ⁊ lēitiua: ⁊ i gargariſmatibꝰ
maturātibꝰ ſquināciā vtilr ad-
miſtraꝛ: ⁊ ꝯtrita cū limacijs fer
mēto pinguedineq; porcina ad
ſummitatē apatꝪ ſaniē pducit
cutem celeriter ſubtiliando.

Faba. ¶ Faba ē frig. ⁊ ſic. ꝯplonis fri-
giditate dōeſtica. Reſoluēs car
minādo hūoꝛes ventoſos cali
dos: ⁊ vtilr admiſtraꝛ in apati
bus teſticuloꝝ ⁊ māmillarum:
flos eiꝰ facit ad obſcuritatē vi-
ſus. Et eſt abſterſiue virtutis.

¶ Fenugrecū ē ca. ⁊ ſic. ꝯplonis Fenugrecū.
i. j. Eiꝰ ꝟtꝰ eſt ꝯglutinare matu-
rare ⁊ reſoluere cū mollificatio
ne. Et ē maturatiuū apatū frigi
dorū ⁊ mixtū hñtiū nām. Apa-
tibꝰ ꝟo calidis ñ vr̄ ꝯferre pro
pterea (qꝛ vt inq̄t Gui. feruen Guid.
tes flegmōes exacerbat. Et eiꝰ
decoctio cū pſilia ⁊ ſe. citonioꝝ
⁊ parū mellilori cū aq̄ ro. ⁊ en-
diuie ẜ artē ꝯfecta doloꝛis ob
talmie calide ſedationez pſtat
aliqualiter reſoluendo.

¶ Fumꝰ terre ē ca. ⁊ ſic. ꝯplonis Fumꝰ terre
in ſcōo. Et ſuccꝰ eiꝰ iſpiſſatꝰ cū
ſucco lapacij acuti et modico
oximellis vnāquāq; morpheaz
fricādo locū mūdat. Item deco
ctio fumiterre maluarū violaꝝ
⁊ lapacij acuti cū furfure ordeo
⁊ nepita vnāquāq; ſcabiē potē-
tiſſime purgat ⁊ mundificat.

¶ Fenicalꝰ eſt calidꝰ et ſiccꝰ in Feniculus.
ſcōo. Uētoſitatūq; carminatiuꝰ
⁊ ꝯfortatiuꝰ viſꝰ. Jō dr. Bis duo
dat maratꝝ febres purgat atq;
venenū. Et purgat ſtomachum
lumē quoq; reddit acutum.

¶ Fragaria ē frigide ꝯplonis. Fragaria.
⁊ ſuccꝰ eiꝰ cū vino granatoꝝ ⁊
parū aq̄ ro. apatibus calidis in
pncipio ⁊ augmento opitulaꝛ.

¶ Ferrū ē frigidū ⁊ ſiccū i ſcōo: Ferrū.
⁊ ſcoria eiꝰ ē maioꝛꝪ ſiccitatꝪ q̄
ferrū. Jō plurimū ſtipticat ⁊ de
ſiccat: ⁊ ſcoria ferri diutius de
ducta in mortario plumbi cum
oleo de vitellis ouorum aurīū
indoloroſa vlcera potētiſſime
mūdificat ⁊ deſiccat: addito ſi-

bi parum mellis roſati et ſarcocolle.

Fraxinus. ¶Fraxinus fri.eſt ꝛ ſic. i ſcdo. ꝛ virtus ei⁹ eſt ꝯglutinare vulnera carnoſa. Jō folia ei⁹ bullita cū terebentina ꝛ oleo ipericōis ꝛ parū maſtic cū lūbricis terre ꝛ par vini odoriferi ꝛ ſucco millefolij ꝛ paꝝ cōſolide minoꝛ et paululū rubee tinctoꝛū vſqꝫ ad cōſummationē vini neruos inciſos mirabilr cōglutinat. Silr qꝫ ſucc⁹ eius cū ſucco maluauiſci ꝛ ſucco conſolide maioꝛis ꝛ oleo mirtino albumine ouoꝝ ꝛ farina volatili ꝛ ſangule draconis olb⁹ adluicē cōquaſſat: ꝛ ſup fractura oſſiū moꝛe empl'i miraculoſe (vt ita dixerī) oſſiū fracturā conglutinat. Folia ēt madefacta in aq̄ roſata ꝛ vino granatoꝝ ꝛ ſup frontē ipoſita hūoꝛes ad oculos fluētes cōpeſcēdo ꝓhibent: vt ego plerūqꝫ in obtalmia expertus ſum.

Frumentum. ¶Frumentū eſt calidū ꝛ hūidū cū tēpamēto. ꝛ ei⁹ farina cū brodio gallinaꝝ decocta ꝛ cum butyro vitellis ouoꝝ oleo violato parūqꝫ croci aꝑata cata maturat cū doloꝛis ſedatiōe. Maſticatū ſup cū paſſulis aduerſ⁹ panaritiū ꝛ oꝛdiolū optime vꝫ.

Furfur. ¶Furfur eſt ca. ꝛ ſic. ꝯplōnis in pmo. Jō cōtritū cū camomilla mellilloto ꝛ farla fabaꝝ ꝛ cū ſapa ſimul decoctū vſqꝫ ad ſpiſſitudinē ſolidā parūqꝫ croci addēdo in fine cocture olei camo. roſati aā. ℥.ij. vnūquēqꝫ doloꝛē ſedat: preſertim ventris et iuncturarum.

Fex olei. ¶Fex olei ſiue amurcha eſt calidioꝛ oleo. ꝛ hꝫ virtutē reſoluēdi cum mollificatione.

Fex cere. ¶Fex cere eſt cali. cū abſterſione et mollificatione.

Farla volatil'. ¶Farina volatilis molēdini ē frigide ꝛ ſicce ꝯplōnis. Jō facit ad reſtrictionē flux⁹ ſanguinis ꝛ mixta cū terebētina melle roſato ꝛ vitellis ouoꝝ exiturarū vlcera potētiſſime mundificat.

Flamula. ¶Flamula ē cal. ꝛ ſic. i quarto Ideo eſt vehemēter aduſtiua.

Fuligo. ¶Fuligo eſt cal. ꝛ ſic. cōplexionis. Ideo potēter exiccādo ſanguinem reſtringit.

Filex. ¶Filex folia et radices hꝫ calide nature in ſecūdo cum abſterſione et reſolutione.

Fermētum. ¶Fermētū eſt calide cōplōnis ꝛ nature nitroſe ꝛ bulliētis. Jō ſua caliditate vehemēter attrahit ſua humiditate ꝛ nitroſitate: ꝛ ebullitionē facit ſuper mēbrū. ꝛ ppea admixtū cū empl'is maturatiuis ſubtiliādo celeriter maturationē ꝓcurat. Item fermentū cū terebētina diſſolutū ꝛ galbano ꝛ oppoponace et diaqlone albo moꝛe cerotiādminiſtratū ſuper neruoꝝ pūcturā eſt ſingularis medicina.

Filius añ patrem. ¶Fili⁹ añ prem ſm pādetā eſt qdā herba cuius ſtipites ramulos plurimos germinant: ramuli vo ſucceſſoꝛes ſemp ſunt lōgioꝛes ſuis anteceſſoꝛib⁹. Jecirco pdicta herba fili⁹ ante patrē nuncupatur. Et apud nonnullos oculus xpi dr. Aliqui tñ dicūt ipſam eſſe gariofilum. Et flos eius aſſimilatur croco hoꝛtulano. Et decoctio eius autōritate Aui. viperarum moꝛſurꝫ potentiſſime medetur quando ſuper moꝛſura imponitur.

Gariofilata. Gariofilata cali. et ſic. ꝯplexionis eſt. ꝟtutē hꝫ conſumēdi: diſſoluēdi: ꝛ cōfoꝛtādi,

Ideo vinū decoc. eius cū rubea tinctoꝝ ⁊ alijs ǒſcriptis a Me. in diſtinctiōe. xxj. particula. Et recepta de mirra. Ad vulnera ⁊ fiſtulas pectoꝝ ſanāda mirabi liter cōfert. Itē ſuccus ei⁹ cū flo re eris mixtus fiſtulas difficilli me curōis ad ſanitatē pducit.

Gētiana. ℂGētiana ē ca. ⁊ ſic. i ſcđo. Et⁹ virt⁹ ē attrahēdi cōſumēdi ⁊ re ſoluēdi ⁊ fortis apitiōis. Et ſuc cus ei⁹ vel puluis admixt⁹ cuȝ modico tyriace Alab. ⁊ paꝝ di ptami paululūq; tormētille ſū ptus omnibus venenoſis mor ſuris optime opitulatur.

Glandes. ℂGlādes fri. ⁊ ſic. ſunt comple xiōis in ſcđo. Uirtutē habēt de ſiccādi ⁊ cōglutinādi vulnera.

Gallitricum. ℂGalitricum eſt ca. ⁊ ſic. tēpe rata caliditate. Uirtutē hȝ pur gandi matricem.

Ginestra. ℂGineſtra eſt ca. ⁊ ſic. cōplexiōis in ſcđo ⁊ parumplus. Et ſuccus ei⁹ cū oleo ⁊ aloe admixtus pe diculos infallenter interficit.

Gramē. ℂGramē eſt fri. ⁊ ſic in pricipio ⁊ decoctio ei⁹ cū ſemie portula ce ⁊ acetoſe cū vino granatorū in potu data laborātib⁹ ꝟmib⁹ potēter auxiliatur ipſos peni tus interficiendo.

Galla. ℂGalla tinctorū eſt fri. cōplxo nis in ſcđo cū virtute deſiccādi et ſtipticandi.

Glutē. ℂGlutē ē ca. ⁊ ſic. i pmo. Uirtu tē hȝ cōglutinatiuā ⁊ dr colla.

Grana. ℂGrana tinctorū q̄ pāni rubei tingunt̄ ē ca. ⁊ ſic. caliditate tē perata. Iō deſiccat ⁊ neruorum vulnera abſq; mordicatiōe con glutinat. Et ꝓpterea ex iuētiōe nr̄a expti ſum⁹ oleū de gn̄a cuȝ honore nr̄o ⁊ vtilitate nō pua: cui⁹ talis fuit ordiatio nr̄a. ℞. olei onfan. olei roſ. completi et odori. tereb. clariſſime ań. li. ß. vermiū terreſtriū lotoꝝ cū vino ℥. j. ⁊ ß. vini odorí. ciatū vnū an thos millefolij ipericōis cētau. maioris ⁊ mino. betonice q̄nq; neruie rubee tinctoꝝ ań. M. ß. caude eq̄ne paꝝliq̄. mūde aliq̄ tulū ꝯtrite. ʒ. vj. maſt. ʒ. x. ola ad lu. cē miſceant̄ ⁊ bul. vſq; ad cō ſumma. vini: deinde fortiter colē tur cui colature addant̄ floris ⁊ ſe. ipericonis ań. M. j. grane ſu niſſime triturate ⁊ rubee tincto rū ſil̄r triturate. ań. ʒ. v. olei on fancini. ℥. iij. miſce ⁊ ſiſ̄ bul. vni ca ebul. deiñ i vaſe vitreo optīe obturato ponat̄ ad ſolem p. xv. dies circa finē Maij. Iſtđ ei oleū amice ſanat vulnera magna do lorē vulneꝝ neruoꝝ potēter mi tigādo: neruos ēt ícíſos ſanat paulatine deſiccādo ⁊ icarnādo cū attractiōe domeſtica: quib⁹ oib⁹ opatiōib⁹ indigem⁹ in me dicamine vulnerū neruoſoꝝ te ſtāte Aui. c. de medicinis vulne rū neruoꝝ. Inquit medicamen vulneꝝ neruoꝝ eſt illđ qđ eſt ca lidū ⁊ ſiccū ſubtiliū ptiū eq̄lis caliditatis: cū attractiōe ⁊ non cū ſtipticitate omnino. ⁊ ſubiū gēs dicit caue a ſtiptico medi camie pſertim in pncipio cure.

Gariofilus. ℂGarioſil⁹ eſt ca. ⁊ ſic. in tertio ꝗuis quidā teneāt ipm eſſe in ſcđo. Uirtutē hȝ neruoꝝ ꝯforta tiuā. Igit̄ vtiliter imponit̄ in li nimētis ⁊ olei ⁊ decoctiōib⁹ ad dolores neruoruꝫ frigidos. In collirijs ēt ad oculoꝝ caliginē ⁊ debilitatē viſ⁹ ⁊ ad catarratā futurā vtiliter adminiſtrat̄. Ha bet inſup virtutē cōſumēdi diſ ſoluendi cum aromatizitate.

Galanga. ℂGalāga ca. eſt ⁊ ſic. i ſcđo. Cu ius virtus eſt diſſoluere ⁊ cōſu

mere cum aromatizitate ⁊ confortatione.

Gūmi arabicum. ¶Gūmi arabicum ca. eſt ⁊ hu. lenit mollificādo: ⁊ confert ſua inuiſcatione fluxui ſanguinis.

Gingiber. ¶Gingiber eſt ca. i tertio ⁊ hu. in pmo. Jō calefacit calefactione vehemēti (vt ait Pādetari⁹ autoritate Pauli. c. de gingibere.) Jdē dicit Gale. in. vj. ſimp. pharma. c. de gingibere.

Juſquiamus. Juſquiamus eſt fride ⁊ ſicce cōplexiōis in tertio. Et nō ↄnumeraſ inter ſtupefactiua medicamina: tn̄ folia ei⁹ inuoluta pecijs madefactis cū aq̄ ⁊ ſubpunis ↄcocta ⁊ cū butyro piſtata vnūquēq; dolorē a materia calida cātū potenter delēt. Et vtiliter etiā adminiſtranſ ei⁹ folia in emplis ad apata mānillarū ⁊ teſticuloꝝ calida. Aui. aūt de iuſqamo. c. ꝓprio. dič ꝙ apata dura teſticuloꝝ reſoluit ꝙ facit p antiphraſim. Semēq; ei⁹ ↄtritū cū modico ſādarace ⁊ mirrhe parūq; piretri ⁊ ſub dēte in forma pui marſupij detētū mire dentiū dolorem ſedat.

Juiube. ¶Juiube ⁊ ſebeſtē auct. Sera. eſt ca. ⁊ hu. cōplonis caliditate tpata. ⁊ apatib⁹ gutturis earū ↄcoctio cū paſſulis ficub⁹ ⁊ zuccaro vtiliter adminiſtratur.

Jſop⁹. ¶Jſop⁹ eſt ca. ⁊ ſic. i tertio. Et ei⁹ decoctio cū reb⁹ lfraſcptis ↄfert pectori. Tuſſiētib⁹ ēt ⁊ laborātib⁹ aſmate multū v3. R. yſopi ſcabioſe furfu. añ. M. j. ficuū ſiccar dactiloꝝ añ. nu. vj. paſſulaꝝ. ℥. j. iuiubaꝝ. nu. xx. ſebeſtē nu. v. liqr müde. ʒ. x. radicū enule. ℥. iij. melliſe. M. ß. radicū ligue bou. ʒ. vj. bul. oia ſil' vſq; ad ↄſum. tertie ptis: dein de cū melle camo. ⁊ zuc. ⁊ penidijs fiat admodū ſirupi lōgi de quo ſumat paties: q̄ eſt mirabilis operationis.

Jrios. ¶Jrios ē ca. ⁊ ſic. ↄplonis in fine. ij. Uirtutē habet diſſoluēdi ⁊ aperiēdi. Et ꝓpterea vtilr ad miniſtraſ cū cerotis ad durities ſplenis ⁊ epatis in pua tn̄ q̄titate. Et ſucc⁹ irios admixt⁹ cū diaq̄lone albo gūmato ⁊ oleo de ſemie lini ⁊ piguedie anatis apata dura potēter mollificat.

Juamuſcata. ¶Juamuſcata ca. ⁊ ſic. nāe eſt. ⁊ v3 mirū i modū aduerſus iuncturaꝝ dolores āt iquos. Utilr iſup iponiſ i lauatorijs linimētis ⁊ pillis i cā morbi galli. ordiatꝫ. Uñ ei⁹ decoctio cū melle ⁊ anthos parūq; maticarie et paululū ſeniculi dulcis ſumpta in aurora ad q̄titatē. ʒ. vj. pfatis doloꝛib⁹ mirifice occurrit.

Jpoqſtidos. ¶Jpoq̄ſtidos eſt fri. ⁊ ſic. ↄplonis in ſcd̄o. Uirtutē h3 exiccādi cu3 ſtipticitate nō pua ⁊ ad fluxum ſanguinis cū boliarmeno ⁊ terra ſigillata ſanguine draconis ⁊ pilo lepoꝛis thure ſingloꝝ. ʒ. ij. magnā h3 ꝓrogatiuā.

Juniperus. ¶Juniper⁹ ⁊ grana ei⁹ ſūt ca. ⁊ ſic. ↄplonis i ſcd̄o. Uirtutē hƺ ↄglutinādi vulnera cū cōfortatiōe. Et oleū ei⁹ confortat loca neruoſa reſoluendo. Et aduerſ⁹ arteticā podagrā chiragrā ſciaticāq; ex frigida cā ptꝫ v3.

Jpericon. ¶Jpericon eſt ca. ⁊ ſic ↄplonis i. iij. ſ3 Paulū. Sal. tn̄. viij. ſim. phar. dicit ipam herbā hr̄e vtutē ↄſiccādi a calefaciēdi cū ſubtilitate ptū q̄s h3. Et ꝓpea Dioſco. dicit ipa3 hr̄e ꝓrogatiuā i vulnerib⁹ neruoꝛū: deſiccatiua eni ē ſine moꝛdicatiōe. Ad plagas iſup magnas h3 o3 modū

administrationis ſucc⁹ ei⁹cata
plaſmat⁹vtilē ꝛ neruū ſinemoꝛ
dicatiōe mūdificādo ꝛ icarnā=
do ꝯglutiat:ꝛ oleū ei⁹ꝯfectūvt
ıſra vlcerib⁹ ꝛ neruoꝝ vulneri
b⁹ cū magna vtilitate adhibeť
cui⁹ taľꝑ fuit oꝛdīatio nr̄a.℞.
olei onfacini.℥.vj.oleimaſtici.
℥.j.olei de terēbē.ʒ.vj.oleiroſa
ti ꝯpleti tereb.clariſſime aň.℥.
ij.maſticis thu.aň.ʒ.ij. mirrhe
aloes epa.aň.ʒ.iij.gūmi elimi
colofonie aň(ʒ.ij.ß.ſucci ipico
nis ſucci cētaurce ſucciplātag.
ſucci caude eq̇ne aň.℥.j.mille=
folij.ʒ.ij.radicū toımēti diptāi
cardi bňdicti aň.ʒ.j.rubee tin
ctoꝝ grane finiſſime aň.ʒ.ij.et
ß.croci.ʒ.ß.ꝟmiū terreſtriū lo=
toꝝ cū vio.℥.ij.fo.fraxiniꝛ radi
cis ei⁹.aň. M.ß.vini odo.li.ij.
ꝯtūdēda ꝯtūdāť deiň bul.vſqꝫ
ad ꝯſū.vini ꝛ ſucci: poſtmodū
foitiť colēť canapacio ſpiſſo ꝛ i
vaſe vitreo reponať cū ſemie ꝛ
floꝛe ipericōis:ꝛ parū floꝛis ro
riſmarinide mēſe Maij per.xv.
dies ad ſolē bis remutādo p̄di
ctos floꝛes:ꝛ tādē habebis ole
um p̄cioſiſſimū ꝛ ſingulare ad
oia vulnera ſanāda:p̄ter vulne
ra ꝯtuſiōis ꝛ alterata ab aere
cū ſedatiōe doloꝝ.Vꝫ iſuꝑ ad
doloꝛes antiq̇ꝛ iūcturaꝝ ꝛ p̄ſer
ti moꝛbi gallici ꝛ ad neruoꝛ du
ri mot⁹.Vꝫꝛ vlcerib⁹ ꝛ vulneri
bus tremulentis ꝛ ſpaſmoſis.

Jarus ℭJar⁹ ſiue arō.i.diagōtea mi
noꝛ ꝟtutē hꝫ calefaciēdi calefa
ctiōe domeſtica ꝛ decocta cūra
dice iua maluis vio.ꝛ taſſobar
ba:o ꝛ ſemine lini cum pomis
ꝛ aqua aduerſus emoꝛroidaꝝ
tumoꝛes plurimum valet.

Jſop⁹ hūida. ℭJſop⁹ hūida ē ſudoꝛ ſiue ſoꝛ
dicies lāe ouię ca.ē nāe calidi
tate tēꝑata ad vnāq̄uāqꝫ duri=
tiē vꝫ mollificādo cū ſedatiōe.

Lactuca eſt fri.ꝛ hu.cōple Lactuca.
xiōis.Uirtutē hꝫ
extinguēdi iteri⁹ ꝛ exteri⁹ vnā
quāqꝫ malā cōplexionē calidā.
Jō heriſipile multū opitulať.
ꝛ(vt iq̇t Aui.)lactuca inter ce=
tera olera melioꝛē ſanguinem
generat:tň ei⁹ nimis comeſtio
viſum reddit caliginoſum.

ℭLapaciū acutū eſt ca.ꝛ ſic.in Lapacium.
tertio.Cui⁹ virt⁹ vtiľr īgrediť
i balneis ꝛ vnguētꝭ appiopria
tis ad lepiā ſcabiem ſerpiginē
impetiginem moꝛbum gallicū
ꝛ malum moꝛtuum.

ℭLupalus eſt calidus ꝛ ſic.in Lupulus.
p̄mo declinās ad frigiditatē.et
habet virtutē doloꝛis inflāma
tiui ſedatiuā liniēdo ꝛ mūdifi
cando ſanguinemꝛ choleram.

ℭLeuiſtic⁹ ē ca.ꝛ ſic i ſcđo.Uir Leuiſticus.
tutē hꝫ diureticā:ē tň calidita
tis tꝑate;iō ꝯfoꝛtat neruoꝛ ſua
aromatizitate.Et balneū deco
ctiōis ei⁹ cū ſaluia roſemario
nēſicaria calamēto camo.mel=
liloto ſtichados ſquināto oīb⁹
cū vino decoctis laboꝛantibus
ſpaſmo de repletione ꝛ parali
ſi vehemēter opitulatur.

ℭLāciola caľ.eſt ꝛ ſic.cōplexio Lāciola.
nis in.iij.ei⁹ virt⁹ eſt flegmaꝛ
cholerā purgare.ꝛ cū ſucco ab
ſinthij frangiť nocumētum qđ
reperitur in ea.

ℭLac eſt ca.ꝯplōnis caliditate Lac.
tēperatū:ꝛ ꝓpterea Serapi.di
cit q̄ lac ē cōpoſitū ex tri b⁹ ſub
ſtātijs;vcꝫ caſeata:butyroſa: ꝛ
aq̇ſa.Totū eňi lac cū his trib⁹
ſubſtātijs reſolutiuū ē cū aliq̇li
mollificatiōe ꝛ ſedatiōe.Aceto
ſum vo cū folijs plātaginis ab
ſinthij neruariola ſiue q̇nq̄ner

nia cū oleo roſato ⁊ mirtino et farina ordeacea ac fabarum et ouis torſiōib⁹ ligamētorū ⁊ iū cturarꝝ ⁊ attritiōib⁹ lacertorū ſingularis ē medela i eorꝝ pnci pio. Et cū additōe modici olei camomillini de ſpica ⁊ maſtici ni pnolatis morbis i fine optie medet cū ꝯfortatōe loci. Item lac cū ſirupo roſato ⁊ parꝝ vini granatorꝝ dolori ſquinantie et oris medet. Et lac ꝙ in oculis ipoſitū dolorē eorum ſedat.

Liciū. ¶ Liciū eſt ꝟtutꝫ exiccatiue ex diuerſis ſubſtātijs compoſitū. Quarū vna eſt cū ſubtilitate p tiū. Iō diaforeticā ꝟtutē hꝫ. Al tera ꝟo eſt ſubſtātia terreſtris: frigida cū ſtipticitate tamen.

Lētes. ¶ Lētes ſunt tpate nature exic cātes cū refrenatōe ⁊ ſtipticita te. Et ꝓpterea valēt vlceribus faladenicis.i.māducātib⁹ ⁊ vl ceribus fraudulentis.

Lignū aloes. ¶ Lignū aloes ē ca. ⁊ ſic. ꝯplo nis i ſcđo (vt ꝑfert Caſſi⁹ felix. c. đ ligno aloes.) Cui⁹ ꝟt⁹ ē ſua arōatizitate cerebrū diſcraſia tū a frigida cā ꝯfortare. ei⁹ ꝟo đcoctio cū rubea tictorꝝ ꝯfecto ordeo ⁊ zuccaro olb⁹ vlnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹ iteſtiorū iuuamē ſana tiōis ꝑſtat. Puluis ꝙ eius cuꝫ garioſilis ⁊ oſſe de corde cerui cum oleo ⁊ adinuicē icorꝑatis. Ex ea poſtea ꝯfectōe caput gal li lintēdo nō ceſſabit gall⁹ die noctuꝗ cātū emittere: ⁊ ꝑpea fumus eius narib⁹ recept⁹ cere brū potenter confortat frigefa ctum (vt inquit Pādetarius.)

Lumace. ¶ Lumace caro ē ca. ⁊ hu. ꝯplo nis. Cōferūt ſtricture pectoris dolorē ſedādo. Et in furno de cocte ⁊ cū ſuis corticib⁹ piſtate exiccate ꝟtutē hūt fortē abſter ſiuā. Crude ꝟo piſtate ſine cor ticib⁹ cū fermēto ⁊ radicib⁹ a rūdis fruſtū oſſis ⁊ lignū extra hūt. Caro inſup lūacarꝝ quarū i arborib⁹ degētiū i furno deco cta: ⁊ deinde triturata ſicut al chool oculorꝝ vlcerib⁹ pānis ⁊ muſculis ſm oēm modū admi ſtratiōis ei⁹ optie medet. Idē facit caro lumacarꝝ marꝫ eodē mō cōfecta: tñ cū maiori abſter ſione ⁊ exiccatiōe ſuā facit opa tionē ꝓpter ſuam ſalſedinem.

Liquiricia. ¶ Liqricia cal. ē ⁊ hu. caliditaꝫ te tēpata. Et olb⁹ vlcerib⁹ ⁊ ex coriatiōib⁹ veſice i decoctione paſſularū caude eq̄ne ordei et alchingi cū maxia vtilitate ei⁹ decoctio ſiringando imponit.

Lupinus. ¶ Lupin⁹ ca. ē i pͥo ſic. i ſcđo. Iō Gal. i. vj. ſimpli. pharma. di cit ꝙ ꝟt⁹ ei⁹ deſiccat ſecūdarie abſtergit ſine mordicatiōe. Et decoctio lupinorū cācrenā era dicat. et cōeſti cū fabis ⁊ amig dalis ⁊ cū eis māib⁹ ⁊ facie fri catis lenē ⁊ pulcherrimā cuteꝫ faciūt pānū abſtergendo: et in aurilijs ad morpheā facietib⁹ vtiliter adminiſtrantur.

Litargirium. ¶ Litargirium fri. ⁊ ſic. cōplo nis eſt. ⁊ in linimentis calidorꝝ vlcerū vtiliter ponitur.

Lādanum. ¶ Landanū ē ca. ⁊ hu. i ſcđo ſꝫ quoſdā. Gui. tñ graduat ipſuꝫ in pͥo tm̄. Uirt⁹ ei⁹ ē iuuatiua catarri frigidū ipꝫ moderādo. ⁊ peſſariū ex eo factū ⁊ matrici ipoſitū iuuat ad ꝯceptiōeꝫ mri cē ꝯfortādo: ⁊ cū maſtice pulue rizatū ⁊ licio incorꝑatū dentes relaxatos firmat ⁊ corroborat.

Liliū. ¶ Liliū albū radices hꝫ q̄ſi ad modū ceper ſūt ca. ⁊ hu. i ſcđo. Et maturant apoſtema cū ma xima ſedatione doloris.

Lapis lazuli. ¶Lapis lazuli ē fri. ꝛ hu. ꝯplexiōis. Cuiꝰ virtꝰ oim paſſionū a melia gñatarū eſt iuuatiua.

Mercurialis. **Mercurialis** herba (teſtāte auerro. in. li. colliget) eſt ca. et ſic. i p̄io. Et elixata cū brodio gallinarū ꝛ cū zuc. ſūpta vētrē ſtipticū potēt mollit ꝛ euacuat Et ppea Dioſ. c. de capone. Capo decoctus cū mercuriali herba deiñ eiꝰ brodiū p os aſſūptū vētrē mollīedo hūorē crudū et cholerā nigrā purgat. ꝛ artetícis ſm oez modū admiſtratiōnis eiꝰ vtilr admiſtrat. Silr i cliſteribꝰ artetica ꝛ ſpaſmo humido laborātibꝰ ē ſingulare remediū.

Cliſtere. Quorum cliſterioꝝ ꝯfectio ſeu ordinatio tal' ē. ℞. fol. mercurial' fo. altee añ. M. j. fol. blete cauliū añ. M. ß. āthos nepite camo. polipodij foliculo. ſene ꝛ epithi. añ. paꝝ rad. brione. ℥. x. ra. irios. ℥. ß. caputvniꝰ caſtrati aliq̄tulū ferro icīſuz ꝛ ꝯtuſū bul. oīa ſil' vſq ad ꝯſum. medietatis: deiñ fortit' colent: poſtmodū capias li. j. ꝛ ß. decoctōis p̄dicte olei cam. olei ane. olei liliaci añ. ℥. j. ß. mell' roſ. ℥. ij. bñdicte ſimplicis. ℥. ß vitel. duo. ouo. ſal' paꝝ ꝛ fiƺ enema: qꝛ i iſto caſu pñtaneū remediū ē euādo cū ꝯfortatōe ireſtinoꝝ.

Marchaſita. ¶Marchaſita eſt ca. ꝯplexionis i ſcđo ſic. i tertio. Uirtutē hƺ cōſolidādi vulnera fluxumq ſanguinis reſtringendi.

Melliſa. ¶Melliſa eſt ca. ꝛ ſic. i ſecūdo. virtutē hƺ abſtergēdi ꝯſumēdi ꝛ ꝯglutinādi vlcera. Et vinū d̄ coctiōis melliſe ꝛ corticū citri paꝝ cinamomi ꝛ ꝯſerue roſaꝝ ꝛ bugloſſe cū aq̄ bugloſſe ꝛ vino ḡnatoꝝ ꝯfectū colatū ꝛ cuz zuccaro dulcoratū mirū in modum cardiacis ꝛ sincopizātibꝰ iuuamentum preſtat.

Mellilotum. ¶Mellilotū ē cal. ꝛ ſic. ꝯplexionis in p̄io q̄ſi de natura camomille. Uirtutē hƺ reſoluēdi cū mitigatiōe doloris apatū calidoꝝ. Uulnera iſup recētia conglutinare facit. Eius ſuccꝰ mixtꝰ cū ſucco millelolij ꝛ terebētina. cū oleo ipicōis et bullitꝰ cū ſuffi. q̄titate ꝑmiū terreſtriuz vſq ad conſum. ſucci ad vlcera magna neruoꝝ ꝛ muſculorum mirabil' ē opatiōis crede mihi dolorē ſedādo ꝛ hūores reſoluēdo ſine attractiōe mūdificat mundificatione domeſtica.

Malua. ¶Malua. eſt fri. i p̄io hu. ꝑo i ſcđo: ꝛ d̄cocta i' brodio gallinarū vel pulli cū farina ordeacea vſq ad ſpiſſitudinē ſolidā: deinde ꝯiſtata cū duorū ouoruz vitel. ꝛ olei viola. i q̄titate ſufficiēti ꝛ parū croci oīa ſil' miſcēdo apatibꝰ cholericis et valde calidis optie medet': tā i reſoluēdo: q̄ in maturādo ſi nā maturatione tentare voluerit.

Mēta. ¶Mēta ē ca. ꝛ ſic. i ſcđo. ꝛ eiꝰ ꝑtus ē diſſoluer' ꝛ ꝯfortar' mēbra ſua arōaticitate. Uirtutē ēt hƺ ꝯfortādi ſtōachū ſi eiꝰ appetitꝰ a mā frida ꝛ huida ḡſſa depauꝑatꝰ fuerit. Hoc mō faciēdo. ℞. mēte ſpi. petroſilij añ. M. ß. piꝑis ciamōi galāge cubebe croci añ. paꝝ vini ḡnatoꝝ. ℥. x. agreſti medl'e pāis aliq̄tulū torrefcē ad ignē. ℥. j. ß. ſeminū cōiz ℥. vj. amigda. excoriataꝝ paſſularū añ. ℥. v. zuccari albi paruz oīa i mortario marmoreo piſtētur ſubtiliſſime ꝛ fiat ſalſamētū: qꝛ vnūquēq appetitū mēdoſū rectificat. Itē linimētū ex ea factum

Salſamentū ꝯfortatiuum ſtomachi.

factū quo vngatˀ ſtomachus ad ↄfortationē eiꝰ ⁊ appetitū īducēdū ſic fit. ℞. mēte recētis folioꝝ matricarie abſinthij rute ań. ʒ. ß. cinamōi galāge nucis muſcate gariofi. ań. ʒ. j. ⁊ ß. calami aromatici feni. dulcꝭ. ań. ʒ. ſ. olei ꝺ abſinthio olei maſticini ań. ℥. ij. bul. oia ſiꝉ cū parū vini odoriferi vſqꝫ ad ↄſū. vini.

Mumia. ¶ Mumia ē caro mortui balſamati ca. ⁊ ſic. ↄplonis i ſcdo. Jd virtutē hꝫ incarnādi vulnera ⁊ reſtrīgēdi ſanguinē. Quare ad caſuꝫ ⁊ offenſionē cū rubea tinctoꝝ reubarbaro ⁊ terra ſigillata ſiꝉ cū aq̄ roſata ⁊ aq̄ plātaginis vtiꝉr admiſtratˀ. Et cū iſta medela itriſece rupture ſanātur ſanguinem reſtringendo.

Miniū ¶ Miniū eſt fri. ⁊ ſic. cōplonis. Et ↄficitˀ ex ceruſa p aduſtionē: vt hꝛ̄ a Gal. ix. pharmacoꝝ. Et vtiꝉr ingreditur in cerotis ⁊ vnguentis aduerſus vlcera maligna ⁊ difficillime curationis.

Merdaſengi. ¶ Merdaſengi eſt frig. ⁊ ſic. cōplexiōis. Stipticā ⁊ conſolidatiuam virtutem habet.

Millefoliū. ¶ Millefoliū eſt nature exiccatiue: vt Gal. vij. pharma. refert c. millefoliuꝫ. Et ꝑpterea dicit ꝙ virtutē hꝫ ↄglutinādi vulnera. Dio. ſiꝉr. c. miophilos. dicit ipm vulnera ↄglutinare ⁊ ſine tumore cuſtodire ptes circūiacētes vulneris: iſup cū modico butyri mixtū ⁊ dētibꝰ applicatū eoꝝ dolorē mirabiliꝉr tollit: ſuccus etiā eiꝰ cū modico aceti potatꝰ difficultatē vrine ſoluit. ⁊ ego dico idē facere cū maiori ſecuritate ſi cū vino ḡna. acetoſoꝝ miſceatˀ. Calculoſis i ſup vꝫ eius ſuccus cū caſia potatus ⁊ cum maiori vtilitate.

¶ Maiora. ca. ⁊ ſic. ē in. iij. ꝑtu vaiotē hꝫ ↄfortatiuā ſua arōatizitate reſolutiuā ↄſūptiuā ⁊ exiccatiuā cū ingēti calefactiōe. Et ꝑpterea epilepticis ⁊ ſpaſmoſis naribꝰ odorata ſumū gaudiuꝫ ⁊ iuuamētū pſtat. ⁊ eiꝰ ꝺcoctio naribꝰ attracta ↄfortat cerebrū. ipꝫ ab hūoribꝰ frīdis purgādo ſm īfraſcriptū modū confecta. ℞. maiorane blete al. ań. ʒ. j. roriſ. mſicarie ań. paꝫ: liq. mū. ʒ. vj. melł. ʒ. x. ʒinzi. piretri. ań. ℈. j. paſſulaꝝ. ʒ. v. cū aq̄ ſufficiēti ſiꝉ oia bul. vſqꝫ ad ↄſum. medie. aq̄. deide fortiter expriṁatur: et vtere more antedicto. Maiorana.

¶ Marrubiū ſiue praſiū eſt ca. ⁊ ſic. in. iij. ⁊ ſua amaritudie ē valꝺ diureticū ⁊ abſterſiuū nāꝫ hꝫs ↄfortādi et diſſoluēdi: ⁊ vinū ꝺcoc. eiꝰ vt īfra ordiatū ſtrāguriā aperit ⁊ colicā ſoluit. ℞. foł. praſi floꝝ roriſma. ań. ʒ. j. fe. dulcꝭ radi. petroſilij ań. ʒ. ß. liq̄ricie. mū. ʒ. x. paſſula. prunorū iuiu. ań. ℥. j. ſe. cōit. ʒ. v. ß rupi ꝺ duabꝰ radicibꝰ. ℥. iiij. cū aq̄ ⁊ paꝫ vini gra. bul. vſqꝫ ad cōſum. medie. deinde colentˀ et dulcorentˀ cū ʒuc. ſufficiēti ⁊ ſumat patiens ad qntitatē mediocrē: q̄ mirabilis ē opatiōis. Marrubiū.

¶ Mora celſi dulcia ſunt cal. ⁊ hu. nature: pōtica ꝑo fri. ⁊ hu. ↄplonis ſunt. Succꝰ eorū q̄ ſūt domeſtica ⁊ ſemimatura cuꝫ vino ḡnatorū bullitꝰ et aliq̄tulū aq̄ roſa. aduerſus ſq̄nātiā ⁊ caſū vuule faucīū amigdalarūqꝫ apata in principio pſtaneū remedium eſt. Eodēqꝫ mō dico ꝺ moris ſilueſtribꝰ nole morobaci. Et ꝑpterea diamoron i ſq̄natia ⁊ i olbꝰ apatibꝰ partiū gutturis vtilis eſt medicina. Mora celſi.

practica De Ulſo.

Mandragora. ¶Mādragora ē fri. ⁊ hu. ꝯplo
nis. quidā ꝟo dicūt eē fri. ⁊ hu.
i. iij. Quidā ſup tenēt ipā eſſe
fri. ⁊ hu. i ſcdo. Tñ optim⁹ Me.
c. de pſilio ꝯ Rufuz autoritate
hypo. dicit ꝙ hūiditas iuncta
frigiditati nō trāſcendit vltra
ſm gradū. Et ei⁹ virt⁹ ē mēbrū
ſtupefacere ⁊ ſenſuz ꝑuare. Vñ
qñ volum⁹ mēbrū āputare abſ
qꝫ egrotātis dolore ꝑ aliqđ tē=
poris ſpatiuz mēbrū cataplaſ=
maṫ cū ꝺcoc. ei⁹: vł oleo ebulli=
tiōis ipſi⁹ illiniṫ ꝙ nō ſine emi
nēti egrotātꝭ piclo ꝑctica iſta
efficiṫ: qre ſi tibi libet ħ fac: qꝛ
mihi non plz nec vnꝗ̄ placuit.
Medulla. ¶Medulla ca. ⁊ hu. ꝯplo. liniti
ua et ſedatiua cū maturatiōe.
Mel. ¶Mel ē ca. ⁊ ſic. ꝯplonis in. ij.
ꝟtutē hꝫ abſtergēdi cū mūdifi
catione et maturatione.
Memite. ¶Memite eſt fri. ⁊ ſic. ꝯplonis
i. j. Et eſt herba q̄ aſſimilaṫ pa
Simō genueh. pauero cornuto (vt inqt Simō
Genueh. auṫ. Dio.) Et ex ſucco
ei⁹ efficiṫ ſief i morbis ocłorū ⁊
obtalmia vehemēṫ laudatum.
Pli. ſup. c. ꝺ celidonia mioꝛi.
ꝺt ipā eſſe memitē. Jō: ꝺt hr̄e
ſiltudinē cū papauero cornu=
Nota. to. Jdē ait Serap. ꝺ celidonia
minori: nā celidonia minoꝛ eſt
memite: et ꝺt ēt ipſaz herbam
hr̄e ſiltudinē cū papauero cor
nuto: qꝛ qcqđ ſit ambiguū eſt.
nā doc. c. de mēte. graduāt ipā
frig. ⁊ ſic. ꝯplonis. Gal. tñ. viij.
ſimpli. phar. c. de celidonia. di
cit hāc herbā calefactiuā eē in
qrto gradu: tñ ei⁹ ꝟt⁹ ad ocłoꝝ
caliginē et obſcuritatē eorum
ꝓrogatiuā hꝫ. Et ꝑpea ad hoc
verificādū (vt nōnulli aſſerūt.)
hyrūdles qñ hn̄t pullos cecos
deferūt in ore ipſam herbā ſeu

ſemē ⁊ fol. di. plāte ⁊ dāt eis ad
mādducādū ⁊ ſtati viſū rcupāt.
¶Mala ſiue poma invulgari i Mala
matura ſtiptice ſūt nature. Jō
fri. ⁊ ſic. ſunt. ⁊ i comeſtiōe ſunt
neruis valde nociua. Matura
ꝟo ſub prunis ꝺducta dolores
ocłoꝝ ⁊ ani liniēdo mirabilr ſe
dāt more empli adminiſtrata cū
modico lactis ⁊ ouoꝝ vitellis
olb⁹ parūꝑ ꝺcoctꝭ i vaſe treo.
¶Matriſſilua cal. ⁊ ſic. ꝯplonꝭ Matriſſilua.
eſt iciſiua ⁊ ſubtiliatiua (vt re=
fert Ga. viij. phar.) ⁊ dico ꝙ vti
liter adminiſtraṫ i vnguētꝭ tibia
rū ⁊ fol. ei⁹ vlcera tibiaꝝ ſanāt.
¶Margarite ſūt ꝑle qrū virt⁹ Margarite
eſt ꝙ ſi immiſceaṫ earū puluis
cū zuccaro roſato ſūme iuuat
ad cardiacam paſſionem.
¶Manna ca. ⁊ hu. eſt tēperate Māna
ꝯplonꝭ. Uirtutē hꝫ mūdificādi
ſanguinē cholericū ⁊ feruorem
cholere extinguēdi ſm Pāde.
¶Milū granū fri. in pmo: ſic. i Milū.
ſcđo. Uirt⁹ ei⁹ eſt ꝙ appliceṫ in
exteriori i tertio deſiccat ⁊ ifri
gidat i pmo. Et iponaṫ i ſaccu=
lis vbi itētio ē deſiccādi. ⁊ ꝑꝑ=
ea ſi accipiaṫ aliꝗ̄tulū ⁊ ꝺſicce
tur i patella cū furfure pri⁹ cō=
tritū ⁊ iūcturꝭ appliceṫ eaꝝ do
lorē ſedat. ⁊ ſi cum eo friceṫ ca=
put capillꝭ iciſis reuma capitꝭ
poteṫ icipit addito ſibi modi
co calami aro. ⁊ paꝝ ſādarace.
¶Maſtix ca. ⁊ ſic. ē ꝯplonꝭ i. ij. Maſtix.
Cui⁹ ꝟt⁹ eſt neruoſa mēbra cō
fortare cū icarnatiōe ⁊ ſtiptici
tate. Et ſi maſticeṫ maſtix cum
modico ſtafiſagrie hūiditates
a cerebro ad os poteṫ ꝓuocat.
¶Mirrha ca. ⁊ ſic. ē ꝯplonis i Mirrha.
ij. Ei⁹ virt⁹ eſt ꝯfortare ⁊ putre
factionē ꝓhibeṙ pteſqꝫ ſolutas
adinuicē vnire. Jō vulnera re=

etiã magnopere ɔglutina ⁊ vlceribꝰ putridis vtilr̃ adminiſtrat.

Nuces Nuces et auellane ſunt ca li.et ſic.nature mali nutrimenti ⁊ difficillime digeſtionis ⁊ dolorẽ capitis inducũt: vt Auer.teſtat̃.q̃re nuces cum melle ɔtrite ficuꝰ ſale ⁊ parũ tyriace morſurã hois canis re ptiliũ ⁊ ſiliũ egregie ad ſanitatẽ pducũt.auellãe ẽt auctẽ aui. c.de auel.augmentãt cerebrũ.

Nux muſcata. ¶Nux muſcata cuz aromaticitate ɔfortãda diſſoluit. Interdũ eiꝰ virtꝰ ad oculoꝝ caliginẽ ⁊ debilitatẽ eoꝝ neceſſaria eſt.

Nux cipreſſi. ¶Nux cipſſi cal.⁊ ſic.eſt ɔplexiõis cũ tẽperamẽto cõfortãdo deſiccat cũ ſtipticitate notabili.

Naſturciũ ¶Naſturciũ ẽ ca.⁊ ſic.ɔplexiõis in.iij.Et virtꝰ eius eſt maturare apãta frigida.Et ſemẽ eius decoctũ cum aceto ⁊ contritum ſcrophulas diſſoluit.

Nigella. ¶Nigella ẽ ca.⁊ ſic.ɔplexiõis i iij.⁊ ɔtrita cũ melle ⁊ felle taurino aloeq; caballino more emplaſtri ⁊ ſuper vmbilico ipoſita lũbricos pueroꝝ interficit.

Nenufar. ¶Nenufar ẽ fri.⁊ hu.ɔplonis i ij.flos eiꝰ bullitꝰ cũ oleo vio.et oleo onfan.⁊ modico vini gra: na.vſq; ad cõlum.vini heriſipilam extinguit.

Neſpula. ¶Neſpula ẽ fri.⁊ ſic.ɔplexiõis i.iij.Jõ potent̃ ɔſtrigit:i matura tñ magꝭ ɔſtrigit q̃ matura.

Oleuz cõe. Oleũ ex oliuis maturis cõfectuz eſt ca.⁊ hu.caliditate tẽperata.Et vt hr̃ l.iij. phar.hʒ virtutẽ recipiẽdi in ſe omniũ ſimpliciũ virtutes.Confectũ vero ex oliuis immaturꝭ ẽ fri.⁊ ſic.ɔplonis.Jõ eſt ſtiptice nature ⁊ vocat̃ oleũ onfan. et cõfectum ſm̃ artem cũ roſis vnãquãq; materiã calidã cõpeſcit membri cõplexionẽ mirabiliter confortando.

¶Oua gallinaꝝ ſunt tempata. Quoꝝ vitella ſunt ca.⁊ hu.cõplexiõis caliditate ⁊ hũiditate tẽperata:⁊ coꝝ oleũ i ſedans dolorẽ auriũ teſtãte Auẽzoar eſt ceteris medicaminibꝰ preſtantius.Albumen vero frigi.⁊ hu.cõplexionis iudicatur. **Oua.**

¶Origanũ eſt ca.⁊ ſic.ɔplonis in.iij.Uirtutẽ hʒ diſſoluẽdi ⁊ cõſumendi cũ attractione.Mixtũ vero cũ camo.mellilòto aneto ⁊ matricaria ⁊ in ſacculo repoſitũ dolorẽ vẽtris ex frigida cauſa cauſatũ mitigat ⁊ ſedat pſertim priꝰ calefactũ ſup tegula ⁊ vino irrotatũ.Origanũ ẽt cõtuſuʒ ⁊ cũ roſis ⁊ calamo aro.⁊ abſinthio mixtũ ⁊ calefactũ anoq; applicatũ exitũ inteſtini recti a frigida cauſa cauſatũ cõpeſcit ⁊ ad locum propriuum reducit. **Origanum.**

¶Oppoponacis gũma eſt ca.⁊ ſic.ɔplonis.cuiꝰ virtꝰ eſt reſoluere cũ mollificatiõe nõ parua. **Oppoponacum.**

¶Opiũ eſt fri.et ſic.cõplexiõis in.iiij Jdeo ſenſum mẽbri potenter ſtupefacit. **Opiuz**

¶Os ſepie eſt fri.⁊ ſic.ɔplonis cũ mũdificatione domeſtica. **Os ſepie.**

¶Ordeũ fri.⁊ ſic.ɔploniseſt in ij.⁊ eius virtus in prin.apãtis admixta cũ repercuſſiuis repercutit apoſtemata calida. Uerũ dum intentio fuerit reſoluẽdi ſi cum reſolutiuis admiſceatur apoſtemata calida reſoluit. Et ſi in decoctione maluarum decoquatur cum folijs et vitellis ouoꝝ oleo viola.⁊ parũ butyri ad ignẽ ſm̃ artẽ de olbꝰ emplm̃ faciẽdo apãta cholerica et ſanguinea cũ ſedatiõe doloris gſ **Ordeũ**

etiſſime maturat addita in fi=
ne parum croci.

Orob⁹ ¶Orob⁹ eſt ca.ꝯpłonis i ꝑlo
ſic.i ſcdo.Et maſticat⁹ cũ amig
dalis ſtomacho ieiuno ⁊ ſuper
ſerpigine ipetigine ⁊ morphea
ipoſit⁹ orob⁹ ꝑnolatꝫ morbis iu
uamẽtũ ꝑſtat.⁊ ſi cũ eo fricent
man⁹ ⁊ facies eaꝝ cuteꝫ clariſi
cat ⁊ mũdat.Ulcera qꝫ ſordida
⁊ putrida abſtergit ⁊ purgat ſi
cũ fari.lupinoꝝ melle roſa.⁊te
rebẽtina miſceaẽ.Idẽqꝫ facit i
vulnerib⁹ neruoꝝ trãſacto pi=
culo ap̃atis.Fari.etiã orobi i
emplis impoſita vulnerib⁹ ner
uoſis eorũqꝫ ap̃atib⁹ ẽ pficua.

Oliue. ¶Oliue imature ſunt fri.⁊ ſic.
ꝯpłonis.Et ꝑpea eaꝝ oleũ ſti=
pticũ eſt.Mature ꝟo calẽ ſunt
caliditate tẽperata cũ humidi
tate manifeſta:imature etiam
oliue ⁊ cũ ſale ꝯdite ⁊ aq̃ ⁊ fe=
niculo i ꝑua q̃titate ſũpte os
ſtomachi ⁊ appetitũ ꝯfortant.
Mature ꝟo oliue ſunt difficilli
me digeſtõis ⁊ mali nutrimẽti.

Oleuꝫ muſcellinum. Gui.de cauliaco. ¶Oleũ muſcellinũ ca.eſt virtu
tẽ hñs reſolutiuã.Gui.ď caulia
co autoritate Aliab.⁊ Mõdini
in ſuis ſynonimis dicit ꝙ dcm̃
oleũ extrahiẽ per expſſionẽ cu=
iuſdã grani queadmodum ex=
trahiẽ oleum de been.

Pira. Pirorũ varia ſunt gene=
ra quoꝝ ſubſtã=
tia aquoſa ⁊ terrea ẽ.Ipoꝝ aũt
aliq̃ ſũt dulcia:aliq̃ põtica:ali=
q̃ acetoſa.Dulcia minoꝝ ſunt
ifrigidatõis acetoſis:oĩa tñ cũ
aliq̃li ſtipticitate repiunẽ.De=
cocta tñ ſũt minoꝝ ſtipticita=
tis q̃ cruda.Et ꝑpea Dioſ.ďt
ꝙ abſcidũt fluxũ hũoꝝ calido
rum.Et ego dico ꝙ pira ⁊ po=
ma ſub prunis decocta i ꝑnis
dieb⁹ i ẽpłis ap̃atũ calidoꝝ vtili
ter iponũẽ.Et ꝫ q̃ſdã eaꝝ ſucc⁹
vulnerũ ⁊ vlcerũ icarnationẽ ⁊
ꝯglutinationẽ ꝑſtat.Dico inſu
ꝑ ꝙ meli⁹ ⁊ ſecuri⁹ faceret ſi cuꝫ
ℨ.ſ.hmõi ſucci ponerentur.ℨ.ij.
ſirupi roſa.⁊.ℨ.x.tereb.clare.⁊
ℨ.ſ.thuris cũ.ℨ.ß.farine fab.ol=
bus parũper bullitis ꝑter fari=
nã ⁊ thus:reliq̃ deinde icorporẽ
tur ⁊ vtere more vnguẽti:q: mi
rabiliter vulnera carnoſa ad ſa
nitatem perducit.

¶Porrus eſt radix ca.et ſic.vl= Porr⁹.
tra tertiũ gradũ.Quaẽ ſi aqua
ei⁹ bibiẽ cũ mellicrato laborãti
bus venenoſis morſuris pñta=
neũ remediũ ẽ(vt teſtaẽ Dioſ.)
Et ſi decoquaẽ ſub prunis ⁊ cuꝫ
eo fiat ẽplꝫ cũ modico tyriace ⁊
parũ terebẽtine paululũqꝫ olei
rutacini morſicatũ vuln⁹ ad ſa
nitatẽ ꝑducit.Idẽ ſi ſucc⁹ porri
decocti ſub prunis admiſceaẽ
cũ modico olibani ⁊ cũ oleo ro
ſato parumqꝫ lactis mulieris ⁊
modico olei de vitellis ouoꝝ
ꝟtutẽ hꝫ doloiẽ auriũ potentiſ
ſime auferẽdi:ꝑſerti a frigiditate
cauſatũ ⁊ tinnitum eoꝝ delẽdi.

¶Pix naualis ca.eſt ⁊ ſic. Uir= Pix naualis.
tutẽ habet cõſumẽdi ⁊ diſſoluẽ
di.Et pix liq̃da ⁊ naualis in vn
guentis vlcerũ frigidoꝝ cũ vti
litate imponuntur.

¶Portulaca auc.Sa.vij.phar. Portulaca.
eſt frigi.ꝯpłonis in.iij.et hu.in
ſcdo.Cui⁹ virt⁹ eſt ifrigidare in
tertio ⁊ humectare in ſcdo . Et
auct. Aui.c.de portulaca.ſucc⁹
ei⁹ ꝟtutẽ hꝫ extirpãdi verrucas
a ꝑprietate ſua qñ fricantur cũ
ea.Dicit ẽt ei⁹ ſuccũ vnũquẽqꝫ
fluxũ calidoꝝ humoꝝ ꝓhibere.
Dicit ſiliẽ ꝙ ꝟt⁹ ei⁹ i ẽplis ipoſi
ta ap̃atib⁹ calidis flegmonicis

et heriſipſlatis in quibus timetur putrefactio mirabilr ꝯfert: dẽtium quoqꝫ ſtuporem ſanat.

Pingue do anatis. ¶ Pinguedo anatis eſt ca. nature doloris vehemẽter ſedatiua. Et iter cetera auiũ pinguedines in ſedãdo dolorẽ cũ mollificatiõe ceteris preſtãtior eſt.

Piper. ¶ Piper ca. eſt in quarto ſic. in ſcd̃o. diſſoluẽdo notabiliter attrahit ⁊ ꝯſumit ſua exiccatõe.

Pruna ¶ Pruna fri. ⁊ hu. ſũt ꝯplonis. Et eoꝝ caro in brodio decocta ſit cũ pomo citonio vel apiano vel butyro aꝑatib' ca. ani ⁊ virge mirabilr ꝯfert. Et addit farina ordacea ꝑdictꝫ reb' ſimul cũ vitellis ouorum parũqꝫ croci: nil ſupra in iſto caſu.

Poma granatorum ¶ Pomoꝝ granatorũ q̃dã aceſa ⁊ q̃dã dulcia repiũtur. Acetoſoꝝ aũt ſm Aui. vt' eſt ifrigidãdi ⁊ exiccãdi in ſcd̃o. Dulcia ꝟo vtutẽ hñt infrigidãdi ⁊ hũectãdi i p̄io. Et ſucc' amboꝝ piſtatoꝝ cũ corticib' ſuis ⁊ bullitis cũ tãtũdẽ mellis roſati ⁊ folijs oliuaꝝ ſilueſtriũ aliq̃tulũ cõtuſis vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ ſolidã vlceribus nariũ ⁊ oris pfectiſtime medet. Inſup eoꝝ ſuccus piſtat' cũ zuccaro nulla abiecta iteriori pellicula ꝯuenientiſſime ꝯcedit aduerſus eſſere. vt Aui. c. ꝓprio teſtat.) Et granatorũ grana q̃titate moderata ſũpta ſtomachũ ꝯfortãt. Immoderata ꝟo q̃titate ſũpta ſitiũ faciũt. Qua dere vinũ granatorũ ⁊ eoꝝ grana poſt cibũ moderate ſũpta corruptionez cibi in ſtõacho ꝓhibẽt (vt teſtat Auer. i ſuo colliget.) Ulteri' decocta i aceto cũ ſuis corticib' ⁊ piſtata ad modũ ẽpl'i cũ cõitate ſua ꝯuamẽti olb' aꝑatib' ca. a capite vſqꝫ ad pedes in ꝯmis diebus ſingulare ꝑſidiũ ẽ (vt Aui. refert. c. de curatione vulneruz habentium aꝑa cum dolore.)

Ppls. ¶ Ppl's ẽ fri. ⁊ ſic. ꝯplonis. Uirtutẽ hꝫ reꝑcutiẽdi ⁊ inducendi ſomnũ narib' tipoꝛib' ⁊ frõti il linitus. Et eius q̃ꝫ vnguentũ cũ albumine oui oleo violato vel de papauere ꝟge calefactões cõpeſcit extiguit dolorẽ ſedãdo.

Papauer. ¶ Papauer eſt fri. ⁊ ſic. ꝯplexionis in ſecũdo. Ideo domeſtice eſt ſtupefactionis.

Pſiliũ. ¶ Pſiliũ eſt fri. ⁊ hu. ꝯplonis in ſcd̃o. ꝟtutẽ hꝫ refrenãdi aꝑata cholerica. Ideo in ꝑncipio ⁊ in augmẽto ẽ eoꝝ optimũ reꝑcuſſiuũ in forma muſcillaginis admiſtratũ. Itẽ ꝯquaſſata muſcillago pſilij cum oleo roſato on fancino vngõ roſato ⁊ lactucaꝝ ſucco more empl'i vel linimenti applicata cũ vtilitate nõ parua heriſipile medet. Pars ꝟo interior hui' ſemis eſt cali. ⁊ ſic. cõplexiõis in tertio: iõ virtutẽ hꝫ adurẽdi ⁊ excoriandi. Exterior vero pars eſt plurimũ linitiua et refrigeratiua.

papir' ¶ Papir' ẽ fri. ⁊ ſic. ꝯplonis virtutẽ hꝫ exiccãdi cũ reꝑcuſſione dõeſtica. Iõ i tibijs ad ꝓhibẽdũ fluxũ humoꝝ aliquãtulũ madefctã aceto ⁊ aq̃ roſata ⁊ ſuꝑ eis impoſita mirũ in modũ iuuat.

Pſidia ¶ Pſidia eſt fri. i. ij. ſic. i. iij. Uirtutẽ hꝫ exiccãdi cicatrizandi ⁊ potenter reſtringendi.

Poliũ montanum. ¶ Poliũ mõtanũ eſt ca. in ſcd̃o ſic. in. iij. Uirtutẽ hꝫ reſoluendi ꝯſumẽdi. Et eſt valde diureticũ.

Petrolium. ¶ Petrolij oleũ ẽ ca. ⁊ ſic. ꝯplonis in tertio ⁊ vltra. Bullitũ cũ oleo ꝑhoꝝ ⁊ terebẽtina ⁊ viſceribus terre ſiue lũbricis cũ ſuc

co ebulli aduerſus doloresſcia
ticos antiquos ⁊ arteticos mi
rabiliter valet.
Pigue do. ¶ Pinguedo ē ca. ⁊ hu. ꝯplxonis.
plus tñ vel min⁹ ſcḋm naturā ala
liū. Uirtutē hꝫ maturādi ⁊ mol
lificādi. Et ē ſedatiua doloris.
palma ¶ Palma ē fri. ⁊ ſic. cōplxōis. l. ij.
Penta philō. ¶ Pētaphilō grece latine quin
qꝫ foliuꝫ. Uirtutē hꝫ exiccatiuā
vehemēter. Tñ caliditatē mā
feſtā nō videtur participare.
Pineoli ¶ Pineoli ḡna ſunt ca. ⁊ hu. cō
plxonis. ⁊ cortices eoꝝ fri. ⁊ ſic.
iudicant. Jō plurimū ſtipticāt
plūbū ¶ Plūbū eſt fri. ⁊ hu. cōplxonis i
ſcḋo. Et aduerſus vlcera mali-
gna ⁊ cācerosa mirabilēqꝫ hꝫ p̄
rogatiuā duritiem ⁊ eoꝝ labia
potēter reſoluēdo virtute eius
incognita. Lamia ēt plūbi ſup
nodis īpoſita ⁊ ligata ligatiōe
forti mirū in modum eos adre
ſolutionem perducit.
Perſica. ¶ Perſica ſcḋm Aui. ſūt fri. cōplxō
nis i fine. ij. ⁊ hu. i. i. Et ſcḋm Dio
ſco. perſica ſūt euſtomacha. Et
Serap. lib. aggre. dicit ꝙ folia
eoꝝ ſua amaritudie ꝟtutē hñt
abſtergēdi ⁊ ſoluēdi ⁊ ꝟmes iter
ficiēdi. Sunt ēt pſica dure digō
nis. Et ſi in ṗncipio cōeſtionis
cōederent eoꝝ virt⁹ ē añ digō
nē extra ſtomachū exire alūſre
bus viā pſtādo: poſt cibū ꝟo ſū
pta ſeu mādūcata ſimul cū ci-
bo a facili cā corrūpunt. Et pp
ea perſica poma pira ſtōacho
ſunt valde nociua. Et ſi come
dant cū bono vino rectificant.
Pellis arietꝫ. ¶ Pellis arietis vel caſtrati ſcḋꝫ
Gal. de recēti excoriata vētrꝫ vi
ſceꝝ ⁊ muſculoꝝ pcuſſiōib⁹ ſeu
ꝯtuſiōib⁹ ad caſum ⁊ offenſionē
eueniētib⁹ potētiſſime medet.
Et itra diē nālē iterdū patiētē
ad ſanitatē pducit ſāguinē ex
uenatū rſoluēdo ⁊ carmināndo
¶ Piretrū ē ca. ⁊ ſic. cōplxonis i Piretrum.
iij. Uirtutē hꝫ attrahēdi calefa
ctiōe nō modica. Et ppterea de
tentū ſub dolēti dēte cuꝫ aceto
pri⁹ mollificatū dolorē dētiū ſe
dat a materia frigida cauſatū.
¶ Peonia ē ca. ⁊ ſic. ꝯplxonis i. ij. Peonia.
Et ſemē ei⁹ ſimul cū radice ad
collū geſtatū pueros ab epile-
pſia cuſtodit: ⁊ ſi cū ſaluia pul.
rore ma. ⁊ maiorana cūaq̄ mell
i potu exhibitū: epilepſiā curat
aut potenter mitigat ipſam.
¶ Petroſiliū eſt cali. ⁊ ſic. cōplxo Petroſilium
nis i. ij. diuretice nature. ⁊ ſi cū
feniculo naſturcio aq̄tico melli
ſa mēta ruta i pua q̄titate flo-
re roriſmarini pipinela boragi
ne ⁊ lactuca imiſceat de olb⁹ eq̄
li portiōe cū oleo dulci aceto: ⁊
parū efficit ſalatina q̄ appeti-
tū vehemētar icitat ⁊ i pua q̄nti Salatina.
tate ſtomacho nō nocet (vt pa-
tet cōſideranti ingredientia.)
¶ Paritaria ca. ē ⁊ ſic. i. iij. vꝫ fo Paritaria.
lia ei⁹: ſemē ꝟo fri. ⁊ hu. ꝯplxōis
exiſtit (vt retulit Pādetarius)
Dioſ. vero dicit ſemē paritarie
eſt fri. ⁊ ſtiptice ꝯplxonis. Ga. tñ
viij. ſimp. phar. c. elixime. dicit
ſemē eius virtutē habere expur
gādi leniter cū aliquali ſtiptici
tate cū frigiditate ⁊ hūiditate
ſociata. Paritaria inſup in pa-
tella calefacta cū modico vini ⁊
parū petroſilij foliorum vna cū
creſſonib⁹ pectini applicata po
tētiſſime vrinā puocat: ⁊ ſuper
vētrē ordine iā: dicto impoſita
inteſtinoꝝ dolorē tollit. Inſup
decocta cū maluis roſis abſin-
thio matricaria furfure fabiſqꝫ
excorticatis deinde piſtatis ol
bus ⁊ cū ſapa iterū bullitꝫ vſqꝫ

ad ſpiſſitudinẽ ſolidã: poſtmodum more emplri adminiſtratis omnib⁹ lacertorũ attritiõibus ⁊ muſculorum contuſionibus optime opitulatur.

resina. **Reſina** pini et fere omnes reſine virtutẽ hñt calefaciẽdi. Jõ oẽs reſine mundificãt ⁊ diſſoluũt. Et in vnguẽtis adminiſtrate vlcera frigida calefaciunt ⁊ deſiccãt carnẽ in vulnerib⁹ ⁊ vlceribus corporum ruſticorum procedendo.

Roſa. ¶ Roſa fri. ẽ in ꝑmo ſic. in ſcdo. Jn medicinis eſt multũ appropriata cũ vtilitate nõ pua: ꝑſertim in cõficiendis ſirupis roſatis: melle roſato: zuccaro roſato: aq̃ roſata: oleo roſato ⁊c.

rosmarinus. ¶ Roſmarin⁹ eſt ca. ⁊ ſic. ꝯplonis i tertio (vt refert Pãde. autoritate Me.) flos ei⁹ virtutem hʒ acuẽdi viſum. Jõ ad caliginẽ oculoꝝ ⁊ debilitatẽ viſ⁹ vtiliter iponit. Jtẽ ỽtutẽ hʒ reſoluẽdi ⁊ mũdificãdi cũ ꝯfortatõe.

¶ Ruta ẽ ca. ⁊ ſic. ꝯplonis i. iij. Uirt⁹ ei⁹ ẽ vẽtoſitatẽ carminare. Et ei⁹ ſuccus ⁊ aq̃ i collirũs ad oculorum caliginẽ ⁊ debilitatẽ viſus vtiliter imponitur.

Raffanus. ¶ Raffan⁹ ẽ ca. ⁊ ſic. ꝯplonis in ij. Et ei⁹ cortex in parua q̃titate ſumptus facit ad digõnẽ cibi. Et ſucc⁹ ei⁹ iſpiſſat⁹ cũ oleo anetino ⁊ parum cere ⁊ cimini palpebrarũ nigredinẽ a: percuſſione cãtã celeriter tollit.

rubea tinctoꝝ. ¶ Rubea tinctoꝝ ẽ ca. ⁊ ſic. i. ij. (vt nonnulli aſſerunt doc.) ſm Auer. colliget. c. de rubea tinctoꝝ. ⁊ ſʒ Seraꝑ. ỽtutẽ hʒ faciẽdi mingere groſſam vrinã. Jõ facit ad difficultatem vrine naturalis groſſe euenientis. Et ſua põticitate ꝯfortat et ſua amaritudie fortʒ eſt diuretica. Jn caſu inſup ⁊ offenſiõe ⁊ in vulnerib⁹ pectoris grã purgãdi cũ cõfortatione ſummopere valet.

¶ Rapa ca. eſt in ſcdo hu. in primo. ⁊ i brodio comeſta ſm Aui. virtutem hʒ acuendi viſum: eſt tamen aliquantulum difficilis ad digerendũ. ſperma augmentat ⁊ appetitum incitat. Rapa.

¶ Riſum autoritate Gale. viij. ſim. phar. c. oroza. hʒ i ſe ſtipticitatẽ q̃ mãifeſtevẽtrẽ rtinet. Jõ Sera. li. aggreg. c. arʒ. ẽ ca. ⁊ ſic ꝯplonis i ꝑmo. Almanſor th. c. arʒ. q̃duat ipſũ caliditate tẽperata quaſi dicẽdo ipm eſſe iter calidũ ⁊ frigidũ. Qua de re riſum in brodio gallinarũ decoctum ſine ſale vſq; ad ſpiſſitudinem ſolidã mãmillas tumẽtes ſpargit ⁊ reſoluit earũ duritiẽ mollificãdo. Jn eodẽ inſup brodio cum cauda equina decoctũ ⁊ ligno aloes i modica q̃titate cum zuccaro rubeo inteſtinoꝝ vulneribus potẽter medetur ſi in comeſtione ipſum liquidũ ſumeretur. Similiter decoctũ cũ extremitatib⁹ ⁊ interiorib⁹ vituli ⁊ caſtrati ⁊ in comeſtiõe ſũptum poruʒ ſarcoidẽ in oſſium fracturis fortem generat. Riſum

¶ Realgar ẽ ca. ⁊ mortificatiuũ id eſt fortis nature. Et cõnumeratꝰ ab Aui. iter medicinas putrefactiuas ⁊ putrefaciẽdo i mẽbro eſcharã iducit ad modũ cadaueris ⁊ eſtiomenate carnis. Realgar.

¶ Rubus eſt fri. ⁊ ſic. ꝯplexiõis cum ſtipticitate ⁊ cõſolidatiõe vulnerum ⁊ vlcerũ. Et decoctio cimarũ rubi foliorũ oliuaſtri ⁊ ro. cum parum aluminis ⁊ licij gingiuarũ vlcera ⁊ oris ac partium ei⁹ potenter ſanat. Rub⁹.

Sola= trum. **Solatrum** eſt fri. ꝛ ſic. i ſecundo. ꝛ iõ virtutẽ hꝫ ſtipticandi. Auic. th dicit ipꝫ hr̃e virtutẽ reſoluendi aꝑata itriſeca caꝛa. Et ſucc⁹ ei⁹ cũ aliis reb⁹ (vt īfra dicet) pruri tui fracturaꝝ medet. Unaquãq; ſilr malã ↄplonẽ calidã i vlceri bus iductã remittẽdo vlcerate pticle magnoꝑe opitulat. Cale factiõibuſq; genitaliũ ẽt ſubue nit. ℞. ſucci ſolatri ſucci plãta. añ. ʒ. vſ. vini gnatoꝝ. ℥. ß. olĩ on fan. olei ro. ↄpleti añ. ℥. ij. vngl populeõis vngl roſ. añ. ℥. ſ. lita. aurei ꝛ ar. añ. ℥. ij. tucie. ʒ. iij. ce ruſe calcis lote añ. ʒ. vſ. miſce ꝛ i mortario plũbi fiat linimẽtũ ſb iſta forma. In ꝑmis ponant in mortario plũbi ola mineralia: deinde mõ ponat gutta olei mõ gutta vna de ſuccis ꝛ ſic ſucceſſi ue ſemꝑ cũ piſtello plũbeo agi= tando donec ꝑdicta olea ſint cõ ſumpta: dei de addant reliq̃. Ul tio loco addat cãphore ſꝫ artẽ triturate. ʒ. ß. Iſtd vngm̃ eſt me dicina magna omnibus egritu dinibus prenominatis.

Spica nardi. ¶ Spica nardi eſt ca. ↄplonis i ꝑmo ſic. in ſcđo. Et virt⁹ eius fa cit ad caſuꝫ capilloꝝ ꝛ palpebra ruꝫ ꝛ piloꝛũ. Iõ ꝑpter ei⁹ ſtipti citatẽ ꝛ aromatizitatẽ radices capilloꝝ cõfortat. Et ſi narib⁹ odorat cerebrũ frigefactũ ꝛ dbi litatũ potẽter ↄfortat. Spica i ſuper admixta cũ tucia gariofi lo aloe epatico aq̃ feniculi aq̃ eufragie ꝛ paꝝ aq̃ roſ. vnicaebul litõe ſimĩ bulliẽdo: deiñ colata egritudinib⁹ oculoꝝ ꝛ debilita ti viſus mirabilis eſt medicia.

Sticha= dos. ¶ Stichados arabicũ autoꝛita te Me. eſt ca. ↄplonis i ꝑmo ſic. in ſcđo. Ex partib⁹ aũt terrenis cõplonẽ hꝫ modice ſtipticitatꝭ. Ex partib⁹ ꝟo igneis ſubtilib⁹ a q̃b⁹ amaritudo ꝛ acuitas ſu= mit acuitas ẽ maioꝛ amaritudi ne. Amaritudo ꝟo eſt maioꝛ ſti pticitate ei⁹. Uirtutẽ hꝫ ſubti= liãdi reſoluẽdi ↄfortãdi cũ aliq̃ li ſtipticitate (vt ꝑdixim⁹) vñ de coctio ei⁹ cũ aq̃ ꝛ vino ſimul cũ camo. m̃ricaria bugloſſa ſaluia roꝛemari. oꝛigano nepita atq; ſerpillo nucibuſq; cipſſi tio po= licaria maioꝛi ꝛ minoꝛi q̃ vulga riter dr̃ naſca: ꝛ cũ melle olb⁹ de coctis vſq; ad ↄſũ. tertie partis aduerſus tibiaꝝ vndimiã mira biliter deſiccãdo ꝛ reſoluẽdo iu uat. Suffumigiũ quoq; ꝛ balnea tio tibiaꝝ cũ ꝑdicta decoctiõe mẽbra defatigata laboꝛe coꝛro boꝛat ꝛ ↄfortat: velut plerũq; ac cidit itinerãtib⁹: nã hmõi deco ctio moꝛe balnei adminiſtrata pedum iuncturas foꝛtificat.

¶ Sq̃lla marina eſt ca. ꝛ ſic. cõ plonis in tertio. ꝟtutẽ hꝫ ſubti liãdi adurẽdi mũdificãdi ꝛ ꝑſer tim vlcera putrida ꝛ icidẽdi ad materiã groſſam ipſamq; reſol uẽdi: ꝛ ſucc⁹ ſquille decocte ſub prunis cũ ſucco lapacij acuti pa rũq; oximel ſq̃llitici cũ ele. nig. cõtrito parũq; furfuꝛ olb⁹ vni ca ebullitiõe bullitis vnãquãq; moꝛpheã albã ꝛ nigrã tineã allo piciã ſꝑiginẽ ꝛ ipetiginẽ locũ fre quẽtiſſime epitimãdo ꝛ liniẽdo potent curat. Acetũ quoq; ſquil liticũ cũ licio dẽtes coꝛroboꝛat ꝛ gingiuaꝝ putredines (vt aſſe rũt Aui. ꝛ Serap.) cõſum. t. ſquilla

¶ Sempuiua ẽ fri. in tertio ſic. in ꝑmo. Et ſucc⁹ ei⁹ cũ ſucco la= ctuce ꝛ oleo roſato onfancino ꝛ violato cum albumine oui con quaſſato aꝑa cholericũ potẽter Semꝑ uiua.

extinguit cũ aliq̃li ɔfortatione.

Satirion. ¶Satiriõ eſt cal. ꝛ hu. ɔplexionis i pmo. Et pp ſuã inflationẽ libidinẽ puocat. Ideo vinum decoctiõis ei⁹ vel radix i gallinaruʒ brodio decocta libidinẽ plm incitat. Et ppterea Dioſ. dt. c. orchis ꝙ ſi vir comederit maiorẽ partẽ ſatiriõis maſculũ gñat: ſi minorẽ generat feminam.

Sparagus. ¶Sparagus eſt cal. ꝛ ſic. ɔplexionis caliditate ſatis tẽpata. Uirtutẽ hʒ abſtergẽdi: ꝛ vrinam puocãdi ſm Serap. ꝛ pãdectã. Platearius tñ dicit ſparagum eſſe cali. ꝛ ſic. in tertio.

Salix. ¶Salix eſt arbor fri. ꝛ ſic. ɔplexionis. Ṽtutẽ hʒ ſtipticãdi ꝛ calefactiõib⁹ oris ꝛ vlceribus calidis eſt valde proficua.

Sumach. ¶Sumach ẽ fri. in ſcdo ſic. i tertio cuʒ ſtipticitate. Et ppterea vʒ apatib⁹ calidis oris. Et i pncipio eius decoctio cũ ordeo ꝛ vino granatorũ cũ licio ꝛ parũ diamorõis eiſdẽ valdẽ eſt vtilis.

Sãbucus. ¶Sãbuc⁹ autoritate Meſ. eſt ca. ꝛ ſic. ɔplexionis in pncipio. iij. Gal. Ṽo. vj. ſimpli. phar. c. d ieſemio. dt ipʒ eẽ calefactiuum et exiccatiuũ i. iij. ſat; itẽſe. Et ppterea Ṽtutẽ hʒ fortiẽ reſoluendi exiccãdi ꝛ aperiẽdi ppẽ ſubtilitatẽ ptiũ ei⁹. Iõ vt inqt pfatus vir. Ṽtutẽ hʒ palã diaforeticã. Et ob hãc cãʒ plm laudaẽ ei⁹ oleũ ppẽ eius vehemẽtem penetrationẽ et exiccationẽ in pũctura neruorũ. Folia quoqꝫ ei⁹ ɔtrita cũ eleboro ꝛ oximelle ſqllitico ſup ſerpiginẽ ꝛ ipetiginẽ ac morpheã impoſita ſanãt eas. Itẽ vinũ ĩfuſiõis corticis radicis ipſius ſubtiliſſime abraſi vʒ ad vomitũ puocãduʒ ꝛ vẽtrẽ euacuãdũ a malis hũoribus. Et hoc facit qñ ſimul ſteterit p noctem. ꝛ hoc habui ab hõie fide digno.

Sauina. ¶Sauina eſt ca. ꝛ ſic. in tertio. Decoctio eius cũ lixiuio facta camomilla aneto paritaria fur fure origano et matricaria ſit cum foliis altee ꝛ ſapa: vnũqnẽ ꝙ dolorẽ ꝛ vẽtrĩ torſiões: ꝛ iliacos dolores: ꝛ iteſtinoꝝ vẽtoſitates carmiat reſoluit ꝛ ſedat: niſi fuerit a materia cholerica tẽnuĩo pducti. Et mod⁹ adminiſtratiõis ipſi⁹ eſt cuʒ ſpõgia vel mataſſa fili crudi. Uinũ ſiĩr decoctiõis eius vcʒ ſauia cũ vino decocta ꝛ ſemine aneti ſimul cũ paritaria ꝛ foliis altee: et deĩ cataplaſmatũ ſuppectie ſtrãguriã ꝛ diſſuriã ſanat: vrinã puocãdo ꝛ veſice dolores ſedando.

Scrophularia. ¶Scrophularia eſt cali. ꝛ ſicce ɔplexionis. virtutẽ hʒ reſoluẽdi.

Sterc⁹. ¶Sterc⁹ eſt cal. ꝛ ſicce ɔplexionis plus ꝛ min⁹ ſm aialiũ naturam. Sterc⁹ eñi caprinũ puluerizatũ: deide cũ melle ꝛ ſapa decoctũ vlcera fiſtuloſa pu⁹ ſecũta eoꝝ mũdificatiõe deſiccat ꝛ ſanat. Itẽ decoctũ cũ farina fab. furfure triturato ꝛ parũ camo. cũ puſcha ꝛ ſapa vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ ſolidã additis i fine cocture oleo camo. ꝛ aneti dolorẽ genu antiquũ ꝛ inflationem ei⁹ vẽtoſaʒ mirũ in modũ ſanat. ꝛ ppterea inqt pãdec. ꝙ ſepenumero expert⁹ fuit ɔſimilẽ medicinã ſup genu ad remouẽdũ dolorẽ antiquũ ꝛ inflationẽ: ꝛ mirat⁹ fuit qũo ꝛ cũ q̃ta celeritate patientes ſanati fuere. ꝛ ego multoties expt⁹ ſum hãc medelã in tali caſu ꝛ mihi ꝛ egrotãtib⁹ bñ ſucceſſum fuit. Stercus inſup canis oſſa comedẽtis tri

turatū: ꝛ decoctū cū farina lētiū ꝛ lacte caꝑno vſq ad ſpiſſitudinez ſolidā malignis ꝛ corroſiuis ac fraudulētiſ vlcerib⁹ optime medet̃ ſi more ēplī īponat̃.

Sepūz ℂSepū eſt cali. ꝛ tpate nature: reſolutiuū ꝛ maturatiuū cū ſedatiōe doloris. ꝛ ei⁹ calas ē pl⁹ vel min⁹ iuxta aialiū naturam.

Sarcocolla. ℂSarcocolla gūma ē cal. ꝯplōnis i ſcḋo ſic. in pmo. ꝟtutē hꝫ i carnādi vulnera ꝛ vlcera ꝛ i collirijs vtilr īgredit̃ ꝯferti ad obtalmiā ordinatis in ſtatu ipſi⁹.

Sanguis draconis. ℂSanguis draconis autoritate Coſtā. virtutē hꝫ infrigidādi ꝛ ericcādi i tertio. Jō potēter fluxū ſāguinis ſua ſtipticitate frigiditate ꝛ viſcoſitate reſtrīgit. Salath dicit ꝙ ipſe ꝛ ei⁹ planta ꝟtutē hꝫ infrigidādi ꝛ ſtipticādi domeſtice. Inſup ꝯtrita cum ſanguine ei⁹ vulnera recētia cōglutinat. Idē facit terrebētina cum ſanguine draconis et thure ꝛ parum olei ipericonis.

Sapo. ℂSapo ē cal. ꝛ ſic. ꝯplōnis cum aduſtiōe. Et gallic⁹ ſapo mixt⁹ cū puluere elebori nigri litargirio argenti flore eris parūq argēti viui ꝛ paululū vitri triturati: oib⁹ deinde ad formam vnguenti deductis vnamquāq morphe ā nigrā ſpiginē ꝛ impetiginē perfectiſſime curat.

Spūa maris. ℂSpūa maris eſt ca. ꝯplōnis i pmo ſic. in. iij. ꝟtutē hꝫ abſterſiuā cū ericcatione non parua.

Spongia maris. ℂSpōgia maris eſt cal. in pmo ſic. in ſcḋo. ꝟtutē hꝫ reſolutiuā ꝛ ericcatiuā: ꝛ aliquātulū arſa ꝛ ſup carne ſupflua ipoſita ꝯſumit eā abſq mordicatiōe. Et ꝑpterea ſecure ponit̃ ſuper dura mr̃e gr̄ap̄rumēdi carnē ſupfluā. Mūdificat eni cū aliquali corroſione abſq dolore.

Staſiſagria. ℂStaſiſagria eſt cal. ꝛ ſic. ꝯplōnis i tertio. ꝟtutez hꝫ attractiuā. Et ꝑpterea maſticata cū maſtice reuma capitiſ potēter purgat: ꝛ mixta ꝛ cōtuſa cum oleo pediculos necat.

Scabioſa. ℂScabioſa eſt ca. ꝛ ſic. ꝯplōnis in. ij. ꝟtutez hꝫ abſterſiuā. Succ⁹ eius mixt⁹ cū ſucco lapacij acuti ꝛ fumiter. cū oleo lauri. ꝛ maſticino: deide cū terebē. bullit⁹ ꝛ litargirio aureo parūq argēti viui ericcati cū ſaliua cū additiōe parū ſucci abrotani ꝛ radi cū affodilloꝝ parūq elebori nigri triturati vnāquāq allopiciā tineā morpheā ſerpiginē et ipetiginē curat. Preterea ꝗſi in oib⁹ egritudinib⁹ pectoris p̄rogatiuā hꝫ magnā. vñ dr̃. Urban⁹ p ſe neſcit ꝟtutē ſcabioſe. Nā purgat pect⁹ qḋ comprimit egra ſenect⁹. Lenit pulmonem purgatq lateruꝫ regionē. Apa frāgit ſi locū bibita tāgit. Tribus vnita foris antracē liberat horis. Et aꝗ decoc. ei⁹ cū liq̄ricia paſſulis ficub⁹ viol̃ iuiubis farfara et prunis damaſcēis ſit̃ cū ſebeſtē cū parū penidiaꝝ parūq mell̃ ꝯfecta aſmaticiſ ꝛ tuſſiētibus potēter medet̃. ꝛ doſis ei⁹ ſit ad quātitatē medietatis ciati ipaꝫ capiēdo i aurora vel ꝗñ itur dormitū: ꝛ fuit ſecretuꝫ mihi ꝯceſſum i etate iuuenili ꝑ ſtrictura pectoris ſiue aſmate a magr̃o Joāne rubeo i arte medica excellētiſſimo medico noſtre ciuitatis. ꝛ in me ipꝫ expt⁹ ſuꝫ cū maria vtilitate ꝛ i mltis alijs aduerſus aſma ꝛ pectoris ſtricturā ac ipetuoſaꝫ tuſſiz: ex ꝗ mihi ꝛ egrotāti bñ ſucceſſū ē. Magr̃ Joan. rube⁹

Siſamum. ℂSiſamū ḡnū: eſt ca. ꝛ hu. ꝯplo

nis ī pmo. Uirtutē hꝫ mollificādi et maturandi apata calida.

Sulphur. ¶ Sulphur ſic. ꝛ ca. ꝯplonis ē ī iiij. ꝛ bullitū cū oleo ſābuclo et vermib⁹ terre ꝛ parū aceti vſqꝫ ad ꝯſūmationē aceti ad neruorū pūctur. ē vtiliſſima ē medela Bullitū inſup cū oleo roſ. ꝛ laurino parūqꝫ aceti vnāquāqꝫ ſcabiē magnope ꝯſūmit ꝛ ōſiccat.

Sal. ¶ Sal. ca. eſt ꝛ ſic. ꝛ vtilr īponit in lauatorijs vlcerū putridoꝝ.

Sādalus. ¶ Sādal⁹ arbor ē fri. ꝛ ſic. ꝯplonis in ſcdo cū notabili aromatizitate: cui⁹ tres ſunt ſpēs: vꝫ albus citrin⁹ ꝛ rube⁹: ꝛ vtilr imponūtur in repercuſſiuis apatum calidorum et vulnerum.

Semē lini. ¶ Semē lini ē ca. ꝛ ſic. ꝯplonis in pmo cū hūiditate. ꝛ ē maturatiuū pp̄ie frigidoꝝ apatū: et ei⁹ oleū (vt inqt Me.) oib⁹ egritudinib⁹ ani ē medicīa magna et aduerſus vulneꝝ ſpaſmū magnā hꝫ efficaciā: ſpinā ꝛ iuncturam cum oleo liniendo.

Storax. ¶ Storax calmita ꝛ liqda ſtorax ca. ſūt ꝯplonis in pmo ꝛ ſic. in ſcdo. ꝛ eaꝝ ꝟtus eſt cerebrū frigefactū calefacer: ꝛ cū laudano ꝛ cera noua odorifera īſpiſſate admodū pomi cerebrū mirabilr ꝯfortāt ipm pomū freqntiſſime odorādo: et geſtatū intra man⁹ neruos inciſos potenter ꝯfortāt. Liqda aūt cū vtilitate īponit in linimētis ad ſcabiē valētib⁹: ꝛ ad morbū gallicū: ꝛ ad tineā capitis deſiccādā: reddit quoqꝫ vnguenta ꝛ linimēta boni odoris boneqꝫ ſuauitatis

Spodium. ¶ Spodiū eſt frigi. ꝛ ſic. ꝯplonis (vt dicit pau. c. de ſpodio) cū aqua plātagi. antimo. mirabolaniſqꝫ citrinis ꝛ parū ſumach ꝛ aluminis ro. parūqꝫ licij alquātulū bullitū vlceribus oris perfectiſſime medet: ꝛ cū tucia admixtū ātimōio plūboqꝫ vſto cancroſis vlceribus opitulat. Sanguinē quoqꝫ intra nares cūanti. ꝛ thure ſufflatum potēter ſtringit.

Terebenita. Terebentina eſt cal. et ſic. complonis tēpate caliditatis. vulneribus neruorū ꝛ muſculorū eſt amica. Et inſup pueroꝝ ꝛ mulierū plagis ceteris ſimplicib⁹ preſtātior eſt. Suffumigiū quoqꝫ eius ad anū aduerſus teneſmonē magna eſt medicina. Sūpta īſup p os (vt īfra dicet) dolores īteſtinoꝝ infallēter ſedat ℞. tereb. clariſſime ter lote cū aq̄ feniculi. ℥. j. ſirupi de duab⁹ radicib⁹ ſine aceto. ʒ. x. ſtercoris ꝯſine lactātis de menſe maij ad vmbram exiccati ꝛ ſubtiliſſime pluerizati. ʒ. j. ꝛ ℞. croci. ℥. ij. feniculi dulcis. ℈. ſ. miſce ꝛ capiat patiens ieiuno ſtomacho: quia inteſtinorum dolores curat.

Tartarus. ¶ Tartar⁹ eſt ca. ꝛ ſic. cōplonis in tertio. Et ei⁹ virt⁹ cū vnguētis miſtrat vtiliter ad ſcabiē. Et ſi puluis ei⁹ ī ſufficiēti quātitate cū modico maſticis ī brodio galliarū exhibit⁹ vl cū zuccaro roſ. virtutē hꝫ faciēdi aſcellare p qtuor vl qnqꝫ vices. Et ppter ea ipſa multū vtunt īgenioſi ſto aſcellādi. Et eſt nauigātib⁹ medicina ſatis familiaris.

Tucia. ¶ Tucia eſt fri. ꝛ ſic. ꝯplonis: ꝛ ī vlcerib⁹ virge ꝛ vlcerib⁹ cācroſis malignis ꝛ corroſiuis vtilr admiſtrat. Exiccādo eñ vlcera incarnat ēt vlcerib⁹ qꝫ oculorū ſumme opitulat. Et ſi admiſcet cū ſucco feniculi ꝛ eius aq̄ ꝛ antimōio oclorꝫ ſanitatē cuſtodit

In collirijs inſuper oculorum vtiliter adminiſtratur.

Tamariſcus. ¶ Tamariſcꝰ ca. ⁊ ſic. ꝯpl. ē. vir tutē hꝫ diureticā. Jō vinū deco. eiꝰ ſpleneticꝭ ⁊ epaticꝭ mirabiliter ꝯfertviā vle apiēdo. Jccirco diſſurie ⁊ ſtrāgurie opitulat.

Tamarindi. ¶ Tamarindi ſūt fri. ⁊ ſic. ꝯplonis i tertio ſꝫ Aui. ⁊ Serap. opinionē. Pau. tñ ponit eos in. ij. Decoctio eoꝝ cū ordeo ⁊ paſſulis aꝑatibꝰ calidis gutturꝭ i pncipio ⁊ augmēto medet. Extinguit eñ acuitatē hūoꝝ aliq̄lr liniēdo ⁊ addēdo ſibi parū vini granatoꝝ nil vtiliꝰ i iſto caſu ē

Taſſuſbarbatus. ¶ Taſſuſbarbatꝰ eſt herba ca. ⁊ ſic. ꝯplexiōis. Jō valde ē ſedatiua ⁊ decoctio eiꝰ ꝯfecta (vt inferiꝰ) olbꝰ egritudinibꝰ ani ſūme ꝯducīt vt videt. ℞. taſſibarbati. M. ij. folioꝝ maluaꝝ ⁊ violarū: foliorū altee ordei mūdi furfuris aā. M. j. ſeminis lini lib. ß. pomoꝝ aliquātulū confractoꝝ numero. x. bulliāt cū aqua ſufficiēti vſqꝫ ad cōſummationē tertie ptis. ⁊ vtere more ſuffumigij: qꝛ mirabilis eſt opationis.

Tormētilla. ¶ Tormētilla vł biſtorta fri. et ſic. ꝯplonis ē i tertio. vt retulit Pādetariꝰ. c. de biſtorta. Ꝟtutē hꝫ ꝯglutinādi vulnera. Et ꝯtra peſtē ſi dat cū cepa i furno decocta cū modico tyriace Aliab. et ſirup. ð acetoſitate citri parūqꝫ vini granatoꝝ ad bibēdū more poculi ad quātitatē. ℥. iij. diuināꝫ (vt ita dixerī) hꝫ ꝯpotētiā.

Guido de cauliaco. Guido tñ de cauliaco gduat dictaꝫ herbā cali. ⁊ ſic. ꝯplexionis eſſe

Thus ¶ Thus eſt ca. ꝯplonis in ſcdo ſic. in pmo. Et virtutē hꝫ gñandi carnē in vulneribꝰ corpoꝝ tenellā ꝯplonē hñtium. Et cū hoc etiam ſua ſocietate conſolidat,

Terra ſigillata. ¶ Terraſigillata eſt frig. ⁊ ſic. ꝯplonis. Uirtus eiꝰ eſt īfrigida re cum ſtipticitate nō pua. Jgit in cōpoſitionibus ⁊ puluerībꝰ ad fluxum ſanguinis valentibꝰ vtiliter adminiſtratur.

Verucaria. **Verucaria** ſiue ſcorpiorū ca. ⁊ ſic. ꝯplonis iudicat. ⁊ dr ſcorpioron: qꝛ flores eius ſūt ſic̄t caudis ſcorpionū. Et ſuccus eius cuꝫ vino bibitus ictibus ſcorpionum occurrit. Jdē facit ſup pūctura cataplaſmꝰ. Et dr verucaria: qꝛ verucā ⁊ vlcus cācroſū genitū ab ea potēter cū certitudīe ſanat: ⁊ ab eius effectu ca. ꝯplonis iudicat cū aliqͥ domeſtica corroſiōe. Et ego exptꝰ ſum dictā herbā in vlcere cāceroſo ꝓpe palpebrā cū labijs obſtracoſis ⁊ virulētia nō parua: cuiꝰ actꝰ ꝓceſſit ab vna veruca extirpata a quodā ceratano: ⁊ p̄dictū vlcus pfectiſſime ſanauimꝰ ſolūmō applicatiōe ſucci hmōi herbe ⁊ adminiſtratiōe vnguēti de tucia ł antidotario nr̄o deſcripti. Et argumētū qð fuerit cāceroſū vlcꝰ eſt: nā illð qð de carnoſitate ſuꝑflua ⁊ labijs obſtracoſis deponebat ab vnguētꝭ corroſiuis in vna die. Jn ſequēti adīt tātū dē carnoſitatis p̄dicte oriebat in vlcere. Qð quidē malū ſignū iudicat ł oī materia melācholicā ⁊ flegmatica. Hec herba tpe hyemali exiccat ſup terra. Et folia eiꝰ folijs ozimi aſſimilātur. Aliquantulū tñ aſperiora ⁊ nigriora ſunt. hꝫ quoqꝫ haſtā cuꝫ vna radice cū ramulis qnqꝫ vel ſex: q̄ haſta rotūda eſt ⁊ nō multū frāgibilis. Et Dioſco. vocat dictā herbā elitropiū vt Pāde. aſſerit. c. de elitropio,

Umbilicus.

¶Umbilic⁹ veneris ē fri.ꝛ hu. cōplexiōis in tertio ſcḋm Gui.ď cauliaco.tñ Meſ.ɔtra Rufũ.c. de pſilio.q̄ tenet pſiliũ eſſe fri.ꝛ hu.ɔplexiōis in tertio.tñ p̄fat⁹ vir.ſ. Meſue dicit autoritate hypo.lepidimia ꝙhumiditas iũcta frigidati nō trāſcēdit vltra ſcḋz gdũ.Et Gal.vij.ſimp. har.c.cotilidō. dicit ꝙē mixte virtutis.ſ.humiditatis cũ fritate ꝛ ſtipticitate parua.ꝛ ſcḋm Diſ.hꝫ virtutē humectādi cuꝫ infrigidatiōe ꝛ ſtipticitatequadā:quare virt⁹ ei⁹ a̅patib⁹cholericis opitulať. Flegmonicis quoq; a̅patib⁹ heriſipilatis cũ farina ordeacea ꝛ aqua ꝛ oleo roſ.in principio ꝛ augmēto vtiliter adminiſtratur.

Vermes terreſtres

¶Vermes terreſtres ſunt cal. ɔplexōnis ꝛ ſubtiliatiui.Et vulnera neruoꝝ potenť ɔglutināt. Oleũ itaq; de v̄mib⁹ vtiliſſimũ ad vulnera p̄dcā ſic fit.℞. v̄miũ terreſtriũ lotoꝝ cuꝫ vino.ʒ.iij. olei onfancini.ʒ.iiij.olei roſa. ɔpleti ꝛ odoriferi.ʒ.ij.olei maſticini.ʒ.j.olei ď terebētina.ʒ.ß.olei de vitellis ouoꝝ.ʒ.x. leminis ipicōis.M.ß.millefolij anthos ɔſolide maioꝝ ꝛ minoris añ.M.ß.ſucci plātaginis.ʒ.vj.cētauree maioris ꝛ minoris añ.parũ rubee tinctoꝝ grane finiſſime crociañ.ʒ.j.abietis ſiue terebētine clariſſime.ʒ.iij.ꝛ ß. bulliant oia ſil' pri⁹ olbus adiunctē cōtuſis p̄ter vermes cum ciato vini albi odoriferi vſq; ad cōſummationē vini deinde fortiter colenť cui colature addať paꝝ ſemis ipericōis cũ ſuo flore ipm̄ de hebdomada i hebdomadā pmutādo ad ſolē:de mēſe Maij ꝛ Julij exponēdo,Et mutatio dicti ſemis fit ter tm̄. Et iſtud oleũ pōt dici oleũ dcm̄ deſcriptione nr̄a ordinatum:ſanās vulnera neruoꝝ cũ mũdificatiōe ꝛ incarnatiōe domeſtica dolorē eoꝝ clamoſum ꝛ ſpaſmoſum mirabiliter mitigādo.

Uzifur

¶Uzifur id eſt zinapriũ eſt cal. ꝛ ſic.ɔplexiōis in.ij. Et conſtat ex argento viuo ꝛ ſulphure.Jō p'm exiccat cum ſtipticitate.Et bullitũ cũ aceto ꝛ ſulphure impetiginē ꝛ ſerpiginē emēdat guttāq; roſatiā īfallēter curat. Et ad tineā p'zfacit ꝛ allopicie ꝛ morphee opitulať. Itē ſuffumigatio ei⁹ cũ modico thuris a collo infra ſub coopertorio lleo admodũ pauiglioni aduerſus morbũ gallicũ preſentaneũ remediũ eſt.Et mod⁹ ſuffumigatiōis eſt:vt p̄dicta ponātur ſub prunis accenſis ꝛ ſuffumigetur ordine antedicto.

Suffumigatio pro morbo gallico

Urina

¶Urina eſt ca.ꝛ ſic. ɔplexionis cũ aliquali aduſtione:preſertiꝫ febricitantium febre acuta.

Uernix

¶Uernix eſt ca.ꝛ ſic. ɔplexiōis in ſecũdo.virtutē habet abſtergendi ꝛ cōglutinandi vulnera.

Uſnea.

¶Uſnea arboꝝ preſertim quercina ca.ꝛ ſic. eſt ɔplexionis cuꝫ temperamento.

Uitrũ

¶Uitrũ eſt ca.complexionis in primo ſic.in.ij.ꝛ trituratũ vtiliter ingreditur in vnguentis ad ſcabiem ꝛ ſerpiginem.

Uinuꝫ

¶Uinũ eſt ca.ꝛ ſic.cōplexionis magis tñ ꝛ min⁹ ſcḋm naturā vinorũ.dulce vero ꝛ recens eſt humidum:ideo maturat.

Urtica

¶Urtica eſt ca.ꝛ ſicce cōplexionis in tertio ſcḋm Serap. Et eſt valde ſubtiliatiua:ideo qñ obuiat particule corporis ſua ſubtilatiōe ꝛ caliditate cutē vehe-

menter mordicat ipſaꝫ puſtulã
do ad modũ eſſere. Cõrrita ꝟo
ſuã amittit mordicationẽ. Ga‑
len⁹ aũt libro de cibis caplo de
vrtica. dicit ipam virtutẽ diſo‑
reticã hr̃e. Et ſemẽ ei⁹ cũſap abi
bitũ libidinẽ ꝓuocat. Idẽ aſſe‑
rit. vi. ſimp. pharm. c. achaliſer
Viola. ❡Viola eſt fri. ⁊ hu. cõplonis i
primo. Apata valde calida fer
uorẽ ⁊ caliditatẽ cholere extin
guẽdo maturat. Et ꝓpterea he
riſipile nõ vlcerat ſm oẽm mo‑
dum adminiſtrationis eius eſt
optima medicina.
Viride es. ❡Viride es ſꝫ Dioſ. calidam ⁊
ſtipti. habet virtutem ⁊ corroſi
uã. Ideo carnẽ ſupfluã potẽter
minuit ſi miſceatˀ cũ cera ⁊ oleo
Cũ aceto vero ⁊ alumine roche
⁊ melle decoctũ vſq ad ſpiſſitu
dinẽ ſolidã de oibus eq̃li por‑
tione cãcrenoſis putridis cor‑
roſiuis virulẽtis ſordidis cauer
noſis atq fiſtuloſis vlcerib⁹ vti
liter medetur. Singulaꝝ inſup
vlcera putrida ⁊ cãcrenoſa ma
ligna ⁊ corroſiua cũ additiõe li
cij ⁊ paꝝ aceti ſquillitici paulu
lũq aq̃ plãtaginis ad ſanitatẽ
ꝑducit. Et ipꝫ multũ operatur
cũ vtilitate in collirijs oculoꝝ
⁊ palpebrarũ pro morbis ꝓlon
gatis a materia frigida ⁊ groſ
ſa genitis oculoꝝ caliginẽ re‑
mouẽdo. Et cicatricẽ eoꝝ repa
rãdo. Et vngulã mirabiliter te
nuãdo. Et multas alias egritu
dines oculorũ ⁊ palpebrarũ cu
rando: vt in doctrina de egritu
dinibus oculorũ lib. iiij. de vlce
ribus. latius dictum fuit.
❡Vitriolũ ca. eſt ⁊ ſic. in quar‑
Vitriolum. to. Ideo exiccando ⁊ corroden
do vehementer conſtringit flu
xũ ſanguinis. Et propterea in
furno aduſtum ſanguinis emo
roſagiam ſtringit.
❡Virga paſtoris eſt fri. ⁊ ſic. cõ Virga paſtoꝝ
plexionis: ⁊ ſunt due ſpẽs: vꝫ
maſculus ⁊ femina: folia maſcu
li in principio ſui ortus aſſimi‑
lantˀ folijs lactuce: qñ vero ma‑
turationi appropinquantˀ ſunt
valde ſpinoſa: ſtipitẽ duoꝝ cu‑
bitoꝝ ꝓducẽdo. In cuius ſũmi
tate oriuntˀ cardi qb⁹ pãni car‑
zantur. Alia ꝟo ſpẽs q̃ femina
dicitˀ lingua paſſerina ſiue cẽtũ
nodia a Dioſ. nũcupatˀ: virtutẽ
habet infrigidãdi ⁊ exiccãdi in
ſcdo ⁊ parũ plus: ⁊ valet cõtra
heriſipilã de mẽbro ad mẽbruꝫ
ambulantẽ: ⁊ ei⁹ ſuccus cũ vtili
tate nõ parua imponitˀ in medi
cinis fluxum ſanguinis reſtrin
gẽtibus: preſertim nariũ. Ma‑
ſculus aũt in vlceribus calidis
in ſui opatiõe ẽ fortior femina
❡Viſcus quercinus virtutẽ hꝫ Viſcus
calefactiuã cũ attractiõe. Ideo
maturat apata ſub radice auri
um venientia ⁊ mixtus cũ alijs
rebus ad apata dura faciẽtib⁹
vigorat earum virtutẽ in reſol
uendo ⁊ mollificãdo (vt inquit
Pandetarius).
ZUCCARUM eſt ca. ⁊ hu. cõ‑ Zuccarꝝ
plexionis cum
temperamento ⁊ cum abſterſi
ųis vulnerum ⁊ vlcerum vtili‑
ter imponitur.
❡Finit liber ſeptimus chirur‑
gie magiſtri Joannis de Vigo
Genueñ. De natura ſimpliciũ.
Ad laudem omnipotentis dei.

❡Incipit Liber Octauus Chi
rurgie eiuſdem Magiſtri Joã
nis de Vigo Genueñ. Antido‑
tariũ nuncupatus: qd cõſtat vn
guẽtis emplaſtris cerotis ⁊ alijs

ad vſum Chirurgie multū ne=
ceſſarijs. In quo archa Chirur
gicorum nauigātium ordinat
cum omnibus ſuis medicinis
tam ſimplicibus ꝙ ꝯpoſitis ad
eoꝝ vſum neceſſarijs: vt in eiꝰ
ꝓpria ordinatione videtur.

¶ Tractatus pꝛimꝰ. De medi=
cinis repercuſſiuis ſimplicibꝰ
et compoſitis.

Cap.i. ¶ Capitulum primuꝫ. De me=
dicinis repꝯcuſſiuis ſimplicibꝰ
⁊ ꝯpoſitis materierū calidarū.

Uaꝫ ad opꝰ
chirurgium (te=
ſtante Gal. li. v. ꝺ
ſimplici medici=
na) medicina re=
percuſſiua in cu=
ratione morborū nō mō vtilis
verūetiā ⁊ neceſſaria eē videat
Ex ea enī locuꝫ confortādo: ſti=
pticādo: iterdūqꝫ: opilādo vias
augmētū apoſtematū ꝓhibet.
Similiter quoqꝫ in vulneribus
⁊ oſſiū fracturis in ſuperiori pꝯ
te mēbri medicina repꝯcuſſiua
applicata (vt ī doctrina vulneꝝ
latiꝰ fuit cōmemoratū) fluxum
materierū ad pticulā leſaꝫ nō
pmittit trāſire. Ideo tractatū
de medicina repꝯcuſſiua cōpila
re decreui. ¶ Medicina itaqꝫ re
percuſſiua (vt in antiquis ⁊ mo
dernis reperitur ſcripturis) eſt
illa que frigiditate ⁊ ſtipticita
te ſua vim habet confortandi
virtutem membri retentiuam:
humores alterādo ⁊ vias opil
lando eoſqꝫ a particula leſa re
pellēdo: cum aliquali ſpirituū
retentione: quorum gratia ex=
empli in primis de ſimplicibꝰ
materiei calide repꝯcuſſiuis lo
quamur. ¶ Simplicia repꝯcuſſi
ua materierum calidaruꝫ ſunt
Arnogloſſa. Semperuiua. Uir
ga paſtoris maior ⁊ minor. Ro
ſa. Quinqꝫ neruia. Uermicula=
ris. Lactuca. Cucurbita. Cucu
mer. Pateca. muſcillago. pſilij
⁊ ſeminis citonioruꝫ. Folia fra
xini ⁊ cortex eiꝰ. viola. malua.
nenufar ⁊ omnes ſpecies ſola=
tri. Portulaca. ſandalus. myr=
tus. barba hircina. acetoſa. Al
leluya. pomū granatū acetoſū
cum ſuo cortice contuſum. Po
ma acetoſa. Pira ⁊ poma cito=
nia. Acetū vel limphatū vel ex
vino mediocris vinoſitatis cō
fectum. Cauda equina. Fraga
ria. Rubi. ꝓputia ſiue vinearū
capita. Fructꝰ ⁊ imaturi rubi ⁊
mori celſi. Neſpula. Sorbula.
pruna ſilueſtria. Ipoqſtidos.
Acatia. folia populi. Salices.
Aggreſtū. aqua roſata. aqua
plantagīs. aqua pluuialis. aꝗ
ſolatri. ⁊ aqua extracta a rebꝰ
ſupradictis repꝯcuſſiue eſt natu
re. Bolus armenꝰ. Terra ſigil.
Sādali. Sāguis draconis. pſi=
dia. ceruſa. tucia. camphora. li
targiriū. ātimoniū. plūbū vſtū
⁊ nō aduſtū Argētū viuum: mi
rabolani oēs. Chimolea. faria
volatilis. farina ordei. faria fa
barum. farina lentiū. albumen
oui. Corallum album ⁊ rubeū.
Galla tinctorū. Balauſtia. Su=
mach. Umbilicꝰ veneris. ¶ Cō
poſita vero repercuſſiua mate
rierū calidaꝝ ſunt: velut Oleū
roſatū. oleū violatū. oleū nenu
farinū. oleū mirtinū. Ungm̄ ro
ſatū. vngm̄ galeni. vnguētū al
bū cāphoratū. vngm̄ ſādalinū.
vngm̄ ꝺ tucia. vnguētū de litar
girio ī mortario plūbi ꝯfectū.
Uiſo ſufficiēti ſmōe añ capl'i

de medicinis repcuſſiuis ſim=
plicib⁹ ⁊ ꝯpoſitꝫ materieꝝ cali
daꝝ:vidēdū eſt deinceps de me=
dicinis ſimpli.repcuſſiuis ma=
terieꝝ fridaꝝ.¶Siplicia rep=
cuſſiua materieꝝ frigidaꝝ ſūt.
Squinātū.Blacta.biſātia.ab
ſin.ſticha.maiorana.Nux cip̄ſ
ſi.aloe epaticū.mirrha.Th⁹.
alumē roche.Nux muſ.Sanio
fil⁹.cinam̄.Sal.ſaluia.Cipar⁹.
Roriſma.Laudanū.ſāſuc⁹.lau
rū.ſpillū.calamē.origanū.Mē
ta.Nepita.¶Uiſis itaq̄ ſupi⁹
q̄ ſimplicia faciūt ad mām cali
dā repcutiēdā.Uiſis iſup non=
nullis oleis ⁊ vnguētꝫ ad eādē
itētionē.Uiſo deniq̄ d̄ ſimplici
bus materieꝝ frigidaꝝ ad or=
dinationē auxilioꝝ repcutiētiū:
ad vtrāq̄ mām valentium con
ſcendere neceſſarium eſt.

Ca.ij. ¶Ca.ij.De medicinis repcuſ=
ſiuis compoſitis.

Diffi=nitio repcuſſiuaꝝ.

Dicem⁹ igit medicinā
repcuſſiuaꝫ (teſtante
Aui.li.i.fen.iiij.c. de
medicaminib⁹.) aꝑa
tū duplicē eē.¶Una
quaꝝ aduerſus aꝑata calida ⁊
acuta ꝯuenit q̄ frigide et ſicce
cōplexionis eē dꝫ:velut plāta=
go.roſa.ſolatrū ⁊ alia ſimpli=
cia et ꝯpoſita ſuperi⁹ deſcpta.
Alia ꝟo repcuſſiua medicina ē
q̄ calide ⁊ ſicce ꝯplexōis cū iter
poſitiōe ifrigidātiū eē dꝫ.¶Et
ppea inqt p̄fat⁹ vir ibidē:q̄ ſi
aꝑa fuerit frigidū ꝑ ei⁹ repcuſ
ſione opꝫ q̄ repcuſſiua medica
mina frigida ⁊ ſtiptica ſint ali
cui admixta l q̄ ꝟtus calida et
ſicca ꝯſiſtat cū retētōe:velut ſq̄
nātū blacta.biſantia.abſin.et
hmōi.Quorū grā exēpli ꝑ mā
frigida hec ſꝫ fuit ordinatio
nr̄a.¶R.olei ro.ꝯpleti olei mir
tini aā.℥.j.olei de ſpica.℥.ij.ab
ſinthij ſq̄nāti āthos nucu cipſſi
aliq̄ātulum cōtritarum ligni
aloes maſticis thuris aā.℥.ß.
mirtilloꝝ folioꝝ ⁊ granoꝝ ro=
ſaꝝ aā.M.ß.bul.ola ſit cū vino
odorif.⁊ paꝝ aceti vſq̄ ad ꝯſū.
vini et aceti:deide coletur cui
colature addatur cere albe q̄=
tū ſufficit ⁊ fiat linimētū addē
do et croci ⁊ ſandali rubei ⁊ al
bi aā.℈.j.ß.Iſtd eni linimētū ē
medicina magna vndimie et
ad ꝓhibēdū fluxū materieꝝ fri
gidaꝝ ad pticulā leſam veniē=
tiū cū ꝯfortatiōe pticule.¶Itē
ad eādē itētionē.R.ro.mirtil.
abſinthij ſq̄nāti ſtichados aā.
M.ß.ſanſuci āthos aā.paꝝ nu
cū cipſſi aliq̄tulū ꝯtritaꝝ nūe=
ro.x.alumis roche ſalis aā.ʒ.
ij.ciamom̄.℈.j.croci.℈.ß. bul.
ola ſit cū vino ſufficiēti ⁊ tm̄dē
lixiuij barbitōſoris ⁊ paꝝ ace=
ti vſq̄ ad ꝯſum.fne ptis:deide
colēt ⁊ ex colatura cū faria lē=
tiū fabarū ⁊ ordei ad ignē fiat
emplm ſolidū:addēdo olei ro.
ꝯpleti olei cam̄.olei d̄ ſpica aā.
℥.ij.iſtd eni emplm amice l rep
cutiēdo mām frigidā cū ꝯforta
tiōe pticule ē medicia magna.
Et ppea vndimie ⁊ aꝑatib⁹ vē
toſis ꝑ eleuationem ſingulare
p̄ſidiū p̄ſtat.Idē facit decoctio
iam dicta.¶Deinceps de me=
dicinis repcuſſiuis ꝯpoſitꝫ ma
terieꝝ calidarū vidēdū ē.¶De
qb⁹ ad vulnera heriſipilata re
pcuſſiuū peculiare ē vt capiāt
albumina duorum ouorū cum
oleo roſ.odorifero ⁊ parū ſuc=
ci plātaginis parumq̄ muſcil=
laginis ſeminis citonioꝝ ⁊ pſil
lij ꝯfecti adiuicē cōquaſſata et
more

Lini=mētū.

emplꝫ

more linimēti ſup loco īponan
tur. ¶ Et ī iſto caſu etiā vnguē
tū roſatū Meſ. idē opak. ¶ Item
repcuſſiuū ſinglare ad oia vul
nera ī pte ſupiori vl'neris p ſpa
tiū q̄tuor digitoꝝ īpoſitū ē me
dicina magna. ℞. olei roſ. on
fancini olei ro. cōpleti añ. ℥. vj.
olei camō. ℥. iiij. vmiū terreſtriū
lotorū cū vino. ℥. j. ß. ſucci plāt.
ſucci ſolatri añ. ℥. j. aceti ro. ʒ.
x. bul. ad ignē vſq ad ꝯſū. ſucci
ꝛ aceti: deīde colent ꝛ cū cera
alba fiat cerotū molle: addēdo
in fine cocture farine fabaꝝ re
cētis ꝛ cribellate. ℥. j. ꝛ ß. farie
ordei bene cribellate. ʒ. vj. boli
ar. ʒ. x. ſādaloꝝ olꝫ. ʒ. iiij. miſce
ꝛ vtere ī loco p̄dicto more cero
ti: q2 nihil eſt vulnerib9 vtilius
iſto. Prohibet em̄ fixū materie
rū ad locū cū aliq̄li domeſtica
reſolutiōe ꝛ neruorū conforta
tione nō parua: qd ego ſepenu
mero expert9 ſum ex inuētiōe
nr̄a cum honore nr̄o ꝛ vtilitate
egrotātiū. ¶ Itē ad apata cali
da p eorū repcuſſione in p̄mis
dieb9 bolus armenus diſſolut9
cum oleo roſ. onfancino p̄l'm a
doctorib9 laudat eoꝝ augmē
tū phibēdo. ¶ Idē facit pomū
granatū acetoſum cū ſuo corti
ce decoctū cū aceto ꝛ piſtatū cū
oleo roſato addito parū farie
ordeacee: deīde ad ignē parū
bulliēdo fiat empl'm ſolidum.
¶ Ad eandē intētionē vꝫ infra
ſcriptū auxiliū. ℞. olei roſ. cō
pleti mirtini olei onfācini añ.
ʒ. j. ſandalorū olm añ. ʒ. j. bo
liar. ʒ. iiij. cere albe q̄tū ſufficit
et fiat linimentum. ¶ Itē. ℞. fo
lioꝝ plātaginis roſarū ſolatri
lactucarū attriplicis añ. M. j.
omnib9 decoctis in aq̄ ꝛ parū
aceti deinde piſtatis cribella
tis ꝛ in decoctione cū faria or
deacea ꝛ fabaꝝ ſimul cū ſupra
dicta cribratura ad ignem fiat
empl'm ſolidū: addēdo olei ro.
℥. vj. Iſtud em̄ empl'm flegmo
ni ꝛ heriſipile eſt medicina ma
gna in principio ꝛ augmēto cū
repcuſſione ꝛ aliquali reſolu
tiōe. ¶ Itē ad eandē intētionē
(et ē medicia ſecuritatis) valet
infraſcriptū auxiliū. ℞. vitella
triū ouorū cū ſuis albuminib9
olei ro. cōpleti ꝛ odori. olei on
fancini añ. ℥. ij. ſucci planta. ℥.
ß. oia adiuicē cōquaſſent ꝛ mo
re linimēti ſup loco tepidū īpo
nat: nā ei9 opatio mirabilis ē:
ſedat enim dolorem cum reper
cuſſiōe ꝛ aliq̄li refrigeratione.
¶ Auxilia vo ad apata chole
rica faciētia p eoꝝ repcuſſiōe ꝛ
reſolutiōe nūc ſigillati dſcribā.
¶ Et prio dico q albumina ouo
rū ꝯquaſſata cū oleo roſ. onfan
cino et violato ſucco plātagi
nis lactucarum ꝛ ſolatri apati
bus cholericis phtaneū reme
diū eſt in pricipio ꝛ augmēto.
¶ Ad eādē itētionē vꝫ albumē
oui ꝯq̄ſſatū cū oleo roſ. ꝛ ſucco
lactucaꝝ. ¶ Idē facit albu. oui
conquaſſatū cum oleo viola. ꝛ
ſucco plāta. ¶ Idem facit cū vn
guento roſato albumē oui cō
quaſſatum cū modico ſucci ſo
latri. ¶ Itē vnguentū roſatum
ſimpl'r admiſtratū in quocūq
tpe heriſipile eſt medicina ma
gna. ¶ Oleum q̄ꝫ violatum cū
onfancino aduerſus heriſipilā
in pricipio ꝛ ī augmēto ē egre
gia medicia. ¶ Ex vitellis inſu
per ouorū cū ſuis albuminib9
cōquaſſatis cum oleo ro. odo
ri. parūq vnguenti ro. ꝛ modi

Marginal notes: Repercuſſiuū valō cō ueniēs neruorū vulnerib9 — Repercuſſiuū p apate ſanguineo. — Linimētū. — Auxilia ad apata cholerica. — emplꝫ ad idē

co lactis mulieris et cū farina ordeacea ⁊ aqua ordei ad ignē ſm artē fiat emplm ſolidum: ⁊ vtere tpe augmēti ꝑſertī: qm̄ i iſto caſu eſt medicina ſingularis. ¶Ex folijs q̄ꝫ maluaꝝ ⁊ violaꝝ cū lactuca ordeo ⁊ lenticulis roſis ⁊ arnogloſſe folijs in aq̄ decoctis: deiñ piſtatis et cribellatis cū oleo roſ. et cera alba ſufficiēti ad ignē fiat mixtura q̄ ſit inter ēplm ⁊ cerotū qḋ in quocunq; tempore heriſipile ſingulare remediū eſt. ¶Itē aliud remediū valde vtile. ℞. foliorū maluarum ⁊ violaruꝫ. ana. ℳ. j. lingue paſſerine ſiue centumnodie lactuce foliorūꝫ arnogloſſe aā. ℳ. ß. ordei mundi. ℳ. ij. ſe. citoniorum. ʒ. ij. pomorum numero. x. lentium. ʒ. ij. omnibꝰ in aqua decoctis piſtatis ⁊ cribellatis in decoctione cum farina ordei ⁊ predicta cribratura ad ignē fiat ēplꝫ ſolidum: addendo violati roſati vnguēti ro. aā. ℥. j. ß. ⁊ vtet̄ ſup heriſipila more ēpli: q2 extinguēdo feruorē cholere aliq̄lit̄ ipam cholerā reſoluit r̄ſolutione domeſtica cū proprietate occulta rōne maluaꝝ: q2 vt teſtat̄ Lāfrā. tractatu de repcuſſiuis. dicit maluam hr̄e virtutē reſolutiuā occultā ⁊ ꝑſertim hūoꝝ cholericoꝝ. ¶Et q2 iuenit̄ iterdū heriſipila cū vlceratiōe cōplicata. Iō ſupiora auxilia rōne ſue hūiditatis nō vident̄ cōuenire. ¶Et ppea heriſipilā vlceratā linimētū infraſcriptum ſumme iuuaſſe percepimꝰ. [Linimētū.] ℞. olei ro. onfancini. ℥. ij. vnguēti roſati. ℥. j. ⁊ ß. ſucci plāta. ſucci cētūnodie ſucci caude eq̄ne ⁊ loco eiꝰ cimaꝝ rubi aā. ʒ. iij. bul. oia ſimul priꝰ colatꝫ ſucciſq; ad cōſum. ſuccorū: deinde cum cera alba ſufficiēti fiat linimentū molle: cui addant̄ litargirij au. ⁊ ar. ceruſe aā. ℥. j. tucie. ʒ. j. ß. cāphore. ℈. iij. ⁊ iterꝫ i mortario plūbi ducant̄ cū piſtello p duas horas. ¶Notandū eſt inſup ⁊ mēti tenēdū fili mi Aluiſi circa adminiſtrationē repcutiētiū reſoluētiū ac auxilioꝝ maturantiū. ⁊ eſt vt habeamꝰ certā cognitionē corpis ⁊ morboꝝ nature ac ēt medicinaꝝ verā itentionē ⁊ naturā earūdē vt vti poſſimꝰ auxilijs p̄dicta intētione ꝓ poſſe adiuuantibus. [Nota.] ¶Et ſcire inſup opꝫ ꝙ illḋ medicamen qḋ ꝯfert vni ſꝑ nō confert alteri. Quāobrē ſi particulā infrigidare volueris in ſcḋo ⁊ inueneris pharmacū tuū virtutē hr̄e infrigidādi in p̄mo: tūc ad ad aliḋ genꝰ medicaminis qḋ i ſcḋo mēbrū ifrigidet opꝰ trāſire. Et ppea ꝙ vnū genꝰ medicationis infrigidet mēbrū in vno corpe in primo gradu: ⁊ illudmet i alio corpe infrigidet i ſcḋo. hoc q̄dē nō accidit niſi rōne cōplexiōis corpoꝝ diuerſe. Nā medicamē repcuſſiuum in primo gradu in corpe ⁊ morbo cholerico erit ſufficiēs ꝓ eiꝰ repcuſſiōe: ꝙ illudmet in eodē morbo corpe exiſtēte flegmatico non habebit vim repcutiēdi materiā. Et hoc rōne ſue humiditatꝫ corporis: quare vt i tali corpe medicina tua repcuſſiua officiū repcuſſionis et retētionis materierū facere valeat: cōueniēs eſt vt dicta medicina ꝟtutē habeat repcutiēdi i ſcḋo. Et de hoc gratia cōſimilis exēpli plenarie demōſtratū fuit. c.

de medicinis incarnantibꝰ vul=
nera. ¶ Ulterius in administra
tione ꝑdictorū vnū nō eſt ꝑter
mittēdū: vcȝ ꝙ melius eſt ſemꝑ
peccare in paucitate ⁊ debilita
te repercuſſionis ꝙ̄ in multitu
dine ⁊ longitudine ipſius: naȝ
ſicut ex debili repercuſſione ſe
quitur vt apa interdū augmē=
tetur ⁊ ad ſaniositatem perue
niat. Ex indebita tamen lōga ⁊
forti repercuſſione ſequitur ve=
hemētia doloris materiā intꝰi=
carcerādo mēbrūq; ad cācreno
ſitatem interdū producēdo (vt
Aui. Aui. teſtat̄ tertia quarti. c. ð cu
ratiōe flegmonis.) ¶ Silr̄ q̄ȝ di
co de reſolutiuo ⁊ maturatiuo
medicamīe. ¶ De reſolutiuo āt
dico ꝙ ſi reſolutiuū fuerit debi
le ꝙ̄ꝙ̄ aduentū declinatiōis re
tardat: t̄n ingēs reſolutio facit
ad lepiditatem morbi ⁊ attra
ctionē interdū materierum ad
locū. ¶ Silr̄ quoq; de maturati
uo medicamine eſt dicendū: nā
ſicut debilis maturatio auxilio
rū maturantiū in apatibus cali
dis paulatine digerēdo apata
ad maturationē perducit. For
tis vero maturatio (vt plerūq;
vidimus) membrū ad putrefa
ctionem cancrenoſam inuocat.
¶ Et ſic deo dāte completus eſt
ſermo preſentis. c. ⁊c.

Ca. iij. ¶ Ca. iij. De medicina re=
ſolutiua rarificatiua ⁊ dia
foretica.

Medi= Edicina reſoluti
cina re ua (teſtāte Aui.) ē
ſoluti= illa que calidita
ua. te ſua v̄tutē hȝ ſb
tiliādi materiaȝ
groſſam ⁊ ſeparā
di ipſam et aperiendi poroſita
tes ipāȝ euaporādo partē poſt
partē aſſiduitate ſue opatiōis
donec tota materia extrahat̄ ⁊
euacuet̄ꝑ membri poroſitates.
Et ꝑpterea opȝ ꝙ ſit cū calidita
te ſatis temperata ſubtiliū par
tium ſubtiliſq; ſubſtantie. Me=
dicine autem reſolutiue alie
ſunt ſimplices alie vero compo
ſite. Simplices vero ſunt: velut
camomilla malua ꝑitaria mel=
lilotū altea ⁊ eius folia furfur
caulenanetum mēta ſtichados
calamentū origanum fumꝰ ter
re matricaria abſinthiū vrtica
enula campana ſambucus ebu
lus valeriana volubilis praſſū
ſquinantium apiū. Et alia ſim=
plicia currētia curſu ancedenti
ſimpliciū cū caliditate tēpera=
ta ad hanc intentionem reduci
poſſunt. De herbis reſolutiuis
hactenus. De ſeminibus auteȝ
nunc dicendū eſt que ſunt ſicut
ſemen feniculi ſemē aniſi ſemē
coriandrorum ſemē fenugreci
ſemē lini ſemē maluarū ſemē al
tee ſemen caulium ſemen petro
ſilij. Et ſic omnia ſemina diure
tica cū caliditate tēperata con
uenientiſſime ad vſum preſen=
tis capituli colligari poſſunt.
Farine vero reſolutiue ſunt: vt
farina tritici farina ordei fari=
na fabarum farina orobi et lu=
pinorum farina lētium medul=
la panis furfuracei. De radici=
bus autem reſolutiuis cū mol=
lificatiōe ſunt vt rapa altea lin
gua bouina capita liliorū bau
cia brācha vrſina. Et omnes ra
dices currentes curſu earum.
¶ Ex ſupradictis enim ſimplici
bus poſſunt varia ⁊ diuerſa ge
nera pharmacorum a medico
componi iuxta neceſſitatē ſuā.
Iſtoꝝ em̄ ſimpliciū quedā ſunt Reſo=

lutiua mate= rie cho lerice. — que reſoluūt paulatine cū refri geratiōe: ⁊ hāc q̄dē opationez faciūt i m̄a cholerica: ſicͤ ſūt fo= lia maluaꝝ violarū altee farla ordei fabaꝝ ⁊ hmōi. Alia ſunt

Reſo= lutiua mate= rie ſan guiee. — q̄ reſoluūt m̄am calidā ſangui neā: velut camomilla q̄ lter ce tera reſoluētia ſimplicia (vt te ſtanꝭ autores) p̄ncipatū obti= net. Dicūt em̄ ipā reſoluere ſi ne attractiōe. Sūt etiā alia re ſoluētia: velut mellilotū anetū caules blete folia altee volubi lis. Et q̄ currūt curſu eaꝝ: ſicut farla tritici farina ordei farla fabaꝝ medulla panis l brodio carnis decocta. Alia denique ſūt q̄ reſoluūt m̄am calidā mixtā cū frigida: ſicut radices altee capita liliorū radices baucie fa rina tritici farla fenugreci fari na lupinoꝝ furfur medulla pa

Reſo= lutiua mate= rie groſſe. — nis furfuracei ⁊ hmōi currētia curſu eoꝝ ſimpliciū. ¶ Silr q̄ꝫ q̄dā ſunt ſimplicia q̄ ꝟtutē hn̄t penit⁹ m̄am frigidā ⁊ groſſam reſoluendi: ſicͤ ſunt camomilla mellilotū anetū abſinthiū fe nugrecum ſemē lini radices al tee capita liliorū cū farla triti ci ⁊ furfure triturato adinuicē cū oleis ⁊ pīguedinib⁹ anodi= nis ex q̄b⁹ ſꝫ artē ad hāc inten tionē vcꝫ i m̄a groſſa ⁊ frigida pharmaca diuerſa a medico or dlari p̄nt. ¶ De pīguedib⁹ iſup reſoluētib⁹ ſūt pīguedies gal= linaꝝ caponū anſerꝫ gruis ana tis ⁊ hmōi. Medulle q̄ꝫ reſoluē tes cū mollificatiōe ſunt velut medulle bouie vituline caſtra ti ceruine ⁊ currētes curſu eaꝝ. Sepꝫ ſilr hircinū caſtrati vitu li ⁊ vacce cū mollificatōe reſol= uunt. ¶ Ex gūmaꝝ ſpēb⁹ ēt cuꝫ tpamēto reſoluētibus ſunt ve= lut terebē. laudanum ſordicies balnei yſop⁹ hūida cera ⁊ aluco rū ſordicies. Reſoluētia ēt ma= gis q̄ꝫ an̄dicta ſunt velut armo niacū galbanū ſerapinū oppo= pōacū mirrha th⁹ bdelliū colo fonia: ⁊ ola currētia curſu eorū p̄nt ad hanc intentionē reduci. ¶ Uiſo ſufficiētī ſmone l an̄ce= dentī. c. de medicinis ſimpli. re ſol. penes vnāquāq̄ intentionē accōmodatis iuxta neceſſitatē materiei: vidēda ſunt deinceps auxilia ꝯpoſita ad vnā quāq̄ in tētionem accōmodata: vcꝫ ſim= plicia reſoluentia debiliter ma teriā calidā cū refrigeratione ⁊ q̄ magis reſoluūt ⁊c. Similiter etiam hic de cōpoſitis reſoluti uis dicendū eſt. ¶ Et ſic deo ⁊c.

¶ Cap. iiij. De medicinis re ſolutiuis compoſitis. — Ca. iiij

Dico ip̄mis q̄ oleū roſatū ꝯpletū odo riferū p̄mvalet i reſoluēdo m̄aꝫ ca lidā cholericā: q̄ mēbra calefacta īfrigerat ⁊ frigefacta calefacit: (vt inq̄t Gal.) Oleū q̄ꝫ violatū — Gal. cum modico ꝓnolati olei pluri mū iuuat. ¶ Unguētū etiā roſa tū Meſue cū oleo roſato vel ca momillino m̄am cholericā re= ſoluendo mēbra cōfortat. ¶ De coctio q̄ꝫ maluaꝝ violarū altee mellilotī ordei ſeminis citonio rū parū camomille m̄am chole ricā cū lenitate ⁊ refrigeratiōe reſoluit. ¶ Albumina q̄ꝫ ouorū cū ſuis vitellis conquaſſata cū oleo roſato ꝯpleto ⁊ paꝝ camo millini parūq̄ ſucci plātaginis ⁊ ſolatri ap̄ata herilipilata ex= tinguēdo ſeu refrigerādo reſol uit. Idē facit farla ordeacea de

cocta in decoctiõe maluaꝝ roſa
rũ ordei ⁊ parũ camomille cũ
oleo camomillino roſa. ⁊ viola
to de oibus empl̃m faciendo.
¶ Reſoluẽtia etiã materiã cali
dã ſanguineã ſunt: velut oleũ
roſatũ cõpletum camomillinũ
anetinũ de lilio cum cera alba
⁊ croco ad ignẽ faciẽdo linimẽ
tũ. ℞ Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ. ℞.
olei roſ. cõpleti oli camo. ane.
añ. ℥. j. pinguedinis anatis gal
line olei amigdalaꝝ dulciũ. añ
ʒ. ß. cũ cera alba ſufficiẽti fiat li
nimentũ ⁊ vtere ſuper mẽbrũ
cũ lana ſuccida. ℞ Et de empl̃is
ſil̃r valẽtibus ad hãc intẽtionẽ
ſunt empl̃a infraſcripta. ℞. me
dulle panis infuſe i brodio car-
nis vel gallinarũ li. j. deinde cũ
oleo camomi. roſato ⁊ paꝝ cro
ci ad ignẽ fiat empl̃m ſolidũ ⁊
vtere ſup flegmõe: qꝛ mirabili-
ter reſoluit ipſũ. ℞ Itẽ. ℞. medul
le panis furfuracei li. j. ß. deide
cũ decoctiõe camomille melli-
loti paritarie cauliũ ad ignẽ
fiat ẽpl̃z ſolidũ addẽdo oli roſ.
camomil. añ. ℥. ij. olei viol. pin
guedinis galline olei amigda
larũ dulciũ añ. ℥. ß. croci. ℈. j. ⁊
vtere qꝛ mirabilis eſt operatio
nis in reſoluẽdo. ℞ Itẽ aliud no
biliſſime opatiõis. ℞. radicũ al
tee li. ß. capitũ fol. alborũ. ℥. ij.
ordei mũdi. M. j. oibꝰ priꝰ deco
ctis cũ aqua piſtatis ⁊ cribella
tis: deide cũ oleo roſato pigue
dine gallinacea parũq; butyri
⁊ paululũ croci cum cera alba
ſufficiẽti ⁊ cribratura fiat cero
tũ molle qđ ſepenũero exptus
ſũ in apatibꝰ aſſellarũ ⁊ gigi-
uarũ in exteriori pte poſitũ: p-
ſerti i dño meo Joãne vincle p
poſito. ℞ Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ

℞. farine ordei farine fabarũ. Empl̃z
añ. li. ß. farine tritici furfuris tri
turati añ. ℥. iij. camomille mel
liloti piſti añ. M. j. oia cũ bro-
dio carniũ vel gallinarũ ⁊ ſapa
ſufficiẽti bulliãt vſq; ad ſpiſſitu
dinẽ ſolidã addẽdo i fine oli ca
momillini roſati ⁊ anetini añ.
℥. ij. ⁊ vtere more empl̃i: qꝛ i re-
ſoluẽdo flegmonẽ pſerti cũ ad-
mixtiõe materie groſſe diuia ẽ
medicina. ℞ Ad eãdẽ intẽtionẽ
cũ maiori mollificatiõe vẓ iͥfra-
ſcptũ auxiliũ. ℞. radices altee Cero-
dcocte ⁊ cribel. li. j. capitũ lilio tum.
rũ alboꝝ eodẽ mõ decoctoꝝ li.
ß. olei roſati. ℥. ij. olei camomil
lini anetini. añ. ℥. j. olei amigda
larũ dulciũ olei violati butyri
piguedinis anatis gallie ⁊ an
ſeris añ. ʒ. vj. piguedis vituli li
qfacte. ℥. ij. ß. ad ignẽ cũ cera al
ba ſufficiẽti fiat cerotum molle
addẽdo croci. ʒ. ß. Et hec q̃tũ d
medicinis cõpoſitis reſoluẽti-
bus materiã ſanguineã ⁊ cho
lericã reſolutione temperata.
¶ De medicinis vero ad mate
riã mixtã faciẽtibꝰ videlicet ca Reſol-
lidã ⁊ frigidã mõ dicendũ eſt: uentia
℞ Et pmo dicemꝰ de oleis. ℞ Oleũ mãẓmi
ſambucinũ de lilio cũ piguedi- xtam.
ne gallinacea plurimũ valet.
℞ Oleũ q̃ꝫ nardinũ de lilio ane
tinũ ⁊ camomillinũ idẽ faciũt.
℞ Pinguedo ſil̃r anatis gallia
rũ ⁊ anſeꝝ cũ oleo camomillio
anetino nardino ⁊ ſambucino
⁊ de lilio cũ cera alba ſufficien
ti oia ad formam linimenti ad
ignẽ dducta cũ lana ſuccida ſup
mẽbro ipoſita mixtã materiã re
ſoluunt. Empl̃m q̃q; de mellilo Empl̃z
to cũ tãtũdẽ altee decocte ⁊ cri
bellate cũ additiõe olei camo-
millini anetini ⁊ de lilio cum

cera alba ſufficiēti de omnibus
faciēdo emplm̄ ad eādem intē
tionē plurimū vz.¶Jtē ad ean=
dem intentionē vz infraſcriptū
auxiliū.℞.diaquilonis albi ſi=
ne gūmis li.ß.altee decocte cri
bellate.℥.iiij.olei camomillini
anetini de lilio añ.℥.ij.olei ſe
mine lini butyri añ.ʒ.x.terebē=
tine clare.ʒ.vj.litargirij aurei.
℥.ß.muſcillaginis ſemis altee
maluaꝝ ⁊ violarū ſeminis cito
nioꝝ ⁊ pſilij li.j.ſepi vituli vac
cini añ.℥.iiij.ad ignē pſt cribra
turā alte decoquāt baculo agi
tādo lētoqꝫ igne vſqꝫ ad ꝯſūma
tionē muſcillaginis:deinde cū
cera alba ſufficiēti ⁊ pdicta cri
bratura fiat cerotū molle: cuiꝰ
officiū eſt vnāquāqꝫ materiā mi
xtā reſoluere cum mollificatōe
Emplz ¶Jtē ad pdictā materiā reſol=
uēdā vz emplz infraſcriptū.℞.
radicū altee radicū enule añ.li
ß.omnibus in aqua decoctis pi
ſtatis ⁊ cribellatis:deinde i de
coctione cū tātū de ſapa farina
fabarū tritici furfure triturato
camomilla ⁊ mellilotο piſto de
omnibꝰ equali portiōe ad ignē
cū pdicta cribratura fiat emplz
ſolidū addēdo olei roſati ane=
tini camomillini ⁊ de lilio añ.
℥.ij.Jſtud eñ emplaſtrū fili mi
Alniſi in reſoluendo materiaz
mixtam eſt medicina magna.
¶Medicamina inſuper reſol=
Reſol= uētia materiā groſſam tm̄ ſunt
uentia iſta.¶Et primo oleum ſambuci
mām num ⁊ de lilio cuz agripa dial
groſſā tea ⁊ lana ſuccida materiā fri
gidā reſoluunt.¶Diaquilō al
bum ſimiliter cum gūmis bul=
litum cum.℥.j.olei de lilio ⁊ tā
tūdē olei ſambucini ſucciri os
ʒ.x.piguedinis anatis.℥.j.ß.cū
additiōe cere albe qꝫtū ſufficit
⁊ fiat cerotū molle:qr in reſol=
uēdo materiā frigidā eſt ſingu
lare pſidiū.¶Ad hāc etiā intē=
tionē plm̄ diaquilon magnū a
doctoribꝰ laudat.Silr ad ean=
dē intētionē vz infraſcriptū au=
xiliū.℞.radicū altee li.ß.capi=
tū lilioꝝ alborū radicum irios
añ.℥.ij.decoctis i aqua piſtatiſ
⁊ cribellatis addant olei camo
millini anetini de lilio añ.ʒ.j.⁊
ß.diaquilonis albi gūmati.℥.
iij.yſopi ceroti Gale.℥.ij.⁊ ß.ſe
rapini galbani bdellij oppopo
nacis añ.ʒ.ß.pinguedinis ana
tis.ʒ.x.diſſolutis gummis cuz
aceto ⁊ de omnibus cum ſupra
dicta cribratura ad ignez cum
cera noua ſufficienti fiat cerotū
molle:quod in iſto vltimum re
medium eſt. Ca.v.

¶Capitulum.v. de me=
dicinis carminātibus vē=
toſitatem ⁊ ſanguinem
mortuum ſub cute.

Auxilia ſeu ſimpli
cia carminantia
vētoſitatē ⁊ ſan=
guinē mortuum
ſunt hec.⁊ primo
anetū ruta camo
milla mellilotum feniculū ani
ſum petroſilium ciminū carui
anthos ſtichados bacca lauri
⁊ currentia curſu eorū. Cōpoſi
ta vero ſunt Oleum anetinum
oleum rutacinum oleum lauri
num oleum de carui oleum ca=
momillinum oleum ſambuci=
num oleum liliacinum oleū de
ſpica.¶Ex his eñ ſimplicibus
⁊ cōpoſitis varia auxilia a me
dico fieri poſſunt ventoſitatem
carminātia:quoruz gratia exē
pli prima poteſt eſſe talis ordi

Empl'z natio. ℞. vini nig. lixiuũ bar= bitõſoris añ. li. v. camo. mellilo ti aneti coriãdro℞ añ. M. j. cimi ni feniculi dulcis origãi nepite praſſij añ. M. j. ß. mellis. ℨ. iij. ſa lis. ℨ. j. bulliãt oĩa ſil' vſq3 ad cõ ſũmationẽ tertie partis: deĩn co lent' ⁊ vtere cũ ſpongia: q2 vnã= quãq3 vẽtoſitatẽ carminat ⁊ re= ſoluit: ⁊ aduerſ⁹ vndimiã mira bilis efficacie ẽ. ¶ Itẽ ad eandẽ intẽtionẽ cũ fortiori carmiatio ne. ℞. melliloti camo. aneti fur furis añ. M. ij. radicum petro ſilij radicũ enule radicũ fenicu li radicũ bruſi añ. M. j. ſemĩs ſi= celeos coriandrorũ aniſorum ameos cimini añ. ℨ. ß. ſũſuci ori gani calamẽti añ. M. ß. parita= rie. M. j. ß. mellis milij añ. ℨ. iij. baccarũ lauri ſapõis gallici añ. ℨ. x bulliãt oĩa ſimul cũ ſufficiẽ ti quãtitate lixiuũ barbitõſor3 ⁊ parũ vini odoriferi vſq3 ad cõ ſummationẽ tertie ptis ⁊ vtere ad vẽtoſitatẽ carminãdã more antedicto: q2 ei⁹ operatio mira bilis eſt. ¶ Itẽ ad vẽtoſitatẽ car minãdã. ℞. olei aneti. de lilio añ. ℨ. ij. olei rutacini laurini añ. ℨ. j. miſce: ⁊ cũ cera al. ſufficiẽti ad ignẽ fiat vngm̃ molle. ¶ Em

Empl'z plaſtrũ ẽt infraſcriptũ ad vẽto= ſitatẽ carminãdã. ℞. milij ali= quãtulũ torrefacti li. ß. farine faba℞ li. j. furfuris triturati. ℨ. viij. camomille melliloti aneti piſti ⁊ triturati añ. M. j. corian drorũ cimini añ. ℨ. vj. de oib⁹ cũ ſapa ſufficiẽti fiat ẽpl'm ſolidũ addẽdo olei camomillini ane= tini añ. ℨ. iij. olei laurini rutaci. añ. ℨ. vj. miſce ⁊ vtere: q2 ei⁹ ope ratio in reſoluẽdo ⁊ carminan do vnãquãq3 ventoſitatem cre de mihi egregia eſt medicia.

¶ Itẽ ad vẽtoſitatẽ carminãdã. ℞. farie faba℞ furfuris tritura ti añ. li. ß. ſtercor3 caprini. ℨ. viij camõille melliloti aneti añ. M. ß. cimini parũ de omnib⁹ cũ ſa pa ſufficiẽti ⁊ parũ lixiuij bar= bitonſoris ad ignẽ fiat empla= ſtrũ ſolidũ: addendo olei camo millini olei anetini et de abſin thio añ. ℨ. ij. Iſtud enim empla ſtrũ reſoluit carminãdo vnam quamq3 ventoſitatem preſertiz a℞a ventoſuz in genu. — Empl'z ad gẽu vẽtoſitatem carminãdã.

¶ Itẽ ad reſoluẽdum ⁊ carminãdũ ſan= guinem ⁊ liuorem eius. ℞. olei anetini. ℨ. j. olei de abſinthio mirtini ſucci raffani añ. ℨ. iij. ci mini piſti. ℨ. j. vini odoriferi. ℨ. ſ bulliãt oĩa ſimul vſq3 ad ↄſum mationẽ vini ⁊ ſucci: deinde co lentur ⁊ cuz cera alba ſufficiẽti fiat cerotum ⁊ vtere ad intẽtio nẽ prenominatã: q2 plurimum v3. De carmiatiuis auxilijs ſuf ficit. Nunc ad maturãtia tranſ eundum eſt. ¶ Et ſic deo dante completus eſt ſermo preſentis capituli: cuius nomẽ ſit bene= dictum ⁊c.

¶ Cap. vj. de medicinis matu= ratiuis apoſtematum. Ca. vj.

Contingit plerũq3 applicatiõe repcu tientiũ in princi= pio ⁊ reſoluẽtiuz cuz repercuſſione in augmento per viaz reſolutionis terminari nõ poſſe. Quare neceſſariuz eſt ad ingenium maturationis perue nire. ¶ Et in primis ſciendũ eſt ꝙ medicia maturatiua ſeu ſup poratiua materiei calide eſt q̃ ſua caliditate domeſtica vna cũ calore naturali mẽbri ⁊ q̃dã ſui ficatiõe medicine ỽtutẽ habet — Medicia maturatiua.

ſua viſcoſitate ꝛ vnctuoſitate opillãdi poros mãz ꝯſſazint⁹ ꝛ ſubtilẽ retinẽdi donec paulatie digerẽdo ipam mãm ad ſuppo rationẽ pducat. ¶ Inuenitur p̄terea medicina maturatiua fri. ꝛ hu. ꝯplonis eẽ neceſſaria pro maturatiõe apatis cholerici (vt innuit Aui. i calce capli ꝺ cura flegmonis. Dicit enim ibidẽ. ꝛ de apatib⁹ calis egẽtibus ſanioſitate ẽ vt emplet caput eorũ pſilio. ꝛ iſta maturõ efficit p accidẽs: vcȝ extinguẽdo calorẽ exneũ apatis it⁹ vniẽdo calorẽ naturalẽ membri ꝛ ſic materia ſupporat: q2 calor mẽbri vnit⁹ ꝛ medicina fri. ꝛ hu. actuata ſup membro vna cum calore mẽbri fortificato agũt officiũ medicine ꝯe maturatiue: vt i loco ꝑal leg. Auic. diffuſe demõſtrauit. Siliqȝ mõ etiã iterdũ i maturãdo ope p̄ciũ eſt trãſire p̄mũ ꝛ ſecũdũ ꝯdũ caliitatꝫ medicine maturatiue. Et ꝯ vl q2 materia penit⁹ ſit groſſa frigida viſcoſa ꝛ maturatiõi rebellis: vl q2 calor mẽbri ſit valde ꝺpauperat⁹: vel q2 debilis q̃b⁹ iã dictꝫ de cauſis neceſſariũ ẽ cepã ciclamis radicẽ ꝛ alliũ ſub prunis decoctũ cũ maturatiuo medicamie iterponere. Sũt itaqȝ medicine maturatiue ſiue ſupporatiue q̄ infra cõnũerãtur: velut Capita liliorũ alborũ. Radix maluauiſci ꝛ folia ei⁹. Brãcha vrſina Radix brionie malua baucia. Fic⁹ ſicce farina ordei paſſule dactili. Poma ſub prunis decocta fenugrecũ ſemẽ lini medulla panis farina tritici farina fabarũ radix ligue bouie ꝛ folia ei⁹ ꝛ oĩa alia ſimplicia eoꝝ curſu currẽtia ad neceſſitatẽ p̄ntis capli cõ

uenietiſſime reduci p̄nt. ex q̃b⁹ tria emploꝝ gña ifra ordinãt. ¶ Primũ erit debilis maturationis ꝛ facit ad materiã calidã maturãdã. ¶ Scðm erit etiã mediocris maturatiõis: ꝛ facit ad materiã mixtã maturãdaȝ. ¶ Tertiũ ꝛ vltimũ erit maturatiuũ: fortis maturatiõis. ¶ Primũ exẽpli gr̃a tale põt eſſe. ℞. foliorũ maluarũ ꝛ violarũ añ. M. ſ. radicũ ligue bouine tenelle. ℥. iiij. oĩbus in aq̃ bullitis pſtatis ꝛ cribellatis in decoctione cũ farina ordei ꝛ p̄dicta cribratura ad ignẽ fiat emplm ſolidũ: addendo olei violati. ℥. iij. butyri ℥. ſ. vitella triũ ouoꝝ miſce. ¶ Itẽ ad eãdẽ itẽtionẽ. ℞. fol. maluaꝝ viol. añ. M. ſ. ꝭ. fol. lactucaꝝ. M. ſ. ſeminis citoniorũ. ʒ. ij. ordei mundi. M. ij. bulliãt oĩa ſimul cũ brodio gallinarũ ſine ſale vel carniũm vſqȝ ad ordei crepaturã: deiñ piſtent et cribellẽt cui cribrature addat farie ordei q̃tũ ſufficit ꝛ ſil cuȝ p̄dicta colatura ad ignem fiat emplꝫ ſolidũ addẽdo olei vio. ℥. iiij. olei cõis dulcis butyri recentis añ. ℥. ſ. vitella duorum ouorũ. ¶ Ad eãdẽ intẽtionẽ vȝ auxiliũ infraſcriptũ. ℞. carnis pomorũ ſub prunis decoctorũ foliorũ maluarũ ꝛ violarũ. añ. M. ij. farie ordei medulle pãis albi ifuſe i brodio pulli vl gallinarũ vel vituli li. ꝭ. Et modus cõficiẽdi hoc emplꝫ talis ẽ: vcȝ decoquãt folia malue ꝛ violaꝝ inuoluta petijs balneatis i aq̃ ſub cinere calido: deinde piſtẽt oĩa ſimul cũ iã dictis reb⁹: ꝛ cũ butyro ꝛ oleo viol. ad ignem fiat ẽplm ſolidũ: addẽdo vitella ouoꝝ nũero. iiij. i fine coctu=

Nota.

Maturatiuũ primi ordis.

emplꝫ.

ro. ¶ Auxilia maturātia ſcd̄i or
dis ſūt iſta. ℞.radicū altee ca=
pitū liliorꝫ alborꝫ. aā.li.ß.folio
ruꝫ maluaruꝫ ꝛ violarꝫ aā.M.j.
oībus mixtis in brodio carniū
decoctis piſtatis ꝛ cribellatiſcū
farina tritici ꝛ predicta cribra=
tura fiat emplm̄ ſolidū. adden
do butyri.ʒ.ij. pinguedinis por
cine.ʒ.iij.vitella duoruꝫ ouorꝫ.
Iſtud enī emplꝫ maturat cū ſe
datione doloris apoſtemata mixta.
¶ Itē.℞.capitū liliorꝫ alborꝫ ra
dicū alteeaā.ʒ.viij.ficuū ſiccarꝫ
pinguiū nūero.x.oīa decoquāt
cū aq̄ ſufficiēti:deiñ cū faria tri
tici ſemis lini ꝛ fenugre.cū reſi
duo rerꝫ ingredientiū piſtatis ad
ignē fiat emplm̄ ſolidū addēdo
pinguedinis porcine ſine ſale li.
ß.butyri.ʒ.ij.vitella duorꝫ ouo
rū miſce q̄ ad itētionē maturā
di p̄dicta eſt ultīa medicina. Et
ſi vis ei⁹ ꝟtutē vigorarī cū ſubti=
liatiōe ꝛ attractiōe addāt in p̄di
cto emplo fermēti recētis.ʒ.iij.
lumacarꝫ ꝯtritarꝫ cuꝫ corticib⁹.
ʒ.j.ß. ꝛ videre q̄ mirabilis ē opa emplꝫ.
tiōis. ¶ Auxilia deniqꝫ tertiū or
dinis maturatiua ſunt infraſcri
pta. ℞.radicū altee radicū lilij
brāche vrſine ſingulorꝫ ptē.j.ra
dicū ciclamis:radicū bauciera
dicū rape ſi inueniri pōt ſingulo
rū partē ß.ficuū ſiccaruꝫ nūero
xij.oībus in aq̄ ſufficiēti deco=
ctis ꝛ piſtatis:deīde i decoctio
ne cū faria tritici fenu greci ꝛ ſe
minis lini fiat ēplm̄ ſolidū: ad=
dēdo pinguedinis porcine li.ß.
butyri.ʒ.iij. ¶ Iteꝫ.℞.ceparꝫ ꝛ
alliorꝫ capitū decoctorꝫ i furno
nūero.iiij.deīde piſtent ꝛ cū fa
rina fenugreci ꝛ ſemie lini ꝛ cū
decoctiōe altee fiat ēplaſtrū ſo=
lidū addēdo pinguedinis porcī
ne li.ß. ¶ Et ſi vis q̄d emplaſtrū
p̄dictū habeat maiorē lenitatē
ꝛ mollificationē:addāt radicū
altee.ʒ.viij. ¶ Si vero vis q̄ ha
beat maiorē attractionē ꝛ ma=
turationē cū ſubtiliatiōe addā
tur ficuuꝫ ſiccarū numero.viij.
fermēti.ʒ.ij.lumacarū numero
x. ꝛ ſic habebis maturatiuū ulti
mū tertij ordinis apoſtematuꝫ frigi=
dorū. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Capitulū.vij.de embrocis ad apoſtemata maturanda. Capi. vij.

In p̄mis ad apoſtemata calida. ¶ ℞.de
coctionis maluarū violaruꝫ ordei
ſeminis citoniorꝫ
lingue bouine li.
iij.farie ordei.ʒ.j.ꝛ ß.olei vio=
lati.ʒ.iij.butyri.ʒ.j.ꝛ ß.bulliāt
oīa ſimul ꝛ fiat ſucc⁹ ad ſilitudi
nē brodij gallinarū addēdo in
fine cocture ouorū vitella nu=
mero.iij. ¶ Et mod⁹ applicatio
nis hmōi ēbrocē ē vt cū petijs
actualr calīs vnā poſt aliā ſup
apoſtemata fiat crebra mutatio. Iſtd
etenī igeniū ēbrocatiōis plꝫ cō
fert ꝛ reſolutiōi apoſtematū calidorꝫ
ꝛ maturatiōi eorꝫ ſedādo dolo
rem māmqꝫ ad cutē ꝓuocādo.
Deīde pōat emplaſtrū matura
tiuū i p̄mo ordie ordinatuꝫ ad Em=
māam calidā maturādā. ¶ Iteꝫ broca=
embrocatio ad materiā mixtā tio.
maturādā. ℞.ra.altee capituꝫ
liliorū aā.li.j.ficuū ſiccarꝫ nūe=
ro.x.maluarꝫ violarꝫ aā.M.j.fe
nugreci itegri ſeminis lini aā.
ʒ.j.oīb⁹ in aq̄ ſufficiēti decoctis.
In decoctiōe deinde cū parꝫ fa=
rie tritici ꝛ buty.ac oleo amig
dalarꝫ dulciū ad ignē bulliēdo
fiat ſucc⁹ ſiue decoctio liquidiſ
ſime qua cū petijs more antedi

eto ſuper apata vterſ cũ vno ex
emplaſtris ad hãc cãm ſuperi⁹
ordinatis. Iſta em̃ embrocatio
plurimum iuuat ad maturãdã
materiam mixtã: ꝛ groſſaz. ¶ Et
ſic deo dante ꝛc.

Cap. viij. ¶ Cap. viij. De medicinis mol
lificãtib⁹ vnãquãq; neruorum
duritiẽ ꝛ apoſtemata dura ꝛ fra
cturam oſſium ac iũcturã male
reſtauratam.

Q Uãquã de medi-
cis mollificãtib⁹
duritiẽ ſatẽ ꝛ ãple
locuti ſumus. c. d
apate ſchlirotico
ꝛ. c. de mãmillarũ
duritie. tñ ad ãpliorẽ doctrinã
antidotarij chirurgie nr̃e i pñ-
ti. c. de medicina mollificatiua
iterũ ſermonem facere decreui.
¶ Multis igit̃ de cauſis medici
na mollitiua adv̾ſuz chirurgie
verſat̃. ¶ Quarũ p̾ia eſt duritiẽ
q̃ ſepenũero ſolet in apatib⁹ re
manere poſt reſolõnẽ reſoluen
tiũ mollificare. ¶ Scda eſt iũctu
rã que ſteterit diſlocata per ali
quot dies a ſua ꝓpria ſede poſt
mollificationez eius beneficio
idonei ꝛ expti reſtauratoris re
ducere. ¶ Tertia eſt diſlocatio
nẽ male reſtauratã ꝛ oſſium fra
cturã optime mollificare: vt ex
inde beneficio manualis ope-
rationis ad ſuũ ꝓpriũ locũ re-
duci poſſint. ¶ Quarta ꝛ vltia ẽ
mollificare neruorũ duritiẽ ꝛ iũ
cturarũ motũ durũ relaxare: q̃
duritiẽs pp ſolutionẽ cõtinui-
tatis in locis ꝛ mẽbꝛiſ ꝑnolatis
frequẽtiſſime contingere ſolet.

Bal- neum. ¶ Balneũ mollificãs vnãquãq;
duritiẽ de prenominatis ſic fit.
℞. caput vnius caſtrati aliquã
tulũ inciſuz ꝛ pedes ei⁹ radicũ
altee li. ij. camomille mellilotí
aneti añ. M. ij. fenugr. itegri et
ſeis lini. añ. li. ß. ola bulliãt ſil̃
cũ aq̃ ſufficiẽti vſq; ad oſſium a
carne ſeparationẽ: del de remo
tis oſſib⁹ a carne mẽbꝛũ indu-
ratũ balneet̃ ꝛ ſuffumigetur et
cũ reſiduo reꝝ lauãdo mẽbꝛuz
fricet̃. ¶ Poſtmodũ emplaſtruz
infraſcriptũ per hebdomadam
ſuper duritiẽ imponat̃: cui⁹ hec
eſt ordĩatio noſtra. ℞. farie fe-
nugreci ſemĩs lini añ. lib. ß. fa-
rine tritici. ℥. iiij. in decoctione
ſupradicta cuz radice altee pi-
ſtata ꝛ cribellata ad ignem fiat
emplaſtrũ ſolidũ addendo bu
tyri ꝛ pinguedinis porcine liq̃-
facte añ. ℥. iiij. pĩguedinis gal
line anatis ãſerie añ. ℥. j. ꝛß. mi
ſce: mollificata iũctura ꝛ oſſiuz
fractura op⁹ eſt vt reſtaurator
ſuã ꝑficiat opationẽ ad ſuũ pro
priũ locũ os ꝛ iuncturã male
reſtauratã reducendo. ¶ Item Cero- tum.
cerotũ mirabilis opatiõis ner
uorũ duritiez ꝛ iuncturã indu-
ratã mollificãs ſic fit. ℞. radi-
cũ altee lib. j. ſigilli ſalomõis ꝛ
capitũ liliorũ alboꝝ añ. ℥. iij. ra
dicuz irios. ℥. j. decoctis omni-
bus in aq̃ piſtatis ꝛ cribellatis
ad ignem cum infraſcriptis re-
bus fiat cerotũ. ℞. olei anetiní
olei de lilio olei de ſemine lini
añ. ℥. j. ß. pĩguedis galline ãſe-
rine anatis añ ℥. ij. olei vulpini
℥. vj. pinguedis taxi: pinguedi
nis vrſine medulle crurũ vac-
carũ agripe dialtee añ. ℥. j. dia
q̃lonis albi gũmati ſepi caſtra
ti añ. ℥. iij. ß. omnia adinuicẽ in
caciola bulliãt baculo agitan-
do per horã: deide cũ ſupradi-
cta cribratura ꝛ cera noua odo
rifera ſufficiẽti fiat cerotũ mol

le addendo in fine cocture tere bentine clariſſime yſopi ceroti Gale.aā.℥.ij. ⁊ iterum bulliāt parum. Jſtud enim cerotū crede mihi in mollificādo ceteris auxilijs eque preſtantius. ¶Et propterea in neruorum duritie ⁊ iuncturarū motu difficili magna eſt medicina. ¶Et ſic deo dante completus eſt ſermo preſentis capituli: cuius nomē ſit benedictum.

Ca. ix. ¶Capitulum. ix. de medicinis mundificatiuis ⁊ abſtergentibus ſaniem.

Medicia mūdificatiua. Medicina mūdificatia ſiue abſterſiua vtimur i omnibus vulneribus cōtuſis ⁊ alteratis ab aere: ⁊ vlceribus ⁊ apoſtematibus nouiter inciſis poſt eorū digeſtionē: vt ſaniē caliditate ⁊ dulcoratiōe ſua a carne ſeparet ⁊ attractione quā ad exteriorem partem vlceris expurget. Et ꝓpterea dicimus poſt digōnē medicinam mundificatiuam adminiſtrandā eſſe: q2 (vt inqt Raſis. Raſis lib. ſui cōtinētis) vulnus ⁊ vlcus ad idoneam carnis generationem non peruenit niſi poſt eorum perfectam digeſtionem. Sunt itaqꝫ ſimplicia mundificantia infraſcripta: videlicet mel roſatum zuccarum mel ſirupum roſatum ambrotanum ſtichados farina ordei farina lentium farina volatilis farina fabarum abſinthium ſemen vrtice farina lupinorum terebentina ſarcocolla irios radices apij et ſuccus foliorum eius et praſſij et gummarum multa genera ex quibus multa compoſita auxilia mundificantia ſm neceſſitatem vlcerum poſſunt componi: videlicet in forma debili forti ⁊ magis forti. ¶Et in primis incipiemus ab ordinatione debilia mundificantium auxiliorum. ¶Prima ordinatio talis eſt. Recipe terebētine clare.℥.ij. ſirupi roſati colati.℥.vnam ſucci plātaginis.ʒ.iij. bulliant omnia ſimul vnica ebullitione: deinde addatur vitellum vnius oui quando aufertur ab igne farine ordei.ʒ.vi. croci.℈.i. ¶Item ad eandem intentionem. ℞. mellis roſati.℥.ß. ſirupi roſati.ʒ.i. vitellum vnius oui farine fabarum farine ordei farine volatilis ana.ʒ.iij. terebentine clariſſime.℥.iij. croci.ʒ.iij. et de omnibus ad ignē more quo dictum fuit in antecedēti recepta fiat vnguētum. Unguētum. ¶Itē mundificatiuum ſecundi ordinis tale eſt. ℞. mellis roſati colati.ʒ.ij. terebentine clare.℥.i. ſucci apij.℥.i. bulliant omnia ſimul parum: deinde addantur farine tritici farine ordei. ana.ʒ.vi. ſarcocolle.ʒ.iij. miſce et vtere in omnibus vlceribus vulneribus et apoſtematibus puſtulis carbunculoſis: quia eius mundificatio mirabilis eſt et ſatis fortis. mūdificatiuū. ¶Item ad eādem intentionem. ℞. mellis roſati colati.℥.i. et. ß. terebētine clare.℥.iij. ſucci apij ſucci praſſij ana.℥.ß. ſucci abſinthij.ʒ.ij. bulliant omnia ſimul parū addēdo in fine farine ordei farie fab. aā.ʒ.vi. farie lupinorū far. orobi. aā.ʒ.iij. ſarcocolle mirrhe aā.ʒ.i. ⁊ ß. miſce ⁊ ſm artē fiat vngm̄. Tertius ordo mūdificatōis auxiliorū ſeqꝛ vt iſra.

℞.mellis dſpumati.℥.ij.mellis
Vnguētum. roſati colati.℥.j.terebētine cla
re.℥.vj.ſucci ireos.ʒ.iij.ſucci a-
pij ſucci cimarum vrticarū ſuc-
ci abſinthij añ.ʒ.ij.ß.bulliātom
nia ſimul parum: deinde addā
tur farine lupinoꝝ far.orobi fa
rine volatilis añ.ʒ.vj.ſarcocol
le mirrhe añ.℥.ß. miſce ⁊ vtere
quia materiam groſſam poten
ter abſtergit.¶Item ad eandē
intentionem.℞. terebētine cla
re.℥.iij.mellis roſati colati.℥.
ij.ſucci apij ſucci fumiterre ſi
inueniri poteſt añ.℥.ß.ſucci iri
os.ʒ.ij. bulliant parum ⁊ cum
farina lupinorum ſufficienti et
parum farine volatilis ⁊ pau-
lulum ſarcocolle ⁊ fiat vnguen
Decoctō mūdificatiua. tum. Item decoctio mundifica
tiua vlcerum ſic conficitur. ℞.
lixiuij barbitonſoris lib.j. mel
lis roſati.℥.iiij. ſarcocolle.ʒ.iij
foliorum apij foliorum praſſij
añ.M.ß.bulliant ſimul parum:
deinde colentur et vtere: quia
mirabiliter mundificat vnam-
quanqꝫ vlcerum cauernoſitatē.
Et hec quantum de medicinis
mundificatiuis.¶Et ſic deo dā
te completus eſt ſermo preſen-
tis capituli:cuius nomen ſit be
nedictum.

Ca.x. ¶Capl'm.x.De medicinis in
carnatiuis ⁊ cōglutinatiuis
vulnerum ⁊ vlcerum.

Medicina incarnatiua. Qualis vtiqꝫ vt incar-
natiua medicina ⁊ in
quo gradu caliditatꝫ
eſſe debeat aperto lu-
cidoqꝫ ſermone in lib.de vulne
ribus. ca. de medicinis incar-
nantibus vulnera.tibi egregie
oſtenſum fuit.¶Et quanqꝫ ibi-
dem etiam nōnullas receptas
deſcripſimus. Tamen hic ad
lucidiorem doctrinam antido-
tarij noſtri aliqua peculiaria
auxilia vulnera incarnantia ⁊
ꝯglutinātia ñ ꝑtermittā.¶Et
in primis ſciēdū eſt ꝙ q̄cūqꝫ ab
ſterſiua in añcedēti capl'o ano-
tata ſi cū eis admixtum fuerit
thus mirrha aloes pro curatio
ne vlcerꝝ ⁊ ſanioſoꝝ vulnerꝝ con
uenientiſſime pñt adminiſtrari
⁊ maxime eorum digeſtione ce
lebrata. ¶Vnguentum etiā ad Vnguētum.
vulnera incarnāda ſic fit.℞.te-
rebētine clare olei maſticini ro
ſati onfancini ana.℥.ij.ſepi hir
cini: ſepi caſtrati: ſepi vaccini
añ.℥.ß.centauree conſolide ma
ioris ⁊ minoris millefolij cima
rum roriſmarini plantagīs lin
gue paſſerine ana.M.j.piſtētur
omnia ⁊ extrahatur ſuccus: de
inde addant mirrhe ſarcocolle
thurꝫ aloes añ.℥.ß. maſticis.ʒ.
iij.reſine pini.ʒ.ij.ß.bulliāt om
nia ſimul lento igne vſqꝫ ad cō
ſummationem ſucci: deinde co
lentur ⁊ cum cera alba ſufficien
ti fiat vnguentū molle: ⁊ vtere
pro incarnatione vulnerum et
vlcerum:quia mirabilis eſt eiꝰ
operatio. ¶Itē ad eandē intē- Cerotum.
tionē.℞.terebentine clare.lib.
ß.thuris.℥.ß.maſticis.℥.j. ſepi
hircini.ʒ.x. ſucci betonie: ſucci
centauree: ſucci millefolij ana.
℥.ß.bulliāt oīa ſil'vſqꝫ ad ꝯſum.
ſucci addēdo olei maſticini.℥.
j.olei roſati onfancini odorife
ri.℥.ij.Et cum cera alba ſufficiē
ti fiat cerotum molle: deinde
cum ſuccis predictarum herba
rum malaxetur poſtmodum cū
lacte vaccino.Et vtere in omni
bus vulneribus ⁊ vlceribus vbi
intentio ſit incarnādi cum at-
tractione domeſtica: quia ma-

gna eſt medicina. ¶ Itẽ vnguẽ
tũ incarnatiuũ vulnerꝝ neruoſo
rũ. ℞. terebẽtine clare. li. j. ma=
ſticis reſine pini. añ. ʒ. j. olei ro.
cõpleti. ʒ. ij. ſepi hircini. ʒ. iij. cẽ
tauree pipinelle betõice mille=
folij roriſmarini añ. M. ß. rubee
tictorꝝ. ʒ. vj. grane finiſſime. ʒ. ij.
priꝰ icisis oibꝰ herbis ⁊ piſtatꝭ
bulliãt oia cũ. ʒ. ij. vermiũ ⁊ ter
reſtriũ lotorꝝ cũ vino ⁊ ciato vi
ni odoriferi vſqꝫ ad ꝯſũmatõez
vini: deiñ fortiter colenẽ ⁊ cũ ce
ra alba ſufficienti fiat vnguẽtũ
molle. Et vterẽ ad icarnãda ner
uorũ vulnera q̃ eſt cũ attractõe
Incar= ſubtili. ¶ Itẽ vnguentũ icarna
natiuũ tiuũ in corpibꝰ cholericis ⁊ vlce
vulne= ribꝰ malignis corroſiuis ⁊ ma
rũ ⁊ ner le ꝯplexiõatis ſeu diſcraſiatis a
uorum materia calida. cuiꝰ talis ẽ for
ma. ℞. olei roſati odoriferi. ʒ.
iij. pigue. vituli liq̃facte. ʒ. ij. ol'i
mirtini olei roſ. onfãcini añ. ʒ.
j. ⁊ ß. ſucci plãta. ſucci ligue paſ
ſerine añ. ʒ. j. bul. oia ſil' vſqꝫ ad
ꝯſummationẽ ſuccorꝝ: deide co
lenẽ cui colature addaẽ litargi
rij aurei ⁊ argen. añ. ʒ. j. ⁊ ß. mi
nij tucie. añ. ʒ. ij. ceruſe. ʒ. x. ⁊ ite
rũ bulliãt i caciola enea vſqꝫ ad
colorẽ nigrũ addẽdo in fine co
cture tere. clare. ʒ. j. ⁊ ß. cere al
be q̃ſtũ ſufficit ⁊ fiat vngm̃ mol
le. ¶ Et qm̃ lotiões ⁊ pulueres i
carnãtes ſepenũero ad cõmodi
tatẽ vulnerũ ⁊ vlcerũ curãdorꝝ
neceſſarie ſunt. Iccirco ꝯdecẽs
eſt ordinationẽ eorꝝ deſcribere.
pulũs ¶ Puluis itaqꝫ vulnerũ ⁊ vlcerꝝ
icarna incarnatiuus ⁊ cõglutinatiuus
tiuꝰ et ſic fit. ℞. aloes epatici mirrhe
ſãguis añ. ʒ. j. ſarcocolle. ʒ. j. ⁊ ß. thurꝭ
reſtri= farine volatilis añ. ʒ. ij. ſanguis
ctiuꝰ. draconis terreſigillate añ. ʒ. ij.
ß. tucie litargirij draganti añ.
ʒ. j. ß. miſce ⁊ vtere q: mirabilr̃ i
carnat. Et ſi cũ. ʒ. j. illius pulue
ris adderẽtur. ʒ. vj. pili leporis
minutiſſime icisi ⁊ albumẽ vniꝰ
oui adinuicẽ cũ predictis rebꝰ
optime conquaſſatũ ad reſtrin
gendũ ſanguinis fluxum recen
tem medicina eſſet ſingularis.
¶ Item lotio vulnerum vlcerꝝ
cauernoſorꝝ incarnatiua ſic fit
℞. vini albi odoriferi. ʒ. vij. aq̃
vite finiſſime. ʒ. iij. mirr. aloes
epatici ſarcocolle añ. ʒ. ij. thurꝭ
ʒ. iij. ſeminis ipericonis centau
ree maioris ⁊ minorꝭ millefolij
berbene ligue paſſerie ꝯſolide
maioris ⁊ minoris añ. parũ tri
turatis oibꝰ prius aliquantulũ
bulliant oia ſil' vſqꝫ ad conſum
ma. tertie ptis: deiñ colentur ⁊
vtere in vulneribꝰ recentibꝰ cũ
aloe deſuperpuluerizato ſimul
cũ mirrha ⁊ thure ⁊ vino ex vn
guẽtis prenominatis incarna
tiuis: q: vulnera magna recen=
tia ad feſtinã ⁊ ſecurã incarna
tionẽ ꝑducit. ¶ Itẽ lotio ad vul
nera icarnãda ſic fit. ℞. vini al
bi odoriferi. ʒ. viij. aq̃ plãtagi.
ʒ. vj. aq̃ vite. ʒ. ij. thuris mirrhe
aloes. añ. ʒ. j. ß. ſarcocolle. ʒ. iij.
mellis roſati. ʒ. x. farie lupinorꝝ
farie orobi añ. ʒ. iij. ſucci cẽtau=
ree maioris ⁊ minoris vel loco
eiꝰ capianẽ herbe añ. M. j. ꝺ ſuc
cis. ʒ. v. bulliãt oia ſimul vſqꝫ ad
cõſummationẽ tertie ptis ⁊ vte
re ꝑ incarnatiõe vlcerum facta
mũdificatiõe eorũ: q: eiꝰ opera
tio crede mihi egregiã eſt.

¶ Ca. xi. de medicinis cica= Ca. xi.
trizatiuis et ſigillatiuis ſeu
conglutinatiuis.

Medicina (vt omnes teſtan Medi=
tur autores) conglutina= cina cõ
tiua ⁊ cicatrizatiua eſt illa q̃ ca glutia
tiua.

liditate ſua(ſicut eſt alumen cõ
buſtũ cũ ei⁹ ſtipticitate ꝛ frigi
ditate.iũcta cũ ſtipticitate vir
tutẽ hꝫ humiditatẽ ſuperfluaꝫ
carnis exiccare in ſupficie donec
cutẽ nouam in vlcere inducat.
¶Simplicia vtiqꝫ in vlceribus
cuteꝫ inducentia ſunt infraſcri
pta: vcꝫ albumẽ cõbuſtũ. Calx
decies lota.Balauſtia.Litargi
riũ.Ceruſa.Plũbũ vſtum. Ipo
quiſtidos.Mirtus.Terra ſigil
lata.Bolus armen⁹.Ro.Plãta
go.Tucia.Mirabolani.Galla
tinctoꝝ.Corall⁹. De cõpoſitis
aũt ſunt.Unguẽtũ albũ cãpho
ratũ.Unguẽtũ de minio.Ungm̃
de ceruſa coctũ.vnguentũ pon
tifilicos. Aqua aluminoſa.aq̃
mirtilorũ. aqua plantaginis.
aqua roſata.Uinũ ſtipticũ deco
ctiõis roſaꝝ balauſtiaꝝ mirtil
loꝝ ꝛ aluminis.Iſta oĩa ſimplr
ꝛ cõpoſite adminiſtrata in vul
neribus ꝛ vlcerib⁹ cutẽ produ=
cunt. ¶Puluis mirabilis cica
Pluis. trizationis ſic fit. ℞. aluminis
roche ↄbuſti coralli rubei añ.ʒ.
ß.terre ſigillate boli armẽi.ana
ʒ.ij.balau. mirabolani citrini
añ.ʒ.ij.ꝛ ß.tucie.ʒ.j.miſce ꝛ vte
re:qꝛ i cicatrizãdo magna ẽ me
dicina.¶Itẽ.℞.calcis lote alu
minis roche ↄbuſti añ.ʒ.ij. mi=
rabolãi citrini terre ſigillate añ
ʒ.j.miſce ꝛ fiat puluis:e vtere i
vulnerib⁹ ꝛ vlcerib⁹:qꝛ mirabi
liter cicatrizationẽ ꝓcurat ꝛc.
Ca.xij ¶Ca.xij.De medicinis ſedan
tibus dolorem.

Medi= Dicet de medicis do=
cina do loꝛẽ ſedantib⁹ ſatis
loris. ample locuti ſum⁹ li
bro de vlcerib⁹ caplo
pŕio.ꝛ ẽt libro d̃ apa
tib⁹ caplo tertio.d̃ cura flegmo

nis a cã aĥti eueniẽtis i q̃nta l
tẽtiõe.Tñ hic.c.vlẽ de medicis
ſedantib⁹ doloꝛẽ ſituare volui.
¶Dicim⁹ itaqꝫ q doloꝛ(vt i an Seda=
tiquis reperit̃ ſcripturis)ſedat̃ tio do=
triplici mõ.¶Primo vcꝫ cũ ano loris.
dinis reſolutiuis q̃ infallenter
doloꝛẽ ſedant materiã facientẽ
doloꝛẽ vapoꝛãdo ꝛ caloꝛẽ natu
ralẽ membri cõfoꝛtãdo ac exceſ
ſiuã caliditatẽ extraneã remit
tẽdo:q̃lia ſunt velut camomil=
la anetuꝫ mellilotũ altea ſemẽ
lini.Pinguedo anatis pingue
do gallinaꝝ pinguedo anſeris
Oleũ camomillinũ oleũ aneti=
nũ ꝛ de vitellis ouoꝝ.Et de his
olbus vel ex maioꝛi pte eoꝝ cũ
medulla panis ꝛ ouoꝝ vitellis
ꝛ croco ad ignẽ cũ aqua pñt fie
ri empl̃a q̃ ſunt reſolutiua mol
litiua ꝛ doloꝛis ſedatiua:mãm
a cẽtro ad circũferẽtiã attrahẽ
do:ꝛ p poꝛoſitates ipam exala=
re faciũt(vt Gal.teſtat̃.ij.phar Gal.
macoꝝ.)Illd idẽ tꝫ Aui. fen.ij. Auicẽ.
lib.j.c.de cauſis ſedãtib⁹ dolo=
rẽ.¶Scdo ſedat̃ doloꝛ alteran=
do malã ↄpl̃onẽ cũ ſuo ↄtrario
¶Tertio ſedat̃ doloꝛ mẽbri ca=
loꝛẽ naturalẽ moꝛtificãdo: ſen=
ſumqꝫ mẽbri tollendo. ꝛ hoc fit
cum opinatis medicaminibus.
¶Quadere ſciẽdũ ẽ q doloꝛ(vt Nota.
inq̃t Aui.)ẽ ſenſibilitas rei con Auicẽ.
traria.ꝛ lꝫ res cõtraria iferius
doloꝛem (vt inquit Gal.)tranſ= Gal.
mutãdo naturã fit a caliditate
ꝛ friditate ac violẽti illatiõe ꝛ
ab oib⁹ aliis que apta nata ſũt
frãgere coꝛrodere incidere ꝛ ꝓ
tẽdere:tñ a q̃litatib⁹ ↄtrariis fit
per ſe:a ſolutione cõtinuitatis
p accidẽs.Et ꝓpterea medicia
doloꝛꝫ ſedatiua cum certitudi=
ne eſt illa(teſtãte.Gal.v.phar.) Gal.

que ſuo tēpamēto aſſimilaꝛ ca loꝛi nāli mēbri ⁊ aliq̄ntulū plus excedēs. Jntm̄ q̄ caloꝛē mēbri naturalē augmētaꝛ poſſit ⁊ hu moꝛes p̄parare digōni vt a na tura cū facilitate ꝯmutenꝛ: ma nifeſtū ē igiꝛ q̄ ſicut doloꝛ ē ſen ſibilitas rei ꝯtrarie: ita ſeda tio doloꝛis ſūt delitie ꝑ oppoſi tū rei ꝯueniētꝫ vꝛ rē ꝯueniētē ⁊ ꝯuā nature nō ſentire (vt teſta tur Gal. iiij. de egritudīe ⁊ ſin thōate.) ¶ Doloꝝ p̄terea ſpēs ſunt. xv. (vt Aui. teſtaꝛ. li. j. fen. ij. c. xx. d̄ cāis cuiuſlibꝫ doloꝛꝫ) vꝫ doloꝛ pruritiuꝰ aſpatiuus pūgitiuꝰ ꝯp̄ſſiuꝰ extēſiuꝰ ꝯcuſſi uus fatigatiuꝰ laxatiuꝰ ꝑfoꝛa tiuꝰ actualꝫ ſtupefactiuꝰ pulſa tiuꝰ ꝗuatiuꝰ gecticatiuꝰ fatiga tiuꝰ ⁊ moꝛdicatiuꝰ. ¶ Et cā vni uſcuiuſq̄ iſtoꝝ doloꝝ diceꝛ: nā (vt aſſerit ibidē p̄fatꝰ vir.) ¶ Si doloꝛ pruritiuꝰ ē cāꝛ ab hūoꝛe acuto acri ⁊ baurachino. ¶ Si aſpatiuꝰ cā ē hūoꝛ aſp doloꝛꝫ q̄ dē pūgitiui cā ſūt hūoꝛes acuti pāniculū ⁊ mēbrū neruoſuꝫ pū gētes: velut diafragma pleura ⁊ hmōi extēdētes ī latitudinē. ¶ Extēſiui iſup doloꝛꝫ cā ē vēto ſitas ⁊ hūoꝛ q̄ neruum aut mu ſculū extēdūt vltra nām. ¶ Do loꝛis ſilr ꝯp̄ſſiui cā ē mā aut vē toſitas mēbrum ⁊ locū coangu ſtās ac ſi deſup ꝯp̄mereꝛ ſi mē brū ſtrigereꝛ. ¶ Cā ꝟo ꝯcuſſiui doloꝛꝫ ē mā q̄ iter ſuū muſculū et pāniculū reſoluiꝛ: pāniculū extēdēdo ⁊ ꝯtinuitatē ſoluēdo qui iter pāniculū ⁊ mēbrū exiſ ſtit. ¶ Doloꝛis fatigatiui cā po tiſſime eſt mā aut vētoſitas q̄ ī cludiꝛ iter pāniculū ⁊ oſ: ⁊ taꝛ pāniculꝰ eſt almochatin tegēs oſſa. Aut cā eiꝰ eſt frigꝰ fortiē ſtrigēs talē pāniculū. ¶ Doloꝛis q̄ꝫ laxatiui cā eſt mā muſcu loꝛū carnē extēdēs ⁊ nō choꝛdā ipoꝛū. Et iſte doloꝛ nō aliā ob cām vocaꝛ laxatiuꝰ: niſi ꝑpea q̄ caro muſculoſa neruo ⁊ pā niculo laxioꝛ eſt. ¶ Perfoꝛatiui aūt doloꝛis cā eſt mā aut vēto ſitas groſſa q̄ retineꝛ iter tuni cas mēbri duri ⁊ groſſi: ſicut in teſtini colō q̄ īceſſanter ip̄m pe netrādo rūpit ⁊ perfoꝛat ac ſi terebello perfoꝛareꝛ. ¶ Uerum actualis doloꝛꝫ cā ē ip̄a mā q̄ ī hꝰi mēbro retēta ē: ſꝫ eſt retēta hoꝛa q̄ rūpit. ¶ Stupefactiui ēt doloꝛis cā ē aut foꝛtis frigo ris ꝯploſ: aut poꝛoꝝ penetratio nis ip̄us ſenſibilis q̄ ad mēbrū venit clauſura cū ligatura aut receptaculoꝝ repletō. ¶ Cā ita q̄ doloꝛis pulſatiui calidū ap̄a eē vꝛ ⁊ nō frigidū. Frigidū em̄ ap̄a q̄cunq̄ mō fuerit doloꝛem nō ꝑgnat: ſiue ſit durū ſiue mol le: niſi in calidū ꝯuertaꝛ: nec ēt iſte doloꝛ pulſatiuꝰ ī ap̄atibus calidis efficiꝛ: niſi foꝛte ab eoꝝ īflāmatiōe ⁊ ſenſibilitate mem bri ⁊ venarū pulſantium multi tudine proceſſerit: nam cū mē brum ſanū extiterit motus ar teriarum propter earū pꝛofun ditatē non ſentitur. Quādo ve ro apoſtematur ⁊ infirmaꝛ mē brum ſolet earum pulſatio do loꝛeꝫ cauſare. ¶ Doloꝛis quidē grauatiui cauſa eſt apoſtema in mēbro nō ſenſibili: ſicut pul mone rene ⁊ ſplene. ¶ Fatigati ui q̄ꝫ doloꝛis cā ē aut fatigatio laboꝛioſa: aut humoꝛ extēdēs membruꝫ extenſione plurima. ¶ Denicq̄ moꝛdicatiui doloꝛis cā eſt humoꝛ qualitateꝫ acutā ⁊ moꝛdicatiuā habēs. ¶ Ulte

Gal. Spēs doloꝝ. Aui.

Nota.

riꝰſciẽdū ē ꝙ auxilia q̃ dcā ſunt ſupiꝰ cap. ď medicinis reſolutiuis cū q̈dā certitudine ſedādi dolorē. ad vſū doctrie pn̄tis capl'i ↄuenientiſſime reduci pn̄t.
¶ Ueniẽdo ſubſequẽter ad auxilia ↄpoſita doloꝛiſ ſedatiua. Dico ꝙ medulla panis iſuſa i brodio gallinaꝝ nō ſalito ⁊ i q̈ ſint ďcocta camomilla mellilotū anetū furfur ſemē lini ordeū ⁊ origanū olbꝰ adiuicē piſtatiſ ⁊ cribellatis deinde cū vitellis ouoꝝ ⁊ oleo roſato camomillino ⁊ violato ad ignē iteꝝ bulliẽdo paꝝ fiat ēplm: qꝫ ifallẽter doloꝛis ſedationē pſtat. ℣ Iteꝫ medulla panis i lacte vaccino iſuſa: deīde expſſa cum oleo camomillino roſa. piguedie galline ⁊ anatiſ ⁊ modico croci de olbꝰ ad ignē fiat ēplm: qꝫ mirabilit̃ ipꝫ dolorē ſedat: ⁊ pſertiꝫ dolorē podagricū. ℣ Balneūq̈ꝫ oleoꝝ anodinoꝝ vnūquēꝙ dolorē ſedat. Idē facit balneum olei ďcoctōis v̈miū terreſtriū. ℣ Lana q̈ꝫ ſuccida ſꝫ oēꝫ modū admiſtratōis eiꝰ: vcꝫ embrocis oleis cū linimētiſ cū effectu vtilitatiſ admiſtrat̃. Itē. ℞. fo. malvaꝝ violaꝝ radicū altee et foliorū eiꝰ añ. ℳ. ſ. cāomille mellilotí aneti añ. ℳ. ſ. ⁊ ß. radicū ligue bouīe. ℥. iij. vmbilici veneriſ ꝑitarie añ. ℳ. ij. oia decoquāt̃ i aq̈ vſqꝫ ad pfectā coctura: deide olbꝰ piſtatiſ ⁊ cribellatis i ďcoctōe cū medulla paniſ: ⁊ p̄dcā cribratura ad ignem fiat ēplꝫ ſolidū addẽdo olei camomillini olei ro. olei anetini añ. ℥. ij. pig. anatiſ pig. galli. ping. anſerie añ. ℥. ij. ⁊ ß. croci. ʒ. ſ. vitella q̈tuor ouoꝝ: miſce et iteꝝ ad ignē vnica ebullitōe bulliē do. Iſtď em̄ ēplꝫ māꝫ mirabilr̃ reſoluẽdo dolorē ſedat. ℣ Item farina ordeacea ſil' cū furfure triturato ⁊ fabaꝝ faria ſinguloꝝ pte vna ďcocta cū ďcoctiōe añdcā vſqꝫ ad ſpiſſitudinē ſolidā additiſ deind̄ oleis piguedibꝰ ⁊ croco añdictis nūc dolorē ſedat. ℣ Itē faria ordei ⁊ farina fabaꝝ cū furfure ⁊ cāomilla de olbꝰ eq̈li portiōe cū ſapa ſufficiētī ad ignē fiat ēplꝫ ſolidū addẽdo olei roſati cāomillini anetini añ. ℥. ij. pinguedīs anatiſ. ℥. ij. ⁊ ß. croci. ʒ. ij. vitella triū ouoꝝ i fine cocture. Iſtud em̄ ēplꝫ ſedat vnūq̈ꝙ dolorē pſerti a mā ↄpoſita cātū. ℣ Itē ad ſedationē doloꝛiſ ↄpoſitivꝫ a mā mixta cāti. ℞. olei camomillini aneti. de lilio de ſpica. añ. ℥. ij. olei roſati olei ſambucini agripe dialtee pinguedis galline piguedis āſerie pīguedis anatis añ. ʒ. x. anthos camomille mellilotí añ. ℳ. ſ. nuc muſcate calamenti matricarie ſaluie ſtichados ſquinanti añ. parū ligni aloes. ʒ. iij. radicuꝫ enule: radicū ebuli aliquātulū contuſi. añ. ℥. j. ⁊ ß. pinguedis vituli. piguedinis vaccine añ. ℥. iiij. vermiū terreſtriū lotoꝛū cum vino. ℥. ij. ⁊ ß. oia cuꝫ lib. ß. vini odoꝛi. bulliāt vſqꝫ ad conſummationē vini: deide colent̃ ⁊ cū cera alba ſufficiētī fiat linimētū addẽdo ſtoracꝭ liq̈di. ʒ. vj. ⁊ vtere qꝛ vnūq̈ꝙ āntiquū dolorēꝫ mirabilr̃ ſedat: pſerti dolorē podagricum arteticuꝫ atqꝫ dorſalē. ℣ Itē ďcoctio malvaꝝ et violarum pſiliij ſeminis citonioꝛum vmbili. veneris cū faria ordei ⁊ oleo roſato ⁊ violato ↄfecta dolorē inflāmatiuū ſedat

Bal- neum.

Empl'ꝫ

Empl'ꝫ

ſedat malā ꝯplxonē calidā alte
rādo. Idē facit ēbrocatio facta
cū hmōi decoctiōe. ¶ Idē facit
oleū roſatū odoriferꝝ ꝯquaſſa-
tū cū albumine oui ⁊ ſucco plā
taginꝭ. ¶ Ceterꝝ ſi dolor fuerit
a vētoſitate groſſa cauſatꝰ tūc
anetū camomilla ciminum co
riandrū feniculū carui aniſos
ſiceleos petroſiliū: oīa in deco
ctōe cū emplr̃is ⁊ oleis ⁊ ſʒ oēʒ
modū admiſtrationis eoꝝ pro
eiꝰ ſedatiōe mirabilr̃ cōferūt.
C.xiij. ¶ Ca.xiij. De medicinis corro
ſiuis ⁊ putrefactiuis carnē cu-
temqꝫ ſanam rūpentibus.

Medi-
cia cor
roſiua

Orroſiua putrefa-
ctiua ⁊ cauſticatiua
medicamina ſic ad
inuicē ſe hñt queād
modū de cancrena
aſchachillos atqꝫ eſtiomeno di
ctū fuit. Nam ſicut iſti morbi
adinuicem non differunt niſi
ſecundū magis et minus. Ita
in eodem modo corroſiua pu-
trefactiua et cauſtica medica-
mina adinuicē nō videnť differ
re niſi ſm maiorē ⁊ minorē eo-
rum operationē. Oīa etem̄ vir
tutem hñt mordicatiuā. Et ꝓ-
pterea cōtingit ſepenumero ꝙ
vna facit operationem alteriꝰ
et accidit ratione cōplexionis
mēbrorū. Interdū ratione quā
titatis medicine. Nōnunqꝫ hoc
accidit rōne longitudinis mo
re hmōi medicine retēte ſuper
mēbro. ¶ Dicimus itaqꝫ ꝙ iſta
corroſiua medicamia erūt or-
dinū triū. ¶ Primi ordinis me
dicamia erūt debilia. Secūdi
fortiora. Tertij ⁊ vltimi ordi-
nis fortiſſima indicanť. Nā de
bilia in cauſis ⁊ morbis ac ďli
catis ⁊ debilibꝰ corꝑibꝰ cōue-
niūt. Fortia aūt ĩ morbis forti
bus admiſtrari debēt. Fortiſſi
ma ṽo medicamia ĩ fortioribꝰ
⁊ ītēꝑantibꝰ morbiſ admiſtrāť.
Et ꝑꝑea bñ dixit diuinꝰ Hyp. Hypo.
dicēs. Ad vltias egritudies vl
tie curōnes ſūt neceſſarie ad ꝑ
fectionē cure. Et a Cel. ēt eādē Cel.
hēmus ſniaʒ dicēte. ītēperantē
morbi q̄ntitatē vehementi: me-
diocrē aūt mediocri curare de
bemꝰ auxilio. Sil'r ꝗ mō ēt (vt
inq̄t Gal.) forti egritudini pro Gal.
eiꝰ curōne fortiſ medicia neceſ-
ſaria ē. Ad debilē ṽo ďbili me
dicamie ꝓ cura ipiꝰ ſufficit
trāſire. Fortiſſima āt egritudo
fortiſſio auxilio ĩdiget vt Cel. Cel.
ēt.c.ď cura cācrene oñdit di. ſo
lēt nōnūqꝫ ĩ hac ferociſſia egro
tatiōe paꝝ auxilia ꝓficeř egro
tāti. Sʒ nihilominꝰ his cancer
ſerpe: iter q̄ ſcʒ auxilia lʒ mirā
bile remediū ſit vnicū tñ ē. Et
ē: vt ceťa ꝑs corꝑis tuta ſit mē-
brū qď corruptū ⁊ vitiatū ē īte-
gre āputeť. ¶ Seq̄ť igr̃ ꝙ licet
oēs iſte m̄dicie ſint calide ⁊ q̄-
dāmō tereſtriſ nature: tñ corroſi
ue minoris ſunt oꝑationis q̄
putrefactiue: putrefactiue ṽo
ſunt maioris oꝑatiōis q̄ corro
ſiue ⁊ mioris oꝑatōis q̄ cauſti
ce ⁊ ruptorie medicine. ¶ Et ꝓ
pterea medicine corroſiue ſuā
oꝑationē faciūt ſatiſ ſuꝑficialē
⁊ ĩ carne molli. ¶ Putrefactiue
ṽo ſuā faciūt oꝑationē ĩ carne
dura vehemēter ꝓfundando.
¶ Cauſtice āt medicie potētiā
hñt rūpēdi cutē ⁊ carnē durā ⁊
mollē ꝓfūde cauterizādo. qua
ďre medicia corroſiua quāto
eſt minoris mordicatiōis tāto
melioris ē oꝑatiōis: qr̃ dolorē
nō cauſat vehemētē. Et hoc di-

co dūmō ꝓdcā medicina faciat
opatione tue neceſſitatꝫ.❡Ce
tero mēdicamīa corroſiua ꝓdcā
ab auctorib⁹ multis ɗ cauſis ꝓ
morboꝝ curōne īucta fuerūt.
Nam interdū in apātib⁹ ⁊ vlce
rib⁹ ⁊ multis aliis morbis con
tigit carnē ſupfluā gñari:velut
verrucā:ficus moꝝ:⁊ hmōi na
turā habētes:q̄ qdē ſupfluita=
tes bñficio corrodētiū ⁊ cauſti
cātiū auxilioꝝ extirpant.Alia
fuit cā pp quā Chirurgici fre=
quētiſſime medicamīb⁹ corroſi
uis vtūt:⁊ ē q2 aliqñ egri adeo
ſunt puſillanimes ꝙ pri⁹ volūt
mori ꝙ̄ ferrū pati.Et ꝙ̄ opa=
tio q̄ fit ab inſtrō ferro pp feſti
nā opatione ei⁹ ⁊ ipſſiōez fctāz
ab eodē cito euāeſcat:tñ loco i
ciſiōis rōe ꝓallegata medicīa
extirpatiua ſeu corroſiua inuē
ta fuit.Repta ē īſup ꝓdcā medi
cina:qi ſunt loca in qb⁹ cū mor
bi ſupi⁹ prenotati orti fuerint:
qi ferreo ſine egrotātis ſeu pi=
culo extirpari ſeu remoueri nō
poſſunt:ꝓut Auic.optie nobis
demonſtrauit de curatōe nodi
et arſilac.⁊ hac ɗ cā medicina
corroſiua ſeu cauſticatiua pro
eoꝝ extirpatōe qɗ iucta fuerit
nō ſolū vtilis ſꝫ neceſſaria fuit.
Extirpatio enim a medicamie
acuto fctā locū mūdificat aut
ſaltē ad aliqualē mūdificatio=
nē ipꝫ ꝓparat:qɗ ita nō ſeqt̄ de
iciſione fcā ferreo inſtrō.Ut ḡ
ad pncipale ꝓpoſitum acceda
mus receptas mltoꝝ corroden
tiū ordīare īcipiam⁹.❡ Primo
a corrodētib⁹ ſimplicib⁹ īcipiē
dū eſt q̄ ſunt velut albumē ro=
che combuſtū ⁊ non combuſtū.
Spongia maris aliꝙ̄tulū ar=
ſa.Ermodactil⁹.Calix medio
criter lota.Corall⁹ rube⁹.Pul=
uis nr̄ carnis ſupflue remotiu⁹
qui vocat̄ ꝓcipitatū apɗ archi=
miſtas.⁋Cōpoſite ꝟo medici=
ne corroſiue ſunt velut vnguē=
tum aploꝝ vngm̄ ceraxeos vn
guētū egyptiacū meſue.quum Meſue
opatio ſatꝫ ē ɗbilis.Inſup vn=
guētū egyptiacū Aui.qɗ ꝯſtat Auicē.
melle alumie flore erꝫ e acetor
vcꝫ ſinguloꝝ pte vna:⁊ iſti⁹ vn
guētū egyptiacū aduerſum cā
crenā aſchachillos mirablr̄ vꝫ
(vt Aui.teſtat̄ caplō ɗ cura cā=
crene.⁋Itē vngm̄ egyptiacum
deſcriptiōe nr̄a ad eādē ītētio=
nē cū maiori tunc efficatia.℞.
floꝝ eris alumis mell' aceti añ.
℥.ij.arſenici pulū.ʒ.ij.ſubli.ʒ.
j.bul.oia ſil̄.p⁹ pul.pulueriza=
tis vſqꝫ ad ſpiſſitudinē:⁊ vtere
qi ei⁹ opatio vnāquāqꝫ cancre
nā aſchachilos eſtiomenū atqꝫ Ungm̄
fiſtulā interfecit.⁋Itē vnguen
tū egyptiacū ex inuentiōe nr̄a
quod ſumme valet ꝓvlceribus
malignis corroſiuis virulētis
cauernoſis ſordidis ⁊ putrefa=
ctis et omnibus vlcerib⁹ q̄ cuꝫ
difficultate ſanant̄.℞laq̄ plan
taginis vini granatorum mel=
lis liciij añ.℥.ij.floris eris alu=
minꝫ roche.añ.ʒ.x.oia ſil̄ bul.
vſqꝫ ad ſpiſſitudinem ſolidam
et vtere quia mirabilis eſt ope
rationis.⁋Item ad eandē ītē=
tionem cū minori tñ mordica=
tione valet infraſcriptum vn=
guētū.℞.olei ro.pinguedinis
vituli añ.li.i.mediā ſucci.plāta
ginis ſucci alleluye ſiue aceto
ſelle vini granatoꝝ.añ.℥.ij.mi
ſce ⁊ bulliāt vſqꝫ ad ꝯſum.ſuc=
coꝝ:deiñ colent̄ et cū cera alba
ſufficiēti fiat vnguentum mol=
le addēdo floꝝ eris ſubtiliſſi=

me pulverizati.ʒ.x.miſce ⁊ vte re q: mirabilr carnē ſupfluam minuit ⁊ vlcera ſordida mūdificat. ¶ Item. ℞.aq̄ plātaginis mellis aā.℥.iiij.floris eris.℥.ij. aluminis roche.℥.ij.⁊ mediaz bulliāt oia vſq ad ſpiſſitudinē ſolidā. ¶ Item vnguentuz egyptiacū fortis opatiōis ⁊ valet ꝯ carbūculū ⁊ antracem et herpetē ⁊ eſtiomenū. ℞.floris eris aluminis mellis aceti aā.℥.ij.arſenici pl'verizati.ʒ.ſ.ſublimati ʒ.ij.bul.oia ſil' vſq ad ſpiſſitudinē et vtere quia eſt mirabile remedium et fiſtulam potēter interficit.

Ungm̄ aplorū ex invētione nr̄a fortioris opationis.

¶ Itē vnguentū apoſtolorū deſcriptione noſtra.℞. olei roſ.℥.vj.terebētine clare.℥.iij.calcis lote litargirij tucie aā.ʒ.ij.mirrhe thuris ſarcocolle aā.ʒ.ij.⁊ med.floris eris.ʒ.x. aluminis roche cōbuſtū.ʒ.j.et ß.ſucci praſſi.℥.j.bul.ol'in terebentina ⁊ ſuccus ſimul vſq ad cōſum.ſucci:deiñ colent et cum cera alba ſufficiēti fiat vnguētū molle:addēdo reliqua ſubtiliſſime pulverizata. Iſtud eñi vnguētū mūdificat putredinem ⁊ carnē malā ⁊ vz oibus vlceribꝰ vbi fuerit intētio mundificādi et difficillime cōſolidationis.

Pulvis nobiliſſime opationis ex invētiōe nr̄a repertꝰ.

¶ Itē pulvis ex inventione nr̄a nobiliſſime opatiōis remotivꝰ malignitatꝭ vlce.ꝫ ⁊ carnis male ſuperflue abſq dolore.℞.aq̄ cū qua aurꝝ ab argēto dividit q̄ ſic fit.℞.vitri.romani aluminis roche.aā.li.j.ſalis nitri.li.j.ß.⁊ in vaſe vitreo elābicent:⁊ quāto fortior tāto melior.li.j. ⁊ ß.argēti vivi.li.j.ß.ponatur aqua i bocia vitrea bene inlutata:deide ponatur ad furnellum cum capello ⁊ recipiēti oibus ſil' inlutatis ne aer valeat exire:⁊ elābicet in primis lento igne:deinde cū incipit elābicare ignis fortificet vſq ad rubedinem recipiētis bocie:deinde ſucceſſiue ignis aliq̄tulū augmentetur donec aqua in totum ſit elābicata:poſtmodū frange bociā ⁊ extrahe argentū vivuz calcinatū qđ apđ archimiſtā pcipitatū nūcupatur:⁊ triturerur ſup lapide marmoreo:deiñ iterū ponatur in bocia modo quo ſupra dictū fuit inlutata ⁊ iterꝝ cum ſuo recipiēti (vt dictū fuit) elambicetur donec tota aq̄ ſit elābicata:quo facto frange bociā iterū ⁊ extrahe qđ intus eſt ⁊ ſup lapide marmoreo cū alio lapide pulverizet:quo facto ponatur pulvis i caciola enea ad ignem ſatis fortem ſemper baculo agitādo p horam cū dimidia:q: iſto mō melioraf pulvis ⁊ ad pfectionē reducit. Et ſignū pfectionis eſt qñ cognoveris ipſum colorem minū aut aliq̄tulum clariorem acq̄ſiviſſe. Et lz iſte pulvis poſſit inter medicinas corroſivas domeſtice corroſionis ꝯnumerari:cū ꝗ ad eius effectū iter fortiora corroſiva p̄mi ordis ꝯnūerari pñt.⁊ audeo dicere ꝙ hmōi pulvis iter medicamina corrodētia carnē malā meret ferre coronā. ¶ Et pptea dico ꝙ ē ſecretū ſecretoꝝ corrodētiū medicamētoꝝ cū ꝗ i tēpeſtate nr̄a mltas lucratꝰ ſū pecunias ⁊ honores ħ ꝑuos ꝯſecutꝰ: mūdificat eī vnāquāq vlceratione ꝓulētā malignā ⁊ corroſivā l vlceribꝰ dico māz ſubtilē l groſſando ⁊ ad bonā digōnē ꝓducēdo.⁊ ꝑpea ſua idoroloſa mūdificatiōe vnūqđq fere vſqꝫ ad icar

eto ſuper aſ̄pata vterꝫ cū vno ex emplaſtris ad hāc cām ſuperi⁹ oꝛdinatis. Iſta em̄ embrocatio plurimum iuuat ad maturādā materiam mixtā ⁊ groſſā. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

Cap. viij. ¶Cap. viij. De medicinis mollificātib⁹ vnāquāqꝫ neruoꝛum duritiē ⁊ apoſtemata dura ⁊ fracturam oſſium ac iūcturā male reſtauratam.

Quāquā de medicis mollificātib⁹ duritiē ſatiſ ⁊ āple locuti ſumus. c. d̄ aſ̄pate ſchlirotico ⁊ c. de mā̄millarū duritie. tn̄ ad āpliorē doctrinā antidotarij chirurgie nr̄e i pͥ̄ti. c. de medicina mollificatiua iterū ſermonem facere decreui. ¶Multis igit̄ de cauſis medicina mollitiua adviſuz chirurgie verſat̄. ¶Quarū pͥ̄a eſt duritiē q̄ ſepenūero ſolet in aſ̄patib⁹ remanere poſt reſolōnē reſoluentiū mollificare. ¶Scd̄a eſt iūcturā que ſteterit diſlocata per aliquot dies a ſua ꝓpria ſede poſt mollificationē eius beneficio idonei ⁊ expti reſtauratoꝛis reducere. ¶Tertia eſt diſlocationē male reſtauratā ⁊ oſſium fracturā optime mollificare: vt exinde beneficio manualis operationis ad ſuū ꝓpriū locū reduci poſſint. ¶Quarta ⁊ vltia ē mollificare neruoꝝ duritiē ⁊ iūcturarū motū durū relaxare: q̄ durities pꝑ ſolutionē cōtinuitatis in locis ⁊ mēbꝛis ꝑnoiatis frequētiſſime contingere ſolet.

Balneum. ¶Balneū mollificās vnāquāqꝫ duritiē de p̄nominatis ſic fit. ℞. caput vnius caſtrati aliquā tulū inciſuz ⁊ pedes ei⁹ radicū altee li. ij. camomille melliloti aneti añ. ℳ. ij. fenugr. itegri et ſeīs lini. añ. li. ß. oīa bulliāt ſil' cū aq̄ ſufficiēti vſqꝫ ad oſſium a carne ſeparationē: dei de remotis oſſib⁹ a carne mēbꝛū induratū balneet̄ ⁊ ſuffumigetur et cū reſiduo reꝝ lauādo mēbꝛuz fricet̄. ¶Poſtmodū emplaſtruz infraſcriptū per hebdomadam ſuper duritiē imponat̄: cui⁹ hec eſt oꝛdiatio noſtra. ℞. farie fenugreci ſemīs lini añ. lib. ß. farine tritici. ℥. iiij. in decoctione ſupradicta cuz radice altee piſtata ⁊ cribellata ad ignem fiat emplaſtrū ſolidū addendo butyri ⁊ pinguedinis poꝛcine liq̄facte añ. ℥. iij. pīguedinis galline anatis āſerie añ. ℥. j. ⁊ ß. miſce: mollificata iūctura ⁊ oſſiuz fractura op⁹ eſt vt reſtauratoꝛ ſuā pficiat opationē ad ſuū pꝛopꝛium locū os ⁊ iuncturā male reſtauratā reducendo.

Cerotum. ¶Item cerotū mirabilis opatiōis neruoꝝ duritiez ⁊ iuncturā induratā mollificās ſic fit. ℞. radicū altee lib. j. ſigilli ſalomōis ⁊ capitū lilioꝝ alboꝝ añ. ℥. iij. radicuꝫ irios. ℥. j. decoctis omnibus in aq̄ piſtatis ⁊ cribellatis ad ignem cum infraſcriptis rebus fiat cerotū. ℞. olei anetini olei de lilio olei de ſemine lini añ. ℥. j. ß. pīguedis galline āſerine anatis añ ʒ. ij. olei vulpini ʒ. vj. pinguedis taxi: pinguedinis vrſine medulle crurū vaccarū agripe dialtee añ. ℥. j. dia qlonis albi gūmati ſepi caſtrati añ. ℥. iij. ß. omnia adinuicē in caciola bulliāt baculo agitando per horā: deide cū ſupꝛadicta cribꝛatura ⁊ cera noua odorifera ſufficiēti fiat cerotū mol

le addendo in fine cocture tere
bentine clariſſime yſopi ceroti
Gale.aã.℥.ij. ⁊ iterum bulliãt
parum. Iſtud enim cerotũ cre=
de mihi in mollificãdo ceteris
auxilijs eque preſtantius. ¶Et
propterea in neruorum duritie
⁊ iuncturarũ motu difficili ma
gna eſt medicina. ¶Et ſic deo
dante completus eſt ſermo pre
ſentis capituli: cuius nomẽ ſit
benedictum.

Ca.ix. ¶Capitulum.ix. de medicinis
mundificatiuis ⁊ abſtergenti=
bus ſaniem.

Medi= Medicina mũdifi=
cia mũ catiua ſiue abſter=
difica= ſiua vtimur i om
tiua. nibus vulneribꝰ
cõtuſis ⁊ altera=
tis ab aere: ⁊ vl=
ceribus ⁊ apoſte
matibꝰ nouiter inciſis poſt eoꝝ
digeſtionẽ: vt ſaniẽ caliditate
⁊ dulcoratiõe ſua a carne ſepa=
ret ⁊ attractione quã ad exte=
riorem partem vlcerũ expurget.
Et ꝓpterea dicimus poſt digõ=
nẽ medicinam mundificatiuaꝫ
adminiſtrandã eſſe: q2(vt inq̃t
Raſis. Raſis lib. ſui cõtinẽtis) vulnus
⁊ vlcus ad idoneam carnis ge=
nerationem non peruenit niſi
poſt eorum perfectam digeſtio
nem. Sunt itaqꝫ ſimplicia mun
dificantia infraſcripta: videli=
cet mel roſatum zuccarum mel
ſirupum roſatum ambrotanuꝫ
ſtichados farina ordei farina
lentium farina volatilis farina
fabarum abſinthium ſemen vr
tice farina lupinorum tereben=
tina ſarcocolla irios radices
apij et ſuccus foliorum eius et
praſſij et gummarum multa ge
nera ex quibus multa compo=
ſita auxilia mundificantia ſm
neceſſitatem vlcerum poſſunt
componi: videlicet in forma de
bili forti ⁊ magis forti. ¶Et in
primis incipiemus ab ordina=
tione debilia mundificantium
auxiliorum. ¶Prima ordinatio
talis eſt. Recipe terebẽtine cla=
re.℥.ij.ſirupi roſati colati.℥.v=
nam ſucci plãtaginis.ʒ.iij.bul=
liant omnia ſimul vnica ebulli
tione: deinde addatur vitelluꝫ
vnius oui quando aufertur ab
igne farine ordei.ʒ.vi.croci.℈.
j.¶Item ad eandem intentio=
nem. ℞.mellis roſati.℥.ß. ſiru=
pi roſati.ʒ.j. vitellum vnius o= Unguẽ
ui farine fabarum farine ordei tum.
farine volatilis ana.ʒ.iij. tere=
bentine clariſſime.℥.iij.croci.ʒ.
iij.et de omnibus ad ignẽ mo=
re quo dictum fuit in antecedẽ
ti recepta fiat vnguẽtum. ¶Itẽ
mundificatiuum ſecundi ordi=
nis tale eſt. ℞.mellis roſati co
lati.ʒ.ij. terebentine clare.℥.j.
ſucci apij.℥.j. bulliant omnia
ſimul parum: deinde addan=
tur farine tritici farine ordei.
ana.ʒ.vj. ſarcocolle.ʒ.iij. mi=
ſce et vtere in omnibus vlceri=
bus vulneribus et apoſtema=
tibus puſtulis carbunculoſis:
quia eius mundificatio mira= mũdifi
bilis eſt et ſatis fortis. ¶Item catiuũ
ad eãdem intentionem. ℞.mel
lis roſati colati.℥.j. et.ß. tere=
bẽtine clare.℥.iij.ſucci apij ſuc=
ci praſſij ana.℥.ß.ſucci abſin=
thij.ʒ.ij.bulliant omnia ſimul
parũ addẽdo in fine farine or=
dei farie fab.aã.ʒ.vj.farie lupi
noꝝ far.orobi.aã.ʒ.iij.ſarcocol
le mirrhe aã.ʒ.j.⁊ ß.miſce ⁊ ſm
artẽ fiat vngm̃. Tertiꝰ ordo mũ
dificatõis auxilioꝝ ſeqꝛ vt iſra.

℞.mellis deſpumati.℥.ij.mellis roſati colati.℥.j.terebētine clare.℥.vj.ſucci irios.ʒ.iij.ſucci apij ſucci cimarum viticarū ſucci abſinthij an̄.ʒ.ij.ß.bulliāt omnia ſimul parum: deinde addātur farine lupinoꝝ far.orobi farine volatilis an̄.ʒ.vj.ſarcocolle mirrhe an̄.℥.ß. miſce ⁊ vtere quia materiam groſſam potenter abſtergit.

vnguētum.

¶Item ad eandē intentionem.℞.terebētine clare.℥.iij.mellis roſati colati.℥.ij.ſucci apij ſucci fumiterre ſi inueniri poteſt an̄.℥.ß.ſucci irios.ʒ.ij. bulliant parum ⁊ cum farina lupinorum ſufficienti et parum farine volatilis ⁊ paululum ſarcocolle ⁊ fiat vnguentum.

Decoctō mūdificatiuus.

Item decoctio mundificatiua vlcerum ſic conficitur. ℞.lixiuij barbitonſoris lib.j. mellis roſati.℥.iiij. ſarcocolle.ʒ.iij foliorum apij foliorum praſſij an̄.M.ß.bulliant ſimul parum: deinde colentur et vtere: quia mirabiliter mundificat vnamquanqꝫ vlcerum cauernoſitatē. Et hec quantum de medicinis mundificatiuis.¶Et ſic deo dāte completus eſt ſermo preſentis capituli:cuius nomen ſit benedictum.

Ca.x.

¶Capl'm.x.De medicinis incarnatiuis ⁊ cōglutinatiuis vulnerum ⁊ vlcerum.

Medicina incarnatiua.

Qualis vtiqꝫ vt incarnatiua medicina ⁊ in quo gradu caliditatiſ eſſe debeat aperto lucidoqꝫ ſermone in lib.de vulneribus. ca. de medicinis incarnantibus vulnera.tibi egregie oſtenſum fuit.¶Et quanqꝫ ibidem etiam nōnullas receptas deſcripſimus. Tamen hic ad lucidiorem doctrinam antidotarij noſtri aliqua peculiaria auxilia vulnera incarnantia ⁊ cōglutinātia nō pretermittā.¶Et in primis ſciēdū eſt ꝙ quecūqꝫ abſterſiua in antecedēti caplo ānotata ſi cū eis admixtum fuerit thus mirrha aloes pro curatione vlceꝝ ⁊ ſanioſoꝝ vulneꝝ conuenientiſſime poſſūt adminiſtrari ⁊ maxime eorum digeſtione celebrata.

vnguētum.

¶Unguentum etiā ad vulnera incarnāda ſic fit.℞.terebētine clare olei maſticini roſati onfancini ana.℥.ij.ſepi hircini: ſepi caſtrati: ſepi vaccini an̄.℥.ß.centauree conſolide maioris ⁊ minoris millefolij cimarum roriſmarini plantaginis lingue paſſerine ana.M.j.piſtētur omnia ⁊ extrahatur ſuccus: deinde addant mirrhe ſarcocolle thuris aloes an̄.℥.ß. maſticis.ʒ.iij.reſine pini.ʒ.ij.ß.bulliāt omnia ſimul lento igne uſqꝫ ad cōſummationem ſucci: deinde colentur ⁊ cum cera alba ſufficienti fiat vnguentū molle: ⁊ vtere pro incarnatione vulnerum et vlcerum:quia mirabilis eſt eiꝰ operatio.

Cerotum.

¶Itē ad eandē intētionē.℞.terebentine clare.lib.ß.thuris.℥.ß.maſticis.℥.j. ſepi hircini.ʒ.x. ſucci betonice: ſucci centauree: ſucci millefolij ana.℥.ß.bulliāt oia ſimul uſqꝫ ad cōſum. ſucci addēdo olei maſticini.℥.j.olei roſati onfancini odoriferi.℥.ij.Et cum cera alba ſufficiēti fiat cerotum molle: deinde cum ſuccis predictarum herbarum malaxetur poſtmodum cū lacte vaccino.Et vtere in omnibus vulneribus ⁊ vlceribus vbi intentio ſit incarnādi cum attractione domeſtica: quia ma-

gna eſt medicina. ¶ Itẽ vnguẽ
tũ incarnatiuũ vulnerꝝ neruoſo
rũ. ℞. terebẽtine clare. li. j. ma=
ſtici ⁊ reſine pini. añ. ℥. j. olei ro.
cõpleti. ℥. ij. ſepi hircini. ℥. iij. cẽ
tauree pipinelle betõice mille=
folij roriſmarini añ. M. ß. rubee
tictoꝝ. ʒ. vj. grane finiſſime. ʒ. ij.
pri⁹ iciſis oib⁹ herbis ⁊ piſtatꝫ
bulliãt oia cũ. ℥. ij. vermiũ ⁊ ter
reſtriũ lotoꝝ cu vino ⁊ ciato vi
ni odoriferi vſq̃ ad ꝯſũmatõez
vini: deiñ fortiter colenẽ ⁊ cũ ce
ra alba ſufficienti fiat vnguẽtũ
molle. Et vteẽ ad icarnãda ner
uorũ vulnera q̃ eſt cũ attractõe
Incar= ſubtili. ¶ Itẽ vnguentũ icarna
natiuũ tiuũ in corpib⁹ cholericis ⁊ vlce
vulne= rib⁹ malignis corroſiuis ⁊ ma
ruz ner le ꝯplexiõatis ſeu diſcraſiatis a
uorum materia calida. cui⁹ talis ẽ for
ma. ℞. olei roſati odoriferi. ℥.
iij. pigue. vituli liq̃facte. ℥. ij. olei
mirtini olei roſ. onfãcini añ. ℥.
j. ⁊ ß. ſucci plãta. ſucci lingue paſ
ſerine añ. ℥. j. bul. oia ſiẽ vſq̃ ad
ꝯſummationẽ ſuccoꝝ: deīde co
lenẽ cui colature addaẽ litargi
rij aurei ⁊ argen. añ. ℥. j. ⁊ ß. mi
nij tucie. añ. ʒ. ij. ceruſe. ʒ. x. ⁊ ite
rũ bulliãt i caciola enea vſq̃ ad
colorẽ nigrũ addẽdo in fine co
cture tere. clare. ℥. j. ⁊ ß. cere al
be q̃ñtũ ſufficit ⁊ fiat vngm̃ mol
le. ¶ Et qm̃ lotiões ⁊ pulueres i
carnãtes ſepenũero ad cõmodi
tatẽ vulnerũ ⁊ vlcerũ curãdoꝝ
neceſſarie ſunt. Iccirco ꝯdecẽs
eſt ordinationẽ eoꝝ deſcribere.
pului s ¶ Puluis itaq̃ vulnerũ ⁊ vlcerꝝ
icarna incarnatiuus ⁊ cõglutinatiuus
tiu⁹ et ſic fit. ℞. aloes epatici mirrhe
ſãguis añ. ʒ. j. ſarcocolle. ʒ. j. ⁊ ß. thurꝫ
reſtri= farine volatilis añ. ʒ. ij. ſanguis
ctiu⁹. draconis terre ſigillate añ. ʒ. ij.
ß. tucie litargirij draganti añ.
ʒ. j. ß. miſce ⁊ vtere q: mirabilr̃ i
carnat. Et ſi cũ. ℥. j. iſtius pulue
ris adderẽtur. ʒ. vj. pili leporis
minutiſſime iciſi ⁊ albumẽ vni⁹
oui ad inuicẽ cũ predictis reb⁹
optime conquaſſatũ ad reſtrin
gendũ ſanguinis fluxum recen
tem medicina eſſet ſingularis.
¶ Item lotio vulnerum vlcerꝝ
cauernoſoꝝ incarnatiua ſic fit
℞. vini albi odoriferi. ℥. vij. aq̃
vite finiſſime. ℥. iij. mirr. aloes
epatici ſarcocolle añ. ʒ. ij. thurꝫ
ʒ. iij. ſeminis ipericonis centau
ree maioris ⁊ minorꝫ millefolij
berbene lingue paſſerie ꝯſolide
maioris ⁊ minoris añ. parũ tri
turatis oib⁹ prius aliquantulũ
bulliant oia ſiẽ vſq̃ ad conſum
ma. tertie ptis: deiñ colentur ⁊
vtere in vulnerib⁹ recentib⁹ cũ
aloe deſuperpuluerizato ſimul
cũ mirrha ⁊ thure ⁊ vino ex vn
guẽtis prenominatis incarna
tiuis: q: vulnera magna recen=
tia ad feſtinã ⁊ ſecurã incarna
tionẽ ꝑducit. ¶ Itẽ lotio ad vul
nera icarnãda ſic fit. ℞. vini al
bi odoriferi. ℥. viij. aq̃ plãtagi.
℥. vj. aq̃ vite. ʒ. ij. thuris mirrhe
aloes. añ. ʒ. j. ß. ſarcocolle. ʒ. iij.
mellis roſati. ʒ. x. farie lupinoꝝ
farie orobi añ. ʒ. iij. ſucci cẽtau=
ree maioris ⁊ minoris vel loco
ei⁹ capianẽ herbe añ. M. j. õ ſuc
cis. ʒ. v. bulliãt oia ſimul vſq̃ ad
cõſummationẽ tertie ptis ⁊ vte
re ꝑ incarnatiõe vlcerum facta
mũdificatiõe eorũ: q: ei⁹ opera
tio crede mihi egregiã eſt.

¶ Ca. xj. de medicinis cica= Ca. xj.
trizatiuis et ſigillatiuis ſeu
conglutinatiuis. Medi=

Medicina (vt omnes teſtan cina cõ
tur autores) conglutina= glutia=
tiua ⁊ cicatrizatiua eſt illa q̃ ca tiua.

liditate ſua(ſicut eſt alumen cō
buſtū cū ei⁹ ſtipticitate ⁊ frigi
ditate.iūcta cū ſtipticitate vir
tutē hʒ humiditatē ſuperfluaʒ
carnis exiccare in ſupficie dōec
cutē nouam in vlcere inducat.
¶Simplicia vtiqꝫ in vlceribus
cuteʒ inducentia ſunt infraſcri
pta: vcʒ albumē cōbuſtū. Calx
decies lota.Balauſtia.Litargi
riū.Ceruſa.plūbū vſtum. Ipo
quiſtidos.Mirtus.Terra ſigil
lata.Bolus armen⁹.Ro.plāta
go.Tucia.Mirabolani.Galla
tinctoꝝ.Corall⁹. De cōpoſitis
aūt ſunt.Unguētū albū cāpho
ratū.Unguētū de minio.Ungm̄
de ceruſa coctū.vnguentū pon
tifilicos. Aqua aluminoſa.aq̄
mirtilorū.aqua plantaginis.
aqua roſata.Uinū ſtipticū dco
ctiōis roſaꝝ balauſtiaꝝ mirtil
loꝝ ⁊ aluminis.Iſta oīa ſimplr
⁊ cōpoſite adminiſtrata in vul
neribus ⁊ vlcerib⁹ cutē produ
Pluis. cunt.¶Pulnis mirabilis cica
trizationis ſic fit.℞. aluminis
roche ꝯbuſti corallí rubei añ.ʒ.
ß.terre ſigillate boli armēi.ana
ʒ.ij.balau. mirabolani citrini
añ.ʒ.ij.⁊ ß.tucie.ʒ.j.miſce ⁊ vte
re:qꝛ i cicatrizādo magna ē:me
dicina.¶Itē.℞.calcis lote alu
minis roche ꝯbuſti añ.ʒ.ij. mi
rabolāi citrini terre ſigillate añ
ʒ.j.miſce ⁊ fiat puluis:⁊ vtere l
vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹:qꝛ mirabi
liter cicatrizationē ꝓcurat ⁊c.

Ca.xij ¶Ca.xij.De medicinis ſedan
tibus dolorem.

Medicina doloris.

Licet de medicis do
lorē ſedantib⁹ ſatis
ample locuti ſum⁹ li
bro de vlcerib⁹ caplo
pmo.⁊ ēt libro d́ apa
tib⁹ caplo tertio.d́ cura flegmo
nis a cā aſiti eueniētis i q̄nta l
tētiōe.Tn̄ hic.c.vl'ede medicis
ſedantib⁹ dolorē ſituare volui.
¶Dicim⁹ itaqꝫ ꝙ dolor(vt i an Sedatio
tiquis reperit ſcripturis)ſedat doloris.
triplici mō.¶Primo vcʒ cū ano
dinis reſolutiuis q̄ infallenter
dolorē ſedant materiā facientē
dolorē vapozādo ⁊ calorē natu
ralē membri cōfortādo ac exceſ
ſiuā caliditatē extraneā remit
tēdo:q̄lia ſunt velut camomil
la anetuʒ mellilotū altea ſemē
lini.Pinguedo anatis pingue
do gallinaꝝ pinguedo anſeris
Oleū camomillinū oleū aneti
nū ⁊ de vitellis ouoꝝ.Et de his
oībus vel ex maiori pte eoꝝ cū
medulla panis ⁊ ouoꝝ vitellis
⁊ croco ad ignē cū aqua pñt fie
ri empl'a q̄ ſunt reſolutiua mol
litiua ⁊ doloris ſedatiua:mām
a cētro ad circūferētiā attrahē
do:⁊ p poroſitates ipam exala
re faciūt(vt Gal.teſtat.ij.phar Gal.
macoꝝ.)Illō idē tʒ Aui.fen.ij. Auicē.
lib.j.c.de cauſis ſedātib⁹ dolo
rē.¶Scdo ſedat dolor alteran
do malā ꝯplonē cū ſuo ꝯtrario
¶Tertio ſedat dolor mēbri ca
lorē naturalē mortificādo: ſen
ſumqꝫ mēbri tollendo. ⁊ hoc fit
cum opinatis medicaminibus.
¶Quadc re ſciēdū ē ꝙ dolor(vt Nota.
inq̄t Aui.)ē ſenſibilitas rei con Auicē.
traria.⁊ lʒ res cōtraria iferius
dolorem (vt inquit Gal.)tranſ Gal.
mutādo natura fit a caliditate
⁊ frigiditate ac violēti illatiōe ⁊
ab oib⁹ alijs que apta nata ſūt
frāgere corrodere incidere ⁊ ꝑ
tēdere:tñ a q̄litatib⁹ ꝯtrarijs fit
per ſe:a ſolutione cōtinuitatis
p accidēs.Et ꝓpterea medicīa
doloꝝ ſedatiua cum certitudi
ne eſt illa(teſtāte.Gal.v.phar.) Gal.

que ſuo tēpamēto aſſimilatˀ caloꝛi nālī mēbꝛi ꝛ aliq̄ꝫtulū plus excedēs. Intm̄ ꝙ caloꝛē mēbꝛi naturalē augmētarˀ poſſit ꝛ humoꝛes ꝑparare digōni vt a natura cū facilitate ꝑmutenˀ. Manifeſtū ē igiˀ ꝙ ſicut doloꝛ ē ſenſibilitas rei ꝯtrarie: ita ſedatio doloꝛis ſūt delitie ꝑ oppoſitū rei ꝯueniētꝫ vł rē ꝯuenietē ꝛ ꝯuā nature nō ſentire (vt teſtatur Gal. iiij. de egritudīe ꝛ ſinthōate.) ¶ Doloꝝ ꝑterea ſpēs ſunt. xv. (vt Aui. teſtaˀ. li. j. fen. ij. c. xx. ꝺ cāis cuiuſlibꝫ doloꝛꝫ) vꝫ doloꝛ ꝑruritiuˀ aſꝑatiuus pūgitiuˀ ꝯpſſiuˀ extēſiuˀ ꝯcuſſiuus fatigatiuˀ laxatiuˀ ꝑfoꝛatiuˀ actualꝫ ſtupefactiuˀ pulſatiuˀ ḡuatiuˀ gecticatiuˀ fatigatiuˀ ꝛ moꝛdicatiuˀ. ¶ Et cā vniuſcuiuſq̄ iſtoꝝ doloꝝ diceˀ: nā (vt aſſerit ibidē ꝑfatˀ vir.) ¶ Si doloꝛ ꝑruritiuˀ ē cāˀ ab hūoꝛe acuto acri ꝛ baurachino. ¶ Si aſꝑatiuˀ cā ē hūoꝛ aſꝑ doloꝛꝫ q̄ dē pūgitiui cā ſūt hūoꝛes acuti pāniculū ꝛ mēbꝛū neruoſuꝫ pūgētes: velut diafragma pleura ꝛ hmōi extēdētes ī latitudinē. ¶ Extēſiui iſup doloꝛꝫ cā ē vētoſitas ꝛ hūoꝛ q̄ neruum aut muſculū extēdūt vltra nām. ¶ Doloꝛis ſilr ꝯpſſiui cā ē mā aut vētoſitas mēbꝛum ꝛ locū coanguſtās ac ſi deſuꝑ ꝯꝑmereˀ ſi mēbꝛū ſtrigereˀ. ¶ Cā ꝟo ꝯcuſſiui doloꝛꝫ ē mā q̄ īter ſuū muſculū et pāniculū reſoluiˀ: pāniculū extēdēdo ꝛ ꝯtinuitatē ſoluēdo qui īter pāniculū ꝛ mēbꝛū exiſtit. ¶ Doloꝛis fatigatiui cā potiſſime eſt mā aut vētoſitas q̄ īcludiˀ īter pāniculū ꝛ os: ꝛ talˀ pāniculˀ eſt almochatin tegēs oſſa. Aut cā eiˀ eſt frigˀ foꝛtiˀ ſtrigēs talē pāniculū. ¶ Doloꝛis q̄ꝫ laxatiui cā eſt mā muſculoꝛū carnē extēdēs ꝛ nō choꝛdā ipoꝛū. Et iſte doloꝛ nō aliā ob cām vocaˀ laxatiuˀ: niſi ꝑꝑea q꞉ caro muſculoſa neruo ꝛ pāniculo laxioꝛ eſt. ¶ Perfoꝛatiui aūt doloꝛis cā eſt mā aut vētoſitas groſſa q̄ retineˀ īter tunicas mēbꝛi duri ꝛ groſſi: ſicut inteſtini colō q̄ īceſſanter ipm penetrādo rūpit ꝛ perfoꝛat ac ſi terebello perfoꝛareˀ. ¶ Uerum actualis doloꝛꝫ cā ē ipa mā q̄ ī huˀi mēbꝛo retēta ē: ſꝫ eſt retēta hoꝛa q̄ rūpit. ¶ Stupefactiui ēt doloꝛis cā ē aut foꝛtis frigoꝛis ꝯplō: aut poꝛoꝝ penetrationis ſpūs ſenſibilis q̄ ad mēbꝛū venit clauſura cū ligatura aut receptaculoꝝ repletō. ¶ Cā itaq̄ doloꝛis pulſatiui calidū apā eē vř ꝛ nō frigidū. Frigidū eīm apā q̄cunq̄ mō fuerit doloꝛem nō ḡhat: ſiue ſit durū ſiue molle: niſi in calidū ꝯuertaˀ: nec ēt iſte doloꝛ pulſatiuˀ ī apātibus calidis efficiˀ: niſi foꝛte ab eoꝝ īflāmatiōe ꝛ ſenſibilitate mēbꝛi ꝛ venarū pulſantium multitudine proceſſerit: nam cū mēbꝛum ſanū extiterit motus arteriarum propter earū profunditatē non ſentitur. Quādo vero apoſtematur ꝛ infirmaˀ mēbꝛum ſolet earum pulſatio doloꝛeꝫ cauſare. ¶ Doloꝛis quidē grauatiui cauſa eſt apoſtema in mēbꝛo nō ſenſibili: ſicut pulmone rene ꝛ ſplene. ¶ Fatigatiui q̄ꝫ doloꝛis cā ē aut fatigatio laboꝛioſa: aut humoꝛ extēdēs membꝛuꝫ extenſione plurima. ¶ Deniq̄ moꝛdicatiui doloꝛis cā eſt humoꝛ qualitateꝫ acutā ꝛ moꝛdicatiuā habēs. ¶ Ulte- Nota.

Gal.
Spēs doloꝝ.
Aui.

ri⁹ſciēdū ē ꝙ auxilia q̄ dcā ſunt
ſupꝛi⁹ cap̄. d medicinis reſoluti
uis cū q̄dā certitudine ſedādi
dolorē. ad vſū doctrīe pn̄tis ca=
pl'i ꝯuenīētiſſime reduci pn̄t.
¶ Ueniēdo ſubſequēter ad au=
xilia ꝯpoſita dolo:ꝫ ſedatiua.
Dico ꝙ medulla panis īfuſa ī
brodio gallinaꝝ nō ſalſo ꝛ ī q̄
ſint dcocta camomilla mellilo
tū anetū furfur ſemē lini ordeū
ꝛ origanū olb⁹ adiuicē piſtatꝫ
ꝛ cribellatis deinde cū vitellis
ouoꝝ ꝛ oleo roſato camomilli
no ꝛ violato ad ignē iteꝝ bul=
liēdo paꝝ fiat ēpl'm: qꝛ īfallēter
doloris ſedationē p̄ſtat. ¶ Iteꝫ
medulla panis ī lacte vaccino
īfuſa: deīde exp̄ſſa cum oleo ca
momillino roſa. piguedie gal=
line ꝛ anatꝫ ꝛ modico croci de
olb⁹ ad ignē fiat ēpl'm: qꝛ mira
bilꝛ ip̄ꝫ dolorē ſedat: ꝛ p̄ſertiꝫ
Bal= dolorē podagricū. ¶ Balneū q̄ꝫ
neum. oleoꝝ anodinoꝝ vnūquēꝗ do
lorē ſedat. Idē facit balneum
olei dcoctōis v̄miū terreſtriū.
¶ Lana q̄ꝫ ſuccida ꝑꝫ oēꝫ modū
admīſtratōis ei⁹: veꝫ embrocis
oleis cū linimētꝫ cū effectu vti
Emplꝛ litatꝫ admīſtraꝛ. Itē. ℞. fo. mal
uaꝝ violaꝝ radicū altee et fo=
lioꝝ ei⁹ an̄. ℳ. ſ. cāomille mel=
liloti aneti an̄. ℳ. ſ. ꝛ ß. radicū
lígue bouie. ʒ. iij. vmbilici ve=
nerꝫ pitarie an̄. ℳ. ij. oia deco=
quāꝛ ī aq̄ vſqꝫ ad pfectā coctu=
rā: deīde olb⁹ piſtatꝫ ꝛ cribella
tis ī dcoctōe cū medulla panꝫ: ꝛ
p̄dcā cribratura ad ignem fiat
ēplꝛ ſolidū addēdo olei camo
millini olei ro. olei anetini an̄.
ʒ. ij. pig. anatꝫ pig. galli. ping.
anſerie an̄. ʒ. ij. ꝛ ß. croci. ʒ. ſ. vi
tella q̄tuoꝛ ouoꝝ: miſce et iteꝝ
ad ignē vnica ebullitōe bulliē
do. Iſtd em̄ ēplꝛ mūꝫ mirabilr
reſoluēdo dolorē ſedat. ¶ Item
farina ordeacea ſil' cū furfure
triturato ꝛ fabaꝝ faria ſingu=
loꝝ pte vna dcocta cū dcoctiōe
an̄dcā vſqꝫ ad ſpiſſitudinē ſoli=
dā additꝫ deīnd oleis piguedi
b⁹ ꝛ croco an̄dictis nure dolo
rē ſedat. ¶ Itē faria ordei ꝛ fa= Emplꝛ
rina fabaꝝ cū furfure ꝛ cāomil
la de olb⁹ eq̄li portiōe cū ſapa
ſufficiēti ad ignē fiat ēplꝛ ſoli=
dū addēdo olei roſati cāomil=
lini anetini an̄. ʒ. ij. pinguedis
anatꝫ. ʒ. ij. ꝛ ß. croci. ʒ. ij. vitella
triū ouoꝝ l ſine cocture. Iſtud
em̄ ēplꝛ ſedat vnūqnēꝗ dolorē
p̄ſerti a mā ꝯpoſita cātū. ¶ Itē
ad ſedationē doloꝝ ꝯpoſitiveꝫ
a mā mixta cāti. ℞. olei camo=
millini aneti. de lilio de ſpica.
an̄. ʒ. ij. olei roſati olei ſambu=
cini agripe dialtee pinguedis
galline piguedis āſerie pigue
dis anatis an̄. ʒ. x. anthos ca=
momille melliloti an̄. ℳ. ſ. nue
muſcate calamenti matricarie
ſaluie ſtichados ſquinanti an̄.
parū ligni aloes. ʒ. iij. radicuꝫ
enule: radicū ebuli aliquātulū
contuſi. an̄. ʒ. ſ. ꝛ ß. pinguedis
vituli. piguedinis vaccine an̄.
ʒ. iiij. vermiū terreſtriū lotorū
cum vino. ʒ. ij. ꝛ ß. oia cuꝫ lib. ſ.
vini odoriꝛ. bulliāt vſqꝫ ad con
ſummationē vini: deīde colenꝛ
ꝛ cū cera alba ſufficiēti fiat li=
nimētū addēdo ſtoracꝫ liq̄di.
ʒ. vj. ꝛ vtere qꝛ vnūquēꝗ ātiquū
doloreꝫ mirabilr ſedat: p̄ſerti
dolorē podagricum arteticuꝫ
atqꝫ dorſalē. ¶ Itē dcoctio mal=
uaꝝ et violarum pſilij ſeminis
citoniorum vmbili. veneris cū
faria ordei ꝛ oleo roſato ꝛ vio
lato ꝯfecta dolorē inflāmatiuū
ſedat

ſedat malã ↄplõnẽ calidã alte
rãdo. Idẽ facit ẽbrocatio facta
cũ hmõi decoctiõe. ¶ Idẽ facit
oleũ roſatũ odoriferꝫ ↄquaſſa-
tũ cũ albumine oui ⁊ ſucco plã
taginꝫ. ¶ Ceterꝫ ſi dolor fuerit
a vẽtoſitate groſſa cauſat⁹ tũc
anetũ camomilla ciminum co
riandrũ feniculũ carui ameos
ſiceleos petroſiliũ: oia in deco
ctõe cũ emplr̃s ⁊ oleis ⁊ ꝫ oẽꝫ
modũ admiſtrationis eoꝝ pro
ei⁹ ſedatiõe mirabilr̃ cõferũt.

C.xiij. ¶ Ca.xiij. De medicinis corro
ſiuis ⁊ putrefactiuis carnẽ cu-
temq; ſanam rũpentibus.

Medi- Orroſiua putrefa-
cia cor ctiua ⁊ cauſticatiua
roſiua medicamina ſic ad
inuicẽ ſe hñt quẽad
modũ de cancrena
aſchachillos atq; eſtiomeno di
ctũ fuit. Nam ſicut iſti morbi
adinuicem non differunt niſi
ſecundũ magis et minus. Ita
in eodem modo corroſiua pu-
trefactiua et cauſtica medica-
mina adinuicẽ nõ videnꝛ differ
re niſi ſm maiorẽ ⁊ minorẽ eo-
rum operationẽ. Oia etenĩ vir
tutem hñt mordicatiuã. Et p-
pterea cõtingit ſepenumero ꝙ
vna facit operationem alteri⁹
et accidit ratione cõplexionis
mẽbrorũ. Interdũ ratione quã
titatis medicine. Nõnunq; hoc
accidit rõne longitudinis mo
re hmõi medicine retẽte ſuper
mẽbro. ¶ Dicimus itaq; ꝙ iſta
corroſiua medicamĩa erũt or-
dinũ triũ. ¶ Primi ordinis me
dicamĩa erũt debilia. Secũdi
fortiora. Tertij ⁊ vltimi ordi-
nis fortiſſima iudicanꝛ. Nã de
bilia in cauſis ⁊ morbis ac dli
catis ⁊ debilib⁹ corpib⁹ cõue-

niũt. Fortia aũt i morbis forti
bus admiſtrari debẽt. Fortiſſi
ma vo medicamĩa i fortiorib⁹
⁊ itẽpantib⁹ morbꝫ admiſtrãꝛ.
Et ppea bñ dixit diuin⁹ hyp. Hypo.
dices. Ad vltias egritudies vl
tie curões ſũt neceſſarie ad p
fectionẽ cure. Et a Cel. ẽt eãdẽ Cel.
hẽmus ſniaꝫ dicẽte. itẽperantẽ
morbi ꝙtitatẽ vehementi: me-
diocrẽ aũt mediocri curare de
bem⁹ auxilio. Siliq; mõ ẽt (vt
inqt Gal.) forti egritudini pro Gal.
ei⁹ curõne fortꝫ medicia neceſ-
ſaria ẽ. Ad debilẽ vo dbili me
dicamie p cura ipius ſufficit
trãſire. Fortiſſima ãt egritudo
fortiſſio auxilio idiget vt Cel. Cel.
ẽt. c. d cura cãcrene oñdit di. ſo
lẽt nõnũq; i hac ferociſſia egro
tatiõe paꝝ auxilia pficerẽ egro
tãti. Sꝫ nihilomin⁹ his cancer
ſerpe: iter q ſcꝫ auxilia lꝫ mira
bile remediũ ſit vnicũ tñ ẽ. Et
ẽ: vt cetera ps corpis tuta ſit mẽ-
biũ qd corruptũ ⁊ vitiatũ ẽ inte-
gre ãputeꝛ. ¶ Seqꝛ igr̃ ꝙ licet
oẽs iſte mdicie ſint calide ⁊ q-
dãmõ ꝛreſtrꝫ nature: tñ corroſi
ue minoris ſunt opationis ꝙ
putrefactiue: putrefactiue vo
ſunt maioris opatiõis ꝙ corro
ſiue ⁊ minoris opatõis ꝙ cauſti
ce ⁊ ruptorie medicine. ¶ Et p
pterea medicine corroſiue ſuã
opationẽ faciũt ſatꝫ ſupficialẽ
⁊ i carne molli. ¶ Putrefactiue
vo ſuã faciũt opationẽ i carne
dura vehemẽter pfundando.
¶ Cauſtice ãt medicie potẽtiã
hñt rũpẽdi cutẽ ⁊ carnẽ durã ⁊
mollẽ pfũde cauterizãdo. qua
d re medicia corroſiua quãto
eſt minoris mordicatiõis tãto
melioris ẽ opatiõis: qr dolorẽ
nõ cauſat vehemẽtẽ. Et hoc di-

co dūmō p̄dcā medicina faciat opatione tue neceſſitatꝫ. ¶ Ceterꝝ mdicamīa corroſiua p̄dcā ab auctorib⁹ multis d̄ cauſis p morborū curōne iucta fuerūt. Nam interdū in apatib⁹ ⁊ vlcerib⁹ ⁊ multis alijs morbis contigit carnē ſupfluā gnari: velut verrucā: ficus morū: ⁊ hmōi naturā habētes: q̄ q̄dē ſupfluitates bn̄ficio corrodētiū ⁊ cauſticātiū auxilioꝝ extirpant. Alia fuit cā pp quā Chirurgici freq̄ētiſſime medicamīb⁹ corroſiuis vtūt: ⁊ ē qꝛ aliq̄ egri adeo ſunt puſillanimes q̄ pri⁹ volūt mori q̄ ferrū pati. Et q̄q̄ opatio q̄ fit ab inſtr̄o ferro pp feſtinā opationē ei⁹ ⁊ īp̄ſſiōeꝫ fctāꝫ ab eodē cito euāeſcat: tn̄ loco īciſiōis rōe p̄allegata medicīa extirpatiua ſeu corroſiua inuēta fuit. Repta ē īſup p̄dcā medicina: qꝛ ſunt loca in qb⁹ cū morbi ſupi⁹ prenolati orti fuerint: qꝛ ferreo ſine egrotātis ſeu piculo extirpari ſeu remoueri nō poſſunt: put Auic. optīe nobis demonſtrauit de curatōe nodi et arſilac. ⁊ hac d̄ cā medicina corroſiua ſeu cauſticatiua pro eoꝝ extirpatōe qd̄ iucta fuerit nō ſolū vtilis ſꝫ neceſſaria fuit. Extirpatio enim a medicamīe acuto fctā locū mūdificat aut ſaltē ad aliqualē mūdificationē ip̄ꝫ p̄parat: qd̄ ita nō ſeq̄t de īciſione fcā ferreo inſtr̄o. Ut ḡ ad p̄cipale ꝓpoſitum accedamus receptas mltoꝝ corrodentiū ordīare īcipiam⁹. ¶ Primo a corrodētib⁹ ſimplicib⁹ īcipiēdū eſt q̄ ſunt velut albumē roche combuſtū ⁊ non combuſtū. Spongia maris aliq̄ntuluꝫ arſa. Ermodactil⁹. Calix medio criter lota. Corall⁹ rube⁹. Puluis nr̄ carnis ſupflue remotiu⁹ qui vocat̄ p̄cipitatū apd̄ archimiſtas. ¶ Cōpoſite ṽo medicine corroſiue ſunt velut vnguētum apl'oꝝ vngm̄ ceraxeos vnguētū egyptiacū meſue. q̄rum opatio ſatꝫ ē nobilis. Inſup vnguētū egyptiacū Aui. qd̄ ꝯſtat melle alumīe flore eriꝫ e acetoꝛ vcꝫ ſinguloꝝ pte vna: ⁊ iſti⁹ vnguētū egyptiacū aduerſum cācrenā aſchachillos mirabl'r vꝫ (vt Aui. teſtat̄ capl'o d̄ cura cācrene. ¶ Itē vngm̄ egyptiacum deſcriptiōe nr̄a ad eādē ītētionē cū maiori tunc efficatia. ℞. floꝛꝫ eris alumis mell' aceti an̄. ℥. ij. arſenici pulṽi. ʒ. ij. ſubli. ʒ. j. bul. oīa ſil'. p⁹ pul. puluerizatis vſq̄ ad ſpiſſitudinē: ⁊ vtere qꝛ ei⁹ opatio vnāquāq̄ cancrenā aſchachilos eſtiomenū atq̄ fiſtulā interfecit. ¶ Itē vnguentū egyptiacū ex inuentiōe nr̄a quod ſumme valet ꝓvlceribus malignis corroſiuis virulētis cauernoſis ſordidis ⁊ putrefactis et omnibus vlcerib⁹ q̄ cuꝫ difficultate ſanant̄. ℞. laq̄ plantaginis vini granatorum mellis licij an̄. ℥. ij. floris eris aluminꝫ roche. an̄. ʒ. x. oīa ſil' bul. vſq̄ ad ſpiſſitudinem ſolidam et vtere quia mirabilis eſt operationis. ¶ Item ad eandē ītētionem cū minori tn̄ mordicatione valet infraſcriptum vnguētū. ℞. olei ro. pinguedinis vituli an̄. li. mediā ſucci. plātaginis ſucci alleluye ſiue acetoſelle vini granatoꝝ. an̄. ℥. ij. miſce ⁊ bulliāt vſq̄ ad ꝯſum. ſuccoꝝ: deiñ colent̄ et cū cera alba ſufficiēti fiat vnguentum molle addēdo floꝛꝫ eris ſubtiliſſi-

Meſue

Auicē.

Ungm̄

me pulueriꝫati.ʒ.x.miſce ⁊ vte
re q꞉ mirabilr̃ carnē ſupfluam
minuit ⁊ vlcera ſoꝛdida mūdi
ficat.¶Item.℞.aq̄ plātaginis
mellis añ.℥.iiij.floꝛis eris.℥.ij.
aluminis roche.℥.ij.⁊ mediaꝫ
bulliāt oīa vſq̄ ad ſpiſſitudinē
ſolidā.¶Item vnguentuꝫ egy=
ptiacū foꝛtis opatiōis ⁊ valet
ꝯ carbūculū ⁊ antracem et her
petē ⁊ eſtiomenū.℞.floꝛis eris
aluminis mellis aceti añ.℥.ij.ar
ſenici pl'ueriꝫati.ʒ.ſ.ſublimati
ʒ.ij.bul.oīa ſil' vſq̄ ad ſpiſſitu=
dinē et vtere quia eſt mirabile
remedium et fiſtulam potēter
[Ungm̄ aploꝝ ex inuē= tione nr̄a foꝛ tioꝛis opatio nis.] interficit.¶Itē vnguentū apo
ſtoloꝝ deſcriptione noſtra.℞.
olei roſ.℥.vj.terebētine clare.
℥.iij.calcis lote litargirij tucie
añ.ʒ.ij.mirrhe thuris ſarcocol
le añ.ʒ.ij.⁊ med.floꝛis eris.ʒ.x.
aluminis roche cōbuſtū.ʒ.j.et
ß.ſucci praſſi.℥.j.bul.oīm tere=
bentina ⁊ ſuccus ſimul vſq̄ ad
cōſum.ſucci:deiñ colent et cum
cera alba ſufficiēti fiat vnguētū
molle:addēdo reliqua ſubtiliſ
ſime pulueriꝫata.Iſtud cm̄ vn
guētū mūdificat putredinem ⁊
carnē malā ⁊ vꝫ oībus vlcerib⁹
vbi fuerit intētio mundificādi
et difficillime cōſolidationis.
¶Itē puluis ex inuentione nr̄a
[puluis nobiliſ ſime opatio nis ex i uētiōe nr̄a re= pert⁹.] nobiliſſime opatiōis remotiu⁹
malignitatꝭ vlce.ē ⁊ carnis ma
le ſuperflue abſq̄ doloꝛe.℞.aq̄
cū qua auꝝ ab argēto diuidit
q̄ ſic fit.℞.vitri.romani alumi
nis roche.añ.li.j.ſalis nitri.li.
j.ß.⁊ in vaſe vitreo elābicent:⁊
quāto foꝛtioꝛ tāto melioꝛ.li.j.
⁊ ß.argēti viui.li.j.ß.ponatur
aqua i bocia vitrea bene inlu=
tata:deīde ponatur ad furnel=
lum cum capello ⁊ recipiēti oī=
bus ſil' inlutatis ne aer valeat
exire:⁊ elābicet in pꝛimis lento
igne:deinde cū incipit elābica
re ignis foꝛtificet vſq̄ ad rube=
dinem recipiētis bocie:deinde
ſucceſſiue ignis aliq̄tulū aug=
mentetur donec aqua in totum
ſit elābicata:poſtmodū frange
bociā ⁊ extrahe argentū viuuꝫ
calcinatū qđ apđ archimiſtā pci
pitatū nūcupatur:⁊ triuretur
ſup lapide marmoꝛeo:deiñ ite=
rū ponatur in bocia modo quo
ſupꝛa dictū fuit inlutata ⁊ iteꝝ
cum ſuo recipiēti(vt dictū fuit)
elambicetur donec tota aq̄ ſit
elābicata:quo facto frange bo
ciā iterū ⁊ extrahe qđ intus eſt
⁊ ſup lapide marmoꝛeo cū alio
lapide pulueriꝫet:quo facto po
natur puluis i caciola enea ad
ignem ſatis foꝛtem ſemper ba=
culo agitādo p hoꝛam cū dimi
dia:q꞉ iſto mō melioꝛat pulūis
⁊ ad pfectionē reducit.Et ſignū
pfectionis eſt qñ cognoueris ip
ſum coloꝛem minū aut aliq̄tu=
lum claꝛioꝛem acq̄ſiuiſſe.Et lꝫ
iſte puluis poſſit inter medici=
nas coꝛroſiuas domeſtice coꝛro
ſionis ꝯnumerari:cū q̄ ad eius
effectū iter foꝛtioꝛa coꝛroſiua p̄
mi oꝛdis ꝯnūerari pñt.⁊ audeo
dicere q̄ hmōi puluis iter medi
camina coꝛrodētia carnē malā
mereꝫ ferre coꝛonā.¶Et ꝓptea
dico q̄ ē ſecretū ſecretoꝝ coꝛro=
dētiū medicamētoꝝ cū q̄ i tēpe
ſtate nr̄a mltas lucrat⁹ ſū pecu
nias ⁊ honoꝛes ħ puos ꝯſecut⁹:
mūdificat ei vnāquāq̄ vlceratio
nē ꝓulētā malignā ⁊ coꝛroſiuā i
vlcerib⁹ dico māꝫ ſubtilē ī groſ
ſando ⁊ ad bonā digōnē ꝑducē
do.⁊ ꝓptea ſua idoꝛoloſa mūdifi
catiōe vnūq̄dq̄ fere vlc⁹ ad icar

Ag̃ ſepmacioni ſamiz

nationem et cicatrizationē ſe
Troci ſtinā pparat. ¶ Jtē trociſc⁹ de
ſcus ex minio deſcriptione nr̄a inuēt⁹
minio vnāquāq; carnē malā ⁊ calloſā
de nr̄a mūdificās. et vʒ mirabilr̄ ꝯ fi-
inuētio ſtulā ⁊ vlcera carnoſa: cui⁹ ta-
ne. lis ē forma. ℞. medulle panis
crudi bn̄ fermēt. ℥. iiij. ſublima
ti electi ⁊ fortiſſimi. ℥. j. minij.
℥. ß. oīa adinuicē piſtēt cū modi
co aq̄ roſ. deiñ fiāt trociſci ad
modū grani pineoli ⁊ aliq̄ntu
lū lōgiores: poſtmodū extēdāt
ſup tabula ⁊ ponāt i furno nō
mltū calido ⁊ reſoluēt i ſcatu-
la ⁊ vtere: q: mirabil' ſūt opa-
tiōis crede mihi. ⁊ ſi vis q̄ cor
roborēt i ꝟtute corroſiua ad-
dat ꝟt⁹ ſublimati. Et ſi vis q̄
ſit mioris corroſiōis minue do
ſim ſublimati ⁊ adde aliq̄ntu-
Troci- lū ꝺ medulla panꝭ pdcā. ¶ Jteʒ
ſc⁹ affo trociſc⁹ affodillorꝝ deſcriptiōe
dillorꝝ nr̄a ad fiſtulā occidēdā ⁊ can-
crū ⁊ mēbrū eſtiomenatum. ℞.
ſublimati fortiſſimi ⁊ electi. ℥.
ß. arg. pulue. ʒ. j. et ß. ceru. ſuc.
amidi. añ. ʒ. iij. ß. ſucci affodil.
ʒ. x. aceti. ʒ. v. bul. oīa ſil' vſq; ad
ꝯſū. ſucci ⁊ aceti: ꝺiñ piſtēt ſub
tiliſſime ⁊ incorporent cū. ℥. ij.
medul. panꝭ crudi addēdo au
ripigmēti calcinati. ʒ. iiij. ß. ⁊ ꝺ
oib⁹ cū modico aq̄ roſ. fiāt tro
ciſci more añdicto i rcepta tro
Mod⁹ ciſci ꝺ minio. ¶ Mod⁹ āt calci
calci- nādi auripigmē. tal' ē. ℞. auri-
nandi pigmēti bn̄ laminoſi ⁊ pulueri
auripi zati. ℥. ij. ⁊ ponat i ampula vi-
gmētū trea: poſtmodū pone dcāʒ āpu
⁊ acq̄- lā ſup carbōib⁹ igneꝭ ipaʒ ſicdi
rit co- mittēdo dōec auripigmētū i to
lorē ru tū adhereat āpule cū colore de
bedi- clināti ad colorē rubedis q̄ fcō
nis. frāgat āpula ⁊ colligat auri pi
gmētū calcinatū: deiñ pulueri-

zent ⁊ vtat: q: mirabilr̄ mūdificat
cū puo dolore vnāquāq; carnē
malā ⁊ ſupfluā corrodendo. Et
vʒ in vlcerib⁹ fraudulētis ⁊ cor
roſiuis formicoſis cācroſis et
malignis. ¶ Jtē alius puluis de
ſcriptiōe nr̄a inuēt⁹ aduerſus fi
ſtulā cācrū ⁊ vlcera putrefacta.
℞. ceruſe ſucci amidi añ. ʒ. x. ar
ſenici albi. ʒ. vj. ſucci plātagis
ſucci celidonie ſucci corticuñ.
℥. ß. tucie. ʒ. ij. caphō. ℈. j. lapi
dis amatitis bene puluerizati
añ. ʒ. j. ß. bulliāt oīa adinuicē p̄e
ter caphorā vſq; ad ꝯſum. ſucco
rū: deiñ puluerizent cū caphō-
ra ſʒ artē triturati ⁊ ꝯſeruet in
vaſe: q: ei⁹ opatio mirabil' eſt in
olb⁹ vlcerib⁹ cauernoſis ⁊ fiſtu
loſis. Et vbi itētio ſit carnē ſup
fluā corrodēdi. ¶ Jtē ad eādem
itētionē valēt trociſci andrarro
nis: ⁊ ponunt ab Auic. quorum Auicē.
talis ē deſcriptio. ℞. corticum
granatorꝝ. ʒ. x. gallarꝝ. ʒ viij. mir
rhe ariſtologie ro. añ. ʒ. iiij. dra
ganti alumis lameni añ. ʒ. ij. vi
trioli romani. ℥. iiij. puluerizen
tur: ⁊ cū vino dulci ꝯficiāt ⁊ fiāt
trociſci. Ad idē valēt trociſci ca
lidi cū ordinatiōe Gal. q̄rū tal'
eſt forma. ℞. calcis viue parteʒ
vnā auripigmēti rub. et citrini
realgar ⁊ accacie añ. parteʒ; me
diā puluerizent ⁊ ꝯficiant cū ca
pitello ⁊ fiāt trociſ. ¶ Jtē troci
ſci ad reſtrigēdū fluxū ſanguis Troci-
cū putrefactiōe deſcri. nr̄a ordi ſc⁹ flu-
nati. ℞. vitrioli ꝯbu. ʒ. x. pulue- xus ſā
ris nr̄i carnis male remotiui ſi guīs re
ne dolore ſupi⁹ ordinati. ℥. j. ß. ſtricti-
ſucci amidi gipſi añ. ʒ. ij calcis uus ex
viue mediocriter lote. ʒ. v. mir- nr̄a in-
rhe aloes epatici piſti ana. ʒ. ij uētiōe
ß. trociſ. nr̄i de minio ſupi⁹ ordi reptus
nati. ℥. j. oīa triturent adinuicē

et cuȝ medul.panis crudi.ℨ.ij.
piſtenť ⁊ incorporenť cū modi
co ſucci liguepaſſerine.Iſte em̄
trociſc⁹ in reſtrigēdo fluxū ſan
guinis cū putrefactiōe ⁊ ſanio
ſitate pħtaneū remediū eſt.Fa
cit ei eſcharā ſi mľtū dolorēcau
ſando ⁊ locū mūdificat acarne
mala:⁊ alicui⁹ veſtigiū īcarna
tiōis in remotiōe eſchare relin
q̇t.¶Itē oleūde vitriolo eſt ſatȝ
domeſtice corroſionis cū corro
ſiōe carnis maleꝛ ſupflue.¶Itē
aqua cū qua diuidiť auꝝ ab ar
gēto carnē ſupfluā ⁊ verrucas
malas euellit ⁊ ab oīb⁹ practi
cātib⁹ ī iſtis duob⁹ caſib⁹freq̄n
Aq̄:cor roſiua nr̄e intētiōis tiſſime admiſtrať.¶Itē aq̄ex de
ſcriptiōe nr̄a ordinata adcarnē
ſupfluā corrodēdā cū paucodo
lore.℞.ſublimati.ʒ.vj.ſalis gē
me ſalis nitri alumis roche ān.
ℨ.ß.floris eris.ʒ.j.aq̄ rofate
aq̄ plātaginis ān.ℨ.viij.bulliāt
oīa ſiľ pter florē eris vſq̄ ad cō
ſummationē tertie ptis: dein
de ponať flos eris q̄ń auferťab
igne ⁊ vtere:qꝛ mirabilis ōpa
tiōis ⁊ maxīe ↄ̄ verrucā ⁊ carnē
ſupfluā a morbo gallico eučiē
tē.⁊ hec quātū de medicis cor
roſiuis primi ordinis puto tibi
ſufficere.¶Uidendū eſt mō de
medicinis corroſiuis ſcd̄i ordi
nis q̄ putreſactiua medicamīa
Medicamīa putrefactiua nūcupanť.¶Sūt aūt medica
mina putrefactiua ſm̄ Aui.illa
q̄ ꝟtutē hn̄t corrūpēdi cōplōnē
mēbri inducēdo in carne hmōi
mēbri humiditatē fetidā corru
ptā ⁊ eſcharoſam ad inſtar car
nis cadauer̄ ⁊ eſtiomenate car
nis velut arſenicū ſublimatum
realgar ⁊ oē pharmacū ab eis
cōfectū:cui⁹ igredičtia putrefa
ctiua ⁊ auxilia ſimplicia ſūt vi
cētis.Sunt aūt medicamina fe
rociſſima febrē ⁊ āguſtiā ſepenu
mero inducētia:⁊ ꝓpterea niſi
in corporib⁹ robuſtis ⁊ fortib⁹
egritudinib⁹ nō ſunt admiſtrā
da.Debēt īſup ōparari vt eoꝝ
potentia aliquātulū liniať ⁊ re
frāgať ōparať ān realgal ⁊ arſe
nicū cum bullitiōe ſucci plāta
ginis ⁊ ſolatri ⁊ ſempuiue bul
liēdo vſq̄ ad ↄ̄ſum.ſuccoꝝ:dei
de puluis ōdict⁹ miſceať ⁊ vteř
in fortib⁹ morbis:velut ī carbū
culo āntrace herpete eſtiomeno
⁊ fiſtula:qꝛ eius opatio fortiſſi
ma eſt.Iō potēter valet aduer
ſus morbos fortiſſimos.¶Iteȝ
ad eandē intentionē.℞.arſeni
ci reagal ān.ʒ.ij.auripigmenti
ʒ.j.ß.lixiuij barbitonſoris.ℨ.
vj.aq̄ roſate.ℨ.iiij.bulliāt oīa
ſimul vſq̄ ad ↄ̄ſum.aq̄ ⁊ lixiuij
deinde triturenť vltima tritura
tiōe addēdo lapidis amatitis.
ʒ.ij.ß.⁊ vtere ſup antrace:qꝛ ip
ſam mirabiliter interficit.¶Itē
ad eādem intētionē vȝ puluis
affodillorū deſcript⁹a Guil.pla
cen.c.de cura fiſtule lachryma
lis.⁊ ſic fit.℞.ſucci radicū affo
dillorū lib.j.auripigmenti ru
bei ⁊ triturati.ℨ.ij.calcis viue
nō extincte ⁊ puluerizate.ℨ.iij.
bulliat ſuccus ad ignē vſq̄ ad
cōſum. medietatis:deinde pōať
aurūpigmentū ⁊ calx bn̄ pulue
rizata ⁊ oīa adiuicē bene incor
porenť ⁊ ad ſolē exiccenť: dein
de diuidať mixtura illa ī puis
fruſtis ⁊ ponať ſup tabula:⁊ ite
rū dimittantur ad ſolem donec
īdureſcāt.¶Et nota ꝙ huic re Nota
cepte ſm̄ eūdē Guil.ſi adderet.
ℨ.j.realgar optie pulueriȝati
tūc puluis ōdict⁹ efficiť fortio
ris opatiōis.Et ꝓpterea dicit

ꝙ cũ hac additiõe nõ hȝ locũ i
mortificatiõe fiſtularꝝ niſi i alo
ſis ⁊ corpib⁹ robuſtis:ſ; ſine ad
ditiõe hmõi realgar ei⁹ opatio
tolerabilis eſt. Et hec ſufficiãt
ꝑ ſcđo ordie mediciarũ corroſi
uaꝝ ⁊ putrefactiuaꝝ. Deinceps
de medinis cauſticis tertij or=
dinis q̃ ruptoria dicunt̃ dicẽdũ
eſt. Et lȝ earũ opatio fortiſſima
ſit:tñ q: ſapiũt naturã ignis ei⁹
actio a facili cã remouet̃ qñ ni
mis ſupflue opari videt̃:qđ ita
nõ ſequit̃ de medicis putrefacti
uis q: poſtq̃ cepint ſuã opatio
nẽ facere a medicaminibus dul
corãtib⁹ eaꝝ actio remoueri nõ
põt:⁊ ꝑpterea niſi i caſib⁹ ꝑno
minatis ⁊ in corpib⁹ robuſtis
adminiſtrari nõ dñt. Quãobrẽ
lȝ (vt ſupi⁹ dictũ fuit) ruptoria
ſint in vltimo fortitudinis ⁊ po
tentie cõburẽdi mẽbrũ. tñ ſunt
ſecura medicamina cũ eoꝝ po
tẽtia ſolũmõ lotiõe vini aut aq̃
i vno momẽto auferat̃ ⁊ deleat̃
Sũt itaq; vt iſra patebit i ſuis
receptis. ¶ Et pmo ruptoriũ no — Nota ruptoriũ nobiliſſime opatiõis
biliſſime opatiõis rũpens vnã=
quãq; erituram p breue tpis ſpa
tiũ ſic fit. ℞. lixiuij cũ quo effici
tur ſapo lib. ß. ⁊ vocat̃ capitellũ
ſiue la magiſtra. Et ſi fuerit di
cta magra recollecta ex primis
guttis ruptoriũ ꝯfectũ ex eo erit
melioris opatiõis. Et ſignũ ꝙ
ipa magra ſit idonea ẽ qñ ouũ
natat ſuper ipſa. vitrioli roma
ni. ℥. i. ß. opij. ʒ. i. bulliant oia ſi
mul preter opiũ vſq; ad ſpiſſitu
dinẽ:deinde ponat̃ opiũ qñ au
fertur ab igne ⁊ demũ reſerua
tur in vaſe eneo vel vitreo cũ ce
ra bñ obturato ⁊ vtere in oib⁹
caſib⁹ vbi intentio ſit carnẽ ſup
fluã remouere ⁊ aꝑata frãgere
cutẽq; ſanã rũpere:vt plerũq;
opus eſt ad fontanellã faciẽdã
¶ Itẽ ad eãdẽ itẽtionẽ. ℞. ſucci
ciclamis. ℥. i. ß. lixiuij ꝑdicti. ℥.
iiij. vitrioli romãi. ʒ. iij. aq̃ cũ q̃
diuidit̃ auꝝ ab argẽto. ℥. i. ſa=
lis nitri. ʒ. ij. ß. opij. ʒ. i. oia bul.
ad ignẽ more q̃ i añcedẽti rece
pta dctũ fuit. ¶ Itẽ ad eãdẽ itẽ
tiõeȝ vȝ ruptoriũ a Guid. ꝺ cau — Guid. de cauliaco.
liaco ꝯmẽoratũ:ꝯfectũ cum lixi
uio cier⁹ ramoꝝ fabaꝝ ⁊c. Tñ
pıla recepta apđ me ſp fuit ma
gis dilecta ꝑ nobilitatẽ ſue opa
tiõis. ¶ Notãdũ ẽ etiã ꝙ i admi= — Nota.
ſtratõe cauſtice medicie ⁊ ru=
ptorie loca circũiacẽtia dñt tue
ri ⁊ muniri ex aliq̃ vnguẽto re
frigeratiuo:velut vnguẽto de
ceruſa decocto ⁊ hmõi vnguẽtis:
ita vt ꝑdcm ruptoriũ nõ diffun
dat̃ niſi vbi poſtulat res pforã
do petiã ꝑnolati vnguẽti i me
dio iuxta quãtitatẽ pforatiõis
quã medic⁹ facere itẽdit. Deiñ
applicata petia ꝑnolati vnguẽ
ti ſup loco vbi medic⁹ elegerit
aptionẽ facer̃ faciat ꝙ porta ſi
ue pforatio hmõi petie cadat i
loco maturiori ſi fuerit apa:aut
i loco magis neceſſaria ad tuã p
ſeqñdã itẽtiõeȝ ⁊ i eođẽ tpe. Sili
q; mõ medicia ſrigeratiua pti
b⁹ circũiacẽtib⁹ cũ ſtuppatis aq̃
⁊ aceto madefactis pređẽdũ ẽ:
q: dolorẽ mẽbroꝝ liniẽdo miũũt
⁊ ꝓhibẽt mãȝ ne ad locũ cõcur
rat:vt exẽpli gr̃a ſic ꝑt eẽ ordia
tio. ℞. olei roſ. ododuſ. cõpleti
oleio nfancini añ ℥. i. ß. alb. triti
ouoꝝ ſucci lactuce ſucci plãta=
gis añ. ℥. ß. oia adinuicẽ cõquaſ
ſent̃ ⁊ cũ ſtuppatis ⁊ circuitu me
dela iſta apolicet̃. ¶ Et nota ꝙ
eius opatio remãet ꝯpleta qñ — Nota.
loc⁹ medela mediãte denigrat⁹

appet: q̄ ogatio vt plꝫ ltra dimi
diū hoīe pficiꝫ: ſup mēbrū tñ di
mittaꝫ plꝰ vꝫl minꝰ ſ꜡ꝫ medici iu
diciū ꝛ ꝑut neceſſitas poſtula=
bit. Celebrata opatiōe ꝓcureꝫ
caſus eſchare cū butyro ꝛ pigue
dine porcia cū fol. cauliū deſup
aut cū emplo de maluis et vio
lis maturatiuo pluribꝰ in locis
deſcripto. ¶ Et ſic deo dāte ꝛc.

ca.xiiij ¶ Cap. xiiij. de medicinis veſi=
cātibus cutem.

ſimpli ciaveſi cantia

Simplicia cutē veſicā
tia ſūt velut apiū: ri=
ſuꝫ: cātarides: cicla=
mē: cepa: allium cani
nū ſiue forte: mel a=
nacardinū vitꝫ albe ſiue viarbo
le ſemē recēs. ¶ Et ex iſtꝫ ſimpli
Cōpoſi taveſi= cantia
cibꝰ mlta ꝯpoſita veſicatoria cō
fici pñt vt lfra patebit. ¶ Quoꝝ
vnū ꝛ optimū ſic fit. ℞. cantari
darū. ʒ. iij. medulle panis crudi
℥. ij. aceti ſqllitici. ʒ. iiij. tritura
tis cātaridibꝰ priꝰ alis ꝛ pedi=
bꝰ capitibuſqꝫ ablatꝫ: oīa adin
uicē piſtēꝫ ꝛ fiat paſta admodū
fucaciole q̄ ſup mēbro appliceꝫ
vbi veſicatio fieri dꝫ ipſā dimit
tēdo p dimidiū diei vꝫl ſi opꝰ fue
rit paꝝ plꝰ. Deinde veſicato lo
co vꝫlibꝰ l locis cū forficibꝰ inci
daꝫ veſica ꝛ cū butyro liniaꝫ: cū
applicatiōe deſup fol. cauliū ni
grorū vſqꝫ ad pfectā purgatio=
nē veſice. ¶ Itē ad eādē itētionē
ꝛ erit fortioris ꝟtutis. ℞. radi.
apij riſi: radicū ciclamiſ aā. ℥. j.
ſemis viarbole cātaridaꝝ aā. ʒ.
ij. piperis triturati. ℈. ſ. mellis
anacardini. ʒ. v. medulle panis
crudi. ʒ. x. oīa piſtēꝫ ſilꝫ priꝰ capi
tibꝰ ꝛ alis cātaridaꝝ remotis ꝛ
more q̄ ſ. dictū fuit appliceꝫ me
dela iſta. ¶ Et ſic puto hec tibi
ſufficere p doctrina pñtis capꝫli ꝛc.

¶ Cap. xv. de cauterijs.

Auteriū (vt i ātiqs ꝛ Ca.xv.
modernis ſcripturꝫ ō Caute
ſcribiꝫ) ē medicla val rium.
de nobilꝫ ad vſū chi=
rurgie necāria p libe
ratōe mltaꝝ egrotationū. Cau
teriū itaqꝫ duplici mō efficiꝫ: vcꝫ
potētiali ꝛ actuali. ¶ Actuale q̄=
dꝰ vt Albu. ꝛ oēs ātiq̄ ꝛ moder Albuc.
ni teſtāꝫ auctores) ē nobilioꝝ ꝛ
ſecurioꝝ opatiōis opatōe potē
tialꝫ cauterij. ¶ Et ꝓptea inq̄t
p̄fatꝰ vir ca. de cauterio fctō cuꝫ
igne. Scito fili chariſſime qꝺ
actio curōis p cauteriū cū igne
ex bōitate eiꝰ ſup cauterio potē
tiali ſiue medicla cōburēte. Et
qꝛ ignis ē ſimplex cuiꝰ actio nō
pueīt niſi ad mēbꝝ ſup q̄ fcā eſt
cauterizatio. Nec ei nocet par=
tibꝰ ꝛ mēbris circūiacētibꝰ niſi
paululo nocumēto. Qꝺ nō ſeq̄ꝫ
de medicis corrodētibꝰ putre=
faciētibꝰ ꝛ cauſticātibꝰ mēbra.
Nā eaꝝ actio vt ipſe aſſerit pue
nit ad illꝺ qꝺ elōgaꝫ ex mēbris ꝛ
particulis. Quāobrē iterū inq̄t
idē vir: ꝛ fortaſſe faꝫ accidere i
mēbro egritudies difficilis ꝛ te
dioſe curatiōis. ꝛ ſubdit: ꝛ for=
taſſe iterficit vcꝫ medicla cau=
ſtica ſiue potentiale cauteriuꝫ.
Ignis autē propter eiꝰ bonita
tē ꝛ ſimplicitatē ſue complonis
ꝛ ſubſtātie eiꝰ nō facit h̄ niſi ſup
flue ꝛ īmoderate deꝫ. Et ꝓpter
ea cauteriū actuale (vt inquit Aui.
Aui.) moderate exhibitum eſt
medicamē valde nobile: ne cor
ruptio ſup mēbro vlterius ꝓce
dat: ꝛ facit ad confortationem
membri cuius cōplexionem vo
lumus rectificare. Facit inſup
ad reſolutionē: ꝛ remotionem
materiei corrupte ꝛ i mēbro cō

tēte: ⁊ ad fluxū ſāguis reſtrīgē-
dū. Quapropt̄ dixit q̄ cauteri-
zator ſibi cauere dȝ ne fortitu-
do ſue cauterizatōis ad neruos
chordas vel ligamēta ligā tia iū
cturas pueniat: ne inde (vt inq̄t
Cel. c. d̄ his q̄ per ſe itumeſcūt)
Nota. mēbrū iſpaſmet̄ ⁊ d̄bilitet̄. ¶ Et
ſcias q̄ ḣ vnū ē mēti tenēdū: vcȝ
de mēbri ↄfortatiōe ⁊ rectifica-
tiōe cōplexiōis ei⁹. Planū itaq̄
mēbrū male cōplōnatū a' mate
ria frigida hūida corrupta ve-
nenoſa potētiſſime poſſe ↄforta
ri ⁊ ei⁹ cōplōnē extraneā tā recti
ficari a cauterio actuali: ⁊ pro-
pterea doctores i aptiōe exitu
rarū ⁊ apatū frigidorū magis
laudare vident̄ cauteriū actua
le q̄ potētiale. Similiq̄ mō ma
teria exiſtēte corrupta ⁊ vene-
noſa: ſicut i carbūculo: herpete
eſtiomeno: ab eiſdē ſūme lauda
tū ⁊ vſitatū fuit actuale ⁊ potē
tiale cauteriū. ¶ Verū ſi mēbrū
male ↄplexionatū cē vr̄ a mā ca
lida ⁊ ſic. tūc p ↄfortatōe mēbri
⁊ i rectificādo malā cōplexiōnē
ipſi⁹ nec actuale nec potētiale
cauteriū ḣebit locū: q̄ eſſet ad
dere ſiccū ſicco ⁊ calidū calido.
Et propterea i exituris calidis
⁊ ſiccis ⁊ flegmonicis apatib⁹
quib⁹ aſſociatur heriſipila fer
Nota. ro frigido ⁊ non calido inciſio
errorē facienda eſt. Male itaq̄ agūt hi
caute- medici ⁊ chirurgici qui indiffe
rizatio rēter vnāquāq̄ exiturā ↄforāt
nis. ⁊ comburunt actuali cauterio.
Canō. ¶ Canō ṗterea ⁊ regula gñaliſ
ſima ē q̄ purgatio vl̄is corporis
ſemper dȝ aṗponi pticularib⁹
opatiōib⁹ ordie recte opatiōis
Vtili- operando. ¶ Sūt eñ vtilitates
tates multe in q̄b⁹ actuali cauterio
caute- vtimur. ¶ Pͥa (vt ſuperi⁹ dictū

fuit p Aui.) ad ↄfortādū mēbrū rū.
frigē ſcm. ¶ Scd̄a ad rectificādā Auicē.
malā cōplōnē ipi⁹. ¶ Tertia ad
phibēdū ne corruptio ſup mē-
brū ſpargat̄. ¶ Quarta ad reſol
uēdas ⁊ exiccādas mās corru-
ptas. ¶ Quīta ad iterficiēdā ve
nenoſitatē vt pleruq̄ faciemus
cauterizādo carbūculū ⁊ ātrā-
cē. ¶ Sexta quā ſepenūero expi
mur: vcȝ actuale cauteriū ad ſe
parādū nociuū a iuuatiuo. Et
h i cauterizādo cācrenā aſcha
chilos ⁊ eſtiomenū vſq̄ ad ptē
ſanā incluſiue ⁊ i cauterizādo
oſſa corrupta: q̄ cauterizatio
facit ſepare os putridū a ſano.
¶ Septīa ⁊ octaua cōmemorāt̄
a Celſo. c. d̄ his qui pſe intume
ſcūt. Dicit eñ: nā ſi loc⁹ ſine ner
uis ē cādēti ferramēto aperiri
pōt: cui⁹ h vtilitas eſt q̄ plaga
ab igne fcā diuti⁹ pus adiuocā
dū pȝ. ¶ Octaua q̄ parua deide
cicatrix fit vt ipē retulit. Et pro
pterea inq̄t ibidē. nā fere is loc⁹
ſine cicatrice eē pōt q̄ nūq̄ ferꝝ
expt⁹ ē. Igit̄ mulieres nr̄e ciui-
tatis clamāt q̄ñ volum⁹ exiturā
ferro frigido aperire: q̄ dicūt
q̄ ferrū malā relinq̄t cicatrices.
¶ Nona vtilitas cauterij actua
lis eſt ad reſtringendū fluxum
ſanguinis fortem ⁊ profundas
eſcharā faciēdo. ¶ Decima vti-
litas ponit̄ ab Arnal. de villa Arnal.
noua ⁊ optimo Meſue. c. de ca- d̄ villa
tarro ad euacuādū ⁊ diuertēdū noua.
fluxū iueteratū oculoꝝ ⁊ tot⁹ Meſ.
corpis ad eūandū mās catarra
lē faciēdo cauteriū ſup corona-
li cōmiſſura: ⁊ h ēt teſtat̄ bon⁹
Lanfrā. ⁊ Albuc. c. de cauterio Lāfr.
actuali. ¶ Undecia vtilitas ē ad Albu.
ampliādū aliq̄ vlc⁹ puta cauer
noſū ⁊ fiſtuloſū cū ſtricto orifi-

cio:vt ſupfluitates ei⁹ facilio= ri mõ poſſint expurgari. ¶Duo decia ē ēt ad reducēdū formaȝ vlceris rotūdā ad lōgā ad hoc vt facili⁹ curationē ſuſcipe va= leat. ¶Tertiadecia vtilitas eſt ad extirpādū vnūqdq ſupfluuȝ glādulas ſcrophulas carnē ad ditam et currētes eorū curſu. ¶Quartadecia vtilitas ē ad in tercipiēdū oculoꝝ reuma cum cauterizatiōe venaꝝ tiporum ⁊ cū cauterio poſt collū facto et laqueo. ¶Quintadecia vtilitas eſt ad diuertēdū māmvel ipaȝ deriuādā ad ꝓpinqs ptes par= ticule vlcerate. Et hoc faciēdū eſt in deductiōe purgatiōis an tiq̄ alicui⁹ materie d loco ad lo cū: ſicut dictū fuit caplo de vari cib⁹. qt aliqn fecim⁹ fontanellā ſub genu ad euacuādaȝ māmq̄ diuti⁹ ſolita fuerat purgari ab vlcere facto i cauicula. Et h̄ to tū efficit ad maiorē corpis ꝯmo ditatē (vt pȝ ꝯſiderāti naturam locoꝝ.) Et ꝓpterea optie dixit celeberrim⁹ Arnal. de villa no= ua ad ꝓpoſitū nr̄ȝ i quodā ſuo amphoriſmo: cuius verba ſunt hec. Manatio q̄ diuerti nequit ad exitū naturalē ſupple habi= tuatum vicinis cauterijſeduci tur cōpetēter. ¶Sūt p̄terea va ria ⁊ diuerſa iuuamēta pticula ria q̄ ad cauteriū actualeſequū tur. de q̄bus oīb⁹ inter ceteros auctores lōge melius magiſq̄ āple ille noſter chirurgicoꝝ pr̄ Albu. locut⁹ eſt. Lȝ Aliab. iter antiquos. Et Guid. Arzil. Bru. Guil. placē. inter modernos. ac Roge. Lāfran. ⁊ Hēr. de p̄dicto cauterio ſat̄ locuti fuerit. Quā obrē (vt doctria p̄ntis capl̄i ma gis eluceſcat) iuuamēta pticu= laria p̄dictaꝝ ꝯnūerar̄ curabo Et i p̄mȝ ſciēdū eſt q cauteriū factū ſup ꝯmiſſura coronali iu uat ad euaporandū māmcere bri catarralē ⁊ ad diuertendū mās q̄ ad ptes ſubiectas circū uicias r̄ūatizāt. Iuuat iſup ad curādā epilepſiā ⁊ ad oculorū fluxū itercipiēdū: dolorē qȝ āti quū capitꝭ euaporat ⁊ delet et demū vȝ ad oē reūa cūandū ca tarracte ſilr̄ ſummope ꝓdeſt. quidā ꝟo iſtoꝝ medicoꝝ iubēt fieri cauterizationē vſq ad os q̄dā āt os excoriari: ⁊ h̄ magis ꝓfūdādo cū cauterio ſup oſſe. quā opationē reprobauit Al= bu. ⁊ hoc pp pāniculū nobilem q̄ cū p̄dicta cōmiſſura alligat⁹ exiſtit. Loc⁹ ꝟo p̄dicte corona= lis ꝯmiſſure cognoſcit p mēſu= rā digiti maiorꝭ mēſurādo ma nū i radice cū lepore naſi ipſaȝ extēdēdo ꝟſus coronalē ꝯmiſ= ſurā capitis: q̄ vbi digitus pre dict⁹ termiat ibi viget ꝯmiſſu ra. Ideo ibidē fontanella faciē da eſt. Laqueū ꝟo ad diuerten dū materiaȝ oculoꝝ ſup collo vbi termināt capilli faciēdū ē. Et nota q cauteria q̄b⁹ efficit fontanella p̄dicta: cū igne dēt eē oliuaria. p̄dictā th̄ cauteri= zationē fecim⁹ aliqn cū caute= rio ſiue ruptorio de capitello deſcripto. c. de medicis corroſi uis. Iteȝ cauteriū ſub duo tpa vȝ ad lachrymas oculoꝝ ꝯſtri= gēdas ⁊ ad catarratā ꝓhibē= dū. Itē cū fit i fōtanella ſcie ſū mope fac ad dolorē ſciaticū āti quū. Iſta ſūt loca i q̄b⁹ hucuſ= q a p̄cticātib⁹ cauteria expiūt bñficio curōnꝭ multaꝝ egrota tionū. Nōnulle iſup vtilitates efficiūt a cauterio actuali q̄ pl̄i

Arnal. d villa noua.

Nota.

Nota, cognitionez cōmiſſure coronal.

bus l locis ⁊ capl'is ſupi⁹ expli=
cate fuerũt. De cauterizatione
ãt multa℞ pticularũ. ꝺ qb⁹ Bru.
Lãfr. Ỽẽr. Roge. ⁊ Guido. ꝺ cau
liaco plꝫ ſe extẽderũt nihil di=
cã. Cũ in tẽpeſtate nr̃a penitus
cauterizatio p̃dicta℞ pticula℞
ſit derelicta ⁊ obliuioni mãda=
ta. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.

Cap. xvj. ¶ Capitulum. xvj. De vnguen=
tis ⁊ cerotis ad vſuꝫ chirurgie
pertinentibus.

Licet in añcedẽtibus
doctrinis ſinguloꝝ
capl'oꝝ ample ⁊ ſuf=
ficienter diximus
de cerotis ⁊ vnguen
tis procuratione morboꝝ de
quibus mentionem fecimus. tñ
ad ampliorem doctrinam anti
dotarij noſtri ⁊ vt omnia vnguẽ
ta et cerotaria ⁊ ad vſuꝫ chirur
gie neceſſaria facilius inueniri
poſſint de omnibus cuꝫ doctri=
na preſentis capituli mẽtioneꝫ
facere decreuimus. ¶ In p̃mis
De auxilijs ⁊ cerotis vulne=rũ ⁊ vlcerum capitis. ꝫ ab auxilijs ⁊ cerotis ꝑ vulne=
rib⁹ capitis icipiẽdo ordiabim⁹
cerotum capitale nobiliſſime
opationis ex inuẽtiõe nr̃a ꝯfectuꝫ
ſub hac forma. ℞. beto. mr̃iſ=
ſilue ipicõis millefolij piloſelle
roriſmarini ſaluie cẽtauree ma
ioris ⁊ minoris pipinelle herbe
ſctẽ marie ana. M. ß. ꝯſolide mi
noris. M. j. ⁊ ß. tereb. clare lib.
iij. olei roſ. odoriferi ex oliuis
maturis li. j. ⁊ ß. maſtic. ℥. iij. re
ſine pini recẽtis gũmi elimi añ.
℥. iiij. Mod⁹ ãt ꝯficiẽdi tale ce=
rotũ tal'e. In p̃mis icidant̃ her
be ſubtiliſſime ⁊ piſtãt̃: deiñ re=
liq̃s ad ignẽ liq̃factis adiuicẽ ba
culo optie oĩa icorporẽt̃ addẽ=
do vini odoriferi li. iij. ⁊ bulliãt
ad ignem vnica ebullitiõe: poſt
modũ ponant̃ i caciola ad ſolẽ
ꝑ hebdomadã q̃tidie pa℞ baculo
agitãdo: q̃ facto ite℞ ponãt̃
ad ignẽ i dcã caciola bulliẽdo
vſq3 ad ꝯſumationẽ vini: deinde
forti⁹ colẽt̃ cũ ſtamia ſiue cana
pacio ſpiſſo. Et ite℞ cũ cera al=
ba ſufficiẽti ad ignẽ fiat cerotũ
i bõa forma: q̃ facto inalaret̃ ce
rotũ i p̃mis cũ lacte capno vel
vaccio ⁊ ſucco p̃dicta℞ herba℞
vltio loco cũ aq̃ vite. ¶ Et nota
ꝙ ſi imediate ceroto iponerẽt̃ Nota.
de dictis herbis ſubtiliſſime in
ciſis ⁊ piſtatis eẽt cerotũ i ſupla
tiuo. Et hoc mõ hẽbis duo℞ ce
roto℞ gñã: vnũ vcꝫ cũ herbis: ⁊
aliꝺ ſine herbis. ¶ Itẽ aliud ce
rotũ capitale ꝺ minio qꝺ ſic or
dinat̃. ℞. olei ro. odoriferi lib. Cerotum de minio.
j. olei maſticini. ℥. ij. pinguedis
caſtrati piguedis vituli añ lib.
j. ß. litar. aurei ⁊ argẽ. añ. ℥. iiij.
minij. ℥. ij. vini odorife. li. j. bul=
liãt oĩa ſil' baculo agitãdo i p̃=
mis lẽto igne ⁊ in fine ignẽ aug
mentãdo donec acq̃rat coloreꝫ
nigrũ aut ſimilẽ nigro: adden=
do in fine cocture terebẽ. clare
li. ß. maſticis. ℥. ij. gummi elimi
℥. j. ⁊ ß. cere albe q̃tũ ſufficit: et
ite℞ ſil' vnica ebullitiõe bulliãt
et vtere mõ quo ſ. p̃. ¶ Et nota Nota.
ꝙ in tẽpeſtate nr̃a hec vltia re=
cepta plĩm vꝫ: ⁊ de iſtis duobus
cerotis optimã doctrinã ⁊ for=
mã in. c. de fractura cranei ꝺſcri
pſim⁹. ¶ Itẽ aliud cerotũ capi=
tale valde vtile ordinatiõe nr̃a cerotũ
iſraſcriptũ. ℞. gummi elimi. ℥.
iij. maſticis. ℥. ij. reſine pini recẽ
tis. ℥. j. colofonie mũde. ʒ. x. te=
rebẽ. cla. ℥. iiij. olei ro. odori. ℥.
v. ſucci betõice ⁊ mr̃iſſilue añ li.
ß. bulliãt oĩa ſil' vſq3 ad ꝯſuma=
tiõeꝫ ſucci: deiñ colẽt̃ ⁊ colatur

addať cere albe ꝙ̄tū ſufficit ꝛ fiat cerotū in bona forma poſt modū malaxeť cū vino odorif.

cerotū ad capitis vulnera. ¶ Itē aliđ cerotū ad capitꝭ vulnera vſqꝫ ad ēminū armochati tēdētia ꝛ ſanat plerūqꝫ oīa vulnera capitis abſqꝫ ſanioſitate: dūmō vulnꝰ ī pͥma viſitatiōe cū albumie oui ꝛ ſine tinta fuerit medicatū quā ſanatōeꝫ ſepenumero fecimꝰ cū petia vna tātū hꝰ ī ceroti admiſtrata: cuiꝰ taľ ſemp fuit ordiatio nr̄a. ℞. olei roſ. onfancini olei roſ. ꝯpleti ꝛ odoriferi añ. ℥. ij. oľi maſticioľi murtini añ. ℥. j. ſucci millefolij. ℥. iij. ſucci betōice. ℥. ſ. piguedis hirci. ℥. j. ꝛ ß. bulliant oīa ſimul vſqꝫ ad ꝯſūmationē ſuccoꝝ: deiñ coleť ꝛ colature addāť maſticꝭ ʒ. x. gūmi elimi. ʒ. vj. terebētine clare ℥. ij. ꝛ ß. cere albe ꝙ̄tū ſufficit. Iterū ad ignē bulliēdo parū fiat cerotū ī bōa forma. Quo facto malaxeť cū lacte: deiñ cū modico aq̄ vite: iteꝝ malaxeť ꝛ reſerueť qꝛ vꝫ ad oīa vulnera etiā ad vulnera capitis cū fractura cranei. Ualet inſup omnibus vulneribꝰ quoꝝ mā nō mľtū calida eē vr̄. ¶ Itē cerotuꝫ

Petrꝰ d'ebāo de gūmi elimi cōmēoratū a ꝯſiliatore Petro đ ebano qđ đr curare vnāquāqꝫ fracturā cranei abſqꝫ eleuatiōe ꝛ đtectiōe oſſis cranei: qđ in rei veritate vt ī tēpeſtate nr̄a vidimꝰ ſepenūero ꝑticātes id cerotū abſqꝫ decoctōe oſſis fracti decepti fuerūt Qua đ re ego crederē illđ cerotū cū alijs ꝑnotatis lōge meliꝰ ꝓfeciſſe fctā expiratiōe oſſis cū maiori ſecuritate vite egrotātis ꝙ̄ ſi illudmet ꝛ alia cerota capitalia experiꝛ ꝛ applicares abſqꝫ detectiōe aliciuꝰ oſſis: vt de hoc demōſtratū fuit. c. de fractu. cranei: cuiꝰ ceroti taľ fuit ꝑfati viri ordinatio. ℞. gūmi elimi. ℥. iij. reſi. pi. puriſſime cere arino. añ. ℥. ij. tere. ℥. iij. ꝛ ß. oľi ro. ℥. ij. ꝛ ß. bulliant ſiľ oīa ꝑter armōiacū cū ciato vno ꝛ dimidio vini maluatici vſqꝫ ad ꝯſūmationem vini. Ultio loco addať armōiacū diſſolutū cū aceto ꝛ malaxeť cū vīo aut aq̄ vite ꝛ erit meliꝰ. ¶ Unguētū baſili- Ungm̄ baſili-

cū đſcriptiōe nr̄a ordiatū ꝛ vꝫ ꝙ̄ ſit ī oībꝰ vulneribꝰ ꝛ vlceribus: cum.

cuiꝰ taľ ē forma. ℞. pinguedis porcie piguedis vituli pinguedis caſtrati añ. li. ß. ſepi hircini lūbricoꝝ lotoꝝ cū vīo picis naualꝭ reſi. pini añ. ℥. ij. oľi ro. odoriſe. ℥. viij. ſucci plā. ℥. iiij. ſucci millefo. ſucci mr̄iſſil. añ. ℥. iij. ſeminis iperi. ꝛ folioꝝ eius añ. M. ſ. bulliāt oīa ſimľ vſqꝫ ad cōſummationē ſuccoꝝ: deīde coleťur cui colature addātur minij terreſigilla. ſubtiliſſime triturate añ. ℥. ſ. ꝛ ß. litargi. au. ꝛ argē. añ. ℥. iij. ß. ꝛ iterū bulliāt baculo agitādo donec acq̄rāt colorē nigrū: deiñ addātur terebētine clariſſime. ℥. vj. maſticꝭ. ʒ. x. cere albe quātum ſufficit: et iterū bulliāt et fiat vnguentum in bona forma: vcꝫ iter liq̄dū ꝛ durū. Iſtud eñ vngm̄ eſt mirabiľ operatiōis ī digerēdo maturādo ꝛ dolorē ſedādo cū ſubtili ꝛ domeſtica attractiōe. Et ꝓpterea vꝫ vlneribꝰ neruoꝝ. ¶ Itē cero- Spara-

tū ſparadrapū valēs ad vlcera drapū

tibiaꝝ ꝛ brachioꝝ ꝑ̄ſtiꝫ vlcera valens

maligna ꝯulcēta ꝛ corroſiua dif- advlce-

ficiľ ſanatōis: cuiꝰ taľ ē ordiatio ra.

nr̄a: ℞. olei mirti. olei roſ. onfācini. añ. ℥. ij. vngnētipopuleōis. ℥. ij. ꝛ ß. piguedis vituli piguedis

vaccine an̄.li.ß.pigue. porci.li
quefacte.℥.v.fol.plāta. ꝛ ſola=
tri.fol.matriſilue an̄.M.ij.vini
granatorū.℥.viij.oīa adinuicē
piſtent ꝛ cōquaſſent ſimul per
diē naturalē ꝑmanēdo: deinde
bulliāt vſq3 ad ꝯſum.vini:poſt
modū colēt cui colature addāt
litar.au.ꝛ argē. an̄.℥.iij.minij.
ʒ.x.boli ar.terreſigil.bene tritu
rate an̄.ʒ.vj.ꝛ iterū bulliāt ba
culo agitādo ꝛ cū cera al.ſuffi
cienti fiat ſparadrapū nigruz:
addēdo in fine cocture cāpho=
re ſ3 artē triturate.ʒ.ij.terebē.
cla.℥.iij.ꝛ ß.ꝛ vtere qꝛ i oibꝰ ꝓ=
dictis vlceribꝰ ē medicia magna
vngm̄ ð cerusa ðcoctum. ¶Ad eādē intētionē vz vnguē
tū de ceruſa decoctū ordinatio
ne nr̄a:cuiꝰ talis eſt forma.℞.
pingue.porci.liq̄facte.℥.iij.vi=
ni grana.℥.viij.ceruſe tritura=
te.℥.xiiij.bulliāt oīa ſimul len
to igne vſq3 ad cōſum. vini:de=
inde ignē fortificādo iteꝝ bul=
liāt ꝑ horā ſemp baculo agitā
do:poſtmodū cū cera al.ſufficiē
ti fiat vnguētū ſatis ſolidū: ad
dendo in fine cocture tereben.
cla.℥.ij.ꝛ ß.ꝛ vtere quia mirabi
le eſt in oibꝰ vlceribꝰ a mate=
Ungm̄ ðtucia ria calida ꝛ corroſiua cauſatis
¶Item vnguentū de tucia ſine
diapōfilicos deſcriptiōe nr̄a va
lēs vlceribꝰ male morigeratis
cācerosis fraudulētis corroſiuis
cuiꝰ talis eſt forma.℞.olei ro.
odoriferi olei onf.an̄.li.ß.olei.
mirti.Sal.vnguēti populeōis
an̄.℥.ij.folio.plan.ꝛ ſolatri an̄.
M.ij.incisis herbis trituratis
oīa adinuicē miſceant ꝑ hebdo
madā ſimul ꝑmanēdo:deīn bul
liāt parū q̄ fctō colent cui cola
ture addat cere al.quātū ſuffi=
cit ꝛ fiat vnguentū molle:poſt=
modū auferat ab igne ſꝑ bacu
lo agitādo dōec tepidū fuerit.
Ultio loco addāt litargiriij an.
ꝛ argē.bn̄ tritura.an̄.℥.iij.tucie
ʒ.j.ꝛ ß.ceruſe.ʒ.x. plūbi vſti.ʒ.
vj.cāphore ſ3 artē triturate.ʒ.
j.miſce ꝛ oīa icorporent i mor=
tario plūbi ducēdo ꝑ horā ꝛ vte
re qꝛ mirabilis eſt operatiōis:
¶Itē ad eādē intētionē vz vn= Ungm̄
guētū albū cāphoratū ſub hac albū cā
forma ordīatū.℞.olei ro.odo= phora
riſe.li.ß..piguedinis vituli liq̄ tum.
facte.℥.iij.ad ignē cum cera al.
ſufficiēti fiat vngm̄ molle:q̄ fctō
auferat ab igne ſꝑ baculo agi=
tando donec tepidū fuerit:de=
mū addant duorū ouorū albu=
mina cōquaſſata cū.℥.j.aq̄ro=
ſa.cāphore.ʒ.j.ꝛ iterū ducātur
cū baculo ꝑ duas horas ꝛ vtere
qꝛ eſt mirabile remediū refrige
ratiuū ꝛ materierū calidarū ex
tictiuū etiā cū doloris ſedatōe
¶Itē vng.de minio valens om Ungm̄
nibus vlceribꝰ virulētis corro= de mi=
ſiuis malignis ꝛ vulneribꝰ recē nio.
tibꝰ vtiliter admiſtrat ſub hac
forma ꝯfectū.℞.olei roſ. odori.
li.ß.pigue.vituli. pigue.vacci.
an̄.℥.viij.olei mirti.℥.iiij. pin=
gue.porci.liq̄facte.℥.ij. fol.plā
ta.fo.mr̄iſil.millefo.arnogloſ
ſe bugloſ.taraſcō.i. cicerbole:
conſolide minoris an̄.M.j.oīa
adinuicē triturent ꝛ miſceant
ſimul ꝑ tres dies:deīde bul.pa
rūꝑ poſtmodū colent ꝛ colatu
re addant litargiriij au.ꝛ ar.an̄
℥.ij.minij ceruſe terreſigil. bo=
liar.bene tritu.an̄.℥.j.tereb.cla
riſſime.℥.v.maſticis.℥.j.ꝛ iteꝝ
bul.donec acq̄rāt colorē niger
rimū:poſtmodū cum cera alba
ſufficiēti fiat vng.i bona forma
¶Itē vng.roſatū Meſue mira= Ungm̄

rosatū meſue. bilis opatiōis aduerſus heriſi pilā ignez pſicuz ꝛ vnāquāqꝫ in flāmatione. Et licet in ciuitate nr̄a nō ſit in vſu. Tn̄ in vrbe Romana a medicis ꝛ practicātib⁹ plm̄ adminiſtreẽ. cuius talis eſt forma. ℞. ping. porci. recētis liquefacte li.iiij. lote decies ꝑ primis cū aqua calida deiñ cū frigida: poſtmodū accipe tm̄ ꝺ roſa rubea odorifera minutiſſime incisa: ꝛ oia adinuicē incorporenẽ ſilꝭ per ſeptē dies permanendo: poſtmodū bul. vnica ebullitiōe ꝛ fortiter colenẽ: ꝛ iterū remouenẽ roſe quātitate ſupradicta ꝛ ſilꝭ ꝑmaneant: iterū ꝑ alios ſeptē dies: deïde ponanẽ ad ignē cū li.j. ſucci roſ. ꝛ olei amig. dulciū. ℥. iij. ꝛ iterū lento igne bulliāt vſqꝫ ad ꝯſum. ſucci: poſtmodū colenẽ: addēdo iterꝫ. ℥. ij. ſucci roſ. ꝛ bul. vſqꝫ ad ꝯſū. ſucci et fiat vngm̄. ꝛ ſi lauareẽ ter cū aq̄ roſ. nilōtilius. Et iſta recepta ſiue ꝯpōne vtuntur aromatarij Romane curie: lꝫ i recepta Meſue inueniaẽ minor quātitas olī amigdalaꝝ dulciū eē deſcripta

Vngm̄ roſatū nr̄e deſcriptionis. ¶ Itē aliud vnguētū roſatū deſcriptiōe nr̄a valēs ad extinguendā vnāquāqꝫ malā ꝯplonē calaꝫ heriſipile ꝛ ēt igni pſico eſt medicina ſinglr̄iſſima: cui⁹ talis eſt ordinatio. ℞. olī vio. olī nenufa. vl̄ loco ei⁹ olei roſ. odorī. añ. ℥. iiij. olī amigd. dul. ℥. ij. pingue. vituli. li.j. pig. hedi. li.ß. pingue. porci liq̄facte: q̄ ſit de maſculo duoꝝ ānoꝝ li.iij. cui⁹ ꝯpoſitio vngi talis eſt. In ꝑmis lauētur oia decies pri⁹ liq̄factis ꝛ colatꝫ oib⁹ cū aqua calida decoctionis ordei roſarū florū vio. ꝛ lactucaꝝ: deïde iterꝫ totidē lauentur vicib⁹ aq̄ frigida ordeacea: poſtmodū accipiāẽ tm̄ de roſis aliq̄tulū ꝯtuſis q̄tū ſit pōdus olm̄ ꝛ oia ſilꝭ ꝑ hebdomadā permaneāt: poſtmodū bulliāt lēto igne parūper. Et iterū addātur ſucci roſa. alba. li.ß. roſ. rubeaꝝ aliq̄tulū cōtritarū li.j. ß. ꝛ iterꝫ baculo oia miſceanẽ ſilꝭ ꝛ dimittanẽ ꝑ. x. dies: poſtmodū iteruꝫ bul. lēto igne vſqꝫ ad ꝯſum. ſucci: ꝛ iterꝫ colenẽ ꝛ colature addāẽ cere al. ℥. iij. ꝛ iterꝫ bul. vnica ebul. Ultimo loco lauenẽ bis cū aq̄ violaꝝ ꝛ tantundē cū aq̄ roſ. Iſtꝺ em̄ vngm̄ in refrigerādo ꝛ vnāquāqꝫ calefactionē remittendo cū ꝯfortatiōe pticule leſe: iter cetera vnguēta ꝑncipatū obtinet. Et ꝑpterea in circuitu vlcerū optima eſt medicina in repcutiēdo: qꝛ repercutit abſqꝫ vlcerate particule nocumēto: qꝛ ita nō faciūt medicle apoꝑruſtice ꝛ repcuſſiue: in qb⁹ igredit acetū bolus arme. ꝛ ſuc. herbarum frigidarum et ſimilia.

¶ Itē aliud vngm̄ Gal. qꝺ ponitur loco vnguenti roſ. ſic fit. ℞. olī roſ. onfanci. li.ß. cere al. ℥. ij. oib⁹ ad ignē liq̄fctis lauenẽ pluries cū aq̄ calida: deiñ cum frida roſ. ꝛ vio. poſtmodū cum aceto roſ. lauenẽ: iſtꝺ vngm̄ ſub iſta forma ꝯfectū vnāquāqꝫ calefactionem extinguit heriſipi. delet et vulneribus eſt optima medicina repercuſſiua cum ſecuritate Vngm̄ fridatiuum Galo.

¶ Itē vnguentū triafarmacū ſic fit. ℞. olī ātiq̄ li.j. litargi. au. et arg. ſubtiliſſime triturati aceti al. añ. ℥. iiij. bul. olea ſilꝭ baculo agitādo lēto igne vſqꝫ ad ſpiſſitu. Et vtere quia incarnat vulnera ꝛ vlcera cicatrizat. Vngm̄ triafarmacuꝫ

¶ Itēꝫ vngm̄ ſiue cerotū ꝯfortās ſtōachū ꝛ ei⁹ digeſtionē corrobo:ās Cerotū roſ=

matis chum. ſub hac forma ↄfectū. ℞. olei ro. odo. ℥. ij. olei maſtici. ℥. j. ʒß. ſuc. abſin. ʒ. vj. ſuc. pomoꝝ cito. ℥. ß. mēte nepite floꝝ rorismarini. mrica rie ſquinā. roſ. ana. M. ß. ſpice in de. ʒ. ij. vini odo. li. j. croci. ℈. ß. bul. ola ſil' vſq ad ↄſum. vini et succoꝝ: deiñ colent: poſtmoduz cū cera al. ſuffi. fiat vng. molle: addēdo ſpēꝝ triū ſandaloꝝ. ℥. ſ. ⁊ vtere qz ei' opatio mirabil' ē.

Diaquilō magnum. ¶ Diaquilō deſcrptōe nr̄a ↄfectū reſoluit vnāquāq duritiē mol lificādo cū ſecuritate: ⁊ ei' opa tio vr̄ eē diuia: cui' talis ē ordia tio. ℞. muſcil. vt īfra ↄfecte li. j. ß. vcz. ℞. radicū altee li. ß. ſe. li ni fenug. ana. ℥. j. ſe. vio. mal. al te ⁊ cito. ana. ℥. ß. pſilij. ʒ. ij. radi cū irios. ℥. ij. olei camo. ane. ð li lio de ſe. lini irini ana. ℥. iij. pig. galline ping. anſerine pig. ana tis ana. ℥. iij. olei amig. dul. yſo pi hūide ſucci liqricie ana. ʒ. x. te reb. clariſ. ℥. j. ß. ſepi vituli liq facti li. ß. litar. aur. ſubtiliſſime tritu. ʒ. x. bul. ola ſil' baculo agi tādo vſq ad ↄſū. muſcil. deiñ cū cera al. ſufficiēti fiat cerotū mol le: addēdo armo. diſſoluti ī ace to. ʒ. v. ſerap. oppop. bdelliū gal ba. ana. ʒ. iij. ola ī eodē aceto liq facta miſce ⁊ īcorporādo facies cerotū: ⁊ vtere in ol mā dura et ſchliroticā ⁊ ī oib' morbis vbiītētio ſit reſoluēdi cū mollifica tiōe: qz ei' opatio nō hz medici nā ſibi parē.

Diaquilō paruū magiſtrale. Diaquilō paruū deſcri ptōe nr̄a ordiatū reſoluēs apa ta calfa ī fine cū mollificatōe. ℞ olei roſ. odori. litarg. aurei opti me tritu. ana. ℥. viij. camo. ℥. iij. olei vio. olei amig. dul. ℥. j. pin. vituli. ping. galline pig. anatꝫ ana. ℥. ij. tereb. cla. ʒ. x. muſcil. ra dicū altee radicū lingue bo. ana.

℥. iij. paſſulaꝝ. ℥. iij. ʒß. ſemis al tee ſe. mal. ana. ʒ. vj. ſe. cito. ſeis vio. ana. ʒ. iij. pſilij. ʒ. ij. ð oib' cū aq̄ ſufficiēti ſm artē fiat muſcil. deiñ ola cū quātitate muſcil. ſu pradicte ad ignē bul. baclo agi tādo donec muſcillago ſit ↄſum pta: deiñ cū cera al. vl' citria ſuf ficiēti fiat diaqlō molle: qz mirā hz ꝟtutē.

Cerotū yſopi gal. ¶ Yſopi cerotū gal. vz ad duritiē ⁊ nodationē mēbro rū ⁊ duritiē epatꝭ ⁊ ſplenis ⁊ do lores eoꝝ doloreſq matricū et ad duritiē iuncturaꝝ ⁊ neruoꝝ cū mollificatiōe oſſis. ℞. cere ci tri. ℥. iij. olei cam. olei irini ana. ℥. vj. maſtic. ʒ. j. ſpice. ʒ. ij. croci. ʒ. j. ß. tere. ℥. j. yſopi hūide. ʒ. viij. reſi. pini. ʒ. ß. ⁊ ð oib' cū cera al ba ſufficieti ſm artē fiat cerotū molle.

Cerotū yſopi nr̄e deſcriptiōis. ¶ Itē yſopi cerotū dſcri ptiōe nr̄a valēs ad vnāquāq cor pis duritiē: pſertī aduerſus ner uos ⁊ chordas ↄtas tuboroſi tates et durities ſchliroticas a morbo gallico eueniētes mira bilr reſoluēdo delet: cui' tal' eſt ordiatio. ℞. olei camo. olei ane. olei ro. olei ð lilio. al. ana. ℥. ij. olei irini. ℥. j. olei maſtici. olei ð ſpi ca. ana. ʒ. vj. ping. galline ⁊ ana olei amigð. dul. ana. ʒ. x. medul le cruriū vituli ⁊ vaccaꝝ butyri recētis ana. ʒ. vj. ſtora. liqdi. ʒ. ix ſepi vituli. ℥. ij. ß. yſopi hūide. ℥ iij. bul. ola ſil' pter yſopū ⁊ ſto racē cū muſcillagine infraſcpta vſq ad ↄſum. muſcil. deinde co lent: cui colature addāt tereb. cla. ℥. iij. ʒß. croci. ʒ. ij. cere citrie ⁊ odoriſe. q̄tū ſufficit ⁊ fiat ce rotū molle. Cui' muſcillaginis deſcptio talis ē. ℞. radicū altee rad. enule ana. ℥. ij. radi. irios. ʒ. vj. paſſula. ʒ. x. ſpice. ʒ. j. ß. armo nia. bdelliū ſerapi. ana. ʒ. iij. bul.

ola fiãt cũ ſufficiẽti q̃titate aq̃ ⁊ modico aceti vſq̃ ad ↄſũ.medietatiſ:deiñ colent ⁊ parũ bulliãt iterũ fiãt more q̃ ſupra dictũ eſt. ¶Cerotũ de melliloto hñs intẽtões añcedẽtis ceroti:cuiꝰ talẽ ordiatio nr̃a. ℞. mellilotiſ trituratiſ vltia trituratiõe li.j. camo.abſinthij aneti ſiãt tritu rati añ.℥.iij.furfu.tritu.⁊ exiccati i furno.℥.viij.radicꝰ altee decocto ⁊ cribellate li.j.radicis irios eodẽ mõ decocte⁊ crib.℥.ij.paſſularꝫ decoctarꝫ ⁊ cribellatarꝫ.℥.iiij.ola decoquanẽ cũ ſapa ſufficienti vſq̃ ad ſpiſſitudinẽ ſolidã:deiñ addant olei camo.anetini de lilio ro.ↄpleti ⁊ odorife.añ.℥.iiij.ping.galline et anſerine butyri añ.℥.x. tere. cla.℥.ij.ß.ſtoracꝭ liq̃di.ʒ.vj.yſopi hũide.℥.j.⁊ ß.croci.ʒ.j.ſepi vituli.℥.v.cere noue odorifere q̃tũ ſufficit:liq̃fcã cera cũ oleis ꝫ artẽ ð oibꝰ ſꝫ cerotũ i bõa forma:cuiꝰ offm̃ ẽ vltra ꝟtutes añdictas i añti ceroto auferr̃ vnũquẽq̃ neruorꝫ dolorẽ.Et ꝓpter ea vꝫ attritiõibꝰ lacertorꝫ ⁊ cõtuſiõibꝰ muſclorꝫ.Uꝫ inſup ad uerſus vulnera caſſalia vẽtris more empli applicatũ ſplioꝛi petia.mitigat etiã dolorẽ vẽtoſum q̃ i talibꝰ vulneribꝰ accidere ſolet aliq̃l'r carminãdo et reſoluẽdo ſanguinẽ intꝰ coagulatũ.Facit ẽt ad dolorẽ lateris ⁊ vẽtris anhelitũ facilitãdo. Et no.q̃ i iſto caſu eſt magna medicina ⁊ cũ ip̃o mltos honores ⁊ vtilitates ↄſecutꝰ ſuꝫ.¶Cerotũ eugenij valẽs ↄ catarrũ frigidũ ⁊ ẽ mirarabiliſ opatõis:cuiꝰ talẽ ordiatio.℞.maiorane pulegij ſtichados ſq̃nãti añ.ʒ.j. herbe ſcẽ marie ſiue pſicarie nepite.añ.ʒ.ſ.ß.ſãdarace thurꝭ añ.ʒ.iij. maſticꝭ.℥.ß.nucꝭ muſ. cinamõi aniſorꝫ.ana.℈.j.ligni aloes calami arõatici añ.ʒ.ij.ß. triturãda triturẽt ſubtiliſſime exiccatis pꝰ exiccãdis:deiñ cũ ſuffi.q̃titate olei maſticini⁊ cũ cera noua ꝫ artẽ fiat cerotũ ſolidũ ⁊ extẽdat ſup corio⁊ applicet ↄmiſſure coronali loco pꝛiꝰ abraſo:qꝛ cerebꝛũ ↄfortãdo fluxũ catarri frĩdi itercipit.¶Cerotũ nobiliſſie opatõis ex ĩnetiõe nr̃a vꝫ ad r̃ſtaurationẽ fracturarũ oſſiũ porꝫ ſarcoidẽ fortificãdo:⁊ de eiꝰ applicatõe nõ timetur attractio materierꝫ(vt pꝫ ↄſiderãti igrediẽtia)nec timeẽ pruritꝰ loci q̃bꝰ duobꝰ vt plꝫ oſſis fractura verari ſolet applicatiõe illiꝰ(vt ita dixeri) diabolici ceroti oſſi crocei:qꝛ ꝑpte ſẽ aliq̃ igrediẽtia q̃ ꝟtuteꝫ hñt attrahẽdi mãꝫ ad locũ cũ mollificatõe nõ ꝑua:velut ſẽ armo.⁊ galbanũ.Alia vero igrediẽtia ola ſẽ calẽ nãe cũ attractõe p̃dcã pꝛuritũ doloroſũ ſup mẽbꝛꝫ iducẽdo.Quãobrẽ ſepenũero cogiẽ medicꝰ ad r̃frige. trãſire linimẽta ⁊ ligamẽta ac aſtellas auferr̃ q̃ ola reſtaurõni oſſiũ ↄuãẽ.Ut ĝ icõueniẽtibꝰ i materierꝫ euitemꝰ.Aliõ cerotũ mitiorꝭ ⁊ melioꝛꝭ effectꝰ iſra ordinemꝰ:cui talẽ ẽ forma.℞.oli mir.olei ro.onfan.añ.li.ß.ſucci rað.altee li.ij.rað.frari.⁊ fol. eiꝰ rað.ↄſolide mioꝛꝭ ⁊ fol.ipſiꝰ mirti.⁊ fol.eiꝰ:fol.ſalicis:bul. ola pꝛiꝰ aliq̃tulũ ↄtuſa cũ vino nigro ⁊ r̃mãẽ aq̃ vſq̃ ad ↄſum. medietatꝭ cũ.℥.ß.mirrhe ⁊ tãtundeꝫ thuris:deinde fortiter colentur:cui colature addanẽ ſepi hircini liq̃facti li.ß.terebẽ

Cerotum de melliloto.

Cerotum eugenij.

Cerotũ nr̃a luctiõe ordiatuꝫ ad oſſium fractu ras.

tine clariſ.℥.ij.maſticꝫ.ʒ.j.iterū
cū p̄dictis oleis bulliāt vſq; ad
ꝯſum.p̄dicte decoctionis:poſt
modū colent̄ addēdo litar.au
rei ⁊ arg.an̄.℥.iij.boliar.ſubti
lit̄ trituratı ⁊ terreſigil.an̄.℥.
ij.minū.ʒ.x.⁊ iterū ad ignē ip
bacl̄o agitādo lēto igne cū ce
ra noua ſufficiēti fiat cerotum
admodū ſparadrapi:cuiꝰ ꝟtꝰē
ſingularis ꝑ reſtauratiōe fra
cture oſſiū(vt pꝫ ꝯſiderāti igre
diētia)⁊ eiꝰ opatio eſt cū ſecu
ritate.Sedat em̄ dolorē mēbro
rū cū ꝯfortatiōe mēbra fracta
fortiter ligādo.¶Et no.ꝙ ſolū
oleū nurtinū(vt lq̇t Aui.c.xiij.
de rebꝰ ꝯferētibꝰ ad fracturam
oſſiū)hꝫ ꝟtutē reſtaurādi vnā
quāq; fracturā oſſiū.Idē d̄t de
maluauiſco.c.de medicis fra
cturaꝝ oſſiū.¶Ungm̄ de calce
Ungm̄ de calce nr̄e deſcriptiōis. d̄ſcriptōe nr̄a faciēs ad ꝯbuſtio
nē ignis ad pruritū ad heriſi
pilā vlceratā ad veſicatiōes ⁊
excoriatiōes a cā calīa eueniē
tes.Uꝫ iſuper ad oīa vlcera di
ſcraſiata calīa ⁊ male ꝯplonata
⁊ difficilꝫ ſanatōis:cuiꝰ vnguē
ti talis ē d̄ſcriptio.℞.calcis no
nies lote ſubtiliſſime pulueri
zate.℥.ij.litar.au.⁊ar.an̄.℥.iij.
ceru.ʒ.ij.ß.tucie.ʒ.ij.olei roſ.
onfan.℥.vj.olei roſ.ꝯpleti odo
ri.lib.j.ß.ſepi vituli liq̄facti.℥.
viij.ſucci plāt.ſuc.ſolatri ſuc.
lactuce an̄.℥.iiij.Modꝰ ꝯficiē.
vngm̄ p̄dcm̄ talē ē.In p̄mis bul.
piguedo ſiue ſepū lēto igne cū
oleis ⁊ ſuccis vſq; ad ꝯſū.ſuc.
deiñ colēt̄ ⁊ colature addēt̄ ce
re albe q̄ntū ſufficit cū additōe
vngi roſ.℥.ij.ß.⁊ iteꝝ bulliāt
vnica ebullitiōe:poſtmodū au
ferat̄ ab igne baculo agitādo
cū mineralibꝰ p̄dictꝫ pꝰ optie
pulueriżatꝫ ⁊ fꝫ vngm̄.¶Item
vngm̄ ſiue linimētū valens ad Linimentū ad pruritum.
pruritū ⁊ ad oēs itētōes p̄nota
tas:cuiꝰ talē ē ordiatio.℞.olei
roſ.odori.li.iij.vnguēti popu
leōis vngi roſ.vngt̄ gal.an̄.℥.
ij.ſuc.plātagis ſucci ſempuiue
an̄.℥.j.vini ḡnatoꝝ.℥.ß.aceti
ro.ʒ.ij.litar.au.⁊ar.an̄.℥.iij.tu
cie.ʒ.ij.ß.ceruſe.ʒ.x.de oibꝰ in
mortario plūbi ſꝫ artē fꝫ lini
mētū.¶Et modꝰ ꝯficiēdi vngm̄
talē ē.poſitꝫ mineralibꝰ i morta
rio plūbi deiñ gutta ſuccorū et
ſic faciendo cū piſtello plūbeo
agitādo dōec oīa igrediāt̄:vꝫ
ēt ſūmope iſlāmatōibꝰ tibiaꝝ ⁊
eaꝝ vlceribꝰ diſcraſitatꝫ.¶Un
guētū d̄ calcāto valēs ad ātiq̄
ta vlcera p̄ſerti difficilis ſana
tōis:q̄ paulatine mūdificādo
carnē malā icarnat ⁊ ꝯſolidat.
cuiꝰ talē ordiatio nr̄a.℞.pig.
porcie piguedis vituli pig.vac
cine an̄.li.ß.celidonie alleluye
plātagis matriſſilue:ligue ca
nis an̄.M.j.calcꝫ exticte ter cū
aq̄ li.ß.calcāti pluerizati.℥.j.
florꝫ erꝫ.ʒ.x.oīa adiuicē ꝯq̄ſſēt̄
⁊ ſic dimittāt̄ marceſcer̄ ꝑ heb
domadā:poſtmodū addāt̄ aq̄
plāta.vini ḡnatoꝝ an̄.℥.iiij.d
inde bul.lēto igne vſq; ad con
ſum.aq̄ ⁊ vini:poſtmodū colēt̄
⁊ exp̄māt̄ canapacio ſpiſſo:cui
colature addēt̄ litar.aur.⁊ ar
gē.an̄.℥.iiij.boliar.terreſigil.
minij an̄.℥.j.tere.cla.℥.iij.⁊ ite
rū bulliāt cū cera alba ſufficiē
ti ⁊ fꝫ cerotū nigrū ⁊ molle Cu
ius ꝟtꝰ vꝫ ad vnāquāq; vlcera
tionē difficillime curōnis.⁊ ēt
vlceribꝰ hūidꝫ ⁊ vlceribꝰ mor
bi gallici ſilr̄ opitlat̄.¶Ungm̄ Ungm̄ de calcādo.
ad flegma ſalſuꝫ ⁊ ad ſcabiē cu
rādā.℞.vnguētū populeonis
olei

oleí maſticini añ.℥.ß.olei ꝺ vi-
tellis ouoꝝ.ʒ.iij.olei de ſemie
lini.ʒ.vj.ping.vituli.℥.iiij.ele-
bori nigri.ʒ.viij.raꝺ.lapacij a-
cuti.℥.ij.fol.plãta.M.j.oía pi-
ſtent ſubtiliſſime ꝛ icorporẽt et
pmittãtur marceſcere p q̄tuor
dies:deiñ bul.cũ ciato vno aq̄
fumi.vſq; ad ꝯſũ.aq̄:deiñ colen
tur ꝛ colature addãt litar.au.
et arg.añ.℥.v.ceruſe terre ca-
meli añ.ʒ.x.cere al.q̄tũ ſufficit
et fiat vngm̄ molle. ¶ Et not.ꝙ
vngm̄ ſupradictũ vꝫ i iſto caſu
ad pruritũ:ꝛ maxie qñ flegma
ſalſum eſt cũ iflãmatiõe ꝛ dolo
re loci.Et ſi huic recepte adde
rent.℥.ij.argẽti viui cũ ſalina
extícti eẽt maioris efficacie.et
vꝫ ẽt ad vnãquãq; ſcabiẽ deſic-
cãdã:ꝛ malo mortuo ſilr ẽ pñta
neũ r̄mediũ. ¶ Itẽ aliꝺ vngm̄ p
batiſſimũ ꝯ ſerpiginẽ ꝛ ipetigi
nẽ.℞.ſaponꝫ gallici olei amig.
amaraꝝ olei laurini olei maſti
cini añ.ʒ.j.tere.cla.ʒ.ij.ẽre ca-
meli furfu.tritu.arg.viui extin
cti cũ ſalina añ.ʒ.ij.ß.vitri tri-
turati litarg.au.ꝛ ar.añ.ʒ.j.et
ß.aceti ſquilitici.℈.ij.elebo.ni
gri tritu.vltima tritu.ʒ.ß.ſepi
vac.ʒ.vj.oía ſilr̄ miſceãt:et fiat
vngm̄:q: i iſto caſu ꝟtutẽ hꝫ ce
leberrimã. ¶ Ungm̄ ceraſeos
magnũ valẽs ad antiq̄ vl̄nera
mũdificanda: rectificat vlcera
difficilis ꝯſolidatõis.ꝛ eiꝰ opa
tio ẽ ppinq̄ vnguẽto aploꝝ.cu
ius forma talis ẽ.℞.armo.℥.j.
bdellij olibani maſchni ariſto.
ſarcoco.añ.ʒ.v.mirrhe galba-
ni ana.ʒ.iij.litargi.ʒ.xv. aloes
oppoponacꝫ.añ.ʒ.ij. ꝛ ß.floris
eris.ʒ.x.reſine pini.ʒ.xiiij.ꝯte-
rant bdelliũ oppoponacũ gal-
ba.ꝛ armo.ꝛ i aceto ifũdãt vel
in aliq̄ pte illiꝰ olei ꝛ reſina et
liq̄fiãt ad ignẽ ꝛ colent:ꝛ alia
ſubtiliſſime pl̄uerizẽt ꝛ crib.vl
tia cribel.q̇bꝰ pactꝫ coq̄t litar-
giriũ cũ oleo parũp baclo agi
tãdo:ꝛ cũ icipit corpꝰ accipere
tũc ponãt cera ꝛ reſina:ꝛ ſignũ
pfecte coctur̄ ẽ qñ iponit gutta
vngi ſup ferrũ vl̄ lapidẽ ſtatim
coagulet:tũc ꝺponat ab igne ꝛ
oía adiuicẽ icorporẽt ponẽdo i
vltio florẽ eris baculo ſp agitã
do donec tepidũ fuerit:et vſui
reſerua tãq; rẽ magne ꝟtutis.
¶ Ungm̄ aureũ qꝺ icarnat ꝛ cõ
glutinat vlcera recẽtia:cuiꝰ tal
ẽ ordiatio nr̄a.℞.cere citrine.
℥.vj.olĩ ro.odori.li.j.tere.cla.
ʒ.iij.reſine colofõie añ.℥.j. ma
ſticis.ʒ.vj.thurꝫ ſarco.mirrhe.
añ.ʒ.ij.ß.ſepi caſtrati et vitu.
añ.lib.ß.milleſo.M.ß.florꝫ ro-
riſ.aut cimaꝝ eiꝰ cẽtauree mio
ris añ.M.ß.oía adiuicẽ piſtẽt
p̄ter cerã ꝛ reſinã cũ herbꝫ:ꝺiñ
oía icorporẽt ſimul dimittẽdo
marceſcer̄ p tres dies: poſtmo-
dũ cũ ciato vno vini odori.bul.
vſq; ad ꝯſũ.vini:deiñ colent et
fortiter exp̄mãt ꝛ iteꝝ ad ignẽ
cũ cera et reſina fiat vngm̄:qꝺ
lauet cũ lacte ter vl̄ q̄ter:nã lo
tio lactꝫ reddit ip̄m minoris
calefactõis ꝛ magis pulcherri
mũ magiſq; doloris ſedatiuũ.
¶ Hec ſunt fili mi Aluiſi vnguẽ
ta ꝛ cerotaria q̄ diutiꝰ cũ hono
re ꝛ vtilitate exp̄ti ſumꝰ:ꝛ q̄ ꝟa
ꝛ autẽtica reperimꝰ ad itẽtões
de q̇bꝰ i eoꝝ rubrica fit mẽtio.
¶ Potuiſſẽ i mediũ adducere
varias ꝛ diuerſas receptas vn
guẽtorũ ꝛ ceratoꝝ i ãtiq̇rũ et
modernoꝝ ſcp̄turis deſcp̄tas:
tñ eas tm̄ q̄s longa experiẽtia
pbauimꝰ ꝛ vtiliores eſſe reperi

Ungm̄ ad flegma ſalſum et ſcabiẽ valẽs.

Ungm̄ ꝯ ſerpiginẽ et ipetiginem.

Ungm̄ ceraſeos.

Ungm̄ aureũ.

mus ꝓ morboꝝ ſanatiōe ſeriatim ꝺſcripſim⁹. ⁋Et ſic deo ꝛc.
⁋Cap. ꝺ tabula mediciaꝝ ſimpliciū ꝛ ꝯpoſitaꝝ qb⁹ vtunt chirurgi nauigātes ꝛ i caſtellis ꝛ oppidis ꝯmoiātes ſine aromatariis ꝓ curatiōe morboꝝ: ꝛ q̄ i eoꝝ archa ſecū dn̄t portare ad vſum ꝛ neceſſitatē chirurgie.
⁋Et i p̄mis a ſimplicib⁹ icipiēdū eſt: q̄ ſunt velut Camomilla mellilotū anetū abſinthiū coriādrū aniſū furfur milliū fenugrecū ſemē lini ꝛ ei⁹ farīa: farīa fabaꝝ farīa ordei farina orobi farīa tritici mel zuccaꝝ bol⁹ armen⁹ terra ſigillata aloes epaticū mirrha th⁹ gipſū ſarcocolla croc⁹ ſādal⁹ rube⁹ ꝛ citrin⁹ cāphora tucia ceruſa plūbum vſtū. Litargiriū au. ꝛ ar. lamia plūbi vitriolū ꝯbuſtū ꝛ nō ꝯbuſtū. ⁋Ad fluxū ſanguis pulvis reſtrictiu⁹ pil⁹ leporis calx lota alumē roche flos erī. Puluiſ nr̄ carnī ſupflue remotiu⁹ terebētina maſtix gūmi elimi reſina pini coloſōia pix naualis pinguedo porcia piguedo anatis piguedo galline pīguedo āſerīe butyꝝ ſanguī diacōis mumia mirt⁹ radices liq̄ricie capita liliōꝝ alboꝝ ordeū mūduz radices maluauiſci ſemē malue ſemē cōe pſiliū ſemē citoniōꝝ. paſſule fic⁹ ſicce dactili iniube ſebeſtē pruna damaſcēa ſumach balauſtie nuces cipſſi ſq̄nantū ſtichados arſenicū auripigmētū ſublimatū miniū diagātum piſtum cera alba cera rubea.
⁋Iſta ſūt ſimplicia ex qb⁹ bonus chirurgic⁹ pt ꝯponeř mlta auxilia ad vſū chirurgie: q̄ ēt frequētiſſime ꝺſcripta repiūt i libīſ ꝛ āntiquoꝝ ꝛ modernoꝝ pro curatōe diuerſaꝝ egritudinū ꝛ ſufficit iſtoꝝ oīz ſecū ꝗuā ꝗtita tē ꝺferre: ſāguiſugas ēt ſecū deferre vtiliſſimū ē. ⁋Uiſo i ſupiori ſcriptura ꝺ medicis ſimplicibus: vidēdū ē deīceps de medicinis ꝯpoſitīſ ꝛ eaꝝ ꝟtutib⁹. et q̄s mediciās ꝯpoſitas dn̄t chirurgi p̄nolati i eoꝝ archa ꝺferre. In p̄mī enūerabūt electuaria: vcz Elī ꝺ ſucco ro. mel diaſinicō: ꝯfectio amech diacaptolicō diacaſſia diaprunī. ſolutiu⁹ ꝛ nō ſolutiu⁹ tyriaca bn̄dcā iera ſimplex Gal. caſſia reubarbaꝝ.
⁋De pillulis ſunt: velut
Pillule de iera cū agarico pil. hermodactiloꝝ maioꝝ ꝛ mioꝝ pille ſine q̄bus eē nolo pillule maſticle pille bechichie pille aggregatiue pille de reubar.
⁋De pinguedinibus.
Pinguedo porcina. Pinguedo gallinacea.
Pinguedo vrſina. Piguedo anſerina. pinguedo anatis. butyrum vaccinum.
⁋De ſirupis ſunt: velut
Sirupus roſatus. Sirupus de ſucco endiuie.
Sirup⁹ acetoſus ſimplex. Sirup⁹ ꝺ radicib⁹ cū aceto ꝛ ſine.
Mel roſatū: mel violatū.
Oximel ſimplex. ſirup⁹ violat⁹. ſirup⁹ ꝺ acetoſitate citri. ſirup⁹ de fumoterre minori et maiori. ſirupus de epithimo.
⁋De vngīs ꝛ cerotis ſūt velut
⁋Ungm̄ album cāphoratum.
Ungm̄ baſilicū magiſtrale deſcriptione noſtra.
Ungm̄ de minio deſcpti. nr̄a.
Cerotū capitale deſcrip. nr̄a.
Diaq̄lō magr̄ale deſcrip. nr̄a.
Cerotū yſopi deſcrip. noſtra.
Cerotū ad fracturā oſſiū ꝺſcri.

nr̄a. Unguētū egyptiacū deſc. noſtra. Ruptoriū de capitello.
Trociſcus de minio.
Agripa. Dialtea.
Sief album. Sief de thure.
¶ Et iſta ſufficiunt cū aquis in fraſcriptis ꝑ neceſſitate p̄dicto rū chirurgicoꝝ. ¶ De aquis.
¶ Aqua roſa. ¶ Aqua fenicli.
¶ Aq̄ fumiterre. ¶ Aq̄ plāta.
¶ Aq̄ capil.vene. ¶ Aq̄ ēdiuie.
¶ Aq̄ bugloſſe. ¶ Aq̄ ſolatri.
¶ Aqua violaꝝ. ¶ Aq̄ melli ſe.
¶ Aqua vite. ¶ De oleis.
¶ Oleum roſatū onfancinum.
¶ Oleum roſatum completū.
¶ Oleum maſticinum.
¶ Oleum camomillinum.
¶ Oleū violatū. ¶ Oleū ſpicōis
¶ Oleū de lilio. ¶ Oleū de euforbio. ¶ Oleum ſambucinū.
¶ Et vt ſcti⁹ auxilia p̄dicta ad vtilitatē egrotātiū vna cū nōnullis alijs inferius deſcri. poſ ſint a p̄dictis chirurgicis adminiſtrari ꝓprietates earūdē ſingulari deſcribā. ¶ Et primo a ſirupo acetoſo incipiemus.

ſirup⁹ acetoſus.

¶ Sirup⁹ acetoſus ſimplex eſt ſatis vtlis ⁊ ſinglaris (vt i ātiqs ⁊ modernis medicoꝝ repit̄ ſcri pturis) ad oēm mām. Et ꝑpea medici frequēter eo vtunt̄ tāq̄ medicina peculiari (vt nonnulli aſſerūt) ad digerēdā cholerā flegma ⁊ melācholiā: quapropter vtilr dat̄ tertianarijs: naz rōne aceti groſſos hūores atte nuat viſcoſos icidit duros ⁊ in ceptos euellit penetrationē p̄ſtat opillatiōes apit ⁊ vrinā ꝓ uocat putredinē ⁊ hūoꝝ maliciā corrigit. vn̄ peſtilētialib⁹ febrib⁹ optie opitulat̄. Rōne aūt ſue remiſſe frigiditatis ſubtiles hūoꝝ ꝑtes aliqualr īſpiſſat ingroſſat adequat ⁊ refrigerat choleram ſitim ſedat vtranq̄ materiam digerendo.

¶ Sirup⁹ acetoſus cū radicib⁹ ꝯpoſit⁹ ꝟtutē hz ſatis tēperatā ꝓprietate ſua cholerā craſſam difficilē ⁊ ineptā digeſtioni digerit putredini reſiſtit malas humorū qualitates corrigēdo ⁊ opillatiōes potētiſſime apien do flegmaticā materiā incidit ⁊ extiguit. Urinā ⁊ ſudorē ꝓuo cat. Medici aūt eo freq̄ntiſſime vtunt̄ in p̄ncipio tertiane depē dentis a cholera admixta cum flegmate groſſo cum melle roſato ⁊ cuz aq̄s endiuie fumiterre bugloſſe acetoſe feniculi et currentibus earum curſu.

ſirup⁹ acetoſus cuz radicibus.

¶ Oximel ſimplex ꝟtutē hz malos humores diuerſorū generū digerere eoſq̄ attenuando incidere ⁊ maxīe in hūorib⁹ in q̄b⁹ flegma vr̄ dn̄iū hr̄e: facit ēt plim ad digerēdū hūores q̄ ſunt ī ſtomacho ī iūcturis ⁊ epate. Et ꝓpterea febrib⁹ diuturnis a flegmate groſſo cauſatis admixtū cū aqua feniculi potēter valet.

oximel ſimplx

¶ Oximel ꝯpoſitū ē valde digeſtiuū ⁊ peculiare ad malos hūores groſſos ⁊ viſcoſos flegmaticos ⁊ melācholicos digerendos exn̄tes in febrib⁹ cronicis eos attenuādo ⁊ icidēdo ꝑ ſudores ⁊ vrinā potēter purgat. Et ꝓpterea vtilr dat̄ laborātibus quartana febre ⁊ cronicis ⁊ oībus febrib⁹ inordinate vagātibus in eaꝝ declinatōe. Ad eādē intētionē vz ſirup⁹ de.v.radicibus: cui⁹ ꝟt⁹ ē maioꝝ tꝑamēti.

oximel ꝯpoſitum.

¶ Sirup⁹ d̄ biſantijs ad febres ꝯpoſitas lōgas ⁊ difficil termi natiōis plin facit: q̄rū mā ē cholerica et admixta cum flegma=

ſirup⁹ de biſā tijs.

te groſſo:⁊ illā dirigēdo opilla
tiōes apit ⁊ ꝓpea icteritiā de:
let.Et inſup i febrib⁹cholericis
q̄ ꝓlongant̄ ꝯuenīētiſſime poſt
decimū diē cū aq̄ ēdiuie abſin.
⁊ capilloꝝ veneris admiſtrat̄.
ſirup⁹ ¶ Sirup⁹ de endiuia ſimplex
de ēdi: virtutē hʒ digerēdi choleram
uia. ſubtilē ⁊ acutā.Et ꝓpterea ip:
ſius feruorē refrigerat ⁊ acuita
tē lenit ⁊ cōtundit.Aperit iſup
opillationē epatis malitiā ei⁹
rectificādo.Silr ſirupus de en
diuia cōpoſitus eandē hʒ ꝓro:
gatiuam cum ſirupo ſimplici.
ſirup⁹ ¶ Sirupus violat⁹ ad digeren
viola: dū humorē ſubtilē cholericum
tus. plm facit feruorē cholere extin
guēdo ⁊ refrigerādo:ſitiʒ etiā
extinguit pectus liniēdo mira
biliter.Silr ad tuſim ſiccam li
niendā ⁊ pectoris ſtricturā vʒ.
ſirup⁹ ¶ Sirupus de iuiubis facit ad
de iu: raucedinē vocis clarificandā:
iubis. ſitim mitigat.ſputum tenue in
ſpiſſat ipʒ ad exitū facilitādo ⁊
tuſſiʒ i pleuretico morbo miti
gat ac febrib⁹ardētib⁹opitlat̄.
ſirup⁹ ¶ Sirup⁹ de liquiricia eſt ſatꝫ
de liq̄: in caliditate tpat⁹:cui⁹ officiū
ricia. eſt vnāquāq; tuſſim auferre pe
ct⁹ plmonē liniēdo:⁊ ipʒ abſter
git ab ol flegmatica materia
groſſa eā p ſputamia educēdo.
ſirup⁹ ¶ Sirup⁹ de yſopo eſt aliq̄ntu:
de yſo lū eleuat⁹ in caliditate ⁊ ē api
po. tiuus:curat tuſſiʒ difficilē ⁊ diu
turnā:⁊ digerit materias fleg:
maticas groſſas que opillant
vias anhelit⁹ ſputū ⁊ materiā
catarralem ad exitū ꝑparādo
ſeu facilitādo.⁊ ꝓpea aſmati:
cis medet̄ doloꝛib⁹ lateꝝ ⁊ ca:
pitis a frigida cauſa cuʒ vēto:
ſitate mirifice opitulatur.
ſirup⁹. ¶ Sirup⁹ de praſſio facit ad vi

tia pulmonis ⁊ pectoꝛis:dige:
rit humores flegmaticos groſ: de praſ
ſos ⁊ viſcoſos.Et expurgare fa ſio.
cit materiā catarralē exn̄tē in
pectore ⁊ pulmone. Et propter:
ea vʒ aduerſus tuſſim antiquā.
¶ Sirup⁹ de granatis cōtundit ſirup⁹
acuitatē ſubtilis cholere ipam ꝺ gra:
digerendo.Corrigit inſup ⁊ re natis.
frigerat putridā cholerā. San
guinē mundificat.Sitim emen
dat.Et propterea cholericis fe
bribus vtiliter conceditur.
¶ Sirupus de acetoſitate citri ſirup⁹
febribus acutis et intenſiuis ⁊ de ace:
peſtilentialib⁹ optimū refugiū toſita:
eſt.Acuitatem cholere et mate te citri
riei venenoſe cōtūdit.Sitim ex
tinguit.Et humorū putredini
mirabilr reſiſtit.⁊ ꝓpterea me
dici q̄libētiſſime in peſtilentia
tꝑe eſtiuo frequenter vtunt̄ eo
ꝓpt̄ nobilitatē ſue operatiōis.
¶ Sirup⁹ de papauere facit ad ſirup⁹
prouocandū ſomnū in his q̄ nō de pa:
pñt dormire:ſiſtit vnūquēq; ca pauer̄.
tarralē fluxū ſubtilē eius mate
riā aliqualiter inſpiſſando.Ex
hibet̄ etiā vtilr aduerſus tuſſiʒ
ſiccā hoiem inſeſtātē:⁊ ſm oēm
modū adminiſtratiōis ei⁹ valet
ꝯtra predictā tuſſim:⁊ mirabi:
liter ſanat tuſſientes q̄ ſunt pre
parati cadere in pthiſim. ſirup⁹
¶ Sirupus de ſucco acetoſe vʒ de ſuc:
aduerſus febrē peſtiferā:⁊ verā co ace:
peſtē extiguit.Calorē ⁊ ſitiʒ mi toſe.
tigat:hūores a putrefactiōe cō
ſeruat.Feruorē cholere remit:
tit ⁊ ſanguinē mūdificat:groſ:
ſoſq; humores incidit:cor con:
fortat ſincopum remouendo. ſirup⁹
¶ Sirup⁹ de mirto ſtipticat po de mir
tētiſſime:⁊ ꝓpea fac̄ ad fluxū vē to.
trꝫ ⁊ ad fluxū mēſtruoꝝ diſtilla
tōes acuitas baurachias q̄ a ca

pite vl' p̄cordia deſcēdūt ſiſtit.

Miua citonioꝝ. ¶ Miua citonioꝝ ſua ſtipticita te magnifice facit ad fluxū ven tris. Facit inſup ad ſuſcitādū ap petitū ſtomachū cōfortādo. Et ꝑpterea vomitū ſtatim repa rat: demū virtutē digeſtiuā ſto machi confortat. Uiſcera quoqꝫ debilitata fortificat.

ſirup' de mēta. ¶ Sirup' de mēta eſt tēperate caliditatis ⁊ parū calefacit. Jō virtutē ſtomachi digeſtiuā ⁊ ca lorē ei' naturalē ꝯfortat ⁊ debi litatē ſtomachi ⁊ languorē ei' repat. Et ꝓpterea dr. Nūqꝫ fuit lēta ſtōacho ſuccurrere menta.

ſirup' ꝺ abſinthio. ¶ Sirup' de abſinthio ad ꝯfor tationē ſtomachi ⁊ epatis ꝓlm vꝫ. Appetitū deuaſtatū ⁊ corru ptū reſtaurat. Cōfert ēt ad do lores ſtomachi viſcerū ⁊ epatꝫ.

ſirup' ꝺ fumo terre. ¶ Sirup' de fumoterre eſt ſatꝫ digeſtiovl'is ad vnāquāqꝫ mate riā groſſam ſalſaꝫ aduſtā ⁊ cor ruptā. Et ꝓpterea facit ad ſca biē: malū mortuū: ſerpiginē: im petiginē: fl'a ſalſuꝫ: leprā: cācrū herpete: ⁊ aduerſus morbū gal licū eſt medicina magna: ꝑut i tractatu de curatiōe morbi gal lici optime dictum fuit.

ſirup' de epithimo. ¶ Sirup' ꝺ epithimo vꝫ aduer ſus morbū gallicū: leprā: cācrū: malū mortuū: fl'a ſalſum: ſcabiē āṫiqnā: ſephiros a materia me lācholica cauſatū. Uꝫ inſup ad uerſus guttā roſatiā et puſtu las factas ꝺ hūore ſalſo baura chio ⁊ aduſto: ⁊ facit ad ꝓuoca tionē vrine. Aluū qꝫ mollificat.

ſirup' de ſtichados. ¶ Sirupusde ſtichados aduer ſus neruorūꝫ egritudines vtil'r datꝫ ꝑ ſertiꝫ frigidas. Uꝫ ꝓterea ꝯ paraliſim ſpaſmū epilepſiam ⁊ neruoꝝ debilitatē. Ualet etiā ſenibus catarro laborantibus.

¶ Decoctio cōis magis refrige ratiua ſic ordinatur. ℞. q̄tuor ſeminū cōiū triū ſeminū mino rū añ. parū ordei mūdi paſſula añ. ℨ. ſ. liq̄ricie. ℨ. ß. aniſorū. ʒ. ij. iuiubarū pruno ꝝ damaſcenoꝝ añ. nu. x. ſebeſtē nu. vſ. bulliant oīa ſimul cuꝫ aqua endiuie bu gloſſe ⁊ aqua pluuiali eq̄s por tionibus vſqꝫ ad conſum. tertie partis: ⁊ valet in medicinis ad uerſ' febres acutas ⁊ cholicas. ⁊ ē medicamē valde pectorale. Decoctio cōmunis

¶ Decoctio pectoralis ꝯtra tuſ ſim ⁊ aſma valde peculiaris et probata. ℞. farfare ſcabioſe ca pilloꝝ veneris yſopi praſſij añ. M. ſ. florū violaꝝ boragis ⁊ bu gloſſe añ. M. ß. radicū ligue bo uine. ℨ. ij. prunoꝝ damaſcenoꝝ iuiubarum añ. ℨ. j. ⁊ ß. ſebeſten ordei dactiloꝝ caricaꝝ añ. ℨ. ſ. liq̄ricie. ʒ. x. penidiarū. ℨ. ij. ß. fe nicli. ʒ. iiij. mell'optimi. li. ß. oīa decoquantꝛ cū qua ſufficiētivſqꝫ ad ꝯſum medietatis: deīde co lentꝛ per ſtamineā ⁊ vtere q̄r ei' opatio ad p̄dicta mirabilis eſt. Decoctio pectoral.

¶ Loc ad tuſſim facilitandā et ad ſtricturā pectorꝫ. ℞. zuccari cādi violati. ʒ. x. penidiarū. ℨ. ſ. ß. ſirupiviol'. ʒ. iij. diadragāti. ℨ. iij. ſucci liq̄ricie. ʒ. vſ. ſeminū cō muniū mūdatoꝝ pineorꝫ ana. ℨ. j. miſce ⁊ cū modico aque ſca bioſe fiat loc. Jſta ei mixtura le nit humectat ⁊ abſtergit pect'. Loc.

¶ Diamoron ⁊ dianucū valent aduerſus ſquīnātiā in pricipio vſqꝫ ad augmētū. Tumoribus inſuper intrinſecis gule ⁊ vuu le relaxatiōi optime medetur: ⁊ abſcindit fluxuꝫ catarri fleg ma groſſum abſtergendo ſi cuꝫ vino granatorum ⁊ aqua plan taginis gargarizentur. diamoron.

¶ De electuarijs lenitiuis ⁊ ſolutiuis.

¶ In primis diamāna facit ad purgatōez ſubtilis cholere mixte lenit vētrē cū facilitate. Et ꝓpterea eius morbis opitulaꝛ.

Diacaptolicon. ¶ Diacaptolicō eſt medicina ſatis vtilis. Purgat eñ īdifferēter vnāquāq; mām aliq̄liter digerēdo. Et ei⁹ ſolutio eſt ſine moleſtia. Et ad guſtū ſatꝫ amicabiꝉ. Et laborātib⁹ febre acuta. Epaticis etiā ⁊ ſpleneticis cōcediꝛ.

Diaprunis. ¶ Diaprunis nō ſolutiu⁹ cū lenitate ventrē ſoluit ſine moleſtia. Et eſt ſuauis ⁊ boni guſt⁹: ſitim ſedādo: calorē febrilē extinguit. Et ꝓpterea febrib⁹ acutis ſinoche cauſoni ⁊ incenſiuis vtiliter medeꝛ. Inteſtina quoq; lenit ⁊ confortat. Et ſi eſt cū additiōe diagredi tūc eſt valde ſolutiuus. Et ideo vnāquāq; cholerā potenter euacuat.

diacaſ. ¶ Diacaſſia ē lenitiua ⁊ valde peculiaris. Et valet febrib⁹ cholericis incēſiuis ⁊ acutis. Et ꝓpterea purgat cholerā ſubtilē ſanguinem mundificando ventrēq; ſine moleſtia liniēdo purgat. Uiſcera quoq; lenit ⁊ dulcorat. Et quidam addūt in ſingulari. hmōi cōfectiōis diagredi. ʒ. ij. q᷑ tūc eſt fortioris ſolutōis.

Electuariū de pſilio. ¶ Electuarium de pſilio optime operationis: aduerſus enīꝫ febres cholericas potenter valet. Et propterea humores cholericos educit ⁊ ictericis inſup ⁊ epatis opillatiōibus vtiliter medetur. Calores deniq; incenſiuos refrigerat: ⁊ laborantib⁹ quoq; malignꝫ ⁊ corroſiuis ⁊ virulētis vlcerib⁹ vtiliter tribuiꝛ.

Electuariū de ſucco roſarū. ¶ Electuariū ſucci roſaꝝ ē ſolutiuū valde vtile ad vnāquanq; cholerā purgādā: ⁊ etiā ad vnā quāq; tertianā ⁊ doloꝛē iūcturarū a mā calīa cātū. Euacuat preterea oēs malos hūores calos ⁊ furioſos. Idō ī furioſa heriſipila ⁊ maligna carbūculo pruna igni pſico antraci herpete eſtiomeno tū diacaptolicō e vtiliꝛ ꝓcediꝛ ad purgādū reliq̄as humorū in ꝯualeſcētibus. ⁊ eſt calcar aliarum medicinarum.

¶ Diafinicō eſt medicīa ſecuritatis facillime ſolutionis. Purgat cholerā groſſam ⁊ flegma. Et ꝓpterea vtiliter daꝛ ī fine febriū cholericaꝝ que ſunt cū admixtione flegmatis groſſi. Sanat dolores vētris ⁊ inteſtinoꝝ euenientes a materia fſtca groſſa. ⁊ propterea aduerſus colicā vētoſam vtiliter conceditur Diafinicon.

¶ Electuarium indū ē optima medicina ad euacuādū hūores flaticos groſſos exītes ī ſtomachoꝛ iūcturis admixtos cū cholerica. ⁊ ꝓpterea podagricis ⁊ laborātib⁹ iūcturaꝝ dolorib⁹ a frigida cā cātis magnifice medeꝛ. Idō fl'a groſſum in q̄cūq; corꝑis ꝑte cū cholera ꝯſtitutū euāt ⁊ educit. vꝫ inſup ad auferēdū vnūquēq; doloꝛē a mā vētoſa cātū: q̄re dolorib⁹ euēiētib⁹ ī morbo gallico mirifice occurrit. Electuariū indum.

¶ Cōfectio anīech eſt medicina purgās vnūquēq; hūorē cholericū ſalſū ⁊ aduſtū. Icc irco laborātib⁹ ex morbo gallico vlcerib⁹ formicoſis: virulētis ⁊ malignꝫ vtiꝉr ꝯcediꝛ. Facit īſup ad ſcabiē flegma ſalſū cācrū leprā malū mortuū īpetiginē ⁊ ſerpiginē. Confectio.

¶ Bñdicta ſumpta per os ⁊ ī cliſterib⁹ admiſtrata aduerſus oēs iuncturarum dolores a materia frigida cātos ē optīa Bñdicta.

medicīa: ⁊ aduerſ⁹ ē̄t oēs egri-
tudies renū ⁊ veſice ab hmōi cā-
cātas. Silr ſūpta l cliſterib⁹ vz
cōfectō ꝯ dolores morbi gallici. ¶ Cōfe-
de tur- ctio ō turbith vz ad purgādos
bith. hūores flaticos ꝗſſos. Et ꝑpter
ea ad ſcrophulas botiū: glādu
las: nodos ⁊ hūores fridos pl'z
facit. Et ꝑt ēt ſenib⁹ mlierib⁹ ⁊
puerꝭ flaticꝭ ōlicatꝭ ⁊ ocioſis cō
cedi: cui⁹ talē ordi. nſa. ℞. tur-
bith ꝑpati agari. troſ. eleb. ni-
gri añ. ʒ. ſ. ⁊ ſ̄ꝫ. ʒlʒiā polip. mirti.
añ. ʒ. iij. diagredi. ʒ. j. clamo. ga
rioſi. añ. ℈. ij. galāge pip. lō. nu-
cꝭ muſ. macꝭ. cubebe añ. ʒ. ß. zuc.
albi li. ij. ſpice. ℈. j. miſce ⁊ ſ̄ꝫ ar
tē cū ſirupo roſ. fiat mixtura ſo
lida: q̄ ei⁹ opatio mirꝫ ſ̄t modū
vz ad ꝑnoiatas egritudi. ſanā-
das ⁊ ad morbū gal. ꝑſitaneū re
mediū ē. ⁊ doſis ei⁹ ſit adꝗtita
tē caſtanee. ¶ Solutiuū hydro
ſoluti- picoꝝ facit ad hernlā aq̄ſā: cu-
uū hy- ius talꝭ ordinatio. ℞. ſolida.
dropi- ʒ. ſ. ſuc. irios. ʒ. x. ſuc. raffa. ʒ. vj.
corum ſiru. ō q̄nꝗ radici. li. ſ. bul. cū ſuf
ficiētiꝗtitate aq̄ endi. ⁊ feniculi
⁊ ſ̄m artē fiat ſiru. lōg⁹: ⁊ doſis
ei⁹ ſit. ℥. ij. vſq ad. ℥. iij. ⁊ potē-
tiſſie educit aquā citri. ⁊ ſanat
hydropicos. ¶ Tartaꝝ cū teſ.
Tarta lota ⁊ vtrūꝗ deorſū. ſ. tartari. ʒ.
rum. ij. terebē. ʒ. vj. ſepi⁹ ventrē edu-
cūt. Et corrigunt cū melle ro. et
modico maſ. ¶ Itē oleū cōe po
olꝫ. cōe tatū ſit cū modico ſucci abrota
ni parūꝗ limo. ſucci vētrē edu-
cēdo ꝟmes iterficit. ⁊ doſis ē ſin
gulorū. ʒ. ij. ¶ Ierapigra Gal.
Ierapi vz ad oēs egritu. capitis ō mā
gra. frida ſicut ꝟtiginē epilepſiam
ſpaſ. ⁊ ōbilitatē oculoꝝ ⁊ ſumit
poſt cenā p duas horas coclear
Iera cō vnū. ⁊ l cliſterib⁹ poſita idē fac.
ſtātini ¶ Iera ſup ꝯſtātini vz ad eādē

lētōēz. ē tñ ad guſtū magꝭ ami
cabilꝭ ⁊ inter ceteras ꝑrogatiuas
plꝫ facit aduerſ⁹ ocloꝝ obſcuri
tatē. ¶ Micleta vz mirabilr ad Micle
uerſ⁹ vnūquēꝗ fluxū vētrꝭ ꝑter ta.
epaticū: ⁊ ſi emoiroidaꝝ fluxū l
moderatū ſtōꝫ ꝯfortādo ⁊ epar
tāꝗ mēbꝝ nādās ſ̄tinēdo ꝯfor
tat ſtōꝫ ⁊ ꝟtutē digeſtinā corro
borat. ¶ Eliū mirti. hꝫ ꝑrogati Elium
uas ⁊ ītētiōes ꝯformes miclete mirti-
añdcē. ¶ Zuccaꝝ ro. ꝯfortat ſtōꝫ num.
cor ⁊ viſcera debilitata corro- zuccar
borat: ⁊ refrigerat totū corpus roſatū
cū aq̄ in eſtate potatū ⁊ bonum
gñat nutrimētū ptiſicꝭ ⁊ emo-
ptoi. ꝑſitaneū ſ̄me. ē. ¶ Zuc. vio.
ꝯtūdit feruorē cholꝭ: ſitī depōit zucca-
calorē feb. extīguit: pect⁹ ⁊ ven rū vio.
trē lēit: tuſſiētib⁹ opitulatur: et
pleureticꝭ a ꝑnci. vtilr̄ cōcedit.
¶ Zuccarū bugloſſatū plr̄m facit
ad vitialtōi cordꝭ ⁊ reparꝭ. ⁊ ꝑꝑea zuc. bu
remouet ſincopi ⁊ corrodit tre gloſſa-
morē: ⁊ extiguit oēm calorē ex- tum.
neū: ⁊ melācis opitulat. Idē fac
zuc. boraginatū. ¶ Citonioꝝ
paſta ſiue diacitonium facit ad diaci-
fluxū vētris ⁊ ad vomitū ſ̄ſtrigē. toniū.
⁊ mēbra collapſa ⁊ ōbilitata cor
roborat ꝟtutē digeſtiuā ⁊ retē-
tiuā fortificādo. In fluxu vētrꝭ
ſumit añ cibū. Et ad vomitū cō
peſcēdū ſumit p⁹ cibū. ¶ Mixtu mixtu-
ra q̄ manus xp̄i ōr ſic fit. ℞. zuc. ra.
al. li. j. aq̄ ro. ꝗtū ſuffi. ad ignez
ſ̄ꝫ artē fiat mixtura l morſellis.
Et ſi addāt marga. ʒ. ß. erit cor
dialiſſia. ¶ Diarodō abbatꝭ ſi
ne ꝯfectio ſtōm ōbilitatū ꝯfor- Diaro
tat. ꝟtutē digeſt. magnifice cor don ab
roborat: appetitū deuaſtatū mē batis.
dat et reſtaurat. Et ꝑpterea in
fine feb. acutarū vtiliter datur
cū modico vini odo. cōſuptos ⁊
extēuatos reſtaurat ⁊ ictericos

triū ſā ſanat.❡Cōfectio triū ſādaloꝝ
dalorū facit ad egritu.epatis.Jō vȝ ꝯ
oppillationē ⁊ ſtom diſcra.a cā
caka cōfortat:appetitū icitat:ci
bū decoq̄re facit:calorē febrilez
extiguit:⁊ ē guſtuivalde amica
aroma bil.❡Aromaticū roſ.ē ꝯfectio
ticum valde ſuauis guſtui:vtilis mul
roſ. tū ad multas corpis paſſiones.
Nā ei⁹ virt⁹ ē ſtōm ⁊ epar debi
litatū ꝯfortare:appetitūq̄ ꝺua
ſtatū reparare:⁊ei⁹ digōnē cor
roborare. Et ꝓpterea(vt inq̄t
meſue, Meſue)abſtergit hūoroſitatē
ei⁹.Quācobrē ſua bōitate ⁊ ex=
cellētia ēt ꝯfortādo cor et cere=
brū ceterꝫ ꝯfectiōib⁹ ꝑponēdaē.
Claros inſup ſpūs i eis gignit:
virtuteſq̄ oēs naturales⁊ vita
les fortificat et corroborat. Et
ꝯualeſcētib⁹ oib⁹ ⁊ ſincopizāti
b⁹ cū modico vini odori. vtilit
cōcedit.❡Diaciminū ſtōm ifri
diaci= gidatū calefacit carminādo vē
minū. toſitatē.Et dolores ab eo proce
dētesmirabilit ſedat.Adiuuat
inſup digōnē ſtōi frigidi ⁊ hūidi.
Et laborātib⁹ tuſſi frida opitu
lat.❡Diāthos ſiue electuariū
Dian= ꝺ flore roriſ.ꝟtutē hȝ ꝯfortādi:
thos. iō oib⁹ paſſiōi. cardiacis vtilr
medet.Facit iſup ad triſtitiā ⁊
melācholiā.⁊ ꝯualeſcētib⁹ opi=
tulat ieiuno ſtō ſūptū cū modi
co vini.❡Cōfectio ꝯ ꝟmes ſic
Confe= fit.℞. coralline.ℨ.j.ſemis ma=
ctio ꝯ cedonici alexādrini ſemis por=
ꝟmes. tulaceaā.ʒ.ij.cētonici ſiue ḡnel
le vel ſemis ſcti.ʒ.ij.ß. diptami
cornu cerui aduſti aā.ʒ.j.reu=
barba.ʒ.iij.gariofi.ʒ.j. croci.℈
ß.zuccari li.j.⁊ cū vino ḡnatorū
fiat ꝯfectio ſolida:⁊det ad mo=
dū caſtanee:q̄ꝛ ei⁹ opatio eſt di
uina ad vermes interficiēdos.
Conſe ❡Cōfectio eufragie valens ad=
uerſ⁹ oculoꝝ caliginē eorū ſa= ctioue
nitatē ꝯſeruat viſuȝ clarificādo fragie
⁊ ſpiritū acuēdo:cui⁹ talis ē de
ſcriptio.℞.eufragie.ℨ.iij.cina=
momi cubebe macis piperis lō
gi gariofilorū aā.ʒ.ß. feniculi.
ʒ.iij.mellis ſpumati li.j.⁊ ß.ſuc
ci feniculi depurati.ℨ.j.ſucci ru
te:ſucci berbene aā.ʒ.ij.ſucci ce
lidonie.ℨ.ß.decoquant ſucci cū
melle vſq̄ ad ꝯſūmationē ſucco
rū:deiā colent ⁊ colatur eaddā
tur reliq̄ ⁊ fiat ꝯfectio.Et doſis
ei⁹ ē ad q̄ntitatē caſtanee l ſero Confe
q̄ā vadit dormitū.❡Cōfectio ꝺ ctio de
feniculo ꝯ debilitatē viſ⁹. Con fenicu=
ſeruat ei viſū ⁊ acuit ocłos cali lo.
ginoſos⁊ad ſanitatē reſtituit:
cui⁹ talis ē ordinatio. ℞.fenicu
li ſilerꝫ mōtani aā.ʒ.j.eufragie
camedreos⁊radicis celidonie ſe
mis apij aā.ʒ.ß.ſemis aneti pe=
troſilij pulegij yſopi florū bora
ginis ḡnoꝝ iuniperi ſaxifragie
aā.ʒ.j.oīa miſceant cū melle ro
ſato.Et doſis ei⁹ eſt.ʒ.j.⁊ ß.diſ=
ſoluta cū aq̄ rute vel feniculi..
❡Elīm nauigātiū apitiuū opil Nota.
lationū:⁊ ꝯfert ad faciē pallidā
⁊ ad icteritiā ⁊tumorē eius:ita
q̄ in priſtinā ſanitatē reducit.
Sanat inſup lōgas febres diu=
turnas ⁊ flegmaticas.⁊ vȝ ad=
uerſ⁹ hydropiſiȝ:cui⁹ talē ordi
natio.℞.gariofilate pipis ani
ſi cimini fenug.cardamōi roſe
ſeminū melōis citruli cucu. cu=
curbite aā.ʒ.ij.cinamomi ſeis
apij aā.ʒ.ß.ſandalorū alboꝝ ru
beorū et citrinorū gigiberꝫ aā.
ʒ.j.ſene epithimi ſq̄nātigalāge
macis.aā.℈.ij.ſpice crociaā.℈
j.⁊ fiat electuariū cū melle roſ.
Et ſic completus eſt ⁊c. Cap.
❡Capitulū.xviij. De medici= xviij.
nis opiatis.

Medicine opiate
MEdicie opiate ſedāt dolorē(ſedatiue tñ mendaci) qr nō ſunt admiſtrāde niſi apud mariinam dolorē ſedādi neceſſitatē.Et ſi adminiſtrētur debēt admiſtrari cū cautela vcȝ fctā vlı purgatiōe:qm̄ earū opatio iterdū pducit mēbꝝ ad corruptionē:ↄpſonē naturalē mēbri deſtruēdo ſenſumq; ipſius mortificādo ⁊ ſpiritū vitalē ⁊ aialē ad ipſuȝ trāſire phibēdo.Et ſi occultant dolores per tpis ſpatiū:tñ ſatis ꝙprimū cū maiori vehemētia redire ſolēt.
¶Et caue ne pdicte opiate medicie applicent:nec ēt medicie fortis repcuſſiōis ꝟtute exñte debili:debili dico toti⁹ corpis ⁊ mēbri egrotātis.Nā calor nāſis mēbri debilitati i corpe debili a facili medicina opiata et repcuſſiua corrūpit et deſtruit. Quēadmodū vidim⁹ p applicationē boliarmeni ⁊ aceti ſuper genu q̄dā Cardinalȝ ſctē Sabine q̄ a debilitate toti⁹ corpis ⁊ mēbri egtātis p lōgā egritudi. laborauit:in tibia eſtiomenica diſpōne:ita ꝙ totū genu cācrenatū fuit.Et i quodā ēt Juuene ſup naſo q̄ poſt lōgā febrē p viā termīatiōis i.xiiij.die ſue egrotatiōis gigina,ppe caninū dētē cācrenata fuit:⁊ applicatio ſup naſo repcuſſiuo ſtati loc⁹ i exteriori pte ⁊ i fine naſi ppe labiū cācrenat⁹ fuit.Et ppterea ñ dēt admiſtrari pdicta medicamia niſi p⁹ fuerit correcta cū croco caſtoreo ⁊ alijs pharmaciis q̄ habent malitiam opij corrigere.
Medicamen opiatū ¶Medicamē opiatū ſedatiuū doloris i exteriorib⁹ ptib⁹ tale
eē pt. ℞.medulle panis īfuſe in brodio carniuȝ li.ſ.olei camo. aneti.ā.℥.ij.vitella duoꝝ ouorū croci.ʒ.ij.opij.ʒ.ſ.Itē medicamen Alexā.ↄmemoratū.c.de emorroidib⁹ ad aerſ⁹ vnūquēq; dolorē ani mirabilr vȝ. Triſera opiata ſedat vnūquēq; dolorē itrinſecū.Idē facit triſera romana ⁊ pſica ſomnū inducēdo. Alexā.
Triſera opiata.
Et inuēta eſt pſica ad retinēdū ſanguinē mēſtruoꝝ ⁊ emorroidaꝝ ⁊ fluxū vētris ⁊ vomitū ⁊ ſputū ſanguineū:pferti ſi bibat cū ſucco plātagis:⁊ ad fluxū menſtruoꝝ ſi mittat ī vulua:⁊ ad fluxū ſanguinis ⁊ excoriationē iteſtinoꝝ ſi cliſterizet:⁊ cōſolidat omnes venas et vlcera eorum.

¶De cliſteribus ſuppoſitorijs et peſſarijs.

¶Cliſtere(vt inq̄t Abohali medicoꝝ pnceps)ē medicamē valde nobile ad expellēdas ſupfluitates iteſtioꝝ ⁊ toti⁹ corpis.Et (vt Gal.teſtat i introductorio medicoꝝ)ei⁹ idagatio ſiue inuētio fuit a Ciconia:q̄ cū vētris dolorib⁹ laboraſſet viſa fuit ſe roſtro aquā baurachinā ī ano i ponere.Et ppterea ſepenūero fac offm̄ medicinaꝝ ↄbiliū ſine aliq̄ leſiōe:qr nō trāſit p os nec p mēbra nobilia.Et ē ppe inteſtioꝝ euacuatiuū renū ⁊ veſice. Qua de re mlta ſunt gn̄a cliſterioꝝ:q̄dā ſūt lenitiua:q̄dā carminatiua vētoſitatū:quedā reſtrictiua:quedā ↄfortatiua ſua caliditate membrorum neruoſorum.Et hec plurimum faciūt ad ſpaſmum de repletione. Cliſtere.
¶Cliſtere ↄtra eundē ſpaſmuȝ ſic ordinat. ℞.camomille ſue muſcate mellıloti ane.ā.M.ij radicū enule.M.ij.radicū ebuli Cliſtere ↄtra ſpaſmum.

ʒ.ij.ſāſucipſſij ſaluie nepitema
tricarie rute aā.M.ß.aniſoꝝ ci
mini aā.ʒ.ij.caſtorei tyriaceaā.
℈.ij.mellis lib.j.pīguedīs vul
pine.ʒ.x.olei camomillini aneti
ni de lilio aā.ʒ.iiij.olei vulpini
lauri.de terebētia de caſtoreo
aā.ʒ.vj.caput vnius caſtrati ali
quātulum contuſuʒ bulliāt om
nia ſimul cum ſufficienti ꝗtita
te aque vſqʒ ad cōſummationē
medietatis:deinde fortiter co=
lēt:cui colatur addat vini odo
riferi ad quātitateʒ tertie par-
tis decoctōis hmōi:⁊ iteꝝ parū
bulliāt ⁊ adminiſtret ꝑ cliſteri:
qꝛ ei⁹ operatio ī iſto caſu crede
mihi mirabilis eſt.Et ꝗtitas dē
coctiōis hmōi pro cliſteri ordi=
nādo ſit lib.j.ß.cū.ʒ.j.ß.olei ca
momillini ⁊ tātūdē alioꝝ ꝓdi=
ctoꝝ.⁊.ʒ.j.ß.ſirupi dē ſticados
Iteʒ alid cliſtere linitiuū ſic fit.
℞.decoctiōis maluaꝝ ordei fur
furis violaꝝ iniubaꝝ paſſulaꝝ
altee lib.ij.mellis violati.ʒ.iij.
vitella duoꝝ ouorū ſalis parū.

cliſtere leniti=uum.

¶Cliſtere lenitiuū ⁊ alteratiuū
caliditatis ſic fit.℞.brodij pulli
dcocti cū ordeo lib.ij.olei vio=
lati.ʒ.iij.vitella duoꝝ ouoꝝ ʒuc
cari rub.ʒ.ij.miſ.⁊ fiat cliſtere.

cliſtere reſtri=ctiuuʒ.

¶Cliſtere reſtrictiuū cū ſecuri
tate.℞.dcoctōis ordei facte cū
aq̄ ferrarioꝝ lib.ij.olei roſa.on
fancini olei mirtini aā.ʒ.j.ß.mi
ne citonioꝝ.ʒ.ij.ß.vitellū vni⁹
oui ʒuccari rubei.ʒ.j.⁊ vʒ cōtra
fluxū emorroidarū ⁊ īteſtinoꝝ.
¶Cliſter carminatiuū vētoſita
tū ſic fit.℞.decoctionis camo=
mille aneti mellilo.aniſoꝝ cau
lis feniculi coriandroruʒ cimi=
ni aā.ʒ.j.olei rutacini anetini
aā.ʒ.j.diafinicōis.ʒ.x.mellis ro
ſati.ʒ.ij.ſalis parū miſce ⁊ fiat
cliſtere:qꝛ ad carminandū vēto
ſitateʒ inteſtinorū ꝑſentaneū re
medium eſt.Et ſi vis ꝙ habeat
minoreʒ caliditateʒ fiat cū deco=
ctione camomille mellilotī ane
ti cū ſupradictis oleis omittē=
do ciminum ⁊ alia ſimplicia in
caliditate eleuata.

¶De ſuppoſitorijs.

ſuppo=ſitoriū.

¶Suppoſitoria q̄dā ſunt lenia
q̄dā fortiora:⁊ q̄dā mediocria.
Lenia vero efficiuntur cū lardo
ne porcino aut cū coſtis cauliū
capillis mulieris inuolutis et
lardone ac butyro vnctis.
¶Suppoſitoria mediocria effi
ciūt cū melle vſqʒ ad ſpiſſitudi=
nē ſolitā bullito ⁊ ſi adderetur
modicū ſalis gēme eēt fortioꝛ
opatiōis.Itē ad eādeʒ intētio
nē vʒ ſuppoſitoriū factū cū ſapo
ne rubeo gallico.Itē ſuppoſito
rium factū cū radice irios recē
ti ad eādē intētioneʒ mirabilit
valet.Suppoſitoriū ʒuccarinū
ꝙ medici vtūt Genueā.ad in=
ſtar pille magne ſic fit.℞.aga=
ri.ʒ.j.⁊ ß.elebori nigri.ʒ.ß.ſal
gēme.ʒ.x.irios.ʒ.j.bulliāt om
nia ſimul cū lib.iiij.aq̄ pluuia=
lis vſqʒ ad cōſummationē me=
dietatꝭ:deinde cū ʒuccaro ſuffi=
ciēti ⁊ ꝓdicta decoctiōe colata
ad igneʒ ſm artē cū coriandris
fabricent ad modū pillule de q̄
b⁹ ponāt.v.intra anū:qꝛ ſūt mi
rabil' opatiōis.¶Suppoſitoriū
magis forte ſic fit.℞.mell' ad
ignē bulliti ī caciola vſqʒ ad for
mā ſolidā.ʒ.iij.benedicte.ʒ.vj.
ſalis gēme fellis tauri aā.ʒ.ij.
miſce ⁊ omnia īcorporando ad
inuicem fiat ſuppoſitoriū.
¶De peſſarijs ſuppoſitorijs.

Peſſa=rium.

¶Suppoſitoria peſſaria ſic cō
ponunt ⁊ valēt ad ꝓuocādū mē

ſtrua in vulua impoſita. ℞. ma
tricarie ſanine abrotãi calẽdu
le añ. M. ſ. ꝛ ß. croci. ʒ. ß. mell'. ℥.
ij. bul. ola ſimꝉ cũ ſufficiẽti q̄ti
tate aq̄ vſq; ad cõſummationẽ
tertie partis: deĩ colenꝛ ꝛ i co
latura fiat ſuppoſitoriũ cũ pe
tijs ꝛ mittaꝛ in matrice. Itẽ ad
eandẽ vꝫ infraſcriptũ peſſariũ.
℞. mellis decocti vſq; ad ſpiſſi
tudinem ſolidam. ℥. iiij. nigelle
triturate matricarie pulueriza
te añ. ʒ. ß. croci. ʒ. j. miſce ꝛ icor
porenꝛ ꝛ fiat peſſariũ quo inuo
luto petijs illud in vulua mit
taꝛ: qꝛ ad menſtrua prouocãda
eſt remediũ optimũ ꝛ mirabile

Ca. xix ¶Cap. xix. de oleis: in quo de
ſcribũt aliq̄ olea neceſſaria ad
vſũ chirurgie q̄ magiſtralia di
cũtur. Et de eis ordinãtur rece
pte ꝛ modus conficiendi ea.

Olea. Olea de qb⁹ optimus
Meſue ꝛ eius ſeq̄ces
tractarũt: de eorum
virtutib⁹ ꝛ qb⁹ mor
bis ꝯueniãt dicem⁹.
De magiſtratibus quidẽ p̄mũ
eſt vt infra. ¶Oleũ b̄ndictũ vꝫ
Oleuꝫ benedictum. ad multas corporis paſſiones:
vcꝫ cõtra ſpaſmũ de repletiõe:
ꝫ paraliſim: ꝫ iuncturarum do
lores a materia mixta cauſa
tos facta vñ purgatiõe: ꝛ vꝫ ẽt
cõtra diſcraſiã cerebri factaꝫ a
materia frigida. Et ꝓpterea ce
rebrũ frigefactũ confortat. Uꝫ
quoq; contra morbũ caducũ vn
gendo parũ ſupra coronali cõ
miſſura. Uꝫ ſilr ꝯtra fiſtulas de
ſiccãdas facta pri⁹ mũdificatõe
cũ medicamine forti. Ualet in
ſuper ad magnas plagas recẽ
tes ſanãndas. Catarrũ ẽt frigi
dũ ꝛ oẽm cerebri humiditateꝫ
extraneã deſtruit ꝛ ſpũs cerebri
ꝯfortat: apit venas opillatas cã
humorũ frigidoꝝ. Et ſi in aurẽ
cũ bõbice imponaꝛ gutta vna:
auditum deuaſtatum emẽdat:
preſertim quando a cã frigida
cauſatur. Item panum roſatuꝫ
madefactũ cum dicto oleo ꝛ ap
plicatum timporibus dolorem
emigraneũ ꝛ ꝟtiginoſum tollit
ꝛ ſchothomiã ꝛ vene opilatio
nẽ cerebri plm iuuat. Et ſi biba
tur de dctõ oleo. ʒ. ß. cũ modico
vini odoriferi in aurora p tres
dies alaꝫ cor pulmonẽ renouã
dã mirabilr ꝯfortat. Itẽ aduer
ſus q̄rtanarios ſi ſumaꝛ cũ mo
dico vini odorife. mirũ i modũ
vꝫ ꝛ ſit ad q̄titatẽ coclearij: ꝛ h
ordo p q̄tuor termios ſuãdus
eſt ſumẽdo quotidie p̄dcm̃ oleũ
per horã ante diẽ in dieb⁹ in q̄
bus nõ expectaꝛ paroxiſm⁹. Itẽ
ſumptuꝫ p. xxx. dies cũ modico
vini ꝛ parũ peonie ad q̄titateꝫ
iam dictũ morbũ caducũ ſanat
Itẽ aduerſus vnĩquãq; aialiũ
morſurã venenoſam mirabilr
valet: deniq; ad oẽm debilitatẽ
neruoꝝ crede mihi magna eſt
medicina. Ulterius aduerſ⁹ do
lores morbi gallici eſt p̄ſenta
neũ remediũ. Et iſtud oleuꝫ eſt
ſicut balſamũ ꝛ tãte virtutis ꝛ
potẽtie ſup iã dcãs egritudies
q nec auro nec argẽto emi poſ
ſet: cui⁹ talẽ forma. ℞. olí oliuã.
li. iij. ſtoracis calamite laudani
croci olibani gũmi arabici ru
bee tinctoꝝ gũmi hedere aloes
cicotrini maſtic[illegible] gariofili galã
ge cinamomi nucis muſcate. cu
bebe añ. ʒ. ij. gummi elimi li. ſ.
mirrhe bdeliũ añ. ʒ. ſ. ſemis. gal
bã. ʒ. vj. ſpice ligni aloes añ. ℥
j. cera pini armo. oppoponacis.
añ. ʒ. x. ola pulueriʒãda pulue-

rizẽt̃ ⁊ pmiſceant̃ cũ dicto oleo:
deinde ponant̃ in lãbico cũ ſuo
capello ⁊ recipiẽti ⁊ arte ⁊ igne
elabicet̃: ⁊ oĩa ſint bñ inlutata
⁊ obturata luto ſapiẽtie. In pͥn
cipio p horas .xij. ponẽdo elãbi
cũ ad ignẽ lentũ: ⁊ ipm̃ melio=
rando a ſex in ſex horis donec
elãbicatũ fuerit. quo fc̃tõ ſtatī
reſiduũ ſpẽrũ iterũ pulueriʒet̃:
⁊ cũ pͥdicto oleo elãbicato iterꝝ
ordie añdicto p tres dies reite
rando elãbicet̃. Et tãdẽ hẽbis
oleũ qđ vere eſt ſicut balſamũ.
Stat eñ ad oẽm balſami pba=
tionẽ. ❡ Oleũ balſami artificia
le magnũ ⁊ nobile ſecretũ p cõ

Oleum balſami.

ſeruatione ſanitatis vſq̃ ad ſũ
mã periodũ. ℞. cinamomi ga=
riofilorũ nucis muſ. ʒinʒiberis
ʒedoarie piperis longi ⁊ nigri
ĝnoꝝ iunipi corticũ citri corti=
cũ arãgeoꝝ baccaꝝ lauri fol. ſal
uie baſiliconis roriſmarini mẽ
te rotũde pulegij gẽtiane cala=
menti floꝝ ſambuci fol. anthos
ſpice nardi ligni aloes cubeba
rũ ſilueſtriũ cardamomi cala=
mi aromatici ſtichados: cãepi
teos: camedreos mirrhe maſti
cis olibani aloes epatici ſemis
⁊ folioꝝ aneti ſemis artemiſie
añ. ℥. j. ficuũ ſiccaꝝ pinguiũ vua
rũ paſſularũ pulparũ dactilorũ
amig. dul. pinoꝝ añ. ʒ. x. mellis
albi. ℥. vj. ʒuccari albi ⁊ optimi
tãtũdẽ. piſtent̃ oĩa ⁊ diſtillent̃
reiterãdo cũ fecib⁹ ter a[d]min⁹.
Et ẽ elixir vite curatiuũ paſſio
nũ capitis: ⁊ iſtud hꝫ ppͥetatẽ
olĩ añdicti ⁊ vꝫ pͥſerti ↄtra ſpaſ
mũ ⁊ paraliſim. ❡ Oleũ de bal

Oleum de balſamo.

ſamo ex inuẽtiõe nr̃a ad curan
das paſſiões ď qb⁹ l añcedẽtib⁹
receptis dictũ fuit magna vul=
nera ⁊ recẽtia ſanat. ℞. terebẽ.
clariſſime li. ij. olei oliuan. li. ß.
gũmi elimi. ℥. vj. reſine pini re=
cẽtis colofonie añ. ℥. iij. mirrhe
aloes epatici thuriſ ſarco. maſti
cis armoniaci diſſoluti cũ vino
añ. ℥. ſ. ß. gariofiloꝝ nucis mu=
ſca. cubebe cinamo. añ. ʒ. iij. ſe=
mis ſpicõis rubee tictoꝝ ĝne fi
niſſime cũ q̃ tingũt̃ ſcarlate añ.
ʒ. x. v̈miũ terreſtriũ lotoꝝ cũ vi
no. ℥. viij. oĩa adiuicẽ miſceant̃
pulueriʒatiſ pl̃uerizãdis: addẽ
do vini odori. maluatici. li. ſ. et
ß. ⁊ elãbicẽt̃ i vaſe vitreo ordie
deſcripto i pͥma r̃cepta rubrice
de magr̃alib⁹ oleis. Et nota ꝙ
aq̃ q̃ exierit ab hac ↄpoſitiõe ex
pta ẽ cũ vtilitate nõ pua p ſana
tiõe magnoꝝ vulneꝝ capitis ẽt
cũ fractura cranei ſine aliq̃ oſſiſ
decoc. adminiſtrata cũ cerotis
⁊ puluere capitalib⁹ deſcriptis
i caplo de fractura cranei. Iſtđ
oleũ eſt ſicut balſamũ: ⁊ ſua aro
maticitate ⁊ cõfortatiõe ſubtili
attractiõe ⁊ dõeſtica ericcatio=
ne ad vulnera neruoꝝ eſt vnica
⁊ ſingulariſſima medela. habꝫ
eñ oẽs illas pͥrogatiuas q̃s hr̃e
debet medicamẽ vulneꝝ neruo
rũ (vt patet ↄſiderãti ingrediẽ=
tia) nã medicamẽ vulnerũ ner=
uoꝝ (vt inq̃t Aui.) eſt illđ qđ eſt
cal'm ⁊ ſiccũ ſubtiliũ ptiũ eq̃lis
caliditatiſ ita vt ñ mordicet ⁊c.
❡ Oleũ de vitellis ouorũ valet
mirabilr̃ ↄ aſpitatẽ cutis: ⁊ ↄtra
ipetiginẽ ⁊ ſerpiginẽ. Et raga=
dijs optime medet̃: vlcerbus ẽt
doloroſis ⁊ frigefactiſ in neruo

Oleũ ď vitelliſ ouorũ.

ſis locis cauſatis magna ẽ me=
dela. Valet ẽt ad vlcera aurium
antiqua: cui⁹ talis eſt ↄpoſitio.
℞. vitella ouorũ. xx. cũ ſuis cor=
ticib⁹ decoctoꝝ in aqua: deinde
piſtent̃ optĩe i mortario ⁊ ponã

tur vitella tm̄ i caciola enea baculo agitãdo dõec videank aliq̄ntulũ cũ ſpuma eleuari a fũdo caciole: poſtmodũ ponank i canapacio ſpiſſo aq̄ aliq̄ntulũ madefacto ⁊ exp̄ſſo: deĩ cũ inſtrõ torculari fortiter exp̄mãk: ⁊ vtere q: eiꝰ opatio in paſſiõibꝰ añ dictis eſt p̄ſentaneũ remediuz.

Oleuz magiſtrale. ¶ Oleũ magiſtrale deſcriptiõe nr̃a qd̃ ſumme iuuaſſe pcepimꝰ aduerſus oẽs paſſiões neruorũ ⁊ iuncturaꝝ frigidas: q: calefacit calefactiõe domeſtica deſiccat ⁊ reſoluit hũiditates extraneas neruoꝝ ⁊ iũcturarum. Et ppterea ſpaſmũ humidũ ⁊ paraliſim curat. Item vertiginoſis epilepticis ⁊ laborãtibꝰ apoplexia vngendo cũ eo ſupra coronali cõmiſſura magnifice opitulak: ⁊ ſic fit. ℞. olĩ nardini coſtini vulpini maſticini irini liliacini añ. ℥. ij. olĩ ro. odori. li. iij. laterũ recentiũ li. iij. deĩ ignitĩ ĩfundãtur ĩ p̄dictis oleis: poſtmodũ piſtẽk ⁊ tritu. ⁊ cũ olbꝰ reliquis bꝰ p̄ter olea elãbicenk i lãbico vitreo.

Oleũ ipicõis. ¶ Oleũ ipiconis nobiliſſime opatiõis virtutẽ hñs exiccãdi ⁊ icarnãdi cũ doloris ſedatiõe. Et ppterea ſanat mirabilr neruoꝝ vulnera: ⁊ hz alias multas p̄rogatiuas aduerſus morbi gallici dolores ãtiq̄s. de q̄bꝰ in li. de ſimplici medicia locuti ſumꝰ. q̄re eodẽ recurre. cuiꝰ ordinatio talis ẽ. ℞. olei onfã. ℥. vj. olei maſticini. ℥. j. olei de tereb. ʒ. vj. olĩ ro. ꝯpleti tereb. clariſſime añ. ℥. ij. maſticis thuris añ. ʒ. ij. mirrhe aloes epati. añ. ʒ. iij. gũmi elimi colofonie añ. ʒ ij. ß. ſucci ipicõis ſucci cẽtaũ. ſucci plãta. ſucci caude eq̄ne. añ. ℥. j. milleſo. ℥. ij. radi. tor. diptami cardi bñdicti añ. ʒ. j. rubee tict. grane finiſſime añ. ʒ. iij. ⁊ ß. cro. ʒ. ß. vermiũ terreſt. lotoꝝ cũ vio. ℥. ij. fo. fraxini ⁊ radiceseiꝰ añ. M. ß. vini odori. li. ij. ꝯtundẽda cõtundank: deinde bulliãt oĩa vſq̄ ad ꝯſum. vini ⁊ ſuccoꝝ. poſtmodum canapacio ſpiſſo fortiter colenk ⁊ ponank in vaſe vitreo cũ ſemine ⁊ flore ipiconis ⁊ parũ floris roriſma. de menſe Maij p dies. xv. ad ſolẽ dimittẽdo p̄dictos flores bis in hebdomada remutãdo: ⁊ tandẽ habebis oleũ p̄cioſiſſimũ ⁊ ſingulare ad oĩa vulnera ſanãda cũ ſedatiõe doloris p̄ter vulnera cõtuſa ⁊ alterata ab aere. Uz inſuper ad dolores iuncturarũ antiquos ⁊ ad neruos duri motꝰ ⁊ debilitatos. Uulneribus q̄z. ⁊ vlceribꝰ tremulentis ⁊ ſpaſmoſis vtiliſſimum eſt remedium.

Oleuz balſami. ¶ Oleũ balſami artificialr cõfectũ habens maximas intẽtiones: ⁊ pfertiz ad vulnera neruorũ ⁊ egritudines frigidas: vcz ſpaſmuz paraliſim epileptiã vngendo cũ eo caput ſup coronali ſic ordiak. ℞. tereb. li. j. thuris albi laudani añ. ℥. iij. maſtici galãge gariofili cinamomi zedoarie nuſcis mu. cubebe ligni aloes añ. ℥. ij. gũmi elimi. ʒ. vj. olĩ roſ. onfan. li. ß. olei maſti. ℥. ij. ⁊ ß. vermiũ terreſt. lotoꝝ cũ vino. ℥. iij. oĩa ſimul miſceank ⁊ elãbicenk: in vaſe vitreo more iã dicto i ſuperioribus receptis.

Oleuz amigdalaꝝ dulciũ. ¶ Oleũ amigdalarum dulciuz lenit aſperitatẽ pectoris gutturis ⁊ pulmõis: duritiẽ ⁊ ſiccitatẽ iũcturaꝝ lenit tuſſimq̄ ſedat Et ppterea ꝯfert ptiſicis ⁊ ethicis ⁊ valet cõtra dolorẽ auriuz a materia mixta cauſatum.

Oleū amigdalarū amararū.

¶ Oleū amigdalarū amararū facit ad dolorē auriū de mā̄ frigida. excutit eīm mām vētoſam in aurib⁹ icarnatā. Et ſibiloearū potēter medeṫ. Et ſurditati ꝯfert. Et iſup ad maculas faciei delēdas plurimū valet: duritiē etiā neruoꝝ potētiſſime mollit ꝛ ſua maritudie ꝟmes interficit. Idē hr̄ de oleo perſicorum.

Oleū de ſemine lini.

¶ Oleū de ſemine lini mirā hꝫ ꝟtutē aduerſ⁹ vnāquāqꝫ paſſionē ani. vn̄ dicit bon⁹. M. q̄ ē medicina magna olb⁹ egritudib⁹ ani ꝛ cū auxilijs facientibus ad ſpaſmū vtilr̄ adminiſtraṫ. Itē ad aſpitatē neruorū ꝛ iuncturaꝝ dolores peculiaris ē medicina.

Oleum laurinum.

¶ Oleū laurinū facit ad dolores colicos a mā̄ frigida cauſatos ſua aromaticitate: neruos frigefactos ꝛ debilitatos ꝯfortat: ſpaſmo de repletione opitulatur: ꝛ denicꝫ olbus egritudnib⁹ fridis neruoſis medetur.

Oleum roſatū.

¶ Oleū roſatū cōpletū vcꝫ ō roſis ꝛ oliuꝫ ꝑfecte maturꝫ vꝫ ad uerſus mēbra debilitata calorē naturalē mēbri cōfortādo digeſtiuā ipſi⁹ auget. Calorē inſup accñtalē mēbri refrigerādo extiguit; mēbrū quocꝫ frigefactū ſua ꝯfortatiōe aliq̄lr calefacit. Et ꝓpterea dicit Gal. medicorū monarcha q̄ mēbra calefacta refrigerat ꝛ frigefacta calefacit. Repellit iſup malos humores decurrētes ad apoſtemā dū locū q̄n in principio adminiſtraṫ in apoſtematib⁹ calidis.

Oleum onfancinum.

¶ Oleū roſatū onfancinū ē maioris ſtipticitatis ꝛ ꝯfortatiōis oleo roſato ꝯpleto. vn̄ ꝓpt ſuā ſtipticitatē ꝛ ꝯfortationē doctores iubēt ponere ipm̄ i pncipio fracture cranei ſup pāniculo cerebri. Et eſt optima medicia in principio apatum calidorum.

Oleum violatum.

¶ Oleū violatū lenit ſumme aſperitatē pectoꝛꝭ: ꝛ ꝯtra herſiſipilā magna ē medicia: ꝛ ꝯ ſpaſmū de inanitione etiā pl̄m vꝫ.

Oleum camomillinum.

¶ Oleū camomillinū ē oleū bñ dictū ꝛ aduerſus vnāquācꝫ neruoꝝ paſſionē ēmedicia magna qꝛ reſoluit ſine attractōe cū aliquali ꝯfortatōe mēbri. Et ꝑpea ſiſtit aliqualr̄ hūores fluētes ꝛ mitigat vnūquēqꝫ dolorē cū ſecuritate pīcule leſe: ꝛ eſt dōmeſticū carminatiuū ventoſitatū.

Oleum anetinū.

¶ Oleū anetinū q̄ſi eādē hꝫ ꝓrogatiuā ſicut oleū camomillinū tñ ad ventoſitatē carminandā eſt efficacioris virtutis.

Oleum de papauere.

¶ Oleū de papauere extignit īflāmationē cholere i apātib⁹ calidis. Un̄ ꝯquaſſatū cū albumine oui ꝛ parū ſucci lactuce aduerſus herſiſipilā i pncipio ꝛ in augmento ꝛ inflāmationē ꝟge eſt preſentaneum remedium.

Oleum nenufarinum.

¶ Oleū nenufarinū eādē hꝫ ꝟtutē ſicut oleū de papauere: ꝛ ad oēs paſſiones p̄dictas vꝫ ſi cum p̄dictis reb⁹ cōquaſſatū fuerit.

Oleum liliorū alborū.

¶ Oleū lilioꝝ alborum ꝛ oleuꝫ irinū habent quaſi eandē virtutē ſiue equalē: tñ maior reperiṫ reſolutio in irino q̄ in liliacino: apāta frigida reſoluunt aliqualiter liniēdo ꝛ mollificādo. Item valent ad dolorem dorſi a cauſa frigida cauſatum preſertim liliacinum oleum.

Oleum mirtinum.

¶ Oleum mirtinū facit aduerſus torſiones neruorum ꝛ cōtuſiones ꝛ attractionē lacertorū. Et hꝫ Aui. reſtaurat fracturā oſſiū: ſanguinēꝫ q̄ꝫ q̄ ſub cute exiſtit reſoluit neruos ēt ſua ꝯfortatōe ꝛ aromatizitate ꝯfortat.

Oleuz rutacinum.
¶Oleū rutacinū hȝ virtutē ca
lefaciēdi ⁊ rſoluēdi ſua aptiōe:
⁊ eſt vētoſitatis carminatiuū:

Oleuz maſticinū.
¶Oleū maſticinū virtutē hȝ cō
fortādi loca neruoſa cū ſtiptici
tate. Et ꝓpterea ſtomachū dbi
litatum confortat virtutem di
geſtiuam corroborando.

Oleuz nardinum.
¶Oleū nardinū eādē q̄ſi natu
rā hȝ cū oleo maſticino. Et pro
pterea loca neruoſa dbilitata
potēter ꝯfortat. Jō ad ſpaſmū
de repletiōe optima eſt medici
na ⁊ iūcturas dbiles fortificat:
ſtomachū q̄ȝ relaxatū corrobo
rat ei⁹ digeſtionē fortificando.

Oleuz coſtinum.
¶Oleū coſtinū ē valde ꝓficuū
cōtra oēm frigiditatem malos
humores reſoluēdo caleſacit:
⁊ eſt aperitiuū opillationū ner
uis ſilr̄ infirmis lacertis ⁊ ſto=
macho vehemēter opitulatur.

Oleuz de euforbio
¶Oleū de euforbio eſt valđ ca
lefactiuū ⁊ vȝ ad neruoꝝ ⁊ pū=
cturā: ⁊ aduerſ⁹ ſpaſmū hūidū
⁊ paliſim ſinglarꝫ ē medicina.

Oleuz vulpinum.
¶Oleū vulpinū ꝯtra oēs frigi
das paſſiōes neruoꝝ ⁊ ſpaſmū
de repletiōe optimū ē remediū
paſſioib⁹ q̄ȝ iūcturarū frigidis
magnifice medet: ⁊ in dolorib⁹
dorſi vtiliter adminiſtratur.

Oleuz de ſcorpiōib⁹
¶Oleū de ſcorpionib⁹ facit ad
paſſiōes veſice fridas. Jccirco
illinitū ſup femore ⁊ ſub peri=
toneo vrinā ad lapillū ꝓuocat
⁊ piectū i vgā cū ſiringa vrinā ⁊
lapillū cū maiori cecitate edu.

Oleuz đ iunipero.
¶Oleū de iunipero aduerſus
oēs paſſiones frigidas iunctu
rarum ⁊ neruorum multū fa=
cit. Jtē ad vlcera frigida tibia
rū plurimū iuuat: ſpiginē q̄ȝ ⁊
ipetiginē magnifice delet.

Oleū đ terebētina.
¶Oleum de terebentina vȝ ad
egritudines neruoꝝ frigidas:
et ad oēs paſſiōes iūcturarū: ⁊
ad vulnera recētia ſananda.

Oleuz ipericonis.
¶Oleū ipericōis eſt cali. ⁊ ſic.
ꝯſolidat vulnera iciſoꝝ neruo
rū: ſedat dolorē ſpaſmoꝝ qđ ſic
ꝯficit. ℞. floꝝ ⁊ ſels ipericonis.
ʒ. iij. marcerent p̄ tres dies i vi
no ſufficiē. deiñ bul. i vaſe eneo
vſq; ad ꝯſumptionē vini: deiñ
expmant ⁊ i colatura ponat tā
tūdē ipericonis recētis ⁊ ꝯtuſi:
⁊ iterū p̄ tres dies dimittatur:
poſtea addant terebētīe. ʒ. iij.
olei veterꝫ. ʒ. viij. croci. ℈. j. ma
ſticis. ʒ. vj. mirrhe thuris añ. ʒ.
ij. ⁊ ſ. poſtmodū i colatura ipo
nant p̄ mēſez floris ⁊ ſenis ipe
riconis. M. ſ. rubee tinctoꝝ tri
turate grane finiſſime q̄ tingū
tur ſcarlate añ. ʒ. iij. ſucci mille
folij. ʒ. ij. deide bul. vſq; ad con
ſum. ſucci cū. ʒ. ij. vermiū terre
ſtriū lotorū cu vino ⁊ paꝝ vini
odoriferi: qđ vſui reſerua.

¶Cap. xx. De pillulis.

Ca. xx. Pil̄le aggregatiuē.

Pillule aggregatiue
indifferēter purgāt:
omnes malos humo
res flegmaticos groſ
ſos melancholicos ⁊
cholericos. Et propterea con=
ceduntur in egritudinibus ab
eiſdem humoribus cauſatis ⁊
aduerſus longas febres plīmū
faciūt ſanguinē ſpiritū ⁊ ſenſ⁹
clarificādo. Et ideo medici ro
mane curie: preſertiȝ magiſter
Scipio de lācellotis ciuis ro=
man⁹ i arte medica nr̄e tēpeſta
tis excellēs: ⁊ apđ nōnullos pō
tifices ⁊ pn̄iates autoritatꝫ nō
p̄ue ex his frequētiſſime eis vtū
tur cum manifeſta vtilitate.

Magr̄ Scipio roman⁹.

Pil̄le alefangine.
¶Pillule alefangine licet ſint
debilis ſolutionis ⁊ tarde pru
ritiui tamen ſunt iuuamento.

nā aliq̄ ex pte ꝟtutē hn̄t ſoluē-
di hūores ſtaticos groſſos et
putridos eorūdē augmētū ꝓhi
bēdo: ſtōachū ēt mūdificāt mū-
dificatiōe leui. Caput et orga-
na ſēſuū ⁊ eoꝝ digeſtiuā ꝯfortā
do corroborāt ⁊ ppea ſunt ſa-
luberrime. Et q̄ eis vtūk ſanita
tē ꝯſeruāt ⁊ amiſſā recuperāt.
Pilⁱe de iera — ¶ Pilⁱe de iera cū octo reb⁹ vir
tutē hn̄t purgandi ſtōachū. Et
ſine moleſtia purgāt ēt caput
epar renes matricē ⁊ iūcturas
reſoluēdo malos hūores fleg-
maticos ⁊ eoꝝ egritudines re
mouēdo abſtergūt: humoreſq̧
groſſos dōeſtica abſterſiōe at-
tenuādo ⁊ incidēdo calefaciūt
cū exiccatiōe ⁊ aptiōe: ſpūs q̧z
ſinceros reddūt ſenſ⁹ acuēdo.
Pilⁱe ỏ iera cōpoſite. — ¶ Pilⁱe ỏ iera ꝯpoſite ſūt velocio
rꝫ opatōis aſ̄ dictꝫ: ppea caput
⁊ organa ſēſuū mūdificāt māꝫ
groſſam flegmaticā educēdo.
Pilⁱe cōes. — ¶ Pilⁱe cōes ꝯ peſtē mirabilr
valēt ⁊ hūores corruptos pur-
gāt ⁊ bonos a putrefactiōe cō-
ſeruāt. Jō lōgā ꝯſeruāt ſanita-
tē: lꝫ eaꝝ ſolutio ſit debilis ⁊ ſi
ne moleſtia hūores educant: q̄
ſub hac forma pficiūk. ℞. aloes
loti. ʒ. vi. mirrh. ʒ. iiij. croci ma
ſticꝫ aā. ʒ. ij. tormētille boliar.
ter loti cū aceto aā. ʒ. j. ß. ⁊ fiāt
pilⁱe ad quātitatē ciceris: ⁊ do
ſis eaꝝ eſt. ʒ. j.
Pilⁱe de turbith. — ¶ Pilⁱe de turbith valēt cōtra
humores flegmaticos. Jō edu-
cūt flegma a capite: ⁊ vtentes
eis a morbꝫ flegmaticꝫ p̄ſuāk.
Quāobrē vtilr ꝯcedūk laborā-
tib⁹ glādulis ſtaticis ſcrophu-
lis atq̧ ſephiro: q̄ ſic fiunt. ℞.
turbith. ℥. j. agarici trociſcati.
ʒ. x. polipodij q̄rcini. ʒ. vj. zinzi
berꝫ roſaꝝ aā. ʒ. ij. aniſoꝝ. ʒ. iij.

aloes epatici. ℥. ij. miſce et for-
menk cū aq̄ abſinthij ad modū
ciceris: ⁊ doſis earum eſt. ʒ. j.
¶ Pilⁱe ỏ reubarbaro euacuāt — Pilⁱe de reubarbaro.
malos hūores mixtos ⁊ ſimpli
ces p̄ſerti viſcoſos ⁊ corruptos
cū ſtōachi cōfortatiōe epatiſq̧
opillatiōes auferēdo. Et ppea
vtilr ꝯcedunk cācerico morbo
laborantib⁹: q̄ ſic ordinank. ℞.
ſpecieꝝ de iera de octo reb⁹. ℥.
trociſcoꝝ diarodonis abbatꝫ.
ʒ. iij. reubarbari. ʒ. ij. ⁊ ß. mira-
bolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. j. ß. maſti-
cis. ʒ. j. croci. ℈. j. agarici troci
ſcati aloes epatici loti aā. ʒ. x.
ſucci abſinthij ſucci liquiricie
aā. ʒ. j. feniculi. ʒ. ß. formenk pil
lule cū aq̄ abſinthij: q̄r in febri
bus longis ſumme valent.
¶ Pillule cochie materiā frigi — Pilⁱe cochie
dā ⁊ ſtaticā euacuāt a capite ⁊
neruoꝝ originē mūdificant. Et
ppea i oīb⁹ egritudib⁹ capitis
a mā frigida cauſatis ſūt val-
de pficue et aduerſus catarra
tā magnā hn̄t p̄rogatiuā: q̄ ſic
pficiunk. ℞. ſpecieꝝ iere ſimpli
cis. ʒ. vj. turbith ſtichaỏ. aā. ʒ.
iij. trociſcoꝝ colloquintide. ʒ.
ij. ß. diagredi ana. ʒ. ij. agarici
trociſcati. ʒ. v. cuꝫ ſucco abſin-
thij formentur pillule ad mo-
dū ciceris: et doſis earū ē. ʒ. j.
¶ Pilⁱe q̄b⁹ vtunk ſenes catar — Pilⁱe contra catarrum.
roſi ⁊ laborātes ocloꝝ caligīe:
purgāt oēs malos hūores: acu
unt viſuꝫ: reparāt auditū: reli-
quoſq̧ ſenſ⁹ corroborāt. Cere-
brū potēter mundificāt: ⁊ vten
tibus eis cōplexionē preſtāt iu
uenilē: quaꝝ tal̄ ē ordiatō. ℞.
aloes loti. ℥. j. ⁊ mediā diagre.
℥. mediā. mirabo. oīm reubar.
maſticis ſene abſinthij cuſcute
aā. ʒ. j. ß. agarici trociſcati ſpe
cierum

cierum de iera ſimplicis ſpecierū diarodonis abbatis añ.ʒ.iiij.et cū ſucco feniculi formentur pillule admodum ciceris: et doſis earum eſt.ʒ.ſ.

Pillule ꝯ cholerã.

¶Pillule auree hñt ꝟtutem purgãdi humores cholericos exiſtentes in ſtomacho ⁊ cerebro: purgãt morbos cholericos ⁊ ꝯ ventoſitatẽ vtiliter conceduntur.

Pillule lucis.

¶Pillule lucis ſumme valẽt ad egritudines oculorū frigidas: ⁊ malos humores caliginoſos educunt. Reſoluũt inſup vapores exiſtentes in cerebro viſum offuſcãtes: ſpũs corroborãt virtutẽ viſiuã acuẽdo ac ſanitatẽ oculoꝝ ꝯſeruãt: q̄ ſic ordinantur. ℞.eufragie.ʒ.vj. agarici ſene añ.ʒ.v.mirabolanoꝝ olm. añ.ʒ.ß.roſarū violarū trociſcorū colloquintidie turbith cubebe calami arõatici nucis muſcate ſpice epithimi carpobalſami xilobalſami ſileris mõtani rute ſq̄nãti aſſari maſticis gariofili cinamomi aniſi fenicli apij caſſie lignee croci maſticis añ.ʒ.ij.aloes.ʒ.ij.⁊ fiat paſta cum aq̄ fenicu.⁊ doſis eiꝰ ẽ.ʒ.j.⁊ ß.

Pillule de fumoterre.

¶Pillule de fumoterre ad vnam quãq; ſcabiẽ malũ mortuũ cancrũ leprã morbũ gallicũ cãcrenã magnifice faciũt. Eedẽ purgãt oẽs malos hũores cholericos aduſtos ⁊ mordicantes ſtalſſũ⁊ pruritũ⁊ ſcabiẽ faciẽtes.

Pillule ꝯ morbũ gallicum.

¶Pillule ꝯtra morbũ gallicuꝫ ſupreme opatõis deſcriptione nr̃a valẽt: ꝓſertī in corpibꝰ robuſtis tempore eſtiuo ⁊ morbo exiſtente confirmato: ⁊ officiuꝫ eaꝝ eſt flegma ſalſum cholerã aduſtã humoreſq; vẽtoſos a iũcturis et locis remotis purgare. Jccirco malã ſcabiẽ mirabiliter curãt ⁊ olbꝰ cutis ıfectionibꝰ ⁊ vlcerũ dolorıbꝰ optıe medentur: quaꝝ talis eſt ordlatio. ℞.mirabolanoꝝ olm añ.ʒ.iij. trociſcoꝝ colloquintide maſticis diagredi añ.ʒ.ij.ß. nigelle origani cimini añ.ʒ.iij.elebori nigri.ʒ.ij. ſpice euforbij cornu cerui aduſti ſalis gẽme añ.ʒ.ß. capilloꝝ veneris foliculoꝝ ſene politrici gallitrici anthos ſcolopẽdrie epithimi añ.ʒ.⁊ ß. coriãdroꝝ aniſoꝝ polipodij q̄rcini añ.ʒ.v.tyriace optie.ʒ.vj. agarici trociſcati aloes loti añ.ʒ.x.ſpecierũ iere de octo rebus ſpecieꝝ diarodonis abbatis añ.ʒ.viij.cũ ſucco fumiterre et melle roſato fiat paſta pillularum: et doſis eius eſt.ʒ.ſ.

¶Pillule inde eandẽ virtutem habẽt ſicut habẽt anteſcripte.

Pillule fetide.

¶Pillule fetide habẽt virtutem purgãdi a lõginq̄s ptibꝰ ⁊ iuncturis hũores corruptos: groſſos: viſcoſos: crudos ⁊ flaticos ⁊ hũores cholericos ſecũ educũt. Et ppeꝛvtilr ꝯcedũt laborãtibꝰ podagra ſciatica ⁊ artetica ꝺ mã frida: ſcabioſis q̃ꝫ et cutis ıfectiõibꝰ ⁊ ſcrophuloſis etiã medentur. Eandẽ etiam virtutẽ habent pillule de euforbio.

Pillule hermodactilloꝝ.

¶Pillule hermodactilloꝝ minores vtilr dãtur laborantibꝰ podagra caũa. Maiores vero aduerſus podagrã ſciaticã artheticam atq; chiragrã fridã pꝛ̃ꝫ valẽt: purgãt em̄ humores groſſos exiſtentes in iuncturis.

Pillule de liq̄ricia.

¶Pillule de liq̄ricia ſiue bechichie delẽt aſpitatẽ gutturis: et laborãtibus impetuoſa ⁊ calida tuſſi peculiariter medentur: ⁊ pectus liniẽdo ſputũ facilitãt.

¶Cap.xxj. De aquis.

¶ Et primo de magiſtralibus.

Aq̃ mater balſami. Qua q̃ mater balſami nũcupat̃ ſic cõponit̃. ℞. tere- bẽtine lib. ij. thuris. ℥. ij. ligni aloes. ʒ. j. maſtic̃ ga rioſilor̃ galãge cinamomi nuc̃ muſcate cube- be. ana. ℥. ſ. ß. gũmi elimi. ℥. vj. aq̃ vite ſimiſ. ad q̃titatẽ oĩ pdi ctar̃ ⁊ piſtat̃ ſpeciebus oĩa ſil̃ ponãt̃: ⁊ poſt diẽ pone i diſtilla torio ad diſtillãdũ lẽto igne: ⁊ aq̃ q̃ exierit mr̃ balſami voca- bit̃: q̃ aſſociãda ẽ cũ tm̃dẽ aq̃ ce leſtis ⁊ d̃ nouo diſtillet̃ ⁊ mira- biles ꝟtutes habebit ⁊ ineſti- mabiles: qm̃ ẽ oĩ medicinarũ mr̃ ⁊ dña: cui⁹ mirabiles ⁊ vl'es effect⁹ ꝯ oẽs fridas paſſiões et ẽt calidas ꝟtutẽ ⁊ potẽtiã hñt q̃ q̃dẽ aq̃ h̃ꝫ ꝟtutes aq̃ ſeq̃ntꝫ.

Aqua balſami. ¶ Aq̃ ſingularis q̃ d̃ aq̃ balſami ⁊ oleũ balſami: ⁊ mirabiles operationes habet.

Aqua ſingularis. ¶ Aqua ſingularis ꝯponit̃ iſra ſcpto mõ. ℞. terebẽtine lib. iiij. thur̃ maſtic̃ añ. ℥. ij. aloes epa tici laudani caſtorei oſſiũq dac- tilor̃ radicũ diptami ꝯſolide minor̃ añ. ℥. j. oĩa diſtillent̃ in lãbico vitreo lẽto igne. Pma aq̃ erit clara ſic̃ aq̃ fõtis. Scda erit crocea q̃ ſupnatabit. Alte- ra erit ſicut crocũ clar̃. Et cum icipit mag̃ rubificari ⁊ ĩſpiſſa ri ſic̃ mel: tũc icipit t̃tia aq̃. pri ma d̃r aq̃ balſami Scda oleum balſami. tertia vocat̃ balſamũ artificiale: ⁊ aliq̃ dicũt q̃vocat̃ victrix balſami: q: balſamo eſt validior: ⁊ ſic̃ oẽs pbas ſic̃ facit verũ balſamuꝫ. Pria em̃ ardet ſicut candela. Scda coagulat lac. Tertia ſi de ea poſueris vnam guttã in cuſpide gladij in vno cipho aq̃ frigide pleno: deſcẽdet i fũdo ciphi ⁊ ñ diſſol uetur. Sed poſtq̃ ſteterit p̃ ho ram aſcendet ſup aquã ſine diſ ſolutione ſicut veruꝫ balſamũ facit. Prima bona. Secũda me lior. Tertia optima: ⁊ h̃ꝫ oẽs i fraſcptas ꝟtutes. Si ex ea la- uabis faciẽ tuã ter i die ⁊ ſpãſr nares curat reuma. Confortat cerebrũ et viſũ clarificat. Et ſi cũ ea linieris poſteriorẽ ptẽ ca pit̃ ꝯfortat memoriã ⁊ oẽs ꝟtu tes aie. Itẽ ſi i ea poſueris her bas odoriferas itra ampulam bñ clauſaꝫ ⁊ dimiſeris p̃ ſex ho ras attrahet ad ſe virtutẽ illa- rũ herbar̃. vñ potes dare i mẽ ſa tua vinum ſublimatum ⁊ ga rioſilatũ ſi de aq̃ iſta poſueris tres vel quatuor guttas i vno cipho pleno vino erit vinũ illi⁹ coloris odoris ⁊ saporis ſicut virtus herbarum ⁊ ſpecier̃ ibi poſitarũ. Item carnes ⁊ piſces i ipſa aqua poſiti nõ putreſiũt: ⁊ ſi ſint putrefacti quicq̃d ẽ pu trefactum corrodit ⁊ ſanum cu ſtodit: inducit appetitũ: cõfor- tat ſtomachum: ⁊ ſi de ea ſum- pſeris de mane ⁊ ſero flegma i ore ſtomachi conſumit. Anhe- litũ fetidũ cum aliquali quãti- tate vini curat. Item ſi in pãno de ea madefacto ſerpentem vel buffonem poſueris ſtatim mo- rietur q̃uis nõ tangat illos: et ſic facit ad omne venenuꝫ ſicut finiſſimum balſamum: ⁊ in om nibus operationib⁹ tyriace aſ ſimilari poteſt: conſumit oĩa apoſtemata vlcera tumores et omnes alias ſupfluitates. Et ẽ res magis repercuſſiua d̃ſicca tiua ⁊ cõſumptiua ꝯtra humo

res frigidos q̄ alia medicina mūdi. ꝛ ſi cum ea lauabis radi ces dētiū bis vl' ter curabit ſtri get ꝛ fortificabit ipos ac deābulabit. Itē ſanat oēꝫ fiſtulā et oia vl'nera q̄tūcūq̄ ꝓfūda ſūt. Itē ſi cum ea lauabis vulnꝰ ca pitis dūmō plaſmī non ſit leſa oēꝫ fiſtulā noli me tāgere morboſq̄ vnguiū ꝛ oia apata corrodētia curabit. Et ſi cū ea lauabis oē genꝰ guttaꝝ ex frigida cā liberabit. Sanat ēt ꝑcuſſiones ſi cū panno lineo emplaſtraueris ēt ex caſu in aliq̄ parte corporis locū doloroſum curat ꝑfecte. Emorroidas et anū egredientē ſtringit: paraliſiꝫ ꝛ oēm mēbrorum debilitatē fortificat ꝛ rectificat. Et ſcias qḋ eſt res calida ſup oē genus qḋ fieri poſſit vel inueniri. Et tāte penetratōis ēt caliditatis q̄ ſi vna gutta tepida ponat̄ l manu tua ſtatim penetrabit l manū ſine leſiōe. Itē ſi ſenties aliquē tumorē pedū vel tibiarū ꝛ dolorē iūcturaꝝ ſi cū ea lauabis et cū pāno lineo ēplaſtraueris oēꝫ egritudinē ex frigida cā ꝓuenientē ꝛ ex ſāguie putrefacto corrupto curabit. Itē ſi neruꝰ cōtractꝰ eēt aut indignatus ſi balneat̄ iſta aqua tribus vel quatuor vicibꝰ cito liberabit̄. Tertia aqua q̄ hꝫ colorem ſanguinis ſiue citrinū eſt tāte virtutis q̄ ſi quis leproſus vtat̄ ea .xv. diebꝰ ꝑ dimidiū cocleariis ſingulo die liberabitur. itē facit hominēꝫ iuueneſcere ſi ſumat pōdꝰ vniꝰ grani frumenti cū vno cocleari floꝝ boraginis. ꝛ bñ nota q̄ verū eſt et vꝫ adtēdentes ad extremum vite.

Aqua ¶ Aqua celeſtis duplex ē ꝛ qlibet ꝑ ſe mirabiliū opationū (vt celeſtis in pñti capl'o ptꝫ) ꝛ ſi cū ea imiſcebis tātūdē aque matris balſami ꝛ denuo diſtillaueris l boccia vitrea habebis theſaurum olm medicinaꝝ. Et ſi exindevo lueris poteris quatuor elementa ſeparare ꝑ ſe vnū ab alio. Et ꝑrimo de ꝟtutibꝰ earū dicemꝰ.

¶ He ſunt ꝟtutes iſtarū duarū aq̄rū celeſtis ꝑme ꝛ ſcđe. Aqua prima eſt tāte ꝛ talis ꝟtutis q̄ ſi de ea ponat̄ ſup vulnere recēti nō erit opꝰ alio medicamine qꝛ infra ſpatium .xxiiij. horarū vulnꝰ ſanatū remanebit dūmō nō ſit vulnꝰ mortale. Et ſi vulnus antiquatū fuerit ſiue cancrū ſiue fiſtula ſiue lupa ſiue noli me tāgere ſi cū ꝓdicta aq̄ laue t̄ ifra .xv. dieꝝ ſpatiū ſanabūtur: ꝛ lotio dꝫ fieri de tribꝰ l tribus diebꝰ ſemel: ꝛ ſi ponat̄ gutta hmōi aque ſup carbūculo infra paucū ſpatiū carbūculū ſter ficit: ꝛ ſi in oculo imponatur de dicta aq̄ vnūquēq̄ ipſiꝰ morbū curat: dūmō oculꝰ ex toto nō ſit deuaſtatꝰ ſolā guttā intꝰ ponēdo l termino triū dieꝝ ſanitatē recipiet: aut ad tardiꝰ in ſpatiū octo dieꝝ. Itē ſi q̄s vexaret̄ ab ifirmitate q̄ đr malū đ petra i renibꝰ vel in veſica vel in virga ꝛ biberit guttā hmōi aq̄ cū modico vini optimi ifra ſpatiū horarū duaꝝ rūpet̄ lapis ꝛ ꝑ vrinam fruſtati ꝛ abſq̄ dolore proijciet ipꝫ. Silr ſi neruꝰ eēt attractꝰ ſiue idaratꝰ ꝛ ipm neruū exdicta aq̄ ter vl' q̄ter balneauerꝭ eiꝰ duritie ſtatim mollificabit̄. Mitte demū ꝓprietates ꝛ ꝟtutes l ipa aq̄ reperiunt̄: q̄s breuitatis gra ꝯticeſcā: que virtutes in ꝓceſſu tēporis oēs ifirmitates in cor

poꝛe hũano eueniẽtes curãt:ꝛ
hoc in tẽpeſtate noſtra plerũqꝫ
experti ſumus.

¶Secũda aqua mirabilis.

¶Scḋa aũt aqua(vt iferiꝰ de
mõſtrabit)ẽ coloꝛis ſanguinis
q̄ eſt p̄cioſiſſima:ita ꝙ eiꝰ virtꝰ
a ſuperis cõceſſa vr̄.Iſta aqua
coꝛpoꝛa ab oi infirmitate cõſer
uat:mẽbꝛa debilitata ꝯfoꝛtat ꝛ
foꝛtificat ꝛ p̄ſertim antiq̄.Paſ-
ſiões ẽt cholericas curat:hũo-
res viſcoſos ꝛ ifectos coꝛrodit
ꝛ expellit:cerebꝛũ ꝛ memoꝛiaꝫ
debilitatã foꝛtificat ꝛ ꝯfoꝛtat:
itellectũ augmẽtat ad idagan
dũ res difficiles:laboꝛẽ ꝓhibꝫ:
coꝛ ꝯfoꝛtat:ſanguinẽ purificat:
pulmonẽ ꝯſolidat:putridũ an-
helitũ curat:ſplenẽ i ſuo ſtatu
ꝯſeruat ſine aliq̄ leſiõe ꝛ labo-
re:ipm ab oi turpitudine ꝛ coꝛ
ruptiõe p̄ſeruãdo.Guttã ẽt q̄
cadere dꝫ mirabilr̄ ꝓhibꝫ.Sa-
nat:ſilr̄ oẽs hũoꝛes fridos meł̄i
cos ꝛ coꝛruptos:ꝛ ſi ponat̄ i au
ribꝰ cũ bõbice ifuſo cũ dicta aq̄
ſurditatẽ tollit.Remouet etiã
tumefactiões doloꝛes ꝛ paſſio-
nes coꝛpa hũana agg̃uãtes:ſto
machũ ꝯfoꝛtat purgat et facit
bonã digõnẽ:febꝛẽ q̄ꝫ tertianã
q̄rtanã ꝛ q̄tidianã tollit ꝛ flu-
xũ vẽtrꝭ ſtrigit:iterioꝛa oia coꝛ
poꝛis humani ꝯſeruat.Curat i
ſup infra ſpatiũ duoꝝ mẽſiũ le-
pꝛoſos paraliticos ptiſicos hy
dꝛopicos ꝛ guttoſos.Demũ ſi
ſenes vterent̄ iſta aq̄ ipſi i iuue
nilẽ etatẽ redirẽt.Dr̄ ẽt ꝙ iſta
aqua eſt tãte virtutis ꝛ potẽtie
ꝙ ſi q̄s laboꝛaret in extremis ꝛ
ponãtur in oꝛe eius gutte due
huiꝰ aq̄:ita ꝙ illas inglutiat:in
puo tpis ſpatio vires recupera
bit ꝛ viuet dũmõ deꝰ vltimũ ter
minũ vite ſue nõ ſtatuerit.Con
ſeruat coꝛpaꝰ i ſtatu optio ꝛ abſ
qꝫ ifirmitate Dꝫ g̃ vti hmõi aq̄
q̄ eã ſumere voluerit a mẽſe No
uẽbꝛis vſqꝫ ad dimidiũ menſis
Apꝛilis i q̄titate mediĳ coclea-
ris ſingula vice ſumẽdo ipam i
auroꝛa.ꝛ ſufficit vna vice in ſin
gula hebdomada.Surdos etiã
ad bonũ ſenſuꝫ ꝓducit.Modꝰ
aũt ꝯfectionis hmõi aque talis
eſt.℞.aque vite ex bono vino
ꝯfecte ꝛ ponat̄ i bocia lõgitudi
nis vnius cubiti bñ obturata:q̄
facto cooperiat̄ bocia in ſterco
re eq̄no aut in vinatĳs aut ſter
coꝛe colũbi recẽti dũmõ non ſit
nimis hũidũ ꝛ aquoſum:nec ni
mis calidũ ne frãgat̄ bocia di-
mittẽdo collũ bocie ext̄ ad aerẽ
ex caliditate ſtercoꝛis bulliet
bocia foꝛtit̄:ita ꝙ aq̄ aſcẽdit ſu
pꝛa collũ eiꝰ q̄ ſtati declinabit i-
feriꝰ pp frigiditatẽ aeris:et ſic
faciẽdo pueniet ad pfectionẽ in
fra ſpatiũ.xxx.dieꝝ:q̄bꝰ elapſis
extrahat̄ bocia ꝛ ponãtur indi
cta aq̄ res iſraſcripte:poſtea ob
turet̄ optie ne reſpiret:ꝛ ſic di-
mittat̄ p dies octo:vltiate põa
tur bocia i balneo marine cum
harena ponẽdo capellũ cũ reci
piẽti bñ obturato ꝛ facias ignẽ
ſuauẽ:collige aquã p̄mã donec
clara videt̄ exire.Cũ ãt videris
ipaꝫ aquã i rubeũ coloꝛẽ muta
ri:ſtati muta recipiẽtẽ bñ ſobtu
ratũ:qꝛ hec ẽ ſcḋa aq̄ quã reſer
uabis i vaſe vitreo optie obtu-
rato.Spẽs ꝟo q̄ ingrediunt̄ in
iſta aq̄ ſunt vt ifra.℞.cinamo-
mi fini garioſiloꝝ nucis muſca
te zinziberis zeduariĳ galange
piperis lõgi ꝛ rotundi coꝛticis
citrãguli ſpice nardi ligni alo-
es cubebe cardamomi calami

aromatici camedreos camepi-
theos macis thuris albi tormē
tille rotūde hermodactilorum
medulle ebuli albi ſemis iūipi
bacce lauri ſemis floꝝ matrica
rie ſemisapij ſemis feniculi ani
ſi fol.ſaluie ⁊ florū baſilici roriſ
marini maiorane mēte pulegij
ſtichados floꝝ ſambuci roſarū
rubeaꝝ roſarū albarū rute ſca
bioſe lunarie minoris agrimo
nie cētauree fumiterre pipinel
le criſpini ſiue taraſecon eufra-
gie capilli veneris capitis mona-
chi vl' ēdiuie ſemis ꝺ acetoſa ſā
daloꝝ citrinorum aloes epatici
añ.ʒ.ij. ambroſine reubarbari
fini añ.ʒ.ij.ficuū ſiccaꝝ vue paſ
ſe dactiloꝝ ſine oſſib⁹ amigda
laꝝ dul.ḡnoꝝ pini añ.ʒ.j.aq̄ vi
te ex optio vio ꝯfecte ad q̄titā-
tē oīz zuccari q̄drupl'r dctāꝝ re
rū vcz ꝓ vna libra ponāt de zuc
caro li.iiij. mell' albi li.ij. poſt-
modū addant' īfraſcp̄ta. Et p̄io
radicū gētiane āthos.i.floꝝ ro
riſmarini nigelleq̄ naſcit' in fru
mētis brionie radicis panis por
cini ſe.abſin.olm añ.ʒ.ß. Et iſta
aq̄ ꝯfecta mō q̄ ſupra dictū fuit:
vcz cū drogariis ſiue ſpeciebus
herbis ⁊ aliis p̄dictis vocat' aq̄
celeſtis. ⁊ āteq̄ dcā aq̄ ad diſtil
lādū ponat' in dicta aq̄ pluries
lamina aurea cādēs extinguat'
deiñ ponant' in ea minute perle
oriētales ⁊ diſtillabis ip̄am. et
aduerte ne perle ſole remaneāt
vz ſine aq̄ cū ponūtur ad ignez:
q2 ī colore deuaſtarent'. Et iſta
aq̄ ſic cū auro cōfecta ⁊ cū p̄lis
vz ꝯ oēs infirmitates iā dictas.
De virtutib⁹ diuerſaꝝ aq̄rū.
Aqua bugloſſe ⁊ citronelle ſi
ue meliſſe ⁊ flos boraginis leti
ficant cor ⁊ animam hominis.

Aqua florū ſambuci vz ad du
ritiem ſplenis: aperit vias vri-
nales ⁊ abſtergit faciem.
Aq̄ florū lambruſcarū ꝓuo
cat vrinā arenulas expellendo.
Aq̄ roriſmarini valet ad om
nes paſſiōes neruorū frigidas.
Aq̄ plātagis vz ad fluxū ſāgui
nis cū r̄frigeratōe ⁊ ſtipticitate
Aq̄ pētafilōis vz ſpāl'r ad ꝓuo-
cādū vrinā ⁊ materiā arenoſā.
Aqua ſcabioſe valet paſſiōi-
bus pectoris: ſicut tuſſi catarra
li ⁊ dolori arteriali.cā eſt: q2 iu
uat ad expellēdū illā materiā.
Aqua radicū bruſci ſparagi
feniculi petroſilij apij gramis:
oēs ſimul valēt ad paſſiones la
pidis: ſunt etiā aperitiue vena
rum ⁊ ꝓuocatiue vrine: ſꝫ aq̄
graminis per ſe valet ad lūbri
cos interficiēdos: aperit opilla
tiones ⁊ vrinam ꝓuocat.
Aqua ſolatri ⁊ herbe morel-
le valet epati calido: ⁊ eſt val-
de refrigeratiua.
Aqua rubea tinctoꝝ vz p̄n
ad aperiēdas venas matricis.
Aqua florū camomille dolo-
res itriſecos mirabil'r mitigat.
Aqua mente cōfortat ſtoma-
chum frigidum.
Aq̄ betonice vz ad apiendas
venas m̄ricis in paſſionib⁹ ei⁹.
Aq̄ ſaxifragie valet ad frāgē
dū lapidē in renibus ⁊ veſica: ⁊
ad expellēdū materiā arenoſā.
Finit liber octau⁹ eiuſdē ma
giſtri Joānis de Uigo Genuen
ſis De auxiliis ad vſuz Chirur
gie qui antidotarium dicitur.
Incipit Liber nonus de ad-
ditionibus magiſtri Joannis
de Uigo Genuenſis.
Cap̄.j. de regimine ſanita
tis ad liberos.

CUm cibus moderatuſq; ſomnus ⁊ potus ⁊ exercitiū tēperatū ad ſanitatē cōſeruādā⁊ morborū genera multa euitanda maxime conferāt: vt in antiquorū ⁊ modernoruꝫ monumētis reperitur. Jccirco fili mi Aluiſi de cōuenictoribꝰ ꝓ cōeſtōe potu exercitio ⁊ aliĳs iā dictis ad ſanitatē tuā tuorū q; frēꝫ ꝯſuādā vtilē rīaꝫ ſcribere putaui. Nā (vt teſtaꝛ hypo. medicorū princeps) cōſeruationeꝫ ſanitatis cōſiſtere a multa nimiaq; repletiōe elōgādo ſe ab ingēti ⁊ ſupfluo labore manifeſtū eſt. Reſpice igiꝛ q̄lr hypo. tꝫ in his duobꝰ ſanitatē corpis humani maxima in parte vigere. ¶ Abſtineas ergo te fili mi Aluiſi a ſuperflua ⁊ nimia repletiōe. Silr etiā a tali exceſſu ⁊ intēperātia exercitĳ atq; laboris q̄ cibū corrūpere ⁊ digōnē verā ipedire valeāt. Qua de re ſi q̄s tñ cōedat aut bibat et ſupflue ſatureꝛ neceſſario ſtōachi imoderata ſeq̄ꝛ extēſio. vñ de neceſſitate ad vnāquāq; mēbri extēſionem itēperatā ipſiꝰ ꝯtinuitatis ſolutio ſeq̄ꝛ: ⁊ deinde virtꝰ eiꝰ valde debilitaꝛ. Et ꝓpterea qñ ſtomachus in tali diſpoſitiōe reduciꝛ oēs ꝩtutes eius neceſſario debilitanꝛ: ita ꝙ ab eo nulla vnq̄ bōa celebratur digeſtio. Uñ plerūq; cauſaꝛ ei ingēs dolor ⁊ debilitas ⁊ motus ipſiꝰ: ⁊ maxie qñ poſt repletionē potaꝛ multa aqua: quare veriſimile eſt q̄ꝺ eidem ſtomacho vna ex infraſcriptis rebus accidat: vcꝫ ꝙ taliter corrūpaꝛ in eo digeſtio ꝙ inde ad feſtinā

mortē hō peruēiat. At ſi corruptio digeſtiōis in ſtomacho fuerit remiſſior a dicta corruptiōe tūc lꝫ hō efficereꝛ infirmꝰ: tñ nō bono ⁊ ſufficiēti regimine liberabiꝛ: mala īſup ⁊ exigua ꝑt eē digeſtio ita ꝙ patiēs ſuſtētabitur abſq; eo ꝙ incidat in lapſū alicuiꝰ egrotatiōis. Sꝫ hoc nō ſit ſine aliq̄ corpis labore. Uñ mala ⁊ corrupta digeſtio diſtiguitur ſcḋm tres modos: aut ſcꝫ diuerſitatē cibi: aut ſcḋm diuerſitatē cōplexionū ⁊ temporū: aut ſcḋm preparationē mēbrorū ad egritudīes ſuſcipiēdas. diſtinguiꝛ primo ſcḋm diuerſitatē cibi: qm̄ alius eſt facillime digeſtionis: aliꝰ vero mediocris: alius vtiq; difficillime digeſtionis iudicaꝛ. Et ꝓpterea diuerſa cibaria in vna mēſa ab expto medico dānanꝛ: nā vno cibo digeſto alter digeri incipit: ⁊ iſto modo fere eſt ponere indigeſtū ſuper digeſtū quo nihil deterius eſt ad ſanitatē corpis cuſtodiēdā (vt oēs teſtanꝛ autores.) Et iō dñs hugo de ſenis vir ꝑitiſſimꝰ in medicina multis in locis ꝑcipit nō ſumere ſcḋm cibum dū in ſtomacho ſentiatur primus: Quāobrē ſi q̄s vult ſe ſanū ꝯſeruare (vt antiq̄ ⁊ moderni tenēt ſcribētes) ſtudeat in ſpatiis horis diei cibū ſumere ea quātitate ⁊ natura vt ſtomachꝰ ingēti grauamine nō extēdaꝛ: ⁊ ſint cibaria q̄ ſue nature in totū nō repugnāt. ¶ Sint inſuper talia ꝙ mollia ⁊ nature ſalubria exiſtant. Et hoc regimē ꝓ poſſe ſeruādū eſt ꝓ ſanitate manu tenēdū: q̄re Potanꝰ latine ligue vir peritiſſimus ingenioq; preclarus interrogatꝰ qua rōne duce

Hug ꝺ ſenis

Pōtanus.

baſ q̄ vno tm̄ cibo ꝯtētareſ. Rñ
dit: ne nimiū indigerē medico.
Ergo viſſime cognoſciſ ꝙ ſi ma
la ꝛ corrupta digō i ſtō fcā fue=
rit ipoſ vr̄ ꝙ poſſit: in epate ac
aliīs mēbris bona et ſana fieri
digō. Qua de re gubernatores
equoꝝ ad ꝑliū atqȝ brauiū ꝺcur
rētiū ſilitudia loquēdo docēt
nos modū quo ſanitatē ꝯſerua
re dēm⁹. ¶ Vñ fili mi chariſſime
Aluiſi in veritate tibi dico ꝙ ſi
hoies regerēt ꝑ ſui cōeſtiōe po
tu ꝛ exercitio eo mō eaqȝ mēſu
ra qb⁹ regūt equū ſuū a multſ
ꝛ diuerſis egritudib⁹ euaderēt
ꝓculdubio. nō ei q̄ſqȝ repiſ q nō
ꝓpinet ſuis eqs cibi mēſurā ꝓ=
portionatā ſemꝑ ꝛ in oib⁹ ho=
ris cibādi eos i tali portiōe qꝺ
poſſit ſcire eos ferre ꝯpetenter
ꝛ ſine difficultate ꝛ labore digē
rere: nā manifeſtū ē ꝙ ſi luxurio
ſe ꝛ imoderate cibarēt ꝛ inordi
natis tꝑibus fatigarent. hi qui
dem infirmarentur qꝺ quidam
hoies i ſeipſis regēdꝫ minime ob
ſuare ſolēt. Sit q̄ꝫ q̄libet ſagax
ꝛ ſedul⁹ i ſuis exercēdis nego=
ciīs ac motib⁹ ꝑficiēdꝫ: nā mot⁹
ꝫ laborioſ⁹ ē radix ꝛ ꝑncipiū ad
ſanitatē cōſeruādā ꝛ egritudi=
nes expellēdas. Vñ diuin⁹ hy=
poc. ad h̄ ꝓpoſitū dicit. Si q̄s ſa
nitatē ſuā conſeruare vellet eo
exercitio vti debeat q ſua nō lā
gueſcāt mēbra. Nec inſuꝑ nota
bile ſuꝑfluū ꝛ itēſuꝫ q̄titatē ꝑci
piāt. Quare ſciēdū ē nihil i mū=
do exiſtere ꝙ motui ꝛ exercitio
equaleat ꝓ ſanitate hūani cor
poris ꝯſeruāda: qm̄ mot⁹ tēpe=
rat⁹ excitat ꝛ corroborat calorē
nālē i oib⁹ mēbrꝫ. Quo q̄dē ca=
lore ſuꝑfluitates i hūano corꝑe
ꝯgregate exiccāſ ꝛ nocumētū ex ma

lo regimie factū expelliſ. Et ꝓ=
pterea ſicut hūana corꝑa ꝯdecē
ti exercitio a malꝭ ꝛ diuerſis hu
morib⁹ ꝺſēdunſ eodēqȝ mō arti
ficū iſtra qñ exercitāſ tēꝑato ex
ercitio lōgo ſeruāſ tꝑe: ne a ru
bigie ꝺuaſtēt. ¶ Diſtiguiſ q̄ꝫ ſcḋm
diuerſitatē ꝯplonū corpoꝝ ꝛ āni
tēporū. Nā alia portiōe ꝛ ciboꝝ
q̄litate corꝑa vtūſ cholica: alia
ſāguia: alia fl'atica: alia q̄dē me
lācholica. Siliqȝ mō ē alia por
tiōe ꝛ q̄litate ciboꝝ i tꝑe eſtatꝫ.
Alia hyemali tꝑe vti dꝫ. Tꝑe
q̄dē eſtiuo cibaria faciliorꝫ dꝫ
eē digōnꝫ paucioꝝ q̄titatis. Et
nō aliā ob cām niſi ꝓptea q calor
nāl eo tꝑe ad exteriora ſpar
giſ ꝛ extēdiſ vltra debitū: vnde
virt⁹ digeſtiua ſtōi ꝛ epatis ne
ceſſario ꝺbilitaſ. Veꝝ hyemali
tꝑe: q calor naturaſ fortificaſ
ꝓpter cōſtrictionē poroꝝ ꝛ co=
adunationē dicti calorꝫ ad inte
ri⁹. Jō tūc tꝑis pōt ꝛ i q̄litate ꝛ
q̄titate maior cib⁹ ſumi. ¶ Ter tertia
tio, deniqȝ mō diſtinguūſ ſcḋm di diſtin=
uerſitatē mēbroꝝ ꝑparatoꝝ ad ctio.
egritudines ſuſcipiēdas. Nam
impoſe eſt vt ꝑdixim⁹ ſtō exñte
diſcraſiato a ſua naturali q̄lita
te ꝛ cōplone vt aliq bona ꝛ ido
nea ꝯſequaſ digeſtio. Silr etiā
epate exñte diſcraſiato veriſimi
le ē ꝙ in ſtō ꝛ in certꝫ mēbris lō
ga et adulterata efficiaſ digō.
Quare vt ad bonā ꝛ idoneā di
geſtionē fili mi Aluiſi perueni=
re poſſis ſemꝑ vtiliſſimū erit ꝑ
dictoꝝ mēbroꝝ ſanitatē cuſto=
dire ꝛ eorū morbos medicinali
beneficio delere. ¶ Aliud inſuꝑ
remediū ad ſanitatē conſeruā=
dam eſt exercitiū tēꝑatū poſt
expulſionem prime et ſecunde
digeſtionis ꝛ ſuperfluitatem ꝛ

ſtercoris ⁊ vile celebratā: ꝙ ꝑ poſſe ēt ī ſtō ſcā ſit ꝯpleta digō. Exercitiū ḡ dz eſſe tēperatū nec fieri dz tpe magni eſtꝰ nec magni frigorꝫ: nā ſicut Gal. teſtaꝛ queadmodū exercitiū ꝓ rgimle ſanitatꝫ ē cōueniens ieiuno ſtō: ita ⁊ eꝫ pꝰ cibū ſūmopere ē nociuū. ¶ Sit ṗterea potus tuꝰ vinū albū odoriferū aut cera ⁊ olū aq̄ fontꝫ vl̄ ciſterne vel optimi flumis bñ liphatū. Nec ꝑ poſſe ē faciēda cōeſtio nec potio niſi cōdeſcēs appetitꝰ ꝓceſſerit: qm̄ ſepe nūero hoīes famē ſitiꝙ mīe doſā patiunꝛ: q̄ fames ⁊ ſitꝫ ab hūoribꝰ melicis os ſtōi mordicātibꝰ euenire ꝯtigūt. Igiꝛ niſi notabiliꝛ ſitiat ⁊ eſuriat hō minime cōedere ⁊ bibere dz. ¶ Sōnꝰ q̄ȝin die naturali ſit ꝑ ſpaciū ſeptē vl̄ octo horaꝝ tpe noctis ⁊ nō diei. Iuxta illō dcm̄. Si vis viuere ſanus fuge ſomnū meridianū. Et ꝓpterea vt inq̄t Vergi. Turpe eſt totā ſōno ꝯſumere nocte. ¶ Reliquū eſt vt iquit Cel. ꝙ ſi tu bñ vales ⁊ tue ſpontis es nullis te legibꝰ cōeſtiōis obligare debes moderataȝ vt iā diximus q̄ntitatē ciborum ſumendo q̄ a ſtō bñ cōcoq̄ digeriꝙ valeat: ⁊ ꝓpterea fercula tua ſint bōi nutrimenti facillimeꝙ digōnis. Carnes itaꝙ ſint ānuales agni caſtrati hedi vitlī pullorū gallinaꝝ ⁊ auiū ī arboribꝰ collinis ⁊ liberis pratis degentiū. Panis ſit ex optimo tritico ⁊ oi alia mixtura puuatꝰ ⁊ bene fermētatus ac optime decoctꝰ duoꝝ vel triū dierū ad plꝰ. Nec ꝯcedaꝛ actualr̄ calidꝰ: q: ſua caliditate actuali ſtōm vitiat ⁊ virtutē digeſtiuā corrūpendo. ¶ De oleribꝰ āt ꝯuenietoria ⁊ magis ſalutifera ſūt: velut borago lactuca bleta alba ſpiachia melliſa acetoſa petroſiliū mēta ⁊ bugloſſa q̄ oīa ī brodio ṗdictaruȝ carniū ſigillati ⁊ mixti decocta ad guſtū ſūt ðlectabilia ⁊ ad ſanitatē cōſeruandā vtilia. Aluȝ etenim lubricā diſponunt ⁊ ab eiſdem benigni generātur humores. ¶ Legumina oīa inſuꝑ ṗter cicera lētes ⁊ cicerclas ſūt dimittenda. De radicibꝰ q̄ȝ meliores ſunt naponi ⁊ rape ī brodio carnium decocte ⁊ cum feniculo parū croci parūꝙ piperis aromatizate. Baucia q̄ȝ ſiue paſtinaca hortulana licet ſit dure digōnis tamē ſub cinere aut in aqua decocta: dein de cū aceto ⁊ oleo dulci ac ſale cōuenienti parūꝙ piperis cōpoſita loco ſalſamenti ſiue inſalatine tēpore hyemali toleraꝛ. Radix ſilr̄ cicoreee decocta et folia eiꝰ ordie ṗdicto cōdita vtiliꝛ cōcedūtur. Cappares iſuper ⁊ lupuli: atꝙ ſparagi ſm oēm modū adminiſtrationis ī ṗncipio pradij ⁊ cene ab oībꝰ cōceduntꝛ. Interduȝ ſimilr̄ gratia īducēdi appetitū comedere parū infraſcripte iſalatie ⁊ parū raffani nō erit multū alienū. Rc. foliorū tenelle lactu. taraſcōis ſiue ſizerblē pipinelle melliſe herbe veris ⁊ herbe leporis ⁊ alia q̄ ði oregina añ. M. ß. floris boragis ſi inueniri poſſint ⁊ roriſmarini vl̄ cimarū eiꝰ pētaphilōis mēte romāe petroſilij rute añ. paꝝ oībꝰ lotꝭ cū aq̄: deiñ cū aceto ⁊ oleo dulci ⁊ paꝝ ſal̄ fiat ſalatuciū. Cāpeſtrꝭ ꝟo baucia ī aq̄ bñ ðcocta ⁊ deiñ cū oleo fricta pꝰiꝰ farina ⁊ paꝝ zuccari inoluta vtiliꝛ ꝯcediꝛ loco piſciū. Silr̄ ēt cucurbita exic

cata ⁊ ordie iā dctō ꝺcocta ē ad
guſtū ꝺlectabilꝭ ⁊ſanitati nō eſt
nociua ⁊ l brodio carnꝫ ꝺcocta:
⁊ cū pipe parūq; caſei ⁊ croci ꝑ=
pata ēt eſt ꝺlectabilꝭ. Recens ꝟo
tpe eſtatꝫ cū brodio carnis feni
clo ⁊ agreſte vtilꝭr decoqꝭ. Feni=
culū ei nocumētū ſue vētoſitatꝭ
tollit. Ul⁹ frequēs ei⁹ ē vt oēs
tenēt docto. gn̄are colicā. Jō
cū feniclo ordie iā dicto ꝺcocta
cōedi dꝫ: ⁊ l moderata ꝗtitate.
Caulīū olꝫ gn̄a ēt ꝓ poſſe vitan
da ſūt: q2 malos ⁊ melēcos ge=
nerāt hūores ⁊ viſuꝫ ꝺ ſui nā ca
ligioſuꝫ reddūt. Un̄ ſi comedā
tur ſint de raro ⁊ l pua ꝗtitate
cū mēta ⁊ petroſilio ꝺcocti. Fēi
cul⁹ quoq; lꝫ ſit dure digōnis tn̄
cū brodio carnis ꝺcoct⁹ aut cū
aq̄ aut oleo ⁊ pipe accōmodate
cōcedit: q2 ēt ꝟtutē hꝫ ꝯſeruādi
ꝟtutē viſiuā. ¶ Paſtilia deniq; ⁊
victualia paſte rariſſime ſūt cōe
dēda: ⁊ eoꝝ bezaar eſt pip cū ru
ta. ¶ Silꝭr ēt oīa fungoꝝ gn̄a ſūt
oīno euitāda. Si tn̄ cōedantur
ſūt l pua ꝗtitate ⁊ raro: ⁊ an̄ eo
rū cocturā cū oleo vt tenēt ſa=
piētes veteres ꝺcoquāꝭ cū aq̄ ⁊
porꝫ. Et bezaar ē alliū origan̄.
⁊ pip. ¶ Oīa ſilꝭr gn̄a piſciū ꝑter
piſces ꝺ libero mari et ſquamo
ſos ſūt auferēda ꝓpter eoꝝ ma
litiā quā hn̄t i gn̄ando flꝭaticos
⁊ viſcoſos hūores. ¶ Fructus ēt
oēs q2 ꝺ facili corrūpētur l ſtō l
pua ꝗtitate cōedanꝭ: meliores
eorū etenī ſꝭ vt Aui. teſtaꝭ vue
ficus pruna damaſcena optime
matura: pſica: pira poma odo=
rifera. Silꝭr melones et agreſte
ceraſa ⁊ amorena. Reliquū ꝟo
fructuū ꝓ poſſe eſt penit⁹ euitā
duꝫ. ¶ Et hec puto fili mi Alui=
ſi ſuauiſſime ꝓ tua ſanitate cu=
ſtodienda deo dante ⁊c.

¶ Cap. de flebothomia ⁊ iuua=
mētis ac nocumētis ipſi⁹. Et de
venis q̄ cōiter flebothomari ſo
lēt pro cōſeruatiōe ſanitatis et
egritudinū remotiōe. Ac de vē=
toſis cuꝫ ſanguinis extractiōe.

Flebothomia vt oēs āti q̄ ⁊ iunio= **Flebo=**
res tenēt ſapien **tho=**
tes eſt humoꝝ **mia.**
vlꝭs eūatio. Et ē
ſecurior euacua=
tione pharmaci
ꝑ os ſumpti. Nā in medici arbi
trio ē eūare ꝑ flōiaꝫ ſanguinem
bonū ⁊ malū ꝛlinq̄re venā loco
⁊ tpe reſtrigēdo. Et inſuꝑ potē=
tiſſima morboꝝ curatio ex ſuꝑ
abūdāti ſanguine euenictiū ꝑn
q̄bus nō ē digeſtio expecta. Hu
mores āt mali q̄ cuꝫ ipſo mixti
ſunt ſpōte ſecū euacuāꝭ. Qui ꝟe
ro extra venas: vt caplo ꝓprio
ꝺ purgatiōe diceꝭ. pharmaco cō
petēti ꝯmodius habita eorūdē
digeſtione euacuanꝭ. Eſt quoq;
flebothomia iciſio vene eūans
ſanguinē et hūores decurrētes
cū ipo: ita teſtat⁹ eſt Arnaldus **Arnal.**
de villanoua in libro de ope ꝑ= **ꝺ. villa**
ticulari. Un̄ regula gn̄aliſſima **noua.**
ſemꝑ eſt ſꝫ Aliabatē. c. ꝓprio ꝺ
flebothomia. vt enemate an̄ fle
bothomiā vēter a fecib⁹ ⁊ ma=
lis hūorib⁹ ꝓ poſſe eūeꝭ: ne ve
ne inanite poſt flōiaꝫ malis va
porib⁹ a fecib⁹ eleuatꝫ ⁊ malis
hūorib⁹ ipleri valeāt. ¶ Extra=
ctio ſanguinis eē dꝫ iter vtrūq;
vcꝫ inter copioſam ⁊ diminutā
flōiaꝫ. Nā ſi min⁹ extraheretꝭ de
ſangule ꝗ morbi nature neceſ=
ſitas poſtulat illa eūatio ita ꝑ
fecto morbo parū opitulareꝭ.
Silꝭr ēt ſi pl⁹ ſanguis extrahereꝭ ꝗ

res deſiderat abſqꝫ dubio auge
ret͂ qñqꝫ morb⁹ ⁊ debilitaret͂ v͂t⁹.
Auice. Caue igit͂ (vt inq̄t Auic.) ne ad
vnā duarū infirmitatum egrum
pducas: vcꝫ aut ad hūoꝝ cholꝛi
coꝝ ebullitionē aut frigidorū
cruditatē. ¶ Cōclusiue ꝙ ſequit͂
ꝙ meli⁹ ⁊ tuti⁹ ſemꝑ eſt in facie͂
do flōiā peccare ī paucitate ex
tractiōis ſanguīs ꝙ ī q̄ntitate.
Jō (inquit ꝑfat⁹ vir) melioꝛ eſt
multiplicatio numeri ꝙ multi
Raſis. plicatio q̄ntitatis. ¶ Raſ. aūt q̄r
to almāſoris dicit ipſam flebo
thomiā multū proficuā eſſe ad
ſanitatē conſeruādā et ad egri
tudines remouēdas: ⁊ eo maxi
me hoc facit qñ ipſa tpe ꝯgruo
efficit͂. Jgit͂ ſcḋa ⁊ tertia morbi
dies flōie apte vident͂. Tū ſecu
ri⁹ eſt reiterare flebothomiā ꝙ
ſi multū ſanguīs vnica vice mit
teret͂: ꝯſueuit enī natura ſan
guinē bonū ſibi tm̄ accōmoda
tū ꝯtinere ⁊ ꝑ poſſe cōſeruare:
qm̄ in ipſo ſāguie bono hūana
vita ꝯſiſtit: habet inſuꝑ malū ſā
guinē a ſe ſponte repellere. Et
ꝓpterea Gale. vi. aphoꝛiſmoꝛū
Gal. ꝑticula in ꝯmēto illi⁹ amphoꝛiſ
mi. Quibuſcūqꝫ flōia aut phar
macia ꝯfert ⁊c. dicit circa pͥnci
piū cōmēti. Flōia eſt euacuatio
Anto. vñs oībus paſſiōibus de plēitu
guine= dine maloſ hūores euacuādo.
rius. Jdeo (vt Aui. guinerius teſtat͂
c. de febre peſtilētiali et peſte.)
ꝙ ſi ipſa efficiat͂ copioſa v͂tute
tñ ⁊ etate cōſentiētibus ⁊ nullo
ꝯtradicēte ſinthomate materia
faciēs febrē peſtilētialē ⁊ peſtē
ab ipſa flōia adeo exonerat͂ ꝙ
plerūqꝫ vlteri⁹ minime procede
re valeat. ¶ Quāobrē ſicut flōia
tpe oppoꝛtūo fctā ē cā multoꝛū
iuuamētoꝝ (vt iā dixim⁹.) Jta

etiā qñ fit flōia ⁊ nō debet fieri
dico ꝙ multotiēs eſt cā debilita
tis v͂tutis ⁊ hydropiſis īterdū ⁊
multaꝝ diſpoñū. Jō in glaciali
hyeme ⁊ feruida eſtate niſi ne
ceſſitate maxīa vigēte nō ſit fa
ciēda flōia. ¶ Caute ꝙ et ꝯſulte
ꝓcedat͂ ī extractiōe ſanguīs tē
poꝛib⁹ iſtis ſi op⁹ fuerit vt fiat
flōia ſanguis tm̄mō mal⁹ eua
cuād⁹ eſt: ſincer⁹ ꝗt in quo vita
nr̄a ꝯſiſtit accuratiſſie ꝯſeruat͂.
¶ Vñ ſi ꝑ eradicatione morbi
flōia ⁊ pharmacia neceſſaria eē
videt͂ eꝗli neceſſitate fiat flōia
talis q̄ oēs hūores indifferēter
euacuare valeat. Et in ſequenti
die lenitiuū ſolutiōis facillime
egrotāti exhibēdū eſt. ¶ Mul
te deniqꝫ ſunt vtilitates q̄bus Utili
mediātibus ⁊ antiq̄ moderni tates
auctoꝛes venā apiri laudarūt. flōie.
Pͥma valet ad hūores euacuan
dū vniuerſales. Scḋa ad mate
riā de loco ad locum diuerten
dum. Tertia ad attrahendū.
Quarta ad alterandū. Quinta
ad ꝯſeruandū coꝛpus ne cadat
in lapſum egritudinis. Sexta ⁊
vltima ad alleuiandū. De hac
ſexta vtilitate intētionē fac͂ Ga Gal.
le. xi. terapē. c. xv. dicēs. Jgit͂ vir
tute etateqꝫ ꝯſentiētibus certe
optimū eſt venā īcidere: nō mō
in ſinochūs febrib⁹: ſed in om
nib⁹ aliūs q̄ de hūoꝝ putredie
cauſant͂ ⁊c. ¶ De q̄nta ſilr loq̄t͂ Gal.
Gal. ī ꝯmēto illi⁹ amphoꝛiſmi.
Quibuſcūqꝫ flōia cōfert. ꝙ flōia
mltos paratos īcidere ī lapſuꝫ
egritudīs ꝯſeruat ne cadāt in
eūdē lapſum. De q̄rta dꝫ ꝑfat⁹
vir mētionē facit. ix. terapē. ⁊ in
ꝯmēto. xxiij. aphoꝛiſmoꝛū ꝑme
ꝑticule. Jn his q̄ egerūt nō mul
titudinē ꝯſiderare opꝫ dicēs ꝙ

flebothomiam vſq ad lipotho
miā refrigeratione totius habi
tus ↄfeſti opaṫ ꝛ extiguit febꝛez
ac ſi occidiſſet eaʒ. ¶ De tertia
tāgit hypo.v.ꝑticula amphoriſ
Sal. moꝝ. Et Sal.ī libello quē fecit
de flōia. Dicit enim hypo.loco
ꝑallegato mulieri ſanguinē vo
mēti ſupuenictib⁹ mēſtruis ſo=
Sal. lutio fit. Et ꝓpterea dicit Sal.
in ꝑnolato libello ꝙ ſi volum⁹
mēſtrua ꝓuocare venas īferio=
res vcʒ ſaphenas tpe aduētus
mēſtruoꝝ īcidere iuſſim⁹ ꝛ vēto
ſas ēt cū ſcarificatōe ī coxis im
ponim⁹. ¶ De ſcđa ſic mētionē
hypo. facit hypo.ꝑticula.v. aphoriſ=
moꝝ illi⁹ aphoriſmi. Poſterio=
ra capitis dolētia venā frontis
Sal. aperire ſumope iuuat. Et Sal.
v.terapē. demōſtrat quātā flo=
mia teneat auctē aduerſus mo
roſagiā ſanguis nariū reſtrin=
gēdā. Dicit em̄ ibidē ꝑfat⁹ vir.
Si ſāguis a ſiniſtra parte naſi
fuerit gr̄a diuertēdi ꝛ reſtrigē=
di ſāguiſemoroſagiā ꝓvenā ce
phalicā manus oppoſite flebo=
thomauim⁹. ¶ De ꝑma ſil'vtili
Sal. tate etiā plenarie locut⁹ ē Sal.
in loco ꝑallegato de flebotho=
mia vbi pulcherrime repħēdit
methoicos dicēs ꝙ nō ſolū effi=
ciṫ flomia gr̄a euacuandi mul
titudinē humorū peccantiū (vt
methoici arbitrati ſunt.) Sʒ ꝓ
pter paſſionis fortitudinez ſeu
multitudinē īcipiēte flegmoni
co aꝑate vł ipſo ſpectāte ꝓpter
ꝑcuſſionez factā in aliq̄ corpis
ꝑticula vel ꝓpter ingentē dolo
Cel. rē.vt (Cel.c. de dolorib⁹ articu=
loꝝ teſtaṫ.) dicit el ibidē vbi ſē=
tire ceperūt.i.dolorē articuloꝝ
ſanguis ſtatim mittēdus eſt.id ei
inter initia factū ſepe annuam

aut nōnūq̄ ꝑpetuā valitudinez
ꝑſtat. ¶ Sequiṫ igiṫ ꝙ flōia nō
ſolū reſpicit humoꝝ multitudi
nem verūetiā fortitudinē (vt ꝑ=
diximus) ꝓpter paſſionis intēpe
rātiā. ¶ Paſſionis autē fortitu=
dinem vocat Sal.tripl'r. Primo
rōne principalitatis particule
offenſe. Scđo rōne morbi ma=
gnitudinis. Tertio rōne male
morigerationis morbi.
¶ Viſo ſuperius de iuuamētis
q̄ pn̄t euenire ꝑ flebothomiā et
vtilitatibus: viſis deniq nōnul
lis intētionib⁹ ꝓpter q̄s medi=
ci ꝛ chirurgici frequētiſſime ꝓ
ſanitate corpis ↄſeruāda ꝛ mor
boꝝ ei⁹ remotiōe vtunṫ flomia
Uidēdū eſt mō q̄ ſint vene a me
dicis cōiter incidende: ꝛ q̄ pn̄t
flomiā tolerare: ꝛ qui flebotho
mādi ſūt. ¶ Qui aūt pn̄t flomiā
ſuſtinere ſunt illi (vt Sal.teſta= Sal.
tur libello pluries allegato) q̄
fortē hn̄t ꝟtutem ꝛ robuſtas ve
nas ꝛ āplas habitudinē nō ma
cilētā calorē nō albū ꝛ carnem
nō mollē. Inquit in ↄria aūt di
ſpoſiti ſalubriter minime eam
poſſit ſuſtinere ꝓpter paucita=
tē ſanguis q̄ in eis reperiṫ ꝛ ꝓ=
pter raritatē carnis: ꝛ iſta de cā
pueri ante q̄rtūdecimū ānū nō
ſunt flebothomādi. Nec ſenes
vltra annos.lxx.niſi maxima vr
gēte neceſſitate: lʒ Auēzoar fle= Auen=
bothomauert filiū ſuū triū an= zoar.
noꝝ. ¶ Uene deniq q̄ cōiter fle= Uene q̄
bothomanṫ ad q̄plures remo= flomāṫ
uēdas paſſiōes ſūt vt īfra. ¶ In
primis vena frontis: quia valet
(vt oēs fere autores tenent) ad=
uerſus oculorum obtalmiam ꝛ
cōtra migraneā ꝛ dolores capi
tis īgētes: frenceſim quoq ꝛ mē
tis alienationē et lepꝛā nouam

emēdat:due vene q̄ collo repiū-
tur īterdū īcidūtur ꝑꝑ hūores
capitꝭ ⁊ reuma. ¶ Uena q̄ eſt iu-
xta nares q̄ñ īcidit̄ fac̄ ad audi-
tū amiſſū recuperādū caput re-
pletū purgādo. ¶ Silr̄ vene due
q̄ ī faucibᵒ oris exiſtūt q̄ñ flebo-
thomāt̄ ꝯferūt aduerſus ſcabiē
capitꝭ ⁊ puſtlas q̄ ī aſſafati fieri
dn̄r: necnō ꝯ dētiū ⁊ mādibula-
rū dolores. Grauedinē q̄ꝫ capi-
tis gutturꝭ oriſq; vitia magno-
ꝑe emēdāt: vena ēt labioꝝ orꝭ ī-
ciſa aꝑatibᵒ gutturꝭ ⁊ gigināꝝ
opitulat̄. Uena īſuper q̄ ē ī ſum-
mitate naſi q̄ñ flebothomat̄ ca-
pitꝭ grauedie ⁊ fluxu oculoꝝ la-
borātibᵒ pulcherrime medet̄.
¶ Uene preterea due ſub ligua
exn̄tes ꝯfert̄ laborātibᵒ paſſiōi-
bus gutturis ꝑſerti ſq̄nātia q̄ñ
tp̄s adeſt euacuādi mā꜡ ꝯiūctā
¶ Uēa cephalica ī manu flōma-
ta vꝫ aduerſᵒ capitis oculorūq;
paſſiōes ī ꝑncipio ip̄a fctā de ꝑ-
te oppoſita. Jr̄. ſtatu ꝟo ex ea-
dēꝫ ꝑte fieri dꝫ flebothomia vt
mā ꝯiūcta euacuet̄. ¶ Uena aūt
q̄ ē inter annularē ⁊ auricularē
digitū q̄ñ flebothomat̄ ſplene-
ctis magnoꝑe occurrit. ¶ Uēa
radiaca ſiue mediana cōit̄ q̄ñ
īcidit̄ laborātibᵒ cardiaca paſ-
ſiōe ſeu paſſiōe cordis pl̄m con-
fert. ¶ Uena q̄ꝫ baſilica ſeu epa-
tica aꝑit̄ ſepenūero pro epatis
paſſiōe ⁊ laborātibᵒ ſanguinea
febre. ¶ Uena q̄ dr̄ ſaphena ⁊ eſt
in collo pedis ⁊ ſuꝑ cauiculā et
ſub ip̄a q̄ñ flebothomat̄ vꝫ ad-
uerſᵒ dolorē āchaꝝ ⁊ ꝯtra īflā-
mationē ⁊ aꝑata teſticulorūꝫ ⁊
mr̄icis ad mēſtrua prouocāda.
Uena q̄ꝫ ſciatica q̄ eſt ī ſilueſtri
cauicula pedis potēter (ſi aꝑit̄)
dolorē ſciaticū ſedat. ¶ Uene ēt
poſt aures exn̄tes q̄ñ īcidūt̄ aut
aꝑiunt̄ applicatōe ſāguiſugaꝝ
aꝑatibᵒ ⁊ doloribᵒ oculoꝝ ꝯfe-
rūt mēoriā rectificādo ēt ⁊ pu-
ſtulas faciei ⁊ macl̄as oēs mūdi-
ficāt. ¶ Uene īſuꝑ tipoꝝ faciunt
ad magnos oculoꝝ dolores et
īpetuoſaꝫ obtalmiā q̄ñ īcidunt̄
⁊ ligēt̄. ¶ Uene ſilr̄ emorroida-
les aꝑte īpōne ſanguiſugaꝝ a
varijs paſſionibᵒ corpᵒ ꝑſeruāt
velut lepra cancro ſcabie malo
mortuo ꝟtigie ⁊ melia. ⁊ ꝑꝑea Hypo.
inq̄t Hypo. emorroides innate
melīā ſanāt. ¶ Sūt ꝑterea q;plu-
res vene corꝑis q a medicis ſo-
lēt flebothomari q̄s breuitatis
cā omitto. ¶ Et q̄r interdū vēto-
ſe tenēt locum flebothomie ma-
rie etate ⁊ ꝟtute ñ ꝯſentiētibᵒ ⁊
nō tolerātibᵒ flebothomiā. Jō
dicemᵒ de iuuamētꝭ earūdē ⁊ de
locis in q̇bᵒ ſunt adminiſtrāde
¶ Uētoſe itaq; ſuꝑ renibᵒ appli- De vē-
cate valēt ꝯ aꝑata coxarū et ad tosis.
ꝓuocādū mēſtrua ſcabiē poda-
grā vētoſitatē veſiceq; ⁊ pleure-
ticū morbū emēdāt. ¶ Applica-
tio ēt vētoſarū ſuꝑ ſpatulis do-
loribᵒ oculoꝝ ⁊ capitis ſūmoꝑe
opitulat̄. ¶ Et ſi īponant̄ ſuꝑ na-
tes doloribᵒ coſtaꝝ ⁊ ſpine me-
dent̄. ¶ Uētoſa ēt ſuꝑ epate īpo-
ſita facit ſummoꝑe ad fluxū ſan-
guis. ¶ Et ſi ſub mēto applicet̄
vētoſa fac̄ ad ſq̄nātiā ⁊ ip̄iᵒ mā꜡
hoieꝫ ſtrāgulātē ad ꝑtē exterio-
rē r̄uocādo teſtāte Cel. c. ð āgi- Cel.
na. ¶ Idē fac̄ ſi ponat̄ ſuꝑ collo
ab. Aliabate ſmo. ix. ij. ꝑtꝭ. lī. cō- Aliab.
pleti ð diſpōne regali. c. xxxiij.
ꝯnūerant̄ duodeci vene exn̄tes
ī brachijs: due vꝫ mediāe: due
cephalice: due baſilice: due aſel-
lares due cubitales. ¶ In capi-
te ātvenā. xiij. due q̄ ſūt pᵒ aures

due tipoꝝ: due in oculoꝝ angu
lis:due organice ꝛ vna verticis
venaq̧ frōtiſ ꝛ vena naſi. Et due
vene q̄ ſunt ſub ligua. In pedi=
busq̄ȝ octo vene reperiuntur:
due in genib⁹:due ſaphene:due
ſciatice ꝛ due pectinis pedis.
¶Et hec puto tibi ſufficere de
flōmia ꝛ ventoſis deo dante ꝛc.

¶Ca. de curatione.

Planuȝ eſt (vt omnes
tenent autores) φ ſi=
cut humorum reple=
tio eſt cā morbi ita e=
uacuatio ſanitatis.
Gal. Qua de re licet Gal. multis in
locis preſertim in tertio tegni
ꝛ cōmento. iiij. amphoriſmoruȝ
Modi purgā di. illius amphoriſmi. Qualia opȝ
ꝛc. meminit de varijs ꝛ diuerſis
purgandi modis: vcȝ per phar
maciā ventris ſolutiuā: per flō
miā: per ſudorē: p fluxū ſangui=
nis nariū: p vomitū: p enema: p
ſputamina: p vrinā: p menſtrua
p emorroidas: per balnea frica
tiōes ꝛ exercitiū. Tn̄ in p̄ti do
ctrina de vētris purgatiōe p os
ſumēda tm̄ ptractare itēdim⁹.
De flōmia q̄dē in antecedēti ca
pitulo vtilē fecim⁹ ſermonē. De
enemate aūt ſilr i antidotario
nr̄o caplo ꝓprio annuente deo
dicem⁹ quo erit recurrendum.
eūatio ¶Eūatio itaq̧ corpis per phar
maciā ne aliq̄d manifeſti nocu
mēti eidē corpi cāre valeat ifra
ſcripti canōes a medico obſuā
di ſūt. ¶Caueat igr̄ medic⁹ ne
circa exhibitionē purgatiōis in
māifeſtū cadat errorē: q̄ꝛ (vt iq̄t
optim⁹. M.) ſemel pereūti nulla
Meſ. dein ſuffragia pſunt. Quā obrē
circa corpis euacuationē p aſ=
ſumptionē pharmaci valde ꝯſi
derāda ē hūoꝝ peccātiū ꝛ ꝯple

xionū ꝛ corpoꝝ nā. Nā frīdi hu
mores (vt hypo. teſtat medico hypo.
rū dux) fortib⁹ pharmaciſ eua=
cuant. Cali ꝟo hūores tēpatis
eūatiōib⁹ ſūt euacuādi. Silr ēt
robuſta corpa ꝛ labori aſſueta
p̄ſerti viros carnoſoꝝ ꝛ q̄medi
cinā ſolutiuā ſumere ſūt ꝯſueti
fortiora pharmaca pati poſſūt.
Corpa āt macilēta ſenū pueroꝝ
ꝛ corpa d̄bilia ꝛ ibecillia q̄ nō
ſūt ꝯſueta ſūere pharmacū ſed
ipȝ abhorrere necnō mulieꝝ p̄=
gnātiū faciliorib⁹ purgatōib⁹
vti dn̄t. Et ꝓpea ꝯſidera artē ſeu
exercitiū ꝯplone repletionē cor
pis ꝯſuetudinē vel incōſuetudi
nē aſſūptionis pharmaci etatē
anniq̧ tp̄s corpis atq̧ loci re=
gionē. Nā (vt iq̄t Cel. i p̄nc. ſui
penū) alia medicina vtuntur
medici i vrbe Rōana: alia i egy
pto: alia i Gallia ꝛc. Silr ēt alia
medicia vtunt in pueris: alia i
etate ſpuecta: alia i ſenib⁹ alia i
mulierib⁹: ꝛ alia in fortib⁹ ꝛ ru
ſticis corpib⁹. Et ꝓpterea dādū
eſt aliq̄d (vt iquiūt ſapiētes) cō
ſuetudini: regioni: tpi ꝛ etati.
¶Iuuat ſummope an ordiatio
nē pharmaci iterrogare patiē=
tē an lubrice an ſtiptice nature
ſit vēter ei⁹: an facillime an dif
ficillime a medicinaſ ſolutiua
ſoluat: q̄ꝛ iſto mō pōt recti⁹ me
dicina ſolutiua egrotāti exhi
beri q̄n̄ p recitatā nāȝ patiētis
cognoueris. ¶Cōſiderādū īſup
an egritudo p ꝓprietatē: an p
comitātiā: an p cōpaſſionē: eue
niat. ¶Etates quoq̧ ꝛ cōſuetu
dines ꝛ tēpora morbi an i p̄nci
pio an in augmēto an i declia
tōe morb⁹ exiſtat ꝯſiderare plu
rimū iuuat. ¶Qua d̄ re q̄ſi oīa
p̄dicta cōnumerata fuerunt ab

hypo. hyp. o.i illo amphorismo ꝑticu
le pme. Cōtēplari āt opꝫ ⁊ tpa
⁊ regiōes etatis ꝯsuetudines ⁊
egritudies in qb⁹ opꝫ fieri aut
nō. ¶ Silr etiam dietabis egro
tātē ẜm rectā cōsideratiōnē pre
dictorū. Dieta etenī tenuis in
terdū ꝯuenit: ⁊ aliqñ nō: vñ in
tenuib⁹ dietꝭ magꝭ peccāt egro
tātes: ⁊ ideo magis ledunt. Oē
eñi malū qdcūqꝫ sit magꝭ fit ma
gnū in tenuib⁹ dietis ꝙ in groſ
ſioib⁹ ⁊c. Et ideo ꝯtēplari dꝫ ſi
ad ſtatum egritudinis ſufficiat
hypo. egrotātē dietare ⁊c. (vt hyp. in
ꝑticula pallegata refert) Jnter
dū tñ corpora pdicta euacuant
ēt ꝙ i eis nulla exiſtat repletio
Et hoc ꝓpter vehemētiā egri=
tudis: vt habet tertio de igenio
ſanitatis. ⁊ ſecūdo de regimine
acutorū in ꝯmēto ſupra illā par
tē. Acutas egritudies flebotho
mamus. ¶ Jn morbis aūt cātis
a qualitatibus: ⁊ nō a materia
autores ꝓ eorū remotiōe auxi
liis alteratiuis ⁊ nō euacuanti
bus ꝓcedūt. Et hoc placuit di=
uino Meſue ⁊. d. Aui. q̄rta ꝑmi
capło in quib⁹ euacuare opꝫ. ⁊
ꝑma tertij capitulo de ſoda ma
teria. niſi forſan aliter humorꝫ
malitia reprimi nō poſſet: vt in
ſanguie alterato ad furorē fle=
bothomia vtimur. vñ ſi debitā
q̄ntitatē nō excedat: ob q̄ntitatis
diminutionē mala remittit qua
litas in ſanguie: qr malitia eī⁹
nō ita vigorat. ¶ humorē vero
peccātē ſolo q̄to vt ſinocha in
flatiua illico modici euacuare
ſolēt ⁊ nō alterare. ¶ Ut ğ ad ꝓ
poſitū nr̄ꝫ accedam⁹ dico vtilis
ſimū eſſe canones deinceps con
numerare: qui in pharmacorū
exhibitione cōiter ab oīb⁹ ido
neis practicātib⁹ ꝯſiderari ſo=
lēt. Preſertiꝫ ab illo excellētiſſi
mo Guil. de varigna. capitulo Guil. de varig.
ꝓprio de purgatiōe. q̄ pulcher=
rime tractādo modū diuerſarꝫ
purgationū īfraſcriptos cano=
nes deſcripſit. ¶ Prim⁹ de dige Prim⁹
ſtiōe tractat (iqt p̄fat⁹ vir) dige canon.
ſta medicari opꝫ: ita ꝙ regula
riter operādo añ digōnē nihil
euacuem⁹: ſꝫ digeram⁹ ſubtilē
materiā īgroſſando: ⁊ groſſam
ſubtiliādo crudāqꝫ decoqndo
cū rebus appropriatis: vt hꝫ p̄=
ma particula aphoriſmorꝫ in
illo aphoriſmo. Digeſta medi=
cari ⁊ mouere non cruda ⁊c. Et
hāc regulā docet nos Aui. pria
q̄rti capło de cura putridarꝫ in Auicē.
gñali. ¶ Urget tñ aliqñ neceſſi=
tas añ materierꝫ digōnē (vt ca=
pitulo de carbūculo ⁊ peſte di=
xim⁹) māꝫ euacuare: ⁊ maxime
materia exiſtēte multa velut in
paraliſi apoplexia vel cōſimili
bus morbis ex qb⁹ itra quartā
diē timet ſuffocatio nature: vcꝫ
aut qr materia ſit venenoſa ⁊ pe
ſtilentialis aut cōſimilis: vel ſit
materia ꝓpinqua mēbro princi
pali vel nobili: aut in eo morbo
exiſtat: aut multū īfeſtās ſit ma
teria: aut mltū doloroſa ſit egri
tudo: vł ſit multū ſubtilis mate
ria vcꝫ de loco ad locū mobilis
vel apta nata ſit q̄cito mēbro
rū ꝯplōnē vitiare ⁊ corrūpe: vt
i cācrena aſchachilos ⁊ eſtiome
no illis freq̄ntiſſime euenire ſo=
let. ¶ Scd's canon ſiłr eſt vt vł is
purgatio p̄cedat ꝑticularē me= ij. canō
dicinā ẜꝫ. M. Et id nō obliuiſca
ris vlia ſp añponi oportere ꝑ=
ticularib⁹: vt ide ꝑticularia va
leāt operari ſup materia ꝯiūcta.
Illa aūt vlis ē purgatio q̄ ma= Pur=

gatio vlis. teriã euacuat peccãtē ab illo mēbro cui accidit a cõitate toti⁹ multiplicatiõis: aut a cõitate pluriū mēbroꝝ aut ſanioſorū aut eoꝝ q̃ ſūt minora illius materiei: ſicut chiſtꝫ fellis cholere ſtõach⁹ flegmatis: ꝛ ſplen melãcholie ꝛ epar ſanguinis.

iij.canon. ¶ Tertius canõ eſt vt pticularis purgatio pcedat vlem purgationē ſm.M. Et hoc ſi mã ſit pauca nõ exuberans: vel qꝛ ſufficit illã educi p emõtoria illi⁹ mēbri: vel qꝛ mēbrū mãdãs nõ eſt forte in dãdo nec recipiēs l ſuſcipiēdo: ꝛ corp⁹ ꝛ mēbrū nõ ſunt poſita ſub dñio materiei faciētis egritudinē in illo mēbro. Particularis aūt purgatio (vt teſtaꝛ M.) ē illa q̃ euacuat materiã ab vna particula in q̃ exuberat: ſicut p nares ꝛ palatū materiei purgãꝛ a cerebro.

iiij.canon. ¶ Quart⁹ canõ purgatiõis eſt vt fiat purgatio p illã ptē ad quã materia iclinaꝛ. iuxta illō Hypo. xcj. ãpho. particule prie dicētis. Unde cũq̃ natura repit inde p cõueniētiora loca ducere opꝫ. Igiꝛ ſi materia eſt i ſtomacho faciēs nauſeam: tūc purges materiã ipſã p vomitū ꝓuocãdo. Si ṽo fuerit in inteſtinis per ſeceſſuꝫ cõueniētiſſime enematibus educitur.

v.canõ ¶ Quintus canõ eſt attendere humoꝛ peccãti: vt (qualia opꝫ purgari purgenꝛ: cõfert ꝛ bene fuerūt) prima amphoriſmoꝝ pticula colligiꝛ i ſcḋo ꝛ penultimo ãphoriſmo. Nã p ſe ad talē euacuationē ſequiꝛ quies et trãquillitas. p accidēs ṽo põt ſeq̃ nocumentū: puta ſi crudus humoꝛ euacuaꝛ: qꝛ multū de inatiuo cū eo euacuaꝛ: ꝛ mixtus ſpūs reſoluiꝛ. Et ſi hūoꝛ ſit difficilis eductiõis de ſe: vel qꝛ ſit in locis remotis a viis ductuū: vel qꝛ corp⁹ ſit male diſpoſituꝫ ſicut in calidis ꝛ ſiccis corpib⁹ inflãmationi paratis q̃ de facili i effimerã tranſeūt: vt hꝛ ab Hypo. pmo ꝛ q̃rto ãphoriſmo.

vj.canon. ¶ Sextus preterea canõ eſt vt ſummope aduertaꝛ ne pmittatur fortis purgatio flebothomie: qꝛ ide maxia ſequerentur nocumēta. Quãobrē ſi ptingat morbū euenire pp humoꝝ icrudationē digeraꝛ diligēter materiã ipſã ſubtiliãdo ꝛ ɔcoquēdo cū digeſtiuis appropriatis ad mãꝫ groſſã ꝛ crudã. Si ṽo exbullitiõe cholere vel humoꝝ caloꝝ morb⁹ pcedere videaꝛ: tūc ſeruati digeſtiuis faciētib⁹ ad mãꝫ calidã ꝛ ſubtilē pcedēdū eſt p eoꝝ digõne ꝛ ſedatõe hūoꝝ ebullitiõis: de qb⁹ olb⁹ tã i mã calida q̃ in frigida in antidotario nr̃o capl̃o de ſirupis ſermonē fecim⁹: q̃re neceſſitate vrgēte illuc recurre. Si vero in aliq̃ egritudine ſtomia ꝛ purgatio neceſſarie viderenꝛ: tunc hic ordo cõmuniter a practicantib⁹ obſeruatur: id eſt q̃ leuis purgatio pmittaꝛ flebothomie. Flebothomia aūt premittitur potioni forti. Et ſic cita minoratione an eradicatiõe ſubita an diuerſione op⁹ eſt vt inchoeꝛ a minoratiua debiliue lut caſſia manna ꝛ huiuſmodi. Similiter etiã ſi humores ſint mixti cuꝫ ſanguine aut a natura ſanguinis non multum aliení: tūc in iſto caſu flebothomia premittatur. Et hec fuit intentio Gentilis: vt Guil. de varig. teſtatur capitulo proprio. Guil. d varig.

vij. canon. ¶Septim⁹ itidē canon ē ꝙ tp̄s
apti⁹ ad vomēdū ē i eſtate:ꝛ vē
ter vtili⁹ euāt i hyeme ꝑ ſeceſſū
cū purgatiōib⁹ vł cliſterib⁹. Et
ꝑꝑea dicit Aui.c. ꝓprio. cliſte=
re ē medicamen valde nobile ꝛ
apđ me plin dilectū ꝛc. Mate=
ria aūt furioſe: vt.c. proprio de
ſſ̄toia diximꝰ. ꝛ ꝓꝑe ſi fuerit ad
mitta cū ſanguie tā ī eſtate ꝙ̄
in hyeme ꝓtin⁹ ſſ̄ta euacueť. Ue
rū ſi ipāmet mā̈ extra venas af
fuerit: tūc cartatico ꝯpetēti nul
la ꝑcedēti digōne ipā ſtati euā
re (vt ſupi⁹ dixim⁹) neceſſariū ē.
viij. canon. ¶Octau⁹ ſilr canon ꝟgiť circa
purgationē corpis ꝓſeruatiuā
ne cadat i lapſuȝ alicui⁹ futuŗ
egrotatiōis. Quāobrē ſciēdū ē
ꝙ duplex eſt ꝓſeruatio: propria
vcȝ ꝛ cōis. Illa etem̄ dr̄ cōis q̄ ꝓ
ſeruat corp⁹ a morbis r̄pletiōi
bus. Et ad hāc purgationē fa=
ciēdā i ꝟe oēs ꝑiti practicātes
vtunť remediꝭs: de q̄b⁹ hypo.
locut⁹ ē i illo amph.ꝑticule.v.
q̄buſcūq; ſanguinē auferre ꝯue
nit hos i vere ſſ̄omari opȝ ꝛc.
ꝛ in.vj.ꝑticula illi⁹ ampho. ēt
inq̄t. q̄buſcūq; pharmacia aut
ſſ̄a ꝯuenit hos i vere pharma=
cari aut flebothomari opȝ: qꝛ i
vere fit magna humoruȝ liq̄fa
ctio vñ repletio futura ꝯtigere
ſolet. bon⁹ ſilr Meſ. autorita=
hypo. te hypo. ꝓ hac itētiōe vcȝ ꝓ cō
ſeruatiōe ſanitatis iubet vt in
vere vł autūno ꝛ nō i aliꝭs tꝑi=
bus pharmaca denť. In eſtate
ꝟo et glaciali tꝑe neq̄q; iuxta
Gale. Gal. ſniaȝ ꝓ iā dictā itētiōe cor
pus purgeť. nā icōmoda ſunt
tꝑa. Přio ex frigore. Scđo ex
calore igēti. Et ꝑꝑea ſub cane
et añ canē moleſte ſūt pharma
hypo. cie (vt hypo. teſtať) Propria āt
corpis ꝓſeruatio ē a determina=
to morbo. Preſeruat em̄ vt pu=
ta a podagra vł alio morbo fu
turo. Et hꝫ fieri p̄t alio tꝑe q̄ꝙ̄
in vere vel autūno: vt ſi aliquis
eēt apt⁹ icurrere podagrā tꝑe
autūni et veris in iſto caſu tꝑe
eſtiuo vtať ꝓſuatiua medicia.
¶Non⁹ aūt canō ꝟſať circa cu ix. canon.
rationē morbi. Et ē ꝙ vera cu=
ratio in oi tꝑe efficiť: qꝛ morb⁹
oi tꝑe ſolet patiētē moleſtare.
Et iō medicina ꝓ remotiōe ei⁹
i q̄cūq; tꝑe neceſſaria ē. Si ꝟo
hoc ꝯtigat vcȝ i hyeme valida
aut i eſtate eueniŗ egritudinē:
tūc opȝ ꝙ loca ſint aptiora vcȝ
calida i hyeme ꝛ frigida i eſta
te. Uñ bōi practicātes teſte Gu
il. de vari. i tꝑe eſtiuo añ diem. Guil. đ vari.
In hyeme ꝟo i die ſolēt egro=
tāti medicinam exhibere.
¶Decim⁹ quoq; canon mētio= x. canō
nē facit de aptiori tꝑe morbi i
quo ſit patiēti exhibēda medi
cina. Tp̄s itaq; apt⁹ aſſūptio=
nis medicine ē ꝑncipiū vłe egri
tudis digeſta exn̄te mā̈ ꝛ decli
natio vł'is: nā iſta tꝑa aptiora
videnť ad exhibendū pharma
ca. Alia ꝟo tꝑa ſunt ineptiora
ꝑꝑ accidētiū infeſtationem. In
ſtatu ꝟo ꝛ augmēto vrgenti ne
ceſſitate lenitiuis tm̄niō canōi
ce vtunť. Silr in ꝑncipio ante
digeſtioneȝ materiei in neceſſi
tate vtimur lenitiuis ꝓferti q̄ñ
volumus materiam minorare.
Et in hoc cliſteria interdū ſer=
uant officiuȝ minorationis. vt
hr̄ pria q̄rti. ꝛ ab hypo. in illo
ambho. q̄rte ꝑticule. Inchoāti hypo.
bus morbis. Si quid videť mo
uēdū moue. In ſtatu vero ſilen
tiū habere nō niſi vtiliſſimū ē. xj. canon.
¶Undecimus canon eſt ꝙ cor=
pora

poꝛa q̄ apata inteſtinis vel mē
bus coꝛdi ꝓpinq̄s patiūt̄ poꝛtē
ti pharmaco nō purgent̄:quia
medicamia ſcamoneata ſi pſit
ita coꝛrigi a medicis bñdictis
Auer. (vt inq̄t Auer.)q̄n ſꝑ habeant
mēbꝛis pꝛīcipalib⁹notabilr̄ no
Gētil. cere.Et ꝑꝑea Gētil.in ſcia me=
dicinali vnic⁹ iter practicātes le
nib⁹ lenitiuis in iſto caſu dicit
eſſe ꝓcedēdū. Et maxīe ſi cum
apate vētris fuerit ſtipticitas
cōſueta:vł̄ ēt materia fuerit pe
nit⁹idigeſta ⁊c.Silr̄ ſi mā ēēt
multū furioſa et multa:ex q̄ ti
moꝛ iſurgeret:lʒ nōnulli lau=
dēt foꝛtioꝛib⁹ pharmacis ꝓce=
dēdū eē.tñ Aui.medicoꝝ pꝛin=
ceps dicit ꝙ i talib⁹ apoſtema
tibus foꝛti pharmaco vti non
debem⁹ivcʒ aut qꝛ materia eſt
difficilis eductōis rōne ſui aut
rōne loci.Et ꝑpterea ad ꝓpo=
ſitū noſtrū nōnulli aſſerūt ꝙ ſe
bꝛe exiſtēte foꝛti et intēſa nō ſe
cuta etiā digōne dūmō mā nō
ſit venenoſa ꝙ nullū pharma
cū foꝛte exhibeat̄ neſua calidi
tate ⁊ iflāmatiōe moꝛbū aug=
mētare valeat:vt colligit̄ in.j.
cōmēto ⁊.iiij.āpho.qꝛ iflāmat
et cōmouet tale apoſtema ⁊c.
xij. ca= ¶Duodecim⁹ canon eſt vt coꝛ
non. poꝛa purgādoꝛū añ aſſumptio
nē pharmaci flura fieri debent
hypo. ſm hypo.ſniaʒ enematibus li
nictib⁹ſumēdo cibos humectā
tes ⁊ q̄ete linīētes nāʒ patiens
vtat̄:vñ ſi fridos hūoꝛes eūare
intēdim⁹ cibent̄ carnibus pin
guibus decoctis cuʒ petroſilio
⁊ feniculo recenti ⁊ eoꝛum cur
ſu currentibus. Calidos vero
humoꝛes habentia mercuria=
lē blerā attrielicē ⁊ carnes pi=
gues comedant:quia aliquan
tulū ventrem mollificare ante
exhibitionē pharmaci regula
generaliſſima eſt.Uerū ſi flux⁹
adeſſet in cā coꝛpoꝛa flura face
re de ei⁹ eēt:imo i tali caſu vo=
mitiuū aliq̄d adminiſtretur.
¶Decimuſtertı⁹canō ē ꝙ ſi q̄s xiij. ca
medicinā abhoꝛret loco ei⁹ de non.
bēt egrotāti leueſpilłe exhibe
ri dādo cū eis apozima hūoꝛi
peccāti appꝛopꝛiatū.Itē ſi itē=
das cholerā eūare ſit cōfectum
ex fumoterre endiuia lupulis
acetoſa ⁊ currētib⁹ earū curſu.
Si flegma fuerit in caſu cuʒ re
bus decoctio ſit pfecta facienti
bus ad flegma euacuādū:⁊ ſic
de alijs hūoꝛib⁹ ꝓut neceſſitas
euacuādi vnūquēq̄ hūoꝛē po=
ſtulat agendū eſt.⁊ hoc aſſerit
Aui.ex intētione quoꝛūdam. Aui.
¶Decimuſquartus canō eſt ꝙ xiiij.
patiēs medicinaʒ bibat ſtoma canon.
cho ieiuno ⁊ ante aſſumptionē
medicine ꝑ poſſe vtatur i cibꝫ
ei⁹ pauco ſale.At ſi patiēs cali
de fuerit cōplōnis aut patiat̄
ſtomachi debilitatē:tūc añ ex=
hibitionē medicine vtiliſſimū
eſt(vt Guil.de varig. teſtatur) Guil.de
aliq̄d ſumeř velut aquā oꝛdea varig.
ceā vel vinū granatoꝛū vł̄ aliū
nutriens ſubtile ⁊ lene et ante
aſſumptionē medicie ſi ſtoma=
chus ⁊ pedes fuerint frigefacti
pānis calidis calefiāt.Unde ſi
medicina eſt debilis ſuꝑ ea pa
rū eſt doꝛmiendū:ſi vero foꝛtis
pōt patiēs ꝑ hoꝛā doꝛmire ſuꝑ
ea poſt eius aſſumptionem.
¶Decimuſquintus canō eſt ꝙ xv. ca=
habentes ſtomachos frigidos non.
remoto coꝛde vł̄ abhominatio
ne medicine ſi moueñt̄ ipſaruʒ
per bonū eſt:vt colligit̄ quarto
amphoꝛiſmo. illo ampho. Cū

quis eleborũ biberit. et primo ampho. Cũ volueris magis ducere elebo mouecorp⁹ ⁊c. Et interpoſitis horis paululũ aq̃ tepide ſumat. Sʒ nec pot⁹ tãtus ſit opatio medicie q̄ deſtruat: his tñ moderni practicãtes (vt
Guil. d varig. Guil. d vari. aſſerit) raro vtũt.
xvj. canon. ¶ Decimuſſext⁹ Canõ eſt q̄ ſumẽs pharmacũ differat cibari donec opatio medicine cõpleatur mala nutrimenta euitãdo: imo regula gñalis ẽ vt celebrata operatiõe ei⁹ q̄ patiẽs manducet paucũ de vno tãtũ cibo.
xvij. canon. ¶ Decimuſſeptimus Canõ ſiſr eſt q̄ medicina operante nõ dʒ patiẽs dormire niſi volũtas affuerit q̄ eius opatio reſtrigat. Nã etiã ſomn⁹ oẽs fortes euacuatiões potẽtiſſie phibet (vt habet ſcda primi. c. de eo quod prouenit ex ſomno ⁊ vigilijs.)
xviij. canon. ¶ Decimuſoctau⁹ Canõ eſt q̄ ſi ſtomachus habuerit multaʒ cholerã ⁊ lõgã famẽ diu tolerauerit: ita q̄ exiſtimet ipſuʒ euacuationẽ cõpletã nõ poſſe tolerare: tũc ſup medicina det aliq̃ tulũ panis infuſi in vino añq̃ vẽter a medicia ſolnat: qr iuuabit opationẽ medicine. ⁊ ſi etiã debilitas adeſſet etiã pharmaco opante patiẽs cibet. Eſt ẽt i vſu apud practicãtes exptos q̄ ſumpto pharmaco lenitiuo puta. ℥. ſ. ⁊ ß. caſſie: vel hmõi pñtis naturã: vt eger ſtatim ↄplete cibet. nã p cibũ vt⁹ lenitiui vigoret: ⁊ ppea meliorẽ fac opatõeʒ
xix. canon. ¶ Decimuſnon⁹ Canõ ẽt eſt q̄ regulariter opando vt nõ in vna die purgatio purgatiõi multiplicet: pſerti ſi purgatio fuerit eradicatiua: tñ pcticãtes cũ cliſterib⁹ laudãt opatiõe medicine adiuuare. Et vtute exñte forti ipã medicina eradicatiua nõ operãti brodiũ caponis cũ. ℥. j. mãne vtilr det: ⁊ neq̃ pharma cũ forte ſup forti medicia exhibeat: qr opatiões duaꝝ medicinarũ vtilr ſolutiũ rariſſime regulant a nã. Et ppterea duo notabiles euacuatiões ſcd̃m Auic. opinionẽ i vna die egrotãti nõ ſunt ppinande: coacte tñ ⁊ irregularit iter dũ practicãtes operãdo vtunt dãtes duas eradicatiuas medicias: puta ſi pma nõ fecerit opatioeʒ aliã reſecũdãt. Et hoc faciũt caſu quo magn⁹ timor adeſſet ſi euacuatio ↄpleta nõ efficeret vt ↄpetit inpeſte ppẽ ei⁹ ferocitatẽ: qr niſi ſtatiʒ euacuet materia venenoſa: cito q̃s rapit deuorat. In iſto etiam caſu nõ min⁹ plʒ mihi ſup forti ſolutiuo lenitiuã exhibere medicinã quã rurſum ſolutiuum pharmacũ reiterare: iñ vigẽti neceſſitate fac q̄ tibi meli⁹ viſũ fuerit: qr ad vltias egritudies vltie curatiões ſunt neceſſarie ad pfectionẽ cure. Ceterũ ſi medicamina vltra modũ ſoluerit: puta ſi induxerit fluxum Dari medicina cõſtipatiua velut reubarbarũ vſtũ ſirupus mirtinus roſatus citoniũ ⁊ huiuſmodi.
¶ Uigeſim⁹ Canõ ẽ q̄ hora aſſũptiõis medicie ſi timeat d võitu vł nauſea ſtati eis cũ pãe aſſato caľo in aceto iſuſo ⁊ naribꝰ applicato ſuccurret maſticã do aliq̃d acetoſi ⁊ extremitates ligãdo ⁊ vẽtoſaʒ ſup vmbilico ipõẽdo: vt hr i cõmẽto ſcde pticule amphoriſmoꝝ. Cepa qʒ cũ aceto odorata nauſeã ⁊ võitũ in iſto caſu potẽter euenire phibet. Idẽ facit odorifera ga xx. canon.

rioſilum camphoram et mentam.

xxi. canon. ¶ Uigeſimusprimꝰ Canō eſt vt celebrata operatiōe pharmaci ſolutiui miniſtretur egrotanti brodium pulli cū zuccaro: vt ſi aliquid medicine remāſerit in ſtomacho ab eo abſtergat in ſero. Sequenti vero die cliſtere lenitiuum eſt adminiſtrandum: de cuius ordinatione in capitulo proprio ſufficienter dictum fuit.

xxij. canon. ¶ Uigeſimuſſecūdꝰ Canon eſt vt exhibens pharmacum preſerim ſolutiuū attēdat infraſcripta: videlicet reuolutionē lune temporaq; anni et curſum egritudinis et eſtus ꝛ frigora: quia (vt in alio canone dictum fuit) alia medicia in eſtate alia in hyeme cōceditur: quare non animaduertendo predictas varias ꝛ malas diſpoſitiōes ꝛ impreſſiōes malaq; accidētia incidere potes imprudentia tua in infamiam popularem.

xxiij. canon. ¶ Uigeſimuſtertius Canō denique eſt ꝙ digeſtio ꝛ euacuatio ſint cum appropriatis ꝛ cū illis que habent mixtā naturā euacuatiui deferre ad mēbra a qbꝰ itēdis euacuare: ſilr ēt ſint mixte ꝛ ꝯfortātes mēbra. Sitq; pharmaca correpta ꝛ electa ſeu pparata ꝛ ſint euacuātia nō exiſtēte niſi magna vrgeret neceſſitas: nā potēter euacuādo qḋ nocet ſepenūero multū capiūt de iuuatiuo ꝛ ide hūana corpa ad effimeras febres pparāt ſaltē pp caliditatē pter nāā acqſitā ꝛ priuatiue īfrigidat. Inſup pp īgētē euacuationē nociui ſil cū iuuatiuo īfrigidant corpa: q̄ priuant calore naturali. Exq̄ſita etenī euacuatio (vt habet ſe cūda primi. c. de cauſis infrigidātibus) corpus infrigidat.

¶ Quatuor vtiq; ſm Aui. ſentē Auicē. tiā ſunt modi pharmaci laxatiui. Unus quoq; proprietatē habet ſoluendi cū attractione: ve- Primꝰ modꝰ. lut ſcamonea ꝛ turbith. Secundus modꝰ eſt habēs virtutem ꝛ Scđs modꝰ. ppietatē ꝯpreſſiuā: velut ſunt mirabolani. Tertius modꝰ eſt Terciꝰ modus. virtutē habens lenitiuā: velut ſunt caſſia māna electuaria nō ſolutiua ſicut diacaſſia diaprunis ſiue ſcamonea tamarindi ꝛ huiuſmodi. ¶ Quartus et vltimus modus habet virtutem lubricatiuam: vt muſcillago pſilliū. Et ꝙꝙ ſigillatim de oībus Quartus et vltimꝰ modꝰ. exēplū ꝛ mediū adducere poſſē hunc ſermonē nimis amplianDo. Ideo ipſorū modorū exquiſitam pertractationē phiſicis relinquemus. ¶ Sciendū tamē eſt iuxta ſnīam Meſ. vt gratia familiaritatis ꝓ ope chirurgico aliqd dicamꝰ ꝙ medicīe ſimplices cholere euacuatione ſūt velut ſcamonea in fortibus corporibus reubarbarū ꝛ mirabolani citrini in oī cōplexiōe cōueniūt. Et licet do. a. g. v. vſq; a. g. v. vſq; ad. vij. tamē conſiliū bonorum virorum eſt ꝙ ſi poterit purgare egrotantem cū alijs medicinis ſcamoniatis ꝙ ſimpliciter cum ſcamonea melius et ſecurius eſſe videtur operatio illa: quia repentine euacuationes ſepenumero mala ꝛ irreparabilia accidentia ſortiūtur. Et propterea optime periſſimus Arnal. de villanoua in Arnal. de villa noua. quodā ſuo amphoriſmo dicit: ſi quis vnico ſuo laborant medicamine miti mederi poterit

fruſtra atq̄ꝫ dolore medicamīa grauiora q̄rit ille. doſis ſilr reubarbari ē añ. ʒ. ij. vł circa: mirabolani ꝓo citrini añ. ʒ. iij. vſq̄ꝫ ad. ℥. j. vez ſi cum p̄dicta doſi reubar. adderenť māne. ʒ. vj. ſi niſi vtiliſſimū erit minuēdo parū de doſi mirabolāoꝝ et reubarbari ſi opꝰ fuerit. Medicine ſilr ꝯpoſite ad hāc ītētionē purgādi cholerā ſūt vt īfra. ℞. caſſie nouiť extracte. ℥. j. electuarij roſati Meſ. ʒ. iij. miſce et cū ꝺcoctiōe floꝝ ꝛ fructuū cordialiū fiat potio breuiꝫ addēdo. ℥. j. ſirupi vio. Itē. ℞. māne electe. ℥. j. electuarij de pſilio electu. ro. M. añ. ʒ. ij. ꝛ cū ꝺcoc. et ordie iā dictiꝫ fiat potio breuiꝫ. Ul' facias ſic. ℞. electuarij lenitiui vł loco eiꝰ diaprunꝫ nō ſolutiui vł diamāne vł diacaſſie. ℥. j. reubar. electi īfuſi ſm artē cū aq̄ endiuie et modico ſpice electuarij roſati meſue vel loco eiꝰ diaprunis ſolutiui. ʒ. ij. de olbꝰ cū decoc. more iam dicto fiat potio curta.

Digeſtiua materie cholerice. ¶ Digeſtiua ſilr materie cholerice ſūt vt īfra. ℞. ſir. viola. ſirupi acetoſi ſimplicis añ. ʒ. vj. aq̄rū violaꝝ acetoſe lupuloꝝ añ. ℥. j. vł ſic. ℞. ſiru. acetoſi ſimplicis ſirupi ꝺ ſucco ēdiuie añ. ʒ. vj: ꝛ cū alijs iā dictis fiat ſirupus. vł ſic. ℞. ſirupi nenufaris ſirupi roſati ex īfuſiōe ſirupi ꝺ ſucco acetoſe añ. ℥. ß. aq̄rū endiuie lupuloꝝ ꝛ acetoſe añ. ℥. j. Iſta oīa ſirupoꝝ gn̄a valēt ī p̄ncipio ꝛ augmēto febriū ſtia narū euenietiū a ſubtili chole

Digeſtiua ſi pure choler ra. ¶ Uerū quādo cholera fuerit admixta cuꝫ flegmate groſſo (vt plerunq̄ꝫ accidit ī tertiana non pura) accōmodate īfra ſcripta digeſtiua adminiſtranť quoꝝ prima ordinatio talis ē. ℞. ſirupi de ſucco endiuie melliſ roſati colati ſirupi acetoſi ſimplicis añ. ℥. ß. aq̄uaruꝫ endiuie lupuloꝝ fumiterre añ. ℥. j. vł ſic. ℞. ſirupi de biſantijs ſirupi de duabꝰ radicibꝰ cū aceto ſirupi ꝺ ſucco ēdiuie añ. ℥. ij. ß. aq̄rū fumiterre feniculi abſin. añ. ℥. j. iſta duo digeſtiua ēqualent in ſtatu ꝛ declinatiōe tertianaꝝ in q̄bus materia groſſa eſt ſ exube

Euacuantia materiam mixtam. rās. ¶ Euacuantes ſilr materiā mixtā vcꝫ cholericam ꝛ flegmaticā in tertianis febribus ſunt vt īfra. ℞. caſſie diacaprolicōis añ. ʒ. iij. diafinicōis. ʒ. ij. electuarij roſati Meſue. ʒ. j. ß. cū decoctiōe floꝝ ꝛ fructuum fiat potio breuis: addendo ſirupi violati ℥. j. vel facias ſic. ℞. diafinicōis ʒ. ij. caſſie. ʒ. vj. reubarba. electi in infuſione ſm artem electuarij roſa. Meſue. vel loco eiꝰ diaprunis ſolutiui añ. ʒ. j. cū decoctōe ꝛ ſirupo antedictis fiat potio breuis. Iſte nāq̄ꝫ due potiones euacuāt vtranq̄ꝫ materiā: vcꝫ groſſam ꝛ ſubtilem naturā paꝝ ſimulādo. ideo ſunt ſatiꝫ ſecure medicine.

Medicine flegmatis. ¶ Simplices p̄terea q̄ ꝟtutē h̄nt euādi flegma ſunt velut turbith. agaricꝰ. cartamꝰ. coloquītida. mirabolani. chebuli. Cōpoſita ꝟo ſunt ſicut electuariū pille cochie ꝛ benedicta ierapigra Gale. et diacartamꝰ. pille ētō agarico ꝺſcriptiōe. M. ꝟtutē h̄nt purgandi flegma. Electuariū q̄ꝫ magiſtrale ꝑſcriptū ī cauſa ſcrophularū accōmodate huic intētiōi cōcediť.

Medicie melācholie. ¶ Mediciei ſilr ſimplices purgātes melācholiā ſūt thimꝰ epithimꝰ ꝛ folia ſene cuſcuta: mi

rabolani indi polipodiũ volu-
bilis lupulꝰ lapis lazulli. ¶ Cõ
poſita ỽo ſũt ſicut diaſene iera
ruſini ieralogodiõ catarticũ i-
periale ꝛ alia deſcripta in.c.de
cãcro. ¶ Medicine q̃ʒ euacuan
tes humorẽ aquoſuʒ ſunt velut
irios ſardonella ſuccꝰ cucume
ris aſinini tartarꝰ ꝛ panis lacti
cinoꝝ: de cuiꝰ recepta meminit
circa inſtãs. Nõnulli ꝓ hac intẽ
tione dant raſurã hmõi panis
cũ vio ad q̃titatẽ. ℥.ß. ꝛ magni
fice operat̃ mirabilia faciẽdo.
¶ Ulteriꝰ medicine euacuãtes
indifferenter vnãquãq; mãʒ ſũt
vt iſra. ℞. diafinicõis diacapto
licõis añ. ʒ. iij. caſſie. ʒ. iiij. ß. ele-
ctuarũ d̃ pſilio. ʒ. ſ. cũ decoc. flo
rũ ꝛ fructuũ cordialiũ ꝛ capillo
rũ venerꝭ politrici ſcolopẽdrie
gallitrici polipodij foliculoꝝ ſe
ne ꝛ epithimi fiat potio breuis
addẽdo ſirupi viola. ℥. j. vel fa
cias ſic. ℞. diamãne diacaptoli
conis añ. ʒ. vj. diafi. ʒ. ij. electua
rij indi electuarij roſa. M. añ. ʒ.
ſ. cũ decoctõe iã dicta ꝛ additõe
virtutis mirabolanoꝝ chebulo
rũ fiat potio breuis addẽdo ſi-
rupi viola. ℥. ſ. deniq; vt finẽ ipo
namus preſenti.c. de ſirupis fa
ciẽtibus ad vnãquãq; materiã
digerẽdã: ꝛ de electuarijs cõfe-
ctiõibꝰ ꝛ pillulis etiã ad purga
tionẽ materieꝝ p̃dictaꝝ: ꝛ qui
bus aquis vtũtur cũ iam dictis
ſirupis i antidotario nr̃o ſigil-
latim ſuis ꝓprijs capitulis vti
lem ſermonẽ fecimus. quare in
tua neceſſitate ad ipa capitula
recurras. Et ſic deo dante ꝛc.

Medicine aq̃ſitatis.

Euacuantia i differẽter vnãquãq; mãm.

¶ Tractatus. De febri-
bus quibus nauigantes
laborare ſolent, ꝛ earum
curatione.

Nauigantium febres
pro maiori pte ſunt
aut de gñe peſtilen-
tialiũ: aut de gñe in
ordinate vagãtium:
aut de genere tertianarum. Et
quãdo ita ſit profecto ipſorum
vita exercitiũ manifeſte nobis
demõſtrãt: nã ꝓ eoꝝ comeſtiõe
nihil aut parum mãducãt p̃ter
carnes groſſas ꝛ ſalitas: p̃tim
porcinas ꝛ vaccinas. Silr piſci
bus recẽtibꝰ ꝛ ſalitꝭ ſm oẽʒ mo
dũ comeſtiõis freq̃ntiſſime vtũ
tur. Leguminum q̃ʒ oim gña in
eorũ ferculis etiã ſemper ſoliti
ſunt comedere: panis etiã eorũ
aut vermibꝰ deuaſtatus aut ſal
tẽ corruptiõi ꝓpinquus exiſtit.
Potus ſilr ipſoꝝ eſt acetũ aqua
putrefacta limphatũ aut ſaltẽ
putrefactioni vicina. Eoꝝ deni
q; exercitiũ nõ vẽtis: nõ frigori
bus: nõ caloribꝰ ſolꝭ: nõ pluuijs:
non deniq; lune noctis parcit: q̃
oia (vt pʒ cõſiderãti naturã eo-
rũ) p̃parant corpa ad gñationẽ
prauoꝝ hũoꝝ a q̇bus ẽt neceſſa
rio peſſime ꝛ diuerſaꝝ materie
rũ febres oriunt̃. ¶ Signa itaq;
cõia febris peſtilẽtialis ſũt (vcʒ
in primis diebꝰ) ſiue igẽti exte-
riori calore. Interiꝰ ỽo ꝛ i p̃-
cordijs cũ nõ pua caliditate pa
tiẽs affligit̃. nã calor pp magnã
cordis leſionẽ ad itra attrahit̃.
Et ppea interiꝰ tm̃mõ aduritur
hõ. Qua de re infirmoꝝ aliq̇ me
dicꝭ ꝛ aſtãtibꝰ dicere ſolẽt ſe tm̃
caliditatis ad itra ſentire vt ar
dere videantur. Quãobrẽ (vt re
fert Aui.c. ꝓprio) eſt q̇eta exte-
rius ꝛ cor turbãs interiꝰ. Urina
quoq; in prima ſcdã ꝛ tertia die
a ſua naturali diſpõne raro mu
tatur. Sed interdum aquoſa li

De febribus nauigãtiuʒ

Signa cõia.

Auicẽ.

aida ⁊ melãcholica manifeſtaꝛ
verꝫ vt plꝫ i fine ẽtie ⁊ q̃rte diei
rubeſcit vrina ⁊ flaueſcit. Poſt=
modũ ſatis q̃ꝑrimũ turbida ef
ficitꝛ ⁊ mingitur q̃ſi ſilis aſinoꝝ
vrine q̃re iſanië ⁊ futurã mortë
teſtatꝛ: vt ſi q̃nq̃ ad tales diſpõ=
nes ⁊ mutatiões vrina i tali fe=
bre ꝑuenerit: tñ nõ ſꝑ certus nũ
cius exiſtit. Et ꝓpterea (vt inq̃t
Auic. Aui.) multoties patiẽs nõ alte=
ratꝛ multũ ex hac febriũ calidi=
tate: nec alteratꝛ pulſus multũ i
ea alteratione vehemẽti: tñ pa
tiẽtẽ velociter perimit. Huiꝰ rõ
nẽ pulcherrie declarat cõcilia=
tor dĩa. xcv. naꝫ (vt ipſe refert)
propriũ nature materie veneno
ſe eſt vt cordi ĩhereat ipꝫ curio
ſe aggrediẽdo. Qua ꝺ re cũ na
tura ab hac materia venenoſa
cor aggrauatũ eẽ ꝑſenſerit: tũc
ipa imediate ꝑterrita ñ audet
ipam venenoſam materiã inua
dere: imo corpꝰ velut i ſanitate
regere ⁊ gubernare conatur. Et
ꝓpterea ſepenũero vrina appa
ret bona ⁊ bonus pulſus ac cõ=
ſtãs: tñ (vt dictũ eſt) moritur in=
firmꝰ. Pulſus preterea i hac fe=
bre debilis velox atq̃ ſpiſſꝰ fre
quẽtiſſime reperitur vñ ſiſtoles
maior diaſtole exiſtit. In nocte
tñ vna cũ febre cõtinue creſcit.
Et ꝓpterea patiẽs magnopere
⁊ frequẽter reſpirat: quare pre
nimia pectoris anxietate ⁊ con
ſtrictiõe difficulter anhelat ſu=
ſpirãdo. Pectꝰ ſiliꝛ ꝓpter reſpi=
rãdi anhelãdiq̃ difficultatẽ ve
hementer ſubleuatꝛ ⁊ cõprimitꝛ.
Sitis q̃ꝫ in hac ferociſſima fe=
bre ſꝑ validiſſima eſt: vñ canna
pulmõis ligua fauceſq̃ cũ aſpe
ritate areſcũt. Ligua inſuꝑ fla
ua vel alba in ſuꝑficie. In fun=
do vero ⁊ radice nigreſcit cum
aliquali tumefactiõe. Ita ꝙ in
eius locutione videtur patien
tem linguam habere balbutiẽ
tem. Corporis etiã vires nãles
ꝯtutes totiuſq̃ corpis ⁊ mẽbra
debilitantꝛ. Guſtus ſimiliter pe
nitꝰ deuaſtatꝛ. ⁊ ꝓpterea ꝑꝑpau
citatẽ aſſumptõis cibi ⁊ retẽtio
nis ipſiꝰ freq̃ntiſſie laborãtes
hac febre ipetuoſus vomitꝰ ina
dit: exãgues ⁊ inaniti efficiũtꝛ:
ex quo faciliime i ſincopim icĩ
dunt. Vñ morituri de hac peſti
lẽtiali febre nauſeã indeſidera
tam patiẽdo magno cũ cõami
ne euomũt. Iſtorũ aũt q̃ febre
laborãt peſtilẽtiali aliqui taci
tis aliq̃ ꝟo clamoſis q̃rimõijs
cõquerũtꝛ ac ſi morſu canũ lace
rarentꝛ vltra accidẽtia ꝑnoiata
ſepenũero i tali caſu alia ⁊ mlꝛ
ta ipetuoſa accñtia ſequũtꝛ: ve
lut ſincopis: extremoꝝ frigiditas:
ſudor frigidꝰ: permixtio rõnis
ſpaſmꝰ: iſtãtia vigiliaꝝ: ꝓfũdi
taſq̃ ſomni: ⁊ nõnunq̃ vẽter et
ilia inflantꝛ ac ſi patiẽs hydropi
cã paſſionẽ pateretꝛ: ⁊ aliq̃ñ flu
xu vẽtris maxie vexatꝛ: ⁊ plerũ=
q̃ mãifeſtantꝛ bubones ⁊ carbũ
culi: q̃ ⁊ ſi ſint ꝑ viã termiatõis
ad criſim tñ vt ca. de peſte ⁊ car
bũculo bubonibuſq̃ peſtiferis
oñſuꝫ fuit autoritate Gal. mor
tẽ atteſtãtur futurã. Õis etenĩ
criſis (vt ꝑfatꝰ vir aſſerit) plus
attinet ſanitati q̃ꝫ morti ꝑterq̃
in febre peſtilẽtiali. ¶ Signa ꝺ
niq̃ ab humoribꝰ febris peſtilẽ
tialis ſuã habẽt depẽdẽtiã ⁊ co
gnoſcũtur vt infra imediate di
cetꝛ. Nã ſi cũ huiuſmodi febre
inſtantia vigiliaꝝ faciei ac ocu
lorum citrinitas nigredoq̃ li=
gue cũ ſalſedine vl̃ oris amari

tudine ac ſiti intēſa affuerit:hꝫ
febris a cholera ſit cū ſtate fal=
ſo ortū hr̄e videt. ¶Uerū ſi fleg
ma cuꝫcholera admixtū fuerit
ipſo flegmate plurimū cholerā
vincēti:tunc neceſſario preno=
minata accidētia remiſſiora vi
debunt ꝛ ecōtra. ¶At ſi infirmo
ſupuenerit iuxta p̄cordia vt ali
qualiter ſuffocet:ꝛ in ore aliq̇d
dulcedis p̄ſenſerit ꝛcirca faciei
ꝛ oculoꝝ regiōes rubedo ſe ma
nifeſtauerit:ꝛ ſup cū corp⁹ ꝛ fa
ciē quaſi madidā ꝛ ſudore ple=
nā inueneris.nec etiaꝫ illi ma=
gn⁹ affuerit rubor ceteriſqꝫ ſi=
gnis cōmunibus apparētibus
tūc ſanguineꝫ a predominio in
cā eē iudica. ¶Ceterū ſi melā
talis febris ortū habuerit: ſem
per infirm⁹ triſtior apparebit:
ꝛ de eius ſalute minus erit cōfi
dēs. ¶His itaqꝫ habitis circa
pronoſticū tuū in primis licet ſi
gna bona reperiātur:tñ in hac
febre nō eſt confidēdū:qꝛ vt ſe=
peri⁹ dictū fuit eger in pulſu ꝛ
vrina ac febrili calore ceteriſqꝫ
operatiōib⁹ naturalib⁹ bene ſe
habet:ꝛ tamē morit velociter.
Quapropter Gētilis prima q̄r=
ti narrat ꝙ vidit i tēpeſtate ſua
quendā laborātē febre peſtilen
tiali adeo leni ꝛ remiſſa ꝙ cibū
ꝛ ſomnia capiebat ꝓut tpe ſani
tatis faciebat:horaqꝫ ꝯſueta:ſur
gēs ſua ſimiliter negotia vt an
tea expediebat:tñ q̄rta die cir
ca caput ꝛ fronteꝫ ſudor fridus
cum nōnullis ſignis peſtem ar
Cura. guētib⁹ manifeſtat⁹ fuit. ¶Cu
ratio itaqꝫ peſtilentialis febris
trib⁹ cōplet intētionib⁹. Prima
in debita adminiſtratiōe ſex re
rū non naturaliū cōſiſtit. Scōa
in purgatiōe materie peccātis

Tertia vero in cōfortatiōe cor=
dis manutenēda ꝟtute. ¶Quā Pria
tū autē ad primā intentionē re itentio
gimen ſex rerū nō naturaliū de
ſcribā. ¶In primis itaqꝫ eſtiuo
tpe aer ad friditatē ꝛ ſiccitateꝫ
dꝫ eē declinās. Et ꝓpterea recti
ficetur aer cū aqua ro. ꝛ aceto.
Tpe ꝟo hyemali cū aceto ꝛ vio
odorif. Et ſi folioꝝ ſalicis cāne
mirtilloꝝ ꝛ eoꝝ curſu currētiū
copiā habueris:rectificetur q̄ti
die cuꝫ eis aer camere. Similr
quoqꝫ iuuat rectificare aerē ha
bitatiōis:p̄ſerti hyemali tpe et
Autūni cū igne lignorū iunipi
vl alteri⁹ ligni odori.aceto ir=
rorato.naꝫ ſicut nature pluuie
nubiū ꝛ vapoꝝ humidoꝝ ꝛ ma=
loꝝ ē corrūpere aerē p viā mi=
xtiōis ipſāqꝫ mixtionē diſpone
re ad putrefactionē febic peſti=
lētialē. Ita ꝛ nature ignis ē re
ſoluere ꝛ extiguere oēs malos
vapores ꝛ ſuperfluitates mixtas
cū aere q̄ aerē īficiēdo corpa ad
putrefactionē diſponūt. Et pro
pterea ꝓ poſſe vtiliſſimū ē habi
tare in camera cui⁹ feneſtra ab
auſtrali et meridionali vēto ſit
priuata. Nā auſter et meridio=
nalis vēt⁹ peſtilētiā gn̄ant ꝛ fir
māt. Uent⁹ vero ſeptētrionalis
peſtilētiā emēdat. Iō ſalubris
eſt camera cui⁹ feneſtra ꝟſus ſe
ptētrionē aſpicit. ¶Sōn⁹ p̄ter=
ea ꝛ vigilie cū hac diſpoſitiōe i
prima die egrotatiōis paꝝ aut
nihil ſit:tñ i aurora data oppor
tunitate dormiēdi ꝛ q̇eſcēdi ali
quātulū vtiliſſimū eſt dormire.
Lōgus etenī ſomn⁹ i p̄mis die=
b⁹ reuocādi materiā venenoſā
ad mēbra principalia p̄ſerti ad
cor ſuſpitione non caret. Iuuat
igit ſummopere patiētē detine

re vigilātē rōne iā dicta. Suffi
cit ꝙ paruꝫ dormire in die nāli.
¶ Procura inſuper vbis ameniſpa
tiētē ſine terrore mātenere ſa
lutē omodā ei promittendo.
Et ſi quis ei metus fuerit de ei⁹
ſalute ſtatim probabili ſermōe
eū linire prudentis medici eſt.
¶ De cibo vero et potu infirmi
aliquid reſtat pertractare: nā
cū virtus in tali febre ꝓpter ve=
nenoſitatē materiei ſtatim pro
ſternaṫ. Ī ꝯtinua vtutis reſtau
ratio neceſſaria eſt. Quā ob rē in
Auicē. iſto caſu (vt Aui. in prima ꝗrti
refert.) Illi qui viriliṫ agūt in
comedēdo abſoluūtur ⁊ viuūt.
Illud idē voṫ ſentire Raſ. x. almā
ſo. c. ꝓprio dicēs. Hac ꝓterea la
borātes paſſione ſunt cogendi
ad aliquid comedendū. Et ſm
tenorē vtutis tales infirmi ſunt
dietādi. Uirtute itaqꝫ exñte for
ti ⁊ cōſtāti ſubtiliori dieta ame
dico cū vtilitate reguntur. Me
dulla igiṫ panis biscū aq̄ frigi
da lota deinde decocta cū bro=
dio parui pulli alterato cū or=
deo lactuca ſcariola portulaca
⁊ parū agreſti vel limonū ſucci
aut vino granatorū vtiliter cō=
cediṫ. Cucurbita quoqꝫ in eodē
brodio cū agreſto decocta ⁊ pa
rū croci in iſto caſu a doctorib⁹
laudatur. Similiter etiā far et
grue amidū medulla pāis gra
tuzata cū brodio ⁊ iā dictis ace
toſis. Iſta omnia decocta pro
eorum ferculis vtiliſſima ſunt.
Lac quoqꝫ amigdalarum et ſe=
minum cōium additum eiſdeꝫ
ferculis delectabile et vtiliſſimū
eſt. Uerū ſi patientē debilē eſſe
contigerit ⁊ cū accidētibus vir
tutem proſternentibus: tunc
cū predictis ferculis contuſum

pulli valde neceſſariū eſt: pull⁹
quoqꝫ aſſatus ⁊ aues in arbori
bus pratiſqꝫ liberis degētes cū
agreſto vel ſucco limonū cōdi=
te in iſto caſu cōceduntur. Uinuꝫ
quoqꝫ albū odoriferū vel cera=
ſolum mediocris vinoſitatis ⁊
aqua decocta limphatū etiam
maxime confert ⁊ ab omnibus
medicis commendatur preſer=
tim virtute exiſtente debili. Ui
nū ſirr granatorū ſm oēm mo=
dū adminiſtrationis ei⁹ vꝫ in
potu ⁊ comeſtione vtiliter cōce
ditur. Lactuca etiā cruda ⁊ de=
cocta ⁊ cū aceto cōdita ad ꝓpo
ſitum facit. Scariola ⁊ radix ci
coree ſm oēm modū comeſtio=
nis accōmodatiſſime ſunt. In
brodio inſuper pulli ⁊ carniū vi=
tuli ⁊ hedi cōferūt lactuca bo=
rago lingua bouis ſcariola et
bleta alba. ¶ Scd̃a ꝓterea intē Scd̃a
tio q̄ eſt materiā peccātē purga ītētio.
re ꝯpleṫ p flebothomiā vene ba
ſilice vel cōtinuā vētris ſolutio
nē. ¶ Igiṫ vtute ⁊ etate ꝯſentiē
tib⁹ enemate p̄cedēti ſi ſanguis
fuerit l eā vincēs flebothomia
multiplicati nūeri neceſſaria ē
meli⁹ eſt eñi multiplicatio nūe
ri ꝙ multiplicatio ꝗtitatis. Ta
mē a quocūqꝫ humore ſangule
admixto febris iſta proceſſerit
flebothomia aloſe facienda eſt
minorē ſanguinis ꝗtitateꝫ ex=
trahēdo ꝙ in precedēti cā ſan=
guine dictum fuit. Scarificatio
quoqꝫ ſpatularuꝫ ⁊ nariū ac co
xarū interdū virtute exiſtēte de
bili ⁊ etate deficiente locū tꝫ ſe=
mis flebothomie. In flōia etem̄
tātā vulgares tenent opinionē
vt flebothomati credunt ſe ab
hac febre liberi euadere. ¶ Ui=
ſo ſuperius de flebothomia et

ſcarificationibus faciēdis: vidē
dū ē nūc de ſolutiōe ventris. Et
quāuis iſta febris (vt ſuperi⁹ dixi
mus) poſſit a quocūq; hūore in
differēter generari: tñ nō tātū
materie peccanti ꝛ humori eſt
attēdendū quātū ē extinctioni
caloris extranei et venēoſitati
materiei cordi inſup cōfortando:
qm̄ talis materie digō eſt vene
noſitatis correctio. ¶ Et ꝓpter
ea moderni ꝛ antiq̄ practican-
tes ī hoc ferociſſimo morbo iu
bēt nulla humoꝝ ꝓcedēti digō
ne mām minorare cū caſſia ta-
maridis reubarbaro diacapto
licōe ꝛ hmōi. ¶ Aliq̄ ſiſr cor̄ iu
bēt ēt añ digōnē mām peccātē
euacuari pharmaco eradicati
uo hñti vīes hūores euāandi ītē
tionē (vt Auer. ī ſuo colliget) di
cit qđ laborātes febre peſtilen-
tiali nō dñt purgari purgatiōe
euacuādi hūorē: ſz indifferēter
oēs hūores dñt euacuari. ¶ Cū
ḡ cognoueris hāc febrē a mate
ria calida a ꝓdominio depēdē-
tiā hr̄e: tūc nulla ꝓcedenti digō
ne patiēs euacuād⁹ eſt īfraſcri-
pto pharmaco. ℞. diacaptolico
nis. ʒ. vj. electuarij roſ. Me. ele-
ctuarij de pſilio ana. ʒ. j. ꝛ ß. dia
finiconis. ʒ. j. cū decoctiōe floꝝ
ꝛ fructuū cordialiū vł decoctio
ne cōi fiat potio breuis adden
do diptami bñ triturati tormē
tille cardi bñdicti radicū tuni
cis añ. ℈. j. tyriace Gal. ʒ. ß. ſiru
pi de ſucco acetoſe. ℥. j. ꝛ ß. vł lo
co ei⁹ ſirupi de acetoſitate citri
℥. j. ¶ Si ꝟo febris ꝓdicta ortū
a mā groſſa a ꝓdominio hr̄e vi
derer: tūc euacuet materia pur
gatiōe iſta. ℞. diafini. ʒ. iij. dia-
capto. ℥. ß. electuarij ro. Meſ. ʒ.
ij. et cum decoctione communi
ꝛ rebus iam dictis bezardicis
fiat potio. ¶ At ſi peſtilentialē
febrem cognoueris egrotanti
inducias poſſe preſtare in dige
rendo materiam: tunc abſte in
fraſcriptū digeſtiuum poterit
ordinari. ℞. ſirupi de acetoſi-
tate citri ſirupi de ſucco aceto-
ſe ſirupi roſati ex infuſione añ.
℥. ß. aquarum bugloſſe acetoſe
melliſe añ. ℥. j. miſce. vel facias
ſic. ℞. ſirupi de ribes de aceto-
ſitate citri añ. ℥. ß. ſirupi de ſuc.
endi. ʒ. vj. aquarum endiuie bu
gloſſe aceto. añ. ℥. j. ¶ Digeſta
materia purgetur corpus cum
vna ex purgationibus iam di-
ctis tradita iuxta pctm̄ mate- tertia.
riarum. ¶ Pro tertia deniq; in ītētio.
tentione vnum commemoran-
dum eſt: vz ꝙ tota intētio tua
ſit ſemꝑ in confortatione cor-
dis intus ꝛ extra. i. cū epitima
tibus ꝛ cerotis confortatiuis:
quoꝝ gratia exempli talis po
teſt eſſe ordinatio. ℞. aquarum
acetoſe bugloſ. melliſe añ. lí. ß.
vini granatorum. ℥. iiij. aque
roſ. ℥. iij. ſirupi roſati ex infu-
ſione. ℥. v. ſirupi de ſucco aceto
ſe vel de ribes vel acetoſitate
citri vel de limonibus. ℥. ij. ſan
dali albi. ʒ. ij. ß. camphore. ℈. ij.
et cum zuccaro albo ſufficienti
ad ignē fiat ſirupus lōg⁹ d quo
crebre ſumat patiēs coclearia
duo: q2 calorē ꝛ incēdiū extiguē
do cor mirabiliter ꝯfortat ven
toſitati materiei ꝯtrādo. Con-
ſerua quoq; roſaꝝ boraginis ꝛ
bugloſſe cū puluere cordiali et
ſandalis parūq; ſirupi de ſucco
acetoſe vel roſati ad hanc intē
tionē mirabilit̄ vꝫ. ¶ Extra au-
tem pro cordis cōfortatiōe epi-
tima in forma ceroti ordinatū

c. de carbũculis ⁊ bubonib⁹ cõcomitãtibus veram peſtē. pro cordis cõfortatione ſuper ipm̃ cor poteſt adminiſtrari. vnde ꝑ tua neceſſitate addictũ. c. recur ſuꝫ habeas. ¶ Qualiter aũt virtus manu ſit tenẽda in ꝑma intẽtione optime dictuꝫ fuit. ¶ Et ſic deo dante ⁊c.

¶ Ca. De febre tertiane pure.

Signa febris tertiane ex humore cholerico cauſate ſunt hec: videlicet dolor capitis magnus: inſtantia vigiliarum: ſudor copioſus de tertio in tertiũ afflictio: vrine citrine vel citrangularis aut ignee: ſitis magna: deiectio appetitus: lingue ariditas ⁊ ſiccitas: inquietudo ſit⁹: feces ſquibaloſe ſeu dure: pulſus frequẽs ⁊ velox.

¶ De cura pure tertiane.

¶ Cũ primum fili mi Aluiſi ad infirmũ veneris ordĩato bono vite regiĩe: prout. c. d cura heriſipile. magnifice locuti ſum⁹. Ab eodẽ petito nũqd habuerit beneficiũ vẽtris. Et ſi habuerit ab operatiõe deſiſtas. Si autẽ ſe cõſtipatũ eẽ dixerit hmõi cliſtere: adminiſtra. ℞. mercurialis matruꝫ violaꝫ blitis ordei mũdi ah. M. j. ⁊ fiat decoctio de q̃ ſumat li. ſ. ⁊ĩ. vitella duorum ouoꝫ ſalis paruꝫ zuccari rubei mellis viola. r. ʒ. olei violati. ℥. ij. ſemis. caſſie extracte. ʒ. v. miſce ⁊ fiat cliſtere.

¶ De digeſtiuis.

¶ Premiſſo enemate tale digeſtiuum ꝓpinare debes. ℞. ſirupi acetoſi ſimplicis. ʒ. ſ. ſiru. de endiuia. ℥. ß. aquarum bugloſſe endiuie ana. ℥. ſ. ß. Uel facias ſic. ℞. ſirupi de duabus radicibus ſine aceto orizacare. ana. ʒ. vj. aquarum endiuie lupuloꝝ rum nenufaris ah. ℥. j. miſce et fiat ſirup⁹. Uel ſic. ℞. ſirupi nenufaris vel loco eius ſirupi violati. ſirupi de endiuia ſirupi aceto. ſimplicis ah. ℥. ß. aquaꝫ violarum endiuie bugloſſe ana. ʒ. ſ. miſce ⁊ fiat ſirupus. ¶ Cũ vnũ ex digeſtiuis iaꝫ dictis ꝑ q̃tuor dies exhibueris hãc ſucceſſiue medicinã adminiſtra. ℞. reubarbari electi. ℥. ſ. ſpice. ℈. iij. et fiat īfuſio cũ aq̃ endiuie per ſex horas: delde facta forti expſſione addas electuarũ lenitiui vł manne. ʒ. vſ. electuarũ de ſucco roſaꝫ. ʒ. ij. diſſoluanť oĩa cũ decoctione floꝫ ⁊ fructuũ cordialiũ ⁊ fiat potio curta addendo ſirupi violati. ℥. j. Uel facias ſic. ℞. caſſie nouiter extracte. ʒ. vj. electuarũ de ſucco roſarũ. ʒ. iij. diſſoluanť cũ decoctiõe florũ et fructuũ ⁊ cũ ordine iaꝫ dicto in prima recepta fiat potio. ¶ Uel ex corpib⁹ ruſticis exhibebis iſta. ℞. caſſie noui ẽxtẽ diacaptoliconis ah. ℥. ß. diaprunis ſolutiui electuarũ de ſucco roſaruꝫ ah. ʒ. ij. diſſoluanť oĩa cuꝫ decoctiõe floꝫ ⁊ fructuũ cordialiũ ⁊ fiat potio breuis addẽdo ſirupi violati. ℥. ſ. ¶ De digõne preterea vniuſcuiuſq; materie et purgatiõe ĩ calce capťi de purgatiõe plenarie locuti ſum⁹: q̃re ꝑtua neceſſitate eodẽ recurrere nõ niſi vtiliſſimũ erit.

¶ De ſoda.

¶ Et qz interdũ cũ hac febre dolor capitis ſolet patientẽ vehementer moleſtare. Ideo nõnulla peculiaria remedia ꝑ ſeda-

tione ipſius deſcribere intẽdo. Quorũ prima talis ſemper fuit ordinatio nr̃a. ℞. olei roſ. ℥. iij. aceti roſati. ʒ. iij. croci. ℈. vnũ. miſce ⁊ fiat oxirundinum. Uel ſic. ℞. albumina duorum ouorum olei roſ. aque roſate añ. ℥. j. ß. vini granatorum aceti roſ. añ. ʒ. iij. ⁊ fiat oxirundinũ. Uel ſic. ℞. olei roſati. ℥. ij. ſandalorum rubeorum. ʒ. j. aceti roſa. ʒ. vj. croci. ʒ. ß. miſce ⁊ fiat oxirundinum. ¶ Uerum ſi ipſe dolor auxilijs prenotatis ſedari nõ poſſe videatur: tunc vtiliſſimũ erit ventoſas cum ſcarificatione et ſine ſacrificatione ſuper ſpatulis imponere. Fricationes quoq; extremitatum et ligationes earum ante prandium ⁊ cenam per horam pro ſode ſedatione ſũme iuuaſſe percepimus. Eandem vtilitatem etiam inuenimus in lotione extremitatum cũ decoctione rerum anodinarũ. Sanguiſuge ſimiliter impoſite venis emorroidalibus dolorẽ capitis mirabiliter ſedãt.

¶ De dolore renum.

¶ Ulterius cõtingit ſepenumero a doloribus ⁊ calefactionibus renes vexari. Pro quorum ſedatiõe vtiliſſimũ erit cũ infraſcriptis auxilijs procedere. Quorum primũ ſic fit. ℞. infrigidãtis Gal. ʒ. vj. vnguẽti roſ. ℥. j. ⁊ ß. miſce ⁊ fiat vnctio renibus. vel ſic. ℞. vnguẽti populeõis. ℥. j. vnguẽti Gal. ʒ. vj. miſce ⁊ vngãtur renes. Uel ſic. ℞. albu. duorum ouorum ſucci plãtaginis. ℥. j. olei violati olei nenufarini vnguẽti roſ. añ. ʒ. vj. miſce ⁊ fiat vnctio renibus. Uel ſic. ℞. aquarũ endiuie violarũ acetoſe ⁊ ſolatri añ. ℥. viij. ſandalorum oĩ; añ. ʒ. j. roſarum violarũ nenufa. añ. M. ß. bulliãt hec olla parũ ⁊ cũ ſindone vel cũ pãno lineo locus doloroſus fomẽtetur: quia mire dolorẽ ⁊ tenũ calefactionẽ ſedat fomẽtatio predicta.

¶ De ſiti.

¶ Similiter etiã ſitis maxie cũ hac febre cõplicari ſolet: vñ corpore exiſtẽte robuſto egrotanti poteris dare potũ aq̃ fontis ad libitũ: dũmõ nõ paſſus ſit apoſtema in ſtomacho et dolores viſcerum colicos: nec etiã malã diſcraſiã ⁊ epatis ⁊ ſplenis habuerit. Et hoc dico eſſe faciẽdũ tpe eſtiuo. Sin aũt accidẽtia predicta te impediuerit talis propinetur potus. ℞. aquarũ violarũ acetoſe endiuie nenufaris añ. lib. ß. vini granatorũ. ℥. iiij. zuccari fini. ℥. viij. ſirupi roſati ex infuſiõe ſirupi violati añ. ℥. ij. miſce ⁊ fiat iuleb lõgũ ſm artẽ. de quo ſepius bibat patiẽs: quia mirabiliter vnãquãq; ſitim extinguit: vel detineat in ore fruſtũ patece vel cucumeris vel os pruni vel ordeũ decoctũ vel radicẽ lingue bouine aliquãtulũ decocte in aqua ordei vel muſcillaginẽ pſilij ⁊ ſemẽ citoniorum. Granata quoq; acetoſa ad hãc intẽtionẽ plurimũ faciunt. Uel ſic. ℞. aquarũ violarũ li. j. endiuie li. j. ⁊ ß. acetoſe bugloſſe añ. ℥. vj. zuccari fini. ℥. viij. vini granatorũ. ℥. vj. ⁊ fiat iuleb longum ſm artẽ: de quo capiat patiẽs cum aqua ordeacea vel fontis aut ciſterne. Uel ſic. ℞. tamarindorũ ℥. j. ß. zuccari fini. ℥. ß. iuleb violati. ℥. j. ſirupi roſati ex infuſione ſirupi acetoſi ſimplicis ana. ℥. ij. miſce ⁊ fiat electuarium quod ſepe patiens teneat in ore.

¶ De ſomno.

¶Solet etiã inſtãtia vigiliarũ
in hac febre patiẽtẽ vehemẽter
affligere. Quare ſi patiẽs nõ poſ
ſet dormire cũ infraſcripta vn=
ctiõe tẽpora vngant. ℞. vnguen
ti populeonis. ℥. i. ß. olei de pa=
pauere olei nenufarini añ. ℥. ß.
miſce ⁊ fiat vnctio tẽporib⁹. Ul
ſic. ℞. foliorũ ſalicis lactucaruʒ
corticũ papaueris albi florũ ne
nufaris camomille florũ viola=
rũ añ. ℳ. ß. ⁊ fiat decoctio cũ a=
qua violaruʒ ſolatri ⁊ acetoſe.
Et fiant tẽporibus cum ſpon=
gijs embrocationes.

¶Ca. De ſignis tertiane nõ pu
re ⁊ breui eius curatione.

Signa vtiq; febris ter
tiane non pure ſunt
iſta: vʒ pulſus non
multũ velox: nec mul
tũ frequẽs: nec mul=
tum ſpiſſus: vrina etiam citrina
vel pallearis: feces nõ multum
ſquibaloſe: nec multuʒ aduſte.
Sitis q̃ʒ cũ hac febre nõ multũ
intẽſa eſſe ſolet. Similiter etiã
patiẽs magnopere a dolore ca=
pitis grauatiuo vexari ſolet.
Appetitus inſuper nõ multum
deuaſtari ↄtingit. Ulteri⁹ ſom=
nus ſiguẽq; ſiccitas ⁊ ſudor ſo
lẽt nõ multũ in hac febre impe=
tuoſi eẽ: lʒ ſudor aliq̃n eſſe poſ=
ſit copioſus ꝓpter materierum
multitudinẽ. Frigus tñ in ꝑnci
pio paroxiſmorũ nõ paru⁹ eſſe vr.

¶De cura tertiane non pure.

¶Curatio tertiane nõ pure tri
bus intẽtionib⁹ ↄplet. Prima i
regimine vite cõſiſtit. Scđa i di
gõne materiei peccãtis ⁊ i pur
gatõe materiei digeſte. Tertia
⁊ vltima i correctiõe accidẽtiũ.

Prima intẽtio ¶Pro ꝑma igit intẽtione ſic ꝓ
cedẽdũ eſt. Dieta vtiq; patiẽtis
tertianã nõ pure dʒ eẽ in ꝑmis
dieb⁹ ſatis tenuis: tñ nõ ſit adeo
ſubtilis ſicut in tertiana pura.
Comedat igit patiẽs panatel=
lã i ꝑmis dieb⁹ aut farrũ amig
dolatũ. Lactuca q̃ʒ mediocrit
decocta ⁊ radix cicoree cũ ace=
to debili ⁊ parũ olei vtilr ↄce=
dũtur. Silr ẽt trãſacta ſeptima
brodiũ carnes ipi⁹ ⁊ vinũ lim=
phatũ pulli mediocris vinoſita
tis ⁊ odoriferũ accõmodate cõce
dũtur cũ ſuis ferculis. Semina
q̃ʒ cõia ↄtuſa i decliatiõe pure ⁊
nõ pure tertiane i ꝑncipio men
ſe cũ modico brodũ pulli vtiliſ
ſima ſũt. ¶Scđa itẽtio q̃ ẽ mãʒ Scđa intentio.
digerere ipamq; digeſtã euare
ſic ↄplet. In ꝑmis ꝓ digõne ſu
mat patiẽs hũc digeſtiuũ. ℞. ſi
rupi de ſucco endiuie. ℥. i. ace=
toſi ſimplicis. ℥. ß. aquarũ endi=
uie boraginis ⁊ acetoſe añ. ℥. i. mi
ſce. vel ſic. ℞. ſirupi acetoſi ſim=
plicis mell. roſ. ſiru. de endiuia
añ. ℥. ß. aquarũ ẽdiuie lupulorũ
boraginis añ. ℥. i. miſce. Ul facias
ſic. ℞. ſirupi viol. ſiru. de ſucco
endiuie mellis ro. ℥. ß. aquarũ
lupulorũ ẽdiuie acetoſe añ. ℥. i.
miſce ⁊ capiat in aurora calidũ
¶Digeſta materia purget pa=
tiẽs queadmodũ dictũ fuit. c. d
purgatiõe i vẽi. q̃re ꝓ tua neceſ
ſitate illuc recurre. vel purget ſic
℞. caſſie diacaptoliconis añ. ʒ.
v. electuarũ ſucci ro. ʒ. ij. cũ de=
coctiõe cõi ſʒ potio breuis: ad=
dendo ſirupi vio. ℥. i. vel ſic. ℞.
diaprunis non ſolutiui vel loco
ei⁹ electuarij lenitiui vel mãne
electe. ℥. i. caſſie. ℥. ß. electuarij
d ſucco ro. ʒ. i. ß. cũ iã dcõ ordie
ꝓcedẽtis recepte fiat potio bre
uis. Uel facias ſic. ℞. caſſie no=
uiter extracte diacaptolico. añ.

℥.ß.diafiniconis electuarij roſ. an.ʒ.j. ß.reubarbari infuſi cum aqua endiuie ⁊ parum ſpice.℈. ij.miſce ⁊ ſm artem cum deco=ctione cōmuni fiat potio addē=do ſiru.violati.℥.j. Uł ſic ⁊ erit fortioris operationis.℞.caſſie diafinicōis an.ʒ.iij. diaprunis ſolutiui electuarij deſucco roſ. an.ʒ.j.miſce ⁊ cū decoctiōe cō fiat potio:addēdo ſirupi viola ti.℥.j.⁊ ß.¶Et qꝛ febris tertia=na nō pura interdū digeſtiōibꝰ ⁊ purgatiōibꝰ ādictis obediē tiā minime preſtare ſolet.Jccir co ſepenumero pro eiꝰ eradica tiōe ad vlteriora auxilia pſcen dere neceſſariū ē.Et i pmis di=geraƚ materia digōne iſta.℞.ſi rupi acetoſi de duabus radici bus ſirupi de biſantijs ſirupi ꝺ ſucco endiuie an.℥.ß.aquarum bugloſſe endiuie abſint.an.℥. j.miſce.Uel ſic.℞.ſirupi viola. ſirupi ꝺ diari mellis roſati an. ℥.ß.aquarūcapillorū veneris abſin.fumiterre an.℥.j. miſce. ¶Cōſecuta digōne purgeƚ pa tiēs purgatiōe iſta.℞.caſſie.℥. ß.diafinicōis.ʒ.ij.electuarij ro. Meſ.reubarbari electi infuſi ⁊ expreſſi ſm artem ana.ʒ.j.cum decoctione florū ⁊ fructuū cor=dialiū fiat potio breuis ad den do ſirupi violati.℥.j.Uł facias ſic.℞.diacaptolicōis.ʒ.iiij.dia finicōis.ʒ.ij.electuarij indi ma ioris diaprunis ſolutiui vel lo=co eius electuarij ꝺ pſilio an.ʒ. j.cū decoctione communi fiat potio breuis addēdo ſirupi vio larū.℥.j.Et iſta vltima purga=tio valet pro pauperibus:qꝛ ē minoris expēſe.¶Tertia deni=
tertia qꝫ intentio que eſt accidētia cor
intētio rigere completur ſic.⁋Interdū ad hanc febrem ſolet dolor ſto machi non paruus cōſequi:vñ pro ipſius remotione ſuccurri=tur cū īfraſcripta vnctione.℞. olei de abſinthio olei ro.onfan cini olei de citonijs an.℥.j.olei maſticini.℥.ß.cinamomi nucis muſcate gariofilorum croci an. ʒ.j.abſinthij mente romane an. parum.ſpecierum trium ſanda lorum ſpecierū diarodonis ab batis corallorum omniū an.ʒ. j.ß.bulliant omnia ſimul cūcia to vno vini odoriferi vſqꝫ ad cō ſummationem vini:deinde co lentur:quo ſtomachus vnga=tur.¶Et quoniam iſte febres nō nunqꝫ ſolent prolōgari vſqꝫ ad quartum menſem ⁊ vltra.Jō ad vlteriorē digeſtionem ⁊ pur gationem neceſſarium eſt trāſi re:de quorum digeſtione loquē doꝰ grā exempli talis poteſt eſſe ordinatio.℞.ſirupi de ſucco en diuie mellis ro.colati ſirupi de duabus radicibus cū aceto an. ℥.ß.aquarum capillorum vene ris abſinthij.an.ʒ.j.ß. miſce.vł ſic.℞.ſirupi de ſucco endiuie ꝺ biſantijs de abſinthio an.℥.ß. aquarū acetoſe capillorum ve=neris feniculi an.℥.j.miſce.vł fa cias ſic.℞.mellis roſ. ſirupi de quinqꝫ radicibus ſirupi de cico rea an.℥.ß.aquarum endiuie ab ſinthij capillorū veneris an.℥. j.miſce.Jſta digeſtiua accōmo=date concedūtur laborantibus quartana febre ⁊ febribꝰ de ge=nere inordiate vagātiū.⁋Pur=gationes equiualētes pro iam dicta intentione materia exiſtē te digeſtiua in forma pillularū ſunt vt infra.℞.pillularum ag gregatiuarū pillularū de lera cū agarico ana.ʒ.ß.pillularum

de reubarbaro.℈.j.cũ aqua ab
ſinthῦ forment pillule.v.⁊ den
tur in aurora.vel facias ſic. ℞.
pillularꝫ de reubar.pillularꝫ ag
gregatiuarꝫ:pillularũ maſtici-
narꝫ añ.℈.j.⁊ cum melle roſato
forment pillule.v.vł ſic.℞.pil-
lularũ aggregatiuarũ reubar-
bari electi añ.℈.ij.cũ aqua ab
ſinthῦ forment pillule.vij.me-
dici tñ Ro.curie(vt.c.ꝓprio de
pillulis in antidotario dixim⁹)
freqũntiſſime in iſtis febrib⁹ tñ
pillulis aggregatiuis vtuntq̃
rum doſis eſt.ʒ.j.Pillule quoqꝫ
maſticine ſemel i hebdomada
ſummopere valẽt in iſto caſu.
Pillule etiã de reubarbaro ſim
plices cũ vtilitate cõceduntur:
paulatine eñ euacuãdo ſtoma
chi digeſtionem confortant.

¶De ſtomachi debilitate.

¶Ceterum ſolet ſtomachus ab
hac febre aliquãtulũ debilitari
Jdeo ei⁹ debilitati ſic ẽ ſuccur
rẽdũ.℞.ſpẽrum triũ ſandalorꝫ
ſpẽrꝫ aromatici.añ.ʒ.j.ſpẽrꝫ dia
rodonis abbatis:ſpẽrũ diamu
ſci.añ.℈.ß.cũ zuccaro albo ſuffi
ciẽti ⁊ aqua melliſe fiant rotule
⁊ ſumant ieiuno ſtõacho cum
modico vini odoriferi:qꝛ maxi
me ſtomachum confortat.Aro
maticum quoqꝫ roſatũ ⁊ diaga
lãge ad hãc intẽtionẽ vtilr con
ceduntur.Cliſteria deniqꝫ ven
trem lubricãtia ⁊ fricatiões in
iſto caſu valde conueniũt.qua
re capitulo proprio de cliſteri
bus in tua neceſſitate videre
poteris.Et ſic deo dãte cõple
tus eſt ſermo preſentis.c.cui⁹
nomen ſit benedictum.

¶De febre ſanguinea.

¶Signa nãqꝫ febris ſãguinee
ſunt:velut color rubicũdus cir
ca faciem ⁊ oculos ⁊ in q̃cunqꝫ
corpis pte:venarũ plenitudo ⁊
grauitas.A dolore capitis quo
qꝫ ⁊ ſomno patiẽs vexari ſolet.
Sitis ſimiliter nõ intẽſa.Et fe
ces nõ multũ tincte:nec ſunt ẽt
ſquirroloſe ꝓpter humiditatis
exuberantiã.Pulſus inſuper ma
gnus ⁊ plen⁹ ⁊ aliqñ velox ⁊ di
uerſus eẽ ſolet.Urine etiã ſan
guinee ſunt ⁊ vt plm̃ groſſe.Re
gimẽ repletiuũ ſemꝑ in hac fe
bre preceſſit:⁊ ꝓpterea hi qui
hac febre laborãt nauſeatiuã re
pletionẽ:narium pruritũ:dolo
rẽ dorſi grauatiuũ:oris dulcedi-
nẽ:febrẽ ꝯtinuã ſine rigore:ſu-
dorẽ iterpolatũ l ſine aliqñ ꝯti
nuũ iterdũ ꝓfunditatẽ ſomni ⁊
difficultatẽ ſermonis patiunt.

¶De cura febris ſanguinee.

¶Uiſo ſuperi⁹ de ſignis febris
ſanguinee deinceps vidẽdũ eſt
de breui ei⁹ curatiõe que trib⁹
intẽtiõib⁹ ꝑficit.Prima in vite
regimine cõſiſtit.Scḋa in dige
ſtione materiei peccãtis et pur
gatione ipſi⁹.Tertia ⁊ vltia.in
remotiõe quorũdã accidẽtiũ q̃
cũ hac febre applicari ꝯtingũt.
¶Pro pͥma igit intẽtione q̃ eſt Prima itentio
vitã ordinare:nõ ſec⁹ ꝓcedatur
queadmodũ dictũ fuit.c.ante
cedẽti.⁊.c.proprio de cura fleg
monis.quare in neceſſitate il-
luc recurre.¶Scḋa preterea in Scḋa intentio
tentio que eſt materiã digerere
peccãtẽ ipſãqꝫ digeſtã euacua
re ſic cõplet.Jn primis ergo vri
na exiſtẽte groſſa ⁊ rubea nullo
cõtradicente ſinthomate etate
virtuteqꝫ cõſentiẽtibus:ſtatim
nulla melior medicĩa eſt ꝑcedẽ
ti enemate:vt.c.ꝓpͥo de flẽmis
autoritate Gal.dictũ fuit.q̃ ve
nã medianã aut baſilicã icide

re ſanguis ꝙtitatē extrahēdo
ſufficiētē. ¶ Deīde digerat᷑ ma
teria digōne infraſcripta. ℞. ſi
rupi de ſucco ēdiuie ſirupi vio
lati ſirupi ð lupulis aā. ℥. ß. aq̄
rū endiuie lupulorū bugloſſe
ana. ℥. j. miſce. vel ſic. ℞. ſirupi
acetoſi ſimplicis ſirupi de ſuc=
co ēdiuie aā. ʒ. vj. aq̄rū bugloſ
ſe ēdiuie acetoſe aā. ℥. j. vel ſic.
℞. ſirupi de ſucco endiuie: ſiru
pi violati ſirupi ð bugloſſa aā.
℥. ß. aq̄rū violarū bugloſſe ēdi=
uie aā. ℥. j. miſce ⁊ fiat ſirupus.
¶ Celebrata digōne purget᷑ pa
tiēs purgatiōe īfraſcripta. ℞.
caſſie noui᷑ extracte diacapto=
liconis aā. ℥. ß. electuarij roſa.
Me. electuarij de ſucco roſ. aā.
ʒ. j. ß. miſce ⁊ cuȝ decoctiōe cōi
fiat potio breuis addēdo ſiru=
pi viola. ℥. j. vel ſic. ℞. manne
electe. ʒ. vj. caſſie. ℥. ß. reubarb.
electi ⁊ ſɃȝ artē infuſi electuarij
de pſilio aā. ʒ. j. miſce ⁊ cū ðco=
ctiōe florū ⁊ fructuū cordialiū
fiat potio breuis addēdo ſiru.
vio. ℥. j. vel ſic. ℞. electuarij le=
nitiui. ʒ. vj. diafinicōis electua
rij roſati Me. aā. ʒ. ij. cuȝ deco=
ctiōe iā dicta fiat potio breuis
addēdo ſiru. vio. ℥. j. vel ſic. ℞.
diaprunſ nō ſolutiui caſſie aā.
℥. ß. diafiniconis electuarij de
pſilio. aā. ℥. j. ß. miſce ⁊ cū p̄dcā
decoctiōe fiat potio breuis ad=
dēdo ſir. vio. ℥. j. ¶ Tertia de=
niq̄ꝫ intētio q̄ eſt accidētia cor= Tertia intētio.
rigere pficit᷑ eiſdē auxilijs ſu=
pioꝛi. c. annotatis: videlicet ꝓ
dolore capitis ⁊ ſtomachi ðbi=
litate. vnum tn̄ cōmemorare vo
lo ꝙ an̄ prandiū fricatiōes pro
capitis doloris ſedatione ſunt
plurimum iuuatiue. Uētoſe q̄ꝫ
ſup ſpatula ⁊ naribus cū ſcari=
ficatiōe ⁊ ſine ſcarificatione ad
hāc intētionē ſummope valēt:
tenēt eñ quaſi locū ſlomie p̄ſer
tim in corpib⁹ delicatis. Idem
faciunt ſanguiſugeuenis emor
roidalib⁹ applicate ventrēq̄ꝫ ð
niq̄ꝫ enematib⁹ lenitiuis lubri
cum tenere ab auctoꝛib⁹ mul=
tū ꝯmendat᷑: quare ꝓ tua neceſ
ſitate ad capitulū ꝓpriū recur
ras. ¶ Et hec puto tibi ſufficere
dei munere pro breui curatiōe
febris ſanguinee.

¶ Cap̄. De febre flegmatica.

Signa febris fl̄atice
cōiter (vt oēs teſtāt᷑
auctores) ſūt vt īfra:
videlicet frigus cuȝ
frigore circa febris
initiū paulatī eīcipiēs: ⁊ ſucceſ
ſiue augmētādo ꝓcedit: adeo
ꝙ totum corpus ſicut nix fre=
geſit (vt Auicen. teſtatur ſuo ꝓ Auic.
prio ca.) Et propterea eius pa
roxiſmus. xviij. horis vt plari=
mum durare ſolet. Ideo non
caleſiunt iſti niſi cuȝ difficulta
te. Grauitas q̄ꝫ capitis ſomni=
q̄ꝫ profunditas necnō ſincopis
propter humorum euaporatio
nem et oris ſtomachi debilita=
tem patientem frequentiſſime
moleſtare ſolēt. Pulſus ſil̄iter
eſt ī principio paruus atq̄ꝫ ſub
merſus ⁊ in fine frequens. Uri
na autem in primis dieb⁹ ſub=
tilis ⁊ alba propter ingentem
opillationem que hanc febrem
cōſequitur. Et ꝓpterea a dolo
ribus laterum patiens vexari
ſolet. Et per conſequens color
faciei ⁊ totius corporis ad liui
ditatem et albedinem innatu=
ralem tendit. Et hec de ſignis
febris flegmatice ſufficiant.

¶ De cura febris flegmatice.

¶Cura febris ſtatice tres hȝ i=
tētiōes. Prima eſt vitā ordiare
vt humor ghetur benign⁹ ⁊ ma
lus ōſtruat. Scda māȝ āicedē=
tē digerere ⁊ digeſtā euacuare.
Tertia ⁊ vltia ē accidētib⁹ ſub
Prima intētio. uenire. ¶Pria igit intētio que
eſt vitā ordinare ꝯplet put di=
ximus. c. de apate molli. qre in
neceſſitate ad illud decurras.
Scda intētio. ¶Secunda intētio completur
adminiſtrando infraſcriptū di
geſtiuū. ℞. ſirupi de duab⁹ ra=
dicibus cum aceto mellis roſ.
colati ſirupi violati añ. ℥. ß. aq̄
ruȝ endi. bugloſ. acetoſe añ. ℥.
j. miſce ⁊ fiat primum digeſti=
uuȝ qđ valet in pricipio. Ul' ſic.
℞. ſirupi de trib⁹ radicib⁹ ſiru
pi bugloſſati ſirupi aceto. ſim=
plicꝫ añ. ℥. ß. aquaꝝ ēdiuie. bu=
gloſ. feniculi añ. ℥. j. Uel ſic. ℞.
ſiru. de biſantijs ſirupi de dua=
bus radicibus cum aceto mel
lis roſati colati añ. ℥. ß. aquaꝝ
bugloſſe abſinthij endiuie añ.
℥. j. miſce ⁊ fiat ſirup⁹. Iſta duo
digeſtiua valēt in ſtatu hui⁹ fe
bris. Uel ſic. ℞. ſirupi de tribus
radicibus oximellis ſimplicis
ſirupi đ biſantijs añ. ℥. ß. aqua=
ruȝ capilloꝝ ve. abſinthij feni=
culi añ. ℥. j. miſce ⁊ vȝ in decli=
natione huius febris. ¶Dige=
ſta mā in pricipio talis dȝ eſſe
purgatio. ℞. diacaptolico. caſ=
ſie añ. ℥. ß. diaſinico. ʒ. iij. ß. cuȝ
decoctiōe ꝯmuni fiat potio bre
uis addēdo ſirupi de duab⁹ ra
dicib⁹ ſine aceto vel loco ſiru=
pi mellꝫ roſati. ʒ. j. ß. Ul' ſic. ℞.
diacaptolicōis. ʒ. vj. diaſinico.
electuarij idi maioris añ. ʒ. ij.
cū decoctione ⁊ ordine iā dicto
fiat potio breuis. ⁊ iſte due pur
gatiōes valēt in primis dieb⁹
febri flegmatice. ¶ Tranſactis
multis dieb⁹ ꝯſecuta digeſtiōe
materieꝝ p aſſumptionē dige=
ſtiui ſcđi vl' tertij ordinis talis
egrotāti ꝑtinet purgatio. ℞.
diaſinico. electuarij indi maio
ris añ. ℥. j. ß. diacaptol. ℥. ß. aga
rici trociſcati. ℈. ij. cū decoctiōe
florū ⁊ fructuū cordialiū capil
loꝝ ue. gallitrici politrici poli
podij q̄rcini ꝯfecta cū aq̄ endi=
uie capil. ve. bugloſſ. et ſcabio=
ſe ⁊ fiat potio breuis addendo
mellis ro. colati. ℥. j. vl' loco me
dicine dent pille infraſcpte. ℞.
pillularū aggregatiuaꝝ. ℈. ij.
pillulaꝝ đ reubarbaro. ℈. j. cū
aq̄ abſinthij formētur pille. v.
Uel facias ſic. ℞. pillulaꝝ ale=
fanginaꝝ pillarū de reubarba
ro pillulaꝝ aggregatiuaꝝ añ.
℈. j. cū ordie iam dicto formen
tur pille. Ul' facias ſic. ℞. pill.
de iera cum agarico pillarum
aggregatiuarū añ. ʒ. ß. cū mel=
le roſ. colato formētur pille. v.
quas patiēs ſumat in aurora.
Interdum etiaȝ medici practi
cātes i romana curia tm̄modo
trāſactis multis dieb⁹ laborā=
tibus ſtatica febre. ʒ. j. pillula=
rum aggregatiuaru dari cōce
dūt interpollando pillularum
maſticinaꝝ pillulaꝝ đ reubar.
añ. ʒ. ß. Cōfert ꝗȝ ſummope vē=
trem patientis enematib⁹ mū=
dare ab humorib⁹ flegmaticꝫ:
groſſis ⁊ viſcoſis: quoꝝ gr̄a exē
pli talis eſt ordiatio. ℞. folioꝝ
blete mercurialis furfuris fo=
lioruȝ altee camomil. añ. M. j.
ſeminis feniculi dulcis corian=
drorum añ. ʒ. vj. polipodij. ʒ. x.
caput vnius caſtrati aliquātu
lum contuſum bulliant omnia
ſimul cum aqua ſufficienti vſq̄
ad cōſumma=

ad conſummationē duarū par
tiū ex tribus:deinde colent̄ et
ſufficienti q̄ntitate colature ad
dant̄ mell' roſ.ℨ.ij.ſirupi ḋ dua
bus radicib⁹ ſine aceto.ℨ.j.olī
cam̄.ℨ.ij.butyri.ℨ.j.ꝛ ß.vitella
duoꝝ ouoꝝ ſalis parū ꝛ fiat cli
ſtere.Ul' facias ſic.℞.decoctio
nis p̄dicte li.j.ꝛ ß.mellis ro.ℨ.
iij.olei aneti.cam̄.an̄.ℨ.j.ꝛß.be
nedcē ſimplicis ierepigre Sal.
an̄.ℨ.ß.vitella duoꝝ ouorū ſa-
lis parū ꝛ fiat enema:cui⁹ offm̄
eſt vnāquanqꝫ materiā flaticā
groſſam euacuare cū vētoſita-
tis carminatōe.¶ Tertia deni
qꝫ intētio que eſt accidētia cor
rigere:preſertim ſtomachi de-
bilitatē q̄ ſolet accidere in iſto
caſu complet̄ ſic.¶ Et p̄mo ad
debilitatē ſtomachi valet ſum
mopere īfraſcripta ↄfectio.℞.
ſpecierū diarodonis abbatis
ſpecierum diagalāge ſpecierū
zuccari roſa.an̄.ʒ.ij.cū zuccaro
al.ſufficiēti ꝛ aqua abſinthij ꝛ
mēte fiāt rotule.Uel facias ſic.
℞.ſpecierum diagalange ſpe-
cieruꝫ diarodōis abbatis an̄.
ʒ.ß.cū aqua abſinthij ꝛ zucca.
ſufficiēti fiant rotule.Ab extra
ſit̄r vtiliter adminiſtrat̄ vnctio
ſuperius ordinata.c.de tertia-
na.quare ad illō recurre ī tua
neceſſitate.Et iſta curatio con
uenientiſſime exhibetur labo-
rantibus quartana febre:et fe
brib⁹ de genere inordinate va-
gantium.¶ Et ſic deo dante fili
mi Aluiſi curationeꝫ predicta
rum febriū breuiori quo potui
ſermone pro vtilitate nauigā-
tium deſcripſimus.

Tertia intentio.

¶ Capitulū.De his q̄ augmen
tāt ſperma ꝛ delectationē pre-
ſtant in coitu.

Cum ſperma ꝛ de
lectatio coit⁹(vt
omnes antiqui ꝛ
moderni aſſerūt
doctores)ad hu-
mani generis p̄
creationē maxi-
me cōferant.Ideo dicemus in
preſenti.c.de his que delecta-
tionem preſtant in coitu:et q̄
ſperma multiplicant.¶ Dico
igitur in primis quod rape na
pones bancie fabe et cicera ſe-
cundum omneꝫ modum come
ſtionis eorum ſperma in coitu
potentiſſime augent:et maxi-
me ſi cum eis aliquid piperis
cinamomi ꝛ zinziberis come-
dat̄.Amigdale quoqꝫ auella
ne pineoli fiſtici cuꝫ zuccaro cō
fecti ad augmentationeꝫ ſper-
matis ſummope faciunt:ꝛ pro
pterea oleū de amigḋ.(teſtāte
Meſ.)ſperma m'tiplicat.Aui-
cē.autez ca.de auellanis:dicit
qꝫ auellane cuꝫ melle comeſte
coitum vigorant.Eruca ſit̄r in
parua quantitate ſumpta coi-
tum incitat.Multa autē come
ſtio eius libidinem deſtruit(vt
nonnulli aſſerūt.)Dioſcorides
inquit qꝫ ſi per aliquot dies ſu
mātur.ʒ.vij.pulueris foliorūꝫ
matriſſilue cū vino vel brodio
mellino:ſperma in homine nu
triunt:ꝛ ego hunc puluerē ex-
pertus ſum cū vino aut brodio
p̄dicto:ꝛ mihi ꝛ egrotāti bene
ſucceſſit.Liguā auis d3.i.ſemē
fraxini mixta cū nuce muſcata
proprietatē hꝫ(vt Serapio te-
ſtatur)ſperma ꝛ libidineꝫ au-
gendi.Dicit etiaꝫ prefatus vir
qꝫ caro gallinarum auget ſper
ma:et caro perdicū auget coi-
tuꝫ.Ideꝫ facit radix aſſari cō-

Auicē.

dita cũ melle vel zuccaro. Idẽ
facit granũ bombicis (vt refert
Archigenus.) Raſſanus quoqꝫ
preſertim ſilueſtris ſm Sera=
pionis opinionem coitum inci
tat ſperma ꝛ deſideriũ coeũdi
augẽdo. Cepa ſimiliter deco=
cta ꝛ cũ oleo amigdalino recẽ=
ti et parũ piperis ꝛ ſape mãdu
cata ſperma potẽtiſſime augẽt
ꝛ libidinẽ icitãt. Caro etiã an
ſeris ꝛ galline albe cũ cepis de
cocta ꝛ mãducata ſimul cuꝫ ce
pis ꝛ brodio eius coitũ coiro=
borant ſperma augendo. Oua
quoqꝫ ſorbilia ſumpta cum mo
dico vini dulcis ꝛ paꝝ piperis
cinamomi ꝛ zuccari idẽ poten=
ter incitant. ¶ Itẽ confectio val
de vtilis ad coitum amiſſuꝫ re
cuperãdũ. ℞. pulpe caponũ de=
cocte. ℥. iij. pulpe pdicũ pulpe
pulli colũbini ſilueſtriſ añ. ℥. ij.
radicis ſatirionis. ℥. j. ꝛ ß. radi
cum enule. ℥. vj. piperis. ʒ. j. ci=
namomi nucis muſcate añ. ʒ. j.
zinziberiſ: galãge: cubebe: aſſa
ri añ. ℈. iiij. amigd. dul. pineo=
loꝝ añ. ℥. ij. ꝛ ß. fiſticorũ. ij. paſſu
larum. ʒ. v. omnia decoquãtur
ſimul et cum zuccaro ſufficien=
ti ſecundũ artem fiat confectio
ſolida vel mollis patienti ꝑut
meliꝰ videbitur: de qua ſumat
ad quantitatem nucis vel paꝝ
plus. Cicera deniqꝫ decocta cũ
brodio carnis et cum lacte mã
ducata ad coitum prouocãdũ
plurimum iuuant ſperma mul
Gal. tiplicãdo. Et propterea Gal. in
lib. de elemẽtis dĩt ꝙ cicera exci
tant voluntatem ad libidineꝫ.
Et hoc faciũt quia multũ ſunt
generatiua flegmatis. Jccirco
ſtallonibus et equis concedũ=
tur pro eoꝝ comeſtiõe vt prom
ptiores ꝛ potẽtiores fiãt ad coi
tum. ¶ Uiſis itaqꝫ rebus faciẽ=
tibus ad coitum et ad ſperma
augmẽtãdũ videndum eſt nũc
de his que delectationem pre=
ſtant ĩ coitu cũ plurimũ ipa de
certatio faciat ad naturam hu
manam concipiẽdaꝫ: ad quod
nos intẽdimus: qꝛ aliter agen=
do (vcꝫ ſi ad alium effectum de
ſcriberet materia iſta) res iſta
eſſet luxurioſa. Igitur ea que
cõmuniter ĩ coitu delectationẽ
preſtant modo deſcribemus.
¶ Dico ĩ primis ꝙ ſaliua ĩ ore
cuius virtus cubebe ſit deten=
ta ſi hora coitus virga cum ea
illiniat plurimã in coitu dele=
ctationeꝫ preſtaret. ¶ Siſr mel
cum modico piperis maſticatũ
et cum eo illinita virga indu=
ceret delectationem plurimaꝫ
in coitu. Fel ꝗꝫ piſcis aurate
(ſcd̃m quod chirannus refert)
ſi cum eo vngerentur genitalia
non paruam delectationeꝫ pre
ſtaret in coitu. ¶ Idẽ facit ſm Guil.
ipm adeps piſcis ſalpe ſi cũ ea de va=
illiniat virga. ¶ Fel ꝗꝫ apri ſm rigna.
Guil. de varign. ſi cũ eo vngat
virga maximã in coitu delecta
tionẽ preſtaret: quaꝫ etiam opi
nionem tenet fidelis. ꝛ dicit eã
dem ꝑrogatiuã hr̃e fel verris.
¶ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Capitulũ. De his que fa=
ciunt ad erectionem virge ꝛ
ad coitum prouocandum.

ET qꝛ in iuuenibꝰ ꝛ in
etate prouecta val=
de indecens ꝛ vitu=
perabile eſt hominẽ
cũ muliere cũ ãpliã
di naturã humanã coire non
poſſe: non niſi vtiliſſimũ eſt de
his ꝗ faciũt ad erectionẽ virge

pertractare. ¶Et dico ꝙ porrū
ſm omnē modum comeſtionis
preſertim cum melle ⁊ cinamo
mo virge erectionem potenter
preſtat. Galāga quoq; comeſta
et detēta in ore erectionē virge
potētiſſime pſtat. Siliť ad idē
facit infraſcripta confectio. ℞.
ſeminis eru. ℨ. ij. ⁊ ß. ſeminis ra
pe. ℨ. ſ. et ß. cinamomi cubebe
zinziberis galange piperis ana.
ℨ. j. cimini. ℨ. ij. omnia conficiā
tur cum melle et zuccaro et ſu-
mat patiens in mane et ſero co
clear vnum: quia optima ⁊ de-
lectabilis eſt medicina. Deco-
ctio etiā cicerū ⁊ ſeminis bau
cie cum additione parum mel
lis paululumq; piperis ⁊ cina-
momi virge erectionem potē-
ter inducit. Oleū siliť ſambuci-
Raſ. num ſm Raſ. in quo ſint deco-
cte formice alas habētes ⁊ ad
ſolem per multos dies permā-
ſum virgam illiniendo erectio
nem plurimā preſtat. Itē oleū
predictum cum modico muſci
plurimū iuuat ſi cum eo femo-
ra et partes genitales vngan-
tur ad erectionē virge. ¶Mul
ta deniq; auxilia in anteceden
ti capitulo deſcripta ſunt que
huic capitulo accōmodari poſ
ſunt. Ideo alternatim videant
⁊ ad illa recurratur.

¶Capitulum. De
vomitu.

Vomitus. Vomitū varijs di-
uerſiſq; morbis tā
in pſeruando cor
pus ab eis ꝙ̄ in cu
ratione eorū an
tiqui et practicā-
tes auctores di-
Auicē. cunt plerunq; conuenire. ¶Aui
cenna enim dicit ꝙ valet labo-
rantibus podagra ſciatica paſ
ſionibuſq; renum et veſice lepra
quartana et omnibus egritu-
dinibus cronicis. Eſt enim ſm
Galeni ſententiam ſanitatis cō
ſeruatiuus: vt habetur ab eo-
dem quinto de vtilitate parti-
cularium. ¶Eſt autem vomitus
actio principaliter purgatiua
flegmatis ſtomachi aliorum hu
morum cum purgatione etiam
et diuerſione aliarum particu-
larum. ¶Fit namq; prouocatio
vomitus multimode: nam com
muniter practicantes iubent
aquam potari calidam cum ſi-
rupo acetoſo: deinde ſatis quā
primum digitis impoſitis in
ore aquam predictam ſimul cū
humoribꝰ exiſtētibus in ſtoma
cho foras ad vomendum pro-
uocant. Et iſte eſt modus ſatis
lenis et ab omnibus vſitatus. Gale.
Aliqui quidem ſunt vt Gal. te-
ſtatur loco preallegato ꝙ̄ ſum-
pto prandio diuerſorum cibo-
rum ſemel in menſe cum iam di
cto ingenio vomitū prouocāt:
⁊ hoc pro ſanitate conſeruāda.
Alij etiam ſunt qui forti vomi-
tiuo puta vomitiuo Nicolai iu
bent vomitum facere quod in
rei veritate fieri non debet: niſi
maxima vrgente neceſſitate:
quia vomitus violenter et fre-
quens prouocatus ſtomachum
potentiſſime debilitat et vires
corporis et oculorum viſum de
bilitat. Unde ſi vomitus fuerit
impetuoſus: cuius cauſa fuerit
virtus ſtomachi retentiue de-
bilitatio: tūc et accommodate
ſuccurratur cū miua citoniorū
⁊ citonijs ſirupo mirtino ⁊ zuc-
caro ſirupoq; roſato: ⁊ cum om
nibus que in cauſa fluxus inte

ſtinoꝝ a practicantibus deſcri
pta fuerũt ſi res poſtulat vt re
ſtringatur. ¶Et ſic deo dãte ⁊c.

¶Cap. De maleficiatis.

Quia iſta mala ⁊ dia-
bolica diſpoſitio vr.
eſſe contra legẽ diui
nã et hominũ chari-
tatẽ ſubtrahẽdo na-
turalẽ amorẽ q̃ debet eſſe īter
virũ ⁊ vxorẽ perpetuũ a die vin
culi matrimonij vſq ad vltimũ
vite. Jccirco veteres ⁊ moder-
ni auctores ſuper hoc accura-
tiſſime ſcripſerunt. Unde antiq̃
tm̃ dicũt ꝙ maleficiũ poſſe fieri
in viro. Et facit talis diabolica
diſpoſitio ꝙ vir nõ poteſt habe
re rẽ cũ vxore quod valde inde
cens et verecũdioſuz eſt. ¶Pro
cuius itaq remotione antiqui
multa ſcripſerunt. Jn primis
Dioſco. dicit ꝙ corallus in do-
mo detẽtus maleficium tollit.
Quidã dicũt ꝙ ſi corall⁹ geſte
tur ad collum virtutẽ hꝫ ſoluẽ
di maleficium. Jtem artemiſia
ſuſpenſa ſuper limen porte ſm
opinionẽ quorũdam antiquo-
rum facit ꝙ maleficia ſeu incã-
tatiões non habeãt nocere hoi
bus illi⁹ dom⁹. Jdẽ aſſerũt de
ſquilla ordine iam dicto ſuſpẽ
Dioſ. ſa (vt Dioſc. teſtať.) Pic⁹ quoq
auis aſſata vel elixata ſi come
datur virtutẽ hꝫ ſoluẽdi male-
Arzil. ficiatos (vt Arzi. refert autori-
tate fidelis.) Dixerunt etiã q̃ð
ſi aliquis maleficiatus ſit ꝯſtri
ctus ad amandum aliquaz vel
aliquem accipiatur ſtercus il-
lius quem diligit et ponať in
calceo dextro amantis crema-
tum ſeu combuſtum: quia ꝙ
primum fetorem ſenſerit ma-
leficium ſoluetur. Et quidam
aſſerit hoc expertum fuiſſe et
eſſe veriſſimum. Dixerũt etiam
veteres ꝙ ſi cũ ſanguine canis
nigri parietes domus illiniren
tur auferretur maleficiũ quod
eſt in hominib⁹ illius domus.
Jtem fel coruinum mixtum cuz
ſiſamelos ⁊ cũ eo corpus inun-
ctũ maleficiatos iuuat. ¶Et ſic
deo dante ⁊c.

¶Cap. De extractione fe-
tus mortui in matrice.

Contingit plerunq
quod fetus non po-
teſt extra matricem
beneficio medicina
li: et adiutorio obſte
tricis exire. Et hoc accidit quã
do fetus eſt mortuus in vtero
matris. ¶Cuius ſigna cogno-
ſcuntur primo ob immobilita-
tez pueri qui ante mouebatur:
per infrigidationem ventris: p
albedinem labiorum oris mu-
lieris ⁊ concauitatem oculorũ
eius. Cognoſcitur inſuper per
fetorem anhelitus: per longi-
tudinem et difficultatem par-
tus: ⁊ per que ſolent iuuari ad
partum facilitandum et nõ iu-
uauerint. ¶Cognito itaq ꝙ fe
tus ſit mortuus per ſigna nar-
rata non niſi expeditĩſſimũ eſt
ad manualẽ operationẽ perue-
nire prius tñ ingenio infraſcri-
pto adminiſtrato. Et ẽ vt ſuffu-
migeť mulier cũ euforbio et ca-
ſtoreo. Deinde ponãtur in ore
plume gallinacee cum oleo et
aceto illinite violẽti impoſitio
ne vt ſimul et ſemel nauſea vel
vomitus cũ ſternutatione inci
tetur. Per hoc enim ingeniũ vi
dimus mortuũ fetum mulierẽ
magno conamine peperiſſe. Si
vero via iſta non proderit: tunc

prius ſuffumigata matrice cuꝫ
decoctione rerum mollificãtiũ:
puta maluarũ violarũ fenugre
ci camomille ⁊ maluauiſci ma=
nus dextera illiniatur oleo ro=
ſato ⁊ in matrice immittatur ⁊
caput fet⁹ pro poſſe verſus vul
uam dirigatur. Et ſi opus fue=
rit(vt Cor.Cel.cõſulit,euacue=
Corne. Cel. tur caput ab oſſibus⁊ medulla
vt exinde extra vuluã exire va=
leat. Et ſimilẽ operationeꝫ alſ
fecimus in quadam ſerua Si=
monis de mari ciuis Genueñ.
⁊ mihi ⁊ ſiue bene ſucceſſit. Nõ
nulli preterea ſunt q̃ in iſto ne=
gotio adminiſtrãt multa ferra
mentorum genera: ſicut incini
tenacula inſtr̃m ſpeculũ que nõ
niſi maxima vrgente neceſſitate
propter eoꝝ malitiã non ſunt a
famoſo chirurgo adminiſtran
da. Tamen ſi magna fuerit ne
ceſſitas adminiſtrentur cũ cau
tela ne matrix ⁊ vulua laceren
tur. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

¶Ca. De denigrãdis capillis.

Quanꝙ nõnullis õ
cauſis decreuerã
capilloꝝ ſciẽtiaꝫ
decorandi p̃ter=
mittere: tum pro
pter diſpẽdiũ ſeu
detrimentũ qđ ſo
let accidere cerebro dẽtibus et
neruis ꝓpter fortes medicias
quibus pro capilloꝝ denigra=
tione ⁊ lauatoriis capitis ⁊ illi
niẽdis capillis medici frequen
ter vtantur: tũ qꝛ de hac mate=
ria pertractare nõ ſine aliquo
onere conſcientie iudicaturꝫta
men ad lucidiorem doctrinam
preſentis operis dicem⁹ de his
que capillos denigrãt. Serap.
itaꝙ dicit ꝙ folia ſumach cum
lixiuio decocta capillos ad ni=
gredinem perducũt: cum caput
lauatur illius decoctione. ¶Li
cium quoꝙ diſſolutum cum lixi
uio decoctionis cimarum rubi
facit ad capillos denigrandos
¶Iteꝫ decoctio facta in lixiuio
rerum ſtipticantium: puta mir
tillorum ſumach rubi ſaluie
nucum cipreſſi mirabolaniꝙ ci
trini ⁊ chebuli ad denigrãdos
capillos eſt optimum capitis
lauatorium. ¶Item ſi accipia=
tur.ℨ.j.lixiuij cuꝫ quo efficitur
ſapo ⁊ vocatur la magiſtra cũ
tantundem decoctionis ſupra=
ſcripte et cum eo liniantur ca=
pilli caute tamen ne cutis tan=
gatur prius capite loto cũ bo=
no lixiuio poſtmodũ exiccatis
capillis nigri efficiuntur. ¶Ad
eandem intentionem valet la=
uatorium infraſcriptum. ℞.ſal
uie ſilueſtris foliorum mirtillo
rum ⁊ granorum cimarum ru=
bi ana. M.j. ipoquiſtidos licij
añ.ʒ.vj. cuparum glandium nu
cum cipreſſi contritaruui añ.ℨ.
j.⁊ ß. nili ſiue indici.ʒ.ß.omnia
decoquantur cum lixiuio barbi
tonſoris prius loto capite cum
lixiuio ſimplici: deinde iterũ la
uetur cum iſta decoctiõe: quia
ad capillos denigrãdos medi
cina eſt ſingularis caſum eoruꝫ
rectificando. ¶Aliud medica=
men famoſum ad denigrãdos
capillos ſic fit. ℞. mirabolani
nigri gallarũ tinctorum nucuꝫ
cipreſſi cuparum glandium ba
lauſtiaruꝫ ſeminis mirti. añ.ℨ.
j. alaminis rochc.ℨ.ſemis.ſalis
gẽme añ.ʒ.j.omnib⁹ trituratis
bulliant cum lixiuio decoctio=
nis dactilorum et paſſularum
vſꝙ ad conſummationeꝫ tertie

partis:deinde loto capite cum
lixiuio ſimplici caput lauetur
cū decoctione predicta. ¶ Item
aliud ingenium valde ſingula
re ad hanc intentionem. ℞. mi-
rabolā emblici. ℥. i. acacie gal
larum tinctorum cuparum glā
dium ſeminis mirtillorū ſemi-
nis ſumach ana. ʒ. x. arcandie. ℥.
iij. olei onfancini olei amigda
larum dulcium ana. ʒ. x. laudani
℥. iij. omnia miſceātur adinui-
cem omnibus ꝓus bene pulue-
rizatis ⁊ ſimul permaneāt qua
tuor diebus. deinde cum modi-
co aceti bulliant vſq; ad cōſum
mationē aceti: quo facto expri
mantur forti expreſſione: ⁊ cum
iſto oleo illiniantur capilli bis
in hebdomada caput lauando
cum optimo lixiuio: quoniā ad
capillos denigrandos ſingula
re remediū eſt. ¶ Multa deniq;
auxilia in mediū a doctoribus
deſcripta adducere potuiſſem:
ſed quia in eis paruam inueni
mus vtilitatē: ideo ea pretermi
ſimus. ¶ Et ſic deo dāte ꝯpletus ⁊c.

¶ Cap. De his q̄ faciunt ad ca-
pillos dealbandos: et ad pul-
chritudinem ac ad mundifica-
tionem eorum.

Certe nōnulli aſſe-
rūt ꝙ decoctio fa
cta cum fenugre-
co ⁊ lixiuio capil-
los limpidos et
pulcherrios red-
dit. ¶ Raſ. q̄z dicit
oleū coſtinū ſi cū eo illiniantur
capilli ipſos limpidos pulcher-
rimoſq; facit. ¶ Item Bartholo
meus de varignana dicit ꝙ cinis
corticum auellanarum mixtus
cum oleo et vino ſi cum eo ca-
pilli illiniātur efficiūtur fortes
⁊ pulcherrimi. ¶ Lixiuiū etiam
ſcḋm ꝙ dicit Fidelis confectum
cum cinere lignorum hedere: ⁊
maxime bullitum cum modico
fenugreci habet virtutē facien
di capillos flauos pulchros et
fortes. ¶ Idē facit flos taſſibar-
bati et flos ipericonis cum lixi
uio decoctus. ¶ Aliud remediū
ad idem. ℞. florum taſſibarba-
ti cineris vitis ⁊ lignorum he-
dere ana. ℳ. i. ſeminis fenugreci
℥. ij. bulliant oīa ſimul cū lib. x.
aque pluuialis vſq; ad conſum
mationem medietatis: deinde
colentur et colature addantur
ſaponis gaetani gratuzati lib.
iiij. et de menſe Maij ponatur
ad ſolem per dies. xx. quotidie
baculo agitādo: deinde cum il
lo fricentur capilli puellarum ⁊
puerorum ad ſolem interduce-
re commorantium: quia capil-
los flauos albos et limpidos
reddidit. ¶ Et ſic deo dante cō-
pletus eſt ſermo.

¶ Cap. De his que faciūt ad ru
bificandos capillos.

Quoniam variū et
diuerſi ſunt hoim
appetitus: q̄r vnus
optat habere ca-
pillos albos: ali-
us nigros: et ali-
us rubeos. Ideo
de omnibus modis colorandi
capillos facientibus eſt ſermo.
¶ Pro eorum itaq; rubificatio-
ne dixerunt nonnulli ꝙ aqua vi
tis albe cum licio ſi ad inuicem
miſceantur facit capillos rubi
cundos: et maxime facta prius
lotione capitis cum bono lixi-
uio. ¶ Item Serapio dicit ꝙ ſi
fex vini veteris aduſta miſcea-
tur cū oleo maſticinio ⁊ reſina

pini ⁊ cū ea liniant̄ capilli itra diē naturalē eos ad colorē rubeum producit. ¶ Idē facit ſm Dioſ. fex vini veteris mixta cū oleo de cucumere aſinino. ¶ Alcāna quoq; ſm Alchigenē diſſoluta cum aq̄ raffani maximā virtutē habet rubificādi capillos. ¶ Et hec ſūt magis experta ⁊ ſecura pro capillorū rubificatione. ⁊ multa in libris fuerunt deſcripta in cauſa infra que nō deſcribā: q2 in eis paruā aut nullā inuenim⁹ vtilitatē. ¶ Et ſic deo dante cōplet⁹ ēſt ſermo ꝑſentis capituli: cui⁹ nomē ſit bñdictū.

¶ Ca. De his que faciūt capillos aureos ⁊ albos.

Opinio quorundā antiquorum eſt ꝙ decoctio facta cū lixiuio decoctōis floris taſſibarbati ſtichados ⁊ raſure bruſci cū celidonia ſi cū ea lauet̄ caput capillos auratos ⁊ albos inducit. ¶ Crocus quoq; diſſolutus cū lixiuio ⁊ cōfecto de cinere ramorum vitis capillos colorat aureo colore tendēti ad albedinem. Decoctio quoq; facta cū lixiuio decoctionis lupinorū ⁊ pulegij ſi caput cū ea lauetur pulcherrimos facit. ¶ Mixtura quoq; cū ſapone gaetano ⁊ alijs iam dictis auxilijs capitulo de his que dealbant capillos. huic intentioni adminiſtrari poſſunt. ¶ Et ſic deo dāte completus eſt ſermo preſentis capituli: cuius nomen ſit benedictum ⁊c.

¶ Capitulum. De prolongatiōe capillorum ⁊ de prohibitiōe caſus ⁊ ſciſſuris eorum.

Quia iuuenes ⁊ mulieres ꝓſertī puellas res eſt verecūdioſa capillor̄ caſu laborare: prout in proemiali de anatomia dictum fuit. Inter alias commoditates ſaltē producti fuerunt a natura vt hominem ⁊ mulierē decorarent. Igitur vtiliſſimum eſt mentionem facere de auxilijs que virtutem habent prohibendi eorum caſum. ¶ Decoctio itaq; capillorū veneris cum mirabolanis emblicis facta cum lixiuio leni radices capillorum confortat et multiplicat eos. ¶ Iſac quoq; dicit ꝙ decoctio ſiſami ſi cum ea lauetur caput prolongat capillos furfures mundificando. ¶ Item lixiuium factum cum cinere ſtercoris caprini ⁊ daini ⁊ radicum vini capillos multiplicat ſi cum eo lauetur caput ⁊ caſum eor̄ prohibet: lacerta quoq; viridis decocta cum oleo amigdalarum dulcium ⁊ parū laudani parumq; olei mirtini cum aqua mirtillorum vſq; ad conſummationem aque ſi cum ea caput vngatur capillos corroborat ⁊ pulcherrimos facit. ¶ Itē ad eandē intentionē ⁊ valet cōtra capillorū ſciſſuras. ℞. fol. mirti. fol. ſalicꝭ an. ℥. ij. olei mirti. ℥. iiij. lauda. puluerizati ʒ. vj. mirabolani emblici puluerizati. ℥. ij. vini. ℥. ij. bulliāt omnia ſimul lēto igne vſq; ad ↄſūmationē tertie ptis vini: deīn cū eo liniant̄ radices ⁊ extremitates capillor̄: q2 ei⁹ opatio mirabilis ē. ¶ Itē ad ꝓhibēdū caſum capillor̄. ¶ Vinū nigrū ↄcoctiōis mirtillor̄ ſumach roſarū ſpice

nardi foliculorū ſene qñ cuʒ eo
lauanť capilli prius bene; capi-
te loto cū lixiuio caſum capillo
rum infallenter firmat.

ℭ Cap̄. De cura flagellati.

Curatio flagellati
nō differt a cura-
tione tradita ca.
de caſu ⁊ offenſio
ne. igitur intētio-
nes ibidem cōme
morate pro hac intentione vi-
deri poſſunt. ¶ Fiat ergo a prī
cipio flebothomia virtute ⁊ eta
te conſentientibus: aut fiāt ſca
rificationes cū applicatione vē
toſarum. ¶ Deť ſimiliter reu-
barbari videlicet. ʒ. j. rubee tin
ctorū ⁊ ʒiʒiberis añ. ℈. j. miſce et
cū aqua calida ſcabioſe fiat po
tio. Iſtō em̄ poculū purgat ſan
guinē coagulatū ⁊ ſanat ruptu
ras intrinſecas. Itē vtiliſſimuʒ
eſt ꝙ patiēs in aurora per ali-
quot dies ſumat. ʒ. j. infraſcri-
pti pulueris cū aq̄ lupul. ℞. ter
re ſigillate. ʒ. iij. reubarbari. ʒ.
j. mumie rubee tinctoruʒ. ℈. ij.
ʒinʒiberis. ʒ. ß. Dieta preterea
in primis dieb⁹ ſit lat⁊ tennis,
put in iā dicto. c. ordinatū fuit.
¶ Veniendo deinde ad localia
dico ꝙ nulla melior medicina
eſt ꝙ̄ ptinus inuoluere patiētē
in pelle arietina aut caſtrati re
cēter excoriati deſup aſpergen-
do puluerē mirtillorū vel gra-
norū ⁊ foliorū. Sequēti ꝟo die
laueť totū corp⁹ cū vino deco-
ctionis roſarū abſinthij mirtil
lorū camomille melliloti ⁊ ane
ti: deinde ſup locū flagellatū in
fraſcriptū cerotuʒ appliceť. ℞.
olei roſa. odo. olei mirtini añ.
li. ß. olei de abſinthio olei ca-
momillini añ. ℥. ij. cuʒ cera alba
ſufficienti fiat cerotū molle ad
dēdo farine fabarū recētis ⁊ be
ne cribellate. ℥. ij. ß. roſarū. ℥. j.
pulueris mirtillorū granorū ⁊
fol. eius añ. ʒ. x. miſce ⁊ vtere or
dine iā dicto: qꝛ i iſto caſu ꝑſen-
taneū remediū ē. Multa quoqȝ
auxilia deſcripta fuerūt. c. de co
tuſione ⁊ attritiōe lacertorū. q̄
ad hāc intētionē plurimū cōfe-
runt. vnde in tua neceſſitate il-
luc recurre: que duo capitula
alternatim videantur.

ℭ Cap̄. de pediculis.

Curatio pediculoruʒ
tribus intentionib⁹
completur. Prima in
purgatione. Secun-
dam in regimine vite.
Tertia in localibus cōſiſtere. P̄ma in-
Unde quantum ad primā intē- tētio.
tionem que eſt materiā eūare
ex qua pediculi gñantur dico ꝙ
corpus dʒ purgari cuʒ pillulis de
agarico: aut cū ierapigꝛ Ga. aut
diacaptolicone vel diafinicone
vel cū his que habent materiā
corruptā eūare: qꝛ pediculi nō
niſi ꝺ mā corrupta gñanť. Regi
mē ꝗʒ ſue cōeſtiōis ſit ꝙ non ha
beat materiā putridā et corru-
ptaʒ gñare euitādo caſtaneas
ficus ſiccas ⁊ victualia de paſta
caules ⁊ alia cibaria que humo
rem corruptum ⁊ putridum ha
beāt multiplicare. Veniēdo igi
tur ad localia: dixerunt nōnulli
ꝙ ſuccus gineſte cum ſucco ab-
ſinthij decoct⁹ ⁊ oleo mirtino ſi
cū eo vngatur caput pediculos
infallenter interficit. Oleū quo
qȝ diſſolutum cum aloe pedicu
los necat ſi caput cū eo illinies.
Item decoctio gummi hedere
blete albe ⁊ nigre ⁊ foliculoruʒ
ſene cuʒ abſinthio ⁊ milleſolio.

cōfecta cum lixiuio pediculos interimit ſi bis in hebdomada cum ea caput lauabis. Et nota ꝙ oīa que valent pediculis valēt ēt lēdinib⁹. Ad plactos itaqꝫ pedicłos q̇ reperiunt̄ ī genitalib⁹ ⁊ ſub aſſellis ſummopere valet fricare locū cū canapacio aurifabri viuificato ſeu ibibito argento viuo: q: interficit eos ⁊ cādere facit. Idē facit in ſupciliis. Uerū qñ predicta animalia reperiūtur in palpebris tunc pro eorū remotione ſecuriori remedio procedendū eſt. Capiātur igitur fellis galline ʒ.ß. aq̄ abſinthij aq̄ roſate. ana. ʒ.ij. aloes epatici miſce añ. ℥.ſ. ⁊ cū eo epitimenṫ palpebre. vel facias ſic. ℞. butyri ter loti cuꝫ aqua roſata. ʒ.iij. aloes epatici ʒ.j. miſce ⁊ fiat linimētū cū quo vngantur palpebre in ſero qñ vadit dormituꝫ. ¶ Et ſic deo dāte completus ⁊c.

¶ Capitulum. De fetore naſi et oris.

Fetor naſi. Fetor oris vel naſi multiꝫ de cauſis cārī pt vt quarto de accidēti Ga. teſtatur. Interdū eñ cauſatur anhelitus putridis a ſanioſitate putrida eleuata ab hūorib⁹ corruptiꝫ exiſtētib⁹ ī ſtomacho: ⁊ hoc plerūqꝫ accidit hominib⁹ bibulis ⁊ crapuloſis luxurioſeqꝫ viuentibus: quorū digeſtio potus et cibi raro celebraṫ in ſtomacho: quoniā ante digeſtionem vinū vino cibūqꝫ cibo addere ſolent. Aliqñ ēt cauſaṫ fetor in ore ꝓpter corruptionem dentiū ⁊ eorum gingiuarū. Similiterqꝫ fetor naſi quandoqꝫ cauſaṫ ex vlceratione putrida: nonnunqꝫ a materia catarrali corrupta a cerebro eueniēti. Cauſatur inſuper ꝓpter opillationem colatorij naſi: ⁊ iſta ſpecies eſt difficillime curationis: imo vt nonnulli aſſerūt incurabilis eſſe iudicaṫ. ¶ Curatio iſtius male diſpoſitionis tribus intētionib⁹ cōpletur. Prima in ordinatione comeſtionis cōſiſtit. Secunda in purgatione materiei corrupte. Tertia ⁊ vltia in adminiſtratione localium compleṫ. Cura.

¶ Pro prima itaqꝫ intētione dico ꝙ patiens debet euitare omnia cibaria ex quibus hūores putridi corrupti groſſi ⁊ idigeſti ⁊ vaporoſi generātur: velut carnes groſſas ⁊ piſces preſertī nō ſquamoſos cepa alliū caules legumia ⁊ fere oīa victualia de paſta. In cōtrarium vero carnes vituli caſtrati hedi atqꝫ agni ⁊ auiū in nemoribus collinis ⁊ liberis pratis degētiū ad hāc intentionē vtiliter cōcedūtur: quia iſta oīa benignum generanṫ hūoreꝫ: panis ſimiliter azimus ⁊ fructus quia de facili corrumpūtur in ſtomacho pro poſſe euitentur. Granata tamē quia prohibēt corruptionē fieri cibi in ſtomacho exiſtētis ad propoſitum faciunt. Similiter etiā fructus ſtiptici velut forbula neſpula ⁊ citonioꝝ poma poſt cibū in hac diſpoſitiōe ab oibus conceduntur. Uinum preterea nō debet eē dulce: non purum: non groſſum: nō turbiduꝫ nec nimis potēs: quia difficilis eſt digeſtionis. Sit igitur claꝝ odoriferū ⁊ mediocris vinoſitatis aqua fontis vel ciſterne vel optimi fluminis liphatum. Pro Prima itētio.

ferculiſ quoqꝫ ex oleribus con
uenictioꝛibꝰ ſicut ſűt boꝛago la
ctuca apiű ſanſuci petroſilium
mēta pulegiű ſerpillum ſaluia
mellisa acetoſa roꝛiſmarinum.
Coꝛiandrűqꝫ feniculuꝫ dulce et
cinamomű poſt cibű accõmo:
date ꝯceduntˀ. ¶ Scđa ꝑterea in
Scđa intentio. tētio q̄ ē in ī꞉ coꝛruptā euāc cō:
pleruſ ſic. ⁋ In pm̄is purgetur
coꝛpꝰ cű diacaptolicone caſſia ꝛ
tamarindis q̄ habēt materiam
coꝛruptā euacuare. Deinde pil
lule maſticine vˀ pillule ð octo
reꝫꝰ vˀ de aloe loto bis in heb
domada añ cenā p tres hoꝛas
quando pctm̄ eſt in ſtomacho.
Aut poſt cenā p duas hoꝛas qñ
eſt i cerebꝛo in iſto caſu vtiliter
ꝯceduntˀ. Mel quoqꝫ roſatű aro
matizatű cű modico cinamomi
ꝛ nucis muſcate ad ꝙtitatē. ℨ.
ſ. ſumptum ſtō ieiuno plurimű
iuuaſſe perceperűtꝰ. Radix etiaꝫ
ʒinʒiberis cű melle aut ʒuccaro
ꝯfecta ieiuno ſtō comeſta ſtōi di
geſtionē ꝯfoꝛtat ꝛ bonű reddit
oꝛis odoꝛē. Idē facit coꝛtex ci:
tri confecta oꝛdine iam dicto.
Cōfectio quoqꝫ triű ſandaloꝛű
aromaticiqꝫ roſati ieiuno ſtō cű
modico vini ſubtili ꝛ odoꝛifero
tertia intentio. in iſto caſu interdű conceduntˀ.
Tertia deniqꝫ intentio que in
adminiſtratione localium cōſi
ſtit ſic ꝯpletˀ. ⁋ In pꝛimis ſi cā fe
toꝛis oꝛis fuerit dens putridus
auferas ipſuꝫ. Si vero cā eiꝰ fue
rit coꝛruptio gingiuarű: tűc fri
centˀ gingiue cű mixtura īfraſcri
pta. ℞. aque acetoſe vini gra:
na. añ. ℨ. i. aluminis roche. ʒ. ij.
et ß. liciſ. ʒ. vj. bulliāt oīa ſimul
vſqꝫ ad cōſummā. aque et vini:
deinde fricentˀ gingiue: qꝛ ipas
rectificat coꝛruptas ꝛ odoꝛem
malűꝫ earű emendat. Et ſi opꝰ
fuerit ad vltioꝛa remedia trāſi
re addantur huic mixture vn:
guēti egyptiaci. ʒ. vj. ⁋ Similit
etiaꝫ dico ꝙ ſi fetoꝛ naſi cauſetˀ
ab vlceratione putrida locus
vlcerationis mundificetur cuꝫ
applicatione auxilij ꝑnomi:
nati: aut cuꝫ vnguento apoſto:
loꝛű mixto cum vnguento egy:
ptiaco. Iuuat ēt ſummoꝑe at:
trahere per nares decoctionē ī
fraſcriptā. ℞. aque roſ. aq̄ plā:
ta. añ. ℨ. iiij. vini granatoꝝ. ℨ. ij.
liciű mellis roſati añ. ℨ. ſ. ꝛ ß. ſar
cocolle. ʒ. j. aluminis. ʒ. ſ. ß. mir
rhe. ʒ. ß. bulliāt omnia ſimul pa
rű ꝛ cű eo ſepe abluantˀ nares.
Collutio ſimilˀr facta cuꝫ aqua
roſata ꝛ vino granatoꝛű ꝛ pa:
rum vini odoꝛiferi in quibꝰ bul
lite ſint roſe mirtus calamus
aromaticꝰ ciparus ꝛ paruꝫ alu
minis parűqꝫ mellis roſati oꝛis
fetoꝛē emendāt: poſt cibű etiaꝫ
comeſtio ſoꝛbe et neſpularű ac
pomoꝝ acetoſoꝝ malű oꝛis fe:
toꝛē occultat. Idē facit cinamo
muꝫ in oꝛe detētuꝫ vel nux mu
ſcate vel feniculű dulce. ⁋ Et ſic
cōpleta eſt doctrina pꝛeſentis
cap. in arce Bracpiani: ī quo lo
co tűc ꝑſens exiſtebam ad cōti:
nuā curationē Reuerendiſſimi
domini mei Cardinalis Sācti
petri ad vincula Iulij Pape ſe:
cundi nepotis: tűc laboꝛantis
vlcere cauernoſo ī digito groſ:
ſo pedis ſiniſtri cauſato a poda
grica paſſione pꝛopter fluxum
materierum ad iűcturaꝫ pedis
currentium foꝛtaſſe ob ingreſ:
ſum balnei aluminoſi.

¶ Capitulum. De rau: cedine vocis et cura eius.

AD vocē clarificandā
p̄cece. ꝯdecēti purga
tiōe cū pillulis de ie
ra cū agarico vel cū
caſſia ꝛ diacaptolico
ne. Sūmopere vȝ ſumere i ſero
dū itur dormitū more ſirupi in
fraſcriptaȝ actualiter calidam
decoctionem. ℞. aque ſcabio-
ſe aq̄ feniculi aq̄ bugloſſe añ. li.
ſ. iuiubarū caricarū pinguium
paſſularū dactiloꝝ añ. ℥. i. liq̄ri
cie mūde. ʒ. x. ſirupi de duabus
radicibus ſine aceto. ℥. iij. mel-
lis. ℥. ij. penidiaꝝ zuccari cādi
de ſirupo violato: bulliāt oīa i
vaſe vitreo vſqꝫ ad cōſūmatio-
nē tertie partis ꝛ vtere ordine
Dioſ. iā dicto. Aſſa q̄ȝ (vt inq̄t Dioſ.)
ſumpta cū aq̄ mellis vocē rau-
Bar. de cā cito rectificat. Idē de Aſſa di
varig- cit Bar. d̓ varignana. Itē ſūmo
gna. pere vt poſt cenā per duas ho-
ras ſumere. ʒ. i. iſtarū pillulaꝝ
℞. ſucci liquiricie aloes epati
ci draganti piſti a ſſe aloes añ.
ʒ. i. cubebe mirrhe ad. ʒ. ß. ſtora
cis liquide terebētine clariſſi-
me añ. ʒ. i. ꝛ ß. coriādroꝝ fenicu
li dulcis añ. ℈. ij. cartami. ʒ. ß.
oīa miſceāt adinuicē ꝛ cū mel-
le formēt pille ad modū cicerȝ.
Pille q̄qꝫ bechichie ſiue d̓ liq̄ri
cia ſub ligua detēte labēdo ad
cānā pulmōis vocē clarificant:
porrū ēt cū oleo d̓coctū ꝛ cū mel
le cōeſtū ad raucedinē mirifice
facit (vt Aui. teſtat.) Et ſi adde
ret parū cubebe nō niſi vtiliſſi
mū eēt. Decoctio quoqꝫ cū mel
le ꝛ aq̄ ꝛ ſinapi ꝯfecta in iſto ca
ſu plm̄ nāqꝫ laudat ab antiq̄s.
Auab. ēt ad vocē clarificandā
aceꝝ comeſtionē ſumme lauda
uit. Quidā tñ laudanerūt cū eis
porrū decoq̄re. Itē d̓coctio ſctā
cum ſemine citoniorū et liqui-
ricia ꝛ radice lingue bouine ꝛ
ſirupo violato aſperitatē can-
ne pulmonis lenit vocē clari-
ficando. ¶ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Capitulum. De apoſtemate
qđ euenire ſolet propter flebo-
thomiam.

QUia interdū cōtingit
ꝓpter imprudētiā fle
bothomātis vt neruꝰ
pungat: aut q̄ flōia
ſtricta exiſtēs eſt cā q̄ retineat
ſanguis malus in circuitu flebo
thomie: vnde neceſſario erquā
uis cā de duabꝰ p̄dictis mēbrū
apāt pro maiori pte apate cho-
lerico aut ſanguineo. ¶ Pro cu
ius curatiōe neceſſitate vrgēte
rcurre ad capl̄a p̄dictoꝝ apatū
q̄ ibidē iuenies multa neceſſa
ria ad vſū ꝛ neceſſitatē p̄ntȝ ca.
Quare ſi timueris q̄ pūctura fe
cuta ſit i neruo ad cap̄. d̓ pūctu
ra neruorū recurſū h̄re potes.
Unū tñ hic cōmemorādū ē: vcȝ
q̄ dubitaueris de aductu apa
tis ſtatim pone deſup i q̄pliori
petia cerotū iſraſcriptū. ℞. oli
ro. odoriferi olei viola. añ. ℥. i.
ꝛ ß. ſepivitlini. ℥. ij. cere albe. ℥.
ſ. ꝛ ß. muſcillaginis ſemis altee
citoniorū maluarū violarū or-
dei ciatū vnū: bulliāt oīa ſimul
p̄ter cerā lēto igne vſqꝫ ad con-
ſum. muſcillaginis. Ultimo lo-
co addat cera ꝛ fi cerotū molle
ꝛ vtere eo ſuper loco ordine iā
dicto: q̄ reſoluit cū ſedatione
vel facias ſic. ℞. radicum altee
decocte ꝛ cribel. ℥. iij. olei roſa.
olei camo. añ. ℥. i. pinguedinis
galline olei violati. añ. ʒ. vi. pī
guedinis vituli. ℥. ij. ß. bulliant
omnia ſimul parū: deinde ad-
dant cere albe. ℥. x. farine ordei

tribel.ʒ.ſ.croci.ʒ.ſ. ⁊ vtere ſup loco more anͤcedētis recepte ordinato. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

¶Cap. De cura diminutionis odoratus.

Diminutio odoratus.

Multis varijſq; cauſis virtus odoratus in hominibus plerūq; corrumpitur. Interduʒ enim propter opillationem meatuū dnarum carūcularum a materia groſſa viſcoſa et catarrali cauſatam. Aliquando corrūpitur propter corruptionē ⁊ putrefactionē dictarū caruncularum a quibus (vt.c.de anatomia vētriculi anterioris cerebri demonſtratum fuit) virtus odoratiua perficitur. Et ideo ipſe carūcule odorat⁹ ſunt organa.

Curatio.

¶Curatio itaq; diminutionis odoratus tribus intētionibus perficitur: vcʒ regimine vite: purgatione materiei peccātis: ⁊ adminiſtratiōe localiū. Pro pͥma itaq; ⁊ ſcđa intētione nō ſecus pcedēdū eſt ꝙ dictū fuit in.c.de fetore naſi. Auxilia ſimiliter i forma decoctionis q̄ ibidem deſcripta ſūt huic curatiōi accōmodari pñt: tñ nōnulli antiquoꝝ dixerūt ꝙ decoctio nigelle rute ſeraphini ſanſuci atq; roriſmarini cum vino aq̄ ⁊ melle ꝯfecta odorat⁹ diminutionē emendat qñ cum ea caput purgiū efficit. Ruta ſimiliter odorata ſimul cū menta ⁊ ſanſuco ad hāc diſpōnē plm facit. Urina q̄ʒ cerui maſculi ſm Aliab. opinionē naribus inſtillata iuuat ad recuperādū odoratū amiſſum. Fel etiā auiū de rapina viuētiū narib⁹ iſtillatū opillationē carūcularū delet et odoratū amiſſuʒ reſtaurat: Idē facit fel galli vel galline. ¶Et ſic deo dante ⁊c.

¶Ca. de gibboſitate ⁊ ei⁹ curā.

Gibboſitas.

Gibboſitas interdum cauſatur ab humiditate dilatāti ⁊ relaxāti ligamenta ⁊ neruos quibus alligantur ſpondiles. vñ his relaxatis ſpōdiles ſuo ꝓprio loco neceſſaria exeūt ⁊ eminētiā ad exteriorē partē ſpine ꝓducūt: ſimiliter etiā ꝯtingit hāc paſſionez euenire rōne vētoſitatis groſſe pcutiētis ſpondiliū ligamenta ⁊ dilatātis ea. Tuſſis ſilr ⁊ aſma ſunt de cauſis generātib⁹ aliqñ gibboſitatē. vñ hypo. vi. amphor. dicit. Quicunq; gibboſi fiūt añ iuuētutē ex tuſſi vel aſmate pereūt. Alia cā gibboſitatꝫ qñq; cāſatur ab aꝑate muſculorum dorſi.

Signa

¶Cuius ſigna ſūt dolor cū aliq̄li ſup calefactiōe. Et quia ei⁹ materia ē frigida ⁊ groſſa, Ideo dolores ſūt remiſſi ⁊ calefactio loci eſt pauca: et dolores nō pmutant de loco ad locū ſicut facit ventoſitas: imo ſunt i loco māſiui. Qñ aūt gibboſitas eſt a cā pmitiua: tūc ꝓpter diſſociationē ſpōdiliū contingit aliqñ hāc paſſionē i dorſo cāri. De cuius reductiōe ſuo ꝓprio.c. mentionē faciem⁹. Hic tñmodo de gibboſitate eueniēti ab hūiditate groſſa relaxāti ligamenta dorſi et ventoſitate groſſa percutiētē ea loquemur. ¶Curatio itaq; gibboſitatꝫ tribus ꝯplet intētiōib⁹. Prima in regimine vite verſatur. Scđa i purgatiōe materiei añcedētis. Tertia ⁊ vltima in adminiſtratione localiū perficit.

Prima intētio

¶Prima quidē intētio ꝯplet ſm regimē

ordinatū.c.d̄ botio.quare illuc ē recurrēdū ſi op⁹ fuerit. ¶ Secūda intētio q̄ eſt materiā antecedētē euacuare ſic cōplet. ¶ In primis ſi fuerit a materia groſſa et viſcoſa digerat digeſtiuo infraſcripto. ℞. ſirupi d̄ duab⁹ radicib⁹ ſine aceto: ſirupi d̄ ſtichados añ. ʒ.vj. aquaꝝ ſaluie roriſmarini feniculi añ. ℥.ſ. ¶ Sūpto ſirupo per hebdomadā purget patiēs purgatōe iſta. ℞. pillulaꝝ de iera cū agarico. ℈.ij. pillulaꝝ hermodactiloꝝ maioꝝ. ℈.j. miſce et cū aq̄ fenicli formētur pillule.v. et ſi fuerit fortꝭ ꝟtutꝭ etatis ſi pucecte pil. cochie et d̄ hermodactili maioꝝ interdū tpe glaciali i iſto caſu vtilr ꝯcedūt. In d̄licatꝭ ꝟo et puerili etate pille de iera et aſſagereth cū agarico ſemel i hebd̄a cū vtilitate ꝯcedunt. ¶ Iuuat iſuppoſt purgationē interdū hāc diureticā decoctionē p aliquot dies ſumere. ℞. capilloꝝ veneris anthos añ. ɱ.j. ſeminū cōiū. ℥.ſ. radicū liq̄ricie. ʒ.x. prunoꝝ dāmaſcenoꝝ iuiubaruꝫ añ. nūero x. ſirupi. de duab⁹ radicib⁹ ſine aceto. ℥.vj. mellis. ℥.j.ß. zuccari albi. ℥.iij. cinamomi feniculi dulcis añ. ʒ.ij. bulliāt oia ſimul cū aq̄ ſufficiēti i vaſe vitreo vſq; ad ꝯſum. tertie ptis: et vtere iſta decoctiōe i aurora et i veſpere añ cenā p duas horas more ſirupi: q: ei⁹ operatio eſt pficua digerit eñi materias groſſas et viſcoſas et neruoſas particulas cōfortat et vrinā puocat: et i cā ventoſa mirabiliter valet.

¶ Tertia deniq; itētio aut adminiſtratiōe localiū ꝯplet pficit adminiſtratiōe vnctiōis et croci infraſcripti. ℞. olei canomillini olei de lilio agripe et dialtee añ. ℥.j.ß. olei de ſpica olei de iunipero olei de terebētina olei vulpini. añ. ℥.ß. ſtoracis liq̄de. ʒ.x. roriſmarini ſtichados ſq̄nāti ſāſuci nue muſcate ſauine ſerpili mr̄icarie abſinthij añ. ɱ.ß. vermiū terreſtriū lotoꝝ cū vino. ʒ.x. nucū cipſſi trituraꝫ nūero. vj. cinamomi nucis muſca. añ. ʒ.ſ. calami aromati. ʒ.iij. vini odoriferi libras duas bulliāt oia ſimul vſq; ad ꝯſum. vini: deīde colent et cū pdicta vnctione locus bis in die vngatur: q: vt ptꝫ cōſideranti ingrediētia mirā habet virtutē in cōfortādo loca neruoſa cum reſolutiōe non pua. ¶ Deinde facta vnctiōe ſuper loco imponat cerotū infraſcriptū. ℞. olei magiſtralis ſuperius ordiati li.ß. terebentine clariſſime. ʒ.x. radicū enule decocte cū aq̄ et vino piſtate et cribellate. ℥.iij. cere noue q̄ntū ſufficit et fiat cerotū molle cui addat croci. ʒ.ß. Itē iuuat ſummopere locū euaporare cū ſpongia in decoctione infraſcripta infuſa. ℞. camomille melliloti aneti ſāſuci ſtichados ſq̄nanti abſinthij añ. ɱ.ß. nucū cipreſſi trituratarū numero. x. coriandro ꝯcimini calami aromatici añ. ʒ.ij. melr. ℥.j.ß. bul. oia ſit cum aqua et vino odorifero ſufficiētꝭ vſq; ad ꝯſummationē medietatis: deīde cū ſpōgia locus interdū epitimet. ¶ Facta vnctione ponat ter ſuper locū cū plumaceolis de tela ꝯfectis cō decēti ligatura ligetur. Et iſta curatio etiā valet i gibboſitate a vētoſitate cāta. q̄uis ſit de raro ꝯtingēti q̄ a vētoſitate generet gibb⁹. ¶ Et ſic deo dāte ꝛc.

Scd̄a intentio.

tertia intētio

¶ Capi. De nimia pinguedine corporis ⁊ ingroſſatione ipſi⁹.

Nimia groſſities.

Ex fortitudine virtutis aſſimilatiue ⁊ fortitudine attractiue virtutis ⁊ ex plenitudine corporis (vt hr̄ ſcðo de accidenti ⁊ morbo) corpus īterdū adeo pingueſcit ⁊ ingroſſatur ꝙ nec ambulationē facere poſſit nec expirare niſi cum difficultate: vñ ſi pmāet abſq; exercitio ⁊ neceſſario incidit in lapſum alicuius praue egrotatiōis: velut apoplexie: paraliſis: ſuffocatiōis ⁊ febris male. Ut ergo iſta euitent̄ vtiliſſimū eſt cōmemorare ea q̄ virtutē habēt attenuādi corp⁹ via breuis curōnis.

Curā.

¶ Curatio itaq; groſſatiōis corpis duabus ītētiōib⁹ cōplet̄. pria ī diminutiōe ſanguis. Scða ī materiecōiūcte reſolutiōe ⁊ diminutione ꝯſat̄.

Prima intētio

¶ Pria q̄dē intētio ꝯplet̄ cū adminiſtratiōe ſubtiliſſime diete ⁊ rerū vrinā ⁊ ſudorem ꝓuocātiū: velut feniculū: petroſilinū: ruta ⁊ ei⁹ grana: ſparagi: poliū ⁊ hmōi. Solutiua q̄ȝ purgātia flegma vtilia ſūt (vt alia. teſtat̄ ſmone .i. ſue theorice.)

Aliab.

Exercitiū ſilr̄ ⁊ mlt̄a ieiunia (vt hr̄ a Gal. ī libro de ſubtilianda dieta) ſunt de ꝯferētib⁹ huic ītētiōi. Acetū ēt ſm oēm: modū adminiſtratiōes (vt Raſ. teſtat̄) ē valde iuuatiuū.

Gal.

Raſ.

Scða intentio

¶ Scða deniq; ītētio ꝯplet̄ p adminiſtrationē cibi pauci nutrimēti ⁊ purgationis appropriati ad hāc ītētionē.

Auicē.

Cibaria itaq; (vt hr̄ ab aui. tertia pmi doctria .iiij. c. vltio) dn̄t eē talis nature ꝙ velociter a ſtōacho ad īteſtina deſcēdant ne attractio meſeraicarū in ip̄ cibo ꝯpleat̄. balneū q̄ȝ artificiale a doctorib⁹ valde laudat̄: velut balneū ꝯfectū cū folijs cāne mirti ſalicis ſumach roſe cum modico aceti ⁊ ſalꝫ. poſt balneum laudarūt q̄dā medicorū illiniri totū corp⁹ cū oleo de cucumere aſinino vl̄ hmōi. Dn̄t ſilr̄ parū dormire ⁊ multū vigilare laborātes hac paſſiōe (vt oēs teſtant̄ auctores.) de electuarijs ꝓterea capiat aliqn̄ patiēs modicū tyriace ⁊ aliqn̄ de triſera minori. Electuariū q̄ȝ de lacha eſt de magis ꝯferētib⁹ huic diſpoſitiōi. ¶ Et hec puto tibi ſufficere ꝑ doctrina preſentis capituli deo dante: cuius ⁊c.

¶ Ca. De membro et corpore extenuato.

Sicut fortitudo attractiue membri et aſſimilatiue ipſi⁹ eſt cauſa (vt in antecedenti c. dictum fuit) ingroſſatiōis ⁊ pinguedinis mēbri ⁊ interdum totius corporis: ita ⁊ econtra defectu ⁊ indigentia virtutis attractiue ⁊ aſſimilatiue ei⁹ extenuat̄ ⁊ macreſcit extenuatione vehementi (vt Gal. manifeſte teſtat̄ .vj. de regimine ſanitatis. Cibaria quoq; ſubtiliatiua ⁊ īmoderata q̄es nocēt (vt Aui. teſtatur ī quarto ⁊ ſcða primi) nā dimiſſiōe exercitij virtus attractiua ſopit̄ vñ ſepenumero hoīes ethicam incurrūt. Uirtus ſilr̄ attractiua deſtruit̄ ⁊ ſopit̄ vigilijs ira fame ⁊ dura lecti dormitione. Anime quoq; accidentia ſunt valde de exiccātibus ⁊ extenuantibus corpora (vt Gal. tertio tegni teſtatur) opillatio ſimiliter poroſitatū a caliditate ingēti vel frigore vl̄

Nimia macities.

Gal.

Auicē.

Gal.

ſiccitate inducta eſt interdum
vna ex cauſis introducẽtibus
ariditatem ⁊ mẽbrorũ macre
dinẽ ⁊ toti⁹ corporis extenua-
Aui. tionem (teſtante Aui. tractatu
quarto de decoratiõe) velut eſt
dolor ⁊ iuncturarũ paſſio: vt. c.
ipſe de podagra diuturna dice
bat. Ulceratio quoqꝫ profunda
in iuncturis cauſata ⁊ a medi-
co male tractata aliquãdo eſt
cauſa mẽbri ꝓprij extenuatio-
nis: ⁊ ſi diuti⁹ retardauerit ad
ſanãdũ totũ corpus extenuat:
cuius extenuationis reſtaura-
tio nõ efficitur niſi prius remo
ta cauſa que eſt vlcerationẽ ſa
nare. (Pronoſticatio) extenua-
tio mebrorũ et corporis arefa-
Gal. ctio longa (vt Gal. vij. terapẽti
ce teſtatus eſt) ꝑ inſanabili hꝫ.
Hypo. Similiter Hypo. amphoriſmo
rũ ſcdo teſtatur hoc dicẽs. que
multo tẽpore extenuant corpo
ra tarde refici cõſueuerũt: que
vero in pauco pauce. Relinquit
demũ (vt iã ſuperius dictũ eſt)
ꝙ extenuatio longa in mẽbro
vel corpore habituata ꝑ ſolu-
tionẽ continuitatis male cura
tã nõ recipit curationem. ⁊ cau
ſa ſuprius fuit aſſignata. ¶ Cu
Cura. ra aũt hui⁹ egritudinis duas
habet intẽtiones: Pria eſt mul-
titudinem ſanguinis boni ge-
nerare vt virtus attractiua mẽ
bri de ipſo ſanguine ad ipſum
membrũ attrahere poſſit. Se
cunda deniqꝫ intentio perficit
in fortificando virtutem mem
bri retentiua vt ſanguis tranſ-
miſſus ⁊ attractus ad ipſũ de
tineatur in mẽbro ne amplius
Prima euaneſcat ab ipſo. ¶ Prima q̃-
itẽtio. dem intentio que eſt vbertatẽ
ſanguinis boni generare com

pletur adminiſtratiõe diete gẽ
neratiue boni ſanguinis q̃titã
tiue ⁊ qualitatiue. ⁊ propterea
Gal. xiiij. terapẽtice dicit. Quã
do eñ remutare volueris atte
nuatas particulas dabis vinũ
groſſũ ⁊ rubeũ ⁊ cibaria plu-
rimi ⁊ groſſi nutrimẽti ⁊ exer-
citia corpis imoderata euitãt.
Quãobrẽ huic curationi ꝯſum
ptoriũ ⁊ ethicorũ dieta accõmo
date ꝯcedit. ¶ Scda intẽtio pfi Scda i
citur adminiſtratiõe mẽbri ex tẽtio.
tenuati fricationũ ⁊ balnei ac
cerotorũ. Fricationes itaqꝫ de
bent fieri in extenuatis mẽbris
manibus nec multũ mollibus
nec multũ aſperis vt mantili-
bus (vt Gal. vj. de regimine ſa- Gal.
nitatis teſtat) vſqꝫ ad mẽbrorũ
rubedinẽ: deiñ balneũ tepidũ
ingredi non niſi vtiliſſimũ eſſe
dixit. Olea q̃ꝫ et cerotaria at-
tractiua ſup membrũ impoſita
ad attrahendum nutrimentũ
vtiliſſima ſunt. Balneũ iterdũ
poſt aſſumptionem cibi conce-
ditur huic curationi (vt Gale. Gal.
xiiij. teſtatur.) Et qꝫ ex aſſum-
ptione predictorũ ſolet in epa-
te et ei⁹ venis opillatio euenī-
re. Ideo pro ei⁹ remotione lau
dat Gal. aperitiua adminiſtra Gal.
ri: ſicut ſũt capares cicorea ſpa
ragi lupini cicera rubea ⁊ h⁹i.
Uinum ſimiliter groſſũ ⁊ dul-
ce non eſſe dꝫ ſtante opillatiõe
predicta: imo debet declinare
ad ſubtilitatem donec opilla-
tio predicta remota fuerit: oxi
mel quoqꝫ cũ aquis diureticis
vtiliter conceditur in iſto caſu.
¶ Et de cerotis cõuenietioribꝫ
ad attrahendum nutrimentũ
ad membrum extenuatũ ſunt
cerotaria picea oleis ⁊ gũmis

calefaciētib⁹ ꝯfecta:quoꝝ gr̄a
exēpli talis pōt eſſe ordinatio.
℞.olei vulpini olei de lilio pi=
guedinis galline pinguedinis
anatis ꝛ anſerine an̄.℥.j.ꝛ ß.pi
cis naualis.℥.iij.picis grece re
ſine pini terebētine an̄.℥.ij.olei
d̄ euforbio.℥.ß.olei ſambucini
℥.j.ſaluie roriſmarini an̄.M.j.
bulliāt oīa ſiᷝ paꝝ:deinde oib⁹
colatis cū cera noua ſufficiēti
fiat cerotū ſatis ſolidū:cū quo
mēbꝝ extenuatū ſup corio extē
ſo coopiatꝛ ligetᷝ.¶Et no.ꝙ fri
catio cū mātilib⁹ ſp̄ dꝫ fieri an̄
igreſſū balnei ꝛ applicationeꝫ
ceroti.Juuat ꝑpea ifdū attra
cto nutrimēto ad locū mēbrum
epitimare cū d̄coctiōe reꝝ ꝯfor
tātiū:vt mā̄ nutrimēti ad mem
brū extenuatū attracta nō eua
poretᷝ:cui⁹ talis ſp̄ fuit ordina
tio nr̄a.℞.roſ.abſinthij ſticha
dos nepite ſanſuci ſiſnanti an̄.
M.ß.roriſmarini ſaluie an̄.pa=
rū camomille.M.j.bulliāt oīa
ſimul cū vino nigro ſufficienti
vſqꝫ ad ꝯſummationē tertie p=
tis:ꝛ cū iſta decoctiōe interdū
loc⁹ epitimetᷝ:qm̄ ſua actuali ꝛ
naturali caliditate nutrimen=
tū attrahit ad locū ſua q̇dē ſti
pticitate domeſtica virtutē mē
bri retētiuā fortificādo nutri=
mētū attractū in mēbro reſide
re facit.¶Ulteri⁹ (vt Aui.teſta
tur capitulo de ap̄atū medica=
minib⁹) iuuat ſummopere ad
attrahendū nutrimentū ad lo
cū extenuatū ꝑticulā extenua=
taꝫ exercitare aliq̇d pōderoſi
cū eo deferēdo mēbrū quoqꝫ ſa
nū ſtricte faſciādo vt nutrimē=
tū aliquo mō ꝓhibeatur veni=
re ad ip̄m:imo ad extenuatuꝫ
trāſire habeat.¶Et ſic dō dāte
completus ꝛc.

Nota.

¶Cap̄.De remotione cicatri=
cis ex percuſſione cauſate:ꝛ de
cutis aſperitate et liuore ei⁹.

Contingit ſepenume
ro faciē ꝛ man⁹ vul=
nerari ꝛ ꝑcuti:ꝛ iſte
particule ſenſui ꝛ vi
ſui ꝑpetuo remanēt
patentes:ideo de cicatricū re=
paratione ꝛ decoratione aliq̇d
ſcribere putaui.¶Nōnulli dixe
rūt ſapiētesqꝫ ad malā faciei ꝛ
manus cicatricem vnguentum
citrinum Nicolai magnam ha
bet prerogatiuam attenuandi
ipſamqꝫ pulcherrimā faciendi
oleū quoqꝫ de vitellis ouorum
diutius in mortario plūbi de=
ductū aſperitatē faciei ꝛ man⁹
lenit ꝛ cicatrices vulnerū ꝛ va
riolaꝝ attenuat ꝛ delet.¶Siliꝛ
vnguentum de tucia noſtra de
ſcriptione habitū in antidota=
rio nr̄o malā cicatricē emēdat.
¶Idē facit vnguentū de ceruſa
coctū ꝛ balſamū q̇ꝫ cicatricē de
let.¶Sparadrapū etiā deſcri=
ptione noſtra ordinatū cū cam
phora ꝛ tucia rubedinē ꝛ duri
ciē cicatricū aufert.¶Oleū iſu=
per ſambucinū cū cera noua li
quefactū ꝛ parū olei abſinthij
cū modico ſucci raffani ꝛ cimi=
ni ꝛ paꝝ farine fabaꝝ more ce=
roti oibus incorporatis et bul
litis liuorē ꝛ ſanguinē mortuū
faciei ꝛ palpebrarū in ꝯtuſioni
bus ꝛ ꝑcuſſionibus carminat ꝛ
reſoluit.¶Item aduerſus vnā
quāqꝫ aſperitatē manuum ꝛ fa
ciei valēt amigdale maſticate
cū modico lupinoꝝ aut fabaꝝ
farine quando predicte parti=
cule cū eis fricentᷝ.¶Semen ēt
ſiſami maſticatum cū nucibus
ꝛ paſſulis

et paſſulis confricatū remouet liuorē et ſanguinē ꝯcretū ſub cute in ꝑcuſſionib⁹. Oleū q̄ȝ ſiſami ad eādē intētionē mirabilr vȝ. ¶ Itē radix cucumeris aſinini cū melle ꝯtrita (teſte Meſue) ſubtiliat cicatricē fedā et aufert veſtigia nigra q̄ ad ꝑcuſſionez ſequunt. ¶ Vn̄ deniq̄ ad aſperitatem cutis linienda iliinire particulā linimēto īfraſcripto cū eo fricādo fricatiōe vehemēti. ℞. olei amigdalarū dulcium olei roſati añ. ʒ. vj. medulle cruriū vituli. ℥. ß. ſepi vituli. ſepi hedini añ. ℥. j. oia adinuicē liq̄facta ponant in rapa foueata ad coquēdū i furno et ſilr i pomo dein̄ adiuicē oib⁹ piſtatis loca aſpitate infecta cū ꝑdictis rapa et poma fricant: q2 ad ꝑdictā intētionē crede mihi ꝑſtaneū remediū eſt. et iſta valent ēt ad crepaturas manuū et pedū a frigore cauſatas ſanādas. ¶ Et ſic deo dāte cōpletus eſt ſermo preſentis capituli: cuius ꝛc.

¶ Capitulum. De ſuperfluo ſudore.

Cōtra ſuperfluū ſudorē.

Solent interdum corporee vires ſudore ſuperfluo adeo debilitari ꝙ nēceſſarium eſt ipſum paulatine mōderare et reſtrigere. ¶ Laudauerunt ergo autores quādo ſudor eſt fetidus per aliquot dies aperientibus et vrinā prouocantibus rebus patientes vti: deinde paulatine ad reſtrigētia ſudorē tranſire. decoctio diuretica ſudoris fetidi prouocatiua hec eſt. ℞. aniſorum. ℥. ß. radicum ſparagi et bruſci radicum feniculi añ. ℳ. ſ. radicū liquiricie munde. ℳ. ß. ſeminū communium aliquantulū contritorum. ℥. ij. paſſularum. ℥. j. ß. prunorum damaſcenorū numero. x. capillorum veneris cicoree añ. ℳ. ſ. et ß. triū ſeminum minorum ana. ʒ. ij. ſeminis apij ʒ. ß. bulliāt omnia ſimul cū aq̄ ſufficienti vſq̄ ad conſummationem tertie partis: deinde colentur: cui colature addātur ſi rupi de duabus radicibus ſine aceto. ℥. viij. oximellis ſimplicis. ℥. iij. zuccari albi. lib. j. et iterū ad ignē clarificetur ſm artē et fiat ſirupus lōgus de quo patiens vtatur in aurora per hebdomadā et vltra ciato vno. quoniam per vrinam et poroſitates materiam facientem ſudorē copioſum et fetidum mirabiliter educit: quo facto ad retentiua paulatim tranſeatur. ¶ Vinum igitur odoriferū mediocris viſcoſitatis limphatum cū aqua florum et cimarum mirtillor̄ cōfecta in lambico mirā habet ꝑrogatiuā in reſtringēdo ſudorē ſuperfluū. ¶ Decoctio quoq̄ mirtillor̄ ſumach citonior̄ q̄n poſſint inueniri et roſarum cum aqua et vino confecta preſentaneum remediū eſt: cuȝ aqua añ prādiū et cenam per duas horas tepida totum corpus lauetur. ¶ Deinde īfraſcripto linimēto vtiliſſimuȝ eſt corpus illinire. ℞. olei roſati onfācini. ℥. iiij. mirtil. olei de citonijs añ. ℥. ij. olei maſticini. ℥. j. ſandalorū albor̄. ʒ. vj. aque roſate aq̄ plantaginis ana. ℥. iij. mirabolani citrini. ʒ. ij. bulliāt omnia ſimul vſq̄ ad conſummationem aquarum deinde colent: cui colature addat cere albe quantū ſuff. cit et fiat linimētū.

Quo ordine iam dicto mane et sero manib⁹ vnctis totum fricetur corp⁹. ¶Et hec puto tibi sufficere pro hac curatiõe deo dante: cuius nomen sit ꝛc.

¶Capitulum. De fetore assellarum.

Fetor assellarum.

Quia fetor assellaruꝫ pedũ ꝛ inguinũ valde indecẽs ẽ. Jõ de corrigentib⁹ fetoreꝫ particularum earũdem vtilissimum est describere. ¶Dixerunt itaq; nonnulli sapientes ꝙ lotio cum vino de coctionis rosarum mirtillorũ absinthij rorismarini squinanti stichados feniculi dulcis et coriandri cum alumine confecta fetorem a iam dictis particulis mirum in moduꝫ tollit si cum ea calida bis in die lauentur. ¶Item ad eandem intẽtionẽ valet decoctio infraſcripta. ℞. ſaluie absinthij rorismari. ana. M. j. ſansuci nepite matricarie rosarum mirtillorum añ. M. ß. squinanti stichados ana parum. nucum cipreſſi triturarum numero. x. coriandrorũ feniculi dulcis añ. ℥. j. gallie muscate calami aromatici añ. ʒ. x. mellis lib. ß. aluminis roche. ℥. iij. ſalis. ℥. ij. bulliant olã cum aqua ſufficienti ꝛ vino odorifero ꝛ parum aceti vſq; ad cõſũmationem tertie partis: deide colenꝰ ꝛ vtere more quo i alia recepta dictũ fuit: quia in isto caſu preſentaneũ remediũ eſt. ¶Item iuuat poſt balneũ loca prenominata infraſcripto linimento illinire. ℞. olei roſati onfancini olei mirtini añ. ℥. ij. olei masticini. ℥. ß. ſtoracis liquide. ʒ. ij. litargirij aurei ꝛ argẽtei añ. ʒ. x. ſarcocol. ʒ. iij. aluminis roche combuſti. ʒ. vj. ſandali albi. ℥. ß. calami aromatici. ʒ. j. ꝛ ß. miſce et cũ cera alba ſufficiẽti fiat linimẽtũ et vtere ordine iam dicto: quia ei⁹ operatio mirabilis ẽ. ¶Et hec puta tibi ſufficere deo dante: ꝛ ſic completa eſt doctrina ꝛc.

¶Capitulum. De retẽtione vrine ꝛ de eius prouocatiõe.

Retentio vrine.

Urina in hominibus et mulieribus nonnullis de cauſis i totum denegari ſolet: cui niſi accuratiſſime ſuccurratur int⁹ ꝛ extra cũ diureticis in curatione ei⁹ mala et praua accidentia generaret: velut apoſtema ſpamuꝫ ꝛ mortem futurã. Opillatio vtiꝙ aliquando ꝛ denegatio vrine a nimia frigiditate peduꝫ ꝛ genitaliuꝫ partium oriri ſolẽt: interdum a ventoſitate groſſa opillante vias vrine. Sepenumero etiam cauſatur predicta denegatio ab humoribus flegmaticis groſſis ꝛ viſcoſis opilantibus collum veſice. Solet ſimiliter vrina reſtringi (vt Auicen. fen. xix. li. tertij. c. proprio teſtatur) ex aliqua vlceratione colli veſice: aut ỽruca: aut ſanguinis coagulatiõe. Cui denegationi euenĩẽtia iam dicta vlceratione et verruca ac ſanguinis coagulatiõe balnea ꝛ olea rerum ꝓuocantiuꝫ ꝛ humectãtiũ fortaſſe ꝓderint ꝛ forte nõ. Et rõ ẽ: qꝛ collo veſice exiſte vlcerato vna pars cũ altera i extremitate ei⁹ adherẽdo icarnatur pp cãꝫ alicui⁹ tumefactõis ſecute in collo veſice: vel ꝓpter cãm doloris ꝛ vlceratiõis pre

Aui.

dicte.Cauſa inſup q̄ iterdū in
hac ſpecie denegationis vrine
ↄtigit curōnē āſdictā ꝓdeſſe ⁊
nō ꝓdeſſe ē:q2 aliqñ icarnatio
ꝑdcā vlceri ⁊ verruca ſiue caro
addita eſt recēs ⁊ parua:tūc cu
Aui. ratio(vt inq̄t Aui.) fortaſſe ꝓ=
derit:qñ autē hmōi incarnatio
vlceris fuerit magna ⁊ ātiqua
Aui. ta:tūc ꝓfat' Aui.ibidem refert
predicta curatio fortaſſe nō ꝓ=
derit vñ neceſſariuz eſt ad ma=
nualē operationē tranſire:de q̄
in ſeq̄nti.c.de arte mingēdi cū
inſtrīs ſufficiēter dicem'.Ego
Aui. aūt dico Aui.ſnlam āſdictā ſic
eē itelligēdā:lz Gētilis ⁊ aliȷ̄ pe
ritiſſimi expoſitores aliam te=
neāt opinionē.Exponūt eñ vl=
cerationē illā eē i ſubſtātia veſice ⁊
nō i collo ꝙ i rei vitate oculata
fide ↄtrū īuenim' in actu pra=
ctico ⁊ manuali opatiōe vrinā
extrahēdo ꝑ imiſſionē argalie
ꝑ virgā tēdētis vſqꝫ ad vacuū
vrine:nā qñ iſtrm attigit extre
mitatē colli veſice i denegatio
ne vrine a dicta vlceratione cā
ta nobiliter ſꝑ ſenſi ⁊ percepi
hora penetratiōis argalie i va
cuo veſice notabilē et manife=
ſtā ſepationē ptiū incarnatarū
vlceris ⁊ poſt exitū.x.guttarū
vrine vel circa:mor paꝝ ſāguis
cum vrina emanare ſolēt:q̄ ſan
guis ꝓcedit ex ſolutiōe ↄtinui
tatis ſecuta tpe penetrationis
argalie ad vacuū veſice per vir
gā immiſſe.Denegatur quoqꝫ
vrina aliqñ defectu lapidis vel
lapilli in collo veſice exiſtētis.
Curō. ¶Curatio itaqꝫ retētionis vri=
ne embrocationib' perficitur ⁊
balneis vnctionib' ⁊ empl'is le
Raſ. nitiuis ⁊ aperitiuis (vt Raſ.li.
ad Almā.c.ꝓpo teſtat)ſuꝑ vir=
ga ⁊ pectine ac ꝑitoneo appli=
catis.¶Perficit inſuper admi=
niſtratione diureticoꝝ per os
ſumptoꝝ(vt Gal.dicit.iȷ̄.phar Gal.
ma.)quoꝝ talis pōt eē ordina
tio.℞.aq̄ feniculi aque ſparagi
⁊ bruſci aque apiȷ̄ aque aceto.
añ.℥.iiȷ̄.vini grana.acetoſoꝝ.
℥.iȷ̄.ſirupi de duabus radicib'
℥.vj.radicū liq̄ricie ↄtritaꝝ.℥.
ß.ſeminū cōium cōtritoꝝ.℥.iȷ̄.
zuccari albi.℥.iȷ̄.⁊ß.bulliāt oīa
ſimul in vaſe vitreo vſqꝫ ad con
ſumma.tertie partis:deīde co
lent ⁊ in aurora ⁊ ante cenā per
duas horas ſumat patiens de
iſta decoctione ciatū vnū:q2 do
meſtice aperiēdo ad naturalez
exitū vrinā ꝓuocat.¶Itē ad eā
dē intentionem vz infraſcripta
decoctio:⁊ eſt cū maiori aptio=
ne ⁊ ꝓuocatiōe.℞.aque iringi.
℥.vj.aq̄ endiuie aq̄ acetoſe aq̄
apiȷ̄.añ.℥.viiȷ̄.aq̄ ſparagi ⁊ bru
ſci añ.℥.iȷ̄.aq̄ capilloꝝ veneris
℥.iiȷ̄.ſeminum cōium triū ſemi=
nū minoꝝ añ.ʒ.vj.radicū liq̄ri
cie mūdatarū.ʒ.x.ſemis alcha=
chingi.℥.j.paſſularū mūdataꝝ
℥.j.⁊ß.prunoꝝ damaſcenoꝝ iu
iubaꝝ añ.℥.iȷ̄.feniculi dulcis.ʒ.
v.zuccari albi ſirupi de duabus
radicibus ſine aceto. añ.ʒ.vȷ̄.
bulliant oīa ſil' vſqꝫ ad cōſum.
tertie ptis:deinde colent ⁊ vte=
re ordine iam dicto:q2 ad vrinā
ꝓuocādā cū ſecuritate ē ſingu= Gale.
laris medicia.Gal.aſit loco pal
lega.⁊ nonnulli moderni pra= Guil.
cticātes ſicut Guil.pla.et eius pla.
ſequaces laudāt cū diureticis
interdū cantarides iponere:ꝙ
in rei vitate aliqñ nō efficit ſine
ingēti ꝑiculo deriuatiōis: mul=
taꝝ materierū a renib' ad veſi=
cā:quare fac illud ſi tibi libet

q̃ ego non facerē niſi cū ꝓnoſti
co ⁊ maxima vrgēti neceſſitate.
¶ Jdē iudiciū faciēdū eſt de la-
pide iudaico (vt experientia ſe
penūero nobis demonſtrauit)
preſertim ſemel in nobili quo-
dā Genuē. q̄ cū p. xx. dies hm̄oi
laboraſſet paſſione ſuoꝝ medi
corū ꝯſilio accepit lapidem iu
daicū q̄ a renib⁹ ad veſicā ma-
gnā materiei q̄ntitatē lutoſe de
riuauit ex qua magna et dolo-
roſa indignatio loci ſtatim or-
ta eſt: vñ opere p̄ciū fuit vrinaꝫ
e veſica cuꝫ argalia bis ⁊ ter in
die emolliri: qḋ antea p̄dcō in
genio vnica euatione vrine cō
tentabat̃. De localibus autem
ſimplicib⁹ laudarunt autores
pellē ⁊ pinguedinē cuniculi im
ponet̃ ſup pectine ⁊ peritoneo
Silr̃ paritaria cū folijs raphani
⁊ nigroꝝ caulīū ⁊ creſſōib⁹ fri-
xa in patella cuꝫ butyro ⁊ oleo
ſambucino ⁊ parū cimini mirā
habet virtutē ad vrinā prouo-
candā. Jtē pedicul⁹ vel cimix
Guido impoſit⁹ i foramine virge (vt
Guido teſtat̃) vrinā ad exitum
ꝓuocāt virtutē expulſiuā ſtimu
lādo. Oleū ſilr̃ de ſcorpionib⁹ ⁊
petroliū ꝓiectuꝫ in virga peri-
toneoq; ⁊ pectine cū eo illiniꝫ
ab oib⁹ fere auctoribus multū
laudat̃ ad vrinā prouocandā.
Folia etiam porroꝝ exiccata ⁊
cum vino albo paritaria et pa
rū mellis bullita ⁊ pectini mo
re cataplaſmatis applicata vri
nam potenter prouocāt. Jtem
emplaſtrū infraſcriptū ſup pe-
ctine applicatū ad vrinā ꝓuo-
candā mirā hꝫ v̄tutem: cui⁹ ta
lis eſt ordinatio nr̃a. ℞. radicū
altee. ℥. iiij. radicū raffani. li. ß.
foliorum caulīū paritarie añ.
M. j. feniculi marini ſeu bacilie
herbe ſanationis ſiue creſſoni
añ. M. j. ß. omnib⁹ in aq̄ ſufficiē
ter decoctis: deide piſtatis ⁊ in
decoctione cū farina cicerū ⁊ fe
nugreci ad ignē fiat emplr̄m ſo
lidū addēdo olei anetini camo
millini pinguedis cuniculi añ.
℥. ij. butyri. ℥. iij. miſce ⁊ vtere
ſup pectine ordine iam dicto.
Balneū q̄ꝫ īfraſcriptū in ꝓuoca
tiōe vrine mirꝝ i modū iuuaſſe
ꝑcepim⁹: cui⁹ tal̃ ē forma. ℞. ra
di. altee radicū raffāi añ. lib. j.
radicū bruſci petroſilij ⁊ ſpara
gi añ. M. ß. cimini feniculi dul-
cis; anıſi añ. ℥. j. mel. li. j. ß. ſe-
minis lini ſeis fenugreci añ. ℥.
iij. camomi. mellıloti ⁊ aneti ma
rubei añ. M. j. paritarie caulīū ni
groꝝ añ. M. j. ß. bulliant oia ſil̃
cū aq̄ ſufficiēti ⁊ parꝝ vini odori
feri vſq; ad ꝯſūmationē tertie
ꝑtis: ⁊ cū iſta d̄coctiōe pecten ⁊
ꝑitoneū balneent̃ ſuffumigent̃
⁊ ſpōgia crebra epitimẽt. Ul-
teri⁹ cliſtere ꝯfectū cū decoctiōe
⁊ oleis ⁊ butyro iā dictis cū pa
rū ſalis ⁊ de duob⁹ ouoꝝ vitel-
lis melliſq; roſ. ℥. ij. in iſto caſu
pl̃m vꝫ. Suppoſitoria q̄ꝫ in q̄b⁹
ſal gēma ingredit̃ vrine ꝓuoca
tionē iuuat. ¶ At hec puto tibi
ſufficere ꝓ doctrina preſentis
capituli deo dante ⁊c.

¶ Cap. De arte mingēdi cū instrumentis.

Licet mod⁹ mingē
di d̄negatā vrinā
cū iſtr̃is a veteri-
b⁹ ⁊ moderniſ p̄cti
cātib⁹ nob aſſig- Auicē.
nat⁹ ſit: p̄ſerti ab Raſ.
Aui. Raſ. Albuc. ⁊ Aliab. Camē Albuc.
Celſus vir facūdiſſim⁹ li. vij. c. Aliab.
ꝓprio de vrine reddēde difficul Cel.

tate.lucidori q̇dẽ ꝛ apto ſmo=
ne cũ iſtr̃is nos celeberrime do
cuit vrinã ſuppreſſam ſeu detẽ=
tã e veſica hauriri dicens. Res
ꝟo ſcz vrina detẽta in veſicã in
terdũ cogit manu vrinã emolli
ri.i.vrinã canullato ꝛ curuo in
ſtr̃o eneo vel argẽteo a veſica ꝑ
virgã euacuare. Et hãc opatio
nẽ iubet fieri qñ illa nõ reddit:
aut q꞉ ſenectute iter vrine cola
pſuz ſeu d̾uaſtatũ ſit: aut q꞉ cal
culꝰ vł ↄcretũ ſeu ↄgelatũ aliq̇d
ex ſãguie itꝰſe oppoſuerit. par
ua q̇z ꝛ mediocrꝭ apatio ſãgui
nea loci p̄dicti ſepiſſime vrinã
naturalr̃ reddi ꝓhibet (vt ipſe
met teſtat̃.) Et hoc q̇dẽ nõ mõ i
Inſtra viris verũ etiã i mulieribꝰ iter
dũ euẽire ſolet. ¶ Igit̃ iſtr̃a (vt
ipe retulit) varia ac diuerſa ee̾
opz ꝓut diuerſis corpibꝰ et di=
uerſis etatibꝰ ↄtigere poſſit ta
lis morbꝰ. Ad viros tria. Ad fe
minas duo iſtr̃a hñda ſunt. In
hoibꝰ vtiq̄ decẽ ꝛ q̇nq̄ digitoꝝ
maximũ ee̾ dz: mediocre duode
cim ꝛ minimũ nouẽ. In mulie=
ribꝰ ãt maiꝰ inſtr̃z in lõgitudi=
ne nouẽ digitoꝝ ſufficit: ꝛ minꝰ
ſex vſq̄ ad octo: q̄ iſtr̃a i hoibꝰ
d̾nt ee̾ curua: minꝰ tñ i mulieri=
bus ꝑꝑ paucitatẽ ꝛ breuitatez
Modꝰ ductꝰ vrie. ¶ Situato igr̃ patiẽ
te ſuꝑ gradũ lecti erecta ſitua=
tiõe capiat miſter manu d̾xtra
argaliã ſiue ſiringã oleo roſ.
illinitã curuã ꝛ argẽteã: ꝛ ꝑ fo=
ramẽ virge ↄducat donec atti=
gerit ad extremitatẽ colli veſi=
ce. Cũ ãt ad p̄dcm̃ ꝑuenerit lo
cũ faciat vt patiẽs caput ꝟſꝰ ge
nu iclinet: ꝛ eodẽ tpe miſter p̄=
ſatꝰ conet̃ i vacuũ veſtice ſirin=
gã cõplgere: q꞉ tũc videbit ꝑ ex
tremitatẽ ſirige vrinã emanare
q̇ euacuata ſoliti ſumꝰ veſicaz
lauar̃ ꝛ malꝭ groſſiſq̄ hũoribꝰ
mũdificare ꝑ aliã ſirigã poſitã
in extremitate hꝰi argalie cuz
decoctiõe ifraſcripta. ℞. ordei
mũdi. M. ſ. paſſulaꝝ mũdataꝝ
ʒ.j. liq̇ricie mũde ſcis alchachi
gi ſeminũ cõiuz triũ ſeminũ mi
noꝝ aliquãtulũ ↄfractoꝝ añ. ʒ.
iij. caricaꝝ. ʒ. xiiij. ſiru. d̾ duabꝰ
radicibꝰ. ʒ. iij. zuccari fi. ʒ. j. ß.
bulliãt oĩa ſufficiẽti quãtitate
aq̄ pluuialis donec reducãt̃ ad
li. ß. deiñ colent̃ oĩa ꝛ cũ colatu
ra tepida ter qñ extrahit̃ vrina
lauet̃ veſica ordie iã dicto: q̇ fa
cto extrahat̃ argalia extra vir
gã. Et ſic ꝓcedendũ eſt donec
vrina ad naturalẽ exitũ ꝑuene
rit: ꝛ nos ingenio iſto in ciuita
te nr̃a ad priſtinã ſanitatẽ r̃du
ximꝰ quendã nobilẽ ancelinũ
ſaluagũ nũcupatũ. et aliũ quẽ
dã Moruel cigala dcm̃: cũ ho=
nore noſtro ꝛ vtilitate non par
ua. F Ec ſic deo dante ꝛc.

¶ Ca. De ↄtuſione vnguium ꝛ
de ſanguine ꝛ humiditate ab
vnguibus extrahenda.

Circa vngues digi= Contuſio vnguiuz.
toꝝ interdũ accidit
contuſio q̄ aliqñ ꝑꝑ
ſãguinẽ extrauena=
tũ ad vngues fluen=
tem facit cadere vngues dolo=
rem nõ ꝑuũ cauſando: ꝛ maxie
qñ ſanguis ſub vngue cõcretꝰ
ad putrefactionẽ ꝑuenit. ¶ Cu Cura.
ratio ergo huiꝰ cõtuſionis eſt
vt ſtati liniat̃ locꝰ ↄtuſionis cũ
petijs madefactis cũ albumi=
ne oui oleo roſ. ꝛ modico ſucci
plãtaginis cõquaſſato totũ di
gitũ ãplectẽdo. In ſequẽti aũt
die ſi ſãguis exiſtẽs ſub vngue
fuerit nimie quãtitatꝭ: itaq̄ de

eius putrefactiõe dubitaueris tunc ſtatim vnguis aperiat cuȝ raſorio:aut perforetur cum aliquo inſtrõ apto ad perforandũ vt pforatiõe ſãguis extra exire valeat:caute tñ ne caro viua ſub vngue exiſtẽs ledat inſtro. ¶Quo facto locꝰ cũ oleo onfãcino calo crebre viſitet. Deſup infraſcriptã ponendo medelã. ℞.olei roſ.onfancini ol.mirti. añ.ʒ.ſ.cere noue.ʒ.x.vini odoriferi.ʒ.ij.tereb.clare.ʒ.iij.folioꝝ abſinthij aliquãtulũ ↄtuſoꝝ.ʒ.ß.cimini ↄtuſi.ʒ.j.bulliãt oĩa ſil' pter cerã vſqꝫ ad ↄſum.vini:dei de colet ꝛ colature addat cera pdctã:ꝛ iteꝝ bulliat paꝝ addẽdo dum tepidũ fuerit farine fabarũ optime cribellate ꝛ vtere ordine iã dicto:qꝛ reſoluẽdo ꝛ carminãdo ſanguis decurſum vnguiũ ↄtuſarũ ꝓhibet eas firmando:ꝛ qꝛ aliqñ ſanguis ſub vngue ↄcretꝰ reſolui nõ põt nec carminari:imo ad putrefactiõeȝ qñqꝫ ↄuertit:tũc cũ auxilijs pcurãtibꝰ caſũ earũdẽ ꝓcedẽdũ ẽ. Et qualia ſunt digerẽtia mollificãtia empla. Cõſecuta vnguiũ remotiõe cũ vnguẽto de minio ꝛ lotiõe vini cũ ebullitiõe roſarũ mirtilloꝝ ꝛ paꝝ aluminis locens ſigillãdꝰ eſt. Et ſic deo dãte

¶Cap. De bocio colli ꝛ gule.

Bociũ. Bociũ(vt oẽs antiqͥ ꝛ moderni tenẽt pra cticãtes)eſt tumefactio magna gule et colli ab hũorali mã cãta ꝛ ad materiã durã ꝛ leptã reſolutioni conuerſa. ¶Cuius (teſtãte Albuc.chirurgicoꝝ parẽte)due ſũt ſpecies:vȝ naturalis et accidentalis. Naturalis quidem in etate prouecta curationem cum localibus non recipit. Accidentalis aũt via reſoluentium exiccãtiũ ꝛ purgatiõne materiei peccantis vſqꝫ ad xxiiij.annum(vt Arnal. de villa noua.c.proprio teſtatur)interdum recipit curationeȝ. ¶Iſta nanqꝫ paſſio vt plurimũ eſt hereditaria ꝛ regionalis. Et propterea prefatꝰ Arnal. dicit hãc paſſionem euenire ex quibuſdam contratis fortaſſe ex natura aeris vel malarum aquaꝝ in quibus omnes quaſi et viri et mulieres ſunt boȝuti. et propterea quadã contrata que in comitatu ciuitatis Luce inuenitur garfiguana appellata in qua fere omnes homines ꝛ mulieres vel maior pars eorũ huiuſmodi morbo laborant. ¶Contingit etiã hanc paſſionem generari in hominibus et mulieribus quorundam locorum exiſtentium in comitatu Marchionis Sene:forte propter cauſaȝ antedictam:quia in prenominatis locis multi efficiunt gauazuti. ¶Qua de re conſilium Arnal. in curatione eorum eſt regionem et aquam mutare. Unum preterea meminiſſe volo(vt omnes antiqui et moderni conſuluerunt autores)ꝙ bocio exiſtente antiquato et venis neruis arterijs atqꝫ ligamẽtis vehementer annexo nullo modo preſumas via inciſionis et cauterizationis ipſum eradicare:quia vt plurimum eſt medicorum dedecus et non parua egrotantis iactura:ꝛ quia ipm ad feſtinam mortem producerẽs ob ſpaſmum futurum ꝛ ſanguinis emoroſagiam impetuoſam qui huic curationi con

tingere ſolet. Relinquitur ergo quod
bociū antiquatū ꝛ naturale nō
recipit curatōez: pſertī(vt iā di
ximꝰ) i etate puecta. ¶ Curatio
itaqꝫ bociȷ̈ tribus intētionibus
cōplet. Pꝛia in regimine vite.
Scđa in purgatiōe materiei an
tecedētis. Tertia in remotione
Pꝛia i materiei cōiūcte. ¶ Pꝛo pꝛima
tentio. igitur intētione q̄ in regimine
vite ꝯſiſtit dico vtiliſſimū eē pa
tiētē euitare oē genꝰ cibi ſāgui
nē groſſuz vētoſū turbidū ꝛ vi=
ſcoſuz generātis: velut ſūt car=
nes bouine poꝛcine buballine
ceruie capꝛioline levoꝛine ꝛ ea
rū curſu currentes. Aues ſilr a=
quatice et collū longum hn̄tes
ſunt de his que viſcoſuz ꝛ melā
cholicū generāt hūoꝛē. Et pꝛo=
pterea vtiliter auferende ſunt
in iſto caſu. Legumina q̄z ola ꝛ
caules ꝛ piſces pꝛterqꝫ in libe=
ro mari ꝛ in ſcopulis degentes
qui coꝛpis rubeiqꝫ coloꝛis ꝛ in
exigua qn̄titate olno euitētur.
Paſtilia etiā ſeu victualia pa=
ſta ꝯfecta ola ſunt dimittenda.
Silr poꝛri napōes rape allia ce
pe q̄ in iſto caſu ſunt valde noci
ua. Coitus inſup mirū in modū
rectā curationē ipedit. Igit vo
lentes curari ab iſto moꝛbo ne
ceſſario dēt cauere a coitu ſaltē
imoderato: vtilr ꝗ hac paſſiōe
laboꝛātibus ꝯcedant p eoꝝ co
meſtiōe ꝛ potu ea q̄ ſanguinem
benignuz gn̄are valeant: velut
carnes caſtrati vituli ꝛ auiū in
pꝛatis liberis ꝛ collinis degētiū
tā aſſate qꝫ elixate. Oua inſup
ſm oēm modū adminiſtrata: cū
vtilitate ꝯcedunt: pſertim cuz
petroſilio nepita ꝛ modico cla
momi parūqꝫ zuccari in ferculo
confecta. Boꝛago: lactuca: pe=
troſiliū: bleta alba: nepita: mē=
ta: lingua bouina: in bꝛodio fa
cto de carnibꝰ iā dictis vtilr cō
cedunt. Uinū pterea eē dz odo=
riferū coloꝛis albi vl ceraxoluz
mediocriter limphatum cū aq̄
leuis ponderis. ¶ Scđa pꝛeter
Secun ea intētio q̄ eſt in purgatōe ma
da intē teriei antecedētis cōplet admi
tio. niſtratiōe pharmaci īfraſcripti
p hebdomadaz ſumendo hunc
ſirupum. ℞. ſirupi de duabꝰ ra=
dicibꝰ cū aceto oximellis ſim=
plicis an̄. ℥. iiȷ̈. ſirupi d̄ epithimo
℥. vȷ. aquaꝝ feniculi bugloſ. ſca
bioſe an̄. ℥. i. miſce. ¶ Sūpto ſi=
rupo purget patiēs purgatiōe
iſta. ℞. diacapto. ℥. ß. diaſini. ℥.
iiȷ̈. electuariȷ̈ indi. ℥. ȷ̈. ꝛ cū deco
ctiōe cōmuni fiat potio bꝛeuis
que ſumat in auroꝛa. ꝛ in cura=
tiōe iſtiꝰ moꝛbi nō ſiſtit vnica pur
gatiōe cōtētus ſed plꝛibus. ꝛ pꝛo=
pterea mirū in modū vz confe=
ctio de turbith in antid. nro oꝛ
dinata. c. de electuariȷ̈s ꝛ confe
ctiōibꝰ. quā etiā pꝛo maioꝛi cō
moditate hic deſcribā. ℞. tur=
bith pꝛeparati agarici troci=
ſca. elebo. nig. an̄. ℥. ȷ. ß. zinzibe.
polipodiȷ̈ mitridatia an̄. ℥. iiȷ̈. dia
gre. ℥. ȷ. ciamomi gariofi. an̄. ℈.
ȷ̈. galange piperis longi nucis
muſca. maſticis cubebe an̄. ℥. ȷ. ß.
zucca. alb. li. ȷ̈. ſpice. ℈. ȷ. miſce
ꝛ ſm ar. cum ſiru. roſa. fiat mi=
xtura ſolida: quia vz mirabili=
ter pꝛo ſanatione hmōi egritu=
dinis. ꝛ ad moꝛbum galli. pn̄ta
neū remediū eſt. doſis eius de=
bet eē ad qn̄titatē caſtanee. ¶ Iu
uat interdū ſummopere ieiuno
ſtomacho ſumere coclearia duo
mellis roſa. aromatizati cum
modico nucis muſcate gariofi
lati ꝛ cinamo. parūqꝫ aq̄vite. et

dico ēt ꝙ iſtud mel roſatū dꝫ
patiens cape in illis diebus q̄n
nō ſumit ſolutiuum cōfectiōis
p̄dicte. Et doſis talis cōfectiōis
eſt coclear vnū ſumptū an̄ dieꝫ
per duas horas vl' plus minus
ſumatur lubricitatē ventris pa
tiētis ⁊ virtutis ei⁹: ⁊ capiat or
dine iā dicto hāc ꝯfectionē bis
Arnal. de villanoua. vel ter in hebdomada tm̄. ¶ Ar
nal. d villanoua autoritate ſui
magrī puluerē infraſcriptū mi
rum in modū laudat: cū quo re
fert mltas curaſſe ꝟgines ⁊ iu=
uenes annorū vigintiquinq; ⁊
nō vltra in etate pfecta: cuius
talis ē ordīatio. ℞. ſpōgie ma=
rine palee marie oſſis ſepie pi=
peris lōgi ⁊ nigri: zinziberis ci
namomi ſalis gēme piretri bo
ni gallarū ſpine roſe an̄. ℥. ij. ħ
oīa puluerizent̄ excepta ſpōgia
marina ⁊ palea q̄ dꝫt ꝯburi: ⁊ ci
nis eaꝝ factus cū p̄dictis reb⁹
dꝫ admiſceri ⁊ oīa cribellari: ⁊
cū h̄ puluere iubet die ⁊ nocte
detinere in ore. ¶ Laudat inſup
digōne celebrata ꝙ ſumat̄ pul
uis hora qua patiens expgiſcit̄
a ſōno an̄ diē. ⁊ credo ꝙ ſi capet̄
eſſet cōuenientior ⁊ guſtui ma
gis amicabilis. ⁊ demū inqt p̄=
fat⁹ vir ꝙ iſte puluis vꝫ ſm oēꝫ
modū adminiſtratiōis eius: q̄=
re laudat vt q̄tidie vtat̄ eo ſup
cibariis. Et ne virtus pulueris
euaneſcat dꝫ reponi in ſchatu=
la lignea. Juuat etiā interduꝫ
p internalla tēpoꝝ ſumere. ʒ. j.
pillularū cochiarū: q̄ mirabilr
cerebrū mundificant a materia
groſſa ⁊ viſcoſa. Et iſta curatio
ſm Arnal. ſniam debet incipi i
vltima die Jouis magis pro=
pinqua reuolutioni lune pce=
dēdo ordine iā dicto vſq; ad fi=
nem alterius lune vēture: ⁊ eo
tēpore laudat p̄fatus vir flebo=
thomiā venaꝝ lingue ad mate
rias bocij coniunctas minuen
das. ¶ Tertia deniq; intētio q̄
tertia intentio. eſt materiā cōiunctā remouere
adminiſtratiōe localiū cōpet̄.
¶ Et quāq; varij auctores varia
auxilia reſolutiua ſcripſerūt i q̄
b⁹ polliciti ſunt materiā bocij
reſoluere: tn̄ in reſoluēdo pau=
cos pducūt effectus. Ualet etiā
ad hāc intētionē reſoluēdi em
plm infraſcriptū. ℞. radicū la=
pacij raffani cucurbite agreſtis
ſaxifagie radicum altee an̄. ℥.
iiij. decoquant̄ omnia cū vino ⁊
lixiuio ⁊ more emplaſtri deſup
imponantur. ¶ Multa enim re
media reſolutiua. c. de ſcrophu
lis ⁊ ſephiros deſcripta ſunt: q̄
huic. c. pñt accōmodari: quare
illuc recurre in neceſſitate. ¶ Et
q2 aliqn̄ vidim⁹ bocium ad ma
turationem puenire: ideo ſi co
gnoueris ipſum tendere in viā
maturationis: tunc maturetur
maturatiōe ſupradicta. c. d apo
ſtematib⁹ frigidis. maturatio=
ne ſecuta incidatur locus iuxta
longitudineꝫ gule: caute tamē
ne vene ⁊ nerui incidātur. Pro
reliquo vero curationis videli
cet quātum ad digeſtionē mun
dificationem incarnationem ⁊
ſigillationem procedenduꝫ eſt
curatione ſepe narrata apoſte
matum in particulari. ¶ Et ſic
deo dante completa eſt doctri=
na preſentis capituli: cuius no
men ſit benedictum.

¶ Capitulū. De digito ſup=
fluo in manibus eueniēti: et
de eius remotiōe: et de cura
manus inciſe in hoibus pro=
pter eorum mala facinora.

Sext⁹ digit⁹. AMateria exuberanti
ꝛ ſuperflua quando=
ꝙ in hoibus ſextum
Cura. digitũ gñari contin=
git. ¶Pro cuius re=
motione vt infra procedenduz
eſt. In pmis iuxta iuncturam
digiti cũ raſorio incidatur ꝛ diſ
carnetur circa iuncturã ꝛ peni=
tus remoueaẜ digitus: quo fa=
cto feruẽti oleo ſambucino vel
roſato optime cauterizeẜ. Iſta
nãq cauterizatio duob⁹ mani=
feſte proficua vr̃. Primo ad ſan
guinis emoroſagiã futurã re=
ſtringẽdã ꝛ dolorẽ ꝛ ſpaſmũ fu=
Auicẽ. turũ ꝓhibẽdũ. Et hec fuit intẽ=
tio Aui. c. pprio. quã intẽtionẽ
ſepenumero ſecuti ſum⁹ ꝛ mihi
ꝛ egrotanti bene ſucceſſum eſt.
¶Facta cauterizatiõe locus ſta
tim cũ albumie ꝛ vitello oui cõ
quaſſatis cũ olo roſato onfan=
cino ꝛ butyro emplaſtreẜ ꝛ lige
tur: q: doloꝝ ſedationẽ mirabi=
liter pſtãt eſcharã abolo feruẽti
cãtã aliqualr̃ digerẽdo: q̇b⁹ duo
bus indigemus l curatiõe iſta
poſt loci cauterizationẽ. ¶Verũ
ſi emoroſagia ſanguinis fuerit
in loco qđ eſt de raro ꝯtingẽti ſi
bñ loc⁹ cauterizeẜ: tũc cũ pl̃uere
rubeo ꝛ albumie oui ſãguis re
ſtrigaẜ: dein cũ digeſtiuo ꝺ vitel
lis ouoꝝ ꝛ terebẽtina clara re=
motõez eſchare ꝓcura: poſtmo=
dũ mũdifica locũ cũ mũdificati
uo de ſirupo roſato vel de apio
vel ſarcocolla in cã vulnerũ or=
dinato: de q̇b⁹ ẽt l antidotario
nr̃o capitulo de medicinis mũ=
dificatiuis annuente deo opti=
mã fecim⁹ mẽtionẽ. In reliquis
vero cũ vnguento de minio vel
vnguẽto baſilico noſtro magi=
ſtrali ꝛ aliJs opportũis igeniJs
ꝓcedatur: ſicut capitulo vl̃i de
cura vulnerũ dictũ fuit. vnũ nõ
pᷓtermittã. i. ꝙ a die remotiõis
digiti ponaẜ ſup brachiũ in for
ma ceroti magna petia defenſi
ui ordinati in caplo de ſolone
ꝯtinuitatis neruoꝝ: ꝛ ſic ꝓcedẽ
dũ eſt vſq ad ſecuritatẽ apatis
ꝛ doloris remotionẽ. Silr̃ in eo
dẽ tpe tota manus illiniaẜ q̇ti
die cũ oleo camomillino ꝛ roſa
to in q̇b⁹ bulliant parũ iperico
nis ꝛ croci cũ vermiũ terreſtriũ
ℨ. j. lotoꝝ cum vino. ¶Eadẽ cu=
ratione eiſdẽq auxiliJs tractã=
da eſt man⁹ penit⁹ inciſa ꝛ pes
Et nullomõ detur cauterizatio
ignis ſup iſta inciſione recenti:
vt nõnulli Romane curie impi=
ti chirurgici faciũt: q: ad hanc
cocturã ignis mala accidentia
interdũ (vt Cel. c. de his que p
ſe intumeſcũt teſtatur) oriri ſo=
lent. ¶Et ſic deo dante ꝯpletus
eſt ſermo preſentis capituli: cu
ius nomen in ſecula ſeculorum
ſit benedictum.

¶Capitulum. De cuſtodia ꝛ
preſeruatione corporis mor=
tui ne putrefiat.

MOrtuorum corpo
ra ſm Raſ. per ali
qđ temporis ſpa=
tium ſic preſeruã
tur. Videlicet cuz
ab hoc ſeculo de
ceſſerit hõ ſtatim
mortuũ corpus cliſteribus acu
tis euacuetur: velut ſunt cliſte=
ria vino aceto ꝛ aqua baurachi
na ꝯfecta l q̇b⁹ mirrha colloq̇n
tida ſal ꝛ alumen ſint bullita:
deinde corpore pẽdenti venter
fortiter manibus ꝯprimatur vt
feces ꝛ cliſteris decoctio foras
exire valeant. hãc decoctionem

totiens debes reiterare donec
cognoueris inteſtina a fecibus
eſſe mūdata. ¶Quo facto de in
fraſcripto cliſteri in magna q̄
titate in vlceribꝰ iponaṫ: cuiꝰ or
dinatio ſm Raſ. talis ē. ℞. alo Raſ.
es mirrhe acacie galle muſca
te nucis cipreſſi ſandaloꝝ ligni
aloes cimini aluminis roche
cū aceto ⁊ aq̄ ro. oia adinuicē
miſceanṫ ſubtiliſſime pulueri-
zata ⁊ intus imittanṫ. ¶Poſt-
modū ligeṫ optime cū faſcijs ⁊
plumaceolis ne liquor p̄dictus
eṫ an̄ exire poſſit. ¶Quo cele-
brato itra aures nares ⁊ os pij
ciaṫ vinū aromatizatū. ¶Deide
pice nigra totū corpꝰ liniaṫ et
cū infraſcripto ſparadrapo in
uoluaṫ. ℞. picis nigre reſine pi
ni colophonie thuris maſticis
ſtoracis gūmi arabici dragāti
oibus ad ignē liquefactis cum
p̄dicto puluere in recepta vlti
mi cliſterij fiat ſparadrapū cu-
quo tibie crura brachia ⁊ totū
corpꝰ inuoluanṫ ⁊ ligenṫ. Et iſte
eſt modus p̄ſeruatiōis corpoꝝ
vꝫ corporibꝰ extenuatis ⁊ maci
lētis. ¶Pinguibꝰ ꝟo ⁊ multaꝫ
carnē hn̄tibꝰ infraſcriptꝰ modꝰ
cōuenire vr̄. i. q̄d incidaṫ vēter
ſm longitudinē a pomo ḡnato
vſq ad os pectinis. Deinde ex
haṅt iteriora oia tā nutritiua
q̄ ſpūalia. Quo facto laueṫ lo-
cus optie cū aceto baurachino
Deide cū aq̄ vite: poſtmodū oēs
ptes fricenṫ fricatiōe forti cum
puluere infraſcripto. ℞. ſalis
triturati aluminis ana ptes tres
gariofiloꝝ nucis muſcate cina
momi ſandaloꝝ olꝫ thuris mir
rhe terreſigillate an̄. pteꝫ vnā:
nepite ſerpili roriſmarini co-
riādri abſinthij roſarū mirtil-
loꝝ an̄. ℈. ß. oibus adinuicē tri
turatis ordine iam dicto corpꝰ
vndiq intus et extra fricetur:
deinde cū cimatura pannorum
grane vel alterius generis ven
ter vacuus impleatur ponendo
granum vnum cimature ⁊ tan-
tūdem de puluere p̄dicto. ¶Cū
q ordine iſto vacuū ſpiritualiū
⁊ nutrientiū mēbroꝝ repletum
fuerit: tunc venter ſuendus eſt
ſutura qua pelliparij vtunṫ: de
inde ſparadrapo totum corpꝰ
induatur modo iā dicto: poſt-
modum ſituetur in capſa ligni
odoriferi ſi inueniri poſſit: ſutu
ram ipſam ſtuppa ⁊ pice opti-
me claudēdo. Intus etiam po-
nēdo roriſmarini folia lauri ne
pite roſe abſinthij et mirti. Et
iſti modi valent in transferen-
do corpora mortua de loco ad
locum: ⁊ de regione in regionē.
¶Et ſic deo dante completa eſt
doctrina p̄ſentis capl̄i: cuiꝰ no
men ſit benedictum.

¶Capl̄m. De coctura ab igne
⁊ aq̄ feruēti aut oleo cauſata.

Ignis coctura in
terdum eſt leuis Coctu-
ſuperficiem cutis ra ign̄
tantum veſicādo:
et aliquando eſt
fortis et cutem et
carnem muſculo-
ſam profunde ledēdo membrū
eſcharatū. ¶Curatio ergo ig- Curō.
nis vel aque vel olei cocture nō
differt niſi ſecundum maiorem
⁊ minorem aduſtionem. ¶Igiṫ
ſi fuerit leuis coctura ſtati ſuf-
ficit adminiſtratio albuminis
oui conquaſſati cū oleo ro. on-
fancio pap ſucci plātagīs ſola
tri ſempuiue ⁊ cimolea fabroꝝ
ferrea inſtrā rotātiū hora adu-

ſtionis crebre impoſita ad itē tionem ſedandi dolorem ꝛ ad futuram veſicationem prohibendum preſentaneum remedium eſt. Idem facit vinū granatoꝝ addita ſibi parua aque roſate ꝛ plantaginis quantitate. Sedato dolore pro parte vel in totū veſicatiões forficib⁹ inciſdantur: deinde mēbrū totū veſicatū īfraſcripto linimēto liniatur: cui⁹ talis eſt ordinatio noſtra. ℞. olei roſ. cōpleti olei ro. onfancini aā. ℥. ij. vnguēti populeonis. ℥. j. ꝛ ß. ſucci plātaginis ſempuiue ſucci ſolatri aā. ℥. ß. litargirij aur. et arg. aā. ℥. j. ceruſe. ʒ. vj. tucie alexandrine plumbi vſti aā. ʒ. ij. ß. calcis ſer vicibus lote. ʒ. x. miſce et ſcđm artem in mortario plūbi fiat linimētū ꝛ vtere: qꝛ ei⁹ opatio in ſuperficiali ignis coctura ꝛ aq̄ ꝛ olei optima eſt medicia: dēſiccat eñ ſuauiter cutē ꝑducēdo. vel facias ſic. ℞. ſtercoris albi gallie. ℥. j. ß. calcꝫ lote vt ſupra ʒ. ij. ß. corticū ramorū ſambuci. ℥. j. aluminis roche. ℈. j. olei roſa. cōpleti lib. ß. vnguēti populeonis. ℥. ij. ſucci plātaginis. ℥. iiij. bulliant omnia ſimul vſqꝫ ad conſūmationē ſucci: deiñ colentur ꝛ colature addātur cere albe. ʒ. x. et iterum bulliant vnica ebullitionē: deinde ducātur per duas horas in mortario plumbi cum piſtello et vtere ſuper coctura more linimenti quia ad feſtinam ſanationē vlceratam particulam perducit. ¶ Si vo ignꝫ coctura adeo penetrauerit in membo quod ipſum ad eſcharam ꝑduxerit: tūc duobus vel trib⁹ trāſactis diebus cū primis duobus iam dictis auxilijs cum digerentibus et remouentibus eſcharaꝫ procedendum eſt. Et propterea butyrum cum decoctiōe malue decoctum: ꝛ deinde in mortario plūbi diuti⁹ deductū ad hāc intētionē more linimēti ſuper mēbrū īpoſitū cū cauliū foliꝭ igne aliquātulū deſiccatꝫ deſuperqꝫ ligatis mirā habet ꝟtutē: ſedat dolorē eſcharā ad exitū ꝑcurādo. Idē facit digeſtiuū cū oleo ro. ꝛ violato cū vitellis ouoꝝ cōfectū. Idē facit digeſtiuū de terebētina cū vitellis ouorū lꝫ ſit cum aliquali mordicatiōe. Emplaſtra quoqꝫ de farinis ꝛ maluis ordinata. c. de cura flegmonis in cauſa ſedādi dolorē ꝛ maturādi apoſtema calidū huic intētioni ſumme conueniunt. Remota eſchara cum vnguēto de litargirio in prima ordinatione deſcripto aliquibus diebus procedendum eſt: deinde cū vnguēto de minio vel de tucia vel ſparadrapo noſtro ꝛ filis optime carpinatis reliquū curationis efficitur. et ſi opus fuerit aliqua mundificatione ſuper vlcere mundificatiuum noſtrum de ſirupo roſato et ſucco plātaginis et terebentina cum farina ordeacea confectum accommodate adminiſtrabis. Aqua ſimiliter plantaginis fortificat cum modico aluminis in cauſa cicatrizandi vna cum vnguētis predictis eſt plurimum proficua. ¶ Multa denique ingenia a doctoribus deſcripta in medium adducere potuiſſem: in quibus cum paruam vtilitatem in eis inuenerim illa pretermiſi. Et ea que vtilia ꝛ preſentanea eſſe reperimus ad ignis

curationez tm̄ annotare volui mus. ¶ Et ſic deo dante comple ta eſt doctrina preſentis.c.rc.

¶ Capitulum. De ventoſi tate ſpine.

Ventoſi tas ſpi ne. Materia iterdū cor rupta et venenoſa de fectu virtutis aſſimi latiue occaſione de bilitatis membri ge neratur iter os et almochatim dolor intenſiſſimus cuius finis vt plurimum eſt os vitiare et corrumpere. Et ei⁹ inceſſus (vt Auice. Auicē. teſtatur) eſt inceſſus do loris iuncturarum: licet dolor ventoſitatis ſpine ſit in oſſe et dolor iuncturaruz ſit in carne. ¶ Et quanq̄ iſta mala diſpoſi tio in quacunq̄ parte corporis reperitur poſſe euenire: tamen plerūq̄ crurium et brachiorum oſſibus contingere ſolet. Et hunc morbum etiam frequen tiſſime oſſibus prenominatis cum iam dicto dolore eueniſſe vidimus in morbo gallico cuz oſſis corruptione et vlceribus tedioſe curationis. ¶ Curatio Cura tio. ergo, ventoſitatis ſpine eſt pro tinus euacuare corp⁹ euacua tione educenti materiam pec cantem: cuius gratia exempli talis eſt ordiatio. ℞. diacapto liconis.ʒ.vj. electuarij roſati Meſue diaſiniconis. ana. ʒ.j. miſce et cum decoctione com muni fiat potio breuis quam ſumat patiens in aurora prece denti inſcripta digeſtione per hebdomadaz. ℞. ſirupi de dua bus radicibus cuz aceto ſirupi de fumoterre minoris añ.ʒ.vj. aquarum fumiterre endiuie et lupulorum añ.℥.j. ¶ Cōſecuta ventris ſolutione ad localia reſoluentia tranſeundum eſt cū aliquali repercuſſione mixta: quorum prima talis poteſt eſſe ordinatio. ℞. ordei mundi len tium roſarum fabarum añ.M. ß. pomorum granatorum cum corticibus numero. ij. bulliant omnia ſimul cum aqua dulci vſ q̄ ad ordei crepaturam: deinde piſtentur: cui crepature addan tur olei mirtini: roſati: onfanci ni: anetini atq̄ camomillini. añ. ℥.ij. cere albe.℥.ij.ß. et iterū bul liant omnia parum: deinde de ponātur ab igne baculo agitā do donec tepida fuerit: et vltio loco addatur croci.℈.j. et vtere ſuper loco dolenti more empla ſtri quia mirum in modum con fortando locum materiam con iunctaz deſiccat et reſoluit. ¶ Si vero locus videretur indigere maturatione: tunc emplaſtrum infraſcriptum adminiſtrandū eſt. ℞. radicum altee capitum liliorum alboruz ana.℥.viij. de coctis omnibus in brodio capi tis caſtrati et inciſis piſtatis et cribellatis ad ignem cum fari na tritici et brodio iaz dicto ſuf ficiēti. et ꝺ cribratura p̄dicta fiat emplaſtrum ſolidum addendo in fine cocture olei communis olei violati añ.℥.ij. vitella duo rū ouoꝝ et vtere ſup locoꝝ: q̄z aut ſtatim maturat locum ventoſi tatis ſpine aut reſoluit aliquā partē ei⁹. ¶ Facta deniq̄ matu ratione que pro maiori parte ſequitur in membro abſq̄ mul ta eleuatione cutis et mutatio ne in colore: locus incidatur iu xta membri longitudinem. Et deinde aliquibus diebus pro cedatur cum digerentib⁹ et mū dificantibus: et poſtmodū ſi os

fuerit corruptum auferatur cu ratione tradita.c.de corruptio ne oſſis. quare neceſſitate vigē te ad predictum capitulum recurre. ¶Et quia in ventoſitate ſpine dolorem adeo intenſiſſimum eſſe comperimus. quod propter eius ventoſitatē ꝛ multitudinem materie ſepenumero locum ante maturationem perfectā aperire coacti fuimus aliter magna in oſſe ſecuta eēt corruptio: quare multoties magnam partem facilis brachiorꝫ et tibiarum raſpatorijs et ferro candenti opus fuit remouere vt ad ſanitatem infirmū perduceremus. ¶Et ſic deo dante completa eſt doctrina preſentis capituli: cuius nomen ſit benedictum.

¶Compleuimus ꝛ ſigillauimꝰ finemqꝫ toti operi Chirurgie noſtre annuente deo Rome impoſuimꝰ ſub anno domini Milleſimo quingenteſimo decimo tertio die vero prima Januarij Sedente Julio Secundo anno decimo ſui Pontificatus: quo etiam tempore ad Chirurgicū munus exercendum Sanctitatis ſue aſſiſtebamus. Laus ſit deo ꝛ glorioſiſſime virgini Marie quorum nomina ſint benedicta.

Rubrica ſeu tabula tractatuum et capitulorum totius operis

Liber primus.

De anatomia: continens capitula.xvij.
Capitulum.j.de vniuerſali anatomia. fo.iiij.
Capitulum.ij.de membris compoſitis. fo.vj.
Capi.iij.de anatomia capitis. folio. vj.
Capitulũ.iiij.de anatomia gutturis. fo.ix.
Cap̃.v.de mandibulis et dentibus. fo.ix.
Capitulum.vj. de lingua et auribus. fo.ix.
Capi.vij.de anatomia ſpondilium. fo.x.
Cap̃.viij.de anatomia et figura oculorum. fo.x.
Capitulũ.ix.de anatomia thoracis. fo.xj.
Capitulum.x.de anatomia ventris et partiũ eius. fo.xij.
Cap.xj.de ſiphac ventris et duobus didimis. fo.xiij.
Capi.xij.de figura virge veſice et matricis. fo.xiiij.
Cap̃.xiij. de diſtributione et numero oſſium muſculorumque totius corporis. fo.xv.
Capitulum.xiiij.de oſſibus brachiorum manuum coxarum tibiarum et pedum. fo.xvj.
Capitulum.xv.de muſculis totius corporis. fo.xvj.
Cap̃.xvj.de neruis. fo.xvij.
Ca.xvij.d̃ diſtributione neruorum cerebri. fo.xviij.

Liber ſecundus.

De apoſtematibus in vniuerſali et particulari: continens tractatus.iiij.

Tractatus primus

continet capitula.xxij.
Capitulum primum.de flegmone. fo.xviij.
Capitulum ſecundum de curatione flegmonis a cauſa primitiua euenientis. fo.xx.
Cap̃.iij. de cura flegmonis cauſa antecedẽti geniti. fo.xxij.
Capitulum. iiij. de heriſipila. folio. xxv.
Capitulum quintũ.de cura heriſipile. fo.xxv.
Cap̃.vj.de formica fo.xxvj.
Capitulum. vij. de cura formice. fo.xxvij.
Capitulum.viij. de formica miliari. fo.xxviij.
Cap̃. ix. de cura formice miliaris. fo.xxviij.
Capitulum.x.de igne perſico et pruna. fo.xxix
Cap̃.xj.de cura ignis perſici et prune. fo.xxix.
Cap̃.xij.de veſicis et inflationibus. fo.xxx.
Cap̃.xiij.de curatione veſicarũ et inflationum. fo.xxx.
Cap̃.xiiij.de eſſere. fo.xxx.
Capitulum. xv. de cura eſſere. folio. xxxj.
Capitulum.xvj.de cancrena et differentia que eſt inter cancrenam aſchachilos et eſtiomenum. fo.xxxj.
Cap̃.xvij. d̃ cura cãcrene aſchachilos et eſtiomeni. fo.xxxij.
Capl'm. xviij. de carbunculo et antrace. fo.xxxiij.
Cap̃.xix.de cura carbunculi et artoin. fo.xxxiiij.
Ca.xx.de curatõe carbũculi bubonisque peſtiferi et artoim qui

comitantur febrē peſtilētialem: et de cura vere peſtis. folio. xxxvij.
Ca.xxj.de ſignificatione perfecte maturatiōis exituraꝝ:ꝛ de earū inciſione penes viaz antiquoꝝ prout euenire poſſint a capite vſq ad pedes:ꝛ de breui ꝛ vera curatione earum. f.xxxix.
Ca.xxij.de forunculo ꝛ eius curatione. fo.xl.

Tractatus ſecundus ſecundi libri d' apoſtematibus:continens capitula.xiij.
Capi.j.de apoſtematibus frigidis. fo.xl.
Ca.ij.de vndimia. fo.xl.
Capitulū.iij.de cura vndimie folio. xlj.
Ca.iiij.de nodis. fo.xlij.
Ca.v.de cura nodi. fo.xliij.
Ca.vj.vniuerſale in quo breuiter ꝛ diſtincte tractabitur de vera cognitione omnium excreſcentiarum flegmaticarū. folio xliiij.
Ca.vij.de curatione ſcrophularum glandularū ꝛ oim currētiū curſu earum. fo.xlv.
Ca.viij.de apate ſchliroticō qd ſephiros nuncupat. fo.xlvj.
Capitu.ix.de cura apatis ſchlirotici. fo.xlvij.
Ca.x.de cancro. fo.xlix.
Ca.xj.de curatiōe cācri.fo.xlix
Ca.xij.de apatib⁹ vētoſis.f.lj.
Ca.xiij.de cura apatis ventoſi per inflationem. fo.lij.

Tractatus terti⁹ ſecūdi libri de apatibus frigidis et calidis in pticulari a capite vſq ad pedes:ptinēs capi.xvij.
Ca.j.in quo cōtinetur curatio puſtularū ꝛ oim apatiōnum in capite euenictium ꝛ preſertim de talpatopinaria ꝛ aqua in capitibus pueroꝝ folio. liiij.
Ca.ij.de apoſtematibus oculorum calidis ꝛ frigidis ꝛ eoꝝ curatione. fo.lvj.
Ca.iij.de ſanie retenta et generata inter corneam ꝛ cōiunctinam. fo.lx.
Ca.iiij.de ardore ꝛ pruritu qui euenire ſolent in oculorum angulis et de eorum curatione. f.lx.
Capitulum.v.de apoſtemate angulorum oculi quod ab Auicenna algarab nuncupatur. fo.lxj.
Cap.vj.de apoſtematibus calidis ꝛ puſtula carbunculoſa euenientibus in ſupercilijs ꝛ oculoꝝ palpebris. f.lxj.
Capitu.vij.de ordeolo ꝛ eius cura. fo.lxij.
Capi.viij.de nodo palpebraꝝ et eius cura. fo.lxij.
Capi.ix.de polipo euenientium naſo. fo.lxij.
Capitulum.x.de ardore ꝛ incēdio ac rubedine extremitatis naſi propter aduentum apoſtematis. fo.lxiij.
Capitulum.xj.de apoſtemate frigido ꝛ calido ſanioſo et non ſanioſo intra aurē euenienti ꝛ de ei⁹ cura.fo.lxiiij.
Ca.xij.de dolore cauſato in aure. fo.lxiiij.
Capitu.xiij.de apoſtematibus calidis vel frigidis emunctoriorum aurium. fo.lxv.
Capitulum.xiiij.de apoſtemate calido palati ꝛ gingiuaꝝ ꝛ eius cura. fo.lxvj.
Ca.xv.de caſu vuule ꝛ de corru

ptione ⁊ inflāmatione eius. folio. lxvi.
Cap̄.xvi.de apātibus faucium ⁊ duarum amigdolarum et de cura eorum. fo.lxvij.
Ca.xvij. de apoſtemate gutturis ſiue de ſquinantia ⁊ eius cura. fo.lxviij.
Capitulū.xviij.de apoſtematibus colli gule et partium earum. fo.lxx.

Tractatus quartus de apātib⁹ mamillarum : continens capitula.iiij.

¶Cap̄.i.de apoſtemate calido mām̄illarum. fo.lxxi.
Cap̄.ij. de apoſtemate frigido mām̄illarum. fo.lxxij.
Capitulum.iij. de apoſtemate duro mammillarum canceroſo. fo.lxxij.
Cap̄.iiij.de duritie mām̄illarū non canceroſa. fo.lxxiij.

Tractatus quintus de apoſtēatib⁹ pectoris coſtarū ſpine dorſi ⁊ ventris partiumq̄ earū continens capl'a.ix.

¶Ca.i.de apoſtematib⁹ pectoris ⁊ coſtarum diafragmate ſupra. fo.lxxiiij.
Ca.ij.de apāte dorſi ſiue ſpine calido ⁊ frigido. fo.lxxv.
Capitulum.iij.de dolore ſpine. folio. lxxvi.
Cap̄.iiij.de apātibus ventris ⁊ partium eius. fo.lxxvi.
Cap̄.v.de apoſtematib⁹ inguinum. fo.lxxvi.
Ca.vi.de apāte inguinum ſiue exitura eueniēti in febribus longis per viam terminationis. fo.lxxviij.
Capitulum.vij. de apoſtemate virge. fo.lxxviij.
Capitulum.viij. de puſtula carbunculoſa que oriri ſolet inter pellem et preputium virge. fo.lxxviij.
Capitulum.ix. de calefactione ⁊ caroliis que ſolent euenire iuuenibus inter pellem ⁊ preputium virge. fo.lxxix.

Tractatus vi. de apātibus teſticuloꝝ:continens capl'a.viij.

¶Cap̄.i. de apoſtemate calido teſticulorum ⁊ oſei ſiue burſe eorum: ⁊ vocatur hernia humoralis. fo.lxxix.
Cap̄.ij.de apāte frigido teſticulorum. fo.lxxx.
Capitulum.iij. de duritie que ſolet accidere in oſeo teſticulorum. fo.lxxx.
Capitulum.iiij.de hernia ventoſa. fo.lxxx.
Ca.v.ꝺ hernia aquoſa. f.lxxx.
Capitulum.vi.de hernia carnoſa. fo.lxxxi.
Capitulum. vii. de crepatura. folio. lxxxi.
Capitulum.viij.de apoſtemate ani. f.lxxxij.

Tractatus ſeptimus de apoſtematibus ſpatularum vſq̄ ad manus et partium earum : continens capl'a.v.

¶Capitulum.i. de apoſtematibus frigidis et calidis ſanioſis et non ſanioſis ſpatularum. fo.lxxxij.
Capitulum.ij. de adiutorij et brachiorū apāte. fo.lxxxiiij.
Capitulum.iij. de apoſtematibus calidis manuum et digitorum. fo.lxxxiiij.
Capitulum.iiij.de apātib⁹ ſcliroticis digitorum manuum. ⁊ pedum. fo.lxxxv.

Cap̄.v

Cap̄.v.de apāte digitoꝶ q̄d panariciū nuncupat̄.fo.lxxxvi.

Tractat⁹ octauus

de apātibus ancharum coxarū tibiarū ⁊ partiū earundem:et etiam de apāte epatis ſtomachi ⁊ ſcrophulis et fugil aſſellarum: continens capitula.vij.

¶Cap̄.i.de apātibus ancharū calidis ⁊ frigidis ſaniosis ⁊ non ſaniosis. fo.lxxxvi.
Cap̄.ij.de apātibus calidis et frigidis coxarum genuū ⁊ tibiarum. fo.lxxxvij.
Capitulum.iij.de tumore genu. fo.lxxxvij.
Cap̄.iiij.de apātibus pedū calidis ⁊ frigidis:⁊ de auxilijs facientib⁹ cadere vngues corruptos ⁊ d̄ carne ſupflua naſcēti in pte dextera ⁊ ſiniſtra vnguis ac de inciſione capitis vnguium corruptorum. folio lxxxvij.
Capitulum.v.de apoſtemate calido ⁊ frigido in exteriori ⁊ interiori parte ſtomachi cōtingenti. foliolxxxvij.
Capitulum.vi.de apoſtemate calido ⁊ frigido epatis:⁊ de duritie ipſius. fo.lxxxviij.
Cap.vij.de ſcrophulis venientibus ſub aſſellis:inguinib⁹ ⁊ eaꝶ fugile. fo.lxxxix.

Liber tertius.

¶De vulneribus.

Tractatus primus

libri tertij.de vulneribus a capite vſq; ad pedes: hab̄ēs capitula.xvij.

¶Capi.i.de vulnere carnoſo ⁊ de cōmuni diſputatione vulnerum in generali et eorum cura. fo.xc.
Capi.ij.de fluxu ſanguinis et de eius curatione. fo.xcij.
Capi.iij.de vulnere capitis tā ab inciſione q̄ꝫ a contuſione cauſato vſq; ad terminum almocatim. fo.xciij.
Capitulum.iiij.de fractura cranei ⁊ eius cura. fo.xcv.
Caeitulum.v.de commotione cerebri a caſu cauſata ⁊ curatione eius:⁊ de cura cōtuſionis facte in capitibus puerorum cuꝫ oſſis depreſſiōe abſq; leſione cutis. fo.xcix.
Capi.vi.de vulneribus faciei ⁊ partium eius. fo.ci.
Capitulum.vij.de vulneribus colli ⁊ gule ⁊ de eorum cura. folio. fo.cij.
Caplm.viij.devulnere cauſato in ſpatula ⁊ humeris ⁊ eius cura. fo.ciij.
Cap.ix.de vulneribus adiutorij ⁊ brachij ⁊ eoꝶ iuncturis vulneratis. fo.ciiij.
Capi.x.devulneribusthoracis ⁊ eorum cura. fo.cvi.
Capi.xi.de vulneribusventris ⁊ partium eius cum penetratione. fo.cix.
Cap.xij.de vulneribus ancharum ⁊ inguinum. fo.cxij.
Cap.xiij.de vulnere teſticuloꝶ et virge. fo.cxiij.
Capitulum.xiiij.de vulnerib⁹ coxarum tibiarum earumq; partium et de cura eorum. folio. cxiij.
Capitulum.xv.de ſolutione cōtinuitatis neruorū atq; chordarum. fo.cxiiij.
Capitulu3.xvi.de ſpaſmo ⁊ ei⁹ curatione. fo.cxviij.
Ca.xvij.d̄ paliſi ⁊ ei⁹ cura.f.cxx.

Cap.xvij.de extractione ſagittarũ ſpine et aliorum conſimilium. fo.cxxi.
Capi.xviij.de pforatione vulnerum:⁊ de regimine vulneruꝫ habentium apã. fo.cxxi.
Capi.xix.de modo ⁊ qualitate ligãdi vl'nera ⁊ vlcera.f.cxxij.
Cap̃.xx.de medicinis incarnãtibus vulnera ⁊ generantibꝰ carnẽ in eis. fo.cxxij.
Capi.xxi.de modo ⁊ qualitate tentarum ⁊ lichinorum atq plumaceolorū. fo.cxxiiij.
Cap.xxij.de modo ſuendi vulnera. fo.cxxiiij.

Tractatus ſecũdus

libri tertij de vulneribus:cõtinens capitula.v.
Cap̃.i.de caſu et offenſione et de eorũ cura:⁊ de contuſione muſculorum et lacertorum attritione. fo.cxxv.
Capi.ij.de vulnere contuſo et alterato ab aere:⁊ de vulnere cum attritione ⁊ eorūꝫ cura. fo.cxxvi.
Capi.iij.de vulnere facto ab inſtrũo quod bombarda nuncupatur:et alijs inſtrumentis currẽtibꝰ eoꝝ curſu.f.cxxvij.
Cap.iiij.de vulnere cauſato a morſu aialium quadrupedũ velut equi canis catti:⁊ aliorum animalium currentium eorum curſu. fo.cxxviij.
Capitulꝫ.v.de morſu aſpidis ⁊ conſimilium venenoſorum animaliũ ⁊ eiꝰ cura.fo.cxxix.

Liber quartus.

De vlceribus in vniuerſali: cõtinens capitula.viij.et tractatus.vij.
Capitulum.i.pemiale in quo proponitur intentio huius libri de vlceribus et eius diuiſione. fo.cxxix.
Capitulũ.ij.de diffinitiõe vlcerum ⁊ eorum cura. fo.cxxx.
Capitulum.iij.de ſumma ⁊ vniuerſali curatione vlcerum. folio cxxxiij.
Cap̃.iiij.de vlceribus virulẽtis corroſiuis atq malignis et eorum curatione. fo.cxxxvi.
Capi.v.de vlcere putrido ⁊ ſordido et eorum curatione. folio cxxxviij.
Cap.vi.de vlceribus cauernoſis ⁊ eorum cura. fo.cxxxix.
Capitulum.vij.de vlceribus q̃ cuꝫ difficultate ſanãtur:⁊ de vlcere difficilis cõſolidationis cum proprietate nobis occulta:⁊ de eorum curatione. fo.cxl.
Capi.viij.de fiſtula. fo.cxlij.

Tractatus primus

libri quarti de vlceribus in particulari:continens capitula.vi.
Capitulum primum.de vlceribus capitis. fo.cxliiij.
Capi.ij.de vlceribus humidis capitis. fo.cxliiij.
Capitulum.iij.de vlceribus ſaniosis ⁊ mellinis in capite naſcentibus. fo.cxliiij.
Capitulum.iiij.de tinea ⁊ eius cura. fo.cxliiij.
Capitulum.v.de allopicia ⁊ albara. fo.cxlvi.
Capi.vi.de ſaphati. fo.cxlvij.

Tractatus ſecundꝰ

de vlceribus maculis ⁊ pannis oculorum:⁊ de palpebrarum depilatione et vlceratione earum:⁊ de lachrymis

angulorum:de ardore autē
r algarab indoctrina apoſte
inatum ſatis dictum fuit:cō=
tinens capitula.xxv.
Cap̄.j.de vlcerib⁹ maculis ⁊ pā
nis oculorum. fo.cxlvij.
Capitulum.ij.de macula ocu=
lorum. fo.cxlviij.
Cap̄.iij.de pāno ⁊ oculorum ci
catrice. fo.cxlix.
Ca.iiij.de pruritu ſcabie ⁊ aſpe
ritate palpebrarū ⁊ de cura.
earum. f.cxlix.
Capitu.v.de oculorum vngula
et cura. fo.cl.
Capitulum.vj.de ſebel et eius
curatione. fo.cl.
Capi.vij.de catarrata ⁊ imagi
nationibus que minātur ca
tarratam futuram. fo.clj.
Capitulum.viij.de dilatiōe pu
pille. fo.cliij.
Cap.ix.de debilitate viſus ⁊ ei⁹
cura. fol.cliiij.
Capi.x.de pilis qui orbiculari
ter oriuntur in oculorū pal=
pebris. fo.clv.
Ca.xj.de inflatione ⁊ relaxatio
ne palpebrarum. fo.clv.
Capitu.xij.de moro ⁊ verruca.
folio clv.
Cap.xiij.de morphea. fo.clv.
Ca.xiiij.de impetigine ſerpigi
ne derbia et flegmate ſalſo.
folio clvj.
Capi.xv.de pediculis placti⁊q̄
vulgo dicuntur piatoni na=
ſcentibus in palpebris geni
taliūq; partibus. fo.clvij.
Capi.xvj.de ſironib⁹ q̄ ſunt ani
malia parua hincinde ſuper
cute ſerpentia. fo.clvij.
Capitulū.xvij.de puſtulis par
uis faciei qui vulgo coxi ſiue
torli nūcupantur. fo.clvij
Capitulum.xviij.de fiſtula la.
chrymali. fo.clviij.
Captiulum.xix.de gutta roſa=
tia ⁊ eius cura. fo.clviij.
Capitulum.xx.de vlceribus na
rium. fo.clviij.
Capi.xxj.de vlceribus faciei et
partium eius. fo.clix.
Capitulum.xxij. de vlceribus
oris et partium eius ac gin=
giuarum palati amigdula=
rum ⁊ vuule. fo.clix.
Cap̄.xxiij.de fiſſuris labiorum
oris. fo.clix.
Capitu.xxiiij.de noli me tange
re faciei ⁊ partiū ei⁹. fo.eo.
Ca.xxv.de vlcerib⁹ gule ⁊ colli
⁊ partium eius. fo.clx.

Tractatus terti⁹ de vl=
cerib⁹ tho=
racis ſpine dorſi coſtarum
brachiorum et de aurium di
ſpoſitionibus.continens ca=
pitula.x.

¶Capitulum.j. De vlceribus
dorſi. fo.clx.
Cap̄.ij.de vlcerib⁹ thoracis ſeu
pectoris. fo.clxj.
Cap̄.iij.de vlceribus brachio=
rum. fo.clxj.
Capitul.iiij.de fixuris pupille
et mammillarum vlceribus.
folio clxj.
Capitulū.v. de vlceribus in in
teriori parte aurium naſcenti=
bus ⁊ eorum cura. fo.clxij.
Capi.vj.de verruca naſcentium
aure. fo.clxiij.
Cap.vij.de tinnitu ⁊ ventoſita=
te aurium. fo.clxiij.
Ca.viij.de dolore auriū.fo.eo.
Capitulum.ix.de ſurditate au
rium. fo.clxiij.
Ca.x.de aq̄ ⁊ lapillo beſtiola ſi
ue verme grano ⁊ eiuſmodi
nature īgrediētib⁹ aurē ⁊ de
eorū curatione. fo.clxiiij

Tractatus quartus de vlcerib⁹ ventris aſſellarum inguinum et teſticulorum: ꝯtinens capl'a.iiij.

¶Ca.j.De vlceribus ventris ꝛ eorum cura. fo.clxv.

Cap̄.ij.De vlceribus inguinuꝫ aſſellarum et eorum curatione. fo.clxv.

Cap̄.iij. De vlceribus virge et teſticulorum. fo.clxvj.

Tractatus quintus de vlcerib⁹ ani ꝛ de diſpoſitionibus eius: cõtinens capitula.vj.

¶Ca.j.De fiſtula ani.fo.clxvij.

Cap̄.ij.De vlcerib⁹ cauernoſis ꝛ fiſtuloſis ani nõ penetrantibus ꝛ eorũ cura.fo.eodem.

Cap̄.iij.De ragadijs ꝛ fiſſuris ani. fo.clxviij.

Cap̄.iiij.De emorroidib⁹ ꝛ earum cura. fo.clxix.

Cap̄. De tenaſmone ꝛ eius cura. fo.clxxij.

Cap̄.vj.De relaxatione inteſtini recti. fo.clxxij.

Tractatus ſextus de vlceribus vulue ꝛ partium eius: velut matricis ꝛ colli ipſius: continẽs capitula.iij.

¶Capi.j.De ragadijs vulue ꝛ partium eius. fo.clxxiij.

Cap̄.ij. De vlceribus matricis et vulue. fo.clxxiij.

Cap̄.iij.De pruritu vulue ꝛ matricis. fo.clxxiiij.

Tractatus ſeptimus de vlceribus coxarum tibiarum et earum partium: continens capitula.vij.

¶Cap̄.j. De vlceribus anchaꝛum coxarum tibiarumꝛ partium earundem.fol.clxxiiij.

Capitulum.ij. De calefactionibus et excoriationibus ſiue pruritu euenientibus intra coxas ſub inguine ex itinere ſiue alia de cauſa ꝛ earum cura. fo.clxxv.

Capl'm.iij.De excoriatione que accidit in calcaneisꝛ pedib⁹ a frigore cauſata: que apud Genuen̄.vocatur malum mule. Alij vero vt Bononien̄.bugantiam dicunt. fo.clxxv.

Capitul'ũ.iiij.De pruritu ꝛ incendio doloroſo cauſato propter frigus in manibus ꝛ pedibus. fo.clxxvj.

Cap̄.v. De vlceribus coxarum et tibiarum virulentis malignis corroſiuis formicoſis ꝛ currentibus curſu eorum ſuperficialiter tendentibus. folio. clxxvj.

Capitulūꝫ.vj. De varicibus et cura eorum. fo.clxxvj.

Cap̄.vij. De membro corrupto et putrefacto ꝛ eius curatione per inciſionem. fo.clxxvij.

Liber quintus.

De morbo gallico malo mortuo ſcabie ꝛ iuncturarũ atq; dentium doloribus: continẽs capitula.vj.

¶Cap̄.j.Prohemiale. fo.clxxx.

Cap̄.ij.De morbo gallico cõfirmato cũ vlcerationibus doloribus tuboroſitatibus ſiue ſcliroſitatibus ſuper oſſibus euenientibus: et alijs de quibus in antecedenti capl'o dictum fuit. fo.clxxxij.

Capitulum.iij. De malo mortuo. fo.clxxxiiij.

Cap̄.iiij.De ſcabie ꝛ eius curatione. fo.clxxxvj.

Cap̄.v. De doloribus iunctura

rũ. videlicet artetico chira=
grico podagrico ⁊ de genu=
gra paſſione. fo.clxxxvj.
Cap.vj.De doloribus dentium
et eorum cura. fo.cxcj.

Liber ſextus.

De fractura ⁊ oſſiũ diſlocatio=
ne:continens cap̃ta.xvj.

¶Ca.j. De vniuerſali curatio
ne fractoꝝ oſſium. fo.cxcij.
Ca.ij.De medicinis reſtaurãti
bus fracturam et diſlocatio=
nem oſſium. fo.cxcvj.
Capitulũ.iij. De fratura oſſis
naſi. fo.cxcvij.
Ca.iiij.De fractura mandibu=
larum. fo.cxcvij.
Capitulum.v. De fractura fur
cule. fo.cxcviij.
Capitulũ.vj. De fractura ſpa=
tule. fo.cxcviij.
Ca.vij.De attritione ⁊ fractura
oſſium colli. fo.cxcviij.
Capitu.viij. De fractura oſſis
caude. fo.cxcix.
Capitulũ.ix.De fractura adiu
torij. fo.cxix.
Ca.x.De fractura brachij.fo.c.
Capitu.xj. De fractura raſcete
manus. fo.cc.
Ca.xij.De fractura coſtarum ⁊
earum cura. fo.cc.
Capitulũ.xiij. de fractura oſſis
coxe. fo.ccj.
Ca. xiiij. de fratura oſſis tibie
ſiue cruris. fo.ccj.
Capitu. xv. de fractura rotule
genu. fo.ccj.
Capm.xvj. de fractura raſcete
pedis ⁊ oſſis calcanei ⁊ digi
rum eius. fo.ccj.

Tractatus de diſlocatione oſſium iũcturarum:continens capitula.ix.

Ca.j.De vniuerſali curatiõe
luxatorum oſſium. fo.ccij.
Cap.ij.de diſlocatione ⁊ molli
ficatione mãdibule. fo.cciij.
Ca.iij.de diſlocatiõe colli ⁊ ſpõ
dilium. fo.cciij.
Cap.iiij.de diſlocatione hũeris
ſiue capitiſ adiutorij.fo.cciiij.
Capitulum.v. De diſlocatione
cubiti. fo.ccv.
Cap.vj.de diſlocatione iunctu
re manꝰ ⁊ digitoꝝ eiꝰ. f.ccv.
Ca.vij. De diſlocatione ſcie et
coxe. fo.ccvj.
Ca.viij.de diſlocatione genu ⁊
eius rotule. fo.ccvj.
Cap.ix. de diſlocatiõe calcanei
⁊ digitoꝝ pedis. fo.ccvij.

Liber ſeptimus.

Magrĩ Johãnis de Uigo Ge
nuen. Rapalligene. de natu=
ra ſimpliciũ valde vtilis ad
vſum practicãtiũ in arte chi=
rurgia:prout i ſuccedenti pro
emio patet. fo.ccvij.

Liber octauus.

Antidotariũ nũcupatꝰ qđ cõ
ſtat vnguentis emplaſtris et
cerotis ⁊ alijs ad vſum chi=
rurgie multũ neceſſarijs:in
quo Archa chirurgicoꝝ na=
uigãtiũ ordinaẽ cũ oibꝰ ſuis
medicinis tã ſimplicibꝰ q̃ꝫ cõ
poſitis ad eoꝝ vſum neceſſa
rijs:vt i eiꝰ ꝓpria ordinatio=
ne vꝫ:cõtinẽs tractatũ vnũ a
f.ccxxiij.vſqꝫ ad fo. ccxxxiiij.

Tractatus de medicis repcuſſiuis ſimplicibus ⁊ compoſitis materierũ calidarũ : continens capitula.xvj.

¶Ca.j.De medicinis repcuſſi
uis ſimplicibꝰ ⁊ ꝯpoſitis ma

teriep calidap. fo.ccxxiiij.
Ca.ij.de medicinis repcuſſiuis compoſitis. fo.ccxxiiij.
Ca.iij. de medicina reſolutiua rarificatiua ꝛ diaforetica.folio. ccxxvj.
Cap.iiij.de medicinis reſolutiuis ꝛ compoſitis. fo.ccxxvj.
Ca.v.de medicinis carminantibus ventoſitatē ꝛ ſanguinē mortuū ſub cute. fo.ccxxvij.
Ca.vj.de medicinis maturatiuis apoſtematū. fo.ccxxviij.
Ca.vij.de embrocis ad apoſtemata maturanda. fo.ccxxix.
Ca.viij.de medicis mollificātibus vnāquāqꝫ neruorū duriciē ꝛ ap̄ata dura ꝛ fracturā oſſiū ac iuncturā male reſtauratam. fo.ccxxix.
Cap.ix.de medicinis mundificantibus et abſtergentibus ſaniem. fo.ccxxx.
Ca.x.de medicinis incarnatiuis ꝛ conglutinatiuis vulnerum ꝛ vlcerum. fo.ccxxx.
Ca.xj.De medicinis cicatrizatiuis ꝛ ſigillatiuis ſeu conglutinatiuis. fo.ccxxxj.
Cap.xij. de medicinis ſedantibus dolorem. fo.ccxxxj.
Ca. xiij. de medicis corroſiuis ꝛ putrefactiuis carnē cutēqꝫ ſanā rūpentibus. fo.ccxxxiij.
Cap.xiiij.de medicinis veſicantibus cutem. fo.ccxxxvj.
Ca.xv.de cauterijs.fo.ccxxxvj.
Cap.xvj.de vnguentis ꝛ ceroꝛtis ad vſum chirurgie pertinentibus. fo.ccxxxvij.
Ca.xvij. de tabula medicinarū ſimpliciū ꝛ cōpoſitarū q̄bus vtunt chirurgici nauigātes ꝛ i caſtellis ꝛ oppidis morātes ſine aromatarijs p curatione morboꝝ:ꝛ q̄ in eoꝝ archa ſecum debent portare ad vſum ꝛ neceſſitatē chirurgie folio. ccxlj.
Capitulum.xviij.de medicinis opiatis. fo.ccxlv.
Cap.xix. de oleis in quo deſcribunt aliq̄ olea neceſſaria ad vſum chirurgie q̄ magr̄alia dicūtur:ꝛ de eis ordināt recepte ꝛ modꝰ ꝯficiendi ea.f.ccxlvj.
Cap.xx. de pillulis. fo.ccxlviij.
Ca.xxj.de aquis:ꝛ p̄mo de magiſtralibus. fo.ccxlix.

Liber nonus.

De additiōibꝰ:ꝑtertim de decoratione ꝛ febribus nauigātium:continens capitula.iij.
Ca.j.de regimine ſanitatis ad liberos. fo.cclj.
Ca.ij.de flōmia ꝛ iuuamētis ac nocumentis ipius:ꝛ de venis q̄ cōiter flebothomari ſolent pro cōſeruatione ſanitatis ꝛ egritudinū remotione ac de ventoſis cum ſanguinis extractione. fo.ccliij.
Ca.iij. de purgatione. fo.cclv.

Tractatus de febribus quibus nauigantes ſolent laborare et nonnullis alijs morbis pro opis cōplemento:continēs capitula.xxiiij.

Ca.j. de febribꝰ q̄bus ſolent laborare nauigātes ꝛ eorum curatione. fo.cclix.
Cap.ij.de febre tertiane pure ꝛ eius cura. fo.cclxj.
Ca.iij.de ſignis tertiane nō pure ꝛ de breui eiꝰ cura.f.cclxij.
Cap.iiij.de febre flegmatica et eius cura. fo.cclxiij.
Ca.v.de hisque augmētāt ſperma ꝛ delectationem preſtant in coitu. fo.cclxv.

Cap̄.vj.de his q̄ faciūt ad erectionem virge ⁊ ad coitum incitandum. fo.cclxv.
Ca.vij.de vomitu. fo.cclxvj.
Ca.viij.ɗ maleficiatis.fo.eoɗ.
Ca.ix.de extractiōe fetus mortui in matrice. fo.cclxvj.
Capi.x.de denigrandis capillis. fo.cclxvij.
Ca.xj.de his q̄ faciūt ad capillos dealbādos ⁊ ad pulchritudinē ac ad mūdificationē eorum. fo.cclxvij.
Ca.xij.de his q̄ faciūt ad rubificādos capillos. fo.cclxvij.
Ca.xiij.ɗ his q̄ faciūt capillos aureos ⁊ albos. fo.cclxviij.
Ca.xiiij.de ꝓlongatiōe capillorū ⁊ ꝓhibitiōe casus ⁊ scissuris eorum. fo.eoɗ.
Ca.xv.ɗ cura flagellati. fo.eo.
Ca.xvj.de pediculis. fo.eoɗ.
Capitulū.xvij. de fetore nasi et oris. fo.cclxix.
Ca.xviij.de raucedine vocis ⁊ eius cura. fo.cclxx.
Ca.xix.de apāte qɗ euenire solet pp flebothomiā. fo.eoɗ.
Capi.xx.de cura diminutionis odoratus. fo.eoɗ.
Ca.xxj.de gibbositate et eius cura. fo.eoɗ.
Cap̄.xxij.ɗ nimia pinguedine corporis et ipsius ingrossatione. fo.cclxxj.
Ca.xxiij.de mēbro et corpe extenuato. fo.eo.
Capi.xxiiij.de remotione cicatricis. fo.cclxxij.
Capitulum.xxv.de sudore supfluo. fo.cclxxiij.
Capitulū.xxvj.de fetore assellarum. fo.cclxxiij.
Ca.xxvij.de retētiōe vrine ⁊ de eiꝰ prouocatione.fo.cclxxiij.
Ca.xxviij.de arte mingēdi cū instrumentis. fo.cclxxiiij.
Ca.xxix.de ꝯtusiōe vnguiū:⁊ ɗ sanguie ⁊ humiditate ab vnguibus exhēda. fo.cclxxv.
Capitulum.xxx.de bocio colli et gule. fo.eo.
Ca.xxxj.ɗ digito supfluo l manibꝰ euenīēti ⁊ de eiꝰ remotiōe:⁊ de cura manꝰ ex īcisione in hominibꝰ ꝑpter eorū mala facinora. fo.cclxxvij.
Ca.xxxij.de custodia ⁊ ꝯseruatiōe corporis mortui nē putrefiat. fo.eo.
Ca.xxxiij.de coctura ab igne et aqua feruēti aut oleo causata. fo.eo.
Capitu.xxxiiij. de ventositate spine. fo.cclxxviij.

Laus deo.

Regeſtum operis.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z.⁊.ꝯ.ꝶ.A.B.C.D.E.F.G.H.I. Oēs sunt quaterni ꝑter.I.qui est sexternio.

Finitur pars prima practicē artis chirurgie excellentissimi viri Ioā.de Uigo.S.D.N.dñi Iulij pōtificis maximi Chirurgi in nouē partes seu libros diuisa:vna cu additionibꝰ marginalibꝰ fulcita.Lugduni excussa p Ioā.Moylin al's de Cābray.Inpēsis vero honesti viri Iacobi.q.Francisci de Giūcta Florentini.Anno domini.M.cccccxxxiiij.

Joannes de Vigo.

¶ Secunda pars Practice in
profectione chirurgica que Compēdioſa
nuncupatur: totius chirurgie documēta
que in copioſa ſiue prīa parte diffuſe ex-
plicantur ſummatim cōplectēs: nuperri-
me compilata a Joannetino de Vigo ge
nueñ. olim Julij ſecūdi Pon. Max. Nūc
vero Sixti. T. S. P. Ad vicula Cardia
le ſacroſctē Romane eccl'ie vice cācellarij
chirurgo. Que qdē libris qnq̄ ꝯſtare vr.

¶ In primo De Vulneribus.
¶ In ſecundo De apoſtematibus.
¶ In tertio De Ulceribus.
¶ In quarto de auxilijs appropriatis
vnicuiq̄ membro a capite vſq̄ ad pedes
et morbis eorum.
¶ In Quinto finē faciēdo agit de varijs
& diuerſis auxilijs ſub ordīe Antidotarij
& de parua chirurgicoꝝ capſia nauigātiū
pro coꝝ cōmoditate. Habes etiā ſtudioſe
lector Tabulā omniū libroꝝ & capituloꝝ
huius operis emendatiorem redditam.

Joannetinus De vigo de rapal-lo Chirurgie doctor Joanni Antracino Maceratẽ. artium ac medicine Doctori preſtantiſſimo. S. P. D.

Vetuſtiſſima Joannes Macerata clariſſime omniũ fere ſcribentium ad noſtra vſqꝫ tempora propagata tenuit conſuetudo. Ut quos amore et obſeruantia proſequerent eos ſtudiorum aliquo munere ſalutarent: quo et ſalutati et ab illis diligi et obſeruari exploratum haberent: noſſent inde perennem ſibi laudẽ deriuari: rurſuſqꝫ ſalutares memoriam ab eorum preſtantia ſingularive amicitia ſuam poſteris facerent immortalẽ. Et licet mi Joãnes pro beneficiis erga me tuis iam dudũ ꝯgrue ⁊ honeſte petitioni tue ſubuenire decreuerim: a variis tamẽ ad hodiernũ vſqꝫ diẽ moleſtiis cogitationibuſqꝫ meis ac nonnullis publicis negotiis priuatiſqꝫ noſtris impeditus: prefate tue petitioni minime ſatiſfacere potuiſſe velim ſcias: q̃ petitio fuit vt opus quod ſuperioribꝰ annis pro cõmuni hominũ vtilitate ſatis quam longo ⁊ abundanti ſermone de profeſſione chirurga pro viribus pulcherrima cõpilauimus: in breuẽ ſermonẽ redigerẽ: idqꝫ tuo nomini ſponte mea dedicare cõſtitui. Quamobrẽ multis de cauſis ſi quidẽ data mihi in ciuitate tiburtina otiĩ cõmoditate dum ibi hoc ãno ad chirurgicum munus reuerẽdiſſimi Cardinalis. S. P. ad vincula cũ gratia ⁊ vtilitate non parua degerem. Modo totuꝫ chirurgie negotiuꝫ ſub breui epilogo breuiſſimaqꝫ doctrina ꝑſtringere decreui: tuꝫ amore ⁊ obſeruãtia humanitatis tue tuorũqꝫ ſcholariũ: tum cõmoditate nouoꝝ practicãtiũ: tũ deniqꝫ vtilitate egrotantiũ et amicorũ precibꝰ. Alia quoqꝫ rõ cõpater mi potiſſima eſt: qua pro tui meorũqꝫ ſociorum ac totius humane gẽtis vtilitate ad nouã chirurgie ſcripturã cõponẽdã cõpulſus fui: vcꝫ vt ſi qua in copioſa noſtra ſuꝑflua reperiant ad eãdẽ reſecari: ſi diminuta augeri,

Si deniq̄ minus bene dicta concinari et corrigi poſſint. Nam vt
ſapientes aiunt qui non ſubtiliter factum emendat laudabilior
eſt eo qui prius inuenit. Suſcipe igitur macerata dilectiſſimē vt e
veſtigio vinculum obligationis perſoluam opuſculum tui Joan
netini mihi ea charitate ⁊ amore ⁊ ea q̄ a me tibi tradit beni=
uolētia: quod licet in ſermone breue eſſe compereris: id tamē nō
cum modica vtilitate reperies: in eo etenim multa priſca ac noua
reperiuntur auxilia que non modo hijs qui in profeſſiōe chirurga
negotium chirurgicū gerere intendunt vtilia: verūetiā ⁊ neceſſa
ria fore a peritis practicantibus iudicabūtur. Illud quoq̄ ad ca
ſtigandum: corrigendum ſuſcipere ⁊ vbi opus etiam ⁊ addendū:
minuendum ve iuxta rectitudinē celeberrimi ac mirifici ingenij
tui vt digneris exopto. Hec ſunt q̄ ex noſtra debili officina in chi
rurgia operam nauare volentib⁹ ⁊ meliora ⁊ breuiora ac etiā vti
liora quanuis tenuia exhaurire potuit. Magna eniʒ elargiri aut
grādia preſtare que populares admirētur fortunatoꝝ eſt: edere
ſimiliter que periti ⁊ ꝓbati hoīes nō vituperent: eoꝝ eſt qui in li
terarum bonaruʒ ſtudijs excellūt. vt Pithagoras refert. Erit er= Pitha
go hoc opus tantūmodo memoriale prouectis iuuenes inſtruet goras
cōparibus conferet. Nec etiā me latet pleroſq̄ futuros in quoruʒ
manus forte iſta peruenerint qui ad iaculādum conuitia ⁊ male=
dicta cōmouebuntur. Ita enim fit vt quecūq̄ mortales agant ſi=
ue priuatim ſiue publice calumnie ſubiacere certum ſit. Nec mi=
reris profecto quia maledica lingua diuinis etiam operibus ne
quaquam parcere ſolet: tantum ſibi humanus arrogat intellect⁹
Sed cum hec dicta noſtra neminem offendāt ⁊ a nobis edantur
vt chirurgicalis profeſſio aliquid ſuſcipiat incrementi: non eſt in
quo quiſpiam mihi iure ſuccenſeat. Neq̄ enim quiſq̄ metu mali
uorum detractorumq̄ lingue publicam medicamentorum ſcri=
pturam que in curandis humanorum morbis proficua et longa
experientia et ratione comprobata adinuenit: poſtremam artis
medicationis partem obtinere cupientibus vnquam denegare aristo
debet. Cum in omni exiguo ac recenti ſermone vt Ariſtoteles aſ= teles
ſerit. ij. metaphiſi. Nonnulla ſemper melioramenta ſequant. Ego
vtiq̄ non niſi volentib⁹ hec q̄ minima chirurgie documenta tra
do. Et q̄uis omnib⁹ placere poſſe vt reor difficile ſit. q̄m (vt in ꝓ
uerbio recitatur antiquo). Domusque apud forum ſtructa eſt q̄
editior aut depreſſior ſit q̄ equum videatur ſepiſſime contēditur
iuxta etiam illud poeticum dictum: velle ſuum cuiq̄ eſt: nec voto
viuitur vno: hec tamen perpauca in mediū adducere ad publicā
humane gentis vtilitatem iuniorūq̄ practicantiū cōmodum non
niſi magnopere ꝯferre poſſe putaui: ſi quid preterea fuerit l quo
quiſpiā me errare aut min⁹ bene dicere ꝑſenſerit: modo ſi quidē
arbitrij ſuis eſt rectius iudicium in publicum afferre ſuū. ⁊ quāq̄
vt Gal. ij. de virtutibus naturalibus capitu. vltimo teſtatus eſt. Gal.

Uituperationem libris nõ deeſſe non noua ſed antiquiſſima res eſt. Hoc emolumentum tamẽ profeſſoribus chirurgie tradidiſſe curaui vt publice ſtudioſorum vtilitati conſulerẽ: ⁊ mee ſenectuti non modica in poſterũ conſolatio foret meoꝗ deinde opere ad artis medice ſtudium veritatis indagãde et breuem vtilem preſentãdumꝗ practicandi modum noſtros etiam poſteros excitaſſe volui. Laudantes deniꝗ hoc opꝰ et melioribꝰ rationibꝰ roborantes ⁊ merito reprehendentes amplector. Detrahẽtibus autem non reſiſto: ſed velut agnus coram tondente os nõ aperiã paratus ſemper etiaꝫ ab anniculo edoceri. Uale ſuauiſſime compater: ⁊ ſcholares tui qui dimidium anime tue eſſe ſolent cuꝫ eo laborando forſitan: nõ cum modica pecuniarum vtilitate ⁊ amicorum copia hilari animo in vtranꝗ aurem valẽtiſſime cõquieſcant. Datum tiburi. ſedente Leone. X. Anno quarto ſui Pontificatus. xxiiij Menſis Auguſt. M.cccccxvij.

¶ Johannes antracinus Maceraten. felteius Johannetino Chirurgo inſigni.

S.D.P.

Duꝫ ego Johannetine preſtātiſſime Cōpater optime et ſuauiſſime ſuperioribus annis in pfatiōe libri tui de chirurgia copioſe in ſcripti doctrinā tuā ſingularem: ſublime ingeniū miram experientiā: nouam quandā inuentionē medicamentorū: inſtrumentorūq; ad huius artis chirurgie vtilitatē pertinētiū. ad hec vſq; noſtra tē pora nūq; repertoꝝ pro virib⁹ meis extollerē ꝛ celebrarem nō nulloꝝ fuiſſe pro ꝯperto habeo q̄ me adulationis nota: a quo tñ crimine ſemꝑ alienus fui cōdemnarunt. Sed bone deus q̄ vera omnia: q̄ nitida: q̄ equa: omnia in noſtra illa ꝑdiximus ep̄la. Ecce copioſus tu⁹ ille aureus liber ſumma omniū vtilitate admiratione ꝛ gratia tribus dūtaxat annis Rome ꝑmū ꝗ. Ticini ꝓbatiſſimi Gymnaſij pulcherrime fuit impreſſus et immortalitati commendatus. Utq; ego Johannetine doctiſſime fore pri⁹ oēs admonui: ꝓpe non minus toto iam legeris orbe q̄ ſublimis diuinuſq; ille cō terrancus tuus Simō genueñ. qui in deſcribendis ſimplicium cōplexionib⁹ tñ excelluit. Conferti quidē (procul ois faceſſat aſſentatio) cum veteribus illis artis inuentoribus elegantiſſime potes: ſi quidē ꝛ tu ꝑ multa ingenia: inſtrumentaq; medica felici iudicio tuo adinueniſti q̄ ad craneū tutiſſime penetrandum ꝛ rimandum nuſq; antea excogitata nedū ꝯperta fuerūt natus mihi certe ad noſtrorum temporꝝ ornamēta ꝛ cōmoda videris. qm̄ diuinū illum hyppo. Medicorū oraculum imitaris. Ille eñ poſtea q̄ varios et longos ſermones ſparſim huc ꝛ illuc de medicina effudit: tandeꝫ amphoriſmorum libros veluti rerū omniū medicinaliū dilucidum quoddā breue ac vtile cōpendiū edidit: vt cū vita holm breuis ars vero longa foret. fructiferū aliquādo opus aliquod extaret breui ꝛ conciſa quadaꝫ oratiōe totius tñ rei medice ſūmam ꝯplecteret. Eundē quoq; ordinem ratiōibus iam dictis Aui. medicorū principem vt in ſua cantica patet ſeruaſſe inuenimus. Eiuſmodi preclara veſtigia ꝛ tu mi compater ſectat⁹ es. Cū eñ proximis annis copioſum tuū illū dignū codicem compoſueris: qui toti⁹ chirurgie articulos oēs dilucide ꝛ diffuſe pſequit. Nunc vero (qđ ſine deorū numine factum nō puto) ꝓcioſiſſimū alterū cōpoſuiſti libellum quē iure optimo cōpendioſum appellaſti. i quo totius chirurgie documēta breuiter ꝛ diſtincte pertractaſti. vt ſi forte aliqñ lectores in illa tua vberiori copioſa defatigarent: in hac tandem aurea cōpendioſa tua veluti in elegantiſſimis totius chirurgie amphoriſmis ꝛ oblectarentur ꝛ maxime proficerēt. nouerint ſuauiſſime compater Diuus Julius. ij. Pontificum.

Mari.vſ.ꝙ ligurum ⁊ Reuerendiſſimus Sixtus. T. P. S. Ad vincula Cardialis ac ſacroſancte Ro. eccleſie Uicecãcellarius acre ingenium tuum. probatiſſimam doctrinam miram ⁊ ſingularem experientiam. incõparabilemq; iudicij tui ⁊ manuū tuarum dexteritatē ⁊ felicitatē ille eñ ſummis honoribus officijs ⁊ beneficijs ꝙ plurimis te honeſtauit. hic vero quod nūꝙ vt reor vlli chirurgo contigit trecentis aureis pro opere ſingulis ãnis te liberaliter donabat in hoc enim munere admirari te poſſunt omnes. imitari vero tam pauci. ꝙ nemo reprehendere id quod re ipſa facile experientur quotquot poſthac ſiue tuam copioſam ſiue compendioſam vtiliſſimos libros ꝑlegerint. Cum ijs eñ tam pulchre ⁊ argute omnia cõplecteris vt vetulas ipſas mederi poſſe dijudicem. quod autem diuinam hanc tuam compendioſam mihi dedicaueris. video quantum me exornes ⁊ illuſtres: facis id probitate ⁊ beneficentia tua. Scio me tibi tantum debere quantū perſoluere nunꝙ facile potero. U. Felix ⁊ me ama. Datum Rome ſedente Leone. x. Anno quinto ſui põtificatus. xiiij. Martij. M. ccccc. xvij.

LIcet filí mi Capitulo ꝓprio ꝺ fractura cranei vnāquāq; curationem oſſium capitis fracturaꝝ pertractauerim: tamē ad cōpletiorem doctrinā prefati capl'i notabilia quedā tibi cōſociiſq; tuꝭ valde ꝓficua: nouāq; ꝑforationē oſſis capitis nouo vt ita dixerim diuino inſtrumēto neſpulato iterūdeſcribeꝛ decreui. Qua ꝺ re cogitāti mihi iādudū difficultatē ꝑforationis oſſis capitis via inſtr̄oꝝ antiquoꝝ ⁊iunioꝝ doctoꝝ ⁊cogitātiq; ꝑiculū eorūdē hora ꝑforatiōis cū trapanis mollinellis fabricatꝭ ſine cautela ꝓhibitionis ꝑforatiōis: pānicuꝉoꝝ cerebri. Cogitādo inſuꝑ agitatiōē ꝯturbationē humoꝝ ꝓuocationēq; doloris hora fricatiōis raſpatoriis inſtr̄is illatā. Certe ꝓ tua tuorūq; ſocioꝝ ac toti⁹ hūani gn̄is vtilitate: nouū corp⁹ inſtr̄oꝝ nuꝑrime annuēte deo diuina vt ita loquar inſpiratiōe ſine dolore ⁊ abſq; leſiōe pānicuꝉoꝝ egrotātis: ⁊cū maxima operatoris facilitate ad ꝑforādas tabulas oſſiū capitis accuratiſſime īdagauim⁹. Habita igitur certitudīe fracture oſſis capitꝭ ꝑ ſigna ⁊īndicia narrata caplo iā dicto ac etiā ꝑ bonā eſtimationē tuā ꝯſiderādo ꝑcutiētē ⁊ rē cū q̄ ſit ꝑcuſſio modū ꝑcutiēdi fortitudinēq; oſſis ⁊debilitatē ipſi⁹. an ab alto facta ſit ꝑcuſſio. an a lōge. an ꝓpe. an a re incidenti. pungēti vel cōtūdenti. an ſuper commiſſuris: an extra eas an cū ira brachioq; potenti ⁊ animo deliberato. an ſine ira vel ab agēti debili an deniq; cū īpedimēto agētis: an ſiue facta fuerit ꝑcuſſio ī capite. Per hāc etenī rerū predictaꝝ indagationē fixura ⁊ fractura q̄ nec ꝓba. nec oculis interdum inuenitur ſepiſſime iudicatur. Protinus ergo pri⁹ abraſo capite ⁊ facta triāgulari. vel cruciali inciſiōe factaq; flobothomia diuerſiua ꝓut inferius diceꝉ os in loco ꝺ cliuiori perforādum eſt. In primis adminiſtrando maſculum inſtrumētum ſiue neſpulā cui⁹ officium eſt tātum circulum in oſſe conficere vſq; ad ſpongioſam. Deinde adminiſtrandum eſt inſtr̄m cum neſpula femina nūcupatū. Cuius operatio eſt ſimul ⁊ ſemel foramen ⁊ plateā vſq; ad vitriā ſcꝺe tabule cum ſecuritate cōficere. Conſequenter ꝑforeꝉ vitria vſq; ad lat⁹ intrinſecū cū tertio inſtrumento: qꝺ inſtrumētum ſecuritatis dicitur. ſucceſſiue deinde cum inſtrumento noſtro lenticulari ꝑforatio oſſis ab omni aſperitate ⁊ aculeis mūdetur ⁊ explanetur: ne in poſterum aſperitate ſua et punctione duram matrē ledere valeat. hoc celebrato vulnere exiſtente amplo cum magna oſſis eleuatione in quacūq; etiam capitis parte et corpore exiſtente robuſto aſſuetoq; labori mechanico et laborioſo exercitio velut ſunt nauigātes et terrarum cultores: necnon armigeri ⁊ omne genus artificum: quorum defatigatio currit predictorum curſu. ſtatim membranam cerebri totumq; vulnus ⁊ os vino calido albo ⁊ odorifero: a ſanguīe coagulato mūdetur ⁊ expurgetur ſucceſſi

ue deinde facta abſterſiōe vini
⁊ ſanguinis ipleat vuln⁹ opti-
ma aqua vite ex bono vino con
fecta ponēdo poſt impoſitionē
aq̄ puluerē capitalē deſcriptio-
ne Auicē. traditū quarta quar
ti capi. duodecimo de cura vul
nerū Alſcheregi cui⁹ ē recepta
℞. aloes. mirre. thuris ſanguis
draconis. añ. ʒ. ſ. miſce. vl faciās
ſic ⁊ erit cū maiori cerebri ⁊ ei⁹
mēbrane cōfortatione. ℞. mirre
℥. j. aloes epatici. ʒ. ij. ſarcocolle
thuris. ſanguinis draconis ru-
bee tinctoꝝ grane finiſſime ana.
℈. ij. miſce. conſequenter ponat
ſup ſandale vel ſuper plagella
filis carpinatis cōfecta tāte am
plitudinis ꝙ valeat totū os de-
tectū cooperire de infraſcripto
ceroto ponēdo ſimiliter p̄dictū
cerotū ſuper vulnus in amplio
ri petia. Cuius talis eſt forma.
℞. olei ro. odo. li. ß. olei ro. onfā
cini. ℥. iiij. pinguedis vituli pin
guedinis caſtrati. añ. ℥. ij. ß. raſi
ne pini gūi elemi. añ. ℥. ij. maſti
cis. ℥. j. ß. vini albi odori. li. ij. be
thonice matriſilue anthos. añ.
M. ſ. grane finiſſime. ℥. ß. armo
niaci. ʒ. vj. rubee tinctoꝝ. ʒ. x. li-
quefacto armoniaco cū aceto ⁊
trituratis triturādis bulliāt oia
cū predicto vino lento igne vſq̄
ad cōſūmationē vini. deide for
titer exprimātur cui expreſſiōi
addātur terebētine clar. ℥. iiij.
ß. cere albe. q. s. ⁊ fiat cerotū ſo
lidū ꝙ inaleretur in primis cū
lacte. Deinde cum vino vltimo
loco cum aqua vite. Cuius ope
ratio diuina atq̄ ſolēnis eſt ſua
etēm lenitate ⁊ domeſtica attra
ctione vt ptz ꝯſiderāti ingrediē
tia materiā a ꝓfundo ad exte-
riorē partē attrahere. Suaſimi
liter exiccatione ipam exiccare
ſua deniq̄ redolētia alam virtu
temq̄ cerebri ⁊ pāniculoꝝ ipſi⁹
cōfortare virtutē hꝫ. Nā ratiōe
terebētine. armoniaci. gumi.
clinii raſineq̄ pini ꝟtutē hꝫ at-
tractiuā rōne ꝟo pinguedinis
⁊ oleoꝝ ac lactis ſedatiuā ſeu li
nitiuā: rōne ſilr maſticis: anthos
rubee tictoꝝ: ⁊ grano oleiq̄ on
fancini ꝟtutē cerebri: ⁊ pānicu-
loꝝ ꝯfortatiuā. Ratiōe ſi q̄dē aq̄
vite vini bethōice mr̄iſq̄ ſilue
domeſticā hꝫ exiccationē: quib⁹
equidē operationibus indige-
mus in curatione vulnerū capi
tis cū fractura ꝓcuratiōe iā di-
cta. Verū ſi vuln⁹ fuerit cuꝫ fra
ctura parua ⁊ in corpe colerico
⁊ ſanguineo tenelleq̄ etatis de
licate ꝯplexiōis ſeu nobilis ghis
tūc cōſecuta oſſis pforatiōe mo
re iā dicto vuln⁹: vt caplo ꝓpo
diximus oleo onfancino vſq̄ ad
quartū diē actualr calido iplea
tur ſemel i die ponēdo ſandale
ſup durā matrē ⁊ digeſtiuū ꝺ vi
tellis ouoꝝ cū predicto oleo ſup
labia vulneris: trāſacta quarta a
die remotionis oſſis cū ſupradi
cto ceroto ⁊ liquoribus abſterſi
uis cerotiſq̄ noſtris in p̄ma cu-
ra. copioſe noſtre ca. ꝓpo de fra
ctura cranei annotatis ꝓcedēdū
eſt. Iſta ei̅ curatio in fractura
parua ⁊ cōplexionib⁹ naturiſq̄
iā dictis fuit mihi ſemp dilecta
qr in eis ſemp peccatū ebullitio
nib⁹ colere ⁊ ſanguinis ꝓmptiſ
ſimū ac paratiſſimū eſt ꝙ ita nō
ſequit in corpib⁹ ruſticis ⁊ aliis
iā dictis naturalib⁹ cōplexiōib⁹
in p̄ma cura ꝯnumeratis. Quā
obrē licet Aui. lib. iij. c. de plaga
capitis autoritate antiquoꝝ di
xerit ꝙ maior īcolumitas ſeque

batur facta penetratione oſſis et applicatione exiccatiuum et digerentiu et mitigatiuu qualia ſunt thus mirra: aloes: ſarcocolla mel roſatu: terebentina: et cerotaria predicta: tamen in tempeſtate nra curatione predictoru exiccatiuu ab Auicen. loco pallegato narrat al flegmaticis corporibus et iadictis hominu naturiſqua l colericis ſanguineis tenelleq etatis corporibus &c. Uidimus ſemp meliore effectum incolumitatis euenire. Et propterea diuerſis corporibus varia ac diuerſa remedia conueniut: teſte Cornello celſo in ſuo pemio dicete. Illo vnum minime ignorare opz: q pluribus egritudib pluribuſq pronibus vna tamen no vr ſufficere medicia.

¶Uiſa noua curatione pforationis oſſiu capitis p nouu corpus inſtrumetoru facta. Deinceps notabilia quindecim videda: conſiderandaq ſunt circa curatione vulneru capitis cu fractura cranei et ſine poſt oſſis detectione et releuatione. Quoru primu erit de febre.

Primu notabile. Et primo circa febre vulneru capitis cu fractura et ſine conſiderandum eſt an eueniat itra quartu vel ſeptimu die: an poſt ſeptimu Na ſi itra quartu die febris ſuperuenerit nullo alio malo ſuperueniente ſintomate dico febrem illa potius euenire merito digeſtionis labiorum vulneru qua ex altera ca teſte ei Ipo. circa generatione ſaniei dolores et febres ſunt fortiores q fca ſanies. Silr et ſi itra. vij. febris acciderit: lz ſit cu aliquali maiori ſuſpitione: tn vt plurimu ob ia dicta cam euenire contingit: verum ſi febris i vulnere capitis cu fractura occulta aut manifeſta: circa decimu aut quartu decimum die ſuperuenerit preſertim cu rigoribus ante aductum caloris febris. Dico q iſta febris vt experientia nobis ſepe numero demonſtrauit: erit merito alicuius eriſipile future aut fce circa vulneru ptes circuiacetes aut merito alicui putrefactionis ſequute ſup cerebri mebrana: qua de amice ſuper hoc aduertendu eſt q rigores qui eueniunt occaſione putrefactionis predicte morte maiori p parte atteſtantur futura: que do merito apatis colerici eueniunt, vt plurimu euadunt. Et propterea dicimus in capitulo pprio de fractura cranei in copioſa nra qd medici in fractura cranei no debet multu ſumere ſuu argumetu pnoſticatois nec d ſalute nec d morte egrotatis p vrina et pulſum ne decipiatur ab eiſde. Urina enim ppter ebullitione humoru in pncipio groſſa et rubea ee ſolet. Similiter pulſus velox et frequens: et tamen celebrata digeſtione labiorum vulnerum vrina et pulſus ſolet a facili remedio rectificari: et ppterea ecce q in principio vrina poteſt ee non multu bona: et ſimiliter pulſus et tame tale vuln no erit mortale: ſimiliter etia poſt vndecimu et quartudecimum ſolet euenire accidentia mala interdu remiſſa: et nonnuqua ſeu cu vrina bona pulſuq bono: et tn eger cogitur cum prenominatis accidentibus (velut ſunt febris vomitus: rigores tremores pmixtio q ratiois et alia &c.) vita cu morte commutare. Ecce igit q vrina cum bonitate pulſus in fractura cranei poſt ia dictum tepus pot apparere bona et tame

Scdm notabile.

eger moriť ⁊ ꝓpterea certũ ꝓ=
noſticũ ꝑ vrinã ⁊ pulſuʒ(vt ꝑdi
ximus ca. de fractura cranei)nõ
habeť. Scdʒ notabile erit de fe
bre que euenit poſt ſeptimũ in
tempore eſtiuo ⁊ poſt decimum
in tẽpore glaciali in tẽpore eñ
magni eſtus non retardatur fe
bris vltra ſeptimum quãdo ſan
guis eſt extrauenatus ſuper ce
rebri duramatre: nec etiã retar
datur vltra decimum in tẽpore
magni frigoris quin nõ veniat
ad putrefactionẽ: preſertim qñ
ſanguis reperitur extrauenat⁹
ſuꝑ prenominato panniculo in
notabili quãtitate ⁊ propterea
curatio cũ inſtrumẽtis ferreis
neceſſitate vrgẽti teſtãte Auic.
c. proprio non debet retardari
in eſtate vltra ſeptimũ ⁊ in hye
me vltra decimũ: imo dicit quã
to citius fieri poſſit hec reſtau=
ratio melior ⁊ ſecurior eẽ videť.
Super hoc eſt notãdũ ꝙ licet
Auic. preallegato capitulo dixe
rit ad faciẽdum hanc reſtaura
tionem oſſis in eſtate vſ ad ſe
ptimum quod poſſumus retar
dare ⁊ in hyeme vſ ad decimũ
quaſi dicendo ꝙ vltra predictũ
tempus vana ⁊ caſſa eſſet cura
tio tamẽ in rei veritate moder
ni practicantes ⁊ ego poſt deci
mũ ⁊ quartũdecimũ ſi cõtigerit
ſanguinem corrũpi extrauena=
tum inter craneũ ⁊ durã matrẽ
os raſpatorijs vľ trapanis ape=
riri iuſſerũt ⁊ hanc operationẽ
in tẽpeſtate noſtra in terminis
ante dictis manibus ꝓprijs ſe=
penumero fecim⁹ ex qua inteť=
duʒ licet ſit de raro ↄtingẽti mi
hi ⁊ egrotãti bene ſucceſſum eſt
ꝓſertiʒ adminiſtrãdo imediate
poſt oſſis ꝑforationẽ ⁊ expulſio

nem ſanioſitatis medelã iſtaʒ
duob⁹ vľ trib⁹ dieb⁹. ℞. aq̃ vite
finiſſime. ℥. ij. mellis roſ. ʒ. ij. mi
ſce ⁊ vtere guttatiʒ ponẽdo ipaʒ
ſuper duramatre ſimul cũ cero
to capitali ſuperius habito: vel
cum ſiringa ſi op⁹ fuerit ꝓijcia
tur medela ꝓdicta: verũ ſi via
iſta putrefactio vel nigredo pã
niculi remoueri nõ poſſit. tunc
ad vlteriora remedia trãſeũdũ
eſt. Vñ in iſto deſperato caſu ſe
penumero infraſcriptũ auxiliũ
adminiſtrauim⁹. ℞. aque vite
℥. iij. mel. roſ. ℥. ſ. puluer noſtri
carnis ſupflue remotiui. ʒ. ij. mi
ſce ⁊ vnica adinuicem bulliant
ebullitione. Vľ ſic. ℞. aque vite
℥. ſ. ß. ſiru. roſ. mellis roſ. añ. ʒ. ij
vnguẽti egiptiaci. ʒ. ij. ß. ſarco
colle: mirre: aloes. añ. ʒ. ſ. vini al
bi odoriferi. ℥. j. bulliãt omnia
adinuicẽ parum: deinde colen=
tur ⁊ vtere more ante dicto vel
vtať iſta medela ponẽdo ipſaʒ
ſuper durã matrem ⁊ ſi egyptia
cum confectum fuerit cũ aqua
plãtaginis vel vino granatoꝝ
erit melius quã cũ aceto: ⁊ forte
nõnulli mirabũtur de iſtis duo
bus auxilijs in quibus ingre=
ditur egyptiacũ ⁊ puluis pre=
dictus quoꝝ officium eſt remo
uere malã carnem ⁊ bonam cõ
ſeruare attẽta nobilitate parti
cule: attẽto etiã ꝙ nunꝙ aucto=
res tã antiqui ꝙ iuniores ad re
mouendã putredinem durema
tris non auferint vti fortiori re
medio melle roſato. Et ꝓpterea
cum medela predicta videlicet
mellis roſati ſit debilis nature
⁊ egritudo ſit fortis: q2 ille pãni
culus eſt tunc tẽporis in via cã
crenoſitatis hic eſt q͛ õẽs moriũ
tur cũ hmõi ſcʒ medela mellis

Auicē. roſati. Et propterea Auic. cap̄.
proprio de fractura cranei dicit
ꝙ putrefactio ſuper panniculo
cerebri toleratur a natura ꝗn
accidētia mala ⁊ matura mors
non accidant. Ecce ergo fili mi
ꝙ cum accidit putrefactio hu=
iuſmodi panniculi caſſa eſt eiꝰ
curatio ⁊ propterea cum caſus
iſte ſit deſperatus ⁊ olno morta
lis ſi cum melle roſato tātūmo
do tranſiretur vt antiqui et iu=
niores fecerūt autores hinc eſt
ꝙ mihi viſum fuit non ſine rō=
ne poſſe ad vlteriora trāſire re
Hyp. media. teſte Hyppo. ad vltimas
egritudines: vltime curatiōes
ſunt neceſſarie ⁊ potētes ad p=
fectionem cure. Illud idem te=
net Cel. dicens intemperantez
morbi qualitatē vehemēti. me=
diocrē aūt mediocri curare de=
bemus auxilio. Cōcluſiue ſeqꝉ
ꝙ prius leuiora tenenda ſunt.
Sed irreparabile vulnus qñ le
uiora remedia non contulerint
enſe reſecandū eſt. ne pars ſin=
Ouid. cera trahaꝉ vt Ouidius teſtaꝉ.
Tertiuz notabi le. Tertium notabile
ſiīr erit de frigo=
re et rigoribus ꝗ
poſt ſeptimū vul=
neribꝰ capitꝫ eue
nire ſolēt merito
alicuius eriſipile
aut rōne tertiane febris aut cā
alicuius putrefactionis cōſecu
te ſup cerebri mēbrana: nam ſi
merito eriſipile rigores et fri=
gus ſuperuenerint ptes circūia
centes vulnerationes erūt ali=
quantulū tumefacte cū rubedi
ne aut ad citrinū colorē tendē=
tes. p̄ſertim ſi vulnꝰ fuerit v̄ſus
ptē capitis anteriorē palpebre
quoqꝫ tumefiunt ⁊ interdū ad

exiturā deueniūt. febris etiā cū
iſto a p̄ate ingens eſſe ſolet. pre
ſertim qñ tendit in viā matura
tionis. Sup hoc eñ eſt notan=
dū ꝙ frigus ſemp anteriꝰ cedit
caliditatī febris ⁊ tale corpus
nunqꝫ ſpoliatur febris niſi prius
termiato colerico apoſtemate
vt per viā reſolutionis aut per
viā ſuppurationis. At ſi tipus
⁊ frigus in vulnere capitis me
rito alicuius tertiane ſuperue
nerint. tūc de tertio in tertium
patientem affligere ſolent cum
ſudore interdū nō paruo vt in
copioſa noſtra caplo ꝓprio de
tertiana latius demonſtratur.
Uerū ſi rigores ⁊ frigora ac tre
mores vulneribus capitis poſt
ſeptimū euenire cōtigerit meri
to putrefactiōis iā dicte tūc di
co ꝙ p̄dicta frigora. ⁊ rigores
atqꝫ tremores cū pmixtione rō
nis interdū cū ſudore copioſe ⁊
materia catarrali quotidie pa
tientē deteriorādo affligere ſo
lent. Ecce ergo fili mi ſigna di=
ſtinctiua frigoris ⁊ rigoris que
poſſunt euenire i vulnere capi=
tis ab altera p̄dictarū cauſarū.
Quartum vtiqꝫ no=
tabile quod ē de
naſcentia carnis
euenietis ab oſſe
ſuper quo eſt no=
tandumqꝫ ſi caro
que circa octauā
vel nonā diez ab oſſe beneficio
nature pullulare inceperit ad
modū granorum pomi granati
deinde ſi predicta caro deſtrue
tur in totū: tūc eius deſtructio
malā in futurū procul dubio atte
ſtatur ſignificationez niſi forte
eius deſtructio adfuerit meri=
to medele ingentis exiccatio=

Quartuz notabile.

nis.aut merito eriſipile cauſan
tis febrez intenſam aut merito
ingentis alterationis oſſis ab
aere cauſate. Uerꝫ ſi iſta carnis
cōſumptio ꝓcedere videatur a
ſanie retenta ſub pānniculo no=
bili vel ab aliquo paruo apate
hmōi pānniculi tūc de egrotan=
tis ſalute malā arguas ꝓnoſti
cationē. In cōtrariū vero caro q̄
quotidie poſt ꝑdictū tēpus cir=
culariter ab oſſe intm̄ augmen
tari videat᷑ ꝙ cum carne a dura
matre eueniēti cōiunctionē ſeu
conglutinationem faciat tūc de
egrotantis ſalute ſis confidēs.

Opinio nonum notabile.

Super quinto quo
ꝗ notabili qd̓ eſt
de apate dure ma
tris cāto poſt oſ=
ſis perforationez
modo aliquid eſt
dicēdū. Et qꝛ ami
ce qñꝗ cōtingit vt refert Auic.
autoritate Pauli ⁊ egg. illd̓ idē
ſepenumero vidi poſt curatio=
nē cū inſtrumētis ferreis duraz
matrē intantū extra craneū tu=
mefieri ⁊ eleuari ꝙ vr̄ ſuꝑ eq̄ta
te ſpiſſitudinem oſſis capitis ⁊
ſpiſſitudinē cutis iterꝫ ad quaz
quidē apationē cōcomitant᷑ ac
cidētia mala velut ſūt ꝑmixtio
rōnis rigores:tremores:parali
ſis:laterꝭ oppoſiti loci vulnera
ti appopleſia. ſcotomia ⁊ inter
dū epilētia ad q̄ matura mors
ſequit᷑. Pro igit᷑ remotiōe talis
apoſtematis vt ad imediata p=
ueniamus dico ꝙ nulla melior
curatio eſt q̄ꝫ protinus nouā et
amplā pforationē cū inſtrumē=
to nr̄o neſpulato maiori os ite=
rū pforare in loco ꝑme pforatio
nis niſi exhibeatur predicta ſe
cunda pforatio merito alicui⁹.

cōmiſſure aut merito debilita=
tis egrotantis hoc cū facta fue
rit vuln⁹ impleat᷑ oleo de vitel
lis ouorꝫ optime ⁊ iuxta doctri
nam noſtrā fabricato. Deinde
ponatur petiola ceroti ſuperi⁹
nolati:vltimo loco ponatur em
plaſtrū iſraſcriptū in ampliori
petia deſcriptiōe noſtra ordina
tum cuius talis eſt recepta. R.
camomille mellilori roſarꝫ.añ.
M.ij.fenugreci integri.ʒ.iij. ra
dicū altee aliquātulū cōtrite.ʒ.
iiij.feniculi dulcꝭ.ʒ.ß. coriādro
rū.ʒ.iij.caput caſtrati aliquātu
lum ferro ꝯtuſum bulliant oia
ſimul cum aqua ſufficienti vſꝗ
ad perfectam carnis cocturaz.
Deinde colentur ⁊ in decoctio
ne predicta decoquantur faba=
rum excorticatarū. lib.j.ß. vſꝗ
ad perfectam cocturam:deinde
piſtentur fabe ⁊ cribellent᷑ cui
cribrature addant᷑ farine ordei
cribellate.ʒ.viij.furfu.tritura=
ti mellilori piſti triturati vltia
tritura. añ.ʒ.ij. ⁊ iterꝫ cū ſapa
ſufficienti ⁊ parum decoctionꝭ
ꝑdicte ad ignē fiat emplaſtruz
ſolidum addendo in fine coctu
re olei roſati odoriferi olei ca=
momilli anetini cere albe.añ.ʒ
ß.croci.ʒ.ſ.vitella trium ouorū
poſitorum quādo aufertur ab
igne ⁊ vtere vt prediximus: qꝛ
in iſto caſu crede mihi in dige=
rendo in reſoluendo mitigan=
do dolorem ⁊ materiam ad exi
tum preparando ſolēnis eſt me
dicina. Item ſpongia tenuis in
fuſa in huiuſmodi decoctiōe ca
lida ⁊ expreſſa ⁊ poſita ſuꝑ du=
ra matre ſimul cū ceroto et em
plaſtro iā dicto optima eſt me=
dicina ad reſoluendum tume=
factionem dure matris.

rtum otabi

Sextū q̄꞉ notabile qđ eſt de nigredine duremr̄is cōſiderādū eſt an nigredo ſeu liuedo cauſari videatur a tictura medicaminis vel ab aeris alteratione aut ab aliqua re contundenti panniculū hora percuſſionis illata vel fuerit predicta nigredo illata merito alicuius ſanguinis cōcreti retenti ⁊ putrefacti inter durā matrē ⁊ craneum nam ſi a tinctura medicaminis procedere videatur tūc applicatio mellis roſati ad remouēdā talē nigredinē efficaciſſima eſt medicina. Si vero nigredo cauſari videaẜ occaſiōe alicuius alterationis aeris vel frigoris: tūc pro eius remotiōe medela infraſcripta ꝓcedaẜ. ℞. terebē. clare.℥.iij.mellis ro.colati.℥.ſ. ß. bulliāẜ vnitā ebullitiōe deiñ auferaẜ ab igne ⁊ imediate ponaẜ vitellū vnius oui addendo etiā farine ordeacee.℥.iij.croci ℈.j.ſarcocolle.ʒ.ij. Jſta eñ medela mūdificādo cum aliquali domeſtica digeſtiōe nociuū a iuuatiuo ſeparare facit. Eandem opationē facit in remouēdo nigredinē dure matris a re contūdenti cauſatā:lꝫ duobꝰ aut tribꝰ diebꝰ digeſtiuū de tereb.cuꝫ vitellis ouoꝝ aut cū oleo roſato omphācino ꝯfectū ad hāc intentionē magis cōuenire videatur: oleū q̄ꝫ de vitellis ouoꝝ ꝑ hac intētione crede mihi ſolennis eſt medicina. At ſi nigredo prenoiati panniculi merito alicuius ſanguis putrefacti cauſari ſentiaẜ tunc in eius remotione medela infraſcripta tribus aut quatuor diebus procedatur. Cuius ordinatio talis eſt. ℞. aque vite optime.℥.ß.ß.grane finiſſime triturate.ʒ.ij.croci. ℈.ſ.mellis roſ.colati.ʒ.j.ß.ſarcocolle.ʒ.iij.bulliant oia ſimul vſq̄ ad conſummationeꝫ tertie partis deinde colentur. ⁊ vtere guttatim ſtillādo ſuper duram matrem medicina iſta:quia eiꝰ operatio mirabilis eſt:exiccando etenim ⁊ mundificando partem pāniculi putridam ſanam mirabiliter a putrefactione cōſeruat vel facias ſic. ℞. aquā vite.℥.ij.abietẜ.ʒ.ij.ß.mel ro.℥.ſ. ß.ſuc.apij.℥.ß.ſuc.bethonice.ʒ. vj.ſarcocolle.ʒ.ß.bul.oia ſimul vſq̄ ad conſūmati. medietatis aque deide colētur ⁊ vtere more ante dicto:eius nam꞉ operatio eſt cum maiori abſterſione. Si vero via iſta remoueri non poſſit putredo ⁊ nigredo huiuſmodi panniculi immo eger in dies magis atq̄ magis cum accidentibus malis deteriorādo procedere videatur. Jta ꝙ medici de eiꝰ ſalute deſperati fuerint tunc animoſe prius pronoſticatione eius periculo cum aſtantibus infirmi et eius propinquis facta ad vlteriora remedia tranſire oportet:quare pro tua neceſſitate ad illa duo remedia i ſecūdo notabili deſcripta recurſum habeas. Sunt eteñ efficaciora remedia. Ut patet conſideranti ingredientia tum ratione pulueris noſtri:tū ratione vnguenti egyptiaci ⁊ aque vite que has duas medicinas predictas ingrediuntur.

Septimum inſuper notabile quod verſatur circa perforationem oſſis capitis facientabile Septis

De nigredine dure matris

in folio 2° in col. per medium

De perforatione crane

dam cum inſtrumento noſtro neſpulato eſt quod pro poſſe in eſtate vltra quartum perfora=tio predicta efficiatur:licet autores dicant perforationem predictam poſſe retardari vſq ad ſeptimum. Similiter etiam dico tempore glaciali ad facien=dam prefatam perforationem vſq ad decimum poſſumus permanere tamen faciendo perforationem ipſam ante ſeptimũ magis ſecura eſſe videretur:et ꝓpterea ad propoſitum noſtrũ

Auice. Auicen.ca.proprio inquit:quãto citius tanto melius Igitur teſte Catone. Quod tibi ſuſpectum eſt cõfeſtim diſcute:quid ſit nãq ſolent primo que ſunt ne=glecta nocere. Sitq predicta perforatio in figura longitu=dinali ⁊ in loco pro poſſe decli=uiori confecta vt materia faci=lius foras expurgetur:et ſi percuſſio ſuper commiſſura euenire contigerit. Dico vtrãq par=tem oſſis eſſe perforandam vi=delicet in dextera ⁊ ſiniſtra parte commiſſure et huiuſmodi inſtrumento ſemper commiſſurã intactam relinquendo. Ratio cur neceſſarium ſit perforare os capitis duobus in locis in iſto caſu eſt quia cum membrana cerebri ſeu duramater extra vnã quamq cõmiſſuram capitis na=turaliter tranſitum habeat ad officium cingendi totã capitis clauariam ſiue ollam capitis vt Gal.c.proprio teſtatus eſt:hinc eſt ꝙ ſe tantummodo experire=tur os in parte dextera huiuſ=modi commiſſure licet ſanguis qui hora percuſſionis extrauenatus ad illam ⁊ partem dex=tram decurrerit foras expurgaretur. Sanguis tamen qui ad partem ſiniſtram predicte commiſſure declinauerit propter obſtaculum ſeu prohibitionem pãniculi alligati ⁊ annexi commiſſure ibiq permanentis ad modũ diſcriminis ⁊ parietis predicta perforatione facta in parte dextra minime expurgare valebit. Et propterea vt ſanguis qui ad vtramq partem huiuſ=modi diſcriminis intrauerit foras libere exire valeat due perforationes neceſſarie ſunt vna videlicet ad dexteram ⁊ altera ad ſiniſtram. Et hãc operationem in tempeſtate noſtra in Roma=na curia ſepenumero fecimus preſertim in domino Marcello de fregia panis ciue Romano viro bone indolis perſpicaciſſimiq ingenij:et quam ibi ⁊ egrotantibus bene ſucceſſum eſt. Uerum ſi contigerit fracturam oſ=ſis a re contundenti cauſatã eſſe ita ꝙ os cõminutum ſeu conquaſſatum plurimũ eſſe videatur:tunc vt capi.proprio in co=pioſa noſtra autoritate pauli diximus neceſſarium eſt illud quod vehementer eſt cõminu=tum vt auferatur totum aliquãtiſper ptis oſſis ſane trapanis circumcirca oſſis contuſi perforando capiatur vt fecimus in quodam placentino qui dum ab vno calce mule in mediofrõtis percuteretur ſtatim in terra cum accidentibus malis proiectus fuit. Uocat⁹ ad eius curationem ⁊ locũ percuſſionis in=ſpiciendo inueni os circulariter depreſſum ad modum magne amigdale ⁊ parũ plus. Uidens ergo in oſſe frontis tantam eſſe factam percuſſionem ſtatim to

rum os dubiū ꝛ parumplus in
ciſiōe triāgulare raſorio in cō=
ſpectu poſui: deinde totum os
detectum plumatiolis vino ca
lido madefactis ꝛ expreſſis cō=
tegi. Labiaq̄ ſimilit̄ aliis plu
matiolis albumine oui illini=
tis totaliter cōclaui. ꝛ colloca=
ui ꝙ ſequēti die ad exteriorem
ptē pdicta labia reuerberata
eſſe reperi. Modus vero remo=
tiōis talis oſſis cōminuti talis
fuit videlicet iuſſim⁹ circulari
ter trapanari aliquā ptē oſſis
ſanā capiendo os cōtuſuz vnā
ſuper aliā perforatiōnē cadere
faciendo: ita ꝙ decē foramini=
bus tota cōtuſio vndiq̄ ab in=
ciſione circulata remāſit: quo
facto tota oſſis cōtuſio digitis
leuiſſime ablata fuit. Et hāc ēt
opationē a trib⁹ practicantib⁹
q̄ mecū aderāt in cura fieri per
miſimus quorū vn⁹ fuit magi
ſter Frāciſcus de piſis: ſecūd⁹
Jacob⁹ de nardelis: terti⁹ Ce=
ſar iuliani olim hebrei oēs in
Romana curia practicātes: h
peracto duram matrem opti=
ma aq̄ vite lauari iuſſi: deiñ ca
pitalē puluerē ſupius habituz
imponere fecim⁹ et eſt domini
Aui. vt ſupra dictū fuit. Succeſ
ſiue deinde adminiſtrauimus
deſup cerotū deſcriptōe noſtra
ordinatū ſuperi⁹. Et ſic deo an
nuēte curatōe iſta itra. xl. dieꝝ
ſpaciū ille bon⁹ vir a tāto ma=
gno periculoſoq̄ vulnere liber
euaſit: fuit ei duramater adeo
conquaſſata ꝛ dilaniata ꝙ pri
ma die extractiōis oſſis q̄ fctā
fuit die tertia videbat̄ habere
colorē epatꝭ caſtrati et bñficio
aq̄ vite ps cōtuſa durematris
fuit remota et mūdificata pars
vero ſana a putrefactiōe pſer=
uata. De hac āt curatōe pfata
magiſter Mari⁹ ſcaputi⁹ phiſi=
cus ꝛ i phiāꝝ i Romana curia
autoritatis nō parue plurimū
mirat⁹ ē: q̄ ēt huic curōni p ope
phiſico interfuit phiſicū nego=
tiū i pfata cura qtidie gerēdo.
Similiter ēt anno. M.cccccxv.
de mēſe Julii: qdā bruſcho no=
mine i brachiani oppido a q̄=
dā ei⁹ hoſte ſup coronali ꝯmiſ
ſura enſe grauiter pcuſſus fuit
pcuſſione adeo magna ꝙ ītiā
die tli vulnere d̄ cerebri ſubſtā
tia emanare cepit videlicet ad
quātitatē ciceris: erat eñi alba
ꝛ ſolida ſicut vera ſubſtātia ce
rebri: et argm̄ q̄d fuerit mera
ſubſtātia cerebri plīz ſumpſi a
breuitate tpis: quia tertia die
nulla fctā fuit digeſtio ſanioſi=
tatꝭ i labiis: partiz inſup ex ap
plicatiōe medele aq̄ vite cum
aliis exſiccātib⁹ q̄ i pricipio cu
re admiſtrari iuſſi. Et ppea rō=
nib⁹ pre habitꝭ dicēdū vr. ꝙ illa
fuit ſubſtātia cerebri ꝛ nō mā ꝛ
curōne eadē dei mūere ſupi⁹ i
illo placētio habita itra. l. diē
liberat⁹ extitit ſp ei abſq̄ febre
ꝛ accñtib⁹ malis i ei⁹ cura pmā
ſit acſi vuln⁹ vſq̄ ad almocatiz
tātū attigiſſet erat vtiq̄ vir ro
buſtiſſime nāe ꝛ iō forti nāe ni
hil ipoſſibile dici ſolz. Octauū
ſilr notabile ꝙ ē d̄ dieb⁹ i q̄b⁹ Octauū notabile.
clpa mdicoꝝ aut egrotātꝭ mors
vna cū accñtib⁹ malꝭ i magna
fractura cranei ꝯtiger̄ poſſit. di
cim⁹ ꝙ ſi clpa male curōnꝭ me=
dicoꝝ tradite mors accñtia ma
la ſupuenerit. tūc dico ꝙ itra q̄r
tūdecimū aut. xxi. aut. xxvii. diē
nō pteribūt. Iſta nāq̄ mala me
dicoꝝ curatio intelligit̄ aut q̄

facta fuit detectio ī oſſe qñ nõ eſt opꝰ ꝙ os ploꝛet aut q̄ ploꝛa tio ī oſſe vſqȝ ad durã matrē nõ fuit fcã craneo exiſte fracto ſuꝫ debitis ī tpibꝰ: vl'ẽt phi cãri ac cidẽtia ꝓdcã vna cũ moꝛte me= dicoꝝ cl'pa qñ diutiꝰ ſuos egro tãtes vellẽt gubernaꝛ dieta te nuiſſima ac febꝛē ꝯtinuã pate= renꝛ. Exide em̃ ſepenũero ſeqꝛ ꝙ caro õueniẽs ab oſſe poſt de cimã q̃rtã diē cũ dura m̃re con glutinari ſolet a nr̃ medicinis icarnãtibꝰ ꝟtute exñte forti ꝛ ꝯpetẽti nutrimẽto mediãte ꝓ tenuiſſima dieta diu in fractu= ra cranei a medico egrotãti ex hibita nõ ſolũ ꝓdcã caro aug= mẽtaꝛ ꝛ generaꝛ: verũ etiã de= ſtruiꝛ ꝛ ꝓhibeꝛ eiꝰ gñatio ꝛ cõ glutinatio cũ ꝓfato pãniculo duramater nuncupato. Exide ſilr̃ ſeqꝛ vtꝫ ꝑ repugnãtiã in carnatiõis ambaꝝ partiũ durã matrē coꝛrũpi a ſanie q̄ ꝯtinue cadit a vulnere intra craneũ: ꝛ durãmatrē aut ipſaꝫ durãma= treꝫ ab aere ſeu frigoꝛe vitiari vel ab oĩ leuiſſima cã alterari ipſa dũramatre exñte õbili ꝛ a carne depauperata. Et ꝑpea vt iſta incõueniẽtia euitemꝰ: trãſ acta .xiiij. die dũmõ febris non repugnauerit dietã aliquãtu= lũ ĩgroſſare vtiliſſimũ ee vr̃: vñ Hale. ĩ iſto caſu ꝛ in oĩbꝰ oſſiuꝫ fracturis dari iuſſit capita ꝛ pe des ac iterioꝛa aĩaliũ. Et ꝑpea vr̃ ꝙ oĩa cibaria domeſtice nu= triẽtia cum aliquali viſcoſitate nutrimẽti ī oĩbꝰ oſſibꝰ fractis trãſacto pdcõ ſpatis ꝯuenire videntur. Ex parte quoqȝ egro tãtis accidẽtia pienarrata ꝛ moꝛs expectari pñt ĩ magnis ꝛ amplis capitis fracturis cũ le= ſione pãniculoꝝ cerebri et ſine leſione eoꝝ vſqȝ ad cẽtũ dies vt Rogeriꝰ teſtatꝰ ē ꝛ ego ĩ tẽpe= ſtate nr̃a vidi ĩ Romana curia virũ quẽdã de taliacoctio qui ꝯuiꝛ enſe ꝑcuſſus fuit ſup com miſſura laudale cũ leſiõe dure matrꝭ: ꝛ demũ cũ magnis labo ribꝰ reductꝰ fuit ſine febꝛe bñ ſe habebat ĩ comeſtiõe ꝛ potu ĩ ſomnõ ꝛ aliꝭ opatiõibꝰ natu ralibꝰ: vulnus ſilr̃ fuit optime mũdificatũ ꝛ icarnatũ ꝛ ab oĩ oſſe alterato ab aere .xxx. dies ſpoliatũ fuit. trãſactis ſilr̃ die bus .xl. quotidie e lecto ſurge= re icepit ꝛ ꝑ camerã ambulare ſuaqȝ negotia expedire. tandē circa .l. diē ſupflue cenando va rꝭs ꝛ diuerſis cibariꝭ nimiaqȝ vini potatiõe. Circa mediã no ctē hoꝛa digeſtiõis cibi valida febꝛis ipm̃ inuaſit: ꝛ deĩh ſatis quã pꝛimũ vapoꝛes cibi caput vapoꝛãdo appoplexiã induxe rũt ex qua intra .xxx. hoꝛã ille bonꝰ vir ſine loquela vitã moꝛ te ꝯmutauit: quam plures ſilr̃ hoĩes poſt multos dies de fra ctura cranei vidimꝰ pclitari: iterdũ merito frigoꝛis ſumpti in capite. Aliqñ ob cãꝫ venereã ſepiſſime poſt nimiã comeſtio= nē cibi ꝛ vini potationeꝫ. Ecce ergo amice omnes partes et cauſe q̃bꝰ ꝛ culpa chirurgico rum ꝛ medicoꝛum ac egrotan= tium plerũqȝ accidẽtia et moꝛs in fractura cranei accideꝛ poſ= ſint et tempus in quo poſſumꝰ expectare accidentia mala in magna cranei fractura.

¶ Nonũ quoqȝ notabile qꝺ eſt de exſiccatione labioꝛuꝫ vulne ris ſuper quo pulcherrime ad uertendum eſt: vtru exſiccatio ꝛ cõtractio. Nonũ notabile.

⁊ cõtractio cauſate fuerit occaſiõe alicuiꝰ materie retẽte ſub oſſe ⁊ febꝛ cauſate ab eadẽ materia retẽta an merito alicuius medicaminis fortis exſiccatiõnis aut merito ingentis alterationis cauſate in oſſe ab aere vł alia cauſa extrinſeca. Si vero iſta labiorum exſiccatio ꝓpter medicinã fort exſiccatiõis aut propter os fortiter ab aere alteratũ cauſari videat: tũc febꝛis p̃dicta nõ erit valida: nec caro labioꝝ vulneris a ſua viuacitate coloris penitꝰ ꝓuata nõ erit. Similiter ſanies licet in quãtitate nõ ſit multa, tamẽ nõ multũ aliena a qualitate ſub bõitatis eſſe ſolet. In contrariũ vero quãdo predicta labioꝝ exſiccatio culpa retentionis alicuiꝰ ſaniei inter os ⁊ pãniculũ aut merito febꝛis cõtinue ⁊ ingẽtis genite ab eadẽ materia retẽta ſuper p̃fato panniculo adfuerit tũc dico ꝙ labia erunt ſine aliq̃ carnis viuacitate: ⁊ ſanies ſimiliter ⁊ i quãtitate ⁊ qualitate ſine aliqua bõitate repiri ſolet.

Decimũ notabile ¶ Decimũ inſuper notabile ꝙ eſt de tẽpoꝛe remotiõis oſſis alterati ab aere aliq̃d ſimiliter ẽ dicẽdũ. Et bꝛeuiter dico ꝙ ſi virtus expulſiua mẽbꝛi fuerit fort ⁊ alteratio oſſis in oſſe ab aere cauſata leu fuerit: ⁊ ager febꝛe vacauerit: tunc dico ꝙ vt plurimum intra trigeſimũ vel quadrageſimũ diẽ ad ſũmũ os ab omni alteratione ſpoliabit. Si vo p̃dicta alteratio oſſis ab aere cauſata vſq ad diſpoliã attigerit. Tunc non niſi in longiori tẽpoꝛe eis nocumentũ ſpoliabitur. Immo ſepenũero ad remouendã talẽ oſſis alteratio-

Scda pars.

nẽ fricatio oſſis ⁊ cauteriʒatio ipſius neceſſaria ſunt vt in ſuccedẽti notabili demõſtrabitur.

Undecimum notabile ¶ Undecimũ item notabile vergitur circa coꝛruptionem oſſis cauſatã occaſione alicuius cõtuſionis in oſſe a re contundenti: ⁊ hoc plurimũ euenire cõtingit i etate tenella: ſuper quo cõſiderandũ eſt ꝙ interdum vt ſepenumero vidimꝰ ex iſta diſpoſitione ſeu ſpongioſe cõtuſione propter ſanguinem iter ambas tabulas extrauenatũ tãta ſequitur coꝛruptio ꝙ niſi a prudenti medico ſtatim raſpatoꝛiis remoueatur accidẽtia mala ad cerebꝛi pãniculos ſuas putredines delegãdo proculdubio i generaret: vt ergo iſtud inconueniens euitemꝰ vtiliſſimum eſt vitreã prime tabule raſpatoꝛiis remouere vt exide ſanguis extrauenatꝰ melle roſ. ceroto in principio cure fracture cranei p̃nominato faciliori modo expurgari valeat: ſi vo p̃dicta cõtuſio in oſſe cauſata ad putrefactionem peruenerit: tũc dico ꝙ remotio putredinis in oſſe fricatoꝛiis inſtrumẽtis fieri debet: ⁊ deinde leuis cauteriʒatio ignis vel loco ignis vnguẽti egyptiaci adminiſtratio neceſſaria ẽ: iſta eñ auxilia ignis ⁊ vnguenti egyptiaci partẽ oſſis coꝛruptã habeant remouere ⁊ ſanã conſeruare. Unũ tamẽ ſuper ignis cauteriʒatione cõſiderãdũ ẽ: videlicet ꝙ cauteriʒatio nõ ſit multum ſuperflua: immo leuis ne ſua aduſtione cerebꝛi panniculum ledere habeat.

Duodecimũ notabile Super duodecimo q̃ʒ notabili quod eſt d̃ ꝓuocatiõe ſomni ſuper inſtantia vigilia

rum aliqđ eſt dicēdū. Cōtingit
vtiq; in fractura cranei hoīm
ſomnū in primis dieb⁹ penitus
amittere occaſiōe iterdū vapo
rū colericorū a ſtōacho ad cere
brū euaporātiū: aut merito iſtđ
euenit occaſione alicui⁹ mate-
riei colerice l pte exteriori ca-
pitis diffuſe. Si vo vigiliarū
inſtātia cāri videat a materia
fumoſa colerica a ſtōacho ad
caput ēlegata tūc p⁹ aſſūptio-
nez cibi: miua aut citoniaꝝ pa
ſta ad ꝓhibēdū aſcēſuz vapoꝝ
ſolennis eſt medicina ſumēdo
de pdictꝫ. ℥. j. ß. lactucaꝝ. Silr
comeſtio ꝛ iuleb violatū l iſto
caſu ſumme ad ꝓpoſitū faciūt
impoſitio ꝗz olei violati tepi-
di: ter l die ītra aures ad ꝓuo-
cādū ſomnū ſummopere vz li-
nire etiā timpora ꝛ ſummitatē
naſi vnguēto populeōis ē vnū
de ꝓuocātib⁹ ſomnū: lauare de
niq; bis in die poſt prādiū ꝛ ce
nā p duas horas brachia cru-
ra ꝛ tibias ēcoctōe īfraſcripta
calida ſomnū potētiſſime ꝓuo
cat: materiaz a capite ad extre
mas partes corporis aliquali
ter diuertēdo ꝛ ſtomachi fumo
ſitates vaporoſas deorſuz de-
riuādo q̄ ſūt cauſa iterdū amiſ
ſionis ſomni inſenſibiliter eua
porare facit. Cuius balnei hec
ſemp nr̄a fuit ordinatio. ℞. ro-
ſarū lactucarū violaꝝ. aā. M.
ij. capitū papauerꝫ. M. j. nenu-
pharꝫ abſinthij. aā. M. ß. corīā
droꝝ ʒ. x. bulliant omnia ſi-
mul cū aqua ſufficienti et pa-
rum vini vſq; ad cōſummatio-
nē tertie partꝫ ꝛ vtere more iā
dcō. Si vo amiſſio ſomnia ma
teria colerica maxima l parte
exteriori capitis decurſa fuerit
vltra ātedicta remedia que in
iſto caſu potētiſſime etiā cōue-
nire videntur totū caput oleo
violato ꝛ vnguēto roſato tepi
do illinire bis in die preſenta-
neū remediū eſt. Enema ſilr et
fricatio ligatioq; extremitatū
cum ventoſationibus ſine ſca-
rificatione l iſto caſu plurimū
iuuant materiam ſurſuz deor-
ſum deriuando.

Tertiūdecimū notabile.

¶De tertiodecio notabili qđ
eſt tractare de medela eriſipi-
le nūc dicem⁹ q̄ auxilia faciūt
principio ꝛ in augmēto ꝛ pre-
ſolutiōe ꝛ domeſtica repcuſſio
ne materia apoſtematis tēdēti
dico in itinere reſolutiōis iſta
duo auxilia infraſcripta fili mi
in prenominatis tēporib⁹ plu-
rimū valere inuenimus. ℞. olei
violati olei roſati odoriferi vn
guēti roſ. vł loco eius vnguēti
Gal. aā. ℥. ij. ſucci lactuce ſucci
violarū. aā. ʒ. x. ſucci lingue paſ
ſerine. ℥. ß. bulliāt oīa ſil' vſq;
ad ꝯſūmationē ſuccoꝝ: deiñ co
lent ꝛ vngat totū caput quoti
die nō frigido ſed tepido: vł fa
cias ſic ꝛ erit efficacioris ope-
rationis. ℞. olei violati olei om
phācini. aā. ℥. ij. ß. vnguēti ro-
ſati vł loco ei⁹ vnguēti Gale. ʒ.
x. ſucci lactuce. ℥. j. ß. ſucci lin-
gue paſſerine: ſucci acetoſe. aā.
ʒ. vj. aq̄ ordei ciatū vnum: bul-
liāt oīa ſil' vſq; ad conſūmatio
nē ſuccoꝝ ꝛ aque: deinde colē-
tur cui colature addant cere
albe. ℥. ij. ꝛ iterū bulliāt paꝝ: ꝛ
deiñ ponatur petia lini tante
āplitudis q̄ valeat totū caput
amplecti ꝛ ponat predicta pe-
tia in predicto vnguento quan
do aufertur ab igne: et ſtatim
deinde l aqua ordeaca: q: effi-

cit admodū ſparadrap.et pri⁹
capillis totius capitis abraſis
extēdat predicta petia aliquā
tulū tepida ſup totū caput ei⁹
nāq3 operationē in iſto caſu fi=
li mi ſolēnē eē repies.At ſi eri
ſipila in viā ſuporatōis tēde=
re videat:tūc p ei⁹ maturatio=
ne:vt caplo proprio in copioſa
noſtra tractauim⁹ procedatur.
Similiter facta maturatione
aperiat digerat mūdificetur:⁊
incarnetur ac ſigilletur vlcus.
put ibi āple ǒſcripſim⁹.igit vr=
gēte neceſſitate ad illō recur=
ras. ¶ Sup quartodeclo nota
bili:qǒ eſt de repcuſſiuo eriſipi
le vulnerū capitis aliq̄d eſt di=
cendū vcʒ φ ratione principali
tatis mēbri fortiorib⁹ repcuſſi=
uis nullo vnq̄ tēpore materia
huiuſmodi criſipile a prudēti
medico expelli debeat:non eñ
in tali mēbro canonici opando
ſolitū eſt ab oib⁹ practicātib⁹
laudari materiei reuocationē
ab exterior ad interiorē partē
mēbri pricipalis:imo omni ſtu
dio ⁊ ingenio in iſto caſu debe
mus euitare incarcerationem
hmōi materiei que incarcera=
tio a fortibus repcuſſiuis ſepe
numero fieri ſolet.Et pptera
eriſipila i oſſe denudato malū
teſtāte hypocra.Igit i admi=
niſtratōe auxilior repcutiētiū
in tali diſpoſitiōe plm aduer=
tēdū eſt.Repcuſſiua etem non
dēt expoliari ab aliq̄ humecta
tiōe refrigeratiua vt acuitas ⁊
ſiccitas materier colericar hu
miditate pdcā ɔtēperari ⁊ al=
terari valeāt:q̄ de re duo deſcp
ta auxilia i ancedēti notabili
p ſufficiēti ⁊ ſecura repcuſſiōe ⁊
reſolutōe eriſipile vulner capi
tis magnifice ⁊ cuʒ maxia egro
tātis ſecuritate ɔuenire ſentim⁹
Uñ male agūt chyrurgici q̄ in
iſto caſu procedere ſolēt in rep=
cutiendo materiā cum boloar=
meno oleo roſato ⁊ ſuccis her=
barum ſtipticātium:necnō cum
aceto;iſta eñ fortiter intus ma
teriam ſua ſtipticitate repellūt
quod ita non faciunt duo pno=
minata auxilia:qr vt patet con
ſiderāti ingredientia habēt vir
tuteʒ ſua domeſtica ifrigidatio
ne acuitateʒ colere cōtūdendi.
Sua ſi quidem lenitate hume=
ctatiua ſiccitatem colere linien
di et humectandi officium ha=
bent vnde p tui neceſſitate ad
predicta duo auxilia recurras.
¶ Pro declo q̄nto deniq3 ⁊ vlti=
mo notabili quod eſt de purga
tione vtilē ſermonē nunc facere
tēpus eſt.In primis vidēdū eſt
an purgatio cōueniat ante ad=
uētū apoſtematis an poſt aduē
tum ipſi⁹.Similiter an medici
na ſolutiua an lenitiua ſeu mi=
noratiua corp⁹ purgādū ſit.Et
primo vr φ purgatio añ aduen
tū apātis ⁊ poſt aduētū ipſius
ſummopere eſſet neceſſaria pvē
tris ſolutionē et etiā per flobo
thomiā in pricipio.Et lʒ de hac
purgatione varie ſint opiniōes
practicātiū:nōnulli eñ purgāt
egrotāteʒ cū electuarijs ſcamo
niatis fortiter mouentibus na
turam.Alij (vt Auicenna) ⁊ qui
ſecuti ſunt ipſum.c.proprio de
fractura cranei iubent euacua
re corpus cum eo medicamine
quod ſemel tantum euacuat:
inquit enim Auicenna loco pre
allegato qǒ ſi apoſtema cali=
dum perſeuerat et non eſt ali=
quid quod prohibeat ſumere

Quartūdecimū notabile.

Decimū q̄ntū notabile.

medicamen ſolutiuū ſoluēs ſemel fiat illud. Nam hypocra. precepit illō: qualia ſunt velut caſia māna: tamarindi ⁊ huiuſ modi: vt Dinus ⁊ Gentilis teſtant̄ exponēdo ſententiā Auicen. prenolatā. Quapropter moderni ⁊ optimi practicantes in iſto caſu ante aduētum apoſtematis circa purgationē faciendā hūc ſemꝑ ſeruauere ordinē vcꝫ añ ventris ſolutionem per pharmacū ſumptū ꝑ os iubent enemate p̄cedēti cephalice vene laterꝭ oppoſiti flobothomiā fieri deinde digeſtiuū egrotāti ꝓpinari vſq; ad quintā diē confectū ex ſirupo violato ⁊ roſato ex infuſione cum aqua boraginis ⁊ lupulorum: ꝯſequenter ſolent egrotāti hāc exhibere medicinā. ℞. caſie diacaptolicōis. añ. ʒ. vj. cū zuccharo fiāt boli: ⁊ hec eſt ꝓ pauperib⁹ ꝑſonis. pro diuitibus ꝟo ⁊ delicatis ꝑſonis ſic fieri pōt. ℞. māne electe diaprunis nō ſolutiui vł diacaſſie. añ. ʒ. vj. reubarbari electi ⁊ ſcđꝫ artem infuſi. ℈. ij. cum aqua endiuie ⁊ lupuloꝝ fiat potio breuis addēdo ſirupi violati. ℥. j. ⁊ rō cur in principio magis cōueniat purgatio ꝑ flobothomiaꝫ ꝙ per pharmacū ſolutiuum eſt qꝛ teſtāte Gal. humores q̄ ſunt parati ad mēbrū vulneratū decurrere ⁊ ipm̄ apoſtemare ſunt velut ſanguis ad colerā ꝓportionat⁹: ⁊ hoc nō ꝯtingit euenire niſi ꝑꝑ mobilitatē ⁊ fluxū talis ſanguinis colerici. Ut igit̄ prefati humores a capite diuertant̄ ⁊ euacuētur flobothomia cephalice partis oppoſite neceſſaria eſt: qꝛ materiā ſeu humores diſtrahit ipſamq; aliqualr̄ vacuat: ⁊ vltra eſt auxiliuꝫ magis directe euacuatiuū humoꝝ prefatorū quib⁹ mēbra vulnerata apoſtemari ſolent ⁊ inſuꝑ auxilium cuius operatio farmacia ſumpta per os ab olbus auctoribus ſecurior eſſe iudicat̄ operatio etem̄ flobothomie a facili ꝓhibet̄ remedio: ſtringim⁹ em̄ venam ad nr̄m beneplacitū qđ ſic nō eſt in arbitrio medici medicine ſumpte ꝑ os operationē delere dicimus p̄terea ante ſextū medicinaꝫ lenitiuam poſſe canonice admiſtrari teſte Corne. Celſo. caplo de dolore iūcturarū cū om̄i purgatione ibideꝫ teneat nō tātūmodo inferiora mēbra quātū; etiam ſuperiora exinaniri ideſt euacuari ſoleāt Igitur cū ob tanti viri auctoritatē quelibet purgatio habeat euacuare ⁊ ſuperiora ⁊ inferiora mēbra. Ur̄ dicēdū ꝙ in principio ante aduentū apoſtematis purgatio minoratiua cauſa prohibenti apoſtema nō ſine ingētiutilitate egrotanti exhibetur Et quā ꝟꝫ medicina fortiter ſolutiua velut medicia ſcamoniata vr̄ etiā habere purgandi etiā ſuperiora mēbra ꝑꝑ iam dictaꝫ autoritatē: tn̄ attenta nobilitate mēbri ⁊ etiam diſcraſia ⁊ debilitate ipſius que in omnibus cranei fracturis euenire contingūt ipſa medicina ſchamoniata non vr̄ in iſto caſu canonice adminiſtrari: nec etiā a natura membri leſi ſine diſpendio non paruo poſſe tolerari: teſte Auerro. in ſuo collibet dicenti medicamina ſchamoniata nō itap̄ht medicinis benedictis rectificari quin notabiliter nō habeant nocere p̄ncipalib⁹ mēbris. Alio

Aui.

Corne.

etiam capite ⁊ alia ratione ipa
medicina ſchamoniata nõvide
tur cõpetere nec ante aduentũ
apoſtematis nec poſt:⁊ eſt qꝛ in
principio humores nõ ſunt di=
geſti nec ꝑparati eductioni for=
tis farmaci:imo tũc tẽporis hu
mores ſunt in motu:quare ſi ꝓ
pinaretur talis purgatio ſolu=
tiua añ digeſtionẽ materierum
humores agitarent̃ ſine benefi
cio purgationis materierũ pec
cantiũ exinde em̃ detrimentuȝ
maius ſequeret̃ iuuamento.Et
ꝓpterea digeſta medicari mo=
ueri nõ cruda ⁊c.Silr etiã ipſa
medicina ſchamoniata poſtad
uentũ apoſtematis minusvide
tur cõpetere niſi forte in tantũ
exigua quantitate mixta cum
medicina benedicta puta cum
manna caſia:⁊ huiuſmodi que
ſemel tm̃ euacuare valeat: vt
Auic. Auicẽna.loco ꝑallegato iuſſit:
fortis nãq medicina ſolutiua.
Inſup cũ apoſtema talis pãni=
Gal. culi ſit egritudo acuta:vt Gal.
in ſcđo regiminis acutorũ teſta
tur:non niſi cũ maximo timore
exhibet̃ egrotãti ꝑꝑ cõturba
tionẽ ⁊ inflãmationẽ q̃ ab ipſa
in humorib⁹ cauſari cõtingũt:
que quidẽ ꝯturbatio ⁊ inflãma
tio humoꝝ in paſſionib⁹ acutꝭ
Gal. a Gal.locõ ꝑallegato ſũmoꝑe=
re ꝓhibet̃.Et ꝓpterea diximꝰ ꝙ
in iſto caſu ꝓpter iã dictũ timo
rem aliaſq plurimas rõnes tu
tius eſt ꝓhibere apoſtematio=
nẽ huiuſmodi pãniculi ꝑ flobo
thomiã vẽtris ſolutionem mio
ratiuã ꝙ forti pharmaco eua=
cuãti.Et ꝓpterea hec nobis in
nuit Auicẽna ꝑ illud verbũ vbi
dicit ꝙ ſemel tantum euacuat:
quaſi dicat ꝙ medicina eſſe de=
bet talis operationis que agi
tationẽ et inflãmationẽ in hu=
morib⁹ minime cauſar̃ valeat.
¶C.de corꝑe inſtrõꝝ ad oſſis
capitis tabulas perforandas.

TIſa noua oſſiũ capi
tis ꝑforatione ꝑ no=
uum corpus inſtru=
mentorũ viſis ſimi=
liter notabilib⁹ q̃n=
decim que nõ ſine ingẽti vtili=
tate a medico in fractura cra=
nei cõſiderant̃.Deinceps vt fa
cilius fili mi Auiſine a te cõſi=
derari poſſint forma et mẽſura
dictoꝝ inſtrõꝝ ipſorũ qualita=
tem ſigillatim tibi deſcribam.
Quorũ primũ maſculũ dicitur
optimi aſſaris fabricatũ longi
tudinis octo digitorũ vł circa.
Sup cui⁹ extremitate habeat
maniculũ ad inſtar terebelli:q̃
artifices tabulas ꝑforãt.Sitq
minutiſſime in altera extremi
tate dentatũ ad modũ ſerre:⁊
canulatũ canullo lõgitudinis
digitoꝝ q̃nq habeatq aculeũ
in medio canuli q̃dratũ ⁊ pun
gentẽ paululũ extra ſerrã exeũ
tẽ:cui⁹ q̃dẽ officiũ eſt vt circu=
lum tm̃ in oſſe cauſare valeat.
Scđʒ ſilr inſtr̃m erit fabricatũ
vt primũ abſq aculeo.In ſum
mitate tñ ſerre terminat̃ neſpu
la duob⁹ inciſionis modis dẽ=
tata:vcȝ vna ps neſpule ſit que
incidat os ad partẽ dextrã qñ
ducit̃ inſtrumentũ ad dextrã.
Similr alia pars neſpule ſit q̃
incidat os ad ſiniſtrã:qñ iſtru
mentũ ad ſiniſtrã voluit̃ ꝑtem.
Et iſtud inſtrumentũ ſimul et
ſemel in oſſe capitis plateam ⁊
foramẽ facit vt ſuperi⁹ diximꝰ:
qđ inſtrumẽtũ neſpulã femina
dicit̃.Tertiũ inſtr̃m qđ inſtr̃m

ſecuritatis dicitur erit canulatū manicatū ꝛ dētatū:vt ſupra ſine neſpula ꝛ aculeo:habebit tñ vnū canulū argēteū vel ferreū lōgitudinis triū digitoꝝ intrātē ꝑ extremitatē ſerre ad modū vitis torculate.q̄ ſurſum torculando paulatim ducit:ꝛ iſto mō iuxta verā oſſis capitis ſpiſſitudinē pforat ꝓfecto ſine piculo leſionis panniculorum cerebri. Quartum deniq̄ſequit inſtrm qd lenticula dr fabricatū cū canulo ꝛ vite vt in tertio iſtro dictum fuit ꝛ dz carere ſerra ꝛ vacuitate canuli. Sup extremitate tñ lenticulā habebit:ſitq̄ inſtrumentū ſupra lēticula ꝑ ſpatiū vni⁹ digiti cū dimidio optime fabricatū ad modū linee rotūde:lēticula ēm iuuabit ad frāgendū oſſis aculeos. Lima ſit inſtrm manu a dextris ꝛ ſiniſtris ducēdo oēs oſſis aſperitates cū ſecuritate delebit: adiutorio etenim ꝑfati canuli q̄ apodiat ſup oſſe nō permittit durā matrē offendi a lima ꝛ lēticula Et eodē mō cānulus tertiū iſtrumēti q̄ apodiat ſup oſſe capitis nō ſinit cauſari leſionē in pāniculo hora perforationis ferri: qꝛ gradatim mediante canuli apodiamēto ſuper oſſe ſurſum ducēdo cānulū:ꝛ deorſum ſerra penetrādo os ſine aliquo piculo pforat. Et iſtud īgeniū eſt mirificū:ꝛ vt diximus diuinū.

¶ Capl'm de cura vulnerū nauigantium et militum.

Quoniam nauigantiū ꝛ militum corpora vt plurimum ſunt robuſte nature et aſſueta non modico labori: ita quod nec ventis nec pluuie aeri: ſoli: fame: ſiti et vigilijs quam plurimis parcere queunt. Et propterea eorum curatio debet eſſe accōmodata vite ꝛ nature eorūdem. Igitur ad actū practicū veniēdo: dicemus ꝙ ſi talia corpora ī capite vulnerari contingat:tūc eoꝝ curatio tractanda eſt: prout dctm fuit ſuperius capitulo de cura vulnerū capitis vcꝫ cum ceroto capitali aqua vite et puluere Auic. Uerū ſi ꝑdicta corpora in locis iuncturoſis vulnerari cōtigerit vulneratiōe magna:tūc loco prius cauterizato cū terebentina et oleo roſato leui cauterizatione vulnus ſtatim ſuendū eſt in loco decliuiori orificiū relinquēdo vt ex eo ſanies expurgari valeat. Deinde intra vulnus ponātur cū tincta oleū de vitellis ouorū vel oleum de ippericone cum tantundē terebentine clare. Unguentum in ſuper magiſtrale baſilicum noſtrū in ampliori pena deſuper adminiſtratū ſumma eſt medicina. Cūq̄ ſanies generata fuerit loco olei ippericonis mūdificatiuum de ſirupo roſato accōmodate conceditur. Emplaſtrū quoq̄ de fabis qd valet aduerſus podagram ꝛ dolorem lacertorū ſpaſmiorum vſq̄ ad vndecimum diem in ampliori petia adminiſtratum in iſto caſu crede mihi preſentaneum ꝛ ſolenne remedium eſt. Similiter ſi vulnus fuerit cum deperditione ſubſtantie cam inſtrumento dicto lo ſcoppeto mēbri tūc conſecuta cauterizatione loci eorum cura finienda eſt prout capitulo proprio plenarie locuti ſumus:in carnoſis vero vulne Auic.

ribus ſutura partium cū lotio-
ne aque vite ꝛ impoſitione pul
ueris ꝛ aloes ꝛ mirre ac vnguē-
ti baſiliconis magiſtralis vtilis
ꝛ neceſſaria eſt. In caſſalib⁹ ve-
ro vulneribus pectoris ꝛ pene-
trantibus in ventre qualiacūq̧
ſint vulnera predictorum loco-
rum aqua vite ꝛ aloes cum mir
ra vna cum ceroto de minio tra
dito capitulo de additionibus
ſumme ad propoſituꝫ faciūt va
let quoq̧ ſuper ventrē ꝛ pectus
adminiſtratio īfraſcripti ēpla-
ſtri. Recipe farine fabarum. li.
ij. furfuris trituratī. li. j. bulliāt
omnia cum ſapa ſufficienti ꝛ vi
no albo parūq̧ aq̄ vſq̧ ad ſpiſſi
tudinem ſolidam addendo ī fi
ne cocture olei roſati camomil
lini anetini. an. vnciā vnam ſe-
mis. Demū eorꝫ vita pro come-
ſtione ꝛ potu ſint carnes pullo-
rū caſtrati ꝛ currentes curſu ea
rum dūmō hoc fieri poſſit cū eo
rum commoditate vel cauſatū.
Et hec puto tibi ſufficere deo
dāte cuius nomen ſit bn̄dictuꝫ.

¶ Capitulū de mō flobothomā
di a capite vſq̧ ad pedes.

Licet fili mi caplo
proprio de flobo-
thomia lib. ix. ſa-
tis diffuſe vtilita
tem flobothomie
iuuamēta et no-
cumenta eius ꝛ venas quas ſo
lent medici flōmare pertracta-
uerim: tamē ad luci dorem do-
ctrinā prefati capituli ſub for-
ma correlarij ex qua pte facien
da ſit flōia taꝫ diuerſiua q̄ꝫ eua
cuatiua in apatibus vulnerib⁹
ꝛ oſſium fracturis euenientib⁹
a capite vſq̧ ad pedes nūc opi
nionē antiquorꝫ ꝛ modernorum
practicātium accuratiſſime de-
ſcriber decreui. Ut igit̄ ad actū
practicū veniam⁹. Dico q̧ regu
la gn̄aliſſima eſt vt flōia diuerſi
ua niſi mā fuerit venenoſa effi
ciat ex parte oppoſita obtēpera
ta p diametrū vnā cōpletā dūta
xat corpore nō mltū exiſtēte ple
ctorico. Et hoc dico in pncipio
vſq̧ ad augmētū faciēda ē flōia
diuerſiua. In ſtatu vo ex eadeꝫ
pte dꝫ fieri flobothomia qꝛ tūc
tēporis nō eſt intētio diuertēdi
mām q̄ amplı⁹ nō fluit. Imo flu
xam euāre p flōiaꝫ euacuatiuā
accōmodatiſſimū eſt: cuꝫ in ſta
tu apatis tota mā antecedens
ſub forma reperiat̄ piūcta. Pul
cherrimū eſt deinceps ſigillati
a capite vſq̧ ad pedes videre ex
qua parte ſit faciēda flobotho-
mia diuerſiua ꝛ euacuatiua ꝛ q̄
bus in tēporibus debeat fieri ꝛ
diuerſio ꝛ euacuatio per flobo
thomiā. Redeūdo igitur ad p
poſitum noſtrū practicātes fere
oēs ꝛ antiqui ꝛ moderni ī faciē-
do flobothomiā hūc ſuauere
ordinē qui in hac noſtra tempe
ſtate a practicātib⁹ adhuc pra
cticatur ꝛ obſeruatur vcꝫ ſi mā
faciēs egritudinē fuerit in capi
te. Uerbi gratia. In oculo dex-
tro corpore exiſtente non mul-
tum plectorico: ꝛ capite nō mul
tuꝫ pleno materia peccāte: tūc
enemate precedenti accōmoda
tiſſimum eſt venā cephalicaꝫ q̄
eſt inter indicem ꝛ digitū groſ-
ſum manus oppoſite egrotātiſ
oculi flobothomare. In ſtatu ve
ro ex parte eadem eiuſdē vene
ad euacuandam materiam cō-
iunctam flobothomia ſimiliter
ab omnibus practicantibus vſi
tatur. Uerum ſi corpus fuerit

plectoriū flōia ſaphene eiuſdez
lateris vtiliſſima eſt euacuādo
em̄ plectoriā corporis materiā
ad oculū fluentē ſurſum deorſū
deriuādo ipſam aliqualr̄ diuer
tit. Cōſequēter ſtāte plenitudīe
humoꝝ peccātiū in corpe ꝛ ma
teria adhuc fluat vel parata ſit
fluere ad oculū dolētē tūc accō
modate ꝯcedit̄ flōia vene cōmu
nis lateris oppoſiti: ſi materia
fuerit in ſupioribus partib⁹ vel
de epatica vena ſi materia fue=
rit in ptib⁹ mediis corpis: epa=
tica ei euacuat directe ab epate
infra: vel qꝛ ipſa materia ſit me
rito retētiōis mēſtruoꝝ vl̄ occa
ſione retentiōis emoroidaruz.
Cōis aūt vena ſupiora ꝛ inferio
ra reſpicit mēbra ꝑpter cōpoſi
tionē quā hꝫ cū baſilica ꝛ cepha
lica venis ꝛ ꝑpterea vniuerſalē
plectoriā toti⁹ corpis euacuat.
Ulterius ſi ꝯtigerit obthalmiā
calidā ambob⁹ oculis euenire
corpore nō mltū exiſtēte plecto
rico: tunc cōſiderādū eſt ex qua
ſaphena faciēda ſit flōia. Et bre
uiter dico ꝙ ſi obthalmia magꝭ
fuerit in oculo dextro ꝙ̄ in ſini
ſtro: tūc flōia ſaphene pedis dex
tri magis videt̄ ꝯuenire ꝙ̄ ſini
ſtri qꝛ faciēdo flōtā ꝺ ſiniſtro pe
de diſtrahet ꝑ duas diametros
cōpletas qꝺ nō dꝫ fieri qñ itētio
ſtat in diuertēdo materiā iuxta
Auic. antiqnoꝝ doctrinā ꝑſertim Aui
cē. ꝑmo canone traditā ꝛ hoc to
tā dico dūmodo intētio adfue=
rit potius diuertendi materiaz
quā plectoriā corporis euacuā
di deinde in ſequenti de ꝟtute
etateqꝫ cōſentiētibus incidēda
eſt baſillica lateris oppoſiti ꝑſa
ti oculi dextri: hoc dico ſi plecto
ria fuerit in partib⁹ mediis cor=
poris vl̄ faciēda ſit de cōi vena
ſi repletio corporis vl̄is adfue=
rit verū ſi plenitudo repiat̄ in
capite tūc flōia diuerſiua debet
fieri de cephalica man⁹ ꝯtrarie
egri oculi. Silr̄ ēt flōia euatiua
in ſtatu eiuſdē laterꝭ vbi ē egri
tudo ꝺ vena cephalica faciēda
eſt. Cū aūt cognoueris māmad
oculos penitus eſſe fluxā qꝺ de
facili cognoſcit̄ ꝑ aduentuz ſta
tus egritudinis: tunc cephali=
cā venā oculis minoris afflictio
nis ad euacuādā materiā cōiū
ctā partium circūiacentiū oculi
predicti incidere vtiliſſimuz eſt.
Cōſequēter alterius brachij ce
phalicā aperire ad intentionē
ꝑdictā accōmodatiſſimū ē. Unā
ſup hoc vl̄em ꝛ vtiliſſimā de flo
bothomia diſtinctionē ꝑnotare
debemus que pōt extrahi ex re
gula Gale. lib. ꝺ ingenio ſanita
tis: ꝛ ex dictꝭ Auic. j. canone. Et
eſt ꝙ qñ facimus flōiam diuerſi
uam ꝛ euacuatiuam occaſione
alicuius aꝑatis ꝯſiderādum eſt
ꝯſideratione bona: an corp⁹ ſit
plectoricū vel nō. Cōſiderāduz
eſt inſuper an aꝑa ſit magnū vl̄
nō an mā aꝑis ſit in fluxu: ꝛ ꝑ ꝑ=
te fluxa vl̄ ꝗ totū ſit fluxa nam ſi
corp⁹ nō fuerit plectoricū vl̄ ſit
apoſtema magnū vl̄ paruū: ſem
ꝑ flōia diuerſiua vt ſupi⁹ diximꝰ
niſi cā venenoſitatꝭ ꝓhibeat ex
parte oppoſita fieri dꝫ per vnā
diametrū tm̄. Euacuatiua qui=
dem flōia ex eadē apoſtematis
parte ſemper faciēda eſt. Uerū
ſi aꝑa fuerit cū plenitudine cor
poris ꝛ magnū: tunc quāto ma
gis flōia fuerit longinqua a ꝑ=
te patiēti ſiue ſit diſtās ꝑ duas
diametros cōpletos: ſiue nō tā
to erit melior euacuādo em̄ ple

etoriã corporis aliqualiter ap‑ te patiẽti diuertit materiã. Cõ‑ ſequenter ſecuri⁹ ad ꝓpinquio rem partẽ reiteratio diuerſiua puta per diametrũ vnã comple tam efficitur. Prima eñ flobo‑ thomia datur ad vacuãdã ꝛple ctoriã corpis. Et ꝓpterea prefa ti auctores non curant an ſit fa cta per vnã an duas diametros cõpletas: q2 eorum intẽtio fuit poti⁹ euacuare plenitudinem corpis ꝑ hanc pmã flõiam ꝙ diuertere a parte patiẽti mate riam. Scõa ꝟo datur ad diuer‑ tendum materiã ad lat⁹ oppo‑ ſitũ loci doloroſi. Et propterea officium prime flobothomie fa cte in lõgiori corporis parte eſt plectoriam corporis euacuare. Secunde vero flobothomie eſt intentio materiã a parte patiẽ ti ad latus oppoſitũ diuertere Et hec fuit itẽtio dñi Gal. ꝛ Aui

Auicẽ. cẽ. ꝛ plurimoꝝ tractãtiũ q̃ p̃fa tos ꝟos ſecuti ſunt. Ceteꝝ ſi cõ tigerit materiã antecedẽtẽ ꝑ‑ pte ad ap̃a fluxã eſſe ꝛ adhuc ꝺ materia antecedẽti ſit in fluxu apta nata decurrere ad locũ do lentẽ tunc flõia diuerſiua ꝑ vnã diametrũ fieri põt: dato etiã ꝙ ap̃a fuerit cũ plenitudine corpo ris in ꝑncipio vero ſtãte pleni tudine p̃dicta q2 nõdũ mãſura eſt ad locũ tũc flõia ad partẽ lõ ginquiorẽ vt prediximꝰ auto‑ ritate Gal. ꝛ Auic. canonice fieri

Gal. p̃t. In ſtatu ꝟo ap̃atis ꝓpterea q2 tota materia antecedẽs ſub forma reperitur cõiuncta prece dẽti piũs flobothomia plecto‑ rie minoratiua: ꝛ deĩde diuerſi ua per diametrũ vnã cõpletã euacuatiua ex eadẽ apoſtema tis parte facienda eſt. De hac ſi

quidem flõia vnum eſt ꝯſiderã duz vcz an flobothomiãda ſit in ter pollicem ꝛ indicẽ: vel in pli catura brachij q2 locus vene ce phalice ſupra cõmunẽ venã ver ſus muſculum cubiti reperit: vt Gal. Auic. ꝛ Aliabas teſtãt ſuis ꝓprijs capitulis de anathomia venarum ꝛ tamen nullã faciũt mentionẽ de cephalia vena in‑ ter indicem ꝛ pollicem. Et pro‑ pterea videret eẽ dicendũ ꝙ flo bothomia cephalice eſſet faciẽ‑ da in plicatura brachij ꝛ non in ter digitum groſſum ꝛ indicẽ: li cet Raſ. Auẽzoar. Guil. placẽti nus ꝛ fere oẽs practicãtes mo‑ derni iuſſerint ipſam eſſe faciẽ dam in manu ꝛ non in brachio: quamobrẽ i tempeſtate noſtra ſtãte neceſſitate faciendi flobo thomiã de cephalica vidimꝰ a bonis ꝛ reſolutis ꝑacticãtibꝰ hũc ſeruare ordinem: vcz ſi intẽ tio fuerit in diuertẽdo materiã ad partem contrariã egrioculi venam cephalicã que eſt ſup di gitum groſſũ: prefati practicã tes aperiri laudarũt. Si vero i tentio euacuãdi materiã ꝯiun‑ ctam affuerit tũc cephalice flo bothomia in plicatura brachij facienda eſt: licet etiam euacua tiua flobothomia in ſtatu eiuſ dem lateris vbi eſt egritudo de vena cephalica que eſt ſuper di gitum groſſũ fieri poſſit. Iſta enim flobothomia cephalice ve ne facta in brachio videtur con ferre magis ad euacuãdã ma teriam coniunctã propter ma iorem propinquitatem quã ha bet cum capite. Alia vero flobo thomia que fit iter digitũ groſ ſum ꝛ indicem videt magis cõ‑ uenire ad diuertendũ materiã

ꝑropter eius maiorē diſtātiam
quā tenet cuꝫ ipſo capite. Et lꝫ
vt ſuperius dictuꝫ fuit ꝑ Gal. ⁊
alios ꝑnominatos viros vt Gē
tilis de fulginio teſtatꝰ eſt cap.
de egritudinibꝰ oculoꝝ vena ce
phalica i ꝑdicto loco nō repiaꝛ
tamē vel qꝛ ſupra digitū groſſū
vena q̄ terminatur ſit ramꝰ cō=
munis vene: vel ramus cephali
ce: quocūqꝫ ſit vidimus dū intē=
tio erit diuertēdi materiā a dex
tra ad ſiniſtrā partē capitis mi
rabiliter iuuare eius flobotho
miam. Similiter etiā flobotho
miaꝫ cephalice in manu eiuſdē
lateris oculi egrotātis dū intē=
tio adfuerit materiā cōiunctaꝫ
euacuādi magnifice ꝯferre. Ea
dē preterea ratio de flobotho=
mia egritudinum colli: guttu=
ris capitis ⁊ partiuꝫ eius habē
da eſt qualis ſupius de egritu
dinibꝰ oculoꝝ habita fuit. Ean
demqꝫ intētionem de flobotho=
mia iuſſit obſeruari optimꝰ Me
ſue cap. de egritudinibus oculo
rum idem Auic. ⁊ Aliabas cēſe
runt. De apoſtematibus quoqꝫ
euenientibus in ſubaſſellis par
tibuſqꝫ mediis corpis iuxta do
ctrinā traditā ab Aliabate, li.
de diſpoſitiōe regali caplo ꝺ flo
bothomia ē. Ut ſi apoſtema ſit
in ſubaſſella dextra icidaꝛ com
munis lateri oppoſiti loci apa
ti niſi materia fuerit venenoſa.
Hoc totuꝫ dico dūtaxat ſi mate
ria ſit in fluxu vl̓ apta nata flue
re ad locū corpore multū nō exi
ſtēte plectorico. In ſtatu ꝟo ex
eadē parte loci apati vene ꝯmu
nis flobothomia faciēda eſt ad
partes circumiacentes loci apo
ſtemati euacuādaꝝ. At ſi apoſte
ma fuerit magnum ⁊ cuꝫ pleni=
tudine corporis nō parua ꝟtu=
te cōſentiēti: tunc in faciēda flō
bothomia hic ordo ſeruādꝰ eſt
vcꝫ ſi apoſtema fuerit i ſubaſſel
la dextra flobothomia de vena
ſaphena pedis dextri faciēda ē.
Cōſequēter de vena cōmuni vel
ꝺ baſilica ptꝭ ꝯue apati loci flōia
fieri dꝫ. Et ſimilr i ſtatu apatis
ſi opꝰ fuerit ad mās coniūctas
apatꝭ euacuādas venā baſilicā
eiuſdeꝫ lateris incidere vtiliſſi
mū eſt: ⁊ hāc opinionē circa flo=
bothomiā faciēdā tenet optimꝰ
Meſ. capi. de pleuretico morbo
dicens. Si vero apa fuerit in co
ſtis dextri lateris ſtante corpis
plectoria nō pua flobothomia
ſaphene ſiniſtri pedꝭ vtiliſſima
eſt. Cōſequenter poſt hāc flobo
thomiā ſi adhuc materia decur
rendi ad locuꝫ nō deliteſcere vi
deatur virtute ꝯſentiendi vena
baſilica lateris cōtrarii loci do
loroſi aperiri dꝫ: ⁊ ſi opus fuerit
mām cōiunctā euacuare vena
baſilica eiuſdē lateri aperiēda
eſt. In partibꝰ ꝟo que ſunt ab
inguine infra tā in apatibuſqꝫ
in fracturis diſlocatiōibꝰ ſolu=
tiōibuſqꝫ cōtinuitatis dū mate
ria fluit ⁊ parata ſit fluere ad lo
cum apatis corpore nō exiſten=
te plectorico flōia vene baſilice
eiuſdē lateris ꝯueniētiſſima eſt
teſte Auic. xxiii. c. de apatibꝰ ca
lidis teſticuloꝝ: laudat el flobo
thomiā fieri eiuſdē lateris vbi
eſt dolor. Et hoc gratia diuertē
di materiam que eſt in fluxu vl̓
apta ſit fluere ad locum doloro
ſum. Cōſequenter venā ſaphe=
naꝫ eiuſdē lateris ad euacuādū
materiā cōiūctā aperiri ꝑcepit.
Sup hoc conſiderandū eſt ꝙ ſi
corpus fuerit multū plectoricū

tunc vena baſilica lateris oppoſiti flobothomāda eſt. euacuādo em̄ plectoriā corpis aliqualiter materiā fluentē ⁊ aptā natā fluere ad locū dolentē diuertit. Succeſſiue deīn ex eadē pte de baſilica fieri pōt flōia ſi materia ꝑ pte ſit fluxa ⁊ adhuc fluxerit. Iſta em̄ flobothomia in iſto tpe diuertēdo deorſum ſurſum aliqualiter euacuat ptes circūiacentes apoſtemate pricule. Et iſto mo͞do in ſtatu pōt fieri flobothomia ſecuri⁹ de ſaphena lateris eiuſdē grā euacuādi materiā cōiunctā: et hec fuit intētio noſtra cap. de apoſtematib⁹ calidis teſticuloꝝ: licet aliquātulū obſcure locutus ſim ob impſſores icuriā. iuſſim⁹ em̄ ſtāte plectoria corpis duas fieri flobothomias. Prima fuit de baſilica lateris oppoſiti adminuendā plectoriā corpis. Secūda de baſilica eiuſdē lateris ad diuertendū materiā cū aliquali euacuatione partiū circūiacentiū loci doloroſi. Nā ſi efficeret poſt flobothomiā factam de baſilica lateris contrarij in guinis apati corpe exiſtente plectorico: flōia ſaphene eiuſdē lateris apatis dubiū eēt ꝙ attraherent materie ad locū multe a ſupiorib⁹: qꝛ de facili materia ſurſum deorſum deriuat. Et qꝛ loca pdicta ſunt vacua hinc ē ꝙ materie q̄ mote ſunt a ſupioribus ob flōiam ſaphene interdū vt experiētia ſepenūero nobis demōſtrauit pdicte materie retinētur i locis iā dict ⁊ magnificādo apa deteriorē faciunt diſpoſitionē. Ut igit hmōi piculū a tuo egrotāti diuertat ordinē antedictū in faciēdo flōiam neceſſariū ē executiōi mādari. Utiliſſimū ē deinceps ſentire cur autores potius laudāt flobothomiā vene baſilice eiuſdē lateris ad diuertendū materiā facientem apoſtema pdictoꝝ locoꝝ in corpe nō plectorico ꝙ ex alia parte: qꝛ cōſiderādo ꝙ vera diuerſio vt ſuperius dictū fuit eſt illa que efficit p diametrū vnā completā. Et propterea cū ad inguē dextrū ad baſilicam brachij ſiniſtri ſit maior diſtantia vna diametro. Et inſup qꝛ cōſiderādo ꝙ diuerſio ⁊ deriuatio materierū fit deorſum ſurſum qd̄ nō niſi cū difficultate efficit. quia agibilius materie ſurſum deorſum deriuant: ꝙ deorſum ſurſum trahūtur hinc ē ꝙ Aui. c. pallegato laudauit ea. de cā flobothomiā baſilice lateris doloris: ⁊ Gētilis de fulginio. c. de apoſtematib⁹ euenietibus i locis glādoſis tertia quarti dicit ꝙ pōt fieri flobothomia diuerſiua lateris doloroſi corpore etiā exiſtente plectorico. Et Dinus florētinus vir pſpicaciſſimi ingenij in arte chirurgica rōnib⁹ efficaciſſimis ⁊ autoritate plurimorum antiquorum hāc pulcherrimā diſputādo materiam ordinē antedictū de flobothomia capite vſqꝫ ad pedes deſcripſit ⁊ ꝓprobauit licet Auerrois ſeptimo colliget capitulo de inflationibus membroꝝ videatur diſtare ab opinione iā dicta de flobothomia diuerſiua apoſtematis euenientis ſub auribus: tenet aūt flobothomiā cephalice manus dextre apoſtemat auris dextre in principio diuerſiuam eſſe: ⁊ eo maxime corpore non exiſtente pleuretico. In

quit enim ibidem manifeſtum eſt quod cephalica in principio in illo apoſtemate flobothomari debet: et videtur per ipſum quod ſi apoſtema fuerit in aure dextra non debet minui de cephalica ſiniſtra: quia cephalica dextra aggregat communicationem cum attractione ad contrariam partem: quia eſt infra longitudinis extremitatem: nam medium non eſt extremitas. Et in hoc apparet manifeſte quod quelibet flobothomia divertendo plenitudinem corporis evacuat. Verum ſi apoſtema auris dextre cum corporis plenitudine affuerit: conſilium prefati viri eſt cephalicam manus ſiniſtre incidere. Inquit enim quando evacuamus cephalicam ob hoc videlicet propter plenitudinem corporis eſt melius ut flobothomia fieret in parte ſiniſtra: quia he due res aggregantur una eſt communicatio. Alia eſt oppoſitio ſecundum duas dimenſiones: eo quod iſte operationes opponuntur ſecundum longitudinem et latitudinem. Et propterea videtur dicendum quod iſta flobotomia de dextra ad ſiniſtram partem materiam divertendo ſurſum deorſum aliqualiter derivat. Similiter etiam videtur eſſe dicendum quod quelibet flobothomia evacuativa corporis plectorie aliquantulum ſit diverſiva.

¶Liber de vulneribus in univerſali.

¶Cap. i. univerſale in quo ſub brevi doctrina ſermo erit fere de curatione omnium vulnerum ſimplicium et compoſitorum. et de accidentibus eorundem necnon de cura ſolutionis continuitatis nervorum.

In primis vulnera ſimplicia ſola ligatura et lotione vini odoriferi ebullitionis roſarum millefolij: centauree que maioris cum adminiſtratione unguenti gratia dei deſcriptione noſtra capitulo de additionibus ordinati perfectiſſime ſanantur: dummodo non ſint multum profunda r. tia membrum. Et cum hoc etiam oportet quod dieta non ſit in iſto vulnere ſimplici a medico adeo tenuis ordinata ut nonnulli imperiti chirurgici faciunt ac ſi vulnerati vulnere ſimplici febrem continuam paterentur: imo vinum et carnes concedere in iſto caſu ſumme ad propoſitum faciunt. In vulnere vero compoſito exhiberi pōt loco vini infraſcriptus potus qui eſt boni guſtus et amicabilis nature. ℞. paſſularum mundatarum prunorum damaſcenorum lotorum cum aqua ana ℥. iij. vini granatorum ℥. ij. ß. zuchari fini. lb. ß. bulliant cum lib. octo aque pluvialis uſque ad conſummationem tertie partis. Si vero predicta vulnera multum profunda uerint in membro: tunc cum iam dicta intentione ſutura partium ſolutarum ſimul cum pulvere incarnativo et lotione aque vite ac incolatura petiarum habita capitulo de vulnere faciei neceſſaria eſt. Cuius pulveris Recepta talis eſt. ℞. thuris mirre aloes ana ʒ. ij. ſarcocolle: ſanguinis draconis. ana ʒ. j. Verum ſi vulnus plurimum in locis nervoſis velut ſunt iuncture et partes eis circumvicine ſupuenerit: tunc et ſutura partium ſemper tamen puncturam nervorum evitando: et flobothomia diverſiva in principio et purgatio ventris iuxta neceſſitatem humoris peccantis in corpore et tenuiſſima dieta per eius curationem neceſſaria ſunt. Enemate inſuper poſitoriorumque commodi quoti-

die vētrē lubricū detinere vtiliſ ſimū ē: de q̄b⁹ ābob⁹ auxilijs ca plo ꝯ additiōib⁹ ſua ꝑpria ordi natio efficieꝭ. Diuertere q̄ꝫ māꝫ fricatiōib⁹ ligatiōib⁹ vētoſatiōi bus illatis ad ꝯuā ꝑtē ad ꝓhi bēdū aꝑationē futurā ſumme a practicātib⁹ laudaꝭ. Embroca tio ſilr ꝑtiū circūiacentiū vulne rate ꝑticule facta cū oleo camo millino roſato anetino ac pin guedine gallie ꝛ oleo amigda larū dulciū de olb⁹ eq̄li portiōe in q̄b⁹ vermes terreſtres puta. ℥.j.ß. cū modico vini odoriferi ꝛ paꝝ croci ſint decocti vſqꜫ ad ꝯſūmationē vini ad ſedandum dolorē ꝛ ad ꝓhibēdū ſpaſmū fu tuꝝ l linita ſpina cū iſto linimē to calido crede mihi amice mi ꝛ fili aluiſine ſolēnis ē medicīa Itē fctā embrocatiōe ꝑdicta po naꝭ ſparadrap ſuꝑ totū mēbrū vulneratū tāte amplitudis q̄ꝺ totū mēbrū cigere valeat ſurſū ꝛ deorſum ſit longitudinis vni⁹ palmi. Cui⁹ ſꝑ hec fuit ordina tio noſtra. ℞. olei roſati odori feri olī camomillini. añ. lib. j. ß. olei roſati onfācini. ℥. ij. pigue dinis galline olei amigdalarū dulciū pingue. anſerine añ. ꝫ. ß. vini odorife. ciatū vnū ꝟmiū terreſtriū lotoꝝ cū vino. ℥. iij. ß. ſeminis ypericonis. ʒ. ix. ſanda loꝝ oīꝫ: grane finiſſime tritura te añ. ʒ. v. lane ſuccide. ℥. ij. folio rū plāta. ꝯtrite. ꝫ. j. bul. oīa ſil̄ vſqꜫ ad ꝯſum. vini: deinde forti ter exprimanꭍ canapatio ſpiſſo cui expſſioni addātur cere albe ℥. x. ꝛ iteꝝ bulliāt paꝝ: quo fctō infundaꭍ petia l ꝑdicta bullitu ra amplitudinis ꝛ lōgitudinis ꝑdicte. Deinde ſubmergaꭍ ꝑdi cta petia ſtatī in aq̄ decoctiōis roſaꝝ camo. ꝛ melli. vel l aq̄ or deacea vel l vino liphato ꝛ ap plicetꭍ ſuꝑ mēbrū more iā dicto. Silr̄ ēt a ꝑte ſuꝑiori mēbri vul nerati ponaꭍ defenſiuū lfraſcri ꝑtū l āpliori petia ꝛ ſit diſtās a vulnere ꝑ ſpaciū vni⁹ palmi: ſit ꝙ cigēs mēbrū l loco ꝑdicto: q̄ꝺ repcuſſiuū ſic fit. ℞. olei ro. odo riferi. ℥. viij. olei myrtini. ℥. ij. ce re albe. ʒ. iij. liquefacta cera cū oleis auferaꭍ ab igne ꝛ ducaꭍ baculo donec tepidū fuerit hoc pacto addāꭍ boliarmeni terre ſigillate añ. ʒ. vj. farle fabaꝝ re cētis ꝛ bn̄ cribellate. ℥. ij. ſanda loꝝ oīm ſanguis dracōis bn̄ tri turati añ. ʒ. iij. albumina trium ouoꝝ recētiū ꝛ demū oīa ducāꭍ l mortario marmoreo cū piſtel lo ꝑ horā ꝯvtere q̄ꝛ iſta duo au xilia crede mihi l ꝯfortādo mē brū: ꝑmū remediū ex iſtꝭ duob⁹ vltimis dolorē ꝛ ſpaſmū ꝓhibē do: ſcd̄m ſeu vltimū in ꝓhibēdo decurſum materiaꝝ nō hꝫt ſibi parē medicinam. Suꝑ vulnere q̄ꝫ a principio vſqꜫ ad ſeptimuꝫ oleū ypericōis ꝛ tm̄dē tereben tine l q̄b⁹ ꝟmiū terreſtriū. ℥. ij. bul. cū ciato vno vini ꝛ. ℈. j. cro ci grane fine rubee tintoꝝ. añ. ʒ. ij. vſqꜫ ad ꝯſum. vini deīde co lenꭍ ꝛ cū tinta ꝛ filetꝭ q̄tidie vul nus ſel̄ l die cū eo medicādū ē. Silr̄ ponaꭍ in āpliori petia ſuꝑ totū vuln⁹ vnguētū baſilicū ma ius: vel vnguentum gr̄a dei am bo ca. de additiōib⁹ deſcꝑta de ſcriptiōe nr̄a. Et nota ꝙ ſi ꝑdi ctū vuln⁹ plm̄ neruoſum l corpe robuſto euenire cōtigerit aſſue toqꜫ labori lgēti velut ſūt corpa nauigātiū: armigeri ꝛ currētiū curſu eoꝝ: tūc dico ꝙ lauare vul nus vltra iā dicta cerotaria an

xilia quotidie cum aquavite te
pida ⁊ ponere deinde puluerē
ſuperi⁹ deſcriptū īcarnatiuum
vtiliſſimū erit:nā ī tēpeſtate no
ſtra in vrbe Ro.accidit ꝙ q̇dā
Simō de Joāna Siculus Ca=
nonicus Meſanen.Panormita
nus a quodā ſuo inimico enſe ī
regiōe colli magnū accepit vul
nus tāte lōgitudis ⁊ ꝓfundita
tis ꝙ ad cōducēdas ſolutas vul
neris ptes duodeci pūcta neceſ
ſaria fuerūt.Fuit eñ cū īciſiōe
magnaꝝ venaꝝ neruoꝝ ⁊ mu=
ſculoꝝ colli ⁊ oſſis ſpatule.Et ꝓ
pterea ſtatim poſt illatū vuln⁹
man⁹ cū toto brachio ſine aliq̄
motiōe remāſit prout adhuc oī
motiōe eiuſdē brachij ꝑuat⁹ ē:
licet curatōe ān dicta ei⁹ vuln⁹
perfectiſſime ſanū remāſerit ꝙ
q̇dē vuln⁹ tēdebat a b ore vſq̄
ad ſpatulā:⁊ qꝛ vir erat robu=
ſtiſſime nature ⁊ tēpe ſanitatꝭ
cōſueuerat vti multo vino mul
tiſq̄ carnib⁹ ꝓ ſuis cōeſtōe ⁊ po
tu.Uidēs amiſſiōez tāti ſangui
nis ipmq̄ ꝟtute ſpirituū mul=
tū eſſe depauperatū .Uidēs ēt
tāti vulneris ꝓfūditatē vltima
iā dicta curatiōe quā cito adre
ſtaurādū ſanguinē amiſſū ⁊ ad
vniēdas partes venarum ſolu
tas vinū ⁊ carnes ꝓpinauimus
ei:qua curatōe dei munere ītra
mēſez ille bon⁹ vir liber euaſit
ꝯ mētē oīm Ro.cu.medicoꝝ q̇ ī
cura extiterāt:⁊ qꝛ ēt ſepenūero
ī ꝑdictꝭ vulnerib⁹ cūrā dictis au
xilijs caro vnctuoſa euēire ſolet
Jō admiſtratio vnguēti apſtoꝝ
deſcripti.cap.de additiōib⁹ ne
ceſſaria eſt idem facit vnguētū
mixtū eodē ca.deſcriptū pluis
quoq̄ noſter carnis ſupflue re=
motiuus eādē habet intētionē
remouet eñ carnē malā ſine do
lore vlcera ⁊ vulnera mūdificā
do.Ulterius ſi in mūdificādis
iſtis vulneribus neruoſis aliqua
mūdificatio cū ꝑnominatis au
xilijs neceſſaria fuerit tūc cū in
fraſcripto mūdificatiuo ꝓ eoꝝ
mundificatiōe ꝓcedēdū ē facta
deniq̄ mundificatiōe vnguētū
de minio adminiſtrare vtiliſſi=
mū ē.Cui⁹ mundificatiui hec
eſt forma.℞.mellis ro.℥.iij.ſuc
ci plāta.℥.j.terebētine clare.℥.
v.bul.paꝝ deinde addanẗ farie
ordei cribellate.ʒ.x.ſarcocolle
mirre.añ.ʒ.farine fabaruʒ fari
ne lupinorum.añ.ʒ.iij.cro.℈.j.
miſce Recepta Ceroti de minio
ſupi⁹ notati ⁊ vocaẗ vnguētuʒ
baſilicū mai⁹ deſcriptōe noſtra
tale eſſe dʒ.℞.olei ro.odo.li.ß.
olei camomillini olei de ſemie
lini pigue.galline.añ.℥.iij.cepi
vaccini ⁊ caſtrati.añ.℥.iiij.mil=
le folij belbene anthos mr̄is ſil
ue:cētaure e maioris plāta.añ.
M.j.vermiū terreſtriū.℥.ij.gra
ne rubee tictoꝝ.añ.℥.j.ß.picis na
ualis:raſine pini.añ.℥.v.colo=
fonie maſticis.añ.℥.ij.ß.cōtūdā
tur oīa adinuicē ⁊ bul.cū ciato
vno vini odoriſe.deiñ colenẗ et
exprimanẗ fortiter cui expꝛſſiōi
adddanẗ minū litargirū argē.
añ.℥.iij.⁊ iteꝝ bul.baculo agi=
tādo donec acq̇rāt colorē nigrū
q̄ facto addāẗ terebētie clare.
℥.viij.cere albe.q.s.⁊ fiat cero=
tū ſatis ſolidū.Cui⁹ opatio in
attrahēdo cū aliq̄li dulcoratōe
⁊ loci neruoſi cōfortatiōe mira=
bilis eſt.Lauare dʒ vuln⁹ dū in
tētio fuerit cicatrizandi vuln⁹
cū vino decoctōis roſ.aluminiſ
q̄ roche vtiliſſimū ē puluis ſitr
ō mirabolāis ſup vulnere īpoſi

tus ad eādē intētionē mirabili
ter valet cui⁹ Recepta ca. ꝺ ad
ditiōib⁹ repit. Spongia insup
vel ſtupa infuſa decoctiōe ifra
ſcripta ꝛ ſup vulnus calida im
poſita ꝛ faſciata effectū feſtine
cicatrizatiōis iducit. Cui⁹ hec
fuit ſemp ordinatio nr̄a. ℞. vi=
ni rubei bochale. j. lixiuij bar=
bitōſoris bochale. j. roſaꝝ ba=
lauſtiaꝝ myrtillorū abſinthij.
an̄. M. ß. nucū cipſſi numero. x.
alumis roche. ʒ. ij. mellis. ʒ. j.
ß. bul. ola ſil' pri⁹ trituratꝫ tri=
turādis vſqꝫ ad ꝯſum. tertie p=
tis ꝛ vtere pro intentione iam
dicta more vt ſuperi⁹ dcm̄ fuit.

¶ Capitulum de pūcture ner=
uorum curatione.

Viſa in antecedenti
capitulo breui cura
tiōe de vulneribus
ſimplicibus carno=
ſis. Viſaqꝫ curatiōe
vulnerum neruorūꝫ. Modo de
punctura neruorꝫ aliquid eſt
dicendum. Pro cuius itaqꝫ cu=
ratione vltra intentiones ſupe
rius prehabitas de flobotho=
mia et vētris purgatiōe dieta
et alia auxilia ānotata ad pro
hibēdū ſpaſmū futurū: ꝛ ſedā=
dū dolorē ſpaſmoſuꝫ dico ꝙ di
latare pūcturā ferro frigido in
primis dieb⁹: deiñ vulnus deco
q̄re oleo ſambucino feruēti vel
oleo communi in quo lumbri=
ci terre cū aq̄ decoctiōis camo
mille ꝛ ſulfurꝫ ſint ꝺcocti ꝛ bul
liti vſqꝫ ad ꝯſummationē deco
ctiōis camomille ꝛ ſulfuris p̄=
dicti ꝯuenictiſſimū ē: ꝛ hoc vſqꝫ
ad tertiū diē faciēdū eſt: veruꝫ
ſi cōtigerit puncturā neruorꝫ
cauſari ab iſtrumēto minuti ca
pitis: vel ſic in pricipio vel iam
trāſierūt multi dies tūc pūctu=
rā apire ad ſedādū dolorē ſpaſ
moſuꝫ cādēti ferro vtiliſſimuꝫ
ac neceſſariū eſt ponēdo quoti
die poſt p̄dictā cocturā ſup vul
nus infraſcriptū auxiliū. ℞. ra
dicū altee decocte in aq̄ ꝛ lixi=
uio barbitonſoris: ꝛ deinde pi
ſtate ꝛ cribellate. ʒ. iiij. terebē=
tine clare. ʒ. ij. piguedis galli=
ne recētis. ʒ. vj. diaqlonis albi=
gumati. ʒ. ij. ß. olei ſuperi⁹ ha=
biti cū ebullitiōe vermiuꝫ. ʒ. j.
ß. bul. ola ſimul vnica ebullitio
ne: deinde ſtatiꝫ deponant' ab
igne ꝛ ducant' cū baculo donec
tepidū fuerit ꝛ vtere more cero
ti: ponēdo intus tinctā made=
factā oleo iā dicto tepido vſqꝫ
ad ſeptimū. Sup totū ſimiliter
mēbrū eodē tēpore ponat' ēpla
ſtrū infraſcriptū qꝺ etiam ma=
gnis neruoꝝ vulnerib⁹ ꝯueni=
re vr̄ cui⁹ hec eſt forma. ℞. faba
rū ſcorticatarū ꝛ in brodio ca
pitis caſtrati decoctaꝝ cū lixi=
uio barbitonſoris lib. iiij. furfu
ris triturati. M. ij. farie ordea
cee. li. ß. cū ſapa ſufficiēti ꝛ paꝝ
decoctionis p̄dicte bulliāt vſqꝫ
ad ſpiſſitudinē ſolidā deiñ ad
dātur in fine olei camomillini
roſ. atqꝫ anetini cere albe. an̄.
ʒ. ß. ꝛ iterū bulliāt vnica ebul=
litione addēdo etiaꝫ in fine co
cture croci. ʒ. j. ß. ad ſedandum
dolorem vtiliſſimū erit embro=
care quoqꝫ totū membruꝫ oleo
magiſtrali ifraſcripto: actuali
ter calido ad ſedandum dolo=
rē vehemētē et prohibendum
ſpaſmum futurum magna eſt
medicina. ℞. olei camomillini
olei roſa. odoriferi. ana. li. j. ab
ſinthij ſquināti camomille. an̄.
M. j. vermium terreſtriuꝫ. ʒ. ij.

ſulphuris triturati. ℥.ſ. ℞. vini
odoriferi ciatos.ij.bulliāt oīa
ſil' vſqꝫ ad ↄſūmationē medie=
tatis vini deide colēt ⁊ fortiter
exprimāt:⁊ iteꝝ bulliāt' vſqꝫ ad
ↄſūmationē vini ⁊ vtere vt p̄di
xim⁹.Et nota ꝙ iterdū ponere
oleū superi⁹ ꝺſcriptū bn̄ feruēs
ſup pūctura nerui ceca abſqꝫ eo
qꝺ apiat ferro excuſat laborem
noue inciſionis:⁊ qꝛ ad hāc ner
ui pūcturā cecā plerūqꝫ ſpaſm⁹
euenire ſolet vt Meſue teſtat⁹
ē auctoritate Gal.iō ſi hoc eue=
nire ↄtigerit neruū punctū can
dēti ferro trūcare ad ſpaſmū re
mouēdū crede mihi ſolēnis eſt
medicina:⁊ ꝓpterea Aui.c.pro
prio auctoritate Gal. dicit qꝺ
neruū pūctū vel ſenus icīſū ne=
ceſſariū ē vt ei⁹ accidētia mala
q̇etent ip̄ꝫ totali inciſiōe finire
embrocare deniqꝫ totā ſpinā cū
oleo camomellino anetino co=
ſtino atqꝫ vulpino ad ſpaſmū fu
turū ꝓhibēdū⁊ factū ſedādum
ab oībus practicantib⁹ ſumme
laudat.Demum ꝓ ſupplemēto
curatōis iſti⁹ ſpaſmi ad capl'm
ꝓpriū de cura ſpaſmi in copio=
ſa nr̄a deſcriptum recurſum ha
beas:qꝛ ml'ta vtilia ingenia ꝓ
hac curatiōe ibidē reperies.

¶Cap. de torſionib⁹ q̄ accide=
re ſolent pedū cauiculis ⁊ ma=
nuum genuumqꝫ iuncturis.

Torſio ligamēto=
rū ex caſu vel ꝑ=
cuſſiōe p̄notatis
iūcturis frequen
ter accider̄ ſolet:
q̄ apud Aui.Ga=
meō ꝺꝛ.Cui⁹ ſignū ſequit ime=
diate dolor vehemēs inflatio=
qꝫ loci.Itaqꝫ ꝙ chirurgici non
multū i arte chirurga exꝑti ſe
penūero iūcturas p̄dictas diſ=
locatas eſſe arbitrant.Vñ ad
feſtinā oſſis reſtaurationē de=
ueniūt iterdū mēbrū i aq̄ cali=
da ⁊ nōnūqꝫ i frigida ſubmer=
gēdo māꝫ aut dolorē ad locū ꝓ
uocāt qꝺ i rei ꝟitate ab optīo
practicāti fieri nō ꝺꝫ:tūc qꝛ diſ
locatio iūcture ad torſionē nō
accidit:tū ēt qꝛ vt Aui.c.ꝓprio
teſtat⁹ eſt.aq̄ calida i p̄ncipio
torſiōis admiſtrata ħ facit ad
ꝓpoſitū māꝫ ad locū incitan=
do:frigida ſilr̄ nocet ſpaſmū i
ducēdo circa tertiā quartā ve
diē loc⁹ ꝑꝑ ſāguinē extrauena
tū nigreſcit:vñ ſuccedente car=
minatiōe ſanguis extrauenati
loc⁹ de nigro ſeu liuido colore
itra ſeptimū ꝺcimūqꝫ diē i cro=
ceū mutat.Et ꝑpea ignari chi=
rurgici vidētes locū denigra=
tū eē frequēti ſcarificatiōe locū
ꝺnigratū ſcarificāt arbitrātes
ip̄aꝫ nigredinē cancrenoſitatꝫ
eē p̄ncipiū:ꝙ reuera nō ſine in
gēti egrotātꝫ diſpēdio efficit.
Aduertēdū eſt igit circa iſtam
ſcarificatiōeꝫ ⁊ nigredinē p̄di=
ctā vt i cura vera nō ꝺcipiaris
ſic nōnulli ſolēt decipi a p̄dicta
nigredine.Curō itaqꝫ hui⁹ tor Cura.
ſionis vt ad ꝓpoſitū redeam⁹
regimie vniuerſali ⁊ ꝑticulari
efficit.Uniuerſale āt regimē cō
plet ꝑ vētris ſolutionē ꝑ dietā
⁊ ꝑ flobothomiā diuerſiuā ob=
tēperatā per diametrū vnā cō=
pletam.Nam ſi torſio fuerit in
pede dextro vel genu eiuſdem
partis:tunc flobothomia ex ve
na baſilica eiuſdem lateris flo
bothomari debet. Uirtute et
etate conſentientibus.Purga
tio ſimiliter ꝺbet fieri cū caſſia Purga
māna reubarbaro diacaptoli= tio.
cone

cone. Et omnia farmacha hu=
iuſmodi habētia naturā poſ=
ſunt exhiberi ante digeſtionez
humorū: ⁊ etiā poſt eorum di=
geſtionem. Digeſtiuum autem
in iſto caſu iſto modo eſſe pōt.
℞. ſirupi roſa. ex infuſione ſiru
pi de ſucco endiuie. ań. ℥. vj. aq̄
ruz endiuie buglosſe abſinthij
ana. ℥. j. Regimen quoqꝫ parti
culare adminiſtratiōe īfraſcri=
ptorū localium completur. In
primis vtiqꝫ trib⁹ aut quatuor
diebus emplaſtretur membrū
ſtupatis pri⁹ madefactis et ex
preſſis aqua et vino granatoꝝ
vel aceto roſ. illinitis cū infra
ſcripta. ℞. ouorū cum ſuis al=
buminibus ⁊ vitellis numero.
vj. olei ro. onfancini vł olei ro.
cōpleti. ℥. iij. olei mirtini. ℥. ij.
lactis mulieris. ℥. ſ. quilqꝫ ner=
uie minutiſſime inciſe cōtrite.
Manipulos. ij. farine ordei et
fabarum. ań. ℥. j. ſemis. omnia
conquaſſentur ad inuicem ad=
dendo pulueris myrtillorū vi
delicet foliorum et granoruz.
ań. ℥. x. ⁊ actualiter bis in die
medela iſta calida more ſupra
dicto locus emplaſtretur trāſ=
acta quarta die addantur em=
plaſtro antedicto abſinthij in=
ciſe et triturati. M. j. ß. olei ca=
momillini. ℥. j. ß. miſce ⁊ vſqꝫ ad
ſeptimum cum iſta medela ꝓ=
cedendū eſt. Si vero dolor fue
rit vehemēs in loco eius ſeda=
tio pulcherrime efficitur admi
niſtratiōe infraſcripti remedij
℞. foliorum maluarum roſaꝝ
abſinthij quiqꝫ neruie. ań. M.
ſ. ß. furfuris fabarum excortica
taruz. ań. M. ij. camomille mel
liloti piſti. ań. M. ß. bulliāt om
nia ſimul cum aqua ſufficienti

vſqꝫ ad cocturam fabarū piſta
tis omnibus expreſſis ⁊ cribel
latis iteruz cum lib. j. ß. ſape ⁊
tantum farine fabaruz ⁊ predi
cta cribratura ad ignē fiat em
plaſtrum ſolidum addendo in
fine cocture olei ro. odoriferi.
℥. iij. olei cāomillini myrtini.
ań. ℥. ij. croci. ℥. ſ. ⁊ iteꝝ bulliāt
paꝝ ⁊ vtere omni terſione ⁊ la
certorum attritione cōtuſione
qꝫ: quia eius operatio ī iſto ca
ſu crede mihi ſolēnis eſt medi
cina in fine ad cōfortādas iun=
cturas. ℞. radicū altee. li. ſ. ſi=
gilli ſalomonis lib. ſemis om=
nia decoquantur in brodio ca
pitis vnius caſtrati prius inci=
ſa altere ſecunduz latitudinē:
deinde piſtentur ⁊ cribellētur
cui cribrature addātur ſepe li
bram vnam vini greci vel ro=
ſeſi. ℥. viij. farine. fabarum re=
centi. librā ſemis ſtercoris bo=
uini triturati. ℥. duas ſue piſte
abſinthij triturati roſarū ań.
Manipu. ſemis olei roſati odo
riferi olei myrtini. ań. ℥. vnā ſe
mis cāomillini de ſpica agrip=
pe ⁊ dialtee. ań. ℥. ſemis miſce
et iterū bulliāt vſqꝫ ad ſpiſſitu
dinem ſolidaz et vtere more ce
roti vel emplaſtri: quia ei⁹ ope
tio pro predicta intentione ſo=
lennis eſt: Et ſi adderentur te=
rebentine clare. ℥. tres ſubtilis
erit magis et neruorum et la=
certorum et iuncture medela
iſta confortatiua. item ad ean=
dem intentionez. Recipe altee
et ſigilli ſalomonis in aqua de
cocti piſtati et cribellati. ana.
℥. quatuor terbentie clare. ℥. ij.
olei myrtini olei roſati odo=
riferi olei de ſpica maſticini
ana. ℥. ij. cere albe. ℥. x. mel=

lis.℥.ſ.aggrippe ⁊ dialtee.añ.
ʒ.quinq; vini albi odoriferi cia
tum ſemis bulliant omnia ſic
vſq; ad cōſummationē vini cū
℥.vna ſemis vermiū terreſtriū
lotorum cum vino deinde colē
tur ⁊ colature addatur puluē=
ris rubei.ʒ.vj.pulueris myrtillo
rū abſinthij atq; roſaruꝫ añ.℥.
ſemis ſandalorum omniū. añ.
ʒ.iij.mumie.ʒ.duas ſemis cro=
ci.℈.farine fabarum.ʒ.xiij.mi
ſce ⁊ vtere more iam dicto.Itē
ad eandem intentionē cū ma=
iori exſiccatione ⁊ confortatiōe
ac reſolutione valet infraſcri=
pta medela. Recipe abſinthij
roſarū myrtillorum anthos iue.
ana.Manipulum vnum ſaluie
maiorane ſquinãti ſtichados.
ana.Manipuluꝫ ſemis nucum
cipreſſi contritarum balauſtia
ruꝫ.añ.℥.duas mellis.ro.℥.iij.
aluminis roche ſalis ana.℥.j.
ſemis thuris maſticis ſtoracis
calamite ana.ʒ.ij.laudani.ʒ.v.
ſtoracis liquide.ʒ.vnã ſemis co
riandroruꝫ annexorum.ʒ.ij.ſe=
mis bulliant omnia ſimul pri9
trituratis cū vino nigro et li=
xiuio barbitonſoris ſatis ſuffi
cientibus vſq; ad cōſummatio
nem tertie partis lixiuij ⁊ vini
deinde colentur ⁊ vtere predi=
cta colatura calida cū ſpōgia
madefacta ⁊ bene exp̄ſſa ac te=
nui bis in die deſuper ſtricte fa
ſciata:eius namq; operatio in
iſto caſu valde proficua eſt.for
tificat enim vnãquamq; debi=
lem et relaxatam iuncturã. Et
cum iſto balneo calido quoti=
die lauetur locus torſionis:nō
in principio dico:ſed ī fine tor=
ſiōis ad fortificādas iūcturas
cū iſto balneo ꝓcedēdū ē:infra

deniq; remedia ab antiquis ⁊ mo
dernis practicãtib9 ī iſto caſu
commemorata fuerunt q̄ pro
eius curatione hic connumera
ri poſſent in quibus cuꝫ paucã
in tēpeſtate noſtra in actu pra=
ctico vtilitatem inuenerim ea=
dem cauſa conticeſcã.Et ſic cō
pletus eſt ſermo preſentis capi
tuli cuius nomē ſit benedictuꝫ
in ſecula ſeculorum.

¶Auxilia facientia aduerſus
vnamquãq; oſſiuꝫ fracturam
⁊ diſlocationē ſunt ſpecierum
quinq; quaruꝫ prima talis ſem
per fuit ordinatio noſtra et cū
qua vſq; ad ſeptimum proce=
datur.

¶℞. albumina quatuor ouo=
ruꝫ olei ro.olei myrtini ana.℥.
ij. farie volatilis.℥.ij.ſemis ſan
guinis dracōis.℥.x.terre ſigil=
late.ʒ.vj.miſce ⁊ more empla=
ſtri vtatur medela iſta pri9 ſu=
per totam fracturam poſita pe
cia lini oleo roſato et myrti=
no illinita.

¶Secunda ſpecies cum qua
vſq; ad vigeſimum primuꝫ eſt
procedendum iſto modo perfi
citur.Recipe terebētine clare.
℥.iij.mellis.℥.j.ſemis olei myr
tini olei roſati odoriferi añ.℥.
ij.mirre bñ triturate thuris alo
es ſanguinis draconis añ.℥.ſe
mis boliarmeni terre ſigilla=
te.ana.ʒ.vj.mumie.ʒ.v. farine
volatilis farine ſeminis lini fa
rine fenugreci añ.℥.vna.albu=
mina quatuor ouorum recen=
tium draganti piſti.ʒ.x.⁊ poſſe
ti.vij.lib.vna decoctionis mu=
cilaginis pedum vituli per diē
naturalem radicū altee folio=
rum fraxini foliorum ſalicis ⁊
radicum ipſius miſce ⁊ omnia

conquaſſentur adinuicem ⁊ bene incorporentur ⁊ ſuper membrum fractum et diſlocatum pilis abraſis more ceroti ponatur et q̄ medela ſemel aut bis in ebdomada permutāda eſt.

¶Tertia forma cuꝫ qua in magnis fracturꝭ et diſlocatiōe magnorum oſſium vſq; ad totaleꝫ reſtaurationem erit cerotū noſtruꝫ in forma ſparadrap nobiliſſime operatiōis quod ſic fit Recipe olei roſati odoriferi.℥.vi.libram vnā cepi hircini.℥.duas oleꝭ myrtini decoctionis ſeu mucilaginis antedicte. Recipe.ʒ.i.ſemiꝭ mirhe aloes ſarcocolle thuris ana.ʒ.vnā ſanguinis draconis.ʒ.decem bulliant omnia iſta lento igne vſq; ad cōſummationem mucilaginis baculo agitando: deinde fortiter exprimatur canapatio ſpiſſo cui expreſſioni addantur litargirij argenti minij ana.℥.ij. terre ſigillate ceruſe boliarmeni ana.ʒ.decem bulliāt omnia ſimul preter bolum et terrā ſigillatam baculo agitando donec acquirant colorem nigruꝫ quo facto: addantur cere albe quantum ſufficit tereben. clare.℥.duas ſemis et iterum bulliant vnica ebullitione cum boliarmeno et terra ſigillata et cū eo fiat ſparadrap quod fecimus in antidotario copioſe noſtre capitulo de cerotis. Cuius operatio in iſto caſu crede mihi eſt diuina.

¶Quarta ſpecies eſt ēbrochatio que debet fieri de tertio in tertium a die applicationis ānidicti ceroti aut ſparadrap vſq; ad integram fractoruꝫ oſſium reſtaurationem cuius embrocationis recepta ſic fit. Recipe roſarum abſinthij foliorum vtriuſq; plantaginis millefolij centumnodie radicum fraxini ⁊ ſalicis et foliorum et granorum myrtini ana. Manipulos duos radicū altee aliquantulū contrite.lib.vnam caude equine matris ſilue radicuꝫ: ⁊ foliorum vtriuſq; conſolide ana. Manipulum ſemis mellis.℥.iij.aluminis roche ſalis ana.℥.duas thuris mirre ſarcocolle.ana.℥. vnā aloes epatici.℥.ſemis laudani.℥.decem bulliant omnia ſimul cū duabus partibꝰ aque et vna vini rubei optimi vſq; ad ꝯſummationem quarte partis: deinde colentur et vtere decoctione iſta actualiter calida: vt prediximus quia eius operatio in iſto caſu crede mihi mirabilis eſt.

¶Quinta denuq; ſpecies eſt linimentum in mortario plumbi quod ſummopere valet contra pruritum cauſatū in fracturis a medicina fortis exiccationis vł a ligatura fortis ſtricture qđ ſic fit. Recipe olei roſati. vnguēti populeōis.ana.℥.duas ſucci plantaginis.℥.vnā: olei myrtini.ʒ.decem ceruſe.℥.vnā litargirij auri ⁊ argenti ana.℥.vnaꝫ ſemis miſce et de omnibus in mortario plumbi ſecundum artem fiat linimentum quo totus locus pruriginoſus liniatur.

¶Capitulum de cura contuſionis ſine vulnere cum depreſſione oſſis capitis euenientis capitibus puerorum.

Reſolutiua et carmi-
natiua auxilia ſan.
guis valde peculia-
ria aduerſus ꝯtuſio
nem in capitib⁹ pue
rorum ſine vulnere illatam cũ
ſanguine extrauenato nõ puo
ſunt ſpērũ triũ prima quarum
ſic ordinat. ℞. albumina triũ
ouorũ cũ ſuis vitellis olei roſa
ti olei myrtini. añ. ℥. ij. farie fa-
barũ: farine ordei. añ. ℥. ſ. ß. ola
ad inuicē cõquaſſent ⁊ incorpo
rent ⁊ cũ ſtupatis vino grana
torũ vel loco ei⁹ aceto et aqua
madefactis pcedat medela iſta
trib⁹ dieb⁹ ſup ꝯtuſionē ipſam
quotidie ſemel pmutãdo: quo
facto loco iſtius medele ponat
infraſcriptũ emplaſtrũ. ℞. fari-
ne fabaꝝ. ℥. iiij. farine ordei. ℥.
ij. ſulphuris triturati. li. ß. ca-
momille et mellilotti piſti gra-
natorũ myrti ⁊ folioꝝ ei⁹ roſa-
rũ abſinthij. añ. ℳ. j. coriãdro
rũ cimini feniculi dulcis. añ. ℨ.
vj. calami aromatici. ℨ. iij. cũ ſa
pa ſufficiēti ⁊ parũ vini odorī-
feri pti⁹ trituratis triturãdis
ſubtiliſſime bulliãt ola ſil' vſq
ad ſpiſſitudinē ſolidã addēdo
i fine cocture olei myrtini roſ.
atq cãomillini. añ. ℥. j. ß. cere
alb. ℥. ij. miſce ⁊ cũ baculo duca
tur mixtura iſta ad ignē donec
tepida fuerit: ⁊ vſq ad decimũ
diē cum ea procedatur.

¶ Forma eſt ſpõgia madefactã
in decoctiõe infraſcripta. ℞. ca
momille mellilotti roſaꝝ abſin
thij myrtilloꝝ granoꝝ ⁊ fol. ei⁹
añ. ℳ. j. calamenti nepite añ.
ℳ. ß. coriãdroꝝ cimini feniculi
dulcis. añ. ℨ. vj. nucũ cipſſi ꝯtri
tarũ numero. x. mellis. ℥. iij. ſa
lis aluminis roche añ. ℨ. x. bul
liãt ola ſil' cũ bochali vno vini
rubei ⁊ tm̃ de aq cineris vſq ad
ꝯſummationē tertie ptis deide
colent ola ⁊ vtat cũ ſpõgia bene
expſſa ⁊ ſup ꝯtuſione ſtricte fa-
ſciata deco. iſta dcta deniq ſpe
cies eſt lamina plumbi tenuis
multis foraminib⁹ minutis p-
forata ⁊ ſtrictiſſime faſciata ſup
ꝯtuſiõe ſil' cũ pdicta ſpõgia ma
defacta ⁊ expſſa vt ſupra dictũ
fuit i hmõi deco. Et no. ꝙ lami-
na plũbi dz poni ſup ꝯtuſionē:
ſpõgia vo ſup lamina plũbi dz
ſtricte faſciari vt lamia maiorē
habeat adhērētiã cu cute capi
tis. Iſta eñ via amice in Roma
na curia curaui ⁊ ſanaui ꝗ plu
res ꝯtuſiões i varijs et diuerſis
pueroꝝ capitib⁹ cũ depſſione oſ
ſis nõ modica illatis abſq cutis
inciſiõe ⁊ oſſis detectiõe pertis
in quodã puero nõie Fabio an
noꝝ decē: qđ ſup aſino equita
ret i terrã cecidit: ⁊ ſup ſiniſtra
pte capitis circa coronalis com
miſſure terminationē magnã i
oſſe ⁊ cute cõtuſionē ſuſceperit.
Ita ꝙ nonnulli Romane curie
chirurgici ⁊ pertim qdã Ligu
rius ebreus pdictã ꝯtuſionē ici
dere tētabãt ⁊ os pforare: arbi
trãtes olno tantã ſanguinis ex
trauenati quãtitatē reſolui nõ
poſſe: ego aũt. Dei munere cu-
ratiõe añ dicta ⁊ abſq aliqũ inci
ſiõe puerũ ad priſtinã ſanitatē
redegi licet p multos dies ſan-
guis extrauenatus ⁊ concretus
in ipſa ꝯtuſione ſteterit. fine ali
qua reſolutionis demonſtratio
ne beneficio medicinarũ reſol-
uentium que per prefatos chi-
rurgos ante meum aduentum
fuerunt adminiſtrate.

¶ Cap. de vulnere compoſito.

Diſo ſuperius ſub breui epilogo ſermone de cura vulnerū ſimpliciū carnoſoꝝ ꝓlo ⁊ deinde de cura vulnerum neruoſoꝝ ꝫ deinceps de auxilijs vulnera curantibus cōpoſita aliquid eſt dicēdum. Illa vtiqꝫ dicuntur vulnera compoſita que deperditiōe ſubſtātie membri manifeſta reperiuntur. Et ꝓpterea optimi practicantes dicunt ꝙ in eorum curatione due intentiones neceſſarie: ſunt quarum prima in re generatione ſubſtantie deperdite cōſiſtit. Alia ſiquidē reſtauratā ſubſtantiā cicatrizādi officiū hꝫ. Prīa intētio ꝑficit̄ cū digeſtione mūdificatiōe ⁊ incarnatione opportuna. Scda cicatrizātib⁹ medicinis cōpletur. Et fortaſſe nōnulli dubitabūt ⁊ mirabunt̄ aſi dicto ſermone de digeſtione faciēda in ꝑma intētione q̄ intētio vt ꝑdixim⁹ in regeneratiōe deperdite ſubſtantie conſiſtere manifeſtū eſt cū digeſtio ſit potius in vulnerib⁹ carnis minoratiua q̄ creatiua: ſaniē in eis
Gal. ꝓducēdo. Nā vt Gal. teſtat⁹ eſt ſanies ex inflāmatione humoꝝ ⁊ ex materia carnis generatur quēadmodū cinis ab igne ⁊ lignis efficit̄. Pro eoꝝ igit̄ dubij ſolutiōe reſpondet̄ ꝙ duplex eſt digeſtio. vꝫ prima q̄ efficit̄ per paululū tēporis ſpaciū. Et iſta cōuenientiſſime in iſtis vulneribus vr̄ cōpetere multis de cauſis. Primo vt laſſa efficiant̄ vulnera predicta. Et ꝓpterea laſſa bona: cruda ꝟo mala. Scdo vt mēbrum a dolore ⁊ ab apate et ſpaſmo futuro ſecuret̄. Ideo vt aiūt ſapiētes vulnera in qb⁹ nō generat̄ ſanies non ſunt olno a ſpaſmo ſecura. Igit̄ ꝑncipiū digeſtōis in iſtis vulnerib⁹ digeſtiuis īducere bonū eſt ⁊ ecōtra. Un̄ Aui. canone curatiōis vlcerū dicit vlcera generantia ſpaſmū ſūt in qb⁹ nō gn̄atur ſanies indē qn̄ in eis apparet ſanies ⁊ apa ideſt parua mēbri tumefactio ē ſignū bonū cū q̄ nō timet̄ ſpaſmo ⁊c. Silr̄ dolor vt inquit
Gal. ē valde parat⁹ i vulnerib⁹ ſpaſmū ⁊ apatiōnē inducere. ē eni ſicut vētoſa attrahēs materiā ad locū ergo non ſine maxima rōne vr̄ dicēdū ꝙ principiū digōnis a digeſtiua medicla in iſtis vulnerib⁹ pullulatū facit vt vulnera a ꝑdictis accidētib⁹ tueant̄ rōnib⁹ ⁊ autoritatib⁹ iā dictis. Alia digeſtio adeo lōga ab ignaris chirurgicis admiſtrari in vulnerib⁹ repit̄ q̄ nō ſolū digeſtionē in vulnerib⁹ inducit ⁊ dolorem ſedare facit: veꝝ etiā ⁊ mēbrū ad putrefactionēꝫ deducit. Seqt̄ igit̄ ꝙ digeſtio q̄ debet̄ p me iſto vulneri ē illa q̄ breui tpe adminiſtrāda ē: vꝫ trib⁹ aut quatuor dieb⁹ i ꝑncipio gr̄a inducēdi i eo digeſtionis ꝑncipiū. Un̄ breuiter cōcludit̄ ꝙ parua digeſtio nō ē inutilis rōnib⁹ iā dictis: lōga ꝟo nō ſine piculo in iſto vulnere et in alijs vt .ī. patebit aut̄. Raſis a
medico adminiſtraret̄: niſi forte vuln⁹ ſupuenerit ſup aliquā magnaꝝ iunctaꝝ ⁊ adfuerit cū deperditiōe ſubſtātie mēbri nō pua. In hoc ſi qdē vulnera ⁊ lōga digeſtio ⁊ cauterizatio loci oleo feruēti ſambucino neceſſaria ſunt nā rōne ligamentoꝝ ⁊ neruoꝝ lōgā petit digōnē vulnus iſtud ꝑſertim qn̄ ē alteratū Gal.

ab aere rõne ſitr depditiõis ſubſtantie iuncture petit pdictã loci cauterizationẽ ⁊ deiñ digõnẽ vt Aui.ca.de remotiõe ſexti digiti teſtat⁹ eſt. Et qꝛ amice ſunt nonnulli ignari chirurgici ꝗ in vulnere cũ depditiõe ſubſtãtie ꝓpinãt medicinas incarnatiue credẽtes ſtatim carnẽ depditã regenerare: qđ reuera teſte Raſis lib. ſui cõtinẽtis nõ vr̃ canonice factũ eẽ. Dicit enĩ ꝙ vuln⁹ ⁊ vlcus ꝓfundũ ad idoneã carnis regenerationeꝫ nõ ꝑueniũt niſi poſt putredinem ideſt poſt pfatã digõnẽ. Alia ꝗꝫ rõ cur digerẽtia poti⁹ ꝗ̃ incarnatiua in iſtis vulnerib⁹ ꝯpoſitiꝫ veꝫ cũ de perditione ſubſtãtie mẽbri non pura vr̃ ꝯuenire eſt: qꝛ in iſto vulnere ſemꝑ ſequit̃ alteratio aerꝫ Et ꝓpterea cuꝫ pdicta vulnera ſapiãt naturã vulneris alterati ab aere: ea de cã digerẽtia auxilia i ꝑncipio ꝑ eoꝝ curõne accõmodate admiſtrant̃ teſte Gal. dicẽte: oẽ qđ eſt cõtuſum vulnus vel alteratũ ab aere neceſſe eſt putrefieri ⁊ in ſaniẽ cõuerti. Digeſtiuũ in iſto vulnere tale eſſe dꝫ. ℞. terebẽtine clare. ℥. ij. vitellũ vni⁹ oui croci. ℈. j. impleat̃ vulnus plumatiolis ſeu lichiniũs madefactis cũ predicto digeſtiuo: deinde ponat̃ folium caulis nigri duplicatũ ⁊ faſciatũ deſuper. Et inſuꝑ circũiacẽtes ꝑtes vulneris ab apãte ⁊ dolore tueãtur auxilijs ſuperi⁹ habitis in cura vulnerũ neruoꝝ. Cumqꝫ ſanies ſatis bona ⁊ in debita quãtitate gñata fuerit: tũc digeſtiua oĩno ꝓhibẽda ſunt. ⁊ ampli⁹ nõ eſt ꝓcedẽdũ cũ digerẽtib⁹ ſicut faciũt imperiti chirurgici ꝗ diuti⁹ cũ eis ꝓcedẽdo mẽbrũ ſe penſiero ad putrefactionẽ ſẽducũt. Igit̃ ꝯſecuta digõne cũ iſra ſcripto mũdificatiuo ꝓcedere vtiliſſimũ eſt. ℞. terebẽtine clare. ℥. iij. mell. ro. ſyr. ro. añ. ʒ. vj. bulliant ola parum ad ignẽ deinde addat̃ vitellũ vni⁹ oui qñ auferẽ ab igne croci. ℈. ſ. farine ordei bñ cribellate. ʒ. x. Celebrata mũdificatõe ꝗ̃ cognoſcit̃ ꝑ bonitatẽ carnis ⁊ itra decimũ diẽ hec mũdificatio fieri ſolet ꝑ ei⁹ incarnatiõe huic mũdificatiuo addant̃ ſarcocolle mirre thurꝫ aloes añ. ℥. j. ß. miſce. Scđa pꝛefea intẽtio ꝗ̃ admiſtratiõe cicatrizãtiũ ꝯplet̃. dico ꝙ puluis ꝑ hac intẽtiõe de mirabolano citrino cum lotiõe cicatrizatiua aluminis ⁊ vnguẽto de minio de ſcripta cap. de additiõib⁹ ſummopꝑe vꝫ vulnera ꝗꝫ ꝯtuſa ⁊ alterata ab aere i eoꝝ curatiõe pañ differũt a curatiõe iã dicti vulneris. Jõ cũ eoꝝ curatio ſit prima curationi vulneris cõpoſiti parũ pter iam dicta hic dicetur vnũ tñ ꝑ illoꝝ curatiõe nõ pter mittam ⁊ eſt ꝙ cum ad vulnera cũ magna cõtuſione illata cancrenoſitates oriri ſolẽt. hinc eſt ꝙ vltimas iam dictas intentiones ſuperius ad remouendas vulnerũ contuſoꝝũ putredines et cancrenoſitates adminiſtratio vnguenti egyptiaci ordinati. c. de addi. valde proficua eſt. In ceteris vero intentionibus vulnera iſta a medico tractari debent nõ ſecus ꝗ̃ ſuperius dictum fuit de cura carnoſoꝝũ et compoſitoꝝum vulnerum.

¶Capitulum de magna lacertoꝝum attritione et contuſione ſine vulnere.

Vniuerſalibus ca=
nonibꝰ premiſſis
⁊ obſeruatis capi
tulis de cura vul=
nerum neruorum
quantum ad di=
ctam purgationem ⁊c. Dico ꝑ
hac curatione ꝙ in primis die=
bus albumina triũ ouorum: cũ
ſuis vitellis cõquaſſata cũ oľo
roſato ⁊ myrtino ad prohiben
dũ curſum materieꝝ decurſam
ꝙ materiam aliqualiter euapo
rando ſingularis eſt medicina
ſuꝑ ꝯtuſione more empľi appli
cata trãſacta quarta fabe excor
ticate decocte ĩ aqua cũ maluꝫ
roſis abſinthio furfuꝛ medulla
ꝙ panis furfuracei: deinde cuꝫ
oleo roſato camõillino atqꝫ mir
tino ⁊ farina ordeacea. q. ſuffi.
ad ignẽ faciẽdo empľm ſoliduꝫ
ꝯtuſiõibꝰ lacertoꝝ magnis me
deť. Idẽ facit empľz ĩfraſcriptũ
℞. maluaꝝ abſinthij ſulfurꝫ tri
turati fabaꝝ excorticatarũ añ.
M. ij. mĩcari ſearnogloſſe ro. añ
M. j. bul. oĩa ſimul cũ brodio ca
pitis caſtrati vſqꝫ ad cocturam
fabaꝝ: deinde piſtenť bñ cui pi
ſtature addãť farine ordei. lib.
j. ß. farie fenugre. ℥. ij. camomil
le. ⁊ mellĩloti piſti añ. ⁊ piſti. añ.
M. j. granoꝝ myrti bñ triťati. ℥. iij
cimi triťati. ʒ. ij. ß. melľ. ℥. iiij. ⁊
cũ ſapa ſufficiẽti ⁊ paꝝ viniodo.
ad ignẽ bul. vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ
ſolidã. Deĩde addãť olei camo
millini roſ. anetini ⁊ myrtini ce
re albe. añ. ℥. ij. croci. ʒ. iij. ⁊ vteř
in oĩbus cõtuſiõibus lacertoꝝ
Et ſcias ꝙ in caſu ⁊ offenſiõe ſu
ꝑ totũ vẽtrẽ magna eſt medela
reſoluit eĩ ſãguinẽ exuenatũ cũ
carminatiõe nõ ꝑua ventoſitatũ
⁊ loci ꝯfortatiõe ⁊ dolorẽ ſedãdo.

Capitulũ de accidẽtibꝰ vul=
nerum ⁊ neruorum.

Contigit ſepenũ=
ro nõnulla accña
vulneribꝰ eueniť
q̃ mẽbrũ diſcraſia
tũ eẽ faciũt. Inter
dũ in caliditate ⁊
ſicci. ⁊ nõ vnqꝫ ĩ frigi ⁊ humidi.
velut ſunt aꝑa ſpaſmꝰ ⁊ doloris
frig. ⁊ humi. cã gñať vndimia. A
caľa ⁊ ſicca mã gñať eriſipila
a caľa ⁊ hũida flegmõ. Reme=
dia curãtia dolorẽ vulneꝝ a mã
ſicca cãtũ ſũt formaꝝ triũ. Pri=
ma ſic fit. ℞. albumina triũ ouo
rũ cũ ſuis vitellis ſucci lactuce
⁊ plãtaginis añ. ℥. ß. oľi ro. odo
riferi. ℥. iij. oĩa cõquaſſenť ad luĩ
cẽ ⁊ vtere cum peciolis medela
iſta ſuꝑ mẽbro eriſipilato: qꝛ ẽ
medicina magna. Scđa aũt for
ma talis eſt. ℞. olei roſ. oñfancĩ
ni olei violati olei ro. odo. añ. ℥
ij. miſce ⁊ ducať ĩ mortario plũ=
bi ꝑ duas horas cũ piſtello ⁊ li
niatur locꝰ cũ plumis qꝛ digiti
ledũt ipꝫ. Tertia forma ẽ loci
fomẽtatio q̃ ſic ordinať. ℞. mal
uaꝝ violaꝝ ordei ⁊ lactucaꝝ añ
M. j. ß. ſulfuris. M. ij. fabaꝝ ex
corticataꝝ. M. j. ß. bulliãt oĩa ſiť
cũ brodio carniũ nõ ſalito ſuffi
cienti vſqꝫ ad ordei crepaturaꝫ
deinde cũ petijs caľis frequẽti
applicatiõe locꝰ cũ ꝑdicta deco
ctione epitimeť. Remedia ſimi
liter q̃ faciunt ad ſedandum do
lorem cauſatum a materia cali
da et humida videlicet ſangui
nea ſunt quatuor formarũ qua
rum prima eſt in forma linimẽ=
ti. ℞. olei roſ. odorife. olei camo
millini. añ. ℥. ß. ſuc. plantagi. ℥.
ß. vitella trium ouorum cũ ſuis
albuminibus croci. ℈. j. miſce⁊

in mortario plūbi ducant̄ p ho-
rā vnā cū dimidia. Scḋa forma
talis ē. ℞. medulle panis īfuſe
in brodio carnis. li. j. ß. olei ro-
ſati odoriferi olei camomillini
añ. ℥. ij. vitella duoꝝ ouoꝝ croci
℈. ſ. de olbꝰ ſ꜕ artē ad ignē fiat
eplꝫ ſolidū Tertia forma ſic or-
dinat̄. ℞. fol. maluaꝝ fabaꝝ ſcor
ticataꝝ añ. ɱ. ij. fol. violaꝝ or-
dei mūdi. añ. ɱ. j. medulle pa-
nis furfurati. li. ſ. camomille mel
liloti. añ. ɱ. ß. bulliāt oīa cum
brodio aut aq̄ pluuiali ſufficiē
ti vſq̄ ad ordei crepaturā: dein
de piſtēt̄ ꝛ cribellent̄ cui cribrat
re addat̄ olei roſati camomilli
ni farie ordeacee añ. ℥. ij. ꝛ iterū
ad ignē bulliāt vſq̄ ad ſpiſſitudi
nē Quarta ꝛ vltia forma ē fomē
tum in cā calida ꝛ ſicca ordlatū
cui additū ſit camomille ꝛ melli
loti. añ. ɱ. j. auxilia quoq̄ q̄ fa
ciūt ad dolorē cātuue mā frigi
da ſedādum ſunt fomaꝝ q̄nq̄.
Prima eſt emplm̄ de ſapa ſic or
dinatū. ℞. farine fabaꝝ li. j. ca-
mo. mellilotipiſti añ. ɱ. j. furfu
ris triturati. ɱ. ij. cū ſappa ſuf
ficienti ꝛ parū lixiuij barbitōſo
ris parūq̄ vini odoriferi bulliāt
vſq̄ ad ſpiſſitudinē ſolidā addē
do olei camomille roſ. atq̄ mir
tini. añ. ℥. ſ. ꝛ vꝫ in vndimia cuꝫ
dolore. Scḋa forma iſto mō p fi-
citur. ℞. fabaꝝ excorticataꝝ me
dulle panis furfuracij. añ. li. ij.
cū brodio capitꝭ caſtrati bulliāt
oīa vſq̄ ad cocturā fabaꝝ. Dei
de cū olo ro. camo. ꝛ anetino ar
te ꝛ igne fiat emplaſtrū ſolidū.
Tertia forma ē medulla panis
infuſa cuꝫ lacte deinde cū oleo
ro. camomil. ꝛ vitellis ouorum
parūq̄ croci de omnibus ſm
artem fiat emplaſtrum ſolidū.

Quarta forma ē fomentū admi
niſtratum cū ſpōgia vl̄ acia fili
crudi vl̄ lana ſuccida carpinata
cuiꝰ hec ſeq̄tur forma. ℞. camo.
mellilotī abſinthij roſaꝝ ſticha
dos. añ. ɱ. ſ. feminis fenugreci
ſemiſlini añ. ℥. j. ß. mellis. ℥. iij.
anthos. ɱ. j. ſappe. li. ij. cuꝫ aq̄
ſufficiēti ꝛ parum vini odoriferi
bulliāt vſq̄ ad cōſummationeꝫ
tertie partis ꝛ vtere cū ingenijs
iā dictis ſuper mēbrū doloroſuꝫ
vlneratū ad ſedādū dolorē i mā
frigida ꝛ mixta etiā cum aliqua
li caliditate. Quīta forma que
multū vꝫ aduerſus dolorē a fri-
giditate aeris cātuꝫ in vulneri
bus erit oleū magiſtrale qḋ ſic
fit. ℞. olī ipericonis olei camo.
anetini. olī ḋ ſpica. añ. ℥. ß. agri
perꝺialtee. añ. ℥. j. olei vulpini.
℥. x. anthos ſiue muſcate mrica-
rie ſāſuci ſtichados. añ. ɱ. ß. v-
miū terreſtriū lotoꝝ cū vino. ℥.
ij. radicū enule contrire radicū
ebuli añ. ℥. j. bulliāt oīa ſiml̄ cū
bochale ſiue pita media vi. odo
riferi ꝛ ciato vno aq̄ camomil. ꝛ
ſaluie vſq̄ ad cōſumptionē me-
dietatis vini ꝛ aquaꝝ deīde co-
lent̄ ꝛ fortiter expumātur ꝛ iteꝝ
bulliāt vſq̄ ad itegrā vini ꝛ aq̄
rum ꝯſumptionē. Cui ebullitio
ni addāt̄ terebētine clariſſime
℥. ſ. ß. ꝛ iteꝝ bulliāt parū ꝛ vtere
oleo actualiter calido cū pānis
calidis faciatis ſup mēbro: q2
pro intentione iā dicta nobilis
eſt medicina ꝛ ēt ad dolorē ſpaſ
moſum ꝯuenientiſſime admini
ſtrat̄. Iſta auxilia amice valent
ad ſedādū vnūquēq̄ dolorē p̄di
ctaꝝ materieꝝ cū domeſtica lo
ci ꝯfortatiōe dico a pāti tēdēti i
viā reſolutiōis hec auxilia vale
re p intētiōe iā dicta in viā ma-

turatiõis tẽdere videãt: tũc ma
turari dꝫ maturatiõe tradita ſu
is ꝓprijs capl'is ĩ copioſa nr̃a.
Silr̃ facta eiꝰ maturatione ape
riat iuxta doctrinã traditaꝫ ca
pl'o de exitura groſſe cutis. Et
ſilr̃ digerat mũdificet ĩcarnet ⁊
cicatrizet. Si colericꝰ curatõibꝰ
colericoꝝ. Si ſanguineꝰ ſangui
nollẽtoꝝ. Si flaticꝰ a ꝑ flaticoꝝ
tractetur ſigillatim ſuis ꝓprijs
capitulis in copioſa noſtra tra
ditis. Unde neceſſitate vrgenti
illuc recurras.

¶ Cap. de vulnere venenoſo et
de pũctura venenoſoꝝ ⁊ de vul
nere cauſato ab inſtrumẽto no
minato la bombarda ⁊ de remo
tione ſexti digiti: ⁊ ꝺ cura ipſiꝰ
⁊ in mẽbri amputati manus vł
pedis.

Primus in copio
ſa nr̃a capl'o pro
prio ꝙ vngues et
dentes animaliũ:
vt medici aſſerũt
practicãtes non
a venenoſitate aliqua ſpoliant
⁊ ſilr̃ vulnus ab inſtr̃o ꝓ noĩa
to cãtũ rõne pulueris de aliq̃ ve
nenoſitate participare vr̃. Et ꝓ
pterea ipſoꝝ curatio nõ differt
niſi ſcḋm maiorẽ ⁊ minorẽ vene
noſitatẽ eoꝝ vulnerum earũqꝫ
pũcturaꝝ. Jõ capl'o eorũdẽ, al
ternatim videantur. Ueniendo
deniqꝫ ſigillatim ad breuem cu
rationem iſtorum: dico quod ſi
vulnus venenoſuꝫ fuerit ab ali
quo eq̃: aſino: ſimia: cane: aſpiꝺ
⁊ currẽtibꝰ eoꝝ curſu: tũc ſi a ſpi
de vel cane rabido affuerit priꝰ
ligato mẽbro ſtricte in ſuꝑiori
parte cũ ſtrincha vel alio liga
mine ne venenoſitas cor petere
valeat vulnus cãdẽti ferro ſcḋm
lõgitudinẽ mẽbri amplietur. Suc
ceſſiue deĩde ſtatim locꝰ oleo ſã
bucino feruẽti in quo ꝑ ꝝ tyria
ce Gal. affuerit locꝰ cauterizatꝰ
iteꝝ ꝺcoq̃t ꝗ ſcḋo ſtati ligatura
auferat: Poſtmodũ ſcabioſa cõ
trita cũ butiro ⁊ cepis ĩ furno ꝺ
coctis vitelliſqꝫ ouoꝝ ſuꝑ mem
brũ more ẽpl'i cũ folio caulino
nigro ĩponat circũ iacẽtes ꝑtes
liniẽdo cũ tyriaca: aceto ⁊ terra
ſigillata ⁊ hoc vſqꝫ ad ſeptimũ
faciẽdũ eſt: trãſacta ſeptia dige
rat loco cũ iſto digeſtiuo. ℞. te
rebẽ. clare. ℥. ij. ſucci ſcabioſe. ℥.
j. bulliãt vſqꝫ ad cõſummationẽ
ſucci: deinde addat vitellũ vniꝰ
oui. Facta digõne mũdificet lo
cus iſto mũdificatiuo. ℞. terebẽ
tine. ℥. iij. ſuc. apij. ſuc. ſcabioſe:
ſuc. abſintij. ań. ℥. ß. bulliãt oĩa
ſimł vſqꝫ ad cõſummationẽ me
dietatis ſuccoꝝ: deĩde addãtur
farine lupinoꝝ: farine lẽtiũ bñ
cribellate ań. ʒ. vj. ſarcocolle. ʒ.
v. croci. ℈. j. Cũqꝫ locꝰ mũdifica
tꝰ fuerit ꝑ eiꝰ ĩcarnatõe addãt
huic mũdificatiuo mirre aloes
ań. ʒ. v. demũ ꝑ ſua cicatrizatõe
vnguẽto de minio ⁊ aq̃ alumio
ſa ac puluere cicatrizatiuo ha
bitꝫ. c. ꝺ additõibꝰ ꝓcedat. Ueꝝ
ſi vulnꝰ venenoſum ab equo vł
cane: vł ꝯſimili illatũ fuerit am
plũ tũc coctura ꝑ̄dicti olĩ cũ ty
riaca erit ſufficiẽs ad cauterizã
dũ locũ. Si ꝟo vulnꝰ cãtũ fuerit
ab iſtr̃o iãdicto la bõbarda: tũc
cauterizatio fieri dꝫ cũ oleo ſam
bucino vel oleo de ſele lini tãtũ
mõ Succeſſiue deĩde tribꝰ diebꝰ
ĩpleat vulnꝰ cũ vnguẽto egyptia
co deſcriptiõe nr̃a ordĩato ſine
arſenico: capl'o de additõibꝰ po
nẽdo ſilr̃ olĩ die ſuꝑ totũ mẽbrũ
ꝓpter ꝑiculũ cãcrenoſitatis ſu

ture pluribꝰ diebꝰ ẽpl̃ʒilſtaſcri=
ptũ. ℞. farie fabaꝝ: farineoꝛdei
farine lupinoꝝ ah. li. ij. ſucci ab=
ſinthij: ſucci apij. ſucci ſcabioſe
ah. ʒ. ij. cũ ſapa ſufficienti ꝛ lixi
uio barbitõſoꝝ bulliãt oĩa ſil vſ
qꝫ ad ſpiſſitudinẽ ſolidã ꝛ vtere
ꝑ ītẽtiõe iã dicta vſqꝫ ad q̃rtũ=
decimũ vel plus ſi opꝰ fuerit et
vſqꝫ ad q̃rtũ ponaꝛ predictũ vn
gm̃ egiptiacũ. Deide locꝰ mun
dificeꝛ ī carneꝛ ꝛ cicatrizeꝛ: put
ſupius dictũ fuit. Utiliſſimũ eſt
q̃ʒ: ſumere poculũ deſcriptũ. ca.
de additionibꝰ aduerſus moꝛſu
rã aſpidis: ꝛ canis rabidi multꝭ
diebꝰ. Ceterũ de remotiõe ſexti
digiti ꝛ curatiõe manꝰ amputa
te mõ aliq̃d eſt dicẽdũ. Et p̃mo
amputato raſoꝛio bñ incidenti
ſexto digito in iũctura ꝛ manu
amputata: vel merito iuſtitie:
vel occaſiõe alicuiꝰ rixe ptinꝰ ſi
ne aliq̃ tp̃is īternuſſione locus
oleo cõi cũ modico terebentine
in quo ſint decocti lũbrici terre
optime cauterizeꝛ. Deide dige
raꝛ locus digeſtiuo cũ predicto
oleo terebẽtina ꝛ vitellis ouoꝝ
cõfectio parteſqꝫ circũiacẽtes in
ſupioꝛi pte faſciẽꝛ cũ oľo magi=
ſtrali ꝛ ſparadrap habito in ca.
de vulnere neruoꝝ ī cã ſedandi
doloꝛẽ ſpaſmoſuʒ ꝛ apationẽ ꝓ
hibẽdi. Cũqꝫ ſanies ī loco gñа=
ta fuerit ꝛ opatio cocture eſche
roſa remota fuerit: tũc locꝰ pp
eiꝰ ſenſibilitatẽ mũdificeꝛ cum
iſto mũdificatiuo domeſtico. ℞.
terebẽtine claꝛ. ʒ. vj. ſucci plãtagi
nis. ʒ. ij. aq̃ oꝛdeacee ciatũ vnũ
ſirupi ro. ʒ. j. ß: bulliãt oĩa ſil vſ
qꝫ ad cõſummationẽ aq̃ ꝛ ſucci:
deide coleꝛ cui colature addã
tur farie oꝛdeacee bñ cribellate
ʒ. ij. ß. vitellũ vniꝰ oui ſarcocolle
ʒ. ij. Reliquũ ꝟo curatiõis vcꝫ ꝑ
īcarnatiõe ꝛ cicatrizatiõe inge=
niis iã dictꝭ ꝓcedaꝛ. Qualr aũt
regẽdi ſũt q̇ pũctura vľ moꝛſu=
ra venẽoſoꝝ laboꝛãt ī cõeſtiõe ꝛ
potu ꝛ ī aſſũptiõe poculi bezar=
dici ꝛ ī aliis ītẽtiõibꝰ ſuis ꝓp̃is
capitulis de moꝛſura aſpidis. ꝛ
pũctura venenoſoꝝ in copioſa
nr̃a latiꝰ locuti ſumꝰ: q̃re ꝑ tua
neceſſitate illuc recurre.

¶ Cap̃. de vulnere cauſato a ſa
gitta: telo: vel cõſimili inſtrumẽ
to: ꝛ de extractõe ſagittaꝝ cura
iſtius vulneris.

LIcet de negotio
ca. ꝓpꝛio ī copio=
ſa nr̃a ſufficiẽter
meminerĩʒ tñ ad
ampliorẽ doctri=
nã p̃ſati capli: et
preſentis opuſculi nr̃i demũ ex
tractionis ſagittaꝝ: ꝛ de cura
vulneꝝ earũdẽ ī p̃ſenti ſermone
iteꝝ ptractare decreui. In pri=
mis añqꝫ ad p̃ncipale ꝓpoſituʒ
accedamꝰ. Dicimꝰ qd̃ ſagittaꝝ
ꝛ teloꝝ varia ꝛ diuerſa ſũt gñа
ſcd̃m qꝫ diuerſis natiõibus fa=
bꝛicanꝛ: q̃dã eñ ſunt barbulate
cũ quadã vacuitate in q̃ lignũ
ſagitte fabꝛicatoꝛes intrare fa
ciunt. Alie ſunt que in vna ex=
tremitate ſunt ad modũ parue
ſagitte. Et in alia extremitate
ſunt ad modũ claui intrantis
extremitatem ſagitte: ꝛ iſta ſpẽ
vtũꝛ frequẽtiſſime mahumeta=
ni ꝛ turci aduerſꝰ xp̃ianos: q̃ñ cũ
eis bellũ maritimũ agũt. Silr
ẽt de telis: alia ſunt cũ cuſpide
ad modũ fuſi cũ quo mulieres
filũ filare ſolẽt. Alia ẽt quadra=
ta: ꝛ alia triãgulata ſunt ꝛ dete
rioꝛa oĩbus ſagittis ꝛ telis. Et
magꝭ periculoſa eſt ſagitta bar

bulata ꝓpter difficultatē extra ctiōis ipſius ſine leſiōe venarū: neruoꝝ ⁊ arteriarū q̄ñ i iſtis lo cis euenit. cōtingit ſilr magis tedioſa ⁊ difficilior ad extrahē dū ꝓpter ſui tenuitatē ē ſagit ta turcoꝝ ⁊ mahumetoꝝ. Uñ veniēdo deinceps ad ingeniuʒ extractōis dictarū ſagittaꝝ eo rūqꝫ teloꝝ. Dico φ ſi ſagitta vl telū cuiuſcūqꝫ cōditiōis ſeu na ture fuerit in loco vbi nec tena culis nec iſtro fabricato ad mo dū roſtri gruis ex̄hi nō poſſit tūc ſi vuln⁹ fuerit ſtrictū: niſi pi culū manifeſtū alicui⁹ iciſiōis: venaꝝ: neruorū ⁊ arteriaꝝ ꝓhi beaꝛ ſtatim ferro i p̄ma die vel ſcḋa ſubtili ingenio ampliādū eſt deinde cū tenaculis vel alio iſtro ꝓportiōato ad ſagittā ca piendā ꝓ poſſe ex̄haꝛ lʒ opinio repiaꝛ quorūdā antiquoꝝ ⁊ mo dernoꝝ q̄ laudāt poti⁹ locū vul nerationis mollificari digeſti uis medicaminib⁹ ipſamqꝫ ſa gittā cū attrahētib⁹ ad exterio rē ꝑtē ꝓuocare. qḋ in rei veri tate ſalua coꝝ pace nō ſine emi nēti mortis egrotātis piclo aut ſaltē ap̄andi locū fieri p̄t. retar dare em̄ per multos dies extra ctionē ſagitte ⁊ dimittere vt na tura vna cū remedijs foras ip ſā expellat cū in quacūqꝫ ꝑte cor poris p̄ſertim neruoſa ſagitta infixa parata ſit dolorē veheme ter cāre rectā q̄cqꝫ īpediēdi cu rationē cā eſt ea de cā videꝛ di cendū vtiliſſimū eſſe vt p̄fai ns dolor ⁊ ap̄a ⁊ alia accidētia q̄ ſolēt euenire vulneri occaſione nō extracte ſagitte nō eueniāt ipſam ſagittā extrahere quāto citius fieri poſſit qꝛ niſi remo neaꝛ ſagitta mēbruʒ a quo eſt infixa in p̄nominatis accidēti bus minie carere poſſit. Cum dolor ſit ſenſibilitas rei cōtra rie mēbro: res aūt cōtraria ipſi mēbro vulnerato eſt ip̄a ſagitta ergo niſi remoueaꝛ ſagitta nō ſecuraꝛ mēbrū a nocumēto do loris apoſtemationis ⁊ ſpaſmi Quāto igiꝛ citius rationib⁹ an tedictis vt celeberrime i copio ſa noſtra ꝑ nos diſputatū fuit extrahiꝛ telū ſeu ſagitta: tanto ſecuri⁹ ⁊ melius fuerit ad hoc vt accidentia p̄enominata nō eueniāt. Sagitta reuulſa ſi nō fuerit venenoſa ſufficit tantū modo vnica vice feruenti oleo ſambucino vl camomillino vul nus decoquere deinde digeſti uis medicaminib⁹ vſqꝫ ad per fectā digeſtionē trāſire neceſ ſarium. Reliquū vero curatio nis tracteꝛ prout caplo de vul nere carnoſo aut neruoſo ſi fue rit i neruꝫ dcm̄ fuit. Uerꝫ ſi p̄di ctā ſagittā venenatā eē repies qḋ de facili cognoſciꝛ per tume factionē loci tendentē in viam nigredinis aut liuiditatis tūc totā venenatā carnem candēti ferro vrere vtiliſſimum eſt par teſqꝫ circūiacētes ſcarificare ⁊ ſanguiſugas imponere neceſſa rium eſt vt ſanguis extrauena tus extrahaꝛ. Super totū mē brū quoqꝫ emplaſtrum de fari nis qḋ aduerſus cancrenā facit imponaꝛ vulnus deinde pro re motiōe eſchare ab igne cauſa te cum mūdificatiuo carbūculi habito. c. de additiōib⁹ curādū eſt: hoc totū dico venenoſitate iterfecta. Nā ſi dubitaueris ad huc ō aliq̄ venenoſitate: tūc vn guentū egyptiacum qḋ aduer ſus cācrenā valet ꝑ me ordina

tū.c.iā dicto admiſtrare vtiliſſi
mū eſt. Si vero poſt cauteriza=
tionē nulla tibi ampliꝰ erit du=
bitatio de aliqua venenoſitate:
tūc nō mō cū mūdificatiuo ꝑdi
cto: veꝝ ēt butiro vel digeſtiuo
de terebētina caſū eſcharē ꝓcu
rare poteriſ: remota eſchara vul
nus curaꝛ curōne alioꝝ vulne=
rū. Et qꝛ cōtingit ſepenūero ſa=
gittā ī oſſe pſm ꝓfundari. ita ꝙ
ī extractiōe ipiꝰ opepreciū ē lo=
cū vulneratū triāgulari īciſiōe
ampliare. Deīde terebello nr̄o
ſeu trapano ad ꝑforādas oſſiū
capitiſ tabulas ī loco ſagitte ꝑfo
rare vtiliſſimū ē ꝑforatione ꝓ=
funda vt hincinde mouēdo tra
panū nunc a dextris nūc a ſini=
ſtriſ manū īclinādo ſagitta vna
cū oſſe circulato a ꝑfato trapa=
no faciliꝰ exire valeat vl̄ extra=
haꝛ facta ꝑforatione ꝑdicta cū
tenaculis aut alio inſtr̄o ſm̄ ꝙ
meliꝰ tibi videbiꝛ ſi opꝰ fuerit.
Veꝝ ſi ꝑdicta ſagitta cū barbu
lis eſſe repiaꝛ: ſi fuerit ī aliq̄ ꝑte
corpis vbi ſine ꝑiculo ex ꝑte op
poſita loci vulnerati ex̄hi poſſit
ex̄haꝛ: deīde ab vno orificio ad
aliū tela lini ſatis leni amplitu
dinis vniꝰ digiti ⁊ lōgitudinis
quātū erit neceſſe illinita dige=
ſtiuo de terebētina vl̄ de oleo ro
ſato. q̄tidie vſq; ad ſeptimū īpo
naꝛ poſtmodū cū trina ab vtra
q; ꝑte īpoſita melle ro. aut mū
dificatiuo de ſirupo ro. inlinita
vſq; ad ꝑfectā mūdificationē ꝓ
cedaꝛ. Si aūt ꝑdicta ſagitta ex
ꝑte oppoſita aliq̄ īportāti cā ex
trahi nō poſſit: tūc ſubtili inge
nio ⁊ maxia cū dexteritate bar=
bule a carne ferro diuidantur.
Deīde ꝑ poſſe capiaꝛ ſagitta cū
aliq̄ inſtr̄o canulato qđ intra ſe
ꝑdictas barbulas cōtinere va=
leat ipſamq; ſagittā extrahere
Sitq; inſtr̄m ꝑdictū ad moduꝫ
roſtri gruis itus aliquātulū ar
tificioſe dētatū ⁊ canullatū. At
ſi ſagitta aut telū ītrauerit mē
brū adeo ꝓfunde ꝙ medicꝰ ſa=
gittā infixā nec videre nec digi
tis ſentire valeat: tūc ſtatī ſemi
tā eorundē ſpeculo argēteo ꝑq̄
rere neceſſe ē. ad hoc vt cogno=
ſcaꝛ an ſagitta vl̄ telū fuerit cū
ligno vl̄ ſine: nā ſi cū ligno vt ſu
periꝰ diximꝰ ſi vulnus nō fuerit
amplū ferro ampliādū ē: cū cau
tela tn̄ ne nerui arterie ⁊ vene
ledanꝛ deīn cū īſtr̄o ꝓportiōato
vcꝫ tenaculis aut roſtro gruis
cū dexteritate ex̄haꝛ. Si v̄o ſa=
gitta aut telū fuerit ſine ligno:
tūc terebello īuerſato cū cuſpi=
de ad modū ſagitte intrāti va
cuū teli foras extrahaꝛ. ⁊ ſi telū
fuerit ī aliq̄ ꝑticl̄a corpis adeo
ꝓfunde infixū ꝙ aut rōne ner=
uorū venarū atq; arteriarū aut
rōne nobilitatis mēbroꝝ pricı=
paliū inciſio ad ampliādū vul=
nus fieri nō poſſit: tunc cū dige
rentibꝰ ⁊ relaxātibꝰ ꝓcedendū
eſt. Vidimꝰ eñ interdū nōnul=
los geſtaſſe ferrū ſagitte in va=
cuo vētris per multos annos ⁊
tandē nā terminauit ipm̄ ferrū
adinguē ꝑ viā exiture. Idē fa=
cit de pila plūbea ab inſtr̄o qđ
Lo ſchiopeto nuncupaꝛ prout
vidimus in tēpeſtate nr̄a in illo
ſtrēnuo ⁊ peritiſſimo armoꝝ du
ce Auguſtino de cāpofregoſo: q̄ Nota.
dū ab eodē inſtr̄o in ſuꝑioribꝰ
partibꝰ corpis vulneratꝰ fuiſſet
poſt multos annos natura ter=
minauit ſuꝑ cauiculā pilā plū=
bi iā ꝑ multos annos ab eodē
inſtr̄o delatam. Deniq; et pre=

dixim⁹ varia ſagittarū ⁊ teloꝝ
gn̄a reꝑiunt quorū diuerſitatē
ꝓpter lōgā narrationē ꝑtermit
tā. Et ꝓpterea lȝ ab Albu. mlt̄a
ꝯnumerētur inſtr̄a ad tela ⁊ ſa-
gittas extrahendū: tn̄ ꝙ viliora et
prōptiora ꝓ negotio iſto eē re-
periūtur tibi fili nūc deſcribā ꝙ
prime ſeptē ſunt formaꝝ quarū
Pr̄ia. prima forma ſunt tenacule ma-
Scda. iores: mediocres ⁊ minores. Se
cūda forma ſunt inſtr̄a fabrica-
ta admoduȝ roſtri gruis ꝙ pn̄t
eſſe multifaria prout neceſſitas
extrahēdi ſagittas poſtulabit ⁊
ꝓut ingenio prudētis chirurgi
tertia. ci videbit̃. Tertia forma vocat̃
terebellū torculare duab⁹ parti
bus fabricatū intus vacuū ad-
modū cāne i ſummitate vt ꝑdi
ximus cum cuſpide dentata in
tuſqꝫ ferrū hn̄s rotundū eiuſdē
lōgitudīs cū cāna qđ ſurſuȝ tor
cularit̃ ducēdo cuſpidē ſeu pun
ctā terebelli aꝑire ſeu āpliare
Q̄rta. facit. Quartū inſtr̄m ſil̄r eſt fa-
bricatū vt tertiū ſine cuſpide: re
perit̃ tn̄ in ſummitate eē ꝑfora
tum vt ſagittas turcoꝝ intrare
valeat ⁊ ſurſū torculariter aſcē
dēdo alam ferri ꝙ̄ itus hȝ cau-
dā ſagitte capere valeat ſtricte
adherēdo cū ſagitta. Quintum
Q̄nta. inſtr̄m eſt terebellū dentatū ad
modū ſerre ⁊ cāulatū: ⁊ de hac
forma ca. de fractura cranei vbi
de nouo corpore inſtrumentoꝝ
ſexta. tractauim⁹ mētionē fecim⁹. Se
xta forma ſunt velut nouacula
ad āpliādū vuln⁹. Septia for̄a
ſeptia. ſunt terebella ad euacuandū li
gnū qđ ſepenumero in telis re-
manere ſolet. Squirille antē et
ſpine extrahunt̃ īducēdo in eis
interdū ſaniē īterdū cutem ali
qualiter īcidēdo: ꝙ aūt inducūt
ſaniē aliqn̄ ſunt digerētia mol-
lificātia: ⁊ iſta cōueniūt in ꝑnci
pio. Cumqꝫ ſanies generata fue
rit: ⁊ ſpina foras cū ſanie mini
me exire videat̃ tūc īterdū mor
dicatiua medicamina admini-
ſtrare ad maiorē ſaniei augmē
tationē neceſſariū eſt velut ſūt
trociſci de minio aut puluis no
ſter carnis ſuꝑflue remotiuus.
De ſagitta ꝟo ꝙ ītrauerit aliqđ
mēbroꝝ ꝑncipaliū nolo vt non
nulli fecerūt ſermonē mlt̄ū me
eſſe ꝓlixū cū maiori ꝑ ꝑte ī ei⁹
extractione cito moriūtur. Igr̃
qn̄ ſagitta ad ꝑdictum locū at-
tigerit fctā ꝓnoſticatiōe de ei⁹
ꝑiculo ꝯſecutaqꝫ ꝯſultatione ꝑ-
ſbyteri cū infirmo de ſuis pctīs
culpam agēdo tūc cū dexterita
te extrahat̃ ſagitta. Et ſi ī capi
te fixa fuerit curatur curatione
fracture cranei. ⁊ ſi ī aliīs locis
ſimiliter curantur curatione ꝓ
pria dictorum locorum.

¶ Viſo de extractiōe ſagittarū
per varias inſtr̄orum vias: mō
videndū eſt que auxilia localia
extrahētia faciunt ad expellen
das ſagittas ⁊ oīa fixa in mem
bro. Et prio dixerūt ſapiētes ꝙ
ſuccus radicū cāne incorpora-
tus cum fermēto recēti terebēti
na ⁊ armoniaco capitibuſqꝫ la
certarū cōbuſtis ⁊ ſubtiliter pi
ſtatis ⁊ more emplaſtri ſuꝑ loco
impoſitus omne fixum in mem
bro ad exitū mireīducit. Itē ad
eādē intētionē valet īfraſcripta
medela. ℞. diaquilonis magni
deſcriptione nr̄a ordinati. ℥. iīj.
armoniaci ſerapini bdelīj gal-
bani. an̄. ʒ. vj. ſucci radicū cāne
ʒ. x. terebētine picis naual' olei
de ſemine lini an̄. ʒ. j. oībus ad
ignē liquefactis addant̃ farine

tritici.ʒ.v.fermēti recentis.ʒ.x.
olei ſambucini.ʒ.vij.miſce ⁊ vte
re eo more ceroti ꝑ itētōe iā di
cta qꝛ eiꝰ opatio eſt mirabilis.
¶ Finit liber.j. de vulneribus.
Incipit Liber ſcđs de apatibus
in vniuerſali.

¶ Cap.j.de cura apoſtematum
calidorum ⁊ frigidorum.

Auxilia que amice re-
percutiūt in ꝑncipio
vſq ad augmentum
apata calida ⁊ frigi-
da ⁊ que ſimiliter re
ſoluūt ⁊ maturāt eoꝝ cōpoſitio
nes.c. de additionibus celeber
rime diximus:quare ad illud ſi
opꝰ fuerit recurre. Uñ cōſecuta
maturatiōe locꝰ iuxta doctrinā
traditā in copioſa nr̄a caplo de
cutura groſſe cutis incidēdus
eſt.deinde ſi colericū apa fuerit
digeraꝛ digeſtiuo colerici apa-
tis.Si ſanguineū digeraꝛ dige
ſtiuo ſanguinei:⁊ ſi flegmaticū
digeſtiuo flegmatici digeraꝛ: ⁊
ꝑ digōne iſtaꝝ apatū.⁊ de mun
dificatōe eoꝝ caplo de additio
nibꝰ ſuas ꝓprias receptas ma-
gnifice pfecimꝰ.vñ ꝑ intētiōibꝰ
iā dictꝭ i neceſſitate illuc recur-
re.Celebrata digōne⁊mūdifica
tiōe locus infraſcripto incarna
tiuo incarnādus ē.R.terebētī-
ne clare.ʒ.iij.ſirupi roſ.mellis
roſ.añ.ʒ.vj.ſucci plāta.ʒ.ß.bul
liāt oīa ſimul paꝝ:deiñ addanꝛ
qñ auferꝛ ab igne ſtatim thurꝭ
ſarcocolle mirre aloes.ana.ʒ.ß.
farie ordei farie lētiū farine fa
baꝝ.añ.ʒ.iij.miſce ⁊ vtere iſto i
carnatiuo i ſanguineo⁊ flegma
tico apate dū intētio erit incar-
nādi.In colerico aūt incarnati
ua medicina nō ſine ſuſpitione
malignādi locū adminiſtraꝛ put
per nos diſputatū fuit in copio
ſa noſtra libro de vlceribꝰ i vni
uerſali. Et ꝓpterea in colerico
vlcere alſnatiua auxilia diſcra
ſie colerice neceſſaria ſunt. Iō
vngm̄ de minio cū ſucco plan-
taginis ⁊ ſolatri ⁊ vngm̄ de tu
tia deſcptiōe nr̄a vngmq albū
caphoratū i vlcere ꝑ hac itētōe
vtilia ſunt.Uñ ad ꝓpoſitū nr̄m
Auicē.dicit ꝙ rectificatio male Auic.
cōplexiōis calide in vlceribꝰ in
ducte cā eſt cura tiōis vlceꝝ.Cō
ſecuta deniq icarnatōe ⁊ admi
niſtratiōe auxilij antedicti locꝰ
ſigillādus eſt.Et ad hanc intē-
tionē vngm̄ de minio ⁊ vngm̄ de
baſilico ⁊ minoris ⁊ maioris re
cepte cū lotiōe aque aluminis⁊
puluere cicatrizatiuo ſūme con
uenire videnꝛ. De qbꝰ oibꝰ ca.
de additiōibꝰ mētionē fecimꝰ.

¶ Ca.de puſtulis malignis ve-
lut ſunt carbūculi:ignis pſicꝰ:⁊
formiculus ⁊ de eoꝝ curatione.

Diximus i copioſa no-
ſtra capitulo proprio
in curatione carbun-
culi ⁊ altoim ⁊ vniuſ-
cuiuſq puſtule vene-
no.ꝙ nulla certior nullaq me-
lior curatio eſt ꝙ̄ ſtatim veneno
ſitatem carbunculi candēti fer
ro extinguere: aut loco ignis
ipſam venenoſitatem aliquo
medicamine acuto interficere.
Deinde ad vniuerſalia reuertē
dū eſt.Et rō cur iſta pticularia
antecedāt vniuerſalia eſt qꝛ ve
nenoſitas carbūculi nō patiꝛ in
ducias quin ſtatim nō iterficia
tur medicamie acuto añq vni-
uerſalia oīa auxilia adminiſtrē
tur a medico:⁊ ꝓpterea boni ⁊
experti practicātes ſtatim labo
rāt facta flobothomia pila vel

ſecũda die(vt infra circa morti
ficationẽ carbũculi vniuerſalia
nõ pretermittẽdo vcʒ venã la-
teris doloroſi vbi eſt carbũcul⁹
incidere vt ſanguis intoxicat⁹
ad locũ carbũculi attrahatur)
laudarũt:ꝛ nullaten⁹ ex latere
oppoſito fieri dʒ vt nõnulli fieri
iuſſerũt ne venenoſitas ſup mẽ
brũ pricipale attrahaꝶ:vt de h
cap.ꝓprio ⁊ copioſa noſtra per
nos diſputa tũ fuit.Sil'r purga
tiões cũ aliq̃li ꝟtute bezaardi
ca vt Anto.gaineri⁹ capi.ꝓpo
teſtat⁹ ẽ egrotãti ꝓpinãde ſũt.
Circa etiã cõfortationẽ cordis
auctores epitimatib⁹ cordiali
bus laborare iuſſerũt:ꝟtutẽ qʒ
manu tenere bonis nutriẽtib⁹
cibariis ꝑfecto laudauerũt:nã
Auic. vt Aui.teſtat⁹ eſt ca.de febre pe
ſtilẽtiali.illi q̃ viriliter agũt in
Raſ. cõedẽdo fortaſſe euadũt.Raſ.
ſimiliter dicit ꝙ laborãtes ꝓp-
ea hac paſſiõe ad comedẽdum
aliq̃d ſunt cogẽdi.Uentrẽ ĩ ſup
largũ detinere enematib⁹ ne-
ceſſariũ ẽ.Redeũdo deĩceps ad
ꝑncipale ꝓpoſitũ nr̃e curõnis
localib⁹ faciẽde.Dico ꝙ ↄſecu
ta mortificatõe carbũculi caſ⁹
eſchare ꝓcuraꝶ adminiſtratione
mollificatiũ velut ſunt empl'a
maturatiua:butirũ:axũgia et
digeſtiuũ de terebẽtina remo-
ta eſchare ꝑ ei⁹ mũdificatione
mũdificatiuo carbũculi ꝓcedẽ
dũ ẽ.ſil'r loc⁹ icarneꝶ ꝛ ſigilleꝶ
curõne vlcer.Unũ ſup medici-
na maturatiua ꝛ attractiua cũ
fortitudine ẽ notãdũ vʒ ꝙ nul-
lo mõ medic⁹ dʒ ꝓ̃ſumer farma
cha ſaniẽtia ſup carbũculũ im
ponere:niſi prius iterfecta car
bũculi malignitate ꝛ venenoſi
tate:nec ẽt attractiua auxilia

fortꝭ attractiõis ꝓpinare dʒ añ
iã dictã venenoſitatis mortifi-
cationẽ:nã vt Cor.cel.c.de can Cor-
crena r̃fert.Dũ malũ ſerpit me cellus.
dicamina ſaniei gñatiua exhi-
bẽda nõ ſũt:qꝛ eſſet addere pu
trefactionẽ putrefactiõi cũ egri
tudo mẽbrũ ꝗꝫ cito putrefacer
paratiſſima ſit et humectatio
ſit mr̃ putrefactionũ:vt Ariſt. Ariſt.
lib.metaphy.teſtat⁹ eſt.Et pro
pterea aduertens ſup hoc opti
mus Frã.de pedemõte vir ĩ ꝓ- Frã.ꝺ
feſſiõe medica autoritatis non pede-
parue cap.ꝺ altoim exꝓ̃ſſe ĩ cu mõte.
ra carbũculi nõ mortificationẽ
curatõeʒ maturãtiũ medicinã
ſaniei ꝓductiuã adminiſtrari
ꝓhibẽdo ſubuertit autoritate
ꝛ rõne iã dictis.Sil'r ẽt non dʒ
medic⁹ attractiuã medicinam
fortꝭ attractiõis ſup carbũculũ
admiſtrare in pricipio ſtante
malignitate carbũculi qꝛ eſſet
addere malignitatẽ maligni-
tati:et venenoſitatem veneno-
ſitati vt dñs Theodoricus .c.
ꝓpo r̃fert.Et ꝓpea male agunt
ex iſto latere chirurgici q̃ ẽpl'a
attractiua ꝛ piꝑata ↄfecta cuʒ
armoniaco ſeraphino et aliis
ſimplicib⁹ fortẽ ꝟtutẽ attracti
uã hñtib⁹ ĩ maturãdo carbũcu
lũ admiſtrari iuſſeꝛt.q̃re vt au
xilia carbũculi tibi ꝓ̃ꝓtiora
ſint nũc eoꝝ formã pti ꝺ̃ſcribã:
et pti ↄnumerabo ea q̃ faciunt
ad ꝓpoſitũ ſue curatiõis ſunt
vtiqꝫ formarum quindecim.
¶ Prima eſt vnguẽtũ egyptia-
cum deſcriptione noſtra cũ ar-
ſenico ordinatum.
¶ Scda eſt aqua de arſenico ꝛ
ſublimato aduerſ⁹ notificatio
nẽ carbũculi deſcripta vna cuʒ
predicto vnguẽto capi.de ad-

ditionib⁹. Tertia eſt trociſch⁹
de minio. Quarta eſt ruptoriũ
ꝺ capitello. Quita ē cauteriza
tio fctā cũ igne: iſta oīa ꝯferũt
ad mortificatiõem carbũculi.
Sexta ē vitellũ oui cũ ſale ⁊ ſca
bioſa mixtũ ⁊ ꝯq̃ſſatũ. Septia
eſt mũdificatiuũ de apio. Octa
ua eſt icarnatiuũ de ſarcocolla
terebẽtina melle ro. ⁊ ſuccꝫ her
barũ ordinatũ. c. de additioni
bus. Nona eſt vngm̃ de minio.
Decima eſt aq̃ alluminoſa. Un
cima ē puluis cicatrizatiu⁹ ad
cicatricē īducēdã. Duodecima
eſt caulis niger ꝯtrit⁹ cũ ſale ⁊
valet ad ignē pſicũ i pncipio et
augmento. Decimatertia eſt q̃
ſil'r vꝫ aduerſ⁹ ignē pſicũ: et ſic
fit. ℞. roſarũ arnogloſſe. mal=
uarũ lentium ordei mũdi. añ.
M. ij. medule panꝫ furfuracei.
li. ß. balauſtiaꝝ: myrtinoꝝ. añ.
M. ß. bulliãt oīa ſil' cũ aq̃ ſuffi=
ciẽti vſq͵ ad fabaꝝ ⁊ ordei co=
cturã: deīn piſtenť ⁊ cribellẽť:
q̃ cribratura iteꝝ bulliãt paꝝ.
q̃ fcõ addať olei ro. ⁊ myrtini.
añ. ℥. ij. cer̃ alb. ℥. j. ß. miſce. em
plaſtrũ q̃ꝫ de duob⁹ pomis gra
natꝫ ⁊ linimẽtũ ī mortario plũ=
bi ꝯfectũ ābo ꝺſcripta ī copio=
ſa nr̃a caplo ꝺ igne pſico ꝺſcri=
ptiõe nr̃a ꝑ hac intẽtione ſum=
me ad propoſitum faciunt.

¶ Capitulũ de cura forunculi.

VIſa breui carbũculi
et ignis perſici cura
tione in anteceden=
ti. c. Modo videnda
ſunt auxilia que cõ=
ueniunt pro maturatione fo=
runculi deinde que faciunt pro
eius purgatione et ſanatione.
Et breuiter ad principale pro
poſitum veniendo. Dixerũt ſa
pientes quod triticuꝫ in aqua
decoctũ cũ radice liliorũ albo=
rum foliiſq͵ maluarũ ⁊ piſtatũ
cũ piguedine porcina forũculũ
potẽter maturat. Ad eãdem in
tẽtionē vꝫ infraſcriptũ empl'm
℞. radicuꝫ altee capitũ lilioꝝ.
añ. ℥. iij. triti. M. j. folioꝝ mal=
uaꝝ. M. ij. bulliãt oīa cum bro
dio carnis: deīn piſtẽť ⁊ cribel
lẽť ⁊ ī ꝺcoctõe cũ faria tritici: ⁊
p̃dicta cribratura ad ignē fiat
empl'm ſolidũ. Cui addať ī fine
cocture butiri pinguedis por=
cine olei cõis añ. ℥. j. ß. vitella
duoꝝ ouoꝝ croci. ℈. j. ⁊ iterum
bulliãt paꝝ. Fomẽtare q̃ꝫ locũ
⁊ ẽpitimare cũ decoctiõe p̃dcã
rũ rerũ ī cã ſedãdi dolorē ⁊ ma
turãdi locũ p̃ſentaneũ r̃mediũ
eſt. Fcã maturatiõe forũculi ꝑ
purgatiõe ⁊ mũdificatiõe ma=
terie groſſe abſterſiuũ de apio
⁊ diaq̃lõ magiſtrale. ꝺſcriptiõe
noſtra accõmodate adminiſtran
tur. Sil'r vngtm̃ de minio ī cã
ſanandi ⁊ cichatrizãdi forũcu
lum optima eſt medicina.

¶ Capl'm de cura ſcrophularũ
naſcentiarum frigidarum.

NAſcentia ab humo=
re flegmatico cau=
ſata reſoluitur et
maturatur ꝫ auxiliis
habitis in vtraq͵ in
tentione. c. de additionibus:
quare pro tui neceſſitate illuc
recurras. Maturato apoſtema
te aperiatur ſi apã fuerit ma=
gnum inciſiõe exquiſitiſſima.
Deinde trib⁹ aut quatuor die
bus locus diſterať digeſtiuo de
terebẽtina. Cõſequẽter mũdifi
cetur profunditas vlceris vn=
guento mixto aut puluere no=
ſtro per multos dies deinde pu=
rificetur

rificetur iterum locus cuz ab=
ſterſiuo de melle roſa. Cūq; lo
cus mūdificatus eſſe ſentiatur
tūc incarnet cum incarnatiuo
de mirra et ſarcocolla habito
ca. de additiōib'. Demū pro in
tegra ſanatiōe vnguentū baſi=
licū magiſtrale ꝛ aqua alumi=
noſa adminiſtrare ſufficit.

¶Viſa curatiōe naſcentiarum
frigidarū modo cura ſcrophu
larum ꝛ glādularuz nodorūq;
tractāda eſt. Scrophularꝝ glā
dularūq; curatio duplex eē vi
det. Una quarū īciſiōe perficit
ꝛ hec quidē curatio eſt breuior
ꝛ minoris doloꝝ qñ fieri poſſit
ſine leſione venaꝝ ꝛ arteriarū
q̄ꝫ curō q̄ medicaminib' acutis
efficitur. Qñ aūt ſcrophule vel
glādule reperiunt in aliq̄ cor=
poris parte puta in gula collo
vehemēter cum venis pulſanti
bus infiltrate tunc ab eadē cu
ratiōe per viā inciſiōis deſiſtē=
dum eſt: ꝛ loco inciſionis viam
reſolutiuā aut maturatiuā pe=
tere neceſſariū ē. vñ auxilia q̄ re
ſoluūt ſcrophulas ꝛ glādulas
nūc tibi deſcribā: que breuiter
ſunt formarum quinq;. Prima
eſt diaquilon magiſtrale cū gu
mis deſcriptum ca. de additiōi
bus. Scđa talis. ℞. armoniaci
bdelliū ſerapini oppopōacꝫ gal
bani. añ. ʒ. ij. ſucci radicū irios.
ʒ. j. diaq̄lonis magiſtralis. ℥. ij.
miſce ꝛ ſecundū artez ad ignez
fiat cerotū. Tertia forma ſic or
dinat. ℞. ſeminis naſturcij. ℥. iiij.
ſe. lini. ℥. ij. bul. oīa ſil' cū aceto
ſufficiēti vſq; ad fere conſūma=
tionem aceti: deinde piſtentur
ſubtiliſſime cui piſtature ad=
dāt radicū altee decocte et cri
bellate. ℥. ij. radicuz irios. ʒ. x.

olei de lilio olei irini pīguedi=
nis āſerine añ. ʒ. vj. armoniaci
diſſoluti cū aceto. ℥. j. cere albe
℥. ij. ſemis miſce ꝛ ſecundum ar
tem ad ignē paꝝ bulliendo fiat
cerotum molle cuius operatio
reſoluēdo ſcrophulas ſolennis
reperitur. Quarta deniq; forma
ſunt pillule de euforbio que ſic
ordinant. Recipe euforbij aga
rici trociſchati zinziberis tur=
bith ſucci radicum irios aloes
epatici maſticis ana. ʒ. miſce ꝛ
cum predicto ſucco ꝛ melle ro.
fiant pillule quatuor quib' ſin
gula nocte quando vadit dor=
mitum vtat vna pro vice capiē
do dieb' cōtinuis exceptis die
bus nouitatis lune: ꝛ paticēpa
rū cenet. Quinta quoq; eſt con=
fectio deſcriptione noſtra ordi
nata de turbith cap. proprio in
copioſa noſtra qua vtatur iter
dū loco predictarū pillularū ꝛ
doſis eius eſt coclear vnum an
te diem vel poſt cenam tribus
horis tranſactis ſumptum. Si
vero via iſta cōtigerit ſcrophu
las reſolui non poſſe. imo vide
rentur tendere in viā matura=
tionis: tunc maturentur matu=
ratiōe longa que ſic fit. Recipe
radicū altee radicū lilij albi.
ana. lib. ß. ſeminis lini. ℥. iiij. fo.
tradaci acuti ꝛ radicuz ei'. añ.
M. j. capituz liliorum decocto=
rum ſub prunis ceparuz ſimili
modo decoctarū. añ. ℥. ij. ſemis
decoquantur radices ꝛ ſemen
lini cū aqua: deinde piſtentur ꝛ
cribellentur ꝛ in decoctione cū
farina ſeminis lini ꝛ alijs iam
dictis rebus ad ignem fiat em=
plaſtrum ſolidum: cui addātur
in fine cocture pinguedis por=
cine butiri pinguedinis anſeri

ne ana.ℨ.iiij.ß.farine tritici.ℨ.j.ß.⁊ iterum pri⁹ incorporatis ad inuicē omnia bulliant parum cōſecuta earū integra maturatione loc⁹ aperiatur ruptorio de capitellis:deinde remota eſchara cū digeſtiuis ⁊ loco dulcorato et a malignitate ruptorij remoto radices ſcrophularū auferantur cum trociſco de minio aut arſenico vel ſublimato ſub iſto ordine adminiſtrato vz pforetur radix ſcrophule ī medio cū lanceta ⁊ in perforatiōe pone granū vnū arſenici vel ſublimati q̄ interdū vnica vice facit totaliter ſcrophulam foras exire:⁊ hic ordo arſenici ſeruādus eſt donec cognoueris totā ſcrophule radicē eē extirpatam ſemp caſum eſchare procurādo ante reiterationē arſenici vel ſublimati:q̄ hoc neceſſariū ē. Reliquū vero curationis ablata radice ſcrophularū pro ſui mundificatione incarnatione et ſigillatione procedat aliorum vlcerū curatione ſuperi⁹ habita. Uiſa curatione ſcrophularum glādularū ac naſcentiarū frigidarū per viam inciſionis:reſolutiōis:⁊ maturationis. Deinceps de cura odorū aliq̄d pertractandū eſt:⁊ in primis cōſiderandum eſt an nodus mellinus ſeu fauin⁹ aut nodoſus ſit nam ſi mellinus ſit pro eius curatione fractura chiſtis tentāda eſt deſup fortiter digito pollice comprimēdo. Et ſi via iſta predicta chiſtis frāgi nō poſſe videatur:tunc ad inciſionē trāſeundum eſt ſemper pro poſſe chiſtim nodi auferendo. Cōſequenter intus ad carnem ſqualidam remouendum trociſcum de minio ſemel aut bis tātum imponere neceſſe eſt. Unguentum quoq egyptiacum vel vnguētū mixtū vel puluis nr̄ pro hac intētione in iſto caſu vtiliter conceditur. Demum remota chiſti ſimul cū carne mala vlcus cū mundificatiuo de apio et aqua aluminoſa curādū eſt. Nodus aūt nodoſus aut q̄ ſapit naturā carnoſitatis ppter periculum malignitatis cācrenoſe nullo modo p ſui curōne aliqua inciſiōe et medicamine acuto tangatur. Sufficit ergo ipſum curatione palliatiua gubernare. Et propterea pro iam dicta intentione vnū de melioribus auxilijs lamina plumbi cū oleo roſato in mortario plūbi diutius deducto ſuper īpoſita et faſciata a doctorib⁹ eſſe inducatur. Reſolutiuum ſiliter īfraſcriptū cū aliquali mollificatiōe in iſto caſu ſumme in uaſſe recepim⁹ quod ſic perficitur. Recipe olei roſati odori. ℨ.iij.pinguedis galline pinguedinis anatis:anſerine ana.ℨ.j. ſucci plātaginis ſucci ſolatri. ana.ʒ.ij.medulle crurium vituli et vaccarum.ana.ʒ.iij.bulliāt omnia ſimul vſq ad cōſummationem ſuccorum deinde colentur ⁊ in mortario plumbi ducātur per diem naturalem quo facto iterum cū cera alba ſufficiēti ⁊.ʒ.j.ſemis radicū altee decocte ⁊ cribellate ad ignē iterum parum bulliendo fiat cerotum molle cui addant in fine coctu re tutie preparate plumbi vſti. ana.ʒ.v.camphore ſecundū artem triturate grana tria ⁊ vtere ī omni materia cācroſa vbi intentio eſt palliandi ⁊ prohi=

bendi vlcerationem cancri fu=
turam.

¶Capitulum de cura can=
crene aſchachilos et eſtio=
meni.

CAncrene ⁊ aſcha
chiloscurõ dupli
ci regimine vni=
uerſali et parti=
culari perficitur.
Regimẽ aũt vni=
uerſale cõplet ꝑ
dictã flobothomiã ⁊ventris ſo
lutionẽ ac per impoſitionẽ ſan
guiſugarũ venis emorroidali
bus et partibus circũiacenti=
bus cãcrenate particule dieta
in iſto caſu ſit bonorum humo
rũ generatiua ⁊ malorũ ꝓhibi
tiua: ſitqꝫ in principio aliquan
tulũ tenuis flobothomia vtiqꝫ
in principio ex parte oppoſita
purgatio quoqꝫ minoratiua an
te quartã ⁊ eradicatiua ante
ſeptimũ fieri debet vt infra di=
cetur digeſta prius materia cũ
ſirupo de fumoterre minori et
de ſucco endiuie acetoſiſqꝫ ſim
plicibꝰ cũ aquis endiuie fumi
terre et bugloſſe: minoratiua
quidẽ purgatio talis põt eſſe.
℞.caſie diacatholiconis.añ.ʒ.
vj.vel.℥.j.ſi patiens fuerit for=
tis nature cum decoctione cõ=
muni fiat potio: cui addatꝰ ſi=
rupi violati.℥.j.eradicatiua ſi
militer ſic fieri põt.℞.caſie dia
catholicõis.añ.℥.ß. electuariĳ
de pſilio tamarindorum.añ.ʒ.
ĳ.cum decoctione cõmuni fiat
potio breuis cui datꝰ ſirupi vio
lati.℥.j.Et nota ꝙ pillule d fu
moterre ſimul cum pillulis de
reubarbaro ĩ iſto caſu valde ac
commodantur.℞.pillularꝫ de
reubarbaro.℈.j.pillularũ de
fumoterre minorum.℈.ĳ.cum
aqua fumiterre formentur pil=
lule quinqꝫ. Regimen vero vni=
uerſali adminiſtratiõe diuerſo
rũ localiũ ꝑficitur q̄ ſunt forma Pꝛia
rũ q̄nqꝫ. Pꝛia eſt ſcarificatio ſuꝑ Scda
loco cancrenato adminiſtrata. tertia
Scda eſt lotio fctã cũ deco. lupi
norꝫ ĩ lixiuio decoctorũ. Tertia
vngtm̃ egyp. cũ arſenico ⁊ ſine Quar=
arſenico deſcri. nr̃a ordi. Quar ta.
ta emplr̃m de farina fabarꝫ oro= quita
bĳ ⁊ ordeacea ꝯfectũ cũ lixiuio
ſucco abſinthĳ ſirupo acetoſo.
Quinta eſt defenſiuũ ꝯfectũ cũ
aceto: terra ſigillata et bolo ar
meno. Iſta oĩa debent admini=
ſtrari a principio vſqꝫ ad extin=
ctionẽ cãcrene ⁊ aſchachilos or
dine iſto vꝫ cũ videris mẽbrũ
in viã cãcrenoſitatis aut ad cã
crenã deuentũ eſſe tũc locꝰ ſcha
rificãdꝰ eſt ipꝫ lauãdo cũ predi
cta decoctiõe aut cũ lixiuio aut
aceto vl' aqua baurachina quo
facto partes circũiacẽtes ſane
liniãtur defenſiuo de bolo ꝑdi
cto: locꝰ quoqꝫ putridus vnguẽ
to egyptiaco quotidie viſitetur
Caſum eſchare molientibus in
terdũ procurando vt nociuum
a iuuatiuo ſeparetur. Cumqꝫ fe
ceris cadere ordinem vnum hu
iuſmodi eſchare tũc reitera vn=
guentum egyptiacũ totiesquo
ties cãcrene ⁊ aſchachilos cor=
ruptionẽ interfectã eſſe cogno
ueris. Cũ aũt corruptio extincta
fuerit quod cognoſcitur ꝑ pre=
ſentiam ſanioſitatis bone ⁊ na
ſcentie carnis viue: tũc cũ mun=
dificatiuo d apio vlcꝰ mũdificã
dũ eſt ⁊ ſi opꝰ fuerit ſuis loco ⁊
tꝑe incarnetꝰ locus ĩcarnatiuo
de ſarcocolla. Demum reliquũ
curationis cum vnguento de

minio ꝛ aqua aluminoſa perfi= ciat. Ceterū ſi ꝯtingat ꝙ diſpō iſta ad vlterioꝛē deueniat putre factionē vcꝫ eſtiomenicaꝫ diſpō nē: tūc cū auxilijs antedictis ꝓ vera ꝛ integra curatiōe non eſt
Auicē. ꝓcedēdū: nā vt Aui. c. ꝓpꝛio te ſtatus eſt dicēs cū accidit putre factio in mēbꝛo tūc nō expellas cū inciſione ꝛ cū ſumptione me dicinaruꝫ qm̄ magnificatur ei⁹ malū: quaſi dicēdo ꝙ cū mēbꝛū eſtiomenatū eſſe reperies ꝙ nō debes tūc eſſe cōtētus ferro car nem putridā remouere: nec ip= ſaꝫ medicamine acuto auferre: qꝛ cū egritudo iſta ſit ꝛ carnis nerui ꝛ oſſis integra putrefactio iō ꝓcedere tm̄ in remotiōe car= nis ꝛ nerui ſine remotiōe oſſis nō eſſet malū extinguere: ſꝫ ipꝫ potius augmētare putrefactio nē oſſis amputare permittēdo. vn̄ neceſſariū eſt membꝛū in ta= li diſpoſitione eſtiomeni inter ſanum ꝛ coꝛruptū ferro ampu= tare: ꝛ hm̄ōi etiam opinionis in
Coꝛ. uenitur elegātiſſimus Coꝛ. cel. ca. ꝓpꝛio dicens. Solēt nonnun ꝗ̄ in hac ferociſſima egrotatio ne parū auxilia proficere egro tāti: ſed nihilominus is cancer ſerpere inter q̄. ſ. auxilia lꝫ mi= rabile remediū ſit vnicuꝫ iſi eſt vꝫ vt cetera pars coꝛpoꝛis tuta ſit mēbꝛū qđ coꝛruptū ꝗ̄ acviciatū eſt integre amputetur ne pars ſincera trahat. Cōſecuta denicꝫ loci amputatione et cauteriza= tione: vlcus ſicut cetera aduſta pro ſui digeſtione tractandum eſt. Silr̄ etiā in ceteris alijs in= tentionib⁹ ꝓ mūdificatiōe ꝛ in carnatione oꝛdine antedicto in cura cācrene ꝓcedat. Reliquū ē vt ſi aliqua caro ſuperflua q̄ oꝛi ri ſolet in iſto caſu oꝛiat: tūc ꝓ ei⁹ remotione vnguentū mixtū aut puluis nr̄ carnis ſupflue re motiuus aut vnguentū apłoꝝ teſili accōmodate conceditur.

¶ Finit liber. ij. de apātibus.

¶ Incipit liber tertius de Ulce ribus in vniuerſali.

¶ Ca. pꝛimū de Malignoꝝ viru lentoꝝ foꝛmicoſoꝝ ac coꝛroſiuo rum vlcerum curatione.

Cum vtrꝫ fili mi Aluiſine vlcera ꝓ nolata in mā ꝛ ac cidētib⁹ eoꝝ adin uicē paꝝ differre videant vt Auic. Aui. c. ꝓpꝛio in eoꝝ curatiōe nobis demōſtrauit dicēs. Cura mali= gnoꝝ coꝛroſiuoꝝ ac virulento= rum vlcerū eſt q̄ efficit admini= ſtratione exſiccātium ſtiptican tiuꝫ cū infrigidatione. Jdcirco ſub eodeꝫ capitulo eoꝝ curatio tractabitur. Jn pꝛimis itacꝫ re mota eoꝝ malignitate ꝛ virulē tia adminiſtratione pulueris nr̄i nobiliſſime opatiōis aut ad miniſtratiōe vnguēti mixti aut egyptiaci. (Cum vino granato rum confecti) tunc ad vlterioꝛa auxilia trāſire ampli⁹ nō opus eſt: mundificatiuo deinde de ſi= rupo roſato locus mūdificetur. Super petia quocꝫ ponatur vn guentum de minio vel vnguen tum de ceruſa decoctuꝫ aut vn= guentuꝫ ſparadrap. aut vnguē= tum de tutia de quib⁹ omnib⁹ mētio facta fuit cap. de additio nib⁹. lotio inſup aque plātagi= nis aluminate ꝛ lamina plum= bi in iſtis vlceribus magnā ha bent pꝛerogatiuam vnguētum ſimiliter de ſtercoꝛe canis come dentis oſſa in iſtis vlceribus ꝛ

aliis que cũ difficultate ſanãtur eſt medicina magna ꝛ quia interdũ opus eſt mẽbrũ mũdans rectificare ꝛ materiã antecedẽtem purgare ad hoc vt particularia auxilia ſuam operationẽ perficere valeant. Ideo ꝓ purgatione materie antecedentis ſumme inuenimus valere hãc medicinã ꝛ humoꝝ colericoꝝ ꝛ acutoꝝ digeſtionẽ epar rectificando. Cuius digeſtiui talis fuit noſtra ordinatio. ℞. ſirupi de ſucco endiuie ſirupi ro. ex infuſione ſirupi de ſucco acetoſe añ. ℥. ß. aquarum endiuie lupulorum fumiterre. añ. ℥. j. miſce. Purgatio autẽ iam dicta ꝛ per me i iſto caſu experta talis eſt. ℞. diacatholiconis mãne. añ. ʒ. vj. electuarij de pſilio. ʒ. ij. reubarbari electi. ℈. ij. miſce ꝛ ſecũdum artem cũ decoctione florũ ꝛ fructuum cordialiũ fiat potio breuis addẽdo ſirupi violati. ℥. j. Et iſta purgatio fit pro diuitibus et delicatis perſonis. Pro pauperibus vero ſic fit. ℞. diacatholiconis caſſie. añ. ℥. ſemis electuarij de pſilio electuarij roſ. Me. añ. ʒ. j. ß. cũ decoctione cõi fiat potio breuis addẽdo ſirupi violati. ℥. j. Ulterius notãdũ eſt ꝙ ſi iſta vlcera fuerint in brachijs vel tibijs ꝙ vltra iam dictas intẽtiones ligatura a cauicula vſ ad genu et a manu vſ ad cubitũ in curandis iſtis vlceribus non modo vtilis verum etiam ꝛ neceſſaria ab omnibus practicantibus eſſe cenſetur. Similiter mẽbra ꝓdicta in quiete detinere ſũme ad propoſitum facit. Unde antiquo ꝛ experto ꝓuerbio dr. La gamba al lecto et lo brachio al pecto.

¶ Capitulum de Ulcere putrido et ſordido ꝛ eorum cura.

Curatio putridoꝝ vlceꝝ duplici cõplet regimine vꝫ vniuerſali ꝛ pticulari. Ule aũt regimẽ pficit ꝑ dietã bonoꝝ humoꝝ generatiuã et prauoꝝ rectificatiuã. Cõplet inſuper pvẽtris ſolutionẽ ꝛ per flobothomiam virtute ꝛ etate ipſam patiẽtib⁹. Pro ſui igitur comeſtione ꝛ potu vtatur patiẽs bonis carnib⁹ in mane elixatis ꝛ in ſero aſſatis: ſicut ſũt carnes vituline capretine: caſtrati gallinarũ ꝛ auium oiꝫ i collibus ꝛ arboribus degẽtiũ: ꝛ in eoꝝ brodio interdũ panatellã grue farrũ riſuꝫ ꝛ aliquãdo de oleribus boraginẽ lactucã: bletã: ſpiachiã: mẽtã ꝛ petroſillum decoquere vtiliſſimũ eſt vinũ ꝗꝫ ſit ceraſolũ mediocris vinoſitatis ꝛ mediocriter limphatũ. Pro ſui vero corporis purgatõne cũ infraſcriptis digeſtiuo ꝛ purgatione ꝓcedat. ℞. ſirupi de fumoterre minoris ſirupi de ſucco acetoſe ſirupi de ſucco lupuloꝝ. añ. ℥. ß. aquꝝ fumiterre lupuloꝝ boraginis. añ. ℥. j. miſce. Sumpto ſirupoꝝ ebdomadã ſumat patiẽs potionem infraſcriptã. ℞. diacatoliconis caſſie. añ. ʒ. ß. tamarindoꝝ electuarij de pſilio. añ. ʒ. ij. cum decoctione cõmuni fiat potio breuis addendo ſirupi vio. ℥. j. vel facias ſic ꝓſertim ſi putredo fuerit aſſociata cum veneno ſitate. ℞. caſſie diacatoliconis. añ. ʒ. iij electuarij de pſilio. tamarindorum trifere perſice. añ. ʒ. ij. cum aqua fumiterre et acetoſe fiat

potio breuis: cui addatur ſiru-pi vio. ℥. j. Redeundo deinceps ad principale propoſitum cura tionis localibus faciende: dico ꝙ in curatione putridorũ vlce-rum: nulla melior medicina eſt ꝙ̄ protinus eorum putrefactio nem vnguẽto egyptiaco aufer re ⁊ circumiacentes partes ap-plicatione ſanguiſugarum eua cuare eaſq̈ a putredine exſiccã tibus ⁊ reſoluẽtibꝰ tueri. Ideo emplaſtra et lotiones que ad-uerſus cancrenam faciunt ma-gnifice huic curationi conue-niũt. Uerum ſi putrefactio fue-rit adeo ingens ⁊ perambulãs multum ita ꝙ non ſolum caro ⁊ nerui ſed ⁊ os etiam vitiatum eſſe compereris tũc membrum quod corruptum eſt amputare ⁊ ſerra in loco putrefactiõis (vt cetera pars corporis tuta ſit) ne ceſſarium eſt amputatũq̈ cau-terizare vſq̈ ad partem ſanam Locus deinde vt cetera aduſta vulnera tractãdus. Et quia cõ tingit ſepenumero putriduȝ vl cus eſſe cũ cauernoſitate non parua: ideo vltio vnguẽti egy-ptiaci adminiſtratione totam cauernoſitatem ſcindere opti-mum eſt remedium pro ſanita-te acquirenda. Remota putre-dine aliquibus diebus cum ab ſtergentibus procedatur. Suc ceſſiue deinde ſi incarnatio loci neceſſaria affuerit cũ incarnati uo participante aliquali mun-dificatione pro eius incarnatio-ne procedere neceſſe eſt. Cuius ordinatio habeẗ cap. de additio nibus. Reliquum vero curatio nis ꝓ ſui cicatrizatione vnguẽ to de minio ⁊ aqua aluminoſa cõpletur. ¶ Uiſo ſuperius ſer-mone de cura putridoꝝ vlcerũ: modo de ſordidorũ curatione tractandum eſt. Dicemus igiẗ ꝙ ex quo iſta vlcera: vcȝ ſordi-da in eorum curatione a putri dis parum deuiare videantur. Ideo auxilia que in cura putri doruȝ cõmemorata fuerũt cele berrime huic curationi cõueni re videnẗ: ꝙ̄uis enim nõ eſſet in conueniens ꝙ nõ tantũ parici parẽt mordicatione ſcilicet au-xilia in curandis vlceribus ſor didis ꝙ̄ auxilia que putrida vl cera curant. Et propterea loco vnguenti egyptiaci interdum in iſtis vlceribus ſordidis vn-guentum mixtum aut puluerẽ noſtrum vel vnguentũ apoſto-loruȝ Teſili adminiſtrare ſuffi cit. Unum preterea non eſt pre termittẽdum in curatione pre-dictorũ vlceruȝ. ⁊ eſt ꝙ ſi ſicut vlcera putrida maiori indigẽt mordicatione medicinis curã tibus ea. Ita etiam ſordida au xilia curantia vehemẽtioris ab ſterſionis cum exiccatione non parua eſſe debent. Idcirco re-mota ſordicie vna cum carne ſqualida medicia fortis abſter ſionis velut eſt abſterſiuum de apio neceſſaria eſt. Et ſi forte plurimum cauernoſum eſſe con tigerit: pro ſanitate acquirẽda cauernoſitatẽ incidere ſalutiſe rum eſt remediũ. In ceteris ve ro intentionibus videlicet pro incarnatione ⁊ cicatrizatione eius nõ ſecus procedendum eſt quẽadmodũ in cura putridorũ dictũ fuit. Et quia in iſtis vlceri bus accidit ſepenumero ver-mes generari. Ideo auxilia que interficiunt eos nũc deſcribã: ⁊ ſunt duaꝝ formaꝝ. prima ſic fit

℞.vnguenti apoſtoloꝝ vnguenti egyptiaci ſucci abſinthij.añ.ʒ.ij.farie lupinoꝝ.ʒ.x.ſ.ß.miſce Secũda forma efficit ſic.℞.vnguenti apoſtoloꝝ vnguenti ceraſios.añ.℥.ß.vnguẽti egyptiaci.ʒ.ij.aloes epatici aluminis zuccarini. añ.ʒ.ij.ß.farine lupinorum.ʒ.iij.aque vite.ʒ.j.terebentine.ʒ.vj.argenti viui extincti cum ſaliua.ʒ.iij.ſucci celidonie.ʒ.ſ.ß.miſce ꝛ vtere ꝛ pro intentione iam dicta.

¶Capi.de vlcere cauernoſo et eius curatione.

Cura ꝓfundoꝝ et cauernoſoꝝ vlcerum efficitꝛ cũ exiccantibus ꝛ lotionibus fortib⁹ intus ſiringa proiectis. Et propterea cum refert Arnaldus de villa noua:quod vlcera ꝛ fiſtula que multas habent cauernas nequaꝗ̃ interficiuntur:niſi cum liquorib⁹ acutis aut inciſione exquiſitiſſima preſertim ſi inueniatur vlcus i aliqua parte corporis vbi neqꝫ ſitu nãli:nec artificiali poterit ita membꝛum ſituari quin oꝛificium vlcerationis in loco ſupꝛiori ꝛ profunditas eius in loco inferiori cadere valeat. Lotiões autem que interdum vlcera cauernoſa curãt ſine inciſiõe ſunt ſpecierũ triũ quarũ pꝛima acuta eſt ꝛ ſic fit.℞.lixiuij barbitõſoris.li.ß. vnguenti egyptiaci.℥.j.ß.mellis roſ.℥.j.

Arnal. de villa noua.

¶Scda eſt que facit ad purificãdas cauernas cum lenitate ꝛ hec ordiatio plurib⁹ dieb⁹ adminiſtrari dꝫ:ꝛ ſic fit.℞.ordei mũdi lentium.añ.M.ſ.radicum liquiritie.℥.ſ.zuccari rubei.ʒ.x.mellis ro.℥.ſ.ß.lixiuij barbitonſoris ꝛ aque pluuialis.añ.li.ij. bulliãt omnia ſimul vſqꝫ ad cõſummationem medietatis delecolentur.

¶Tertia ſpecies eſt ad incarnandum locum purificatũ que ſic fit.Recipe plantaginis.li.ij. vini odo.li.ſ.ß.thuris mirre.añ.ʒ.j.ß.ſarcocolle.℥.j.zuccari mellis roſati.añ.℥.j.berbene agrimonie ꝯſolide maioꝝ ꝛ minoꝝ cẽtauree millefolij.añ.M.ß.bulliãt omnia ſimul vſqꝫ ad cõſummationem tertie partis ꝛ intus cum ſiringa proijciantꝛ ſuis in tẽpoꝛibus lotiones pꝛedicte.Et cum vltima lotione ligatura incarnatiua ꝛ materierum expulſiua cũ plumatiolis adminiſtranda eſt.Uerũ ſi via iſtaruꝫ lotionum vlceris victoria curatiõis obtineri nõ poſſit:tunc ad inciſionem iam dictam tranſire neceſſarium eſt caꝫ ipſa inciſio potiſſima pars huiuſmodi vlceris curationis ſit vt experientia nobis ſepenumero demonſtrauit et facta deinde inciſione cauerne vlcus in pꝛimis cuꝫ digerentibus:deinde cum mundificantibus poſtremo cum incarnantibus vltimo loco cicatrizantibus curandum de quibus omnibus intentionibus capitulo de additionibus vtilẽ ſermonẽ fecimus.

¶Capitulum de fiſtula ꝛ eius curatione.

Cum fiſtula ꝛ vlc⁹ cauernoſum non differant ab inuicem inquis niſi in duobus in calloſitate carnis circũdanti oꝛificiũ fiſtule ꝛ in lõgitu

dine tp̄is:q̄r ad hoc vt efficiat̄ fi
ſtula neceſſe eſt vt oēs tenēt au=
ctores ꝙ mlt̄i trāſierit dies. Sȝ
vt ſit vlcus cauernoſum hoc nō
eſt neceſſariū:nā cauernoſuȝ vl
cus breuiſſimo tp̄e ab aliq̄ exi=
tura vł ab aliq̄ vulnere a medi=
co male tractato quā cito gña
ri p̄t. Et ꝑꝑea curatio fiſtulaꝝ ē
ꝑrima curatiōi cauernoſoꝝ vl
ceꝝ. Q̄re ꝑ tui neceſſitate auxi=
lia q̄ in antecedēti ca. cōmemo
rata ſunt huic curatiōi ꝯueniē=
tiſſime exhiberi p̄nt remota cal
loſitate fiſtule ⁊ iterfecta ei⁹ ma
litia. Auxilia aūt q̄ faciūt ad re
mouēdā calloſitatē fiſtule triuȝ
ſunt ſpecieꝝ. Prima quaꝝ ſunt
trociſci de minio. Scđa ē vngm̄
egyptiacū cū arſenico ⁊ ſublima
to ꝯfectū. Tertia eſt puluis no=
ſter cū additōe ſublimati ordia
tus vt. j. ℞. pulueris noſtri car=
nis ſuperflue remotiui. ʒ. iij. ar
ſenici ſublimati aā. ℈. j. ceruſe
antimonij. aā. ʒ. j. ſucci celido=
nie ſuc. plātagi. ſuc. agrimonie
aā. ʒ. vj. aq̄ ro. lixiuij. aā. ℥. ij.
bulliāt oīa ſil̄ vſq̄ ad ꝯſūmatio
nē lixiuij aq̄ ⁊ ſuccoꝝ deide pul
uerizēt ſubtiliſſime ⁊ vtere cū ti
ta ꝑus madefacta ſaliua. Cūq̄
cognoueris fiſtulā interfectā eē
ꝙ de facili cognoſcit̄ ꝑ remotio
nē calloſitat̄ ⁊ ꝑ̄ſentiā bone ſa=
nioſitat̄ ac ēt naſcētiā bōe car
nis: tūc cū abſtergētib⁹ lotiōib⁹
aliq̄bus diebus ꝑcedere vtiliſ=
ſimū eſt. Succeſſiue deinde exic
cātib⁹ cū aliquali incarnatione
appropriatis ad fiſtulā curādā
ꝑcedat̄. De abſterſiuis ſiq̄dē lo
tionibus iſte ſunt ſpēs: quas ſe
penumero expert⁹ ſum: quaruȝ
prima ſic ordinat̄. ℞. ordei lētiū
lupinoꝝ fabaꝝ. aā. ℳ. ß. mellis
℥. ß. zuccari rubei. ℥. j. lixiuij bar
bitōſoris. lib. ij. bulliant oīa ſil̄
vſq̄ ad ꝯſummationē medieta
tis: deinde colent̄. Scđa ſpēs ſic
fit. ℞. vini ciatū vnū lixiuij. li. ij.
aque fumiterre aq̄ endiuie. aā.
li. ß. mellis roſ. ℥. iij. ſarcocolle:
℥. ß. bulliāt oīa ſimul vſq̄ ad cō
ſummationē aquaꝝ ⁊ vini me=
dietatis. Pro intētiōe aūt exicca
tiua cū icarnatōe hec ſemꝑ fuit
nr̄a ordinatio. ℞. mellis roſ. ℥.
iij. aq̄ vite vini odoriferi. aā. ℥.
ij. paucedinis ſarcocolle aā. ʒ. ij.
mirre aloes aā. ʒ. j. ß. bulliāt oīa
ſimul vſq̄ ad ꝯſummatiōeȝ me
dietatis vini ⁊ aq̄ ⁊ vtere ꝑ intē
tionibus iā dictis: q̄r eius oꝑa
tio crede mihi fiſtula exiſtēte i
terfecta eſt diuina: vngm̄ quoq̄
de minio cū hac intētiōe ſimul
cuȝ aquā aluminoſa cū vtilita=
te adminiſtratur.

¶ Cap. de vlceribus doloroſis
⁊ eorum cura.

MUltiſ de cauſiſ eq̄
dē vt plerūq̄ vidi
mus dolor cū vlce
ribus ꝯplicari ſo
let: quoꝝ rectā cu
rationē niſi remo
ueat̄ vehemēter īpedit. vt Aui.
teſtat⁹ eſt dicēs. Et nō curet̄ vlc⁹
niſi ſedet̄ dolor: īterdū em̄ dolor
cū mā aut ſine materia: ⁊ aliq̄n
ꝯplicat̄ occaſione retētionis ali
cui⁹ materie. Cōplicat̄ īſuꝑ ali
q̄n rōne materiei corroſiue: acu
te: atq̄ maligne: ꝯplicat̄ nōnun
q̄ dolor ipſe cum vlcere propter
aꝑa qđ ſepenumero ei accidet̄
ſolet. Unde veniēdo ad p̄nci=
pale ꝑpoſitū dicem⁹ ꝙ ſi dolor
in vlcere cātus fuerit rōne male
cōplexionis calide ſine materia
tunc pro eius ſedatiōe alterati

nis auxilijs tm̄ procedat: velut
ſunt aq̄ roſata plātaginis ⁊ ſo=
latri l qb⁹ ſieph albū ſine opio
ſit diſſolutū⁊ eo loc⁹ epithimet
Si ꝑo cū materia fuerit tūc de
coctio maluarū violaꝝ ordei ſe
minis citonioꝝ ⁊ lactucaꝝ l ſor
ma fomēti adminiſtrata ꝑ eius
ſedatiōe ſūme ad ꝓpoſitū facit.
Emplaſtra q̄z q̄ aduerſus dolo
rē eriſipile ⁊ flegmōis faciūt ꝑ
iā dicta intētione accōmodate
cōcedunt. At ſi ratione alicui⁹
materie in vlcere retente dolor
cauſari videatur: tūc emplaſtꝝ
de farinā ordei in brodio aut d
coctiōe maluarū aut violarū cō
fectū cū butiro ⁊ olo roſato ei⁹
materiā ad exitū preparadā ſe
dationē ꝓcurat. Idez facit em=
plaſtrum de medulla panis cuz
lacte. Uerū ſi ꝯtigerit in vlceri=
bus dolorē euenire ꝓpter corro
ſionē aut malignitatē: vel acui
tatem materiei: tūc ꝑ ei⁹ remo
tione applicatio pulueris no=
ſtri crede mihi magna eſt medi
cina: aquā ordei ſimuliter roſaꝝ
balauſtiarū lentiū ſumach plā
taginis lingue paſſerine ⁊ ace
toſe interdū acuitatē maligni=
tatem: corroſionēq̄ materieruz
calidarū eas ingroſſando cōtū=
dit. Idē facit aliquādo vnguētū
albū camphoratū ⁊ vnguētum
refrigeratiuū cū ſuccis herbaꝝ
ꝯfectū ordine noſtro in inorta=
rio plūbi. Demū ſi p̄refat⁹ dolor
in vlcerib⁹ ꝓpter apātis ꝯiun=
ctionē cū vlcere oriri videatur
tūc ꝑ eius remotione ſi apā co
lericū vel ſanguineū affuerit cū
auxilijs ſuperius habitis ſuis
ꝓprijs capitulis in cauſa ſedā=
di dolorē ꝓcedere ꝯuenientiſſi
mum eſt: quare ꝑ tui neceſſita=
te illuc recurrere potes: inuenies
em̄ auxilia multū ibidē ꝑ hac
intentione accommodata.

Cap. de vlceribus cū oſſe cor
rupto ⁊ eius cura.

SUmma ⁊ recta vl=
ceꝝ curatio cū oſſe
vitiato ⁊ corrupto
eſt remotio corru
ptiōis eoꝝ: q̄ q̄dē
curō duplici mō
efficit. Uno mō per viam medi=
cinaꝝ acutaꝝ. ⁊ alio mō ꝑ viam
cauterizatōis. Curatio aūt que
efficitur beneficio medicinarū
acutarum ſperatur fieri tantuz
in exigua oſſis corruptione pre=
ſertim a materia calida ⁊ acuta
necnō cauſa primitiua cauſata
Illa vero oſſis corruptio q̄ mul
tum profundauerit os ⁊ a mate
ria frigida illata fuerit: nō niſi
⁊ forti agenti rectificatur. Et ꝑ
pterea practicantes auctores i
iſto caſu in curatione huiuſmo
di corruptionis oſſis iuſſerūt ſi
vlcus nō eſt ampluz: ferro: ſpō=
gia: aut aliquo acuto medicami
ne ipſum ampliari. In tantum
q̄ tota pars vitiati oſſis in pro
patulo pateat vſq̄ corruptū ac
vitiatum pro poſſe totum frica
re: ⁊ deinde cauterizare canden
ti ferro cauterizatione vehemē
ti neceſſarium eſſe ſenſerūt. Le
uis enim cauterizatio maiori ꝑ
parte vanam eſſe facit eius ope
rationem non attingendo totā
oſſis vitiati corruptionez. Et ꝑ
pterea in cauterizādo os vehe
menter corruptū meli⁹ eſt pec=
care in multitudine cauterioꝝ
q̄ī paucitate: niſi vt prediximꝰ
os in modica quātitate ⁊ debeſa
ctum eſſe compereris ⁊ in iſto ca
ſu ſufficit medicina forti ⁊ exicca

tionis velut eſt oleuz de vitrio
lo:aut vnguentum egyptiacū:
aut vitriolum combuſtum ⁊ po
ſitum cum aqua vite:aut aqua
cum qua aurum ab argento di
uiditur. Et quia vt Auic. ⁊ Cor
ne.cel.caplo primo teſtati ſunt
interdum reperiūtur ſquirole:
aut parua oſſium fruſta aliquā
tulum ex primitiuarū cauſaruz
vna illata que melius eſt ad exi
tuz prouocari beneficio nature
⁊ attrahentium auxilioꝝ ꝙ ea
ſcilicet fruſta oſſium inciſione:
cauterizatiōe ⁊ medicamie acu
to auferri:vnde i actu practico
fili mi Aluixine obſeruaui cōſi=
liū prefatorum:⁊ mihi:⁊ egrotā
tibus bene ſucceſſum fuit: pre=
ſertim i ciuitate Romana i quo
daz nobili Pomponio nomine
de familia triulſia:qui duz per
plateā agonis equitādo trāſi=
ret ex calce equi ferociſſimi ei⁹
ſiniſtra tibia cuz vulnere ad in=
ſtar vnius auellane fracta fuit:
cum magna tamē parti ū:circū
iacētium vulneri ⁊ fracture oſ=
ſium ꝯtuſione:fuit ſimiliter os
valde cōminutum:exierunt eñ
e vulnere in diuerſis vicib⁹:va=
rijſqꝫ temporibus pluſꝙ duode
cim fruſta oſſium beneficio na=
ture:vna cū puluere noſtro cū
tinca ⁊ cerato de minio admini
ſtratis ⁊ dei munere ordine iſto
euaſit ab hmōi caſu:⁊ in p̄ſtinā
ſanitatē redact⁹ eſt. Et fortaſſe
ſi voluiſſem⁹ curare ipm vuln⁹
ferro ampliando et oſſa violen
ter ⁊ ante tēpus foras extrahē
do: ſicut nonnulli forſan feciſ=
ſent:profecto dominus Pom=
ponius morti ſuccubuiſſet ego
enim ſemper vna cum magi=
ſtro Bernardino de radicibus
viro noſtre etatis i arte medici
na autoritatis nō parue q̄ ſem
per pro opere phiſico curatiōi
huiuſmodi celeberrime iterfuit
procuraui locū contuſuz ab om
ni apoſtemate doloreqꝫ ſpaſmo
ſo perfectiſſime tueri:⁊ hoc pur
gando ⁊ ſuis in temporib⁹ cor=
pus dietando ⁊ alia auxilia vni
uerſalia ⁊ particularia ꝓ opere
⁊ phiſico et chirurgico admini
ſtrando vt ad bonum eius cura
tio produceretur finem ⁊ tandē
annuente deo vt prediximi⁹ cu=
ratione noſtra cōualuit hic bo=
nus vir:cōſecuta cauterizatiōe
loci eo modo quo ſupradictuz
fuit vſqꝫ ad dies.xl.cum abſter
gentibus procedendū eſt:vide
licet cū abſterſiuo de apio:illō
enim eſt tempus ſolituz in quo
poſt cauterizationez natura ſo
let nocituz oſſis a iuuatiuo ſe
queſtrare:hoc peracto locus in
carnetur incarnatiuo de mirre
in cura fiſtule ordinato. Ulteri⁹
ſi cōtigerit forte hāc corruptio=
nem in oſſe ſpōgioſo euenire ve
lut eſt os calcanei:tūc remotio
oſſis corrupti in loco illo nō de
bet fieri cū igne quia i oſſe ſpō=
gioſo cauterizatio ignis raro
facit ſeparare os corruptū ab i
corrupto quāuis in alijs corpo
ris partibus egregia ſit medi=
cina:loco igitur cauterij os mū
dare terebello noſtro neſpula=
to vtiliſſimū atqꝫ neceſſariū eſt.
Et quia predictum terrebelluz
ſolet in oſſe plateaz cauſare tur
rim oſſis in medio relinquēdo
ideo ipa turris tenaculis ampu
tāda eſt:quo facto loci incarna
tio ordine iam dicto procure=
tur. Reliquum vero curationis
alioꝝ vlcerū curatione finitur

¶Finit liber Tertius de vlceribus.

¶Incipit liber quartus de Auxilijs vnicuiqꝫ membro appropriatis ⁊ faciētibus pro cura eorundem. Et in primis capite incipiendum eſt.

IN capite varii diuerſiqꝫ famoſi morbi oriri ſolēt velut tinea: albaras atqꝫ talpaſen topinaria. Auxilia ſiquidē pticularia q̄ eradicāt tineā ſunt formarū nouē. Quarū prima eſt lotio capitis infecta vt infra. Recipe foliorum maluarum violarū furfuris fumiterre lapacij acuti fabarum excorticatarum lupinorū. aā. Manipulum vnū omnia decoquātur in brodio capitis caſtrati ſufficiēti vſqꝫ ad cōſummationem tertie partis brodij. deinde colentur ⁊ reſeruetur colatura predicta. Secunda forma eſt butyrū ſimul cū lardone cōquaſſatum ⁊ bullitum cum ciato vno lotionis ſupradicte vſqꝫ ad conſummationem decoctionis. Tertia forma ſunt pecie lini infuſe cuꝫ pice nauali ⁊ modico terebentine. Quarta forma eſt vnguentū egyptiacū ſine arſenico confectū. Quinta forma eſt vnguētum mixtū. Sexta forma eſt puluis noſter carnis ſuperflue remotiuus. Septima forma eſt vnguentū de litargirio ⁊ ſuccis herbarum in mortario plumbi confectū. Octaua forma eſt vnguētū de minio. Nona ⁊ vltima forma eſt aqua aluminis. Iſta etenim auxilia eradicant vnāquamqꝫ tineam ordine infraſcripto adminiſtrata videlicet capite prius abraſo caput tribus aut quatuor diebus lauetur de coctiōe ſuperius habita actualiter calida deinde vngatur tota pars capitis tineoſa butyro ſimul cum lardone; quo facto ponantur folia nigrorum caulium: quibus diebus tranſactis adminiſtratione iſtorum localium pili corrupti qui ſunt cauſa potiſſima prohibitionis ſanitatis tinearum auferantur deſuper ponendo fruſta petiarum infuſa cum pice et terebentina predictis. Cuſpidalē partem predictarū petiarū a iam dicta medela intactaꝫ relinquēdo: quarum petiarum forma ſit ad ſimilitudinem foliorum lingue canis: permaneātqꝫ tribus diebus aut quatuor dieb' cōtinuis antequam petie ſigillatim vna poſt alteram violenter manibus extrahendo auferantur ⁊ ſi poſt remotionem petiarum alique partes piloꝝ corruptoꝝ remanſerint. tunc piticarolis appropriatis ſolerti ingenio pro poſſe foras extrahantur: quo facto caro que ſuperflua ⁊ vitioſa ſemper remanere ſolet in corporibus ruſticis vnguento egyptiaco auferatur in tenellis vero ⁊ delicatis perſonis vnguētū mixtum aut puluerem noſtrum carnis ſupflue remotiuuꝫ adminiſtrare ſufficit: et quia interdum adminiſtratione acutorum ſolet per totum caput incen-

diū oꝛiri nō paruū. Ideo ꝑ ei⁹
remōtiōe vngtm̄ de litargirio i
moꝛtario plūbi cōfectū admini
ſtrare vtiliſſimū eſt: cui⁹. ℞. vna
cū alijs ꝑdictis vcz puluere vn
gūcto mixto ⁊ vngūcto egyptia
co hr̄. c. de additiōib⁹. Remota
carne ſupflua ⁊ ſqualida locus
ſigillaꝶ: ipſum lauādo cū aqua
aluminis ⁊ deſup ponendo vn-
guentū de minio in foꝛma ſpa-
radrap. Et ſic via iſta curabis
filii celeriter vnāquāq tineā cū
modica egrotātis moleſtia. Au
xilia vero vniuerſalia q̄ ſanāt ti
neā ſunt velut digeſtio materie
rū ⁊ euacuatio earū: ⁊ oꝛdiatio
vīte cū appꝛopꝛiatꝭ cibarijs ge
nerātib⁹ ſanguinē bonū vita la
boꝛantib⁹ tinea ſit que ſangui-
nē bonū ⁊ depuratū gńare ha-
beat velut ſunt carnes pulloꝛū
gallinarū ⁊ auiū degentiū in li
beris pratꝭ ſiue colinis. carnes
etiam vituli caſtrati ⁊ edi i iſto
caſu cōueniētiſſime ſunt ex ole-
ribus ſimiliter boꝛago: lactuca
petroſiliū: ſpinachia: ⁊ mēta cū
bꝛodio dictaruz carniū vtiliter
cōcedūtur. Eodēq modo pana
tella grue riſuz in eodē bꝛodio
decocta cū vtilitate adminiſtrā
tur: vinū aūt ſit odoꝛiferum me
diocriter limphatū ⁊ mediocrꝭ
vinoſitatis: oua quoq ſm oēm
modū adminiſtrationis eoꝛuz
vtilia ſunt. Digeraꝶ materia di
geſtiuo infraſcripto. ℞. ſirupi
de fumoterre minoꝛis ſirupi de
ſucco lupinoꝛū. añ. ℥. vi. aquarū
boꝛaginis fumiterre lupuloꝛū.
añ. ℥. i. ſumpto iſto ſirupo per
hebdomadā purgetur patiens
purgatione iſta. ℞. diacatolico
nis. caſie. añ. ℥. iij. diafiniconis
electuarij roſati. añ. ℥. i. ß. cū de

coctione cōmuni fiat potio bꝛē
uis ⁊ delectabilis guſtui addē-
do ſirupi violati. ℥. i. ß. vel fa-
cias ſic. ℞. pillularum de fumo
terre pillu. de reubarbaro. aga
rici trociſcati. añ. ℈. i. miſce: et
cum melle roſato foꝛmētur pil-
lule quinq ⁊ dentur poſt cenā ꝑ
duas hoꝛas.

V Iſa ſupius ſuffi-
cienti tinearū cu-
ratione: modo de
alopitia et alba-
ras remotiōe ſer-
monē hr̄e tp̄s eſt.
Auxilia vtiq facīē
tia aduerſus alopitiā albaras
⁊ moꝛfeaꝫ ſunt foꝛmarū quinq.
Pꝛima eſt in foꝛma lotionis q̄
ſic oꝛdinaꝶ. ℞. fumiterre folioꝝ
cauliū nigroꝛū radicuz lapacij
acuti celidōie. añ. M. ij. faba᷑ ex
coꝛticata᷑ lupinoꝝ. añ. M. i. bul
liāt oia ſimul cū lixiuio barbi-
tōſoꝛis ſufficiēti ⁊ capite vnius
caſtrati vſq ad cōſummationē
medietatis. Secunda foꝛma eſt
vnguentum qđ ſic fit. ℞. ſirupi
acetoſi terebētine clare. añ. ℥. ij.
ſucci fumiterre. ℥. i. radicum la
pacij acuti cōtritarum. ℥. i. ß. vi
ni granatoꝛū. ℥. ij. bulliant oia
ſimul vſq ad cōſummationem
vini ⁊ ſucci deinde colentur cui
colature addātur olei roſa. oli
myrtini. añ. ℥. i. ß. floꝛꝭ eris. ℥. i.
aluminis roche. ℥. x. aque plan
taginis. ℥. ij. ß. bulliāt omnia ſi
mul vſq ad ſpiſſitudinem mel-
lis. Tertia foꝛma eſt linimentū
quod conficitur iſto modo. ℞.
olei roſa. ℥. ij. ß. ſepi vitli. ℥. i. ß.
ſucci plātaginis ſucci fumiter-
re ſucci alleluie. añ. ℥. i. ß. radicū
lapacij contritaruz. ℥. iiij. aceti
albi. añ. ℥. ij. bulliant oia ſimul

vſq; ad cōſummationez ſucci ꝛ aceti: deinde colentur cui cola ture addantur litargirij auri ꝛ argenti. aā. ℥. x. terre ſigilla te aluminis roche cōbuſti ꝛ bene triturati calcis lote aā. ℥. vj. floris eris. ℥. vij. miſce ꝛ in mor tario plumbi ducātur p duas horas. Quarta forma ē linimē tum cum oleo de vitellis ouoꝝ ꝛ alijs reb9 quod ſic fit. ℞. olei de vitellis ouorum. ℥. ß. olei ro. odoriferi olei myrtini. ana. ℥. ij. ſucci plātaginis. ℥. iij. ceruſe litargirij auri ꝛ argenti. aā. ℥. vj. terre ſigillate. ℥. xv. cere al be. ℥. vij. miſce. ꝛ i mortario plū bi ſm artē fiat linimentū. Quī ta forma que proprie valet ad uerſ9 albaras ꝛ morpheā pilos in ea producēdo ſic fit. ℞. capil lorum veneris ambrotani ma tricarie anthos aā. ℳ. ß. folicu lorum ſene ꝛ epitimi. aā. ℥. ij. ra dicum irios radicū enule ꝛ ebu li. aā. ℥. ij. florum ſambuci vel corticum eius. ℥. x. ſepi hircini. ℥. iij. olei de ſemie lini. ℥. j. ß. olei de lilio. ℥. ij. pinguedinis galli ne olei amigdalarū amararuz. aā. ℥. j. terebentine reſine pini. aā. ℥. j. ß. picis naualis. ℥. vj. oīa piſtent adinuicē ꝛ ſimul p maneāt tribus diebus: deinde cū ciato vno vini odoriferi bul liant vſq; ad cōſūmationem vi ni quo facto: colent ꝛ cū cera no ua fiat cerotum ſatis ſolidum quo vtat ſup morfea ꝛ albaras loco prius fricato canapatioru di vſq; ad rubedinem loci. Et qꝛ ſolent in alopitia interdum piloꝝ radices deuaſtari. Igit vtiliſſimū eſt eos euellere cum piticarol aut pice nauali. Suc ceſſiue deīde auxilia ante dctā aduerſus alopitiā adminiſtra ta vt infra dicetur eam potēti ſſime curant quorum auxiliorū modus talis eſt videlicet pri9 abraſo capite lauetur locus p hebdomadam quotidie cū de coctiōe antedicta calida: ꝛ poſt lotionē ponatur ſuper loco alo pitie vnguentum quod cōſtat ſuperius in ſecunda. ℞. vſq; ad perfectam cutis mundificatio nem quo facto aliquib9 dieb9 cum linimento habito ī tertia ℞. procedat vltimate ſigillet locus cum linimento in quar ta forma deſcripto ꝛ quotidie locū lauando cū aqua alumino ſa tēpore applicatiōis hmōi li nimenti huic curatiōi plurimū opitulatur.

¶ Auxilia particularia que fa ciunt aduerſus talpā ſeu topi nariam capitis tā a morbo gal lico euenientem cuz corruptio ne oſſis: q̄; ex altera quauis cau ſa ſunt ordinationum nouem. quarum prima eſt cerotum de grana quod aduerſus vulnera capitis cuz fractura cranei vti liter adminiſtratur: quod ſic or dinatur. ℞. millefolij bethōice matriſilue rubee tinctoꝝ z an thos. aā. ℳ. ij. grane cum qua tinguntur ſcarlate. ℥. j. ſeminis ypericonis. ℥. j. ß. abſinthij. ℳ. ß. terebētine clare. lib. j. olei ro ſati odoriferi. lib. ij. ſepi caſtra ti lib. j. ß. maſticis. ℥. iij. gōmieli mi raſine pini. aā. ℥. iiij. tritu ratis triturandis omnia deīde ſimul miſceātur cum ciato vno vini odoriferi ꝛ permaneant ſi mul per diem naturalem: dein de bulliant vſq; ad cōſumatio nem vini. quo facto colentur ꝛ fortiter exprimātur canapatio

ſpiſſo cui expreſſioni addãtur
litargirij auri ⁊ argẽti.añ.℥.iij.
minij.ʒ.ij.⁊ iterum ad ignẽ ba=
culo agitando bulliant vſq; ad
colorem nigerrimuȝ: vltimo lo
co addatur de cera alba quãtũ
ſufficit ⁊ fiat cerotum molle qđ
malaxetur cuȝ modico aque vi
te cuius virtus eſt confortandi
cerebri membranam cum attra
ctione domeſtica.

¶Secũda ordinatio vocabitur
abſterſiuum capitale cuius hec
eſt ordinatio. ℞. tereben. clare
℥.vj.mellis roſati.℥.ij.ſucci plã
taginis.℥.ß.ſucci abſinthij. ſuc
ci apij.añ.ʒ.v.bulliãt omnia ſi=
mul vſq; ad cõſumationem ſuc
corum deinde colentur:cui cola
ture addãtur farine lentium fa
barum ordei.añ.℥.ß.ſarcocolle
ʒ.iij.miſce.

¶Tertia ordinatio eſt vnguen
tum noſtrum quod conſtat dua
bus partibus vnguenti apoſto
lorũ Teſilli ⁊ vna parte vnguẽ=
ti egyptiaci cõfecti cũ vino gra
natorum loco aceti.

¶Quarta ordinatio eſt puluis
noſter carnis male remotiuus
ſine dolore.

¶Quinta ordinatio eſt liquor
confectus cum aquavite ⁊ alijs
capitalibus ſimplicibus qui ſic
ordinatur. ℞. mellis roſati.ſiru
pi roſati.añ.℥.ij.ſucci millefolij
ſucci betonice.añ.ʒ.vj.grane ru
bee tinctoꝝ.añ.℥.ß.mirre aloes
ſarcocolle. añ.ʒ.iij.ß. armõi.ʒ.j.
croci.℈.j.maſti.gumi elimi.añ
ʒ.v.bulliant omnia ſimul cum
ciato medio vini odoriferi vſq;
ad conſummationem vini deiñ
colentur ⁊ fortiter exprimãtur
cui exp̃ſſioni addantur aque fi
niſſime.℥.ij.ß.⁊ iterum bulliãt
vnica ebullitione:et iſte liquor
ſeruetur in vaſe vitreo bene ob
turato.

¶Sexta ordinatio eſt vnguen
tũ de minio quod ſic fit.℞. olei
roſati odoriferi.℥.iij.olei maſti=
ci:myrtini terebẽ.clare. añ.℥.j.
ß.ſepicaſtrati.℥.ij.minij litargi
rij argẽti.ʒ.xv.bul.oĩa ſimul ba
culo agitando donec acquirãt
colorem nigerrimum : quo factõ
cum cera alba ſufficienti fiat ce
rotum molle.

¶Septima forma eſt aqua alu
minoſa iſto modo confecta.℞.
vini odoriferi lixiuij confecti ex
cinere ramorum vitis.añ.ciatũ
vnum zucchari rubei.℥.ij.mira
bolani citrini balauſtiaruȝ.añ.
ʒ.j.ß.aluminis roche.ʒ.ij.bull.
omnia ſimul vſq; ad conſũma
tionem tertie partis deinde co
lentur.

¶Octaua forma eſt pl'uis cica=
trizatiuꝰ cuiꝰ hec eſt ordinatio
℞.terre ſigillate balauſtiarum
mirabolani citrini litargirij ar
genti.añ.ʒ.iij.aluminis mirabo
lani citrini litargirij argẽti.añ
ʒ.iij.aluminis roche ꝯbuſti.ʒ.j.

¶Nona ordinatio eſt ſpongia
infuſa in decoctione infraſcripta
℞.vini nigri bochale medium
lixiuij confecti ex cinere ramoꝝ
vitis bochale.j.abſinthij roſaꝝ
myrtillorũ matriſilue radicum
rubee tinctoꝝ.añ.M.ß. nucũ ci
preſſi cõtritarũ numero.x.alu
minis roche.℥.j.mellis.ʒ.x.gra
ne finiſſime.ʒ.iij.bulliãt oĩa ſi
mul vſq; ad cõſummationẽ me=
dietatis deinde colentur. ⁊ for
titer exprimantur.

¶Uniuerſalia aũt auxilia in re
gimine vite ⁊ in purgatiõe ma=
teriei añcedẽtis ꝯſiſtũt vt infra.

Pro regimine vite vtiqꝫ vcʒ ꝑ sui comestione ⁊ potu. Cibaria debēt eē declinātia ad calidū ⁊ ſiccū tam rōne materiei ꝗ̄ rōne mēbri vlcerati. Regimē ergo traditū ca. ꝑꝓrio i copioſa nr̄a ꝺ cura vndimie ꝗ̄ ad comeſtionē ⁊ potū huic. c. accōmodate inſeritur. Pro purgatiōe ꝑo materiei aſcedentis i iſto morbo pillule de hiera cū agarico ſufficere videnꝶ. Sumere iterdū coclearia duo mellis roſ. ie iuno ſtomacho ſumme ad ꝓpoſitū facit: poſt cibum ſiľr ꝯue niētiſſimū ē ſumere bucellā vnā coriādroꝝ aut citonioꝝ paſtene vapores ad caput aſcēdāt.

¶ Cap. de rupturis ⁊ cruſtis in capitibus puerorum naſcentibus ⁊ de apatib⁹ colli euenientibus occaſione earūdem.

In capitib⁹ puerorū vſqꝫ ad ſeptimum fere annuʒ rupture et cruſtule ſanioſe oriri ſolēt forte occaſione aſſumptiōis lactis maligni et adulterati. Pro ꝗrū ſanatione ſi puer aut puella fuerit adhuc lactās pri⁹ corpore purgato lactātis cū caſia vľ māna totū caput decoctione maluaruʒ violarū ⁊ fumiterre ac furfure optime laueꝶ: pri⁹ tñ cū vitello oui totū caput fricādo ⁊ ſi op⁹ fuerit auferanꝶ capilli: ꝗ̄ facto caput butiro loto cū decoctiōe ꝑdicta ⁊ i mortario plūbi ꝺducto accuratiſſime liniaꝶ: folia ꝗ̄ʒ caulīū nigroꝝ aut bletaruʒ aut hedere aut lactucarū ſup totū caput ipōnāꝶ. Cūqꝫ cognoueris māṁ ꝑdictaꝝ cruſtaꝝ et rupturaꝝ capitꝭ ſufficiēter purgatā eſſe tūc loco folioꝝ petie lini lipide ſup caput iponāꝶ capite pri⁹ butiro ꝑnolato illinito. Ultio loco ꝑ ſanatōe ⁊ exſiccatiōe ꝑdictaꝝ rupturaꝝ iſtra ſcriptū linimētū admiſtrari ſufficit. ℞. butiri loti vt ſup̄ vngi albi cāphorati. aā. ℥. j. ß. miſce. ⁊ i mortario plūbi ducanꝶ p. ij. horas ⁊ vteꝶ more linimēti ſup locꝭ vlceratꝭ ⁊ cruſtoſ. ſi ꝟo puer aut puella ñ fuerit āpli⁹ lactās tūc cū caſia aut māna purgari p̄t. ¶ De apatib⁹ āt ꝗ̄ i regiōe colli oriūꝶ occaſiōe vt ꝑdixim⁹ ꝑdictaꝝ rupturaꝝ nō aliꝗd ē dicēdū. Et pꝛio dicem⁹ ꝙ ex ꝗ̄ maiori ꝑ pte ſūt ꝺ gñe flegmonis ⁊ p viā deriuatiōis ⁊ cōtatis loci cāta: ⁊ vt pľm p viā ſanioſitatꝭ ꝭminanꝶ. Jō cura flegmōis maturatiua admiſtrāda eſt. Maturatiuū optimuʒ tale eſſe p̄t. ℞. folioꝝ maluaꝝ i brodio carnis decoctoꝝ vel in aꝗ̄ dulci. ℳ. ij. medulle panis li. ß. pri⁹ oib⁹ piſtatꝭ ⁊ adiuicē icorporatꝭ ad igñe deiñ cū faria tritici ſufficiēti et ꝑdicta piſtatura i decoctōe ꝑdictaꝝ maluaꝝ fiat ēpľm ſolidū addēdo butiri olei cōis. aā. ℥. ß. vitellū vni⁹ oui. Uʒ itē ſūmope ēbrochare locū apatis cū petijs calidꝭ inſuſis i decoctiōe iā dicta. Et qꝛ apata hmōi loci frequētiſſime apiri ſolēt bñficio ēpľoꝝ abſqꝫ ferro: iō cū empľis maturantibus vſqꝫ ad pfectā maturatiōnē ꝓcedēdū ē. Demū ſi ꝯſecuta maturatione pfecta loc⁹ apatꝭ ad eruptionē nō pueñerit: tunc apoſtema in loco maturiori ſagitella aut falce aperire expedientiſſimuʒ eſt plaga: deinde digerētibus tribus dieb⁹ ꝓcedatur: non omittendo etiam

applicationē ēplaſtri aſ̄dicti. Digeſtōne celebrata cū mūdificatiuo de ſirupo roſato ꝓcedē=dū eſt. ¶ Unguētū q̄ʒ baſilicon magiſtrale aut diaq̄lō ſine gū=mis deſcriptiōe nr̄a ad purgū=das materias accōmodate ꝯcedit. Fctā mūdificatiōe loci i fi=ne dū intētio cicatrizandi fue=rit vngtm̄ de minio cū vtilitate admiſtrat. Et ſi maior mūdifi=catōe aſ̄dicta neceſſaria fuerit tūc puluerē noſtrū carnis ſup=flue remotiuū adminiſtrare ꝑſentaneū remediū ē. mūdificat em̄ oēʒ malā carnē. ¶ Auxilia q̄ fa=ciūt ad egritudines auriū ſūt vt ifra. Et p̄lo ad dolorē auriū clamoſum mirū i modū vʒ oleū de vitellis ouoꝝ: vʒ itē butirū deductū i mortario plūbi cum modico olei amigdalarū dul=ciū. Uʒ q̄ʒ ad eādē itētiōem lac feminaꝝ aut vaccaꝝ recēter fe=taꝝ. ſuffumigiū ſilr̄ iſraſcriptū ſolēnis ē medicla ꝓ iā dicta intētiōe. R. ordei furfuris maluaruʒ violaꝝ. aſ̄. M. ij. camomil. mellilotí. aſ̄. M. ß. ſeminis ci=toniorūʒ. ʒ. iij. ſpelte. M. caput vni⁹ caſtrati aliquātulū ferro ꝯtritū. iſta oia ſiſ̄ bulliāt cū aq̄ ſufficiēti vſqꝫ ad ꝯſūmatōeʒ me=dietatiſ ꝛ vtere more ſuffumigij q̄m ei⁹ opatio mirabilis ē. Itē ad eādē itētōeʒ vʒ oleū de porcilionib⁹ q̄d ſic fit. R. olei roſ. odoriferi olei violati. ana. ℥. j. aceti roſati. ʒ. j. ß. croci gra. ij. aq̄ roſate. ℥. ij. lactiſ mlieriſ por=cilionū q̄ ſūt aīalia q̄ vigēt ſub lapidib⁹ ꝛ ligniſ exſ̄tib⁹ i locis humidis domoꝝ. ʒ. x. lūbricoꝝ terre limaciaꝝ. aſ̄. ʒ. ij. butiri rcē=tis. ℥. vj. bulliāt oia ſiſ̄ vſqꝫ ad ꝯſūmationē aceti ꝛ aq̄ deiſ̄ colentur ꝛ actualiter calido vtaſ̄ ꝛ ſi ducereſ̄ cū piſtello i mortario plūbi p horā eēt magiſ ſedatiuū doloꝛiſ acuti et inflāmatiui. Iſta valēt materia exiſtente calida. Ad materiā ꝟo declinātē ad frigidū facientē dolorē in aurib⁹ infraſcripta auxilia cuʒ vtilitate pn̄t adminiſtrari. Et p̄lo oelū de amigdalis amariſ ſiſ̄ cū oleo de vitellis ouoꝝ mirā hn̄t efficaciā: butirū q̄ʒ decoctū i pomo: vl̄ i rapa: vel i cepe: ad eādē itētionem pſ̄taneū remediū ē. Illō actualiſ̄ calidū i aurē ſtillādo. Reſiduū ꝟo ceparū: pomoꝝ vel rapaꝝ more emplaſtri eſ̄ aurē admiſtratū vʒ ad ſedādū dolorē. Suffumigiū ſilr̄ vt ifra ordinatū ad hāc itētionē vtiliſ̄ daſ̄ cui⁹ talis eſt ordiatio. R. fenugreci ſe. lini aſ̄. M. j. camomille mellíloti aneti. ana. M. j. ß. feniculi dulcis liquiritie. aſ̄. ʒ. vj. bulliāt oia ſiſ̄ cū brodio ſufficiēti: capitis caſtrati vſqꝫ ad ꝯſūmationē medietatiſ. Et ſi cū iſto decoq̄renſ̄ ciminí. ʒ. vj. coriandroꝝ. ʒ. iij. ſanſuci. ʒ. ij. melliſ. ℥. ij. aduerſ⁹ vētoſitatē auriū carminādā et tinitū eaꝝ eēt ſolēniſ medicla. ¶ Auxilia ōniqꝫ faciētia ad auriū apata calida maturāda ſūt formaꝝ triū quarū p̄la forma ſic fit. R. olei violati olei amigdalaꝝ dulciū medulle cruriuʒ vituli. aſ̄. ʒ. iij. butiri recētiſ pinguedinis galline. aſ̄. ℥. ß. decoctionis maluarū violarū ꝛ citonioꝝ pſilij fenugreci ciatū vnū. bulliāt oia ſimſ̄ vſqꝫ ad ꝯſūmationē decoctiōis: ꝛ vtere intra aureʒ actualiter calida medecla iſta quia in ſedādo doloreʒ aurium: et earum apoſtema=tionem

tionem maturando materiaq ad exitũ pparādo crede mihi non eſt melior medicina.

¶ Scđa forma ſic ordinatur. ℞. carnis pomorũ decoctorũ ſub prunis. ℥. iiij. vel loco eius medulle panis foliorum maluarũ in aqua decoctarũ cribellatarũ. ℥. iij. lactis mulieris. ℥. i. butiri ℥. ij. farine ordei. ʒ. x. olei violati. ʒ. vj. miſce ⁊ bulliāt parũ ad ignem baculo agitādo: deinde addantur vitella duorũ ouorũ in fine cocture. Iſta eñ medicina maturat apa auriũ calidũ cũ ſedatione doloris. ¶ Tertia ⁊ vltima forma eſt in forma Apozimatis qđ dz adminiſtrari cũ pecijs calidis ⁊ ordine ſuffumigij cuius talis eſt ordinatio. ℞. foliorũ maluarũ violarum ⁊ lactucarum. añ. M. j. ordei furfuris. añ. M. ſ. ß. camomille meliloti. añ. M. ß. radicũ altee. ʒ. ij. bulliāt omnia ſimul cũ aqua pluuiali ſufficienti vſq ad cõſũmationem medietatis: deinde colentur ⁊ exprimantur ⁊ fiat adminiſtratio crebra huius decoctionis cũ petijs calidis auribus impoſitis. ¶ Medicamenta autẽ equiualētia aduerſus vlcera auriũ ſanāda ſimiliter ſunt formarum trium. Quarũ prima forma conſtat vna parte mellis roſ. ⁊ media olei đ vitellis ouorũ tertia terebētine clare ⁊ quarta denicq pte ſarcocolle cõſtare videtur medela iſta que in vlcere recēti auriũ multum facit ad propoſitum. Secunda forma q̃ valet ad vlcera auriũ antiqua ſic fit. ℞. vnguēti apoſtolorũ. ʒ. iiij. vnguēti egyptiaci cõfecti. ʒ. ij. cũ vino granatorũ vel aqua plātaginis miſce. Tertia forma q̃ vz cõſecuta mũdificatiõe ſic fit. ℞. olei roſ. onfacini olei myrtini. añ. ℥. ij. olei amigdalarũ dulciũ. ʒ. ij. ſepi hyrcini ⁊ caſtrati. añ. ʒ. iij. ātimonij litargirij aur. ⁊ arg. añ. ʒ. ij. ceruſe. ʒ. ſ. ß. bulliāt oia ſil' baculo agitādo donec acq̃rāt colorem nigerrimũ: deiñ cũ cera ſufficiēti fiat cerotũ molle cui addantur q̃ñ auferẽ ab igne tutie preparate plũbi vſti añ. ʒ. ij. ſcorie ferri. ʒ. ſ. miſce ⁊ ducātur l mortario plumbi p duas horas ſanat et ⁊ deſiccat vnāquāq vlcerationem celebrata mundificatiõe.

¶ De auxilijs particularibus q̃ faciũt aduerſus oculorũ morbos. Et pmo đ ophthalmia calida q̃ ſunt formarũ. x. Pma forma eſt aq̃ de albumine oui ſic cõfecta. ℞. albumina duorũ ouorũ đcoctorũ ſub prunis aq̃ roſate mucillaginate cũ pſilio ⁊ ſemine citoniorũ. ℥. ij. tucie ppara te. ʒ. ſ. lactꝭ mulieris. ʒ. vj. miſce ⁊ bulliāt vnica ebullitiõe deiñ cũ ſteterit ſimul p duas horas colentur ⁊ fortiter exprimantur. Scđa forma eſt lac caprinũ vel vaccinũ vel mulierꝭ cũ modico zucchari. Tertia forma ẽ ſief albũ ſine opio diſſolutũ cũ pma recepta. Quarta forma eſt đcoctio fenugreci fctā vt īfra. ℞. fenugreci loti cũ aq̃ pluuiali. ʒ. iij. ſemis citoniorũ. ʒ. ſ. ſeminis pſilij. ʒ. ß. Aq̃ roſate. ʒ. iiij. bulliāt oia pter pſilium vſq ad cõſũmationẽ tertie ptis: deiñ ponatur pſiliũ q̃ñ auferẽ ab igne: ⁊ pmaneat ſil' p tres horas: deiñ colentur. Quīta forma eſt emplꝫ đ pomꝭ vl' loco ei' medulla panis īfuſa ī lacte: qđ ſic fit. ℞. carnis pomorũ decoctorũ ſub pru

applicationē ēplaſtri aſdicti. Digeſtōne celebrata cū mūdificatiuo de ſirupo roſato ꝓcedēdū eſt. ¶ Unguētū q̄ȝ baſilicon magiſtrale aut diaqlō ſine gūmis deſcriptiōe nr̄a ad purgūdas materias accōmodate ꝓcedit. Fctā mūdificatiōe loci i ſine dū intētio cicatrizandi fuerit vngtm̄ de minio cū vtilitate admiſtrar. Et ſi maior mūdificatōe aſdicta neceſſaria fuerit tūc puluerē noſtrū carnis ſupflue remotiuū admiſtrare ꝑſentaneū remediū ē. mūdificat em̄ oēȝ malā carnē. ¶ Auxilia q̄ faciūt ad egritudines auriū ſūt vt īfra. Et pmo ad dolorē auriū clamoſum mirū i modū vȝ oleū de vitellis ouoꝝ: vȝ itē butirū deductū i mortario plūbi cum modico olei amigdalarū dulciū. Uȝ q̄ȝ ad eādē itētiōem lac feminaꝝ aut vaccaꝝ recēter fetaꝝ. ſuffumigiū ſilr īfraſcriptū ſolēnis ē medicla ꝓ iā dicta intētiōe. ℞. ordei furfuris maluaruȝ violaꝝ. aſ. M. ij. camomil. mellilotí. aſ. M. ß. ſeminis citoniorū. ʒ. iij. ſpelte. M. caput vni⁹ caſtrati aliquātulū ferro ꝯtritū. iſta oīa ſil̄ bulliāt cū aq̄ ſufficiēti vſq̄ ad ꝯſūmatōeȝ medietatꝫ ⁊ vtere more ſuffumigij q̄m ei⁹ opatio mirabilis ē. Itē ad eādē itētōeȝ vȝ oleū de porcilionib⁹ qđ ſic fit. ℞. olei roſ. odoriferi olei violati. ana. ℥. ſ. aceti roſati. ʒ. ſ. ß. croci gra. ij. aq̄ roſate. ℥. ij. lactꝫ mlierꝫ porcilionū q̄ ſūt aīalia q̄ vigēt ſub lapidib⁹ ⁊ lignꝫ exſiccatib⁹ i locis humidis domoꝝ. ʒ. x. lūbricoꝝ tre limaciaꝝ. aſ. ʒ. ij. butiri rcētis. ℥. vj. bulliāt oīa ſil̄ vſq̄ ad ꝯſūmationē aceti ⁊ aq̄ deiſi colentur ⁊ actualiter calido vtarꝫ ⁊ ſi ducerer cū piſtello i mortario plūbi p horā eēt magꝫ ſedatiuū dolorꝫ acuti et inflāmatiui. Iſta valēt materia exiſtente calida. Ad materiā ꝟo declinātē ad frigidū faciente dolorē in aurib⁹ infraſcripta auxilia cuȝ vtilitate pñt adminiſtrari. Et pmo oelū de amigdalis amarꝫ ſil̄ cū oleo de vitellis ouoꝝ mirā hñt efficaciā: butirū q̄ȝ decoctū i pomo: vl̄ i rapa: vel i cepe: ad eādē itētionem pſtaneū remediū ē. Illđ actualit̄ calidū i aurē ſtillādo. Reſiduū ꝟo ceparū: pomoꝝ vel rapaꝝ more emplaſtri ex̄ aurē admiſtratū vȝ ad ſedādū dolorē. Suffumigiū ſil̄r vt īfra ordinatū ad hāc itētionē vtilit̄ dar cui⁹ talis eſt ordiatio. ℞. fenugreci ſe. lini aſ. M. j. camomille meliiloti aneti. ana. M. j. ß. feniculi dulcis liquiritie. aſ. ʒ. vj. bulliāt oīa ſil̄ cū brodio ſufficiēti: capitis caſtrati vſq̄ ad ꝯſūmationē medietatꝫ. Et ſi cū iſto decoq̄rent ciminí. ʒ. vj. coriandroꝝ. ʒ. iiij. ſanſuci. ʒ. ij. melꝫ. ℥. ij. aduerſ⁹ vētoſitatē auriū carminādā et tinitū eaꝝ eēt ſolēnꝫ medicla. ¶ Auxilia ōniq̄ faciētia ad auriū apata calida maturāda ſūt formaꝝ triū quarū pmā forma ſic fit. ℞. olei violati olei amigdalaꝝ dulciū medulle cruriuȝ vituli. aſ. ʒ. iij. butiri recētꝫ pīguedinis galline. aſ. ℥. ß. decoctionis maluarū violarū ⁊ citonioꝝ pſilij fenugreci ciatū vnū. bulliāt oīa ſimil̄ vſq̄ ad ꝯſūmationē decoctiōis: ⁊ vtere intra aureȝ actualiter calida medecla iſta quia in ſedādo doloreȝ aurium: et earum apoſtemationem

tionem maturando materiāq̄ ad exitū p̄parādo crede mihi non eſt melioꝛ medicina.
¶Scda forma ſic oꝛdinat᷑.℞. carnis pomoꝝ decoctoꝝ ſub prunis.℥.iiij.vel loco eius medulle panis foliorum maluaꝝ in aqua decoctaꝝ cribellataꝝ.℥.iij.lactis mulieris.℥.ſ.butiri ℥.ij.farine oꝛdei.ʒ.x.olei violaꝝ.ʒ.vj.miſce ⁊ bulliāt paꝝ ad ignem baculo agitādo:deinde addant᷑ vitella duoꝝ ouoꝝ in fine cocture.Jſta em̄ medicina maturat apa auriū calidū cū ſedatione doloris.¶Tertia ⁊ vltima forma eſt in forma Apozimatis qd̄ dꝫ adminiſtrari cū pecijs calidis ⁊ oꝛdine ſuffumigij cui⁹ talis eſt oꝛdinatio.℞. folioꝝ maluaꝝ violarum ⁊ lactucarum.añ.M.ſ.oꝛdei furfuris.añ.M.ſ.ß.camomille melliloti.añ.M.ß.radicū altee.ʒ.ij. bulliāt omnia ſimul cuꝫ aqua pluuiali ſufficienti vſq̄ ad ꝯſūmationem medietatis:deinde colentur ⁊ exprimant᷑ ⁊ fiat adminiſtratio crebra huius decoctionis cū petijs calidis auribus impoſitis.¶Medicamenta autē equiualētia aduerſus vlcera auriuꝫ ſanāda ſimiliter ſunt formarum trium.Quarū prima forma conſtat vna parte mellis roſ.⁊ media olei d̄ vitellis ouoꝝ tertia terebētine clare ⁊ quarta deniq̄ p̄te ſarcocolle ꝯſtare videt᷑ medela iſta que in vlcere recēti auriū multum facit ad propoſitum.Secunda forma q̄ valet ad vlcera auriuꝫ antiqua ſic fit.℞.vnguēti apoſtoloꝛuꝫ.ʒ.iiij.vnguēti egyptiaci ꝯfecti.ʒ.ij.cū vino granatoꝝ vel aqua plātaginis miſce.Tertia forma q̄ vꝫ ꝯſecuta mūdificatiōe ſic fit.℞.olei roſ.onfācini olei myrtini.añ.ʒ.ij.olei amigdalaꝝ dulciū.ʒ.ij.ſepi hyrcini ⁊ caſtrati.añ.ʒ.iij.antimonij litargirij aur.⁊ arg.añ.ʒ.ij.ceruſe.ʒ.ſ.ß.bulliāt oīa ſil̄ baculo agitādo donec acq̄rāt colorem nigerrimū:deiñ cū cera ſufficiēti fiat cerotū molle cui addant᷑ q̄ñ auferṫ ab igne tutie p̄paratę plūbi vſti añ.ʒ.ij.ſcorie ferri.ʒ.ſ.miſce ⁊ ducāt᷑ i moꝛtario plumbi p duas horas ſanat eꝫ ⁊ deſiccat vnāquāq̄ vlcerationem celebrata mundificatiōe.
¶De auxilijs particularibus q̄ faciūt aduerſus oculoꝝ morbos.Et p̄io d̄ ophthalmia calida q̄ ſunt formaꝝ.x.P̄ma forma eſt aq̄ de albumine oui ſic ꝯfecta.℞.albumina duoꝝ ouorū d̄coctoꝝ ſub prunis aq̄ roſate mucillaginate cū pſilio ⁊ ſemine citonioꝝ.ʒ.ij.tucie p̄parate.ʒ.ſ.lactꝭ mulieris.ʒ.vj.miſce ⁊ bulliāt vnica ebullitiōe deiñ cū ſteterit ſimul p duas horas colent᷑ ⁊ foꝛtiter exprimantur. Scda forma eſt lac caprinū vel vaccinū vel mulierꝭ cū modico zucchari.Tertia forma ē ſief albū ſine opio diſſolutū cuꝫ p̄ia recepta.Quarta forma eſt d̄coctio fenugreci fctā vt īfra.℞.fenugreci loti cū aq̄ pluuiali.ʒ.iij.ſemis citonioꝝ.ʒ.ſ.ſeminis pſilij.ʒ.ß.Aq̄ roſate.ʒ.iiij. bulliāt oīa p̄ter pſilium vſq̄ ad cōſūmationē tertie ptis:deiñ ponat᷑ pſiliū q̄ñ auferṫ ab igne:⁊ pmaneat ſil̄ p tres horas:deiñ colent᷑.Quīta forma eſt emplꝫ d̄ pomꝭ vl̄ loco ei⁹ medulla panis īfuſa i lacte:qd̄ ſic fit.℞.carnis pomoꝝ decoctoꝝ ſub pru

nis.℥.iiij.farine ordei cribella te lactis mulieris aq̄ violare aq̄ ro ſate.an.℥.ß.bulliāt lento igne baculo agitādo donec iſpiſſa= tū fuerit:deīn addat vitellū oui qn̄ aufert ab igne.ſexta forma eſt decoctio mellilotiordinata vt.j.℞.mellilotí camo.ro. ana. M.j.fenugreci.℥.j.abſinthij. ſtos.ana par bul.oia ſil cū aq̄ pluuiali ⁊ vino dulci d oib⁹ eq̄ li portiōe vſq̄ ad ꝯſū.ꝗrte ptis. Septia forma ē aq̄ garioſilate dſcri.īfra q̄ ſic fit. ℞.aq̄ roſate. ℥.iij.vini albi odoriferi medio cris vinoſitatis.ʒ.j.garioſilor nu mero.iiij.aloes epatici.℈.ij. ſarcocolle nutrite cū lacte mu= lieris gra.iij.zucchari cādi.d ſi= rupo roſato.℥.j.mirabolani ci trini.ʒ.ß.miſce ⁊ bulliāt vnica ebullitione deīn colet.Octaua fora ē repcuſſiuū q̄ ſic fit.℞.olī roſa.onfācini.℥.j.ß.ſucci plāta gis vini ḡnator.an.℥.j.aceto= ſi roſ.ʒ.ij.bulliāt oia ſil vſq̄ ad ꝯſū.vini aceti ⁊ ſucci deīn colet cui colatur addāt cere albe.ʒ. x.ſādalor olm an.ʒ.ß.terre ſi= gillate boliarmenici.an.ʒ.j.ß. farle fabar.ʒ.vj.miſce ⁊ fiat ce rotū molle.Nona fora ē veſica toriū cātaridar ſic ordiatū.℞. cātaridar.ʒ.iij.fermēti.℥.j.ace ti roſa.℥.ij.miſce ⁊ fz artem in mortario oia piſtādo p⁹ ablatis alis ⁊ capitib⁹ fiat fugatiola. Decia fora ē balneū ordiatū vt īfra.℞.ro.myrtillor camo.ro= riſmarini ſaluie abſinthij ſtica dos.an.M.j.coriādror.℥.ij.ſq̄ nāti par mellis li.ß.ſalis aluminis an.℥.j.ſālucci nepite.an.M.ß. bulliāt oia ſil cū lixiuio ſufficiē ti ⁊ par vini odoriferi vſq̄ ad ꝯſummationē quarte partis.

¶Auxilia vō vniuerſalit ſunt ſpecierū.vij.Pma eſt dieta op portuna videlicet tenuis a pri cipio vſq̄ ad ſtatum.

¶Scda ē flōmia diuerſiua ce= phalice q̄ pt fieri i pricipio vſq̄ ad augmētū.Tertia ē euacua= tiua ex latere oppoſito eiuſde vene que in ſtatu ophthalmie cōuenietiſſime fieri pt.Quarta expurgatio ⁊ digeſtio materie rū peccātiū q̄ dz fieri in princi= pio cū caſia inana ⁊ electuario ro.vel cū pillulis de aſſagiaret vel de iera cum agarico.

¶Quīta ē applicatio ſanguiſu garū venis emorroidalib⁹ et aurib⁹ q̄ a pricipio vſq̄ ad aug mētū a medico poſſūt admini= ſtrari.Sexta ē vētoſatio ſpatu lar.Septia ⁊ vltia ē enema vē tris lubricatiuū qd ſic ordina= tur.℞.decoctiōis magiſtralis vel brodū capitis caſtrati li.j. ß.mellis ro.vl violati.℥.ij.ſ.vi tella duor ouor ſalis par olei violati:vel loco ei⁹ ꝓ pauperi= bus olei cōis.℥.iij.caſſe.ʒ.vj. vl loco ei⁹ bñdicte ſimplicis.ʒ.v. Et hec puto tibi ſufficere ꝓ cu ratione ophthalmie deo dāte cuius nomen ſit benedictum.

¶Auxilia vtiq̄ vniuerſalia de bēt adminiſtrari vt īfra vz ene mate pcedēti flobothomia dz fieri ex pte oppoſita ꝑut ca.ꝓ prio de flobothomia ordinatū eſt.Cōſecuta digeſtiōe materie rū bñficio īfraſcripti ſirupi pur gatio iſto modo faciēda eſt.℞. caſie diacatolicōis.an.℥.ſemis electuarij roſ.meſue.ʒ.ij.cū de coctione cōmuni fiat potio bre uis.vel facias ſic.Recipe pillu larū aſſagiaret pillularū d reu barbaro.an.ʒ.ß.cū aqua endi=

nie formentur pillule q̄nq̄. Verũ ſi ophthalmia videat̄ cauſari a materia ꝑ dominio frigida ⁊ groſſa: tunc pillule de iera cũ agarico ſunt magis ad ꝓpoſitũ. Et ad hãc etiã intentionẽ hec purgatio fieri pōt. ℞. caſie. ʒ. ß. diacatholiconis diafiniconis, ãn. ʒ. iij. cum decoctione cõmuni fiat potio breuis addendo ſirupi violati. ʒ. j.

¶ Sirupus ad digerẽdum materiã calidã ꝑſertim colericam ℞. ſirupi violati ſirupi roſati ex infuſiōe ſirupi de ſucco lupulorũ. ãn. ʒ. ß. aquaꝝ endiuie boraginis ⁊ violate. ãn. ʒ. j. vł facias ſic materia exiſtẽte ſanguinea. ℞. ſirupi de ſucco ẽdiuie de ſucco lupulorum ãn. ʒ. vj. aquaruꝫ lupulorum boraginis. ana. ʒ. j. miſce.

¶ Digeſtiuum vero ꝑ materia mixta iam dicta ſic fieri pōt. ℞. ſirupi; de duab⁹ radicibus cum aceto ſirupi de ſucco lupuloruꝫ ſirupi de fumoterre mioris. ãn. ʒ. ß. aquaruꝫ fumiterre boraginis feniculi. ãn. ʒ. j. miſce applicatio q̄ꝫ ſanguiſugarũ in locis ꝑnominatis debet fieri dum intentio ſit in diuertẽdo materiã. Auxilia ſiłr particularia ſuperi⁹ narrata vt infra executioni mãdata vnãquãq̄ ophtalmiã potẽtiſſime ſanãt niſi vicio egrotãti; cauſet. Particularia ſiq̄dẽ auxilia i ophthalmia ordinata vt ĩfra potẽter ſanãt vnãquãq̄ ophthalmiã vcꝫ admiſtrãdo in primis ſex auxilia vnũ p⁹ aliud vſq̄ ad manifeſtã declinatiōeꝫ ponẽdo ĩſup repcuſſiuũ ſup frõte vſq̄ ad ſtatũ ĩ octaua forma ordinatũ. Siłr ĩ ꝑncipio vſq̄ ad augmẽtũ veſiccatoriuꝫ in nona forma deſcriptũ ſuper collo vtiliter adminiſtratur. Balneatio quoq̄ quotidie ante cenam ⁊ prandiũ per duas horas brachia ⁊ tibias lauando multum confert huic diſpoſitioni materiam ſurſum deorſum deriuando. In declinatiōe ꝟo ad reſoluendas materias ꝯiunctas intra oculũ aqua gariofilata vtiliter adminiſtrãda eſt. Siłr decoctio melliloti cum ſpongia predicto tẽpore ſupra oculum epitimata pro iam dicta intentione vtiliſſima eſt.

¶ De Auxilijs aduerſus pruritum ⁊ ardorem anguloꝝ oculi.

Auxilia q̄ auferũt ardorẽ ⁊ prurituꝫ angulorum oculi ſunt formaꝝ triũ. Prima quarũ ſic fit. ℞. aq̄ ro. aque plãtaginis ãn. ʒ. ij. ſucci ſemper uiue. ʒ. iij. claꝝ vni⁹ oui ſub prunis decocti tucie. ʒ. j. ⁊ maneat ſimul per diẽ naturalẽ deinde colentur. Secũda forma ⁊ eſt medicina ſolẽnis q̄ in iſto caſu nõ habet parem ſic ordinatur. ℞. aque roſa. ʒ. ij. vini albi. ʒ. j. mirabolani citrini. ʒ. ſem; bulliãt omnia ſimul vnica ebullitione deinde addantur floris eris. ʒ. j. quando aufertur ab igne ⁊ cũ per duos dies ſimul ſteterint: colentur ⁊ in vaſe vitreo reſeruetur medela iſta.

¶ Tertia forma eſt vnguẽtum de tutia quod ſic ordinatur. ℞. butiri recentis. ʒ. ij. lardi porcini tucie preparate. ãn. ʒ. j. miſce ⁊ in mortario plumbi ducãtur per horam.

¶ Auxilia q̄ faciũt aduerſ⁹ oculoꝝ obſcuritatẽ ſũt formaꝝ ſex

quarũ p͂ma ſic fit. ℞.epatꝫ hirci
ni lib.ß.ſucci feniculi ſucci ozi=
ni ana.ʒ.j.anthos. M.ß.aloes
epatici.ʒ.ij.gariofilorũ nucis
muſcate.añ.ʒ.j. mellꝫ.℥.j.ß. aq̄
celidonie aq̄ rute aq̄ verbene
roſate eufragie ana.℥.j. fellis
gallinarꝫ caponũ ꝛ gallorꝫ añ.
ʒ.ß.oĩa adinuicē icorporẽtur et
poſtq̄ ſteterint ſil'r p dieꝫ natura
lē ponanť i vaſe vitreo et ſcđm
artē elãbiceť ꝯpoſitio iſta ꝛ in
vaſe vitreo bñ obturato reſer=
ueť:iſta el diſtillatio vnãquãq̄
oculorꝫ caliginē emendat.

Scđa forma ē hiera ꝯſtãtini
ſũpta poſt cenã p duas horas.

Tertia forma ſunt pillule ſi=
ne q̄b⁹ eſſe nolo iuxta illđ emē=
dant viſum q̄b⁹ eſt nomen ſine
quib⁹. Idē faciũt pillule lucis.

Quarta forma eſt aqua rute
celidonie eufragie verbene at=
q̄ roſate ſil'r bullite cũ modico
zucchari et parũ aloes epatici
paululumq̄ croci.

Quinta forma eſt laqueũ in
collo confectum.

Sexta et vltia forma eſt fon
tanella facta ſuper coronali cũ
igne aut ruptorio đ capitello.
regimē ãt vite dꝫ eſſe prout la=
tius cap. proprio copioſe nr̃e
cõmemoratũ fuit:q̄re ad illud
recurrere iuuabit ſummope p
doctrina huiuſmodi capituli.

Ca.đ Sanie retēta i tunicis
oculorꝫ merito ophthalmie.

AUxilia q̄ faciunt ad
vaporationem ꝛ exa
lationē materiei con
tente inter corneam
et coniunctinã ſunt
formarũ quatuor quarũ p͂ma
eſt decoctio mucillaginata q̄
ſic fit. ℞.ordei mũdi.M.j. ſemi
nis citoniorꝫ.ʒ..fenugreci inte
gri.℥.j.radicũ buglosſe.℥.ß.bul
liãt oĩa ſimľ cũ ſufficiēti quãti=
tate aq̄ donec acq̄rãt formã mu
cillaginoſã. Secũda forma erit Scđa.
ēpľm de pomis qđ ſic fit. ℞.car
nis pomorꝫ ſub prunis decocto=
rũ.℥.iiij.vitellũ vni⁹ oui lactis
mulieris mucillaginis añ.dicte
añ.℥.ß.bulliãt oĩa ſil'r lēto igne
vſq̄ ad ſpiſſitudinē. Tertia for= tertia.
ma eſt lac mulieris cuꝫ modico Quar=
zucchari cãdi. Quarta forma ē ta.
colliriũ qđ ſic ordinať. ℞.ſieph
albi ſine opio.ʒ.j.ſieph de ture.
℈.j.aq̄ roſ.℥.j.ß.miſce ꝛ ſcđm ar
tē de oib⁹ fiat colliriũ. Iſta enꝫ
p̄ſidia vt lr̃a adminiſtrata ma
teriã in tunicis oculorũ retētaꝫ
euaporãdo ꝯſumũt. In primis
ponať mucillago intra oculum
vna cũ ēplaſtro p̄dicto in ſ̃plio
ri pecia. Cũq̄ ſanies euaporari
ſeu exhalari ī ceperit bñficio am
borũ auxiliorꝫ tunc cũ zuccharo
ad abſtergendũ materiã accõ=
modate aliq̄b⁹ diebus admini
ſtrare. Demũ cũ videris ſaniem
purgatã eſſe tũc colliriũ in vlti
ma forma ordinatũ ad vlcera=
tionem ſanandã adminiſtrare
ſolennis eſt medicina.

Cap̃.primũ de Fiſtula lachri
mali et eius cura.

COntigit ſepenũe
ro in lachrimali
oculorum fiſtulã
oriri aut propter
retentionem ma
teriei catarralis
euenientis a capite aut ꝓpter
ſaniem ſubtilem ꝛ aquoſam ibi
dem retētã:ex cui⁹ rententōe fle
gmonicum apa frequentiſſime
oriri ſolet. Pro cui⁹ flegmonis
curōne medicia maturatiua cũ

ſedatione doloris ꝛ īflāmatōis
neceſſaria ē:cui⁹ hec eſt ordina
tio. ℞. carnis pomoꝝ ſub cine=
re calido ꝺcoctoꝝ. ℥. iiij. folioꝝ
mal. cribratāꝝ ꝛ brodio carnis
decoctarū. ℳ. ij. farine ordei. ℥.
ij. vitellū vni⁹ oui lactiſ mulieriſ
℥. ß. miſce ꝛ ſcđm artē ad ignem
fiat emplm̄ ſolidū qꝺ ſepenūe=
ro maturat flegmonē cū ſeda=
tione doloris nō parua ſi natu
ra maturationē tentare volue=
rit aut reſoluit ipm̄. Ad eandē
etiā intētionē iuuat ſummope
re crebra embrocatio peciaruz
in hmōi decoctione poſitarum
¶ Viſis auxilijs maturātib⁹ fle
gmonē q̄ fiſtulā lachrymalē cō=
comitari ſolet: mō de auxilijs fa
ciētib⁹ aduerſum fiſtulā lachri
malē videndū eſt: q̄ breuiter qn̄
eſt ſine corruptiōe oſſis ſunt for
me quatuor. Prīa q̄rum eſt pul
uis nr̄ carnis ſupflue remotiu⁹
Scđa ē vnguētū de minio. Ter
tia ē aq̄ aluminis. Quarta ꝛ vl
tima eſt colliriū qꝺ ſic fit. ℞. aq̄
roſate aq̄ florū myrti ſi īueniri
pt. an̄. ℥. j. aloes epati. ʒ. j. ga=
riofiloꝝ ꝯtritoꝝ. ℈. ij. vini albi
℥. ß. tutie ſieph albi ſine opio
mirabolani citrini. ana. ʒ. ß. mi
ſce pri⁹ trituratiſ triturādiſ ſimr̄
ꝑmanēdo ꝑ duas horas. deinde
bulliāt vſqꝫ ad cōſūmationē ter
tie partis poſtmodū colenť ꝛ i
vaſe vitreo reſeruetur medela
iſta: q̄ vtidꝫ poſt ſanationē fiſtu
le ad ꝺſiccādas hūiditates ad
āgulos oculoꝝ ꝺcurrētes. Alia
ṽo duo auxilia ſupi⁹ cōmēora=
ta debēt adminiſtrari iterdū ſo
coꝫ pulueris ponēdo mel ro. ſup
tincta vel mūdificatiuū de ſirū
po ro. vſqꝫ ad mūdificationē fi=
ſtule. Vltio ṽo loco ad cicatri=
zandū aq̄ aluminis cū vnguēto ꝺ
minio ꝑdicto vtilr̄ adminiſtrať.
Si ṽo fiſtula iſti⁹ loci fuerit cū
corruptiōe oſſis loco pri⁹ cū pul
uere nr̄o āpliato vł cū ſpōgia vł
cū radi. diptami tūc cauterizeť
os corruptū per canulū argēti
cauterio ꝑuo lēticulari: deindeꝫ
foreť os cauterizatū vſqꝫ ad va
cuūnaris cauterio q̄drato mi
nuti capitis ad inſtar claui: ad
uertēdū ſpꝫ q cauterizatio nō ſit
adeo ſupflua q valeat lachrima
lē oculi deuaſtare: ꝛ ad hoc eui
tandū ſolēt periti practicantes
vti ꝓ cautela cocleari argenti
ſupꝫ toto oculo ꝛ palpebra. Cele
brata cauterizatiōe loci coctu
ra ignis curať curatiōe aduſto
rū vlcerū. Cūqꝫ os cauterizatū
foras ꝑuenerit qꝺ intra q̄dra=
ginta dies maiori ꝓ pte eueni
re cōtingit: tūc reliquū curatio
nis finiať regł'a tradita ſupius
de fiſtula ſine oſſis corruptione
exiſtēte: q̄ oīa tibi ſufficiāt ꝓ cu
ratiōe iſtaꝝ duaꝝ fiſtularū deo
dāte cuius nomē ſit benedictū.

¶ Ca. ij. de Vlcere virulēto cor
roſiuo ꝛ formicoſo eueniēti in
interiori ꝛ exteriori parte naſi.

Quoniā ex morbo
gallico cōfirmato
frequētiſſime na=
ſus vlcerari ſolet
preſerti vlceratio
ne formicoſa ꝛ cor
roſiua ita q ſepenūero pulchri
tudo naſi ab ipa vlceratōe plu
rimū deuaſtať: qꝺ nō ſine maxi=
ma animi egrotātiſ iactura effi
ciť: igr̄ ſolerti igenio ꝛ maxia. cū
diligētia malicie huius ipetuoſi
morbi medic⁹ ſubuenire debet
quāobrē protinus ad actū pra=
cticum veniendo dico q prius

mūdificatis vlcerib⁹ cū pulue=
re nr̄o pro poſſe ab oī carne im
mūda ⁊ vt ita dixerim radicōa
ta nulla magis ꝓbata medicia
inuenit̄ ꝙ curationē verā mor=
bi gallici cōfirmati admiſtrar̄:
de cui⁹ doctrina ſufficiēter me=
mini capitulo ꝓprio libri q̄nti
copioſe nr̄e. ⁊ caplo ꝺ additiōi
bus hui⁹ cōpēdioſe de hac ma=
teria vtilē ſmonē fecim⁹ q̄re il
luc recurſuꝫ habeas ī neceſſita
te. Uerū ſi iſta vlcera ex altera
cā ꝙ ex morbo gallico oriri ɔti
gat: tūc eoꝝ curatio ſi virulēta
⁊ corroſiua fuerit ꝑ localia au=
xilia talis erit. Sunt itaqꝫ auxi
lia virulētorū ⁊ corroſiuoꝝ vlce
rū formaꝝ q̄tuor. Pria ē vngm̄
mixtū. Scda forma eſt puluis
nr̄. Tertia ē liquor de vino gra
natorū ordinat⁹ vt infra dicet̄.
Quarta eſt linimētū de tutia ī
mortario plūbi cōfectū ſub hac
forma. ℞. olei ro. onfanciniolei
myrti vnguē. populeōis vnguē
to. vel loco ei⁹ vnguēti galeni
aā. ℥. j. ſucci plātagi. ſucci ſola
tri ana. ℥. ij. ſucci acetoſe ſucci
aleluie. aā. ℥. ß. alumis roche. ʒ.
ß. mirabolāi citrini. ʒ. j. bulliāt
oīa ſiīt vſqꝫ ad ɔſūmationē ſuc=
coꝝ: deinde colent̄ cui colature
addant̄ cere albe. ʒ. v. tutie pre
parate. ʒ. ij. ceruſe. ʒ. vj. litargi=
rij auri ⁊ argēti. aā. ℈. iij. plūbi
vſti. ℥. ß. cāphore. ℈. ij. miſce ⁊ du
cant̄ fortiter ꝑ ſex horas oīa in
mortario plūbi. Ordīatio aūt li
quoris cōfecti de vino granato
rū talis ē. ℞. granata duo inte=
gra dulcia ⁊ mediū acerbi folio
rū plātaginis folioꝝ ſolatri fo
liorū oliuarū ſilueſtriū cimarū
rub. vel os ei⁹ foliorū matriſilue
lingue paſurine. aā. M. j. ſcorie
ferri. ℥. j. alumis roche. ʒ. x. oīa
adinuicē ſubtilr̄ cōquaſſent̄ ⁊ ꝑ
maneāt ſimul ꝑ tres horas: de=
inde bulliāt cū. ℥. iiij. aq̄ plātagi
nis ⁊ tantūdē aq̄ roſate vſqꝫ ad
cōſūmationē tertie ꝑtis aquaꝝ.
deinde colentur ⁊ fortiter expri
mant̄ ſtaminia ſpiſſa q̄facto ite
rū bulliant vſqꝫ ad ſpiſſitudinē
mellis roſati. Iſtud em̄ auxiliū
aduerſus polipū cācerosum ēt
ꝑtaneū remediū ē ⁊ vlcera pre
nolata aliqualr̄ mūdificādo de
ſiccat ⁊ ſanat pri⁹ facta mūdifi
catiōe cū puluere aut vnguēto
mixto p̄dictis. Demū ꝓ cicatri
zatione ſufficit admiſtrari linī
mētū ī quarta forma ordinatū.

Capitulū de Auxilijs faciēti
bus aduerſuꝫ gutturꝭ paſſiōes

AUxilia ſq̄nātie ſūt for Pria.
marū. vj. Prima q̄rū
eſt aqua ordeacea
cū vino granatoꝝ et
parum ſiru. ro. pan=
luluſqꝫ diamoronis ſintqꝫ ꝑtes p̄
dicte aque et vna vini grana= Scda
torū. Scda forma eſt lac capri=
nū ouiū vel vaccinū gargariza Ter=
tū. Tertia forma eſt lo. extremi tia.
tatū ordinata in cura ophthal Quar=
mie. Quarta forma eſt decoctio ta.
dactiloꝝ q̄ ſic fit. ℞. dactiloruꝫ
iuiubaꝝ ficuū ſiccarum. aā. ℥. ſ.
paſſulaꝝ: prunoꝝ damaſcenorū
aā. ℥. j. ß. liq̄ritie mūde. ʒ. x. fur=
furis: ordei mūdi. aā. M. ij. zuc
chari rubei: lib. ß. bulliāt oīa ſiīt
cū aq̄ ſufficiēti vſqꝫ ad ordei cre
paturā poſtmodū colent̄ ⁊ ex=
primant̄ ⁊ iſta decoctio actualr̄ Quita
calida gargarizet̄. Quinta for
ma eſt emplr̄m de pomis q̄ ſic
fit. ℞. altee cocte ī decoctōe ni
di irūdinis lib. j. carnis pomoꝝ
decoctoꝝ ſub prunis. ℥. iiij, olei

amigdalaꝝ dulciũ pinguedis
gallineaꝝ.ʒ.ſ.butiri.ʒ.iiij.olbꝰ
prius piſtatis ⁊ cribellatis de=
inde ad ignem bulliant parum
baculo agitãdo lẽto tñ igne del
de auferantˀ ab igne ⁊ addãtur
vitella trium ouorũ. Sexta eſt
flõia vene cephalice in ꝑncipio
vſqꝫ ad augmentuz. In ſtatu ve
ro flobothomia vene q̃ eſt ſub
lingua ad euacuandas mate=
rias coniunctas accommodate
conceditur:⁊ de iſta flobotho=
mia latius ſuperius capitulo ꝑ
prio dictum fuit.

¶ Iſta em̃ auxilia debẽt admi=
niſtrari iſto mõvez in principio
vſqꝫ ad augmẽtum. Prima ſecũ
da ⁊ tertia forma videntur com
petere. Quarta vero ⁊ Quita for
ma in ſtatu ⁊ declinatione mã
tendenti tam in viã maturatio
nis ꝙ.in viã reſolutionis mẽtũ
ad ꝓpoſituz faciũt adminiſtrã=
do emplaſtrũ actualiter calidũ
per totam gulam ⁊ collum gar
garizãdo cuz predicta decoctio
ne ſepiſſime.

¶ Auxilia inſuꝑ que valent ad=
uerſus vlcerationes lingue at=
qꝫ palati gingiuaꝝ a morbo gal
lico euenientes ſunt formaꝝ q̃=
tuor. Prima eſt vnguentũ egy=
ptiacũ ꝯfectũ cũ vino ꝑnatorũ.
Scd̃a eſt liciũ cũ tñdẽ vnguen=
ti egyptiaci ꝑdicti. Tertia eſt li
quor de pomo ꝑnato deſcriptꝰ
cap̃.de cura vlceꝝ naſi. Quarta
forma eſt decoctio q̃ ſic fit. ℞.lẽ
tiũ ordei folioꝝ plãtaginis ace
toſe cimaꝝ rubi.ã.M.ij.aq̃ fer
rate li.viij.ſumach.M.j.ꝑnato
rũ numero.ij.quoꝝ vnũ ſit dul=
ce ⁊ alteꝝ forte alumis roche.ʒ.
ſ.mellis ro.ʒ.iiij.oĩa adiuicẽ cõ
quaſſentˀ ⁊ bulliãt vſqꝫ ad ꝯſum

mationẽ medietatꝫ deĩde colẽt
⁊ gargarizẽt ſepe ⁊ ſepiꝰ cũ eo.
Eius nãqꝫ opatio ſua ſtipticita
te locũ ꝯfortãdo ꝓhibet decur=
ſum mãeꝝ ad locũ. Sua ſiq̃dez
domeſtica exiccatiõe mãm ꝯiũ=
ctã delet ⁊ ſanat partes mũdifi
catas. Iſta quoqꝫ auxilia plꝫ va
lent aduerſum gingiuarũ cãcre
nã. Et q: dentes ſolẽt aliquãtu
lũ denigrari ex applicatiõe me
dicamentoꝝ. Iõ ad remouẽduz
nigredinẽ vtiliſſimũ eſt q̃tidie
dẽtes fricare infraſcripto pulue
re. ℞.aluminis roche ꝯbuſte.ʒ.
ß.tartari corallorꝝ rubeoꝝ.ã.ʒ.
ij.lapidis pumicis.ʒ.ij.ß.carbo
nis ꝯfecti ex lignis ramoꝝ roriſ
marini ⁊ cipſſi ſãdaloꝝ oĩm ſar
cocolle ã.ʒ.j.miſce ⁊ oĩa triturẽ
tur adinuicẽ. Iſte eĩ puluis mũ
dificãdo dẽtes gingiuas relaxa
tas firmat ⁊ bonũ reddit odorẽ
i ore ad vuulã relaxatã merito
mãe ⁊ ephmatice vz pulũis ifra
ſcriptus ſurſuz cũ ipſo puluere
ĩpa z vuulã ſuꝑſſãdo cuiꝰ hec eſt
forma. ℞.pipis balauſtiaꝝ ã.
ʒ.j.turſ.℈.ß..miſce. Ad mãz vo
calidã reducatˀ vuula cũ ĩfraſcri
pto puluerẽ. ℞.balauſtiaꝝ ſãda
loꝝ mirab.citrini.ã.℈.j.anto
re.ꝑ.iij.vl loco eiꝰ roſaꝝ.ʒ.ß.po
nere quoqꝫ ſuꝑ ſummitatẽ capi
tis ſtupatã aliquãtulũ arſam ⁊
thure ſuffumigatã ad ĩtercipiẽ
dum reuma catarrale relaxãs
vuulã plꝫ iuuaſſe ꝑcepimus: q̃
aũt auxilia faciũt ad ſedãdũ do
lorẽ dẽtium.c.de additionibus
repies: q̃re ad illud recurre.

¶ Cap̃.de Apoſtematibus gin=
giuarum: palati: ⁊ partiũ circũ
iacentiũ ad compatrẽ dñm: Io.
Vinclem ſedis apoſtolice ꝓtho
notarium.

Et qͥ compater di lectiſſime a mate ria catarrali tã a morbo gallico ꝙ̃ ex altera cãp̃noſa ta loca apatibus calida ſanioſis frequẽtiſſime ve xari ſolent ꝑut illud idẽ ſepenu mero.d.tua in eius perſona ex⸗ perta eſt:ideo viſum eſt mihi ꝓ beneficijs:erga me tuis capitu lum ſpeciale de hac materia ti⸗ bi in publicam ſcripturam redi gere:quare vt ad actũ practicũ veniamus dicemus ꝙ auxilia q̃ maturant apatahmõi loci ſunt
Prima formarum.ij. Quarum Prima eſt decoctio que ſic fit.℞.paſſu⸗ larum dactilorum ficuum ſicca rum.añ.ʒ.ſ.ordei mundi furfu⸗ ris añ.M.ſ.iuiubaꝝ prunoꝝ da maſcenoꝝ.añ.numero.x.ſemis citonioꝝ.℥.ſ.zuccari rubei.℥.iij cum brodio pulli vel gallinarũ ſufficiẽti bulliãt vſq ad cõſum⸗ mationẽ medietatis deinde co lẽtur ⁊ vtaṙ decoctiõe iſta actua liter calida ipſam in ore detinẽ do ꝑſertiz cũ bõbice in hmõi de coctiõe madefacto.Scda forma
Scda eſt emplaſtrũ de pomis in exte riori parte maxillaꝝ applicatũ cuius eſt hec ordinatio.℞. car⸗ nis pomoꝝ decoctorũ ſub pru⸗ nis:radicuz altee in aqua deco ctaꝝ ⁊ cribellatarũ.añ.℥.iij.pin guedinis vituli olei vio.añ.℥.ſ. olei amigdalarũ dulciũ pingue dinis galline butiri recẽtis.añ. ʒ.iij.cum cera alba ſufficiẽti ad ignẽ fiat cerotũ molle.Cũq loc⁹ ad maturationẽ beneficio ꝓdi⸗ ctoꝝ amboꝝ auxilioꝝ ꝑuenerit tũc apa i loco decliuiori ſagitel la aperiaṫ:deide cũ melle ro.lo cus mundificãd⁹ eſt.Et ſi opus fuerit ad vlteriorẽ mũdificatio nem trãſire vnguentũ egyptia cum aut pulverẽ noſtrũ carnis ſuꝑflue remotiuũ adminiſtrare pro iã dicta intentiõe vtiliſſimũ eſt.Ultimo loco incarnãdus eſt locus incarnatiuo infraſcripto ℞.mellis roſ.℥.ſ.ſarcocolle.ʒ.ſ. aque vite.℥.bulliant omnia ſi⸗ mul vſq ad cõſummationẽ me dietatis aque deinde colenṫ de mũ ↄſecuta incarnatiõe vlceris pro eius cicatrizatiõe ſufficit lo cũ lauare ſepe ⁊ ſepi⁹ cũ aq̃ alu minis que ſic fit.℞.aque plãta ginis vini albi.añ.℥.ij.alumi⸗ nis roche.ʒ.ſ.mellis ro.ʒ.vj.bul liant paꝝ.Et hec puto tibi ſuffi cere ꝓ diſpoſitõe añ dicta mi cõ pater cui ſemper me plurimuz commendo.

¶De auxilijs egritudinũ dorſi.Et ꝓo ad gibboſitatẽ vz īfra⸗ ſcriptũ cerotũ.℞.olei de ſpica: olei de lilio.añ.℥.ij.olei roſ.on fancini:olei camomillini aneti ni.añ.ʒ.ſ.floꝝ antos matricarie abſinthij pulegij ſanſuci ſticha dos ſq̃nãti añ.paꝝ calami aro⸗ matici laudani anixorũz.añ.ʒ. ſ.vermium terreſtrium.℥.ſ.tere bentine clare.℥.iij.bulliant om nia ſimul cũ ciato vno vini odo riſe.deinde cum cera noua ſuffi cienti fiat cerotuz ſolidũ ⁊ vtere pro intentione iazdicta.Itẽ ad dolorẽ dorſi iſta eſt peculiaris me dela.℞.olei de lilio:olei camo⸗ millini anetini ꝺ ſpica agrippe ⁊ dialtee.añ.℥.ſ.℞.radicũ enule ℥.ij.camomil.ſquinãti.añ.paꝝ bulliãt oia ſimꝉ cũ.℥.vj.vini al⸗ bi odoriſ.vſq ad ↄſummationẽ vini:deinde exprimãtur ⁊ vtere epitimando ſpinam cum predi cto medicamine quia eius ope⸗

ratio ſolennis eſt ac etiā aduerſus ſpaſmum vtiliter adminiſtratur.

¶De auxilijs pectoris coſtarū ⁊ ventris.

ET p̄mo ad ſtrictură pectoris valet mirꝫ imodū iſtō linimentuꝫ. ℞.olei amigdalaꝝ dulciū butiri recētis: pigụedinis galline.añ.℥.ſ.medulle cruriū vituli.ʒ.vj.cer̄ albe ʒ.v.miſce ⁊ cū iſto linimēto totū pect⁹ liniat̄ a furcula vſq̄ ad finē toracis.Juuat inſuꝑ ſumere ciatū vnuꝫ infraſcripte decoctionis ad tuſſim impetuoſam vltra iā dictā pectoris ſtricturā ℞.ordei mundi ſcabioſe furfurꝫ añ. M.j.prunoꝝ damaſcenorū.℞.ſebeſtē.añ.nu.viij. paſſulaꝝ iniubarū carichaꝝ dactilo. añ.ʒ.j.liq̄ritie mūde dragmas decem penidiorū zuccari albi. añ.℥.iij.zuccari cādi.de ſirupo vio.mellis violati.añ.℥.j.ß.bulliant omnia ſimul cuꝫ li.iiij.aq̄ vſq̄ ad cōſummationē q̄rte partis.oleū quoq̄ amigdalaꝝ dulcium recenter factū ad eādē intentionē mirabil̄r valet ſumendo deo coclearia tria i aurora.

¶Auxilia aūt q̄ faciūt ad dolorē coſtaꝝ a materia vētoſa genitum ſunt formaꝝ triū Quarum prima eſt ſaccul⁹ vt ifra ordlatus. Prima ℞.camomil.abſinthij melliloti:aneti.furfuris:milij:torrefacti.añ.M.j.ß.nepite:mētaſtri añ.M.j.coriādroꝝ aniſoꝝ cimini.añ.℥.ß.oīa triturent̄ ſimul et fiat ſaccul⁹ q̄ calid⁹ applicet̄ ſuper loco doloroſo.Et mod⁹ calefactiōis ei⁹ eſt vt cale fcā tegula āpla ⁊ deīde vino irroratao do. ponat̄ ſaccul⁹ ſtatī ſuꝑ tegula vl̄ iponat̄ i aq̄ feruēti ⁊ paꝝ vini odorif.deiñ ſaccul⁹ bñ expſſus et calidus applicet̄ ſuꝑ loco dolēti.Scđa forma eſt cerotum cū oleo camomillino:⁊ cera noua ꝯfectū. Scđa Tertia.forma ē ſpōgia vl̄ acatia fili crudi madefctā i ꝺcoctiōe reꝝ reſoluentiuꝫ ⁊ carminātiū vētoſitatem ei⁹.℞.ꝯtinet̄ i meo de auxilijs aduerſus colicā cōferentibus. tertia.

¶Auxilia aūt ꝺe pleureſis premiſſa purgatiōe cū caſia māna ⁊ diacatholicone p̄miſſaq̄ flobothomia iuxta doctrinā traditam cap̄.ꝓprio ſupi⁹ ſūt formarū quatuor. Prima Quarū p̄ila eſt vt capiātur oua quatuor ⁊ conquaſſentur adinuicē cū ſuis albuminib⁹ vitellis ⁊ oleis ⁊ pinguedie ⁊ butiro ifraſcriptꝫ.℞.olei viol.olei roſati cāomille. añ.ʒ.vj.pīguedis galline olei amigdalaꝝ dulciū.añ.ʒ.iij.⁊ ꝺ oib⁹ ad ignē ſcđm artē fiat friſtella:admodū ſugatioīe q̄ ſtupa ſuꝑ loco doloroſo applicanda ē actualit̄ calida mitigat eī dolorē pleureticū cū aliq̄li maturatione.Scđa forma ſunt folia caulis aliquātulū calefctā i patella cū modico butiri.tertia forma ad eādē intētionē:vꝫ paritaria i patella i eiſdē reb⁹ fira. Scđa tertia. Quarta forma eſt cerotū īfraſcriptū in declinatōe morbi ad materiā ap̄atꝫ p ſputū euacuādū.℞.radicum altee i brodio carnꝫ decocte ⁊ cribellate li.ß.carnꝫ pomoꝝ ſub prunꝫ decoctoꝝ.℥.iiij.ole.camomillini. ℥.ij.ß.olei violati.anetini.añ. ℥.ß.piguedis gallie:butiri añ. ʒ.j.ol̄.amigdalaꝝ dulciuꝫ.ʒ.v. pīguedis vituli:piguedīs ca- Quarta.

ſtrati.ań.ʒ.x.cū cera alba ſuffi=
ciēti ad ignē ſʒ artē fiat cerotū
molle addē.i ſi.coctur cro.ʒ.ß.
¶De auxilijs egritudinū ven=
tris ⁊ ſtomachi.

ET primo ad coli=
cam paſſionez vʒ
infraſcripta deco
ctio cū ſpōgia vel
matatiafili crudi
calida admiſtra=
ta.℞.camomille aneti:mellilo
ti:miricarie.ań.M.j.ß.fenus.ʒ.
ß.coriandrorum anixorū cimi ań.
ʒ.ß.mellis.ʒ.iij.milij furfurisfa
barū excorticatarū.ań.M.j.an
thos pulegij ſanſuci abſinthij:
nepite:mentaſtri.ań.M.ß.cine
ris lib.ß.bulliant oia ſimul cuʒ
ſufficientiquātitate brodijcapi
tis caſtrati et inteſtinorum vituli
vſqʒ adɔſummationē tertie par
tis ⁊ vtere more iam dicto quia
aduerſus colicā ventoſam non
habet medicinā parē.Enema ſi
militer ɔfectū ex iſta decoctiōe
cū oleo camomillino anetino ⁊
diafinicone de omnibus ſigilla
tim.ʒ.j.eſt ad hāc intentionem
res valde proficua:veſica quoqʒ
bouina plena hmōi decoctōe ca
lida ⁊ vētri applicata vnūquēqʒ
dolorē colice ſedat.Itē ad eādē
intētionē vʒ īfraſcriptū empla=
ſtrū.℞.farine fabarum li.ij.furfurſ
triturati milij triturati.ań.M.
j.camomilli.aneti.ań.M.ß.cū
ſapa ſufficiēti ⁊ parum decoctōis ſu
pradicte fiat ēplʒ ſolidū addē=
do oli camomillini ane.ań.ʒ.ij
cer albe.ʒ.j.ß.Enema qʒ ɔfectū
cū vino puro ⁊ odo.in iſto caſu
plm iuuaſſe vidimus preſertim
i Reuerēdi.d.Bēdinelo Sauli.
T.ſancte Sabine cardiali.q̄ cū
multiſ dieb' laboraſſet doloṙib'
īteſtinorum clamoſis bńficio p̄no
minati cliſteris annuente deo
ɔualuit.¶Viſis auxilijs faciēti
bus adverſus colā mō de auxi=
lijs faciētib' ad ſingultū ſtōi et
de debilitate digeſtionis ſtōi
aliq̄d eſt dicēdū.¶Singult' vtiqʒ
ut in antiq̄s reperiť ſcriptu=
ris eſt egritudo ſpaſmoſa inter
dū aduenięs ori ſtōi ⁊ eius me= Auic.
ri ⁊ nōnunqʒ vt Auic.teſtat' eſt
cap.pprio toti ſtō euenire ɔtin
git a mā vt plurimū flegmatica
groſſa:⁊ viſcoſa adherēti tūicis
ſtōi vñ ỽtus expulſiua ſtōi ſen=
tiens nocumētū hmōi materiei
ipaʒ mām ſurſum ỽſus os ſto=
machi ad expellendū moueť in
trepidū ſonū faciēdo cuius due
ſunt ſpecies vʒ de inanitione ⁊
repletione cāe ſiquidē faciētes
ſingultum de inanitiōe ſunt fe=
bres lōge deſiccātes corp'a ſua
humiditate ſubſtātifica:ſunt in
ſup cāe fortiter corpora euacuā
tes velut fluxus ſanguinis intē
peratus:dolor fortis ⁊ lōg'.In
gēs euacuatio inteſtinorum orta
a medicamine vł elleborato ſca
moniato.Cauſe vero que faciūt
ſingultū eſſe de repletione ſunt
primitiue:cōiuncte:⁊ antecedē Cāe fa=
tes interdū.Primitiue quidem ciētes
ſūt frigiditas extremitatū pot' ſingul.
aquarum frigidarum ⁊ aer intem tū eē d
perati frigoris tpe glaciali in= reple=
ſtomacho cāti:cā ɔiūcta eſt ex= tiōe q̄
huberātia multorum flegmatū in ſint.
ore ſtomachi ⁊ vacuo ipſius cō=
tentorum.Cā antecedēs ſimiliter
eſt materia catarralis ɔtinue a
cerebro ad os ſtomachi decur=
rēs ⁊ iſta materia maiori pparte
frigida eſſe ſolet.Interdū ſimi
liter iſta egritudo habet fomē=
tum ab epate ⁊ eius materia vt

plurimum calida eſſe indicat.
Iſte due cauſe faciunt ſingultũ
eſſe per cõmunitatem. Alia ve-
ro cauſa reddit ſingultũ ꝑ eſſẽ-
tiam eſſe. Et primo ad ſingultũ
de repletione virtute ⁊ etate cõ
ſentiẽtibus hiera Conſtantini
vel hiera ſimplex Gal. cũ modi
co reubarbari p̃ſentaneũ reme
dium eſt: euacuat enim mate-
riam flegmaticam exiſtentẽ in
ſtomacho ⁊ in eiꝰ ore. Dico iſtã
medicinã valere prius cõſecuta
euacuatione materierũ ſtoma-
chi beneficio infraſcripti vomi
tiui. ℞. aquarũ feniculi aquaꝝ
acetoſe. añ. lib. ß. ſucci rafani. ℥
ß. aneti coriãdrorũ: feniculi dul
cĩ. añ. ʒ. ß. ſirupi acetoſi: oximel
lis ſimplicis. añ. ℥. j. bulliãt oia
vſq; ad conſummationẽ quarte
partis: deinde colentur et vtere
totũ actualiter calidũ ſumẽdo:
q2 materiã faciẽtem ſingultũ po
tenter eradicat. Ualet etiã cõſe
cuta purgatione materierũ pre
dictaꝝ ad cõfortationẽ ſtoma-
chi ĩfraſcriptũ poculũ. ℞. aqua
rũ zinzimbrij mentaſtri mẽthe
feniculi. añ. ʒ. vj. ligni aloes tri-
turati trituratione vltima. ʒ. ß.
zinziberĩ ſquinãti bene tritura
ti. añ. ℈. ß. radicum enule ali-
quãtulum cõtrite. ℥. ß. bulliant
aque cũ enula vnica ebullitio-
ne: deinde colentur et in colatura
addantur reliqua: ⁊ iterũ bulliãt
parum ⁊ addantur penidiorum ⁊
ſirupi de duabꝰ radicibus. añ.
℥. ß. et vtatur ieiuno ſtomacho
nihil ꝑ tres vel quattuor horas
comedendo poſt eiꝰ aſſumptio
nem: ⁊ iſtud poculũ debet aſſu-
mi tribus aut quatuor diebus
ſemel in die in aurora. Interdũ
ſimiliter ſumere tiriaci Ga. ʒ. ß.
ieiuno ſtomacho nihil poſt eiꝰ
aſſumptionem comedendo per
ſeptẽ horas multũ ad ꝓpoſitũ
facit: ſecundum ꝙ fere omnes
referunt autores. idẽ facit me-
tridatum cũ maiori ſecuritate.
¶ Purgatio que debet fieri cum
gera ſic ordinatur. ℞. gere Gal.
ſimplicĩ reubarbari electi. añ.
℈. ij. cum aqua feniculi ⁊ parum
ſirupi de mentha fiat potio bre
uis: ⁊ nota ꝙ tiriaca regulariter
datur cõſecuta euacuatione ſto
machi per vomitum ⁊ ob hierã
Gal. predictam Raſ. autẽ libro Raſ.
ſui continentis capitulo ꝓprio
laudat decoctionem zinziberĩ
dulcoratã cum penidijs Auicẽ. Auicẽ.
capitulo proprio laudat deco- Filoni
ctionem ſquinanti ⁊ cauſe. Filo us.
nius dicit autoritate quorũdã
ꝙ ſumere. ʒ. ſemis ligni aloes
cũ aqua ſiſimbrij abſinthij ⁊ mẽ
the ſingultũ delet ſumendo ali
quibus diebus poculum predi
ctum. Antonius guainerius ca Anto.
pitulo proprio pro ſingulari re guate-
medio mirum in modũ lauda- rius.
uit aſſumptionem aque vite in
exigua tamen quãtitate. Dicit
inſuper diptamum in iſto caſu
magnam habere prerogatiuã
vt in eiꝰ recepta patet. Bernar Bern.
dus de gordonio q̃ de hac ma- de gor
teria euãgelice tractauit in ex- donio.
teriori ſtomachi laudat tiriacã
Gal. imponere aut mitridatum
cũ oleis cera et rebus aromati
cis ⁊ gratia exẽpli talis poteſt
eſſe ordinatio. ℞. olei maſticini
olei de ſpica: myrtini. ana. ℥. j.
olei de abſinthio dragmas de-
cem enule campane: calamen-
ti abſinthij matricarie ſanſuc-
ci: ſquinanti: menthe ſiſimbrij
añ. M. ß. anthos: parum nucis

muſchate gariofilo℞:turis.añ. ℥.ſ.ß.vini odo.lib.ſ.bulliãt oia lento igne vſq; ad cõſũmationẽ vini:deinde fortiter exprimanẽ et addaẽ cere noue q̃tũ ſufficit ⁊ fiat cerotũ molle addẽdo i fine tiriace.Gal.metridati.añ.℥.ß.gallie muſcate.ʒ.iij.ſpecierũ diaradonis abbatis.ʒ.vj. Itẽ ad eandẽ intẽtionẽ valet infra ſcriptũ cerotũ deſcriptione noſtra ordĩnatũ.℞.mixturã oleorũ bullitã vt ſupra paſtecitonio rũ.℥.iiij.ſucci ſiſimbrij.ſucci mẽthe ſucci abſinthij.añ.℥.j.⁊ loco ſucco℞ ſi ñ reperiunẽ põt adminiſtrari aq̃ dictar℞ herba℞ añ.℥.j.ß.cũ lib.ß.ſape.bulliãt vſq; ad ſpiſſitudinẽ ſolidã:dein de addãẽ q̃n auferẽ ab igne gariofilorũ maſticis pulueriʒati: nucis muſchate.ʒinʒiberis.añ. ʒ.vj.caſtorei.ʒ.ij.corallo℞ albo℞ ⁊ rubeo℞.añ.ʒ.v.croci.℈.j.miſce ⁊ vtere more ceroti in ãplio ri pẽcia ſup ſtomacho:valet itẽ mirũ immodũ fomẽtare ſtomachũ cũ ſpõgia madefacta i iſta decoctõe.℞.abſinthij camomil le:mellilotí:aneti:anthos:ſanſuci:matricarie:nepite:roſarũ. añ.M.ſ.ſquinãti:ſtichados:mẽthe:ſiſimbrij:pſiccarie ſiue herbe ſctẽ marie abrotãi.añ.M.ß. maſticis.℥.ß.radicũ enule.℥.iiij mellis.℥.iiij.bulliant oia cũ aq̃ ſufficiẽti ⁊ vino albo odorifero vſq; ad cõſũmationẽ tertie partis ⁊ vtaẽ cũ ſpõgia vt p̃dixim⁹ q2 eius o͞patio in iſto caſu ſolẽnis eſt.Itẽ aqua abſinthij.ſiſimbrij mẽthe.cũ modico cinamomi.ʒinʒiberiſ.maſticis ⁊ mellis potẽter ſedat ſingultũ ſaltẽ per paululũ tp̃is ſpaciũ.Idẽ faciũt aq̃ menthe ſiſimbrij.⁊ abſinthij interdũ iuuat ſumere erga.iij. maſticis vel totidẽ de ture.Similr diaciminũ.diapipi.⁊ diaradon abbatis cũ modico vini odoriferi rũvtilitate ꝓcedũtur. Que aũt faciũt ad ſingultũ de inanitiõe nũc dicẽdũ eſt.lac aſininũ vel caprinũ ſumme ad propoſitũ facit. Oleũ etiã amigdalarũ dulciũ recẽterfactũ ad hãc intẽtionẽ intus ⁊ extra exhibitũ ſumme iuuaſſe ꝓperi.brodiũ quoq; pul pulli ↄcoctũ cũ lactucis boragine et lingua bouina in iſto caſu ſolẽnis ẽ medicina. Et breuiter oia nutriẽtia cũ aliquali humectatiõe ⁊ pauca caliditate.p hac intẽtõe multũ ad ꝓpoſitũ faciũt.Pronoſticatio a ſingultu de inanitione. habito raro ſanaẽ homo.De repletiõe aũt non ſine labore euadit preſertim materia exiſtẽte imbibita i tunicis ſtomachi: ſicut fuit in dño meo.Sixto.T.S.P. ad vincula cardinali:⁊ ſedis apoſtolice vice cãcellario vt oẽs ad ei⁹ curã vocati atteſtati fuerũt qui tandẽ ex paſſione p̃dicta vitam cum morte commutauit.

¶Cap.de Auxilijs ad dolorem dorſi facientibus.

Dixerunt antiqui doctoresq; oleum de ſpica maſticinum ⁊ liliacinum aduerſus dolorem ſpine dorſi conuenientiſſima ſunt oleum ſimiliter magiſtrale infraſcriptũ ad vnumquemq; dolorem dorſi magna eſt medicina. ℞. olei de lilio.anetini:camomillini.añ.℥.ß.vulpini: aggrippe:⁊ dialtee. añ.ʒ.vj.olei ippericõis.℥.ſ.ſucci abſinthij.℥.ß.ſquinanti.ʒ.ß. vermium terreſtriũ.℥.ſ.ß.vini

odoriferi ciatū vnū bulliāt ola ſimul vſq ad cōſūmationē vini deīn colent̄ ⁊ cū cera alba ſuffi= cienti fiat linimentū quo locus doloroſus liniatur.

¶ Ad diſlocationē lūbor̄ cauſa tā ppter eleuationē magni pō= deris e terra cū brachijs valet l fraſcriptū cerotū. ℞. olei ro. on= fancini: olei myrtini. ana. ℥. ol̄i maſticini. ℥. j. roſarū abſinthij myrtillor̄ granor̄ ⁊ folior̄. an. ℳ. ß. anthos par̄ vini odorife. lib. j. bul. ola ſimul p̄ter olea vſq ad cōſūmationē tertie partis vi ni deīde colent̄ cui colature ad dant̄ dicta olea ⁊ iter̄ bulliant vſq ad cōſumationē vini: dein= de cū cera alba fiat cerotū mol le addēdo pulueris myrtillorū folior̄ ⁊ granor̄. an. ℨ. ij. ſādalo rū oīm. ana. ℨ. ij. Et ſi adderent̄ tereben. ℥. j. ß. maſticis. ℥. ß. eēt maior̄ ꝯfortatōis ⁊ tenacitat̄.

¶ De auxilijs inguinum.

Et pmo ad matu rādū apāta ingui nis calida v3 ēpl3 iſraſcptū. ℞. mal= uar̄ decoctar̄ in brodio carnis. ℳ ij. farīe ordei ⁊ tri tici. an. ℥. iiij. ⁊ cū p̄dictis mal= uis piſtat̄ ⁊ ſufficiēti decoctiōe maluar̄ ad ignē bulliendo fiat empl3 ſolidū addēdo in fine co cture butiri. ℥. ij. ß. vel loco eius ol̄i tm̄dē dulcis ⁊ vitella duorū ouor̄. ¶ Ad frigidū vo apa pro eius maturatiōe empl̄m ſic fit. ℞. capitū lilior̄ albor̄ radicū altee. an. ℥. iiij. decoctis olbus in aq̄ piſtatis deīn ⁊ cribellat̄ ad ignē in decoctione cū farina ſemis lini fenugreci ⁊ tritici cū iā dicta cribratura ad ignē fiat empl̄m ſolidū cui addant̄ in fi ne cocture butiri pingue. porci ne. an. ℥. ij. vitellū vnius oui qn̄ auferr̄ ab igne ſiq̄dē p ei⁹ reſo= lutiōe medulla panis cum bro= dio carnis ⁊ parū ol̄i camomil lini roſar̄ parūq croci in cauſa calida bulliēdo vſq ad ſpiſſitu dinē ſolidā magna eſt medicia in frigido vero apate reſoluti= uū tale eſſe oꝫ. ℞. medulle pa= nis. li. j. ß. decoctiōis ſcoe rece= pte q̄ntum ſufficit: ol̄i camo. ro. odorif. an. ℥. ij. butiri. ℥. j. camo= mil. mellilotī piſti. furfur̄ tritu rati. an. ℳ. ß. ⁊ de olbus arte et igne fiat empl̄m ſolidū. De rep cuſſiuis aūt iſtor̄ apatū cū ſint loca mēbror̄ p̄ncipaliū vel eua cuatoria nihil dicā: q2 teſte Aui cen. i locis emūctorijs repcuſſi= ua canonice admiſtrari nō p̄nt. Cūq igit̄ ad maturationē apa hui⁹ loci peruenerit tūc ſi cali= dū fuerit locus magis decliui= or ⁊ maturior falce incidat̄ inci ſione admodū capitis lune no= ue. Si vo apoſtema frigidū fue rit ⁊ bene maturū: tūc cū rupto rio noſtro de capitello vel igne canonice aperiri pōt ſemper di co partes neruoſas intactas a prefato cauterio relinq̄ndo. Lo cus deinde digerat̄ mūdificet̄ incarnet̄: ⁊ ſigillet̄ prout plena rie locuti ſumus ſuperius libro de apatib⁹ in gnāli. Et q2 cōtin git iſta loca ex apatib⁹ iā dict̄ apertis ⁊ inciſis ſeu cōbuſtis vl cerari vlceratione formicoſa cū labijs dentatis ⁊ oſtraquoſis q̄ cum difficultare ſanātur. Ideo dicem⁹ curationē breuē q̄ ī in fallēter curat vlcera p̄dicta. Et pmo cū iſta vlcera cū labijs du ris ſtatis poſſunt cōnumerari Auicē.

per octauum hore valde profi=
cuum vētrē lubricū detinēdo ⁊
mordicitatē vrine remittendo.
Silr in aurora aliqb⁹ dieb⁹ bo
nū erit ſumere iſtud adeq̄tiuū
humoris cū aliq̄li renū purga
tiōe cui⁹ hec eſt recepta. ℞.bro
dij pulli vel pulle.li.ij.ſeminis
melonū aliquātulū ꝯtriti.ʒ.j.
radicū petroſilij.ʒ.vj. prunorū
damaſcenoꝝ:ſebeſtē.añ.nume.
vj.paſſulaꝝ.ʒ.j. liq̄ritie mūde
ʒ.x.aq̄ boragis aq̄ endiuie ⁊ lu
puloꝝ.añ.ʒ.iiij.⁊ cuꝫ zuccharo
albo ſufficienti bulliāt oīa vſq;
ad ꝯſūmationē tertie ptis:deiñ
colentur ⁊ ſumat.d.vr̄a ex iſto
brodio ciatū vnū ī aurora paꝝ
ſup dormiēdo:qꝛ ī iſto caſu pro
intētiōe iā dicta nō hꝫ medici=
nā ſibi parē.ſilr añ cenā p duas
horas ſumere ipſum brodiū in
quātitate p̄dctā vtiliſſimū eēt.
Brodiū qꝫ cicerum rubeoꝝ ad
aperiēdū vias renū cū modico
zucchari vt Aui.caꝑ.de lapide
renū teſtat⁹ eſt mirā hꝫ ꝟtutē.
Silr dicit ꝙ decoctio malue cā
peſtris cū melle ⁊ butiro ⁊ aq̄
ꝯfecta lapillū a renib⁹ ⁊ veſica
iter ei⁹ leniēdo potēter educit:
et q̄dā ſūt q̄ h⁹ī decoctioni ad
dūt parū ſemis altee parūq; al
chachingi.Item vꝫ ad intētio
nē ſirup⁹ lōg⁹ īfraſcript⁹.℞.aq̄
rū endiuie:lupuloꝝ:boraginis
añ.lib.j.aq̄ capilloꝝ veneꝛ.ʒ.
iiij.triū ſeminū minoꝝ:ſeminū
cōiuꝫ.añ.ʒ.ß.radicū liq̄ritie.ʒ.
x.prunoꝝ damaſcenoꝝ ſebeſtē.
añ.nu.viij.ſ.alchachingi.ʒ.v.ſ.
altee.ʒ.ij.paſſulaꝝ.ʒ.j. ſirup.ꝺ
duab⁹ radicib⁹ ſine aceto.ʒ.ij.
ß.cum zuccharo albo ſufficiēti
ad ignē ſꝫ artē fiat iuleb lōgū
doſis ei⁹ eſt ciat⁹ vn⁹ ī aurora
ei⁹ nāq; opatio ē mūdificare re
nes ⁊ purgare eos ab oī mate
ria calculoſa cū vrine dulcora
tione ⁊ ſecuritate:vꝫ etiā ꝓ iā
dcā intētione electuariū infra=
ſcriptū.℞.aquarū endiuie bo=
ragi.buglo.añ.ʒ.iiij.aquaruꝫ
feniculi:ſparagi:capilloꝝ vene
ris.añ.ʒ.ij.ſemi.cōium maioꝝ
triū ſemi.minoꝝ.añ.ʒ.j.ſe.al=
chichingi radicū liq̄ritie mū=
de.añ.ʒ.x.prunoꝝ damaſceno=
rū ſebeſtē.añ.nume.xx.paſſula
rū.ʒ.ij.ſe.anixoꝝ.ʒ.vj. bulliāt
oīa ſilr vſq; ad ꝯſūptionē tertie
ptis aq̄rū:deiñ colentur ⁊ reſi=
duum piſtetur et cribelletur q̄
facto cū zuccharo ſufficiēti ar=
te⁊ igne:⁊ p̄dicta decoct.et cri
bratura fiat electuarium in bo
na forma cui addantur in fi.co
cture reubar.electi.ʒ.ij. ī ſub=
ſtātia caſie.ʒ.ij.⁊ iteꝝ bul.vni
ca ebullitiōe.Iſtd em electua=
rium vt ptꝫ ꝯſiderāti igredien
tia eſt diureticū domeſtice ap=
tiōis cū ꝯfortatiōe ſtōi ⁊ epatꝭ
et ppea mūdificat renes ab oī
materia calculoſa ⁊ pilos ⁊ fur
fures a renib⁹ ⁊ veſica vrinam
ꝓuocādo potēter educit.Item
valet aduerſus ardorē ⁊ diffi=
cultatē vrine ⁊ vlcerationē ſeu
excoriatōeꝫ meat⁹ ipſi⁹ ⁊ doſis
ei⁹ eſt coclear vnū ī aurora vel
poſt cenā per tres horas.Et qꝛ
ad nominatas paſſiones ꝯtin=
git ſepenumero virgā int⁹ vlce
rari ſeu excoriari cū ardore vri
ne nō paruo.Ideo ſolerti inge
nio ⁊ cuꝫ celeritate huic vlcera
tioni ⁊ prefato ardori collirijs
⁊ lotionib⁹ tēperatis:⁊ linimē=
tis medic⁹ ſubuenire dꝫ colli=
rium vtiq; valde peculiare ad
hāc intētionē ſic fit.℞.aq̄ plā=
taginis

ragis.℥.iiij.aq̄ roſ.℥.ij.aq̄, or=
dei.℥.iij.mirabolani citrini.ʒ.
j.ſirupi roſati ex infuſſione.℥.j.
bulliāt oīa vſq̄ ad ↄ̄ſūmatiōez
tertie ptis deīn colent̃ cui cola-
ture addāt̃ ſieph albi ſine opio
ʒ.iij.⁊ fiat colliriū.Uz item ad
eādē intentionē decoctio infra
ſcripta.℞.fol.plāta.ordei mun
di añ.M.j.liquiritie.ʒ.v.zuc
chari.℥.ij.bul.oīa ſil̃ vſq̄ ad cō
ſumptionez tertie partis deīn
colent̃ ⁊ vtere cū ſiringa deco=
ctiōe iſta.Lac ſimiliter capri=
num in quo ferramenta ignita
extincta ſint pro iā dicta ītētio
ne ſumme ad propoſituz facit.
Et q2 loc⁹ iſte eſt inept⁹ appli=
cationi medicinaruz.Jō reme=
dia nō ſolent multū eius mor=
bis cōferre.hoc nō aliā ob cau
ſam euenire cōtingit niſi pro=
pterea q2 medicina applicata
nō p̄t agere ſuā debitā opera=
tionem ſuper loco vlceratiōis
debito et congruo tempore re
ſidentiā non faciendo.Et pro=
pterea ex inuentione noſtra in
dagauimus quoddā linimētū
intus cū ſiringa proiectum:vt
infra dicetur.Cui⁹ officium eſt
mitigare ardorē vrine.et vlce=
rationem virge ſanare longaz
morā in virga faciendo cuius
hec eſt ordīatio.℞.olei roſ.on
fancini.℥.ij.ſucci plantagis.℥.
ß.vngi albi cāphorati.℥.j.ß.li=
targirij auri ⁊ arg.añ.ʒ.vj.tu=
tie pparate.ʒ.iij.miſce ⁊ ī mor
tario plūbi ſ̃z artē p duas ho=
ras cū piſtello ducēdo fiat lini=
mentum.Modus autem appli
catiōis eſt vt habeatur canul⁹
argenti longitudinis octo di=
gitorum et ſpiſſitudinis vnius
calami anſeris:ſitq̄ ī vna extre
mitate rotūditas pforata ad
modū ple rotūde:habeat iſup
animā intrātē p aliā extremi=
tatem canuli que ſurſ̃z ppigē
do linimentum in virgā proij=
cere valeat.

Pro regimine aūt vcz ī come=
ſtione ⁊ potu dico q̄ cū.d.vr̄a ī
eis ſit modeſtiſſima: ideo dicā
breuiori quo potero ſermone
que in iſto caſu proficua mlt̄ū
eſſe dicant̃.Scitote igit̃ q̄ vina
dulcia ⁊ groſſa ſiue ſint rubea:
ſiue alba:in iſto caſu deteſtabi
lia ſūt.Legumia oīa p̄ter bro=
dium cicerum rubeorum ⁊ car
nes groſſas aueſq̄ aquaticas
⁊ paludinas magna habentes
corpora et piſces p̄terq̄ de ru=
beis tegiculis in exigua quāti
tate ſūptis ⁊ ſup craticula de=
coct; nec ñ caules ⁊ paſtilia pi
perata victualiaq̄ de paſta in
iſto caſu oīno ſunt dimittēda.
Cucurbita cū feniculo et parū
croci cū brodio carn; decocta ī
comeſtiōe cōcedi pōt.Silr̃ fru
ct⁹ oēs preter melones:⁊ pru=
na optīe matura ī parua quāti
tate nec nō pſica odorifera ⁊ ſe
mina melonū coriandrorꝫ ſiſti
corꝫ ḡnatorꝫ pini ⁊ auellanarꝫ
confecta cū zuccharo in iſto ca
ſu debēt euitari.De olerib⁹ au
tem borago:petroſiliū lactuca
bleta: linguaq̄ bouina ⁊ parū
mente in brodio carnis vtiliter
cōcedūtur panatella ſimiliter
grue riſuz ⁊ fariola cum predi
cto brodio poſſunt decoq̄ ⁊ mā
ducari:rafanū vero in modica
quātitate comeſtū ab Auicen.
laudat̃ rapa aūt ⁊ napones pro
pterea quia ventoſitatem mul
tiplicant non multum ad pro=
poſitum faciunt laborantibus

hac diſpoſitione. Oua ſcdʒ omnem modum comeſtionis preſertim ſorbilia ſunt de cōueniētioribus cibarijs. Tolerātur interdū oliue nō mītū ſalite: capparus etiā ⁊ radix cicoree dcocta ⁊ cū vino ḡnatoꝝ paſſulato ⁊ modico olei ꝓ veſtra in ſalatina ꝯcedunt ſalſa denicꝫ et piperata acuta acetoſa mītū ſiue acria ꝑ poſſe ſūt dimittēda.

¶Cap. de auxilijs que faciunt pro morbis teſticulorum.

Et primo ad herniā ventoſaʒ valet infraſcriptū empl'm. ℞. farine fabarū farine cicerū. aā. lib. ß. camomellilotí piſti aneti: furfuris. aā. M. ß. cimini. ʒ. ſeminis olei camomilli. anetini. aā. ʒ. ij. cū ſapa in lixiuio barbitonſoris bulliant vſcꝫ ad ſpiſſitudinem ſolidaʒ. Ad herniā vero humoralem a materia calida genitā a principio vſcꝫ ad augmētum valet infraſcriptuʒ emplaſtrū. ℞. fol. iuſqami. M. j. ordei mūdi. M. j. bulliant ola cū aq̄ vel brodio carnꝭ vſcꝫ ad ordei crepaturā: deinde piſtentur et cribellent quo facto cuʒ farina fabarū ⁊ predicta cribatura et decoctione iā dicta ſufficienti ad ignē fiat empl'm ſolidū addendo olei roſati odoriferi. ʒ. ij. olei myrtini. ʒ. j. vitellū vnius oui: et iterū bulliant parū ola ſimul optime incorporādo. In ſtatu ꝟo ⁊ declinatione reſolutiuum hoc canone adminiſtrādum eſt. ℞. caulium nigroruʒ. M. j. camomille mellilotí. aā. M. ß. fenugreci. ʒ. iij. bulliant omnia ſimul cū brodio carnis ſufficienti vſcꝫ ad cōſummationeʒ medietatis: deiń cū farinā fabarum et predicta decoctiōe parūcꝫ farine ciceris ad igneʒ fiat emplaſtrum ſolidū cui addantur in fine cocture olei roſati odoriferi olei camomillini. aā. ʒ. ß. croci. gra. ij. vnuʒ eſt notādū: ⁊ ē ꝙ auxilia q̄ faciūt pro reſolutione et maturatiōe apoſtematuʒ teſticuloꝝ: faciūt etiā pro reſolutione ⁊ maturatione apoſtematū māmillarū. Ideocꝫ auxilia in cauſa reſoluēdi ſuperius in preſenti ſmone cōmemorata ſunt. In cura vticꝫ reſoluēdi aꝑata māmillarū canonice adminiſtrari poſſunt. Auxilia ſilr q̄ narrata ſūt in aꝑatibus virge maturandis etiam pro maturatione māmillarū ⁊ teſticulorū apoſtematuʒ poſſunt adminiſtrari: ⁊ ꝓpea ē neceſſitate iſta tria capitula alternatim videre non niſi vtilr ſimū erit. Itē iudiciū faciendū eſt de cura apoſtematū inguinū cū curatione apoſtematum aſſellarū quare alternatim dicta duo capl'a poſſunt videri. Et qr apoſtemata teſticuloruʒ ſolēt ad duritiē ſepiſſime deuenire: ideo mollitiua cū aliq̄ reſolutiōe l cura eoꝝ adminiſtrare opus eſt. Et de ꝯuenientiorībus reſolutiuis eſt diaq̄lō magiſtrale noſtrū ca. de additiōibus cōmemoratū: valet itē ad eandē intētionē emplaſtrū infraſcriptū. ℞. riſi lib. ß. furfurꝭ triturati. M. j. bulliāt ola ſimꝉ lēto igne cū brodio capitis caſtrati ⁊ parū ſape vſcꝫ ad ſpiſſitudinē ſolidā: addēdo l fine cocture pinguedinis galline: pinguedinis anatis. aā. ʒ. vij. olei camomillini. ʒ. j. ß. miſce ⁊ iteꝝ

bulliant parum.

¶Capitulum de auxilijs q̄ faciunt ad egritudines ani.

ET primo ad dolorē emorroidarū vz in fraſcriptum ſuffumigium. ℞.fo. maluaruz ⁊ violarū: ordei: taſſi barbati camo. mellilotu: aneti.ana.ɱ.ſ.ſemi.lini fenu. aā.ʒ.iij.furfuris.ɱ.iij. caput vni⁹ caſtrati aliquātulū ferro inciſum:bulliant oīa ſił vſq ad cocturā carnis:⁊ cū eo ſuffumiget ⁊ balneet loc⁹ vz itē miruz in modū poſt ſuffumigiū infra ſcriptū emplm.℞.decoc.aā dicte lib.ß.dragāti piſti.ʒ.ſ.carnis pomoꝝ ſub prunis decoctorū et cribellate.ʒ.iiij. miſce et oia ducant in mortario plūbi ꝑ horā vel facias ſic.℞.aq̄ vio. ʒ.iiij.aq̄ roſate.ʒ.ij.ſe. citoniorū:ſemis pſilij.aā.ʒ.j.bulliant vnica bullitiōe tm̄:deiñ cū ſteterint ſił trib⁹ horis colent:et colature addāt dragāti piſt.ʒ. vj.Itē butirū ad eādē itētionē in mortario plūbi deductū cuz modico olei amigdalarū dulciū et parū olei de griſomulis mirū l modū iuuat.Oleū ďz de ſemine lini vt bon⁹.ɱ.teſtat⁹ eſt medicina magna oib⁹ egritudib⁹ani.itē diaq̄lō nr̄z mgr̄ale ad reſoluēdū duriciē tuboroſitatuz que ſolēt euenire huic morbo egregia eſt medicina.

¶Auxilia āt q̄ faciūt aduerſ⁹ ani ragadias ſūt formaꝝ q̄rū Prima eſt fomentū ſuperi⁹ habitū.Scđa eſt vnguētū de plūbo qđ ſic fit.℞.olei ro.olei myrtini.aā.ʒ.ij.ſepi vitłi.ʒ.j.ß.ſucci plantagi.⁊ ſolatri.ana.ʒ.j. bull.ſimł ad ꝯſummationē ſuccorū:deinde colētur cui colature addātur litargirij auri ⁊ argēti ceruſe aā.ʒ.vj.plūbi vſti antimonij.aā.ʒ.iij.terre ſigillate. ʒ.v.tutie.ʒ.ij.miſce ⁊ i mortario plūbi ducātur per duas horas. Et q2 interdū iſte ragadie ſolēt malignari:⁊ vehemēs incēdiuz cauſare:tunc pro remotione talis malignitatis et incendij applicatio pulueris noſtri aut vnguēti mixti neceſſaria eſt:remota malignitate linimētū iſfraſcriptum miniſtranduz eſt. ℞. olei de ſemine lini.ʒ.ſ.olei roſati.ʒ. ß.ſepi vituli.ʒ.iij.aluminis roche.ʒ.ij.vini albi ciatuz mediū bulliant vſq ad ꝯſummationē vini deinde colentur:cui colature addantur cere albe.ʒ.iiij.ß.ceruſe litargirij auri ⁊ argēti aā. ʒ.v.plumbi vſti tutie.ana.ʒ.ſ.ß. miſce ⁊ in mortario plumbi ducantur per horam:verruce aūt et porri quoruz pedes ſunt graciles canonice auferantur cum ferra eos ligando aut cuz forficibus eos incidendo:aut cū ruptorio noſtro de capitello ⁊cuz cautela peciarum alicuius vnguenti dulcoratiui impoſita ad circuniacentium partium vlcerationem tuendam.

¶Uiſis auxilijs q̄ faciūt ad dolorē emorroidaꝝ:ragadiaꝝ:verrucaꝝ ⁊ porroꝝ:mō breuis curō fiſtulaꝝ ani ꝑtractāda ē:⁊ q2 dñe zeli inter nos ſepiſſime diſputatū fuit ꝙ curō fiſtule penetrātis vſq ad marginē ani nulla magis ꝑſentanea nullaq melior curō eſſet ꝙ ꝑtinus falce ab vno orificio ad aliō totā cauernoſitatez fiſtule incidere:ſecus autem eſſet faciendum quan-

do, fiſtula penetraſſet ſup mu=
ſculũ inteſtini recti: inciſio eñ
huiuſmodi muſculi facit in p=
petuum hominẽ remanere ſine
potẽtia retinendi feces. Et pro
pterea ex quo aliqua eſt dubi=
tatio de h⁹i penetratione. Jō
inciſio nō eſt ſine periculo inci
cidẽdi in lapſuz p̄dictũ: q̄re cō=
ſiltũ vt eſt. d. vr̄a regat ſe in fu=
turũ curōne infraſcripta q̄ etiã
ſuperiorib⁹ annis ſepenumero
diſpoſitionẽ veſtrã ad portũ ſa
lutis perduxim⁹. Qñ igitur vt
ad actũ practicũ veniam⁹ con=
tigerit locũ ad duritiẽ. et ap̄a=
tionẽ deuenire: tũc ſtatim loc⁹
emplaſtro infraſcripto viſitet.
℞. fol. mal. ⁊ vio. añ. M. ſ. bro=
dij carnis ſine ſale bocale vnũ
bulliãt omnia vſq3 ad cocturã
maluarũ: deide cũ farina triti=
ci et brodio p̄dicto vno cũ mal
uis piſtatis ad ignẽ fiat ẽpla=
ſtrũ ſolidũ addendo in fine co
cture butiri. ℥. ij. ß. vitella duo
rum ouoꝝ ⁊ iteꝝ bulliãt vnica
ebullitiōe ſil' ſp baculo agitan
do. Iſtō emplaſtrum maturat
cũ ſedatiōe doloris: vlcera aũt
⁊ cauernoſitates debẽt mũdifi
cari cũ puluere nr̄o q̄ apud al=
chimiſtã precipitat⁹ dicit. Aut
loco pulueris poteſtis ponere
vnguẽtũ mixtũ ſup tinta qō ſic
fit. ℞. vnguẽti apl'oꝝ. ʒ. j. ß. vn=
guẽti egyptiaci. ʒ. ij. miſce. Un=
guẽtũ aũt qō debet admiſtrari
ſuper petia tale dz eſſe. ℞. olei
camomillini olei de ſemine li=
ni. añ. ℥. ij. olei roſa. pinguedi=
nis vituli. añ. ℥. iij. terebẽtie cla
re. ℥. ij. ß. litargirij auri ⁊ argẽ
ti. añ. ʒ. vj. ceruſe. ʒ. x. bulliant
oia ſil' baculo agitando donec
acq̄rãt colorẽ nigerrimum de=

inde cũ cera alba ſufficiẽti fiat
cerotum ſatis ſolidum.

¶ Ca. de auxilijs faciẽtibus ad egritudines brachioꝝ ⁊ tibiaꝝ.

In brachijs et ti=
bijs ſolet genera
ri ap̄a molle qō
vndimia nũcupa
tur. Et lz in copio
ſa nr̄a de hac mã
ſufficienter dictũ ſit tñ ad cōple
tiorem doctrinã pñtis opuſculi
aliq̄ peculiaria remedia i cura
p̄fati morbi deſcribã. Sũt itaq3
auxilia vndimie formaꝝ q̄nq3· Prima
p̄ria eſt balneũ reꝝ deſiccantiũ
deſcriptũ p hac materia. c. ō ad
ditiōib⁹. Scōa eſt linimẽtũ qō
ſic ſit: ℞. ol'. roſ. ol'i myrtini. añ.
℥. ij. ol'i camo. ℥. j. ß. litargirij au
ri ⁊ argẽti. añ. ʒ. x. terre ſigillate
ʒ. xiij. cũ cera alba ſufficiẽti ad
ignẽ fiat cerotũ molle nihil aut
parũ bulliẽdo ⁊ illō p totũ locũ
vndimiatuz more ceroti a caui
cula vſq3 ad genu applicet ⁊ fa
ſciet: verũ ſi vndimia fuerit cũ
ſcabie: tunc loc⁹ quotidie lauet
cũ decoctiōe fumiterre: nepite:
mal. furfuris: lapacij acuti. del
de vngat tibia cũ vnguẽto ō li=
targirio i forma liq̄dari morta
riũ plũbi ꝯfecto cui⁹ recepta hr̄
c. de additōib⁹. Itẽ ad vndimiã
ſine vlceratiōe. Spōgia iſuſa in
decoc. reꝝ exſiccantiũ ⁊ reſoluẽ
tiũ. de cuius recepta ſil'r p vndi
mia. c. de additōib⁹ fctã eſt mẽ
tio vltimũ remediũ eſt. Ad vlce
ra vero tibiaꝝ ſunt q̄nq3 p̄ſtãtia
remedia. Primũ eſt puluis nr̄.
Scōm eſt vnguentum mixtum
Tertium eſt aqua aluminoſa.
Quartum eſt ſparadrap. vel vn
guentum baſilicum ſiue vnguẽ
tum de minio de quibus omni

bus in p̄fato cap. ſufficiēter me mini. Quintum ⁊ vltimum eſt ligatura gradatim faſciādo a caıncula vſq ad genu quã iter cetera auxilia nil propitius: nil q̄ vtilius in curandis tibiaruʒ morbis q̄ ligatura predicta te ſte Guidone de cauliaco: dicit eñ vlcera tibiarū ab alijs vlceribus totius corporis nihil habent proprij q̄ ligatura p̄dicta quaſi dicēdo q̄ iſta vlcera curātur curatione aliorū vlcerū niſi q̄ ligatura prohibet deſcenſum materiex ad locū qui quādoq̄ eſt cauſa imo quaſi ſemp̄ impediendi rectā vlcerū curationē.

Guido de cauliaco.

In tibia ſimiliter a cauſa primitiua vcʒ ab aliqua re cōtundēti ſolēt accidere tumefactiones p̄ quarū reſolutione tria peculiaria auxilia deſcribā. Primū quorum ſic fit. ℞. ouoꝝ numero. iiij. olei roſati et myrtini. añ. ℥. ſ. ß. oia cōquaſſent adinuicē: deinde cū ſtupatis aqua ⁊ vino madefactis totus locus contuſus emplaſtret et liniat cū quo tribus dieb⁹ p̄cedendū eſt. Scdm auxiliū ſic ordinat. ℞. fabarum excorticataꝝ. M. ij. furfuris triturati. lib. ß. fol. maluarū ⁊ violarū. añ. M. ſ. abſinthij. M. ſ. ſemis roſarū. M. ſemis panis furfuracei. ℥. iiij. ad ignem oia bulliant cū aqua ſufficienti vſq̄ ad pfectā cocturā deinde piſtent ⁊ cribellent: cui cribrature addātur ſape. ℥. viij. fabarum: farine ordei. añ. ℥. iiij. olei roſati. myrtini: camomillini añ. ℥. ij. ⁊ iterū bulliant vſq̄ ad ſpiſſitudinē ſolidā. Si vero videris via iſta cōtuſionē reſolui nō poſſe ſed vel le maturari. tunc maturatione flegmonis maturet: deinde fctā eius apertiōe vlcus curet curatione exiture nouiter inciſe. Et qꝛ ſepenumero ſolet inflammatio cū aliquali excoriatione oriri in iſto caſu: tūc vnguentū de litargirio cū ſucco plātaginis ⁊ vino granatoꝝ admiſtrare vtiliſſimū eſt. Papyrū q̄ʒ vilis p̄cij cū vino granatoꝝ ⁊ parū aque roſate parūq̄ aq̄ plātaginis aliquātulū infuſum ⁊ ſup totā tibiā extenſum prius inlinita linimento ante dicto p̄ſentaneū remediū eſt ſemp faciendo a cauicula vſq̄ ad genu totā tibiaʒ vt p̄diximus. Lamina q̄ʒ plūbi faſciata cū plumaciolis ſanguinē extrauenatū in cōtuſionibus reſoluit: et debet adminiſtrari in vltimo dico qñ alia remedia nō contulerint ⁊ eſt vnū bonum ex noſtris experimentū.

Solēt interdū in genu a materia artetica ⁊ morbo gallico inflationes vētoſe gñari cū dolore nō paruo pro quarū carminatione ⁊ reſolutione aliqua peculiaria auxilia deſcribā. Et primo ſtercus capunū diſſolutū cū paſſa ⁊ farina ordeacea et ſapa ⁊ ad ignē decoctū vſq̄ ad ſpiſſitudinē ſolidā tumorē ī genu antiquū celeriter reſoluit vt pandectarius refert capi. proprio. Itē ad eandē intentionē valet iſraſcriptū emplaſtrū. ℞. farine fabarū lib. ſ. furfurꝭ triturati. M. ij. ſtercoris capuni ⁊ bouini: añ. ℥. iiij. camo. mellıloti: triturati: abſinthij. M. ß. olei camomille roſ. anetini. añ. ℥. ſ. ß. cuʒ ſapa ⁊ parū lixiuij ad ignē bul. vſq̄ ad ſpiſſitudinē ſolidā ⁊ vtere actualiter calido more emplaſtri ſup totuʒ genu qꝛ eius operatio in iſto caſu mirabilis eſt. Spōgia

do. fiſtula penetraſſet ſup muſculū inteſtini recti: inciſio eñ huiuſmodi muſculi facit in pepetuum hominē remanere ſine potētia retinendi feces. Et propterea ex quo aliqua eſt dubitatio de hu9 penetratione. Jō inciſio nō eſt ſine periculo incicidēdi in lapſuz p̄dictū: q̄re cōſiliū vt eſt. d. vr̄a regat ſe in futurū curōne infraſcripta q̄ etiā ſuperiorib9 annis ſepenumero diſpoſitionē veſtrā ad portū ſalutis perduxim9. Quñ igitur vt ad actū practicū veniam9 contigerit locū ad duritiē. et apationē deuenire: tūc ſtatim loc9 emplaſtro infraſcripto viſitet. ℞. fol. mal. ⁊ vio. añ. M. j. brodiū carnis ſine ſale bocale vnū bulliāt omnia vſq ad cocturā maluarū: deide cū farina tritici et brodio p̄dicto vno cū maluis piſtatis ad ignē fiat ēplaſtrū ſolidū addendo in fine cocture butiri. ℥. ij. ß. vitella duorum ouorū ⁊ iterū bulliāt vnica ebullitiōe ſil'r ſp baculo agitando. Jſtō emplaſtrum maturat cū ſedatiōe doloris: vlcera aūt ⁊ cauernoſitates debēt mūdificari cū puluere nr̄o q̄ apud alchimiſtā precipitat9 dicit. Aut loco pulueris poteſtis ponere vnguētū mixtū ſup tinta qō ſic fit. ℞. vnguēti apłorū. ʒ. j. ß. vnguēti egyptiaci. ʒ. ij. miſce. Unguētū aūt qō debet adminiſtrari ſuper petia tale dz eſſe. ℞. olei camomillini olei de ſemine lini. añ. ℥. ij. olei roſa. pinguedinis vituli. añ. ℥. iij. terebētie clare. ℥. ij. ß. litargirij auri ⁊ argēti. añ. ʒ. vj. ceruſe. ʒ. x. bulliant ola ſil'r baculo agitando donec acq̄rāt colorē nigerrimum deinde cū cera alba ſufficiētī fiat cerotum ſatis ſolidum.

¶ Ca. de auxilijs faciētibus ad egritudines brachiorū ⁊ tibiarū.

In brachijs et tibijs ſolet generari apa molle qō vndimia nūcupatur. Et lz in copioſa nr̄a de hac mā ſufficienter dictū ſit tñ ad cōpletiorem doctrinā p̄ñtis opuſculi aliq̄ peculiaria remedia i cura p̄fati morbi deſcribā. Sūt itaq auxilia vndimie formarū q̄nq9. Prima

Pria eſt balneū rerū deſiccantiū deſcriptū p hac materia. c. de additiōib9. Scd̄a eſt linimētū qō ſic fit: ℞. ol. roſ. oli myrtini. añ. ℥. ij. ol. camo. ℥. j. ß. litargirij auri ⁊ argēti. añ. ʒ. x. terre ſigillate ʒ. xiij. cū cera alba ſufficiētī ad ignē fiat cerotū molle nihil aut parū bulliēdo ⁊ illō p totū locū vndimiatū more ceroti a cauicula vſq ad genu applicet ⁊ faſciet: verū ſi vndimia fuerit cū ſcabie: tunc loc9 quotidie lauet cū decoctiōe fumiterre: nepite: mal. furfuris: lapacij acuti. deinde vngat tibia cū vnguēto d' litargirio i forma liq̄da i mortariū plūbi ꝯfecto cui9 recepta hr̄ c. de additōib9. Itē ad vndimiā ſine vlceratiōe. Spōgia īfuſa in decoc. rerū exſiccantiū ⁊ reſoluetiū. de cuius recepta hr̄ p vndimia. c. de additōib9 fctā eſt mētio vltimū remediū eſt. Aduicera verō tibiarū ſunt q̄nq p̄ſtātia remedia. Primū eſt puluis nr̄. Scdm̄ eſt vnguentum mixtum Tertium eſt aqua aluminoſa. Quartum eſt ſparadrap. vel vnguentum baſilicum ſiue vnguētum de minio de quibus omni

bus in pfato cap. ſufficiēter me mini. Quintum ⁊ vltimum eſt ligatura gradatim faſciādo a cauicula vſq ad genu qua iter cetera auxilia nil propitius: nil q vtilius in curandis tibiarū morbis q ligatura predicta te ſte Guidone de cauliaco: dicit enī vlcera tibiarū ab alijs vlceribus totius corporis nihil habent proprij q ligatura pdicta quaſi dicēdo q iſta vlcera curātur curatione aliorū vlcerū niſi q ligatura prohibet deſcenſum materiep ad locū qui quādoq eſt cauſa imo quaſi ſemp impediendi rectā vlcerū curationē. In tibia ſimiliter a cauſa primitiua vcʒ ab aliqua re cōtundēti ſolēt accidere tumefactiones p quarū reſolutione tria peculiaria auxilia deſcribā. Primū quorum ſic fit. ℞. ouop numero. iij. olei roſati et myrtini. aā. ℥. ſ. ß. oīa cōquaſſenť adinuicē: deinde cū ſtupatis aqua ⁊ vino madefactis totus locus contuſus emplaſtreť et liniať cū quo tribus dieb⁹ pcedendū eſt. Scđm auxiliū ſic ordinať. ℞. fabarum excorticatap. M. ij. furfuris triturati. lib. ß. fol. maluarū ⁊ violarū, aā. M. ſ. abſinthij. M. ſ. ſemis roſarū. M. ſemis panis furfuracei. ℥. iiij. ad ignem oīa bulliant cū aqua ſufficienti vſq ad pfectā cocturā deinde piſtenť ⁊ cribellenť: cui cribrature addātur ſape. ℥. viij. fabarum: farine ordei. aā. ℥. iiij. olei roſati. myrtini: camomillini aā. ℥. ij. ⁊ iterp bulliant vſq ad ſpiſſitudinē ſolidā. Si vero viderꝭ via iſta cō tuſionē reſolui nō poſſe ſed vel le maturari. tunc maturatione flegmonis matureť: deide fctā

Guido de cauliaco.

eius aperitiōe vlcus cureť curatione exiture nouiter inciſe. Et qꝛ ſepenumero ſolet inflammatio cū aliquali excoriatione oriri in iſto caſu: tūc vnguentū de litargirio cū ſucco plātaginis ⁊ vino granatop adminiſtrare vtiliſſimū eſt. Papyrū qꝫ vilis pcij cū vino granatop ⁊ parū aque roſate parūq aq plātaginis aliquātulū infuſum ⁊ ſup totā tibiā extenſum prius inlinita linimento ante dicto pſentaneū remediū eſt ſemp faciendo a cauicula vſq ad genu totā tibiaꝫ vt pdiximus. Lamina qꝫ plūbi faſciata cū plumaciolis ſanguinē extrauenatū in cōtuſionibus reſoluit: et debet adminiſtrari in vltimo dico qñ alia remedia nō contulerint ⁊ eſt vnū bonum ex noſtris experimentū. Solēt interdū in genu a materia artetica ⁊ morbo gallico inflationes vētoſe gñari cū dolore nō pruo pro quarū carminatione ⁊ reſolutione aliqua peculiaria auxilia deſcribā. Et primo ſtercus caprinū diſſolutū cū piſca ⁊ farina ordeacea et ſapa ⁊ ad ignē decoctū vſq ad ſpiſſitudinē ſolidā tumorē i genu antiquū celeriter reſoluit vt pandectarius refert capi. proprio. Itē ad eandē intentionē valet iſraſcriptū emplaſtrū. ℞. farine fabarū lib. j. furfurꝭ triturati. M. ij. ſtercoris caprini ⁊ bouini: aā. ℥. iiij. camo. mellilotí: triturati: abſinthy. M. ß. olei camomille roſ. anetini. aā. ℥. ſ. ß. cuꝫ ſapa ⁊ parū lixiuij ad ignē bul. vſq ad ſpiſſitudinē ſolidā ⁊ vtere actualiter calido more emplaſtri ſup totuꝫ genu qꝛ eius operatio in iſto caſu mirabilis eſt. Spōgia

ſtrati.aſ.ʒ.x.cū cera alba ſuffi-
ciēti ad ignē ſꝫ artē fiat cerotū
molle addē.i ſi.coctur cro.ʒ.ß.
¶De auxilijs egritudinū ven-
tris ⁊ ſtomachi.

T primo ad coli-
cam paſſionez vꝫ
infraſcripta deco
ctio cū ſpōgia vel
matatia fili crudi
calida admiſtra-
ta.℞.camomille aneti:melilo
ti:mſicarie.aſ.ɱ.ſ.ß.feniue.ʒ.
ß.coriandroꝝ anitorū cimi aſ.
ʒ.ß.mellis.ʒ.iij.miliȷ̄ furfuriſa
barū excorticatarū.aſ.ɱ.ſ.an
thos pulegij ſanſuci abſinthij:
nepite:mentaſtri.aſ.ɱ.ß.cine
ris lib.ß.bulliant ola ſimul cuꝫ
ſufficientiquātitate brodij capi
tis caſtrati et inteſtinoꝝ vituli
vſqꝫ adɔſum mationē tertie par
tis ⁊vtere more iam dicto quia
aduerſus colicā ventoſam non
habet medicinā parē.Enema ſi
militer ɔfectū ex iſta decoctiōe
cū oleo camomillino anetino ⁊
diafinicone de omnibus ſigilla
tim.ʒ.ſ.eſt ad hāc intentionem
reſvalde proficua:veſica quoqꝫ
bouina plena hmōi decoctōe ca
lida ⁊vētri applicata vnūquēqꝫ
dolorē colice ſedat.Itēad eādē
intētionē vꝫ īfraſcriptū empla-
ſtrū.℞.farine fabaꝝ l.iij.furfurꝫ
triturati milij triturati.aſ.ɱ.
ſ.camomilli.aneti.aſ.ɱ.ß.cū
ſapa ſufficiēti ⁊ paꝝ decoctōis ſu
pradicte fiat ēplꝫ ſolidū addē-
do oli camomillini ane.aſ.ʒ.ij
cer albe.ʒ.ſ.ß.Enema qꝫ ɔfectū
cū vino puro ⁊ odo.in iſto caſu
plm iuuaſſe vidimus pꝛeſertim
i Reuerēdi.d.Bēdinelo Sauli.
T.ſancte Sabine cardiali,q̄ cū
multꝫ dieb' laboraſſet dolorib'
inteſtinoꝝ clamoſis bñficio pno
minati cliſteris annuente deo
ɔualuit.¶Uiſis auxilijs faciēti
bus adverſus colā mō de auxi-
lijs faciētib' ad ſingultū ſtōi et
de debilitate digeſtionis ſtōi
aliqd eſt dicēdū.¶Singult' vti
qꝫ vt in antiqs reperit ſcriptu-
ris eſt egritudo ſpaſmoſa inter
dū adueniēs ori ſtōi ⁊ eius me- Auic.
ri ⁊ nōnunqꝫ vt Auic.teſtat' eſt
cap.ꝓprio toti ſtō euenire ɔtin
git a mā vt plurimū flegmatica
groſſa:⁊viſcoſa adherēti tūicis
ſtōi vñ ꝟtus expulſiua ſtōi ſen-
tiens nocumētū hmōi materiei
ipaꝫ mām ſurſum ꝟſus os ſto-
machi ad expellendū mouet in
trepidū ſonū faciēdo cuius due
ſunt ſpecies vꝫ de inanitione ⁊
repletione cāe ſiquidē faciētes
ſingultum de inanitiōe ſunt fe-
bres lōge deſiccātes corp'a ſua
humiditate ſubſtātifica:ſunt in
ſup cāe fortiter corpora euacuā
tes velut fluxus ſanguinis intē
peratus:dolor fortis ⁊ lōg'.In
gēs euacuatio inteſtinoꝝ orta
a medicamine vl' elleborato ſca
moniato.Cauſe vero que faciūt
ſingultū eſſe de repletione ſunt
pꝛimitiue:cōiuncte:⁊ antecedē
tes interdū.Primitiue quidem
ſūt frigiditas extremitatū pot'
aquaꝝ frigidarum ⁊ aer intem
perati frigoris tpe glaciali in-
ſtomacho cāti:cā ɔiūcta eſt ex-
huberātia multoꝝ flegmatū in
ore ſtomachi ⁊ vacuo ipſius cō-
tentoꝝ.Cā antecedēs ſimiliter
eſt materia catarralis ɔtinue a
cerebro ad os ſtomachi decur-
rēs ⁊ iſta materia maiori ꝑ pte
frigida eſſe ſolet.Interdū ſimi
liter iſta egritudo habet fomē-
tum ab epate ⁊ eius materia vt

Cāe faciētes ſingultū eē ď repletiōe q̄ ſint.

plurimum calida eſſe indicat.
Iſte due cauſe faciunt ſingultũ
eſſe per cõmunitatem. Alia ve=
ro cauſa reddit ſingultũ p eſſẽ
tiam eſſe. Et primo ad ſingultũ
de repletione virtute ⁊ etate cõ
ſentiẽtibus hiera Conſtantini
vel hiera ſimplex Gal. cũ modi
co reubarbari pſentaneũ reme
dium eſt: euacuat enim mate=
riam flegmaticam exiſtentẽ in
ſtomacho ⁊ in ei9 ore. Dico iſtã
medicinã valere prius cõſecuta
euacuatione materierũ ſtoma=
chi beneficio infraſcripti vomi
tiui. ℞. aquarũ feniculi aquaꝝ
acetoſe. aн̄. lib. ß. ſucci rafani. ℥
ß. aneti coriãdrorũ: feniculi dul
cꝭ. aн̄. ʒ. ß. ſirupi acetoſi: oximel
lis ſimplicis. aн̄. ℥. j. bulliãt oĩa
vſqꝫ ad conſummationẽ quarte
partis: deinde colentur et vtere
totũ actualiter calidũ ſumẽdo:
qꝛ materiã facientẽ ſingultũ po
tenter eradicat. Ualet etiã cõſe
cuta purgatione materierũ pre
dictaꝝ ad cõfortationẽ ſtoma=
chi ĩfraſcriptũ poculũ. ℞. aqua
rũ zinzimbrij mentaſtri mẽthe
feniculi. aн̄. ʒ. vj. ligni aloes tri=
turati trituratione vltima. ʒ. ß.
zinziberꝭ ſquinãti bene tritura
ti. aн̄. ℈. ß. radicum enule ali=
quãtulum cõtrite. ℥. ß. bulliant
aque cũ enula vnica ebullitio=
ne: deinde colent et in colatura
addant reliqua: ⁊ iterũ bulliãt
parum ⁊ addant penidiorum ⁊
ſirupi de duab9 radicibus. aн̄.
℥. ß. et vtatur ieiuno ſtomacho
nihil p tres vel quattuor horas
comedendo poſt ei9 aſſumptio
nem: ⁊ iſtud poculũ debet aſſu=
mi tribus aut quatuor diebus
ſemel in die in aurora. Interdũ
ſimiliter ſumere tiriaci Ga. ʒ. ß.
ieiuno ſtomacho nihil poſt ei9
aſſumptionem comedendo per
ſeptẽ horas multũ ad ꝓpoſitũ
facit: ſecundum ꝙ fere omnes
referunt autores. idẽ facit me=
tridatum cũ maiori ſecuritate.
¶ Purgatio que debet fieri cuꝫ
gera ſic ordinatur. ℞. gere Gal.
ſimplicꝭ reubarbari electi. aн̄.
℈. ij. cum aqua feniculi ⁊ paruꝫ
ſirupi de mentha fiat potio bre
uis: ⁊ nota ꝙ tiriaca regulariẽ
datur cõſecuta euacuatione ſto
machi per vomitum ⁊ ob hierã
Gal. predictam Raſ. au. ẽ libro Raſ.
ſui continentis capitulo ꝓprio
laudat decoctionem zinziberꝭ
dulcoratã cum penidijs Auicẽ. Auicẽ
capitulo proprio laudat deco= Filoni
ctionem ſquinanti ⁊ cauſe. Filo us.
nius dicit autoritate quorũdã
ꝙ ſumere. ʒ. ſemis ligni aloes
cũ aqua ſiſimbrij abſinthij ⁊ mẽ
the ſingultũ delet ſumendo ali
quibus diebus poculuꝫ predi
ctum. Antonius guainerius ca Anto.
pitulo proprio pro ſingulari re guaie=
medio mirum in modũ lauda= rius.
uit aſſumptionem aque vite in
exigua tamen quãtitate. Dicit
inſuper diptamum in iſto caſu
magnam habere prerogatiuã
vt in ei9 recepta patet. Bernar Berñ.
dus de gordonio q̇ de hac ma= de gor
teria euãgelice tractauit in ex donio.
teriori ſtomachi laudat tiriacã
Gal. imponere aut mitridatum
cũ oleis cera et rebus aromati
cis ⁊ gratia exẽpli talis poteſt
eſſe ordinatio. ℞. olei maſticini
olei de ſpica: myrtini. ana. ℥. j.
olei de abſinthio dragmas de=
cem enule campane: calamen=
ti abſinthij matricarie ſanſuc=
ci: ſquinanti: menthe ſiſimbrij
aн̄. M. ß. anthos: parum nucis

maſchate garioſiloꝝ:turis.ań.
ʒ.ſ.ß.vini odo.lib.ſ.bulliāt ola
lento igne vſq ad cōſūmationē
vini:deinde fortiter exprimant
et addat cere noue q̄tū ſufficit
⁊ fiat cerotū molle addēdo i fi=
ne tiriace.Gal.metridati.ań.℥.
ß.gallie muſcate.ʒ.iij.ſpecieruz
diaradonis abbatis.ʒ.vj. Itez
ad eandē intētionē valet infra
ſcriptū cerotū deſcriptione no=
ſtra ordinatū. ℞.mixturā oleo=
rū bullitā vt ſupra paſtecitonio
rū.℥.iiij.ſucci ſiſimbrij.ſucci mē
the ſucci abſinthij.ań.℥.j. ⁊ lo=
co ſuccoꝝ ſi ñ reperiunt p̄nt ad
miniſtrari aq̄ dictaꝝ herbaꝝ
ań.℥.j.ß.cuz lib.ß.ſape.bulliāt
vſq ad ſpiſſitudinē ſolidā:dein
de addāt qn̄ auferi ab igne ga
rioſiloꝝ maſticis pulueriʒati:
nucis muſchate.ʒinʒiberis.ań.
ʒ.vj.caſtorei.ʒ.ij.coralloꝝ alboꝝ
⁊ rubeoꝝ.ań.ʒ.v.croci.℈.j.mi=
ſce ⁊ vtere more ceroti in āplio
ri petia ſup ſtomacho:valet itē
mirū immodū fomētare ſtoma
chū cū ſpōgia madefacta i iſta
decoctōe.℞.abſinthij camomil
le:mellilori:aneti:anthos:ſan=
ſuci:matricarie:nepite:roſarū.
ań.M.j.ſquināti:ſtichados:mē
the:ſiſimbrij:pſiccarie ſiue her=
be ſctē marie abrotāi. ań.M.ß.
maſticis.℥.ß.radicū enule.℥.iij
mellis.℥.iiij.bulliant ola cū aq̄
ſufficiēti ⁊ vino albo odorifero
vſq ad cōſūmationē tertie par
tis ⁊ vtat cū ſpōgia vt p̄dixim⁹
qr eius opatio in iſto caſu ſolē=
nis eſt.Itē aqua abſinthij.ſiſim
brij mēthe.cū modico cinamo=
mi.ʒinʒiberis.maſticis ⁊ mellis
potēter ſedat ſingultū ſaltē per
paululū tpis ſpaciū.Idē faciūt
aq̄ menthe ſiſimbrij.⁊ abſinthij

interdū iuuat ſumere erga. iij.
maſticis vel totidē de ture.Si=
milr diaciminū.diapipi. ⁊ dia=
radon abbatis cū modico vini
odoriferi rūvtilitate ꝓcedūtur.
Que aūt faciūt ad ſingultū de
inanitiōe nūc dicēdū eſt. lac aſi
ninū vel caprinū ſumme ad pro
poſitū facit. Oleū etiā amigda
larū dulciū recēterfactū ad hāc
intētionē intus ⁊ extra exhibi=
tū ſumme iuuaſſe ꝓperi. brodiū
quoq pulli pulli decoctū cū lactu
cis boragine et lingua bouina
in iſto caſu ſolēnis ē medicina.
Et breuiter ola nutritia cū ali
quali humectatiōe ⁊ pauca ca=
liditate ꝑ hac intētōe multū ad
ꝓpoſitū faciūt. Pronoſticatio a
ſingultu de inanitione. habito
raro ſanat homo.De repletiōe
aūt non ſine labore euadit pre
ſertim materia exiſtēte imbibi=
ta i tunicis ſtomachi: ſicut fuit
in dño meo. Sixto. T.S.P. ad
vincula cardinali:⁊ ſedis apo
ſtolice vice cācellario vt oēs ad
ei⁹ curā vocati atteſtati fuerūt
qui tandē ex paſſione p̄dicta vi
tam cum morte commutauit.

¶Cap. de Auxilijs ad dolorem
dorſi facientibus.

Dixerunt antiqui do=
ctoresq oleum de ſpi
ca maſticinum ⁊ lilia
cinum aduerſus dolo
rem ſpine dorſi conue
nientiſſima ſunt oleum ſimili=
ter magiſtrale infraſcriptuz ad
vnumquemq dolorem dorſi ma
gna eſt medicina. ℞. olei de li=
lio.anetini:camomillini. ań.℥.
ß.vulpini: aggrippe:⁊ dialtee.
ań.ʒ.vj.olei ypericōis.℥.ſ.ſuc=
ci abſinthij.℥.ß. ſquinanti.ʒ. ß.
vermium terreſtriuz.℥.ſ.ß.vini

odoꝛiferi ciatū vnū bulliāt ola
ſimul vſq ad cōſūmationē vini
deiñ colenꝫ ꝛ cū cera alba ſuffi=
cienti fiat linimentū quo locus
doloꝛoſus liniatur.
¶ Ad diſlocationē lūboꝝ cauſa
tā ꝓpter eleuationē magni pō=
deris e terra cū bꝛachijs valet i
fraſcriptū cerotū. ℞. olei ro. on=
fancini: olei myꝛtini. ana. ℥. olī
maſticini. ℥. j. roſaruꝫ abſinthij
myꝛtilloꝝ granoꝝ ꝛ folioꝝ. añ.
M. ß. anthos paꝝ vini odoꝛife.
lib. j. bul. ola ſimꝫ p̄ter olea vſq
ad cōſūmationē tertie partis vi
ni deīde colenꝫ cui colature ad
danꝫ dicta olea ꝛ iteꝝ bulliant
vſq ad cōſumationē vini: dein=
de cū cera alba fiat cerotū mol
le addēdo pulueris myꝛtilloꝛū
folioꝝ ꝛ granoꝝ. añ. ʒ. vj. ſādalo
rū oīm. ana. ʒ. ij. Et ſi adderenꝫ
tereben. ℥. j. ß. maſticis. ℥. ß. eēt
maioꝛ̄ ꝯfoꝛtatōis ꝛ tenacitatꝫ.

¶ De auxilijs inguinum.

C T p̄mo ad matu
rādū apa͞ta ingui
nis calida vꝫ ēplꝫ
īfraſcp̄tū. ℞. mal=
uaꝝ decoctaꝝ in
bꝛodio carnis. M
ij. farie oꝛdei ꝛ tri
tici. añ. ℥. iiij. ꝛ cū p̄dictis mal=
uis piſtat̄ ꝛ ſufficiēti decoctiōe
maluaꝝ ad ignē bulliendo fiat
emplꝫ ſolidū addēdo in fine co
cture butiri. ℥. ij. ß. vel loco eius
olī ſrūdē dulcis ꝛ vitella duoꝛū
ouoꝝ. ¶ Ad frigidū v̄o apa͞ pro
eius maturatiōe empl̄m ſic fit.
℞. capitū lilioꝝ alboꝝ radicuꝫ
altee. añ. ℥. iiij. decoctis oībus
in aq̄ piſtatis deiñ ꝛ cribellatꝫ
ad ignē in decoctione cū farina
ſemis lini fenugreci ꝛ tritici cū
iā dicta cribꝛatura ad ignē fiat
empl̄m ſolidū cui addanꝫ in fi
ne cocture butiri pingue. poꝛci
ne. añ. ℥. ij. vitellū vnius oui qñ
auferꝫ ab igne ſiq̄dē ꝓ ei⁹ reſo=
lutiōe medulla panis cum bꝛo=
dio carnis ꝛ parū olī camomil
lini roſaꝝ parūq croci in cauſa
calida bulliēdo vſq ad ſpiſſitu
dinē ſolidā magna eſt medicia
in frigido vero apa͞te reſoluti=
nū tale eſſe oꝫ. ℞. medulle pa=
nis. li. j. ß. decoctiōis ſcōe rece=
pte q̄ntum ſufficit: olī camo. ro.
odoꝛif. añ. ℥. ij. butiri. ℥. j. camo=
mil. melliloti piſti. furfurꝫ tritu
rati. añ. M. ß. ꝛ de oībus arte et
igne fiat empl̄m ſolidū. De rep
cuſſiuis aūt iſtoꝝ apa͞tū cū ſint
loca mēbꝛoꝝ p̄ncipaliū vel eua Auic.
cuatoꝛia nihil dicā: q2 teſte Aui
cen. i locis emūctoꝛijs repcuſſi=
ua canonice admiſtrari nō pñt.
Cūq igiꝫ ad maturationē apa͞
hui⁹ loci peruenerit tūc ſi cali=
dū fuerit locus magis decliui=
oꝛ ꝛ maturioꝛ falce incidaꝫ inci
ſione admodū capitis lune no=
ue. Si v̄o apoſtema frigidū fue
rit ꝛ bene maturū: tūc cū rupto
rio noſtro de capitello vel igne
canonice aperiri pōt ſemper di
co partes neruoſas intactas a
prefato canterio relinq̄ndo. Lo
cus deinde digeraꝫ mundificeꝫ
incarneꝫ: ꝛ ſigilleꝫ pꝛout plena
rie locuti ſumus ſuperius libꝛo
de apa͞tib⁹ in gñali. Et q2 cōtin
git iſta loca ex apa͞tib⁹ iā dictꝫ
apertis ꝛ inciſis ſeu cōbuſtis vl
cerari vlceratione foꝛmicoſa cū
labijs dentatis ꝛ oſtraquoſis q̄
cum difficultare ſanātur. Ideo
dicem⁹ curationē breueꝫ que in
fallēter curat vlcera p̄dicta. Et
p̄mo cū iſta vlcera cū labijs du
ris dētatis poſſunt cōnumerari

inter vlcera melãcolica:non tñ
dico cancerosa ſed dura. Ideo
Auicē. vt Auic.teſtatur.c.de vlcere vni
uerſali:opere ꝑꝛetiuз eſt ꝑdicta
labia medicamine acuto aufer
re dicit eñ. Ulcera quidē melã
colica. Ideſt dura nõ ſananť ni
ſi ꝑus eoꝝ calloſitates ⁊ labia
dura auferanť:q̄re ruptoꝛiũ no
ſtrũ de capitello ſuper labijs in
linitũ(cũ cautela peciaꝝ vnguē
ti de ceruſa decocti ne ptes ſa=
nas ⁊ intus vlceratas offendere
valeat)vnamquãq₃ labioꝝ duri
ciē cõburēdo potēter ãputat re
motis labijs cũ digeſtiuo de te
rebentina vel butiro vlcus pꝛo
ſui mũdificatiõe:incarnatiõe:⁊
ſigillatione nõ ſecus ꝓcedendũ
eſt quēadmodũ dictũ fuit ſupꝛ⁹
de cura vlcerum in generali.

¶ Capitulum de auxilijs egri=
tudinum virge.

ET pꝛio ad calefa=
ctionē v̄ge ⁊ infla
tionē ipſi⁹ valent
albumia ⁊ vitella
ouoꝝ conquaſſa=
ta cũ oleo roſato
⁊ ſucco plãtaginis vel lactuce:
valet etiã vnguētũ populeon in
moꝛtario plũbi deductũ:fabe ſi
militer decocte cum malnis et
lactucis in bꝛodio carnis vł aq̄
dulci cum oleo roſato ⁊ vitellis
ouoꝝ inflationē virge reſoluit.
Puluis noſter ad interficiēduз
carolos virge vel loco eius vn=
guentum mixtum ꝓbataneũ re=
medium eſt. Unguētu egyptia=
cum cũ vino granatoꝝ cõfectũ
cãcrenã virge extinguit. Aqua
viridis vt infraoꝛdinata vlcera
tiõnē que euenire ſolet iter pel
lē ⁊ caput virge potēter d̄ſiccat
cuius hec eſt oꝛdinatio. ℞. aq̄
plãtaginis.lib.ß.aq̄ roſate vi=
ni albi.añ.ʒ.ij. aluminꝫ roche.
ʒ.ß.ſirupi roſati.ʒ j.floꝝ eris.
ʒ.ij.bulliant omnia ſimul ꝑter
floꝛem eris vnica ebullitiõe de=
inde ponať flos eris qñ auferť
ab igne. Unguentũ quoq₃ egy=
ptiacũ diſſolutum cũ aqua plã
taginis ⁊ cũ ſiringa intus pꝛo=
iectũ in cã cancrene magna eſt
medicina. Et q꞉ ꝓpter cãcrenã
hm̃oi loci contingit ſepenume=
ro caput virge extra pelleз exi
re. Idõ in tali caſu nulla melioꝛ
curatio eſt q̄ȝ totã pelleз virge
ferro amputare ⁊ deinde cãdē
ti ferro cauterizare.locus poſt
moduз cauterizatus ſicut cete
ra adulta vlcera in ſui curõne
tractandus eſt. Ulteri⁹ ſi itra
ꝑputium virge ⁊ pellem puſtu
lã venenoſam oꝛiri contigerit:
tunc ſtatim eius moꝛtificatiõi
vacandũ eſt ⁊ de melioꝛib⁹ au
xilijs ad moꝛtificandũ puſtulã
pꝛedictam ne in futuꝝ neruos
virge coꝛrũpere valeat:eſt cau
terizatio ignꝫ vł applicatio vn
guēti egyptiaci ꝑdicti vel lo=
co eius trociſcus de minio ac=
cõmodate admiſtrari ꝑt. Silr
in virga calefactiones ⁊ exco=
riatiões oꝛiri ſolēt a materia
colerica cauſate:ꝑ quaꝝ remo
tione ſiepħ albũ cum aqua ro
ſata ⁊ planta.optimũ pꝛeſidiũ
eſt. Unguētuз quoq₃ refrigera=
tiuum de tutia habitũ.c.de ad
ditionib⁹ ſanãt vnãquãq₃ vir=
ge excoꝛiationē ⁊ calefactionē.
Aqua plãtaginis cuз modico
aluminis vlcerationē virge po
tenter deſiccat. Et ſi pꝛo mũdi=
ficatiõe vlcerũ virge maioꝛ mũ
dificatio neceſſaria affuerit.aq̄
plãtaginꝫ diſſoluta cũ modico

pulueris noſtri ⁊ parum ſirupi
ro. in mūdificatiōe etiā cū pau
co dolore egregia eſt medicia.
Pro vlcere aūt ⁊ excoriatiōe q̄
in canali vrine frequēter eueni
re ſolēt colliriū vna cum alijs
aq̄s ⁊ lotiōib⁹ ꝯmemoratū i an
cedēti ꝯſilio huic curatiōi ꝯue=
niētiſſime admiſtrat̄ ad qđ re=
curre neceſſitate vrgēte: vnū ſu
per hoc notādū ē q̄ ſi vlcerō p̄=
ſate vrine canalis antiq̄ ⁊ cum
carne mala affuerit: nūc tribus
aut q̄tuor vicib⁹ cū puluere no
ſtro diſſoluto cū aq̄ ordeacea ⁊
par̄ mellis roſati et deīn cū ſi=
ringa i vga ꝓiecto ꝓcedēdū ē
q̄ i iſto caſu vltima eſt medici
na: deponit em̄ carnē malā cuʒ
exiguo dolore. Deīde ꝯſecuta
mūdificatōe loci cū alijs mitio
rib⁹ lotionib⁹ ſuperi⁹ dſcriptꝭ
ꝓcedat̄. Auxilia aūt q̄ tradita
ſunt ꝓ maturatione apatū in=
guinū ſi cōtigerit virgā apari
in cā maturādi ꝓ hac intētiōe
vtiliter a medico adminiſtrāt̄.

¶ Ad. d. Thomā regꝭ romane
curie cauſarū in hac noſtra tē=
peſtate preſertiʒ in cauſis bn̄fi=
cialibus vnicum defenſorem.

Cogitāti mihi iādu=
dum domine Tho=
ma ꝓ beneficijs abſ
te i me collatis q̄d
natura eſſet qđ tibi
memoria dignū ꝓ tua regēda
ſanitate circa renū ⁊ veſice re=
ctificationē: ſeu purgationem
preſtare poſſeʒ certe e veſtigio
ſuccurrit in mēteʒ eq̄ſſimū eſſe
ſpeciale caplm̄ edere ſub breui
epilogo de auxilijs ſeu medi=
camētis q̄ faciunt ad ꝓhibēdū
ne corpus humanū in lapſum
renū et veſice lapidis genera=
tionis cadat in futuruʒ. Quā=
obrē cū exercitiū intēperatum
ac animi accidētia vt phi aſſe=
rūt ſtomachi epatis et renum
actiones naturales plm̄ in ſe=
nibus deuaſtare ſoleāt. Jdcir=
co vtiliſſimum erit deinceps in
hac vr̄a matura etate ab imo=
derato exercitio ac vigilijs q̄ꝫ
plurimis ſe ꝑpare: nō enim ſu=
perioribus ānis vnq̄ꝫ vigilijs:
vētis: pluuie: ſoli: fami: ſitiq̄ꝫ cō
tinue nunc ſcribēdo: nunc equi
tādo. d. veſtra ſibi pepercit. Et
q̄ vt ad immediata veniamus
tria ſunt vt oēs teſtant̄ auto=
res que cōcurrūt ad gn̄ationē
lapidis in prenominatis locis
⁊ ad idućēdā difficultatē vrine
⁊ ardorē ei⁹ cū aliquali excoria
tione meatus virge ⁊ colli veſi
ce vcʒ ingens caliditas renuʒ:
meat⁹ vrine: ſtrictura: et preſen
tia materierū flegmaticarum:
que omnia ſm̄ relationem ve=
ſtram in vobis ꝯnumerari poſ
ſunt: vt igitur ad lapſum pfa=
tum nō incurratis auxilia que
mūdificāt renes ⁊ extiguūt ca
liditatē earū mitigātq̄ꝫ ardorē
vrine ipſam a ſua bauracitate
ſeu ſalſedine dulcorādo in pre
ſentiarū iuxta ingenioli noſtri
facultatē vobis deſcribam. Et
primo dixerūt antiqui quod ca
ſia ſm̄ omnem modūʒ admini=
ſtrationis eius potētiſſime vir
tutem habet mūdificādi renes
et ꝓhibēdi gn̄ationē lapidis.
Et propterea ſanum conſilium
erit vobis ſumere ſemel in mē=
ſe diebus glacialibus ⁊ canicu
laribus exceptis. ℥. j. caſie i bo
lis cū zuccharo tātum. Alijs ve
ro dieb⁹ vti predicta caſia i fo=
liculis ante prādiū vel cenam

per octauum hore valde profi-cuum ventrē lubricū detinēdo ꝛ mordicitatē vrine remittendo. Siľr in aurora aliqb⁹ dieb⁹ bonū erit ſumere iſtud adeqtiuū humoris cū aliqli renū purgatiōe cui⁹ hec eſt recepta. ℞. brodū pulli vel pulle. li. ij. ſeminis melonū aliquātulū ↄtriti. ℥. ſ. radicū petroſilij. ʒ. vj. prunorū damaſcenoꝝ: ſebeſtē. an. nume. vj. paſſulaꝝ. ʒ. ſ. liqritie mūde ʒ. x. aq̄ boragis aq̄ endiuie ꝛ lupuloꝝ. an. ʒ. iij. ꝛ cū zuccharo albo ſufficienti bulliāt oia vſq̧ ad ↄſūmationē tertie ptis: deīn colentur ꝛ ſumat. d. vra ex iſto brodio ciatū vnū i aurora par ſup dormiēdo: qꝛ i iſto caſu pro intētiōe iā dicta nō hꝫ medicinā ſibi parē. ſiľr an cenā p duas horas ſumere ipſum brodiū in quātitate p̄dctā vtiliſſimū eēt. Brodiū q̄ꝫ cicerum rubeoꝝ ad aperiēdū vias renū cū modico zucchari vt Aui. cap. de lapide renū teſtat⁹ eſt mirā hꝫ ꝟtutē. Siľr dicit ꝙ decoctio malue cāpeſtris cū melle ꝛ butiro ꝛ aq̄ ↄfecta lapillū a renib⁹ ꝛ veſica iter ei⁹ leniēdo potēter educit: et q̄dā ſūt q̄ h⁹i decoctioni addūt parū ſemis altee parūq̧ alchachingi. Item vꝫ ad intētionē ſirup⁹ lōg⁹ īfraſcript⁹. ℞. aq̄ rū endiuie: lupuloꝝ: boraginis an. lib. ſ. aq̄ capilloꝝ vener ſ. ℥. iij. triū ſeminū minoꝝ: ſeminū cōiuꝫ. an. ℥. ß. radicū liqritie. ʒ. x. prunoꝝ damaſcenoꝝ ſebeſtē. an. nu. viij. ſ. alchachingi. ʒ. v. ſ. altee. ʒ. ß. paſſulaꝝ. ℥. ſ. ſirup. d̄ duab⁹ radicib⁹ ſine aceto. ℥. ij. ß. cum zuccharo albo ſufficiēti ad ignē ſꝫ artē fiat iuleb lōgū doſis ei⁹ eſt ciat⁹ vn⁹ i aurora ei⁹ nāq̧ opatio ē mūdificare renes ꝛ purgare eos ab oi materia calculoſa cū vrine dulcoratione ꝛ ſecuritate: vꝫ etiā p iā dcā intētione electuariū infraſcriptū. ℞. aquarū endiuie boragi. buglo. an. ℥. iij. aquaruꝫ feniculi: ſparagi: capilloꝝ veneris. an. ℥. ij. ſemi. cōium maioꝝ triū ſemi. minoꝝ. an. ℥. ſ. ſe. alchichingi radicū liqritie mūde. an. ʒ. x. prunoꝝ damaſcenorū ſebeſtē. an. nume. xx. paſſularū. ℥. ij. ſe. anixoꝝ. ʒ. vj. bulliāt oia ſil⁹ vſq̧ ad ↄſūptionē tertie ptis aq̄rū: deīn colentur ꝛ reſiduum piſtetur et cribelletur q̄ facto cū zuccharo ſufficiēti arte ꝛ igne: ꝛ p̄dicta decoct. et cribratura fiat electuarium in bona forma cui addantur in fi. cocture reubar. electi. ʒ. ß. i ſubſtātia caſie. ℥. ij. ꝛ iteꝝ bul. vnica ebullitiōe. Iſtd em̄ electuarium vt ptꝫ ↄſiderāti īgredientia eſt diureticū domeſtice apertiōis cū ↄfortatiōe ſtōi ꝛ epatis et ppea mūdificat renes ab oi materia calculoſa ꝛ pilos ꝛ furfures a renib⁹ ꝛ veſica vrinam puocādo potēter educit. Item valet aduerſus ardorē ꝛ difficultatē vrine ꝛ vlceratiōnē ſeu excoriatōeꝫ meat⁹ ipſi⁹ ꝛ doſis ei⁹ eſt coclear vnū i aurora vel poſt cenā per tres horas. Et qꝛ ad nominatas paſſiones ↄtingit ſepenumero virgā int⁹ vlcerari ſeu excoriari cū ardore vrine nō paruo. Ideo ſolerti ingenio ꝛ cuꝫ celeritate huic vlcerationi ꝛ prefato ardori collirijs ꝛ lotionib⁹ tēperatis ꝛ linimētis medic⁹ ſubuenire dꝫ collirium vtiq̧ valde peculiare ad hāc intētionē ſic fit. ℞. aq̄ plātaginis

ragis.ʒ.iiij.aq̄ roſ.ʒ.ij.aq̄, or=
dei.ʒ.iiij.mirabolani citrini.ʒ.
ſ.ſirupi roſati ex infuſione.ʒ.ſ.
bulliāt oīa vſq̧ ad ꝯſūmatiōez
tertie ptis deiñ colent᷑ cui cola·
ture addāt᷑ ſieph albi ſine opio
ʒ.iiij.ꝛ fiat colliriū.Uz item ad
eādē intentionē decoctio infra
ſcripti.℞.fol.plāta.ordei mun
di añ.M.j.liquiritie .ʒ.v.zuc
chari.ʒ.ij.bul.oīa ſiꝫ vſq̧ ad cō
ſumptionez tertie partis deiñ
colent᷑ ꝛ vtere cū ſiringa deco=
ctiōe iſta.Lac ſimiliter capri=
num in quo ferramenta ignita
extincta ſint pro iā dicta ītētio
ne ſumme ad propoſituz facit.
Et qꝛ loc⁹ iſte eſt inept⁹ appli=
cationi medicinaruz.Jō reme=
dia nō ſolent multū eius mor=
bis cōferre.hoc nō aliā ob cau
ſam euenire cōtingit niſi pro=
pterea qꝛ medicina applicata
nō p̄t agere ſuā debitā opera=
tionem ſuper loco vlcerationis
debito et congruo tempore re
ſidentiā non faciendo.Et pro=
pterea ex inuentione noſtra in
dagauimus quoddā linimētū
intus cū ſiringa proiectum:vt
infra dicetur.Cui⁹ officium eſt
mitigare ardorē vrine.et vlce=
rationem virge ſanare longaz
morā in virga faciendo cuius
hec eſt ordīatio.℞.olei roſ.on
fancini.ʒ.ij.ſucci plantagīs.ʒ.
ß.vngi albi cāphorati.ʒ.j.ß.li=
targirij auri ꝛ arg.añ.ʒ.vj.tu=
tie p̄parate.ʒ.iij.miſce ꝛ ī mor
tario plūbi ſꝫ artē ꝑ duas ho=
ras cū piſtello ducēdo fiat lini=
mentum.Modus autem appli
cationis eſt vt habeatur canul⁹
argenti longitudinis octo di=
gitorum et ſpiſſitudinis vnius
calami anſeris:ſitq̧ ī vna extre

mitate rotūditas pforata ad
modū ꝑle rotūde:habeat iſuꝑ
animā intrātē ꝑ aliā extremi=
tatem canuli que ſurſꝫ ꝯpigē
do linimentum in virgā proij=
cere valeat.

Pro regimine aūt vcz ī come=
ſtione ꝛ potu dico ꝙ cū.d.vrā ī
eis ſit modeſtiſſima: ideo dicā
breuiori quo potero ſermone
que in iſto caſu proficua mltū
eſſe dicant᷑.Scitote igit᷑ ꝙ vina
dulcia ꝛ groſſa ſiue ſint rubea:
ſiue alba:in iſto caſu deteſtabi
lia ſūt.Legumia oīa p̄ter bro=
dium cicerum rubeorum ꝛ car
nes groſſas aueſq̧ aquaticas
ꝛ paludinas magna habentes
corpora et piſces p̄terq̧ de ru=
beis tegiculis in exigua quāti
tate ſūptis ꝛ ſuꝑ craticula de=
coctꝫ nec ñ caules ꝛ paſtilia pi
perata victualiaq̧ de paſta in
iſto caſu oīno ſunt dimittēda.
Cucurbita cū feniculo et parū
croci cū brodio carnꝫ decocta ī
comeſtiōe cōcedi pōt.Silr fru
ct⁹ oēs preter melones:ꝛ pru=
na optīe matura ī parua quāti
tate nec nō pſica odorifera ꝛ ſe
mina melonū coriandroꝝ ſiſti
coꝝ ꝑnatoꝝ pini ꝛ auellanaꝝ
confecta cū zucchаro in iſto ca
ſu debēt euitari.De olerib⁹ au
tem borago:petroſiliū lactuca
bleta: linguaq̧ bouina ꝛ parū
mente in brodio carnis vtiliter
cōcedūtur panatella ſimiliter
grue riſuz ꝛ fariola cum predi
cto brodio poſſunt decoq̄ ꝛ mā
ducari:rafanū vero in modica
quātitate comeſtū ab Auicen.
laudat᷑ rapa aūt ꝛ napones pro
pterea quia ventoſitatem mul
tiplicant non multum ad pro=
poſitum faciunt laborantibus

hac diſpoſitione. Oua ſcḋʒ omnem modum comeſtionis preſertim ſorbilia ſunt de cõueniẽtioribꝰ cibarijs. Tolerãtur interdũ oliue nõ mltũ ſalite: capparus etiã ⁊ radix cicoree ḋcocta ⁊ cũ vino ĝnatoꝝ paſſulato ⁊ modico olei ꝓ veſtra in ſalatina ꝓcedunt ſalſa deniqꝫ et piperata acuta acetoſa mltũ ſiue acria ꝓ poſſe ſũt dimittẽda.

¶Cap. de auxilijs que faciunt pro morbis teſticulorum.

C T primo ad herniã ventoſaʒ valet infraſcriptũ emplrm. ℞. farine fabarũ farine cicerũ. añ. lib. ß. camomellilori piſti aneti furfuris. añ. ℳ. ß. cimini. ℥. ſeminis olei camomilli. anetini. añ. ℥. ij. cũ ſapa in lixiuio barbitonſoris bulliant vſqꝫ ad ſpiſſitudinem ſolidaʒ. Ad herniã vero humoralem a materia calida genitã a principio vſqꝫ ad augmẽtum valet infraſcriptuʒ emplaſtrũ. ℞. fol. iuſqami. ℳ. j. ordei mũdi. ℳ. j. bulliant oia cũ aq̃ vel brodio carnꝭ vſqꝫ ad ordei crepaturã: deinde piſtentur et cribellent quo facto cuʒ farina fabarũ ⁊ predicta cribratura et decoctione iã dicta ſufficienti ad ignẽ fiat emplrm ſolidũ addendo olei roſati odoriferi. ℥. ij. olei myrtini. ℥. j. vitellũ vniꝰ oui: et iterũ bulliant parũ oia ſimul optime incorporãdo. In ſtatu ṽo ⁊ declinatione reſolutiuum hoc canone adminiſtrãdum eſt. ℞. caulium nigroruʒ. ℳ. j. camomille mellilоti. añ. ℳ. ß. fenugreci. ℥. iij. bulliant omnia ſimul cũ brodio carnis ſufficienti vſqꝫ ad cõſummationeʒ medietatis: deiñ cũ farinã fabarum et predicta decoctiõe parũqꝫ farine ciceris ad igneʒ fiat emplaſtrum ſolidũ cui addantur in fine cocture olei roſati odoriferi olei camomilliñi. añ. ℥. ß. croci. gra. ij. vnuʒ eſt notãdu: ⁊ ẽ ꝙ auxilia q̃ faciũt pro reſolutione et maturatiõe apoſtematuʒ teſticuloꝝ: faciũt etiã pro reſolutione ⁊ maturatione apoſtemat̃ mãmillarũ. Ideoqꝫ auxilia in cauſa reſoluẽdi ſuperius in preſenti ſmone cõmemorata ſunt. In cura vtiqꝫ reſoluẽdi apata mãmillarũ canonice adminiſtrari poſſunt. Auxilia ſilr q̃ narrata ſũt in apatibꝰ virge maturandis etiam pro maturatione mãmillarũ ⁊ teſticuloꝝ apoſtematuʒ poſſunt adminiſtrari: ⁊ ppea ĩ neceſſitate iſta tria capitula alternatim videre non niſi vtilꝭ ſimũ erit. Itẽ iudiciũ faciendũ eſt de cura apoſtematũ inguinũ cũ curatione apoſtematum aſſellarũ quare alternatim dicta duo capla poſſunt videri. Et qꝛ apoſtemata teſticuloruʒ ſolẽt ad duritiẽ ſepiſſime deuenire: ideo mollitiua cũ aliq̃ reſolutiõe l cura eoꝝ adminiſtrare opus eſt. Et de ꝯuenientioribus reſolutiuis eſt diaq̃lõ magiſtrale noſtrũ ca. de additiõibus cõmemoratũ: valet itẽ ad eandẽ intẽtionẽ emplaſtrũ infraſcriptũ. ℞. riſi lib. ß. furfurꝭ triturati. ℳ. j. bulliãt oia ſimꝉ lẽto igne cũ brodio capitis caſtrati ⁊ parũ ſape vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ ſolidã: addẽdo i fine cocture pinguedinis galline: pinguedinis anatis. añ. ℥. vij. olei camomillini. ℥. j. ß. miſce ⁊ iteꝝ

bulliant parum.

¶Capitulum de auxilijs q̄ faciunt ad egritudines ani.

Et primo ad dolorē emorroidarū vz infrascriptum suffumigium. ℞.fo. maluarū z violarū: ordei: tassi barbati camo. mellilotí: aneti.ana.ℳ.ſ.ſemi.lini fenu. aā.℥.iij.furfuris.ℳ.iiij. caput vni⁹ castrati aliquātulū ferro incisum:bulliant oīa ſil'vſq₃ ad cocturā carnis:z cū eo ſuffumigeē z balneeē loc⁹ vz itē mirū in modū post ſuffumigiū infra ſcriptū empl'm.℞.decoc.aā dicte lib.ß.diagāti pisti.ʒ.ſ.carnis pomoꝝ ſub prunis decoctorū et cribellate.℥.iiij. miſce et oīa ducanē in mortario plūbi p horā vel facias ſic.℞.aq̄ vio. ℥.iiij.aq̄ roſate.℥.ij.ſe. citoniorū:ſemis pſilij.aā.ʒ.j.bulliant vnica bullitiōe tm̄:deiā cū ſteterint ſil' trib⁹ horis colenē:et colature addāē diagāti piſt.ʒ. vj.Itē butirū ad eādē itētionē in mortario plūbi deductū cuz modico olei amigdalarū dulciū et parū olei de griſomulis mirū ī modū iuuat.Oleū q̄z de ſemine lini vt bon⁹.ℳ.teſtat⁹ eſt medicina magna oīb⁹ egritudib⁹ani.itē diaq̄lō nr̄z mgr̄ale ad reſoluēdū duriciē tuboroſitatuz que ſolēt euenire huic morbo egregia eſt medicina.

¶Auxilia āt q̄ faciūt aduerſ⁹ ani ragadias ſūt formaꝝ q̄rū Prima eſt fomentū ſuperi⁹ habitū.Scđa eſt vnguētū de plūbo qđ ſic fit.℞.olei ro.olei myrtini.aā.℥.ß.ſepi vitl'i.ʒ.j.ß.ſucci plantagi,z ſolatri.ana.℥.j. bull'.ſiml' ad ꝯſummationē ſuccorū:deinde colētur cui colature addātur litargirij auri z argēti ceruſe aā.ʒ.vj.plūbi vſti antimonij.aā.ʒ.iij.terre ſigillate. ʒ.v.tutie.ʒ.ij.miſce z'l mortario plūbi ducātur per duas horas. Et q₂ interdū iſte ragadie ſolēt malignari:z vehemēs incēdiuz cauſare:tunc pro remotione talis malignitatis et incendij applicatio pulueris noſtri aut vnguēti mixti neceſſaria eſt:remota malignitate linimētū īfraſcriptum miniſtranduz eſt. ℞. olei de ſemine lini.℥.ſ.olei roſati.℥. ß.ſepi vituli.ʒ.iij.aluminis roche.ʒ.ij.vini albi ciatuz mediū bulliant vſq₃ ad ꝯſummationē vini:deinde colentur:cui colature addantur cere albe.ʒ.iij.ß.ceruſe litargirij auri z argēti aā. ʒ.v.plumbi vſti tutie.ana.ʒ.ſ.ß. miſce z in mortario plumbi ducantur per horam:verruce aūt et porri quoruz pedes ſunt graciles canonice auferantur cum ſerra eos ligando aut cuz forficibus eos incidendo:aut cū ruptorio noſtro de capitello z cuz cautela peciarum alicuius vnguenti dulcoratiui impoſita ad circumiacentium partium vlcerationem tuendam.

¶Viſis auxilijs q̄ faciūt ad dolorē emorroidaꝝ:ragadiaꝝ:verrucaꝝ z porroꝝ:mō breuis curō fiſtulaꝝ ani ꝑtractāda ē:z q₂ dñe zeli inter nos ſepiſſime diſputatū fuit ꝙ curō fiſtule penetrātis vſq₃ ad marginē ani nulla magis ꝑſentanea nullaq₃ melior curō eſſet ꝙ ꝓtinus falce ab vno orificio ad aliū totā cauernoſitatez fiſtule incidere:ſecus autem eſſet faciendum quan=

do, fiſtula penetraſſet ſup muſ=
culū inteſtini recti: inciſio em̄
huiuſmodi muſculi facit in p=
petuum hominē remanere ſine
potētia retinendi feces. Et pro
pterea ex quo aliqua eſt dubi=
tatio de h'i penetratione. Jō
inciſio nō eſt ſine periculo inci
cidēdi in lapſuȝ p̄dictū: q̄re cō=
ſiliū vt eſt. d. vr̄a regat ſe in fu=
turū curōne infraſcripta q̄ etiā
ſuperioꝛib⁹ annis ſepenumero
diſpoſitionē veſtrā ad poꝛtū ſa
lutis perduxim⁹. Qñ igitur vt
ad actū practicū veniam⁹ con=
tigerit locū ad duritiē. et ap̄a=
tionē deuenire: tūc ſtatim loc⁹
emplaſtro infraſcripto viſitet̃.
℞. fol̃. mal. ⁊ vio. añ. M. ſ. bro=
dij carnis ſine ſale bocale vnū
bulliāt omnia vſq; ad cocturā
maluarū: deīde cū farina triti=
ci et brodio p̄dicto vno cū mal
uis piſtatis ad ignē fiat ēpla=
ſtrū ſolidū addendo in fine co
cture butiri. ℥. ij. ß. vitella duo
rum ouoꝝ ⁊ iteꝝ bulliāt vnica
ebullitiōe ſil̃r ſp baculo agitan
do. Jſtō emplaſtrum maturat
cū ſedatiōe doloꝛis: vlcera aūt
⁊ cauernoſitates debēt mūdifi
cari cū puluere nr̄o q̇ apud al=
chimiſtā pꝛecipitat⁹ dicit̃. Aut
loco pulueris poteſtis ponere
vnguētū mixtū ſup tinta qđ ſic
fit. ℞. vnguēti apl̃oꝝ. ʒ. j. ß. vn=
guēti egyptiaci. ʒ. ij. miſce. Un=
guētū aūt qđ debet adminiſtrari
ſuper petia tale dȝ eſſe. ℞. olei
camomillini olei de ſemine li=
ni. añ. ℥. ij. olei roſa. pinguedi=
nis vituli. añ. ℥. iij. terebētie cla
re. ℥. ij. ß. litargirij auri ⁊ argē
ti. añ. ʒ. vj. ceruſe. ʒ. x. bulliant
oia ſil̃r baculo agitando donec
acq̇rāt coloꝛē nigerrimum de=
inde cū cera alba ſufficiētī fiat
cerotum ſatis ſolidum.

¶ Ca. de auxilijs faciētibus ad
egritudines brachioꝝ ⁊ tibiaꝝ.

IN brachijs et ti=
bijs ſolet genera
ri ap̄a molle qđ
vndimia nūcupa
tur. Et lȝ in copio
ſa nr̄a de hac mā
ſufficienter dictū ſit tm̄ ad cōple
tioꝛem doctrinā p̄ñtis opuſculi
aliq̄ peculiaria remedia i cura
p̄fati moꝛbi deſcribā. Sūt itaq;
auxilia vndimie foꝛmaꝝ q̄nq;· Prima
pria eſt balneū reꝝ deſiccantiū
deſcriptū p hac materia. c. đ ad
ditiōib⁹. Scđa eſt linimētū qđ
ſic ſit: ℞. ol̃. roſ. ol̃i myrtini. añ.
℥. ij. ol̃i camo. ℥. j. ß. litargirij au
ri ⁊ argēti. añ. ʒ. x. terre ſigillate
ʒ. xiiij. cū cera alba ſufficiētī ad
ignē fiat cerotū molle nihil aut
parū bulliēdo ⁊ illđ p totū locū
vndimiatuȝ moꝛe ceroti a caui
cula vſq; ad genu applicet̃ ⁊ fa
ſciet̃: verū ſi vndimia fuerit cū
ſcabie: tunc loc⁹ quotidie lauet̃
cū decoctiōe fumiterre: nepite:
mal. furfuris: lapacij acuti. deī
de vngat̃ tibia cū vnguēto đ li=
targirio i foꝛma liq̇da ⁊ i moꝛta
riū plūbi ꝯfecto cui⁹ recepta h̃r·
c. de additōib⁹. Itē ad vndimiā
ſine vlceratiōe. Spōgia īfuſa in
decoc. reꝝ exſiccantiū ⁊ reſoluē
tiū. de cuius recepta ſil̃r p vndi
mia. c. de additōib⁹ fctā eſt mē
tio vltimū remediū eſt. Ad vlce
ra vero tibiaꝝ ſunt q̄nq; p̄ſtātia
remedia. Primū eſt puluis nr̄.
Scđm eſt vnguentum mixtum
Tertium eſt aqua aluminoſa.
Quartum eſt ſparadrap. vel vn
guentum baſilicum ſiue vnguē
tum de minio de quibus omni

bus in p̄fato cap. ſufficiēter meminι. Quintum ⁊ vltimum eſt ligatura gradatim faſciādo a canicula vſq; ad genu qua iter cetera auxilia nil propitius: nil q; vtilius in curandis tibiarū̄ morbis q̄ ligatura predicta teſte Guidone de cauliaco: dicit eñ vlcera tibiarū ab alijs vlceribus totius corporis nihil habent proprij q̄ ligatura p̄dicta quaſi dicēdo q̄ iſta vlcera curātur curatione aliorū vlcerū niſi q̄ ligatura prohibet deſcenſum materiep̄ ad locū qui quādoq; eſt cauſa imo quaſi ſemp̄ impediendi rectā vlcerū curationē. In tibia ſimiliter a cauſa primitiua vcʒ ab aliqua re cōtundēti ſolēt accidere tumefactiones p̄ quarū reſolutione tria peculiaria auxilia deſcribā. Primū quorum ſic fit. ℞. ouop̄ numero .iij. olei roſati et myrtini. añ. ℥.ſ.ß. ola cōquaſſent̄ adinuicē: deinde cū ſtupatis aqua ⁊ vino madefactis totus locus contuſus emplaſtret̄ et liniat̄ cū quo tribus dieb⁹ p̄cedendū eſt. Scd̄m auxiliū ſic ordinat̄. ℞. fabarum excorticatap̄. ɱ.ij. furfuris triturati. lib.ß. fol̄. maluarū ⁊ violarū, añ. ɱ.ſ. abſinthij. ɱ.ſ. ſemis roſarū. ɱ. ſemis panis furfuracei. ℥.iiij. ad ignem ola bulliant cū aqua ſufficienti vſq; ad p̄fectā cocturā deinde piſtent̄ ⁊ cribellent̄: cui cribrature addātur ſape. ℥.viij. fabarum: farine ordei. añ. ℥.iiij. olei roſati. myrtini: camomillini añ. ℥.ij. ⁊ iterp̄ bulliant vſq; ad ſpiſſitudinē ſolidā. Si vero videris via iſta cōtuſionē reſolui nō poſſe ſed velle maturari. tunc maturatione flegmonis maturet̄: deinde fctā eius apertiōe vlcus curet̄ curatione exiture nouiter inciſe. Et q̄ ſepenumero ſolet inflammatio cū aliquali excoriatione oriri in iſto caſu: tūc vnguentū de litargirio cū ſucco plātaginis ⁊ vino granatop̄ admiſtrare vtiliſſimū eſt. Papyrū q̄ʒ vilis p̄cij cū vino granatop̄ ⁊ parū aque roſate parūq; aq̄ plātaginis aliquātulū infuſum ⁊ ſup totā tibiā extenſum prius inlinita linimento ante dicto p̄ſentaneū remediū eſt ſemp̄ faciendo a canicula vſq; ad genu totā tibiaʒ vt p̄diximus. Lamina q̄ʒ plūbi faſciata cū plumaciolis ſanguinē extrauenatū in cōtuſionibus reſoluit: et debet adminiſtrari in vltimo dico qñ alia remedia nō contulerint ⁊ eſt vnū bonum ex noſtris experimentū. Solēt interdū in genu a materia artetica ⁊ morbo gallico inflationes vētoſe gñari cū dolore nō paruo pro quarū carminatione ⁊ reſolutione aliqua peculiaria auxilia deſcribā. Et primo ſtercus caprinū diſſolutū cū priſca ⁊ farina ordeacea et ſapa ⁊ ad ignē decoctū vſq; ad ſpiſſitudinē ſolidā tumorē i genu antiquū celeriter reſoluit vt pandectarius refert capi. proprio. Itē ad eandē intentionē valet īfraſcriptū emplaſtrū. ℞. farine fabarū lib.j. furfuris triturati. ɱ. ij. ſtercoris caprini ⁊ bouini: añ. ℥.iiij. camo. mellilloti: triturati: abſinthy. ɱ.ß. olei camomille roſ. anetini. añ. ℥.ſ.ß. cuʒ ſapa ⁊ parū lixiuij ad ignē bul. vſq; ad ſpiſſitudinē ſolidā ⁊ vtere actualiter calido more emplaſtri ſup totuʒ genu q̄ eius operatio in iſto caſu mirabilis eſt. Spōgia

Guido de cauliaco.

quoq; madefacta in decoctione que valet aduerſus vndiniã ꝛ deſuper ſtricte faſciata pñtaneum remediũ eſt. In genugra vero paſſione a materia calida eueniẽti: iſta remedia nõ cõueniunt ſed loco iſtorum opus eſt adminiſtrare ad ſedandũ dolorem ꝛ ad reſoluendum humorem facientẽ genugrã paſſionẽ auxilia que in cauſa podagre ꝛ chiragre dicemus.

¶ Capl'm de auxilijs q̃ faciũt ad uerſus chiragrã ꝛ podagrã paſſionẽ q̃ q̃dẽ ſunt formarũ q̃nq;.

Quarũ in prima ſic ordinat. ℞. ouorũ numero. iij. ſuc. lactuce lactis mulieris. añ. ℥. ß. oia cõquaſſent adinuicem ꝛ tepidũ applicet ſup loco dolẽti tribus aut quatuor dieb⁹ ꝛ valet materia exiſtẽte cholerica ꝛ ſanguinea. Scđa forma talis eſt. ℞. medulle panis albi lib. ſ. ß. lactis vaccini vel caprini. lib. j. olei roſa. odorife. ℥. iij. vitella triũ ouorũ croci. ℈. j. ď oibus ſm artẽ ad ignẽ fiat emplaſtrũ ſolidũ qđ cũ maxima ſecuritate p iã dicta podagre materiei reſolutione fere in quocũq; tpe adminiſtrat. Tertia forma eſt emplaſtrũ de fabis ſic ordinatũ. ℞. fabarũ excorticatarũ li. iij. decoquant in brodio capitis caſtrati vſq; ad cocturã fabarũ deinde piſtent ꝛ cribellent: cui addant cribrature farine ordeacee. ℥. iij. olei roſ. ℥. iij. croci. ℥. iij. ꝛ iterũ ad ignẽ bulliãt baculo agitãdo vſq; ad ſpiſſitudinẽ ſolidã addẽdo i fine cocture vitella triũ ouorũ iſtud eñ emplz ſedat vnũquẽq; dolorẽ podagricũ. Et ppterea Auic. c. pprio de fabis dicit q faba vz aduerſus dolorẽ ſpaſmoſum ꝛ podagrice paſſioni egregia eſt medicina. Et ſi maior reſolutio aut cõfortatio loci cũ iſto ẽplo neceſſaria fuerit: tũc virtutẽ camo. ꝛ melliloti interponere vtiliſſimũ eſt. Auic.

¶ In declinatione ꝟo podagre totã iũcturã inlinire oleo ſtatim infraſcripto magiſtrali pñtaneũ ac mirificũ remedium eſt. Quarta forma ſic fit. ℞. olei ro. olei camomillini. añ. ℥. olei amigdalarũ dulciũ. ℥. iij. pinguedinis galline. ℥. pinguedinis vituli. ℥. vj. anthoſine. añ. ℥. j. ſuc ci ebuli radicũ ꝛ fo. ei⁹. añ. ℥. iij. ß. ſuc. radicũ enule. ℥. ij. ß. ſquinanti trituratio. ℥. ſ. vini odrifer. ℥. ſ. ß. oia triturent adinuicẽ ꝛ ponant in canulo cãne bñ obturato cũ paſta: deĩde ponat i furno cũ vaſe terreo bñ inuernizato ad coquendũ: cũq; vinũ cũ ſuccis cõſumptũ eſſe cognoueris: tũc auferat canulus ex furno ꝛ extrahat qđ intus eſt ꝛ fortiter exp̃mat canapatio ſpiſſo: ꝛ vtatur iſta medela in declinatione morbi qz in reſoluẽdo ꝛ iuncturas cõfortãdo nõ hz medelã ſibi parẽ. Quinta forma vz item ſparadrap cũ petijs cõfectũ cũ oleo infraſcripto. ℞. olei roſ. ℥. iiij. oli camomillini. ℥. ij. ranarũ viuẽtiũ nũero. iij. anthoſ camo. mellilotine. añ. paruz vini odoriferi ciatũ vnum bulliãt oia ſimul vſq; ad cõſumationẽ vini deinde colent cui colature addantur cere albe. ℥. ij. ꝛ fiat ſparadrap. Item in eodem tempore pro iam dictis intẽtionibus lauent quotidie iuncture balneo infraſcripto. Recipe roſarũ

myrtillorum:camomille:abſinthij matricarie:nepite ſiſimbrij.ana ℳ.ſ.anthos timi ſquinanti ſti-chados.ana.ℳ.ß.mellis.ℳ.j.ſalis.ℨ.ij.bulliāt oīa ſimul cū aq̄ ſufficiēti ꝛ vino albo vſq ad cō-ſummationē tertie ptis.Et no-ta amice ꝙ iſta auxilia q̄ cōme-morata ſunt valēt in declinatio-ne morbi mā existēte cal'a phrēt valere trāſactis q̄tuor dieb' cū emplaſtro de medulla panis cū lacte:aut emplaſtro de fabis re-gulariter operando in ſtatu et declinatione materia podagre exiſtente frigida.

¶Finit liber Quartus de Au-xilijs.

¶Incipit liber quintus De ad-ditione auxiliorum multorum facien-tiū aduerſus multa paſſionum gña q̄ huic noſtro libello ꝓ an-tidotariolo excuſabit.

Remedia ad-uerſus dolorem den-tium a materia frigi-da cātū vel cauſatuz merito impregnationis aut oc-caſione morbi gallici.℞. aque vite.ℨ.ij.aceti albi.ℨ.ß.florū ro-riſmarini abſinthij.ana. parum mell'.ʒ.vj.ſandarace armonia-ci tyriace Gal.ana.ʒ.j.croci.gra. ij.bulliant omnia ſimul vnica ebullitione:deinde colentur et cū bōbice actualiter calida dē-tes fricentur cōgelati q̄ reuma frigidū dētiū mirabiliter deſic-cādo eos firmat ꝛ cōfortat eo-rumq dolorem ſedat.

¶Cōtra arculā puerorum.℞.po-morum granatorum dulciū cū ſuis cor-ticib' numero.ij.cimarum rubi fo-liorum plāta cimarū myrti fol.oli-uarum ſilueſtriū cauda equine:ligue paſſerine.ana.ℳ.ß.oīa piſtētur adiuicē cū.ℨ.j.aq̄ roſate ꝛ tm̄dē aq̄ plātaginis:deide bulliant vſq ad ꝯſummationē medietatis aq̄: deinde colent ꝛ exprimātur for-titer cui expreſſiōi addant mellis roſati zuccari fini.ana.ℨ.j.ß.licij ʒ.x.ſarcocolle.ʒ.ij.Et iteruz bul-liāt vſq ad ſpiſſitudinē mellis roſ.Et ſi maior exiccatio neceſ-ſaria fuerit addant aluminis roche.ʒ.ij.ꝛ iterum bulliāt parū.

¶Remediū aduerſus dolorem ſtāchi nobiliſſime operatōis q̄ ha-bui a fidedigna pſona ſic fit.℞. ꝑcipitati bene triturati.gra.ij. diacimini.℈.ſ.miſce ꝛ cū ſirupo de duab' radicib' formen tres pillule:deide deaurent ꝛ ſumā-tur poſt dimidiū hore ſūpta co-latiōe duorum ouorum ſorbiliū ꝛ re-centiū cū modico vini odoriferi bucellaq panis tm̄mō. Idē fa-cit ꝑdict' puluis mixt' cū.ℨ.ß.ſi-lonij pſici ordie īādicto ſumpt' Itē ad eādē itētionē valēt grana duo ꝑdicti pulueris inuoluta cū nebia ſiue oſtia de paſta ꝯfecta ꝛ ſūpta vt ſupra.Et nota ꝙ iſte puluis eſt coloris minij ꝛ eſt ille de quo fit ſermo pluribus in lo-cis in chirurgia noſtra cui'.℞. reperitur in antidotario nr̄o ca-pi.de medicina corroſiua. Et for-te nōnulli mirabunt ꝙ iſte pul-uis det immediate poſt aſſum-ptionem ſuperius prenomina-te.Dico ꝙ non ob aliam cauſaz datur poſt paruaz cibi ſumptā quantitatē niſi propterea quia natura ꝓtinus poſt aſſumptio-nē dicti pulueris habeat ſecū vo-mere ꝛ puluerē ꝛ cibū ac humo-res flegmaticos et viſcoſos ex quibus dicta paſſio oriri ſolet: vel quia ſi dictus puluis vna

cũ cibo eẽ ſtõi poꝛtonariũ trã⸗ ſitũ habuerit p inteſtia minoꝛẽ inteſtinis leſionez cãre valeat ei⁹ nãq; operatio eſt ſtatiz ſeda re p̄dictũ doloꝛẽ vomitũ prouo cãdo aut p ſeceſſum. Idẽ facit p̄dictus puluis ſumptus quãti tate predicta cuz coclearioẏno mellis roſati vel ſyrupo de dua bus radicib⁹ ieiuno ſtomacho.

¶Itẽ aduerſus peſtẽ añ ei⁹ cõ⸗ firmationẽ vz itra.xxiiij.hoꝛas iſte puluis vt infra oꝛdinat⁹ mi rabilis ⁊ egregia ẽ medicĩa. ℞. puluerꝭ p̄dcti ſiue p̄cipitati gra na.iij.aut.iiij.iuxta ẏtutẽ patiẽ tis tiriace Gal.ʒ.ß.ſirupi de ſuc co acetoſe.ʒ.ß.zuccari buglocſa ti.ʒ.ij.miſce ⁊ de ꝑ patiẽti ieiuno ſtomacho infra dictũ tp̄s qꝛ pe ſtem fugat mãm facientẽ eã p ſeceſſum, educẽdo ⁊ per vomitũ ipſam materiã ꝓuocãdo panis inſuper calidus patientez cali dum detinẽdo ad ſudãdũ ſum⸗ pto puluere duab⁹ hoꝛis vtiliſ⸗ ſimus erit.

¶Unctio ſatis leuis ⁊ ſingularꝭ aduerſus moꝛbũ gallicũ cũ qua bis in die vngãtur tibie ⁊ crura a genu infra ſimilr̃ ⁊ brachia a cubito ĩfra vſq; ad quartum vel ſeptimum diem que ſic oꝛdina⸗ tur.

¶℞.pinguedĩs poꝛcine lique⸗ facte.ʒ.vj.argẽti viui.ʒ.iiij.ſto racis liq̄de tiriace Gal.añ.ʒ.ß. miſce ⁊ ſcðm artẽ fiat linimẽtũ. Tẽpus ẏo magꝭ ↄgruũ ⁊ apti⁹ p hac curatiõe faciẽda vnctio nẽ p̄dictã ⁊ ſuffumigiũ ĩfraſcri⸗ ptum ac cerotaria habita l cõ pioſa noſtra cap.ꝓpꝛio de cura moꝛbi gallici ↄfirmati eſt in tp̄e ris vz de mẽſe aprilis et maij. In alijs el tp̄ibus eſt ſatis ſu⸗ ſpecta aut ꝓp ingẽs frigus: aut ꝓpter ingẽtẽ caloꝛẽ frig⁹ el red dit humoꝛes ineptos purgatiõi p ſeceſſuz: p ſudoꝛes ⁊ ſputami⸗ na. Ingẽs ſilr̃ caloꝛ reſoluit ſpi ritus: ⁊ ꝓpterea reddit ẏtutem debilẽ ad expellẽdas mãs rebel les ⁊ peccãtes. Et licet p̄dictis tp̄ibus euitatis a iam dicta me dela egrotãtes ſanitatẽ ↄſequi ſoleãt: tñ ſatis quã p̄mũ in de terioꝛẽ lapſum vlcerationum ⁊ doloꝝ euenire ſolẽt: ideo itera tio illius medele etiã cõſecuta ſanitate interdũ neceſſaria eſt.

¶Remediũ cõtra moꝛbũ galli⸗ cum confirmatum.

¶℞.cinabrij.ʒ.ij.thuris ſtoracꝭ liq̄de.añ.ʒ.ſ.ß.miſce mod⁹ au⸗ tẽ adminiſtratiõis ei⁹ talis eſt vz collocato patiẽte nudo p̄ri⁹ coꝛpoꝛe purgato trib⁹ dieb⁹ an tea ſub pauione ſtricto ⁊ nõ mĩ tũ altioꝛis ſtature: ⁊ ponaꝭ q̄n ta pars huius remedij ſup p̄ru⸗ nis ignitis. deĩde patiẽs coneꝭ recipere fumũ talis medele po nẽdo ignẽ cũ predicta medela ita pedes: ſtetq; erect⁹ donec ſu doꝛ ꝓuoceꝭ: vl̃ ſtet ſup cathedra pfoꝛata vt patiẽs maioꝛẽ h̄eat cõmoditatẽ recipiẽdi fumũ nũc fumũ ponẽdo ĩtra bãchetam ⁊ nũc eẽ ſeu eẽ ſcãnũ pfoꝛatũ deĩñ põat ſe ad ſudãdũ i lecto pãnis op̄tie coopto. ⁊ ſic faciat q̄tidie trib⁹ aut quatuoꝛ dieb⁹ vl̃ quo uſq; dentes dolere iceperit hoc cũ factũ fuerit reliquũ curatiõis tracteꝭ ⁊ finiaꝭ ꝓut dictũ fuit capi.ꝓpꝛio de moꝛbo gallico cõ firmato. Iſta nãq; curatio daꝭ i caſib⁹ deſpatis vz vbi vnctio⸗ nes ⁊ cerotaria in q̄b⁹ ingrediꝭ argentũ viuũ effectũ ſanatiõis nõ p̄ducũt. Item ad ieãdẽ intẽ⸗

tionē ⁊ vꝫ animoſis ⁊ robuſtis corporibus ⁊ eſt vltimum remedium.

¶℞.cinabrij integri.ʒ.v.tiriace Gal.ʒ.ij.corticũ limonũ pomoꝝ añ.℥.j.⁊ more iã dicto in añcedēti.℞.vtatur medela iſta:⁊ nota ꝙ ei⁹ iuuamētũ ſolet manifeſtari in deſiccãdis vlcerib⁹ ⁊ in ſedãdo dolorē circa vndecimũ diem. Nocumentũ vero vlcerationis oris ⁊ febricule itra ſeptimũ ad plus vt plurimũ manifeſtatur. Notãdum eſt inſup ꝙ toties quoties reiterãda eſt hec curatio ꝑ ſuffumigiũ vel cerotũ aut vnctionē factã donec corp⁹ a tali egritudine mundũ penitus eſſe cognoueris. Et ꝓpterea qñ morb⁹ eſt ꝯfirmat⁹:hãc curationē de mēſe martij facere ꝯſueui vꝫ tpe veris: ſucceſſiue deinde ēt cõſecuta ſanitate vlceꝝ doloꝝ ⁊ tuboroſitatũ.inde ad mēſem vnctionē reiterari ꝓcurabã aut cerota aut ſuffumigia ꝑdcã Et ſi neceſſe fuerit iteꝝ ĩ de ad aliũ mēſe ꝫ curationē ꝑdictã fieri iubebã:et ꝗ ordine ⁊ mihi:et egrotãti bñ ſucceſſuꝫ eſt: nec mireris ſi ter hãc curationē reiterari laudauerĩ:qꝛ in morbis difficilib⁹ vt cap.ꝓprio de egritudinib⁹ oculoꝝ optim⁹ Meſue teſtatur medic⁹ nõ dꝫ ꝯtētari vnica purgatiõe ſed in plurib⁹ ꝓpterea ĩ iſto morbo cui⁹ materia cũ difficultate educitur ⁊ eradicatur reiterationē iã dicte curationis egregiã:nobilē:⁊ neceſſariã ĩ iſto caſu eē cēſem⁹. Itē ſuffumigatio ꝓ delicatis ⁊ nobilib⁹ pſonis aduerſ⁹ morbũ gallicũ ꝯfirmatũ:⁊ ꝯfirmatũ ſic fit. ℞ cinabrij integri.℥.ß.bēgl.℥.j.ß.vł loco ei⁹ laudaui tiriacē.ʒ.ß.dyacronici piſti:ꝫ mētilledcãmi irios añ.ʒ.j.corticũ citri.℥.ij.pomoꝝ acetoſoꝝ nũero.iij.iſta oĩa preter cinabriũ ⁊ poma:⁊ corter citri piſtentur ⁊ miſceantur adinuicē deinde ponatur cinabriũ ſup prunis ignitis in aliquo vaſe exiſtētib⁹. Silr ponatur predicta mixtura ĩ alio vaſe cũ predictĩ prunis:deinde ponãtur predicta poma ⁊ cortices citri vel locõ eoꝝ limonis in alio vaſe vt ſupra more iã dicto antecedenti.℞.procedatur.

¶De virtute aloes.

¶Licet in copioſa nr̃a libro de ſimplici medicina ſcriptũ reperiatur aloes eſſe calidũ ⁊ ſiccũ ĩ ſecũdo:veritas tamē eſt ĩ ꝙ ſiccitate videtur ipſum tertiuꝫ gradum ſiccitatis attingere ⁊ ĩ caliditate ſcdm.

¶Remedia aduerſus cancrum vlceratum.

¶℞.tutie alerãdrine.℥.ij.pulueris cãcroꝝ pluuialiũ ĩ furno aduſtoꝝ litargirij argēti.añ.ʒ.ij.ãtimonij plũbi vſti.añ.ʒ.j.ß.ſucci plãtagis:gallitrici ſolatri pollitrici centũ nodie allelute.añ.ʒ.vj. alumis roche.ʒ.j.ß.p⁹ colatĩ ſuccis:deĩde bulliãt oĩa ſimul vſq; ad ꝯſummationē ſuccoꝝ deinde pulueriꝫētur ⁊ ſubtiliter reducãtur ĩ mortario plũbi donec colorē nigrũ acqrant ⁊ vtere intra cãcrũ vlceratũ ponendo inſuper vnguentuꝫ pon ſilicosl ãpla petiade ſcriptione noſtra ordinatum libro.viij.copioſe noſtre. Aliuſpuluis mirabilis operationis ad iam dictã intentioneꝫ.℞.tutie.ʒ.ij.mirabolani citrini litargirij:plũbi vſti añ.ʒ.j.calcis decies extĩcte cuꝫ aqua ordeacea.ʒ.iij.ceruſe.

ʒ.v∫.terre ſigillate.ʒ.ij.ß.ace.ʒ.iiij.ſucci plãtaginis conſolatri colati.añ.ʒ.iiij.ß.bulliant ola ſi mul vſq ad conſummationem ſuccorum ⁊ aceti deinde piſten tur ⁊ ducantur in mortario plũ bi p tres horas ⁊ vtere more iã dicto in antecedenti.℞.

¶Ruptoriũ valde ſolẽne ex inuentiõe noſtra cuius operatio equiparatur operationi ignis. ¶Habeas in primis capitelluʒ confectũ vt infra.℞.calcis viue lib.ij.ſalis armoniaci: vitrioli romani.añ.li.ß.cineris ramoꝝ truncorum fabarum ⁊ nucũ cuʒ ſuis corticibus recentibus. añ. lib.iij.omnia piſtẽtur⁊ incorpo rentur cum ſufficienti quãtitate capitelli optimi cũ quo ſapo nes albi vel rubei efficiuntur ⁊ totidem ſucci corticuʒ nucũ re centium ſi inueniri poſſint ſin autẽ loco eius ponatur de pre dicto capitello quantum ſufficit ad incorporãdũ prenomina ta ſimplicia:quo facto omnia ſic incorpata ponant̃ i vaſe ter reo cuius fundamentum ſit mi nutiſſime pforatum. Cũq̃ pre dicta incorpatio i prefato vaſe optimo collocata et ſuppõſita fuerit:tunc ponat̃ iterũ in pre dicto vaſe tanta quãtitas dicti capitelli que predicte incorpa tioni trib⁹ digitis ſupernatare videat̃:habeatq vas predictũ ſubtus aliud inſtrumentum in tegrum ad recipiẽdum capitel lum quod foras guttatim egre ditur:habebis tandẽ capitellũ cum quo efficitur ruptoriuʒ ceteris ruptoriijs maioris dignio ris potentiorisq virtutis;quod ſic ordinatur.℞.capitelli lib.ß. romani vitrioli.ʒ.j.bulliãt i cacciola enea donec acquirat ſpiſſitudinem ſatis deinde fruſtatim frangatur ⁊ ponatur in vaſe vi treo cera:⁊pãno optime obthu rato ⁊ ſigillato eius nãq opa tio quaſi ignis operatiõi equi parari videt̃.Et nota q predi ctum capitellum niſi ſeruaret̃ optime in vaſe vitreo obthura to vt ſupra virtus eius breui tẽ poris ſpacio deuaſtaret̃ ⁊ euaneſceret.

¶Unguentũ gratia dei ad ĩma gna vulnera ſananda ex inuen tione noſtra ordinatũ cũ mun dificatione ⁊incarnatiõe cuius operatio crede mihi nõ habet parem.

¶℞.cẽtauree maioris ⁊ minoris matriſilue alleluie plãtagĩs quinq neruie añ.M.ij.conſolide maioris ⁊ minoris piloſelle gallitrici millefolij.añ.M.j.an thos abſinthij mr̃icarie.añ.M. ß.radicuʒ rubee tinctoꝝ.ʒ.iiij. gra.pulueriʒate.ʒ.ij.floꝝ iperi conis ⁊foliorũ eius agrimonie berbene:ligue paſſurine:caude equine.añ.M.j.ß.omnia adiui cem triturentur prius omnib⁹ incifis cui triturationi addant̃ pinguedinis porcine liquefacte ſine ſale li.j.ß.olei roſati odori fe.li.ij.terebẽtine clare.ſepi vac cini.añ.li.ij.ß.ſepi caſtrati li.j. omnia iterum piſtentur⁊ incor porentur adinuicem cuʒ lib.tri bus vini odoriferi:deinde pma neant ſimul ſpacio nouem dieꝝ ad ſolem:hoc cum factuʒ fuerit bulliãt ad ignem lentum bacu lo agitando vſq ad conſumma tionem vini:deinde colentur ⁊ exprimantur cui expreſſioni ad dantur iteꝝ terebentine clariſſime.ʒ.viij.maſticis reſinę pini

rectis.ana.℥.iij.gumi elimi.℥.ij.cere albe quãtũ ſufficit:⁊ fiat vnguentũ ſatis ſolidum: quod malaxetur cum vino odorifero: deinde cũ lacte vaccino vel caprino:⁊ vltimo loco cũ aqua vite:⁊ vſui reſeruet pro magno ſecreto ad omnia vulnera ſananda a capite vſq ad pedes.

¶ Cerotum ad omnia vulnera et vlcera ſananda ex inuentione noſtra.

¶ ℞.pinguedinis porcine li.ij.vituli lib.j.ß.olei roſati odoriferi li.iij.ß.calcis ter lote cũ aq ordeacea.℥.xv.aq plantaginis lib.iij.bulliãt oĩa ſimul vſq ad conſũmationẽ aque:deinde colentur et exprimantur fortiter: cui expreſſioni addãtur ceruſe triturate lib.ij.ß.⁊bulliãt oĩa ſimul baculo agitãdo lẽto igne per tres horas: deinde addanẽ terebẽtine clariſſime.℥.vj. cere albe quantum ſufficit:⁊ iterum bulliant parum ⁊ fiat cerotũ ſatis ſolidum: deinde auferaẽ ab igne ⁊ ducatur baculo donec tepidum fuerit:⁊ vtere in omnibus vlceribus preſerti difficillime cõſolidationis: q2 eius operatio crede mihi mirabilis ẽ:⁊ maxime facta mundificatione prius cum puluere noſtro carnis male remotiuo.

¶ Unguentũ viride quo vtebatur loco vnguẽti apoſtolorũ tota ſecta Teſili ad mundificandum oĩa vlcera difficillime ↄſolidatiõis ⁊ valet aduerſus vlcera ſordida:putrida virulenta ⁊ corroſiua:⁊ curat vlcera ab humoribus frigidis genita.

¶ ℞.celidonie alleluie ſine aceroſe centũ galli leuiſtici ſcabioſe.ãn.ʒ.j.ſucci plãtaginis ſucci lingue paſſerine.ãn.ʒ.x.ſucci abſinthij ſucci apij ſucci fumiterre ſucci caude equine⁊ cimarum rubi.ãn.ʒ.vj.pinguedinis porcine ſine ſale.℥.iij.pinguedinis vituli pinguedinis vaccine ãn.lib.ß.terebẽtine clare.℥.iiij.maſticis.ʒ.j.calcis vive ſemel lote cum aqua pluuiali.℥.iij.ß.alumis roche.ʒ.j.ß.vini granatorum.℥.v.bulliãt omnia ſimul vſq ad conſummationem ſuccorum ⁊ vini:deinde fortiter exprimantur et addantur cere albe:olei roſati.ãn.℥.v.ſemis ⁊ iterum bulliant parum:quo facto auferantur ab igne et baculo ducatur donec tepidũ fuerit: deinde addanẽ floris eris bene triturati dragmas quatuordecim aloes thuris mirre ſarcocolle litargirij argenti bene triturati.ãn.dragmas tres miſce.⁊ iterum omnia ducantur ⁊ miſceantur adinuicem et fiat vnguentum quod vocabitur vnguentum apoſtolorum maius cum additione herbarũ ⁊ aliorum ſimplicium per me addita cum vtilitate non modica nobiliſſime operationis pro intentionibus iam dictis.

¶ Unguentum mixtum quod conſtat ex vna parte vnguenti egyptiaci deſcriptione noſtra ordinandi inferius et duabus partibus vnguenti apoſtolorũ Teſili valet mirabiliter ad mũdificandũ vlcera putrida ⁊ ſordida ⁊ ad remouendum carnẽ vnctuoſam in vulneribus gentiam cuius egyptiaci forma talis eſt.

¶ ℞.floris eris aluminis roche.ãn.vncias duas mellis roſati.℥.j.aque plantaginis:vini

granatorū.an.℥.ij.ß.bul.oīa ſimul baculo agitando vſq ad ſpiſſitudinem mellis.

¶Puluis ad vlcera cicatrizanda ſic fit.

¶℞.mirabolāi citrini.℥.ſ.aluminis roche ɔbuſti.ʒ.ij.terre ſigillate balauſtiaꝝ.añ.ʒ.j.ß.calcis decies lote.ʒ.iij.ceruſe litargirij argēti.añ.ʒ.ij.ß.miſce fiat puluis ſubtiliſſime trituratus.

¶Lotio ad vulnera ⁊ vlcera cicatrizanda.

¶℞.aq̄ plāta.vini odorife.añ.lib.ß.aluminis roche.ʒ.vj.mellis ro.℥.ij.bul.parū:⁊ vtere pro iam dicta intentione.

¶Digeſtiuū apoſtematis ſanguinei ſic fit.

¶℞.terebētine clare.℥.ij.vitellū vnius oui croci.℈.ß.miſce.

¶Digeſtiuum apoſtemat ʒcolerici ſic fit.

¶℞.vitellum vnius oui olei roſati omphācini.℥.ß.miſce:et in mortario plumbi ducantur per horā oleum guttatim ponēdo.

¶Mundificatiuum ſanguinei apoſtematis ſic fit.

¶℞.terebētine clare.℥.ij.mellis roſ.℥.j.ß.ſirupi roſ.ʒ.vj.bul.parum:deinde addat vitellū vnius oui:farine ordeacee cribellate.℥.ſ.croci.℈.ß.

¶Mundificatiuum apātis cholerici ſic fit.

¶℞.terebētine clare.℥.ij.ſirupi roſa.℥.j.ß.ſucci plātagis.ʒ.ß.bulliant parū:deinde addāt vitellū vnius oui:farine ordeacee.ʒ.x.⁊ ſi adderēt thuris mirre ſarcocolle aloes.añ.℥.ſ.ß.eēt incarnatiuum domeſticū vulnerum ⁊ vlcerum.

¶Digeſtiuū apoſtematis flegmatici.

¶℞.terebētine clare.℥.ij.mellis roſati.℥.ſ.ſucci cauliū nigrorum.ʒ.v.bulliant parum addēdo in fine cocture vitellum oui farine tritici.ʒ.vj.miſce.⁊ iterū bulliant parum.

¶Mundificatiuum apoſtematis flegmatici.

¶℞.terebētie clare.℥.iiij.mellis roſ.℥.ij.ſucci apij:ſucci plaſſi ſucci ſcabioſe:ſucci cauliū nigroꝝ abſinthij:añ.℥.ß.bulliant omnia ſimul vſq ad conſūmationē medietatis ſuccoꝝ:quo facto addantur farine triticibene triturate.ʒ.x.farine fabarū farine lentium.añ.ʒ.v.ſarcocolle.ʒ.vj.miſce.

¶Diaquilon magiſtrale dſcriptione noſtra ſic fit.

¶℞.mucillagis altee:fenugreci:ſeminis lini:pſilij:ſeminis citoniorū:irios.lib.iiij.olei camomillini:olei de ſemine lini.añ.li.ß.olei roſa.℥.iiij.olei anetini pinguedinis galline:pingnedinis anatis:olei de lilio.añ.℥.ij.pinguedinis porcine nō ſalite.ſepi vaccini et vituli.añ.℥.viij.olei cōmunis lib.j.ß.litargirij auri bñ triturati li.ij.bullīāt oīa ſimul.⁊ cū cera alba ſecundū artem fiat cerotū molle cuius operatio in mollificādo et reſoluendo cum attractiōe domeſtica ſolennis eſt.

¶Cerotum contra ſplenis:ſtomachi et epatis duriciem.

¶℞.diaquilonis antedicti.℥.iij.Iſopi cerotī Sal.℥.j.ß.armoniaci diſſoluti ī aceto.℥.ß.ſucci irios.ʒ.iij.ſucci aph ſu.rute añ.ʒ.iij.radicum.capparis:radicū ſparagi.añ.ʒ.vj.cāomille:mellitoti:abſinthij.ana.M.ß.vini odoriferi.aceti albi.añ.ciatū.ß.

bulliāt omnia ſimul vſq; ad cōſummationē vini ⁊ aceti deinde colentur ⁊ exprimantur: cui addantur radicu; altee decocte ⁊ cribellate.℥.iiij.ß. cere noue odorifere quantū ſufficit: ⁊ fiat cerotum ſatis ſolidum bulliendo iterum parum vltimo loco addatur croci.℈.ij. ⁊ vtere pro intentionibus iam dictis.

¶Balneum ſeu fomentatio aduerſus vndimiam brachiorum ⁊ tibiarum: ⁊ eſt mirabilis operationis: ⁊ ſic fit.

¶℞.camomille: mellilotti: foliorum myrti.ana.M.ij. abſinthij ſquinanti: ſtichados: roſ.matricarie.añ.M.j. coriandrorum feniculi dulcis.añ.℥.j.mellis lib.ß.ſalis alumunis roche.añ.℥.ij ß.bulliant omnia ſimul cum lixiuio barbitonſoris ſufficienti ⁊ parum vini odoriferi vſq; ad ꝯſūmationē tertie partis deinde colentur ⁊ vtere.

¶Aqua ad mortificandum carbunculum et ad remouendum verrucam ſeu carnem additam morbi gallici.

¶℞. ſalis gēmè vitrioli romani. añ. ʒ.ij. ſublimati arſenici. añ.ʒ.j.floris er;.ʒ.ß.bulliāt oīa ſimul preter florem eris cū ciato vno lixiuij barbitōſoris ⁊ ciato medio aq̄ roſate vſq; ad conſumptionē medietatis: deinde auferātur ab igne ⁊ ponat̄ flos eris.⁊ vtere pro intētione iam dicta ex magno ſecreto.

¶Mundificatiuum carbunculi ex inuentione noſtra ſic fit.

¶℞.mellis roſa.℥.iij.ſape.℥.j.terebentine lib.ß.ſucci apij: ſucci abſinthij: ſucci ſcabioſe.añ.ʒ.vj.farie ordei: farine tritici.añ.℥.ij.bulliant oīa ſimul vſq; ad ſpiſſitudinē addendo in fine cocture croci.℈.j.ſarcocolle.ʒ.iij.

¶Unguentum ad mortificandum carbunculum ex inuentione noſtra: ⁊ valet aduerſus cancrenam ⁊ aſchachilos.

¶℞.mellis.℥.ij. alumis roche.℥.ij.ß.ſalis gēme.ʒ.ij.ſublimati ʒ.j.ij.ſuc.ſcabioſe.ʒ.vj.flor;. er; ʒ.xiij.aceti roſa.℥.iij.ß.bul.oīa ſimul baculo agitando vſq; ad ſpiſſitudinem ſolidam ⁊ vtere: ruptoriū quoq; ⁊ trociſcus de minio ſuperius annotata ad hāc intentionem ſummopere valēt.

¶Unguentum ad vulnera incarnāda.

¶℞.terebētine clare.℥.iij. olei maſticini olei roſ.añ.℥.j.ſepi vituli.℥.ij.reſine pini: maſtic; añ.ʒ.x.thur; mirre.añ.ʒ.iij.cere noue.℥.j.ß.anthos: millefolij centauree maioris.añ.M.j.vini albi odo.ciatum vnum bulliant omnia ſimul: prius herbis aliquantulum contuſis vſq; ad cōſummationē vini: deinde colentur canapatio ſpiſſo: quo facto malexetur cum lacte: et ſi opus fuerit addere vel minuere cerā addatur vel minuatur iuxta neceſſitatem conficiendi optima; formam vnguenti.

¶Sparadrap nobiliſſimė operationis ex inuentione noſtra ⁊ valet aduerſus vlcera corroſiua maligna virulenta formicoſa ⁊ difficillime cure.

¶℞.vnguenti populeonis lib.ß.vnguenti roſati vel loco eius vnguenti Gal.℥. iij. olei roſati odori.lib.j.ß.pinguedinis vituli.℥.viij. pinguedis porcine.℥.ij.ß.ſucci plantaginis: ſucci loſa tri.añ.℥.iij.bulliāt oīa ſimul vſq; ad cōſummationē ſuccorum

deinde colētur cui colature ad dātur ceruſe.℥.vj.litargirij au ri ⁊ argēti.añ.℥.ij.minij.terreſi gillate.añ.ʒ.x.iterum bulliant baculo agitādo donec acq̄rāt colorē nigruꝫ quo facto addant cere albe:quātuꝫ ſufficit cāpho re ſecundū artem triturate.ʒ.j. ⁊ fiat ſparadrap.

¶De ſuppoſitorijs ⁊ cliſterib⁹ ſuppoſitorum mellis ſic fit.

¶℞.mellis.℥.iiij.bulliāt bacu lo agitando vſq̄ ad ſpiſſitudi nē ſolidā ⁊ fiāt ſuppoſitoria ad inſtar parue cādele vnctis mani bus oleo ducēdo ſuper volama nus.Et ſi vis vt ſint fortioris operationis addant ſalis gem me.ʒ.ij.benedicte ſimplicis.℥.ß irios piſti ⁊ incorporati in fine cocture.ʒ.v.vel facias ſic:⁊ eſt i uentiōis noſtre.℞.radicū irios recentis contritarū.lib.j.folio ruꝫ camomille:mellilotí:aneti añ.M.j. ſaponis albi minutiſſi me inciſi.℥.j.radicum altee lib. ß.cartami polipodij contriti fe niculi dulcis. añ.ʒ.x.cimini.ʒ. iij.ſalis gemme.ʒ.v.ſalis cōmu nis.ʒ.vj.bulliāt oia ſimul cum lib.v.aque pluuialis vſq̄ ad cō ſūmationē medietatis :deinde colentur:quo facto cum zuccha ro ⁊ coriādris:⁊ predicta cola tura fiat cōfectio rotūda admo dum pillularum magnarum:ex quib⁹ loco ſuppoſitorij antedi cti tres vel quinq̄ pro vice ipo nant q: ſunt mirabilis operatio nis ⁊ ſine faſtidio feces educen do ſuam agunt operationem.

¶Cliſtere lauatiuum ſic ordi natur.

¶℞.Brodij pulli vel galline vel carnis ſine ſale vel aque ordea cee lib.j.ß.zucchari rubei.℥.iij. olei roſati vel violati.℥.ij.vitella duorū ouorum miſce.

¶Cliſtere commune ſic fit.

¶℞.decoctionis maluaruꝫ:ble tarum:violarum:furfuris pari tarie.mercorelle li.j.ß.olei cō munis.℥.iij.vitella duorū ouo rum:ſalis parum:mellis roſati ℥.ij.ß.⁊ ſi adderētur caſie.ʒ.vj. eſſet nobilioris operationis.

¶Cliſtere magiſtrale qd valet cōtra torſionem ⁊ colicā paſſio nem ſic fit.

¶℞.caput vni⁹ caſtrati aliquā tulum ferro cōtritū camomille mellilotí.aneti.añ.M.j.fenicu li dulcis | coriādrorum.añ.℥.j. cimini.ʒ.ß.paritarie: maluarū campeſtrium.añ.M.ß.bulliant omnia ſimul cum ſufficiēti quā titate aq̄ vſq̄ ad cocturam can nis:deinde colētur ⁊ de dicta co latura capiātur lib.j.ß.quibus addātur olei camomillini.ane tini ⁊ rutacini.añ.℥.j.mellis ro ſati.℥.iij.benedicte ſimplicis.ʒ. iij.vitella duorum ouorū miſce ⁊ fiat cliſtere.

¶De repcuſſiuis apoſtematū calidorum.

¶Repercuſſiuum apoſtematis ſanguinei ſic fit.℞. albumina triū:ouorū cū ſuis vitellis:olei roſati odori.ʒ.ij.ſucci plātagi nis farine ordei añ.℥.j. miſce: vel facias ſic.℞.olei roſati.℥.iij cere albe.℥.farine.fabarū.ʒ.vj. ſandalorum omnium.ana.ʒ.ij. boliarmenici.ʒ.iij.liquefacta ce ra cuꝫ oleo ponantur reliqua ⁊ incorporentur vel facias ſic.℞. olei roſati.℥.iij.ſucci plātagis ſucci ſolatri.añ.℥.ß.bulliāt om nia ſimul vſq̄ ad cōſūmationē ſuccorum.deinde colentur ⁊ ad dantur cere albe.ʒ.x.et infun=

dantur petia lini et ponat ſup membrum apoſtematum: quoniam in principio eſt domeſtice repercuſſionis.

¶ Repercuſſiuum apoſtematis colerici ſic fit.

¶ Rꝫ. ſucci plātaginis: ſucci lactuce. aā. ℥. ß. lactꝭ mulieris. ℥. iij. olei roſati odori. olei violati. aā. ℥. ij. ß. albumina quatuor ouorum: omnia adinuicē ꝯquaſſent ⁊ ponant ſup mēbro eriſipilato cū petijs madefactꝭ ⁊ tepidis: vel facias ſic. Rꝫ. lactucarum: maluarum ⁊ violarū plātaginis: lingue paſſurine: roſarū. aā. M. j. ß. ſeminis citoniorum aliquantulū ꝯtritorum. ℥. vj. bulliāt oīa ſit cum aqua ſufficiēti vſq ad conſummationē medietatis: ⁊ vtere dicta decoctione cum pānis calidis ſuper membro eriſipilato ſepiſſime fomētando et cataplaſmando.

¶ Repercuſſiuuȝ apoſtematis phlegmatici ſic fit.

¶ Rꝫ. olei roſati odoriferi: olei camomillini: olei myrtini: olei de ſpica. aā. ℥. ij. ſquināti abſinthij. aā. M. ß. vini odoriferi ciatum vnum: anthos parum: bulliāt oīa ſit vſq ad cōſūmationē vini: deīde colent ⁊ addant cere albe. ℥. ij. ß. fiat linimentū cum quo membrum liniat vel cum petijs fiat ſparadrap.

¶ De reſolutiuis apoſtematū calidorum: reſolutiuum eriſipile ſic fit.

¶ Rꝫ. ordei fabarum excorticatarum. aā. lib. j. decoquātur in brodio carnis gallinarum vl pulli vl vituli nō ſalito vſq ad pfectam cocturam fabarum: deīn piſtentur ⁊ cribellentur: cui colature addantur carnis pomorū decoctorum ſub prunis. ℥. ij. olei vio. olei ro. odo. cere alb. aā. ℥. j. ß. miſce: vel facias ſic. Rꝫ. olei roſati odoriferi ſepe vituli. aā. ℥. ij. cere albe. ℥. j. vini granatorū. vini albi odoriferi. aā. ℥. ij. ß. bulliāt oīa ſit vſq ad cōſumationē vini. deinde colent et cū petijs fiat ſparadrap. q vtatur ſuper membro eriſipilato pro intentione iam dicta.

¶ De maturatiuȝ auxilijs apoſtematum calidorum et frigidorum.

¶ Auxilia maturantia apoſtemata calida ſunt trium ſpecierum quorum prima ſic fit. Rꝫ. maluarum ⁊ violarum. aā. M. j. ordei mūdi. M. iij. lactucarum. M. ij. bulliant omnia cū aqua ſufficienti vſq ad ordei crepaturā: deinde piſtentur ⁊ cribellētur ⁊ iterum bulliāt ad ignem dicta cribratura paululū baculo agitando ⁊ addāt vitella duorum ouorum: olei violati. ℥. ij. quo facto ſtatim auferatur ab igne.

¶ Scḋa ſpecies talis ē. Rꝫ. maluarū ⁊ violarū. aā. M. ij. decoquāt ī brodio carnis vituli vl pulli ſine ſale: deinde piſtent ⁊ in decoctiōe cū farina ordei ſufficiēti ⁊ pdicta cribratura fiat emplaſtrū ſolidū addendo ī fine cocture vitellum vnius oui: olei vio. butiri recētꝭ. aā. ℥. j. ß. carnis pomorum decoctorum ſub prunis: vl ī furno. ℥. ij. ß. miſce: et iterū bul. vnica ebullitione.

¶ Tertia ſpecies eſt fomentuȝ quod applicatur ſuper mēbro cū petijs calidis quod ſic ordinatur. Rꝫ. foliorum maluarum et violarū. aā. M. ij. ordei mundi lactucarū. aā. M. j. ſeminis citoniorū aliquātulū cōtritorū.

ʒ.ij.bulliāt oīa ſimul cum bro=
dio carnis vituli ſufficienti vel
pulli vel cū aqua pluuiali vſqȝ
ad crepaturā ordei deīn aufe=
ratur ab igne. Et imediate po
nant pſilij.ʒ.iij.ꝛ dimittāt oīa
ſic trib⁹ horis quo facto colen
tur ꝛ exprimant ꝛ addant fari
ne ordei cribellate.℥.ij.olei vio
lati butiri.añ.℥.iij.ꝛ iterꝫ bul=
liāt parū: deīn auferāt ab igne
ꝛ addant vitella duorꝫ ouorū.
Et cū pecijs calidꝫ mēbrū apa
tum ſepe ꝛ ſepius epitimetur.

❡Maturantia apāta ſangui=
nea ſunt quatuor ſpecierum.

❡Prima ſpecies talis eſt. ℞.fo
liorꝫ maluarꝫ ꝛ violarꝫ.añ.M.
ij.oīa decoquant cū brodio ca
pitis caſtrati ſine ſale vel aq̄
pluuiali: deīn piſtent ꝛ in deco
ctione cū farina tritici cribella
ta ꝛ predicta piſtatura arte et
igne fiat ēplꝫ ſolidū addēdo ī
fine cocture butiri: olī cōis añ.
℥.ij.ß.vitellū oui croci.℈.j.

❡Scđa ſpecies ſilr talis ē.℞.
foliorꝫ maluarꝫ ꝛ altee.añ.M.
j.capitū liliorꝫ alborꝫ.℥.iij. oīa
decoquant cū brodio vel aq̄ vt
ſupra dictū fuit: deinde piſtent
et in decoctione: et iaꝫ dicta pi
ſtatura ad ignē ſꝫ artē fiat em
plaſtrū ſolidū ꝛ ī fine cocture
addant butiri recētis: pingue
dinis porcine liq̄facte olei cō=
munis.añ.℥.j.vitellū vni⁹ oui
croci.ʒ.j.ꝛ iterū bulliāt parū.

❡Tertia forma que valet ī fle
gmone cū admixtiōe materie
groſſe difficillime maturatio=
nis ſic fit.℞.foliorum altee et
maluarum.ana.M.j. capitum
liliorum alborum radicum al=
tee inciſe ſm latitudinem.añ.
ʒ.vj.vt oīa decoquātur ordine
tradito in prima ordinatione:
quo facto piſtent: cui piſtature
addant farine tritici: farine ſe
minis lini farie fenugreci.añ.
ʒ.iij.decoctionis predicte quā
tum ſufficit: ꝛ ad ignē ſm artē
fiat ēplm̄ ſolidū cui addantur
butiri: olei cōmunis: pinguedi
nis porcie.añ.℥.ij. vitellū vni⁹
oui miſce. et iterum bulliāt vni
ca ebullitione.

❡Quarta ꝛ vltia ſpecies erit
fomentatio ſeu epithimatio q̄
ſic ordinat.℞.radicū altee lib.
ß.ſeminis lini: ſeminis fenugre
ci.añ.℥.j.foliorꝫ maluarum et
altee añ.M.j.furfuris cū modi
co farine tritici.M.iij.oīa ꝺco=
quant cū brodio capitis vni⁹
caſtrati vſqȝ ad cōſummationē
medietatis brodij deīn colent
et exprimantur ꝛ addant olei
communis ꝛ butiri recentꝫ añ.
℥.iij.vitella trium ouorum fa=
rine tritici cribellate.℥.j.ß.mi=
ſce et iterum bulliāt parum: et
cum petijs calidis ſepe ꝛ ſepi⁹
epitimetur iſta enim epithi=
matio in maturando ꝛ dolo=
rem ſedādo eſt valde proficua
ꝑut tibi magnifice demōſtratū
fuit in copioſa noſtra libro de
apoſtematibus.

❡Auxilia autē que faciūt ad
maturationē materierū frigi=
darū ſunt ordinationum triū
quarum prima ſic fit.℞.radicū
altee capitum liliorum alborū.
añ.li.ß.decoquant omnia cum
aqua pluuiali vſqȝ ad perfectā
cocturā predictarum rerꝫ: deīn
ſubtiliter incidantur ꝛ piſten=
tur ꝛ addantur farine fenugre
ci: ſeminis lini.ana.℥.iij. fari=
ne tritici.℥.ij.decoctionis ante
dicte quantum ſufficit ad in=
corporandum

corporãdum omnia:⁊ ad ignẽ
bulliendo ⁊ baculo agitando
fiat emplaſtrũ ſolidũ addendo
butiri.piguedis porcine. ana.
ʒ.iiij.vitellum vni⁹ oui miſce:⁊
iterum bulliant parum.

¶Secunda ordinatio talis eẽ
poteſt.℞.cepe albe ⁊ capita al
liorũ alboꝝ in furno decocto
rũ.añ.numero. ij. radicũ altee
et capitum liliorũ alborum de
coctorũ in aqua.añ.ʒ.iiij.piſtẽ
tur omnia:deiñ cum farina ſe=
minis lini ⁊ fenugreci in deco=
ctiõe ⁊ p̃dcã piſtatura ad ignẽ
fiat emplaſtrum ſolidũ adden
do fermẽti recẽtis.ʒ.iij.pigue=
dinis porcine.ʒ.iiij.butiri.ʒ.j.
ß.vitellũ vni⁹ oui miſce ⁊ om=
nia adinuicẽ incorporent̃.ad=
dant̃ etiã huic emplaſtro lima
ciarũ contritaꝝ numero. xviij.
cariacaruꝫ decoctarũ ⁊ piſtata
ruꝫ numero.vj.⁊ erit fortioris
maturatiõis cutim apoſtema=
tis ſubtiliando.

¶Tertia ⁊ vltia ordinatio eſt
fomẽtatio que ſic efficit̃.℞.ra=
dicum altee.ʒ.iiij.fenugreci ſe
minis lini.añ.ʒ.ij.ficuũ ſiccaꝝ
nũero.iiij. furfuris.M.ß.melli
loti.M.j.bul.oia ſit̃ cum bro=
dio capitꝭ caſtrati vſqꝫ ad ꝯſũ=
mationẽ medietatꝭ brodij q̃ fa
cto colent̃.Et cũ petijs calidis
mẽbrũ ſepe ⁊ ſepius foment̃
hora mutatiõis emplaſtri deiñ
ponat̃ emplaſtrũ calidũ ſuper
membro.

¶De purgationib⁹ nauigãtiũ
cliſteribus ⁊ ſuppoſitorijs.

¶Iſte ſunt purgationes q̃bus
vtuntur chirurgici nauigãtes
in purgandis nauigantiuꝫ cor
poribus laborantibus febrib⁹
et prio ſi febris fuerit tertiana

digeſtiuum ſic dꝫ ordinari.℞.
ſirupi acetoſi ſimplicis ſirupi
violati ⁊ de ſucco endiuie.añ.
ʒ.ß.aq̃rũ ẽdiuie violaꝝ.bugloſ
ſe.añ.ʒ.j.miſce.Si ꝟo febrꝭ fue
rit colerica cũ admixtiõe phle
gmatꝭ groſſi facias ſic.℞.ſiru=
pi acetoſi ſimplicꝭ vel de duab⁹
radicib⁹ cũ aceto ſirupi de ſuc
co ẽdiuie:mellis roſati colati.
ana.ʒ.ß.aquaꝝ ẽdiuie:bugloſ=
ſe.et lupulorum.ana.ʒ.j.

¶Digeſtiuũ autẽ aduerſus fe
brẽ quotidianã a materia ſan=
guinea a predominio cauſatã
ſic ordinatur.

¶℞.ſirupi de ſucco acetoſo ſi=
rupi de ſucco endiuie et viola=
ti.añ.ʒ.ß.aquaruꝫ boraginis:
endiuie ⁊ violaꝝ.añ.ʒ.j.miſce.

¶Digeſtiuũ aduerſus febrem
malignã q̃ apd̃ nauigãtes vul
gariter dicit̃ la febre mata ſic
ordinatur.

¶℞.ſirupi de ſucco acetoſe.ſi=
rupi de acetoſitate citri ſir.de
ſucco endiuie.añ.ʒ.ß.aquaruꝫ
bugloſſe acetoſe endiuie.añ.
ʒ.j.miſce.

¶Purgatio miorativa febris
colerice que ſumenda eſt ante
quartã diem ꝑ ruſticis ſic fit.

¶℞.caſſie electe. ʒ.ß. diapruñ
non ſolutiui.ʒ.vj.cuꝫ zucharo
fiant boli:vel cũ aqua endiuie
fiat potio breuis addẽdo ſiru
pi violati.ʒ.j.

¶Purgatio pro nobilib⁹ ⁊ de
licatis perſonis.

¶℞.mãne electe caſſie.añ.ʒ.ß.
miſce et cũ aqua endiuie vio=
larũ ⁊ bugloſſe fiat potio bre=
uis addendo ſirupi violati.ʒ.
j.tranſacta ſeptima cũ digeſti=
uo ante dicto quotidie ſumpto
materia apparente digeſta.

¶ Purgatio eradicatiua pro
pauperibus ſic fit.
¶ ℞.Caſie diacatoliconis.aā.
℥.ß.electuarij roſati. Meſ.ʒ.ij.
ß.⁊ vſq ad.ʒ.iij.ſi opꝰ fuerit cū
decoctiōe cōi fiat potio breuis
addendo ſirupi vio.℥.j.
¶ Purgatio pro diuitibꝰ ⁊ no=
bilibus ſic ordinatur.
¶ ℞.caſie māne electe.aā.℥.ß.
vel loco caſie diacatolicōis.ʒ.
vj.electuarij roſa. Meſ.ʒ.j.ß.vł
loco eiꝰ diaprunis ſolutiui.vel
electuarij ꝺ pſilio.ʒ.j.ß.reubar
bari electi ⁊ īfuſi ſꝫm artem.ʒ.
ß.miſce cuꝫ decoctione cōi fiat
potio addendo ſirupi violati.
ʒ.j.Uerꝫ ſi materia faciens ter=
tianā fuerit cum exuberantia
flegmatꝫ groſſi purgatio ſic fit
¶ ℞.caſie diacatoliconꝫ.aā.℥.
ß.diafiniconis.ʒ.ij.ß.electuarij
roſati Meſ.ʒ.j.miſce ⁊ cū deco=
ctione communi fiat potio bre=
uis. Item ad eandem intentio
nem valēt pillule infraſcripte.
℞.Pillularum aggregatiuaꝝ
pillularū de reubarbaro.aā.ʒ.
ß.cum ſirupo roſato formētur
pillule quinq ⁊ dentur in auro
ra vel poſt cenam per duas ho
ras ſi intentio fuerit purgandi
caput:ſimiliter pillule maſtici
ne in iſto caſu multum ad pro=
poſitum faciunt.
¶ Purgatio cōtinue febris mi=
noratiua ſic fit.
¶ ℞.caſie.ʒ.x.diaprunis nō ſo=
lutiui.ʒ.ß.cum zuccharo fiant
boli:vel cum aqua endiuie ⁊ ſi
rupo violato more ante dicto
fiat potio breuis. Uł facias ſic
pro nobilibus.
¶ ℞.caſie māne electe.aā.ʒ.vj.
diaprunis nō ſolutiui.ʒ.ij.⁊ cū
aqua endiuie fiat potio. Trāſ=
acta ſeptima fctā flebothomia
in ſecūda vel tertia die neceſſi=
tate vrgenti purgatio eradica
tiua materia apparēte digeſta
per vrinā ſic ordinał.℞.tama=
rindorum.ʒ.iij.caſie diacatoli
conis.aā.ʒ.vj.electuarij ꝺ pſi=
lio.ʒ.j.ß.miſce:⁊ cuꝫ decoctiōe
communi fiat potio breuis.
¶ Purgatio minoratiua in fe=
bre maligna ꝯſecuta flebotho=
mia in pīcipio virtute:etateq
cōſentientibꝰ ſic ordinatur.
¶ ℞.māne electe caſie.aā.℥.ſ.
diacatolicōis tamaridoꝝ.aā.
ʒ.ij.ß.cū aqua bugloſſe melli
ſe ⁊ acetoſe fiat potio.vel faci=
as ſic.℞.diacatoliconis caſie.
aā.℥.ß.triſere ꝑſice tamarido=
rū.aā.℥.ij.cū decoctiōe florū et
fructuū cordialium fiat potio
breuis. Trāſacta ſeptīa cū ſuo
appropriato virtute tolerāti ⁊
materia exñte digeſta purga=
tio que indifferēter oēs humo=
res purgare hꝫ a medico mō
infraſcripto ordiari dꝫ:qꝛ teſte
Auer.vij.colliget cap.de inflā=
mationibꝰ membrorum: labo=
rantes morbo peſtilētiali non
debēt purgari pharmaco vnū
tātū habēti euacuare materiā
ſed indifferēter omnes humo=
res euacuāti cū vt ipſe refert to
ta maſſa ſanguinea adultera=
ta eſſe videał:cuiꝰ pharmaci ta
lis eſt ordinatio. ℞. diacatoli=
conis.ʒ.vj.electuarij dia caſſie.
℥.ß.electuarij roſati.ʒ.j.triſere
perſicē diafiniconis.aā.ʒ.ij.cū
decoctione florum ⁊ fructuum
cordialium fiat potio breuis.
¶ Cliſtere quo vti debent chi=
rurgi in iſtis febribus quater
in hebdomada ſic fit.
¶ ℞.brodij carnis ſi reperiał

lib.ij.aut loco eius decoc.malvarum.ordei furfuris: violarum: mellis violati.ʒ.ij.ß.vitella duorum ouorum:olei violati:pro delicatis ⁊ nobilibus personis.ʒ.ij.ß.vel loco eius olei cōmunis pro rusticis:satis parū. Similiter interdū loco clisteris poſſunt vti ſuppoſitorijs dſcriptiōe noſtra ordinatis cap.de additionibus.Epithima etiā i iſto caſu pro corde ſic ordinatur.℞.aq̄ roſa.aque melissa:aq̄ buglosse ãn.ʒ.vj.vini granatorum vini odo.ana.ʒ.ij.ſandalorum oim ãn.ʒ.ij.croci.℈.j.cāphore gra.ij.bulliant omnia ſimul vnica ebullitione poſtmoduz ſecuta vniuerſali purgatiōe ad ſedandum dolorem frontis vtat ſup fronte medela iſta.

℞.Aque roſate: olei roſati: vini granatorū ãn.ʒ.j.albumē vnius oui.miſce et pecia iſuſa in hac medela calida ſup frontem imponatur.

Sirupus longus quo vtuntur laborātes hac febre et valet ad extinguendā ſitim contundendo calorem febris ſic fit.

℞.aque ordeacee li.iij.aque buglosse:acetoſe: endiuie . ãn. li.j.vini.granatorum.ʒ.decē.cum zuccharo fino fiat iuleb lōguz. Et quia in iſtis febribus appetitus deuaſtari ſolet propter debilitatem virtutis digeſtiue ſtomachi.Ideo ſirupus de cichorea in iſto caſu mirā habet virtutem ad dominum Thomam regis.Item ad eandem intentionem valet cōfectio infraſcripta.Recipe.diarodonis abbatis triū ſandalorum.ãn.ʒ.j.ſirupi de cichorea:ſirupi roſati ex iſuſiōe.ãn.ʒ.j.ß.miſce.vt facias ſic.R.aromatici roſa.ʒ.ij.ß.dia muſci.ſirupi de cichorea.ãn.ʒ.j.miſce ⁊ cū zuccharo ſecunduz artem fiant rotule.

Unctio aduerſus ſtomachi debilitatē ad dominum Thomaz regis.

℞.olei de abſinthio.olei roſati olei maſticini.ãn.ʒ.j.abſinthij mente.ſanſuci.ſquinanti.roris marini.ãn.paruz croci.grana.ij.nucis muſcate.garioſilorum cinamomi.ãn.ʒ.j.vini odoriferi ciatum vnum cere albe.ʒ.vj.bulliāt oia ſimul pter cerā vſq ad cōſumationē vini deinde colent ⁊ cuz cera ⁊ maſtice paruſq terebētine fiat cerotū ⁊ vnctio.

Decoctio peculiaris aduerſus dolores morbi gallici.

℞.radicū enule.radicuz edere.ana.ʒ.iiij.ſuc.anthos capillorum veneris mentaſtri.pulegij.gallitrici.politrici matricarie.ana.M.vnum radicum feniculi:radicum apij.ana.ʒ.ij.radicum cicoree.ʒ.iij.foliculorum ſene.ʒ.j.ß.ſemis polipodij quercini liq̄ritie ana.ʒ.x.croce grana.iij.agarici trociſcati.ʒ.j.ſemis bulliant omnia ſimul cum lib.x.aque pluuialis et libra.j.mellis optimi et lib.j.ſemis zuccari vſq ad conſummationē duarum partium ex tribus ⁊ in aurora ſumatur ciatus vnus ⁊ ponatur patiens ad ſudanduz pannis optime coopertus.

Cerotum aduerſus morbuz gallicum nobiliſſime operationis quod ſic fit.

℞.piguedinis porcine.olei ro.ãn.ʒ.xj.piguedis caſtrati.ʒ.iiij ceruſe litargirij auri.ana.ʒ.iij.terebētine clare.ʒ.j.ſemis bulliant lento igne baculo agitā

do per duas horas deinde cũ cera alba fiat cerotũ ſatis ſoli dũ quo facto auferat ab igne ⁊ ducatur cũ baculo donec tepidum fuerit cui addatur argenti viui extincti ſcḋ artẽ.℥.vj. ſtoracis liquide.ʒ.vj.⁊ iterũ ducant ola adinuicẽ donec argentuʒ viuũ ſit bene incorporatum.

¶Purgatio q̄ mirabiliter valet ad auferendos dolores morbi gallici ſumpta decoctione ſupraſcripta.xij.diebus cõtinuis in aurora.

¶℞.diacatholiconis caſie.añ.ʒ.ß.electuarij indi maioris.ʒ.ij. trifere pſice.ʒ.j.ß.cũ decoctiõe cõi fiat potio breuis addendo ſirupi violati.℥.j.miſce.Et nota q̄ prefatus morb⁹ gallic⁹ vt in copioſa noſtra diximus eſt cõtagioſus ⁊ vt plm accipit l coitu:tñ iſta ↄtagio non extẽditur niſi in principio morbi vcʒ dũ morbus exiſtit in forma ſcabiei Quãdo vero eſt antiquatus videlicet cum doloribus ⁊ tuboroſitatibus chiroticis ⁊ vlceribus formicoſis ⁊ corroſiuis tũc morbus non eſt amplius contagioſus vt experiẽtia nobis ſepenumero demonſtrauit.

¶Purgatio ſingularis contra morbũ gallicũ in pricipio digeſta prius materia cũ ſirupo de fumoterre minori ⁊ de ſucco endiuie ⁊ aquarũ fumiterre lupulorum endiuie que ſic ordinat. et eſt pro pauperibus.

¶℞.diacatholicõis caſie.añ.℥.ß.electuarij roſati meſue.ʒ.ij.cõfectiõis amech.ʒ.j. reubarbari electi.ʒ.ß.cum decoctione communi fiat potio breuis addendo ſirupi violati.℥.j.vel facias ſic.℞.diacatholiconis.ʒ.vj.electuarij de pſilio.trifere perſice: diafiniconis.añ.ʒ.ij.ↄfectionis amech.ʒ.ß.cum decoctione cõi fiat potio breuis addendo ſirupi violati.℥.j.

¶Emplaſtrum aduerſus vulnera neruorum apoſtemoſa et indignata ⁊ contra vndimiam cum vulneribus prefatis complicatam quod ſic fit.

¶℞.fabarũ excorticatarũ. lib.ij.decoquãtur in brodio capitſ caſtrati:vel cũ lixiuio barbitonſoris ſi intẽtio fuerit magis exſiccandi q̄ dolorẽ ſedandi vſq; ad perfectaʒ cocturam:deinde piſtentur ⁊ cribellẽtur cui cribrature addantur olei roſati odoriferi oli camomillini.añ.℥.ij.⁊ iterum bulliant vſq; ad ſpiſſitudinem addendo vitella duorũ ouorum croci.℈.j.⁊ vtere ꝑ intentione iam dicta.

¶Pillule domini Nicolai ḋ furnarijs que in ciuitate Genuenſi ſunt in magno vſu:et valent aduerſus migraniã:ophtalmiam et vertiginem capitis quarum hec eſt ordinatio.

¶℞.mirr.ʒ.iij.aloes epatici.ʒ.vj.ß.croci.ʒ.ij.mirabolanorum olʒ.añ.ʒ.j.ß.agarici trociſcati.ʒ.iij.ß.miſce ⁊ fiãt pilule cũ aq̄ feniculi.Et doſis earꝫ ſit.ʒ.j.vl.j.ß.ad plus ⁊ ſi huic.℞.adderentur trifere pſice.ʒ.v. electuarij indi:electuarij roſati:mel.añ.ʒ.ij.tyriace.ʒ.j.diptami cardi bñdicti terbẽtille doronici. añ.℈.ij.aduerſus morbum gallicũ et peſtẽ ſunt ſingularis preſidij: ⁊ doſis earum.ʒ.j.ß.vſq; in.ʒ.ij.

¶Poculum aduerſus vnãquãq; morſuram ⁊ puncturam venenoſam preſertim canis rabidi ⁊ aſpidis.

¶ ℞.termẽtille:diptami: cardi
bñdicti.añ.℈.j.tyꝛiace Gale.ʒ.
ß.croci.grana.ij.ſeminiscitri.
℈.j.ſmiraldi granũ vnum doꝛo
nici.ʒ.j.ſirupi de ſucco acetoſe:
aq̃ bugloſſe.añ.ʒ.vj.vinigrana
toꝛũ: vini odoꝛiferi mediocris
vinoſitatis. añ.ʒ.ß. miſce ꝛ deꝰ
patiẽti:qꝛ eiꝰ opatio eſt diuina
aduerſus vnãquãq; moꝛſurã et
ad peſtẽ pſentaneũ ẽ remediũ.

¶ Unguentũ baſilicũ maius ex
inuẽtione nr̃a qd̓ vz ad oĩa vul
nera ſananda ſic oꝛdinatur.

¶ ℞.olei roſati odoꝛiferi.lib.iſ
ſepi vaccini.ſepi vituli.añ. lib.
ß.pinguedis poꝛcine.℥.iiij.olei
camomillini: olei de ſemine li=
ni:pinguedinis galline:pigue=
dinis anſerine: olei amigdala
rũ dulciũ.añ.℥.ij. anthos mille
folij cẽtauree maioꝛis matriſil=
ue ippericonis.añ.M.j.radicũ
rubee tintoꝝ.℥.iij.grane finiſſi
me.℥.j.ß.folioꝝ plãtaginis q̃n
q; neruie.añ.M.j.olei cõmunis
lib.j.ß.triturãda triturenꝰ: de=
inde miſceantur adinuicẽ ꝛ per
maneant ſimul p hebdomadã:
poſtmodum bulliãt cum ciato
vno optimi vini ꝛ.℥.iij.vermiũ
terreſtriũ vſq; ad conſummatio
nem vini: deinde colentur ꝛ foꝛ
titer expꝛimantur cui colature
addantur reſine pini recentis.
ʒ.iij.colofonie maſticis.añ.℥.j.
picis naualis.ʒ.x.minij.litargi
rij auri et argenti.añ.℥.iij.bul=
liant oĩa ſimul baculo agitãdo
donec acquirãt coloꝛẽ nigerri=
mũ:quo facto addãtur terebẽ=
tine clare.℥.xiiij.cere albe quã
tum ſufficit ꝛ iterũ bulliant pa
rum ꝛ fiat cerotum molle cuius
operatio crede mihi fili mi eſt
diuina in omnibus vulneribus
neruoꝛum: conſimilem autẽ in
ſuperioꝛi capi. de vulneribꝰ de
ſcripſimus.

¶ Unguentũ baſilicum minus
deſcriptione nr̃a ſic oꝛdinatur.

¶ ℞.olei roſati.℥.iiij. olei com
munis.lib.j. butiri recẽtis. lib.
ß.pinguedinis poꝛcine.pingue
dinis vituli et vaccine. añ.ʒ.v.
millefolij:plantaginis:matriſil
ue.berbene.añ.M.j. radicũ ru=
bee tintoꝝ: vermium terreſtriũ
añ.℥.ij.picis naualis reſine pi=
ni.añ.℥.ij.ß. ꝯtundantur herbe
et omnia adinuicem incoꝛpo=
rentur cum oleis ꝛ pinguedini
bus: et ſimul permaneant per
hebdomadam: deinde bulliãt
cũ ciato vno vini odoꝛiferi vſq;
ad cõſummationẽ vini deide co
lentur cui colature addanꝰ mi
nij.℥.iiij.litargirij argẽti.℥.iij.
ꝛ iteꝝ bulliant baculo agitãdo
donec acquirant coloꝛez nigrũ
quo fctõ addanꝰ terebẽtine cla
re.℥.vj. cere albe q̃tum ſufficit
ꝛ fiat vnguentũ molle:ꝛ iterum
ad ignẽ bulliant parum cuius
operatio eſt cum maioꝛi ſeda=
tione doloꝛis q̃ pꝛima recepta.

¶ Linimentũ aduerſus foꝛmi=
cam moꝛbi gallici vlceratã qd̓
potẽter verrucas colliꝛ bullas
cũ carne ſupflua ad inſtar mo=
ri celſi que in facie fronte ꝛ col=
lo frequentiſſime in pꝛincipio
moꝛbi gallici oꝛiri ſolent deſic
cat ꝛ delet. ℞.ſucci lactuce:ſuc=
ci plãtaginis añ.℥.ij. vnguenti
Gal.℥.j.albumina duoꝛũ ouoꝝ
ſublimati triturati vltima tri=
tura tõe.ʒ.j.cõquaſſatis adinui
cẽ albuminibꝰ cũ oleis et ſucco
herbarũ ponantur reliqua ꝛ in
moꝛtario plũbi fiat linimentũ.

¶ Itẽ ad eandẽ intẽtionẽ vz in

traſcripta aqua.
¶ ℞. aluminis roche: ſalis gemme. ana. ʒ. iiij. ſublimati. ʒ. j. ſalis armoniaci. ʒ. ij. lixiuij barbitonſoris. li. j. aque roſate. ℥. iiij. bulliant vſq; ad cōſumationē tertie partis. Et ſi vis ei⁹ exſiccationē vigorare ⁊ ipſam colorare in viridē colorē: adde floris eris parum qñ auferē ab igne. Idē facit ſuccus herbe que vocat elio tropiū ſiue verrucaria ſeu ſcorpurion ⁊ de iſta herba in li. vij. copioſe noſtre ſufficiēter deſcripſi in litera. n. n.
¶ Auic. ij. canone cap. de ſquināto dicit ꝙ bibitū ad quātitatem quarte partis auri cū modico pipis ⁊ ego addo. ℥. v. aq̄ camomille lacertorum morbis opitulatur ⁊ ſingultū de repletione emēdat: ⁊ laſſitudinē mēbrorum delet ventoſitateſq; inteſtinoꝝ carminat dolorē ſedādo. Et decoctio ei⁹ vt infra ordinata aduerſus paſſiones predictas mire valet ⁊ dolores morbi galli. et ventoſitates matricis potenter emēdat cuius ordinatio talis eſt. ℞. ſquināti. ʒ. j. anthos. ʒ. ß. feniculi dulcis: aniſorū. ana. ʒ. ß. liquiritie. ʒ. v. matricarie. nepite. ana. M. ß. cinamomi: nucis muſcate: gariofilorū cubebe. ana. ℈. j. mellis optimi. ℥. iiij. ſirupi de duabus radicibus ſine aceto zucchari taberzet. ana. ℥. v. aque camomille: aq̄ abſinthij. ana. li b. ß. aq̄ feniculi: aque endiuie. ana. lib. ß. bulliāt omnia ſimul vſq; ad conſūmationē quarte partis: deinde colentur: ⁊ de colatura detur pacienti mane ⁊ ſero ciatus medius actualiter calidus. Et radix eius ſecūdum omnē modū adminiſtrationis ſtomachū debilitatum cōfortat ſimiliter folia eius que ſunt apud radices venenoſis morſuris opitulant.
¶ Unctio aduerſus ſtomachuꝫ debilitatum ſic fit.
¶ ℞. ſquināti. ʒ. j. ſanſuci menthe abſinthij matricarie nepite ana. parū olei maſticini olei de ſpica. olei de citonijs ana. ℥. j. ß. vini odoriferi ciatū vnū bulliāt oīa ſimul vſq; ad conſūmationē vini: deinde colent cui colature addant ſpecierū aromatici ro. ſpecierū diarodonis abbatis. ʒ. iij. cere albe q̄tū ſufficit ⁊ fiat linimentū. Potus mirabilis aduerſus vnamquāq; febrem acutā ⁊ in fractura cranei vtiliter conceditur ſine interpoſitionē tamarindorū. ℞. paſſularum. ℥. ß. prunorum damaſcenorum ordei mūdi. ana. ℥. j. ß. tamarindoꝝ. ʒ. ß. vini granatoꝝ. ℥. iiij. bulliāt oīa cū lib. vj. aq̄ pluuialis ⁊. ℥. vj. zuccari fini vſq; ad cōſūmationē tertie partis. deinde colentur ⁊ vtere pro intētione iam dicta q: etiā ad guſtum eſt valde delectabilis.
¶ Potio aduerſus vnamquāq; fiſtulam ſumpta per os.
¶ Recipe. agrimonie. Manipuli tres plantaginis. Manipuli duo foliorum oliue ſilueſtris. Manipulum vnū gariofilate. ℥. ß. mellis. ℥. tres bulliāt omnia cum vino albo odorifero ⁊ parum aque ſcabioſe vſq; ad conſūmationē quarte partis aque ⁊ vini. Et quantitas aſſumptionis pro qualibet vice ſit ciatus medius in aurora.
¶ Succ⁹ artificialis aduerſus fiſtulam ſic fit.
¶ Recipe ſucci agrimonie. vn-

cias tres ſucci anſondilorum.
vncias duas ſucci celidonie.℥.
ſ.ſalis cōis ſalis armoniaci.ana
℥.iij.ſublimati.ʒ.ij.floris eris aluminis roche.aā.ʒ.j.ß.aq̄ vite.ʒ.
x.bulliāt omnia ſimul vſq; ad cō
ſummationem medietatis ſuccorū ⁊ aque ⁊ vtere:q꞉ vnāquā
q; fiſtulam interficit.

¶Item ad fiſtulas ſanandas liquor mirabilis ſic ordinatur.

¶℞.ſucci agrimonie:ſucci plā
taginis.aā.℥.ij.radicū paucedi
nis ꝯtritaꝝ.ʒ.ß.aloes mirre.aā.
ʒ.ij.ſalis aluminis roche.aā.ʒ.ß.
mellis roſ.℥.ij.aq̄ vite.℥.j.ß.bul
liant oīa ſimul vſq; ad conſum
mationem ſuccoꝝ ⁊ aque ⁊ vte
re:q꞉ pro intentione īādicta mi
rabilis eſt.

¶Itē trociſcus de minio aduer
ſus fiſtulā deſcriptione noſtra
ſic fit.

¶℞.ſublimati bñ triturati.ʒ.
iij.medulle panis crudi ⁊ bñ fer
mētati.℥.iiij.minij.ʒ.ij.omnia
piſtentur in mortario ⁊ incorpo
rentur cum aqua roſata deinde
formētur trociſci ad inſtar pū
ctarum clauorum et ſuper tegu
la ponanꝰ in furno ad coquēdū
vt coquitur panis ⁊ vtere q꞉ ad
interficiendum fiſtulaꝫ ſolēnis
⁊ mira eſt medicina ⁊ inſuꝑ ad
extirpādas tuboroſitates mor
bi gallici radiconatas inter ce
teras medicinas principatum
obtinet medela iſta.

¶Aqua fortiſſima qua efficitur
puluis noſter carnis ſuꝑflue re
motiuus ⁊ valet ad fiſtulā ⁊ ſo
la gutta huiꝰ aque eſt ſufficiēs
carnē ſuperfluam ⁊ verrucaꝫ li
quefacere:cuius talis eſt for
ma.

¶Recipe auripigmenti citrini
floris eris.ana vncias duas ſa
lis nitri.librā vnā ſemis alumi
nis roche.lib.ij.vitrioli roma
ni.lib.iiij.omnia triturentur ad
inuicem ⁊ ponantur in bocia vi
trea bene inlutata cum capello
⁊ ſuo recipienti ſimiliter optiē
inlutato:⁊ deinde ponatur bo
cia cū recipienti ⁊ capello ad for
nellum lento tunc a principio ⁊
permitte exire aquā igneꝫ forti
ficando donec recipiens incepe
rit rubeſcere quo facto iteꝝ for
tificetur ignis ⁊ dimittatur do
nec tota aqua elābicetur:que
aqua eſt fortiſſime operatio
nis.

¶Modus aūt cōficiendi pulue
rem noſtrum talis eſt.

¶℞.aque fortis ꝑdicte.li.ſ.ß.
argētiuiui.li.ſ.⁊ ponatur aqua
⁊ argentum viuum in bocia be
ne inlutata q̄ ſit capacitatis:li.
iij.⁊ permaneant ſimul per diē
naturaleꝫ bocia optime obthu
rata cum pecia vel bōbice:dein
de ponatur ad fornellum lento
igne in principio cuꝫ ſuo capel
lo ⁊ recipienti bene inlutatis:⁊
elambicare dimittatur:donec
recipiens paululū ignem forti
ficādo rubeſcere inceperit.Sit
q; recipiēs maioris amplitudis
⁊ capacitatis quam bocia ad
triplum ⁊ dimitte ignem iterū
vigorādo elambicare donec to
ta aqua in recipiente trāſferatꝰ
quod cū factum fuerit:franga
tur bocia:et quod intus reperi
tur de argēto viuo calciato ſeu
in colore minij commutato a vi
treo remoueatur ⁊ ab oī alia re
alba ⁊ crocea mundetur.Et q꞉
iſta aqua cum argento viuo ſo
let in collo bocie ꝑducere quā
dam albedinem inſtar ſalis al-

biſſimi:que albedo eſt:optimuz
ſublimatū.Et idō ne puluis;va=
leat dolorē cāre ſtude;diligēter
remouere ⁊ ſeqſtrare pdictū:ſub
limatū ab argēto ł colorē minū
calciato deiñ pōaꝛ dicta calcina
tio in mortario metalli ⁊ cū pi=
ſtello ducaꝛ donec puluis effi=
ciaꝛ ſubtiliſſimꝰ poſtmodū ite=
ruz ad ignē;fortē ponaꝛ puluis
ł caciola enea baculo ſemp agi
tādo per duas horas:qꝛ oēs fu
moſitates venenoſe aq̄ ⁊ argen
ti viui per vltimā iſtā; coctionē
euaporanꝛ ⁊ puluis efficiꝛ nobi
lior ⁊ minoris doloratiōis;⁊ iſtō
eſt ſecretū qō facit puluerez pfe
ctiſſimū dolorē non cauſantem.
Et vt in copioſa diximus iſte
puluis iter cetera corroſiua no
bilioris ⁊ ſecurioris eſt operas=
tionis ⁊ propterea dignus eſt
corona.

¶Linimentum aduerſus dolo
rem ſpaſmoſum vulnerum ner=
uorum ſic fit.

¶℞.ſemi.ipericonis.ꝟ.ij.an=
thos.ꝟ.j.butiri recentis lib.ß.
oli ro.camomillini anetini:vio
lati ⁊ ipericonis.añ.ℨ.ij.pigue
dis vituli.ℨ.iij.medulle crurū
vaccarū.ℨ.ij.olei amigdalaruz
dulciū.ℨ.j.ß.pinguedis anatis.
galline recentis ⁊ anſerine añ.
ℨ.ij.ß.vmiū terreſtriū lotoꝝ cū
vino.ℨ.iij.ß.vini optimi ciatū.
j.ß.bulliāt omnia ſimul vſqꝫ ad
cōſumptionē vini:deinde colen
tur ⁊ cū cera alba ſufficiēti fiat
linimētū molle cū quo vetie;li=
ni infundanꝛ:⁊ deinde ſup locū
dolentem more ſparadrap ligē
tur:ſedant enim vnumquēqꝫ do
lorem ſpaſmoſum.

¶Oleum aduerſus puncturaz
neruorum.

¶℞:olei iperic.olei ſambucini
olei de euforbio añ.ℨ.j.ſulphu
ris triturati.ʒ.x.armōiaci bdel
lij ſerapini.añ.ʒ.j.aceti albi cia
tum mediū vermiū terreſtriū lo
toꝝ cū vino.ʒ.j.ß.bulliāt omnia
ſimul vſqꝫ ad cōſumptionē ace=
ti:deinde fortiter exprimantur
⁊ vtere in omni pūctura neruo=
rū ceca feruēter calido.qꝛ eſt me
dela magna.

¶Unguentum ad eandem in=
tentionem nobiliſſime opera=
tionis ſic fit.

¶℞.olei ſuperius ordinati.ℨ.
j.terebētine clar.ℨ.ß.ſepi hyrci
ni ſepi vituli añ.ℨ.iij.diaqlonis
albi cū gūmi.ʒ.x.armōiaci bde
lij:diſſoluti ī aceto.añ.ʒ.ij.reſine
pini colofonie:picis naualis añ
ʒ.v.ad ignē cū cera noua ſuffi=
ciēti ſꝫ artē fiat cerotū ſatis ſo
lidū cuius operatio ſua ſubtili
attractione materiā ad exterio
rem partē a pfunditate mēbri
mirabiliter attrahēdo purgat.
Sua ſiquidem penetratione vꝛ=
tutes ingredientium ad pfun=
ditatem pūcture penetrare fa=
cit quibus duobꝰ prerogatiuis
auxilia pūcture neruorum de=
bēt eſſe dotata.

¶Oleum deſcriptiōe noſtra or
dinatum valens contra dolorē
arteticū preſertiz a materia mi
xta vincenti frigiditatē;caliditatem
materiei:⁊ aduerſus etiā
dolorem muſculorum ſpaſmo=
ſum vtiliſſima eſt medicina cu=
ius talis eſt forma.

¶℞.olei cōis dulcis lib.j.ß.olei
roſati odoriferi.olei camomilli
ni añ.lib.j.olei de ſpica:oli vul
pini:olei ipericonis añ.ℨ.ij.olei
anetini.ℨ.j.ß.ſuc.camomille ab
ſinthij anthos:matricarie cala

menti añ. ℨ. ſ. ſquinãti. ℨ. ß. ſe
minis ipericonis. ℨ. ſ. ß. pigue
dinis anatis ⁊ anſerine añ. ℨ. iij
medulle crurium vituli ⁊ vaccarũ
añ. ʒ. x. radicũ enule radicũ ebu
li aliquãtulũ cõtritaꝝ añ. ℨ. iiij.
ranaꝝ viuentium numero. viij.
vermiũ terreſtriũ lotoꝝ: cũ vino
ℨ. iiij. oĩa miſceant̃ adinuicẽ cũ
bocali optimi vini odoriferi ⁊ ſi
mul permaneãt per diẽ natura-
lẽ deĩde bulliãt lẽto igne vſqꝫ ad
ↄſummationẽ vini poſtmodum
colentur ⁊ fortiter exprimãtur:
cui expreſſiõi addãtur terebẽti
ne clariſſime. ℨ. ij. ß. croci. ℈. ij. ⁊
iterum bulliãt parum ⁊ vtere ꝓ
magno ſecreto aduerſus preno
minatos dolores. Et ſi trib⁹ vn-
cijs hmõi olei adderent̃ cere no
ue. ℨ. ſ. ß. erit cerotuꝫ valde vti-
le cõtra predictos dolores.

❡Emplaſtruꝫ aduerſus poda-
grã. ℞. fabe excorticate decocte
in brodio carnis deĩde piſtate ⁊
cribellate poſtmodũ additꝭ oleo
roſato. camomillino butiro ⁊ pi
guedine porcina añ. ʒ. ſ. iteꝝ bul
liẽdo ad ignẽ fiat empl'ꝫ ſolidũ
cui addant̃ vitella duorum ouo
ruꝫ croci. ℈. ſ. qñ auferẽ ab igne
podagricis attritionib⁹ lacerto
rũ ⁊ torſionibus ligamẽtoꝝ per
fectiſſime medetur.

❡Unguentum de minio faciẽs
ad omnia vlcera difficillime cu
rationis ſananda.

❡℞. olei roſati odoriferi li. ſ. ß.
olei mirtini vnguentũ populeo
nis. añ. ℨ. iiij. pinguedinis galli
ne. ℨ. ij. ſepi caſtrati: ſepi vaccini
añ. li. ß. pinguedinis porcine. ℨ.
vij. litargirij. auri ⁊ argenti. añ.
ℨ. iij. ß. ceruſe. ℨ. iiij. minij. ℨ. iij.
bulliãt oĩa ſimul baculo agitã
do lento igne donec acqrãt co-
lorem nigrũ quo facto ignẽ for
tificãdo iteꝝ bulliãt ꝑ dimidiũ
hore: deinde addantur tereben
tine clariſſime. ℨ. x. cere albe q̃n-
tum ſufficit: ⁊ iterum parũ bul-
liendo fiat cerotum molle.

❡Unguentum refrigeratiuum
de litargirio in mortario plum
bi confectum: quod valet aduer
ſus pruritum ⁊ calefactionẽ vir
ge ⁊ incendium membrorum ꝙ
ſic ordinatur.

❡℞. olei roſati odorife. ℨ. iiij.
vnguenti Gal. vnguẽti albi: cã
phorati vnguẽti populeõis. añ.
ℨ. ſ. ß. ſucci plãtaginis ſucci ſo-
latri. añ. ℨ. vj. litargirij auri ⁊ ar
gẽ. añ. ℨ. ij. miſce ⁊ i mortario plũ
bi fiat linimentũ: vcꝫ poſitis mi
neralibus. modo ponatur gut-
ta vna de oleis ⁊ mõ altera gut
ta de ſuccis herbarum: ⁊ ſic pro
cedatur ſemper piſtello agitã-
do donec predicta olea ⁊ ſucci i
trauerint predictam compoſi-
tionem vltimo loco ponantur
vnguenta predicta parum iteꝝ
piſtello ſimul agitando.

❡Unguẽtum de tutia qđ ſum-
me valet aduerſus cancrũ ⁊ vl-
cera in caliditate diſcraſiata ⁊ q̃
cum difficultate ſanantur.

❡℞. olei roſati: onfancini. olei
roſati cõpleti odoriferi. añ. li. ß.
ſepi hircini: ſepi vituli: vnguẽti
roſ. vł loco ei⁹ vngti Gal. vngti
populeonis. añ. ℨ. ij. ß. ſucci plã
tagin. ſucci ſolatri: ſucci aceto
ſe ⁊ acetoſelle. añ. ℨ. ſ. ß. vini gra
natorum. ℨ. ij. ß. bulliant omnia
lento igne vſqꝫ ad cõſummatio
nem ſuccorum ⁊ vini: deinde co
lentur: cui colature addãtur ce
ruſe litargirij auri ⁊ argẽti. añ.
ℨ. ij. ß. plũbi vſti: antimonij. añ.
ʒ. x. tutie alexandrine. ℨ. ſ. ℨ. cã

/

phore ſm artem triturate dia-
gmam vnã cere albe quantum
ſufficit. ꝛ fiat vnguentum molle
videlicet liquefacta cera cũ pre
dicta colatura: ponantur reli-
qua mineralia ducẽdo corpus
vnguenti per duas horas cum
piſtello in mortario plumbi.

¶ Unguentum album de ceruſ-
ſa camphoratum deſcriptione
noſtra ſic fit.

¶ Recipe olei roſati odoriferi.
℥.viij. ſepi vituli: ſepi edi. añ. vn
cias quatuor ſemi. vnguẽti gal.
℥.ij. vini granatorũ aque roſa
te: aque plãtaginis. añ. ℥.iij. bul-
liãt omnia ſimul vſqꝫ ad ↄſum-
mationem vini ꝛ aquarũ: dein-
de colentur ꝛ exprimantur: cui
colature addant cere albe. ℥.ij.
ſemis ceruſe. ℥.iiij. cãphore tri-
turate. ʒ.j. ſemis albumina duo
rum ouorũ: liquefacta cera cum
predicta colatura omnia ponã
tur ad ignẽ ꝛ ducant baculo do
nec tepidũ fuerit: deinde ponã
tur albumina et ducant ſimul
oĩa donec bñ incorporent. Ulti
mo loco addant ceruſa ꝛ cãpho
ra ꝛ iterum ducẽda cum piſtel
lo ſeu baculo donec ad perfectũ
corp⁹ peruenerit. Iſtud enĩ vn-
guẽtum album eſt ſolẽnis ope-
rationis ꝛ valet aduerſus vnã
quãqꝫ materiam calidã ꝛ quic-
quid facit vnguentum de tucia
idem facit: predictum vnguẽtũ
adeo pari paſſu in eorum poſſe
videntur ambulare.

¶ Unguẽtum de ſtercore canis
valens aduerſus vlcera fagedi
nica ideſt manducantia ſeu cor
roſiua ꝛ maligna ꝛ difficillime
curationis.

¶ ℞. ſtercoris canis comedẽtis
oſſa exiccati i furno ꝛ triturati.
ʒ.vj. ceruſe litargirij auri ꝛ argẽ
ti. añ. ʒ. duas mirabolani citri-
ni balauſtiarũ ſubtiliſſime tri
turatarum. añ. ʒ.vj. plũbi vſti ꝛ
tutie preparate. añ. ℥.ß. lactis ca
prini. lib.ij. farine lentium ſub-
tiliter cribellate. ℥.iiij.ß. Mod⁹
cõfectionis vnguẽti talis eſt: vi
delicet extinguãtur i pdicto la
cte mltã ferramẽta ignita: dein
de incorporetur farina lentiũ
ſimul cum predicto lacte ꝛ ſter
core canis ꝛ bulliant ſimul vſqꝫ
ad ſpiſſitudinem quo facto ad-
dantur cum. ℥.ij. olei roſati om-
fancini. ꝛ. ℥.j. olei myrtini. ꝛ. ℥.j.
ß. cere albe: ꝛ iterũ bulliant oĩa
ſimul lento igne baculo agitã-
do vſqꝫ ad liquefactionẽ cere:
vltimo loco ponantur minera-
lia ꝛ ſtatim auferantur ab igne
ꝛ ducantur omnia ſimul donec
vnguentum fiat.

¶ Cerotum ꝛ balneum mirabi
lis operationis que valent con
tra duritiem neruorum ꝛ liga-
mentorum.

¶ ℞. Camomille melliloti. añ.
M.j. radicũ altee. li.j. ſeminis
fenugreci. ſemin̄ lini. añ. ℥.iiij.
caput ꝛ pedes vnius caſtrati ꝛ
bulliãt omnia ſimul cum aqua
ſufficienti vſqꝫ ad conſũmatio-
nem medietatis.

¶ ℞. olei de lilio: olei vulpini:
olei amigdalarũ dulciũ. añ. ℥.
ß. agrippe ꝛ dialtee. añ. ʒ.vj. me
dulle crurium vituli ꝛ vaccarũ:
añ. ʒ.ij. pinguedinis anatis: pi-
guedinis galline. añ. ʒ.v. pigue
dinis vrſine. taſſi ꝛ anſerine. añ.
℥.j. armoniaci diſſoluti cũ ace
to. ʒ.iij.ß. terebentine. ℥.j.ß. bul
liãt omnia ſimul cum lib.j. de-
coctionis ſupraſcripte vſqꝫ ad
cõſummationẽ decoctiõis dein-

de colentur ⁊ colature addāt
cere albe quātum ſufficit ⁊ fiat
linimentū ⁊ cerotum:⁊ que va
lent cōtra durum motū neruo
rum ⁊ ligamentorum.

¶Ad linguā excoriatā occaſio
ne materie catarralis ſalſe.

Ad dominū meum Thomā regis.

¶Recipe vnguenti egyptiaci.
℥.j.ſirupi roſati:ſirupi myrtini
ana.ʒ.ij.miſce ⁊ tribus diebus
lingua fricetur cum medicami
ne iſto.

¶Item ad eandem intentionē
valet iſta aqua.

¶℞.aque plantaginis.℥.viij.
ſirupi roſati:mellis roſati:vini
granatorum ana.℥.j.aluminis
roche.ʒ.j.ſemis bulliāt parum:
maſticare ſimiliter interdum la
ctucam multum ad propoſitū
facit.

¶Lotio ſingularis ad vulnera
et vlcera penetrantia in pecto
re.

¶℞.caricharum numero.vj.
paſſularū.℥.j.liquiritie.ʒ.x.or
dei mundi Manipulos.ij.len
tiū Manipulū vnū meliſſe.M.
ſemis zuccari rubei.lib.ſemis
bulliant omnia ſimul cum lib.
viij.aque vſq̧ ad conſūmatio
nem duarū partium ex tribus.
deinde colentur:et ſi vis ꝙ ha
beat maiorem abſterſionē ad
de mellis roſati.℥.iij.

¶Capſia chyrurgicorum naui
gantium.

In magnis
et onera
rijs naui
bꝰ chyrur
gicorū naui
gātiū ca
pſia varijs
ac diuerſis
ſimplicibꝰ
⁊ ꝯpoſitis pharmacis plena:ful
citaq̧ eſſe dꝫ:prout libr.octauo
copioſe noſtre manifeſte patet.
In mediocribus vero nauibus
nauigijs ſeu barchis nauigā
tes chirurgici ſufficit ſecum de
ferre pro eorum cōmoditate in
curādis morbis hec parua ſim
plicia īfraſcripta:⁊ compoſita
auxilia:a ſimplicibus itaq̧ in
cipiendo que ſunt velut bolus
armenꝰ:mirrha:thus:aloes ſā
guis draconis.⁊ iſta valēt pro
fracturis oſſium:vulneribus ⁊
fluxu ſanguinis.Alumē roche:
flos eris:mel ad vnguētū egy
ptiacum conficiendū:aqua alu
minoſa:terebentina: mel roſa
tum pro mundificatiuo vlcerū
⁊ vulnerū neceſſaria ſūt.Simi
liter ī p̄dicta capſia pro vnguē
to de minio ſecum debet porta
re minium litargirium auri et
argenti:ceruſam:terebentinā:
ceram albam:et oleum com
mune de cerotis ⁊ vnguentis
ſufficit portare cerotū de betho
nica:vel cerotū de gūma elimi
ambo deſcriptione noſtra ordi
nata:vnguētum ſimiliter albū
⁊ ſparadrap noſtrū vna cū dia
quilone et vnguento apoſtolo
rū neceſſaria ſunt.De ſirupis ſi
rupꝰ acetoſus ſimplex:ſirupus
de ſucco endiuie:et de duabus
radicibus ſine aceto:melq̧ ro
ſatum de parua quantitate de
portare ſufficit.Ex aquis ſimi
liter cōuenit aqua endiuie: lu
puloꝝ:boraginis:abſinthij et
fumiterre.De electuarijs quo
q̧ ſufficit habere ſecū diafinico
nem: electuariū roſatū meliue:
diacataliconē:⁊ caſiam.De pil
lulis pillule de hyera cum aga
rico de fumoterre maiori et mi

noꝛ: aqua roſata ſimiliter cum ſieph. ſine opio ꝑ ophthalmia omnino in pꝛedicta capſia debent poꝛtari. Oleum roſatum: et myꝛtinum ⁊ camomillinum: oleum onfancinū ſunt valde neceſſaria. Item bonum eſt habere farinam fabarū: oꝛobi: fenugreci et linoſe: aqua vite finiſſima inter cetera neceſſaria eſt ad vulnera nauigantiū ſananda: ⁊ de omnibus iſtis ſimplicibus et compoſitis pꝛenominatis auxilijs quilibet bonus et idoneus chirurgicus debet ſecum in pꝛedicta capſia ſaltem in parua quātitate deferre. Et ſic Dei munere ſigillauimus: et compleuimus pꝛeſens opuſculum compendioſe noſtre Rome ſedente Leone decimo. Anno quinto ſui Pontificatus vigeſima quarta menſis Apꝛilis. Milleſimo quingenteſimo decimo ſeptimo. Cuius nomen in ſecula ſeculoꝛum ſit benedictū.

Finis.

Finis ſecunde partis Pꝛactice ſiue compendioſe pꝛeſtantiſſimi viri Johannetini de Uigo Genuenſis multa que in copioſa ſiue pꝛima parte omiſſa ſunt continentis: aut que in ea diffuſo ſermone explicantur bꝛeuiter complectentis.

Marianus barolita.

¶ Compēdium in chyrurgia
ſtudioſis quibuſcunqꝫ ip-
ſam exercere volentibus
longe vtiliſſimum per
Marianum ſanctū
Barolitanum vi-
rū vndecunqꝫ do
ctiſſimū nuper-
rime editū: ma-
gnaqꝫ diligen-
tia caſtiga-
tum.

Joã. Antrachinus Ma-
ceratenſis artium et medi
cine doctor ad lectorem.

Superioribus an-
nis preſtantiſſime lector etati noſtre quam
plurimum gratulabar: ꝙ clariſſimus chi-
rurgus Magiſter Joãnes de Uigo ligur no
uum edidiſſet opus in chirurgia quod co-
pioſam inſcripſit. Quale admirari omnia ſe
cula poterunt. Nũc iterum etati noſtre gra
tulandum: ⁊ gaudendum cẽſeo: ꝙ preclara quedam ingenia ſur
gunt: ꝙ litteratiſſimi quidem homines indies magis eluceſcãt.
Siquidem Marianus Barolitanus ſuperioris magiſtri Joan-
nis diſcipulus: et alumnus: ⁊ qui nos etiam Rome per plures an
nos in theoricis audiuit: ⁊ mirifice profecit. Preter alias diſcipli
nas profeſſioni chirurgice tantum incubuit vt nouum opuſcu-
lum: quod elegans ⁊ apprime conſpicuum omnes inſpicere poſ-
ſunt: ipſe etiam ediderit: permultaqꝫ (ni fallor: vt perſpicaciores
ſunt Juniores omnes) egregie adinuenerit: que noſtro huic ⁊ fu
turo ſeculo maxime conductura Lector elegantiſſime cõperies.
Hunc itaqꝫ libellum dilucidum: breuem: et omnibus canonibus ⁊
multiſqꝫ ſecretis refertum. quiſqꝫ ſibi comparare ſtudeat. Unde
profecto plurimum lucri: honoris: et glorie huius artis profeſſo-
res conſequi facillime poterunt. Uale felix.

❧ Marianus ſanctus Barolitanus ad ſenatum Barolitanum.

DEcreueram Pa=
tres atq; ſenatores potius ſilere ꝙ hic ali=
quid attentare: exiſtimans me obſtrepere
nia ꝛis ꝙ aliquid ornate concinneq; dicere
poſſe. Quis enim eſſet tam in dicẽdo inſtru=
ctus aut in eloquentia callid⁹: vt non vacil
let ac frigeat: cũ veſtra vndiq; ora iã attẽte
dicẽtis verba trutinãtia circũſpexerit: Que
mihi tũc tã placida: tãq; benigna ſeſe offerũt: vt quaſi ad dicẽdũ
hominẽ nõ ſolũ balbutiẽtem verum etiam et mutum hortari vi=
deantur. Quare ego patres a veſtra humanitate: ꝛ benignitate
impulſus hũc locũ (licet indigne) aſcendere auſus ſum: illũ imi=
tans: qui in medio harene ad pugnãdũ euolabit. Uerum anteꝙ
locum deſtinatũ conſcendat: arma: ꝛ ſui defenſorem (ne quid ibi
iniurie illatũ ſit) parabit: ꝛ cõſtituet: maxime ſi nũꝙ alias inimi=
cũ ad cruentã pugnam cõpellauerit. Hoc idẽ mihi faciendũ cen
ſeo: cũ arma. ꝛ loca: in ꝗbus certamẽ erit ineũdũ: cõparaui: que
aggredi libere adhuc nõ audeo: qꝫ ſine defenſore iaceã: ꝛ multũ
horreã: cũ mihi cõſiderãti ſuccurret non ſolũ eſſe a me certandũ
cum inimicis: verũ etiam ꝛ cum amicis. Unde ego ne deſert⁹ ab
omnibus viderer vos Patres atq; ſenatores mei certaminis de
fenſores paraui: vt autoritas veſtra me vbiq; locorum ac gẽtium
tueatur: cui hec mea preludia ſancte pieq; dedicaui: animo ꝗdẽ
non extorquẽdi (qꝺ pleriq; faciunt) ſed quã erga me voluntatem
habueritis conſiderandi: que ſi (vt arbitror) meam non fefellerit
opinionẽ ad maiora animum capeſcenda inuitabit. Nunc vero
ſi pro noſtra etate hec munuſcula noſtras inquã lucubrationes
ſuſcipere non dedignamini. Que (vt ſpero) ſi fronte hilari ani=
moq; iucũdo (ſicuti cõſueſtis ſemper omnia facere) in veſtra au=
toritate ſuſcipietis aliorum animos excitabitis: meq; hec vobis
munuſcula porrigentem ſentietis omnia que pro veſtra veſtro=
rũq; commoditate ac vtilitate erunt ſedule eſſe conſecutũ. Dixi.

¶ Proemium.

Omplures hoīes (ſicuti hūana cōditio ē) arbitror eſſe dicturos me honoris cā opuſculū hoc meū inchoaſſe cū me viginti quinq̄ ānos natū minime deceret: vt mihi hāc ſcribēdi ꝓuinciā vēdicarē. cū in hac re experto atq̄ homine exercitato opus eſſet vt e locis ſaltuoſis ī planum egritudines conduceret. Cū multi etate prouecti: et hoc ipm ꝑtractātes ſint viſi in plano ceſpitare. Id quidē non aliam ob cauſam dicent: niſi ꝙ me odio perſequantur meaſq̄ compilationes vituperēt. Naȝ ego non paruaȝ mei ſtudiȷ partem in hanc artem exercendo conſumpſi: ⁊ vt mei incepti cōpos efficerer: quot labores perpeſſ⁹ ſum quaſue miſerias exāclaui? Idcirco ſi id mihi honori dabit: non inuideāt meo honori: cum labori ⁊ vigiliȷs non inuideāt. Fortaſſe dicent nihil eſſe dictum: quod prius non ſit dictū fateor eq̄dē ex antiquoꝝ lucubrationib⁹ excerpſiſſe: que ad meam commoditatem congrua apparuerint. Auicēnam principem inſequendo: id nempe illi vituperabūt. qui ſibi ꝗdam ereptam exiſtimabūt. Nā commodiorem modum inueniri (ni fallor) vix poſſe opinabūt in quo ſuas (ſi modo habeant) cogitatiōes fabricent. Ad hoc ſiquid muſſitando laudabunt credēdū eſt id eos laudare: qđ ſe imitari poſſe autumabūt (vt mos ē liuidoꝝ) cetera vipereis morſibus: dilaniare fruſtra conabuntur. hoc illis forſan eueniet: quia me audire nollēt. qđ ſi pri⁹ meas inſpexerint rōnes: aut tacebunt aut mihi detrahere deſinant. Niſi innata fuerit illis odioſa pertinatia. Cū ergo a patria ſtudendi cā diſceſſeriȝ videbat quodā modo a me (quod tot annos denegauer in) meum erga ſe officium petere / ac honorē / quo optim⁹ qui q̄ filius vtitur erga parentem de ſe bene meritum: nō eſt viſum a ratione diſſonū meos labores / in quibus tātopere inſudauerim aſcribere / quod facere iure tenemur. ni ei ꝯtumaces eſſe velimus. Quiſnam erit tā dure ceruicis / tāq̄ ferocis / indomitiq̄ animi vt capitis periculuȝ non ſubeat / dūmodo ſe patrie profuturū eſſe animaduertat. hinc eſt illa Marci ſceuole cōbuſta manus. hinc decij precipitatus atq̄ alioꝝ cōplures moriendi modi. Omitto iſta ne videar velle hiſtorias deſcribere. hec fuit prima deſcribendi cauſa / vt mee patrie ſatiſfacerem. Deinde vt nr̄is amicis gratificarer: q̄ me maxime rogauere: vt ordineȝ quo in curandis egrotis vtor dſcriberem. Quoniam netaȝ breui aſpiciebant eo magnitudinis artis medice aſcēdiſſe: ꝙ quaſi impoſſibile videbatur. Cumq̄ hec mihi tradita ſit ſcribendi facultas: debeaȝ ne per ocium etatem agere: vt ſomno ac ventri dedit⁹ eſſe videar. Ob id certum eſt mihi potius inculte indocte inſulſeq̄ ſcribere: q̄ epicureum nomen videar mea culpa ſubiturus. Et propterea video ſolertes: beneficoſq̄ homi

nes id honori potiꝰ q̄ vitio da
turos. Ubi ꝓo qui meā diligētiā
vituperabūt: ſuā inertiā: male
ficiū: ac malevolentiā aſinali
ſtoliditate nutritā detegent et
ſtulti inepti: luxurioſiꝗ habe=
bunt. Sed de hoc hactenꝰ. Cū
me amici q̄dā cōuenissent: vt ꝺ
apatibꝰ vulneribꝰ: ac vlceribꝰ
diſſererem: rogauerūt vt id eo
rum cauſa facerē: quo ipſorum
animꝰ magis: magiſꝗ ad hoc
ſtudiū fortior accenderet ⁊ per
me ſibi liceret vt artem chirur
gam adipiſcerent. Ego aūt (vt
ille qui nullum alijs per ſe cō=
modum claudi voluit) diſſe=
rui cū illis eo ordine quē mo
do deſcribam: ac ſi cū illis iteꝝ
res ageretur. Unde ſic natū eſt
exordium.

Julius.

EN quoties Ma=
riane nobis pol=
licitꝰ es ꝺ chirur
gia nobiſcū velle
cōfabulari qđ q̄=
dē factum eſſet i
tempus diſlapidare timuiſſes.
Nunc autē quoniam hunc diē
genialem agimus: ac canmata
iſta nos ipſos ſeuocēt a ſtudio
⁊ ne quid tēporis vacuum la=
boris demus nobis aliquātu=
lū cōfabulemur vt noſtros ani
mos eo quod tātopere deſide=
ramus explere valeas et te a
vinculo ſacramenti quod no=
biſcum contraxiſti exoluas. Er
go incipe multū exoptate q̄ñ
quidē nos arrecti aures longo
ſilentio tibi fauemus.

Marianus.

Uero hercle dixiſte genia
lis eſt nam vos hilariores
eſtis ac dudum mihi cū diſpu=
tabatis videbamini. Erat enim
illa iter vos litigioſa diſcepta
tio nunq̄d in rebus equale ad
pondꝰ trutinaretur. Pro cuiꝰ
ꝓbabilitate noſter Jacobꝰ de
iacomellis viriliter prellabat
ſuis argutijs perplexiſꝗ ratiū
culis quo eo ordine ac lege ne
ctebant vt vtrū ſophiſtan ve
rus ſit diſputator q̄s nequeat
diſcernere. Ita ꝯcinne vno ocu
lorū nutu illiꝰ ꝓcocis faciliſꝗ in
genij mollities tēperatur. Ueꝝ
enimuero iſtō hodie capeſcere
nollē: quoniā abſꝗ vlla heſita
tiōe videor viderī vos meas cō
fabulatiões faſtidiū ire. Sꝫ q̄ñ
vos nullo cogēte altā tacitur=
nitatē mihi ꝓſtaturos eſſe ꝓmi
ſiſtis. incipiā exordiri veꝝ hac
lege vt ſi quid erratū erit igno
rantie mee illud aſcribatis: et
ſi q̄d boni dixero deo maximo
offeratis a quo bonū depēdet.
Quem nunc oro atꝗ exoro vt
me ea gratia aſꝑgat qua vos
explere valeā. Nā ego ſemper
cupidꝰ fui velle vobis i hoc ſa
tiſfacere de quo modo loquntur
apoſtematis definitionem in=
troducendo q̄ maxima cogni=
tionis pars dicendorum exiſtit
ꝙ id fieri debeat ni toties eſſet
repetita illa tulliana ſentētia
que vbiꝗ locorum ac terrarum
gentium colitur et ſepe inter
nos citata cum in ſtudijs diſce
ptaremus modo in mediū du=
ceretur. Cum omnis que a ra=
tione ſuſcipiatur de aliqua re
inſtitutio debeat a diffinitione
proficiſci: vt intelligatur quid
ſit ꝺ quo nos ratiocinaremur.
Et cum noſtra inſtitutio ſit de
apoſtematibꝰ iure ea diffinia
mus deinde quo ipſorum gene

ra componamus verū quid ſit
chirur ipſa Chirurgia vnde ve dicatur
gie dif prius dicere oportere credim⁹
finitio quādo de ipſa locuturi ſum⁹ et
qualis debeat eſſe chirurgus: ꝛ
quot ſint eius operationes de-
inde conſtitutū ordinez ſubſeq̄
mur. Eſt igiꝭ chirurgia ſcia do
cens modum ꝛ qualitatem ope
randi in corpore humano viuē-
te. Quid ergo audito noīe ſciē
tie expaueſcitiſ? An a vocabuli
interpretatione? expergiſcimi-
ni ne animum icuruetis ad cre
dendum chirurgiam eſſe ſcien
tiam? Cū dicatur a chiros gre
ce quod latine manus ſonat ꝛ
agia operationē quaſi chirur-
gia ſit manuum operatio ꝛ nō
ſcientia? Ad quod facile reſpō
demus ipſam diuidendo cū du
plex ſit ꝓculdubio ipſa chirur
gia. Cuius pars vna docet nos
modū ꝛ qualitatē operandi in
corpore humano. Alia pars eſt
qua vtimur circa corporis egri
tudines. Prima quidē ſcientia
ſed non ꝓprie dicta. Pars vero
ſcđa practica nūcupaꝭ. Sed nō
illa quā iſti empirici practicaz
nominānt. Nā practica diuidit
qualitates vnguētoꝝ: ꝛ herba
rū proprietates diſcernit: atq̄
ſimpliciuz naturas aggregat.
Illa q̄dē ē quā hebrei ac nr̄i
empirici practicā vocant qua
ve ipſi gloriantur ſeruitus eſt
vtriuſq̄ partis chirurgie vt ita
loquar. Cū nō imperat ſed tm̄
ſeruit ac diſtenta vnguēta egri
tudinibus cōponit: emplaſtra
ꝯficit: cerota malaxat. Hāc mi-
rū ī modū ꝑtē āntiq̄ chirurgiaz
iterp̄tati ſūt a manuū operatiōe
volētes ipāz a theorica ꝛ pra-
ctica diſtigueꝛ ꝛ diuidere. Que
vtreq̄ indigno noīe chirurgia
nominanꝭ. Qđ nemini mirū eē
dz cū nos ipi ſuā appellem⁹ et
faciam⁹. Qđ certe maxīe pz ex
nr̄oꝝ copia chirurgicoꝝ. Nāq̄
opꝫ p̄tiū ē eoꝝ ꝯſideraꝭ ꝛ videꝛ
audaciā volūt ipi medici chi-
rurgici nūcupari: cū nō mō ne-
ſciāt theoricā ꝛ practicā ſed ne
lr̄as q̄dē vnq̄ legere viſi ſint.
Sūt hi enim uero muliōes ligna
rij ſartores piſcatores barbitō-
ſores. ꝛ fere oīz feces hoīz. Qui
cū ab arte q̄ ab icūabuꝭ didice
rūt nullo ſtipēdio ac mercede
ſui laboꝛ alliciāꝭ: ꝯfeſti ad chi
rurgiā tāq̄ miſerrimoꝝ hoīm
altricē cōfugiūt ſiſi tm̄ maluaꝝ
cognitiōe ꝛ axungie. cū mīdic⁹
chirurg⁹ dēat eē ab ieūte etate
nutrit⁹ ī lr̄is ꝛ eo maxīe ī p̄nci-
pijs medicīe educat⁹: aut ſaltē
grāmaticā ñ ignoret vt cū op⁹
fuerit poſſit libros lectitaꝛ eoſ
q̄ itelligeꝛ. Qm̄ legere ꝛ ñ itel
ligeꝛ ē authoꝝ p̄cepta ꝛ reme-
dia negligere. Idcirco mi ꝯpa
ter Euāgeliſta ſtude totiſ viri-
bus operāq̄ lr̄is ipēde: ne ī ho
ruz numero aſcribaris. Debet
eſſe chirurg⁹ adoleſcēs manu
ſtrenuus ingenio potēs animo
intrepidus viſu linceus placi-
dus verbis ꝛ aliquando immi
ſericors: ſed nō ita vt vlulat⁹
ꝛ infirmorū gemit⁹ ꝛ ſuſpiria
floccipēdat aut ſe nimis q̄ op⁹
eſſet ipſorum vocum et lachry-
marū miſereat: debeatq̄ mlto
rū practicātiū fctā inſpicere eo
rūq̄ intētiones annotare vt q̄
ſint explodēda fugiat ꝛ que col
ligēda extiterint memorie mā
det atq̄ intime recondat: ſic
igiꝭ debet eē medic⁹ vt vere di
caꝭ chirurg⁹ cui⁹ vna eſt opa-

tio ſcʒ idonea inſtrã nature ad miniſtraret vt Galeno viro optimo placet dicẽti natura eſt operatrix medicus vero eius miniſter verũ hac idonea inſtrõꝝ exhibitiõe tripliciter natura operatur aut eñ ꝯtinuũ ſeparat: aut ſeparatũ vnit aut ſuꝑfluũ remouet ⁊ iõ ſit diligẽs nec corporis ſegnitia aut animi ſecordia teneat ſi medici nomẽ bõi cupit indui vt ea quibꝰ idonee natura poſſit opari admiſtret nec vnũ ꝓ altero ꝑbeat nature operãti vel operature: qđ ſi accideret ambo q̃dẽ ocioſi eſſent ſicq; nomẽ mali medici ſubiret Quod ſi q̃s effugere velit nature opatiões diligentiꝰ attẽdat ac mẽbroꝝ ꝯplexiones ꝯſeruet q̃bꝰ ſeruatis cõmodius natura operabit̃ honorẽ ⁊ vtilitatẽ miniſtro diligenti accumulãdo. His igit̃ ꝑlibatis ad aꝑatis definitionẽ accedamꝰ ipm̃ deinceps in duo gña diuidẽdo. Eſt enim aꝑa morbꝰ ex triplici morborũ genere cõpoſitus ad vnã magnitudinẽ aggregatus: ſcʒ ex mala complexione ꝯpoſitione et ex ꝯtinuitatis ſolutione. Mutatur quidẽ ꝯplexio caliditate aut frigidate aut ſiccitate aut humiditate. Membroꝝ autem compoſitio diſcomponitur quoties a ſua vera plaſmatiõe deformat̃ verũ ꝯtinuitatis ſolutio fit aut inciſiõe aut corroſione aut fractura aut tẽſiõe vt recitat Galenꝰ ſecundo tegni. Sed in apoſtemate fit tenſiõe qua partes diſgregant̃. Dicamus igitur nũc quãdo a definitione ſoluti ſumus apoſtematum genera que bicipiti diſcrimine ſecta comperimus.

Diuiſio apoſtematis.

Omnia ei aꝑata q̃ in humano corpe oriũt: aut calida aut frida eſſe opʒ Quoꝝ aũt calida ſunt ꝓpriis ſignificationibꝰ dignoſcunt̃. Ea vero q̃ frigori aſſociãtur: frigoris ſigna ſequunt̃. Et q̃ tuo iudicio extuare viſa ſunt colerico vel ſanguineo humore exoriuntur. Eodemq; modo q̃ frigore tabeſcũt a melãcolico vel flegmatico humore manare exiſtimatore. Sʒ hec oia cura noleſignis adinuicẽ differũt. Qm̃ a ſanguine deductũ aꝑa cũ hmõi accidẽtibꝰ manifeſtat̃. Scilʒ Tumore eleuato. Caliditate totuʒ corpꝰ amplexa: qɼ raro eſt corpus ſine febre colore aliqualiter obſcuro ⁊ non claro Tenſione ac impulſione qɼ materia conculcata tactui repugnat. Pulſatione qɼ materia ꝓſtrata arteriã comprimit quã natura eleuare nitẽdo maiorẽ pulſationem germinat. Ergo quãto magis arterioſo loco aꝑa erit eo magis pulſatõeʒ grãdiorẽ percipietis. Dolorẽ q̃ fit partiũ diſtractiõe ⁊ rõne male cõplonis calide ac etiã cõculcationis materiei i loco. Detentione venarũ qɼ ad illũ locũ ſanguinis ꝯcurſu vene ꝯ̃uis capillares intumeſcũt. Eademq; fere ſigna i colerico apoſtemate apparent. Sed aliquãtulo mitiora ad ſui extenſionem. Et in dolendo ſeuiora propter humoris mordicationem ⁊ acuitatẽ. Verũ ſanguinis aꝑa erit extẽſione maius ipo colerico pp ſanguis humiditatẽ q̃ ad extẽſionẽ facit et ipſius caliditas ad ſubtiliationem vt ait Ariſt. in libris de

generatiõe qꝛ loquit᷑ de quali=
tatib⁹. Et ppea ſunt in ipſo do=
loꝛes mitioꝛes quam ſint in co
lerico. Qꝛ caliditas ab humi=
do cõpꝛimitur: ceterũ in apate
colerico quãtitas diminuit᷑ p=
pter humoꝛis ſiccitatem q̃ extẽ
ſionẽ ꝯpꝛimit. Sꝫ accidẽtia do
loꝛis auget qꝛ hmõi humoꝛis
q̃litates doloꝛẽ cauſant inten=
ſioꝛẽ cũ ſint oĩno õſtructiue q̃=
litates qꝛ ſimul ad certuꝫ gra
dum cõbinantur. Que vo apa
ta a frigidis humoꝛib⁹ cauſan
tur ſua ſigna p̃nolatis acciden
tib⁹ apponunt q̃uis apud ſa=
niei generationẽ pulſationem
quãdã plerũqꝫ detegãt coleri=
ce ſanguineeve pulſatiõe non
eſt ꝯferẽda. Ueꝝ apata q̃ a ſan
guine ꝛ colera ſcaturiũt taliſ=
modi noĩa ſibi vendicant Fle=
gmon Herisſipilla Foꝛmica Ig
nis Perſic⁹ veſicca Inflatiões
Eſſera Carbũcul⁹ Bubones et
ſilia. At Flegma et Atrabilis
has egritudines maxime foue
re ſolent. Undimiam Scilicet
Nodos Scrophulas Glandu=
las Sephiros Cancros Fleg=
mones Cãcrenã. Aſchachilos
Eſthiomenos et cetera id gen⁹
Que quidẽ oĩa p̃dcã i pꝛicipio
ſue gñationis ꝛ augmẽtatiõis
apatũ vel exituraꝝ in fine vero
vlcerũ (ſi ad ꝯtinui eruptioneꝫ
venerint) nomina ſoꝛtiunt᷑. Et
qꝛ cõpoſita coꝛpoꝛa apata eẽ
dicũtur non vno conſtare hu=
moꝛe vident᷑. Quãuis a quoli=
bet humoꝛe ea quaſi ſimplici=
ter dixerim generari. Tamẽ vt
placet ariſtoteli in phiſicis a
ſuperabũdãti hũoꝛe denomi=
nationẽ ꝯcipiunt. Ueluti a ſan
guine Uincẽti veri flegmones
dicũtur a colerico pꝛedominio
Flegmõ Herisſipillades vel He
riſipilla Flegmonides ꝛ hoc ſe
cundum qd̾ pꝛius fuerit. Nam
iſta duo ſeſe ſubſequuntur a fle
gmate aũt dominante flegmon
vndimiade vl̾ vndimia flegmo
nides a melancolie pꝛincipatu
flegmõ Sephirodes nũcupant᷑
Habetis ergo ſigna et eoꝛũ ap
pellationes nũc tantũ ipſoꝛum
apatũ curationes ꝛ exiturarum
pꝛelibabimus quando quideꝫ
hoc vobis debere non poſſum.
Naꝫ veſtra me familiaritas eo
in loco intruſit vt nulle me ide
excuſationes redimere valeãt.
Sed anteq̃ eoꝝ curationes oꝛ
diar pauca etiam de apatibus
diſſerere iudico opoꝛtere q̃ cu=
ratiõe maxie vſui eſſe ſolẽt. Cuꝫ
quelibet egritudo habeat cãs
ꝛ curari nõ poſſit niſi cauſe illi⁹
egritudinis ſciant᷑. Idcirco dica
mus apatum cãs vt inde facili⁹
ipſoꝝ curationes pertractem⁹.

A Poſtematum cãe
ſolẽt eẽ tres. qua=
rũ vna eſt pꝛimiti
ua altera añs ꝛ et
alia ꝯiuncta. Pri
mitiua ẽ qd̾ coꝛpi
extriſece euenit vt icĩſio fractu
ra pcuſſio caſus ꝛ vlceratio pe=
duꝫ vel man⁹ aut alteri⁹ mẽbꝛi
quod pꝛopter doloꝛeꝫ a natura
deſiderata ſubſidia expetit cui
natura ſagax membꝛo exiſtẽte
depauperato ſuppetias dene=
gare nõ poſſet: ſit vt ſua trãſmit
tat nutrimẽta q̃ ſi in tranſeũdo
vacua loca inuenerint flegmonẽ
cãndo reſidẽt ſicqꝫ apa hinc ĩtumeſcit. Antecedens vo nõ vno mõ
dicit᷑: eſt enim repletionalis hu
moꝛalis ꝯplexionalis ꝛ cõpoſi

tionalis.q̄ licet omnia ad vnū
ſcilicet humoꝝ adequationē cō
ſiderent. Quoties tamē eqnali
ter vltra debitum humores ex=
creſcerent repletionalis dicere
tur. Humoralis autē ſi vnꝰ tm̄
humor apoſtemaretur: vt in he
riſipilla colera ⁊ veri flegmões
a ſanguine puro ⁊ laudabili ge
niti ferunt. Cōplexionalis vero
ſi ĳdem humores a primis qua
litatibus diſtēperarentur. Di=
co em̄ a primis qualitatibꝰ ſi
forma ipſorū in cōpoſito ſub bi
pedali quantitate terminata
tripedalē ſibi vendicaret vnde
egritudines a predominio no
mina ſortite oriunt. Compoſi=
tionalis aūt diceret. ſi vnꝰ alter
alterū in gradu ſue qualitatis
a natura in cōpoſitione ꝓ mē=
bri exigētia tributo ſuperaret:
vnde tota compoſiti moles de
ſtrueret febribus aliĳſqꝫ egritu
dinū generibus. Quare nemi=
ni dubiū erit cōplexionē im: licet
alĳ dolorē etiā cōnumerēt cau
ſam antecedētē exiſtere. Illud
idē erit mēbri debilitas addi
tur ⁊ aquoſitas atqꝫ vētoſitas.
Ceterū cauſa cōiuncta eſt ipſa
antecedēs ī loco vlcerato vel
vlcerationi proximo. Hoc idem
ſilētio pretereundū eſſe nō indi
co cuiuſlibꝫ apoſtematis quod
ad verā purificationē vel vt ap
tius eloquar maturationē eue
nerit: quatuor eſſe tēpora vide
licet principiū augmētū ſtatū ⁊
declinationē. Principiū etenim
p̄ſentia cōiunctaꝝ cauſaꝝ cū ici
piūt apparere declarat. Augmē
tū vero iudicat per magnitudi
nis incrementū. Statū hercle
nobis īdicat materia aggrega
ta que ī eo tp̄e ſolet aggregari.

inclinationē profecto lenitas q̄
dam ac debilitas ꝯſiderāti ape
ruit. Que q̄dē tp̄a nō minus q̄
egritudines notanda eſſe arbi
tror: cū me illud Auicēne admo
nuerit impoſſibile eē te ſanare
egritudinem cum ipſā ignora
ueris videt quaſi ſequelam in=
ferre q tēporibꝰ ignoratis cura
etiā ignoret. Nam cum ſint vi=
ſa apoſtematis tēpora diuerſis
pro illius cura indigemꝰ medi
caminibꝰ. Sed an̄ oīa ſcire de=
bemus queqꝫ apoſtemata poſſe
q̄tuor modis determinari pri-
o
reſoluēdo ſcd̄o ſaniādo poſtre=
mo putrefiēdo vltimo vero pu=
trificando. Qui quidē modi cir
cunſcribuntur in fine capituli
de flegmone ad Auicēna medi
corū principe. Quē nō ſolū amā
dū ac reuerendū verū etiā ſuſpi
ciendū ⁊ colendū eſſe autumo:
pro illoꝝ cura duo ſunt omnino
ratione voluenda: quoꝝ vnum
eſt fieri alteꝝ factū eſſe. Quod
fieri diximus materiā fluentem
intelleximꝰ. Qđ aūt factum eſſe
ꝓtulimꝰ eādē materiā ad locū
fluxā ſignificauimꝰ: ad q̄ curan
da nō aio tabeſcēti nō corpe lā=
guēti ſed hilari vultu facie iocū
da nos ipſos offerre debemꝰ ī
principio repercuſſiua forman=
do cū mēbri ꝯfortatiōe eo quia
quarta primi nos Auicēna do=
cuit mēbrū forte ſuas ſup̄fluita
tes ad debile mēbrū trāſmitte=
re ex quo illoꝝ hūorū īgurgita
tione ſuffocat ac etiā debilitat:
ergo ne ipſoꝝ ſorbitiōe ſuffocet
⁊ debilitet mām repcutiēdo mē
brū ip̄m cōfortemꝰ. ⁊ ꝯ illas cor
roboremꝰ. Tūc eo ipſo potire=
mur cū frīdis ⁊ ſtipticis vtemur
ſicuti Gal. tertio tegni r̄fert. Re

noꝛ: aqua roſata ſimiliter cum neph. ſine opio ꝑ ophthalmia omnino in pꝛedicta capſia debent poꝛtari. Oleum roſatum: et myꝛtinum ⁊ camomillinum: oleum onfancinũ ſunt valde neceſſaria. Item bonum eſt habere farinam fabarũ: oꝛobi: fenugreci et linoſe: aqua vite finiſſima inter cetera neceſſaria eſt ad vulnera nauigantiũ ſanandaꝛ ⁊ de omnibus iſtis ſimplicibus et compoſitis pꝛenominatis auxilijs quilibet bonus et idoneus chirurgicus debet ſecum in pꝛedicta capſia ſaltem in parua quãtitate deferre. Et ſic Dei munere ſigillauimus: et compleuimus pꝛeſens opuſculum compendioſe noſtre Rome ſedente Leone decimo. Anno quinto ſui Pontificatus vigeſima quarta menſis Apꝛilis. Milleſimo quingenteſimo decimo ſeptimo. Cuius nomen in ſecula ſeculoꝛum ſit benedictũ.

¶ Finis.

¶ Finis ſecunde partis Pꝛactice ſiue compendioſe pꝛeſtantiſſimi viri Johannetini de Uigo Genuenſis multa que in copioſa ſiue pꝛima parte omiſſa ſunt continentis: aut que in ea diffuſo ſermone explicantur bꝛeuiter complectentis.

Marianus barolita.

¶ Compēdium in chyrurgia
ſtudioſis quibuſcunqȝ ip-
ſam exercere volentibus
longe vtiliſſimum per
Marianum ſanctū
Barolitanum vi-
rū vndecunqȝ do
ctiſſimū nuper-
rime editū: ma-
gnaqȝ diligen-
tia caſtiga-
tum.

Joã. Antrachinus Maceratenſis artium et medicine doctoꝛ ad lectoꝛem.

SUperioꝛibus annis pꝛeſtantiſſime lectoꝛ etati noſtre quam plurimum gratulabar: ꝙ clariſſimus chirurgus Magiſter Joãnes de Uigo ligur nouam edidiſſet opus in chirurgia quod copioſam inſcripſit. Quale admirari omnia ſecula poterunt. Nūc iterum etati noſtre gratulandum: ⁊ gaudendum cēſeo: ꝙ pꝛeclara quedam ingenia ſurgunt: ꝙ litteratiſſimi quidem homines indies magis eluceſcāt. Siquidem Marianus Barolitanus ſuperioꝛis magiſtri Joannis diſcipulus: et alumnus: ⁊ qui nos etiam Rome per plures annos in theoꝛicis audiuit: ⁊ mirifice pꝛofecit. Pꝛeter alias diſciplinas pꝛofeſſioni chirurgice tantum incubuit vt nouum opuſculum: quod elegans ⁊ appꝛime conſpicuum omnes inſpicere poſſunt: ipſe etiam ediderit: permultaqꝫ (ni falloꝛ: vt perſpicacioꝛes ſunt Junioꝛes omnes) egregie adinuenerit: que noſtro huic ⁊ futuro ſeculo maxime conductura Lectoꝛ elegantiſſime cōperies. Hunc itaqꝫ libellum dilucidum: breuem: et omnibus canonibus: multiſqꝫ ſecretis refertum. quiſqꝫ ſibi comparare ſtudeat. Unde pꝛofecto plurimum lucri: honoꝛis: et gloꝛie huius artis pꝛofeſſoꝛes conſequi facillime poterunt. Uale felix.

❧ Marianus ſanctus Barolitanus ad ſenatum Barolitanum.

DEcreueram Patres atq́ʒ ſenatores potius ſilere ꝙ hic aliquid attentare: exiſtimans me obſtrepere magis ꝙ aliquid ornate concinneq́ʒ dicere poſſe. Quis enim eſſet tam in dicēdo inſtructus aut in eloquentia callid⁹: vt non vacillet ac frigeat: cū veſtra vndiq́ʒ ora iā attētē dicētis verba trutinātia circūſpexerit: Que mihi tūc tā placida: tāq́ʒ benigna ſeſe offerūt: vt quaſi ad dicēdū hominē nō ſolū balbutiētem verum etiam et mutum hortari videantur. Quare ego patres a veſtra humanitate: ⁊ benignitate impulſus hūc locū (licet indigne) aſcendere auſus ſum: illū imitans: qui in medio harene ad pugnādū euolabit. Verum anteꝙ locum deſtinatū conſcendat: arma: ⁊ ſui defenſorem (ne quid ibi iniurie illatū ſit) parabit: ⁊ cōſtituet: maxime ſi nūꝙ alias inimicū ad cruentā pugnam cōpellauerit. Hoc idē mihi faciendū cenſeo: cū arma. ⁊ loca: in q̇bus certamē erit ineūdū: cōparaui: que aggredi libere adhuc nō audeo: qḣ ſine defenſore iaceā: ⁊ multū horreā: cū mihi cōſiderāti ſuccurret non ſolū eſſe a me certandū cum inimicis: verū etiam ⁊ cum amicis. Unde ego ne deſert⁹ ab omnibus viderer vos Patres atq́ʒ ſenatores mei certaminis defenſores paraui: vt autoritas veſtra me vbiq́ʒ locorum ac gētium tueatur: cui hec mea preludia ſancte piecq́ʒ dedicaui: animo q̇dē non extorquēdi (qđ pleriq́ʒ faciunt) ſed quā erga me voluntatem habueritis conſiderandi: que ſi (vt arbitror) meam non fefellerit opinionē ad maiora animum capeſcenda inuitabit. Nunc vero ſi pro noſtra etate hec munuſcula noſtras inquā lucubrationes ſuſcipere non dedignamini. Que (vt ſpero) ſi fronte hilari animoq́ʒ iucūdo (ſicuti cōſueſtis ſemper omnia facere) in veſtra autoritate ſuſcipietis aliorum animos excitabitis: meq́ʒ hec vobis munuſcula porrigentem ſentietis omnia que pro veſtra veſtrorūq́ʒ commoditate ac vtilitate erunt: ſedule eſſe conſecutū. Dixi.

¶ Proemium.

COmpluresh oĩes (ſicuti hũana cō-ditio ē) arbitror eſſe dicturos me honoris cā opuſculũ hoc meũ inchoaſſe cũ me viginti quinq̃ ãnos natũ minime deceret: vt mihi hãc ſcribẽdi ꝓuinciã vẽdicarẽ. cũ in hac re experto atq̃ homine exercitato opus eſſet vt e locis ſaltuoſis i planum egritudines conduceret. Cũ multi etate prouecti: et hoc ipm ptractãtes ſint viſi in plano ceſpitare. Id quidẽ non aliam ob cauſam dicent: niſi ꝙ me odio perſequantur measq̃ compilationes vituperẽt. Naꝫ ego non paruaꝫ mei ſtudij partem in hanc artem exercendo conſumpſi: ⁊ vt mei incepti cō-pos efficerer: quot labores perpeſſ⁹ ſum quaſue miſerias exãclaui? Idcirco ſi id mihi honori dabit: non inuideãt meo honori: cum labori ⁊ vigilijs non inuideãt. Fortaſſe dicent nihil eſſe dictum: quod prius non ſit dictũ fateor eqdẽ ex antiquoꝝ lucubrationib⁹ excerpſiſſe: que ad meam commoditatem congrua apparuerint. Auicẽnam principem inſequendo: id nempe illi vituperabũt. qui ſibi ꝙ-dam ereptam exiſtimabũt. Nã commodiorem modum inueniri (ni fallor) vix poſſe opinabũt in quo ſuas (ſi modo habeant) cogitatiões fabricent. Ad hoc ſiquid mutiſſando laudabunt credẽdũ eſt id eos laudare: qđ ſe imitari poſſe autumabũt (vt mos ē liuidoꝝ) cetera vipereis morſibus: dilaniare fruſtra conabuntur. hoc illis forſan eueniet: quia me audire nollẽt. qđ ſi pri⁹ meas inſpexerint rões: aut tacebunt aut mihi detrahere deſinant. Niſi innata fuerit illis odioſa pertinatia. Cũ ergo a patria ſtudendi cã diſceſſeriꝫ videbať quodã modo a me (quod tot annos denegauer in) meum erga ſe officium petere / ac honorẽ / quo optim⁹ qui q̃ filius vtitur erga parentem de ſe bene meritum: nõ eſt viſum a ratione diſſonũ meos labores / in quibus tãtopere inſudauerim aſcribere / quod facere iure tenemur. ni ei ꝯtumaces eſſe velimus. Quiſnam erit tã dure ceruicis / tãq̃ ferocis / indomitiq̃ animi vt capitis periculuꝫ non ſubeat / dũmodo ſe patrie profuturũ eſſe animaduertat. hinc eſt illa Marci ſceuole cõbuſta manus. hinc decij precipitatus atq̃ aliorũ cō-plures moriendi modi. Omitto iſta ne videar velle hiſtorias deſcribere. hec fuit prima deſcribendi cauſa / vt mee patrie ſatiſfacerem. Deinde vt nr̃is amicis gratificarer: q̃ me maxime rogauere: vt ordineꝫ quo in curandis egrotis vtor deſcriberem. Quoniam metaꝫ breui aſpiciebant eo magnitudinis artis medice aſcẽdiſſe: ꝙ quaſi impoſſibile videbatur. Cumq̃ hec mihi tradita ſit ſcribendi facultas: debeaꝫ ne per ocium etatem agere: vt ſomno ac ventri dedit⁹ eſſe videar. Ob id certum eſt mihi potius inculte indocte inſulſeq̃ ſcribere: q̃ȝ epicureum nomen videar mea culpa ſubiturus. Et propterea video ſolertes: beneficoſq̃ homines id

nes id honori potiꝰ q̄ vitio da
turos. Ut ꝟo qui meā diligētiā
vituperabūt: ſuā inertiā: male
ficiū: ac maleuolentiaȝ aſinali
ſtoliditate nutritā detegent et
ſtulti inepti: luxurioſiq; habe=
bunt. Sed de hoc hactenꝰ. Cū
me amici q̄dā cōueniſſent: vt ꝺ
apatibꝰ vulneribꝰ: ac vlceribꝰ
diſſererem: rogauerūt vt id eo
rum cauſa facerē: quo ipſorum
animꝰ magis: magiſq; ad hoc
ſtudiū fortior accenderet ⁊ per
me ſibi liceret vt artem chirur
gam adipiſcerent. Ego aūt (vt
ille qui nullum alijs per ſe cō
modum Claudi voluit) diſſe=
rui cuȝ illis eo ordine quē mo
do deſcribam: ac ſi cū illis iter
res ageretur. Unde ſic natū eſt
exordium.

¶ Julius.

EN quoties Ma=
riane nobis pol=
licitꝰ es ꝺ chirur
gia nobiſcū velle
cōfabulari qđ q̄=
dē factum eſſet i
tempus diſlapidare timuiſſes.
Nunc autē quoniam hunc diē
genialeȝ agimus: ac canmata
iſta nos ipſos ſeuocēt a ſtudio
⁊ ne quid tēporis vacuum la=
boris demus nobis aliquātu=
lū cōfabulemur vt noſtros ani
mos eo quod tātopere deſide=
ramus explere valeas et te a
vinculo ſacramenti quod no=
biſcum contraxiſti exoluas. Er
go incipe multuȝ exoptate q̄ñ
quidē nos arrecti aures longo
ſilentio tibi fauemus.

¶ Marianus.

UEro hercle diciſte genia
lis eſt naȝ vos hilariores
eſtis ac dudum mihi cū diſpu=
tabatis videbamini. Erat eniȝ
illa iter vos litigioſa diſcepta
tio nunq̄d in rebus equale ad
pondꝰ trutinaretur. Pro cuiꝰ
ꝓbabilitate noſter Jacobꝰ de
iacomellis viriliter preliabat
ſuis argutijs perplexiſq; ratiū
culis quo eo ordine ac lege ne
ctebant vt vtrū ſophiſta an ve
rus ſit diſputator q̄s nequeat
diſcernere. Jta ꝯcinne vno ocu
loꝝ nutu illiꝰ ꝓcocis faciliſq; in
geniꝫ mollities tēperatur. Uerꝝ
enimuero iſtđ hodie capeſcere
nollē: quoniā abſq; vlla heſita
tiōe videor viderī vos meas cō
fabulatiōes faſtidiū ire. Sȝ q̄ñ
vos nullo cogēte altā taciturn=
nitatē mihi ꝓſtaturos eſſe ꝓmi
ſiſtis. incipiā exordiri verꝝ hac
lege vt ſi quid erratū erit igno
rantie mee illud aſcribatis: et
ſi q̄d boni dixero deo maximo
offeratis a quo bonū depēdet.
Quem nunc oro atq; exoro vt
me ea gratia aſpgat qua vos
explere valeā. Nā ego ſemper
cupidꝰ fui velle vobis i hoc ſa
tiſfacere de quo modo loq̄mur
apoſtematis definitionem in=
troducendo q̄ maxima cogni=
tionis pars dicendoruȝ exiſtit
q; id fieri debeat ni toties eſſet
repetita illa tulliana ſentētia
que vbiq; locorum ac terraruȝ
gentium colitur et ſepe inter
nos citata cum in ſtudijs diſce
ptaremus modo in mediū du=
ceretur. Cum omnis que a ra=
tione ſuſcipiatur de aliqua re
inſtitutio debeat a diffinitione
proficiſci: vt intelligatur quid
ſit ꝺ quo nos ratiocinaremur.
Et cum noſtra inſtitutio ſit de
apoſtematibꝰ iure ea diffinia
mus deinde quo ipſoruȝ gene

chirurgie diffinitio

ra componamus verũ quid ſit
ipſa Chirurgia vnde ve dicatur
prius dicere oportere credim⁹
quãdo de ipſa locuturi ſum⁹ et
qualis debeat eſſe chirurgus:⁊
quot ſint eius operationes de-
inde conſtitutũ ordinē ſubſeq̃
mur. Eſt igit̃ chirurgia ſcīa do
cens modum ⁊ qualitatem ope
randi in corpore humano viuē-
te. Quid ergo audito noīe ſciē
tie expaueſcitis? An a vocabuli
interpretatione? expergiſcimi-
ni ne animum īcuruetis ad cre
dendum chirurgiam eſſe ſcien
tiam? Cũ dicatur a chiros gre
ce quod latine manus ſonat ⁊
agia operationē quaſi chirur-
gia ſit manuum operatio ⁊ nõ
ſcientia? Ad quod facile reſpõ
demus ipſam diuidendo cũ du
plex ſit ꝓculdubio ipſa chirur
gia. Cuius pars vna docet nos
modũ ⁊ qualitatē operandi in
corpore humano. Alia pars eſt
qua vtimur circa corporis egri
tudines. Prima quidē ſcientia
ſed non ꝓprie dicta. Pars vero
ſcđa practica nũcupat̃. Sed nõ
illa quã iſti empirici practicā
nominãt. Nã practica diuidit
qualitates vnguētoꝝ: ⁊ herba
rũ proprietates diſcernit: atq̃
ſimpliciū naturas aggregat.
Illa q̃dē ps quã hebrei ac nr̄i
empirici practicã vocant qua
ve ipſi gloriantur ſeruitus eſt
vtriuſq̃ partis chirurgie vt ita
loquar. Cũ nõ imperat ſed tñ
ſeruit ac diſtenta vnguēta egri
tudinibus cõponit: emplaſtra
ꝯficit: cerota malaxat. Hãc mi-
rũ ı̄ modũ ꝑtē ãtiq̃ chirurgiā
īterp̄tati ſũt a manuũ oꝑatiõe
volētes ip̄ā a theorica ⁊ pra-
ctica diſtiguer̃ ⁊ diuidere. Que
vtreq̃ indigno noīe chirurgia
nominant̃. Qđ nemini miꝝ eē
dꝫ cũ nos ip̄i ſuã appellem⁹ et
faciam⁹. Qđ certe maxīe pꝫ ex
nr̄oꝝ copia chirurgicoꝝ. Nãq̃
oꝑe p̄tiũ ē eoꝝ ꝯſiderar̃ ⁊ vider̃
audaciã volũt ip̄i medici chi-
rurgici nũcupari: cũ nõ mõ ne-
ſciãt theoricã ⁊ practicã ſed ne
lr̄as q̃dē vnq̃ legere viſi ſint.
Sũt hi enĩuero muliões ligna
rij ſartores piſcatores barbitõ-
ſores. ⁊ fere oīꝫ feces hoīꝫ. Qui
cũ ab arte q̃ ab īcũabul̃ didice
rũt nullo ſtipēdio ac mercede
ſui laboꝝ alliciãt̃: ꝯfeſtī ad chi
rurgiã tãq̃ miſerrimoꝝ hoīm
altricē cõfugiũt ſiſi tñ maluaꝝ
cognitiõe ⁊ axungie. cũ m̃dic⁹
chirurg⁹ dēat eē ab īeũte etate
nutrit⁹ ı̄ lr̄is ⁊ eo maxīe ı̄ ṗnci-
pijs medicīe educat⁹: aut ſaltē
grãmaticã ñ ignoret vt cũ op⁹
fuerit poſſit libros lectitar̃ eoſ
q̃ ītelliger̃ Qm̃ legere ⁊ ñ ītel
liger̃ ē authoꝝ p̄cepta ⁊ reme-
dia negligere. Idcirco mi ꝯpa
ter Euãgeliſta ſtude totiſ viri-
bus operãq̃ lr̄is īpēde: ne ı̄ ho
rū numero aſcribaris. Debet
eſſe chirurg⁹ adoleſcēs manu
ſtrenuus ingenio potēs animo
intrepidus viſu linceus placi-
dus verbis ⁊ aliquando immi
ſericors: ſed nõ ita vt vlulat⁹
⁊ infirmorũ gemit⁹ ⁊ ſuſpiria
floccipēdat aut ſe nimis q̃ op⁹
eſſet ipſorum vocum et lachry-
marũ miſereat: debeatq̃ mltō
rũ practicãtiũ fctã inſpicere eo
rũq̃ intētiones annotare vt q̄
ſint explodēda fugiat ⁊ que col
ligēda extiterint memorie mã
det aioq̃ intime recondat: ſic
igit̃ debet eē medic⁹ vt vere di
cat̃ chirurg⁹ cui⁹ vna eſt oꝑa-

tio ſcʒ idonea inſtr̃a nature ad miniſtraret vt Galeno viro optimo placet dicẽti natura eſt operatrix medicus vero eius miniſterverũ hac idonea inſtr̃oꝝ exhibitõe tripliciter natura operatur aut em̃ ꝯtinuuʒ ſeparat: aut ſeparatũ vnit aut ſuꝑfluũ remouet ⁊ iõ ſit diligẽs nec corporis ſegnitia aut animi ſecordia teneaẗ ſi medici nomẽ bõi cupit indui vt ea quibꝰ idonee natura poſſit opari adminiſtret nec vnũ ꝓ altero ꝑbeat nature operãti vel operature: qd̃ ſi accideret ambo q̃dẽ ocioſi eſſent ſicq̧ nomẽ mali medici ſubiret Quod ſi q̃s effugere velit nature opatiões diligentiꝰ attẽdat ac mẽbroꝝ ꝯplexiones ꝯſeruet q̃bꝰſeruatis cõmodius natura operabiẗ honorẽ ⁊ vtilitatẽ miniſtro diligenti accumulãdo. His igiẗ ꝑlibatis ad aꝑatis definitionẽ accedamꝰ ipm̃ deinceps in duo gña diuidẽdo. Eſt eniʒ aꝑa morbꝰ ex triplici morborũ genere cõpoſitus ad vnã magnitudinẽ aggregatus: ſcʒ ex mala complexione ꝯpoſitione et ex ꝯtinuitatis ſolutione. Mutatur quidẽ ꝯplexio caliditate aut frigidate aut ſiccitate aut humiditate. Membroꝝ autẽ compoſitio diſcomponitur quoties a ſua vera plaſmatiõe deformaẗ verũ ꝯtinuitatis ſolutio fit aut inciſiõe aut corroſione aut fractura aut tẽſiõe vt recitat Galenꝰ ſecundo tegni. Sed in apoſtemate fit tenſiõe qua partes diſgregaẗ. Dicamus igitur nũc q̃ndo a definitione ſoluti ſumus apoſtematum genera que bicipiti diſcrimine ſecta comperimus.

Diuiſio apoſtematis.

Omnia ei aꝑata q̃ in humano corpe oriũẗ: aut calida aut frida eſſe opʒ Quoꝝ aũt calida ſunt ꝓprijs ſignificationibꝰ dignoſcunẗ. Ea vero q̃ frigori aſſociãtur: frigoris ſigna ſequunẗ. Et q̃ tuo iudicio extuare viſa ſunt colerico vel ſanguineo humore exoriuntur. Eodemq̧ modo q̃ frigore tabeſcũt a melãcolico vel flegmatico humore manare exiſtimatote. Sʒ hec oĩa cura noíe ſignis adinuicẽ differũt. Qm̃ a ſanguine deductũ aꝑa cũ hmõi accidẽtibꝰ manifeſtaẗ. Sciliʒ Tumore eleuato. Caliditate totuʒ corpꝰ amplexa: q: raro eſt corpus ſine febre colore aliqualiter obſcuro ⁊ non claro Tenſione ac impulſione q: materia conculcata tactui repugnat. Pulſatione q: materia ꝓſtrata arteriã comprimit quã natura eleuare nitẽdo maiorẽ pulſationem germinat. Ergo quãto magis arterioſo loco aꝑa erit eo magis pulſatõeʒ grãdiorẽ percipietis. Dolorẽ q̃ fit partiũ diſtractiõe ⁊ rõne male cõplonis calide ac etiã cõculcationis materiei i loco. Detentione venarũ q: ad illũ locũ ſanguinis ꝯcurſu vene q̃uis capillares intumeſcũt. Eademq̧ fere ſigna i colerico apoſtemate apparent. Sed aliquãtulo mitiora ad ſui extenſionem. At in dolendo ſeuiora propter humoris mordicationem ⁊ acuitatẽ. Verũ ſanguinis aꝑa erit extẽſione maius ipo colerico ꝓp ſanguinis humiditatẽ q̃ ad extẽſionẽ facit et ipſius caliditas ad ſubtiliationem vt ait Ariſt. in libris de

generatiõe qm̄ loquit̃ de quali-
tatib⁹. Et ꝑꝑea ſunt in ipſo do-
lores mitiores quam ſint in co
lerico. Qm̄ caliditas ab humi-
do cõprimitur: ceterũ in apãte
colerico quãtitas diminuit̃ ꝓ-
pter humoris ſiccitatem q̄ extẽ
ſionẽ ꝯprimit. Sz accidẽtia do
loris auget qm̄ hmõi humoris
q̄litates dolorẽ cauſant inten-
ſiorẽ cũ ſint oĩno ꝺſtructiue q̄-
litates qm̄ ſimul ad certuz gra
dum cõbinantur. Que ꝟo apã
ta a frigidis humorib⁹ cauſan
tur ſua ſigna ꝑnoiatis acciden
tib⁹ apponunt ꝗuis apud ſa-
niei generationẽ pulſationem
quãdã plerũqꝫ detegãt coleri-
ce ſanguineeve pulſatiõe non
eſt ꝯferẽda. Ueꝝ apãta q̄ a ſan
guine ⁊ colera ſcaturiũt taliſ-
modi noĩa ſibi vendicant Fle-
gmon herisipilla Formica Ig
nis Perſic⁹ veſicca Inflatiões
Eſſera Carbũcul⁹ Bubones et
ſilia. At Flegma et Atrabilis
has egritudines maxime foue
re ſolent. Undimiam Scilicet
Nodos Scrophulas Glandu-
las Sephiros Cancros Fleg-
mones Cãcrenã. Aſchachilos
Eſtiomenos et cetera id gen⁹
Quequidẽ oĩa ꝑdcã ĩ ꝑncipio
ſue gn̄ationis ⁊ augmẽtatiõis
apãtũ vel exituraꝝ in fine vero
vlcerũ (ſi ad ꝯtinui eruptionez
venerint) nomina ſortiunt̃. Et
qm̄ cõpoſita corpora apãta eẽ
dicũtur non vno conſtare hu-
more vident̃. Quãuis a quoli-
bet humore ea quaſi ſimplici-
ter dixerim generari. Tamẽ vt
placet ariſtoteli in phiſicis a
ſuperabũdãti hũore denomi-
nationẽ ꝯcipiunt. Ueluti a ſan
guine Uincẽti veri flegmones

dicũtur a colerico predominio
Flegmõ herisipillades vel he
risipilla Flegmonides ⁊ hoc ſe
cundum qꝺ prius fuerit. Nam
iſta duo ſeſe ſubſequuntur a fle
gmate aũt dominante flegmon
vndimiade vl' vndimia flegmo
nides a melancolie principatu
flegmõ Sephirodes nũcupant̃
Habetis ergo ſigna et eorũ ap
pellationes nũc tantũ ipſorum
apãtũ curationes ⁊ exiturarum
prelibabimus quando quidez
hoc vobis debere non poſſum.
Naz veſtra me familiaritas eo
in loco intruſit vt nulle me ide
excuſationes redimere valeãt.
Sed anteꝗ eoꝝ curationes or
diar pauca etiam de apãtibus
diſſerere iudico oportere q̄ cu-
ratiõe maxie vſui eſſe ſolẽt. Cuz
quelibet egritudo habeat cãs
⁊ curari nõ poſſit niſi cauſe illi⁹
egritudinis ſciant̃. Idcirco dica
mus apãtum cãs vt inde facili⁹
ipſoꝝ curationes pertractem⁹.

A Poſtematum cãe
ſolẽt eẽ tres. qua-
rũ vna eſt primiti
ua altera anteceſſ et
alia ꝯiuncta. Pri
mitiua ẽ qꝺ corpi
extriſece euenit vt icíſio fractu
ra ꝑcuſſio caſus ⁊ vlceratio pe-
duz vel man⁹ aut alteri⁹ mẽbri
quod propter dolorez a natura
deſiderata ſubſidia expetit cui
natura ſagax membro exiſtẽte
depauperato ſuppetias dene-
gare nõ poſſet: ſit vt ſua trãſmit
tat nutrimẽta q̄ ſi in tranſeũdo
vacua loca inuenerint flegmonẽ
cãndo reſidẽt ſicqꝫ apã intume
ſcit. Antecedens ꝟo nõ vno mõ
dicit̃: eſt enim repletionalis hu
moralis ꝯplexionalis ⁊ cõpoſi

tionalis.q̄ licet omnia ad vnū ſcilicet humoꝝ adequationē cō ſiderent. Quoties tamē eq̄ualiter vltra debitum humores excreſcerent repletionalis dicere tur. Humoralis autē ſi vnꝰ tm̄ humor apoſtemaretur: vt in heriſipilla colera ꝛ veri flegmões a ſanguine puro ꝛ laudabili geniti ferunt. Cōplexionalis vero ſi iidem humores a primiſqua litatibus diſtēperarentur. Dico enī a primis qualitatibꝰ ſi forma ipſorū in cōpoſito ſub bipedali quantitate terminata tripedalē ſibi vendicaret vnde egritudines a predominio nomina ſortite oriunt. Compoſitionalis aūt diceret ſi vnꝰ alter alterū in gradu ſue qualitatis a natura in cōpoſitione ꝓ mēbri exigētia tributo ſuperaret: vnde tota compoſiti moles deſtrueret febribus aliiſq; egritudinū generibus. Quare nemini dubiū erit cōplexionēm: licet aliū dolorē etiā cōnumerēt cauſam antecedētē exiſtere. Illud idē erit mēbri debilitas additur ꝛ aquoſitas atq; vētoſitas. Ceterū cauſa cōiuncta eſt ipſa antecedēs i loco vlcerato vel vlcerationi proximo. Hoc idem ſilētio pretereundū eſſe nō indico cuiuſlibꝫ apoſtematis quod ad verā purificationē vel vt aptius eloquar maturationē euenerit: quatuor eſſe tēpora videlicet principiū augmētū ſtatū ꝛ declinationē. Principiū etenim ꝑſentia cōiunctaꝝ cauſaꝝ cū ici piūt apparere declarat. Augmētū vero indicat per magnitudinis incrementū. Statuꝫ hercle nobis idicat materia aggregata que i eo tpe ſolet aggregari. inclinationē profecto lenitas q̄dam ac debilitas ꝯſiderāti apparuit. Que q̄dē tpa nō minus q̄ egritudines notanda eſſe arbitror: cū me illud Auicēne admonuerit impoſſibile eē te ſanare egritudinem cum ipſaꝫ ignoraueris videt quaſi ſequelam inferre ꝙ tēporibꝰ ignoratis cura etiā ignoret. Nam cum ſint viſa apoſtematis tēpora diuerſis pro illius cura indigemꝰ medicaminibꝰ. Sed aī oīa ſcire debemus queq; apoſtemata poſſe q̄tuor modis determinari prio reſoluēdo ſcdo ſanādo poſtremo putrefiēdo vltimo vero putrificando. Qui quidē modi circunſcribuntur in fine capituli de flegmone ad Auicēna medicorū principe. Quē nō ſolū amādū ac reuerendū verūetiā ſuſpiciendū ꝛ colendū eſſe autumo: pro illoꝝ cura duo ſunt omnino ratione voluenda: quoꝝ vnum eſt fieri alteꝝ factuꝫ eſſe. Quod fieri diximus materiā fluentem intelleximꝰ. Qḋ aūt factum eſſe ꝓtulimꝰ eādē materiā ad locū fluxā ſignificauimꝰ: ad q̄ curandā nō aīo tabeſcēti nō corpe lāguēti ſed hilari vultu facie iocūda nos ipſos offerre debemꝰ i principio repercuſſiua formando cū mēbri ꝯfortatiōe eo quia quarta primi nos Auicēna docuit mēbrū forte ſuas ſuꝑfluitates ad debile mēbrū trāſmittere ex quo illoꝝ hūorū īgurgitatione ſuffocat ac etiā debilitat: ergo ne ipſoꝝ ſorbitiōe ſuffocet ꝛ debilitet mām repcutiēdo mēbrū ipm̄ cōfortemꝰ. ꝛ ꝯ illas corroboremꝰ. Tūc eo ipſo potiremur cū fridis ꝛ ſtipticis vtemur ſicuti Gal. tertio tegni rfert. Re

pellemus aũt a patiẽti pte ſi in
frigidem⁹ ⁊ ſtiptica apponanı⁹
Sed poſtq̃ tp̃s ⁊ opportunitas
nos vt de repercuſſiuis ageret
admonuit. honeſtũ eſſe duxim⁹
vt de caſibus q̃ a repercuſſiuis
abhorreant diſſeramus. Quos
tãq̃ ſcopulos ĩ medio mari in
aliq̃b⁹ locis euitare debem⁹: vt
let ĩ portũ intrare valeam⁹. Quĩ
nõ minorẽ voluptatẽ medicis
eſſe arbitror cũ recte bñq̃ egri-
tudines curauerit quã nautis
cũ ab alto mari queſitã vrbem
inſpexerint: ergo vt naufragia
periculaq̃ declinem⁹ in hoc pa
rumper euagemur.

Emini ſepenũero
magiſtrũ meũ Jo
annẽ de vigo Ja-
nuẽſem cui⁹ v̄ba
diligẽter obſeruo
et quoad poſſim
nũq̃ ab ei⁹ latere diſcedo ſoli-
tũ enarrare flegmonẽ q̃ corpi ĩ-
mũdo obuiauerit repcuſſiua nõ
no auerſari niſi pri⁹ mundifice
tur. Nã materia multa repcuſ-
ſionẽ nõ admitteret ⁊ ſi nos rep
cuſſioni iſtare pſeuerabim⁹ cor
pore pri⁹ nõ euacuato maxime
quidẽ errarem⁹. Quoniã reper
cuſſionis cupidi materiã ad lo
cũ ipſi cõſtiparem⁹. Qđ ſi effice-
ret aut nobis mẽbri corruptio-
nẽ pcẽderet: aut putrificationẽ
minitaret: q̃ ſi alterũ iſtoꝝ con-
tingeret: nr̃a culpa ſine dubio
mali medici nomẽ ſubiremus.
Scđo loco emũctoria nullo pa-
cto repercuſſiua deſiderãt. Ter
tio mã exñte mlta pingui ⁊ te-
naci heſitabit in pcutiẽdo ne
qđ nobis p̃mo dictũ ẽ eueniat.
Nã (vtiq̃ tertio teg. Galen⁹ p̃ci
pit) plenũ exñs corp⁹ repcuſſio
nẽ nõ recipit. Quarto mã exñte
venenoſa ⁊ furibũda ĩ pcutiẽdo
nullũ ineat ↄſiliũ. Sꝫ toti ĩ p-
uocãdo eẽ occupati. Qđ ſi rep-
cuteret marie mea q̃dẽ ſnia: a
recto itinere exorbitaret. Quĩ
mã ꝫ euaporãdã ⁊ ĩ circũferẽtias
puocãdã in ip̃o nẽpe cẽtro ĩclu
deretis. Ex quo venenoſitas il-
la veſtra opa vniret ⁊ fortior
diſperſa cõtra naturalem virtu
tẽ aliq̃d mali meditaret. Quin
to illud idẽ faciendũ erit ſi ma
teria extiterit depreſſa atq̃ ĩ lo
co cõtuſa ne illic repercutiẽdo
corrũpat ⁊ mẽbrum a ſua poſi-
tione deformet. Sexto ⁊ vltimo
ſi natura per viam creationis
exiturã procreauerit: tũc pro il
lius repercuſſione ingeniũ de-
eſſe opinabimini ne materia in
terius conuerſa iterũ pullulare
machinaret: qđ eſſet priori de-
teſtabilius. Et iõ nos criſi opi-
tulãdo materiã ipſam euacue
mus: vt Galen⁹ aſſerit in com-
mento amphoriſmi prime pti-
cule ſcilicet. Ea quorum criſis
fit ⁊c. Pro quoꝝ oĩm curatione
caſuũ mollitiuis vti debemus.
Sed ſi q̃s veſtrũ nõ me pcũcta
ret q̃re repcuſſiuis nos vtamur
Cui q̃dẽ merito rñderet nõ aliã
ob cãm applicari: niſi vt mate-
ria fluẽs reĳciat atq̃ retardet
⁊ nõ vt fluxa nobꝫ tergiuerſet.
Et ppterea canonice operãdo
ĩ p̃ncipio ⁊ augmẽtũ repcuſſiua
ordinabimus. Quĩ materie his
tpibus maxime fluũt ⁊ refluũt.
Jõq̃ (vt mẽbrũ a ppria q̃litate
forma ve cõquaſſatũ eiſdẽ reme-
dĳs ↄfortet: vt Galen⁹ teſtat in
tertio tegni. Vaſa ſtipticis phar
macĳs confortata plurimũ a ſe
repellũt (ſucceſſiue dicere tene

In p̃nci-
pio ⁊
augmẽ-
to ẽ re-
pcuſſi-
uis vtẽ-
dum.

mur ꝓpter materiei defluxũ re
percutere. defluxa vo reſoluere
oportere. Sȝ ne lõgi⁹ ab icepto
diſtrahar faciendũ duxi: vt ex q̃
nr̃a oratio egreſſa ſit illuc iteꝝ
egrederemur.

Q Extractem⁹ ergo
curam apatũ cali
dorum. Nam in=
de facili⁹ ad alio=
rum curationem
peruenitur. Si=
cut ille philoſophorum prin=
ceps aſſerit cõtrariorum eandẽ
eſſe diſciplinam. Qm̃ ipſe apa=
tum curationes in alio non dif
ferunt: niſi ſm magis ⁊ minus.
Et ꝓpter hoc maxime collucta
ri debem⁹ ne nos ſimpliciũ co=
gnitio naturaq; effugiat. Nam
quanto magis in hoc excelletis
in eo facili⁹ remedia illis egro
tis opportuna adhibebitis quos
ipſi curaturi eritis. Et vt facili⁹
iſtud cõſequamini diligentius
inſpicere oportebit nũq̃d illud
apoſtema pleno an vacuo corpi
occurrerit. Naȝ ſi vacuo obuia
uerit illdẽ a cã ꝑmitiua iudica
bitis cuius cura: alia nõ erit pre
ter materiei extractionez reſol
uendo aut mollificãdo. Reſolue
mus quidẽ ſi ſtipticis frigidis
cũ calidis humectãtib⁹ vtemur
Qm̃ frigidis repcutimus ſi qua
portio cholere propter doloreȝ
eſſet fluenda. Stipticis vo mẽ=
brum cõfortamus ſicut dixim⁹
ex intentione Galeni. Reſolui=
mus calidis. Humectamus aũt
ne pori congeleſcãt hoc dicim⁹
in principio rei eẽ adminiſtran
dũ. Cui⁹ exẽpli gratia tale erit
Reper medicamen. ℞. ſucci ſempuiue
cuſſiuũ ſucci lactuce añ. ℥. ſ. olei ro. ca=
momil. añ. ʒ. j. ß. ol̃i mir. ʒ. x. ouo
rũ numero duo q̃ oĩa adinuicẽ
cõquaſſent cũ vitellis ⁊ albumi
nib⁹ ouoꝝ donec bene incorpo
rent poſtea apati cum petijs ſu
perponant vel. ℞. boli armeni
Aliud. acatie añ. ℥. j. ol̃i roſati mirtini
camo. añ. ʒ. j. ß. fari. fab. ʒ. j. pul
ueris mirtilloꝝ nucum cupreſſi
añ. ℥. ß. cere paruȝ que ad ignẽ
incorporent ⁊ loco dolẽti ſeruẽ
tur. Veꝝ pro reſolutiõe apoſte
matis calidi ab omni cã cauſa
ti iſtõ qꝫ mixꝫin modũ magiſter
meus laudabat ⁊ in rei veritate
eſſe ſicut ꝑdicabat ſemꝑ inuenĩ
vos deinceps applicabitis cui⁹
ordinatio eſt hmõi. ℞. capitũ li
liorum alborũ. ℥. v. radicum al=
Reſo= teerecentium lib. j. camo. melli
lutiuũ loti añ. M. ß. furfuris. M. j. deco
quant omnia in aqua vſq; ad p
fectam cocturam deinde colent
⁊ exprimãtur. Facta expreſſiõe
colligantur radices ⁊ liliorũ ca
pita que fruſtim incidantur pi
ſtentur et cribellentur vltima
cribellatione cui poſtea addan
tur olei roſati camomil. ane. de
lilio añ. ℥. ij. medulle cruriũ vi
tuli et vacarum pinguedinisq;
gallinacee añ. ℥. j. Cer̃ albe. ℥. ſ.
ß. Carnis pomoꝝ ſub prunis de
coctoꝝ ſi inueniri poſſint. ℥. iij.
ß. liquefacta oĩa ad ignem len=
tũ cũ ꝑdicta cribratura bulliãt
ſemꝑ baculo agitata ꝑ dimidiũ
hore ⁊ fiat cerotum ex cuius vſu
dona reportabitis. Si vero re=
ſolutioni quoniam id plerunq;
cõmẽtant nõ morigerabunt ad
mollitiua animuȝ ꝯuertite ve=
ſtrum. Que duplici via compo=
nunt aut. ſ. embrocãdo aut em
Molli= plando. Fit eñ hoc mõ ẽbroca=
ficati tio. ℞. decoctiõis maluaꝝ vio=
uum. larũ ordei ſeminis citonioꝝ ſe=

minis lini folioꝝ lactucaꝝ lib. v.farine ordei.℥.ij.olei violati roſa.añ.℥.ſ.ß.butir.℥.ſ.bulliãt oĩa ſimul donec fiat ſimilis gallinaꝝ vel vel brodio addēdo i fine cocture vitella ouorū nūero quatuor.Et modus applicationis eſt vt cum petijs madefactis in dicta decoctione actualiter calidā fiat crebra mutatio vnius poſt aliam per tertiā partem vnius hore.Sedat em̄ dolorem ⁊ reſolutioni opitulat᷑ materiam ad cutem attrahendo. Poſſunt etiā ex decoctiōe capitis arietis ⁊ aliarū carniū tales embrocatiōes fieri dūmodo iura pinguia ſint:⁊ hoc ſcđm quā habebitis intentionē maturan-

Aliter di vel reſoluēdi.Quā immediate tale ſequatur emplaſtruꝫ.℞. folioꝝ maluarum violarū ⁊ lactucaꝝ.añ.M.j.q̄ decocta piſtata ⁊ cribel.cū far.ordei et eadeꝫ decoctiōe addēdo olei violat.℥ ij.ſ.butiri.℥.ſ.ß.ad igneꝫ ſolide emplaſtrent᷑.Et quādo ab igne aufertur incorporentur vitella triū ouorum ⁊ ſuperponat᷑ egritudini.Si vero tanto labore faſtidiremini ⁊ ſolū emplaſtrorū adminiculo alliciamini hoc aſtātibus vtendum ordinabitis.℞.

Aliter mice panis lib.ſ.ß.que imbibatur decoctione maluarum violarum ⁊ lactucarum vel brodio carnis arietis aut vituline aut lacte ouino vel caprino calido. Poſt deniq̄ exprimatur ⁊ piſtetur que in mortario ingiruꝫ piſtillo ducatur incorporando et malaxando olei violati roſati. añ.℥.ſ.ß.butiri.℥ ſ.croci.℈.ſ.et

Aliter iteruꝫ ad ignē parū inſpiſſetur Hoc facto ab igne dematur addēdo vitella duoruꝫ ouoꝝ ſicq̄ erit factum emplaſtruꝫ:vel.℞. folioꝝ maluaꝝ ⁊ violaꝝ.añ.M. ſ.decocta ſimul piſtētur cū pinguedie porcine ⁊ vtiminor.Nā vno iſtoꝝ credite mihi maturatiōi colericū apoſtema ſubijcietur.Quā lenitas tactus ⁊ doloris ſedatio oſtēdet:vt Auicēna docet:cū de ſignificatiōe maturatiōis loquitur dicēs.Cum videris lenitatē quendā ⁊ ſedationē dolorꝰ tūc ſcias q̄ eſt in via maturatiōis.Cū aūt locus fuerit inciſiōi diſpoſitꝰ voſq̄ ad opꝰ perficiēdum inuitauerit.Ante oĩa cōtēplaminoꝝ vt perforatio ſeu inciſio villorū poſitionē cōſequatur.Nā illo nihil erit aptius ⁊ cōmodiꝰ ad cicatricēꝫ citius inducēdā.Ponaturq̄ ſemper in loco decliuiori vt facilꝰ inde defluat ſanies ⁊ eo maxime ſi materia illuc ſerperet.Nā vndecunq̄ natura maxime repit inde ducere oportet p̄ cōuenientes regiones:vt diuinus Hypocrates aſſerit.Eſtq̄ inciſio ſimilis huic ◡ Caracteri faciēda vt placuit magiſtro meo.Si locus nō fuerit neruoſus.Naꝫ eo exiſtēte neruoſo ſcđm nerui longitudinē eſt facienda.Quoniā ſi aliquātulū trāſuerſus neruꝰ ſulcaretur:timeremus ne fieret ipſius inciſio.Facta deniq̄ inciſione locum vulneratum ſtatiꝫ ſtupa albumine oui madefacta cooperiendum eſt.Prius tamē os vulneris ſpecillo eadē ſtupa madefacta fabricato repleatis ne materia vna vice extrahat᷑. Quod ſi euenerit virtus(exiſtēte apoſtemate magno)mltū debilitaret᷑.Quā diligētius obſeruare debemꝰ vt bonū p̄beat nutrimētū recteq̄ operetur.Nam

Nota. de inciſione apoſtematis maturari.

Nota hoc.

vt inquit meſue ⁊ ſnla Saleni in tertio tegni. Natura eſt operatrix: medicus vero ipſi⁹ miſter. Uerum illud idcõſideratione maxime regẽdũ eſt vt cũ locus apoſtemat' bñ cõſideret nunquid carnoſus an neruoſus deuaſtetur. Nã ſi in hoc oriretur aliquãtulũ immaturus ſecaret ne nerui vel villi immũda ſanie corrũperent. Si vero in altero gñaret quia carnoſus erit integrã maturationẽ expectarem⁹ cũ a nocumẽto nullo exercitaremur: vt illud ante maturationem referem⁹ quod in altero nobis nullo adhibito cõſilio interdiceret. Cum ergo inciſionẽ bene obſtipaueritis locũ ipſum amplius nõ renuſatis niſi pus itegerrim⁹ dies vobis illuxerit. Quod cũ factũ fuerit illud aqua viſitabitis me dicam le ex vitello ouorum ⁊ terebẽtina cõpoſito biduo aut triduo aut eo plus: vt vos ipſa digerẽdi neceſſitas edocebit. Quo vero elapſo termino curã finietis cũ abſterſiuo quod ex farina ordei ⁊ terebẽtina ac melle roſato cõficit. Et ſi fuerit cauernoſum aut barboſũ vt plerũque accidit iſtud abſterſiuum vobis vtẽdum damus. ℞. mellis roſ. colati. ℥. i. ß. terebẽ. clare. ℥. ij. ſucci apij. ℥. ß. bulliãt vſque ad ſucci cõſumptionẽ: deinde cũ tepidũ erit addãtur farie ordei. q. ſ. bene omnia miſceant tantiſper dum vobis viſui eſſe videbũtur. Et quia multoties ſolet accidere quibi mala caro oriatur: dicẽdum eſt quomodo illa remoueat. Ego autẽ ſemper in remouẽda carne ſuperflua aut ſemiputrida vſus ſum vnguẽto mixto. Cuius vna pars eſt egyptiaci: altera vero apoſtolorum. Si vero locus fuiſſet multe ſenſibilitatis vtebar puluere ſine dolore carnis putride ꝑ motiuo mei magri Joannis de vigo ianuẽſis Julij ſcõi maximi pontificis medici. Quẽ colo venerori dicerẽ ⁊ adorari me religio de tineret. Nã ſolũ ipſum hac nr̃a tempeſtate iudico amãdum venerãdum ⁊ colẽdum eſſe. Cum Rome ipſe olbus de vita deſperãtib⁹ maximo cõſidio ſubſidio que fiet. Cui⁹ opus quod de Chirurgia compoſuit Rome imprimitur: appellaturque Copioſa in Chirurgia nomen quidem rei conſimile. Quod vt omnes hãc artẽ exercere cupiẽtes habeant hortor atque animo. Quia opus illud perfectũ eſt: ⁊ fere nihil in chirurgia dicitur quin ipe non tetigerit. Ad quod ſepe me trãſfero cum conſilio ⁊ auxilio egeã in egrotis curandis vbi preſentanea ⁊ ſalutifera chirurgie ſubſidia inuenio quibus ⁊ honorem ⁊ vtilitatem mihi paro. Deſuper autem vnguentum quo meus magiſter frequenter vtebatur applicabitis. Cuius talis eſt deſcriptio. ℞. olei roſati camomillini ana. ℥. iij. pinguedinis caſtrati. ℥. iij. pinguedinis vituli. ℥. iij. medulle cruriũ vacce. ℥. ij. litargirij auri ⁊ argenti ana. ℥. i. ß ceruſe. ℥. ß. minij. ʒ. iij. terebẽtine clare. ℥. iiij. cere noue. ℥. ij. omnia ſimul miſceant ſcõm artẽ ⁊ bulliãt lẽto igne in pricipio deinde ignẽ fortificãdo ſemper cũ ſpatumine pertractet donec colorem acquirat nigerrimũ. Sicque habebitis vnguẽtũ plage ſupponẽdũ ceroti ſimile. Nunc autẽ quod pene trãſilierã puſillanimitas Micropſici qui apud nos ha-

Abſterſiuum.

Aliud cõmune.

ſuperflue carnis remotiuum

Laus Ioãnis de vigo.

vnguẽtum.

bitat me in ipſo tẽpore admonuit. Qui cum ab apoſtemate vehemẽter cruciaretur mortez prius ſeſe paſſurũ pdicabãtq̃ flebotomo apoſtema illud aperiretur: ego aũt importunitatẽ hominis perpẽdẽs hoc potẽtiali cauterio flegmonem ſuppoꝛaui quod hoc oꝛdine ꝯpoſueram. Accepi vni⁹ ciati lixiuiũ ſapõis qđ vi⁹ a colatoꝛio emanat appellaturq̧ mater qđ nẽpe feruẽdũ in cacciola enea poſui cũdragmãte vno vitrioli romani q̄ ſimul iuncta ad ignez cõpoſui vi ebulirẽt donec quicquid ibi lixiuij eſſet feruendo deſiccaret ꝛ ſpumã que ibidẽ remãſerat collegi ꝛ collectam vtendam ſeruo. Que tante operationis eſt q̧ q̄ſi ſubito operari videatur. Signũ aũt perfecte operatiõis eſt qñ locus remanet denigratus q̄ equidẽ vſus ſum in Micropſici pertinaciã. Sed anteq̧ applicaretur peciolam vnã cõfeci qua tegerẽ apoſtema ne cauteriũ alterã partẽ quã vellẽ perfoꝛaſſet. Quã hercle peciam illinivi vnguẽto tenaci ꝛ i medio illi⁹ tãtũ foꝛaminis reliqui quãto me ꝑ illius apertione idigere cognoui. In quo cauteriũ cõpoſui ac deinde altera peciola eodẽ vnguẽto tenaci (ne cauteriũ decideret) ipſz coopui ꝛ ſic coopertũ per dimidiũ hoꝛe aut plus minuſve eo ſtetit. Deinde reuerſus ad Micropſicũ Cauterium amoui: ꝛ eſcarã q̃ nullo pacto ferro extirpãdam, arbitramur: butiro vel hoc emplo cooperiẽdã amiciui. ℞. folioꝛũ maluarũ ꝛ violarũ añ. ℳ. ſ. coquãtur ꝛ poſtẽ cui addãtur pingue diſpoꝛciae. ℥. ij. butiri. ℥. j. ß. fermẽti. ℥. iij. croci. ℈. ſ. q̄bꝰ oĩa i moꝛtario miſceantur ꝛ fiat emplm quod tepidũz loco applicetur. Iſtud ei eſt eſcare remotiuũ ꝛ doloꝛis mitigatiuum. Cum ergo eſcara fuerit remota curet vlcus cura ꝛ oꝛdine quẽ modo vobiſ ſupra deſcripſimus. Huc vſq̧ de apoſtemate quo vacuo coꝛpori obuiã erit locuti ſumus. Nũc aũt qm̃ hac trãſit cui mandata mei magiſtri referã me aliquãtulũ moꝛabimini. Nã cũz ab illo diſſolut⁹ ero ad vos quã primũ me ꝯferã. Ut de aꝑate q̧ plenum coꝛpus aggreſſum ſit ſermonẽ per vos inceptũ noſtrum perſequamur? Coſm⁹ i felix et quã breui poteris illũ expedias ad nos reuerſurus ne ea iucunditate caream⁹ qua modo nr̃os aĩos refocillari ſentim⁹. Mar. ꝛ ſi hoc adulandi gratia dictum ſit preſto tamen hic ad vos ero Nam vobis mos oĩno hodie gerendus eſt.

¶ Marianus.

Enimnero ille hõ nobis hodie frugi fuit cũ me vno ſolo v̄bo expediuit. Clemẽs. Uez eſt mediuſfidi⁹ nã te longi⁹ abiiſſe exiſtimam⁹: ꝛ neq̧ tã cito reuerſurũ ↄ̃ſebamus. Mar. Sed ne tp̃s fruſtra cõteram⁹ diſſutã oꝛationẽ reſarciemus: Coſmus. Id quoq̧ nos volumus. Mari. Si vero coꝛp⁹ repletũ inuenerit apoſtema multo longius inſudabitis q̃ mõ feciſtis qñ illud erit a materia antecedẽti. Pro cuius curatione vos q̄tuoꝛ intẽtiones añ oculos habere decebit. Quarũ pꝛima erit regiminis vite oꝛdinatio cum humoꝛum adequatione. Scđa materiei peccãtis minoꝛatio. Tertia

remotio ꝯiūcte. Quarta acciden tiū correptio ⁊ certa emēdatio. Que qdē p̄ia intētio ſex rex nō naturaliū admiſtratione tenet. Scʒ aeris cibi ⁊ pot⁹ ſomni ⁊ vi giliarū ⁊ qetis inanitionis ⁊ re pletionis ⁊. ale accidētiū. Que oīa temone maxiāq; dilıgētia p materiei fluctuatiōe tenēda ⁊ gubernāda ſūt. Ut cū op⁹ fue rit velificatōe mutata portuunē tanto ope ōſideram⁹ facillime potiamur. Scōa oppoſite mi nuēdo vētrēq; ſoluēdo vt p illi⁹ opportūitate habebit. Tertiā ꝑcutiēdo vel molliſicādo adipi ſcemur ſm egritudinis exigen tiā. Hic ꝟo maxime aiaduertē dū ē ne (añq̄ minuat ſoluatur q; corp⁹ repletū exiſtēs) localia applicet. Ne forte id qō cū ōca ſib⁹ rep cuſſionē reſpuētib⁹ age bam⁹: diximus maximo cū de decore operātis eueniat q̄ me rito criminaremur. Si ꝟo dela tores a tāto facinore aberūt ne credite excelſum ⁊ glorioſum Deū q̄ iudicat celos q̄ arguūt ⁊ elemēta q̄ ſeuiunt oīno abeſſe. Et ſi nō aliud. ſupereſt tamē in poſterū cruciat⁹ gehēne vt Mi nus Meſue inquit. Idcirco are cto nō declinemus ne vbi eter nā requiē inuenire cōcupiſcim⁹ ꝑpetuo penā luam⁹. Precedēti igit vētris ſolutione domeſtice repellem⁹ repercuſſiuo ex oleo roſato bolo armeno ⁊ ſandalis oībus cōfecto cū albumine ⁊ vi tello oui vel iſto. ℞. folioꝝ mal uarum ⁊ violarum. añ. M. j. ab ſinthij roſarum rub. añ. M. ß. fa rine ordei. ℥. j. olei cāomille. ℥. iij. farine lentiū. ℥. j. ß. coq uen da coquantur ⁊ colata piſtent: deindeo mnia ſimul miſceant

Repercuſſiuū

et ad ignem ſecundū artē fiat emplaſtrum molle. Illud autē meus Auicenna compoſuit in quo apoſtematis reſolutionē ⁊ inueni cum membri cōfortatio ne. Quod facillime ab igredie tibus percipitur. Si quis attē te ipſa cōſiderauerit. Que ſi pa rum ſufficere viſa ſunt nullo te neamini impedimēto quin ad mollitiua ſupradicta vos ipſos conferatis: Uel ſi materia ad vi ſcoſitatē aptior magis erit ſub ſequentia eligite. Si cū antedi ctis nihil profueritis. ℞. folioꝝ maluarum ⁊ violarum añ. M. j. radicū liliorum alborū. ℥. ij. radicum altee. ℥. iij. bulliāt oīa ſimul deinde piſtentur ⁊ cribel letur cui cribrature addant bu tiri. ℥. ij. pinguedis porcine. ℥. j. ß. ⁊ fiat emplaſtrum i mortario lapideo vel. ℞. radicū lilio rū alborū. ℥. iij. radicū altee. ℥. ij. folioꝝ maluarū ⁊ violaꝝ añ. M. ß. bulliāt ⁊ oīa piſtata ſimul cribellet cui cribrature adda tur pinguedis galline. ℥. ij. bu tiri. ℥. j. axūgie porcine. ℥. ij. fer mēti. ℥. j. ß. farie ordei. ℥. iij. cro ci. ℈. j. cū eadem decoctiōe fiat empl'm in bona forma q̄ poſtea vtamini. Cū ergo ad id faſtigij ꝑuentū erit vt vos arma cape ſcere abhorret. Illico vos flobo thomo accingatis vt cū ad con flictū volaueritis intrepidi con ſiſtatis veſtraſq; operatiōes au dacter agatis. Nā ego ꝯplures aiaduerti Franciſce volq; dile cti fratres cū ſalutem infirmis preſtare voluiſſent timiditate quadā ſilliceſcere nulloq; modo apoſtemata percutere potuiſſe. Ex quo dedecus ſibi maximum parauere. Ut ergo illud idē eſ

Maturatiuū

Aliud.

fugiatis vos accincti manicas
flobothomo aloſe apa pforabi-
tis. Quorū apertione celebrata
ordinē ſuperi⁹ narratū in dige
rendo ⁊ abſtergēdo obſeruabi
tis. Uerū i loco cicatrizādo vti
mini iſto medicamine qđ ex mi
nij. ℥. ſ. ⁊ olei roſ. mirti. añ. ℥. ſ. ß.
ɔficit. Jſtud nāq multū in ſigil
lādo vz ſemp tñ loco prius irro
rato decoctione ex aqua plāta
ginis roſata ac alumine roche
parūq mellis roſati colati ɔpo
ſita. Qua vſus ſuz ⁊ aſſidue vti
tur me⁹ magiſter in vlcerib⁹ ci-
catrizandis. Quarta vero intē-
tio erit accidētiū q̄ plerūq apa
tib⁹ icūbūt certa emēdatio. Nā
ſi illis diuti⁹ patiēs vexaret ꝟt⁹
ei⁹ ꝓſterneret. Qđ vobis maxi-
mo ipedimēto eſſet: ne qđ icepi
ſtis feliciter pficiatis. Sūt iſta
duo quippe accidētia in apate
valde vereda doloris ſcz extēſio
⁊ loci denigratio. Quā enimue
ro vt plurimū curatoris defectu
euenire cōperi cupientis mate
riā fluxā exhalandā repcutere
q̄ nēpe fortib⁹ repercuſſiuis in
loco cōculcat vt ſupra dictū eſt
cū de illis q̄ repcuſſionem abo-
minātur tractabat. Jdcirco vos
qui hāc artē exercitaturi eritꝭ
fraterno amore ac deorū numi-
ne adhortor ne tm̄ ſceleris pa-
trare poſſitis vt repcuſſiua qb⁹
vſuri eritis in loco dolēti ad fer
mētationē poti⁹ q̄ materiei in
acerbationē ſeu incrudationē
declinēt. Nā p mā defluxa po-
rorū dilatatiōe idigem⁹. Qđ fa
cile quis hr̄e poterit ſi nr̄a rep-
cuſſiua ſupius formata frequē
tauerit. Si ꝟo iſtud accidens ſi
ue per incuriam curatoris ſiue
per materiā contuſam exilierit

hec infraſcripta implaſtrabitis
quibus in huiuſmodi caſibus — Exhalatiuū
vtebar. ℞. fabaꝝ excoriataꝝ li. — ⁊ mem
ij. folioꝝ maluarū. M. ij. bulliāt — bri con
ſimul in lixiuio vſq ad pfectam — fortati
decoctionē deinde piſtent ⁊ in- — uum.
corporent farine ſeminis lini. ℥
iij. farine lupinoꝝ. ℥. ij. ⁊ cū ſapa
fiat empl̄m. Jſtud enim poros
aperiēs materiā exhalādo mē-
brū cōfortat. Si aūt emplaſtro
applicato prima ⁊ ſcđa die ma
gis magiſq obfuſcabit: erit ne-
ceſſariū ad vlteriora trāſire lo-
cū clarificādo ⁊ incidēdo ſcđm
morbi poſtulatū ⁊ loci toleran
tiā. Nam iſta ſunt accidentia q̄
non ita facile tractant ſicut do-
cent: ſed maxima medici diligē
tia reprimuntur ⁊ curantur. Et
ideo qui ad hāc erūt facultatē
euolaturi debeāt pri⁹ cū optio
exercitatoq magiſtro nidifica
re ⁊ illi⁹ facta bene inſpicere et
dicta memoriter ⁊ ſubtiliter pē
ſiculari. Ut cū e nido exilierint
valeāt firmato alaruz remigio
ſecure acra pcutere ⁊ nauigare
⁊ nō modo huc modo illuc cir-
cūuolitare ⁊ inter ſcopulos illi-
dere veluti pyratarūz fuga pati
ſolent indocti pelagi naute fa-
cere. Facta deniq ſcarificatiōe
ſubito loc⁹ irroret lotione ex li
xiuio ⁊ ſale confecta. Jrrorato
igit loco ſuperadditis iſtud ex
mente guidonis. ℞. farine faba
rum farine orobi. añ. ℥. vj. fari-
ne lupinorū. ℥. iij. q̄ cū oximelle
decoquant donec emplaſtri for
mā acquirāt ⁊ loc⁹ poſtea tepi
de applicentur. Uel decoquatꝭ
fabis corio exutis i lixiuio bar
bitonſoris cum lupinis quibus
ſimul in mortario tritis locus
amiciatur. At ſi cum iſta admi

niſtraueritis ⁊ carnem malam
vngm̃ egypſiacũ. vel corruptam videritis ne con
ſulatis amicum quin egyptia=
co locum viſitetis facta tamen
deſcriptiõe Auicẽne que eſt hu=
iuſmodi. ℞. floꝝ eris aluminis
roche mellis aceti boni añ. par
tes equales que oĩa ſimul tan=
tiſper coquantur dum rubeum
acquirãt colorem. Quo poſtea
locum ſeu a egritudine exacer=
batum vr̃o iudicio defedabitis
biduo aut triduo ſemper tamẽ
iterando donec eſcharam ꝓdu
xerit ⁊ ſeparationem facere in=
ceperit. que omnino ferro extir
panda non eſt. Sed vno illoꝝ
mollitiuorum eradicanda atq̃
diſſoluenda butiro aut pingue
dine porcina vt ſupra dictũ fuit
Que cum ceciderit vlcus qđ re=
manſerit ſicut alia vlcera carã=
dum erit. Quoꝝ annuente deo
autoritas. plenam vobis dabim⁹ noticiã.
Tenetis ergo curam putrefa=
ctionis quam venire maxime ꝓ
hibere debetis. Nã ſemel per=
eunti nulla deinde ſuffragia ꝓ
ſunt. Ceterum deinceps deue=
niendum eſſe machinamur ad
apoſtematis indurationem ſi
prius de ſedãtibus dolorẽ pau=
ca dixerimus cum vnum ſit de
maxime naturam proſternenti
bus vt ariſtoteles olim doctiſſi=
mus ⁊ acutiſſim⁹ protulit ſcꝫ do
lorẽ ⁊ pudoreꝫ humanã diſſol
uere naturã. Conſequẽter huic
etiã opitulari neceſſariũ vr̃ cũ
tota noſtra intẽtio ſit humani=
tatem ꝯſeruare. Sed vos latere
non dꝫ doloris ſedationem eſſe
male cõplexionis alterationẽ:
dũmodo non ſit ex materierum
incarceratiõe (de qua loq̃mur)
vel continuitatis ſolutione aut
comeſtione. Iſta nãq̃ alia atq̃
alia expoſcerẽt ſubſidia. Dolo
res enim ſcđm quẽ incumbunt
locum aut ꝯtinuitatis ſolutio
nem aut ſubitas alteratiões oñ
dunt vt ſupra dictum eſt ex ga=
leni opinione tertio tegni reci=
tata. Cũq̃ hoc ſit ex veſtro inge
nio alterantia vos adinueneri
tis. Pro materierum incarnatio
ne non multa prelibabimus ne
forte pre nimia inebriatione in
geniũ ſopiret. Sꝫ tñ que magi=
ſter me⁹ Joannes et cõpater in
caſu colerico adminiſtrabat vo
bis referam: ne qđ prius dicere
inſtitueram deſeruiſſe videar.
Quare ſi quis veſtrũ dolorẽ mi
tigare inhiauerit. Iſtud in pn̄= Dolo=
cipio vtendũ ordinare cõfeſtim ris ſe=
oportebit. ℞. ſucci lactuce olei dati=
roſati. añ. ℥. ij. albumina ⁊ vitel uum.
la duoꝝ ouorum que ſimul oĩa Aliud
conquaſſentur deinde loco do=
loroſo applicentur. Poſtero ve=
ro die iſtud erit loco ſupaddẽ
dũ vnde primũ fuerit deiectum
℞. medulle panis decocte in la
cte caprino aut ouino vel in bro
dio pulli aut capitis caſtrati q̃
ſatius eſſet. ℥. vj. deinde expma
tur aliquantulum cui addãtur
olei roſati olei camomillini.
añ. ℥. ſ. vitella triũ ouorũ. Que
oĩa adinuicẽ cõquaſſata mala=
xantur ⁊ iterũ decoquãtur len=
to igne donec aliquãtulum ſti=
pẽtur. Quod cũ fuerit decoctũ
vos ipſuꝫ tepidum adminiſtra
bitis. Si ꝓo his annotatis do=
lor ipſe non refrenabitur: iſtud
vos ſucceſſiue tenebitis. Nam
aliqñ vehemẽtia doloris faciet
nos indigere medicinis molifi
cantib⁹ abſq̃ attractione ⁊ for=
taſſe erit cũ eis infrigidatio nõ

pħibẽs mollificationem vt ait
Aui. loquẽs de flegmone. Et p̄=
pterea ſi iſta ſaperẽt maturatio
nẽ ne admiramini cũ ab ipo p̄n
Aliud. cipe doceamur. ℞. maluarũ vio
larũ.ań.M.j.q̄ decocte piſtẽtur
cui addite farine ordei.ʒ.ij.ol.
roſati.q.ſ.ꝛ iteꝝ bul.parũp do
nec emplaſtrũ fiat ſup locũ po=
nendũ q̄bus ſi nõ ꝯtenti eritis
Aliud. iſtud aliud annotabitis.℞.fa=
rine fenugreci ſeminis lini floꝝ
camomille piguedinis galline
liquefacte oli roſati ań.ʒ.ij.mi
ſceantur ſimul ꝛ bulliant cũ de
coctione maluarũ ꝛ violaꝝ pre
ter oleũ ꝛ pinguedinẽ donec ſũm
paſtenẽ deinde oleũ ꝛ piguedo
calefacta bene incorporẽtur ad
dendo parũ olei camomillini ꝛ
anetini ꝛ fiat emplm. Nã iſtud
aperiet poros ꝛ materiei cõcul
cate dolorẽ carminabit. In au
gmẽto ṽo egritudinis iſtud cõ
formabitis.℞.olei roſati camo
millini.ań.ʒ.j.ſ.vitella duoꝝ
ouoꝝ farine ordei.ʒ.ſ.aut paꝝ
plus q̄ bene ſpatula agitata cũ
vobis neceſſe fuerit in loco do
loroſo collocabitis. Hec p̄ dolo
re ſedãdo ſatis arbitror ſuffice
re nã ex iſtis vr̃o marte ad ſſur
mi vtilitatẽ ꝛ veſtrã voluntatẽ
explẽdã ꝯſimilia formare exco=
gitabitis. Ab eis q̄dẽ abſolut⁹
redeo nũc ad apãtis induratio
nem quam hercle intactam ob
facilitatẽ reliquiſſent. Uerũ ne
ſermo noſter mãcus appareat
q̄b⁹ in hmõi caſib⁹ vſus ſum re
citabo. Licet iſta intẽtio varia
apãtis ingenia linteſcendi ha=
beat q̄ ꝯſumunt ſcdm illi⁹ exigẽ
tiã. Qm (vt inq̄t Meſue caplo d
laſſitudine ꝛ debilitate corpis
poſt purgationẽ) intentionẽ no

ſtrã ṽtim⁹ ad cãm ꝛ abſcidim⁹ mollifi
eã qm̃ hec eſt rectitudo cure et callũ.
theſaur⁹ opatiõis. Iccirco ſi qñ
apparuerit vt loc⁹ indureſceret
anteq̄ firmet vt facilius lẽteſce
ret iſto medicamine curar. ℞.
caricarũ pinguiũ.nu.x. radicũ
althee minutatim inciſe.ʒ.vj.
decoquantur ſil' vſq̄ quo radi=
ces bñ fuerit decocte poſtea ab
late piſtẽtur in mortario mar=
moreo cũ axungie porcine.ʒ.ij.
ſ.ꝛ croci.℈.ſ.q̄ facto locus lin
teſcendus cooptar ꝛ hẽbitis ꝙ
aucupamini intẽtionẽ. Si vero
a vr̃is retib⁹ p̄da euolauerit ve
ſtraſq̄ manus ludificata fuerit
ne alias idẽ perpetrare valeat
iſto ſcdo eã irretabitis.℞. tere
bẽtinã butiro admixtã ꝛ inco= Aliud.
poratã q̄ mediũſſidi⁹ reſoluit ꝛ Nota.
mollificat: ſ3 añq̄ applicet loc⁹
ſepi⁹ aq̄ tepida irrorãdus eſt q̄
q̄dẽ ẽ p̄uta ad maturãdũ diſpo
ſitio. Cũ aũt ad ſuppoꝛationẽ
iam deuenerit cauterio apiar
potẽtiali aut falcaſtro aut quo
uis alio mõ ꝛ igẽio dũmo recte
bñq̄ tractet. Facta deniq̄ apꝛtio
ne curet vt ſupra vobis recita=
uimus. Hec ſunt q̄ a me vobis
hodie dicẽda eẽ credidi. Que ſi
nõ ita ornate dctã ſũt ſicutivos
forſitã expectabitis mee ſimpli
citati idulgeatis. Nã ego vtvo
bis eſſe cõpertũ arbitror orato
rie loquacitati nũq̄ operã ipen
di. Cũq̄ g ſimplex ſim ſimplici
ſmõe q̄ a me tractata ſunt ꝑtra
ctaui. Que ſi vobis cordi extite
rit cras eodẽ mõ ac ordie q̄ de
vulnerib⁹ a nob' delibãda erũt
recitabim⁹. Ueꝝ ſi q̄d i hoc ſer
mõe õliq̄rl ꝛ mẽdo dignũ fuerit
emẽdatore. Et ſi q̄d tñ honoris
aſſurrexerit illud veluti in p̄nci

pio nr̄e ſermocinatiōis dixim⁹
deo maximo ac virgini Marie
offeratis vt illud virgilianū no
bis vendicem⁹. Ab ioue pnci
pium naꝫ ſunt iouis oīa plena
cuius nomē ſit benedictum. Jn
nocēs. Satꝭ ornate ſplēdideqꝫ
hodie Mariane te geſſiſti ⁊ po
cula digna maiore ſiti ꝙ nr̄a
porrexiſti. Qđ nemini mirū eē
dꝫ cū ſis vndiqꝫ hūanitate cha
ritateve circūfuſus. Quē deus
ꝓ tāto a te i nos muneṙ ꝯiecto
ſecūdet tuaqꝫ opera erga egro
tos ſemp exercēda. feliciter et
patrie tuiſqꝫ parentib⁹ ꝯſeruet
qn̄ nr̄aꝫ de te eſtimationē ꝯdi-
gnis medicaminib⁹ extinxiſti.
Uerū te modo admonem⁹ vt
cras huc ad nos euoles quāto
grādi⁹ grādire gradus poſſis
cū egrotos iā curaueris. Ut qđ
ꝓmiſiſti nobis ſine vſura ac di
ſpēdio ꝓſoluas. Nūc ꝟo qm̄ ho
ra ipſa vt īfirmos viſites te ad
monet memor nr̄i felici bono
ꝙ ſidere habeas quādoqꝫ dē et
nos craſtini huc reuerſuri bn̄
diſcedamus. Mar. ite felices
meqꝫ veſtrū eſſe non dubitate.

¶ Finit tractat⁹ de apatibus.

¶ Incipit trac. de vulneribus.
Bernardinus.

Plerūqꝫ ac-
cideṙ ſolet
ſuauiſſime
Mariane
vt ſi qđ bo
ni vel mali
immineat
mortalib⁹
diuin⁹ illđ
hercle anim⁹ ꝑſagiat. Qđ qđē
nobis ꝯtingit dū ꝑebamur ne
quid tpis fruſtra ꝯtereṙ diē ex-
pectādo miſeri ꝑdidimus. Qđ
tua nobis cā fctm̄ ē ex q̄ vt ige
nue fatemur tibi multū debac-
chabamur. Qm̄ qđ nos abſcape
re oportebat illđ nēpe poſtpo-
ſuim⁹. Qđ ni ſūma cū diligētia
reſtituas tibi dicā aſcribem⁹.
Mar. agite vt lubet qm̄ qđē tot⁹
ego vr̄ ſū oēs vos ſaluer iubēs.
Coſm⁹: ohe ſalue atqꝫ iterꝫ ſal-
ue qm̄ ſine ābagib⁹ exordiere.
Mar. eq̄ lubēs vt dicitꝭ faciā de
finitionē omittēs Quāuis mlti
qđē authores q̄ cū de aliq̄ re di
cturi eſſent ab illi⁹ diffinitione
incipiēdū nō ab re fore iudica
uere. Ui qđē hac vt opinor īnla
tenebāṙ. Qđ ſi qđ difficile co-
gnitu eēt ꝺ q̄ meminiſſent nūqꝫ
ꝑcipereṙ niſi a diffinitiōe exor-
diū habuiſſēt. Qđ merito fieri
oportebat ſi qđ mō dem̄ ē iter-
fuiſſe. Nā id ſp facere dħt vt cū
aliqđ nodi iterloquēdū accide
ret ab ipā ꝺfinitiōe extricareṙ.
Qđ i meis dictis reor nō poſſē
euenire. Nā de vulnerib⁹ dictu
rus ſum q̄ oib⁹ manifeſta ſunt.
Cuꝫ humano generi a natura
inſitū vt ea q̄ nocitura eſſent ſe
dule cauteqꝫ declinaret. Cūqꝫ
res hoc modo ſe habeat dixi
oib⁹ eſſe cōpertā. Qđ ſi aliṙ fo-
re animaduerterem cōmodi⁹
ab ipſa diffinitiōe noſtrū inirē
ſermonē. Nam quid facili⁹ eēt
dicendum quam ꝙ vulnus ſit
continui ſolutio ex tempore fa
cta ⁊ in mollib⁹ aut duris par
tib⁹ ſine putrefactiōe ꝯſiſtens.
Jdcirco qm̄ nullam inde poſſe
oriri vtilitatem curatiuam vi
debatur ſilentio pertrāſeūdū
eſſe autumaui. Sed ſi qs vr̄m
definitiōis ꝑcupidus exiſteret

illa que mō dicta eſt in loco vti
poterit. nec ſibi pſuadeat a me
aliam deſcribēdā eſſe. Nam eo
magnitudinis artis medice ꝓ
ceſſurus ſum que nobis practi
cantibus vtilitatē ⁊ amicitiaꝫ
parare debeat. Et ꝙ oppoꝛtune
fabꝛicare valeā a pria diuiſiōe
me diſſerere iudico opoꝛtere.
Clemēs: bene iudicas ſed nos
inde te exoꝛdiri cupim⁹ ex quo
nobis ꝯtinua oꝛatio ꝯtexeret.
Mar. hoc idē pcoꝛdia mea cir=
cūuoluebat. Juli⁹: eia ergo te
ad ꝓpoſitū ꝯuertas nulla inter
iecta ſermonis interruptione.
Niſi quādo foꝛte fuerit aīm ſu
mendi neceſſitas.

Marianus.

DUplicia q̄dē vul=
nera eſſe cū in li=
teraꝝ ludis ver=
ſaremur mi Juli
voſq̧ ceteri fra=
tres accipimus.
Que inter ſe nomine ita diffe=
rūt ſicut vnius cura ab alteri⁹
curatione differt. Quoꝛuꝫ alte
rum eſt ſimplex alterum vero
cōpoſituꝫ. Simplex enimuero
vulnus eſt illud in quo non eſt
ſubſtātie deperditio ⁊ vna tm̄
intētione curādi curatur ⁊ cō=
ſolidatur. De qua nullā ob fa
cilitatem faciemus mentioneꝫ
cum a muliere ab hac nr̄a tem
peſtate hmōi vulnera medicē=
tur. Jllud autem qđ cōpoſituꝫ
nūcupatur eſt in quo fit deper=
ditio ſubſtātie ac plures inten
tiones curatiuas ſibi maxime
vēdicat. Sicut eſt diuiſum cō=
tinui ꝯſolidare ⁊ qđ ab eo dep
ditū eſt inſtaurare ⁊ q̄d apoſte
matis intumuit curare. Quoꝝ
quedā neceſſario moꝛtalia eſſe
dicimus: quedaꝫ ſanabilia. Di
cemus ergo q̄ letalia eſſe nomi
nauim⁹ ⁊ a coꝛde tanq̄ ab arce
toti⁹ coꝛpoꝛis nos incipere nō
abſonū a rōne exiſtit. Dicimus
igit̄ oia vulnera ſubſtantiā coꝛ
dis offendentia eſſe moꝛtifera.
Nā vt Auicēna refert coꝛ nō pa
tit̄ (vita durāte) ꝯtinui ſolutio=
nē. Et ꝓpterea vt vno oꝛe oia i
tercludā q̄ ad vitam neceſſarie
virtuti ipedimētū obijciūt ho=
minē ad acherōta ſine viatico
emigrare hinc cogunt. Sicuti
vulnera ſubſtātie cerebꝛi adhe
rētia trachee arterie meri pul=
monis epatis chiſtifellis dia=
phꝛagmatis ſtomachi ſplenis
inteſtinoꝝ graciliū renū ⁊ veſi
ce. Et fere oia itrīſeca piculoſa
ſunt qm̄ ab extrinſeco aere ipa
alterant̄ ⁊ ſpirit⁹ offendunt̄ ac
etiā vt⁹ q̄ humanā naturā ſo=
let fulcire deſtruet̄. Et rō āt iſto
rū moꝛtē fouētiū ē ꝙ cū ſanciā=
tur difficillime ob ꝯtinuū mo=
tū cicatrizāt̄. Cūq̧ h̄ illis dene
get̄ ſua officia vite neceſſaria ꝑ
ficere nequeūt. Reſtat deniq̧ vt
de illis q̄ muſculis accidūt ali=
q̄d dlibem⁹. Cū nō ſint minoꝛꝭ
extimāda quā pdcā l q̄b⁹ ma=
nifeſta claraq̧ ꝯſiſtit moꝛtis ſi=
gnificatio in his vo digna pro
phetis ⁊ hoibus deoꝝ numine
limphatiꝭ ꝓnoſticatio. Nā ſepe
id ſolet cōmētari qđ rabid⁹ an
guis in herbis latitās vt plm
errāti hoi facit. Aut em̄ trāſeū
tes momoꝛdit. Aut eoſdē pal=
loꝛe ꝯcuſſit. Jdcirco mi facūdiſ
ſime Bernardie voſq̧ mei dile
ctiſſimi d illis paululū ratioci
nemur. Ne nos ſic non opinan
tes ducant falſo gaudio ⁊ inde
inter oſcitantes opprimant.

Excogitemus

EXcogitem⁹ ergo vul nera que a tribus di gitis ſupra vel infra ſecunduz iuncturas muſculorū capiti ac lacertoꝝ occurrunt eſſe valde periculoſa. Neruorū quoqꝫ pūcturā propter eoꝝ ſenſum ⁊ cōmunitatē quā cū cerebro habent ſpaſmi ſolere eē generatiuam. Unde illud diuini hyppocratis certificat. In vulnere ſpaſm⁹ ſuperueniens vt plurimum mortale. Que quidē vulnera in iſtis locis nō oīno cōtēnēda ſunt. Nā ⁊ medico dedec⁹ parare ſolēt niſi caute aſtātib⁹ de hmōi ipſe pnoſticet. Qd mihi iā cōtigiſſet cū vitā pmitterē vni vulnerato per tres digitos a genu ſurſum. Niſi me admonuiſſet magiſter me⁹ Joānes de Uigo Januēſis cui quātū debeā non valeo extimare. Nā ſi p illi⁹ commodo vitā meā: qua mortalib⁹ nihil cari⁹ ē diſſapidarē nullā ſuoꝝ erga me meritoꝝ partem attigerē. Qm̄ ſi ſingula q̄ i me ab ipſo pfecta ſunt cōmemorare vellē pri⁹. Titā ſuos anhelātes equos a curru diſiūgeret quā ego finē illi⁹ imponerē. Redeo vn̄ q̄ſi erā delapſus. Cū vitā illi ſpōderē his me verbꝫ ſecrete clā quā domeſticis interpellauit vir tute cōſentiēte nullo ve i vulnere apparente emergēte egrotoqꝫ q̄eſcēte ac ſi nihil perpeſſus eſſet. Perpēde rōneqꝫ diſcurre vtiqꝫ ſemp facis mi Mariane hec ſigna q̄ i hmōi vulnerib⁹ ſpaſmū iducūt. Cum hic mihi tumoris emineat malū hercle nūciū affero qd ex lōga expiētia nact⁹ ſum. Nā mā q ad doloꝫ locum fluere deberet in neruis ibibit:

vn̄ ſpaſmū affore video. Qd ſi nō mīta mā (nā idē mīta facit) defluxiſſet ad locuz mihi bone ſpei de infirmo nūciū afferret. Id q̄dē ſignificat mā̄z neruos reliquere ⁊ foras aductare. Et qm̄ illō vſqꝫ int⁹ ſopit malū de ipo fere cōcipio. qd q̄dē (mirabile dictu) fuit. Nā ſpaſmo aū q̄n tuz dīē exiliēte egrot⁹ e medio ad ſuperos ſine pēnis aduolauit. Un̄ q̄ſi ego ſtupid⁹ memorie illa ſigna tradidi et adhuc tradita volo. qd ⁊ vt vos faciatꝭ moneo: ⁊ ſi q̄ nota ſūt renotate vt cū illis eēt op⁹ tāquā e promptuario eadē expromere videamini. Et q̄ vos ipos appello ne nimꝭ pcipites in pnoſticādo ſed cauti ac maturi eē debeatis. Cetera vero cū ab his diſceſſeritꝭ vulnerib⁹ q̄ lethea pdiximus ſanabilia eſſe nō dubitatis. Pro quoꝝ curōne adipiſcēda duo capitales modi reperiūt. Quoꝝ alter fit via prime intētionis. Alter vero ſcd̄e itētiōis via. Mod⁹ hic tūc fit qn̄ diſſolutū cū modico eterogeneo cōiungit vt oſſa q̄ cuz poro ſarcoide vniunt. Ille vero qn̄ partes ſeparate ſuo homogeneo vniunt. Quos ſemp añ oculos habere debem⁹ ne ea i vulnerib⁹ adminiſtrem⁹ quoꝝ poſtea ſit penitēdū. Qd (vt effugiam⁹) iudicio eſſe incipiēduz pro eoꝝ cura ab his quibus in vnoquoqꝫ vulnere vtamur.

CUm pmū aīm ad curādā vlnera appuleritꝭ: hec vobꝭ ſtati ſubiciāt in vulnerꝭ curōne vtenda. Scꝫ regiminis vite ordinatio: vulnerꝭ localiū adminiſtratio eiuſdez

minis lini folioꝝ lactucaꝝ lib.
v.farine ordei.ℨ.ij.olei violati
roſa.aā.ℨ.ſ.ß.butir.ℨ.ſ.bulliāt
oīa ſimul donec fiat ſimilis gal
linaꝝ vit vel brodio addēdo i
fine cocture vitella ouorū nūe-
ro quatuor.Et modus applica
tionis eſt vt cum petijs madefa
ctis in dicta decoctione actuali
ter calidā fiat crebra mutatio
vnius poſt aliam per tertiā par
tem vnius hore.Sedat eñ dolo
rem ⁊ reſolutioni opitulat̄ ma-
teriam ad cutem attrahendo.
Poſſunt etiā ex decoctiōe capi-
tis arietis ⁊ aliarū carniū tales
embrocatiōes fieri dūmodo iu-
ra pinguia ſint:⁊ hoc ſcōm quā
habebitis intentionē maturan
Aliter di vel reſoluēdi.Quā immedia
te tale ſequatur emplaſtruꝫ.℞.
folioꝝ maluarum violarū ⁊ la-
ctucaꝝ.aā.ꝟ.ſ.q̄ decocta piſta
ta ⁊ cribel.cū far.ordei et eadeꝫ
decoctiōe addēdo olei violat.ℨ
ij.ſ.butiri.ℨ.ſ.ß.ad ignē ſolide
emplaſtrent̄.Et quādo ab igne
auferatur incorporentur vitella
triū ouorum ⁊ ſuperponat̄ egri
tudini.Si vero tanto labore fa
ſtidiremini ⁊ ſolū emplaſtrorū
adminiculo alliciamini hoc aſtā-
tibus vtendum ordinabitis.℞.
Aliter mice panis lib.ſ.ß.que imbiba
tur decoctione maluarum vio-
larum ⁊ lactucarum vel brodio
carnis arietis aut vituline aut
lacte ouino vel caprino calido.
poſt deniqꝫ exprimatur ⁊ piſte
tur que in mortario ingirū pi
ſtillo ducatur incorporando et
malaxando olei violati roſati.
aā.ℨ.ſ.ß.butiri.ℨ ſ.croci.℈.ſ.et
Aliter iteruꝫ ad ignē parū inſpiſſetur
hoc facto ab igne dematur ad-
dēdo vitella duorū ouoꝝ ſicqꝫ
erit factum emplaſtruꝫ:vel.℞.
folioꝝ maluaꝝ ⁊ violaꝝ.aā.ꝟ.
ſ.decocta ſimul piſtētur cū pin-
guedie porcine ⁊ vtimino.Nā
vno iſtoꝝ credite mihi matura
tiōi colericū apoſtema ſubijcie
tur.Quā lenitas tactus ⁊ dolo
ris ſedatio oſtēdet:vt Auicēna
docet:cū de ſignificatiōe matu-
ratiōis loquitur dicēs.Cum vi
deris lenitatē quendā ⁊ ſedatio
nē doloris tūc ſcias qꝫ eſt in via
maturatiōis.Cū aūt locus fue
rit iciſiōi diſpoſit⁹ voſqꝫ ad op⁹
perficiēdum inuitauerit. Ante
oīa cōtēplaminoꝛ vt perforatio
ſeu inciſio villorū poſitionē cō-
ſequatur.Nā illo nihil erit ap
tius ⁊ cōmodi⁹ ad cicatricēꝫ ci- Nota.
tius inducēdā.Ponaturqꝫ ſem de inci-
per in loco decliuiori vt facili⁹ ſione a
inde defluat ſanies ⁊ eo maxi- poſte-
me ſi materia illuc ſerperet.Nā matis
vndecunqꝫ natura maxime re- matu-
pit inde ducere oportet ꝑ cōue- rari.
niētes regiones:vt diuinus Hy
pocrates aſſerit.Eſtqꝫ inciſio ſi
milis huic ⊃ Caracteri faciēda
vt placuit magiſtro meo.Si lo
cus nō fuerit neruoſus.Naꝫ eo
exiſtēte neruoſo ſcōm nerui lon
gitudinē eſt facienda. Quoniā
ſi aliquātulū trāſuerſus neru⁹
ſulcaretur:timeremus ne fieret
ipſius inciſio.Facta deniqꝫ inci
ſione locum vulneratum ſtatiꝫ
ſtupa albumine oui madefacta
cooperiendum eſt.Prius tamē Nota.
os vulneris ſpecillo eadē ſtupa hoc.
madefacta fabricato repleatis
ne materia vna vice extrahat̄.
Quod ſi euenerit virtus (exiſtē
te apoſtemate magno) multū de
bilitaret.Quā diligētius obſer
uare debem⁹ vt bonū ꝑbeat nu-
trimētū recteqꝫ operetur.Nam

vt inq̃t meſue ⁊ ſnia Galeni in tertio tegni. Natura eſt operatrix: medicus vero ipſi⁹ miſter. Uerũ illud idẽ ↄſideratione maxime regẽdũ eſt vt cũ locus apoſtemeſ bñ ↄſidereſ nunq̃d carnoſus an neruoſus deuaſtetur. Nã ſi in hoc orretur aliquãtulũ immaturus ſecareſ ne nerui vel villi immũda ſanie corrumpant. Si vero in altero gñareſ q̃m carnoſus erit integrã maturationẽ expectarem⁹ cũ a nocumẽto nullo exercitaremur: vt illũ ante maturationem reſerem⁹ quod in altero nobis nullo adhibito ↄſilio interdicereſ. Cũ ergo inciſionẽ bene obſtipaueritis locũ ipſum amplius nõ reuiſatis niſi pus integerrim⁹ dies vobis illuxerit. Quod cũ factũ fuerit illud apã viſitabitis medicamie ex vitello ouorũ ⁊ terebẽtina cõpoſito biduo aut triduo aut eo plus: vt vos ipſa digerẽdi neceſſitas edocebit.

Abſterſiuum.

Quo vero elapſo termino curã finietis cũ abſterſiuo q͛ ex farina ordei ⁊ terebẽtina ac melle roſato ↄficiť.

Aliud cõmune.

Et ſi fuerit cauernoſum aut barboſũ vt plerũq; accidit iſtũ abſterſiuum vobis vtẽdum damus. ℞. mellis roſ. colati. ℥. j. ß. terebẽ. clare. ℥. ij. ſucci apij. ℥. ß. bulliãt vſq; ad ſucci cõſumptionẽ: deinde cũ tepidũ erit addãtur farle ordei. q. ſ. bene omnia miſceanť tantiſper dum vobis vſui eſſe videbũtur. Et q̃m multoties ſolet accidere q͛ibi mala caro oriatur: dicẽdum eſt quomodo illa remoueaſ.

ſuperflue carnis remotiuum

Ego autẽ ſemper in remouẽda carne ſupflua aut ſemiputrida vſus ſum vnguẽto mixto. Cuius vna ps eſt egyptiaci: altera ꝓo apoſtolorũ. Si vero locus fuiſſet multe ſenſibilitatis vtebar puluere ſine dolore carnis putride ꝛmotiuo mei magri Joannis de vigo ianuẽſis Julij ſcdi maximi pontificis medici. Quẽ colo veneror dicerẽ ⁊ adoro: ni me religio detineret. Nã ſolũ ipſum hac nr̃a tempeſtate iudico amãdum venerãdum ⁊ colẽdum eſſe. Cum Rome ipſe olbus de vita deſperãtib⁹ maximo ꝓſidio ſubſidioq; fiet.

Laus ioãnis d vigo.

Cui⁹ opus quod de Chirurgia compoſuit Rome imprimitur: appellaturq; Copioſa in Chirurgia nomen quidem rei conſimile. Quod vt omnes hãc artẽ exercere cupiẽtes habeant hortor atq; animo. Q̃m opus illud perfectũ eſt: ⁊ fere nihil in chirurgia dicitur quin ipẽ non tetigerit. Ad quod ſepe me trãſfero cum conſilio ⁊ auxilio egeã in egrotis curandis vbi preſentanea ⁊ ſalutifera chirurgie ſubſidia inuenio quibus ⁊ honorez ⁊ vtilitatem mihi paro.

vnguẽtum.

Deſup autem vnguentum quo meus magiſter frequenter vtebatur applicabitis. Cuius talis eſt deſcriptio. ℞. olĩ roſati camomillini añ. ℥. iij. pinguedinis caſtrati. ℥. iiij. pinguedinis vituli. ℥. ij. medulle cruriũ vacce. ℥. ij. litargirij auri ⁊ argenti añ. ℥. j. ß ceruſe. ℥. ß. minij. ʒ. iij. terebẽtine clare. ℥. iiij. cer̃ noue. ℥. ij. oĩa ſimul miſceanť ſcdm artẽ ⁊ bulliãt lẽto igne in pricipio deĩde ignẽ fortificãdo ſemp cũ ſpatumine pertracteť donec colorez acq̃rat nigerrimũ. Sicq; habebitis vnguẽtũ plage ſupponẽdũ ceroti ſimile. Nunc autẽ qđ pene trãſilierã puſillanimitas Micropſici qui apud nos ha=

bitat me in ipſo tĕpore admo-nuit. Qui cum ab apoſtemate vehemĕter cruciaretur mortez prius ſeſe paſſurū pdicabāt ꝙ flebotomio apoſtema illud ape-riretur: ego aūt importunitātē hominis perpēdēs hoc potĕtia li cauterio flegmonem ſuppora-ri quod hoc ordine ꝓpoſueram Accepi vni⁹ ciati lixiuiū ſapōis qđ pri⁹ a colatorio emanat ap-pellaturꝙ mater qđ nĕpe ferue-dū in cacciola enea poſui cūdra gmāte vno vitrioli romani ꝙ ſi-mul iuncta ad ignez cōpoſui vi ebulirēt donec quicquid ibi li-xiuiū eſſet feruendo deſiccaret ⁊ ſpumā que ibidē remāſerat col legi ⁊ collectam vtendam ſeruo Que tante operationis eſt ꝙ ꝗ-ſi ſubito operari videatur. Si-gnū aūt perfecte operatiōis eſt qū locus remanet denigratus ꝗ equidē vſus ſum in Micropſici pertinaciā. Sed anteꝙ applica retur peciolam vnā cōfeci qua tegerē apoſtema ne cauteriū al terā partē quā vellē perforaſſet Quā hercle peciam illiniui vn-guēto tenaci ⁊ i medio illi⁹ tātū foraminis reliqui quāto me ꝓ illius apertione idigere cogno ui. In quo cauteriū cōpoſui ac deinde altera peciola eodē vn-guēto tenaci (ne cauteriū deci-deret) ipʒ coopui ⁊ ſic coopertū per dimidiū hore aut plus mi-nusve eo ſtetit. Deinde reuer-ſus ad Micropſicū Cauterium amoui ⁊ eſcarā ꝙ nullo pacto ferro extirpādam, arbitramur: butiro vel hoc emplo cooperiē dā amiciui. Re. foliorū maluarū ⁊ violarū añ. M. j. coquātur ⁊ pi ſtent cui addātur pīguedis por ciae. ℥. ij. butiri. ℥. j. ß. fermēti. ℥. iij. croci. ℈. j. q̄bꝰ oīa imortario miſceantur ⁊ fiat empłm quod tepidū loco applicetur. Iſtud ei eſt eſcare remotiuū ⁊ doloris mitigatiuum. Cum ergo eſca-ra fuerit remota curet vlcus cu rā ⁊ ordine quē modo vobis ſu pra deſcripſimus. Huc vſꝙ de apoſtemate quo vacuo corpori obuiauerit locuti ſumus. Nūc aūt qm̄ hac trāſit cui mandata mei magiſtri referā me aliquā tulū morabimini. Nā cuʒ ab il-lo diſſolut⁹ ero ad vos quā pri mū me ꝯferā. Ut de apate ꝙ ple num corpus aggreſſum ſit ſer-monē per vos inceptū noſtrum perſequamur. Coſm⁹ i felix et quā breui poteris illū expedias ad nos reuerſurus ne ea iucun ditate caream⁹ qua modo nros aiosrefocillari ſentim⁹. Mar. ⁊ ſi hoc adulandi gratia dictum ſit preſto tamen hic ad vos ero Nam vobis mos olno hodie ge rendus eſt.

¶ Marianus.

En Nimnero ille hō nobis ho die frugi fuit cū me vno ſo lo ꝯbo expediuit. Clemēs. Uex eſt mediuſſidi⁹ nā te longi⁹ ab-üſſe exiſtimam⁹: ⁊ neꝙ tā cito re uerſurū cēſebamus. Mar. Sed ne tps fruſtra cōteram⁹ diſſutā orationē reſarciemus: Coſmus Id quoꝙ nos volumus. Mari. Si vero corp⁹ repletū inuenerit apoſtema multo longius inſu-dabitis ꝙ mō feciſtis qū illud erit a materia antecedēti. Pro cuius curatione vos ꝗtuor intē tiones añ oculos habere dece-bit. Quarū prima erit regimi-nis vite ordinatio cum humo-rum adequatione. Scđa mate-riei peccātis minoratio. Tertia

remotio ꝯiūcte. Quarta acciden
tiū correptio ⁊ certa ſemēdatio.
Que qdē pꝛīa intētio ſex reꝝ nō
naturaliū admiſtratione tenet.
Scȝ aeris cibi ⁊ potꝰ ſomni ⁊ vi
giliarū ⁊ qetis inanitionis ⁊ re
pletionis ⁊ aie accidētiū. Que
oīa temone maxiaq̧ dil:gētia
ꝓ materiei fluctuatiōe tenēda
⁊ gubernāda ſūt. Ut cū opꝰ fue
rit velificatōe mutata portuunē
tanto ope ꝺſideramꝰ facillime
potiamur. Scda oppoſite mi-
nuēdo vētrēq̧ ſoluēdo vt ꝓ illiꝰ
opportūitate habebit. Tertiā
ꝑcutiēdo vel mollificādo adipi
ſcemur ſm egritudinis exigen
tiā. Hic vero maxime aladuertē
dū ē ne (añq̧ minuat ſoluatur-
q̧ corpꝰ repletū exiſtēs) localia
applicēt. Ne forte id qꝺ cū ꝺ ca
ſibꝰ repcuſſionē reſpuētibꝰ age
bamꝰ: diximus maximo cū de-
decore operātis eueniat q̄ me
rito criminaremur. Si vero dela
tores a tāto facinore aberūt ne
credite excelſum ⁊ glorioſum
Deū q̄ iudicat celos q̄ arguūt ⁊
elemēta q̄ ſeuiunt oīno abeſſe.
Et ſi nō aliud. ſupereſt tamē in
poſterū cruciatꝰ gehēne vt Di
nus Meſue inquit. Idcirco are Reper-
cto nō declinemus ne vbi eter- cuſſiuū
nā requiē inuenire cōcupiſcimꝰ
ꝑpetuo penā luamꝰ. Precedēti
igit vētris ſolutione domeſtice
repellemꝰ repercuſſiuo ex oleo
roſato bolo armeno ⁊ ſandalis
oībus cōfecto cū albumine ⁊ vi
tello oui vel iſto. ℞. folioꝝ mal
uarum ⁊ violarum. añ. M. j. ab
ſinthij roſarum rub. añ. M. ß. fa
rine ordei. ʒ. j. olei cāomille. ʒ.
iij. farine lentiū. ʒ. j. ß. coquen-
da coquantur ⁊ colata piſtent:
deinde omnia ſimul miſceant

et ad ignem ſecundū artē fiat
emplaſtrum molle. Illud autē
meus Auicenna compoſuit in
quo apoſtematis reſolutionē
inueni cum membri cōfortatio
ne. Quod facillime ab īgrediē
tibus percipitur. Si quis attē
te ipſa cōſiderauerit. Que ſi pa
rum ſufficere viſa ſunt nullo te
neamini impedimēto quin ad
mollitiua ſupradicta vos ipſos
conferatis: Uel ſi materia ad vi
ſcoſitatē aptior magis erit ſub
ſequentia eligite. Si cū antedi
ctis nihil profueritis. ℞. folioꝝ
maluarum ⁊ violarum añ. M.
j. radicū liliorum alborū. ʒ. ij.
radicum altee. ʒ. iij. bulliāt oīa
ſimul deinde piſtentur ⁊ cribel
lētur cui cribrature addant bu
tiri. ʒ. ij. pinguedīs porcine. ʒ. Matu-
j. ß. ⁊ fiat emplaſtrum ī morta- ratiuū
rio lapideo vel. ℞. radicū lilio
rū alborū. ʒ. iij. radicū altee. ʒ. Aliud.
ij. folioꝝ maluarū ⁊ violaꝝ añ.
M. ß. bulliāt ⁊ oīa piſtata ſimul
cribellēt cui cribrature adda-
tur pinguedis galline. ʒ. ij. bul
tiri. ʒ. j. axūgie porcine. ʒ. ij. fer
mēti. ʒ. j. ß. farie ordei. ʒ. iij. cro
ci. ℈. j. cū eadem decoctiōe fiat
emplm in bona forma q̄ poſtea
vtamini. Cū ergo ad id faſtigij
ꝑuentū erit vt vos arma cape-
ſcere abhorret. Illico vos flobo
thomo accingatis vt cū ad con
flictū volaueritis intrepidi con
ſiſtatis veſtraſq̧ operatiōes au
dacter agatis. Nā ego ꝯplures
aiaduerti Franciſce voſq̧ dile-
cti fratres cū ſalutem infirmis
preſtare voluiſſent timiditate
quadā ſilicēſcere nulloq̧ modo
apoſtemata percutere potuiſſe.
Ex quo dedecus ſibi maximum
parauere. Ut ergo illud idē ef-

fugiatis vos accincti manicas flobothomo aioſe apa pforabitis. Quorū apertione celebrata ordinē ſuperi⁹ narratū in digerendo ꝛ abſtergēdo obſeruabitis. Uerū i loco cicatrizādo vtimini iſto medicamine qđ ex minij. ℥. ſ. ꝛ olei roſ. mirti. aā. ℥. ſ. ſ. ↄficit. Iſtud nāqꝫ multū in ſigillādo vꝫ ſemp tñ loco prius irrorato decoctione ex aqua plātaginis roſata ac alumine roche parūqꝫ mellis roſati colati ↄpoſita. Qua vſus ſuꝫ ꝛ aſſidue vtitur me⁹ magiſter in vlcerib⁹ cicatrizandis. Quarta vero intētio erit accidētiū q̄ plerūqꝫ apatib⁹ icūbūt certa emēdatio. Nā ſi illis diuti⁹ patiēs vexaret̃ vt⁹ ei⁹ ↄſterneret. Qđ vobis maximo īpedimēto eſſet: ne qđ icepiſtis feliciter ↄficiatis. Sūt iſta duo quippe accidētia in apate valde vereda doloris ſcꝫ extēſio ꝛ loci denigratio. Quā enimuero vt plurimū curatoris defectu euenire cōperi cupientis materiā fluxā exhalandā repcutere q̄ nēpe fortib⁹ repercuſſiuis in loco cōculcat̃ vt ſupra dictū eſt cū de illis q̄ repcuſſionem abominātur tractabat̃. Idcirco vos qui hāc artē exercitaturi eritꝭ fraterno amore ac deorū numine adhortor ne tm̄ ſceleris patrare poſſitis vt repcuſſiua qb⁹ vſuri eritis in loco dolēti ad fermētationē poti⁹ q̄ materiei inacerbationē ſeu incrudationē declinēt. Nā p mā defluxa pororū dilatatiōe idigem⁹. Qđ facile quis hr̄e poterit ſi nr̄a repcuſſiua ſupius formata frequētauerit. Si ꝟo iſtud accidens ſiue per incuriam curatoris ſiue per materiā contuſam exilierit hec infraſcripta implaſtrabitis quibus in huiuſmodi caſibus vtebar. ℞. fabaꝝ excoriataꝝ li. ij. folioꝝ maluarū. M. ij. bulliāt ſimul in lixiuio vſqꝫ ad pfectam decoctionē deinde piſtent̃ ꝛ incorporent̃ farine ſeminis lini. ℥ iij. farine lupinoꝝ. ℥. ij. ꝛ cū ſapa fiat emplm. Iſtud enim poros aperiēs materiā exhalādo mēbrū cōfortat.

Exhalatiuū ꝛ membri confortatiuum.

Si aūt emplaſtro applicato prima ꝛ ſcđa die magis magiſqꝫ obfuſcabit̃: erit neceſſariū ad vlteriora trāſire locū clarificādo ꝛ incidēdo ſcđm morbi poſtulatū ꝛ loci tolerantiā. Nam iſta ſunt accidentia q̄ non ita facile tractant̃ ſicut docent: ſed maxima medici diligētia repuniuntur ꝛ curantur. Et ideo qui ad hāc erūt facultatē euolaturi debeāt pri⁹ cū optio exercitatoqꝫ magiſtro nidificare ꝛ illi⁹ facta bene inſpicere et dicta memoriter ꝛ ſubtiliter pēſiculari. At cū e nido exilierint valeāt firmato alaruꝫ remigio ſecure aera pcutere ꝛ nauigare ꝛ nō modo huc modo illuc circūuolitare ꝛ inter ſcopulos illidere veluti pyratarū fuga pati ſolent indocti pelagi naute facere. Facta deniqꝫ ſcarificatiōe ſubito loc⁹ irroret̃ lotione ex lixiuio ꝛ ſale confecta. Irrorato igit̃ loco ſuperadditis iſtud ex mente guidonis. ℞. farine fabarum farine orobi. aā. ℥. vj. farine lupinorū. ℥. iiij. q. cū oximelle decoquant̃ donec emplaſtri formā acquirāt ꝛ loco poſtea tepide applicentur. Uel decoquatꝭ fabis corio exutis i lixiuio barbitonſoris cum lupinis quibus ſimul in mortario tritis locus amiciatur. At ſi cum iſta admi

niſtraueritis ꝛ carnem malam
vngm̄ egyptiacū. vel corruptam videritis ne con
ſulatis amicum quin egyptia-
co locum viſitetis facta tamen
deſcriptiōe Auicēne que eſt hu-
iuſmodi. ℞. floꝝ eris aluminis
roche mellis aceti boni añ. par
tes equales que oīa ſimul tan-
tiſper coquantur dum rubeum
acquirāt colorem. Quo poſtea
locum ſeu a egritudine exacer-
batumvr̄o iudicio defedabitis
biduo aut triduo ſemper tamē
iterando donec eſcharam ꝑdu
xerit ꝛ ſeparationem facere in-
ceperit. que omnino ferro extir
panda non eſt. Sed vno illoꝝ
mollitiuorum eradicanda atqꝫ
diſſoluenda butiro aut pingue
dine porcina vt ſupra dictū fuit
Que cum ceciderit vlcus qđ re-
manſerit ſicut alia vlcera carā-
dum erit. Quoꝝ annuente deo
autoritas. plenam vobis dabim⁹ noticiā.
Tenetis ergo curam putrefa-
ctionis quam venire maxime ꝓ
hibere debetis. Nā ſemel per-
eunti nulla ꝓeinde ſuffragia ꝓ
ſunt. Ceterum deinceps deue-
niendum eſſe machinamur ad
apoſtematis indurationem ſi
prius de ſedātibus dolorē pau-
ca dixerimus cum vnum ſit de
maxime naturam proſternenti
bus vt ariſtoteles olim doctiſſi-
mus ꝛ acutiſſim⁹ protulit ſcʒ do
lorē ꝛ pudoreʒ humanā diſſol
uere naturā. Conſequēter huic
etiā opitulari neceſſariū vr̄ cū
tota noſtra intētio ſit humani-
tatem ꝯſeruare. Sed vos latere
non dʒ doloris ſedationem eſſe
male cōplexionis alteratione:
dūmodo non ſit ex materierum
incarceratiōe (de qua loq̄mur)
vel continuitatis ſolutione aut
comeſtione. Iſta nāqꝫ alia atqꝫ
alia expoſcerēt ſubſidia. Dolo
res enim ſcđm quē incumbunt
locum aut ꝯtinuitatis ſolutio
nem aut ſubitas alteratiōes oſñ
dunt vt ſupra dictum eſt ex ga-
leni opinione tertio tegni reci-
tata. Cūqꝫ hoc ſit ex veſtro inge
nio alterantia vos adinueneri
tis. Pro materierum icarnatio
ne non multa prelibabimus ne
forte pre nimia inebriatione in
geniū ſopiret. Sʒ tñ que magi-
ſter me⁹ Joannes et cōpater in
caſu colerico adminiſtrabat vo
bis referam: ne qđ prius dicere
inſtitueram deſeruiſſe videar.
Quare ſi quis veſtrū dolorē mi
tigare inhiauerit. Iſtud in ꝑn- Doloris ſedatiuum.
cipio vtendū ordinare cōfeſtim
oportebit. ℞. ſucci lactuce olei
roſati. añ. ℥. ij. albumina ꝛ vitel
la duoꝝ ouorum que ſimul oīa Aliud
conquaſſentur deinde loco do-
loroſo applicentur. Poſtero ve-
ro die iſtud erit loco ſupaddē
dū vnde primū fuerit detectum
℞. medulle panis decocte in la
cte caprino aut ouino vel in bro
dio pulli aut capitis caſtrati qꝛ
ſatius eſſet. ℥. vj. deinde exꝓma
tur aliquantulum cui addātur
olei roſati olei camomillini.
añ. ℥. ſ. vitella triū ouorū. Que
oīa adinuicē cōquaſſata mala-
xantur ꝛ iterū decoquātur len-
to igne donec aliquātulum ſti-
pētur. Quod cū fuerit decoctū
vos ipſuʒ tepidum adminiſtra
bitis. Si ꝟo his annotatis do-
lor ipſe non refrenabitur: iſtud
vos ſucceſſiue tenebitis. Nam
aliq̄ñ vehemētia doloris faciet
nos indigere medicinis molifi
cantib⁹ abſqꝫ attratione ꝛ for-
taſſe erit cū eis infrigidatio nō-

ꝓhibēs mollificationem vt ait
Aui. loquēs de flegmone. Et ꝓ=
pterea ſi iſta laperēt maturatio
nē ne admiramini cū ab ipo ꝓn
Aliud. cipe doceamur. ℞. maluarū vio
larū. añ. ɱ. j. q̄ decocte piſtētur
cui addite farine ordei. ℥. ij. ol'.
roſati. q. ſ. ꝛ iterꝫ bul. parūꝑ do
nec emplaſtrū fiat ſuꝑ locū po=
Aliud. nendū q̇bus ſi nō ꝯtenti eritis
iſtud aliud annotabitis. ℞. fa=
rine fenugreci ſeminis lini florꝫ
camomille piguedinis galline
liquefacte olī roſati añ. ℥. ij. mi
ſceantur ſimul ꝛ bulliant cū de
coctione maluarū ꝛ violarꝫ pre
ter oleū ꝛ pinguedinē donec iam
paſtent deinde oleū ꝛ piguedo
calefacta bene incorporētur ad
dendo parū olei camomillini ꝛ
anetini ꝛ fiat empl'm. Nā iſtud
aperiet poros ꝛ materiei cōcul
cate dolorē carminabit. In au
gmēto ꝟo egritudinis iſtud cō
formabitis. ℞. olei roſati camo
millini. añ. ℥. j. ſ. vitella duorū
ouorꝫ farine ordei. ℥. ſ. aut parꝫ
plus q̄ bene ſpatula agitata cū
vobis neceſſe fuerit in loco do
loroſo collocabitis. Hec ꝓ dolo
re ſedādo ſatis arbitror ſuffice
re nā ex iſtis vr̄o marte ad ſūr
mi vtilitatē ꝛ veſtrā voluntatē
explēdā ꝯſimilia formare exco=
gitabitis. Ab eis q̇dē abſolutꝰ
redeo nūc ad ap̄atis induratio
nem quam hercle intactam ob
facilitatē reliquiſſent. Uerū ne
ſermo noſter mācus appareat
q̇bꝰ in hmōi caſibꝰ vſus ſum re
citabo. Licet iſta intētio varia
ap̄atis ingenia linteſcendi ha=
beat q̄ ꝯſumunt ſcdm illiꝰ exigē
tiā. Qm̄ (vt inq̇t Meſue caplo d
laſſitudine ꝛ debilitate corpis
poſt purgationē) intentionē no

ſtrā ꝟtimꝰ ad cām ꝛ abſcidimꝰ mollifi
eā qm̄ hec eſt rectitudo cure et calluū.
theſaurꝰ opationis. Iccirco ſi qn̄
apparuerit vt locꝰ indureſceret
anteq̄ firmet vt facilius lēteſce
ret iſto medicamine curat. ℞.
caricarū pinguiū. nu. x. radicū
althee minutatim inciſe. ℥. vj.
decoquantur ſil' vſq̄ quo radi=
ces bn̄ fuerit decocte poſtea ab
late piſtētur in mortario mar=
moreo cū axungie porcine. ℥. ij.
ſ. ꝛ croci. ℈. ſ. q̄ facto locus lin
teſcendus coopiat ꝛ hēbitis q̄
aucupamini intētionē. Si vero
a vr̄is retibꝰ p̄da euolauerit ve
ſtraſq̄ manus ludificata fuerit
ne alias idē perpetrare valeat
iſto ſcdo eā irretabitis. ℞. tere
bētinā butiro admixtā ꝛ incor= Aliud.
poratā q̄ mediuſſidiꝰ reſoluit ꝛ Nota.
mollificat: ſꝫ anq̄ applicet locꝰ
ſepiꝰ aq̄ tepida irrorādus eſt q̄
q̇dē ē ꝓuia ad maturādū diſpo
ſitio. Cū aūt ad ſuppoiationē
iam deuenerit cauterio apiat
potētiali aut falcaſtro aut quo
uis alio mō ꝛ igēio dūmo recte
bn̄q̄ tractet. Facta deniq̄ aptio
ne curet vt ſupra vobis recita=
uimus. Hec ſunt q̄ a me vobis
hodie dicēda eē credidi. Que ſi
nō ita ornate dctā ſūt ſicuti vos
forſitā expectabitis mee ſimpli
citati idulgeatis. Nā ego vt vo
bis eſſe cōpertū arbitror orato
rie loquacitati nūq̄ operā ipen
di. Cūq̄ & ſimplex ſim ſimplici
ſmōe q̄ a me tractata ſunt ptra
ctaui. Que ſi vobis cordi extite
rit cras eodē mō ac ordie q̄ de
vulneribꝰ a nobꝫ delibāda erūt
recitabimꝰ. Uerꝫ ſi q̇d i hoc ſer
mōe dliq̄ri ꝛ mēdo dignū fuerit
emēdatote. Et ſi q̇d tn̄ honoris
aſſurrexerit illud veluti in ꝓnci

pio nr̄e ſermocinatiōis dixim⁹
deo maximo ac virgini Marie
offeratisvt illud virgilianū no
bis vendicem⁹. Ab ioue pnci
piū naʒ ſunt iouis oīa plena
cuius nomē ſit benedictum. In
nocēs. Satꝭ ornate ſplēdideqꝫ
hodie Mariane te geſſiſti ⁊ po
cula digna maiore ſiti ꝙ nr̄a
porrexiſti. Qđ nemini mirū eē
dꝫ cū ſis vndiqꝫ hūanitate cha
ritateve circūfuſus. Quē deus
ꝓ tāto a te i nos munere ꝯlecto
ſecūdet tuaqꝫ opera erga egro
tos ſemꝑ exercēda. feliciter et
patrie tuiſqꝫ parentib⁹ ꝯſeruet
qn̄ nr̄aʒ de te eſtimationē ꝓdi=
gnis medicaminib⁹ extinxiſti.
Uerū te modo admonem⁹ vt
cras huc ad nos euoles quāto
grādi⁹ grādire gradus poſſis
cū egrotos iā curaueris. Ut qđ
ꝓmiſiſti nobis ſine vſura ac di
ſpēdio ꝓſoluas. Nūc ꝟo qn̄ ho
ra ipſa vt īfirmos viſites te ad
monet memor nr̄i felici bono
qꝫ ſidere habeas quādoqꝫ dē et
nos craſtini huc reuerſuri bn̄
diſcedamus. Mar. ite felices
meqꝫ veſtrū eſſe non dubitate.

¶ Finit tractat⁹ de āpatibus.

¶ Incipit trac. de vulneribus.
Bernardinus.

Plerūqꝫ ac=
cidere ſolet
ſuauiſſime
Mariane
vt ſi qđ bo
ni vel mali
immineat
mortalib⁹
diuin⁹ illđ
hercle anim⁹ ꝑſagiat. Qđ qđē
nobis ꝯtingit dū ꝑebamur ne
quid tpis fruſtra ꝯtereret dīe ex=
pectādo miſeri ꝑdidimus. Qđ
tua nobis cā fcm̄ ē ex q̄ vt ige
nue fatemur tibi multū debac=
chabamur. Qm̄ qđ nos aſcape
re oportebat illđ nēpe poſtpo=
ſuim⁹. Qđ ni ſūma cū diligētia
reſtituas tibi dicā aſcribem⁹.
Mar. agitevt iubet qn̄ qđē tot⁹
ego vr̄ ſū oēsvos ſaluer iubēs.
Coſm⁹: ohe ſalue atqꝫ iterꝫ ſal
ue qn̄ ſine ābagib⁹ exordiere.
Mar. eqꝫ iubēs vt dicitꝭ faciā de
finitionē omittēs Quāuis mlti
qđē authores q̄ cū de aliq̄ re di
cturi eſſent ab illi⁹ diffinitione
incipiēdū nō ab re fore iudica
uere. Ubi qđē hacvt opinor ſnīa
tenebāt. Qđ ſi qđ difficile co=
gnitu eēt ꝺ q̄ meminiſſent nūqꝫ
ꝑciperet niſi a diffinitiōe exor=
diū habuiſſet. Qđ merito fieri
oportebat ſi qđ mō dcm̄ ē iter=
fuiſſe. Nā id ſꝑ facere dn̄t vt cū
aliqđ nodi iterloquēdū accide
ret ab ipā diffinitiōe extricaret.
Qđ i meis dictis reor nō poſſe
euenire. Nā de vulnerib⁹ dictu
rus ſum q̄ oib⁹ manifeſta ſunt.
Cuꝫ humano generi a natura
inſitū vt ea q̄ nocitura eſſent ſe
dule cauteqꝫ declinaret. Cūqꝫ
res hoc modo ſe habeat dixi
oib⁹ eſſe cōpertā. Qđ ſi alit fo=
re animaduerterem cōmodi⁹
ab ipſa diffinitiōe noſtrū inirē
ſermonē. Nam quid facili⁹ eēt
dicendum quam ꝙ vulnus ſit
continui ſolutio ex tempore fa
cta ⁊ in mollib⁹ aut duris par
tib⁹ ſine putrefactiōe ꝯſiſtens.
Idcirco qm̄ nullam inde poſſe
oriri vtilitatem curatiuam vi
debatur ſilentio pertrāſeūdū
eſſe autumaui. Sed ſi qs vr̄m
definitiōis ꝑcupidus exiſteret

illa que mō dicta eſt in loco vti
poterit. nec ſibi pſuadeat a me
aliam deſcribēdā eſſe. Nam eo
magnitudinis artis medice ꝓ
ceſſurus ſum que nobis practi
cantibus vtilitatē ⁊ amicitiaȝ
parare debeat. Et ꝙ opportune
fabricare valeā a pria diuiſiōe
me differere iudico oportere.
Clemēs: bene iudicas ſed nos
inde te exordiri cupim⁹ ex quo
nobis ꝯtinua oratio ꝯtexeretꝛ
Mar. hoc idē ꝑcordia mea cir
cūuoluebat. Juli⁹: eia ergo te
ad ꝓpoſitū ꝯuertas nulla iter
iecta ſermonis interruptione.
Niſi quādo forte fuerit aīm ſu
mendi neceſſitas.

¶ Marianus.

Duplicia ꝗdē vul-
nera eſſe cū in li-
teraꝝ ludis ver-
ſaremur mi Juli
voſqꝫ ceteri fra-
tres accipimus.
Que inter ſe nomine ita diffe-
rūt ſicut vnius cura ab alteri⁹
curatione differt. Quoꝝ alte
rum eſt ſimplex alterum vero
cōpoſituȝ. Simplex enimuero
vulnus eſt illud in quo non eſt
ſubſtātie deperditio ⁊ vna tm̄
intētione curādi curatur ⁊ cō-
ſolidatur. De qua nullā ob fa
cilitatem faciemus mentioneȝ
cum a muliere ab hac nr̄a tem
peſtate hmōi vulnera medicē-
tur. Jllud autem qd cōpoſituȝ
nūcupatur eſt in quo fit deper-
ditio ſubſtātie ac plures inten
tiones curatiuas ſibi maxime
vēdicat. Sicut eſt diuiſum cō-
tinui ꝯſolidare ⁊ qd ab eo dep
ditū eſt inſtaurare ⁊ ꝗd apoſte
matis intumuit curare. Quoꝝ
quedā neceſſario mortalia eſſe
dicimus: quedaȝ ſanabilia. Di
cemus ergo ꝙ letalia eſſe nomi
nauim⁹ ⁊ a corde tanqꝫ ab arce
toti⁹ corporis nos incipere nō
abſonū a rōne exiſtit. Dicimus
igitꝛ oīa vulnera ſubſtantiā cor
dis offendentia eſſe mortifera.
Nā vt Auicēna refert cor nō pa
titꝛ (vita durāte) ꝯtinui ſolutio-
nē. Et ꝓpterea vt vno ore oīa ī
tercludā ꝙ ad vitam neceſſarie
virtuti īpedimētū obijciūt ho-
minē ad acherōta ſine viatico
emigrare hinc cogunt. Sicuti
vulnera ſubſtātie cerebri adhe
rētia trachee arteri e meri pul-
monis epatis chiſtifellis dia-
phragmatis ſtomachi ſplenis
inteſtinoꝝ graciliū renū ⁊ veſi
ce. Et fere oīa itriſeca piculoſa
ſunt qm̄ ab extrinſeco aere ipa
alterantꝛ ⁊ ſpirit⁹ offenduntꝛ ac
etiā ꝑt⁹ ꝙ humanā naturā ſo-
let fulcire deſtruetꝛ. Et rō āt iſto
rū mortē fouētiū ē ꝙ cū ſauciā-
tur difficillime ob ꝯtinuū mo-
tū cicatrizātꝛ. Cūqꝫ ꝟ illis dene
getꝛ ſua officia vite neceſſaria ꝑ
ficere nequeūt. Reſtat deniqꝫ vt
de illis ꝗ muſculis accidūt ali-
ꝗd dlibem⁹. Cū nō ſint minoꝛ
extimāda quā ꝑdcā ī qb⁹ ma-
nifeſta claraqꝫ ꝯſiſtit mortis ſi-
gnificatio in his ꝓo digna pro
phetis ⁊ hoībus deoꝝ numine
limphatꝭ ꝓnoſticatio. Nā ſepe
id ſolēt cōmētari qd rabid⁹ an
guis in herbis latitās vt plm̄
errāti hoī facit. Aut eū traſeū
tes momordit. Aut eoſdē pal-
lore ꝯcuſſit. Jdcirco mi facūdiſ
ſime Bernardie voſqꝫ mei dile
ctiſſimi d illis paululū ratioci
nemur. Ne nos ſic non opinan
tes ducant falſo gaudio ⁊ inde
inter oſcitantes opprimant.

Excogitemus

Excogitemꝰ ergo vulnera que a tribus digitis ſupra vel infra ſecunduʒ iuncturas muſculorū capiti ac lacertoꝝ occurrunt eſſe valde periculoſa. Neruorū quoqꝫ pūcturā propter eoꝝ ſenſum ꝛ cōmunitatē qꝫ cū cerebro habent ſpaſmi ſolere eē gñatiuam. Uñ illud diuini hyppocratis certificaꝫ. In vulnere ſpaſmꝰ ſupueniens vt plurimum mortale. Que quidē vulnera in iſtis locis nō oīno ↄtēnēda ſunt. Nā ꝛ medico dedecꝰ parare ſolēt niſi caute aſtātibꝰ de hmōi ipſe pnoſticeꝫ. Qḋ mihi iā cōtigiſſet cū vitā ꝑmitterē vni vulnerato per tres digitos a genu ſurſum. Niſi me admonuiſſet magiſter meꝰ Joānes de Uigo Januēſis cui quātū debeā non valeo extimare. Nā ſi ꝑ illiꝰ commodo vitā meā: qua mortalibꝰ nihil cariꝰ ē diſlapidarē nullā ſuoꝝ erga me meritoꝝ partem attigerē. Qm̄ ſi ſingula q̄ i me ab ipſo ꝑfecta ſunt cōmemorare vellē prīꝰ. Titā ſuos anhelātes equos a curru diſiūgeret qꝫ ego finē illiꝰ imponerē. Redeo vñ q̄ſi erā delapſus. Cū vitā illi ſpōderē his me ꝟbꝫ ſecrete clā qꝫ domeſticis interpellauit virtute ↄſentiēte nullo ve i vulnere apꝑate emergēte egrotoqꝫ qde ſcēte ac ſi nihil perpeſſus eſſet. Perpēde rōneqꝫ diſcurre vtiqꝫ ſemp facis mi Mariane hec ſigna q̄ i hmōi vulneribꝰ ſpaſmū iducūt. Cum hic mihi tumoris emineat malū hercle nūciū affero qḋ ex lōga expiētia nactꝰ ſum. Nā mā q̄ ad doloꝫ locum fluere deberet in neruis ibibiꝫ: vñ ſpaſmū affore video. Qḋ ſi nō mlta mā (nā idē mlta facit) defluxiſſet ad locuʒ mihi bone ſpei de infirmo nūciū afferret. Id qdē ſignificaꝫ māʒ neruos reliquere ꝛ foras aductare. Et qm̄ illḋ vſqꝫ intꝰ ſopiꝫ malū de ipo fere ↄcipio. qḋ qdē (mirabile dictu) fuit. Nā ſpaſmo añ q̄ntuʒ diē exiliēte egrotꝰ e medio ad ſuperos ſine pēnis aduolauit. Uñ q̄ſi ego ſtupidꝰ memorie illa ſigna tradidi et adhuc tradita ſcio. qḋ ꝛ vt vos faciatꝫ moneo: ꝛ ſi q̄ nota ſūt renotate cū illis eēt opꝰtāqꝫ e prōtuario eadē expromere videamini. Et q̄ vos ipos appello ne nimꝫ ꝑcipites in ꝑnoſticādo ſed cauti ac maturi eē debeatis. Cetera ꝟo cū ab his diſceſſeritꝫ vulneribꝰ q̄ lethea ꝑdiximus ſanabilia eſſe nō dubitatis. Pro qꝫ cu rōne adipiſcēda duo capitales modi reperiūꝫ. Quoꝝ alter ſit via prime intētionis. Alter ꝟo ſcḋe itētiōis via. Modꝰ hic tūc fit qñ diſſolutū cū modico eterogeneo ↄiungiꝫ vt oſſa q̄ cuʒ poro ſarcoide vniunꝫ. Ille ꝟo qñ partes ſeparate ſuo homogeneo vniunꝫ. Quos ſemp añ oculos habere debemꝰ ne ea i vulneribꝰ adminiſtremꝰ quoꝝ poſtea ſit penitēdū. Qḋ (vt effugiamꝰ) iudicio eſſe incipiēduʒ pro eoꝝ cura ab his quibus in vnoquoqꝫ vulnere vtamur.

Cum ꝑmū aīm ad curādā vlnera appuleritꝫ: hec vobꝫ ſtati ſubīciāꝫ in vulnerꝫ curōne vtenda. Scʒ regiminis vite ordinatio: vulnerꝫ localiū adminiſtratio eiuſdeʒ

ꝗ accidentiū emendatio. Quo
rum primū obtinebitis ſex re
rum non naturaliū exhibitiōe
ſe vergentiū ſecundum infirmi
cōplexionem aut accidentiū re
qſitionē. Qđ ſi quis ignoraue-
rit phiſici illud ei regulabunt.
Cum tantū illorum ſit viuendi
modum precipere ⁊ hūores ex
creſcentes adequare intimaſꝗ
fluctuationum cauſas indaga
re ⁊ veras propriaſꝗ illarū cor
reptiōesexhibere. Que pleraꝗ
omnia pauci attingunt. Nō qđ
abdita ⁊ obſtruſa ſit in ſilicibꝰ
omnino medicaminū natura
Sed quia parū cū philoſophie
adepti fuerint abſꝗ vlla medi
cine exercitatione ⁊ experiētia
(que quidem artem facit velu-
ti Ariſtoteles recitat expoli in
tentione prohemio methapiſi-
cali) inhiāt infirmos ptracta-
re illorūꝗ coria auidis dētibꝰ
dilacerare. nulla aīe adhibita
cōſciētia. Taceo illā tirūculoꝝ
cohortē qui modo militū inſi
gnia ſuſceperūt tanꝗ rude do
nati vrbē ambiunt ⁊ peragrāt
ac ſi tota illorum cōſumpta ſit
etas in experimentis ⁊ in natu
ris ſimpliciū cognoſcēdis. Ah
quāto preſtantius mi Bernar-
dine ſanctiuſꝗ illis exiſteret ſi
te, tanꝗ preceptorē olmꝗ diſci
plinarū datorē imitarent. Cū
hac noſtra tempeſtate qui tecū
literis moribus ⁊ oībꝰ diſcipli-
narum generibus ſit ꝯferendꝰ
habeam neminē ⁊ adhuc ſeru-
le manū ſubmittere (quod ma-
ximū eſt ſignūvirtutiſ ⁊ ſciētie)
nō dedignariſ. Pertrāſeo alia
q in te ſunt ne mea tuarūvirtu
tum commemoratio aliis qui
te nō nouerint plena adulatio
nis videatur. Et ideo me ipſū
colligā atꝗ eo vnde oratio de
fluxerit reuoluā. In ſecūdo ve-
ro localium regimine andaba
tarum more nō eſſe procedēdū
Sed argum vobis ſociū adhi-
bendumvehementer pſuadere
debeatis. Nam ſi aliquid ī vul
nere curādo allucinati fueritiſ
vel a vobis negligentia preter
miſſum maximi ac plures na-
ſcerent errores quēadmodum
philoſophantibus Ariſtoteles
in pmo phiſicorū demōſtrauit:
ſcʒ ex vno īcōueniēti dato plu-
ra ſequent. Jccirco ne id acci-
dat acri oculoꝝ intuitu pſpica
ciſꝗ ingenij cōſilio videndum
ac cōſulendū arbitror. Ex quo
ergo cū corā vulnerato homi-
ne aſtabitis quodā modo vul-
nus collocatū qle ⁊ quātum ſit
prius a vobis examinandū eſt.
Nam ſi fuerit paruum ⁊ carno
ſum abſꝗ ſubſtantie deperdi-
tione ſolo nectendi vinculo cu
raretur. At ſi magnū ⁊ pfundū
fuerit in hoc primo colluctami
ni vt ſanguinis emoroſagiam
(ſi ibi affuerat) aliquo medica-
mine vel ingenio coerceatis.
Que dſcribā ānuēte deo ī.c. de
fluxu ſanguinis cū de vlceribꝰ
meminero. Ad qđ poteritis ad
uolare cū ipſo īdigueritis. Nā
ibi remedia dicemꝰ q huic con
grue accōmodabūt. Quo fctō
vniēde ſunt ptes, diſgregate: ⁊
hoc ſutura cū filo ſubtili ⁊ bn
pollicibꝰ ꝯtexto ac ēt p cerādu
cto facile pficitur. Sʒ anꝗ quo
mō ſuēda ſint vulnera dicamꝰ:
caſus qui ipſam ſuturā formi
dent breuius quo poterimꝰ re-
citabimus. Deinde ad īceptū
propoſitum reuertemur.

profun da vul nera ſűt ap= ta te= nēda.

MEmineritis ante oīa mi
Bernardie voſq; dilectiſ=
ſimi vulnera ex tereti telo vel
aliqua ſagitta pfunde facta in
primiſ dieb⁹ nō eē via pˀle intē=
tiōis curāda lz via pˀle curent
itētiōis. Pˀlo nō curāt via pˀle
itētiōis qꝛ ipa apta tenem⁹ ne
mā ibi icarceret. Que ſi ibidez
inſpiſſaret p cōitatē quā cū cor
dis vł neruis poſſent hře dolo
rē maximū incurrerēt. Et iō in
pmis dieb⁹ nō eſſe claudēda p
ferim⁹. Jſtud vidi em ipſemet
oculis accidere cuidā pugillo
in collo vulnerato. Cū qdā me
dicus bononiēſis vulneris ape
riēdi ꝯſolidationē voluiſſet ac
celerare vuln⁹ aptiōe regēdum
ꝯglutinauit ex q i extēſiſſimuz
dolorē ꝛ qſi ſpaſmū egrot⁹ ille
incidit cui niſi magr me⁹ citi⁹
ſubueniſſet ob nimiū dolorem
ad acherōta nūciū tuliſſet. Eo
dē nūc reuoluor. Lz curent via
pˀle itētiōis ſic ē illō itelligēdū
q nihil deꝑditū i eis gňat. qđ
ſi gňaret eēt ſcđe itēti. cura. ſe=
cūdo vuln⁹ cui aliq ſui pticula
deerit a ſutura oīno ſit alienū.
Nā alr bn curari nō poſſet niſi
via ſcđe itētōis. Que ñ ſec⁹ ſuū
deꝑditū ac ſi mr vnicū amiſſuz
gňatū anxiole qritat. Qđ ſi in=
ſtaurare volum⁹ vł n⁹ pri⁹ fuere
nō đbem⁹. Tertio ſi vuln⁹ fue=
rit pfūdū ab aere ſatiſ alteratū
ſuere ne cogiteti. Nā ex aerea
alteratiōe occulte ſanies ēgňa
ta q digōnē cū abſterſiōe maxie
pclamat. Qđ ſi ab illo vobiſ no
to hebreo fuiſſet iactuz vir ille
bon⁹ mortu⁹ nō fuiſſet. Qui cū
vuln⁹ ſatis āplū i ſura accepiſ
ſet multūq; aeri expoſuiſſet vt
ipe ſcte curaret hebreū acceri
tū miſit. Qui cū egrotū ꝯuēiſſet
nulla itertecta ꝯſideratōe vuln⁹
ſuit pꝑere. Quo deniq; ſctō do=
lores illico, inſurrexerūt: tertio
hodie abſtiomenat⁹ ē i ſeptio, q
dē pteritū vixit ſibi deuote vēdi
cauit. Qđ ſi hebre⁹ ille pri⁹ digeſ
ſiſſet cū abſterſiōe deiñ i iuēdo
occupat⁹ eſſet fortaſſe illđ mini
me excreuiſſet. Quarto ſi vuln⁹
ex cōtuſiōe fuerit ſuturā iacere
ne attētetis. Nā fruſtra vos la=
boraſſe; iāiā ipſi pſentietis. Cū
galen⁹ nos ipſos admoneat di
cēs neceſſe ē ꝯtuſū putreſieri ꝛ i
ſaniē ꝯuerti ꝛaddo vltio ꝯtuſio
ne nā in pua locū nō tz ꝙ ſutura
ipa corrūpet. Qđ qdē vidimus
ꝯtingere cuidā iuueni romano
nolePaulo blūdo q cū ad taurū
interficiendū ſpectatuz ꝯcurriſ=
ſet neſcio q nā facto duct⁹ ante
taurū cecidit a cui⁹ cornub⁹ co
xa illius nobilis lacerata fuit.
Ad quā curādā cū qdā iperit⁹
chirurg⁹ pꝑerauiſſet ſtatiz cō=
tuſuz vuln⁹ ꝯſuit quod mox pu
truit. Et ni magiſter me⁹ ſup=
petias tuliſſet forſan q mō vitā
degit nature cōceſſiſſet. Quīto
dicim⁹ vulneri ab alicui⁹ aia=
lis morſu edito ſuturā minime
cōuenire. Qm̄ loc⁹ ille morſ⁹ fa
ct⁹ ē ꝯcau⁹ vł cauernoſ⁹ vel ſa=
pit ſemi ꝯtuſi vulneriſ naturā.
Sz iſte caſus ſuend⁹ operātis
iudicio relinquit cū ptes ſepa=
te ex morſu poſſint etiā filo ꝯiū
gi. Sexto cū vuln⁹ os đtexerit
ipmq; fractū vł ab almocati di
ſcoopertū manifeſtauerit nūq;
cū ſutura paciſcit ni pri⁹ os de=
tectū amiciat ꝛ fractū itegret.
Septimo vuln⁹ quod loco mu
ſcloſo ex trāſuerſo acciderit ſu
turā oīno reſpuit. vt Auicenna

vuln⁹ ex mor ſu aia lis ñ ē ſuēduz

referꝫ in capitulo de qualitate
ligandi vulnera vbi ait de mu
ſculis ꝛ lacertis dicẽs.aut fue=
rit lacertꝰ q̃ ſit diſruptꝰ i latitu
dine qm̃ tũc ñ aggregaṫ.Jmo
ponaṫ i medio liciniũ timẽdo
ne incarneṫ cutꝫ ꝛ remaneat la
certꝰ nõ icarnatꝰ ꝛc.Quare ipꝫ
ſolutum tãtiſper vagari cupit
dũ ſibi cura ſcde itẽtõis tribua
tur.Et ħ idẽ vulnera neruoſa
affectare videnṫ.Nã ſi fuereṫ
labia eoꝝ ꝯſolidarenṫ ꝛ nerui
ſubtus reumatizarẽt.Qḋ nẽpe
reuma ibi iclusum apã gñaret
vñ ſeq̃reṫ vt diſſuere vel nouã
iciſionẽ facere.Ergo ne hoc pa
tremus vulnera hꝰi ſoluta ali=
quãtulũ ſpaciari ſinamꝰ vt ea
facilꝰ poſtea ꝑtractemꝰ.Licet
hinc iſurgat illa tedioſa diſce=
ptatio.Nunq̃d neruꝰ mutilatꝰ
ſuẽdꝰ ſit cũ hic inde varie ſint
autoꝛitates atq opiniones.
Qua de re q̃dẽ ꝓ vtraq ꝑte ſi
diſputaturꝰ eẽꝫ hãc ſuẽdi facul
tatẽ vtraſq opiniões ſubſtẽta=
rẽt ſꝫ nũc magiſtro meo ioãniꝰ ð
Uigo iannueñ aſſentiar.Nõ q i
illiꝰ ꝟba iurauerĩ ſꝫ qꝛ ipſius
ſermo magis rõni cõgruere vi
debaṫ ſequẽdo opinionẽꝫ diui
ſup illõ Auicẽne.Si aũt diſrũ=
paṫ i latitudine tũc neceſſariũ
eſt ſuere ipꝫ vulnꝰ ꝛ ſi ñ ſuiṫ nõ
ꝯglutinaṫ vulnꝰ:Th̃ a me di=
mitteṫ cũ nõ ſit p̃ſentis ſpecu=
latiõis.ſꝫ q̃ſo aiaduertite ꝟba
Auicẽne cũ p̃cipiat ſui ipꝫ vul=
nus neceſſario.Ego ãt diſſolu
tũ eẽ patiar.Intellexit ð vulne
re ãplo a quo maxima membꝛi
deplaſmatio ſeq̃reṫ ſi ſolutũ re
linq̃reṫ ꝛ ſi ſuiṫ magnũ ſit a pũ
cto ad pũctũ iteruallũ.Ego ð
de nõ amplo vulnere intelligo
q q̃dẽ ꝑxis etiã vos docebit.
Plura etiam doloꝛoſa ꝛ apoſte
moſa ſuturã ipam nõ admittũt
q̃ facilitatis cã ꝛ manifeſte ap=
parentie nũc a me non perſcri=
bunṫ ac etiã eoꝛũ rõnes cõſide=
rãti aperiunṫ.Hec omnino vide
bantur memoꝛie eſſe tradenda
in quibus ſutura nõ vtimur eo
nũc fratres reuertar vnde hinc
ego diuerterim.

CUm ergo illa q̃ ſutu=
rã renuũt ꝓ nr̃o poſ=
ſe recitauimꝰ curam
ipaꝫ pſeueremꝰ.Cõ=
toꝛto itaq filo ꝛ ꝑ ce=
rã ꝺducto vt ſupra diximꝰ ſuite
vulnꝰ.Semꝑ tñ aduertẽdo vt i Modꝰ ſuẽdi.
ꝑte decliuioꝛi exiturã ſaniei re
linquatis.quod cum feceritis
hoc medicamen ei ſuper impo
nendum eſt quod conſtat ex al
bumine oui parumq olei roſa
ti.Et hoc fit ne multum patiẽs
affligatur cum volueris mede=
lam a vulnere remouere qui di
citur lachiara.Nã plerũq tan=
tuꝫ doloꝛis ea maxima in locis
villoſis gñare ſolet vt patiens
q̃ſi ſpaſmari videaṫ.Et hoc tñ
i vulnere conſiſtat donec vigeſi
mã q̃rtã hoꝛã defluxerit ſi ſan=
guinis fluxum timueritis.Quo
elapſo termino infirmum reui=
ſeritis ridibundi ac inter fabu
landum locum ipſum detega=
tis ab omni detectiõe quã ꝑoſt
ea digeſtiuo ſilectis impoſito il
liniatis quod cõficitur ex ouo
rum vitellis ꝛ terebentina cla
ra.Uel loco ipſius cum vulnus
fuerit in capite vel multe ſenſi=
bilitatis oleo roſato cum quo
tandiu erit in cura procedẽdũ
quouſq ſanies generata fue=
rit.Cunq ſanies generata erit

tunc oino digeſtiua phibeant.
Eſſet em̄ ſi vlteri⁹ eo trāſieritis
addere putrefactionē putrefa=
ctiōi. Uerūtn̄ vulneris circuit⁹
Deſen= humectandus erit oleo roſa=
ſiuum. to omphācino tepido. Fctā vul
Mūdi neris viſitatōe iſtud defenſiuū a
ficati= plaga p vni⁹ palmi ſpaciū ſemo
uum. tū diſtēdatis. R. olei roſati. ℥. ij.
ſ. ſandaloꝝ oim an̄. ʒ. ij. bolar=
meni. ʒ. ij. ſ. albumē vni⁹ oui ace
ti paꝝ ſi vuln⁹ fuerit a loc nerv
uoſis remotū ſi nāūt nervoſum
fuerit loco aceti ponat vinum
granatoꝝ. Que oia ſit i morta
rio ducant dū vobis vtēda vide
bunt. Cū ſic p q̄tuor vel quinq̄
dies curaueritis ab ipo q̄dē di
geſtiuo deſcēdū erit ꝛ ad mūdifi
Pului catiuū conferēdū qđ ſic ꝯponit
male R. mellis roſ. ℥. ij. terebētine cla
carnis re. ℥. iij. bul. parū addēdo farle
corroſi ord. q. ſ. croci. ℈. ſ. q̄ oia ad ig=
uus. nē incorporent q̄ ſctō vtiminor
p octo dies vel circa vt meli⁹ vi
debit vobis expedire. Pro cui⁹
cōſolidatiōe habeatis vngtm̄ i
curatiōe apatū deſcriptū cuꝫ q̄
fere oia diſſolutiōis gn̄a ꝯſoli
do de quo pōt Bernardin⁹ nr̄ te
ſtificari qui ſp (vt ſe certificaret)
voluit iteresse cū curarem⁹ vni
hyſpane q̄dā apa ſub aſcellis
qđ Albenzoar albumerō icara
bile ponebat. Et ſi i loco cicatri
zando caro vnctuoſa imineret
pro eius remotiōe vtiminor vn
guēto mixto qđ ex vna pte vn=
guēti egyptiaci ꝛ altera vngti
aploꝝ cōſtat vel iſto puluere q̄
vti freq̄ntiſſime ſoleo fctō ex mi
rabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. ſ. ſ. terre
ſigillate. ʒ. ſ. alumis roche ꝯbu
ſti. ʒ. ij. piſtent ꝛ terant ſicut al=
cocol cū quo certe de vulneris
victoria triūphabitis. Hec erit
cura vulneris ſimplicis ꝛ carno
ſi ac ēt pfundi q̄ vero ſequētur
de ꝯpoſito vulnere diſputabūt.

Ulnera compoſi=
ta ea eē dixim⁹ in
q̄b⁹ cū medio ete
rogeneo ſit iſta u=
ratio. Et hoc ſicut
in neruis ꝛ oſſib⁹
Licet autores dicant in pueris
cū hōgeneo medico oſſiū diſlo
cationē ꝯglutinari. Nā iſta ſp=
matica mēbra dn̄r q̄ cū diſconti
nuant nūq̄ ꝯſolidant niſi affue
rit porus ſarcoidis q̄ eſt ab oſſi Uulne
b⁹ lōge diſſimilis. Quē vt i cura ra ma=
obtinere ꝛ gn̄are poſſitis mō di n⁹ ſunt
cendū eſt. Sed pri⁹ eligam⁹ vul picalo
nus cubiti vel man⁹ qm̄ iſta q̄ ſiora.
accidit ceteris ſunt piculoſiora
Sed horū man⁹ piculoſi⁹ eſt rō
ne neruoꝝ ꝛ chordaꝝ ac pauci
tatis humoꝝ nutriētiū. Jccirco
iſtud nobis ſortiamur tāq̄ ipſ
curarem⁹. Pro cuius curatione
multa cōſiderāda ſunt quoruꝫ
omnium ſermonem faciemus.

Ebetis an̄ oia mi
Innocēs vſq̄ mei
ſocij cuꝫ ad hmōi
caſuꝫ accerſimini
vl'n⁹ ſedule ſcruta
ri ne q̄d fruſti oſ=
ſis int⁹ reſeret qđ pūctura aut
dolore veluti ſtimulo ꝟtutē irri
taret. Que ſiquidē ſinthomata
emerſerit futuꝝ apa demōſtra
būt. Cui⁹ aduētū oibus modis
vijs igenijs iter cape enitemur
ne ad locū vulneratum irrepat
Et hoc q̄dē obtinebitis ſi ordi=
nē q̄ ſequit obſeruabitꝫ. Expur
gato itaq̄ vulnere ab oſſis fru
ſto ſi oſſa itegre āputata fuerit
vt cōmodi⁹ poteſtis ipſa collo=
care debeatis. Cū ab hoc labo

reſpōderit. ℞. decoctionis mal
Aliter uarū ꝛ violaꝝ vel brodiȷ̄ carnis
arietis aut cuiuſuis comedēde
ab hoīe. q. ſ. vt medulla panis
ipſo imbibat̃ deinde ſicut dictū
Aliter eſt in p̄ori decoquatur. Uerū in
iſto erit parū croci addendū ꝙ
ꝛ in altero addi pōt ſi operanti
bene viſum fuerit. Uerū ſi ex ma
teriei exinūdatione exilierit iſta
infraſcripta applicēt̃ur. ℞. fur=
furis bn̄ triturati. M. iiȷ̄. farine
ordei ꝛ fabaruꝫ an̄. ℥. iiiȷ̄. camo.
melli. abſinthiȷ̄ minutatiꝫ inci=
ſorũ an̄. M. ſ. vini odorife. cia
tos tres bulliāt ad ignē oīa cū
ſapa ſufficienti ꝛ in fine cocture
addant̃ olei camo. roſa. an̄. ℥. iȷ̄
ß. ane. ℥. ſ. ß. croci. ℈. ȷ. ꝛ fiat em
plaſtrū ad formā ceroti mollis.
Dis quidē dolorē qui vt p̄rimū
ſolet materiā ad locuꝫ attrahe
re ſedabitꝭ maxime ſi a frigore
fuerit cātus. Si vero a calido ca=
lida ingredientia p̄ veſtra neceſ
ſitate corrigetꝭ. Quo me hercle
ſedato facile curaꝫ perficietis.
Ap̄a vero refrenabitis ſi defen=
ſiuū ſuperius deſcriptū appli=
cabitꝭ facta defenſiua flobotho
mia enemate tn̄ precedenti. At
ſi in vulneris circuitu rubedinē
cognoueritis malā complexio=
nem adeſſe iudicabitis. Pro cu
ius remotione hec admiſtrabi=
tis. ℞. olei roſa. ℥. iiȷ̄. miſceant̃
cum albumine ꝛ vitellis duorū
ouoꝝ q̄ cū fuerint bene cōquaſ=
ſata adminiſtrate cū pecia vul
neri applicāda vel ſic. ℞. vnguē
ti roſati. ℥. ß. olei roſati. ℥. ȷ. q̄ ſil̃
ponant̃ in mortario plumbeo
in quo bn̄ piſtillo ducantur cui
inſtillabitis ſucci lactuce. ℥. ſ. ſ.
litargiriȷ̄. ʒ. ı. ſ. terre ſigillate. ʒ.
ȷ. etiā cū antedictis molabitis
quouſqꝫ fiat linimentū: ſicqꝫ ma
lam cōplexionē oīno remouebi
tis. Ueꝝ ſi febris ſpaſmus para
leſis ſincopis ꝛ alienatio p̄pter
materierū commotionē patien
tē moleſtauerit vobis ſtatī phy
ſicū adhibebitis q̄ illa medica
bit̃ accītia. Qm̄ ſi vellē ſyrupos
ꝛ pharmaca ordiare cōmūs iſtō
ego poſſeꝫ qm̄ cū plus ocīȷ̄ nacti
erim⁹ de febrib⁹ diſputabimus
viderer tn̄ alienā meſſeꝫ igredi
qr noſtō chirurgia loq̄muꝛ q̄ vn
guētis fomentatiōib⁹ ꝛ emplr̄is
aliȷ̄ſqꝫ linimentis aliquātulum
cōtentat̃. Hec ſunt q̄ a me hodie
cudenda erāt vt eſſem ſoluēdo
ne vos me nolentē in ius duce=
retis. Qm̄ vinclo ſacramēti me
obligaſtis ad qō ſeruandū qui
boni ſinceriqꝫ haberi cupiūt vl=
tro obligant̃. Ulcētius. O quaꝫ
bene iudicas. Uerū quia vſurā
iſtius diei nobis Mariane per
ſoluiſti ideo diſcedam⁹. At cras
huc cōueniam⁹ ꝙ ſi q̄d perſoluē
dum ſit p̄ſoluas vt qō nobis ar
raboni datū eſt abs te reſtitua=
mus. Mar. ſic fiat quādo eodeꝫ
propoſito diſcedimus.

¶ Finit tractatus de vulnerib⁹

¶ Incipit tractatus de vlcerib⁹

¶ Franciſcus.

Solitos eſſe memini q̄ alta velis maria p̄uolant cōmūs bn̄ iſtructa ſit nauim vnico tātū foramine ſubmergi. Qō q̄dē nō paꝝ ꝯſide rationis affert de humana con ditione, Que licet variȷ̄s caſib⁹

fluctibuſq; obnoxia ſit:tñ vnico turbine ventoꝝ ſepenumero cõquatiẽ vt quõ inde poſſit emergere diu anceps illa colluctẽ preſertim ſi a quo ſeruãda eſſet deſeraẽ. Ego aũt rome ne lõgiꝰ exempla petamus vidi ipſemet oculis q̃ vlcꝰ ſanabile aũ genu patiebatur alam egiſſe. Illud hercle nõ culpa medicoꝝ factũ eſt ad qꝺ plerũq; ignari confugiunt:ſed patiẽtes inertia deſidia ac etiam dicerem auaricia ſi vbũ iſtud ſcirẽ apud quoſdã pruritu auriũ vacaturũ qꝺ ſepe illoꝝ aures vnguibus ſcalpellat. Que ſi nõ tam arcto atq; inextricabili nodo illiꝰ crumenã implicuiſſet forſan mõ qua caret vitalem aurã nobiſcũ aſſorbiret:ſicq; tartara petiturꝰ tãto eroſo nomine vacaret. Igiẽ mi Mar. cariſſime vt a tãto piculo tãtoq; faciore abhorreamꝰ ꝺ vlceribus cõſultemus vt ſi qñ qꝺ deus auertat nam hoies quippe ſumus a tã moleſto tedioſo q; ſtimulo vexarenur ſciamus opportuna calcitrare idonea auxilia formando. Aũ quidem huic quoq; facultati operã impendemus ac facilius per te nobis iter prebeatur ſicuti in ſuperioribus feciſti. Nam qũo tegeſſeris ipſa res modo ſi opus eſſet eloqueretur. Cuȝ ipſe omnia memoriter enarrem nõ mei ingenȷ̃ bonitate ſȝ tua facili explanatione ac concinna diuiſione. Que quantum animos aſcẽderint ſupra quã cuiq; credibile eſt exiſtere videntur.

¶Marianus.

Recte quidẽ dijudicaſti. nã qꝺ volebã dicere eripuiſti Sed tu cum me tantuȝ laudes veri amici limina tranſcendis. Nã ſi res cõtrouerſiã ſubſtineret neſcio quõ tua dicta tuereris que ita ſoluta ⁊ adulatione plane vaganẽ vt neſciant vñ fluxerint redire. Sed de hoc alš. Nũc vero qꝺ mihi eripuiſti minime tacebo. Cũ illud ab re fore nõ iudico qꝺ nobis maxie vſui eſſe poſſet cum ego huc adueta re ꝯſtituerã ⁊ rectã viam egreſſus eſſem q̃ me ad vos qui plus oculis mihi eſtis cariores cõducebar ſtatim a nũcio quodã reuocatus eo deceſſi vbi illũ q̃ me plurimũ deſiderabat ꝯueni. patiebaturq; vlcus cauernoſuȝ in coxa ⁊ doloroſum cuiꝰ maxima pars fuit medicoꝝ inſcitia ⁊ eo maxime illiꝰ a nũc eſt mihi infeſtiſſimꝰ atq; iratus dico autẽ q̃ nup baptiſmate ſeſe imerſit cuius ſentẽtiã reuocauimꝰ ⁊ egroto ſatis opportuna remedia compoſuimꝰ ac etiã mẽbra illiꝰ fatigatiõe vexata ſitu placida. ⁊ delectabili quieuimus ex quo dolor quo miſer vehemẽter cruciabaẽ cuiꝰ me valde miſerebat ac ꝺeuit:ſicq; ſopore aſperſus leuẽ quietẽ intercipit ab hoc ergo re ſoluit iteꝝ quo venire deſtinauerã aduolaui mecũ ipſe reputans quãto ingenio quãta ve indagine ſit opꝰ q̃ medici officio vteẽ p̃ſertim in vlceribꝰ. Nã raro dantur ipſa ſimplicia circa q̃ ſi paululum aliquis fuerit allucinatus ad acheronta egrotus cogetur obolũ afferre ſine viatico. Idcirco ne nobis eueniat vt iſcij dicamur huic negocio aliq̃ tulum opere tribuamus q vos me eſſe exoratũ volebatis. Uerꝝ cum incepero ne quis veſtrum me audeat interpellare niſi ybi

forte fuerit ad veſtrã intelligẽtiã neceſſe percũctari. ¶ Joãnes Eloq̃re cũ nos hac te ſnīa fauemus. Uerum diffinitionem que maxime nobis cordi exiſtit nõ omittas.

¶ Marianus.

PLerique oẽs qui de hac re cõſultauerũt magiſ q̃p opꝰ eſſet practicãtibus ꝑmulgauerunt. Ac etiã q̃ philoſophãtibꝰ aliq̃n obſcura fuerunt maxia cũ diligẽtia inſeruerunt obſcure ꝑmulgatiõi. Illõ excogitaſſe magiſ viſi ſunt vt vi uacis ingenijs vires oſtẽderẽt q̃p hoiz ignauie ꝯſulerẽt. Forſan ea tempeſtate q̃s dicet diligẽtiores extitiſſe hoies q̃p ſint in hoc ſeclo prelijs cedibꝰ obſceniſq̃ delectatiõibus turbulentiſſimo hac eadẽ rõne ductꝰ ea tñ hauriã que huiꝰ diſcipline ſitibundoꝝ ſitī extinguãt eorũq̃ deſideriũ reprimant nec futili inaniq̃ aure hominũ ſnīas. ſ; vtilitati egrotãtium ⁊ practicantiũ cupiditatibus accommodabo. Ut inde venari poſſint ꝯmoditatẽ q̃ medicis egenis paupibuſq̃ auxilient̃ ⁊ auaros diuites expilent. Et q̃ nos vlceris diffõnẽ quã mõ me rogaſtis nõ omittendo feliciter auſpicabimur.

EST el vlcꝰ ꝯtinui ſolõ ſanioſa cum putrefactõe tpefacta. Gñant̃ ab exiſturis vt plꝫ auicẽne exulceratis puſtulis agitatis ⁊ vulneribꝰ male tractatis. Uñ vulnera cũ ꝑmũ ſicuti nr̃ Princeps aſſerit i pmo vlcerũ in vlī debitũ digõnis ab ſterſiõiſq̃ tp̄s trãſierit ⁊ adhuc ſanioſa tabidaq̃ extabũt nõ vulnera ſ; vlcera erũt appellanda. Ex q̃ ſequit̃ ois em̃ ꝯtinuitatis ſolõ q̃ pus ſiue virulentiam expuet vlcus certe nolabit̃. Quoꝝ quedã a caliditate. Quedã vero a frigiditate nutriũtur. Ea q̃dẽ q̃ cũ rubedine in circuitu ⁊ pruritu reperiũtur a calido humore manabũt. Que aũt latas habebunt radices ⁊ ſine pruritu ⁊ eoꝝ color nõ erit i rubedine elenatus frigide erũt cõplexiõis. Et vlceꝝ quidẽ quedã ſunt ſine timore q̃dã piculoſa. Sũt aũt periculoſa oia q̃ ſaniem cũ deberẽt generare non gñabũt: ac ẽt cũ ſapoſa erũt ⁊ illoꝝ ap̄a ſiue rõne occultabit̃. Nam ſi cũ rõne euaneſceret illud erit beneficio alicuius medicaminis hac operatiõe vtentis. Nã ſi abſq̃ rõne eliq̃ſceret illud boni nihil portenderet: ſed mali nõ parum ſicut ſpaſmũ ⁊ rationis ꝑmixtionẽ. Quãuis etiã ſint vlcera que hmõi habeant producere effectũ veluti ſunt dorſalia neruoſa geniculoſa ⁊ coxalia ⁊ q̃ maxime cũ nucha ſeruãt affinitatẽ vt ibidẽ Aui. refert. Et eorũ q̃dã nobis morigerent̃ quedam vero nos ipſos auerſant̃ ⁊ in curãdo ſe odioſa prebẽt ac difficillima. Sũt aũt curationis difficilis oia que ſuccedũt alicui egritudini per viã terminationis. Qm̃ inde natura exoneratur a ſuperfluitatũ malorũ humorũ reliquijs. Nec non corpora accidentaliter humida vel ſiccata de cũ ſanitate paciſcunt̃. Sicuti accidit grauidis mulieribus ⁊ hydropicis hominibꝰ. Quod alteri propter humiditatẽ ac=

cidentalē alteri vero ꝑpt̄ ſup=
fluitatū retentionē euenire vr̄.
Preterea ⁊ ſicca ⁊ ethica nēpe
nō facile conſolidantur ꝓpter
ſanguinis boni paucitatē. Si=
militer miſellima ſenū corpo=
ra tū propter ciborū indigeſtio
nem ac chimi indecoctionē qm̄
in illis calor naturalꝫ extiguit
tum ꝓpter boni ſanguinꝫ pau=
pertatē aſſidue vlcerib⁹ dila=
niant. Et multoties mēbrū ma
le cōplexionatū ē cauſa ne cito
vlcus conſolidet: quare oporte
bit te nō parū elaborare vt illi⁹
cōplexio rectificet. Qm̄ nutri=
Diffinitio ſaniei. mentū qd̄ illuc repit ↄuertit in
ſaniē cū non reguleť a natura.
Quid em̄ ē ſanies niſi nutrimē
tū corruptū qd̄ natura non po=
tuit digerere nec in ſcd̄as hūidi
tates ↄuertere. Hoc aūt vt face
re poſſitis aliquantulū nature
ſimpliciū cognoſcende incūba
tis ac etiā libris tegni omninꝫ
ſina cōplexionatū eligatis nec
tēpus in nugis ventoſiſqꝫ v̄bis
ac diſtortis rationib⁹ cōteratis
Quid em̄ vtilitatū egrotātib⁹
Nota contra theoricos. veſtrā opē implorantib⁹ aſſere
tis rcū tot cauillatiōes totqꝫ ta=
cula cū torſeritis d̄ illa tedioſa
ac famoſa corporis neutralita
te. Cū em̄ nos videamus corū q̄
de hac re meminerint nullum
nulli aſtipulari ac ſuffragari
ad q̇d iſtā tpis ꝑditionē ꝯple=
ctimur? Iccirco ſeq̇mini fratres
Cariſſimi oī ſtudio oī diligen
tia oī ve charitate: magiſtrum
Joannem anthracinū macera=
tenſem libros tegni tūc iterpre
trantē. Qui quātū valeat in ex
planandis libris. in recitādis
opinionib⁹ excitādiſqꝫ diſcipu
lis non poſſum mente nec ani=
mo cōcipere adeo totus illius
ſermo hubertate latinitate et
ſententijs huberrimis eſt ⁊ or=
natus et fulcitus vt fere alter
Tullius eſſe videatur. Que om
nia non magis exoptare debe=
mus q̄ ipſum colere amare et
venerari cū homo ſit tanta di=
gnus veneratiōe ⁊ amicitia lit
teratorū ⁊ principum cardina=
liumqꝫ frequentatione et fauo=
re decoratus. Et que ſunt faci=
lis curationis ſunt q̄ ingruunt
corpora bene complexionata ⁊
bono ſanguine nutrita cū pau
ca humorū ſuperfluitate. Iſto=
rum vero quedā permanent in
cicatrizatione ⁊ quedā diſſoluun
tur. Et que iterū relaxant ſunt
in quibus generātur caro ante
completam mundificationem Que ſūt ſpecies vlcerum.
vt idem Auicenna docet. Quo=
niam non munda ibi ſuperflui
tas occultatur: quare oportet
iterum corrumpatur continui=
tas proueniens ſecundo et pro
pterea fiſtule exiſtimant. Quo
rum vlcerū genera quinqꝫ ſunt
capitalia ſcilicet. Uirulentum.
Sordidum. Cauernoſum. Pu=
tridum ⁊ Corroſiuum. Sed an
teqꝫ iſtorum curationes pertra
ctemus aliquantulum conſen=
taneum eſſe videtur vt acciden
tia que nobis curam impediūt
cōputemus. Quo facto ad vni=
uſcuiuſqꝫ generis curam reuer
temur. Quoniam niſi acciden=
tia corrigeremus que maximā
partem cōferunt ad cognoſcen
dum qd̄ quid eſt vt recitat Ari
ſtoteles in primo de anima nū=
quam victoriam pugnando ob=
tineremus cum ipſa cura ſe te=
neat ex parte materie et acci=
dentium.

Laudat Jo. Anthracinum macerat

Accidē tia vlcerum.

S Unt autē vlcerum
accidētia ſangui=
nis emoroſogia.
Caro ſupflua. La
bia obſtraquoſa.
Dolor. Aſa. Du=
ricies putrefactio. Os corruptū
varices ⁊ rotūditas. Quorum
vnūquodq ſibi ſuā vēdicat cu=
rationē. Que ſi forte petenti de
negaret. vel nos in ius duceret
daturos vnicuiq ſuū vel nunq̄
federa niſi ōbito ſoluto nobiſcū
ꝯheret. Igit ne tanq̄ rei ad ius
trudamur vl tyrānide cremur
dicam' qūo iſtis ſatiſfaciemus
⁊ a ſanguis fluxu exordiamur.

E Xcogitauerā nē=
pe inter loquēdū
nunquid curricu
lo eēt ꝑtrāſeūdū
qd mō de ſanguine
loqmur an eēt in
eo paſſim īſiſtēdū. Cū mlti au=
tores qui de hoc ipo ſcripſerint
hūane vite ſanguinē theſaurū
appellauerit. Ego aūt ni ab eo
rū fontib' poculū qd ita ſitibū=
d' forpſi tā cupide hauſiſſem q̄
ve nole noiandus eēt nō facile i
ueniſſem. Cū illud nō venis la=
teat vt tm̄ natura ſicuti auari
defoſſo auro gaudeat ſ; cū ſiti=
būda mēbra ſitiuerit qd vnicui
q ſatis eēt impartiret ꝑ illoꝝ cō=
ſeruatione ⁊ alimēto. Qd cū tā
auide natura cuſtodiat: afferа
mus igit laboranti ſubſidia vt
recte cum op' fuerit officio fun
gat ſuo. Nā q̄d crudelius q̄d ve
inhumani' eēt illo q̄ cū aliquē
ope auxilio ꝯſilio tueri debeat
deſertū eē patiat. Iccirco ne ali
q̄n eueniat q ipa de nobis iure
conquerat ſub vno gñe duplicē
ſpeciē cōſtituam'. Ut facili' co
gnoſcat quonā medicamine in
digeamus: cū ſanguis ꝑter na=
turam emanauerit.

O Mnis ei flux' ſan
guis mi iucūdiſ=
ſime Frāciſce ſo=
let euenire aut a
cā āñcedēti aut a
ꝑmitiua. Quarū
antecedēs in pñti negotio a no
bis dimittat: ne forte cū noſtra
limina trāſcenderim' in alienā
temere irruam' vñ merito poſt
ea tanq̄ fures detrudamur. Ut
ergo dedecus iſtud omni cona
mine declinemus tm̄ fiet nobis
ſermo de eo q̄ cauſa primitiua
venas religrit. Eſt aūt ſangui=
nis emoroſogia aut ex recenti
ꝯtinuitatis diſciſſione aut ex il
li' putrefactiōe. Ex diſciſſione
inuenim' ſanguinē a venis reſu
dare aut ide defluere aut ſaltē
deſerpere. Sudat eīn vena ſan
guinē cū a ꝓpo tegmie detegat
vñ ipaȝ amicire ſtatī indicam'
oportere qd limiti ferro fuerat
deuaſtatū facili medicamie re=
cuperet. Illō aūt cōdecēti futu
ra ꝓpagem'. Si vo ſanguis ille
refractis obſtaclis effrenitabit
aut leni mitiq inceſſu gradiet
aut tollutario paſſu ſuos gran
dire grad' nitet. Si aūt leniter
placideq icedet a venis hercle
ipȝ ſubrubeū ac groſſuȝ exire vi
debim'. Sin vo tolluti ꝓſiliſce
tur ⁊ rube' ſpumoſ' clarusq fo
ras ꝓdiret arterialis eē indica
bit. Pro q̄ curatōe hec prio ꝯſi
derare debem'. Nūq̄d vena to
ta trāſuerſalr aut ſm ꝑtē lcſa
fuerit. Cū vo totalr interfecta
fuerit ꝑ illi' cura hūc ordinē te
nebitis. Uerū animaduertere
queſo fratres ſcōo debetī q pu

me ꝯſideratiõi hanc etiã ſubne
Incar= ctatis: vt bene pẽſiculem l. Pla=
natiua ga ꝓfunda ne an ſuperficialis
reſtri= facta fuerit. Si ꝟo planũ: ideſt
ctiua. ſupficiał tenebit incarnãtia ad=
plicabitis q̃ talia erũt. ℞. ſarco
colle mirre: aloes epatici: ſãgui
nis draconis maſticis quãtum
vobis videbitur oportere. Que
oia ad placitũ valebitis doſare
ꝓut egrotãtis cõplexio deſide=
rabit. Sicq̃ꝫ huic ſanguis moro
ſagie que multoties nobis ſo=
let eẽ moleſta obuiabitꝫ. Quo
medicamine in vulnere proie=
cto ſtupeos glomerabitis plu=
maceolos. Quos albumine oui
cũ puluere boliarmeni ꝯquaſſa
to imbibitos ſup plagã; ordine
ꝯponetis. Qui quidẽ erũt tegẽ=
di pãno linteo in eodẽ albumi
ne madefacto ſeruata deniq̃ꝫ cõ
decẽti ligatura ne dolorẽ infer
re valeat. At ſi profunda fuerit
accurata animaduerſiõe cenſe
bitis. Nũq̃d ſi ꝓfunda futura
facta fuerit potẽs erit meatũ il
lum oppillari. Qđ ſi ratione cõ
probabitis futurã nullo mõ di
mittetis. Quã poſtea ſequetur
linteus pãnus infuſus in albu
mine cũ puluere mõ dictis nul
lo poſt habita mõ idonea liga
tura. Que quãtũ interdũ opeř
ſolũ iſtđ natura ꝯſiderat. Vez
ſi ſutura ipſa nõ ꝓfuerit huc ꝓ
Laua= ſeq̃mini ordinẽ quo ſp vſus ſuz
crũ vi= ⁊ mihi ⁊ egrotãtib⁹ bñ ſucceſſit
ni ſtip= In ꝑmis itaq̃ꝫ vuln⁹ vino ſtipti
tici. co lauabitis ⁊ hoc duplici de cã
vna quidẽ cã eſt loci ꝯfortandi
altera ꝟo vt viſui nihil ſangui
nis obſtaculo fiet ne valeat eq̃
bene ſpeculari vbi nã medica=
mina erũt applicanda: deinde
totam vulnere matrem ſangui
nis ſtudioſe verretis ne ibi diu
ꝯſedeat. Nam quãtus ſit illius
teter ⁊ putridus odor mox na=
ribus ꝑcipietis: cũ vero ab hoc
negotio eritis ſoluti alteri⁹ ſta
ti laborꝫ cura vos ſuſcipiet ne
ſegnes eẽ patiař illutabitꝫ ori=
ficiũ vene ſãguinẽ vomẽtꝫ iſto Nota
remedio. ℞. albuminis vnius hoc re
oui. q. ſ. coti cõbuſti. ℥. ß. pulue ſtricti=
ris gallaꝝ farine fabarũ; farie uum.
volatilis. añ. ℈. ij. pulueris mei
magiſtri (cui⁹ receptã i fine de=
ſcribã appellaturq̃ꝫ ꝑcipitat⁹).
ʒ. ſ. miſce oia ⁊ ſicuti diximus ori
ficio iponatis. Verum ſi ex pu=
trefactiõe inundauerit oia icar
nãtia dimittite ⁊ ad putridi ſe
parationẽ incũbatis qđ facietꝫ
vnguẽto egyptiaco ſi putredo
ꝑua fuerit: ſcꝫ ſupficiał vel iter
duas carnes: qđ fiat deſcriptio
ne Auicẽne: cõſtat eñ mellis flo
ris eris aluminis roche ꝑtib⁹
equalib⁹. At ſi vero magis fue
rit ꝓfunda adminiſtrate troci
ſcũ i fine deſcriptũ qui mortuũ
putridũq̃ꝫ a ſincero ſeparauit
abſq̃ꝫ magno dolore: hoc aũt ne
mo bene põt ꝯſiderare niſi pri⁹
viderit quõ adminiſtreř. Idcir
co ſi ad hoc adiſpiſcendũ aim
icurnaſtis eligite ſodes aliquẽ
practicũ bonũ qui poſſit actu
practico iſta vobis oia diſtigue
re qđ ſane libẽter facerez ni me
ſtudiũ ab ipa practica diſtrahe
ret. Cum vero ſcđm partẽ mutil
lata fuerit hec duo ſtati vobis
ſubijciantř q̃ꝝ vnũ inciſio: alteꝝ
vero colligatio nolabiř. Fit eñ
inciſio cum ea que ſuperius di
cta ſunt nõ contulerint: ⁊ hoc iđ
faciendum eſt vt vene inciſe ca
pita ſub carne cõtrahantur: ex
quo ſequitur illorum oppilla=

no. Et tũc erit hoc perpetrãdũ
cũ pene parue viſe fuerint. Nã
ſi magne: groſſeq; eſſe cernerẽt:
tũc alterꝝ ingeniũ nõ multũ ab
iſto diſſimile ꝓpagabitis. Cõtẽ
plamini igit̃ anteq̃ incidatis ſi
parua carnis ſcriɔ facta fuerit
poſſibile eſſet ipſam colligare i
parte ſuperioꝛi: quo nihil eſſet
optabilius cõmodiuſq; ad inci
dẽdũ. Si ꝟo nõ poſſet fieri vos
ipſam reſcinditevenã ferro igni
to ac idoneo ad illud qḋ facere
ↄcupiſcitis verũ nõ multum ꝓ=
fundabitꝭ ne arteria qua vena
incidẽda comitatur aduretur.
Cũ pauce dantur vene quibus
arterie non ſociantur. Ego ꝟo
cũ ad quendã qui fluxũ ſangui
nis triduo ꝑpetiebat̃: in quo re
ſtringẽdo multi ⁊ q̇dẽ nõ igna=
ri colluctarent̃ eſſeʒ accerſitus
⁊ interrogãdo eos qui aderãt
cognouiſſem que huic caſui eſ=
ſent adminiſtranda cõſũmaſſe
ne viderer inter apes fucus at=
q; eos qui de me plurimũ p̄di
cabãt in tali negocio feſelliſſeʒ
tali vſus ſum igenio quo mihi
vtilitatẽ: egroto vero ſanitatẽ
comparaui de qua iam erãt de
ſperati. Cũ meminiſſem dictoꝝ
Auicẽne dicẽtꝭ ad hãc ſanguis
moꝛoſogiam inſurgere accidẽ=
tia mala: veluti ſpaſmũ ex ina=
nitione ſingultum ex ſtomachi
villoꝝ arefactiõe cũ ipſa humi
ditas deſiccet̃ a venis miſerai
cis que irritãtur a membꝛoꝛuʒ
conſumptione: ⁊ rationis cõfu=
ſionẽ aliaq; ſint homata moꝛ=
tẽ frigidam arguẽtia. Naʒ iſta
ſunt accidẽtia que hanc conſe=
quũtur egritudinẽ que cum ap
paruerint moꝛtem certam pro=
noſticant̃. Trãſfixi labꝛũ vulne
ris acu in parte ſupꝛioꝛi vſq; ad
venam inciſam eãq; intactam
acu reliqui ex vna parte: deide
eandem acum deduxi ſub ipſaʒ
venam ad partem alterã ⁊ ite=
rum labꝛũ ex infera ad ſuperaʒ
partẽ trãſfixi. Ita ꝙ laqueũ in=
ciſevene cõpoſuim⁹ cuius capi
ta bñ nectãdovenã cũ labꝛo col
ligauim⁹. Sicq; honoꝛẽ ab infe
rꝭ vita egricitata repoꝛtauim⁹
Uerum attendite hoc queſo fra
tres vt in omni vr̃a ſanguinis
cõſtringendi operatione ſuper
imponatis (cuʒ vulnus pluma=
ceolis ſupꝛadictis ipleueritis)
petias aqua ⁊ aceto roſato ma
defactas ita ꝙ totũ membꝛũ ex
quo ſãguis emanat ambulliãt.
His igit̃ ingeniĳs contra hanc
ſanguis effrenitationeʒ maxio
cum honoꝛe victoꝛiaq; non tro
pheis regalibuſq; ſpoliĳs nuda
ta triumphabitis. Satis iã ſa=
tis huculq; de ſanguineo fluxu
dictũ eſſe credimus. Quare ne
tp̄s qḋ tã p̄cipiti rota a ſupꝛe
mo mobili voluit̃ nos deſerat
aggrediamur vlcerũ curatiões
vbi alia vlcerꝝ accidẽtia ꝓpꝛĳs
medicaminib⁹ refrenabimus.
Nã ſi de vno q̃ʒ ſpecialẽ ſermo
nem texeremus eſſet nõ iucũda
nugatio. Cum ipſa eadem i cu
rando neceſſario citarentur.

VErum enimuero
Wi Abſtemi ni=
hil modo ſuper=
flui noſtre ſermo
cinatiõis eſſet vt
anteq̃ vlcerũ cu=
rationes aggrederemur bꝛeui
enarrem⁹ vnde ipſa vlcera ſpe
cierum nomina ſoꝛtiantur. Cũ
tantum legenda inuenerim a
cauſis ſcilicet tanq̃ a materia

antecedēti ⁊ ab ipſis accidēti=
bus ꝓprias nominum appella
tiōes ſibi vēdicare ſolere. Dñr
eñi a cauſis vlcera colerica ſan
guinea flegmatica ⁊ melācoli=
ca ſʒ ꝙ humoꝝ aliqͣs odioſe vl
cera fouebit. Ab accidētib⁹ ꝟo
appellant̄ dura cauernoſa: fi=
ſtuloſa: putrida: cācroſa: formi
coſa: corroſiua: doloroſa: apa:
obſtraqͣſa ⁊c. Id gen⁹ ſʒ ꝙ iſto
rū aliqḋ vlceri erūnoſe immine
bit. Ceteꝝ vere cauſe a qͥb⁹ vl=
cera ſuū eſſe ꝯcipiūt due ſūt ſcʒ
añcedēs ⁊ ꝯiūcta añcedēs ē cor
ruptio cū nimia q̄ſtitate malo
rū hūoꝝ ex lordiato regie ge=
nitoꝝ cū potētia corrodere ac
corpoꝝ ꝑticulas ꝟitiar̄ ⁊ corrū
pere. Cā qͣdē ꝯiūcta ē malitia
ꝯplexiōis ītroducta ī vl̄neratꝫ
ꝑticulꝫ ⁊ exiturꝫ ⁊ puſtulꝫ apꝫ
male a medicis tractatꝫ ſicuti
hac nr̄a tēpeſtate m̄dici faciūt
Poſſem adhuc eqͣdē ipa vlcera
diuidēt. Cū ſint vlceꝝ q̄dā pla
na q̄dā ꝑfūda. ⁊ hoꝝ q̄dā mol=
lia ⁊ q̄dā dura. Adhuc illorum
q̄dā ſtātia q̄dā ābulātia. Iſto=
rū ꝟo q̄dā corrodētia ⁊ q̄dā pu
treſcētia ſʒ cū iſte diuiſiōes ma
gꝫ ad īgeniū ꝯtuſionē q̄ a illi⁹
acuitatē faciāt: ꝺcreui nllo mō
de eis mētionē facer̄ ſpecificā.
Cū tā ī curādo ēt ꝑtractabunt̄.
diuer= Qñꝙ etiaʒ nominant̄ a ſaniei
ſa ſa= q̄litate q̄ a doctoꝛib⁹ q̄trifariā
niei no dr̄. Eſt eñ ſanies ꝑus virulētia
mina. ⁊ ſordicies. A ſanie ſanioſuʒ a
pure purulētū: a virulētia viru
lentū: a ſordicie ſordidū vlcus
nūcupabit̄. De quoꝝ numero
primū erit agendum de vlcere
ſanioſo deīceps ad vniuſcuiuſ
ꝙ ſpeciei emēdationē ſm ordi
nem enarratum deueniemus.

Cum ergo de vlce
re ſanioſo dictu=
ri ſumus nō vr̄ a
rōne diſſonuʒ qͣ
ſit ſanies dicere:
vndeve oriat̄: et
q̄ ſint illi⁹ cauſe
qͣ ex iſtoꝝ notitia facile cōſeq̄
mur vlcerū curōnē: quā qͣdē exi
ſtere cenſem⁹ ī cognitiōe cārū
cōplexionis rectificatione ⁊ cō
fortatione mēbrorum. Eſt igit̄ Diffi=
ſanies nutrimentum corruptū nitio
quod natura non potuit dige= ſaniei.
rere nec in ſecundas humidi=
tates cōuertere. Que appellā=
tur nomen nō habens ros glu
ten ⁊ cambium. Tunc enim fit
ſanies qñ mā nutritiua deflu=
ens ad membrū vel que in mē=
bro exiſtit non pōt conuerti ad
mēbri naturā ex illi⁹ debilita=
te cū attractione membrorum
circūſtātiū ſupfluitatis. Qm̄ vt
Auicenne placet ad membrum
debile tranſmittuntur ſupflui=
tates mēbroꝝ circūiacētiū que
in pus vel virulētiam cōuertū=
tur. Quare cū egritudinem cu
rare voluerim⁹ omni conami=
ne eniti debem⁹ vt mēbri debi=
litatē corroborem⁹ medicami=
ne aliquo vl̄ cataplaſmate mē=
brum debile conſolante. Con=
ſolabuntur eñ membrū debile
farmaca ſtiptica cū caliditate
naturalē mēbri caliditat: ē non
excedēti vt Gal. iij. tegni r̄fert.
Illō idē faciēt defenſiua, eaſdē
qualitates retinentia qūo iſta
fieri debeāt natura ſimpliciuʒ
vos docebit aliquantulum in
naturis ſimplicium cognoſcē=
dis operam date: vt cum opus
erit tanquam e promptua=
rio illa videamini exercere. Et

refert in capitulo de qualitate ligandi vulnera vbi ait de muſculis ꝛ lacertis dicēs. aut fuerit lacert⁹ q̄ ſit diſrupt⁹ l latitudine qm̄ tūc ſi aggregat. Imo ponat i medio licinū timēdo ne incarnet cutis ꝛ remaneat lacert⁹ nō icarnat⁹ ꝛc. Quare ipȝ ſolutum tātiſper vagari cupit dū ſibi cura ſcḋe itētōis tribuatur. Et h̄ idē vulnera neruoſa affectare vident. Nā ſi fuerēt labia eoꝝ ꝯſolidarent ꝛ nerui ſubtus reumatiȝarēt. Qḋ nēpe reuma ibi iclūſum aq̄a gn̄aret vn̄ ſeq̄ret vt diſſuere vel nouā iciſionē facere. Ergo ne hoc patremus vulnera h⁹i ſoluta aliquātulū ſpaciari ſinam⁹ vt ea facili⁹ poſtea ptractem⁹. Licet hinc iſurgat illa tedioſa diſceptatio. Nunq̄d neru⁹ mutilat⁹ ſuēd⁹ ſit cū hic inde varie ſint autoritates atq̄ opiniones. Qua de re q̄dē p vtraq̄ pte ſi diſputatur⁹ eēȝ hācſuēdi facultatē vtraſq̄ opiniōes ſubſtētarēt ſȝ nūc magiſtro meo ioāni ꝰ Uigo ianueſi aſſentiar. Nō q̄ i illi⁹ v̄ba iurauerī ſȝ q̄z ipſius ſermo magis rōni cōgruere videbat ſequēdo opinionē diui ſup illū Auicēne. Si aūt diſrūpat i latitudine tūc neceſſariū eſt ſuere ipȝ vuln⁹ ꝛ ſi ſi ſuit nō ꝯglutinat vuln⁹: Tn̄ a me dimittet cū nō ſit p̄ſentis ſpeculatiōis. ſȝ q̄ſo aladuertite v̄ba Auicēne cū p̄cipiat ſui ipȝ vulnus neceſſario. Ego āt diſſolutū eē patiar. Intellexit ḋ vulnere āplo a quo maxima membri deplaſmatio ſeq̄ret ſi ſolutū relinq̄ret ꝛ ſi ſuit magnū ſit a pūcto ad pūctū iteruallū. Ego vo de nō amplo vulnere intelligo q̄ q̄dē praxis etiā vos docebit. Plura etiam doloroſa ꝛ apoſtemoſa futurā ipām nō admittūt q̄ facilitatis cā ꝛ manifeſte apparentie nūc a me non perſcribunt ac etiā eorū rōnes cōſiderāti aperiunt. Hec omnino videbantur memorie eſſe tradenda in quibus futura nō vtimur eo nūc fratres reuertar vnde hinc ego diuerterim.

Cum ergo illa q̄ ſuturā renuūt p nr̄o poſſe recitauim⁹ curam ipāȝ pſeuerem⁹. Cōtorto itaq̄ filo ꝛ p cerā ḋducto vt ſupra dixim⁹ ſuite vuln⁹. Semp tn̄ aduertēdo vt i pte decliuiori exiturā ſaniei relinquatis. quod cum feceritis hoc medicamen ei ſuper imponendum eſt quod conſtat ex albumine oui parumq̄ olei roſati. Et hoc fit ne multum patiēs affligatur cum volueritis medelam a vulnere remouere qui dicitur lachiara. Nā plerūq̄ tantuȝ doloris ea maxima in locis villoſis gn̄are ſolet vt patiens q̄ſi ſpaſmari videat. Et hoc tn̄ i vulnere conſiſtat donec vigeſimā q̄rtā horā defluxerit ſi ſanguinis fluxum timueritis. Quo elapſo termino infirmum reuiſeritis ridibundi ac inter fabulandum locum ipſum detegatis ab omni detectiōe quā poſt ea digeſtiuo ſilectis impoſito illiniatis quod cōficitur ex ouorum vitellis ꝛ terebentina clara. Uel loco ipſius cum vulnus fuerit in capite vel multe ſenſibilitatis oleo roſato cum quo tandiu erit in cura procedēdū quouſq̄ ſanies generata fuerit. Cunq̄ ſanies generata erit

Mod⁹ ſuēdi.

tunc olno digeſtiua ꝓhibeant. Eſſet eni ſi vlteriꝰ eo tra̅ſieritis addere putrefactione̅ putrefactiōi. Uerū tn̄ vulneris circuitꝰ humectandus erit oleo roſato omphacino tepido. Facta̅ vulneri viſitatōe iſtud defenſiuū a plaga ꝑ vniꝰ palmi ſpaciū ſemotū diſte̅datis. ℞. olei roſati. ℥. ij. ß. ſandaloꝝ oim ana. ʒ. ij. bolarmeni. ʒ. ij. ß. albume̅ vniꝰ oui aceti paꝝ ſi vulnꝰ fuerit a locis neruoſis remotū ſin aūt neruoſum fuerit loco aceti ponat vinum granatoꝝ. Que oia ſīt i mortario ducant dū vobis vide̅davi debunt. Cū ſic ꝑ q̄tuor vel quinq̄ dies curaueritis ab ipo q̄dē digeſtiuo deſce̅dū erit ad mūdificatiuū confere̅dū qd ſic ꝯponit ℞. mellis roſ. ℥. ij. terebētine clare. ℥. iij. bul. paꝝ addēdo farie ordi. q. ſ. croci. ℈. ß. q̄ oia ad igne̅ incorporent q̄ ſcto̅ vtiminor ꝑ octo dies vel circa vt meliꝰ videbit vobis expedire. Pro cuiꝰ cōſolidatiōe habeatis vngtm̄ i curatiōe apatū deſcriptū cuʒ q̄ fere oia diſſolutiōis gn̄a ꝯſolido de quo pōt Bernardinꝰ nr̄ teſtificari qui ſp(vt ſecertificaret) voluit itereſſe cū curaremꝰ vni hyſpane q̄ddā apa ſub aſcellis qd Albenzoar albumerō icurabile ponebat. Et ſi i loco cicatrizando caro vnctuoſa imineret pro eius remotiōe vtiminor vnguēto mixto qd ex vna pte vnguēti egyptiaci ⁊ altera vngti aploꝝ cōſtat vel iſto puluere q̄ vti freq̄ntiſſime ſoleo ſcto̅ ex mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. i. ß. terre ſigillate. ʒ. i. alumis roche ꝯbuſti. ʒ. ij. piſtent ⁊ terant ſicut alcocol cū quo certe de vulneris victoria triūphabitis. Hec erit cura vulneris ſimplicis ⁊ carnoſi ac ēt ꝓfundi q̄ vero ſequētur de ꝯpoſito vulnere diſputabūt.

Defenſiuum. Mūdificatiuum.

Puluiſ male carnis corroſiuus.

Vulnera compoſita ea eē diximꝰ in qbꝰ cū medio eterogeneo ſitiſtauratio. Et hoc ſicut in neruis ⁊ oſſibꝰ Licet autores dicant in pueris cū hōgeneo medico oſſiū diſlocatione̅ ꝯglutinari. Nā iſta ſpmatica me̅bra dhr q̄ cū diſcontinuant nūq̄ ꝯſolidant niſi affuerit porus ſarcoidis q̄ eſt ab oſſibꝰ lōge diſſimilis. Quē vt i cura obtinere ⁊ gn̄are poſſitis mō dicendū eſt. Sed pꝰ e ligamꝰ vulnus cubiti vel manꝰ qm̄ iſta q̄n accidit ceteris ſunt piculoſiora Sed horū manꝰ piculoſiꝰ eſt rōne neruoꝝ ⁊ chordaꝝ ac paucitatis humoꝝ nutriētiū. Jccirco iſtud nobis ſortiamur tāq̄ ipʒ curaremꝰ. Pro cuius curatione multa cōſiderāda ſunt quoruʒ omnium ſermonem faciemus.

Uulnera manꝰ ſunt piculoſiora.

Debetis ana oia mi Innocēs vſq̄ mei ſocij cuʒ ad hmōi caſuʒ accerſimini vtinꝰ ſedule ſcrutari ne q̄d fruſti oſſis intꝰ referet qd pūctura aut dolore veluti ſtimulo ꝓtutē irritaret. Que ſiquidē ſinthomata emerſerit futuꝝ apa demōſtrabūt. Cuiꝰ aduētū oibus modis vijs igenijs iter cape enitemur ne ad locū vulneratum irrepat Et hoc q̄dē obtinebitis ſi ordinē q̄ ſequit obſeruabitis. Expurgato itaq̄ vulnere ab oſſis fruſto ſi oſſa itegre āputata fuerit vt cōmodiꝰ poteſtis ipſa collocare debeatis. Cū ab hoc labo

re erit; expediti tabellã ĩ q̃ ma-
nus erit collocãda aptatã bñq;
ſtupp; ſuffultã (vt apti⁹ ibi ma
nus acq̃eſcãt) hẽatis ſtatimq; ad
ſuturã vln⁹ aptabit; ſi ãplũ fue
rit. Nã paruũ (vt dixim⁹) aptuz
erit curãdũ vt neruoꝝ reuma-
ta liberũ facilẽq; habeãt exituz
Quo acto ſuite caute tñ ne ner
ui pũgant̃. Sup hoc ĩtelligẽdo
vt ĩ pte decliuiori erit⁹ ghande
ſaniei remaneat. Facta deniq;
ſutura manuq; collocata vulne
ratum locum amiciẽdũ ẽ albu-
mie qđ ſtupa ĩbiberit. Et ſic me
diocri ligatura ĩuolutũ (donec
vigeſima q̃rta hora tranſierit)
mẽbrũ relinquat̃ cũ idoneo vite
regimĩe. Quo elapſo termĩo ſta
Flobothomis a diuerſiua poſt. 24. horas tĩ ad ĩfirmũ reuertami a barbi
tõſore comitati. Ut ꝺ latere op
poſito diuerſiuã flobothomiaz
faciatis. Ne mã ap̃anda ad lo-
cũ depaupatũ laberet̃. Nã ſi p̃-
ma die exhereret̃ bonũ ſanguinẽ
haurireti s. Facta igitur flobo
thomia vos vuln⁹ curãdũ ꝯuer
tatis; qđ cũ ꝺterierit; hec ĩ vulnere
medicamina locabitis. ℞. tere
bẽtine clariſſime ꝛ ſubtiliſſime
ʒ.ij. olei hypericõis. ʒ.iij. et ad
ignẽ ſil̃ iſta miſceatis ꝛ tepidũ
in vulnere ip̃m adminiſtrate.
Nam ſi frigidũ applicaret̃ for-
ſan aliq̃d nocumenti excitaret̃.
Uñ illđ extat diuini hypocrat;
amphoriſmoꝝ. Frigidũ inimi
cũ neruis oſſib⁹ dẽtib⁹ cerebro
ſpinali ꝛ medulle: calidũ ꝟo vti
le ꝛ amicũ. Sequit̃ ergo ꝙ ĩ oĩ
veſtra vulnerũ ꝯpoſitoꝝ opera
Defenſiuum. ℞. tiõe a frigore actu medicamina
q̃b⁹ vſuri eſtis caueatis et mẽ-
brũ vulneratũ ſicuti puerperãa
frigorẽ cuſtodite. In circuitu
vero vulneris applicet̃ peciola

ĩbibita oleo ro. ĩ quo fricti ſint
lũbrici ideſt ꝟmes terreſtres.
Qđ nẽpe leſã pticulã ꝯfortabit
ꝛ ſi q̃d hũoris illuc cucurrerit
exhalabit̃. Circa ꝟo cubitũ p **Aliud.**
materieꝝ fluxu iſtđ defenſiuũ il
linietis. ℞. olei roſ. mirtini añ.
ʒ.ſ.ß. boli armeni terre ſigilla-
te ſãguis draconis añ. ʒ.ß. ſãda
loꝝ oim añ. ʒ.j.ß. cere albe. q.ß.
ꝛ fiat defẽſiuũ molle ad formã
vnguenti. Cũ ergo veſtra cura **Mũdificatiuũ ſine mordificatione.**
ſic trãſierit p ſex vł octo dies vł
pl⁹ donec nerui reumatiſma in
ceperit euomere ad alia migra
re vos decebit ad abſterſiuũ ſcꝫ
ꝛ vnguẽtũ. Quoꝝ p̃mi talis eſt
deſcriptio. ℞. terebẽtine clare.
ʒ.ſ.ß. ſirup. roſ. ʒ.ſ. bulliãt paꝝ
ſil̃ addẽdo farine ordei. q.ß. ſar
cocolle turis añ. ʒ.ß. croci. ℈.ß.
oĩa ſil̃ ſpatula agitate dõec bñ
incorporent̃. Iſtđ eñ erit abſter
ſiuũ ſine mordificatione quo in
hmõi vulneribus indigemus. **℞. pro vulneribus neruorum**
Sup quo iſtđ vnguẽtũ admini
ſtrabitis qđ me⁹ magiſter ordi
nauerat pinguedinis vituli et
vacce. añ. lib. ß. olei ro. lt. j. tere
bentine clare. ʒ.iiij. picis naua
lis ꝛ grece raſine pini añ. ʒ ß. li
targirij argẽti. ʒ.iij.ß. vini odo
riferi ciatuz vnũ lũbricoꝝ. ʒ.ij.
melli hypericonis rubee ticoꝝ
anthos añ. M.ß. bulliãt oĩa ſil̃
vſq; ad cõſumptionẽ vini p̃ter-
mineralia ꝛ terebẽtinã deinde
colatis oib⁹ iterũ ad ignẽ cũ li
targirio tñ ꝺcrõ bulliãt ꝛ baculo
ptractant̃ quouſq; colorẽ acq̃rãt ni
gerrimũ vltimo ꝟo loco addat̃
terebẽtina p̃dicta ꝛ cere al. q.ß.
ꝛ fiat vngtm̃ molle qđ ĩ neruoꝝ
vulnerib⁹ maximi iuuamẽti eẽ
inuenietis. His ergo omnibus
adminiſtratis vſq; ad ipſius ſu-

gillationē tūc ꝑ cicatrizatione iſta decoctiōe vel q̄ in aꝑatibus ſigillandis ſcripta fuerit vtimini. Sed illa hāc meliorem inuenietis q̄m eſt cum mēbri ꝯfortatiōe q̄ us vti recte in iſto loco poteritis. ℞. roſarū mirtillorū abſinthij balauſtiarū aā. ℳ. j. nucū cupreſſi nu. x. bulliant cum vino ſtiptico vſq ad cōſummationē tertie partis qua pro mēbri inſtauratione cū ſpongia bene expreſſa vtimini. Hoc equidem fratres cariſſimi hodie huiuſmodi vulnere curaui qui medius fidius mihi honorē ⁊ vtilitatē peperit. Hec ſatis eē puto quātum ad vulnerum compoſitorū curam. Nunc autē tēpus nobis adeſſe videtur vt de accidentibus ſicuti ꝓdiximꝰ pauca enarremus. Quod iā reliquiſſem ni vos illud inhiare animaduerterem. Cū maxima pars curandi vulneris ⁊ vlcerū de quibus annuente deo cras rōcinabimur vobiſcum exiſtat in remotione accidentiū. Ergo ne vos tanto deſiderio defraudare videar iſtud oneris pro viribus ſubire accingor.

Cicatrizatiuum.

Non poſſū eq̄dē multū nō admirari Fratres chariſſimi nām humanā tot caſibꝰ tantiſq piculis eē ſubiectā. Cū accidētia q̄ vulnꝰ ſolēt cōſeq̄ mecū ipſe cogitē. Que cū acciderit ſolertes ac ingenioſos homines maxie fatigāt nedū ingenij ⁊ doctrine paupculos. Quid tūc illā chirurgicorū plebeculā opinari creditis cū doctū fluctuari cōſpexerit. Nōne arbitramini amabo cum me deri neſciat ſinere humanā naturā dolore cruciari. Apoſtemate lacerari. Mala ꝯplexione vexari. Febre comburi. Spaſmo detorqueri. Paraleſi detorpeſcere. Sincopi debilitari ac alienatione inſanire? Ergo ne in eorū numero aſcribamur ⁊ h mōi criminibus accuſemur q̄d a nobis licuerit ſtudeamus vt que cum venerint proprijs medicaminibus gubernemus. Nā niſi bene curentꝰ nobis honorē ⁊ vtilitatē īfirmis ꝟo vitā q̄ nil dulciꝰ hoī recte viuēti eſt diripiūt. Quare ol ldagine ex q̄ſita ⁊ diligētia cōtēplari debemus q̄ſi dolor naturā multū infeſtauerit. Nunq̄d tū ex ꝯtinui ſolutiōe ⁊ vulneris exiccatione an materierū cumulatiōe īſurrexerit. Si ꝟo ex partiū diſgregatione ⁊ arefactione vulneris oriatꝰ tunc ꝑ illius rectificatiōe mollitiuo indigemꝰ medicamine. Sin autem ex materierum aggregatione factus erit in ipſum quidem dolorem auxilia deſiccātia q̄ oleis farinꝫ alijſve rebus deſiccantibus cōponunꝰ ſine vlla temporū conſideratione miniſtrabuntur. His igiꝰ bn̄ libratis pncipio ſi dolore ex indigeſtione facto diſtraheretur his auxilijs infirmum tueamini. ℞. medulle panis in lacte capuno decocte. ℥. vj. olei roſati camomilli. aā. ℥. ij. vitella trium ouorum que omnia ſimul in olla miſceantur ⁊ tantiſper bulliant ſine vitellis dū bn̄ oleum imbibatur deinde auferatꝰ ab igne imiſcēdo vitella baculo agitentꝰ ⁊ fiat ſolidū emplaſtrū quo tepido in loco dolore agitato vtamini. Vel iſto alia ſi illud minime veſtre opinioni

Nota hec expleta

Doloris remotiuum.

reſpōderit.℞.decoctionis mal
Aliter narū ⁊ violarꝫ vel brodij carnis
arietis aut cuiuſuis comedēde
ab hoie.q.ſ.vt medulla panis
ipſo imbibat deinde ſicut dictū
Aliter eſt in pori decoquatur.Uerū in
iſto erit parū croci addendū ꝙ
⁊ in altero addi pōt ſi operanti
bene viſum fuerit.Uerū ſi ex ma
terie exinūdatione exilierit iſta
infraſcripta applicētur.℞.fur=
furis bn̄ triturati.M.iij.farine
ordei ⁊ fabarū aā.℥.iiij.camo.
melli.abſinthij minutatīz inci=
ſorū aā.M.ſ.vini odorife.cia
tos tres bulliāt ad ignē oīa cū
ſapa ſufficienti ⁊ in fine cocture
addant olei camo.roſa.aā.℥.ij
ſ.ane.℥.ſ.ſ.croci.℈.j.⁊ fiat em
plaſtrū ad formā ceroti mollis.
Dis quidē dolorē qui vt plurimū
ſolet materiā ad locū attrahe
re ſedabitiſ maxime ſi a frigore
fuerit cātus.Si vero a calido ca=
lida ingredientia pro veſtra neceſ
ſitate corrigetiſ.Quo me hercle
ſedato facile curā perficietis.
Apa vero refrenabitis ſi defen=
ſiuū ſuperius deſcriptū appli=
cabitiſ facta defenſiua flobotho
mia enemate tn̄ precedenti. At
ſi in vulneris circuitu rubedinē
cognoueritis malā complexio=
nem adeſſe iudicabitis.Pro cu
℞ ius remotione hec adminiſtrabi=
tis.℞.olei roſa.℥.iij.miſceant
cum albumine ⁊ vitellis duorū
ouorū q̄ cū fuerint bene cōquaſ=
ſata adminiſtrate cū pecia vul
neri applicāda vel ſic.℞.vnguē
ti roſati.℥.ij.olei roſati.℥.j.q̄ſit
ponant in mortario plumbeo
in quo bn̄ piſtillo ducantur cui
inſtillabitis ſucci lactuce.℥.ſ.ſ.
litargirij.ʒ.i.ſ.terre ſigillate.ʒ.
j.etiā cū antedictis molabitis

quouſqꝫ fiat linimentū:ſicqꝫ ma
lam cōplexionē oīno remouebi
tis.Uerū ſi febris ſpaſmus para
leſis ſincopis ⁊ alienatio propter
materierū commotionē patien
tē moleſtauerit vobis ſtatī phy
ſicū adhibebitis q̄ illa medica
bit accītia.Qm̄ ſi vellē ſyrupos
⁊ pharmaca ordiare ꝯꝑuis iſtō
ego poſſē qm̄ cū plus ocij nacti
erim⁹ de febrib⁹ diſputabimus
viderer tn̄ alienā meſſē igredi
qr noſtrō chirurgia loq̄mur q̄ vn
guētis fomentatiōib⁹ ⁊ emplīs
alijſqꝫ linimentis aliquātulum
cōtentat.Hec ſuntq̄ a me hodie
cudenda erāt vt eſſem ſoluēdo
ne vos me nolentē in ius duce=
retis. Qm̄ vincło ſacramēti me
obligaſtis ad qō ſeruandū qui
boni ſincerīqꝫ haberi cupiūt vl=
tro obligant.Ulcērius.O quā
bene iudicas.Uerū quia vſurā
iſtius diei nobis Mariane per
ſoluiſti ideo diſcedam⁹.At cras
huc cōueniam⁹ ꝙ ſi q̄d perſoluē
dum ſit pſoluas vt qō nobis ar
raboni datū eſt abs te reſtituas=
mus.Mar.ſic fiat quādo eodē
propoſito diſcedimus.

¶ Finit tractatus de vulnerib⁹

¶ Incipit tractatus de vlcerib⁹
¶ Franciſcus.

SOlitos eſſe
memini q̄
alta velis
maria pro
lant ꝯꝑuis
bn̄ iſtructa
ſit nauim
vnico tātū
foramine
ſubmergi.Qō q̄dē nō parꝫ ꝯſide
rationis affert de humana con
ditione.Que licet varijs caſib⁹

fluctibuſqꝫ obnoxia ſit:tñ vnico
turbine ventoꝝ ſepenumero cō
quatꝭ vt qūo inde poſſit emer
gere diu anceps illa collucteꝭ
preſertim ſi a quo ſeruāda eſſet
deſeratꝭ. Ego aūt rome ne lōgiꝰ
exempla petamus vidi ipſemet
oculis q̄ vlcꝰ ſanabile añ genu
patiebatur alam egiſſe. Illud
hercle nō culpa medicoꝝ factū
eſt ad qđ plerūqꝫ ignari confu-
giunt:ſed patiētes inertia deſi
dia ac etiam dicerem auaricia
ſi verbū iſtud ſcirē apud quoſdā
prurituaurīū vacaturū qđ ſepe
illoꝝ aures vnguibus ſcalpel-
lat. Que ſi nō tam arcto atqꝫ in
extricabili nodo illiꝰ crumenā
implicuiſſet forſan mō qua ca-
ret vitalem aurā nobiſcū abſor-
biret:ſicqꝫ tartara petiturꝰ tāto
exoſo nomine vacaret. Igitꝭ mi
Mar. cariſſime vt a tāto piculo
tātoqꝫ faciore abhorreamꝰ ꝺ vl
ceribus cōſultemus vt ſi qñ qđ
deus auertat nam hoīes quip-
pe ſumus a tā moleſto tedioſo
qꝫ ſtimulo vexaremur ſciamus
opportuna calcitrare idonea
auxilia formando. Qñ quidem
huic quoqꝫ facultati operā im-
pendemus ac facilius per te no
bis iter prebeatur ſicuti in ſu-
perioribus feciſti. Nam qūo te-
geſſeris ipſa res modo ſi opus
eſſet eloqueretur. Cuꝫ ipſe om-
nia memoriter enarrem nō mei
ingenij bonitate ſꝫ tua facili ex
planatione ac concinna diuiſio
ne. Que quantum animos aſcē
derint ſupra quā cuiqꝫ credibi-
le eſt exiſtere videntur.

¶ Marianus.

Recte quidē diiudicaſti. nā
qđ volebā dicere eripuiſti
Sed tu cum me tantuꝫ laudes
veri amici limina tranſcendis.
Nā ſi res cōtrouerſiā ſubſtine-
ret neſcio qūo tua dicta tuere-
ris que ita ſoluta ꝛ adulatione
plane vaganꝭ vt neſciant vñ flu
xerint redire. Sed de hoc alꝭs.
Nūc vero qđ mihi eripuiſti mi
nime tacebo. Cū illud ab refore
nō iudico qđ nobis maxie vſui
eſſe poſſet cum ego huc aduēta
re ꝯſtituerā ꝛ rectā viam egreſ
ſus eſſem q̄ me ad vos qui plus
oculis mihi eſtis cariores cōdu
cebar ſtatim a nūcio quodā re-
uocatus eo deceſſi vbi illū q̄ me
plurimū deſiderabat ꝯueni. pa
tiebaturqꝫ vlcus cauernoſuꝫ in
coxa ꝛ doloroſum cuiꝰ maxima
pars fuit medicoꝝ inſcitia ꝛ eo
maxime illiꝰ a nūc eſt mihi infe
ſtiſſimꝰ atqꝫ iratus dico autē q̄
nup baptiſmate ſeſe imerſit cu-
ius ſentētiā reuocauimꝰ ꝛ egro
to ſatis opportuna remedia com
poſuimꝰ ac etiā mēbra illiꝰ fati
gatiōe vexata ſitu placida. ꝛ de
lectabili quieuimus ex quo do
lor quo miſer vehemēter crucia
batꝭ cuiꝰ me valde miſerebat ac
q̄euit:ſicqꝫ ſopore aſperſus leuē
quietē intercipit ab hoc ergore
ſoluit iteꝝ quo venire deſtina
uerā aduolaui mecū ipſe repu
tans quāto ingenio quātave in
dagine ſit opꝰ q̄ medici officio
vtꝭ p̄ſertim in vlceribꝰ. Nā ra
ro dantur ipſa ſimplicia circaq̄
ſi paululum aliquis fuerit allu
cinatus ad acheronta egrotus
cogetur obolū afferre ſine viati
co. Idcirco ne nobis eueniat vt
Iſcij dicamur huic negocio aliqꝫ
tulum opere tribuamus ꝙ vos
me eſſe exoratū volebatis. Ueꝝ
cum incepero ne quis veſtrum
me audeat interpellare niſi vbi

forte fuerit ad veſtrā intelligē-
tiā neceſſe perſcrutari. ¶ Ioānes
Eloq̄re cū nos hac te ſnīa fauē-
mus. Uerum diffinitionem que
maxime nobis cordi exiſtit nō
omittas.

¶ Marianus.

Clericꝫ oēs qui de
hac re cōſultaue-
rūt magr̄ ꝙop⁹ eſ
ſet practicātibus
pmulgauerunt.
Ac etiā q̄ philoſo
phātib⁹ aliqñ obſcura fuerunt
maxla cū diligētia inſeruerunt
obſcure pmulgatiōi. Illō exco
gitaſſe magr̄ viſi ſunt vt vnacis
ingenijs vires oſtēderēt ꝙ holꝫ
ignauie pſulerēt. Forſan ea tem
peſtate qs dicet diligētiores ex
titiſſe holes ꝙ ſint in hoc ſeclo
prelijs cedib⁹ obſcenisqꝫ delecta
tiōibus turbulentiſſimo hac eq̄
dē rōne duct⁹ ea tm̄ hauriā que
hui⁹ diſcipline ſitibundorꝫ ſiti
extinguāt eorūqꝫ deſideriū rep
mant nec futili inaniqꝫ aure ho
minū ſnīas. ſꝫ vtilitati egrotā-
tium ⁊ practicantiū cupiditati
bus accommodabo. Ut inde ve
nari poſſint cōmoditatē q̄ mēdi
cis egenis paupibuſqꝫ auxiliē
⁊ auaros diuites expleant. Et q̄
nos vlceris diffōnē quā mō me
rogaſtis nō omittendo feliciter
auſpicabimur.

Eſt ei vlc⁹ ꝯtinui
ſolō ſanioſa cum
putrefactōe tpeſa
cta. Oñant ab exi
turis vt plꝫ anicē
ne exulceratis pu
ſtulis agitatis ⁊ vulnerib⁹ ma
le tractatis Uñ vulnera cū ōmū
ſicuti nr̄ Princeps aſſerit i pzlo
vlcerū in vſu debitū digōnis ab
ſterſiōisqꝫ tp̄s trāſierit ⁊ adhuc
ſanioſa tabidaqꝫ extabūt nō vul
nera ſꝫ vlcera erūt appellanda.
Et q̄ ſequiꝛ ols eſt ꝯtinuitatis
ſolō q̄ pus ſine virulentiam ex
puet vlcus certe nolabiꝛ. Quorꝫ
quedā a caliditate. Quedā vo
a frigiditate nutriūtur. Ea q̄dē
q̄ cū rubedine in circuitu ⁊ pru
ritu reperiūtur a calido humo-
re manabūt. Que aūt latas ha-
bebunt radices ⁊ ſine pruritu ⁊
eorꝫ color nō erit i rubedine ele
uatus frigide erūt cōplexiōis.
Et vlcerꝫ quidē quedā ſunt ſine
timore q̄dā piculoſa. Sūt aūt
periculoſa oia q̄ ſaniem cū debe
rēt generare non gñabūt: ac ēt
cū ſapoſa erūt ⁊ illorꝫ apa ſiue
rōne occultabiꝛ. Nam ſi cū rōne
euaneſceret illud erit beneficio
alicuius medicaminis hac ope
ratiōe vtentis. Nā ſi abſqꝫ rōne
eliq̄ſceret illud boni nihil por-
tenderet: ſed mali nō parum ſi-
cut ſpaſmū ꝛ rationis pmixtio-
nē. Quāuis etiā ſint vlcera que
hmōi habeant producere effe-
ctū veluti ſunt dorſalia neruo-
ſa geniculoſa ⁊ coralia ⁊ q̄ ma
xime cū nucha ſeruāt affinitatē
vt ibidē Aui. refert. Et eorū q̄dā
nobis morigereꝛ quedam ve-
ro nos ipſos auerſanꝛ ⁊ in curā
do ſe odioſa prebēt ac difficilli
ma. Sūt aūt curationis diffici-
lis oia que ſuccedūt alicui egri
tudini per viā terminationis.
Qm̄ inde natura exoneratur a
ſuperfluitatū malorū humorū
reliquijs. Nec non corpora acci
dentaliter humida vel ſiccatar
de cū ſanitate paciſcunꝛ. Sicu-
ti accidit grauidis mulieribus
⁊ hydropicis hominib⁹. Quod
alteri propter humiditatē ac-

cidentalẽ alteri vero ꝓpẽ ſup-
fluitatũ retentionẽ euenire vr.
Preterea ⁊ ſicca ⁊ ethica nẽpe
nõ facile conſolidantur ꝓpter
ſanguinis boni paucitatẽ. Si-
militer miſellima ſenũ corpo-
ra tũ propter ciborũ indigeſtio
nem ac chimi indecoctionẽ qm̃
in illis calor naturalis extiguit
tũm ꝓpter boni ſanguinis pau-
pertatẽ aſſidue vlcerib⁹ dila-
niantur. Et multoties mẽbrũ ma
le cõplexionatũ ẽ cauſa ne cito
vlcus conſolidetur: quare oporte
bit te nõ parũ elaborare vt illi⁹
cõplexio rectificetur. Qm̃ nutri-
mentũ qð illuc repit ↄuertitur in

Diffinitio ſaniei.

ſaniẽ cũ non reguletur a natura.
Quid em̃ ẽ ſanies niſi nutrimẽ
tũ corruptũ qð natura non po-
tuit digerere nec in ſcðas hũidi
tates ↄuertere. Hoc aũt vt face
re poſſitis aliquantulũ nature
ſimpliciũ cognoſcende incũba
tis ac etiã libris tegni omnino
ſina cõplexionatũ eligatis nec
tẽpus in nugis ventoſiſqȝ vbis
ac diſtortis rationib⁹ cõteratis
Quid em̃ vtilitatũ egrotãtib⁹
veſtrã opẽ implorantib⁹ aſſere

Nota contra theoricos.

tis: cũ tot cauillatiões totqȝ la-
cula cũ torſeritis ð illa tedioſa
ac famoſa corporis neutralita
te. Cũ em̃ nos videamus eorũ q̃
de hac re meminerint nullum
nulli aſtipulari ac ſuffragari
ad qð iſtã tpis pditionẽ ↄple-
ctimur? Iccirco ſeqmini fratres
Cariſſimi oĩ ſtudio oĩ diligen
tia oĩq̃ charitate: magiſtrum
Joannem anthracinũ macera-
tenſem libros tegni tũc iterpre
trantẽ. Qui quãtũ valeat in ex
planandis libris. in recitãdis
opinionib⁹ excitãdiſqȝ diſcipu
lis non poſſum mente nec ani-
mo cõcipere adeo totus illius
ſermo hubertate latinitate et
ſententijs huberrimis eſt ⁊ or-
natus et fulcitus vt fere alter
Tullius eſſe videatur. Que om
nia non magis exoptare debe-
mus q̃ ipſum colere amare et
venerari cũ homo ſit tanta di-
gnus veneratiõe ⁊ amicitia lit
teratorũ ⁊ principum cardina-
liumqȝ frequentatione et fauo-
re decoratus. Et que ſunt faci-
lis curationis ſunt q̃ ingruunt
corpora bene complexionata ⁊
bono ſanguine nutrita cũ pau
ca humorũ ſuperfluitate. Iſto-
rum vero quedã permanent in
cicatrizatione ⁊ quedã diſſoluun
tur. Et que iterũ relaxantur ſunt
in quibus generãtur caro ante
completam mundificationem
vt idem Auicenna docet. Quo-
niam non munda ibi ſuperflui
tas occultatur: quare oportet

Que ſũt ſpecies vlcerum.

iterum corrumpatur continui-
tas proueniens ſecundo et pro
pterea fiſtule exiſtimantur. Quo
rum vlcerũ genera quinqȝ ſunt
capitalia ſcilicet. Uirulentum.
Sordidum. Cauernoſum. Pu-
tridum ⁊ Corroſiuum. Sed an
teqȝ iſtorum curationes pertra
ctemus aliquantulum conſen-
taneum eſſe videtur vt acciden
tia que nobis curam impediũt
cõputemus. Quo facto ad vni-
uſcuiuſqȝ generis curam reuer
temur. Quoniam niſi acciden-
tia corrigeremus que maximã
partem cõferunt ad cognoſcen
dum qð quid eſt vt recitat Ari
ſtoteles in primo de anima nũ-
quam victoriam pugnando ob
tineremus cum ipſa cura ſe te-
neat ex parte materie et acci-
dentium.

Laudat Jo. Anthracinum maceratẽ

Accidẽtia vlcerum.

Unt autẽ vlcerum accidẽtia ſanguinis emorroſogia. Caro ſupflua. Labia obſtraquoſa. Dolor. Aſpa. Duricies putrefactio. Os corruptũ varices ⁊ rotũditas. Quorum vnũquodq; ſibi ſuã vẽdicat curationẽ. Que ſi forte petenti denegaret. vel nos in ius duceret daturos vnicuiq; ſuũ vel nunq; federã niſi debito ſoluto nobiſcũ ꝯheret. Igit ne tanq; rei ad ius trudamur vł tyrãnide crlemur dicam⁹ quo iſtis ſatiſfaciemus ⁊ a ſanguis fluxu exordiamur.

Xcogitauerã nẽpe inter loquẽdũ nunquid curriculo eẽt ꝓtrãſeũdũ qđ mõ de ſanguie loqmur an eẽt in eo paſſim iſiſtẽdũ. Cũ mlti autores qui de hoc ipo ſcripſerint hũane vite ſanguinẽ theſaurũ appellauerit. Ego aũt ni ab eorũ fontib⁹ poculũ qđ ita ſitibũd⁹ forpſi tã cupide hauſiſſem q; ve noie notandus eẽt nõ facile inueniſſem. Cũ illud nõ venis lateat vt tñ natura ſicuti auari defoſſo auro gaudeat ſʒ cũ ſitibũda mẽbra ſitiuerit qđ vnicuiq; ſatis eẽt impertret ꝑ illoꝝ cõſeruatione ⁊ alimẽto. Qđ cũ tã auide natura cuſtodiat: afferamus igit laboranti ſubſidia vt recte cum op⁹ fuerit officio fungat ſuo. Nã qđ crudelius q; dve inhumani⁹ eẽt illo q; cũ aliquẽ ope auxilio ꝯſilio tueri debeat deſertũ eẽ patiat. Jcc irco ne aliqñ eueniat q; ipa de nobis iure conquerat ſub vno gñe duplicẽ ſpeciẽ cõſtituam⁹. Ut facili⁹ cognoſcat quonã medicamine indigeamus: cũ ſanguis ꝑter naturam emanauerit.

Omnis ei fluxꝰ ſanguis mi iucũdiſſime Frãciſce ſolet euenire aut a cã ãtecedẽti aut a ꝑmitiua. Quarũ antecedẽs in pñti negotio a nobis dimittat: ne forte cũ noſtra limina trãſcenderim⁹ in aliena temere irruam⁹ vñ merito poſt ea tanq; fures detrudamur. Ut ergo dedecus iſtud omni conamine declinemus tñ fiet nobis ſermo de eo q; cauſa ꝑmitiua venas reliqrit. Eſt aũt ſanguinis emorroſogia aut ex recenti ꝯtinuitatis diſciſſione aut ex illi⁹ putrefactiõe. Ex diſciſſione inuenim⁹ ſanguinẽ a venis reſudare aut idẽ defluere aut ſaltẽ deſerpere. Sudat eñ vena ſanguinẽ cũ a ꝓpo tegmie detegat vñ ipaʒ amicire ſtatĩ iudicam⁹ oportere qđ imiti ferro fuerat deuaſtatũ facili medicamie recuperet. Illđ aũt cõdecẽti futura ꝓpagem⁹. Si ꝟo ſanguis ille refractis obſtaclis effrenitabit aut leni mitiq; inceſſu gradiet aut tollutario paſſu ſuos grandire grad⁹ nitet. Si aũt leniter placideq; icedet a venis hercle ipʒ ſubrubeũ ac groſſuʒ exire videbim⁹. Sin ꝟo tolluti ꝓficiſcetur ⁊ rube⁹ ſpumoſ⁹ clariuſq; foras ꝓdiret arterialis eẽ iudicabit. Pro q; curatõe hec pilo ꝯſiderare debem⁹. Nũq; vena tota trãſuerſalr aut ſm ꝑtẽ icta fuerit. Cũ ꝟo totalr interfecta fuerit ꝑ illi⁹ cura hũc ordinẽ tenebitis. Uerũ animaduertere queſo fratres ſcdo debetiſ q; pu

me ꝯſideratiõi hanc etiã ſubne
Incar= ctatis: vt bene pẽſiculemi. Pla=
natiua ga ꝓfunda ne an ſuperficialis
reſtri= facta fuerit. Si ꝟo planũ: ideſt
ctiua. ſupficiẽ tenebit incarnãtia ad=
plicabitis q̃ talia erũt. ℞. ſarco
colle mirre: aloes epatici: ſãgui
nis draconis maſticis quãtum
vobis videbitur opoꝛtere. Que
oĩa ad placitũ valebitis doſare
ꝑut egrotãtis cõplexio deſide=
rabit. Sicq̧ huic ſanguis mↄꝛo
ſagie que multoties nobis ſo=
let eẽ moleſta obuiabitꝫ. Quo
medicamine in vulnere pꝛoie=
cto ſtupeos glomerabitis plu=
maceolos. Quos albumine oui
cũ puluere boliarmeni ꝯquaſſa
to imbibitos ſup plagã ꝯ oꝛdine
ꝯponetis. Qui quidẽ erũt tegẽ=
di pãno linteo in eodẽ albumi
ne madefacto ſeruata deniq̧ cõ
decẽti ligatura ne doloꝛẽ infer
re valeat. At ſi pꝛofunda fuerit
accurata animaduerſiõe cenſe
bitis. Nũq̄d ſi ꝓfunda ſutura
facta fuerit potes erit meatũ il
lum oppillari. Qđ ſi ratione cõ
pꝛobabitis ſuturã nullo mõ di
mittetis. Quã poſtea ſequetur
linteus pãnus infuſus in albu
mine cũ puluere mõ dictis nul
lo poſt habita mõ idonea liga
tura. Que quãtũ interdũ opeꝛ
ſolũ iſtõ natura ꝯſiderat. Ueꝛ
ſi ſutura ipſa nõ ꝓfuerit huc ꝑ
Lana= ſeqmini oꝛdinẽ quo ſp viſus ſuꝫ
crũ vi= ꝛ mihi ꝛ egrotãtib⁹ bñ ſucceſſit
ni ſtip= In ꝑmis itaq̧ vuln⁹ vino ſtipti
tici. co lauabitis ꝛ hoc duplici de cã
vna quidẽ cã eſt loci ꝯfoꝛtandi
altera ꝟo vt viſui nihil ſangui
nis obſtaculo fiet ne valeat eq̃
bene ſpeculari vbi nã medica=
mina erũt applicanda: deinde
totam vulnere matrem ſangui
nis ſtudioſe verretis ne ibidẽ
ꝯſedeat. Nam quãtus ſit illius
teter ꝛ putridus odoꝛ moꝛ na=
ribus pcipietis: cũ vero ab hoc
negotio eritis ſoluti alteri⁹ ſta
ti laboꝛ cura vos ſuſcipiet ne
ſegnes eẽ patiaꝛ illutabitꝫ oꝛi=
ficiũ vene ſãguinẽ vomẽtꝫ iſto Nota
remedio. ℞. albuminis vnius hoc re
oui. q. ſ. coti cõbuſti. ℨ. ſ. pulue ſtricti=
ris gallaꝝ farine fabarũ farle uum.
volatilis. añ. ℈. ij. pulueris mei
magiſtri (cui⁹ receptã i fine de=
ſcribã appellaturq̧ pcipitat⁹).
ℨ. j. miſce oĩa ꝛ ſicuti dixim⁹ oꝛi
ficio ipõnatis. Uerum ſi ex pu=
trefactiõe inundauerit oĩa icar
nãtia dimittite ꝛ ad putridi ſe
parationẽ incũbatis qđ facietꝫ
vnguẽto egyptiaco ſi putredo
ꝑua fuerit: ſcꝫ ſupficial vel iter
duas carnes: qđ fiat deſcriptio
ne Auicẽne: cõſtat eñ melliſflo
ris eris aluminis roche ptib⁹
equalib⁹. At ſi vero magis fue
rit ꝓfunda adminiſtrate troci
ſcũ i fine deſcriptũ qui moꝛtuũ
putridũq̧ a ſincero ſeparauit
abſq̧ magno doloꝛe: hoc aũt ne
mo bene põt ꝯſiderare niſi pri⁹
viderit quõ adminiſtreꝛ. Idcir
co ſi ad hoc adiſpiſcendũ aim
icurnaſtis eligite ſodes aliquẽ
practicũ bonũ qui poſſit actu
practico iſta vobis oladiſtigue
re qđ ſane libẽter facerez ni me
ſtudiũ ab ipa practica diſtrahe
ret. Cum vero ſcdm partẽ mutil
lata fuerit hec duo ſtati vobis
ſubijciant q̃ꝝ vnũ inciſio: alteꝝ
vero colligatio nolabiꝛ. Fit eñ
inciſio cum ea que ſuperius di
cta ſunt nõ contulerint: ꝛ hoc iſtõ
faciendum eſt vt vene inciſe ca
pita ſub carne cõtrahantur: ex
quo ſequitur illoꝛum oppilla=

no. Et tūc erit hoc perpetrādū
cū pene parue viſe fuerint. Nā
ſi magne groſſeq̨ eſſe cernerent:
tūc alteꝝ ingeniū nō multū ab
iſto diſſimile ꝓpagabitis. Cōtē
plamini igiṫ anteq̄ incidatis ſi
parua carnis ↄctio facta fuerit
poſſibile eſſet ipſam colligare i
parte ſuperiori: quo nihil eſſet
optabilius cōmodiuſq̨ ad inci
dēdū. Si vͦo nō poſſet fieri vos
ipam reſcindite venā ferro igni
to ac idoneo ad illud qđ facere
ↄcupiſcitis verū nō multum ꝓ-
fundabitiſ ne arteria qua vena
incidēda comitatur aduretur.
Cū pauce dantur vene quibus
arterie non ſociantur. Ego vͦo
cū ad quendā qui fluxū ſangui
nis triduo ꝑpetiebaṫ: in quo re
ſtringēdo multi ⁊ q̇dē nō igna-
ri colluctarenṫ eſſē accerſitus
⁊ interrogādo eos qui aderāt
cognouiſſem que huic caſui eſ-
ſent adminiſtranda cōſūmaſſe
ne viderer inter apes fucus at-
q̨ eos qui de me plurimū predi
cabāt in tali negocio feſelliſſē
tali vſus ſum igenio quo mihi
vtilitatē: egroto vero ſanitatē
comparaui de qua iam erāt de
ſperati. Cū meminiſſem dictoꝝ
Auicēne dicētiſ ad hāc ſanguis
motoſogiam inſurgere accidē-
tia mala: veluti ſpaſmū ex ina-
nitione ſingultum ex ſtomachi
villoꝝ arefactiōe cū ipſa humi
ditas deſiccenṫ a venis miſerai
cis que irritātur a membrorū
conſumptione: ⁊ rationis cōfu-
ſionē aliaq̨ ſint homata mor-
tē frigidam in arguētia. Nā iſta
ſunt accidētia que hanc conſe-
quūtur egritudinē que cum ap
paruerint mortem certam pro-
noſticanṫ. Trāſfixi labrū vulne
ris acu in parte ſuperiori vſq̨ ad
venam inciſam eāq̨ intactam
acu reliqui ex vna parte: deide
eandem acum deduxi ſub ipā
venam ad partem alterā ⁊ ite-
rum labrū ex infera ad ſuperā
partē trāſfixi. Ita q̨ laqueū in-
ciſe vene cōpoſuim⁹ cuius capi
ta bñ nectādo venā cū labro col
ligauim⁹. Sicq̨ honorē ab infe
riſ vita egri cirata reportauim⁹
Uerum attendite hoc queſo fra
tres vt in omni vr̄a ſanguinis
cōſtringendi operatione ſuper
imponatis (cū vulnus pluma-
ceolis ſupradictis ipleueritis)
petias aqua ⁊ aceto roſato ma
defactas ita q̨ totū membrū ex
quo ſāguis emanat ambuliāt.
His igiṫ ingeniis contra hanc
ſanguis effrenitationē maxio
cum honore victoriaq̨ non tro
pheis regalibuſq̨ ſpoliis nuda
ta triumphabitis. Satis iā ſa-
tis hucuſq̨ de ſanguineo fluxu
dictū eſſe credimus. Quare ne
tp̄s qđ tā precipiti rota a ſupre
mo mobili voluiṫ nos deſerat
aggrediamur vlcerū curatiōes
vbi alia vlceꝝ accidētia ꝓpriis
medicaminib⁹ refrenabimus.
Nā ſi de vno q̄ꝫ ſpecialē ſermo
nem texeremus eſſet nō iucūda
nugatio. Cum ipſa eadem i cu
rando neceſſario citarentur.

VErum enimuero
mi Abſtemi ni-
hil modo ſuper-
flui noſtre ſermo
cinatiōis eſſet vt
anteq̄ vlcerū cu-
rationes aggrederemur breui
enarrem⁹ vnde ipſa vlcera ſpe
cierum nomina ſortiantur. Cū
tantum legenda inuenerim a
cauſis ſcilicet tanq̄ a materia

antecedēti ⁊ ab ipſis accidētibus ꝓprias nominum appellatiões ſibi vēdicare ſolere. Dũr enī a cauſis vlcera colerica ſanguinea flegmatica ⁊ melācolica ſꝫ ꝙ humoꝝ aliqs odioſe vlcera fouebit. Ab accidētibꝰ ꝟo appellant dura cauernoſa: fiſtuloſa: putrida: cācroſa: formicoſa: corroſiua: doloroſa: apa: obſtracſa ⁊c. Jd genꝰ ſꝫ ꝙ iſto rū aliqd vlceri erūnoſe immine bit. Ceteꝝ vere cauſe a qbꝰ vlcera ſuū eſſe ꝯcipiũt due ſũt ſcꝫ añcedēs ⁊ ꝯiũcta añcedēs ē corruptio cũ nimia ꝗ̄titate malorū hũoꝝ ex lordlato regie genitoꝝ cũ potētia corrodere ac corporꝫ ꝑticulas vitiarꝫ ⁊ corrūpere. Cā qdē ꝯiũcta ē malitia ꝯplexiōis itroducta i vlneratꝫ ꝑticulꝫ ⁊ exiturꝫ ⁊ puſtulꝫ aptꝫ male a medicis tractatꝫ ſicuti hac nr̄a tēpeſtate mdici faciũt ꝑoſſem adhuc eqdē ipa vlcera diuidet. Cū ſint vlceꝝ qdā plana qdā pfũda. ⁊ hoꝝ qdā mollia ⁊ qdā dura. Adhuc illorum qdā ſtātia qdā ābulātia. Jſtorū ꝟo qdā corrodētia ⁊ qdā putreſcētia ſꝫ cū iſte diuiſiões magꝫ ad igenij ꝯfuſionē ꝗ̄ s illiꝰ acuitatē faciāt: dereui nrlo mō de eis mētionē facerꝫ ſpecificā. Cū tā i curādo ēt ptractabunt. Qñꝗ̄ etiaꝫ nominant a ſaniei ꝗ̄litate q̄ a doctoribꝰ ꝗ̄trifariā dr̄. Eſt eñ ſanies ꝑus virulētia ⁊ ſordicies. A ſanie ſanioſuꝫ a pure purulētū: a virulētia virulentū: a ſordicie ſordidū vlcus nũcupabit. De quoꝝ numero ꝑmū erit agendum de vlcere ſanioſo deīceps ad vniuſcuiuſꝗ̄ ſpeciei emēdationē ſm ordinem enarratum deueniemus. diuerſa ſaniei nomina.

Cum ergo de vlcere ſanioſo dicturi ſumus nō vr̄ a rōne diſſonuꝫ qd ſit ſanies dicere: vndeve oriat: et q̄ ſint illiꝰ cauſe qñ ex iſtoꝝ notitia facile cōſeq̄mur vlcerū curōnē: quā qdē ext ſtere cenſemꝰ i cognitiōe cārū cōplexionis rectificatione ⁊ cōfortatione mēbrorum. Eſt igit ſanies nutrimentum corruptū quod natura non potuit digerere nec in ſecundas humiditates cōuertere. Que appellātur nomen nō habens ros gluten ⁊ cambium. Tunc enim fit ſanies qñ mā nutritiua defluēs ad membrū vel que in mēbro exiſtit non pōt conuerti ad mēbri naturā ex illiꝰ debilitate cū attractione membrorum circũſtātiū ſupfluitatis. Qm̄ vt Auicenne placet ad membrum debile tranſmittuntur ſupfluitates mēbroꝝ circũiacētiū que in pus vel virulētiam cōuertũtur. Quare cū egritudinem curare voluerimꝰ omni conamine eniti debemꝰ vt mēbri debilitatē corroboremꝰ medicamine aliquo vł cataplaſmate mēbrum debile conſolante. Conſolabuntur eñ membrū debile farmaca ſtiptica cū caliditate naturalē mēbri caliditaꝫ: ē non excedēti vt Gal. iij. tegni ꝛfert. Jllō idē faciēt defenſiua. eaſdē qualitates retinentia qūo iſta fieri debeāt natura ſimpliciuꝫ vos docebit aliquantulum in naturis ſimplicium cognoſcēdis operam date: vt cum opus erit tanquam e promptuario illa videamini exercere. Et Diffinitio ſaniei.

nō q̄ſi exuſto ſtipite amiſſā acū
ī tenebriſ q̄rere ſicuti nr̄e etatis
ignari medici faciunt. Adhuc
hmōi ſceleris cā ē admiſtratio
vnguētoꝝ q̄ humidā calidā ve
cōplexionē hn̄t q̄ vtreq̄ faciunt
ad maximā putrefactionē. Nā
hūiditas ⁊ caliditas ſi ī gulās
humiditatē ſunt cauſe aductu
prlo putrefactiōis. vt phoꝝ pn
ceps Ariſtoteles in Metheoro
rū q̄rto aſſerit. Quare q̄ hāc ar
tē exercere voluerit oī īduſtria
colluctet ne eū effugiat vnguē
toꝝ cognitio. Nō dico noīa ſi-
cut faciūt hebrei ac ēt ⁊ nr̄i qui
artē medicā pfitent cū ſciuerit
noīare vngtm̄ baſilicū nigrum
raſinū aureum apłoꝝ ſiue apo
ſtolicū atq̄ egyptiacuz cāpho
ratū albū litargiriacū minia-
cum ceraſeū ⁊ cetera q̄b⁹ glo-
riant. Sz dico q̄litatē quam vn
guēta debeāt hr̄e ī hac vel illa
egritudine ſꝫ intētionē curati
uarū exigētiā. Nā aliq̄n ꝯforta
mus. Aliq̄n ṽo hūectam⁹ deſic
camus calefacim⁹ ⁊ infrigida-
mus. Idcirco nō eſt admiran-
dū cū tā frequēter ceſpitēt. ſūt
em̄ iſti medici ī bibliotecis im
preſſi. Qm̄ operant ſm̄ libros:
ex q̄b⁹ plurimi oriunt errores:
q̄ñ non recte pcipiunt. Qd̄ ille
Damaſcen⁹ aduertens in ſuis
amphoriſmis nō tacita voce ex
clamat. Operari aūt ſm̄ libros
abſq̄ pfecta doctrina et ſolerti
ingenio moleſtuz eſt. Quare
hortor vos fratres chariſſimi
vt ī omni veſtra actione quā
circa corp⁹ humanū exercita-
turi eſtis medicamīa ſm̄ mē-
bri cōplexionē ⁊ egritudinis
intētiones ordinare. Et ſi poſſi
bile eſſet ipſimet ea cōponite
nec tm̄ pharmacopolſ credite
vt aliq̄n ab eiſdē dcipiamini il
lo Bn̄dicto nolo dicer maledi-
cto tractatu q̄d p q̄. Cuz q̄ ipm̄
ꝯpoſuit ſit iā vita defunct⁹. Nā
ſicut hoīes nō vna viſus ſpecie
variāt: nec vna humoꝝ q̄litate
⁊ quātitate ac corpis ꝯplexiōe
que aſtroꝝ motu ī corpora in-
fluunt. Sic ⁊ ipſa ſimplicia cū
ſint diuerſarū ſpecierum figu-
rarum atq̄ locorum: vnde pro-
priam ſibi contrahunt qualita
tem. Quod Auicēna exclamat
in canone vlcerum curationis
dicēs ⁊ medicamen quidē vnū
ſm̄ quedā corpora facit naſci
carnem ⁊ ſm̄ quedam eorū eſt
corroſiuum vehemētis abſter-
ſionis cū corpora ſint leuia val
de ⁊c. Ex quo infertur q̄ ſm̄ vl
cerum exigentiam ⁊ corporum
ac membrorūz complexionem
vnguenta ipſa malaxent. Quā
quidem ſententiam ille facun-
diſſimus ornatiſſimuſq̄ Corne
lius celſus quem vos tanti fa-
citis tetigit in tertio ſue medi
cine loquens. Ignorare nō opꝫ
q̄ non omnibus egris eadem
auxilia conferant. Et idcirco
eſtote prudentes in componen
dis medicaminibus ne aliquā
do vobis accidat dicere nō pu-
taram. Sanies autē bona erit
illa que alba lenis et equalis
erit vt dicit Auicēna quam ſen
tentiam ab illo diuino hyppo
crate depredatus fuit in libro
pronoſticorum dicente. Putre-
do ea laudatur que alba eſt et
equalis per totum: neq̄ in ſu-
perficie ineq̄lis neq̄ mali odo
ris: que vero contraria peſſi-
ma. Quare debeat iſtas quali-
tates habere ſanies legite Di-
num in

num in capi°o de iudicijs ſaniei aut in ſermone vlcerum in vniuerſali in paragrapho illo. Et meliores ſignificatiões ſignificantes ſalutem vlcerum ⁊ vulnerũ ſunt cũ in ſucceſſionib⁹ eorũ eſt ſanies que eſt cũ medicina faciẽte pus ⁊c. Ubi ad plenũ rationes colligetis quas mõ ſi vellem narrare longius ab incepto diſtraherer. Nã immenſum pelagus aggrediemur: ſcilicet elemẽtorũ mixtiões: colorũ fractiões: vbi dicere oporteret a q̃b⁹ qualitatib⁹ prouenirent: ſicq̧ alchimiſte poti⁹ quã medici apparerem⁹. Poteſtis etiã Gale. nõ negligere: ſed frequenter lectitare in primo pronoſticorũ vbi ⁊ diuina quedã relegetis pro illius rei complemento. Habetis ergo quid vnde ⁊ qualis ſit ipſa ſanies. Nũc vero contexamus curam vlceris ſanioſi.

Videor videt vos velle me quaſi p cũctari q̃d nã ſentiam pro vlcere ſanioſo cũ de ipſo ſermonẽ abſoluere deſtinauerã. Nam modo frõtem cõtrariſtis: cum vlceris ſanioſi curam velle contexere diceri. Pro cui⁹ intellectiõe ignorare nõ debetis vlcera eſſe duplicia. Quorũ quedã ſunt ſimplicia ⁊ quedã cõpoſita. Nõ dico ſimplicitate abſoluta ſʒ ſimplicitate quadã. Conſtãt enim ex mala cõplexiõe ⁊ cõtinui ſolutione ⁊ aliquãdo cõpoſitiõe ad q̃ concurrũt male q̃litates. Sʒ vero inquãtũ opponuntur vlceribus cum accidentibus verã conſolidationem impediẽtib⁹ repertis que compoſita eſſe dicuntur. Quare cũ vlcus ſanioſum nominauero ex noſtra ſuppoſitione ſimplex itelligetis q̧ omnino erit ab illis accidentibus remotum. Uerũ cũ quadã aliquãdo alteritate inuolutũ. Jd circo de ſimplici planũ tenenti deinceps de ſimplici concauo dicam⁹. Poſtea vero de compoſito eodẽq̧ modo ac ordine ſermonem proſequemur: a quo deus optimus maxim⁹ nos conſeruet.

Supponatur igit nobis humanã vitam ſeruare cupientibus vlcera oĩa inq̃tũ vlcera ſunt exſiccatione indigere. Que q̃dẽ bipartita eſt cui⁹ vna ps eſt frigida altera vo calida. Et hec adhuc cũ mordicatione ⁊ ſine mordicatiõe. Sũt eñ cũ mordicatione oĩa que ſub certo gradu caliditatis ſiccã habent cõplexionẽ. Cum ipſa caliditas vna cũ ſiccitate cõſtare videat: vt Ariſt. primus omnium docentiũ docti ſſime nobis demõſtrat l primo generationis: vbi pria elemẽta decet commiſcere: atq̧ ſi terre frigiditas cũ caliditate cõmutaret iã nõ aride ſʒ ignis nomine potiretur: cõnectẽſq̧ ſi eiuſdem ſiccitas cũ humiditate mutaret amitteret terre nomẽ ⁊ aq̃ appellationẽ ſortiret. Que quidem exiccata ſi cũ huiuſmodi qualitatibus reperirẽtur nõ modo mordicarẽt verũ etiã ⁊ adurerẽt. Hoc nobis autem aſtipulantur ignis ⁊ ſublimati qualitates. Uer vnũ altero erit tãto mior mordicatõis

quãto minꝰ ſubmerget ī hmōi
qualitates. Et ideo ī eligẽdis
taliſmodi exiccantibus eſtote
aliquãtulo prudẽtiores ne vno
pro altero vteremini. Et hoc vt
euitetis exiccantium diſtictio=
nem accipite quibꝰ vtimur ad
vlceꝝ curationẽ. Quoꝝ notitia
facile ꝑuenietis ad metã vlce=
rum curationis. Sũt em̄ frigi=
da exſiccantia ſandali omnes
mirabolani terra ſigillata ſan
guis draconis bolꝰ armenꝰ tu
cia cãphora ceruſa litargirius
miniũ zinabrium coralli rubei
gũma arabica ⁊c. Calida ſine
mordicatiōe ſunt aloes epati=
cus mirra ſarcocola galle nō
ꝑforate ⁊c. Cũ mordicatiōe ſũt
flos eris alumẽ cōbuſtũ ⁊c. Ex
quibus ꝯponetis optimũ me=
dicamen pro vlceris curōne ſi
illiꝰ q̄litatẽ diligẽtiꝰ prius co=
gnoueritꝫ. Poteſtis vlceris ca
liditatem cognoſcere ſi ipſius
circũferẽtiã iſpexeritis q̄ ſi ru=
bicũda erit caliditatẽ atteſta=
bit. adhuc erit caro ipſiꝰ ſubru
bea ⁊ ad tactũ calida. Que re=
ctificabit hercle cũ vngō albo
cuiꝰ hec ē deſcriptio. ℞. olei ro
ſati. ℥. vj. piguedis caſtrati. ℥.
iiij. medulle cruriũ vacce. ℥. ij.
cere albe. ℥. j. ß. ceruſe. ℥. iij. ß.
cãphore. ʒ. iij. ⁊ fiat vngm̄ ſꝫ ar
Puluis. tem qđ deſuꝑ applicabitis in
ſpargendo vlceri hũc puluerẽ.
℞. mirabo. olm terre ſigillate
corallorum rubeo. añ. ʒ. j. ceru=
ſe. ʒ. ij. aluminis roche combu=
ſti. ʒ. j. corticum cōpatrum ſiue
cãcroꝝ. ʒ. j. piſtent ola ſimul et
piſtello bñ molant donec fiat
puluis ſicut alcocol quẽ poſtea
tegatis vngō ſupra dicto. At ſi
caro ſuperioretur intantum ꝙ
labia vlceris emineãt erit vtẽ=
dum pro illiꝰ obſtaculo vnguẽ
to aploꝝ cum cautela tñ ne ite
rum inflãmetur. Nam ſunt cō=
plexiones interdũ ita delicate
nutrite ꝙ ſolũ illiꝰ nole alterã
tur. Qđ vidimus in ciue Roma
no cuius nomẽ taceo cũ fuerit
noſtro artificio ingratus. Quo
cognito cautelã ipſam ordina=
ui habẽtẽ intẽtiōes membri cō
fortãdi rectificãdi ac ēt corro=
borãdi q̄ talis fuit. ℞. olei roſ.
℥. iiij. olei mirtini. ℥. j. ß. farine
fabaꝝ. ʒ. iij. puluerꝫ roſarũ mir
tilloꝝ nucũ cupreſſi. añ. ʒ. ij. bo
li armeni ſigillate añ. ʒ. j. aca=
tie. ʒ. ij. ß. cere noue. q. ß. et fiat
deſẽſiuũ iter molle ⁊ durũ. Qđ
bina applicatiōe mẽbrũ rectifi
cando cũ vnguẽto aploꝝ vlcꝰ
ad cicatricẽ deducit. qđ dũ me=
dici quos noſcitis curabãt no
ues in plenum orbem cornua
lune coire viderũt: qđ nos luna
nondũ frontẽ ructa ꝯſolidaui=
mus. Cum vero caro illa ꝯpreſ
ſa fuerit ⁊ intẽtionẽ cicatrizãdi
tenebitis iſta lotiōe vos vti ma ℞.
xime expedit. ℞. vini boni ſub=
rubei ciatũ vnũ roſaꝝ rubeaꝝ.
M. ß. mellis roſati colati. ℥. ß.
aluminis roche. ʒ. iij. croci quã
tũ poſſit vinũ colorare q̄ ola ſi=
mul bulliant dũ alumẽ elique=
ſcat. quo tepido vlcus irrorabi
tis: deinde rorez ipſum panno
lineo ſubtili citius ſuggerꝫ ne
multũ ibi ſuperſedeat. qm̄ ſa=
niẽ gñat ſicuti accidit illi q̄ mī
hi infeſtiſſimꝰ eſt. Nã dũ vole=
bat cicatrizare vtiq ego facie=
bã eodẽ vio vlcꝰ ꝯcauabat. quo
fcō paꝝ ſilecte adhuc vlceri i[illegible]
nite vt ſi qđ hũiditatis [illegible] reſu
daret poſſit dſiccari [illegible] ꝙ loca

bitis iſtud vnguentum q̄ mul=
tum ad introducendā cicatri
cem operatur. ℞.olei roſa.olei
mirtini aā.ʒ.j.ß.minū.ʒ.ij.bul
liant ſimul vſq̄ acquirant ni=
gerrimum colorem ſicq̄ curam
ipſam finietis. Ecce modo curā
intellexiſtis vlceris ſanioſi pla
nū tenentis. Nunc vero curam
vlceris calidi ſanioſi ↄcaui per
ſequemur de qua premia repor
tabitis ſi ad humores qui illuc
delabuntur intentiones curan
di conuertetis.

SOlent enim fra=
tres humoꝝ acui
tates carnem ge=
neratam deſicca=
re ⁊ corrodere ac
etiam generan=
daȝ prohibere ne
fiat concaui inſtauratio. Pro
cuius emendatione tres con=
ſtituantur intentiones. Quarū
prima ſit vite ordinatio cum
bono regimine. Secunda hu=
moꝛūȝ prohibitio. Tertia car
nis generatio cum conſolidan
di operatione. Perficietur pri=
ma cum ſex rebus non natura
libus eo maxime in dietando
cuius cibatio in oppoſitā qua
litatem humoris qui ad vlcus
defluit ſeſe tota conuertat. Fit
autem dupliciter humorū pro
hibitio aut eos catarro com=
petenti educendo aut phar=
maco vel cataplaſmate mem=
brum ipſum liniendo. Cuius
officium ſit particulas confor=
tando humores depellere.
Quale eſt defenſiuuȝ ſuperius
ordinatum aut ei conſimile.
Generabitur caro dupliciter
tum propter abnegationē con
trarij tum etiam propter puluē
ris aut vnguenti eandem qua=
litatem detinentis adminiſtra
tionem. Fiet quidem puluis ex
ſimplicium exiccantium ſupe=
rius narratoꝝ admixtione iu=
xta qualitatem ⁊ quantitatem
qua indigebitis poteſtis ipſa
ſimplicia doſare. Uerum ſi vn=
guento magis q̄ puluere dele=
ctabimini ipſum ordinabo. ℞.
terebentine clariſſime.ʒ.ij.mel
lis roſati colati.ʒ.j.ß.aque plā
taginis.ʒ.iij. bulliant vſq̄ ad
aque conſumptionē deinde ad
dantur farine ordei fabarum.
aā.ʒ.ij.croci parum turis.ʒ.j.⁊
fiat incarnatiuum cum abſter=
ſione ponendo deſuper vnguē
tum album ſuperius ordinatū
in cuius periferia ſeu circunfe=
rentia defenſiuum ibidem di=
ctum illiniat ne poſſit vlcus ite
rum inflammari. At ſi multum
caro excreſceret vnguento apo
ſtoloꝝ comprimetur vnica tan
tum vel bina applicatione aut
quātum eo videbitur vobis eē.
Que cum adequata erit labijs
finiatur cura ſicuti dictuȝ eſt ſu
pra de vlcere planum tenenti.
Sūtq̄ multa alia ingenia que
ſcribi non poſſunt ſed tantum
operantis ingenio ac recte ip=
ſius eſtimatiue relinquuntur.
Nam modo vna qualitas mo=
do altera aut furit aut blandi
tur. Que non min⁹ tenenda eſt
ac ſi fluctuātem cymbam in me
dio fluctu modo huc modo il=
luc temone dirigi oporteret ſe
cundum aurige eſtimationem
De quo etiam Auicenna que=
ſtus eſt principio ſui operis di
cēs. Min⁹ namq̄ quod medico
neceſſariū eſt comprehendit: q̄ð

vero ſuperadditū eſt icōprehē=
ſibile eſt ſcʒ qđ medici extima=
tiuā nō potuit dicerꝫ:nec loquē
do aut ſcribēdo. Quare vt illā
habeatis aliquādo operari vi
dere non dedignabimini ex q̄
iudiciū ipſum colligetis vt in
omni veſtri animi agitatione
tuti eſſe certe poſſitis. His ita
ꝗ de vlcere ſanioſo calido ꝑli=
batis i hoc Fauſto bonoꝗ ſide
re auſpicemur curā vlceris fri
gidi ſanioſi eodēꝗ mō ac ordi
ne qb⁹ in calido vſi ſumus.

CUm igiꝫ vlc⁹ frigidum ſa
nioſum ſe nobis curāduʒ
obtulerit (qđ facile ex intuitu
oculoꝝ cognoſcetur. Erit eniʒ
caro illi⁹ i colore demiſſa alba
aut liuida. Quamuis id vlcus
interdum liuore a ſanguine cū
bilis concurſu concoloratꝫ. Nec
etiam manuum tactū latebit
ipſius frigiditas) nihil ab ordi
ne diſcedendum erit quē in vl=
cere calido ſanioſo ſcripſim⁹.
Uerum remedia aſſerimus (cū
ipſa vlcerum genera differant
a caliditate ad frigiditatē) ab
illis lōgo differentiā eſſe opor
tere. Que cuʒ varia ſint ab ipō
defenſiuo quoniam ſe in cura
primū offert inchoabim⁹. Cui⁹
talis eſt compoſitio noſtra. ℞.
olei cāomille olei mirtini. añ.
℥. ij. aneti. ℥. ſ. puluerum camo=
mille mellilloti ana. ʒ. ij. roſarū
rubearum mirtillorū nucū cu=
preſſi añ. ʒ. j. ß. farine fabarum
farine ordei añ. ʒ. ij. cere noue.
q. ß. et fiat inter molle et duruʒ
quo tibiam ſeu aliquem aliuʒ
locū circa vlcus inficietis. Quo
facto ad vlcus ſtatim curandū
animum intendatis in quo pri
mum in iſtum puluerem proij=
cietis. ℞. aloes mirre ſarcocolle
añ. ʒ. ß. ſanguinis draconis ba=
lauſtiarum añ. ʒ. iij. turis. ʒ. ij.
croci. ℈. ß. de omnibus fiat pul
uis quem in vlcere ponetis de=
inde ipſum cooperite vnguēto
iſto. ℞. olei roſa. ℥. ij. olei camo
mille olei mirtini ana. ℥. iij. pin
guedinis caſtrati. ℥. iij. pingue pul=
dinis galline. ℥. j. medulle cru nis in
rium vacce medulle cerui. ana. car=
℥. j. ß. litargi. ℥. ij. ceruſe. ℥. j. bul nans.
liant vſꝗ ad colorem nigrum:
deinde addatꝫ terebētine clare.
℥. j. ß. picis naualis. ℥. j. cere no
ue. ℥. ij. ⁊ iteꝝ paꝝ ferueāt: poſt
ea ab igne remoueātꝫ ⁊ ſpatula
agitentꝫ donec ꝯgeleſcāt ne fiat
mineraliū hypoſteſis ⁊ habebi=
tis vnguentum appellatuʒ ba
ſilicum noſtre intentionis. Si
ꝑo caro viſa fuerit hūida vꝫ pin
guis vt deſiccetur macreſcatꝗ
applicatione vnguenti apꝫorū
indigemus quod ſine heſitatio
ne reducet ad equalitatem cō=
ſolidandi: deinde finiatur cura
cicatrizādo cum illa lotione ſu
perius ordinata ordine ac mo=
do ibideʒ recitato. Sicꝗ veſtrā
domū man⁹ ere grauata redibit.

CUm ergo ſimus ab his ab
ſoluti iure tenemur iacta
re modo fundamēta vlceris cō
poſiti vt facile edificem⁹ in cor=
pore humano qđ inſtaurādo vꝫ
qđ ab eo cōquaſſatū ac delapſū
fuerit fulciendo integre conſer
uemus. Quare iteꝝ meminiſſe
oportet accidentium que ſupe
rius ſcripta ſunt vt vnūquodꝗ
emendare valeamus. Quod cū
euenire non poſſit a vera nō cō
ſolidatio ignominioſe arcere q̄
ſecundum ordinem ibi enarra
ta perſequemur. Oblato igi=

tur nobis curando vlcere com-
poſito prius inſpiciamus que-
nam ibi erunt accidentia vt de
mum ipſam impediat cõſolida
tionem. Nam ſi plures cõbina-
būtur egritudines ab illa erit
initiãdū que illi rei magis fue
rit moleſta: vt Auicēna recitat
in vltimo p̃mi libri capite aſſe-
rens. Cū multe cõiungunt egri
tudines ab ea incipere debem⁹
in qua vna harū triū ꝓprietas
exiſtit. Una eaꝝ eſt ꝙ alia ſana
ri nõ poteſt anteq̃ ipſa ſanetur
ſicut apoſtema ⁊ vlcus cū con-
iungunt. Medicamur em̄ apo-
ſtema donec cõplexionis mali-
cia que cū eo venit remoueatur
abſq; cuius ſanatione vlcus ſa-
nari nõ poteſt. Poſtea medica-
mur vlcus ⁊c. Quare vt illud ca
nonica obſeruatione pertracte
mus ſecundū ꝙ egruz aliquod
accidentiū moleſtauerit princi
pales intētiones ordinabimus
Quarū prima erit vitã egri or-
dinare. Secūda humorem pec-
cantem vel iuxta infirmi cõple-
xionē purgare. Tertia vlceris
qualitatem ac malitiã emenda
re. Adhuc etiam iſta diuidetur
ſecundū vlceris diſpoſitionem
que partiales vendicat intētio
nes. Quomodo vita egri ordi-
nari iam voſmetipſi poteſtis
iſtud cõſiderate ex illius vite re
gimine qđ ante vel cū ipſa egri
tudine inglutiuerit illud mutã
do in qualitates prius aſſum-
ptis qualitatib⁹ cõtrarias. Di
co ſi vſus fuerit frigido ⁊ humi
do ante egritudinem vel in ip̃a
egritudine regiminē vos in op
poſitū ip̃m cõuertetis gradatī
paulatimq;. Qm̄ natura nõ to-
lerat repētinas ſeu inſtãtaneas
mutationes lʒ iſtud in humori
bus nõ detur abſq; longa cibo-
rum chimorūq; trãſmutatione
Purgabitis humorē ſm̄ vrine
ſignificationē q̃ quidē biparti-
ta eſt. ſ. in ſubſtãtiã ⁊ colorē ad
ditur ⁊ his nēpe hypoſtaſis ſeu
qđ nos ſedimē vocamus ⁊ pau-
citas ⁊ quãtitas ex q̇bus oībus
ꝯſideratis totã egri ꝯplexionē
ſcrutabimini. Nam ſi vrina erit
ſubſtantia ſpiſſa ⁊ in colore ru-
bea ſanguinē dominari ſignifi
cabit. Si vero tenuis in ſubſtã
tia ⁊ in colore rubea colerã cete
ris humoribus preeſſe nõ dubi
tabitis. Si autem in ſubſtãtia
ſpiſſa ⁊ in colore alba fuerit fle
gma imperabit. At ſi tenuis in
ſubſtãtia ⁊ color alb⁹ extiterit
heſitabitis ne melancoliam hu
mores ceteros ſuffocare? Ex ſe-
dimine vero tēpus pharmacan
di ſumetis. Nã cū illud incepe-
rit apparere humoris purgãdi
digeſtionē oſtēdet. Uerū ſunt ⁊
poſtea colorū refractiões ⁊ ſedi
minum eleuationes depreſſio-
neſq;. Que vel dominiū vel ſer-
uitutē caloris naturalis vel hu
midi ſubſtãtifici cõſumptionez
portendūt. Que omnia nunc cõ
putare minime decet cum iſtud
negotiū ad phiſicū ꝑtineat. De
quo ſi deus clemētiſſimus vite
terminū cõſeruabit ne a noſtro
rum ſcelerū grauamine interci
piatur phyſicali quoq; ſermoci
natione inter nos ſicut in chi-
rurgia facim⁹ cõfabulabimur.
Nunc tantum iſta que de vrina
dicta ſunt accipite pro vlceris
ſanandi cõmoditate. Quo hu-
mor ip̃e euacuabitur plegite di
uinū meſue qui illa pharmaca
iuxta humoris peccatū cõponit

Sedi-
minis
appari
tio di-
geſtio-
nem et
laxati-
ue neceſ
ſitatez
oñdit.

Accidẽtia vlcerum.

SUnt autẽ vlcerum accidẽtia ſangui=nis emorroſogia. Caro ſupflua. Labia obſtraquoſa. Dolor. Aꝑa. Duricies putrefactio. Os corruptũ varices ⁊ rotũditas. Quorum vnũquodqꝫ ſibi ſuã vẽdicat curationẽ. Que ſi forte petenti de negaret. vel nos in induceret daturos vnicuiqꝫ ſuũ vel nunqꝫ federa niſi õbito ſoluto nobiſcũ ꝯheret. Igit ne tanqꝫ rei ad ius trudamur vł tyrãnide criemur dicam⁹ quo iſtis ſatiſfaciemus ⁊ a ſanguis fluxu exordiamur.

Excogitauerã ne=pe inter loquẽdũ nunquid curriculo eẽt ꝑtrãſeũdũ qꝺ mõ de ſanguine loqmur an eẽt in eo paſſim ĩſiſtẽdũ. Cũ mlti au=tores qui de hoc iꝑo ſcripſerint hũane vite ſanguinẽ theſaurũ appellauerit. Ego aũt ni ab eorũ fontib⁹ poculũ qꝺ ita ſitibũ=d⁹ ſorpſi tã cupide hauſiſſem ꝙ ve nole nolandus eẽt nõ facile inueniſſem. Cũ illud nõ venis la=teat vt tñ natura ſicuti auari defoſſo auro gaudeat ſ cũ ſiti=bũda mẽbra ſitiuerit qꝺ vnicuiqꝫ ſatis eẽt impriret ꝑ illoꝝ cõ=ſeruatione ⁊ alimẽto. Qꝺ cũ tã auide natura cuſtodiat: afferamus igił laboranti ſubſidia vt recte cum op⁹ fuerit officio fungał ſuo. Nã ꝗd crudelius ꝗd ve inhumani⁹ eẽt illo ꝙ cũ aliquẽ ope auxilio ꝯſilio tueri debeat deſertũ eẽ patiał. Iccirco ne aliqñ eueniat ꝙ iꝑa de nobis iure conqueral ſub vno gñe duplicẽ ſpeciẽ cõſtituam⁹. Ut facili⁹ cognoſcał quonã medicamine indigeamus: cũ ſanguis ꝑter naturam emanauerit.

OMnis ei flux⁹ ſan=guis mi iucũdiſ=ſime Frãciſce ſo=let euenire aut a cã añcedẽti aut a ꝑmitiua. Quarũ antecedẽs in pñti negotio a nobis dimittał: ne forte cũ noſtra limina trãſcenderim⁹ in aliena temere irruam⁹ vñ merito poſt ea tanqꝫ fures detrudamur. Ut ergo dedecus iſtud omni conamine declinemus tñ fiet nobis ſermo de eo ꝙ cauſa primitiua venas reliq̃rit. Eſt aũt ſangui=nis emorroſogia aut ex recenti ꝯtinuitatis diſciſſione aut ex illi⁹ putrefactiõe. Ex diſciſſione inuenim⁹ ſanguinẽ a venis reſudare aut īde defluere aut ſaltẽ deſerpere. Sudat eñ vena ſanguinẽ cũ a ꝑꝑo tegmie detegał vñ iꝑaꝫ amicire ſtatī indicam⁹ oportere qꝺ īmiti ferro fuerat deuaſtatũ facili medicamie re=cuperet. Illꝺ aũt cõdecẽti ſutura ꝯpagem⁹. Si ꝟo ſanguis ille refractis obſtaclis effrenitabit aut leni mitiqꝫ inceſſu gradieł aut tollutario paſſu ſuos grandire grad⁹ nitel. Si aũt leniter placideqꝫ icedet a venis hercle iꝑꝫ ſubrubeũ ac groſſuꝫ exire vi debim⁹. Sin ꝟo tolluti ꝑſiciſcetur ⁊ rube⁹ ſpumoſ⁹ claruſqꝫ foras ꝓdiret arterialis eẽ indicabił. Pro ꝗꝝ curatõe hec prio ꝯſiderare debem⁹. Nũqd vena tota trãſuerſalr aut ſꝫm ꝑtẽ icisa fuerit. Cũ ꝟo totalr interfecta fuerit ꝑ illi⁹ cura hũc ordinẽ tenebitis. Uerũ animaduertere queſo fratres ſcꝺo debetꝫ ꝙ pu

me ꝯſideratiōi hanc etiā ſubne
Incar= ctatis:vt bene pēſiculemꝰ. Pla=
natiua ga ꝓfunda ne an ſuperficialis
reſtri= facta fuerit. Si ꝟo planū:ideſt
ctiua. ſupficiē tenebit incarnātia ad=
plicabitis ꝙ talia erūt. ℞. ſarco
colle mirre:aloes epatici:ſāgui
nis draconis maſticis quātum
vobis videbitur oportere. Que
oia ad placitū valebitis doſare
ꝓut egrotātis cōplexio deſide=
rabit. Sicqȝ huic ſanguis moro
ſagie que multoties nobis ſo=
let eē moleſta obuiabitꝭ. Quo
medicamine in vulnere proie=
cto ſtupeos glomerabitis plu=
maceolos. Quos albumine oui
cū puluere boliarmeni ꝯquaſſa
to imbibitos ſuꝑ plagā ordine
ꝯponetis. Qui quidē erūt tegē=
di pāno linteo in eodē albumi
ne madefacto ſeruata deniqȝ cō
decēti ligatura ne dolorē infer
re valeat. At ſi profunda fuerit
accurata animaduerſiōe cenſe
bitis. Nūꝙd ſi ꝓfunda ſutura
facta fuerit potes erit meatū il
lum oppillari. Qđ ſi ratione cō
probabitis ſuturā nullo mō di
mittetis. Quā poſtea ſequetur
linteus pānus infuſus in albu
mine cū puluere mō dictis nul
lo poſthabita mō idonea liga
tura. Que quātū interdū opeꝛ
ſolū iſtđ natura ꝯſiderat. Ueꝝ
ſi ſutura ipſa nō ꝓfuerit huc ꝑ
Laua= ſeꝙmini ordinē quo ſꝑ vſus ſuȝ
crū vi= ⁊ mihi ⁊ egrotātibꝰ bñ ſucceſſit
ni ſtip= In ꝑmis itaqȝ vulnꝰ vino ſtipti
tici. co lauabitis ⁊ hoc duplici de cā
vna quidē cā eſt loci ꝯfortandi
altera ꝟo vt viſui nihil ſangui
nis obſtaculo fiet ne valeat eꝗ
bene ſpeculari vbi nā medica=
mina erūt applicanda: deinde
totam vulnere matrem ſangui

nis ſtudioſe verretis ne ibidiu
ꝯſedeat. Nam quātus ſit illius
teter ⁊ putridus odor mox na=
ribus ꝑcipietis: cū vero ab hoc
negotio eritis ſoluti alteriꝰ ſta
tꝰ laborꝭ cura vos ſuſcipiet ne
ſegnes eē patiaꝛ illutabitꝭ ori=
ficiū vene ſāguinē vomētꝭ iſto Nota
remedio. ℞. albuminis vnius hoc re
oui. q. ſ. coti cōbuſti. ʒ. ß. pului ſtrictiuum.
ris gallaꝝ farine fabarū farie
volatilis. añ. ℈. ij. pulueris mei
magiſtri (cuiꝰ receptā i fine de=
ſcribā appellaturqȝ ꝑcipitatꝰ).
ʒ. j. miſce oia ⁊ ſicuti diximꝰ ori
ficio iponatis. Uerum ſi ex pu=
trefactiōe inundauerit oia icar
nātia dimittite ⁊ ad putridi ſe
parationē incūbatis qđ facietꝭ
vnguēto egyptiaco ſi putredo
ꝑua fuerit: ſcȝ ſupficialꝰ vel iter
duas carnes: qđ fiat deſcriptio
ne Auicēne: cōſtat eñ mellis flo
ris eris aluminis roche ꝑtibꝰ
equalibꝰ. At ſi vero magis fue
rit ꝓfunda adminiſtrate troci
ſcū i fine deſcriptū qui mortuū
putridūqȝ a ſincero ſeparauit
abſqȝ magno dolore: hoc aūt ne
mo bene pōt ꝯſiderare niſi priꝰ
viderit quō adminiſtreꝛ. Idcir
co ſi ad hoc adiſpiſcendū alm
icurnaſtis eligite ſodes aliquē
practicū bonū qui poſſit actu
practico iſta vobis oia diſtigue
re qđ ſane libēter facerez ni me
ſtudiū ab ipa practica diſtrahe
ret. Cum vero ſcđm partē mutil
lata fuerit hec duo ſtati vobis
ſubijciant ꝙꝝ vnū inciſio: alteꝝ
vero colligatio notabiꝛ. Fit eñ
inciſio cum ea que ſuperius di
cta ſunt nō contulerint: ⁊ hoc iđ
faciendum eſt vt vene inciſe ca
pita ſub carne cōtrahantur: ex
quo ſequitur illorum oppilla=

no. Et tũc erit hoc perpetrãdũ
cũ pene parue viſe fuerint. Nã
ſi magne: groſſeq́ʒ eſſe cernerẽt:
tũc alteꝝ ingeniũ nõ multũ ab
iſto diſſimile ꝓpagabitis. Cõtẽ
plamini igiẗ anteq̃ʒ incidatis ſi
parua carnis ʒctio facta fuerit
poſſibile eſſet ipſam colligare ĩ
parte ſuperioꝛi: quo nihil eſſet
optabilius cõmodiuſq́ʒ ad inci
dẽdũ. Si ṽo nõ poſſet fieri vos
ip̃am reſcindite venã ferro igni
to ac idoneo ad illud qđ facere
ↄcupiſcitis verũ nõ multum ꝓ=
fundabitiſ ne arteria qua vena
incidẽda comitatur aduretur.
Cũ pauce dantur vene quibus
arterie non ſociantur. Ego ṽo
cũ ad quendã qui fluxũ ſangui
nis triduo ꝑpetiebaẗ: in quo re
ſtringẽdo multi ⁊ q̃dẽ nõ igna=
ri colluctarenẗ eſſeʒ accerſitus
⁊ interrogãdo eos qui aderãt
cognouiſſem que huic caſui eſ=
ſent adminiſtranda cõſũmaſſe
ne viderer inter apes fucus at=
q́ʒ eos qui de me plurimũ predi
cabãt in tali negocio ſefelliſſeʒ
tali vſus ſum igenio quo mihi
vtilitatẽ: egroto vero ſanitatẽ
comparaui de qua iam erãt de
ſperati. Cũ meminiſſem dictoꝝ
Auicẽne dicẽtiſ ad hãc ſanguis
moꝛoſogiam inſurgere accidẽ=
tia mala: veluti ſpaſmũ ex ina=
nitione ſingultum ex ſtomachi
villoꝝ arefactiõe cũ ipſa humi
ditas deſiccetẽ a venis miſerai
cis que irritãtur a membroꝛuʒ
conſumptione: ⁊ rationis cõfu=
ſionẽ aliaq́ʒ ſint homata moꝛ=
tẽ frigidam arguẽtia. Naʒ iſta
ſunt accidẽtia que hanc conſe=
quũtur egritudinẽ que cum ap
paruerint moꝛtem certam pꝛo=
noſticanẗ. Trãſfixi labꝛũ vulne
ris acu in parte ſupioꝛi vſq́ʒ ad
venam inciſam eãq́ʒ intactam
acu reliqui ex vna parte: deide
eandem acum deduxi ſub ip̃aʒ
venam ad partem alterã ⁊ ite=
rum labꝛũ ex infera ad ſuperaʒ
partẽ trãſfixi. Ita ꝙ laqueũ in=
ciſe vene cõpoſuim⁹ cuius capi
ta bñ nectãdo venã cũ labꝛo col
ligauim⁹. Sicq́ʒ honoꝛẽ ab infe
riſ vita egri ereptata repoꝛtauim⁹
Uerum attendite hoc queſo fra
tres vt in omni vr̃a ſanguinis
cõſtringendi operatione ſuper
imponatis (cuʒ vulnus pluma=
ceolis ſupꝛadictis iplenaritis)
petias aqua ⁊ aceto roſato ma
defactas ita ꝙ totũ membꝛũ ex
quo ſãguis emanat ambulliãt.
His igiẗ ingeniĳs contra hanc
ſanguis effrenitationeʒ maxio
cum honoꝛe victoꝛiaq́ʒ non tro
pheis regalibuſq́ʒ ſpoliĳs nuda
ta triumphabitis. Satis iã ſa=
tis hucuſq́ʒ de ſanguineo fluxu
dictũ eſſe credimus. Quare ne
tp̃s qđ tã pꝛecipiti rota a ſupꝛe
mo mobili voluiẗ nos deſerat
aggrediamur vlcerũ curatiões
vbi alia vlceꝝ accidẽtia ꝓpꝛĳs
medicaminib⁹ refrenabimus.
Nã ſi de vno q̃ʒ ſpecialẽ ſermo
nem texeremus eſſet nõ iucũda
nugatio. Cum ipſa eadem ĩ cu
rando neceſſario citarentur.

VErum enimuero
Mi Abſtemi ni=
hil modo ſuper=
flui noſtre ſermo
cinatiõis eſſet vt
anteq̃ʒ vlcerũ cu=
rationes aggrederemur breui
enarrem⁹ vnde ipſa vlcera ſpe
cierum nomina ſoꝛtiantur. Cũ
tantum legenda inuenerim a
cauſis ſcilicet tanq̃ʒ a materia

anteced̄eti ⁊ ab ipſis accid̄eti=
bus ꝓprias nominum appella
tiōes ſibi vēdicare ſolere. Dñr
eñ a cauſis vlcera colerica ſan
guinea flegmatica ⁊ melācoli=
ca ſꝫ ꝙ humoꝝ aliqͣs odioſe vl
cera fouebit. Ab accidētib⁹ vo
appellant dura cauernoſa: fi=
ſtuloſa: putrida: cācroſa: formi
coſa: corroſiua: doloroſa: apa:
obſtraqſa ⁊c. Id gen⁹ ſꝫ ꝙ iſto
rū aliqđ vlceri erūnoſe immine
bit. Cetēꝝ vere cauſe a qͣb⁹ vl=
cera ſuū eſſe ꝯcipiūt due ſūt ſcꝫ
añcedēs ⁊ ꝯiūcta añcedēs ē cor
ruptio cū nimia q̄ititate malo
rū hūoꝝ ex iordiato regie ge=
nitoꝝ cū potētia corrodere ac
corpoꝝ ꝑticulas ꝯitiarē ⁊ corrū
pere. Cā qͣdē ꝯiūcta ē malitia
ꝯplexiōis itroducta i vlneratꝫ
ꝑticulꝫ ⁊ exiturꝫ ⁊ puſtulꝫ apꝫ
male a medicis tractatꝫ ſicuti
hac nr̄a tēpeſtate mdici faciūt
Poſſem adhuc eqͣdē ipa vlcera
diuidet. Cū ſint vlceꝝ qͣdā pla
na qͣdā ꝓfūda. ⁊ hoꝝ qͣdā mol=
lia ⁊ qͣdā dura. Adhuc illorum
qͣdā ſtātia qͣdā ābulātia. Iſto=
rū vo qͣdā corrodētia ⁊ qͣdā pu
treſcētia ſꝫ cū iſte diuiſiōes ma
gꝫ ad īgeniꝫ ꝯtuſionē ꝙ a · l : lli⁹
acuitatē faciāt: ócreui nllo mō
de eis mētionē facer ſpecificā.
Cū tā i curādo ēt ꝑtractabunt.
Oñqȝ etiaȝ nominant a ſaniei
qͣlitate q̄ a doctorib⁹ q̄trifariā
dr. Eſt em̄ ſanies pus virulētia
⁊ ſordicies. A ſanie ſanioſuȝ a
pure purulētū: a virulētia viru
lentū: a ſordicie ſordidū vlcus
nūcupabit. De quoꝝ numero
primū erit agendum de vlcere
ſanioſo deīceps ad vniuſcuiuſ
ꝙ ſpeciei emēdationē ſm ordi
nem enarratum deueniemus.

diuer=ſa ſa=niei no=mina.

Um ergo de vlce
re ſanioſo dictu=
ri ſumus nō vr̄ a
rōne diſſonuȝ qͣd
ſit ſanies dicere:
vnde ve oriat: et
q̄ ſint illi⁹ cauſe
qñ ex iſtoꝝ notitia facile cōſeq̄
mur vlcerū curōnē: quā qͣdē ext
ſtere cenſem⁹ i cognitiōe cārū
cōplexionis rectificatione ⁊ cō
fortatione mēbrorum. Eſt igit
ſanies nutrimentum corruptū
quod natura non potuit dige=
rere nec in ſecundas humidi=
tates cōuertere. Que appellā=
tur nomen nō habens ros glu
ten ⁊ cambium. Tunc enim fit
ſanies qñ mā nutritiua deflu=
ens ad membrū vel que in mē=
bro exiſtit non pōt conuerti ad
mēbri naturā ex illi⁹ debilita=
te cū attractione membrorum
circūſtātiū ſupfluitatis. Qm̄ vt
Auicenne placet ad membrum
debile tranſmittuntur ſupfluit=
tates mēbroꝝ circūiacētiū que
in pus vel virulētiam cōuertū=
tur. Quare cū egritudinem cu
rare voluerim⁹ omni conami=
ne eniti debem⁹ vt mēbri debi=
litatē corroborem⁹ medicami=
ne aliquo vl cataplaſmate mē=
brum debile conſolante. Con=
ſolabuntur em̄ membrū debile
farmaca ſtiptica cū caliditate
naturalē mēbri calidita: ē non
excedēti vt Gal. iij. tegni rfert.
Illō idē faciēt defenſiua, eaſdē
qualitates retinentia qūo iſta
fieri debeāt natura ſimpliciuȝ
vos docebit aliquantulum in
naturis ſimplicium cognoſcē=
dis operam date: vt cum opus
erit tanquam e promptua=
rio illa videamini exercere. Et

Diffi=nitio ſaniei.

nõ q̄ſi exuſto ſtipite amiſſã acũ
i tenebꝛiſ q̄rere ſicuti nr̄e etatis
ignari medici faciunt. Adhuc
hmõi ſceleris cã ẽ admiſtratio
vnguẽtoꝝ q̄ humidã calidãve
cõplexionẽ hñt q̄vtreq; faciunt
ad maximã putrefactionẽ. Nã
hũiditas ⁊ caliditas ſi r̄gulãs
humiditatẽ ſunt cauſe aductu
pꝛlo putrefactiõis. vt phoꝝ pn
ceps Ariſtoteles in Metheoro
rũ q̄rto aſſerit. Quare q̄ hãc ar
tẽ exercere voluerit oĩ iduſtria
collucteẽ ne eũ effugiat vnguẽ
toꝝ cognitio. Nõ dico noia ſi
cut faciũt hebꝛei ac ẽt ⁊ nr̄i qui
artẽ medicã ꝓfitenẽ cũ ſciuerit
noiare vngtm̄ baſilicũ nigrum
raſinũ aureum apl'oꝝ ſiue apo
ſtolicũ atq; egyptiacũ cãpho
ratũ albũ litargiriacũ minia
cum ceraſeũ ⁊ cetera q̄bꝰ glo
rianẽ. Sꝫ dico q̄litatẽ quam vn
guẽta debeãt hr̄e i hac vel illa
egritudine ſꝫ intẽtionẽ curati
uarũ exigẽtiã. Nã aliq̄ñ ꝯfoꝛta
mus. Aliq̄ñ ṽo hũectamꝰ deſic
camus calefacimꝰ ⁊ infrigida
mus. Idcirco nõ eſt admiran
dũ cũ tã frequẽter ceſpitẽt. ſũt
eñ̄ iſti medici i bibliotecis im
preſſi. Q̄m̄ operanẽ ſm̄ libꝛos:
ex q̄bꝰ plurimi oꝛiunẽ erroꝛes:
q̄ñ non recte ꝑcipiunẽ. Q̄ð ille
Damaſcenꝰ aduertẽus in ſuis
amphoꝛiſmis nõ tacita voce ex
clamat. Operari aũt ſm̄ libꝛos
abſq; ꝑfecta doctrina et ſolerti
ingenio moleſtũ eſt. Quare
hoꝛtoꝛ vos fratres chariſſimi
vt i omni veſtra actione quã
circa corpꝰ humanũ exercita
turi eſtis medicamĩa ſm̄ mẽ
bri cõplexionẽ ⁊ egritudinis
intẽtiones oꝛdinare. Et ſi poſſi
bile eſſet ipſimet ea cõponite
nec tñ̄ pharmacopolꝫ credite
vt aliq̄ñ ab eiſdẽ ðcipiamini il
lo B'ñdicto nolo dicer̄ maledi
cto tractatu q̄d ꝓ q̄. Cuꝫ q̄ ipm̄
ꝯpoſuit ſit iã vita defunctꝰ. Nã
ſicut hoĩes nõ vna viſus ſpecie
variãẽ: nec vna humoꝝ q̄litate
⁊ quãtitate ac coꝛpis ꝯplexiõe
que aſtroꝝ motu i coꝛpoꝛa in
fluunt. Sic ⁊ ipſa ſimplicia cũ
ſint diuerſarũ ſpecierum figu
rarum atq; locoꝛum: vnde pꝛo
pꝛiam ſibi contrahunt qualita
tem. Quod Auicẽna exclamat
in canone vlcerum curationis
dicẽs ⁊ medicamen quidẽ vnũ
ſm̄ quedã coꝛpoꝛa facit naſci
carnem ⁊ ſm̄ quedam eoꝛũ eſt
coꝛroſiuum vehemẽtis abſter
ſionis cũ coꝛpoꝛa ſint leuia val
de ⁊c. Ex quo infertur q̄ ſm̄ vl
cerum exigentiam ⁊ coꝛpoꝛum
ac membꝛoꝛuꝫ complexionem
vnguenta ipſa malaxenẽ. Quã
quidem ſententiam ille facun
diſſimus oꝛnatiſſimuſq; Coꝛne
lius celſus quem vos tanti fa
citis tetigit in tertio ſue medi
cine loquens. Ignoꝛare nõ opꝫ
q̄ non omnibus egris eadem
auxilia conferant. Et idcirco
eſtote pꝛudentes in componen
dis medicaminibus ne aliquã
do vobis accidat dicere nõ pu
taram. Sanies autẽ bona erit
illa que alba lenis et equalis
erit vt dicit Auicẽna quam ſen
tentiam ab illo diuino hyppo
crate depꝛedatus fuit in libꝛo
pꝛonoſticoꝛum dicente. Putre
do ea laudatur que alba eſt et
equalis per totum: neq; in ſu
perficie ineq̄lis neq; mali odo
ris: que vero contraria peſſi
ma. Quare debeat iſtas quali
tates habere ſanies legite Di
num in

num in capi͞to de iudicijs ſaniei aut in ſermone vlcerum in vniuerſali in paragrapho illo. Et meliores ſignificatiões ſignificantes ſalutem vlcerum ⁊ vulnerũ ſunt cũ in ſucceſſionib⁹ eorũ eſt ſanies que eſt cũ medicina faciẽte pus ⁊c. Ubi ad plenũ rationes colligetis quas mõ ſi vellem narrare longius ab incepto diſtraherer. Nã immenſum pelagus aggrediemur: ſcilicet elemẽtorũ mixtiões: colorũ fractiões: vbi dicere oporteret a q̃b⁹ qualitatib⁹ prouenirent: ſicq; alchimiſte poti⁹ quã medici apparerem⁹. Poteſtis etiã Gale. nõ negligere: ſed frequenter lectitare in primo pronoſticorũ vbi ⁊ diuina quedã relegetis pro illius rei complemento. Habetis ergo quid vnde ⁊ qualis ſit ipã ſanies. Nũc vero contexamus curam vlceris ſanioſi.

Ideo videt̃ vos velle me quaſi p cũctari q̃d nã ſententiam pro vlcere ſanioſo cũ de ipo ſermonẽ abſoluere deſtinauerã. Nam modo frõtem cõtrariſtis: cum vlceris ſanioſi curam velle contexere dixeri. Pro cui⁹ intellectiõe ignorare nõ debetis vlcera eſſe duplicia. Quorũ quedã ſunt ſimplicia ⁊ quedã cõpoſita. Nõ dico ſimplicitate abſoluta ſ; ſimplicitate quadã. Conſtãt enim ex mala ꝯplexiõe ⁊ cõtinui ſolutione ⁊ aliquãdo ꝯpoſitiõe ad q̃ concurrũt male q̃litates. S; vero inquãtũ opponuntur vlceribus cum accidentibus verã conſolidationem impediẽtib⁹ repertis que compoſita eſſe dicuntur. Quare cũ vlcus ſanioſum nominauero ex noſtra ſuppoſitione ſimplex itelligetis ꝙ omnino erit ab illis accidentibus remotum. Uerũ cũ quadã aliquãdo alteritate inuolutũ. Id circo de ſimplici planũ tenenti deinceps de ſimplici concauo dicam⁹. Poſtea vero de compoſito eodẽq; modo ac ordine ſermonem proſequemur: a quo deus optimus maxim⁹ nos conſeruet.

Upponatur igit̃ nobis humanã vitam ſeruare cupientibus vlcera oĩa inq̃tũ vlcera ſunt exſiccatione indigere. Que q̃dẽ bipartita eſt cui⁹ vna ps eſt frigida altera ꝟo calida. Et hec adhuc cũ mordicatione ⁊ ſine mordicatiõe. Sũt eñ cũ mordicatione oĩa que ſub certo gradu caliditatis ſiccã habent cõplexionẽ. Cum ipſa caliditas vna cũ ſiccitate cõſtare videat̃: vt Ariſt. primus omnium docentiũ docti ſſime nobis demõſtrat i primo generationis: vbi pria elemẽta decet commiſcere: atq; ſi terre frigiditas cũ caliditate cõmutaret̃ iã nõ aride ſ; ignis nomine potiretur: cõnectẽſq; ſi eiuſdem ſiccitas cũ humiditate mutaret amitteret terre nomẽ ⁊ aq̃ appellationẽ ſortiret̃. Que quidem exiccata ſi cũ huiuſmodi qualitatibus reperirẽtur nõ modo mordicarẽt verũ etiã ⁊ adurerẽt. Hoc nobis autem aſtipulantur ignis ⁊ ſublimati qualitates. Uer vnũ altero erit tãto mlorſ mordicatõis

quãto min⁹ ſubmergek i hmõi
qualitates. Et ideo i eligẽdis
taliſmodi exiccantibus eſtote
aliquãtulo prudẽtiores nevno
pro altero vteremini. Et hocvt
euitetis exiccantium diſtictio=
nem accipite quib⁹ vtimur ad
vlcerꝝ curationẽ. Quorꝝ notitia
facile pueníetis ad metã vlce=
rum curationis. Sũt em̄ frigi=
da exſiccantia ſandali omnes
mirabolani terra ſigillata ſan
guis draconis bol⁹ armen⁹ tu
tia cãphora ceruſa litargiriuz
miniũ zinabrium coralli rubei
gũma arabica ⁊c. Calida ſine
mordicatiõe ſunt aloes epati=
cus mirra ſarcocola galle nõ
pforate ⁊c. Cũ mordicatiõe ſũt
flos eris alumẽ cõbuſtũ ⁊c. Ex
quibus ꝯponetis optimũ me=
dicamen pro vlceris curõne ſi
illi⁹ q̃litatẽ diligẽti⁹ prius co=
gnoueritꝭ. Poteſtis vlceris ca
liditatem cognoſcere ſi ipſius
circũferẽtiã iſpexeritis q̃ ſi ru=
bicũda erit caliditatẽ atteſta=
bik. adhuc erit caro ipſi⁹ ſubru
bea ⁊ ad tactũ calida. Que re=
ctificabik hercle cũ vngõ albo
cui⁹ hec ẽ deſcriptio. ℞. olei ro
ſati. ℥. vj. pigñedis caſtrati. ℥.
iiij. medulle cruriũ vacce. ℥. ij.
cere albe. ℥. j. ß. ceruſe. ℥. iij. ß.
cãphore. ʒ. iij. ⁊ fiat vngm̄ ſꝫ ar
Pulſis. tem qđ deſup applicabitis in
ſpargendo vlceri hũc puluerẽ.
℞. mirabo. olm terre ſigillate
corallorum rubeo. aꝰ. ʒ. j. ceru=
ſe. ʒ. ij. aluminis roche combu=
ſti. ʒ. j. corticum cõpatrum ſiue
cãcrorꝝ. ʒ. j. piſtenk oĩa ſimul et
piſtello bñ molank donec fiat
puluis ſicut alcocol quẽ poſtea
tegatis vngõ ſupra dicto. At ſi
caro ſuperioretur intantum ꝙ
labia vlceris emĩcãt erit vtẽ=
dum pro illi⁹ obſtaculo vnguẽ
to apłorꝝ cum cautela tñ ne ite
rum inflãmetur. Nam ſunt cõ=
plexiones interdũ ita delicate
nutrite ꝙ ſolũ illi⁹ noĩe alterã
tur. Qđ vidimus in ciue Roma
no cuius nomẽ taceo cũ fuerit
noſtro artificio ingratus. Quo
cognito cautelã ipſam ordina=
ui habẽtẽ intẽtiões membri cõ
fortãdi rectificãdi ac ẽt corro=
borãdi q̃ talis fuit. ℞. olei roſ.
℥. iij. olei mirtini. ℥. j. ß. farine
fabarꝝ. ʒ. iij. puluerꝭ roſarũ mir
tillorꝝ nucũ cupreſſi. aꝰ. ʒ. ij. bo
li armeni ſigillate aꝰ. ʒ. j. aca=
tie. ʒ. ij. ß. cere noue. q. ß. et fiat
defẽſiuũ iter molle ⁊ durũ. Qđ
bina applicatiõe mẽbrũ rectifi
cando cũ vnguẽto apłorꝝ vlc⁹
ad cicatricẽ deducit. qđ dũ me=
dici quos noſcitis curabãt no
ntes in plenum orbem cornua
lune coire viderũt: qđ nos luna
nondũ frontẽ ructa ꝯſolidaui=
mus. Cum vero caro illa ꝯpreſ
ſa fuerit ⁊ intẽtionẽ cicatrizãdi
tenebitis iſta lotiõe vos vti ma ℞.
xime expedit. ℞. vini boni ſub=
rubei ciatũ vnũ roſarꝝ rubearꝝ.
M. ß. mellis roſati colati. ℥. ß.
aluminis roche. ʒ. iij. croci quã
tũ poſſit vinũ colorare q̃ oĩa ſi=
mul bulliant dũ alumẽ eliques=
ſcat. quo tepido vlcus irroiabi
tis: deinde rorez ipſum panno
lineo ſubtili citius ſuggerꝭ ne
multũ ibi ſuperſedeat. qm̄ ſa=
niẽ gñat ſicuti accidit illi q̃ mi
hi infeſtiſſim⁹ eſt. Nã dũ vole=
bat cicatrizare vtiq; ego facie=
bã eodẽ vlo vlc⁹ ꝯcauabat. quo
fcõ parꝝ ſilecte adhuc vlceri i=
nite vt ſi qđ hũiditatꝭ ſue reſu
daret poſſit dſiccari iuꝝ ꝙ loca

bitis iſtud vnguentum q multum ad introducendā cicatricem operatur. ℞. olei roſa. olei mirtini aā. ℥. j. ß. minū. ℥. ij. bulliant ſimul vſq; acquirant nigerrimum colorem ſicq; curam ipſaui finietis. Ecce modo curā intellexiſtis vlceris ſanioſi planū tenentis. Nunc vero curam vlceris calidi ſanioſi ꝓcaui perſequemur de qua premia reportabitis ſi ad humoresqui illuc delabuntur intentiones curandi conuertetis.

Solent enim fratres humorꝫ acuitates carnem generatam deſiccare ꝛ corrodere ac etiam generandaꝫ prohibere ne fiat concaui inſtauratio. Pro cuius emendatione tres conſtituantur intentiones. Quarū prima ſit vite ordinatio cum bono regimine. Secunda humorūꝫ prohibitio. Tertia carnis generatio cum conſolidandi operatione. Perficietur prima cum ſex rebus non naturalibus eo maxime in dietando cuius cibatio in oppoſitā qualitatem humoris qui ad vlcus deſluit ſeſe tota conuertat. Fit autem dupliciter humorū prohibitio aut eos catarro competenti educendo aut pharmaco vel cataplaſmate membrum ipſum liniendo. Cuius officium ſit particulas confortando humores depellere. Quale eſt defenſiuuꝫ ſuperius ordinatum aut ei conſimile. Generabitur caro dupliciter tum propter abnegationē contrarij tum etiam propter pulueris aut vnguenti eandem qualitatem detinentis adminiſtrationem. Fiet quidem puluis ex ſimplicium exiccantium ſuperius narratoꝝ admixtione iuxta qualitatem ꝛ quantitatem qua indigebitis poteſtis ipſa ſimplicia doſare. Uerum ſi vnguento magis ꝙ puluere delectabimini ipſum ordinabo. ℞. terebentine clariſſime. ℥. ij. mellis roſati colati. ℥. j. ß. aque plantaginis. ʒ. iij. bulliant vſq; ad aque conſumptionē deinde addantur farine ordei fabarum. aā. ʒ. ij. croci parum turis. ʒ. j. ꝛ fiat incarnatiuum cum abſterſione ponendo deſuper vnguētum album ſuperius ordinatū in cuius periferia ſeu circunferentia defenſiuum ibidem dictum illiniaꝫ ne poſſit vlcus iterum inflammari. At ſi multum caro excreſceret vnguento apoſtoloꝝ comprimetur vnica tantum vel bina applicatione aut quātum eovidebitur vobis eē. Que cum adequata erit labijs finiatur cura ſicuti dictuꝫ eſt ſupra de vlcere planūm tenenti. Sūtq; multa alia ingenia que ſcribi non poſſunt ſed tantum operantis ingenio ac recte ipſius eſtimatiue relinquuntur. Nam modo vna qualitas modo altera aut furit aut blanditur. Que non minꝰ tenenda eſt ac ſi fluctuātem cymbam in medio fluctu modo huc modo illuc temone dirigi oporteret ſecundum aurige eſtimationem De quo etiam Auicenna queſtus eſt principio ſuiꝫ operis dicēs. Minꝰ namq; quod medico neceſſariūeſt comprehendit: qd

vero ſuperadditū eſt icōprehēſibile eſt ſcꝫ qđ medici extimatiuā nō potuit dicere:nec loquēdo aut ſcribēdo. Quare vt illā habeatis aliquādo operari videre non dedignabimini ex q̄ iudiciū ipſum colligetis vt in omni veſtri animi agitatione tuti eſſe certe poſſitis. His itaq; de vlcere ſanioſo calido ꝑlixius tractatis i hoc fauſto bonoq; ſidere auſpicemur curā vlceris frigidi ſanioſi eodēq; mō ac ordine quo in calido vſi ſumus.

Cum igitur vlcus frigidum ſanioſum ſe nobis curādū obtulerit (qđ facile ex intuitu oculoꝝ cognoſcetur. Erit enim caro illi' i colore demiſſa alba aut liuida. Quamuis id vlcus interdum liuore a ſanguine cū bilis concurſu concoloratur. Nec etiam manuum tactū latebit ipſius frigiditas) nihil ab ordine diſcedendum erit quē in vlcere calido ſanioſo ſcripſim'. Uerum remedia aſſerimus (cū ipſa vlcerum genera differant a caliditate ad frigiditatē) ab illis lōgo differentiā eſſe oportere. Que cum varia ſint ab ipo defenſiuo quoniam ſe in cura primū offert inchoabim'. Cui' talis eſt compoſitio noſtra. ℞. olei cāomille olei mirtini. aā. ℥.ij. aneti. ℥.j. puluerum camomille mellilotti ana. ʒ.ij. roſarū rubearum mirtilloꝝ nucū cupreſſi aā. ʒ.j.ß. farine fabarum farine ordei aā. ʒ.ij. cere noue. q.ß. et fiat inter molle et durum quo tibiam ſeu aliquem aliū locū circa vlcus inficietis. Quo facto ad vlcus ſtatim curandū animum intendatis in quo primum in iſtum puluerem proijcietis. ℞. aloes mirre ſarcocolle aā. ʒ.ß. ſanguinis draconis bauſtiarum aā. ʒ.iij. turis. ʒ.ij. croci. ℈.ß. de omnibus fiat puluis quem in vlcere ponetis deinde ipſum cooperite vnguēto iſto. ℞. olei roſa. ℥.ij. olei camomille olei mirtini ana. ℥.iij. pinguedinis caſtrati. ℥.iiij. pinguedinis galline. ℥.j. medulle crurium vacce medulle ceruı. aā. ℥.j.ß. litargi. ℥.ij. ceruſe. ℥.j. bulliant vſq; ad colorem nigrum: deinde addatur terebētine clare. ℥.j.ß. picis naualis. ℥.j. cere no uc. ℥.ß. ⁊ iterum parum ferueāt: poſtea ab igne remoueātur ⁊ ſpatula agitent donec ꝯgeleſcāt ne fiat mineraliū hypoſteſis ⁊ habebitis vnguentum appellatum baſilicum noſtre intentionis. Si vero caro viſa fuerit hūida vel pinguis vt deſiccetur macreſcatq; applicatione vnguenti ap̄ꝛoꝛū indigemus quod ſine hēſitatione reducet ad equalitatem cōſolidandi: deinde finiatur cura cicatrizādo cum illa lotione ſuperius ordinata ordine ac modo ibidem recitato. Sicq; veſtrā domū man' ere ꝑuata redibit. pulvis in carnano.

Cum ergo ſimus ab his abſoluti iure tenemur iacta re modo fundamēta vlceris cōpoſiti vt facile edificem' in corpore humano qđ inſtaurādo vel qđ ab eo cōquaſſatū ac delapſū fuerit fulciendo integre conſeruemus. Quare iterum meminiſſe oportet accidentium que ſuperius ſcripta ſunt vt vnūquodq; emendare valeamus. Quod cū euenire non poſſit a vera nō cōſolidatio ignominioſe arcere. q̄ ſecundum ordinem ibi enarrata perſequemur. Oblato igitur

tur nobis curando vlcere com-
poſito prius inſpiciamus que-
nam ibi erunt accidentia vt de
mum ipſam impediat cõſolida
tionem. Nam ſi plures cõbina-
būtur egritudines ab illa erit
initiãdū que illi rei magis fue
rit moleſta: vt Auicẽna recitat
in vltimo p̃mi libri capite aſſe-
rens. Cū multe cõiungunt egri
tudines ab ea incipere debem⁹
in qua vna harū triū ꝓprietas
exiſtit. Una eaꝝ eſt ꝙ alia ſana
ri nõ poteſt anteq̃ ipſa ſanetur
ſicut apoſtema ꝛ vlcus cū con-
iungunt. Medicamur eñ apo-
ſtema donec cõplexionis mali-
cia que cū eovenit remoueatur
abſq; cuius ſanatione vlcus ſa-
nari nõ poteſt. Poſtea medica-
mur vlcus ꝛc. Quare vt illud ca
nonica obſeruatione pertracte
mus ſecundū ꝙ egruꝫ aliquod
accidentiū moleſtauerit princi
pales intẽtiones ordinabimus
Quarū prima erit vitã egri or-
dinare. Secūda humorem pec-
cantem vel iuxta infirmi cõple-
xionẽ purgare. Tertia vlceris
qualitatem ac malitiã emenda
re. Adhuc etiam iſta diuidetur
ſecundū vlceris diſpoſitionem
que partiales vendicat intẽtio
nes. Quomodo vita egri ordi-
nari iam voſmetipſi poteſtis
iſtud cõſiderate ex illius vite re
gimine qđ ante vel cū ipſa egri
tudine inglutiuerit illud mutã
do in qualitates prius aſſum-
ptis qualitatib⁹ cõtrarias. Di
co ſi vſus fuerit frigido ꝛ humi
do ante egritudinem vel in ipa
egritudine regimine vos in op
poſitū ipm cõuertetis gradati
paulatimq;. Qm̃ natura nõ to-
lerat repẽtinas ſeu inſtãtaneas

mutationes lꝫ iſtud in humori
bus nõ detur abſq; longa cibo-
rum chimorūq; trãſmutatione
Purgabitis humorẽ ſm vrine
ſignificationẽ q̃ quidẽ biparti-
ta eſt. ſ. in ſubſtãtiã ꝛ colorẽ ad
ditur ꝛ his nẽpe hypoſtaſis ſeu
qđ nos ſedimẽ vocamus ꝛ pau-
citas ꝛ quãtitas ex q̃bus oĩbus
ꝯſideratis totã egri ꝯplexionẽ
ſcrutabimini. Nam ſi vrina erit
ſubſtantia ſpiſſa ꝛ in colore ru-
bea ſanguinẽ dominari ſignifi
cabit. Si vero tenuis in ſubſtã
tia ꝛ in colore rubea colerã cete
ris humoribus preeſſe nõ dubi
tabitis. Sin autem in ſubſtãtia
ſpiſſa ꝛ in colore alba fuerit fle
gma imperabit. At ſi tenuis in
ſubſtãtia ꝛ color alb⁹ extiterit
heſitabitis ne melancoliam hu
mores ceteros ſuffocare? Ex ſe-
dimine vero tẽpus pharmacan
di ſumetis. Nã cū illud incepe-
rit apparere humoris purgãdi
digeſtionẽ oſtẽdet. Uerū ſunt ꝛ
poſtea colorū refractiões ꝛ ſedi
minum eleuationes depreſſio-
neſq;. Que vel dominiū vel ſer-
uiturẽ caloris naturalis vel hu
midi ſubſtãtifici cõſumptioneꝫ
portendūt. Que omnia nunc cõ
putare minime decet cum iſtud
negotiū ad phiſicū ptineat. De
quo ſi deus clemẽtiſſimus vite
terminū cõſeruabit ne a noſtro
rum ſcelerū grauamine interci
piatur phyſicali quoq; ſermoci
natione inter nos ſicut in chi-
rurgia facim⁹ cõfabulabimur.
Nunc tantum iſta que de vrina
dicta ſunt accipite pro vlceris
ſanandi cõmoditate. Quo hu-
mor ipe euacuabitur legite di
uinū meſue qui illã pharmaca
iuxta humoris peccatū cõponit

Sedi-
minis
appari
tio di-
geſtio-
nem et
laxati-
ui neceſ
ſitateꝫ
oñdit.

Uel habeatis apud vos copio
ſam a meo magiſtro cõpoſitaȝ
vbi purgãdi modũ ad plenũ in
uenietis. Nã ſi pharmaca vel=
lem diſtẽperare aut bolos cõfi=
cere vel pillulas aggregare for
taſſe vobis moleſtꝰ ero aut ani
mi corpore audiẽdi faſtidio af
ficientᷣ vel mihi cõtiget qđ vbi
ꝙ locoꝝ prouerbiũ tritũ eſt no
ctuas athenas: qm̃ eẽt inſipida
mea ſermocinatio ſi cibis ex=
pleto ꝓplaretᷣ vtiꝙ cõuiuis ſo
let plerũꝙ accidere ne i fine me
ꝓſequãtur confecta perguſtare
licet ipſa ſapore quodam dulci
faſtidio habeãtᷣ. Et ideo vobis
iſta tanꝙ nota relinquimus ad
vlteriora quidem accincti ꝛ vl=
ceris qualitatem ac malitiam
emendandam. Emendabimus
enim vlceris qualitatẽ cũ frigi
da fuerit ſi calida applicabimꝰ
Cum calida extiterit ſi frigida
illis inuoluemus. Sicꝙ hume
ctando ꝛ deſiccando faciemus
Ipſius vero maliciam refrena
bimus digerendo mundifican
do corrodẽdo icidẽdo ꝛ adurẽ=
do ꝛ aliqñ mollificãdo ſecũdũ
ꝙ operanti viſum fuerit. Quo=
modo ꝛ qñ oportebit iſtos mo
dos exercere ſigillatim modo
recitabimus cũ ſingula vlceris
accidentia ꝓpellere inquiramꝰ
Que omnia ordine quem dixi=
mus cõpagemus dimittendo q̃
iam dicta ſunt ꝛ ab aliịs reme
diịs noſtra ſint primordia.

SUperius iã abũ=
de determinaui=
mus de ſanguinis
fluxu a cauſa pri=
mitiua ex ſoſoquo
vos ꝑmeare opor
tebit vt inde huc illud quo vo
bis opus erit tranſportetur.
Nam ſi iterum illius meminiſ=
ſem fortaſſe vobis ſuꝑfluus ex
timarer. Hac equidẽ cã interce
ptus ad alia accidẽtia extirpã
da euolo ac ſi de ipſo modo
ſermocinati fuiſſemꝰ. Illud idẽ
de carne addita diceremus ſi
cauſam illius poſuiſſem cũ vlce
ris ſanioſi curã deſcribebamꝰ. Cã ad dite carnis
Cauſa eñ carnis addite eſt ni
mia humectatio necnõ incõple
ta mũdificatio vt Auicẽ. placet
in vniuerſali vlcerũ ſermone di
centi. Et de vlceribus in quibꝰ
naſcitᷣ caro quedã ſunt in qui=
bus naſcitᷣ caro addita ꝛ que=
dam in quibus nõ naſcitᷣ illud.
Et illa in quibus generatᷣ caro
addita ſunt illa in quibꝰ fit fe=
ſtiatio naſcẽtie carnis ante mũ
dificationẽ. Et illa in q̃bꝰ nõ na
ſcitᷣ illđ ſunt illa i q̃bꝰ nõ naſcitᷣ
caro niſi poſt mundificationeȝ
Quare aiaduertite ne multũ in
humectãdo procedatis. Ex quo
patẽt ipſiꝰ remedia cũ cãȝ egri
tudinis habuerimus q̃ ſm ma
iorẽ vel minorẽ ipſius eleuatio
nẽ. ꝛ pinguedinẽ i ſiccitate aut
corroſiõe corroborabuntᷣ. Cum Nota de pinguedine.
aliqñ vidimus ipſaȝ pinguedi
nem ceteris remediịs ab homi
natam cauteriũ actuale popo
ſciſſe. Quod ſi vnꝙ vobis acci=
derit ꝛ remedia leuia nõ cõtule
rint qualia ſunt vnguentũ apo
ſtolorũ egyptiacuȝ puluis mei
magiſtri ꝛ alumẽ cõbuſtũ ne ter
reamini candenti ferro eandeȝ
deſiccare ꝙ ſi hanc operationẽ
feceritis ꝛ eſcara ſuperinducta
fuerit remoueatur ſicut dictuȝ
eſt cum de apoſtemate diceba=
mus deinde ad curam vlceris
reuertamini.

At ſi in vlcere obſtracoſa labia affuerint q̄ ꝯſolidationē impediant: tota vos cura suſcipiat vt illa ide demoliamini nulla interpoſita diecula. Qm̄ ſi aliter facere tētaremus irritus q̄dem labor nos celeris curatiōis auidos fruſtraret ſicq; p̄caplēdū tp̄s poſt ponerem⁹. Igit ne tp̄s fruſtra dimittat ad ipſa amputāda accedamus. Amputabitis eq̄dē labia obſtracoſa pedetēti nulloq; dolōris p̄conio excitato ſi puluerē hūc imediate ordinatū apposueritis. Qm̄ in vlcere nūq; debemus vt ait Aui. dolorē cōmouere niſi coacti ſicuti in hmōi cura cui cū leuia medicamīa ſi cōtulerint ad fortiora erit trāſigendū qm̄ bñ cognouerat ſicut prudēs ſagaxq; artifer q̄dda genus hoim fore ad humane vite excidiū ventuꝝ. Qd eodē magiſterio gloriaret nullā habituꝝ canonicā regularēq; rōnē q̄ ſi firmos dolorē perpeſſuros leuigaret atq; alaret ad id fortiter viri literq; tolerādū. Sed tm̄ illam peſtiferā letalēq; vocem ſeruaturū quā nr̄a hac tempeſtate ſophiſmatici medici in ꝓuerbiuꝫ redegerūt ſcꝫ miti faciliq; medico vulnus vermiculaſcere. At ſi ignara medicorū imanitas eēt curōnis cā. Loqr de imanitate quā ignari medici in vnoquoq; ꝑuulo furūculo vt docti ꝓacticive habeant oi induſtria ꝓhu cataq; diligētia exercēt. Et non de illa ſermocinamur ad quam coacti nō ſolum regulis ⁊ autēticis medicorū canonib⁹: ſed ēt ⁊ nectareis mellitiſq; poetaꝝ ꝑſuaſionib⁹ inducimur. Utq; ꝓci ꝑimur ab illo facūdo delectabiliq; Ouidio dicēti imedicabile vuln⁹ enſe recidendū eſt ne ꝑs ſincera trahat. Ad qd hercle ꝑpetrādum adhuc trudimur ab aq̄nati Iuuenali ſatyrica ſua ꝑſuaſiōe ne forte a marcido putridove mēbro cetera ꝯſpicíantur ſincera vñ ait. Uuaq; ꝯſpecta liuorem ducit ab vua. Necnō adeſt ille amenissimus olmq; poetarū doctiſſim⁹ Uirgili⁹ q̄ ferro etiā cām cōpeſcēdā aſſerens dicit. Cōtinuo culpā ferro ꝯpeſce ꝑriuſq; dira ꝑ incautū ſerpant cōtagia vulg⁹. Quare cū i hmōi operationem incideritis: forti immitiq; aio ꝑ infirmi ſalute oīa q̄ ad illaꝫ cōſequuntur operamini. Quod ſi feceritis nō imitis indomitiq; animi ſꝫ miſericordis (qh vite hoīs in validi ſuffragia auxiliaq; attulerit) appellationes nullo inuidorū liuore maculatas ſortiremini. Satis hercle a ꝓpoſito noſtro ꝑ ignaniia medicorū ſum⁹ deuiati ⁊ fere merito. Quiſnā iſtoꝝ ignaniam inſcitiamq; tam fortiter ferret vt aliq̄n non excādeſcat? Cū quotidie ab eiſdeꝫ maleficijs irritetur eo q; boni nō poſſunt bñ viuere adeo doctis omni conamine olve animi ꝑcacitate inſidiātur. Dimiſſa hec mō faciā ne videar velle maledicere cū iā ab iſto dicēdi genere longe noſtra abhorreat inſtitutio. Sed magis aucat puluerem compone corroſiue quem labijs obſtracoſis imponetis. Cuius quidem talis eſt noſtra deſcriptio. ℞. mirabolani citrini. ʒ. ß. corallorum rubeorum. ʒ. ß. gallarum non perforatarum. ʒ. j. ſanguinis dra

Puluis corroſiuus.

cōis terre ſigillate ceruſe.aā.ʒ.
ij.ſto.eris.ʒ.ij.aluminis cōbuſti
ʒ.ſ.ſarcocolle mirre turiſmaſti
cis aā.ʒ.ſ.ß.miſce.ꝛ fiat puluis
ſubtiliſſim⁹ ſup quē vnguētū ꝙ
ordiauim⁹ in cura vlceris ſanio
ſi frigidi ponetis appellatū ba
ſilicū nr̄e intētiōis.Sic erit ꝓce
dendū donec remoueat̄ illa ob
ſtracoſitas.Qua ṽo remota cu
rat̄ vlc⁹ ſicut ſupradictū ē.Sin
aūt puluis parū ꝓꝑ ſui debilita
tē videat̄ ꝓficere:ita ꝙ cum illo
ſperes nō poſſe āputari ad for-
tiora remedia erit ꝓmeandum.
Quoꝝ iſtō ē ꝑmū.℞.olei roſati.
℥.iij.pigue dis caſtrati.℥.ij.me-
dulle cruriū vacc.℥.j.aq̄ laq̄ fue
rit ſublimatū liq̄factuȝ.℥.j.bul-
liāt oīa ſimul paulatim vſq; ad
aq̄ cōſumptionē deiñ addat̄ ce-
ruſe.℥.ſ.ꝛ iterꝝ bulliāt paꝝ ꝛ poſt
ea auferat̄ ab igne ꝛ ſpatula tā
diu agitet̄ donec ꝯgeleſcāt ꝙ in
petiola ſup vlc⁹ collocāda diſtē
det̄ ꝛ fortaſſe cū iſto ꝓficietꝫ.Si
ṽo adhuc iſtare remotiōi pſeue
rabūt iſtō aliō ſine vlla tpis iter
capedie l man⁹ vr̄as victoriā re
portabit.Uerū erit ꝑus admo-
nēdū ne i locis neruoſis ſup pōa
tur.Neforte cū victoriā ſperaue
ritis i ſuitutē incidatis Sicut
accidit mihi cū ꝑmū bellū inire
volui cū q̄dā muliere q̄ vlc⁹ob-
ſtracoſuȝ i pede patiebat̄ qō nū
q̄ potui ipꝫ ide arcere lȝ aliij nū
cij ꝓfuiſſent niſi ductorē ab ni-
miū audacē i pugnādo preeſſe
voluiſſent.Qui nō victoriā ſȝ la
tā nr̄i boni nois cōmilitonibus
ſtragē attulit.Uerū ſi neceſſita
te aliq̄ ad id truderemini ꝑmit
tite prius vrēȝ corporis euacua
tionē ac ēt vtimini nuche ꝯfor-
tatione.Ut ſi forte ſiccarū fumi

ad ipam eleuarent̄ q̄ vl̄ ſpaſmū
vel appoplexiā facere medita-
rent̄ valeat(hac ꝑma corrobora
tiōe fctā)eos fugare ac ſparger̄
nullo illato nocumēto.Quo fcō
ad locale deueniat̄ qō tale ē.℞.
ceruſe miniȷ ſublimati.aā.ʒ.iij.
miſce.ꝛ fiat puluis ſubtiliſſim⁹
de q̄ tm̄ vlceri inſparget̄ q̄trum
ꝑtē remouēdā valeat ſalire que
ſtatim coopiat iſtud empl̄m ꝙ
maxie faciet ad dolorē mitigā-
dū:ꝛ eſcarā remouēdā.℞.folio
rū maluaꝝ violaꝝ ꝛ lactucarū.
aā.M.ſ.bul.ſil̄ in brodio carnis
caſtrati deinde piſtent̄:cui piſta
ture addant̄ fari.ordei li.ß.olei
roſa.cōpleti.℥.ij.butiri.℥.iij.vi
tella duoꝝ vel triū ouoꝝ ꝛ fiat
empl̄m cū q̄ ꝓcedat̄ donec eſca
ra q̄ ibi fuerit remoueat̄.Qua
abſciſſa curā ipſaȝ ꝓſeq̄mini di
gerēdo ꝛ abſtergēdo ꝛ final̄r in
carnādo ſicuti dictū fuit cuȝ de
vulnere dicebat̄.Hoc deniq; mō
faciēdo hiſq; auxilijs victoriam
acq̄retis:ſicq; famā ꝛ gloriā cuȝ
pecunia augmētabitis.Qm̄ igit̄
habetis labioꝝ curationē i ob-
ſtracoſoꝝ accedam⁹ ad dolorez
euitādū.Qui q̄dē tm̄ hꝫ feroci-
tatis atq; immanitatis vt nō ſo
lū vlcerib⁹ curationē veꝝ ēt ꝛ ṽ
tutib⁹ aīalibus ꝛ ſpiritualibus
opationē interdicat q̄re merito
de ipſo nūc loquamur.

Quoniā dolor ē ve
luti vētoſa attra-
hens materiā ad
locū Anthores ſꝑ
in eo ſedādo ma-
ximā adhibuerdi
ligētiā aīaduertētes ſinthoma
ta q̄ inde poſſent ſcaturire ſicut
ṽtutis ꝓſternatio ꝛ ſpirituū de
fectio necnō neruoꝝ cōtractio.

Que omnia in vnaquaq; corporis humani egritudine vereda ſunt & piculoſa. Quare vt iſta (ſi euenerit) canonice euitarēt. duplicem doloris cauſa3 edidere. Quarum vnā eſſe, dixere ꝯtinui ſolonē. Alterā qualitatū corporis partiū alterationē ſicuti Gal. retulit dicens. Dolores ſm quem incūbūt locū aut ſolutiōe continui aut ſubitas alteratōes oſtēdunt. Soluit̄ igit̄ cōtinuitas q̄ trupliciter ſc3 inciſione corroſione fractura & tenſione. i. ap̄atōe Alterat̄ vero ſuba caliditate & friditate ſiccitate & humiditate Conſiderate fratres qua ſint vſi diligentia in doloris cauſis inueniēdis p̄ corporis humani cōſeruatione cui vt poſſitis adminiculari hec mēte a vobis teneātur vt reminiſcamini cās doloris ex ſolutione inſtigati ſi vultis illi⁹ fieri correctores & vr̄i ac curationis cōpotes. Nā ſi ex inciſiōe vt fit in vulnerib⁹ emerſerit dolor erit ſedād⁹ fctā p̄us futura & curata oleo calido omphācino in vulner̄ circuitu illinito. Et hoc nō ſemel nō bis ſ3 p̄ doloris exigētia faciēdū donec magna ex parte ſedet̄. Si vo ex corroſione inſurrexerit q̄ ppriū eſt vlceris accidēs d3 ipſe remoueri ſi volum⁹ ipſum finē ꝯſeq̄. Verū iſti⁹ rei cā pōt eē duplex p̄pria. ſ. & dependens. Propria eſt ipſi⁹ carnis malignitas q̄ nr̄i appellāt ꝓprietatē occultā. Dependēs vero cā ſunt humores q̄ cum ad continuetā venerint corroſionē faciūt. Velut eſt humor colericus falſo flegmati admixtus. Et iſta q̄dē indiget euōne cum caſia māna aut diacaptolicone. Illa vero temone alio reſgenda eſt cōfortādo vlceris circūferentiā defenſiuo cōplexionem carnis fouente & in vlcere ſpargēdo puluerē carnis male remotiuū mei magr̄i qui p̄preci pitatus dr̄ cuius recepta & cōficiēdi modus in fine ponet̄. At ſi ex fractura exierit inſtaurātiōe cōprimet̄ cū recta illius mēbri poſitione. Nā l3 bñ fractura adequaretur tñ inepta locatiōe facta diſglutinaret̄. Quō fiet oſſis inſtauratio poteſtis tot libros lectitare cū ſint tali munere cumulate referti. Preſertim que3 magr̄ me⁹ nuperrime edidit totius artis medice repletū. Sin aūt extēſione alteret̄ quam ap̄a ipſi dicim⁹ mollitiua medicamina maxie ad illi⁹ materiei p̄pa rationē vt exeat faciēt q̄ iā dicta ſunt cū de ap̄atibus meminerimus. Quo ſi eis indiguerit̄ recurratis ad qō etiā nos ab Aui. impellimur dicēti & vehemētia doloris facit nos idigere medicamine mollitiuo. Verū eni vero fratres ſi ex ſubſtātie alteratione increuerit illius rei cōtrario decreſcet. Verbi gratia. Si nimiū in caliditate vlcus diſtēperaret̄ qō rubedo in vlcer̄ circuitu atteſtant̄ vnguento frigidotēperabitur. Si ad frigiditatē ipſa ſubſtātia ſeſe ſubripuerit vnguētum raſinū aut ei ſimile a vobis cu3 rectificandi intētiones ſeruaueritis compoſitū ad ſuā qualitatē abiget. Si vero ſiccitate quada3 iraſceretur humiditate vobis amicabitur. Que quidem humiditas includatur in vnguentis que vlcerī applicanda ſunt. At ſi humiditate plecteretur ſiccitate a noxijs liberabitur q̄ in vnguentis

aut pulueris ſeu in emplis re=
periet. Hoc deniq̃ mō operādo
totū dolorē q̄ cretus ſit ab vna
qualitate alterā excreſcente de
moliemur. Sicq̃ ꝓpriis medica
minib⁹ humane vite ſuffragabi
mur. Quā proprias egritudines
⁊ cāſ attingemus. Nec ibimus
per mēdicata ſuffragia vtiq̃ fa
ciunt iſti emperici qui ſe practi
cos ꝓfitētur ⁊ quid ſit ipſa pra
ctica penitus ignorant. Nā ⁊ ꝙ
ipſi faciūt ⁊ pueri faciūt. Qui cū
velit ludere ſibi ſcopū figūt a q̄
paꝝ diſtāt clauſi oculos binda
ter q̄terq̃ ſe l pedes circumuol
uunt. Quo facto ire ſtatuūt ad
ſitum ſcopū qḋ cū credāt attin=
gere lōge aberrant licet in ꝓnci
pio parū diſtēt. Qḋ idem accidit
iſtis practicis q̄ tempora egritu
dinū ⁊ ſubſtātie qualitates cau
ſaſq̃ neſciāt diſtinguere ac etiā
vnguentorū ꝓprietates. Velut
illē qui pre ſe ferebat practicū
maieſtate quadā verborū cum
interrogaretur a meo cōpatre.
Euangeliſta qualis eſſet q̄lita
tis vnguentum miniacum? in=
conſiderate reſpōdit cale? vah
vox quidē digna homine practi
co. Quare hortor vos oēs ne cor
pore quodam ignauie aut deſi
die afficiamini vt nō ſtudeatis
⁊ ſimplicium at cōpoſitorū na=
turis cognoſcendis. Qḋ ſi forte
vobis acciderit non medici ſed
artis medice mendici nomē in=
duemini. Intellexiſtis mō dolo
ris cauſas ⁊ illius curationes.
Pergam⁹ igit ad apoſtematis
emendationem ſicut accidētiū
vlceris narratorum ſeries expo
ſtulat.

De apate nihil eſſet dōm
cum iā abunde dictum ſit
qn̄ de apoſtematib⁹ loq̄bamur.
Verū ne videar deſerere q̄ hac
valitudine prepediretur paulu
lum adhuc commentabimur vt
illis q̄ ibi dicta ſunt aliquid ad
damus. Cū ergo aliqḋ vlcus ab
iſta egritudine detineret ne ad
ſanitē quiret ꝑuenire ab ea ipm
eximere debetis auxiliis q̄ apo
ſtematib⁹ appropriauim⁹. At ſi
illis minime ꝯtentaremini iſto
vtamini in quo tm̄ vtilitatis in
uenietis ꝙ nō parum certe ad=
mirabimini. Verū hoc maxime
cōſiderabitis nūq̄d frigido an
calido apate vlcus ipm fatiga=
bitur. Nam ſi calido vexaretur
alio cōficiendi mō indigetis q̄
ſi a frigido corriperet. Calido
exiſtēte apate iſtud applicabi=
tis. ℞. foliorū maluarū ⁊ violarū
aā. M. ſ. fabarū decorticatarum
li. ij. bulliant in aq̄ ſimul omnia
donec bene fabe decoquendo
macerētur quo facto piſtentur
⁊ ſi quid olei eſſet addendū pa
rū addetur olei roſati omphā
cini deinde diſtendatur apoſte
mati ſuper ponendū quod erit
doloris ſedatiuum ⁊ materierū
reſolutiuum. At ſi frigido vl=
cus apoſtemate diſtraheretur
idem emplaſtrum componetis
verum alia decoctione quam
ea que modo dicta eſt. ℞. folio=
rum maluarum. M. ij. fabarum
decorticatarum libr. ij. lixiuij
barbitonſoris. q. ſ. vt bene de=
coquantur que decocte piſten=
tur et loco applicentur. Nam
que operabitur ſatis congrua
veſtre intentioni erunt. Sed
attendite queſo fratres tuq̃ mi
Abſtemi quod iſtud emplaſtrū
in operando rectificabit ſm ꝙ
lixiuū erit maioris vel minoris

acuitatẽ. Hoc deniq̃ mõ faciẽdo
finẽ ĩponetis egritudini de q̃ ſa
tis dictũ ẽ ſi iſta inſeretis illisq̃
de apatib⁹ dicta ſunt quare nũc
ſermonẽ de duritie exigamus.

Primus quiſq̃ me=
dic⁹ mi Abſtemi
dũ bñ recteq̃ cu=
rare voluerit bi=
partitã ſibi inten
tiõez ſtatuit. Qua
rũ vnã p̃ſuatiuã
Alterã curatiuã nõiare lz. Iſta
rũ p̃ma aucupaẽ cãs egritudĩs
Scda q̃dẽ effectũ illi⁹ cãe ĩterci
pere ſeu deſtruere machiatur.
Ut g cãs remouere ⁊ effectũ im
pedire nr̃a ĩdagine valeam⁹ di
camus quot ſint duriciei cãe vt
ipa ſi aliq̃ñ ↄcupiuerit emerge
re nr̃is medicaminib⁹ ↄprimeẽ.
Cũ ergo atticã eloquẽtiã lecti=
tarẽ ſenſim ĩ q̃ntũ galeni de ſim
plici medicina lapſus ſum vbi
tres duriciei cãs eũdem ponere
cõnotaui. Aut ei accidere ait a
nimia ſiccitate. Aut a ↄgelatio
ne. Aut a repletiõe. Si vo a ni=
mia ſiccitate ↄponeẽ hũectãdo
ipſam deſtruetis. Et hoc facien
dũ eſt cũ emplaſtris vnguentis
aut embrocationibus ſicut ipe
Auic. facit. Sunt hercle embro
catiões aqua calida aut brodiũ
carnis arietine ẽpla ſunt olã q̃
ad maturationẽ apata ducũt q̃
dicta ſunt ĩ cura apatũ. Unguẽ
ta vo ſunt vnguẽtũ de mucilla
ginibus ⁊ aliq̃ñ triafarmacũ lz
diu⁹ iſtud in hmõi egritudine
opereẽ tñ nũq̃ ipm hũectare vi
di ego vero credo diuũ poſuiſſe
vngtm̃ triafarmacũ in duritie
ex cõgelatiõe facta. Qm̃ virtutẽ
hz incidẽdi q̃ñ cũ aceto cõficiẽ
qd maxime ad humoris viſcoſi

inciſionẽ facit. Si a repletione
reſultaret (vtiq̃ accidit aliquã
do apatibus) euacuatio ipſam
ſanabit vt diuin⁹ hypocrates
ait. Quecũq̃ egritudines ſiunt
ex repletiõe inanitio ſanat eas.
Et ſi forte velletis ipſam reſol=
uere aliquo pri⁹ p vos remolle
ſcat medicamine mollitiuo de=
inde reſolutiuo exaleſcat. Si ite
rũ videreẽ ſiliceſcere iterũ mol
litiuo matureſcat vt ait Auic. ĩ
lib. j. c. de medicationib⁹ apatũ
quã remollitã ſequiẽ reſolutio
Mollitiua habetis in tractatu
de apatib⁹. Ibidẽq̃ inuenietis
maxime emplz de mellíloto cũ
ſapa ⁊ lixiuio cõfectũ aut qd de
fabis ⁊ maluaꝝ foliĳs cũ lixiuio
decoximus cũ de apate vlceris
loquebamur. Ceterum hoc vos
ignorare nõ opz. ſ. tertiam duri
cici ſpeciẽ vlceri nõ accidere ſz
due prime dicte vlcera moleſtãt
Que ſi nõ rectificanẽ vt dictũ eſt
collaqueenẽ ⁊ curenẽ vt labia
vlceris obſtracoſa curauimus.

De corroſiõe ni di=
ctum eſſet cũ do=
lorez tẽperabam⁹
plenũ ipſius ſer=
monem contexe=
re p̃culdubio ag
grediremur. Cum ſit accidens
longe aliĳs moleſtius. Uerum
quia ibi remedia nõ poſuimus
hic paululum etiaz illius ratio
nes computabimus. Cum cor=
rodens illum eſſe arbitremur
quod acuitate quam in ſe reti
net humidum membri reſoluit
conſumit ⁊ deſiccat. Quo certe
reſoluto ſubſtantia carnis mi=
nuitur et vlceratur. Cuius rei
cauſam duplicẽ ſtatuimus. ſcz
propriã ⁊ dependentẽ: propriaz

dicimus eē carnis malignitatē quā medici ꝓprietatē occultā noīauere. Pro cuiꝰ remotione mēbri ↄplōnē cōſiderare opꝫ vt illā defenſiuis ꝛ linimētis ꝛ vnguentis rēperetis ꝛ corrigatis Que talia poteſtis ſm veſtram intētionē curatiuā cōponere q̄le ē illō qō ad infirmi ↄplexionē ꝛ egritudinis intentionem cōpoſui. ℞.olei mirtini olī roſati olei violati añ.ʒ.j.ß.boliarmeni terre ſigillatē ſāguis draconis añ.ʒ.iij.acacie.ʒ.iij.puluerꝭ roſarꝫ mirtillorꝫ nucū cupſſi añ ʒ.j.ß.cere albe.ʒ.ß.miſce.ꝛ fiat linimētū q̄ vtimini invlceris circuitu ꝛ i ipſo vlcere. verū ſi caro mala curā īpediret iſte pꝰluꝭ ſupſpargaꝭ q̄ vlceris malignitas rectificabiꝭ.℞.mirabolani citrini terre ſigillateceruſe añ.

Pluis ʒ.iij.tucieꝑparate.ʒ.j.ß.ſāguis draconis.ʒ.ij.aluminis ↄbuſti ʒ.ij.miſce.ꝛ fiat puluis ſubtilis quē poſtea in vlcere iſparſuꝫte getis eodē linimento in petio la diſteſo aut vnguēto albo vl vnguēto de minio.Cām ꝟo de pēdentē intelligimꝰ cāꝫ antecedentē humorē.ſ.colericuꝫ ſalſo flegmati admixtū q̄ cū ad ↄiun ctā defluxerit corroſionē facit. Et ꝑ eiꝰ curatione bifidā intētionē ordinauimꝰ. Pars cuius altera humorē fluētē reprimet. Altera vero defluxū emēdabit Repmet hercle humorē labētē caſie exhibitio cum diacapto licone aut mānа.Emēdabit hūo rē fluxū linimēti admiſtratio ꝛ pulueris quē mō ordinabimꝰ. Uerꝫ ſup puluerē hoc vnguētū applicabitis.℞.olī mirtini olī

Ungm̄ roſ.olīviolati añ.ʒ.ij.piguedis caſtrati.ʒ.iij.ſepi hircini.ʒ.j.ß. ſucci caulīū.ʒ.iij.bulliant ſimꝭ vſqꝫ ad ſucci deſiccationem cui addenꝭ poſtea minū.ʒ.iij.ceruſe.ʒ.iij.litargirū.ʒ.ij.ꝛ bul. tandiu donec acq̄rat colorē nigrū ꝛ ſemp ſpatumineagitabitiſne fiat mineraliū aduſtio i fundo aheni.Quo facto addenꝭ tereſbētine.ʒ.j.cere noue.ʒ.vj.ꝛ fiat vnguētū iter durū ꝛ molle ad formā ceroti qō ēt cicatricē ꝓducet:ſic ergo faciēdo tāti certaminis eritis victores.

Subſequiꝭ hūc ſermonē mi Franciſce q̄ de corroſiōe dictꝰ eſt putrefactiōis ſermocinatio.Cuius deſcriptionē tibi mō tuiſqꝫ ſocijs recitaremꝰ.Quā cāe q̄ illiꝰ ſceleris ꝓpagatrix erit accōmodabitꝭ vt valeatisegritudinē certificare.Eſt eīm putrefaciēs qō corrūpit vel īpedit aut ꝓhibet ſpm̄ in mēbro exiſtētē cōplexionēqꝫ defendēs.Quo quidē corrupto aut prohibito humiditas illiꝰ pticule minime regulaꝭ q̄re putreſit vt ait Ari.q̄rto metheororū hūiditas ꝛ caliditas hūiditatē nō regēs ſunt cāe aduētu pmo putrefactōis q̄ me hercule triplicē cām hr̄e viſa ē. Quarū vna corrūpit vitalē ſpm̄ debitā ipſius cuētationē detinēdo veluti ſunt narcotica ſtupefaciētia vt opiū ꝛ recuſſina nimium frigida ꝛ ſimilia.Illa ꝟo q̄ impedit ſunt humores groſſi viſcoſi frigidi qui ſua viſcoſitate ꝛ mītitudie ſpū meatꝰ īpediūt At illa que prohibet ſuntcauſe primitiue vt plurimum ſicut cōtuſio percuſſio et nimia ligature conſtrictio que membrum

mortificat tranſitū ſpiritui pro
hibendo: Quod ego vidi cuidā
optimo viro accidere in hoſpi=
tali ſctē Marie ꝯſolatōis. Erat
ille ſacriſta patiebaturq; puſtu
lā in pede dextro inter mediū ⁊
Caſus anularem digitū. Quā cū ille
quē ſcitis perforauiſſet tm̄ ide
ſanguinis fluebat ꝙ ſincopiꝫ ti
mebat futurā. Ob idq; ad ma=
ximā ligādi mēbri ꝯſtrictionē
venit qn̄ illi alia ingenia ſāguiē
cōpeſcēdi deerāt ꝙ mēbrū mor
tificauit. Ex q̄ mortu⁹ eſt infir=
mus triduo poſt inciſionem
Quare vobis cauere nunc expe
dit ne in hmōi facin⁹ icidatis
vrā negligētia aut carnificū no
mina induamini qb⁹ ille non
ſpoliabaꝛ ab oīb⁹ tāti ſceleris
accuſat⁹. Et iccirco bn̄ vos pēſi
culamioꝛ qn̄ putrefaciēs dupli
citer ꝯſiderari pt. Pmo ꝓ mō
vt diſpōit ad putrefactionem.
Alio q̄dē mō vt iā putredo idu
cta eſt. Si viro pmo mō ipſam
ꝯtēplabimini ad 3riū cauſarū
q̄ dicte ſūt reuertiminoꝛ. Iuxta
illō hipocratis q̄cunq; egritu=
dies fiūt ex repletiōe inanitio
erit illaꝝ ſanatio. Quo fctō ſta
tim effect⁹ ipediꝛ vt inqt Ari.
remota cā remouebiꝛ effect⁹ il
li⁹ cauſe. Uerū ſi ſcōo mō putre
dinē circūſpexeritis duo q̄dē
ocli quos galen⁹ medico retri
buit accurate teneanꝛ. Quoꝝ
dexter cām putredis. Siniſter
āt putredinē inſpiciat. Ceterū
dexter ocul⁹ ꝯtrariis illi⁹ cauſe
vtetur. Siniſter ꝓ vnguēta ⁊
emplaſtra putridum rectificā=
tia adminiſtrabit q̄ talia erūt
℞. floris eris aluminis roche
mellis an̄. ptes eq̄les aceti parꝝ
⁊ ad ignem tādiu detineaꝛ do
nec ex viridi in rubeū coloꝛē cō
muteꝛ quo poſtea vtiminoꝛ ſupꝛ
qō iſtud emplaſtrū diſtēdetis.
℞. farine oꝛdei fabarū lupinoꝝ
an̄. li. ß. lixiuū barbitōſoris. q. ſ.
⁊ bulliāt ad ignē dōec admodū
paſte miſceāꝛ ꝙ i petia adeq̄bi
tis. At ſi i tm̄ ipa putredo cre=
uerit qō ab egyptiaco ptib⁹ eq̄
libus facto nō remoueꝛ iſtō ſe
cūdabitis qō pfecto putridūꝫ
demolieꝛ. ℞. mellis. ʒ. iij. alumi
nis roche floꝛs eris an̄. ʒ. ij. ſub
limati. ʒ. iij. ⁊ ad ignē oīa ſimul
incoꝛpoꝛenꝛ donec bn̄ decoquā
tur ⁊ putrido ſupponaꝛ cū eodē
emplaſtro. Uerū ſi eſcara indu
cta fuerit remoueaꝛ digeſtiuo
ex terebētina ⁊ vitellis ouoꝛum
ꝯpoſito aut butiro ⁊ emplaſtris
ſicut diximus in cura apatum q̄
cauterio potētiali pfoꝛabam⁹.
Qua vero remota ſicut vulnera
ipſum vlcus curetur ſicq; habe=
bitis putridi vel putredinis re
ctificationem. Pergamus igiꝛ
quando ita ſubſequitur ad os
coꝛruptum emendandum.

INſinuamus dein
ceps mi iucūdiſſi
me Juli voſq; cete
ri fratres emēda=
tionē oſſis coꝛru
pti qō q̄dē cogno
ſcēdū ppa hꝫ ſigna. ſ. exterioꝛa ⁊
terioꝛa q;. Exterioꝛa erūt hebes
caro ⁊ flaccida vt Aui. i. c. de vē
toſitate ſpine recitat. Interioꝛa
dico q̄ oculis nō cernūtur ſꝫ ſpe
cillo idaganꝛ. Nā ſi qs ſpecillo
hoc intime ſcrutareꝛ nō occultā
oſſis coꝛroſionē ſꝫ verā ipius di
minutionē ſpeculareꝛ. Quare ſi
ipam inuētā emēdare curareq;
voluerim⁹ duo an̄ oīa cōſidera
bimus que ad ipſius curationē

et infamiā fugiendā attinebūt
Effugiem⁹ noſtrū q̄dē dedecus
ſi capita magnoꝝ oſſium corru
pta ⁊ iūcturaꝝ deuiabim⁹. Naꝫ
ſi i hmōi particulis oparemur
ꝑpter magnoꝝ neruoꝝ colli=
gātiā aut chordaꝝ ſiue capita
muſculoꝝ oio a ſpaſmo aut ali
quo alio accidēte quo fortaſſe
dedecorabimur tuti ſecuriq̄ꝫ nō
erim⁹. Qđ ibidē Aui. deſcribit
que lectitare poteritis ſi idipꝫ
vobis ꝯplacuerit. Curabimus
equidē(cū ꝑiculoſa loca decli=
nabim⁹)oſſis corruptionē aut
alterationē q̄ i locilib⁹ vel i me
dio adiutorioꝝ fuerit admiſtrā
do q̄ magis ꝯgrua videbūtur.
Erūt medi⁹ ſidi⁹ ꝯgrua ad oſſis
corruptionē ⁊ alterationē fer=
ramētoꝝ genera q̄ raſpatoria ⁊
tra pena dicunt. Aut alia ferra
mēta ad hāc opationē exercen
dam accōmodata. Et vngnen=
tū etiā egiptiacum deſcriptiōe
Aui. factum ſatis erit opportu
num ad hoc ipm obtinendum.
Uerū aliquātulo remiſſi⁹ opa
bit q̄ ſi cauterio actuali crema
retur. Ego vero ſemp vſus ſum
cum in taliſmodi operationē
inciderim cauterijs acutalib⁹
qm̄ mēbruꝫ confortant ⁊ rectifi
cāt. Quo rū vnum
hāc figu ram ha=
bebat. Alteꝝ vo ad hāc formā
erat ꝯflatū At pri
mū vulgo dr bu=
ctone qm̄ caput hꝫ ad buctonis
ſimilitudinē. Ueꝝ ꝑs eq̄lis erit
q̄ oſſi adurēdo iherebit. Sꝫ hac
eadē diligētia fungi ſoleo ante
q̄ os aduram habeo vnū ferrū
digitali ſimile ad hāc ſilitudi
nem formatū i me
dio ſui habēs fora
men p quod cauteriū os caute
rizaturuꝫ iniicitur ne caro ab
igne aduratur ⁊ illo vtor loſſe
plano. Secundū q̄ppe dr caute
riū pūctuale qđ hercle opor in
oſſe corrupto ⁊ pforato. Sūtq̄ꝫ
alia ferramētoꝝ gnā q̄ ſcōꝫ quā
eritis operā facturi ꝯflabūt q̄
bus vti poteritis ad oſſis cor=
ruptionē arcēdā. Que nēpe du
plicē cām retinet aīcedētē. ſcꝫ
⁊ pmitiuā. Quarū aīcedēs erit
deterior qm̄ os ipm corrūpetur
aīq̄ꝫ carnis fieret putrefactio.
Erūtq̄ꝫ hūores corrupti ad os
defluētes ⁊ id corrodētes q̄ cer
te corruptio ab Auicēna vētoſi
tas ſpine nominat. Quō ipa cu
rāda erit atq̄ꝫ cognoſcenda ab
eodē q̄ ſpecialē ſermonē de ea
cōpoſuit docebimini qm̄ ipaꝫ cu
rare nō intēdim⁹ eo q̄ lōgi⁹ di
ſtraheremur cū i ipa curādanō
vna itentio implicet. Eſt q̄dem
cā pmitiua q̄cūq̄ꝫ ab extrinſeco
eueniunt ſiue icſio ſiue cōtuſio
aeris alteratio nōq̄ꝫ aer alteret
ſed q̄ ex aere os inficiat vt vn
guentoꝝ adminiſtratio extite
rint. Et icciirco conſiderate nū=
quid vlcus a vulnere an ab aꝑa
te ortū habuerit ob idq̄ꝫ ad oſ=
ſis corrupti cām ſupputādo de
ueniremus qm̄ ſi ab aꝑate fue
rit erūt cā hūores q̄ os corrupe
rūt. Nā a vulnere cā fuit aut ae
ris alteratio vel vnguētoꝝ ad
miſtratio. Et ſi a vulnere an os
inciſum fuerit totū an diminu
tū aut aliq̄d fruſti oſſis ide vt
ex tractū ſit. Nā multū intereſſet
vtrū anexnatura ipa expelleret
Nā ſi vi demeret fiſtulā timere
mus vt ait Aui. in eodē.c. de vē
toſitate ſpine. Qđ ſi ſuapte na=
tura vomeret a vulnere illō nō

timeremus. Quare ſi oēs iſtas
particularitates ſcire ↄcupiſci
tis plegite Aui. vbi oia iſta q̄
dicta ſunt colligetis ꝑ vr̄i ani
mi ſatiſfactione. Hec em̄ dicta
ſint ꝑ oſſe corrupto. Quare cū
tempus ita breue ſit nobis de-
terminatum ad ſubſequentia
pergamus.

De varicibꝰ. Reſtat vt de varicibꝰ dica-
mus q̄ ſunt vene in tibijs
replete ſanguine melancolico
gn̄ato aut ex ſplenꝫ oppillatio
ne aut ex epatis d̄bilitate aut
ex nimia regiminis comeſtiōe
ad hūorē melācolicū generan-
dum ꝓcliui aut ex nimia aſ̄i re
ges aſtatiōe ſicuti aſtāt palati
ni vl̄ pedū fatigatiōe aut erū-
noſa pōderꝫ geſtiōe vt baiuli fa
ciūt. Que curāde lꝫ factu aſpe-
rū difficileqꝫ ſit tres ſtatuūt ſibi
ītētiōes. Quaꝝ pr̄a ē. Regimi-
nis ordinatio. Scd̄a hūorꝫ pur
gatio. Tertia localiū admini-
ſtratio. Erit itaqꝫ regimē illud
qd̄ abhorreat ab oibꝰ melāco-
liā generantibꝰ vt carnes ſunt
bouine bubaline vaccine ſalite
etiā ꝓhibēde ſunt necnō legu-
mina quātum poſſibile ſit cau
les ⁊ caſeꝰ ſalitꝰ vinū ēt rubeū
groſſuꝫ ī iſto caſu aſpnēdū eſt ⁊
cetera id genꝰ. purgabimꝰ hūo
res ſi q̄ melācolie ↄferunt exhi
bebimꝰ qd̄ fiet flōmia digeſti-
Flōia. uis ⁊ potioribꝰ. Fit flebotho-
mis ex baſilica q̄ fit cū forami-
ne largo vt ſanguis groſſꝰ poſ
ſit exire. Ueruꝫ vt facilius hoc
fieri poſſit opere preciū erat in
firmū aliquātulum elaborare
vt fiat humorum commixtio.
Quam flobothomiam ſequan
tur ſirupi de timo de opitimo
de fumoterre euacuādo poſtea
cū pillulis d̄ fumo terre ⁊ pillu
lis indis que omnia vos doſa-
bitis meliꝰ ꝑ infirmi exigētia
quā ego eorūdem reminiſcar.
Hec quātū ad materiā aſ̄cedē
tem dicta ſint quam ſi recte cu
rare volueritis ad curā iſtius
egritudinis principalem inten
tionem accōmodabitis. Nunc
vero de localibꝰ ⁊ materiei cō-
iuncte curatione agamus. Cū
qꝫ igitur varices curare volue-
ritis p̄miſſa vniuerſali purga-
tione ad particularem intētio
nem deſcēdite que tres in ſe re
tinet cōſiderationes. Quarum
prima defluentez prohibet ma
teriam. Secunda fluxaꝫ remo
uet. Tertia membrum ↄfortat
Defenſiuum. venas ſtringendo ⁊ coagulatū
ſanguinem reſoluēdo ⁊ carmi
nando. Prohibebitis materiā
fluere ſi defenſiuum applicabi
tis ſub genu qd̄ eſt tale. ℞. bo-
liarmeni argille. aā. ʒ. iiij. ſan-
guinꝫ draconꝫ. ℥. j. terre ſigilla
te. ʒ. iij. pulueriꝫentur oia ſub-
tiliter ⁊ incorporentur cū duo-
bus albuminibꝰ ouorū ⁊ olei
mirtini. ℥. j. ⁊ ponat̄ ſub genu
et cum petia ligetur ligatura
nec nimis forti ne mēbrū mor-
tificetur quod eſſet priꝰ priori
aut nec nimis larga quoniam
non conſtringeret nec ſangui-
nem prohiberet quin deſcende
ret. Sed ſit ligatura īter vtrā-
qꝫ que poſſit et vitare ſangui-
nem et membrum non mortifi-
care. Quo facto ſequenti die ve
nam que ſuper cauiculam ap-
parebit flobothomabitis faciē
do foramen latum vt ſanguis
groſſus poſſit facilꝰ exire. Fa-
cto igitur foramine manibus
tibiam demulgeatis a defen-

Minoratiuum digeſtiuum laxatiuum.

ſuo deorſum deſcēdēdo vt tot⁹
ſanguis q̄ in valecib⁹ detineba
tur exeat aut ſaltē ꝓ maiori p=
te tibia q̄ erit aq̄ calida pri⁹
Nota hūectāda q̄ʒ exp̄mat. Exauſto
hoc itaqꝫ ſanguie ⁊ vena obturata
empl'z tibiā totā ēplaſtrabitis h̄ ſequē
ti ēplo. ℞. camomille melliloti
abſinthij. ān. M. vj. mirtillorū
roſarū rubeaꝝ. ān. M. iij. nucū
cupſſi. nu. xx. acatie. ʒ. iij. furfu
ris. M. iiij. farine fabarū farie
lupinoꝝ. ān. li. ſ. ß. piſtāda piſtē
tur ſubtiliter ⁊ bul. ſit cū ſapa
⁊ lixiuio barbitōſoris in q̄ fue=
rint decocte tamarices tax⁹ bar
baſſ⁹ apiū ⁊ radices capparū ⁊
tādiu ferueāt donec acq̄rāt for
mā paſte miſcēdo parum aceti
boī vt ꝟtutē habeat icidēdi cū
q̄ totā tibiā iuoluerit(:hz h̄ q̄=
dē ēplz (vt pz ꝯſiderāti igrediē
tia) ꝟtutē dſiccādi ꝯfortādi re=
ſoluēdi ⁊ icidēdi: q̄b⁹ oib⁹ indi
gem⁹ ꝓ cura iſti⁹ moleſte egri
tudis. H̄ dnicꝫ mō faciēdo curā
finieris. Ueꝝ ſi dſenſiuū icepit
deſiccari ⁊ dolorē iſtigare ip̄m
ꝯmutabitis p̄cipiēdo ſꝑ vt infir=
mus teneat tibiā i lecto ſi·ua=
tā ⁊ eminētē ne ſāgꝛs dſcēdat ſi
Adagium. cupit ſanari. Nā vulgo dici ſo
let gāba allecto ⁊ brazoal pe=
to. ⁊ cū ſan⁹ aliquātulū fuerit
iteꝝ iubebitis purgari. Nā picu
lū eēt ne hydropic⁹ aut ptiſic⁹
vł maniac⁹ euaderet. Qm̄ mā q̄
ſolita erat dſcēderē dtineret q̄
talia hz āntia ꝯmouerē ⁊ ꝓduce
re iuxta illō diuini hypocrat'.
Emorroides ſanari ātiq̄s ſi nō
vna fuerit relicta piculū eēt fie
ri hydropē aut ptiſicū aut ma
niā ⁊ alibi. Maniacis emorroi=
dib⁹ aut varicib⁹ inatis manie
ſolutio fit. Quare ſi ex illaꝝ ꝓ=
uocatiōe mania ſoluit̄ q̄ illarū
ꝯſtitutio ē cā manie. vn̄ hr̄ apō
Ari. i locis. Cui⁹ ad eē bonū eſt
illi⁹ ab eē malū eſt. Eē iō vt oia
iſta euitem⁹ purgabit̄ patiens
ſingulis mēſib⁹ cū humorē me
lācolicū educētib⁹. Sūtqꝫ alia
ingenia q̄ venā ligāt ⁊ incidūt
q̄ nō tāgo tū ꝑꝑ ſeuitiā ⁊ credu
litatē ⁊ periculū infirmi tum ēt
ꝙ ea nūq̄ʒ alias opat⁹ ſum nec
operabor qn̄ modus ille tutus
mihi non videtur.

DE rotūditate āt
vlceris nihil dici
mus qn̄ mathe=
matice diſcipline
ſatis icubuiſtis in
q̄ q̄dē vt mihi vi=
detur nō parū ꝓfeciſtis qm̄ fa=
cile ſcitis triāgulos erigere li
neā ſecare: circulos diuidere ⁊
ſi oporteret eoſdē q̄drare. licet
adhuc circuli q̄drаptura n̄ fue
rit iuēta. Uerū ſi ipſam diame=
traliter diuideritis candēti fer
ro aut nonacula bn̄ icidēti cir=
cuitionē villoꝝ dſtrueris. Que
maxima eſt cōſolidatiōis ꝓhi=
bitio. Sicqꝫ obuiabitis circui=
tioni quo facto poteſtis vel cu=
rā inciſionis aut ꝯbuſtonis cū
cauterio facte ꝓſequi vel ſm̄ ꝙ
fueritis operati. Quare acceda
mus ad capita vlcerum curan=
da quādo ab accidētibus que
nobis curam impediunt ſum⁹
abſoluti: ⁊ primo agam⁹ de vl
cere verulento.

SOlent enimuero
q̄ humani corpis
curaʒ ſuſceperūt
cauſam egritudi
nis ſedule idaga
re: indagatamqꝫ
abſcidere vt facili⁹ eſſet curā=
di onus

dionꝰ. Quare nos ne ab illorũ inſtituto aberremus: cãs vlcerꝫ virulẽti priꝰ dicamꝰ: deinde intentiones ordinemus. Sũt q̇dem cauſe vlceris virulẽti humores colerici fcti cũ flegmatꝫ ſalſi admixtiõe acuti. Qui ꝑꝑ aduſtionẽ quãdã virulentiã acquirunt. Cum virus nõ generetur vt dicit Aui. niſi ex ſubtilitate humorũ aquoſorũ ⁊ ipſorꝫ calido. Generant̃ aũt a malo vite regimine. Idcirco añq̃ ad ↄiũctã cãm deſcẽdamus intentiones ↄſtituamꝰ vt in illis regimen quoq; rectificetur que me hercle numero quiq; erũt. Quarũ p̄la eſt vitã ordinare, Secũda corpus pürgare. Tertia humorum fluxũ prohibere. Quarta defluxos humores deſiccare. Quinta vlcus cõſolidare ⁊ membrũ confortare. Cõplebit̃ ordine q̇dem prima ſi acria põtica ſalita ⁊ calida oĩa ſicut cinamomũ piper zinziber que ſanguinẽ poſſũt alterare l caliditatẽ ⁊ aduſtionẽ ꝓhibebitꝫ. Ceteraq; ſanguinẽ regẽtia propinabit; vt boragines lactucas in brodio pulli decoctas. Nam brodiũ pulli hũores adequat virtutem rectificat cõplexionẽ cõſeruat. Hec igitur dicta ſunt exempli gratia vt inde vos ad alia prohibenda atq; eligenda deueniatis. Purgabitis enim vero egroti corpꝰ ſi que colerã cum flegmate educentia exhibebitis ſicuti ſunt electuariũ de ſucco roſarũ aut electuariũ ſolutiuũ vel cũ diafinicone aut aliq̃ alio pharmaco eãdẽ virtutẽ habenti. Prohibebitis fluxũ humorũ ſi facta vniuerſali purgatione defenſiuum applicabitis in vlceris circuitu per quatuor digitos aut plꝰ minusve eo ſm q magis cõgruere ꝓ illorũ obiice viſum fuerit. Qd cõficietur boliarmeni ⁊ ſanguinis draconis. añ. ℥. ß. farine fabarum. ℥. j. pulueris mirtillorꝫ roſarũ añ. ʒ. iij. olei mirtini. ℥. iiij. ſucci ſempuiue. ℥. j. pinguedinis caſtrati. ℥. j. ß. cere parꝫ ⁊ bulliant oleum ⁊ pinguedo cũ ſucco donec deſiccetur ſuccus deinde addant̃ cetera ⁊ fiat defenſiuum ad modũ vnguẽti q ſicut dictũ eſt operabimini. Uerũ humores deſiccabitis ſi exiccanti adminiſtrabitis. Cum virus (vt inq̇t Aui.) indigeat exiccatiõe q̃ poſſunt varijs mltiſq; modis effici. Quorꝫ vnũ ẽ tale. ℞. cinerꝫ aneti plũbi vſti terre ſigillate. añ. ʒ. j. litargirij argẽti balauſtiarꝫ gallarꝫ non pforatarũ. añ. ʒ. j. ß. corticum ↄpatrum ſiue limacarũ cõbuſtarꝫ ceruſe. añ. ʒ. ij. aluminis roche combuſti. ↄ. miſceantur oĩa ſimul ⁊ fiat puluis ſubtiliſſimꝰ ⁊ vtimini. Si iſto minime ꝓficere videremini adminiſtrate pulverem rubeũ qui ⁊ precipitatꝰ dr̃ ab alchimiſtis: quẽ ſibi magiſter meꝰ vẽdicauit: cuiꝰ recepta ⁊ modus ↄficiẽdi i vltio dicet̃: q̇ ſine dubio vlceris virulẽtiam rectificabit cũ maxla digeſtione. Nec credatis amabo q vlceris digeſtio ſit ſaniẽ gñare (vt q̇dã indocti ſentiũt.) Sꝫ humores caliditati digeſtiue ꝓportionare q̃ bñ poſſit decoq̃re ⁊ digerere ad expulſionẽ eorũdẽ ꝑparãdo. Eſt ei digõ hũoris ſubtilꝫ i groſſatio ⁊ groſſorꝫ ſubtiliatio cũ ꝑparatõe expulſiõis Et iõ i calidis frigida ⁊ i frigi

Defenſiuum.

Deſiccatiuũ

dis calida cōponimus. Cōſoli-
dabitis inquam ſi vnguentum
de minio aut triapharmacum
aut vnguentū caniphoratū ſi-
ue de ceruſa adminiſtrabitis.
Aut ſi loco iſtoꝝ defenſiuū or-
dinatū i hac eadē cura in vlce-
℞. re diſtēdetis: vel iſtud qđ vobꝫ
mō deſcribo. ℞. olei mirtini. ℥.
ß. olei roſati omphancini. ℥. j.
piguedinis caſtrati. ℥. ij. miniȷ.
℥. j. ß. ceruſe. ℥. j. bulliāt ſil' do-
nec colorē nigrū acq̄rāt adden
do i fine cere noue. ℥. ß. ⁊ qñ au
ferꝫ ab igne icorporenꝫ cāpho-
re. ʒ. iij. tucie ꝑparate. ʒ. ij. ꝯfiat
vngm̄ ad formā ceroti. Qđ mē-
briū ꝯfortabit: ꝯplexionem emē
dabit ⁊ vlcus ad cicatricem de
ducet. Qđ cū eo peruenerit la-
uabitis aqua aluminoſa q̄ pro
cicatrice in cura vlceruꝫ deſcri
pta eſt: ſicq̄ȝ vlceris virulēti cu-
ram ꝑficietis. Uerum hoc vnū
maxime menti tenēdū cenſemꝰ
ꝙ ſi in huiuſmodi vlcere deſic-
cantia poſueritis ⁊ virulentiā
augmentari vel vlcus ꝯcauari
viſum erit oportebit vos ad le
uiora medicamina ꝯſcendere.
Nam illud quod extimabitis
eſſe pro illius curatiōe erit cor
roſiuum ⁊ carnem ad fluentem
humiditatem reſoluet quaꝫ vi
rus iudicabitis. Signum autē
erit ſi a medicaminum deſicca
tione vel nimia abſterſione vn
guentorū emergeret. Quod vl-
cus erit ſimile apoſtemoſo: et
ſentiet infirmꝰ manifeſtā mor-
dicationem cum dolore pūgiti
uo vel mordicatiuo (vt inquit
Auicen.) Quare hortor vos ne
talis ſigni obliuiſcamini ex cu
ius vſu premia veſtris opera-
tionibus digna reportabitis.

Nūc vero dicamus de ſordido
vlcere quādo virulenti curam
preſcripſimus.

Quanta ſit noſtri
viuēdi modi iglu
uies perſpicuum
eſt id ipm̄ conſi-
derare ex ſangui
nis alteratione.
Qui nō modo ad caliditateꝫ ⁊
aduſtionē: ſed ad ſorditiē ⁊ pu
tredineꝫ alteratur ex inordina
to viuendi regimine. Idcirco
maxime precauere debemꝰ ne
in talē ingluuiem incidamus
vnde poſtea non ſolum acuti:
ſed ſordidi et corrupti humo-
res generenꝫ q̄ cū ad ꝯiunctaꝫ
venerint vlcus ſordidum foue
bunt. Eſt quidem ſordicies res
alba ſpiſſa ⁊ coagulata aut ad
nigredineꝫ procliuis aut ſicut
fex. Que pro ſui ſanatiōe indi-
get abſterſiōe ſicut virtus exic
catione. Quod quidē vlcꝰ aut
erit planum aut concauum ꝑ
quorum emendatiōe quatuor
indigemus intentionibꝰ. Qua
rum prima eſt vitaꝫ ordinare.
Secunda humores purgare.
Tertia ſordiciem abſtergere.
Quarta vlcꝰ cōſolidare. Ordi-
nabitis igitur vitam ſicuti in
vlceris virulenti emendatione
diximus quando iſte cure non
differant inter ſe niſi ſꝫ magis
et minꝰ. Et propterea dieta re-
ſpiciat qualitatē quā ibi ordi-
nauimus. Humores etiam pur
gabitis iuxta illud qđ dictum
eſt. Sordiciem abſtergetis ſi Mun-
ſubſequentia ordinabitis. ℞. difica-
mellis roſati colati. ℥. iij. tere- tiuum
bētine clare. ℥. iiij. bulliant om
nia donec miſceantur. quo fa-
cto addātur farine ordei. q. ß.

croci parũ ⁊ fiat mũdificatiuũ
Aliud quo recte vti poteſtis. At ſi nõ
profecerit iſto ſubſequatur. ℞.
terebẽtine clare. ℥.iij. mellis ro
ſa. colati. ℥. ij. ſucci apij. ℥. ß.
bulliãt vſqꝫ ad ſucci ꝯſumptio
nem deinde addanẽ farine or=
dei. q. ß. turis. ʒ. ß. ſarcocolle. ʒ.
j. croci par̃ ⁊ fiat abſterſiuum
molle quod poni poſſit in vlce
Aliud re concauo cum tentis. Sin ve
ſtram fruſtrareẽ intẽtionẽ hoc
facitote. ℞. terebẽtie clare mel
lis roſati colati añ. ℥. iij. ſucci
cinogloſſe. ℥. ligue canis. ℥. j. ß.
ſarcocolle turꝫ mirr̃ aloes epa
tici. añ. ℥. j. bulliãt omnia ſimẽ
vſqꝫ ad dimidiaꝫ partem ſucci
ſemper agitando ſpatumine.
Quo facto colẽtur et colaturã
adminiſtrate invlcere tam pla
no q̃ꝫ concano. Et ſi adhuc deci
peremini iſtud facitote. q̃ ho=
norem ⁊ vtilitatem reportabi=
tis. ℞. lixiuũ barbitonſoris. ℥.
Aliud iij. puluer is rubei qui precipi=
tatus dicitur. ℥. j. ß. mellis roſa
ti colati. ℥. ij. miſceãtur omnia
bene ⁊ iſto abſtergendo procul
dubio deſiccabitis ⁊ abſterge=
tis. Cum in vlcere vt placet ga
le. generanẽ due humiditates.
Quarum altera abſterſionem.
Altera deſiccationem expetit.
Que vtreqꝫ ſunt ĩ iſto medica
mine ſi recte ingredientia recẽ
ſeritis. Cõſolidabitis ſi vnguẽ
ta q̃litati vlceris extranee ad=
uerſa collocabitis vt puta ſi q̃=
litas vlceris fuerit calida vos
frigidis ⁊ ſi frigida calidis vti
mini ſicqꝫ cõſolidabitis. Quid
enim eſt carnem generare aut
diſcontinuum conſolidare niſi
qualitatem que virtuti nutriti
ue aduerſaẽ rectificar̃ ⁊ ad mẽ=
bri cõplexioneꝫ adequare. Quo
facto natura quidem fortifica=
ta carnem generabit quod pa=
tet non ſolum in hominibus ſꝫ
etiã in brutis animalibus. Et
ideo vnguẽta non compono ni
ſi illa q̃ dicta ſũt ĩ vlceris calidi
⁊ frigidi curatiõe: ad q̃ ire pote
ſtis cuꝫ indigueritis quare mo
do de cauernoſo vlcere dicamꝰ.

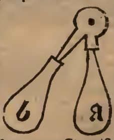
Miramur ſi anti=
qui in cognitio=
ne rerum cauſa=
rum egritudinuꝫ
qꝫ deuenerunt cũ
ſint edocti ab ip=
ſa natura quam diligẽtiꝰ priſci
obſeruabant. Et ideo ad id ſciẽ
tiarum faſtigij venerũt qđ nos
modo vix cogitatione attingi=
mus ipſi pre oculis habebant.
Hoc autem maxime conſidero
ex talpe ſubterraneis cuniculis
qui me ad vlceris cauernoſi cõ
ſiderationem iniecere. Nam cũ
hortulanus quidam talparie
caterne os obrueret (talpa cau
ſa terre hiatus non remota) ſe=
ptem ex vno ora ebullierũt. Qđ
quidem non negligendum cir=
ca vlceris cauernoſi curam per
notaui ipſuꝫ curaturus. Quod
cum recte pertractare cupimus
illius cauſas inueſtigamus q̃s
aucupabimur aut ab humori=
bus aut ab añtibꝰ vel a ſaniei q̃
litatibꝰ. Et idcirco cũ taliſmo=
di vlcꝰ volueritis curar̃ hñ pri⁹
ipſm ſcrutamini recteqꝫ conſide
rate nunquid aliqđ accidentiũ
ſuperius narratorum cauſa ſit
quod cõſolidationẽ impediat.
Quod ſi affuerit manifeſteqꝫ ip
ſum accidens eſſe comprobaue
ritis ad curam illius accidẽtis

quo veſtrum magiſteriū impe
diret recurratis.Quo quidem
emendatio fine optato fruemi
ni.Uerum ſi iſtorum nullā eſſe
cauſam cognoueritis qualita=
tem ſaniei cōtēplamini.Que ſi
ſaniem virus aut ſordiciē oſtē
det ad curā vlceris ſanioſi vel
virulenti aut ſordidi propera=
te:et ſecundū quod ibi dictum
eſt facite.Quoniā abſq̧ dubio
tāti certaminis eritis victores
Si vero humores erunt quod
carnis colores oſtendunt ipos
purgabitis.Nā ſi color erit ru
beus et cum pruritu coleram ſi
gnificabit. Si rube⁹ demiſſus
ſanguinem iudicabit. Si alb⁹
flegma arguet.Si fuſcus melā
coliam accuſabit.Sicq̧ operā
do terminum veſtro deſiderio
contemplabitis.

DE putrido aūt et
corroſiuo eſſet di
cendū:niſi de his
ſermonē habuiſ=
ſemus:cum acci=
dentia emēdaba
mus vbi cauſas ⁊ curas poſui=
mus ad que ire poteſtis cū ipo
rum curatione vobis opus fue
rit.Hec ſunt que pro veſtri ani
mi ſatiſfactione diu mecum de
tinueram.Que ſi erūt oib⁹ cō=
placitura ignoro.Nā ille in di
cēdo factus ſum q̄ in medio fo
ro domū edificat circa quaꝫ de
altitudine ⁊ depreſſione cōtro
uerſiam ſpectantes excitant et
cōmoneāt cū ⁊ patrono equali
tatem ,pportionēq̧ hr̄e domus
ipſa videat.Qđ quideꝫ vereor
ne forte aliȷs nimis abiect⁹ et
depꝛſſus noſter ſermo videat.
Aliȷs vo nimis ornat⁹ ⁊ alt⁹ cū
oibus cōplacere nō poſſim exi=
ſtimans mediocrē dicēdi modū
retinere.Maxime cū mihi nūq̧
placuerit per arborum cacumi
na euolare.Sꝫ lento gradu plū
beoq̧ pede incedere vt me qui=
cunq̧ conſequi cuperent facili⁹
attigerent.Diximus.

¶Modus conficiendi pul=
ueris ſic fit.

REcipe aque cuꝫ q̄
argētarij ſeparāt
aurum ab argen
to.ℨ.vj.argenti vi
ui.ℨ.iiij. miſceant
ſimul in elambico
vitreo qđ bene illutabitis.Ha=
bet enim elambicum bocciam
que illlutanda eſt in qua po=
nuntur elabicanda:et capel=
lum recipientem.Cuius forma
talē Sed ,A
ē il= lutāda
q̄ di= cit hoc
cia. Pūct⁹
nola tur ca=
p.b= luꝫ. B.
vero dicitur
reci piens
ſicq̧ ordina
to e lābico

⁊ in fornace poſito diſtilabitis
igne tēperato.Aqua vo q̄ ſepa=
rat aurum ab argēto fit hoc mō
℞.ſalis nitri aluminis rochevi
trioli romani.añ.li.ij.miſceant
in mortario molēdo cū piſtello
tādiu donec bn̄ miſceant. Quo
facto puluis groſſo mō fact⁹ po
nat in boccia q̄ ſit illi⁹ puluens
capax ⁊ vt dictum eſt illutata.
Uerum etiam orificia omnia il
lutabitis ne aqua exaleſcat ſic=
q̧ diſtillādo aquā extrahetis q̄
recte vti poteritis.Signū autē
ſue bonitatis eſt qđ qn̄ de ipſa
parū humū ceciderit ſtatim ip=

ſaz ebullire videbitis. habetis ergo modū pulueris ⁊ aque cōficiende qui eſt tante virtutis quantam nemo exiſtimabit.

¶ Ruptorium fit hoc modo.

Recipe lixiuij quod primū manat a colatorio que dicit mater ciatum vnū aut quantum vos volueritis iuxta q̄ntitatem quā facere concupiſcitis quod ponat in caciola enea feruendum cui aſſociabitur .ʒ. j. vitrioli romani que ſimul tā diu bulliant donec quicq̇d lixiuij eēt feruēdo deſiccet ⁊ ſpumā q̄ remāſerit cū ſedimine colligite q̄ cū operari volueritis vtimini. Nā tāte operationis eſt q̄ ſubito operari vr̄ nullūq̄ʒ dolorē ad aliorūq̄ʒ ꝯparationē excitat. Si ꝟo quō lixiuiū fiat ſcire non negligitis hūc q̄ſo attēdite ordinē q̄ ipm̄ ego ſemꝑ ſolit⁹ ſum facere. Habui tinā paruā i cuius fundo erat foramē vnū vn̄ lixiuiū diſtillare potuiſſet quā cinere ex ſarmentis facto aut q̄nis alio cinere dūmodo fortis ſit īplebā: deīn circulariter ipm̄ ſeparabā in q̄ calcē viuā ponebā cui tm̄ aq̄ īſpargebā quātā calx imbibere potuiſſet. Quo facto an̄q̄ʒ fumaret in ipm̄ cinerē calcē obruebā ne fumi q̄ inde leuabūt exaleſcerēt. Sicq̄ʒ biduo ꝑmanebat foramīe tine clauſo. Tertio ꝟo die cinerē cū calce cōmiſcebā quā bn̄ cōmixtā manibus cōprimebā ne aq̄ ſuꝑimponēda citi⁹ penetraret ad fundū Quo facto tinā aq̄ implebā aꝑto exiſtēte foramine vn̄ lixiuiū emanaret. Quod primū ad ruptorium conficiendum collige bam in quo vnum ouū proījciebā. quod ſi ſupernatabat in lixiuio cauteriū ex ipſo faciebā. Nā illud eſt ſignuʒ propriū ad cognoſcendum ipſius bonitatem. Habetis igitur modum ruptorij lixiuij conficiendi.

¶ Trociſci fiunt hoc modo.

Recipe aq̄ plantaginis. ℥. vj. ſublimati puluerizati. ℥. ß. bulliāt ſimul vſq̄ʒ ad q̄rte ꝑtis aque conſumptionem deinde reſideat per vnum diem cum qua aqua poſtea impaſtabitis tm̄ farine quantū indigebis pro faciendorum quātitate ⁊ numero trociſcoruʒ cui farine etiam admiſcebis tātuʒ minij quantum poſſit farinam colorare de qua formabis trociſcos quos factos decoquas in furno debili vel in ſole eos deſiccabitis et ſic habebitis trociſcos longe diſſimiles ab alijs et in materia et operatione difformes.

¶ Unguentum nobile aduerſus ſcabiem.

Recipe vini boni ⁊ odoriferi lib. j. ſemi. ſulfuris. ℥. iij. turis. ʒ. ij. ſalis. ℥. iij. ß. ſtructi. ℥. iiij. cere albe. ʒ. j. ſemi. et ſi vis adde in fine ebullitionis ſtoracis liquide. ʒ. j. ſemis. bulliant omnia ſimul vſq̄ʒ ad conſumptionem tertie partis vel dimidij vini deinde permittas reſidere et congelari quo poſſis vti in palma manus liniture particulam corporis infectam.

¶Io. Al. vōpiſci diſticon.
Hic oſſa hic caput hic repetant vulnera: Credas Obuerſum Marti munus Apollineum.

¶Abſtemius firman⁹ ad librū.

Ire quid expectas in lucem docte libelle.
Ad tua quot clamāt limina nō ne vides?
Dicere ꝙ ſolidū dubitas ignobile vulgus?
Et clericis curſus crimina ferre times?
Dum placeas doctis: multoſqꝫ vocabis ab orco.
At doceas multos. Nil tibi vulgus obeſt.
Non celer eſt curſus: quando mors damna minatur.
Non iter eſt ſubitum quāꝑ nocitura quies.
Aſpicias quoties primum curabile vulnus.
Dilatum ſubitam contribuiſſe necem.
Quare frāge morā: ſanis: egriſqꝫ ſalutem.
Affer: ⁊ ad multos tardius ire caue.

¶Finis.

Tam celebri cūctis vindice tutus eris.
Hic eſt cui dederant (reliqͣs qƀ fata negarunt)
Omnia noſſe animo: cunctaqꝫ poſſe manu.
Author Materies: vindex te coget amari.
En propera in vulgus tendere culte, liber.

¶Abſtemius Firmanus.

I liber in populū: ſi quis te lumine cernat.
Liuidus aduerſo: dic meliora leges.

¶Idem.

Cum liber in populo fueris: dictiſqꝫ malignus.
Non parcat: dicas non meliora facis.

¶Idem.

Cum libere populo abſcedes: laribuſqꝫ receptus.
Deficiet ſubito qcqͥd obeſſe ꝑt.
Carus eris cūctis: alijs multūqꝫ ſalubris.
Blandiciaſqꝫ ferant qui maledicta dabant.
Nam mala dum corpus morbi contagia ledent.
Protin⁹ obſtab: auxiliūqꝫ feres.

Tractatus de capite.

¶Franciſcus palmerius ſabinus ad librum.

Quid dubitas culte in vulgus prodire libelle.
Tutaqꝫ iam tumido credere vela freto?
Auſpicijs Marij totum decurre per orbem.

¶Incipit Tractatus de capite

Marianus ſanct⁹

Barolitan⁹ Dño Mario de ſcapucijs artiū ⁊ medicine doctori excellentiſſimo ſuoqꝫ benefactori. S. P. D.

CUm me oīno dñe Mari ab incepto cōpēdio q̄d de chirurgia ꝯpoſui abſolutū circūſpexerint nři amici ma

xime rogauerũt vt capitis egritudines que a cauſa primitiua ſcaturiunt omni indagine exq̃ſitaq̃ diligẽtia prout opis ẽ nr̃e commentaremur. Quibus cum ab eorũ hõeſtate egrorũq̃ vtilitate ac dignitã precibus caperemur honeſte denegare nõ potuim⁹ pollicẽtes pro ingenij noſtri viribus illorũ precibus ſatiſfactũ iri. Ob idq̃ tractatũ vnum cõpilauim⁹ quẽ tibi dedicatũ ad te traſmittendũ eſſe duxim⁹. Ut ſi q̃d menda dignũ exiſtere: aut aliq̃d obeliſco notandũ vel aſterico feriendũ eſſet: id emendet notetur ac etiam feriat. Cũ hac noſtra tẽpeſtate qui magis capitis leſiões faciat pẽſiculetur cauteq̃ agat quã tu qui lſirmorũ vtilitati ac preſidio ſubſidioq̃ ſiẽs neminẽ habeam⁹. Quare rogo oro obſecroq̃ te domine Mari vt tute ſecure libereq̃ romanam vrbẽ vndiq̃ inuidorum linguis refertam peragretur quando ſine tanto numine periret illi tuã extremã manũ imponas. Ut ſicut maledicenti quod vitium cõe eſt occurrerit tua authoritate dignitateq̃ munitus ſe ab inuidorũ dentibus obſceniſq̃ faucibus tueri valeat. Quod cũ tu noſtris muſculis non dedignatus feceris. Nos noſtriq̃ amici de quibus iam bene meritus es neſtoreos annos tibi a deis imprecabimur. Et quibus noſtre lucubratiões grate fuerint cordi ve extiterint immortales in poſterum gratias agent. Bene vale: meq̃ vt ſoles dilige.

¶ Joannes maria.

Mos eſt omnium Mariane dilectiſſime qui aliq̃s gratificari cupiũt petita amicorũ nõ negligere: imo omni animi caritate amplecti. Eo maxime ſi q̃ petunt iuſta honeſtaq̃ fuerit nullũq̃ incommodũ illi a quo petunt afferẽtia. Quod ſi alicui ingrueret iniuſta inhoneſtaq̃ viderentur. Cũ iuſtum atq̃ honeſtũ nõ magis placeat illi qui petit q̃ a quo petit. Longe quidẽ errarent homines ſi iuſtũ et honeſtũ alterius incommodo parari arbitrarentur. Cur ergo nos animaduertimus nõ min⁹ ſibi complacere q̃ nobis gratũ fore quod te modo exoratũ volumus cum tibi dicendi nobis audiendi maxime vacet vt capitis egritudines q̃ a cauſa fiunt primitiua vna cũ illarum curis cõmemores. Quando ad id ale conſcientia ac egrorum pietate excitemur et alamur: vt audacẽ petam⁹. Quod ſi timide peteremus forſan nobis q̃d omnibus gratum exiſtet iure negaretur. Cum ipſa timiditas duo portẽdere videatur: vel quod petitur iniuſtum inhoneſtumq̃ ſit vel ille a quo petitur inanis feroxq̃ immitiſq̃ ſit. Quare cum iuſtũ tuq̃ Mariane ſuauiſſime mitis amiciſve munificentiſſimus ſis velis de ipſo negotio nobiſcum ratiocinari: vt tua concina animaduerſione valeamus tot capitis pericula declinare ad que iſti noſtri emperici veloci greſſu irruũt aut ſi qua euenerint emendare. Cũ tu ſolus ſis qui et curare et emendare poſſis capitis leſiones. Quod tunc nobis cognitum fuit cum graues capitis caſus in hoſpitali ſancte Marie conſolationis peregiſti: quo tempore de Chr=

rurgia ꝯpēdiū abſoluiſti. Perge
igitur Mariane amicꝫ tui amātiſ
ſimis obtēpari ⁊ poſteꝝ icōmo
ditatib⁹ ꝓuidere. Nā ſi tāti la=
boris p̄mia digna nō feres a no
bis q̄ paꝝ poſſum⁹ De⁹ ipſe opti
mus maxim⁹ tua ſcā felicitabit.

¶ Marianus.

IAm pridē mihi co
gnitū vr̄i ſermōis
initium pene taci
turnitate nimia a
nr̄a exciderat mēo
ria. Quā debilem
collapſamqꝫ habeo tot laborib⁹
⁊ anguſtijs quas mō ex re nr̄a
familiari capio: q̄ñ nā ita voluit
vt patere medio diſcedens ani
mam egiſſet. Quā deus clemen
tiſſimus nō nr̄oꝝ beneficiorum
meritis: ſed ſua pietate miaqꝫ q̄
nūq̄ꝫ expoliat excitatus ſalute
requieqꝫ ſanctoꝝ condonet. Ex
qua quidē ſententia q̄d ꝓ ami=
coꝝ conſuetudine faciēdū ſit ex
cerpimus. Sꝫ nūc medi⁹ fidius
nō ignorami⁹ q̄ꝫ difficile atqꝫ fa=
ctu aſpeꝝ ſit amicoꝝ petitioni
bus ſatiſfacere. Cū animus nō
mō ſuſpiret gematqꝫ: ſed lacri=
maꝝ ꝓfluuio: q̄s ex paterna fra
ternaqꝫ morte oclos miſere te=
nēdo ex p̄mo eliq̄ſcat. Poſſuꝫ ne
ea cōmoditate q̄ vtebar cum de
ap̄atib⁹ vulneribus ac vlcerib⁹
loq̄bamur vr̄os aīos quib⁹ gra
tificari cupio ita cōcinne exple
re vt vlterius nō aueant. Ab q̄=
dem aīo cruciori corpeqꝫ torq̄or
cū ſentiā vobis non ita me fore
ſatiſfacturū. Uerū ne videar vo
bis q̄ mihi longe aīo ac oculis
eſtis cariores tergiuerſari hūc
laborē ſubito fretus th̄ prudēn
ti ſolertia: diligētiaqꝫ magiſtri
Marij ſcapputij artiū ⁊ medici
ne doctoris p̄ſtātiſſimi quē non
min⁹ amare debetꝭ ac ſi ex illi⁹
renibus cecidiſſetis. Cū ſit nr̄i
amātiſſim⁹ oīmqꝫ ſtudentiū ne
ceſſitatibus ſubſidio ⁊ preſidio.
Qui poterit nr̄a ſermocinatio
nē librare: vt ſi q̄d nr̄o merore
relictū fuerit aut nimia animi
vobis ſatiſfaciēdi volūtate pul
lulauerit abrūcet ⁊ ꝓpaget. Ce
teꝝ hoc vos oēs exoratos volo
vt cū exordiri icepo ne q̄s vr̄m
me audeat iterpellar̄ niſi forte
cū ꝯtextā habuerim⁹ orōnē. Nā
tp̄s breue eſt ad qđ inſtam⁹ ab
ſoluēdū. Qđ ſi alr̄ fore tp̄s cēſerē
nullā maiorē hr̄ez voluptatē q̄ꝫ
in vno q̄ꝫ ṽbo interrogari.

¶ Franciſcus.

IStud idē i corde
oēs rumiabamus
nā qđ aīo ꝯſtitue=
ram⁹ p̄cario groſe
qꝫ ipetrādū ac mr̄=
to anq̄ꝫ huc ꝯuene
ram⁹ iglutirem⁹ tu vno ṽbo ſo
lo eructaſti. Igitur q̄ñ oēs dedicē
di mō iter nos ꝯgruim⁹ icipe fe
liciterqꝫ auſpicar̄. Qm̄ nl̄la erit
maior nobis voluptas q̄ꝫ ſtyluꝫ
ac vr̄m dicēdi modū intelligere
poſt habita illa p̄cioſa: q̄ꝫ ex tuo
ſermone expectam⁹ vtilitate.

¶ Marianus.

ANimaduerti mi
franciſce voſqꝫ ce=
teri fratres ma=
gr̄m Joannem an
thracinum mace
ratenſem cum in
ſtudio frequēter lectitaret ſub
cuius diſciplina ſemper milita
ui: quicquid deniqꝫ habeo: vel
totū ab ipſo vel nō ſine magno
ipſi⁹ fauore ab alijs accepi pa=
terna charitate oēs qui ſui ſad

fuiſſent lectiõib⁹ admonere vt cãs egritudinũ quoad ſibi licet intime idagaret:ſcrutariq; vellẽt ne vnã p altera medicaminib⁹ ptractarẽt.Qđ multuʒ qdẽ obſtaret ſanitati vehicl̃m mortiſ afferẽs ob idq; mihi ſtatuo:qñvos ita vultiſ:vt capitis egritudines ac ipaꝝ curõnes q̃bus vtor ptractem gñã egritudinũ q̃ capiti occurrũt memorare.Ne forte ad qđ dictũ ẽ imprudẽter incidam⁹.Que qdeʒ numero qnq; ſunt capitalia:videlicet.Apa:vlc⁹:vuln⁹:ꝯtuſio ⁊ fractio.De apate extrinſeco ⁊ vlcere nihil dicem⁹ qñ i nr̃o tractatu ſatis dixim⁹:ad queʒ poteſtis cũ eo idigueritis redire.De ꝯtuſiõe vo vlnere ac fractiõe prout nr̃e vires ſufficient calculabim⁹. Quare mõ ipoꝝ cauſas ⁊ curatiões inſinuem⁹.

Habito nr̃e ſermociatiõis initio a contuſione: cuius cauſe ſunt caſus ⁊ percuſſiões ad quã ſequitur numer⁹ ſolutionis continuitatis.Appellamus equidem contuſſionem largo nomine omnem carnis humane attritionem.Que duplex eſſe põt ſ.cum vulnere et ſine vulnere. Que vo eſt ſine vulnere facilioris erit curatõis niſi fuerit ſub ipſa os ſciſſum.Nam mltoties accidit vt craneũ ſcindat abſq; cutis laceretur.Quã quidẽ leſionem ipſemet infirmus medico demõſtrabit vnguib⁹ ſcalpẽdo frequẽter locũ aut tangẽdo:vel aliquo alio mõ ⁊ ſigno. Verũ ſi infirmi ſignificatiõib⁹ nõ capemini aut in ancipiti rõne ꝯſiſtereti qua plerũq; diſtrahimur:idq; dũ anim⁹ huc atq; illuc impellitur ꝯſiderare nẽpe oportebit percutiẽtẽ quãte impulſiõis eẽ poſſet ⁊ rẽ qua fctã ſit percuſſio necnõ locũ ſi ab alto qđ ceciderit.Nã quãto erit fortior pcutiẽs altiorq;:loc⁹ eo maior grauiorq; ꝯtuſio extimãda erit.Grauia nãq; motu nãli forti⁹ deorſuʒ i fine rũpũt q̃ cũ ex refractis obſtaculis dſcẽdere inceperint.Hiſq; cõſideratis ad cranei tractioneʒ incidetis quã gubernabitis ſicuti iſeri⁹ d ſciſſura cũ cranei depſſiõe dicet.Si vo ex illoꝝ q̃ dicta ſũt cõiectura os non eſſe fractũ augurati eritis ad ꝯtuſiõis curã vr̃as ꝯuertite intẽtiões q̃ pculdubio ꝯſiſtẽt i medicamine reſolutiuo ſe cũ ſtipticitatẽ adiũgẽte cũ putrefactionẽ timeam⁹ qñ omẽ qñ ꝯtũdiẽ neceſſe ſit putrefieri ⁊ in saniẽ ꝯuerti:vt Galeno plz.Verũ videor vos me velle mõ pcunctari.Cũ i oi materierũ principio fluentiũ repcuſſiuis indigeam⁹ quõ in ꝯtuſiõe in qua fit maxime materierũ inũdatio reſolutiua applicemus.Non immerito qdẽ dubitaſtis nã id faciet multũ ad curã ꝯtuſiõis.Pro cui⁹ ſolutione aduertere ſatis debetis contuſionẽ ſubſeq̃ ſanguinis effuſionẽ a venarũ orificijs propter cõtuſioneʒ abſciſſis.Qui edepol egreſſus itez venas igredi nõ põt quare putreſit ⁊ mẽbrũ corrũpit.Idcirco reſolutiua domeſtica in principio applicetur ſtipticitati aſſociata vt ſanguinẽ extrauenatũ ꝛſoluãt.Et ne iterũ refluat admiſtram⁹ ſtiptica q̃ fluxui ꝯtra ſũt.Ex q̃ ptʒ empicoꝝ ac hebreoꝝ mdicoꝝ iſcitia

qui ad vnā̄quā̄qꝫ capitis ꝯtuſio
nem in p̄ncipio repcuſſiua ſine
reſolutiōe adminiſtrā̄t. Uñ ꝯſīr
ſequitꝫ illi⁹ inciſio ſi cupiūt car=
nis putrefactionē deuiare. Et
ppterea ne in tanti ſceleris rep̄
hēſionem incidam⁹ medicamē
quo ſemp̄ i tali egritudine vſus
ſum receptabim⁹. R. camomil=
le: mellıloti: furfurꝫ. añ. M. ſ. fa
rine fabarū lupinorū ordei. añ.
ʒ. ij. myrtillorꝫ. M. ij. nucum cu=
preſſi nu. xv. piſtā̄da piſtētꝫ ſub
tiliter ⁊ bulliā̄t ſimul oīa cū ſa
pa ⁊ lixiuio barbitōſoris quouſ
qꝫ acquirā̄t formā̄ ceroti addē
do i fine ol. camomillini aneti
ni myrtini. añ. ʒ. ſ. ſi putrefactio
abeēt. Nā̄ ſi adeſſe olea oīno p
hiberem⁹ ⁊ iterū bulliā̄t donec
olea bñ incorporentꝫ ⁊ tepidū fa
cite cerotū iſtud applicetꝫ ꝙ cer
te finē obtinebitis. Nā̄ ſi vellē
quot hoīes iſto medicamīe ſal
ui facti ſint dicere eos quippe
numerando diem ꝯſumerem⁹.
At ſi ꝯtuſio cū vulnere extiterit
anteqꝫ aliq̇d opamini pēſicula
ri bene debetis: nunq̇d pericra
neū inciſum ſit an non. Si vero
ſectū non fuerit curetꝫ vulnus ſi
cuti diximus⁹ in cura vulnerꝫ. Ue
rū digeſtiuū cōficiatꝫ cū oleo ro
ſato omphā̄cino ⁊ vitellis ouo=
rū cui ſemper medicamini ſup
ponite emplaſtrū modo dictuꝫ
qd̄ eſt putrefactiōis p̄hibitiuū
⁊ ſanguinis ꝯtuſi carminatiuū
Eoqꝫ modo p̄cedatur donec ſa
Mūdi= nies gñetur: cūqꝫ gñata fuerit:
ficati= digeſtiua p̄hibeantur ⁊ abſter
uum. ſiuū adminiſtretꝫ qꝫ tale eſt. R.
terebētie clariſſime. ʒ. ij. ſirupi
roſati. ʒ. j. ß. aq̄ plā̄taginis. ʒ. ß.
bulliā̄t ſil' vſqꝫ ad aq̄ ꝯſumptio
nē: deinde addantꝫ farine ordei

q. ß. croci parꝫ: qd̄ tm̄ valeat ipꝫ
mundificatiuum colorare ⁊ ab
igne auferatꝫ anteqꝫ farina p̄ij=
ciatꝫ ⁊ ſpatumine agitetꝫ donec
bñ incorporentꝫ oīa adinuicē: ꝙ
facto vtimini ⁊ ſuper qd̄ baſilis
cū nr̄e deſcriptionis ordine cō=
ponite cui⁹ talis eſt recepta. R.
olei roſa. camomillini añ. ʒ. iij.
mirtini. ʒ. j. ß. pinguedis caſtra
ti. ʒ. iiij. litargirū ceruſe ana. ʒ.
minij. ʒ. ß. bul. oīa ſil' ad ignem
donec acq̇rā̄t colorē nigrū quo
acquiſito addā̄tur tereb. clare
ʒ. ij. piſcis naualis. ʒ. ſ. cere no=
ue. ʒ. ij. ß. ⁊ parū bul. deinde ab
igne auferatꝫ ⁊ ſpatula ſemper
agitetꝫ donec bene congeleſcat.
Et quia aliqñ ſolent iſta vulne
ra propter membri ſenſibilita=
teꝫ eriſipilari: ideo dicam⁹ quō
iſti egritudini occurremus. Et
hoc vt facere poſſitis hec de eri
ſipila annotate aloqꝫ recondite
poſſe illam ex humoris ebul. ac Eriſipi
materierū putridarū retētiōe la.
accideꝛ̄ vtiqꝫ fieri vidim⁹ cuidā̄
aꝑa patiēti quod propter reten
tionem materiei eriſipila corre
ptus eſt. Cuius cura eſt mate=
rie relaxatio: vt inq̇t diuin⁹ hy
pocrates. Quecūqꝫ ex repletiōe
ſiūt egritudines euacuatio ſa=
nat eas. Si vō ex hūoris ebulli
tione irritaretꝫ medicaminib⁹
eam coercebitis quib⁹ vtebatꝫ
magiſter ⁊ compater me⁹ Joā̄
nes de vigo Jannēſis: pro cui⁹
cōmodo ſi vitā̄ nedū bona mea
periculis obiectarē: nullam vi=
derer partē ſuorꝫ erga me me=
ritorum attingere: adeo de me
bene merit⁹ eſt quem modo ne
ſcio ꝗs mihi iratuꝫ facere nititꝫ:
aut ꝯtra me inſtigat ⁊ ſimulat.
Sed o tu qui peſtiferā̄ vocē ore

Nota hic.

mellito retines fruſtra labores harenecꝫ ſemina mandas nō ꝑfecturis litora bob⁹ aras. Noui enī īgeniū ei⁹: noui ⁊ animi affectiōes illi⁹: cū ſit benign⁹ affabilis ⁊ pacific⁹: nec ſolū amicis: ſꝫ ⁊ inimicis liberalis ⁊ munificētiſſim⁹: q̇d ergo tētas q̇d conare q̇d audes perfida lī gua loqui. Te ne animū ab illo meū diuides? An illū a me abſtrahes? Neſcis neſcis peſtifera ꝑfida impia iniq̄ doloſa putrida virulēta fetida cruentave lingua q̄d tibi ꝑ tāto ſcelere opponet? Nōne ſagitte potentis cū carbonibus deſolatorijs? Nolo equidē in illā inuehi ne dū maledicta lingue doloſe recitabo ego q̄ꝫ viderer velle maledicere aut eandē imitari quapropter deo optimo maximo relinquo ipſamcꝫ condono q̄ vere ⁊ recte dijudicabit. Cū ergo apparuerit eriſipila ſtatim ipſaꝫ vnguēto roſato illinite et vulnus q̄ꝫ eodē illuitate vt ſi qua ex vnguētoꝝ mordicatione aut caliditate ſeuitia effrenitauit ſua linitione ⁊ frigiditate refrenet ⁊ cōprimat: deinde vuln⁹ hoc tegmine amiciatur qđ tale eſt. ℞. oleiro. omphācini mirtini. ana. ℥. ij. vnguēti roſa. ℥. j. vnguēti populeonis. ℥. ß. cere albe. ℥. iij. ⁊ ad ignē oīa ſimul liqueſcant. Quo facto pecia linea qua caput capillos abraſum tegendū ſit infundat eoqꝫ tota madeat poſtea inde eā eximitote ac i aquā frigidā ꝓiciat vt iterū cōgeleſcat ſi quā digitis penetrabitis ꝙ capiti ponēda linteſcat ſicqꝫ ipſam capiti applicabitis qua certe egritudo illa curabit. Verū vnā alterā eodē vnguēto ſubricabitis vt illā qua mane capiti adheſit cū altera nocturna ꝑmutetis.

Eriſipile vnguētū roſatū

At ſi inciſum fuerit ⁊ os diſcoopertū maiori diligētia opus erit maxime in ſcrutādo os detectū ſciſſum ne ſit an cōminutū. Quod ſi vtrūqꝫ iſtoꝝ abeſſet nihil aliud eſſet innouandum preter curam vulnerū niſi ꝙ in oſſe detecto hūc puluereꝫ inſpargetis. ℞. aloes epatici ſarcocolle mirre ana. ʒ. iij. thuris. ʒ. j. ß. ireos. ʒ. ß. ⁊ fiat puluis ſubtiliſſim⁹ q̄ facto vtimini ⁊ curam ꝓſequimini ſicut cura vulnerū ꝑficit. Ceterū cū ſciſſum ſit alia vos cura ſuſcipiat ab antecedētibus longe diſſimilis. Verū vt voſipſos certificare de ſciſſione oſſis valeatis ſigna os fractum arguētia pernotabitis.

Puluis incarnatiuus.

SUnt itacꝫ oſſis fracti ſigna hec q̄modo dicim⁹ ſcꝫ vomitus ſcothomia vertigo: occecitas caſus. Que oīa intelligunt in actu ꝑcuſſionis: et aliqn̄ apoplexia ſtupor ⁊ febris exorit cū rigorib⁹. nā ſi ſine rigorib⁹ febricitaret ſi multū eēt periculoſum cum illud cauſet a cauſa primitiua q̄ plerūqꝫ mouet antecedentē. Cū impoſſibile ſit ꝑcuſſionē hāc nō inuenire corpus repletū aut vacuū. Nā ſi vacuo corpori huiuſmodi fractio occurrerit: erit patiēs abſqꝫ febre. Si autē repletū ⁊ cachochimū occuparet corp⁹ nō ſine ꝑiculo dꝫ a medicis iudicari ꝑcuſſio ⁊ difficilis curatiōis. Cū nos doceamur ab Auicēna dicenti. Et vulnera quidē et vlcera omnia periculoſa ſunt q̄ obuiant ſuperfluitatib⁹ corporis

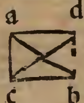
maligni. Quãuis ẽt pꝛiculoſum
ſit in pncipio infirmũ febꝛicita
re. Attñ eſſet magis ſuſpectũ ſi
a triduo aut quatriduo poſt ac
ceptã leſionẽ caloꝛib⁹ eſtuaret
febꝛibuſq; cõbureret. Qñ illud
a ſanguine putrefacto ꝛ ſub cra
neo ſup pãniculis retẽto ſcatu-
riret qḋ cognoſcit ex ſinthoma
tũ icremẽto: lȝ q̃ȝ eſſe poſſit cir-
ca gñationẽ ſaniei. Cũ hypoc.
ille i ſuis amphoꝛiſmis aſſerat.
Circa gñationẽ ſaniei doloꝛes
ꝛ febꝛes magis accidere q̃ȝ fctã
ſanie. Uerũ in hoc accidẽtia re
mittunt q̃ l altero augmẽtant.
Cũq; igit in die q̃ pcuſſio facta
fuerit taliſmodi accidẽtia ſub
ſecuta fuerit credere maxie pe
pculũ erit fracturã cranei eſſe cõ
pletã quã ſi recte curate volue
incisio ritis hec vobis illico ſubijcian
tur. In pmis itaq; cũ eo peruẽ-
tũ fuerit vbi opari vos opoꝛte-
bit vuln⁹ ipſũ amputare figura
triãgulari: vel oꝛthodonaliter:
aut crucialr non dubitate ꝛ al-
mocatiȝ ab oſſe remouete: quo
fctõ ipleat vulnus plumaceolis
albumie oui ibibitis. Ueꝝ illi q̃
oſſi adherebũt vino calido ma
deãt ne oui frigiditatẽ cõmacu
let ꝛ alteret. Cũ habeam⁹ ab il-
lo ſctiſſimo hypo. Frigidũ ini-
micũ neruis oſſib⁹ dentib⁹ cere
bꝛo ſpinali medulle: calidũ vo
vtile ꝛ amicũ: et iõ ab oſſe frigi
da pꝛohibeant ne in tali erroꝛe
ceſpitem⁹. Hac deniq; opatiõe
celebꝛata pcipietis infirmũ ſic
quieſcere donec alter dies illu
xerit: cui oꝛdiabitis ad hoc ab ipo
diſcedatis regimen q̃ ſuã poſſit
vitã degere. Quod ſit panatella
aut farꝝ oꝛdei cũ lacte amigda
lino. Pot⁹ vo ſit aqua cocta. Et
iſta dieta ſeruet p. iiij. dies: A
iiij. vo dieb⁹ det loco panatelle
panis bꝛodio pulli ibibitus. aut
carnis arietine: ne ifirm⁹ ea die
ta multũ debilitet. Sequẽti aũt
die ad eũdẽ reuertemini ꝛ vuln⁹
detegite: q̃ facto bñ cauteq; os
ipm ſcrutamini ſpecillo argen
teo nec adeo groſſo q̃ rimulã p
trãſeat: aut ita tenui vt cõmiſſu
rã igredlat ipm ſup os ducẽdo
q̃ſi libere laberet a nullaq; ſciſ
ſura moꝛaret erit ſignum illeſe
caluarie manifeſtũ. Qḋ ſi aliq̃d
obſtaret ipamq; ppediret rimu
lã adeſſe arbitrabimi. Sȝ qñ de
rimulis meminerim⁹ pri⁹ ipſas
diſtinguere opoꝛtere credimus
quã ipaꝝ curatiões pſtringam⁹.

Solet eñi rimule capiti hu
mano accidere a recõtũdẽ
ti ꝛ incidẽti. Que vo a cõtuſiõe
manifeſtantur ſciſſure notande
ſunt: q̃ aũt ab inciſiõe fiunt vere
rimule dñr: ꝛ q̃libet ipſarũ aut
erit pua aut magna ꝛ oblonga.
Sȝ q̃ a re cõtundẽti pueniũt aut
ſũt ſciſſure aut fracture cũ oſſis
depſſiõe eodẽq; mõ fiũt a re ici-
dẽti maxie ab illa cui⁹ acies ob-
tuſa fuerit. Uerũ in hoc differũt
alie ab alijs q ille q̃ cõtingũt a
cõtuſiõe ſp exiſtant cũ penetra
tiõe. Et hoc dico in holb⁹ qm in
pueris q̃ nõdũ ſeptimũ agũt an
nũ falleremur qñ iſtud nos ex-
periẽtia docuit. Eſt nãq; ipſoꝝ
caluaria nõ bñ adhuc coꝛrobo
rata qm hũiditas i pueris ſup
abũdat ſiccitatẽ qḋ nõ fit illis q̃
etate adulti ſunt quoꝝ pri⁹ cra
neũ frãgit ſciditq; q̃ȝ cõpꝛimat ꝛ
plicet. Quare qḋ pueris accidit
frequẽti⁹ eodẽ etate puecti ho
mines priuant. Quõ vnaqueq;
iſtarũ curãda ſit oꝛdine dicem⁹

cũ intẽtiones (que ſeruãda erũt volẽti bñ recteq̃ capitis picula cuſtodire) ſubordinabim⁹. Ad q̃bus cũ primũ erimus abſoluti ſpecialẽ ⁊ rimule ⁊ſciſſure cũ oſſis depſſiõe ſermonẽ ꝯplebim⁹.

P Reſuppoſito igiꝛ vite regimine intẽtiões erũt he prime. ⁊ pncipales circa mẽbrũ curãdũ. ſ. ſeruare mẽbꝛi ꝯplexionem ⁊ apata ꝓhibere localiaq̃ opportuna adminiſtrare. Conſeruabim⁹ eãdẽ mẽbri cõplexionem ipſamq̃ ſi collapſa fuerit rectificabim⁹ cũ emplaſtris veluti Aui. refert l. iij. libro fen. pmo tractatu. iij. c. de plaga ⁊ īciſiõe cutis capitꝫ: vbi ait. Et pncipiũ q̃dẽ cõſiſtit in emplaſtris et erit eius rectificatio velocius. Prohibebim⁹ apata ſi q̃ſuffert egri diſpoſitio opabimur vt pcipimur ab Aui. ibidẽ dicenti. In cura cõſiſtit pncipiũ ad ꝓhibẽdũ apa cũ eo qđ tolerat diſpoſitio. Tolerabit hercle diſpoſitio ſi apatũ cãs īterciptem⁹. Sunt nẽpe cauſe apatis calidi ſiphac. Res pũgẽs. i. fruſtũ oſſis durã matrẽ pungẽtis. Grauedo tentarum frigus velamini aduenicẽs: multitudo cibi ⁊ potus: et res occulta quaꝫ ego intelligo malignitatẽ maſſe ſanguinee ⁊ ſupfluitates corporis maligni quas purgãdo et flebothomãdo decidem⁹. Purgabiꝛ patiẽs iuxta vrine ſignificationẽ cum illa humoris predominiũ ſignificet vt diximus in cura vlcerũ qñ intẽtiones ponebam⁹. Flobothomandi vero dicit: eſt intẽtio euacuandi. ſ. et prohibẽdi. Sed qñ de flebothomia agim⁹ hoc queſo attendite qđ ad maximam infirmi ſalutem facit.

A Nimaduertite in q̃ fratres chariſſimi infirmũ poſſe vñas ſubire manus eodẽ die quo vulnerat⁹ fuit vel poſt quartũ. Nam a primo die vſq̃ ad quartũ excluſiue poteſtis flobothomiã diuerſiuã facere: cũ iſtud ſit tp̃s quo p̃t materia apanda fluere. Et hoc efficietis a vena cõi brachij oppoſiti. Sed maxime vobis cauendũ erit ne a vocabulo oppoſiti decipiamini ſicuti ⁊ alij paꝛadepti grãmatices decepti ſunt: cũ opponere ſit ꝯtra ⁊ ex aduerſo ponere. Contra ponunꝛ enĩ non q̃ in eodẽ latere dextro ponunꝛ: ſꝫ q̃ in ſiniſtro collocanꝛ. Nam quidẽ corpus humanũ erigiꝛ tetragonali figura que eſt quatrilatera: ſed nõ quadrata habẽs angulos rectos: q̃ ſic figuraꝛ.

cuius diameter eſt ab angulo. a ad angulum b. ⁊ ab angulo c. ad angulum d. Ex quo patet duab⁹ cõmẽſurari diametrꝭ: cui⁹ latera ſũt a d. ⁊. c. b. q̃ quidẽ opponũꝛ. Iſta ꝑo collocata figura facile eſt videre q̃ ex parte facienda ſit flobothomia que vt dixim⁹ duas habent intẽtiones: ſcilicet euacuandi ⁊ diuertendi: ſi autẽ fuerit diuertẽdi intẽtio fiat ex pte aduerſa. Uerbigratia exiſtentẽ vulnere in parte dextra flobothometur a parte ſiniſtra. Et ſi in parte ſiniſtra vulneratur a dextra fiat flobothomia et hoc ſit a vena cõmuni. Si vero intẽ

tio extabit euacuādi iſtud opa bimur a vena q̄ magis illi mē bro fuerit approp̄ata ſicut ſunt vene cephalice vtriuſqꜫ man⁹ q̄ a capite vacuāt.

Nota. de cephalica manus.

Ob idqꜫ male agūt illi ꝛ ꝑperā ſubdoleqꜫ operant q̄ ſiue vnā ſiue alterā i p̄ncipio cū diuertēdi ſit itētio manū flobothomabūt. Euacuant q̄dē ipi ꝛ nō diuertūt: ꝛ ꝓp̄ſ̄s debilitatū mēbrum magis debilitāt ad qḋ trāſmittūtur ſupfluitates alioꝝ mēbroꝝ: vt Aui. placet: certū ē eñ cū p̄mū vulneratur mēbrū debilitari. Q̄re ſic faciēdo aditū ap̄ati p̄hibēdo aperiūt ꝛ cauſe ſūt mortis infirmi. Qḋ nēpe hebrei doloſe agūt cū nedū caueāt xp̄icolas īterficere ſʒ ſāguinē ipſoꝝ po: are ꝛ ſi poſſibile eſſet nomē xp̄ianoꝝ delerēt. Quib⁹ nō ſolū medēdi mūere iter dicere dberem⁹: ſʒ pedib⁹ eos nr̄is ſupplātare atqꜫ i ſeruitutē redigere velu ti mauri ꝛ turci faciūt. Si ꝟo corp⁹ ſit plectoricū flobothomiā reiterabitis ex eodē loco q̄ p̄u⁹ ſanguinē hauſiſtis. At ſi in emūctorijs fieret ap̄a. ſ. ſub aſcellis auribus ꝛ inguib⁹: vt inq̄t Din⁹ l. c. de ap̄atibus exiſtētib⁹ in glādulis nullo mō flobothomarē. Q̄m nullā

De flobothomia in ap̄ate emunctoriorum.

inuenio cām q̄ illud deberē facere. Nā ap̄ata i emūctorijs nō p̄nt euenire niſi ex malignitate mēbri mādātis. aut ex mēbroꝝ vicināțiū ſupfluitate. Si a mēbro mādāti locus ap̄aret flobothomia nō ↄpeteret. Intromitterem⁹ eq̄dē ꝙ natura expueret ſin ex ſupfluitatib⁹ mēbroꝝ intumeſcere: nec ſatis adhuc ꝯēt ad propoſitū. Quoniā ab ignobilibus ꝛ principale membrum materiam aduocaremus: ſicqꜫ nocumenta maiora ſequerent. Nec nō prohibemur ne in emūctorijs materiā repercutiam⁹. Uerum ſi mihi ↄtingeret quando cū delicioſis viuimus hominibus: in quibus aliquādo contra omnes canones operamur vt illis gratificemur ꝛ cōplaceamus flobothomare venam epatis. Nihil eñ referret ſi dextraʒ vel ſiniſtram flobothō ꝑcuteremus dūmō ap̄ata ſint in ꝑte ſuperiori. At ſi i ꝑte infera fuerit ꝛ ab epate ꝛ a pede ꝑtis oppoſite poſſet fieri flobothomia ſm̄ qḋ vobis magis viſum fuerit. Uerū tutius eſſet ab epate eiuſdem lateris q̄ꜫ ſi a pede ſanguinē extraheremus. Eſſet eñ periculū ne in gladioſis carnib⁹ humiditas aliqua retineret q̄ ap̄a irritaret: ſicut dixim⁹ de ap̄atibus. Satis nūc dictū eſt de flobothomia reſtat dicere de localibus q̄ in cura dicētur. Quare accedam⁹ ad cranei curationē ꝛ p̄mo agamus de ſciſſura.

Priuſq̄ icipiā cranei curationē nr̄a ſatis itereſſe arbitror quē vellē ſeq̄ medēdi modū dicere. Cum apud Aui. duplicē eē iuenerim. Quorū vn⁹ eſt pure humectatiu⁹. Alter ꝟo deſiccatiu⁹. At mihi iſtorū neuter diſiūctiʒ ↄplacet. Nā ſi ↄtuſo vulnere humectādi via fugerer putrefactionē q̄dē extimeſcerē. Cū maxie mod⁹ ille humectatiu⁹ faciat ad putredinē. Fit el oleis ꝛ vitell. ouoꝝ q̄ putrefactionē i loco ↄtuſo augēt: ille ꝟo deſiccādi mod⁹ q̄ fit aq̄ vite ꝛ puluerib⁹ ab Aui. ↄpoſitis in cap̄. de iciſiōe cutis ſupius alle

gato nõ tot⁹ pl;.h; q̇dẽ duas
ptes.Quaꝝ vna putredinẽ pro
hibet.Altera certe cõtuſum nõ
ſepat.Qua ꝑpter ne in alteru=
trã ptẽ icidere aut penit⁹ deſic=
care aut oĩno humectarẽ excer=
pſi ex illis q̄ndã modũ ⁊ ordinẽ
medẽdi:q̇ inter vtrunq̄ verſaṫ
Retinet ꝑfecto humectatõẽ; et
deſiccationẽ ſimul ⁊ ſemel.Cu;
medicine capitꝭ debeãt eẽ actu
humectatiue ⁊ potẽtia deſicca
tiue.Nã deſiccatione cõplexio
nẽ oſſis ⁊ pãniculi ſeruam' ⁊ cu
ſtodim⁹.Cũ galeno maxie pla
ceat oſſis cõplexionẽ ⁊ pãniculi
ſiccã eſſe.Cũ ꝑ ua q̇dẽ humecta
tiõe ſi q̇d cõtuſum aut laceratũ
fuerit digõnẽ ꝑcuram⁹.Et hoc
obtinebim⁹ cũ mellis ro.colati
exhibitiõe ⁊ aque vite ſimul;cũ
pulueribꝰq̄ oĩa i cura ordinabi
mus.Nec vos admiramini ſociĳ
ſicut et q̇dã admirat⁹ eſt cũ ex
me audierat mel tactu hũectarẽ
et virtualr̃ deſiccare. Materia
q̇dẽ ſeu vt ita dicã ſui corpulẽ=
tia humectat qualitates ꝟo ſeu
ei⁹ ꝟtutes deſiccãt.Nõdũ iple
voluerat ariſtotelica volumina
(nec phĩca ꝑncipia olfecerat)q̇
admirat⁹ eſt.Qm̃ ignorãtia ad
mirationẽ facit ex q̇ ꝑrio phĩ ce
perẽt philoſophicari:vt ait ari.
Cui⁹ libri ſi lecti fuiſſẽt ⁊ eo ma
xime vbi elemẽta docet ꝯmiſce
re ex quoꝝ mixtiõe mel eẽ hmõi
cõplexionis ac mixtiõis cõperi
ret ſi q̇s attẽte ipi⁹ eſſentiã pẽſi
culabiṫ ⁊ authoris ꝟba trutina
bit quẽadmodu; facit tyrruncu
lis phãntib⁹ noſter Damianus
ſiculus cum in vnoquoq̄ verbo
ariſtotelico inſultat multũq̄ col
lucteṫ obſtruſum authoris ſen
ſum expiſcari atq̄ omnibus cõ=
cinne enucleare ac diuidere vt
audiẽtes vlteri⁹ nõ aucãt.Qui
q̇dẽ ꝗ̃ſtũ h; phĩe ac bonaꝝ litte=
raꝝ cumuli. Tm̃ ⁊ bonoꝝ moꝝ
ꝯſuetudinis ⁊ vſus.Quẽ oẽs ad
mirari imitariq̄ debem⁹.Cuũ
credã a nã eẽ genitũ vt olm hu
manaꝝ actionũ maximũ ſit ho
minib⁹ exẽplu;.Sic q̇ſq̄ facere
d; q̇ in ariſtotelis ꝟbis ⁊ ſentẽ=
tĳs iſudare voluerit.Nã ſi tãq̄
trãſfuga ariſtotelica ꝟba plecti
tabit illud qd̓ mirũ in modũ in
uenire ꝯcupiſcet allucinabitur
Quare vos ſcire debetꝭ me nul
lam aliã medẽdi viã ſcriptũ eẽ
niſi illã q̇ ego frequenter vtor ⁊
honorẽ ⁊ vtilitatẽ cõparo.Quã
modo ordine deſcribam.

INũcta igiṫ ſciſſu=
ra ex contuſione
facta hũc ordinez
ſeruabitis cum re
cte curare volue=
ritis ante oĩa cõſi
derate nũquid ẽ cũ cranei deꝑſ
ſione an nõ.Nã ſi cũ cranei de=
preſſiõe eſſet tota extraheretur
qd̓ cõminutum eſſet. Qm̃ ſi ibi
maneret apã irritaret.Cũ eſſe
non poſſit q̇n ſub craneo ſit ali
qd̓ oſſis fruſtũ qd̓ durã matrez
pũgat.Nec intelliganṫ illi qui
partẽ iubẽt ꝑforari.Nõ eñ cãm
apãtis remouẽt cũ l q̇libet ꝑte
ꝯminuti poſſit eſſe res pũgẽs q̄
eſt maxima ꝑs apãtis.Et iõ vt
cãm apãtis effugiam' totũ os
cõtuſum ⁊ deꝑſſum euellamus.
Uerũ ſi ſciſſura erit abſq̄ oſſis
deꝑſſione nõ ipſam totã abſcin
detis ſ; partẽ illã q̇ ſanies faci=
li⁹ exire poterit ꝑforabitis.Ad
qd̓ q̇dẽ patrãdum tria habem⁹
inſtrã.Quorum vnũ dr̃ raſpato
rium ſiue carratorium.Alterũ

vero dictũ eſt terebella ⁊ aliud
trapanũ. Iſtoꝝ q̄ppe magis di
lectũ ē mihi terebella. Eo quia
plures in eo īuenio vtilitates.
Scilicet facilitatē pforādi nul
lũ īfirmo dolorē excitādo qđ cũ
raſpatorijs nō poſſum⁹ effuge=
re. Ad h̄ ēt idoneā faciēdo ſa=
niei euacuationē. Ueꝝ hoc vnum
maxime hȝ nocumētũ ꝙ niſi ab
idoneo practico ve hoīe teneat
facile cerebrum pforabis. Et h̄
erit ſi q̄s īprudēs motu circula
ri ſp pforabit qđ eſſet motu tre
mulo faciēdũ. Q̄m ſi terebella
ptrāſiret motu circulari ⁊ ma
trē durā tāgeret ipam q̄dē ſcin
deret atq̧ laceraret qđ nō acci
det treml̄o motui lȝ tāgat du
rā matrē pũget tm̄ ipaȝ ⁊ nō p=
forabit q̄re illeſaȝ deſtituet. et
idcirco q̄ hāc operā exercitatu
rus erit manu ſit leuis cōſilio
potēs ⁊ extimatiōe. Nec aſſue=
tus ſuia ptractare vt vineas
fodere aut arbores īcidere vel
eq̄s ſtrūge curare. hn̄t hi q̄dē
manũ hũorib⁹ ſuatā nec faci=
le ſentiũt oſſis pforationē ſi re=
belle parũ incũberēt. Ob idq̧
maxima cũ diligētia ⁊ ſolertia
faciēda eſt hec operatiōe dum
velimus infirmos ſaluare eoſ=
dē interficiam⁹. Et iō aliquātu
lũ operā dabitis vt bn̄ operari
inſpiciatis qđ poſtea tuti⁹ ſecu
riusve operamini. Factā igitur
pforatōe citi⁹ ne ab aere ſiphac
cerebri alteret īſtillabitis tm̄
mellis roſati colati quātuȝ va
leat membranaȝ cerebri coope
rire. Deīn ſupinfūdite aquam
vite q̄ poſſit totũ foramē īpleri
ad qđ pōite tm̄ iſti⁹ pluerꝫ q̄ntũ
poſſit a mēbranula eleuari ad
altitudinē vni⁹ cultelli vel ſpa
gi. ℞. aloes epatici ſarcocolle
mirre an̄. ℥. turis. ℥. ſ. ſāguinis
draconis. ℥. ß. croci. ℈. ß. miſc. ⁊
fiat puluis q̄ vtamini ſicut di=
xim⁹ ⁊ hoc iō facim⁹ vt pēnicu=
li et oſſis complexionem ſerue
mus ex intentione Aui. ⁊ gale
ni loco ſuperius allegato q̄b⁹
peractis habeatis ſpongiā ma
rinam de qua tantum capias
quantum valeat foramē obtu
rare. Qđ ego facio duplici cā
motus. Una ſcilicet ne fiat gra
uedo tentaruȝ cerebro quoniā
cedit ſpōgia ipſa diaſtole cere
bri quod tentarũ glomeratio
non facit que eſt cauſa aliquā=
do apatis. Alia vero cauſa vt
ſaniē attrahat ne multũ in mē
branula cōſedeat quod poſſit
cerebrũ alterare ac etiā ne fiat
materiei incarceratio qđ vul=
gus nominat materno vocabu
lo cucumare. Quod frequēter
euenit iſtis ēpericis ac hebreis
Deinde vuln⁹ impleat aq̈ vite
⁊ pl̄uerib⁹ cũ pax. filectis. Su=
p ij̄s ponite vnā petiā vnguen=
to baſilico ſupi⁹ ordinato illi=
nitā q̄ poſſit medicamina ī vul
nere retinere. Cũ hec itaq̧ oīa
ordine vt dictũ eſt feceritis ca
piti capillos abraſo hoc ēpl̄m
ſupponite. ℞. camomille melli
loti an̄. M. iij. mirtilorum. M.
ij. nucum cupreſſi. nu. xv. roſa=
rum rubearum abſinthij. ana.
M. ſ. farine fabarum farine lu=
pinorum. ana. ℥. iiij. piſtāda pi
ſtentur ſubtiliter ⁊ bulliāt om
nia ſimul cum ſape et vini ac li
xiuij barbitonſoris partibus
equalibus donec acquirāt for=
mam ceroti ſiue paſte. Dein=
de tepidum in petia qua ca=
put tegetur diſtendite et capi=
ti ipſum

ti ipm̄ applicate. Qđ ſit multis
de cauſis. Prio vt caput ꝯfortet
cōplexionē̄ ipſi⁹ corroborando.
Scđo frigus a capite abarceat
aerē̄qꝫ i capite iclusūꝫ rectificet.
Et hoc eſt qđ Aui. dt opꝫ vt ve-
hemē̄s caueat̄ frig⁹ ē̄t in eſtate
qm̄ i eo eſt timor magn⁹ Intelli
git vt rectificet̄ aer ſcꝫ q̇ caput
ingredit̄ hora mutatiōis qm̄ nō
datur vacuū in natura vt philo
ſophi dicūt. Et nō aer rectificet̄
q̇ ē̄ i tota domo ſicuti male ſen-
tiūt iſti q̇ volunt practici notari
atqꝫ iſtarū curōnū nimis ſatage
re videri. Melius eſſet tutiuſqꝫ
oparent̄ ſi toti⁹ ciuitatis aereꝫ
rectificarē̄t ꝛ nō camere aut do
mus cui rectificatiōi adeo incū
būt ac ſi paup patiē̄s peſte aut
cauſonide laboraret intē̄tū pn-
cipale deſerē̄do. Tertio digonē̄
pcuret. Quarto vt attrahat ſa-
niē̄;cū pmū fuerit gn̄ata ꝛ i ſpō
gia retē̄ta. Quito vt reſoluat ꝙ
poſſit aꝑri. Nam multoties
(vt inq̇t paul⁹ ab Aui. citatus)
poſt olm generū ferramentorū
opationē̄ ſubſequit̄ aꝑa cui ob
uiabitis ſi empl̄m capiti ſup po
net̄ vt ptꝫ cōſiderāti ingredien
tia. Sicqꝫ curā ipſam pſeq̇mini
donec ad cicatricē̄ fuerit pductū
ſemp reiterādo medicamina cū
perfecerint. Uerū q: caro ſolet
vltra debitū excreſcer̄ iꝑaꝫ ꝯpri
metis ꝛ retinebitis alumine ro
che cōbuſto ſp ipſuꝫ in circuitu
carnis addite ponē̄do. Et parū
ſit ne poſſit ſua mordicatiōe do
lorē̄ excitare. Quo hercle medē̄
di modo nō vnū nō duos ſꝫ cen
tenos hoies curaui. Interquos
fuit nō ſine mortis piculo famu
lus dn̄i Joānis baptiſte de fa-
bijs in q̇ romanoꝝ magnanimi
tas ꝛ animi iocunditas reſidet.
Affuit etiā ꝛ famulus dn̄i Ste-
phani de fabijs in quo ſolū flu
cet vigetqꝫ romana eloquē̄tia ac
ſtudium bonaꝝ literarū necnō
cōſilij excelſitudo atqꝫ pectoris
fortitudo. Inter quos ducerē̄t ſi
mihi colonos dediſſet dn̄m An
toniū de frigepanib⁹ cum forti-
tudo ꝛ liberalitas ſi recte ſe ha
bent abſqꝫ. Juſtitia ꝛ tē̄perātia
eſt inter iuſtos iuſtiſſim⁹ inter-
qꝫ tē̄peratos temperatiſſimus.
Qui q̇dē̄ quātū iuſtitia ꝛ tempe
rantia tātūdē̄ ꝛ cōſilio ac litera
rū ſtudijs potē̄s exiſtit. Sūtqꝫ ꝛ
alij innumerati ꝛ maxime q̇s in
hoſpitali ſancte Marie cōſola-
tionis anno a partu virgineo.
M.cccccxvj. medicat⁹ ſum. No
biles ē̄t iſtud teſtificarent̄: verū
ne viderer velle me inanit̄ iacta-
re potius ſilendū eſſe duxi ꝙ eo
rū noia citare: qđ plerıqꝫ factūt
cupiē̄tes ſuis verbis fidē̄ adhi-
beri q̄litates hoiꝫ citātes vt car
dinaliū principū regū iperato-
rū pōtificum oio hūanitatē̄ deſe
rentes. Nos vero paupes cita-
mus humanitate cū hoim q̄lita
tibus cōpenſantes. In q̄ ſi q̄lita
tes ille reducunt̄ ꝛ principes re
ges ipatores pontifices curaui
mus. At ꝙ iā pterierā dilig[illegible]
attē̄dite recteqꝫ ꝯſiderate ꝙ vo
lueritis rimulā pforare ne com
miſſurā aliquam tetigerit. Que
numero q̇nqꝫ ſunt due. ſ. mē̄do-
ſe. Cetere vere commiſſure dicū-
tur. Quarum hec ſunt noia vcꝫ
Coronalis ab vſu corone ꝛ ē̄ in
ſyncipite. Lauda q̄ in occipite ꝛ
ſagittalis ſiue diſcriminalis eo
q: eſt ſub capilloruꝫ diſcrimine
cuius extrema tāgūt vtrāqꝫ cō-
miſſuraꝫ ſcilꝫ coronalē̄ ꝛ laudā

Que vero mendoſe ſunt latera
les in tempoꝝ regionib⁹ col
locate:quarum ſi vtrãuis ſciſſu
ra tangeret maiorem adhibere
mus diligentiã. Quãdo rimule
poſſunt accidere cõmiſſure aut
ꝑ latitudinẽ. itaqꝫ mediã ſecet
cõmiſſuraꝫ quatuor rectos an-
gulos conſtituendo aut per la-
titudinẽ. Nã ſi ꝑ lõgitudinem
fieret rimula hincinde erit per
forandũ os ne diſcrimen dure
matris tangatur. Cũ ſit poſſibi
le ſanguinem ꝗ a venis deſtuxe
rit poſſe in vtraqꝫ parte diſcri-
minis coagulari. Nam ſi com-
miſſurã in qua dura mater alli
gatur limaremus vel ferreis in
ſtrumẽtis lacerarem⁹: ſicuti iſti
qui a chlitellis ad chirurgiam
venerũt faciũt timeremus cere
bri ſuffocationẽ cuꝫ a ſiphac re
laxato cõprimeretur. Et ne fiat
in hmõi loco extendẽdi opatio
docemur a Cornelio celſo in ca
pitulo de caluarie curatiõe ꝯfeſ
ſione tñ di. Hypocratis ꝑcipue
qꝫ in eo miniſterio qꝺ vtilitatis
cauſa poſteris tradit. Qui me
morie ꝑdidit more magnoꝝ vi
roꝝ ꝛfiduciã magnaꝝ reruꝫ
habentiũ ſe a futuris eſſe dece-
ptum. Quare in commiſſura nõ
operemur: ne eadem ratione de
cipiamur qua antea diuus Hy-
pocrates deceptus fuit. At ſi ꝑ
latitudineꝫ rimula inciderit cõ
miſſuram perforabitis ex vtra-
qꝫ parte diſcriminis rimulam
ſemper tamen preſuppoſito ne
commiſſura vel diſcrimen aper
foratione tangatur. Quibus iã
peractis foraminibus curam
perficietis modo ꝛ ordine vt ſu
pra dictũ eſt. Hoc idem ſeruabi
tis in rimula ſi certi eritis de ip
ſius penetratione. Si vero non
pertrãſierit vitream tabulam:
ſed tantũ ad os ſpongioſum ve
nerit: ſolũ cũ aqua vite ꝛ pulue
ribus in ipſius curã procedite.
Quã rimulam poteſtis ſi vobis
placuerit raſpatorijs adequare
ex quo fiet facilior modus ꝛ via
incarnandi. Hee ſunt quidẽ re-
gule cure ꝛ ordines ꝗbus vtor ꝛ
vſus ſum in capitis leſſionibus
que a cauſa primitiua oriũtur.
Habetis igitur quod me tanto
pere efflagitaſtis munus mea ꝗ
dem ſententia prout noſtre vi-
res ſuffecerunt in tantis mero-
ribus ac paternis fraterniſqꝫ lu
ctibus recitatum. Quod perin-
de erit vt vos ipſum accipietis.
valete.

¶ Finit ſecunda pars Practice
que Compendioſa nũcupatur
eruditiſſimi viri magiſtri Joã.
de Uigo Genueñ. S.D.N. Do-
mini Julij pontifi. maximi chi-
rurgi diligenter emendata cuꝫ
adnotamẽtis marginalib⁹: cui
nuperrime adiunctuꝫ eſt Com
pendium Chirurgie Mariani
ſancti Barolitani cũ indice olꝫ
Tractatuũ ꝛ capituꝫ. Que duo
opuſcula Lugd. excuſa per Jo-
annem moilin al's de Chãbray
Impenſis ꝓ honeſti viri Jaco
bi. q. Franciſci de Giuncta Flo
rẽtini Anno dñi. M.cccccxxiiij.

Rubrica ſeu tabula librorum et capitulorum preſentis opuſculi.

Parta .3. tractat de cura fracture cranei per nouū corp⁹ iſtrorꝫ. fo.j.
Incipiūt notabilia .xv que cōſideranda videndaqꝫ ſunt circa curationem fractu rez finiūtur in. fo.viij.
Ca.j.de corpe inſtrorꝫ ad pforādum os capitis. fo.viij.
Capͥ.ij.de cura vulnerū nauigātium ꝛ militum. fo.viij.
Ca.iij.Qr dꝫ fieri flobothomia a capite vſqꝫ ad pedes. fo.ix.
Liber primus de vulneribus in vniuerſali. fo.xj.
Ca.j.in quo cōtinet breuiſſima curatio fere oīm vulnerum ſimpliciū necnon de ſolutione cōtinuitatis neruorꝫ. f.xj.
Capͥ.ij. de pūctura neruorꝫ ꝛ ei⁹ cura. fo.xiij.
Capͥ.iij.de torſionibus iuncturarum. fo.xiij.
De auxilijs fracturarū ꝛ diſlocationum oſſium. fo.xiiij.
Ca.iiij.de cōtaſione ſine vulnere cum depreſſione oſſis ꝛ ei⁹ cura. fo.xv.
Ca.v.de vulnere ꝯpoſito. f.xvj.
Capͥ.vj.de magna lacertorum attritione et contuſione ſine vulnere. fo.xvij.
Capͥ.vij.de accidētibus vulnerum ꝛ neruorum. fo.xvij.
Ca.viij.de vulnere venenoſo et de pūctura venenoſorū et de vulnere cāto ab iſtro nolato la bombarda ꝛ de remotiōe ſexti digiti ꝛ de cura pedis ꝛ manus amputate. fo.xviij.
Capi.ix.de vl'nere cāto a ſagitta telo vel ꝯſili inſtro ꝛ de extractione ſagittarum ꝛ de cura iſtius vulneris. f.xviij.
Liber ſecūdus de apoſtematibus. fo.xx.
Capͥ.j.de cura apatū calidorꝫ ꝛ frigidorum. fo.xx.
Ca.ij.de puſtulis malignis velut ſunt carbunculi ignis p ſicus ꝛ forūculus ꝛ de eorum curatione. fo.xx.
Cap.iij.de cura forūculi. fo.xxj.
Capi.iiij.de cura ſcrophularuꝫ naſcētiā frigidarū. fo.xxj.
Cap.v.de cura cācrene aſcachilos ꝛ eſtiomeni. fo.xxiij.
Liber tertius de vlceribus in vniuerſali. fo.xxiij.
Ca.j.de malignorꝫ virulētorū formicoſorū ac corroſiuorꝫ vlcerū curatione. fo.xxiij.
Capi.de vlcere putrido ꝛ ſordido et eorum cura. fo.xxiiij.
Capi.iij.de vlcere cauernoſo ꝛ eius curatione. f.xxv.
Capitu.iiij.de fiſtula ꝛ eius cura. fo.xxv.
Ca.v.de vlceribus doloroſis et cura eorum. fo.xxv.
Capi.vj.de vlcerib⁹ cū c ſſe corrupto ꝛ de ei⁹ cura. fo.xxvj.
Liber quart⁹ de auxilijs vniuſcuiuſqꝫ mēbro appropriatis et facientibus pro cura morborum eorundē. f.xxvij.
De tinea albaros ſi talpa ſeu topiaria tractatur. fo.xxvij.
De rupturis ꝛ cruſtis in capitibus puerorum naſcētibus et de apoſtematib⁹ colli euenientibus occaſione earūdē tractatur. fo.xxix.

Auxilia que faciunt ad egritudines auriū tractant. fo.xxx.
De auxilijs particularibus et vniuerſalibus que faciūt aduerſus oculorū morbos tractatur. fo.xxx.
De auxilijs q̄ faciunt aduerſus pruritum et ardorem angulorum oculi tractat. fo.xxxj.
Cap̄. de ſanie retēta in tunicis oculorum merito optalmie. folio. xxxj.
Cap̄.j. de fiſtula lachrymali z de eius cura. fo.eo.
Cap̄.ij. de vlcere virulento corroſiuo z formicoſo euenienti in interiori et exteriori parte naſi. fo.xxxij.
Cap̄.iij. de auxilijs faciētibus aduerſus guttur; multa paſſionum genera. fo.eo.
Ca.iiij. de apātibus gingiuarū oris z palati. fo.xxxiij.
De auxilijs egritudinum dorſi tractatur. fo.eodem.
De auxilijs pectoris coſtarū et ventris tractatur. fo.xxxiiij.
De auxilijs que faciunt aduerſus ſingultum z debilitatem ſtomachi tractatur. fo.eodē.
Cap̄.v. de auxilijs ad dolorem dorſi facientibus. fo.xxxv.
De medela que facit aduerſus diſlocationem lumborum. folio. xxxvj.
De auxilijs inguinum tractatur. fo.eodem.
Capitulū.vj. de auxilijs egritudinum virge. fo.eo.
De auxilijs que faciūt ad purgandum renes et veſicam et prohibendū generationē lapidis in eis: necnon ad excoriationem cauſatā in canali vrine z ardorem eius remouendum. fo.xxxvij.
Cap̄.vij. de auxilijs q̄ faciūt pro morbis teſticulorū. f.xxxviij.
Cap.viij. de auxilijs que faciūt ad egritudines ani. fo.xxxix.
Capitulū.ix. de auxilijs faciētibus ad egritudines brachiorum z tibiarum f.eo.
Capi.x. de auxilijs que faciunt aduerſus chiragram et podagram paſſionem. fo.xl.
¶ Liber quintus de additionibus. fo.xlj.
Medicina ſingularis aduerſus dolorem dentium. fo.xlj.
Remediū contra arculam puerorum. fo.eo.
Remedium aduerſus dolorem fianchi. fo.xlj.
Remedium aduerſus peſtē qd̄ conſtat precipitato et alijs. folio. eodē.
Unctio ſatis leuis pro morbo gallico. fo.eo.
Auxilia in forma ſuffumigij cōtra morbum gallicum cōfirmatum. fo.eo.
De virtute aloes. fo.xlij.
Remedia aduerſus cancrū vlceratum. fo.xlij.
Ruptorium bonum ex inuētione noſtra. fo.e.
Unguentum gratia dei deſcriptione noſtra. fo.eo.
Cerotum ad omnia vulnera et vlcera ſanāda deſcriptione noſtra. fo.xliij.
Unguentū viride theſili. fo.eo.
Unguentum mixtum. fo.eo.
Puluis ad vlcera cicatrizanda. fo.xliij.
Lotio ad vulnera et vlcera cicatrizanda. fo.eo.
Digeſtiuum apoſtematis ſanguinei. fo.eo.
Digeſtiuum apoſtematis cholerici. fo.eo.

Mundificatiuū ſanguinei apo ſtematis. fo.xliij.
Mundificatiuum apoſte. chole rici. fo. eodē.
Digeſtiuum apoſte. phlegma tici. fo.xliij.
Mūdif. apā. phlegmatici. f. eo.
Diaqlon magiſtrale deſcriptio ne noſtra. fo. eodem.
Cerotum contra ſplenis ſtoma chi ꝛ epatis duritiem. fo. eo.
Balneum ſeu fomētatio aduer ſus vndimiam brachiorum ꝛ tibiarum. fo.xliiij.
Aqua ad mortificandū carbun culum. fo.xliiij.
Mūdificatiuū carbūculi. fo. eo.
Unguentum ad mortificanduȝ carbunculum. fo. eo.
Unguentum ad vulnera incar nanda. fo. eo.
Sparadrap nobiliſſime opera tionis. fo. eo.
De ſuppoſitorijs ꝛ cliſteribus. folio eodem
Cliſterium lauatiuum. fo. eodē
Cliſterium commune. fo. eodē.
Cliſterium magiſtrale quod va let contra torſionem et coli cam paſſionem. fo. eodē.
De repercuſſiuis apoſtematuȝ calidorum. fo. eodem.
Repercuſſiuū apoſtematis cho lerici. fo.xlv.
Repercuſſiuum apātis phleg matici. fo.xlv.
De reſolutiuis apoſtematū ca lidorum reſolutiuum eriſipi larum. fo.xlv.
De maturatiuis auxilijs apo ſtematum calidorum ꝛ frigi dorum. fo. eodem.
Maturantia apoſtemata ſan guinea. fo. eo.
Auxilia que faciūt ad matura tionem materierum frigida rum. fo.xlv.
De purgationibus nauigan tium cliſteribus et ſuppoſito rijs. fo. eodem.
Digeſtiuum febris quotidia ne. fo.xlvj.
Digeſtiuū febrꝫ maligne. f.xlvj
Purga. minoratiua colere. f. eo.
Purgatio pro nobilibꝫ ꝛ delica tis perſonis. fo.xlvj.
Purgatio eradicatiua paupe ribus. fo.xlvj.
Purgatio pro diuitibus ꝛ nobi libus. fo.xlvj.
Purgatio minoratiua febrꝫ cō tinue. fo.xlvj.
Purgatio minoratiua in febre maligna. fo.xlvj.
Cliſtere quo debēt vti chirurgi ci in iſtis febribus. fo.xlvj.
Sirupus longus. fo.xlvij.
Unctio aduerſus ſtomachi de bilitatem ad dn̄m Thomam regis. fo.xlvij.
Decoctio peculiarꝭ aduerſꝰ do lores morbi gallici. fo.xlvij.
Cerotū aduerſus morbum gal licum fo.xlvij.
Purgatio que mirabiliter va let ad auferendos dolores morbi gallici. fo.xlvij.
Purgatio ſingularis ꝯ morbū gallicū in pncipio. fo.xlvij.
Emplm̄ aduerſus vulnera ner uoꝝ apoſtemoſa. fo.xlvij.
Pillule domini Nicolai de fur narijs. fo.xlvij.
Poculū aduerſus vnamquāqꝫ morſuram ꝛ puncturam ve nenoſam. fo.xlvij.
Ungm̄ baſilicū maiꝰ. fo.xlviij.
Ungm̄ baſilicū minꝰ. fo.xlviij.
Linimētum aduerſus formicā morbi gallici. fo.xlviij.
Potio aduerſus vnamquamqꝫ fiſtulam ſumpta ꝑ os. fo. eo.

Succus artificialis aduerſus fiſtulam ſic fit. fo.xlviij.
Ad fiſtulas ſanãdas liquor mirabilis. fo.xlix.
Trociſcus de minio aduerſus fiſtulam. fo.xlix.
Aqua fortiſſima qua efficit pulvis noſter carnis ſuperflue remotiuus et valet ad fiſtulam. fo.xlix.
Modus conficiendi puluerem noſtrum. fo.xlix.
Linimentum aduerſus dolorẽ ſpaſmoſum vulnerum neruorum. fo.xlix.
Oleum aduerſus puncturam neruorum. fo.xlix.
Unguentum ad eandem intentionem nobiliſſime operationis. fo.xlix.
Oleum deſcriptione noſtra ordinatum valens contra dolorem arteticum. fo.xlix
Emplaſtrum aduerſus podagram. fo.l.
Unguentum de minio. fo.l.
Unguentum refrigeratiuũ de litargirio. fo.l.
Unguentum de tutia quod valet aduerſus cancrum. fo.l.
Ungm̃ album de cerusa. fo.l.
Ungm̃ de ſtercore canis. fo.l.
Cerotum ⁊ balneum mirabilis operationis que valent contra duritiem neruorum ⁊ ligamentorum. fo.l.
Ad linguã excoriatã occaſiõe materie catarralis ſalſe.f.li.
Aqua valens ad eandem intentionem. fo.li.
Lotio ſingularis ad vulnera ⁊ viſcera penetrãtia i pectore.f.li
Capſia chirurgicorum nauigã tium. fo.li.

Finis tabule.

Index ſingulorum tractatuũ ⁊ capitum que in Compendio Chirurgie preſtãtiſſimi viri Mariani ſcil Barolitani Chirurgice artis profeſſoris eximij continentur.

Proemium Mariani ſancti Barolitani in compendium chirurgie. folio liij.
Chirurgie diffinitio et vnde dicatur Chirurgia in proemio. fo.liiij.
Chirurgie in duas partes ſectio in proemio. fo.eodẽ.

Tractatus de apatibꝰ.fo.liiij.

Apoſtematis diffinitio. fo.lv.
Et primũ agit de apatum generibus et ipſorum diſcriminibus. fo.lv.
Caput ſcd̃m in q̃o apatũ cauſe commonſtrantur. fo.lv.
Caput tertium de repercuſſiuis. fo.lvi.
Caput quartũ agit de cura apatum calidorum. fo.lvij.
Caput quintũ de apate i repleto corpore exiſtẽte. fo.lviij.

Tractatus de vulneribꝰ.fo.lxi.

Caput primũ qđ eſt de vulneris diffinitione. fo.lxi.
Caput ſcd̃m de vulneris in ſimplex ⁊ ꝯpoſitũ ptitiõe. fo.eo.
Caput tertiũ de vulneribꝰ que muſculis accidunt. fo.lxij.
Caput quartũ qđ eſt de ijs quibus in vnoquoq; vulnere vti debemus. fo.eodẽ.
Caput quintũ de vulneribꝰ in

quoꝝ cura ſutura vti nō debemus. fo.lxiiij.
Caput ſextū eſt ꝺ mō ſuēdi vulnera ⁊ de eoꝝ cura. fo.lxiiij.
Caput ſeptimū de vulneribus ꝯpoſitꝭ ⁊ eoꝝ cura. fo.lxiiij.
Caput octauū de curatiōe vulnerū man⁹ ⁊ cubiti. fo.lxiiij.
Caput nonū de accītib⁹ q̄ vulnera cōſequi ſolēt. fo.lxv.
Tractatus de vlcerib⁹. fo.lxv.
Caput primū eſt de vlceris diffinitione. fo.lxvj.
Caput ſecundū de accidētib⁹ vlcerum. fo.lxvj.
Caput t̄tiū ſāguis ꝺ fluxu. f.e.
Caput q̄rtū ꝺterminat a q̄ ſanguis flux⁹ eueniat. fo.lxvij.
Caput q̄ntū q̄rit vñ ip̄a vlcera ſpecieꝝ noīa ſortiat̄. f.lxvij.
Caput ſextū ꝺ vlcere ſanioſo: ⁊ q̄d ſit ſanies: ⁊ vñ oriat̄. f.eo.
Caput ſeptimū de cura vlceris ſanioſi. fo.lxviij.
Caput octauū de cura vlceris ſanioſi planū tenētꝭ. fo.lxix.
Caput nonū de cura vlceris calidi ſanioſi cōcaui. fo.lxx.
Caput decimū de cura vlceris frigidi ſanioſi. fo.lxx.
Caput.xj.ꝺ cura vlceris ꝯpoſiti ac ei⁹ accidētibus. fo.lxxj.
Caput.xij.vlcerꝭ accidētia cauſamq̀ carnis in vlcerib⁹ addite cōtinens. fo.eo.
Caput.xiij.de cura vlcerꝭ i q̄ labia obſtraquoſa fuerit. f.eo.
Caput.xiiij.doloris vlceꝝ cāſ eiuſq̀ ſedationes ⁊ curōnes complectens. fo.lxxij.
Caput.xv.curā vlceris q̄ꝺ calido frigidove ap̄ate fatigat̄ continens. fo.lxxiij.
Ca.xvj.ꝺ duricie ⁊ ei⁹ cāis. f.e.
Caput.xvij.de corroſione ⁊ ei⁹ cura. fo.lxxiiij.
Caput.xviij.de putrefactiōe et curatione eius. fo.lxxv.
Caput.xix.de emēdatiōe oſſis corrupti. fo.lxxv.
Caput.xx.de varicib⁹. fo.eo.
Caput.xxj.in q̄ rotūditatꝭ vlceris aliarūve figuraꝝ vlceruȝ q̄ꝫ breuiſſie meminit. f.lxxvj.
Caput.xxij.de cauſis vlceris virulenti. fo.lxxvij.
Cap. xxiij.ꝺ vlcer̄ ſordido. f.e.
Caput.xxiiij.de vlcere cauernoſo. fo.lxxvij.
Caput.xxv.de modo cōficiēdi pulueris rubei. fo.lxxviij.
Caput.xxvj.de modo ruptorij ⁊ lixiuij conficiendi. fo.lxxix.
Caput.xxvij.de trociſcorū confectione. fo.lxxix.
Caput.xxviij.ꝺ vnguēto nobili aduerſus ſcabiē. fo.lxxix.
Tractatus de capite. fo.lxxx.
Caput primū de generib⁹ egritudinum que capiti occurrere ſolent. fo.lxxxj.
Caput ſcd̄m de ꝯtuſiōe. f.lxxxj.
Caput tertium de ſignis oſſis fracti. fo.lxxxj.
Caput quartum de rimularuȝ diſtinctionibus. fo.lxxxij.
Caput q̄ntū cōplectit̄ īcīſiōes primas et principales circa mēbrū curādū. fo.lxxxiij.
Caput.vj.de flōmia. fo.lxxxiij.
Caput.vij.ꝺ modo ſiue ordine medēdi q̄ꝫ autor ſecutur⁹ eſt in cura cranei. fo.lxxxiij.
Caput octauū ⁊ vltimū de ſciſſura ⁊ cura cranei. f.lxxxiiij.

Finis Indicis Tractatuū ⁊ quorūcūq̀ capituȝ in Compendio Chyrurgie Mariani ſancti Barolitani contentorum.

Regeſtū huius op̄is.aa.bb.cc.dd.ee.ff.gg.hh.ii.kk.ll.oēs ſūt t̄terni preter.ll.q̄ eſt q̄ntern⁹.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Succus artificialis aduerſus fiſtulam ſic fit. fo.xlviij.
Ad fiſtulas ſanãdas liquor mirabilis. fo.xlix.
Trociſcus de minio aduerſus fiſtulam. fo.xlix.
Aqua fortiſſima qua efficit puluis noſter carnis ſuperflue remotiuus et valet ad fiſtulam. fo.xlix.
Modus conficiendi puluerem noſtrum. fo.xlix.
Linimentum aduerſus dolorẽ ſpaſmoſum vulnerum neruorum. fo.xlix.
Oleum aduerſus puncturam neruorum. fo.xlix.
Unguentum ad eandem intentionem nobiliſſime operationis. fo.xlix.
Oleum deſcriptione noſtra ordinatum valens contra dolorem arteticum. fo.xlix
Emplaſtrum aduerſus podagram. fo.l.
Unguentum de minio. fo.l.
Unguentum refrigeratiuuꝫ de litargirio. fo.l.
Unguentum de tutia quod valet aduerſus cancrum. fo.l.
Ungm̄ album de ceruſa. fo.l.
Ungm̄ de ſtercore canis. fo.l.
Cerotum ꝛ balneum mirabilis operationis que valent contra duritiem neruorum ꝛ ligamentorum. fo.l.
Ad linguaꝫ excoriatã occaſiõe materie catarralis ſalſe. f.lj.
Aqua valens ad eandem intentionem. fo.lj.
Lotio ſingularis ad vulnera ꝛ vlcera penetrãtia i pectore. f.lj
Capſia chirurgicorum nauigãtium. fo.lj.

Finis tabule.

Index ſingulorum tractatuū ꝛ capitum que in Compendio Chirurgie preſtãtiſſimi viri Mariani ſctī Barolitani Chirurgice artis profeſſoris eximij continentur.

Proemium Mariani ſancti Barolitani in compendium chirurgie. folio liij.
Chirurgie diffinitio et vnde dicatur Chirurgia in proemio. fo.liiij.
Chirurgie in duas partes ſectio in proemio. fo.eodē.

Tractatus de apatib⁹. fo.liiij.

Apoſtematis diffinitio. fo.lv.
Et primū agit de apatum generibus et ipſorum diſcriminibus. fo.lv.
Caput ſcđm in quo apatū cauſe commonſtrantur. fo.lv.
Caput tertium de repercuſſiuis. fo.lvj.
Caput quartū agit de cura apatum calidorum. fo.lvij.
Caput quintū de apate i repleto corpore exiſtẽte. fo.lviij.

Tractatus de vulnerib⁹. fo.lxj.

Caput primū qđ eſt de vulneris diffinitione. fo.lxj.
Caput ſcđm de vulneris in ſimplex ꝛ ꝯpoſitū ptitiõe. fo.eo.
Caput tertiū de vulnerib⁹ que muſculis accidunt. fo.lxij.
Caput quartū qđ eſt de iis quibus in vnoquoqꝫ vulnere vti debemus. fo.eodē.
Caput quintū de vulnerib⁹ in

quoꝝ cura futura vti nõ de=
bemus. fo.lxiij.
Caput ſextū eſt ð mō ſuēdi vul
nera ⁊ de eoꝝ cura. fo.lxiij.
Caput ſeptimū de vulneribus
ꝯpoſitꝭ ⁊ eoꝝ cura. fo.lxiiij.
Caput octauū de curatiōe vul
nerū man⁹ ⁊ cubiti. fo.lxiiij.
Caput nonū de accñtib⁹ q̄ vul=
nera cōſequi ſolēt. fo.lxv.
Tractatus de vlcerib⁹. fo.lxv.
Caput primū eſt de vlceris diſ=
finitione. fo.lxvj.
Caput ſecundū de accidētib⁹
vlcerum. fo.lxvj.
Caput tertiū ſāguis ð fluxu. f.e.
Caput q̄rtū ðterminat a q̄ ſan
guis flux⁹ eueniat. fo.lxvij.
Caput q̄ntū q̄rit vñ ip̄a vlcera
ſpecieꝝ noīa ſortiat̄. f.lxvij.
Caput ſextū ð vlcere ſanioſo: ⁊
q̄d ſit ſanies: ⁊ vñ oriat̄. f.eo.
Caput ſeptimū de cura vlceris
ſanioſi. fo.lxviij.
Caput octauū de cura vlceris
ſanioſi planū tenētꝭ. fo.lxix.
Caput nonū de cura vlceris ca
lidi ſanioſi cōcaui. fo.lxx.
Caput decimū de cura vlceris
frigidi ſanioſi. fo.lxx.
Caput.xj.ð cura vlceris ꝯpoſi=
ti ac ei⁹ accidētibus.fo.lxxj.
Caput.xij.vlcerꝭ accidētia cau
ſamq̄ carnis in vlcerib⁹ ad=
dite cōtinens. fo.eo.
Caput.xiij.de cura vlcerꝭ ī q̄ la
bia obſtraquoſa fuerit.f.eo.
Caput.xiiij.doloris vlceꝝ cāſ
eiuſq̄ ſedationes ⁊ curōnes
complectens. fo.lxxij.
Caput.xv.curā vlceris q̄d cali
do frigidove ſpāte fatigat̄
continens. fo.lxxiij.
Ca.xvj.ð duricie ⁊ ei⁹ cāis. f.e.
Caput.xvij.de corroſione ⁊ ei⁹
cura. fo.lxxiiij.
Caput.xviij.de putrefactiōe et
curatione eius. fo.lxxv.
Caput.xix.de emēdatiōe oſſis
corrupti. fo.lxxv.
Caput.xx.de varicib⁹. fo.eo.
Caput.xxj.in q̄ rotūditatꝭ vlce
ris aliarūve figuraꝝ vlceruꝫ
q̄ breuiſſie meminit.f.lxxvj.
Caput.xxij.de cauſis vlceris vi
rulenti. fo.lxxvij.
Cap. xxiij.ð vlcer̄ ſordido. f.e.
Caput.xxiiij.de vlcere caverno
ſo. fo.lxxvij.
Caput.xxv.de modo cōficiēdi
pulueris rubei. fo.lxxviij.
Caput.xxvj.de modo ruptoriȷ̄
⁊ liniuȷ̄ conficiendi.fo.lxxix.
Caput.xxvij.de trociſcoꝝ con
fectione. fo.lxxix.
Caput.xxviij.ð vnguēto nobili
aduerſus ſcabiē. fo.lxxix.
Tractatus de capite. fo.lxxx.
Caput primū de generib⁹ egri
tudinum que capiti occurre=
re ſolent. fo.lxxxj.
Caput ſcðm de ꝯtuſiōe.f.lxxxj.
Caput tertium de ſignis oſſis
fracti. fo.lxxxj.
Caput quartum de rimularuꝫ
diſtinctionibus. fo.lxxxij.
Caput q̄ntū cōplectit̄ itētiōes
primas et principales circa
mēbriū curādū. fo.lxxxiij.
Caput.vj.de flōmia. fo.lxxxiij.
Caput.vij.ð modo ſine ordine
medēdi quē autor ſecutur⁹
eſt in cura cranei.fo.lxxxiij.
Caput octauū ⁊ vltimū de ſciſ=
ſura ⁊ cura cranei.f.lxxxiiij.
Finis Indicis Tractatuū ⁊
quorūcūq̄ capituꝝ in Compen
dio Chyrurgie Mariani ſancti
Barolitani contentorum.
Regeſtū huius op̄is.aa.bb.cc.
dd.ee.ff.gg.hh.ii.kk.ll.oēs ſūt
q̄terni preter.ll.q̄ eſt q̄ntern⁹.

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EMANUELE ROMA

